Digitized by Google

Digitized by Google

C. 28. b.
13—24. h. 25.
13
1 E
4
M
Digitized by Google

13-1-E-4

Digitized by Google

13.1.E.4.

VARIÆ RESOLVTIONES

Seu

CONSILIA REGVLARIA.

Nedum Regularibus Perſonis, verùm etiam Prælatis Eccleſiaſticis, Sacerdotibus, Iudicibus, Aduocatis, Cauſidicis, aliiſque in vtroque Foro verſantibus apprimè vtilia, imò & neceſſaria.

AVCTORE

Admodum Reuerendo Patre

FR. FRANCISCO BORDONO PARMENSI

Tertij Ordinis Sancti Franciſci Regularis Obſeruantiæ Sacerdote Profeſſo, Doctore Theologo, ac S. Officij Ciuitatis Parmenſis Conſultore.

VENETIIS, Apud Bertanos, M. DC. XLI.

SVPERIORVM PERMISSV, AC PRIVILEGIO.

A 3 A F 4
2

Digitized by Google

Reuerendiſsimo Patri

FRATRI FRANCISCO GVASTAMILIO BONONIENSI

Tertij Ordinis Sancti Franciſci Regularis Obſeruantiæ, ſecunda vice GENERALI Vigilantiſſimo.

HAS qualeſcumq; laborum meorum lucubrationes P.T.R. ex corde offero, quia Tibi debentur. Huius cauſam innato ſplendore ortus tui, experimento virtutum tuarum aucto expreſſam habeo. Religio regenitrix ipſomet ingreſſu paulatim ad maiora euehens Te communem agnouit Parentem, et Patronum, quem non tam prudentia, & meritis, quàm regiminis, et maieſtate inſulibus honoratur. Aſſiduis virtutum actibus, quibus Religio illuſtratur, expeditè implicatus ingens honorum mercatus es compendium. Ardua quidem eſt gloria, nonniſi virtutibus comparatur, quia in arduis poſita eſt virtus. R.P. Generalis habes virtutes, & merita, auiam rupem tibi peruiam titulis clarus effeciſti, duplici Generalatus honore cohoneſtatus: Tam oneroſæ dignitatis pondus Te vnum inter mille ſuſtinere decebat. Te Rectore apparet Religionis progreſſus. Te Duce Religioſitatis annona, et incrementum duplicatur. Poſterioris electionis vnanimis conſenſus arguit, quid adminiſtratio prioris fuerit. Igitur R.P. Opus qualecumque effectum tuum hilari excipias fronte, quod tibi velut humillimum obſeruantiæ meæ pignus voueo, vt quem Principem mihi fateor, huius mei laboris Patronum agnoſcam, humili inclinatione ſacrum deoſculando habitum. Parmæ ex Conuentu S. Mariæ Quarterij die 9. Decembr. 1640.

Reuerendiſſ. P. T.

Humillimus Filius, & Seruus

Fr. Franciſcus Bordonus.

AMICO LECTORI TYPOGRAPHVS.

CVM Opus hoc Reſolutionum Admod. Reuer. P.Fr.Franciſci Bordoni ad meas perueniſſet manus, & dignum quòd præ manibus omnium haberetur, exiſtimauerim, illud typis vt primùm mandandum curaui. Ex eo enim non paruum emolumentum relaturos confido omnes quidem, ſed illos præcipuè, qui in Sacro Iure Canonico ediſcendo operam omnem impendunt. Scias me ſumma diligentia elaboraſſe, vt Opus ſuis omnibus numeris abſolutum prodiret, ſi qui tamen irrepſerunt errores, (qui leuiores quidem, vt credo, extabunt) eos operarum incuria irrepſiſſe credas. Benigno interim excipe vultu, quod ad tuam, communemq; Doctorum omnium vtilitatem exhibeo, & ſi quid aliud mihi ſeſe obtulerit, quod tibi profuturum credam, tecum me communicaturum pro certo habe. Interim fruere, & vale.

INDEX

INDEX RESOLVTIONVM.

1 *De Immunitate quo ad reos confugientes ad Eccleſias, & loca Regularim.*

2 *De poteſtate Prælatorum Regularium abſoluendi ſibi ſubiectos Religioſos.*

3 *De poteſtate Prælatorum Regularium abſoluendi ſuos ſubditos à caſibus Papæ reſeruatis.*

4 *De Confeſſariis Religioſorum.*

5 *De Confeſſariis Monialium.*

6 *De poteſtate Confeſſariorum Regularium erga ſeculares.*

7 *De exemptione, & ſubiectione odioſa Regularium Epiſcopis.*

8 *De dimiſsis prætextu Breuis Vrbani VIII. ſuper profeſsionibus nulliter emiſsis ob Nouitiatum in loco deſignato non præmiſsum.*

9 *De pænis male abſoluentium.*

10 *De diſpenſationibus in communi pro religioſis.*

11 *De diſpenſatione ſuper irregularitatibus.*

12 *De diſpenſatione illegitimorum.*

13 *De diſpenſandis Regularibus homicidis.*

14 *De diſpenſatione, cõmutatione, & irritatione votorũ inter Religioſos.*

15 *De diſpenſatione ſecularium.*

16 *De poteſtate gratioſa Epiſcopi pro Religioſis.*

17 *De benedictione, et conſecratione.*

18 *De ieiunijs, et abſtinentiis.*

19 *De opinione ſuperioris ſequenda.*

20 *De Communione Sacramentali.*

21 *De ætate requiſita ad quemcumque ſtatum in Religio*

22 *De armis regularibus vetitis.*

23 *De reclamatione profeſsionis nullæ.*

24 *De Subpriore iubente nouitiis in refectorio.*

25 *De celebratione Miſſarum.*

26 *De electionibus celebratis inter regulares.*

27 *De rebus Eccleſiæ non alienandis à regularibus.*

28 *De iniectione manuum violentarum in clericos.*

29 De regularibus tranſeuntibus.
30 De horis Canonicis.
31 De Oraculis viuæ vocis.
32 Do Religioſis appellantibus.
33 De ludo religioſis interdicto.
34 De electione confeſſarii inter regulares.
35 De habitu regulari.
36 De Confeſſariis regularibus pro ſecularibus approuandis ab Epiſcopis, ex cap. 15. ſeſſ. 23.
37 De reſeruatione caſuum in religione.
38 De illis, qui ligantur caſibus reſeruatis.
39 De abſolutione, et relaxatione caſuum reſeruatorum.
40 De primo caſu reſeruando, vbi de ſuperſtitione.
41 De ſecundo caſu, vbi de Apoſtaſia.
42 De tertio caſu, vbi de violatione clauſuræ.
43 De quarto caſu, Vbi de proprietate contra votum paupertatis.
44 De quinto caſu, vbi de iudicio regulari.
45 De ſexto caſu, vbi de abortu.
46 De ſeptimo caſu, vbi de falſificatione manus, et ſigilli Superioris.
47 De octauo caſu, vbi de furto Religioſorum.
48 De nono caſu, vbi de lapſu carnis.
49 De decimo caſu, Vbi de homicidio.
50 De vndecimo caſu, vbi de interceptione literarum.

VARIARVM RESOLVTIONVM REGVLARIVM

PRO VTROQVE FORO

Tomus Prior.

AVCTORE REV. P. F. FRANCISCO BORDONO
Tertij Ordinis S. Franciſci Regularis Obſeruantiæ Profeſſo, Doctore, Theologo, & Sancti Officij Parmæ Conſultore.

CARMELITANI
S. MARIA DELLA

RESOLVTIO I.

De immunitate quò ad Reos confugientes ad Eccleſias, & Loca Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ, & Monaſteria gaudent immunitate.*
2 *Loca, ad quæ confugere poſſunt Rei, numerantur.*
3 *Monaſteria gaudent hac immunitate.*
4 *Monaſterij nomine quæ loca veniant.*
5 *Grangiæ gaudent.*
6 *Cæmiteria gaudent.*
7 *Domus cæpta fabricari.*
8 *Epiſcopi eſt extrahere reos nō gaudētes immunitate.*
9 *Perſonam quamlibet Clericalem eligere poteſt interuenientem extractioni.*
10 *Caſus excludentes reum ſunt ſeptem.*
11 *Regulares Prælati aliàs ſine licentia Epiſcopi extrahebant reos.*
12 *Pœnæ contra extrahentes afficiunt etiam priuatos.*
13 *Pœnæ cenſurarum ſunt excōmunicatio, & interdictū.*
14 *Peregrini opinio de pluribus pœnis excluditur.*
15 *Attentatio ſine extractione non inducit pœnas.*
16 *Excommunicatio reſpectu Regularium non eſt reſeruata.*
17 *Decretum prohibens abſolutionem à reſeruatis, efficit Confeſſarios Secularium.*
18 *Religioſi gaudent immunitate Eccleſiarum, non verò ſuorum Monaſteriorum.*
19 *Arma auferentes in Eccleſia à reis incurrunt pœnas.*
20 *Violantes Eccleſias, & Loca Regularium ſunt excommunicati.*
21 *Statutum prohibens ingreſſum reorum eſt nullum.*
22 *Scandaloſi aliàs rei expelli poſſunt.*
23 Præſumo, *importat dolum, & temeritatem.*
24 *Crimen læſæ Maieſtatis quid ſit.*
25 *Generalis Princeps vocatur in Religione.*
26 *Imperium merum, & mixtum habet.*
27 *Syndicatui non eſt ſubiectus.*
28 *Crimen committens in ſuum Generalem eſt priuatus immunitate.*

SAtellites quemdam reum à Domo Religioſorum abſtraxerunt, putantes id ſe poſſe facere, quia erat Domus ſimplex, nondum redacta in Monaſterium, ſeu Clauſtrum, maximè cùm illuc pateret aditus etiam fœminis, & locus erat nouus receptione, in quo nondum habitabant duodecim, iuxta decreta diuerſorum Pontificum, ſed pauci in-

cum-

cumbentes conſtructioni fabricæ; immo iure communi præter Eccleſiam, vt videre eſt cap. Miror 9. cap. Reum, 8. cap. Frater 9. cap. nullus 15. cap. Metuentes 25. 17. q. 4. cap. Inter alia 6. de Immunitat. Eccleſ. ſolùm atrium, & porticus Eccleſiæ gaudēt eo priuilegio, vt inde rei confugientes extrahi non poſſint, cap. Si quis 16. 17. q. 4. & cap. *definiuit* 28. ead. dicitur atrium triginta paſſibus claudi, & cap. Id conſtituimus 29. ead. atrijs adijcitur domus Epiſcopi, & cap. fin. de immun. ſupponitur, Cœmiterium hac immunitate gaudere, & idem eſt cœmiterium, quod atrium, vt alia occaſione dicit gloſ. in cap. Nulla 4. 12. q. 1. expreſſiùs cap. Præcipiendum 15. 13. q. 2. ergo de iure communi, exceptis Eccleſijs, loca Regularium non gaudent immunitate. Nec obſtat Gregorius XIV. Conſt. *Cùm alias*, Dat. 24. Maij 1591. in Bull. nouo 7. ſupponatis gaudere, illis verbis: *Super abducendis, vel extrahendis ab Eccleſijs, Monaſterijs, Sacellis, Domibus Regularibus, & Secularibus, Locisue ſacris, aut Religioſis*; quia veniunt intelligenda de Monaſterijs, & clauſtris, cuiuſmodi non eſt illa Domus. His tamen non obſtantibus

1 Reſp. Eccleſiæ, Cæmiteria, Monaſteria, Domus, Clauſtra, & alia Religioſorum Loca gaudent hac immunitate, vt ad illa confugientes rei inde extrahi non poſſint, quod patet non tantùm iure communi locis citatis, & Conſtitutione Gregorij XIV. quàm iure priuilegiorum Regularibus conceſſorum; & ita conceſſit Clemens IV. Conſt. *In quibuſdam*, Dat. 9. Maij 1265. Fratribus Prædicatoribus, apud Confect. pagin. 17. eiſdem etiam Bonifac. IX. Conſtitut. *Sacræ Religionis*, Dat. 27. April. 1403. apud Confect. pag. 26. excommunicatione lata in tranſgreſſores, ſibi reſeruata, abſoluenda ſolùm à Cōſeruatore Religionis, vt in vtraque dicitur; Leo tamen X. Superioribus Regularibus fecit facultatem abſoluendi in foro conſcientiæ viuæ vocis Oraculo, Compend. verſ. Abſolutio quò ad Secul. 2. §. 15. ſublatam olim per Decretum Sacræ Congreg. de caſib. reſeru. quod habes apud Quarant. verſ. Caſus reſeruati; Confect. tit. 17. cap. 6. pag. 425. & per Greg. XV. & Vrbanum VIII. reuocantes omnia Viuæ vocis Oracula, Conſtit. *Romanus Pontifex*, inſerta in illa Vrbani incipiente, *Aliàs felicis*, Dat. 20. Decembr. 1631. De hac immunit. locorum Religioſorum vide Rodr. tom. 2. q. 50. art. 3. cum ſuo Compend. reſol. 56. Portel. verſ. Eccleſiæ immun. Suar. tom. 1. de Relig. tract. 2. lib. 3. cap. 9. Bonac. de immunit. §. 2. num. 7. Peregrin. cap. 4. n. 49.

Quare ex his rationabiliter infertur, præfatos Satellites non potuiſſe reum extrahere è domo illorum Religioſorum, quia ex ſupradictis iuribus habetur etiam Domum Religioſorum, licèt non ſit formale clauſtrum, aut Monaſterium, gaudere ea immunitate, non enim ſine cauſa Gregor. XIV. in ſua Conſtitutione expreſſit hæc duo verba, *Monaſterijs, & Domibus Regularibus*.

Quæres autem 1. quænam ſint ea Loca Religioſorum, quæ gaudent hac immunitate?

2 Reſp. Sunt Eccleſia, & Monaſterium. Nomine Eccleſiæ venit primò, & principaliter totum corpus Eccleſiæ tam interiùs, quam exteriùs totius fabricæ, ſiue vocetur Eccleſia ſimpliciter, ſiue Oratorium publicum, de quo Panorm. in cap. fin. de conſil. Silu. verſ. Immunit. 1. quæſt. 1. §. Tertium, & ex eis Peregrin. de Immunitat. cap. 4. num. 62. Vt autem hæc fabrica gaudeat hoc priuilegio, non eſt neceſſe, quòd ſit aut conſecrata, aut benedicta, aut authoritate Epiſcopi per impoſitionem primi lapidis fundata, ſed ſufficit, quòd in ea celebrentur publicè Diuina Officia per licentiam ſaltem tacitam Epiſcopi, Panorm. in cap. Inter dilectos, de Donat. num. 8. Silu. verſ. Loca Sacra, num. 4. & 5. Peregr. alijs citatis, cap. 4. n. 10. Sufficit autem, quod Eccleſia ſit cœpta, & conſtructio continuetur, & docent Panorm. Hoſt. Ioan. Andr. Anchar. Cardin. Abb. Boich. Felin. quos refert Gabr. in ſuis commun. lib. 1. de præſumpt. concl. 52. & ex eis Peregrin. cap. 4. num. 47. Venit 2. porta ipſius clauſa, Couarr. lib. 2. variar. cap. 20. num. 18. Decian. tom. 2. Tract. crimin. lib. 6. cap. 25. num. 17. Suar. tom. 3. de Relig. tract. 2. lib. 3. cap. 9. num. 8. Veniunt 3. Scalæ ipſius Eccleſiæ, Farinac. in ſua pract. crim. part. 1. tom. 2. quæſt. 28. tit. de carcer. num. 14. Nau. cap. 25. numer. 18. Venit 4. atrium, quod triginta paſſibus clauditur, cap. Si quis 16. cap. Diffiniuit 28. cap. Id conſtituimus 29. 17. q. 4. Eſt autem atriū prima pars domus, quæ continet mediam aream, in quam collecta ex omni tecto pluuia deſcendit, inquit Calepinus verſ. eod. *Cortile della caſa*. Venit 5. Sacriſtia, quæ enim Religioſis adhærent Religioſa ſunt, l. Quæ ff. de rei vendic. Bonac. §. 2. de Immun. num. 5. Venit 6. Campanile, Suar. cit. nu. 7. Bonac. num. 5. Venit 7. ambitus Eccleſiæ, aliquo muro circumdatus, & dicitur Septum Eccleſiæ, cap. Metuentes, cap. Frater, 17. q. 4. Gonni ampl. 11. num. 2. Peregrin. num. 36. Venit 8. porticus ante Eccleſiam, cap. Si quis contumax 17. q. 4. Anchar. conſil. 160. Alexand. lib. 7. conſil. 145. num. 12. Tuſc. lit. E. concluſ. 9. numer. 3. & 6. Venit 9. corpus Eccleſiæ ſuperius, quod ſunt tegulæ, Peregr. cit. num. 40. Marius Italia lib. 1. de Immunit. cap. 4. §. 9. num. 24. Venit 10. Locus ſubterraneus, Italia cit. cap. 6. §. 2. n. 31. Peregrin. n. 45.

3 Monaſteria gaudent immunitate hac de iure communi ſupra, arg. cap. Ligna, diſt. 1. de conſecr. iuncta gloſ. verſic. Ad perfectum, eò quòd ſunt loca Religigioſa, & Deo dicata, vt colligitur ex tit. de Religioſis domibus, & quia in fauorabilibus nomine Eccleſiæ venit Monaſterium, vt dicitur cap. Abbati 16. §. Quod autem, diſt. 54. Ioan. Andr. in cap. 2. de integr. reſtit, in 6. Domin. ibid. quos refert Gonni ampliat. 2. num. 9. §. Ioann. Eſt communis opin. Peregr. cit. num. 49.

4 Nomine autem Monaſterij veniunt omnia loca, quæ continentur intra, vel infra clauſtra, ſepta, ſeu ambitum totius fabricæ, & habitationis, vt ſunt Clauſtra, Dormitoria, Cellæ, Refectorium, Capitulum, Nouitiatus, Horti, Areæ, & loca pro famulis, hoſpitibus, & habitationes animalium, Gymnaſia, & ſimilia, ad quæ Religioſi accedere poſſunt ſine licentia Superioris, regulariter loquēdo, ita conceſſit Seruitis Innoc. VIII. vt refert Peregrin. capit. 4. num. 50. Rodr. tom. 2. q. 75. art. 2. Portel. verſ. Eccleſiæ immun. num. 9. Compend. reſol. 56. num. 7. Gonni ampliat. 2. num. 10. & 11.

5. Gran-

5 Grangiæ Monaſteriorum gaudent, vt referunt præcitati Peregrin. Rodr. Portel Compend.

6 Cæmeteria item, & hoſpitalia etiam in ſe, cùm ſint loca Religioſa, cap. de Xenodochijs 3. cap. Ad hæc 4. de Relig. dom.

7 Domus noua, ſeu habitatio de recẽti in domo cõtigua Eccleſiæ, inceptæ ꝑ Religioſis, vt præſefert noſtrum Cõſilium, gaudet hoc priuilegio, quamuis inibi Religioſus etiam ſolus habitet pro fabrica; Tum quia fabrica incępta pro finita habetur in fauorabilibus, arg. eorum, quæ habet gloſ. verſ. Ante conſumationem cap. 7. de regul. & in cap. Cùm in cunctis de elect. tum quia in hoc comparatur Eccleſiæ, quæ ſufficit, vt ſit cępta fabricari, iuxta dicta hic §. Reſpondetur. Tum quia hoc priuilegium immediatè conceditur Loco, & Monaſterio materiali, quod non deſinit eſſe tale, etiam ſi inibi nulli Religioſi deinceps habitent.

Quæres 2. An Epiſcopus reum in caſibus à iure conceſſis è Monaſterio extrahere poſſit, ad effectum conſignandi illum Curiæ ſeculari, ſi non gaudet immunitate, an verò ſpectet ad ſolum Prælatum Regularem Monaſterij Superiorem?

8 Reſp. Spectat ad Epiſcopum, quod expreſsè ſtatuit Greg. XIV. in citata Conſtitution. illis verbis: *Volumus, dictâq; Authoritate decernimus, & declaramus, vt Curia ſecularis, eiuſque Iudices, & Officiales, ab Eccleſijs, Monaſterijs, Locisque ſacris prædictis, laicum aliquem, vt præfertur, delinquentem, in nullo ex caſibus ſupradictis, ſine licentia expreſſa Epiſcopi, vel eius Officialis, & cum interuentu perſonæ Eccleſiaſticæ, ab eo authoritatem habentis, ad quos ſolos, & non alios Epiſcopis inferiores, etiam ſi aliàs Ordinarij ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores, ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi, facultas pertineat.* Ex quibus verbis hoc ita manifeſtum eſt, vt probatione non indigeat, nam vbi habemus clarum ius, non eſt vlteriùs inueſtiganda ratio.

Quæres 3. Quænam ſit ea perſona Eccleſiaſtica, quæ debet interuenire, dum in caſibus, quibus priuilegio non gaudet, reus extrahitur?

9 Reſp. Pendet a voluntate Epiſcopi, tam quò ad electionem, quàm quò ad auctoritatem ad hoc ſpeciale munus, vt ex ſupradictis verbis relatis in præcedenti quæſtione colligitur, ſiue ſit in dignitate conſtituta, ſiue non, Papa enim ibi loquitur ſimpliciter ſine vlla diſtinctione, ergo ſine ea eſt intelligendus, ſiue ſit Secularis, ſiue Regularis; vnde neque tenetur eligere aliquem Patrem, vel Superiorem Conuentus, à quo reus eſt extrahendus, cùm id in Bulla non præſcribatur. Quamuis ex alio capite huiuſmodi abductio, neque tentanda eſt ſine conſenſu, & interuentu Superioris Loci, cuius eſt habenda ratio, cùm ſit patronus Monaſterij, non Epiſcopus, aliàs de illo conqueri poſſet.

10 Caſus autem, in quibus reus non gaudet immunitate, ac proinde extrahi poteſt de licentia Epiſcopi, vt ſupra, ſunt Septem ibidem relati, his verbis: *I. Publici latrones, viarumque graſſatores, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur. II. Aut depopulatores agrorum. III Qui ne homicidia, & mutilationes membrorum in ipſis Eccleſijs, earumue Cœmiterijs committere non verentur. IV. Aut qui proditoriè proximum ſuum occiderint. V. Aut aſſaſſinij. VI. Vel hæreſis. VII. Aut læſæ Maieſtatis in perſonam ipſius Principis rei, immunitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur.* Et quòd in quibuſcunque alijs criminibus, & delictis, quantumuis grauibus, malefactores gaudeant immunitate, non obſtantibus aliqua conſuetudine, aut iuris communis decretali, quibus per dictam Conſtitutionem Gregorij derogatum fuit, docent communiter omnes, Bonac. §. 4. de immunitat. num. 4. §. Tum, Megal. lib. 4. de cenſur. cap. 2. num. 15. alios citat Diana reſol. 1. de hac immunitat.

Quæres 4. An Prælati Regulares ante hanc Cõſtitutionem poterant concedere hanc facultatem, extrahendi reos, hoc priuilegio non gaudentes?

11 Reſp. Poterãt ipſi, & alij Eccleſiarum Rectores concedere licentiã extrahendi reos cõfugientes ad eorum Eccleſias, ex c. Reum 8. c. Definiuit 28. c. Id conſtituimus 29. 17. q. 4. cap. Inter alia 6. de Immunit. Nau. hoc ſupponit conſil. 1. de Immunitat. Rodriq. tomo 2. q. 51. art. 3. §. Verum eſt; Erant enim ſinguli Iudices in his cauſis contra reos fugientes ad Eccleſias, quarum priuilegio non gaudebant, nunc per dictam Bullam prædictis id ſublatum.

Quæres 5. An Regulares attentantes huiuſmodi extractionem contra formam huiuſmodi Conſtitutionis incurrant aliquam pœnam?

12 Reſp. *Si quis quacumque dignitate* (vt verbis Bullæ vtar) *& authoritate præditus præmiſſorum, aut alio quouis prætextu quicquam præter, aut contra huiuſmodi noſtræ Conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerint, declaramus eum, ipſo facto, cenſuras, & pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis Iuris, & immunitatis Eccleſiaſticæ violatores per ſacros Canones, & Conciliorum generalium, noſtrorumque Prædeceſſorum Conſtitutiones ſunt promulgatæ.* Ex quibus verbis licèt videatur inferri prætactas pęnas incurri tantum ab Officialibus, & Perſonis publicis, ibi, *quacumque dignitate, & authoritate præditus*, vt tenet M. Ant. lib. 3. reſol. 15. num. 4. incurruntur etiam à quibuſcumque perſonis priuatis, & non tantùm publicis, quod ſuadetur. Tum quia relatiuum, *Si quis*, denotat vniuerſalitatem, & comprehendit tam maſculinum, quàm fœmininum, tam perſonam publicam, quàm priuatam, tam ſecularem, quàm Eccleſiaſticam, & Religioſam, arg. cap. Si quis 17. q. 4. & in ſimili docet Graff. prax. lib. 2. cap. 26. initio. Tum quia ratio dubitandi, conſiſtens in illis verbis, *Si quis quacumque dignitate, &c*, euaneſcit, dicendo ſumi ampliatiuè in hunc ſenſum, *Si quis etiam quacumque dignitate*. Tum quia pęnæ, quæ erant ferendæ iure antiquo infra citando, erant contra quoſcumque extrahentes, tam publicos, quàm priuatos quoſcumque; ita tenet Genuenſ. in praxi Neapol. cap. 17. num. 5. Peregrin. cap. 14. numer. 10. vbi citat Suar. tom. 1. de Relig. tract. 2. lib. 3. cap. 13. num. 17. & de Religioſis in ſpecie, Sorbus verſ. Eccleſiæ immun. poſt Bullam, §. Ex ſupradictis, & ex eo Rodr. tom. 2. quæſt. 51. art. 3. §. Circa quam, vbi, & art. 5. quem ſequuntur ſui Compend. reſol. 56. num. 6. Portel verb. Eccleſ. immun. dicit, ex ſecuta extractione ſine licen-

tia

tia Epiſcopi, fieri irregulares extrahentes, ſi ſequatur mors, aut mutilatio, quamuis Iudex dederit fidem non interficiendi, aut mutilandi, & cum illis Graff.conſ.2.de immunit.tom.2. Nald.verſic. Immunitas.

13 Pęnæ autem, quas de facto contrahunt præſumentes extrahere, ante conſtitutionem Gregorij ferendæ, ſunt interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ, cap.Frater 9.17.q.4. Item reſtitutio extracti cum omnibus damnis Eccleſiæ illatis, cap.Miror ead. Item excommunicatio, qua tunc feriebantur, niſi reſtituiſſent extractum, cap. Miror, cap. Frater, cap.Nullus,cap.Si quis contumax, cap. Definiuit, cap. Id conſtituimus, vt refert cum alijs Peregrin. cap.15.num.3. vbi ſubdit ex capit. Quiſquis, quòd ſunt puniendi pęna pecuniaria, & ex cap.Si quis contumax, vbi adijcitur etiam publica pęnitentia. Certum ergo eſt ante Conſtitutionem Gregorij XIV. eas pęnas fuiſſe, non ipſo iure, vt docent Silu.verſ.Immun.3.ad finem, Tabien.num.13. Angel.num.21. Remig. de Gonni quæſt.9.de Immun. nunc verò eam excommunicationem eſſe latę ſententiæ, vt docent Bonac.§.6.num.5. Floron.de caſibus reſeru.part.1.cap.2.§.4.num.8.quos, & alios nouiſſimè citat Boſſius de Iubilæo ſect. 1. caſu 2. num.9.vbi refert alias opiniones contra ſentiẽtes, ſed hæc eſt certa, cùm diſertis verbis id ſtatuat ibidem Papa.

14 Peregrinus eo cap.15.num.5. aſſerit, quòd intentio Summi Pontificis fuit, punire violatores ſupradictos non ſolùm ſupra relatis pęnis, ſed etiã omnibus alijs cenſuris, & pęnis ex quibuſcumque caſibus ſtatutis per ſacros Canones, Concilia generalia, & Pontificias Conſtitutiones contra violatores cuiuſcumque alterius immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & ibi enumerat diuerſas excommunicationes, & demum numer. 6. id probat, quinque rationibus.

Prima eſt, quia in ea Conſtitutione Gregorius agit de vtraque immunitate tam Eccleſiæ materialis, qua ſcilicet gaudent rei, quam Eccleſiæ viuentis, qua Eccleſiaſtici gaudent priuilegijs fori, & perſonæ, de priori non eſt dubium, de poſteriori affert ea verba. *De crimine verò hæreſis*, &c. ibi, *Sicut etiam prohibemus, ne contra Eccleſiaſticas perſonas*, &c. Sed hoc argumentum nil probat, quia luce clarius eſt, ibidem loqui de hac immunitate Eccleſiæ materialis, reſpectu hæreticorum extrahendorum, quorum tota cauſa ſpectat ad forum Eccleſiaſticum, & ſimul etiam de viuentis Eccleſiæ immunitate limitata ad ſubiectam materiam.

Secunda eſt, quia multi cum Caietano verſ. Immunitas §.Sexto, ponunt differentiam inter libertatem, & immunitatem Eccleſiæ, dicendo illam pertinere ad perſonas, hanc verò ad Eccleſias, quare cùm Papa de vtriſque mentionem faciat his verbis: *Contra libertatis iuris, et immunitatis Eccleſiaſticæ violatores*, &c. Reijcitur, quia per hæc verba Papa indicat violantes eam Bullam, offendere non ſolùm Eccleſiam, ſed etiam perſonam ream, contra formam ibi præſcriptam extractam, cùm reus etiam in caſibus ibidem expreſſis habeat ius, vt inde extrahi non poſſit ſine licentia Epiſcopi, ſupra quæſt. 2. conſequenter vtrique fit magna iniuria, ac proinde vtriuſque ius, ſcilicet libertatis extracti, & immunitatis Eccleſiæ offenditur.

Tertia eſt, quòd in cap.Clericis, de immun.Eccleſ.in 6.& in Bulla Leon.X. *Superna diſpoſitionis*, & Martini V. *Ad reprimendas*, & in Trident. ſeſſ. 22.capit. 11. de reform. tractatur de immunitate Eccleſiæ materialis. Sed neſcio ad quid hoc argumentum paginam occupat, nihil probans! cùm in dictis locis ſit mentio de exactionibus, & alijs oneribus Eccleſiaſticis impoſitis, non Eccleſiæ materiali.

Quarta eſt; quia in ea Conſtitutione non diſtinguit Eccleſiam viuentem a materiali, ergo cùm generaliter loquatur de omni immunitate, etiam vniuerſaliter loquitur de omni pœna contra quoſcumque violatores; nec coarctari poteſt ad Eccleſiam materialem, cùm ſit prohibitum aliter interpretari, vt dicitur ibi: *Aliter iudicandi, et interpretandi*. Sed dico, Papam ſatis ſe declarare, & reſtringere ad immunitatem Eccleſiæ, & reorum non extrahendorum, verba enim quantumuis generalia, ſemper intelligenda ſunt ſecundùm ſubiectam materiam, ex cap.Solitæ, de maior.cap.Conſtitutus, de Relig.domib.Bart. in l. Si vnico, ff.Locat.Barboſa lit.V. alios referens num.9. Et ſi huic Doctori licuit ſuo modo ampliare eam Conſtitutionem ſine aliquo firmo fundamento, abſque eo quòd contrafecerit menti Papæ, cur mihi non licet expreſſius dicere, quòd Papa clarè expreſſit?

Quinta demum eſt, quia cùm hîc agatur de fauore Reipublicæ Eccleſiaſticæ, lata debet fieri interpretatio ex gloſa verſ. Alios, cap. Sciant cuncti, de elect.in 6. vbi Doctores aſſerunt, id habere locũ etiam in pœnalibus; quare tranſgreſſores huius Conſtitutionis incurrunt pœnas, & cenſuras ſtatutas non ſolùm contra violatores immunitatis Eccleſiæ materialis, ſed etiam formalis. Dico, quòd extenſio ſtat dupliciter, vel quò ad caſus occurrentes, & materiam legis, an ſcilicet Bulla ad eos extendatur; vt ſi quæratur, an hæ pœnæ reſtringantur tantùm ad Iudices, & Officiales, an etiam ad perſonas priuatas, vt aſſerui ſupra ſub num. 12. & ſic procedit argumentum; vel quò ad pœnas, & hoc modo non fit extenſio, quia pœna pendet potiùs a voluntate prudentis Legiſlatoris, quàm à ratione, ex Caſtro apud Sanch. libr.2. cap. 29.num.13.& lib.10.diſput.4.num.3. & nobiſcum ſentit Genuenſ.cap.17.num.4.dum dicit, non omnes violantes libertatem Eccleſiæ eſſe excommunicatos in Bulla Cœnæ Domini, ſed ſolùm ſtatuentes contra eius libertatem.

Quæres 6. An ſufficiat ſola attentatio ſine extractione; vt, ſi quis inuitet malitioſè reum in domum vicini, vel ad exeundum nocte, ſuadendo, non eſſe periculum, & is de facto non exeat, an ſuaſor incurrat cenſuram?

15 Reſp. Sola ſuaſio, ſeu procuratio abſque exitu non inducit excommunicationem, quia licet hoc ſit attentare ſecundùm quid, non tamen ſimpliciter in ſe, quod in ſubiecta materia reſpicit actualem effectum exitus, argum.cap.Si quis 12. iuncta gloſ. Exigitur, cap.Si quis 6.diſt.1.de Pęnit. iuncta gloſ. verſ. Sed attentauerit, vbi dicitur, quòd attentatio

non

non contingit ſine actu, qui hic erit ipſamet extractio, dicta attentatio reſpectu aliorum actuum, ibi prohibitorum, qui non poſſunt venire ſub nomine extractionis, ſed attentationis ad extrahendum, vt vexatio, captio, &c. Diana reſol. 15. de hac immun. refert duas opiniones, vnam Gambacurtæ libr. 8. capit. 13. cum quo ſentimus, alteram oppoſitam Marij Italiæ lib. 1. cap. 6. §. 2. num 60. Farinac. cap. 20. num. 322. de hac materia Peregr. cap. 14. num. 7. Megal. lib. 4. de Cenſ. cap. 2. num. 30. aſſerentium, ſolam attentationem etiam ſine extractione puniri quoque iure ciuili. Sed iſti fundantur in iure ciuili, l. Præſenti, C. de his, qui ad Eccleſiam confugiunt, ibi; *Nuda ſaltem cogitatione, atque tractatu*; quòd ſcilicet attentantes ſine extractione poſſunt puniri, quod non negamus; nõ tamen incurrunt excommunicationem, quæ ſemper requirit completum effectum ſub ea ratione, ſub qua prohibetur, cùm autem hic prohibeatur, ea non ſequuta, excommunicatio non incurritur; quod confirmatur attentis illis verbis: *Quicquam præter, aut contra huius noſtræ Conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerint*. Ecce, quòd verbum [attentare] refertur indeterminatè ad quemcumque actum hic prohibitum, ſi ergo determinetur, ſpecificabitur per hos actus, extrahere, capere, carcerare, &c.

Quæres 7. Quis poſſit abſoluere ab hac excommunicatione tranſgreſſorē tam Religioſum, quàm Secularem?

16 Reſp. Religioſi poſſunt abſolui à ſuo Confeſſario, quia de iure communi, in quo erat ſolùm ferenda, neque ex hac Bulla reſeruatur; remanet ergo, quòd abſolui poſſint à ſuo Confeſſario ordinario, niſi eorum ſuperior eam pœnam, vel omnem excommunicationem ſibi reſeruauerit, quia tunc Cõfeſſarij ordinarij nil poſſunt.

Secularium reſpectu hæc excommunicatio reſeruata eſt Summo Pontifici per Decretum Sacræ Congregationis, incip. *Editum fuit*. Dat. 26. Nouembr. 1602. extenſum apud Quar. verſ. Caſus reſeruati, Confect. pag. 425. Mirand. part. 1. quęſt. 46. art. 2. Ab ea autem poteſt abſoluere Epiſcopus, quia contra ipſum non eſt decretum, ſed contra Confeſſarios ſimplices. Ita ferè omnes cum Bonac. de Immun. §. 6. num. 8. Megal. par. 3. lib. 4. de Cenſ. cap. 2. num. 34. quos ſequendo cum alijs citat Dianā reſol. fin. Boſſius ſect. 1. de Iubil. caſu 2. num. 11. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 414. lib. 3. Genuenſ. in Practic. Archiep. Neapolit. cap. 22. num. 3. Fontanel. dub. 201. num. 16. & 17. Oppoſitum ſentiunt Duard. Farin. Italia, Filiuc. & Pereg. apud Dianam citatum, eò quod ita reſpondit Paulus V. & eſt reſeruata ex dicto Decreto, & in Bulla Cœnæ. Sed tu dic, hos Doctores ſupponere, violantes hanc Bullam incurrere in excommunicationem Bullæ Cœnæ, quos reieci ſupra ſub nu. 14. præterquam quod clarum eſt, Decretum ſupradictum non eſſe contra Epiſcopos, ſed ſimplices Confeſſarios, à reſeruatis abſoluentes, prætextu priuilegiorum à reſeruatis.

17 Decretum autem hoc prohibens abſolutionem à reſeruatis eſt contra Confeſſarios reſpectu Secularium pœnitentium, non Regularium, vt reſpondit Sacra Congregat. apud Nald. verſ. Reſeruatio, Vecchium diſputation. nona dub. 7.

Quæres 8. An Religioſi gaudeant immunitate Eccleſiaſtica confugiendi ad Eccleſias, & Loca Sacra?

18 Reſp. Gaudent immunitate Eccleſiarum etiam ſuarum, & cæterorum locorum, quæ non ſunt ſua Monaſteria. Primum de Eccleſijs ſuadetur, quia priuilegium datum fuit Eccleſijs, vt debitus honor Dei in illis conſeruetur, abſtrahendo ab hoc, vel illo genere perſonarum; Eccleſia autem iniuria afficitur tam extractione Eccleſiaſticorum, quàm Laicorum. Ita tenent Cenedo quæſt. 42. & Gambacurta lib. 4. cap. 11. quos pro ſe citat Diana par. 1. tract. 1. de immun. reſol. 25. §. At hoc. Et ita declarauit S. C. die 24. Ian. 1617. neque inde poſſunt extrahi, præter quam in caſibus degradatione dignis, ſi ſecus fiat, reſtituantur, ex eadem, die 27. Aug. 1618. ſimilem reſponſionem de fruitione huius priuilegij ab Eccleſiaſticis refert ad verbum Diana part. 3. reſol. 35. de Immun. Secundùm, quòd non gaudeant immunitate ſuorum Monaſteriorũ, ſed extraneorum, ſuadetur ex abſurdo, quòd nunquam poſſent capi, incarcerari, neque puniri, cùm Monaſterium ſit perpetuum eorum domicilium. Ita cum citato Cenedo Diana cit. reſol. 25. §. Sed contrarium. Dicta procedunt reſpectu cuiuſcumq; delicti, modò non ſit de ſeptem exceptis ſub num. 10. Quare etiam Apoſtata à Religione gaudet immunitate Eccleſiæ ſui Ordinis, contra Dianam reſol. 23. tract. 1. de Immun.

Bonacina §. III. num. 7. §. Alij, cum alijs, & Portel verſ. Eccleſiarum immun. Compend. reſol. 56. num. 5. putant, Prælatum poſſe ſuos ſubditos a loco ſacro extrahere, etiam in illis caſibus, in quibus ſeculares extrahi non poſſunt a Iudice ſeculari. Probant I. quia immunitas Eccleſiæ non præiudicat poteſtati Eccleſiæ. Reijcitur, quia certum eſt, Eccleſiaſticæ poteſtati requiſitæ à Iudice ſeculari in caſibus, in quibus reus gaudet immunitate, non præiudicari, ex eo, quod illi non poteſt concedere extractionem; præterquam quod argumẽtum ſupponit, poteſtatem ineſſe Prælato in hoc caſu, quod eſt probandum, non pro ratione ducendum. Probant II. quia eſt maior immunitas perſonalis Eccleſiaſticis ob hunc ſtatum, quam conceſſa Fidelibus ratione loci Sacri; ſed immunitas perſonalis non obſtat captioni, & extractioni, ergo neque immunitas localis, & materialis. Puto falſam maiorem, quia honor Dei, reſpectu cuius principaliter, & immediatè priuilegium Eccleſiæ conceditur, præponderat decentiæ Eccleſiaſticorum, quibus ab Eccleſia communicatur iſte fauor, non ratione ſui, quia vti rei digni ſunt pœna magis, quàm protectione, ſed vt debitus honor erga Deum ſeruetur in Eccleſijs, quæ more caſtrorum cuſtodiendæ non ſunt. Deinde non tenet argumentum ab immunitate perſonali ad materialem. Probant III. quia in Bulla Gregorij nulla fit mentio Clericorum, ſed tantùm Laicorum. Non obſtat, quia ſubticentur honoris cauſa, non vt excludantur, indecens enim eſt in delictis, & flagitijs conſerre Clericos cum Laicis, arg. cap. Beatus 6. queſt. 1. Vnde de laicis expreſſa mentio facta fuit, quia hi negotijs ſecularibus ſe implicantes, magis ſunt procliui

ad cri-

ad crimina, & flagitia, quàm Clerici, vnde meritò illi exprimuntur. Deinde Papa ea, quæ de hac immunitate, iura, & Prædeceſſores eius diuerſimodè decreuerant indifferenter de omnibus hominibus, voluit reducere ad vnam formam; in iuribus autem antiquis, citatis initio huius Reſolutionis, indifferenter fit mentio de omnibus tam Clericis, quam Laicis, per voces generales, vt facit etiam Gregorios in ſua Bulla, ibi: *Homines reos;* ſub quibus comprehenduntur etiam Clerici.

Quæres 9. An Iudex ſecularis, mandans extrahere arma etiam prohibita ex Eccleſia Religioſorũ, tam ipſe, quàm extrahẽtes, præter peccatum mortale, incurrant aliquam cenſuram?

19 Reſp. Peccant mortaliter, & incidunt in pęnam excommunicationis huius Bullæ auferentes arma reorum, exiſtentium in Eccleſia, ab Eccleſia, vel locis Sacris. Præterea ſunt excommunicati quouis modo auferentes, aut violentiam inferentes Eccleſiæ Regulari, aut eorum locis.

Primum, de peccato mortali conſtat, quia eſt graue ſacrilegium, cùm exerceant iuriſdictionem in Eccleſia, quod illis prohibitum eſt cap. 1. & 2. de Immunit. & 2. eod. in 6. quod extenditur ad Monaſteria, in quæ ſeculares nullam poteſtatem habent, vt docent Confeſſ. tit. 5. cap. 4. Rodr. tom. 2. quæſt. 62. eius Compend. reſol. 63. per cap. Definiuit 17. q. 4. Diana reſol. 8. de hac immunitat. quòd miniſtri laici non poſſunt auferre ab Eccleſia arma prohibita, alijs citatis, cum Peregrin. cap. 13, num, 5. contra alios.

Secundum, de excommunicatione Bullæ Greg, conſtat ex q. 5. ſub n. 12. vbi retuli verba Sũmi Põt. infligentis pęnas, & cenſuras antea cõminatas, aut inflictas per ſacros Canones, aut Prædeceſſorũ Decreta, quæ pęnæ iure antiquo erant interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ, & excommunicatio ferendæ, de quibus ſupra ſub num. 13. nunc autem latæ.

20 Tertium, quòd vim damnabilem inferentes Eccleſijs, & Locis Regularium, ſint excommunicati, conſtat ex Bulla incip. *In quibuſdam locis,* Clem. IV. apud Confeſſ. pag. 17. & Bonif. IX. incip. *Sacræ Religionis*, apud eumdem pag. 28. ad inſtantiam Dominicanorum.

Quæres 10. An Superiores Regulares condere poſſint ſtatutum, ne Superiores Locales in ſuis Cõuentibus aliquos reos, ad ſua Monaſteria confugiẽtes, admittant?

21 Reſp. Non poſſunt. Probatur; Tum quia nullus inferior Summo Pontifice poteſt ſtatuere contra ius commune, & Pontificium, capit. 4. diſt. 21. Clem. Ne Romani, de elect. Nau. conſil. 3. de elect. numer. 1. Rodr. tom. 1. quæſt. 10. art. 3. Prælibatum autem Statutum eſt contra ius commune, quod reis concedit confugium ad loca Religioſa, ergo non tenet. Tum quia non minùs obligatur Superior Regularis non ſtatuere contra immunitatem, quàm Secularis; ſed is prohibetur tam directè, quàm indirectè ſtatuere contra illam ex capit. Aduerſus, de Immunit. cap. Nouerit 49. cap. Grauem. 53. de ſentent. excommun. Tum quia ille Clericus infringit immunitatem, qui in ea incarcerat reum, ad eam ſe receptum, vt docet Guidopapæ q. 121. num. 3. apud Graff. tom. 2. conſil. 2. num. 6. & 7. ergo multò magis, ſi illi impedit ingreſſum. Et licèt Statutum non ſit directè contra reos, prohibens illis ingreſſum ad loca Religioſa, ideo quia ſtatuentes nullum ius habent in Laicos; eſt tamen indirectè, quia hoc ipſo, quòd inferiores non poſſunt illos admittere, conſequenter illis indirectè prohibetur ingreſſus, iure non tam canonico, quam ciuili conceſſus.

Sic autem ſtatuentes incurrunt excommunicationem Bullæ Cœnæ, & dictorum capitum Nouerit, Grauem, & docet Peregr. cap. 2. num. 4. & 17. quamuis excuſari poſſint, putantes bona fide ſe id præſtare poſſe, habito reſpectu ad conſeruationem Monaſterij, vt Religioſi remaneant alieni à conuerſatione malorum hominum, vnde Superiores iam ingreſſos, vel ingrediendos poſſunt illos benignè licentiare aliquo quæſito colore, vel prætextu incommodæ habitationis, etiam fingendo ſe non poſſe recipere ſimiles perſonas intra ſua clauſtra, non tamen poſſunt eos per vim, aut alio modo extrahere, aliter violant præſentem Conſtitutionem.

Quæres 11. An Superior Conuentus, ſeu eius ſubditi expellentes eum, qui de Curia ſuſpectus, ad Monaſterium, ſeu Eccleſiam confugit, non eo fine, vt perdat hoc priuilegium, & ſic faciliùs incidat in manus Iuſtitiæ, ſed ex eo præcisè, quòd eſt homo facinoroſus, inquietus, iniurius, & tædioſus Religioſis, incurrant ſupradictas pœnas, de quibus ſupra q. 5.

22 Reſp. Non incurrunt. Probatur; Tum quia pęnæ huius Bullæ infliguntur contra præſumentes, quales ſunt illi, qui temerè, & doloſè reos expellũt, Cardin. in Clem. 1. de priuileg. quæſt. 39. Sanch. lib. 9. diſput. 32. num. 38. vbi quamplures citat, dicen-
23 tes, verbum [Præſumere] importare temeritatem, malitiam, & dolum; ſed præfati expellentes doloſè, neque temerariè expellunt, ſiquidem ille dicitur dolo agere, qui malo animo operatur, dolo enim æquiparatur malus animus, l. Dolum ff. de dolo, Beia part. 2. caſu 3. §. In hanc; neque doloſus dicitur vtens iure ſuo, Reg. 55. Sanch. lib. 5. diſput. 5. num. 33. quo vtuntur dicti Religioſi; neque dolus præſumitur in actu ſolito fieri, Farinac. de pœnis temper. quæſtion. 89. numer. 62. Igitur cùm dicti Religioſi non eijciant malo animo, ſed iure ſuo vtantur, expellendo, & fugiendo conſortium malorum hominum infeſtorum, quos omnes boni ſolent fugere, excuſantur à pœnis. Neque etiam temerarij dicuntur, quia ex rationabili cauſa eoſdem eijciunt, idem enim eſt agere temerariè, & ſine rationabili cauſa; Inſtit. de pœn. temper. litigant. l. Eum, qui temerè ff. de iudic. glo. verſ. Porrò, in fine Clem. 1. de Summa Trinit. Tum quia priuilegium meretur amittere, qui illo abutitur, vt dicitur de hoc cap. fin. de Immunitat. Eccleſ. Tum quia exceptio cauſæ rationabilis admittitur in omni Statuto, & lege ex cap. Si quando 5. de reſcr.

Quæres 12. An occidens ſuum Superiorem, vti Localem, vel Prouincialem, aut Generalem gaudeat immunitate Eccleſiæ? Difficultas pendet ex Bullæ his verbis: *Læſæ Maieſtatis in perſonam ipſiuſmet Principis rei immunitas non ſuffragetur.* An nimirum occiſio Pręlati ſui ſit crimen læſæ Maieſta-

tis,

tis,eo enim aſſerto, ſine dubio occidens non gaudet. Pro reſolutione noſtri Inſtituti accipe hæc pauca.

24 Crimen læſæ Maieſtatis eſt offenſio Principis, & eius Miniſtrorum, facta ab eius ſubdito. Declaratur ſic. *Offenſio*, ſub eo nomine venit quælibet læſio, vti percuſſio, vulneratio, carceratio, inſecutio, coniuratio, conſpiratio, machinatio, ſeditio, conuenticula, proditio, &c. *Principis*, ſub hoc nomine venit I. Princeps habens maieſtatem, hoc eſt, ſummum, & abſolutum Imperium, in quo non recognoſcit Superiorem, habens merum Imperiũ, ideſt, poteſtatem gladij ad animaduertendum facinoroſos homines, & mixtum, cui iuriſdictio ineſt, quòd in danda bonorum poſſeſſione conſiſtit, l. Imperium ff. de iur. omn. Iudic. vt Papa, Imperator, Rex, Reſpublica, Dux, Marchio, Comes, &c. II. veniunt alij Principes recognoſcentes ſuperiorem, à quo ſunt inueſtiti in dignitate, vt ſunt Feudatarij Papæ, Imperatoris, &c. & hi etiam habent merum, & mixtum Imperium, ſi habent. III. veniunt Cardinales recognoſcentes ſolum Papam *Et eius Miniſtrorum*, cuiuſmodi ſunt Legati, Nuntij, Proreges, Gubernatores, Conſiliarij Laterales, Oratores, & cæteri Officiales. *Facta ab eius ſubdito*, ad incurrendum hoc crimen neceſſe eſt, quòd lædens ſit ſubditus Principi ſubiectione originis, vel domicilij tantùm, & non alia ratione; neque ſufficit ſubiectio naturalis, aut materialis, ſed neceſſaria eſt formalis, hoc eſt, Eccleſiaſticus natus ſub diſtrictu Principis ad hunc effectum non dicitur ſubditus, neque proinde reus eſt criminis læſæ Maieſtatis illum lædens: Omnes verò Chriſti Fideles etiam quò ad hoc, Imperator quoque, & Reges ſubijciuntur Papæ, qui omnium ſupremum Caput eſt. Vide Gigas in tract. de hac materia; nonnulla habet Peregrin. cap. 9. & 10. de Immun.

Ad rem noſtram, ad hoc vt crimen læſæ Maieſtatis inducat priuationem huius priuilegij Immunitatis, neceſſe eſt primò, quòd crimen inferatur immediatè in perſonam Principis per vnam ex ſupranarratis actionibus, rebellio autem, vel ſe faciens Principem non inducit priuationem, vt docet Peregr. cap. 18. num. 9. & 13. Secundò ex opinione eiuſdem cap. 9. numer. 6. §. Sed quicquid, & Barboſ. Collect. tom. 1. libr. 3. tit. 49. cap. 6. num. 10 Farinac. cap. 13. de immunit. num. 187. Italiæ lib. 1. de Immun. cap. 6. §. 7. num. 29. & ſequent. quos pro ſe citat Diana part. 1. tract. 1. de hac re reſolut. 6. requiritur vt Princeps læſus ſit ſummus, & abſolutus, non recognoſcens Superiorem, contra Megalium lib. 4. de cenſ. cap. 2. num. 22. quia licèt Principes, recognoſentes Superiorem, non habeant Maieſtatem, habent tamen merum, & mixtum Imperium ex Afflicto, & alijs, apud cit. Peregrin. cap. 9. conſequenter cùm crimen in eoſdem dicatur læſæ Maieſtatis in Principem, ſine dubio inducit huius immunitatis priuationem; verba enim Bullæ æquè, benè, & propriè ijs appropriantur, & non
25 extenduntur. In Religione autem Generalis ſaltem dicitur Princeps, vt colligitur ex Aretino in
26 ſua praxi in fine capit. 1. Præterea habet merum, & mixtum Imperium, cùm omnem poteſtatem vtriuſque fori, perſonæ, & Rei habeat ſuper omnes ſuæ Religionis, vnde neque ſyndicatu ſubditur ex Cephalo conſil. 39. ex Genuent. cap. 58. in fine
27 Annotat. Quare contra hunc ſaltem committens crimen priuatur iure immunitatis. Igitur

28 Reſp. Crimen committens in perſonam ſui Generalis priuatur immunitate.

RESOLVTIO II.
De Poteſtate Prælatorum Regularium abſoluendi ſibi ſubiectos Religioſos.

SVMMARIVM.

1 *Superiores ſunt Confeſſarij ordinarij ſuorum Fratrum.*
2 *Prior dicitur Parochus ſuorum Religioſorum.*
3 *Poteſtatem ordinariam omnes à Papa habent.*
4 *Qui eſt omnium Generalis, Prouincialis, & Prior.*
5 *Delegatur à maioribus minoribus.*
6 *Prior in ſuo Conuentu poteſt quicquid Prouincialis in Prouincia.*
7 *Ordinaria probatur hæc poteſtas.*
8 *Vicarij ſunt in triplici differentia.*
9 *Cuſtos in Religione Minorum eam poteſtatem habet.*
10 *Amotus à ſuperioritate caret hac poteſtate.*
11 *Pœnitentes in hoc ſunt omnes de familia ſua.*
12 *Ordinarij ſunt etiam reſpectu aduenarum.*
13 *Vbique illos audire poſſunt.*
14 *Cogitur nemo illis confiteri non reſeruata.*
15 *Magiſtro Nouitiorum committitur hæc poteſtas.*
16 *Socius eius nullam habet.*
17 *Prelati maiores in ea æquiparantur Epiſcopis.*
18 *Maiorem habent reſpectu fori externi, 22.*
19 *Tridentini priuilegium competit etiam Prelatis maioribus.*
20 *Monaſteria vocantur Diœceſes.*
21 *Prouincialis Mediol. non punit in ditione Veneta.*
22 *Tridentini priuilegio quomodo vti poſſint.*
23 *Extraneus Confeſſarius delegari poteſt à Priore ſuis ſubditis.*
24 *Confitentur intra Ordinem.*
25 *Superior tenetur audire toties, quoties.*

QVidam Religioſus, qui antea nunquam admiſſus fuit ad ſacras confeſſiones audiendas, electus fuit in Priorem, ad quem pro confeſſione acceſſit ſubditus humiliter petens, vt illius confeſſionem ſacramentaliter audiat, dictus Prior aduertens ſe non habuiſſe antea facultatem exercendi hoc ſacrum munus, & dubitando an in præſenti habeat, vt ſecuriùs agat, remittit ſubditum ad Confeſſarium, & interim conſilium petit, an poſſit audire in confeſſione ſuos ſubditos? & cùm caſus accidere poſſit reſpectu cuiuſcumque Superioris, ſiue Generalis, ſiue Prouincialis, aut Localis, quouis inde alio nomine nuncupentur, ideo quæſtio erit indiſtinctè de omnibus, an ſimplex Sacerdos, nondum Confeſſarius, eo ipſo quòd eligitur in Superiorem, ſeu Prælatum habeat authoritatem audiendi confeſſiones?

1 Reſp. Omnes Superiores Regulares, hoc ipſo,

quod tales prouidentur, aut eliguntur, habent iu-
riſdictionem audiendi confeſſiones ſuorum ſubdi-
torum, ac proinde in caſu noſtro ille Prior poterat
ſine ſcrupulo audire ſuum ſubditum. Quare ſup-
poſita duplici poteſtate, Ordinis nimirum, & iuriſ-
dictionis, de qua dixi reſol. 36. quæſt. 5. §. Tertia,
neceſſaria ad validè adminiſtrandum hoc Sacra-
mentum, probatur noſtra reſponſio, quia ex capit.
Omnis 12. de pœnit. omnis vtriuſque ſexus Fidelis
ſua peccata proprio Sacerdoti confiteri debet; ſed
præfat. Prælati, & Superiores ſunt proprij Sacer-
dotes ſuorum ſubditorum, cùm ſinguli habeant cu-
ram animarum, ergo poſſunt audire in confeſſione
ſuos ſubditos, & illos abſoluere. Quòd autem pre-
fati Superiores, nempe Generalis, Prouincialis, &
Prior habeant curam animarum ex ſuo officio, ac
proinde iuriſdictionem ordinariam, & fint proprij
Sacerdotes, ſuadetur quia tres ſunt perſonæ, qui-
bus immediatè ſubeſt quælibet anima, vt dixit Ho-
ſtienſis in ſum. tit. de off. Archipr. §. Que pertinent,
& in tit. de pœnit. §. cui Patriarchæ, referente Me-
gal. qui lib. 1. de pœnit. cap. 7. num. 6. reſpectu ſe-
cularium diſtinguit triplicem poteſtatem iuriſdi-
ctionis ordinariæ, nempe Papalem, Epiſcopalem,
& Parochialem, & applicat hanc iuriſdictionem
ſupradictis Prælatis Regularibus num. 17. loquen-
do de Generali, num. 20. de Prouinciali, num. 21. §.
& huic loquendo de Priore, cuius tamen dicta ibi
in omnibus non ſequor alibi examinanda, ſufficit
mihi ex illo, quòd iſti tres Superiores habent hanc
iuriſdictionis ordinariæ poteſtatem, & curam ani-
marum ſibi ſubiectarum, vt etiam implicitè inſi-
nuat Faber diſput. 25. de pœnit. num. 75. & expreſ-
sè num. 89. Mirand. tom. 2. quæſt. 33. artic. 1. Beia
part. 1. caſu 16. §. Præterea, Rodr. tom. 1. quæſt. 12.
ar. 5. & Fagundez lib. 8. de præceptis Eccleſ. cap. 4.
2 ait, Priorem eſſe Parochum, & habere curam
animarum, vt etiam colligitur argum. eorum, quæ
habet gloſ. verſ. Iſtos, prope finem, Clem. nt. Ne in
agro, de ſtatu mon. Et hoc patet etiam de iure ſpe-
ciali ſingularum Religionum, vt colligitur ex ex-
trau. *Inter cunctas*, de ſepult. & in noſtra Regula
capit. 14. dicitur, quòd Fratres noſtri Ordinis ſuis
Miniſtris, ideſt Superioribus Localibus ſua peccata
confeſſione reuelent, quod intelligitur, ſi placet, vt
dicam infra quæſt. 7. & ex Eugen. IV. Conſtit. *In-*
iunctum nobis, dat. 5. Febr. 1442. & Nicol. V. Con-
ſtit. *Apoſtolica Sedis*, dat. 23. Apr. 1450. in quibus
vterque Papa concedit Viſitatori Generali exiſtē-
ti in Regnis, vt per ſe, vel per alios à ſe deputatos
facultatem audiendi confeſſiones Fratrum, & alio-
rum cum eis degentium; idem conceſſit, & admi-
niſtrandi alia Sacramenta Fratribus dictus Nic. V.
in alia Conſtit. *Paſtoralis officij*, Dat. 20. Iulij 1447.

Quæres autem 1. à quonam iure, diuino nè, an
humano præfati Superiores habeant hanc iuriſdi-
ctionem ordinariam, quæ illis incumbit ex officio.

3 Reſp. A iure humano, nempe à Summo Pontifi-
ce. Tum quia ad Papam ſpectat approbare Reli-
giones, cap. ne nimia, de Relig. dom. cap. Religio-
num, eod. in 6. extr. Sancta Romana, eod. ergo ab
eodem Superiores recipiunt poteſtatem iuriſdi-
ctionis. Tum quia Epiſcopi, & cæteri Prælati, &
inferiores etiam Curati à Papa habent, Belar. libr.
4. de Romano Pontific. cap. 23. Suar. diſputat. 16.
ſect. 3. & diſput. 25. ſect. 1. & cum alijs Megal. lib. 1.
de pœnit. cap. 7. num. 2. Fabr. diſput. 31. de pœnit. a
num. 46. aliàs ſi à Deo immediatè eam haberent,
non poſſet efficaciter impediri a Papa; quamquã
non deſunt alij aſſerentes, Prælatos Regulares hãc
poteſtatem immediatè habere a Deo, ſicut & aliã
fori externi, quorum rationes, & authoritates, quæ
in oppoſitum referri poſſunt, loquuntur vel de po-
teſtate Ordinis, aut de Apoſtolis, vel quòd depen-
dent à Deo, tamquam à prima cauſa, & originario
fonte, à quo omnes riuuli iuriſdictionum dimanant,
iuxta illud, *Omnis poteſtas à Deo eſt*.

Omnes autem prædicti Prelati hanc poteſtatem
immediatè a Summo Pontifice accipiunt, tum
quia non eſt maior ratio de Prælatis Secularibus,
qui omnes illam immediatè à Papa recipiunt, vt
probat Megal. cit. cap. 7. quàm de Regularibus.
4 Tum quia Papa eſt ſupremus Superior reſpectu
omnium Regularium, & illorum Generalis, Pro-
uincialis, & Prior, Sotus lib. 8. de iuſt. quæſt. 5. artic.
1. quem pro ſe citat Rodr. quæſt. 22. art. 6. Nauar.
conſil. 3. de ſtatu mon. num. 51. ergo immediatè ſin-
gulis hanc poteſtatem communicat. Et in noſtra
Religione patet ex citata Conſtitut. Nicolai V.
5 Ex hoc autem modo recipiendi poteſtatem ordi-
nariam ita Papæ omnes non ſunt omninò ſubiecti,
quin inferiores ſuis maioribus ſubijciantur, nam po
teſtas hæc in ſingulos deſcendit dependenter a Su-
perioribus delegantibus, quibus ſubordinantur, ita
quòd Prouincialis poteſt limitare, & ampliare iu-
riſdictionē hanc Superiorib. Localibus, & Genera-
lis vtriſq; prout expedire prudenter iudicauerint,
& ita docet Fagund lib. 8. c. 4. de præcept. Eccleſ.
6 Quare quod quidam aiunt Superiorem Localē
poſſe in ſuo Conuentu, quidquid poteſt Prouincia-
lis intra ſuam Prouinciam, & Generalis in tota Re-
ligione, item & Prouincialis quidquid Generalis,
procedit ſi intueatur eorum poteſtas, quatenùs
immediatè à Papa procedit, non verò ſi ſpectetur
ſubordinatio inferiorum ad Superiores, nam in hoc
ſenſu explicatur dictum, niſi obſtet maioris Supe-
rioris prohibitio, qua ſine dubio poteſt inferiorum
iuriſdictionem reſtringere.
7 Suppoſui hactenus hanc poteſtatem eſſe in illis
ordinariam, quod nunc probo; Tum quia illis in-
cumbit ex proprio officio ſuæ prælationis, quod
eſt non ſolùm temporaliter, ſed etiam ſpiritualiter
pro foro conſcientiæ eoſdem regere, & hanc eſſe
ordinariam tradunt omnes per titulum de off. Ord.
Tum quia is habet iuriſdictionem ordinariam, cui
committitur non nudum miniſterium, nec reſpici-
tur illius induſtria, ſed conſtituitur vel perpetuus
Superior, vel ad tempus à lege definitum ſuper gu-
bernationem in ſpiritualibus aliquorum; huiuſmo-
di autem ſunt omnes Superiores Religionum, ergo
ſunt ordinarij. Tum quia illi ſunt ordinarij, qui con-
ſtituti ſunt ad gubernandum Collegium, vel Vni-
uerſitatem, & in quibus eliguntur ab ipſo Collegio,
vel Vniuerſitate ex c. 1. de elect. huius generis ſunt
Regulares, ergo ſunt ordinarij. Ita in re noſtra lu-
culenter, & ſuccinctè Confect. tit. 11. cap. 1. Rodr.
tom. 1. q. 16. art. 6.

Quæres 2. An vices illorum gerentes habeant

hanc iuriſdictionis ordinariæ poteſtatem?

8 Reſp. Vices gerentes ſunt in triplici differentia, alij conſtituuntur ab ipſiſmet Superioribus, vt ſuas vices agant, & iſti non ſunt ordinarij, ſed delegati ad hoc munus, & vocantur Commiſſarij, ſi delegẽtur à Generali, vel Prouinciali. Alij eliguntur de iure, qualis eſt Prior Clauſtralis ad Monachos nigros, cap. cùm ad Monaſterium, de ſtatu Mon. & is eſt ordinarius, vt inde colligitur, conſequenter poteſtas abſoluendi in illo eſt ordinaria, neque expirat morte Abbatis, vt tradit Abbas in cap. Precarium, de precar. num. 6. apud Graff. tom. 2. conſil. & diſficult. 5. de penit. num. 9. In noſtra Religione Commiſſarius Generalis olim erat de iure Reg. cap. 1. eligendus, ſublatus à Sixto V. Conſtit. *Romani Pontificis*, dat. 29. Martij 1586. Tertij demùm prouidentur, ſeu ſufficiuntur ſine electione per ſolam prouiſionem Superioris in locum Superioris præmortui, aut aliàs amoti ab Officio, donec eligatur Superior, & is communi nomine vocatur Præſides qui pariter ordinarius eſt, ac proinde habens iuriſdictionem ordinariam illi incumbens ex vi ſui officij, quod eſt ſpiritualiter gubernare Religioſos ſibi commiſſos; de his Præſidentibus, & Commiſſarijs, aliàs Vicarijs nonnulla tetigi reſol. 34. §. Reſp. ad 2.

9 Cuſtos in Religione Minorum de prima Regula eſt Prælatus, habens ſub ſe plures Conuentus, quorum Religioſos temporaliter, & ſpiritualiter regit ex officio ſuo, ac proinde Prælatus eſt in ea Religione, docent Mirand. tom. 2. quæſt. 18. art. 1. Rodr. tom. 1. q. fin. art. 2. cum ſuo Compend. reſol. 49. num. 4. conſequenter habet hanc ordinariam poteſtatem. In noſtra vero Religione præter votum electiuum in Capitulo Generali pro electione Generalis, & quatuor. Definitorum Generalium nullum aliud ius habet, & de ipſo ne verbum quidem in Regula, aut in Conſtitutionibus Pontificijs ad hunc Ordinem ſpectantibus, excepta Conſtitut. Clem. VIII. *Decet Romanum*, dat. 2; . Iul. 1595. in Bull. nouo 33. in qua illi prædictum ius electiuum tribuitur, ac proinde cùm non gubernet Religioſos non eſt neceſſe aſſerere, ipſum habere eam poteſtatem, cùm illi ad nihil deſeruiret.

Quæres 3. An huiuſmodi Prælati remoti à ſuo Officio, dato quòd nullam habeant facultatem, quam quod habebant antequam finiretur eorum Prælatura, poſſint nihilominus proſequi, excipere confeſſionem Religioſorum, ſicut faciebant ante, dum erant Superiores?

10 Reſp. Non poteſt, ſed requiritur noua licentia, ſuadetur; Tum quia amiſit poteſtatem ordinariam, quæ fundatur in Prælatura Superioritatis, fundamento enim ſublato, tota fabrica ruit, arg. ca. Cùm Paulus 1. quæſt. 1. & ſublato principali, quod eſt Superioritas, tollitur etiam acceſſorium, quod eſt poteſtas ordinaria audiendi confeſſiones, & aliam non habet, vt ſupponit caſus, ergo inualidè abſoluit, cùm ad valorem huius Sacramenti aliqua alia poteſtas, quæ dicitur iuriſdictionis, præter poteſtatem Ordinis requiratur. Tum quia Archiepiſcopus, Epiſcopus, Parochus abdicati à ſuis Prælaturis, & officijs, non poſſunt amplius audire confeſſiones, ſi aliam iuriſdictionis poteſtatem nõ habeant, niſi eam, quam habebant ex vi ſui officij, nã ita intelligendum eſt, quod dicitur in Concilio ſeſſ. 23. cap. 15. de habentibus Parochiale beneficium, ſiue ſit Epiſcopale, ſiue Curatum, vt docent Viuald. de confeſſ. num. 27. Suar. tom. 4. diſputat. 24. ſect. 4. num. 20. quos, & alios refert Barboſa ad dictum locum Concilij num. 17. 18. & 21. Floron. de caſib. reſeru. cap. 4. §. 12. num. 7. Bonac. quæſt. 7. de pœniten. p. 4. §. 1. num. 7. Boſſius ſect. 3. de Iubilæo caſu 2. num. 56. ergo idem dicendum de Prælatis Regularibus, cùm eadem militet ratio, ſiquidem habent curam animarum ex ſuo officio, & dictam facultatem amiſerunt, & hoc tractaui etiam capit. 4. de profeſſ. Regul. quæſt. 65. §. Hoc idem.

Dices 1. Generalem, & Prouincialem à ſuis officijs abſolutis poſſe proſequi, ſine alia facultate ſibi à ſuis Superioribus conceſſa, quia adhuc exiſtentes in vltimo inſtanti ſui officij poſſunt eam facultatem ſibi communicare, ſicut alijs delegant, exercendam cùm finierint ſua officia. 2. Tenet abſolutio data ab eo, qui antea erat Superior, ex l. Barbarius ff. de offic. Prætoris, vbi dicitur, quòd geſta cum titulo colorato; errore communi valida ſunt non ſolùm pro foro externo, ſed etiam pro foro animę, ſecundùm Panorm. in cap. Nihil, de elect. & ex eo Nauar. cap. 8. num. 11. Megal. part. 1. libr. 5. cap. 19. num. 12. de qua re in genere Sanch. libr. 3. diſputat. 22. per totam, Bonac. quæſt. 2. de Matrim. p. 8. num. 24 ſed iſte iam habuit titulum etiam verum, & nunc communiter exiſtimatur Confeſſarius, ergo validè adminiſtrat hoc Sacramentum.

Reſpo. Ad primum negando poſſe ſibi eam poteſtatem communicare, quia delegans, & delegatus debent eſſe inter ſe perſonaliter diſtincti, cùm nemo poſſit actum iuriſdictionis in ſe ipſum exercere l. qui iuriſdictioni ff. de iuriſd. omn. Iud. ſed delegare eſt actus iuriſdictionis, cap. de Off. Ord. in 6. etiam in hac materia, vt docent omnes cum Fabro diſp. 30. de pœnit. n. 31. & Bonac. q. 7. de pęnit. p. 4. §. 1. n. 16. Ad 2. dico non ſufficere Confeſſarium iã habuiſſe titulum, quia ſimul cum ipſo actu exercitij habere debet titulum, pręter errorem communem, vt docent omnes ex ſupracitatis, qui tres cõditiones requirunt. I. Titulum coloratum exiſtentẽ actu in officiali, dum ſuum munus exercet, nõ enim ſufficit illum habuiſſe, cùm non entis nullæ ſint proprietates. II. Error communis; quo cõmuniter putetur verus Officialis, vt puta Generalis, Prouincialis, Prior, &c. III. Quod nihil deſit de iure naturæ, aut diuino requiſitum.

Quæres 4. Reſpectu quorum ſubditorum Prælati habeant hanc poteſtatẽ ordinariam? Seu an omnes de familia dicantur ſubditi ad effectũ abſoluendi ab ipſo Prælato vi huius ordinariæ poteſtatis?

Reſp. Pręlati illi virtute huius ordinariæ poteſtatis poſſunt audire, & abſoluere quoſcumque de ſua familia perpetuò commentales, vt ſunt Religioſi profeſſi, Nouitij, Tertiarij, & etiam famuli, nã omnes iſti dicũtur ſubditi ad effectũ conſequendi hoc ſpirituale beneficiũ, & in hoc nullã pono difficultatem, cùm iſti omnes pro confeſſionibus ſubijciãtur Pręlatis Regularib. qui eorũ ſunt ordinarij Iudices, vt probaui reſ. 34. q. 15. & 16. Prior igitur ſuper oẽs de ſuo Cõuentu hoc ius habet, Prouincialis ſup omnes de ſua Prouincia, & Generalis ſuper omnes

Google

totius Religionis. Compend.reſol.3.num.17.

Quæres 5. An hoc ius habeant reſpectu aduenarum, ad ſua Monaſteria accedentium, ita quòd ex vi huius facultatis poſſint illos abſoluere, licèt aliam poteſtatem, quàm ordinariam non habeant?

12 R. Poſſunt abſoluere etiam ex vi ſui officij, quia dum reperiuntur in extraneis Cõuentibus ſuæ Religionis ſunt ſubditi, & viuunt, quamdiu ibi ſunt, ſub obedientia illius Superioris. Quamquam quoque ex alio iure, nempe electionis, a Summo Pontifice ex Clem. IV. Conſtitutione inſerta in Mari magno incip. *Regimini vniuerſalis*, Dat. 1474. in nouo Bull. 6. Sixti IV. conceditur Prouincialibus Miniſtris, eorum Vicarijs, ac etiam Cuſtodibus in ſuis Prouincijs, & Cuſtodijs poteſtatem abſoluendi Fratres ibidem conſtitutos, & alios ad ſe declinantes, qua poſtrema clauſula veniunt aduenæ, & forenſes. Quod idem conceſſit Dominicanis, incluſis etiam Localibus, Greg. XI. in ſuo Mari magno; & ex eo etiam, quia inter agentes poſſunt eoſdem Prælatos eligere, ſi volunt, vt conceſſerunt Dominicanis Innoc. VII. & Franciſcanis Sixtus IV. vt retuli fuſiùs reſolut. 34. præſertim initio, & faciunt ibi dicta præſertim quæſt. 7. §. Altera.

Quæres 6. An vbique ſuos ſubditos audire poſſint virtute huius ordinariæ poteſtatis?

13 Reſp. Poſſunt, quod probaui reſolut. 36. quæſt. 7. de Confeſſarijs Regularibus pro audiendis confeſſionibus ſecularium, ergo a fortiori Superiores poſſint audire vbique terrarum proprios ſubditos actu de familia, quod dico propter aduenas, quos extra proprium diſtrictum, vel Conuentum audire non poſſunt ex vi huius officij, cùm reſpectu illorum non ſint Prælati, neque Superiores, quamquã ex alio capite, nempe electionis, illos audire poſſint. Ita tenet Coriol. part. 1. de caſib. reſeru. ſect. 1. art. 22. num. 2.

Quæres 7. An huiuſmodi Prælati cogere poſſint ſuos ſubditos ad ſibi confitendum?

14 Reſp. Clemens VIII. in Decreto *ſanctiſſimus*. Dat. 26. Maij 1593. de caſibus, quos Superiores Regulares ſibi reſeruare poſſunt, & debent, id prohibuit illis verbis: *Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu id ab ipſis petierint.* Coriolanus part. 1. de caſib. reſeru. ſect. 3. art. 19. ait in ſua Religione hoc Decretum non procedere, ſed iuuenes ſecundùm Statuta Religionis confiteri debere Superiori, vt de mente Clement. VIII. retulit Anſelmus Monopolitanus, tunc Generalis Capuccinorum, & ait hoc procedere, dũ manent in Nouitiatu, vel Seminario, ſeu Profeſſorio. In noſtra autem Religione poſſunt quidem Fratres confiteri Superiori, ſed non præcipitur hoc, vt videre eſt cap. 14. & 22. Regulæ, in quibus locis ſolùm præſcribuntur, & deputantur Confeſſarij, quibus habẽt confiteri. Et de Nouitijs idem dixi in meo Tractatu de Profeſſ. Regular. cap. 4. quæſt. 65. §. Suboriuntur.

Quæres 8. An Magiſter Nouitiorum ex vi ſui officij ſit Curatus animarum Nouitiorum, ac proinde eam poteſtatem ordinariam habeat?

15 Reſp. Stando in rigore verborum horum: *Ipſi autem Magiſtro ſoli Nouitiorum confeſſiones audiendi cura committatur.* Clem. VIII. in ſuo Decreto de educat. Nouit. Magiſter iſte non videtur aliquam habere iuriſdictionem, ac proinde neque ordinariam, ſi nullam habet, niſi illi committatur. nihilominus hoc ipſo quòd eligitur Magiſter, puto ex vi huius officij poſſe audire confeſſiones Nouitiorum, quia ſubintelligitur hæc facultas illi cõmiſſa. Sed non immoror, quia hoc idem tetigi in Tractat. de Profeſſ. Regular. capit. 4. quæſt. 65. & reſol. 34. q. 15.

16 Sed quid dicendum de Submagiſtro, ſeu Socio Magiſtri, an ex eo quòd eſt Socius habeat facultatem audiendi Nouitios?

Reſp. Non, Tum quia hæc facultas committẽda eſt præcipuè ſoli Magiſtro, ergo excluditur Socius. Tum quia Papa in Socio requirit vitæ, & morum probitatem, doctrinam, & exceſſum triginta annorum ætatis, nulla facta mentione ſacerdotij, ſicut in Magiſtro. Neque illius poteſt in hoc dici Vicarius in abſentia eius, quaſi poſſit illis hoc, & alia Sacramenta miniſtrare, tunc enim hoc ſpectat ad Superiorem Conuentus; præterquam quòd illi datur ex ſuppoſitione, ſi neceſſarius ſit Magiſtro per multitudinem Nouitiorum inſtruendorum, nõ autem primario, vt eius vices abſentis gerat.

Quæres 9. An tantam poteſtatem ad abſoluendum, vel ampliorem habeant Prælati Regulares, quantam habent Epiſcopi reſpectu ſuorum ſubditorum.

17 Reſp. Prælati Regulares maiores, vti Prouincialis, & Generalis non ſolùm habent tãtam poteſtatem quo ad abſoluendum, quãtam habent Epiſcopi, ſed etiam ampliorem, non ſolùm pro foro conſcientiæ, ſed etiam pro foro externo. Primum ſuadetur. Tum quia huiuſmodi Prælaturæ æquiparantur Epiſcopalibus, Gloſ. verſ. Regularis, cap. Ne pro defectu 41. de elect. per cap. Si quis deinceps 16. quæſt. fin. ergo æqua poteſtas in vtriſque. Tum quia Prælati Regulares habent poteſtatem vti Epiſcopalem, & eam omnem iuriſdictionem exercere poſſunt circa ſuos ſubditos, quam tenent Epiſcopi in ſuos, Gloſ. verſ. Proprij, Clemen. 1. de reb. Eccleſ. non alien. Nauar. conſ. 23. de priuileg. Rodr. in Summa part. 1. cap. 29. Suar. tom. 4. diſp. 55. ſect. 3. Coriol. ſect. 1. de caſib. art. 2. vnde ſi non eſſent prohibiti, poſſent circa ſuos ſubditos, quicquid poteſt Papa in toto Orbe Rodr. tom. 1. quęſt. 17. artic. 6. Tum quia Pius V. Conſtit. 132. *Romani Pontificis* 10. apud Confect. pag. 226. Prælatis Regularibus etiam Localibus D. Dominici tribuit eãdem facultatem, quam habent Epiſcopi virtute cap. 6. ſeſſ. 24. illis verbis: *Ne Prior Conuentualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis tam in dicta Prouincia, quàm extra eam vbilibet in hac parte deterioris conditionis, quàm Clerici, aut Seculares exiſtant, eiſdem Priori Conuentuali, & Superioribus Pręlatis, vt ipſi per ſeipſos idem omninò poſſint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis ſibi ſubditos, quod poſſunt Epiſcopi in Clericos, & Laicos ſibi ſubiectos, tam quò ad abſoluendi, & diſpenſandi huiuſmodi, quàm alias quaſcumque facultates eadem authoritate, & tenore etiam perpetuò concedimus.*

Hoc

Digitized by Google

Hoc priuilegium cõtinet duas limitationes; vnam,
quòd prodeſt tantùm pro foro animæ; alteram,
quod Prælatus per ſe ipſum debet abſoluere, vel
diſpenſare, & non per alium; nihilominus puto,
quod ſi hæc facultas ſit reſtricta in aliquo capitu-
lo ad Prælatos maiores, hos poſſe deputare Prio-
res, vel alios Officiales, qui abſoluant, ſicuti poteſt
Epiſcopus deputare Vicarium, qui abſoluat virtu-
te Sacri Concilij, ne Prælatus Regularis in hoc di-
catur inferior Epiſcopo. Secundum, quòd Præla-
ti Regulares maiorem habeant poteſtatem, quam
Epiſcopi, docêt Rod. to. 1. q. 24. ar. 16 in fin. §. Ad-
uertit, cum ſuo Compend. verſ. abſolutio ordin. quo
ad Fratres, Portel verſ. Prælatus, num. 5. Beia par.
4. caſu 37. §. Et quamuis, in fine; quod intelligo quò
ad forum externum, in quo Epiſcopus non abſol-
uit a reſeruatis Papæ.

Quæres 10. An conceſſione facta Epiſcopis in
cap. Liceat 6. ſeſſ. 24. gaudeant Prælati Regulares
non ſolùm virtute priuilegij Pij V. de quo in ſupe-
riori quæſito, ſed etiam virtute ipſius Concilij, ita
quòd in illo ſit ſermo etiam de Prælatis Regulari-
bus, ſaltem æquiparatis Epiſcopis, qui ſunt Pro-
uincialis, & Generalis.

19 Reſp. Huiuſmodi facultas competit Prouincia-
libus, & Generalibus vigore Decreti Sacri Conci-
lij, quod probatur. Tum quia, licèt hi Prælati non
ſint in ſe Epiſcopi, ſunt tamen tales æquipollenter,
& quò ad poteſtatem iuriſdictionis, neque in dicto
capite nomen Epiſcopi ſumitur formaliter, & in-
tranſitiuè, ſed pro quocumq; Prelato habente iuriſ-
dictionem Epiſcopalem, cuiuſmodi ſunt Capitulũ
Sede vacante, & quidam Abbates exempti, haben-
tes ſub ſe populum, vt tenent omnes infra citandi;
Sed Prælati Regulares, ſaltem maiores, habent
iuriſdictionem Epiſcopalem, Doctoribus citatis in
præcedenti quæſtione, ergo gaudent priuilegio
Concilij. Tum quia ſubditi Prælatorum Regu-
larium non debent eſſe deterioris conditionis, ſed
potiùs melioris ſubditis Epiſcopo; & cùm ſint in
ſtatu perfectiori, & cùm non deceat illos vagari,
ergo intelligitur conceſſa hæc facultas illis a Tri-
dentino, ſic enim ſunt paris conditionis, & aufer-
tur illis materia vagandi. Tum quia illis benè, &
aptè quadrant verba illius capitis, nam in ſuis lo-
20 cis, & Monaſterijs ſunt æquipollẽter Epiſcopi, va-
lentes abſoluere quoſcumque ſibi ſubditos in diœ-
ceſi ſua, nam eorum Monaſteria dicuntur illorum
Diœceſes, cùm in illis habeant ius ſuper perſonas
etiam dependenter ab illis locis, quod ex eo patet,
21 quia Prouincialis, exempli gratia, Mediolanenſis
non poteſt in Prouincia Veneta caſtigare ſuum
ſubditum, & ibi contra illum exercere ſuam iuriſ-
dictionem ſine licentia Prouincialis Veneti. Ita
tenent Rodr. tom. 1. quæſt. 61. art. 9. Sanch. libr. 8.
diſput. 2. num. 12. Boſſius ſect. 1. de Iubil. caſu 10.
num. 220. Beia part. 4. caſu 37. Sair. in Claui libr. 6.
cap. 11. n. 83. in fine, alijs contra ſe allegatis Bar-
boſ. ad hoc cap. 6. ſeſſ. 24. n. 9.

Oppoſitum tenent quamplurimi ab illis citati,
quos refert Barboſa, probantes tum ex rationibus
diſcuſſis, tum ex declaratione Sacræ Congrega-
tionis dicentis, nomine Epiſcopi venire Prælatũ, in
hac dignitate formali cõſtitutum, & nullum alium;
ad quam reſpondet Beia par. 4. caſu 37. §. Et ratio-
nes, illam non loqui de Prælatis Regularibus, ſed
de quibuſdam Abbatibus ſubiectis in pluribus Epi-
ſcopis, quibus non competit illud ius, cùm neque
æquipollenter poſſint dici Epiſcopi. Vel dic tu,
non comprehendi Regulares, quia Sacra Con-
gregatio reſpondit, non comprehendi inferio-
res Prælatos. Prælati autem Regulares, quò ad
iuriſdictionem, non dicuntur inferiores, ſed pa-
res, ex ijs quæ attuli præcedenti quæſtione; vel
dic, reſponſum Sacræ Congregationis facere opi-
nionem, vt dixit Valerus, loquendo de illis apud
Boſſium ſect. 3. de Iubilæo caſu 2. num. 104. & fu-
ſiùs num. 223.

22 In vſu autem huius Tridentini Priuilegij Præla-
lati ſe debent gerere eo modo, quo Epiſcopi ab-
ſoluunt, & diſpenſant in occultis tantùm ſuos ſub-
ditos; vnde vi huius Decreti non poterunt abſolue-
re a caſibus publicis, neque deductis ad forum con-
tentioſum, neque aduenas alterius Prouinciæ. Pro
qua re vide Sanch. lib. 2. cap. 11. Bonac. quæſt. 3. de
cenſur. in comm. p. 2. Non tamen poſſunt abſolue-
re a reſeruatis in Bulla Cœnæ, quia huic capiti de-
rogatum fuit, vt videre eſt in ipſo Proceſſu Bullæ,
& dixi quæſt. 2. ad finem reſol. 3. Sed quia eſt ſolùm
pro foro interno, ideo contingente caſu pro ex-
terno, & delictis publicis, vt probaui reſolut. 3. q. 6.
Et in hoc caſu Prælati Regulares dicuntur habere
ampliorem poteſtatem ad abſoluendum, & diſpen-
ſandum, etiam pro foro externo, qua carent Epi-
ſcopi.

Quæres 11. An Superiores Locales quando-
que hanc facultatem poſſint pro ſuis ſubditis de-
legare alijs Sacerdotibus extra Religionem, dan-
do licentiam ſuis ſubditis, vt extra eligant Con-
feſſarium?

23 Reſp. Poſſunt, probatur tum iure communi, cap.
omnis 12. de Pœnit. vbi dicitur, quòd proprius Sa-
cerdos poteſt dare licentiam ſuo ſubdito, vt alieno
Sacerdoti confiteatur; ergo & Prælatus Regula-
ris, eſt enim ſui ſubditi proprius Sacerdos, vt dixit
Faber diſput. 25. de Pœnit. num. 89. Tum iure ſpe-
ciali omnium Religionum, quarum Religioſi quò
ad Sacramentum pœnitentiæ ſubduntur diſpoſi-
tioni ſuorum Prelatorum, vt Bullis citatis retuli
reſol. 4. initio in reſp. ergo illis diſponere poſſunt
tam intra, quàm extra Religionem. Tum quia in
multis Religionibus Superiores Locales approbãt
& deputant ſuis ſubditis Sacerdotes pro audiendis
confeſſionibus ſuorum ſubditorum, ergo ſi illis ex-
preſsè non prohibeatur, vt aliquando non poſſint
deputare extraneum, poterunt, conceſſum enim
cenſetur, quod non eſt expreſsè prohibitum, ex
cap. Nonnulli 25. 16. quæſt. 1. cap. Iam nunc 3. 28.
quæſt. 1. ibi; *Hoc non vetat Dominus*; nec dicas ex-
preſsè prohiberi in Mari magno Dominicanorum
& Franciſcanorum, illis verbis: *Inhibemus inſuper
vniuerſis Fratribus Ordinis veſtri, ne aliqui eorum
alij, quàm Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſu-
mant, niſi neceſſitatis vrgente articulo, vel niſi forſan
Magiſter, vel Prior prouincialis alicui Fratri dederit Fra-
tri alteri euſdem Ordinis licentiam confitendi*. Apud
Confect. pag. 60. quia aliud eſt deſignare Sacerdo-
tes, quibus Superiores committere regulariter

poſſunt licentiam abſoluendi ſuos Fratres, in quo ſenſu loquitur Papa verbis citatis; aliud eſt deſignare tales Sacerdores, quibus ſolùm, & non alijs extraneis quandoque Superiores dimittere, & licentiare poſſint, in quo ſignificatu non eſt ſermo ibi, aliter neque Prouincialis, neque Generalis poſſent licentiare Fratres ad extraneos Sacerdotes, quod tamen eſt falſum, vti multis probaui cum Sanch. conſil. 34. quæſt. 4. Et in mea Religione de hac re non dubito, quia Priores poſſunt deputare Sacerdotes pro confeſſionibus ſuorum Fratrum, quod fusè retuli reſol. 4. quæſt. 7. vbi dixi verè eſſe approbationem audiendi cõfeſſiones, & cùm nullibi in Regula prohibeatur, vt quandoque prior nõ poſſit licentiare illos ad Sacerdotes extraneos, cõcluditur Priorem poſſe dimittere ſuum ſubditum, vt extra confiteatur, nam in Regula cap. 14. & 22. dicitur, quòd Prior poteſt pro audiendis confeſſionibus ſuorum Fratrum deputare Sacerdotes, non diſtinguendo Sacerdotes ſui Ordinis à Sacerdotibus extraneis, vt fecit Mare magnum, ergo neque nos diſtinguere debemus, ex vulgatis iuribus, niſi æquitas, vel alia lex diſtinguat Rodr. tom. 1. quæſt. 21. art. 6. §. Nona, cum ſuo Compend. reſol. 90. n. 49. §. Nona, vt diſtinguit, ſeu potiùs limitat Mare magnum in deputatione ordinaria, vt nimirũ Prior deputet Sacerdotem ſui Ordinis, quod non obſtat, quin poſſit aliquando deputare extraneum, vt piæ complaceat conſcientiæ Fratris ſui, vt conueniens eſt in paruis Conuentibus. Tum quia hæc poteſtas, quam habent Priores, eſt ordinaria, audire enim poſſunt, immo tenentur ex officio ſui excipere cõfeſſiones ſuorum ſubditorum, ſicut Parochus ſuas oues, cùm in hoc æquiparentur; ſed poteſtas ordinaria delegari poteſt, c. Aqua 9. de conſecr. & Parochus licentiam facere poteſt ſuo parochiano, vt confiteatur non ſolùm presbytero ſeculari, ſed etiam Regulari, aut cuiuis alteri, approbato tamen ab Ordinario, propter Decretum Sac. Concilij, quod non comprehendit Regulares pęnitentes. Certum ergo eſt ex vna parte, quòd Prior poteſt deputare ſuis ſubditis Sacerdotem ſui Ordinis, & ex alia dubium an poſſit deputare extraneum, quod tamen probaui poſſe, quia id nõ prohibetur in Regula, neque alijs Conſtitutionibus, neque iure communi, immo in eo id expreſsè conceditur, neque in dicto Mari magno, quando deputatio fit raro, & extraordinariè. Et hoc tamquam notum ſupponunt Molina tom. 4. de iuſt. diſp. 61. n. 3. & Sanch. lib. 4. cap. 39. num. 18. loquentes de abſolutione à non reſeruatis, & tradit Diana reſolut. 2. de dub. Regul. vbi in fine ait, Religioſum confitentem extra de licentia ſui Prælati, vel priuilegio non teneri eligere approbatum ab Ordinario, ſed ſufficere ſi eligat idoneum, hoc eſt, non excommunicatum, non ſuſpenſum, cum Couz lib. 2. de ſtatu Regul. c. 6. dub. 11. concluſ. 1. in fine, poteſt ergo eligere ſimplicem Sacerdotem a nullo hactenus approbatum, puto enim eſſe ridiculum, quod aiunt aliqui, teneri eligere Sacerdotem approbatum, ſi non ab Epiſcopo, ſaltem ab eius Superiore, ſi ſit Religioſus, nam ad quid huiuſmodi approbatio facta à Superiore electi, cùm Superior non poſſit deputare ſuũ Sacerdotem, niſi pro ſuis ſubditis, deputare enim, ſeu approbare Sacerdotem ad confeſſionem, eſt illi ſubijcere materiã, ſeu pœnitentes, qui alias illi ſibi ſubiecti non erant in hoc foro; porrò Superior v. g. Carmelitanus non poteſt pro me approbare ſuum Sacerdotem in meum Confeſſarium, cùm non ſim ſubiectus illi, nec proinde me ſubijcere poteſt ſuo Sacerdoti, cui tantùm ſubijcit ſuos alumnos. Et iſta ratio eſt tam euidens, vt contrarium ſuſtineri non poſſit; quod ſi dicas, eſt neceſſaria iuriſdictio condiſtincta à poteſtate Ordinis pro valida adminiſtratione huius Sacramenti, a quo ergo Superiore habet? Dico habere pœnitentem a ſuo Prælato, qui dum illi dat licentiam confitendi extraneo nondum approbato, dicitur illi communicare eam iuriſdictionem via electionis, vt pluribus probaui reſol. 34. q. 3. num. 8.

Vnum noto, illum Superiorem, qui non poteſt approbare, ſeu deputare ſuos Sacerdotes in Confeſſarios pro ſuis, neque poſſe licentiare ad extraneos, quia per licentiam non poteſt Sacerdoti etiã ſuo ſubdito communicare iuriſdictionem per electionem factam de ipſo ab illius ſubdito.

Quæres 12. An Religioſi quò ad Sacramentum Pœnitentiæ recipiendum ſint omninò ſubiecti ſuis Superioribus, ita vt extra confiteri non poſſint?

Reſp. Sunt ſubiecti tam intra, quam extra clauſtra, quando habẽt copiam Sacerdotis ſui Ordinis; quando verò carent Sacerdotibus ſui Ordinis, & ſunt extra, poſſunt eligere Confeſſarium quemlibet Sacerdotem.

24 Prima pars, quòd confiteantur Confeſſarijs ſui Ordinis, probatur tum ex cap. Omnis 12. de Pœnit. vbi dicitur, quòd vnuſquiſque Fidelis debet cõfiteri proprio Sacerdoti, quo nomine hic venit Superior Regularis, & ab eo Sacerdos deputatus pro ſuis ſubditis, Faber diſputat. 25. de Pœnit. num. 89. Tum, quia Benedictus XI. in ſua extra. com. Inter cunctas de priuileg. concedendo facultatem Regularibus audiendi confeſſiones ſecularium, ſubdit hæc verba: *Non Religioſos, qui ſecundùm Statuta ſuorum Ordinum proprijs Prælatis confiteri debent*, & notat Gloſ. ſub dubio, verſ. Volentium, in Clem. Dudum de ſepult. Tale autẽ Statutum extat apud nos Tertiarios cap. 14. & 22. Regulæ, vbi dicitur, quod Fratres confiteantur Prioribus, aut alijs Sacerdotibus per ipſos electis. Tum quia extat expreſſa prohibitio in Mari magno Sixti IV. illis verbis: *Inhibemus inſuper vniuerſis Fratribus Ordinis veſtri, ne aliqui eorum alij, quàm Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumant, niſi neceſſitatis vrgente articulo, vel niſi forſan Magiſter, vel Prior proprius alicui Fratri dederit Fratri alteri eiuſdem Ordinis licentiam confitendi*. Immò Clem. VIII. Bull. 64. in nouo, prohibet Religioſis, ne vtantur electione Confeſſarij extra Ordinẽ, prætextu priuilegij Cruciatæ, aut alterius facultatis à Sede Apoſtolica emanaturum, ſed eius intentio eſt, vt quò ad hoc Sacramentum ſubiecti ſint diſpoſitioni ſuorum Superiorum. Et confirmauit Vrbanus VIII. Conſt. in ſpecula, Dat. 19. Iunij 1630. quam refert Peyrin. tom. 3. capit. 12. pagin. 323. Vide reſolut. 34. num. 42.

Secunda pars, quòd confiteantur extra, quando carent copia Sacerdotis ſui Ordinis, probatur tum

ex

ex citato Mari magno, tum ex alijs priuilegijs relatis infra reſol. 34. de elect. Confeſſ. ab initio vſque ad quæſt. 10.

Quæres 13. An Superior teneatur audire ſuum ſubditum in confeſſione toties quoties petit?

25 Reſp. Tenetur. Tum quia opinio aſſerens, Parochum teneri pro ſuis ouibus, multum probabilis eſt, quam tenet Nauar. tom. 2. in cap. Placuit num. 152. & alij, quos refert, & ſequitur Bonac. quæſt. 7. de pœnit. p. 4. §. 2. num. 23. ergo eo magis Superior Regularis, cui magis ſubijciuntur Religioſi, quàm Parochiani ſuo Parocho. Tum quia Religioſi habent frequentare Sacramenta, per quæ maximè tendunt ad perfectionem, ergo Superior debet eos excipere toties, quoties petunt, & hoc ſub mortali, niſi rationalis cauſa, aut importunitas pœnitentis nimis ſcrupuloſi ipſum excuſet. Eadem ferè obligatione tenentur Deputati, cùm vices gerant Superioris de mandato. Ita tenet Coriolan. part. 1. de caſib. reſeruat. ſect. 1. art. 10. n. 8.

RESOLVTIO III.

De Poteſtate Prælatorum Regularium abſoluendi ſuós ſubditos à caſibus Papæ reſeruatis.

SVMMARIVM.

1 *Prælati abſoluunt ab excommunicatione ob violationem immunitatis reorum.*
2 *Priuilegia abſoluendi à reſeruatis Papæ referuntur.*
3 *Priuilegia concernentia Religioſós inter ſe adhuc integra remanent.*
4 *Bullæ Cœnæ caſus non tollunt Prælati.*
5 *Inquiſitorum caſus non tollunt.*
6 *Multò minus reſpectu pœnitentium ſecularium.*
7 *Cui licet plus, & minus, explicatur.*
8 *Tertij Ordinis priuilegia abſoluendi.*
9 *Dubia octo ſuper dicta priuilegia proponuntur.*
10 In foro conſcientiæ, *quid denotet.*
11 *Nouitij gaudent priuilegijs abſolutionis.*
12 *Seruitorum, & Familiarium nomine qui veniant.*
13 *Sororum nomine quæ veniant.*
14 *Sorores abſoluuntur à reſeruatis Papæ.*
15 *Tertij Ordinis incepit Generalis anno* 1447.
16 *Tertij Ordinis olim erant ſubiecti Ordinarijs, & Curatis.*
17 *Prælati omnes abſoluunt à reſeruatis Papæ.*
18 *Tertij Ordinis Priores abſoluunt à reſeruatis.*
19 *Reſeruatio publicorum tollitur.*
20 *Nominatim excommunicatus abſolui non poteſt.*
21 *Cenſura extra Sacramentum tolli poteſt.*
21 *Forus triplex.*
23 *Superior poteſt ſe facere abſoluere, ſicut alios abſoluit.*
24 *Valens abſoluere à reſeruatis Papæ, non ideo ab alijs.*
25 *Caſus Papales, à quibus nunc poſſunt abſolui.*
26 *Excommunicationem Papæ reſeruatam tollunt.*
27 *Suſpenſionem pariter, &*
28 *Interdictum.*
29 *Delegare poſſunt hanc facultatem etiam extraneis.*
30 *Nouitij abſoluuntur à reſeruatis Papæ.*
31 *Peccare in contemptum Clauium quid ſit.*
32 *Peccare in confidentiam priuilegij quid ſit.*
33 *Vtroque modo peccans abſoluitur.*
34 *Ægrotus abſolutus non tenetur ſe præſentare.*
35 *Prælati Regulares ex legitimo impedimento abſoluunt ſicut Epiſcopi.*
36 *Eo ſublato tenentur ſe præſentare.*
37 *Tenentur concedere licentiam pro reſeruatis.*

QVidam Prouincialis dubitauit, an poſſet ſuum ſubditum abſoluere ab excommunicatione cõtracta ob violationem immunitatis Eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis Greg. XIV. quæ incipit; *Cùm aliàs*: quia in quodam Decreto Sacræ Congregationis, alterius declaratiuo de caſibus reſeruatis, extenſo apud Quarant. verſ. Caſus reſeruati, apud Confect. tit. 17. cap. 6 huius abſolutionem Clement. VIII. de cuius mandato editum fuit, ſibi reſeruauit reſpectu quorumcumque Confeſſariorum etiam Regularium, derogando in hoc eorum priuilegijs; & non poteſt dubitari de eius non obſeruantia, quia Paulus V. die 7. Ianuar. 1617. illud innouauit, declarando ſub illo comprehendi non ſolùm caſus reſeruatos, ſed etiam excõmunicationes reſeruatas etiam Ordinarijs locorũ; hoc autem Decretum refertur ad verbum a Nald. verſ. Caſus reſeruat. in fine, quod nouiſſimè confirmauit Vrbanus VIII. per ſuum Decretum dat. 17. Nouem. 1628. His tamen non obſtantibus

1 Reſp. Dictum Prouincialem poſſe licitè abſoluere ſubditum ſuum ab ea excommunicatione, ſi aliud non obſtet, quia dictum Decretum, & alia ſubſequentia illius declaratiua, & innouatiua nihil diſponunt de Prælatis, aut Confeſſarijs Regularibus reſpectu ſuorum Religioſorum pœnitentium, ſed ibi ſermo eſt de eiſdem Confeſſarijs in ordine ad pœnitentes ſeculares, vt dixi reſol. 1. quæſt. 7. Doctoribus citatis, quibus adde Peregr. in ſuo Cõpend. verſic. Abſolutio quoad Fratres in schol. Dicta ergo excommunicatio reſpectu Religioſorum non eſt reſeruata, vt probaui loco citato, ideo à quouis Confeſſario, nedum à Prouinciali, auferri poteſt.

Quæres autem 1. An Prælati Regulares habeãt aliqua priuilegia abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ?

2 Reſp. Habent plura priuilegia circa hanc materiam, referam ſolùm eorum ſubſtantiam, ne ſim prolixus, acceptam a Mari magno Sixti IV. Conſtitutione authentica pro Franciſcanis regiſtrata Conſtit. 6. & pro Dominicanis Conſt. 7. in Bullar. Nouo, ambabus incipientibus, *Regimini vniuerſalis*, apud Confect. pag. 54. Summa ergo eſt, quod Prælati Regulares dictarum Religionum, & aliarum cum eis communicantes poſſunt abſoluere ſuos ſubditos, & alios ſui Ordinis ad ſe declinantes a quibuſcumque peccatis, & cenſuris excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, atque exceſſibus, quantumuis enormibus, niſi talia forent, propter

ter

ter quæ eſſet conſulenda Sedes Apoſtolica; & ibidem exprimuntur caſus, in quibus conſulenda eſt. Hi autem ſunt Hæreticorum relapſorum, Schiſmaticorum, falſificantium litteras Apoſtolicas, & deferentium ad infideles prohibita. In alijs caſibus quibuſcumque abſolui poſſunt a ſuis Superioribus. Vide Compend. Priuileg. verſ. Abſolutio ordin. quò ad Fratres, §.7. & 13. & ibi Capuc. Mirand. tom. 2. quæſt. 9. art. 10. Rodr. tom. 1. quæſt. 20. art. 1. cum ſuo Compend. reſolut. 3. num. 1. Portel. verſ. Prælatus ad abſoluendum num. 23. Confect. 17. cap. 7. Sanch. lib. 6 cap. 17. n. 43. Vecch. diſp. 9. dub. 6. Beia part. 4. caſu 37.

3 Circa hanc conceſſionem faciunt difficultatem Moderni quidam, parum verſati in materia priuilegiorum, dicentes, ea ferè omnia ſublata eſſe præſertim Maris magni, poſteriores enim Summi Pontifices ferè ſinguli aliquid ex eo detraxerunt, & ex magno Mari reſtrinxerunt ad paruum, & hoc in exiguum flumen concluſerunt, inquiunt iſti; ſed reuera ita non eſt, quia etſi in multis derogauerunt Regularium priuilegijs, derogatio huiuſmodi refertur ad quædam ſpecialia concernentia iuriſdictionem Epiſcoporum, non autem ea, quæ ſpectant ad ipſos Regulares inter ſe ipſos, præſertim in materia abſolutionis; quòd ſi quandoque ſibi reſeruauerunt abſolutionem aliquarum cenſurarum, derogatis in hoc illorum priuilegijs, poſtea Clem. VIII Conſt. 51. *Ratio paſtoralis officij*, apud Confect. pag. 286. ex certa ſcientia innouauit, & confirmauit omnia priuilegia conceſſa tribus Ordinibus D. Franciſci, quatenus non aduerſantur Decretis Sacri Concilij, & alijs ab eo factis in fauorem Fratrũ reformatorum, cum clauſula derogatiua derogante quæcumque alia in contrarium. Poſtea Paulus V. Conſt. *Quantum Religio Societatis*, pro Ieſuitis, quæcumque priuilegia confirmauit de plenitudine poteſtatis, prout refert Vecch. diſputat. 9. dub. 13. nulla clauſula reſtrictionis addita, vt fecit Gregor. XV. Conſtit. *In Apoſtolicę Sedis*, Dat. 16. Octobr. 1621. pro Theatinis, qui idem Gregor. Conſtitut. *Ad vberes*, ex certa ſcientia renouauit priuilegia pro Monachis Cartuſienſibus, cum ea clauſula: *Dummodo tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ſacriſque Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis non repugnent*. Dat. 3. Februar. 1623. Hæ clauſulæ inceperunt poni præſertim ſub Paulo V. vnde ſub eo vim inceperunt habere, nam ante Clement. VIII. ſicut non ponebantur, ita neque vim habere poſſunt reſpectu reuocationum ante illud tempus, quia ſufficienter ſublatæ intelliguntur per citatum priuilegium Clem. VIII. Quare dictum priuilegium abſoluendi à quibuſcũque reſeruatis habet locum, & ſuum robur adhuc obtinet, paucis quibuſdam ſublatis, de quibus in ſequentibus. Faciunt dicta infra q. 11. §. Tertia.

Quæres 2. An Prælati Regulares poſſint abſoluere virtute dictorum priuilegiorum à caſibus reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini ſuos ſubditos? Affirmant Rodr. tom. 1. quæſt. 20. artic. 9. cum ſuo Compend. reſolut. 3. num. 3. Portel. verſ. Abbas nu. 12. Peyrinus tom. 1. ad Conſt. 4. Sixti IV. num. 6. & tom. 3. cap. 2. num. 35. & alij apud illos aſſerentes, Prælatos Regulares poſſe abſoluere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ Domini, exceptis quatuor, propter quæ conſulenda eſt Sedes Apoſtolica, vt retuli in reſponſ. præced. quæſt. excepta quoque hæreſi occulta, contra Boſſium de Iubilæo ſect. 1. caſu 10. num. 222. quia apud Sixtum IV. fit mentio de hæreticis relapſis, ergo poſſunt abſoluere ab hæreſi non relapſorum, & Compend. ait, non poſſe abſoluere conſpiratores in perſonam Papæ. Probant ergo I. quia in Bulla adeſt clauſula hæc in fine §. Cæterùm a prædictis: *Niſi in eis etiam caſus præſentibus litteris expreſſi comprehẽdantur*. Quæ denotat non derogari priuilegijs Regularium, continentes caſus huius Bullæ expreſſos; quæ clauſula licèt ſublata fuerit à Succeſſoribus poſt Clem. VIII. tamen idem operatur, ac ſi exprimeretur, quia taciti, & expreſſi eadem eſt virtus. II. Aiunt extare expreſſa priuilegia id concedentia per Bullas, & per Oracula concedentia ab illis abſolutionem, non obſtante Bulla ſingulis annis promulgata cum clauſula derogatòria. III. Priuilegia Cruciatę non cenſentur derogata, ergo neque Regularium. IV. Dato quòd reuocentur, intelligitur reſpectu caſuum publicorum. V. Fruſtra aliter petitur ſingulis annis cõfirmatio priuilegiorum. VI. Prælati Regulares poſſunt cum ſuis ſubditis, quidquid poteſt Epiſcopus cum ſuis, vt conceſſit Pius V. Conſtitut. *Romani Pontificis*, apud Confect. pag. 227. ſed Epiſcopus ſuos abſoluit à caſibus Bullæ Cœnæ Domini, vt quamplures citat pro ſe Boſſius de Iubilæo ſect. 1. caſu 10. num. 10. & contra ſe Barboſa ad dictum cap. num. 67. qui Boſſius nouiſſimus de anno 1633. loco citato aſſeruit de omnibus, etiam de occulta hæreſi. Quibus tamen non obſtantibus

4 Reſp. Prælati Regulares nullatenus poſſunt ſuos ſubditos abſoluere à caſibus Bullæ Cœnæ Domini pro quouis foro. Quod alia ratione non probo, niſi refellendo oppoſita argumenta, oſtendendo eſſe multùm debilia, & nullius probabilitatis. Nam ad primum conſtat, per ablationem dictæ clauſulæ ſupra relatæ factam per ſubſequentes Legiſlatores, Summorum Pontificum intentionem claram eſſe, ne in poſterum poſſint abſoluere; nec locum habet, quòd eadem ſit virtus taciti, & expreſſi, ſiquidem hoc axioma præterquam quod eſt generale patitur multas exceptiones; nam illa clauſula non eſt ſubſtantialis, ſed accidentaria, & ideo nil tacitè poteſt ſubintelligi, conditiones enim extrinſecæ, cuiuſmodi eſt illa clauſula, non ſubintelliguntur, niſi exprimantur, l. Si ita ſtipulatur §. Cryſogonus ff. de verb. obligat. Deinde ſtando in verbis illius clauſulæ, nihil probatur, aut ſaltẽ parum, quia priuilegia Regularibus conceſſa raro exprimunt, vt eorum Prælati poſſint abſoluere ſuos ſubditos ab hoc, vel illo caſu ſpecie exprimendo, ſed in genere concedunt hanc facultatem, ergo ſaltem indiſtinctè non poſſunt abſoluere a caſibus Bullę, cùm huius caſus expreſsè, & diſtinctè non exprimantur in eorum priuilegijs. Secundum argumentum nil valet, non ſolùm quò ad Oracula iam ſublata, iuxta ea, quæ dixi reſol. 31. Verùm etiam per Bullas aliàs iam derogatas per hanc, quæ ſingulis annis promulgatur, cui non derogantur priuilegia etiam

ſub-

ſubſequentia, niſi contineant clauſulam reuocatoriam expreſsè Bullæ Cœnæ, quæ eſt tantæ authoritatis, & efficaciæ, vt illi non derogetur ſine ſpeciali eius mentione. Ad tertium non benè infertur ex perſeuerantia Bullæ Cruciatæ, vt docêt mu.ti apud Dianã reſolut. 96. de Bulla Cruciatæ, durare priuilegia Regularium quò ad hæc, quia eſt diuerſa ratio. Ad quartum dico eſſe voluntariam diſtinctionem. Ad quintum dico, confirmationem priuilegiorum prodeſſe ad alia. Ad ſextum dico, adeſſe opinionem pro vtraque parte, & probabiliorem eſſe, quæ tenet etiam Epiſcopis ſublatam fuiſſe facultatem illis conceſſam virtute citati cap. 6. ſeſſ. 24. abſoluendi a caſibus contentis in Bulla Cœnæ Domini, vt cum Sanc. lib. 2. cap. 11. verbis extremis tenent quamplures ab illo citati num. 26. vbi opiniones, & rationes pro vtraque parte refert; & Boſſius ſect. 1. de Iubilæo caſu 10. §. per totum, vbi adhæret negatiuæ, & prior opinio affirmatiua mihi videtur indubitata per illam clauſulam, *Ac cuiuſuis Concilij Decreta*; conſequenter ſi eſt ſublata Epiſcopis, etiam Prælatis Regularibus. Vel dic, eſto Epiſcopi poſſint abſoluere virtute dicti cap. vel ex ſpeciali officio, quales ſunt Inquiſitores, non poſſe Prælatos Regulares, cùm non ſint Inquiſitores, & eis ſublatum ſit priuilegium Pij Quinti quò ad hoc.

Hanc opinionem tenent Sigiſmund. de elect. dub. 69. num. 13. Nald. verſ. Nouitius num. 7. Vecchius diſputat. 9. dub. 6. Cruz libr. 6. cap. 6. dub. 15. concluſ. 1. Sorbus, Tamburinus, Zanard. Diana reſol. 72. de dub. regul. cum alijs apud eoſdem, Lupus part. 1. de caſib. Bergomi diſt. 13. art. 1. diff. 3. in fin. Lezana cap. 18. n. 38.

Quæres 3. An Prælati Regulares poſſint ſuos ſubditos abſoluere à cenſuris, quas ſibi Inquiſitores reſeruant? exempli gratia Reuerendiſſ. Inquiſitor mandat ſub pœna excõmunicationis ſibi reſeruatæ, ſibi denunciari quàmprimùm blaſphemos, & alios &c. An Regularis poſſit abſolui a ſuo Superiore?

5 Reſp. Non poſſunt, quia illas communiter ſibi reſeruant; & huiuſmodi reſeruatio eſſet inefficax, & vana reſpectu Regularium, ſi poſſet tolli ab eorum Prælatis. Confirmatur, & roboratur ſaltem id eſſe verum poſt Paulum V. nam in ſua Conſtit. 26. *Romanus Pontifex*; extenſa apud Nald. verſ. Hæreſis, apud Quar. verſ. eod. reuocat facultates Superioribus quorumcumque Ordinum conceſſas, cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum, ad Officium Sanctæ Inquiſitionis pertinentes, eoſdẽ ſubijciẽdo in his Inquiſitoribus, & Ordinarijs locorum; & licèt primario videatur reſpicere forum externum, tamen etiam ſecundario reſpicit forum pœnitentiale, abſolutio ſiquidem ab excommunicationibus huiuſmodi ex officio ſpectat ad Inquiſitores, quando illas ſibi reſeruant. Et ita indiſtinctè tenet Bonacin. T. V. par. 1. de onere, & oblig. denunt. §. X. Vide infra reſol. 6. q. 14.

6 Portellus verſ. Solicitare nu. 24. Freitas in Addit. ad tract. de confeſſ. ſolicit. Acugna quæſt. 21. num. 31. quos refert Diana reſol. fin. de abſolut. ab hæreſi, dicunt, Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſſe abſoluere ſeculares à caſibus contẽtis in edictis Inquiſitorum, ergo a fortiori ſuos ſubditos. Probat I. Portel. ex priuilegio Pauli III. incip. *Cùm inter cunctas*; apud Confect. pagin. 184. apud Rodr. quæſt. 61. art. 5. illis verbis: *Ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumuis grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis*. Nam dictio, *etiam*, quæ implicatiua ſimilium caſuum cuicumque inferiori Prælato reſeruatorum, includit caſus reſeruatos Epiſcopis, & Inquiſitoribus, nam Epiſcopus eſt Superior ſolùm reſpectu ſecularium pœnitentium, nõ Confeſſariorum Regularium, Inquiſitor verò Iudex eſt ſuper omnes in caſibus Inquiſitionis, ideo non habet locum illud priuilegium, quod concedit abſolutionem à caſibus reſeruatis illius Superioris, à quo exemptus eſt, habens priuilegium abſoluendi. Secundò illud priuilegium procedit pro ſecularibus pœnitentibus, vt notum eſt, non pro Regularibus reſpectu ſuorum Superiorum. Tertiò, hiſce noſtris temporibus etiam reſpectu ſecularium ſubſiſtere non poteſt in ordine ad caſus Epiſcopales; non ſolùm intra Italiam, vt obſeruat ipſemet Portel. verſ. caſus reſeru. numer. 6. & benè pro eo tempore, ſed neque extra Italiam vbique, quia Decretum Clement. VIII. de non abſoluendo virtute priuilegiorum à reſeruatis Epiſcopi, quod hic citaui initio Reſolutionis, ab Vrbano VIII. extenſũ fuit per Sacram Congregationem etiam extra Italiam, quod refert Synodus V. Comenſis ſub Reu. Carafino ibi Epiſcopo, pag. 159. Peyrinus tom 3. priuileg. capit. 2. numer. 38. ſub dat. 17. Nouembris 1628.

7 Probat 2. ex regula 53. in 6. quia cui licet quod eſt plus, licet vtique quod eſt minus; plus autem eſt abſoluere à reſeruatis Papæ, quam abſoluere a reſeruatis Inquiſitoribus, ergo ſi poſſunt a Papalibus, eo magis ab Inquiſitoribus. Dicas, hanc regulam non habere locum in odioſis, vt dixit Sigiſm. dub. 80. num. 3. per aliam regulam, quæ à iure cõmuni exorbitant, non ſunt ad conſequentiam trahenda Reg. 28. eod. Præterea non habet locum in diſpenſationibus ſecundùm Riccium in ſua praxi reſol. 227. num. 4. apud Barboſam de locis commun. lit. P. num. 4. & Sanch. libr. 8. diſput. 1. num. 32. ac proinde neque in abſolutione, quæ cum ea pari paſſu currit.

Tertiò probat per Rodr. tom. 1. quæſt. 61. art. 6 vbi ait, poſſe Religioſos per ſua priuilegia abſoluere nominatim excommunicatos, parte ſatisfacta; ſed obligatus denuntiare iam ſatisfecit, vel ſaltem paratus eſt ſatisfacere, ergo abſolui poteſt. Dico, hoc argumentum non facere ad rem, quicquid ſit de excommunicatis nominatim, nam neq; iſti abſolui poſſunt hiſce noſtris temporibus, cùm Regulares nullum ius habeant ſuper caſus reſeruatos Ordinarijs, vt oſtendi in primo argumento, & ſolùm in Iubilæo magno conceditur facultas abſoluendi nominatim excommunicatum pro foro conſcientiæ, parte ſatisfacta, aut concordio facto, & non aliter, numquam verò valere pro foro externo. Loquendo autem in caſu noſtro, puto neque in foro conſcientiæ validè abſolui, quia in hoc caſu excommunicantes ſunt verè Iudices Regularium, ergo ipſis in vtroque foro competit abſolutio. Deinde nullum reperio priuilegium conce-

dens

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

dens Prælatis Regularibus facultatem abſoluendi ſubditos nominatim denunciatos, nam in Mari magno fit mentio de cenſuris generaliter latis, & Rodr. tom. 1. q. uæſt. 20. art. 6. facit mentionem de Iubilæo, ergo cùm agatur de re odioſa, dicta de Iubilæo extendenda non ſunt ad priuilegia Regularium. De qua re iterum infra quæſt. 7. Excommunicatus igitur ab Inquiſitore ſiue generaliter, ſiue nominatim abſolui non poteſt à Prælatis ſuis, quādo excommunicatio eſt particularis, cùm vero eſt generalis poteſt, ſi non eſt expreſsè reſeruata, quāuis parti ſatisfecerit, quia non ſatisfecit Iudici ſuo competenti, qui illum nominatim excommunicauit.

Quartò probat, quia ab excommunicatione ab homine poteſt abſoluere excōmunicatos vel eius Superior, vel ad id legitimè delegatus; ſed Regulares habentes facultatem abſoluendi à reſeruatis Papæ, poſſunt abſoluere ab iis, à quibus Papa; ſed Papa poteſt abſoluere à cenſuris latis per Inquiſitores, ergo & Regulares. Dico etiam Delegatum poſſe abſoluere, ſed in caſu noſtro tam pro ſecularibus, quàm Regularibus Religioſi Confeſſarij, aut Prælati non ſunt delegati amplius ad huiuſmodi caſus, vt patet ex confutatione primi argumenti. Præterea falſa eſt hæc propoſitio, quòd Regulares habentes priuilegium abſoluendi à cenſuris reſeruatis Papæ habeant iuriſdictionem abſoluendi ab illis cēſuris reſeruatis, a quibus poteſt Papa abſoluere, nam Papa abſoluit à cenſuris Bullæ Cœnæ ſibi reſeruatis, a quibus tamen non poteſt abſoluere Regularis, habens priuilegium Pauli III. de quo ſupra in primo argumento, ibi ſiquidem excipiuntur caſus Bullæ Cœnæ Domini, a quibus per dictum priuilegium Confeſſarij Regulares abſoluere non poſſunt. Inſuper parem cum Papa poteſtatem haberent, quod omnino eſt falſiſſimum. Stat ergo, quòd abſoluunt à Pāpalibus, non ab Epiſcopalibus, aut Inquiſitorum, quia Papa in hoc contentus eſt, non autem tales præſumuntur illi, cùm non conſtet de hoc placito, quod neque tacitè continetur in priuilegio Papali, quia odioſa non extenduntur ad ea, quæ expreſſa non reperiuntur.

Adducit demum, quòd excommunicatio expreſſa in Indice librorum prohibitorum non eſt reſeruata, ac proinde ab ea omnes abſoluunt, vt docent Graff. Sayr. Azor. Vgol. cum alijs, quos pro ſe citat Sanch. lib. 2. cap. 10. num. 26. & tamen hæc pertinet ad Inquiſitores. Sed totum argumentum cōceditur, quia illa non reſeruatur, vtique in caſu noſtro, quod ſi probat de non reſeruata, fruſtra tempus conterit, quia certi iuris eſt cap. Nuper, de ſent. excom. excommunicationem nulli reſeruatam poſſe tolli à ſimplici Confeſſario.

Quæres 4. An Regulares Prælati Tertij Ordinis habeant priuilegia abſoluendi ſuos ſubditos a quibuſcumque peccatis, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis?

8 Reſp. Habent, nam Eugenius IV. Conſtitut. *Iniunctum nobis*, dat. 8. Februar. 1442. pagin. 30. in noſtro Bullar. conceſſit Viſitatorem Generalem Tertiarijs exiſtentibus in Regnis Legionis, & Caſtellæ, cum poteſtate abſoluendi ſub his verbis: *Nec non quoties opus fuerit omnes, & ſingulos præſentes, & futuros Ordinis huiuſmodi Fratres, ac Sorores ab omnibus, & ſingulis excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententijs, & pœnis, quibus pro tempore irretiti fuerint, in foro conſcientiæ dumtaxat abſolutionem.* Et infra ſubdit; *Nec non etiam per ſe, vel alios idoneos ex Fratribus in Sacerdotio cōſtitutis prædictis omnium, & ſingulorum omnium Fratrum, & Sororum præſentium, & futurorum prædictorum, ac illorum, & illarum ſeruitorum pro tempore confeſſiones audire, & pro commiſſis, dummodo talia non ſint, propter quæ ſit meritò Sedes Apoſtolica conſulenda, debitam abſolutionem impendere, & ſalutarem pœnitentiam iniungere; & eorum cuilibet Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare liberè, & licitè poſſit, & valeat, plenam, & liberam authoritate Apoſtolica tenore præſentium facultatem concedimus, ac etiā poteſtatem.* Deinde Nicolaus V. eiſdem in Italia exiſtentibus in ſua Conſtitut. *Paſtoralis Officij*, 20. Iul. 1447. in Bull. huius Ordinis pag. 33. conceſſit in hæc verba; *Ipſiſque Sacerdotibus celebrandi, ac confeſſiones dictorum Fratrum in Domibus, Oratorijs, & locis huiuſmodi degentium audiendi, illiſque pro commiſſis, niſi talia fuerint, propter quæ Sedes ipſa ſit meritò conſulenda, debitam abſolutionem impendendi, & ſalutarem pœnitentiam iniungendi, ac Eccleſiaſtica Sacramenta, quoties expedierit miniſtrandi, Parochialium Eccleſiarum iuribus ſemper ſaluis.* Idem Nicol. in alia Conſtitut. *Apoſtolicæ Sedis*, dat. 23. April. 1450. degentibus in Diœceſi Leodienſi ita concedit. *Quodque omnes, & ſinguli Fratres prædicti vnum Presbiterum dicti Ordinis profeſſorem in eorum Generalem Miniſtrum, qui quoties opus fuerit, per ſe, vel alium, ſeu alios ad id per eum deputandum, ſeu deputandos quibuſcumque dicti Ordinis Fratribus, & ipſorum familiaribus, ſeu ſeruitoribus eorum confeſſionibus diligenter auditis in omnibus, præterquàm Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus, debitam abſolutionem, &c.*

Habetur ergo ex his, Prælatos huius Ordinis poſſe abſoluere ſuos ſubditos à quibuſcumque peccatis, & cenſuris, dummodo pro eis non ſit conſulenda Sedes Apoſtolica; in quatuor autem caſibus eſt conſulenda, pro Hæreticis relapſis, Schiſmaticis, pro illis, qui literas Apoſtolicas falſificant, aut ad Infideles prohibita deferunt, vt ſupra quæſt. 5. retuli ex Sixto IV. in ſuo Mari magno; ſed quia hi caſus includuntur in Bulla Cœnæ Domini, ſuper quam nullum ius abſoluendi habent Regulares, vt probaui hic quæſt. 2. idcirco, vt vno perſtringam verbo, dico Prælatos poſſe abſoluere à quibuſcunque reſeruatis, exceptis caſibus in Bulla Cœnæ Domini.

9 Dubia quædam ſuboriuntur ex mox allatis priuilegijs, I. Quid illa verba, *In foro conſcientiæ dumtaxat*, in Conſtit. Eug. ſignificent? II. An Nouitij gaudeant priuilegio abſolutionis in dictis Bullis? III. Qui veniant ſub nomine ſeruitorum, vel familiarium, qui gaudent hoc abſolutionis beneficio? IV. Quæ nomine Sororum? V. Quomodo in Bulla priori Nicolai V. conceditur omnibus Sacerdotibus hoc priuilegium? VI. Quid ibidem ſignificent illa verba; *Parochialium Eccleſiarum iuribus ſemper ſaluis*. VII. An contineantur cenſuræ in

vtraque

vtraque Conſtitutione Nicolai, de quibus non fit inibi expreſſa mentio? VIII. Quid in poſteriori Bulla ſignificent illa verba; *Preter quàm Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus*.

10 Primò: Significant hoc priuilegium abſoluendi prodeſſe tantùm pro foro conſcientiæ, & non pro foro externo, vt docent communiter Doctores, illam clauſulam in alijs priuilegijs exponentes, Sanch. lib. 2. cap. 11. num. 13. & lib. 8. diſput. 34. nu. 29. cum alijs Bonac. de cenſ. in genere quæſt. 3. p. 10. Itaq; Prælatus Viſitator in Regnis illis ex hoc capite nihil poteſt pro foro externo; Nec obſtat quòd poſtea Nicolaus V. pro Leodienſibus, & Italis indiſtinctè loquutus fuit idem priuilegium concedendo, illam clauſulam ſubticendo, quia adiecit aliam illi æquiualentem, nempè *Auditis eorum peccatis*, quæ eundem ſenſum habet, vt dicam infra q. 8. §. Ex his.

11 Secundò: Nouitij gaudent prædictis abſolutionis priuilegijs, vt colligitur ex illis verbis: *Fratrum præſentium, & futurorum*: nam qui nondum ſunt profeſſi dicuntur futuri, ac proinde Nouitij pro tempore. Deinde Nouitij in fauorabilibus veniunt ſub nomine Fratrum. Inſuper gaudent his priuilegijs ſeruitores, ergo a fortiori Nouitij medij inter vtroſque magis adhærentes Fratribus, quàm faciant ſeruitores.

12 Tertiò: Nomine ſeruitorum, & familiarium veniunt Tertiarij geſtantes ſemihabitum, ſeu habitũ ſine caputio, & alij perpetui commenſales intra clauſtra cum profeſſis vitam degentes, licèt poſſint retrocedere, quando illis placuerit; iſti abſolui poſſunt a quibuſcumque peccatis a Prælatis, iuxta quę dixi reſol. 34. q. 16.

13 Quartò. Nomine Sororum venire poſſunt Tertiariæ, in proprijs domibus degentes, & hæ cum hiſce noſtris temporibus ſubiectæ ſint in omnibus Parochis, non videntur poſſe vti illis priuilegijs, cùm non poſſint confiteri, niſi approbatis ab Epiſcopis, vt ſæpius declarauit Sacra Congregatio, vt ipſamet dixit in ſuo decreto extenſo apud Nald. verſ. Clauſura, nu. 7. Lauorium Tit. 2. de priſco, & recenti funer. cap. 11. num. 102. de quo etiam agunt alij à me citati reſol. 34. quæſt. 16. Nihilominus dico, huiuſmodi Sorores priuilegijs dictis potiri, & eſſe exemptas à iuriſdictione Ordinarij, ſi virginalem, aut cœlibem, aut caſtam vidualem expreſſo voto vitam ducant; ad hoc autem votum admittere non poſſunt Superiores, niſi ſpectatæ vitæ non ſint, & 40. ſaltem annorum, de proprio habentes, cum cõſanguineis, aut affinibus in primo tm̃ gradu cohabitantes, licentia priùs ab Ordinario impetrata; hæ conditiones ibi exprimuntur; ad priuilegium autem hoc mihi videtur ſufficere prædictum votum expreſsè factum in manibus Prælati Superioris, & ſi alia deſint, puto non fruſtrari priuilegium, quia ex illo voto præcisè incipit eſſe Soror, non ex reliquis, quæ ſunt conditiones accidentariæ, & ad benè eſſe, quæ ſi deficiant ſicut nullum non reddũt votum, ita neque inane faciunt priuilegium. Qua-
14 re Prælati non ſolùm poterunt, ſi tamen ſint approbati ab Epiſcopo, abſoluere ab omnibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, exceptis caſibus Bullæ, ſicut faciunt Religioſos ſuos, verùm etiam a caſibus Epiſcopalibus, eo quòd illis non ſubijciuntur, cùm, vt dicit Decretum citatum, exemptæ ſint ab Ordinarijs locorum. Idem a fortiori dicendum eſt de eiſdem Monialibus, cùm ſint exemptæ a iuriſdictione Epiſcopali, debent tamen Prælati Regulares eſſe approbati ab Epiſcopo eius loci, vbi degunt Moniales, ex Conſt. Gregorij XV. de qua dixi reſol. 36. quæſt. 27. Sed non eſt immorandum, quia hæ Moniales in Italia ſunt ſubiectæ Epiſcopis, nam noſtri ab antiquis temporibus renunciauerunt illis.

Quintò. Non verè conceditur omnibus Sacer-
15 dotibus indiſtinctè poteſtas abſoluendi à caſibus Papalibus, ted ita loquitur Summus Pontifex, quia eo tempore, quo de anno 1447. nondum habebant hìc in Italia aliquem Superiorem maiorem, vt colligitur ex eadem Conſtitutione, quæ concedit, vt hi Sacerdotes poſſint congregare ſuum primum Capitulum, & in eo eligere vnum Patrem principalem in ſuum Generalem, & Viſitatorem, qui in vtroque foro habeat poteſtatem non ſolùm prædictam quamcumque aliam pro bono regimine, & gubernatione Fratrum ſibi ſubiectorum, vt colligi poteſt ex alijs Bullis ſupra relatis.

Sexto. Iura Parochialia ſunt adminiſtratio Sacramentorum, & ius ſepulturæ; hinc argumentum colligitur, huiuſmodi Religioſos tunc temporis fuiſſe ſubiectos Epiſcopis, & eorum Parochis, vt patet euidenter in Regula Nicol. IV. cap. 5. 10. 11. & 18. & pro Flandenſibus in Conſtit. *Perſonas vacantes*, Dat. 26. Auguſti 1413. Ioannis XIII. in noſtro Bullario pag. 20. dignoſcitur eorum ſubiectio Epiſcopis, quo ad criminalia, & ſtatuta ab illis facta ab Epiſcopo confirmanda; Eugen. autem IV. Conſtitut. *Iniunctum nobis*, dat. 8. Febr. 1442. in noſtro Bullar. pag. 32. propè finem, exiſtentes in Regnis Legionis, & Caſtellæ exemit a iuriſdictione Epiſcoporum, ſubijciendo illos ſuo Generali eiuſdem Ordinis, qua tamen non obſtante, huius Ordinis Religioſi in Italia degentes adhuc remanſerunt ſub iuriſdictione Ordinariorum tempore Nicolai V. vt ſupra, quia nondum habebant communicatum priuilegium præcitati Eugen. prout videre eſt non ſolùm in prima, ſed etiam in ſecunda, propè finem, vbi pag. 44. pro Leodienſibus habentur hæc verba: *Abſque tamen matricis, ac Parochialium Eccleſiarum preiudicio*; Poſtea Paulus II. in Conſtitut. *Excitat arcanum*, dat. 26. Maij 1467. pag. 44. communicando Italis omnia priuilegia ab Eugenio IV. & Nicolao V. conceſſa Regnicolis Caſtellæ, Legionis, & Leodij, inter quæ eximebantur Priores à iuriſdictione Epiſcopi, ſine dubiò Italos exemit titulo communicationis à iuriſdictione Epiſcopali; nec obſtat Sixtus IV. dum in Conſtitut. ſua: *Sedes Apoſtolica*; dat. 29. Nouembr. 1471. concedendo huius Ordinis Sacerdotibus in Italia degentibus facultatem abſoluendi omnes vtriuſque ſexus perſonas ad illos confugientes; exceptis caſibus Epiſcopalibus, & ſaluis iuribus Parochialibus, quia hæc verba referuntur ad Pœnitentes Seculares, quibus dicti Confeſſarij non poſſunt miniſtrare Sacramenta Parochialia, vt ſunt Viaticum, extrema Vnctio, & Communio in Paſchate, aliter Papa ſibi aduerſaretur, hoc ipſo, quod

in hac

quòd in hac eadem Conſtitutione illis confirmat priuilegia communicata a Paulo II. conceſſa alias Regnicolis, inter quæ illud priuilegium erat, quòd eximebantur à iuriſdictione Epiſcopali; vt eoſdem expreſsè exemit Clem. VII. Conſtit. *ad vberes fructus*; dat. 15. Martij 1526. ſed in his immorandum non eſt, cùm iam ſit certi iuris.

Septimò; Eſt priuilegium abſoluendi tam à peccatis, quàm a cenſuris, hoc ipſo, quod Nicolaus V. dicit, quòd audiant eorum confeſſiones in omnibus, præter quàm Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, auditio enim confeſſionis refertur tam ad cenſuras, quàm ad peccata; & in hoc non eſt difficultas.

Octauò: Illa verba; *Præter quàm Sedi Apoſtolicæ reſeruatis*; idem important, quòd illa alia clauſula de Sede Apoſtolica conſulenda, nimirum in quatuor caſibus tempore Sixti IV. & nunc in omnibus caſibus Bullæ Cœnæ Domini, vt dixi §. Habetur.

Quæres 5. An huiuſmodi facultas abſoluendi à reſeruatis Papæ extra Bullam Cœnæ Domini cõpetat omnibus Prælatis non ſolùm Maioribus, vt ſunt Generalis, & Prouincialis, & Cuſtodes in Ordine Minorum ſub prima Regula, verùm etiam Localibus, & immediatis Superioribus Locorum, & Conuentuum?

17 Reſp. In Religione Dominicanorum, huiuſmodi facultas abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicę competit Generali, Prouincialibus, & Localibus Superioribus, atque eorum vices gerẽtibus ex Mari magno Sixti IV. non obſtante Bulla Aurea, quæ eam facultatem reſtringebat ad Generalem, quia idemmet extendit, vt ſupra etiam ad eorum Priores, & vices gerentes, Conſtit. *Quoniam omnes*. apud Confect. pag. 74. In Religione Minorum ſub prima Regula huiuſmodi facultas competebat omnibus Prælatis, Generali, Prouincialibus, ac eorum Vicarijs, & Cuſtodibus, excluſis Localibus, cũ de ipſis non fiat mentio, neque de Vicarijs Cuſtodum, nihilominus ex communicatione priuilegiorum, quam habent Minores cum Dominicanis, poſſunt Superiores Locales, & eorum Vicarij abſoluere a reſeruatis Sedi; & ita docet Rodr. tom. 1. quæſt. 20. art. 2. cum ſuo Conpend. reſol. 3. num. 1. Confect. tit. 17. cap. 7. Nomine autem Superiorum Localium veniunt etiam Præſidentes, vel quouis alio nomine ſubrogati in locum præmortui, vel amoti ab officio.

An autem Vicarij eorum hoc habeant hoc ipſo, quòd conſtituuntur Vicarij, an debeat illis committi à ſuo Prælato?

Reſp. Habere ex ſe abſque alia commiſſione, cũ in dicto Mari magno immediatè illis a Papa concedatur. Non videntur tamen poſſe vti ea facultate, niſi in abſentia ſuorum Prælatorum, quia ad hoc ſunt Vicarij, vt eorum vices gerant, quando ipſi abſunt, vel aliter præſentes, non poſſunt fungi ſuo officio, alijs occupati.

18 In Religione Tertij Ordinis hæc facultas videtur competere ſolùm Generali, vt conſtat ex verbis Conſtit. Eugen. IV. & Nicol. V. ſecunda, relatis ſupra quæſt. 4 ex alia parte ſi inſpiciatur prior eiuſdem Nicol. hæc facultas tribuitur omnibus Sacerdotibus huius ordinis. Dicas veriùs hanc facultatem abſoluendi à reſeruatis Sedi extra Bullam Cœnæ Domini habere omnes Prælatos maiores nẽpè Generalem, Prouinciales, & Locales, Maiores quidem ex vi Conſtitutionum prædictarum; neque obſtat, quòd non fiat mentio de Prouincialibus, quia tunc temporis nondum erat eorum inſtitutio, & pro numero Fratrum, qui pauci erant, ſufficiebat vnus Superior Principalis; Locales tunc ſine dubio erant, & cùm non fiat mentio de illis virtute dictarum Bullarum, non dicuntur habere hanc poteſtatem, ſed ex communicatione priuilegiorum cum Dominicanis, & alijs Mendicantibus, & non Mendicantibus. Nec illis obſtat cap. 14. Regul. Tum quia ibi nulla mentio de tollendo, reſeruata Sedi Apoſtolicæ, tum propter rationes adductas reſol. 28. quæſt. 20. §. Difficultas, §. Dico. Horum Vicarij hanc facultatem non tenent, quia in Bullis dicitur, quòd illis Prælatus committere poteſt, quamuis ex alio capite per communicationem priuilegiorum illa non careant.

Prædicta de Prælatis inferioribus, & eorum vices gerentibus locum habent, niſi in Religione adſit Statutum, vel Præceptum prohibens illis huiuſmodi exercitium abſolutionis, quod in mea Religione non extat, quare poterunt liberè abſoluere ſaltem in caſibus occultis, vel etiam notis, ſed non enormibus, quia grauiora reſeruantur maioribus.

Quæres 6. An huiuſmodi priuilegia abſoluendi ſint non ſolùm pro foro interiore, verùm etiam pro foro interiore, verùm etiam pro externo? Exempli gratia, notorium eſt in Conuentu Fratrem percuſſiſſe alterum enormiter, aut oculum eruiſſe, vel etiam occidiſſe, an is percuſſor poſſit abſolui a Prælato maiori?

19 Reſp. Poteſt; Probatur. Tum quia dicta priuilegia non diſtinguunt inter forum interius, & exterius, ſed ſimpliciter loquuntur, ergo abſolutè sũt intelligenda pro vtroque foro, quia Principis beneficium latiſſime eſt interpretandum, cap. cùm olim, de verb. ſignific. l. Beneficium ff. de Conſtit. Princ. & maximè Regularium priuilegia, vt alijs citatis docet ex ſuo Authore Compend. reſolut. 62. numer. 6. §. Quod tandem. Tum quia in opinione quorumdam poſſunt abſoluere nominatim excõmunicatum, iuxta quæ dixi quæſt. 5. §. Tertiò, & dicam mox quæſt. 7. ergo & pro foro externo, quis enim non excommunicatur in particulari, & nominatim, niſi conſtet de eius delicto. Et ita tenent Rodr. tom. 1. quæſt. 24. ar. 13. & 16. cum ſuo Compend. reſolut. 3. numer. 2. Confect. Titul. 17. cap. 7. Nauar. conſil. 47. de ſentent. excommun. numer. 2. Portel. verſ. Prælatus num. 25. Sanch. libr. 6. cap. 17. numer. 43. Vecchius diſputat. 9. dub. 8. numer. 3. Beia part. quarta, caſu 37. §. Et quamuis, & alij communiter.

Quæres 7. An poſſint abſoluere nominatim excommunicatum? Ad propoſitum noſtrum, qui loquimur de caſibus Sedi Apoſtolicæ, quæſtio non poteſt habere locum, niſi in caſu, quo Papa denuntiaret aliquem in indiuiduo excommunicatum, vel de facto excommunicatum, an poſſet abſolui a ſuo Superiore? Sed quæſtionem extendamus ad alios legitimos Superiores, qui poſſunt excommunicare,

& cen-

& cenſurare Religioſos, cuiuſmodi ſunt Protector, Sacra Congregatio, Legati à latere, Inquiſitores, & Epiſcopi, qui in aliquibus excommunicare poſſunt, & excommunicationem declarare talem, ſecundùm quorumdam opinionem, de qua dicam reſolut. 7. quæſt. 6. & 7. An Superiores Regulares poſſint abſoluere ita excommunicatos, vel tales declaratos à prædictis Iudicibus competentibus, ſiue pro foro conſcientiæ, ſiue pro foro externo. Quæſtio procedere etiam poteſt de Nouitijs, qui excommunicationem, vel aliam cenſuram contraxerunt, & nominatim declarati fuerunt ante ingreſſum.

20 Reſpond. Nominatim excommunicatus, ſeu alia cenſura ligatus à legitimo Iudice extra Religionem, ſiue ſit Profeſſus, ſiue Nouitius non poteſt abſolui à ſuis Prælatis neque in foro externo, neque interno, ita quòd nulla prorſus eſt abſolutio. Probatur primò, quia in Mari magno facultas reſtringitur ad cenſuras generaliter latas, ergo excluduntur particulariter latæ, vt in ſpecie fecit Gregorius XIV. approbando Religionem Miniſtrorum infirmorum, conceſſit, quòd eorum Generalis poſſit abſoluere à quibuſcumque cenſuris reſeruatis, excepta excommunicatione nominatim contracta, vt refert Sorbus verſ. abſolutio ordinar. quò ad Fratres, & ex eo Rodriq. tom. 1. quæſt. 20. art. 4. quod artic. 6. ait intelligi non prodeſſe pro foro externo; ſed dicas tu, neque pro foro interno: ideo probatur ſecundò, quia priuilegium interpretandum eſt, vt nulli noceat ſaltem notabiliter; ſed hoc priuilegium notabiliter læderet Iudicem excommunicatorem, quia per hoc aliqua ratione ſe ſubtraheret ab eius iuriſdictione, quod eſt magnum abſurdum. Probatur tertiò, quia certi iuris eſt, quod nullus poteſt abſoluere nominatum excommunicatum, niſi eius Iudex, aut Iudicis Superior, vt omnes docent, aut delegatus ab his; ſed nullum expreſſum priuilegiũ inuenitur, concedens hanc facultatem; nam quędam declaratio, quam ex Pio Quinto referunt Rodriq. citat. quęſt. 20. art. 6. & ex eo Mirand. tom. 2. quæſt. 35. artic. 22. qua dicitur poſſe Confeſſores per priuilegia Apoſtolica abſoluere in foro cõſcientiæ tantùm, & pœnitentiali pœnitentes, parte non ſatisfacta, ea verò ſatisfacta etiam in foro externo, non facit ad rem noſtram, qui loquimur de priuilegijs conceſſis Prælatis Regularibus extra Iubilæum, nam dicta declaratio habet locum ſuper Iubilæis, vt clarè colligitur ex verbis relatis à dictis Doctoribus; quamquam non placeat mihi, vt nominatim excommunicatus poſſit parte ſatiſfacta abſolui vitute Iubilæi etiam pro foro externo, & ſaltem hoc falſum eſt hiſce noſtris temporibus, quòd poſſint abſolui pro foro externo, cùm vix poſſint abſolui pro foro conſcientiæ, ſi parti læſæ ſatisfecerint, aut cùm ea concordauerint intra tempus celebrationis Iubilæi, vt id expreſsè ponitur in Iubilæis modernis, de qua re vide Boſſium ſect. 1. de Iubil. caſu 5. Probatur quartò, quia iudicium finiendum eſt ab eo, à quo cęptum fuit ff. de iur. omn. Iudic. l. Vbi certum eſt, l. Si quis poſtea ff. de Iudic. ex capit. Propoſuiſti 19. de foro compet. iuncta gloſa verſic. Præuentus; ſed abſolutio quouis modo ſpectata eſt pars huius Iudicij, ergo ad ipſum excommunicatorem pertinet. Probatur quintò, quia licèt Leo X. in ſua Conſtit. 21. *Dum intra*, dicat non eſſe abſoluendos excommunicatos intrare volentes Religionem, niſi præuia ſatisfactione, non ideo tamen exprimitur danda in Religione. Ita Collector priuileg. verſic. Abſol. quò ad Secular. 2. num. 19. cui videntur adhærere Suar. & Reginald. apud Vecchium diſputat. 9. dub. 9. qui num. 4. ait prodeſſe tantùm pro foro interno, licèt ſatisfacta parte, & citat in hanc opinionẽ Nau. conſ. 47. de ſen. excom. Sair. de cenſ. lib. 2. cap. 20. num. 29. Sanch. lib. 6. c. 17. n. 43. cum alijs, quamquam nonnulli iſtorum loquantur de priuilegio Iubilæorum. Vide Lupum Strict. Obſeruant. part. 1. de caſib. reſeru. Bergomi dub. 6. art. 1. diff. 3. §. Altera eſt.

Rodriq. tom. 1. quæſt. 20. artic. 6. & quæſt. 61. artic. 6. Mirand. eum ſequutus tom. 2. quæſt. 35. artic. 22. Sorbus verſic. Reſolut. mater. abſol. concluſ. 4. pagin. 57. & alij apud Vecchium diſputat. 9. dub. 9. num. 3. aſſerunt prodeſſe pro vtroque foro parte ſatisfacta, cum quibus videtur Peyrinus tom. 3. cap. 3. num. 12. Probantes, Tum ex declaratione Pij V. cui iam ſatisfactum eſt habere locum in Iubilæis, non in caſu noſtro. Tum quia cap. 12. ſeſſ. 25. dicitur non eſſe abſoluendum nominatim excommunicatum, ex quo decimas defraudauit, vel nè ſoluerentur impediuit, donec parti ſatisfaciat; ergo parte ſatisfacta poteſt à quouis abſolui. Hoc argumentum nihil probat contra nos, ſed in eo loco Concilium prohibet abſolutionem, ante executionem ſatisfactionis, poſt autem non dicit poſſe abſolui à quouis, hoc enim modo plus probaret, quàm vellet aduerſarius. Tum quia parte ſatisfacta nulli infertur iniuria, non parti, cùm illi iam ſatisfactum ſit, neque Iudici, quia excommunicat ad inſtantiam partis, ergo id totum videtur pendere ex parte offenſi, ergo ſublata offenſione, abſolutio videtur libera cuique Confeſſario. Dico, aliud eſſe remittere offenſam, vel ſatisfactionem recipere, & remittere abſolutionem; Primum ſpectat ad partem, poſterius verò ad Iudicem, qui quò ad abſolutionem dandam, nihil commune habet cum parte, ſed hæc tota facultas ab eo pendet, ergo parùm prodeſſe poteſt ſatisfactio partis Confeſſario, vt dicatur habere ius ad abſoluendum. Præterea huiuſmodi argumenta, ſi quid probant, quod nego, ſuadent ſimiles excommunicationes, parte ſatisfacta, ex ſua conditione nulli eſſe reſeruatas, quod tamen apud omnes falſum eſt.

Quæres octauò, An huius abſolutio, qua Prælati Regulares poſſunt abſoluere virtute ſuorum priuilegiorum ſuos ſubditos à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, dari poſſit extra Sacramentum pœnitentiæ, an neceſſariò in eo danda ſit, auditis priùs pœnitentium peccatis. Non loquor de peccatis, quia hæc per abſolutionem Sacramentalem tollenda ſunt, ſed de cenſuris an poſſint tolli extra abſolutionem Sacramentalem?

21 Reſpond. Cenſuræ tolli poſſunt extra Sacra-

mentum Pœnitentiæ, quando priuilegium non reſtringit abſolutionem dandam eſſe ſacramentaliter, quod cognoſcitur ex his Verbis: *Abſoluat ſacramentaliter. Abſoluat in foro ſacramentali, ſeu pœnitentiali. Auditis eorum confeſſionibus*. In his omnibus clauſulis priuilegium conceditur in ordine ad abſolutionem Saramentalem; vltima clauſula indiget diſtinctione, nam ſi priuilegium ſimul concedat facultatem abſoluendi à peccatis, & cenſuris, in eo caſu ſenſus diſtribuendus eſt, nam reſpectu peccatorum abſolutio debet eſſe Sacramentalis, ſi verò tollantur ſolùm cenſuræ, ſufficit abſolutio extra Sacramentum, ſic explicant Rodriq. quæſt. 61. art. 7. Sanch. libr. 8. diſputat. 16. in fine cum alijs citatis nouiſſimè à Lupo part. 1. de caſibus Bergomi diſtinct. 21. art. c. 1. diff. 3. in fine. Clauſula vero, *In foro conſcientiæ tantùm*, ſignificat abſolutionem non poſſe prodeſſe, niſi pro conſcientia, & apud Deum, in foro verò externo nullius eſſe momenti, ac proinde eam poſſe dari extra Sacramentum. Vnde communiter
22 diſtinguuntur tres fori, Forus Sacramentalis, ſeu Pœnitentialis, quo abſolutio datur ſolùm in Sacramento Pœnitentiæ; ſecundus dicitur Forus conſcientiæ, reſpectu cuiùs abſolutio prodeſt tantum apud Deum; tertius dicitur Forus externus, quo abſolutio prodeſt apud Iudicem pro externo; & vtraque dari poteſt extra Sacramentum. Hæc doctrina ab omnibus admittitur, & ferè noſtra reſponſio, quam tenent Rodriq. tomo primo quæſtion. 20. articulo ſeptimo, & quæſtion. 61. articulo ſeptimo, Mirand. tomo ſecundo quæſtion. 35. artic. 21. Sanch. libro octauo diſputat. 34. numer. 29. & 30. & libr. quarto capit. 54. numer. 14. Oppoſitum tenent Nauar. capit. 26. num. 31. conſil. 48. de ſentent. excommunicat. numer. 11. & multi alij, quos citat Boſſius ſectione prima de Iubilæo caſu vigeſimoquarto per totum, vbi hoc ex profeſſo tractat, ſequens opinionem Nauar. numer. 16.

Ex his habes priuilegia Maris magni eſſe ampla, cùm non contineant illas clauſulas, ac proinde prodeſſe pro vtroque foro. Priuilegia verò Tertij Ordinis ſub quæſtion. quarta videri reſtricta ad forum conſcientiæ, cùm in primo Eugenij Quarti exprimatur hæc clauſula; & in alijs duobus Nicolai Quinti adſit clauſula; *Auditis eorum confeſſionibus*; quæ magis videtur reſtringere abſolutionem pro foro interno, & Sacramentali; ſed iam dixi illam clauſulam, cùm ſit communis peccatis, & cenſuris, ad illa referri in foro Sacramentali, ad has autem extra hunc forum; quare ex hoc capite priuilegiorum non poſſunt Prælati huius Religionis abſoluere ſuos ſubditos pro foro externo, quia illæ clauſulæ reſtringunt abſolutionem prodeſſe pro foro conſcientiæ tantùm; quare alio medio illorum facultas amplianda eſt, dicendo hoc illis competere per communicationem aliorum Prælatorum, qui hoc poſſunt, prout probaui quæſt. 6.

Quæres nonò, An Prælatus eiſdem priuilegijs, ſeu facultate, quibus poteſt alios abſoluere, vti poſſit pro ſe, faciendo ſe abſoluere à ſuo Confeſſario, ſeu alio à ſe electo, delegando illi hanc facultatem.

23 Reſpond. Prælatus habens huiuſmodi priuilegia, vel aliàs facultatem indiſtinctè abſoluendi alios, poteſt eiſdem pro ſe vti; quod probatur, Tum quia id expreſsè dicitur in Mari magno. Tum quia Superior non debet eſſe deterioris conditionis ſuis ſubditis. Tum quia priuilegia conceduntur fauore Religionis ob labores, quos Regulares paſſi ſunt, vel patiuntur pro Eccleſia Catholica, & propter eorum merita; ſed tam meretur, & laborat Prælatus, quàm ſubditi, ergo priuilegium intelligitur etiam pro illo conceſſum. Tum quia in his facultatibus cenſetur ordinarius; & quia eſt delegatus à Principe, qui ſine dubio poteſt ſubdelegare, capit. Cùm cauſam 62. prope finem, de appellation. & ibi gloſ. citat alia iura; & quia eſt delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, qui poteſt ſubdelegare vnum, vel alterum articulum, niſi expreſsè prohibeatur Gloſ. verſicul. Delegatus citati capit. & quia in priuilegijs noſtri Ordinis relatis quæſtione quarta expreſsè dicitur, quòd ad abſoluendum Prælatus poteſt alios deputare, ergo & pro ſe deputare poteſt Sacerdotem, qui ſeipſum abſoluat. Et in hoc nulla difficultas. Ita tenent Rodriq. tomo primo quæſtion. vigeſimaprima, articul. octauo, vbi citat Caietanum, Silueſt. verſicul. Confeſſor §. 8. Coriolan. parte prima de caſibus ſection. prima, articul. 22. Mirand. tomo ſecundo, quæſtion. 34. articulo decimoquarto, Compend. reſolution. tertia numero vigeſimoſecundo, & reſolution. 69. numero octauo, & multis alijs citatis docet Boſſius ſectione prima de Iubilæo, caſu decimo, num. 188. Vide reſolut. 34 quæſt. 11.

Dixi, *Vel aliàs facultatem indiſtinctè abſoluendi alios*, quia ſi quis habeat facultatem abſoluendi hunc, vel illum à caſibus reſeruatis etiam omnibus, non ideo poteſt ea facultate vti pro ſe, quia cenſetur gratia facta fauore pœnitentium tãtùm, & electa perſonæ induſtria, ac proinde non poſſe ſubdelegare illam ſuo Confeſſario in propriũ fauorem.

Quæres decimo, An Prælati Regulares virtute horum priuilegiorum abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, habeant etiam facultatem abſoluendi ſuos ſubditos à quibuſcumque reſeruatis Prælatis inferioribus, ſiue in Religione, ſiue extra Religionem? quod potiſſimum habet locum reſpectu cẽſurarum, quæ promulgari poſſunt vel à Protectore, vel à Sac. Congregatione, vel à Legato a latere, vel quandoque ab Epiſcopo, cum reſeruatione abſolutionis.

24 Reſp. Non. Probatur; Tum quia huiuſmodi facultates ſunt odioſæ, & ideo reſtringendæ, & ſufficit, ſi in aliquo habeant ſuum effectum. Tum quia ex duobus impedimentis, vno ſublato, remanet alterum, argument. capit. 5. de author. & vſu pall. gloſ. verſicul. Indulgentiam capit. Paſtoralis 19. de priuileg. per l. Si domus tua ff. de ſeruitut. vrban. præd. vbi de duabus ſeruitutibus, vna ſublata, remanet altera. Tum quia licèt in Iubilæis à Summo Pontifice conceſſa facultate ab-

te ab-

te abſoluendi à caſibus ſibi reſeruatis, videatur ſublata reſeruatio facta ab Ordinarijs, & à Prælatis inſerioribus, & hoc noſtris temporibus ſit extra controuerſiam, cùm in recentioribus Iubilæis vniuerſalibus, vti de forma exprimatur huiuſmodi priuilegium reſpectu caſuum Papalium, & Epiſcopalium, tamen non valet inſerre, id locum habere etiam in alijs priuilegijs, præſertim Regularium; certum enim eſt hac noſtra tempeſtate Regulares Confeſſarios habere priuilegia abſoluẽdi à quibuſcumque caſibus Papalibus, & eiſdem denegatam eſſe abſolutionem à reſeruatis Epiſcopis, vt videre eſt in Decreto Clement. VIII. edito à Sacra Congregatione anno 1601. & altero eius declaratiuo, extenſis a Quaran. verſic. Caſus reſeru. & à Confeſſ. tit. 17. cap. 6. ergo ex conceſſione caſuum Papalium non infertur conceſſio Epiſcopalium, aut alterius Superioris. Tum quia Prouincialis virtute priuilegiorum valens abſoluere ſuum ſubditum à reſeruatis Papæ, non ideo ſequitur, quòd poſſit abſoluere à reſeruatis ſuo Generali, ergo neque alijs Superioribus extra Religionem ſuper enumeratis. Ita Sorbus verſ. Abſol. quò ad Secul. verſ. caſ. reſer. Rodr. quæſt. 61. ar. 13. §. Imò.

Quæres 11. Quinam ſint illi caſus Papales, à quibus nunc non poſſunt abſoluere virtute ſuorum priuilegiorum?

Reſp. Non poſſunt abſoluere à caſibus in Bulla Cœnæ Domini contentis, neque a caſibus, quos alij Superiores ſuorum ſubditorum competentes poſſunt ſibi reſeruare; neque demum a caſibus Papalibus reſeruatis poſt vltimum priuilegium à Papa Regularibus conceſſum. Hæc reſponſio habet tres partes diſtinctè explicandas.

25 Prima, de caſibus in Bulla Cœnę Domini, eſt certò probata ſuperiùs quæſt. 2. Vnde tollitur illa difficultas, An Prælati Regulares poſſint abſoluere ab hæreſi occulta ſuos ſubditos? dicendo, quod non, quia continetur in Bulla Cœnæ Domini, quæ ſingulis annis derogat priuilegijs Regularium, quę illi derogare non poſſunt ſine illius expreſſa mentione, vt dixi ſub cit. quæſt. 2. Ita tenet Megal. cõſil. 21. quem pro ſe citat Diana reſolut. 6. de hæreſis abſolut. §. Sed his, dè qua opinione ait non eſſe amplius dubitandum ob declarationem Sac. Congreg. ſub die 17. Nouembr. 1628. Sed hæc declaratio, quam ad verbum refert Synodus Comẽſis, pag. 159. & Peyr. tom. 3. cap. 2. num. 38. non facit ad rem noſtram, cùm loquatur ſolùm de Confeſſarijs Regularibus in ordine ad pœnitentes Seculares, vt ibidem obſeruat Peyrinus, & clarè hoc colligitur ex contextu verborum; vera igitur, & potiſſima ratio eſt allata à nobis.

Secunda, quòd non poſſint abſoluere à caſibus reſeruatis alijs Superioribus extra Religionem, cõſtat de Inquiſitoribus ſupra quęſt. 3. quamquam iſti facta denunciatione, non videntur ibi eam excommunicationem reſeruare incurſam ob negligentiã, & lapſum termini. Et de alijs conſtat ex præcedenti quæſt. 10. quia priuilegium Papale non extenditur ad caſus reſeruatos alijs Prælatis inferioribus, vt ibi probaui.

Tertia, quòd non poſſint à caſibus neque Papalibus reſeruatis poſt vltimum priuilegium, probatur clarè, & ponamus caſum, quod Vrbanus VIII. in ſua Conſtitut. *Inſcrutabilis Iudiciorum*, dat. 10. Apr. 1631. reſeruauerit ſibi excommunicationem (quod non fecit) à ſe latam contra prædicentes ſuper vita, aut morte Summi Pontificis, eiuſque conſanguineorum, vſque ad tertium gradum incluſiuè, de qua mentionem facit Nald. ad Tit. de Sortilegijs pag. 92. Sic excommunicatus Religioſus abſolui non poteſt à ſuo Prælato etiam Generali, niſi Religio poſt huiuſmodi reſeruationem obtinuerit confirmationem, & innouationem ſuorum priuilegiorum, per quæ Prælati incipiunt habere ius ſuper omnes caſus Papales reſeruatos poſt præcedentem vltimam confirmationem, & non aliter; quod inquam probatur clarè. Tum quia facultas abſoluendi à reſeruatis intelligitur de reſeruatis ante conceſſionem priuilegij, vt ſatis innuit participium præteriti temporis, quod non extenditur ad futura, niſi cõcedens id exprimat, quod non facit in caſu noſtro in priuilegijs relatis quæſt. 1. & 4. & in caſu expreſſionis adhuc reſtringitur priuilegium ad reſeruanda ab ipſomet concedente, quia non eſt æquum, vt anteceſſor ponat falcẽ in meſſem Succeſſoris. Tum quia nullus Prælatus quantumuis magnus, neque etiam Papa poteſt ligare manus ſui Succeſſoris, vt vulgò dicitur, quin efficaciter poſſit ſibi reſeruare aliquam cenſuram; Tum quia par in parem non habet imperium; cap. Innotuit 20. de elect. vnde dato etiam, quòd Papa concederet abſolutionem à cẽſuris reſeruandis à ſuo Succeſſore, adhuc non ſuſtineretur hoc priuilegium defectu poteſtatis, cùm prior non habeat iuriſdictionem in poſteriorem.

Sed quæres quodnam ſit vltimum priuilegium, vt poſſis ſcire quænam ſint cenſuræ Papæ reſeruatæ, à quibus abſoluere valeas? Dico aliud priuilegium modernius, & amplius, atque efficacius me non inuenire, niſi illud, quod Gregorius XV. fecit in ſua Conſtitut. *In Apoſtolicæ Sedis*, dat. 16. Octobris 1621. quam extendit Peregrin. tit. confirmat. priuileg. §. 4. Regularibus Clericis Theatinorum, quibus confirmauit eorum priuilegia omnia, & ſingula, etiam per communicationem conceſſa, abſque vlla limitatione, ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis. Itaque Patres Theatini, & omnes Regulares aliarum Religionum Prælati poſſunt vti ſuis priuilegijs in caſu noſtro abſoluendi ſuos ſubditos à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ ab illo die 16. Octobris 1621. retroactis temporibus. Quod poſſint omnes Regulares vti eo priuilegio, patet ex titul. de commun. priuileg. inter omnes Religioſos, & de tribus Ordinibus Sancti Franciſci eſt clarum, pręſertim ex Clement. VII. in Conſtitutione, *Dum fructus*, trigeſima Maij 1525. qui eiſdem ex certa ſcientia confirmat priuilegia aliàs conceſſa, & concedit priuilegia omnia conceſſa, vel concedenda cæteris Mendicantibus, ac non Mendicantibus; & hoc referunt Rodr. tom. 1. quæſt. 55. art. 1. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 1.

Quæres 12. An Prælati Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſſint abſoluere non ſolùm ab

excommunicationibus,ſed etiam ſuſpenſionibus,& interdictis Papæ reſeruatis?

Reſp. Poſſunt abſoluere à prædictis omnibus cēſuris Papæ reſeruatis in iure extra Bullam Cœnæ Domini,quod de ſingulis probatur.

26 Primò, de excommunicatione ex citatis priuilegijs ſupra hic num.2.& 8. & docent Rodr. tom.1. quæſt.20.Mirand.tom.2.quæſt.9. art.10. & quæſt. 35. art.19. Vecchius diſput. 8. de Nouitijs dub.7. Lezana capit. 18. numer. 30. 31. Conſectius titul. 17.cap.7.

27 Secundò, poſſunt etiam virtute ſuorum priuilegiorum abſoluere Religioſos ſibi ſubiectos à quibuſcumque ſuſpenſionibus. Sunt autem ſuſpenſiones in duplici differentia, aliæ latæ ad tempus, vel cum clauſula; *Donec ſatisfeceris*: & in his caſibus,tempore tranſacto, vel parte ſatisfacta, ceſſat huiuſmodi cenſura abſque alia abſolutione; Nau. cap.27.num.161.Tolet. libr.1. cap.46.& alij cum Bonac.de ſuſpenſ.in fine,vbi num.5. dicit, Epiſcopum poſſe abſoluere a ſuſpenſione perpetua. Hæc tamen eſt ſecunda differentia, vnde aliæ ſunt perpetuæ, eò quod in illis non limitatur tempus, aliquibus verò limitatur, ſed eorum abſolutio reſeruatur Papæ,illisconceſſa priuilegio Trident.cap.6 ſeſſ. 24. quo pari ratione gaudent Superiores Regulares,vt probaui præced.reſolut.2. quæſt.10. & docet ita Compend.reſol.3. num.8. & ſupracitati. Regulares igitur ſuos ſubditos abſoluere poſſunt etiam pro foro externo à ſuſpenſione, vt docent Rodriq. tomo primo, quæſtion.20. artic. 14. eius Compend. reſolut. 3. numero octauo, quidquid ibi reſtringat ad hoc forum internum, & Mirand. tomo ſecundo, quæſtion. 36. articul. 6. concluſion. 6. & 7.

28 Tertiò, Interdictum etiam tollere poſſunt, vt expreſsè dicitur in Mari magno citato ſub quæſt.1. Rodr.tom.2.quæſt.107. art.3. & ex eo Compend. reſolut.80.num.5.& num.22.§.de relaxatione. Eſt autem obſeruandum in re hac, quod Interdictum eſt duplex, Locale, & Perſonale, & vtrumque Generale,& Speciale. Ius autem non habent relaxandi neutrum generale, ſed tantùm perſonale ſpeciale. In iure autem pauci ſunt caſus Interdicti contra ſpeciales Religioſos. Quorum primus eſt contra Abbates alienantes bona ſuorum Monaſteriorum contra Extrauagantem Pauli II. *Ambitioſæ*, de reb.Eccleſ.non alien.ſed ibi non reſeruatur. Secundus eſt contra Sacerdotem, admittentem interdictum ad diuina Officia; ſeu tempore Interdicti diuina celebrando, ex cap. Epiſcoporum 8. de priuileg. in 6. ceſſat autem ſatisfactione data illi, qui interdictum poſuit. Tertius eſt contra ferentem cenſuram ſine ſcriptura, vel abſque expreſſione cauſæ ex cap.1. de ſentent.excommun.in 6.vel ſine competente monitione, qui incurrit interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ per menſem cap.Sacro, de ſentent.excommun.& in priori textu ſuſpenſionem ab ingreſſu Eccleſiæ pariter per menſem. Sed Iudices Regulares non ſunt ſubiecti huiuſmodi pœnis, vt docent Riccius Collectan. 757. parte quarta, Nald.Superior numero tertio,Homobon.part. quarta, reſponſ. 90. Megal. libro quinto de cenſur.capit.5 numer.29. Bonacin. part. 8. de cenſur. in genere num.2.

Quæres 13. An Prælati Regulares hanc facultatem,quam ex priuilegio habent, poſſint delegare non ſolùm Sacerdotibus intra Religionem, ſed etiam extraneis ad abſoluendum ſuos ſubditos? Suppono autem eſſe delegabilem, tum quia manat à Principe, tum quia competens ex priuilegio perpetuo cenſetur ordinaria, ac proinde delegabilis, vt docent omnes cum Compend.reſolut.4.num.14. Sanch.lib.2.diſput.40. num. 14. & lib. 3. diſput.31. & faciunt dicta ſub quæſt.9.procedunt tamen hæc quando priuilegians non reſtringit priuilegium, vt Superior illo vtatur tantùm per ſe.

29 Reſp. Poteſtas abſoluendi ex priuilegio eſt delegabilis ſaltem ex communicatione priuilegiorum, ſi non directè per priuilgium, quia inter priuilegia aliqua exprimunt, vt Superiores per ſe abſoluant, vt fecit Pius V. cùm indulſit priuilegium cap. 6. ſeſſ. 24. iuxta quod dixi reſolut.2. quæſt.9. & in hoc ſenſu ſi non poteſt delegare Sacerdotem ſuæ Religionis, multò minùs extraneum. Quandoque poſſunt delegare vnum ex ſuo Ordine, & tunc excluditur extraneus, ſic conceſſit Eugen.IV. relatus hic quæſt. 4. Generali Tertij Ordinis Regnorum Legionis, & Caſtellæ, vt per ſe, vel alios idoneos ex Fratribus ſui Ordinis, poſſet abſoluere à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ. In alijs verò duobus priuilegijs ibidem relatis exprimit, quòd poſſit deputare alios Sacerdotes, & cùm non reſtringat ad Sacerdotes Ordinis, ideo poterit delegare etiam extraneos, quia cùm expreſsè non ſit id prohibitum, cenſetur conceſſum, cap.Omnes diſt. 3. capit.Nuper 29.de ſentent.excommunicat. iuncta gloſ. verſic. Retinuit. Quamuis ergo aliquod priuilegium id neget, alia tamen id concedunt, ſaltem ex eo, quòd expreſsè non prohibent, quare non poterunt delegare extraneum pro abſolutione. Faciunt dicta reſolut.34. quæſtion.4. §.Difficultas.

Quæres 14. An huiuſmodi priuilegia abſolutionis proſint etiam Nouitijs, & Tertiarijs, alijſque Commenſalibus perpetuis.

30 Reſp. Proſunt, vt probaui ſub quæſt.4.§.Secundo, & §.Tertiò. Et faciunt quæ dixi reſolut. 2. quæſt.4.

Quæres 15. An Prælati poſſint abſoluere à reſeruatis ſuos ſubditos, qui illa incurrerunt in contemptum Clauium? vel qui peccauerunt in confidentiam priuilegiorum? Ille autem dicitur peccare in contemptum Clauium, qui non ſe vult ſubmittere poteſtati Eccleſiæ,cui tamen credit habere poteſtatem, ita docet Rodr. tom. 1. quæſt. 20. artic. 15. ex D. Thoma, Caietan. Soto, & Caſtro. Sed non placet hoc, qua enim ratione non vult ſe ſubmittere? vel quia præceptum ſibi durum videtur; vel quia ſibi videtur iniuſtum, vel quia odio habet Superiorem cenſurantem, qui in caſu noſtro eſt Summus Pontifex: puto igitur, Religioſum dici peccare in contemptum Clauium Papæ, ad effectum, vt non poſſit abſolui à ſuo Prælato, quando incurrit cenſuram,arbitrando,præceptum ſub cenſura eſſe iniquum, & indiſcretum, ac proinde ſit

Digitized by Google

de Papa benè excipit hunc caſum, quia in hoc ſine dubio conſulenda eſt Sedes Apoſtolica, cùm ſic reſiſtens dubitet, vel Iudices Claues Eccleſiæ præcipere iniquà, ac proinde ſit hæreticus; nec ſcio concordare hæc duo, quòd quis nolit ſe ſubmittere Eccleſiæ, abſtrahendo à motiuis odij, iræ, & affectionis, & illi credat, cùm huiuſmodi reſiſtentia inferat ex ſuo conceptu aliquod ſaltem dubium in Clauibus Eccleſiæ; vnde placet quod ait Portel. verſ. Prælatus num. 31. illum dici peccare in contemptum Clauium, qui renuit ſe ſubmittere poteſtati Eccleſiæ, putans eſſe intolerabilem, iniuſtã, duram, & indiſcretam, & in hoc ſenſu nullo modo poteſt abſolui, vt dixi, & ita intelligendus eſt Bonifacius IX. excipiendo hunc caſum, in alio verò ſenſu, quando Religioſus non vult obedire ex odio, vel quia præceptum ſibi durum videtur, vel ex negligentia, tunc poteſt abſolui, quia non contemnit Claues, ſed perſonam ex aliquo particulari fine, qui non redundat in præiudicium Eccleſiæ. Quò ad alterum, ille dicitur peccare in confidentiam priuilegij, qui ſub ſpe veniæ obtinendæ per priuilegium peccat, dicendo, habeo priuilegium, facilè potero eius virtute abſolui, ſi peccauero.

33 Reſp. Peccans in contemptum Clauium modo explicato, nulla ratione poteſt abſolui, vt probaui. Peccans verò ſub ſpe veniæ poteſt abſolui, ſi non virtute illius priuilegij, ſaltem aliorum, quæ indiſtinctè loquuntur. Ita Compend. reſol. 3. num. 9. & 10. Portel. verſ. Prælatus num. 31. Vide Beiam part. 2. caſu 29. de peccante ſub ſpe conſequendi abſolutionem per Bullam, qui validè, & benè abſolui poteſt.

Quæres 16. An abſolutus in articulo mortis à ſuo Prælato à cenſuris Papæ reſeruatis virtute priuilegiorum, acquiſita ſanitate debeat ſe præſentare Apoſtolico conſpectui?

34 Reſp. Non tenetur ſe præſentare, quia illi tantùm tenentur ſe præſentare, qui propter mortis periculum, vel aliud impedimentum abſoluuntur ab eo, qui aliàs non poterat abſoluere, quare cùm in caſu noſtro Prælatus habeat priuilegium abſoluendi, nullam habet obligationem ſic abſolutus præſentandi ſe Apoſtolico conſpectui, vt colligitur ex cap. Eos, qui 22. de ſent. excommun. in 6. vbi ſermo eſt de Confeſſarijs, ſeu ſimplicibus Sacerdotibus, qui aliàs nullam habebant facultatem abſoluendi à cenſuris. Ita Rodr. quæſt. 61. art. 8. Quòd ſi in articulo mortis, vel alio ſimili periculo, vel caſu abſolueretur à reſeruatis in Bul. Cœn. Domini, ſine dubio teneretur ſe præſentare Apoſtolico conſpectui. Sed quid, ſi interim publicaretur Iubilæum, an accepta abſolutione directa virtute Iubilæi, euaneſceret illa obligatio ſe præſentandi? Reſp. Ita, quia prior abſolutio non obſtat, quin nouam poſſit obtinere, vt dixerunt Henr. lib. 6. cap. 10. num. 5. in com. lit. G. ex eo Sanch. libr. 2. cap. 13 num. 32. ex eis Bonac. p. 3. de abſol. à cenſur. num. 15. §. Addo. Tamen multùm dubito de hac re, quia per acceptam abſolutionem ſe obligauit ſub iuramento præſentare ſe Superiori, cui illa cenſura eſt reſeruata, aliter in aliam excommunicationem reincidit; modò virtute Iubilæi, aut alterius priuilegij non poteſt tolli huiuſmodi obligatio iurata, quia non conceduntur ſimilia priuilegia, neque per Iubilæum, quod ſolum concedit abſolutionem à cenſuris, & peccatis, & commutationem votorum expreſsè, quibuſdam exceptis, nulla mentione facta de iuramentis; in quo caſu aliqui negant poſſe tolli iuramenta eiuſdem materiæ votorum, aut ipſa vota iurata, vt de hac re fusè tractat Boſſius ſect. 2 de Iubil. caſu 5. vnde maior videtur difficultas in caſu noſtro, nam nullum Iubilæum concedit huiuſmodi relaxationem, ergo per illam nouam abſolutionem non liberatur ab ea obligatione, maximè cum præiudicet Superiori. Attende tamen quæ dico infra reſol. 37. q. 15. §. Secundum.

35 Quæres 17. An Prælati Regulares habentes dignitatem quaſi Epiſcopalem, gaudeant ea facultate, quam habent de iure communi Epiſcopi abſoluendi a quibuſcumque reſeruatis Sedi Apoſtolicæ in caſu legitimi impedimenti, quo non patet aditus ad Sedem Apoſtolicam? Eſt autem certi iuris, quòd Epiſcopus poteſt abſoluere à reſeruatis Papæ, quoties ligatus ab illis non poteſt accedere ad Sedem Apoſtolicam legitimo ſubſiſtente impedimento, vt expreſsè dicitur cap. de cętero 11. cap. Ea noſcitur 13. cap. Quod de his 26. cap. Quamuis 58. Quod procedit reſpectu cuiuſcumq; cenſuræ, & non tm̃ reſpectu ſacrilegæ percuſſionis, de qua ſola ſermo eſt in citatis capitibus, patet ex eo, quod in cap. Eos 22. de ſent. excom. in 6. Papa indiſtinctè, & abſolutè loquitur de caſibus ſibi reſeruatis, ſeu de ſent. canonis, & ibi gloſ. verſ. Canonis, caſus quãplures refert. Ratio eſt, quia vbi eſt eadem ratio, ibidem debet eſſe eadem iuris diſpoſitio. Ita tenent Silu. verſ. Abſolutio 4. num. 7. dub. 4. Nau. cap. 27. num. 89. §. Ad primum, quos pro ſe citat Sair. lib. 2. cap. 28. num. 39. Megal. de cenſ. lib. 1. cap. 7. n. 61. Bonac. diſp. 1. de cenſ. quæſt. 3. p. 2. num. 4. Floron. part. 1. de caſib. cap. 4. §. vij. num. 2. Procedit 2. ſiue ſit occulta, ſiue publica, & notoria, quia citata iura non diſtinguunt inter occultam, & publicam, ergo de vtriſque ſermo eſt. Ita Bonac. cit. n. 4. Megal. cit. n. 18. Procedit 3. licèt poſſit adire Legatum Papæ, quia non obſtante hoc poſſibili acceſſu poteſt Epiſcopus abſoluere, excepta ſacrilega percuſſione, pro cuius abſolutione non poteſt Epiſcopus, ſi patet aditus ad Legatum ex cit. cap. Ea noſcitur 13 cap. Quamuis 58. de excom. quia de hac ſola cenſura ibi ſermo eſt, & non de alijs. Megal. cit. n. 19. ſic intellige Nau. cit. num. 90. §. Ad quartum, Sair. n. 37. Floronum cit. n. 2. §. Excipitur. Procedit 4. licèt in Conſtitutione Papa prohibeat dari abſolutionem ab alio, quàm à ſe ipſo, extra mortis articulum, quia iſta prohibitio extra articulum mortis refertur ad ſimplices Confeſſarios, vel priuilegiatos, vt dixit Sanch. lib. 2. cap. 13. n. 36. Regin. lib. 1. nu. 135. & ex eis Homob. part. 1. cap. 5. de caſib. §. Alterum eſt ratione, pag. mihi 86. Flor. cit. §. Et hoc, Epiſcopus igitur non comprehenditur ſub ea prohibitione, præterea cùm reſeruationes Papales ſẽper fiant cum ea exceptione, nullum eſſet priuilegium hoc. Oppoſitũ tenet Silu. & ex eo Megal. cit. lib. 1. c. 7. n. 22. Procedit 5. etiam in caſib. Bul. Cœn. Domini, quod ſuadetur; Tum quia non eſt præſumendum Summum Pontificem velle, vt huiuſmodi excommunicati priuentur beneficio abſolutionis,

quotieſcumque ex parte ſua ſunt parati ad ſatisfaciendum parti. Tum quia lex non includit caſus impoſſibiles, neceſſitas enim, & impoſſibilitas non eſt ſubiecta legi. Tum quia non eſt maior ratio, cur Epiſcopus poſſit abſoluere extra caſus Cœnæ Domini, & non in eiſdem caſibus, cùm in vtriſque ſit par ratio, & impedimentum, ergo idem ius. Officium autem Epiſcopi eſt ſic abſoluto præcipere ſub iuramento ab illo recepto, vt ſe, quàm primùm poterit, præſentet Apoſtolico conſpectui ſub pœna reincidendi in excommunicationem, iuxta cap. Eos qui de ſent. excomm. in 6. iuxta quæ dixi præc. quæſt. His præpoſitis.

Reſp. Prælati Regulares habentes dignitatem quaſi Epiſcopalem, comprehenduntur ſub eodem priuilegio conceſſo Epiſcopis in præcitatis iuribus, quia in illis capitibus nomen Epiſcopi non accipitur formaliter, & excluſiuè quò ad omnes alios Prælatos inferiores, ſed extenſiuè, & æquipollenter pro habente dignitatem Epiſcopalem. Ita tenent Panormit. in cap. cùm Monachi de ſent. excommunic. num. 3. quod deducit etiam ex Clem. 1. de reb. Eccleſ. non alien. per gloſ. verſ. Proprij, num. 18. Feder. de Senis conſil. 14. Tolet. lib. 1. cap. 17. num. 5. & ex eis Megal. de cenſ. lib. 1. cap. 7. num. 24.

36 Sed dubium eſſe poteſt, an ſublato impedimento Religioſi, & Moniales teneantur ſe præſentare Apoſtolico conſpectui?

Reſp. Quò ad viros Religioſos, iſtos teneri, quia illis patet aditus ad Sedem cum licentia ſui Superioris, vnde melius eſt vti priuilegio alio Sacri Concilij, quod non obligat ad hoc, & multò meliùs priuilegijs immediatè conceſſis Religioni pro vtroq; foro, in his enim abſolutus, ſe præſentare non tenetur, iuxta quod dixi præced. quæſt. Quò ad Moniales, puto illas teneri perpetuo impedimento clauſuræ, ac proinde abſolui poſſe etiam à caſibus Bullæ ſine huiuſmodi obligatione ſe præſentandi, quia clauſura perennis eſt illis perpetuum impedimentum, vt dixi reſol. 5. q. 5.

Quæres 18. An Superior teneatur concedere facultatem Confeſſarijs petentibus nomine pœnitentis, vel ipſi pœnitenti, vt abſoluatur a ſuo Confeſſario? An vero poſſit pœnitentem cogere, vt ſibi immediatè confiteatur?

37 Reſp. Superior non tenetur eam concedere pœnitenti per ſe petenti, vtique confeſſario, ſi ita iudicauerit ſibi concedendam, vt probaui reſol. *39.* q. 19. num 48.

Ita quòd ſequitur, ſi non tenetur immediatè cōcedere pœnitenti, poſſe eam illi denegare, vt probaui ibid. num. 47. tamen ex charitate quandoque debet concedere, vt ibi numer. 48. aliter Superior nimis rigoroſus, & difficilis, in hac re peccat mortaliter, cùm hanc poteſtatem habeat in ædificationem, non in deſtructionem, & qui nimis emungit, elicit ſanguinem, vnde Mirand. tom. 2. quæſtion. 35. artic. 9. ex quadam Bulla probat, tales Superiores peccare mortaliter, negantes hanc facultatem.

RESOLVTIO IV.

De Confeſſarijs Religioſorum.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi confitentur approbatis à ſuis Superioribus.*
2 *Abſolutio eſt actus iudicialis.*
3 *Confeſſarius Religioſis duobus modis deputatur.*
4 *Ab origine naſcentis Eccleſiæ omnes Sacerdotes erant Confeſſarij.*
5 *Ad quos Religioſos ſe extendat facultas Religioſorum.*
6 *Audiunt etiam aduenas.*
7 *Licentia præſumpta abſoluendi duplex.*
8 *Sufficit præſumpta de præſenti aliquo ſigno externo.*
9 *Abſolutio data ſine facultate nulla eſt.*
10 *Mutatio Confeſſarij deputati quandoque irritat abſolutionem.*
11 *Tertiarij mutare poſſunt Confeſſarios.*
12 *Confeſſarij ſimpliciter approbati audiunt quoſcūque de Conuentu.*
13 *Duratio facultatis colligitur ex tenore conceſſionis.*
14 *Tertiariorum Confeſſarij pro Religioſis.*
15 *Deputatio horum Confeſſariorum eſt approbatio.*
16 *Priores ampliorem habent facultatem, quàm Parochi.*
17 *Priores approbant ſolùm pro ſuis ſubditis.*
18 *Confitentur Tertiarij bis in menſe.*
19 *Monachi nigri ſingulis menſibus confitentur.*
20 *Confeſſionis prædictæ omiſſio an ſit peccatum?*
21 *Confeſſarij prædicti vbique ſuos audiunt.*
22 *A reſeruatis non abſoluunt.*
23 *Ab excommunicatione minori abſoluunt.*
24 *Sacerdos ſimplex non abſoluit etiam à venialibus.*
25 *Extra confiteri non poſſunt.*
26 *Nouitius Sacerdos approbari poteſt.*

NOnnulli Religioſi putarunt, ſe confiteri poſſe cuilibet Sacerdoti ſui Ordinis, licèt à ſuo Superiore non admiſſo. Tum quia quilibet poteſt confiteri cuilibet Sacerdoti, vt probant Nauar. to. 3. in cap. Placuit diſt. 6. num. 1. & conſil. 13. de priuileg. num. 4. & cum eo Graff. part. 1. libr. 4. cap. 15 num. 14. per cap. Adijcimus, §. Ecce 16. quæſt. 1. Tum quia licentia audiendi confeſſiones requiritur a Sacro Concil. ſeſſ. 23. cap. 15. ſolùm pro pœnitentibus ſecularibus etiam Sacerdotibus, vt ibidem expreſsè habetur. Tum quia probaui reſol. 34. initio, Religioſum poſſe ſibi eligere in Confeſſarium ſimplicem Sacerdotem, nondum a quoquā Superiore approbatum, ergo nulla eſt difficultas, quin Religioſi poſſint confiteri cuilibet Sacerdoti. His tamen non obſtantibus

1 Reſp. Nullus Religioſus poteſt confiteri Sacerdoti, qui non ſit approbatus, vel deſignatus, aut depu-

deputatus à ſuo Superiore per collationem iuriſdi-
2 ctionis, quod probatur. Tum quia abſolutio eſt
actus iudicialis, qui ſine iuriſdictione exerceri non
poteſt. Sotus in 4. diſt. 20. quæſt. 1. art. 3. Medin.
C. de Confeſſ. tract. 2. quæſt. 35. & ex eis Graff. tom.
1. conſil. 6. de pœnit. num. 13. Hanc autem Sacer-
dos non habet ex vi ſuæ ordinationis, vt probaui
reſolut. 34. quæſt. 3. §. Colligitur; ratione cuius ha-
bet tantùm poteſtatem Ordinis, ſed illam acquirit
ex licentia, & approbatione ſui Superioris, vel
pœnitentis, ac proinde ſicut pœnitens non poteſt
confiteri, niſi alicui ex approbatis à ſuo Superiore,
ita neque Sacerdos aliquem audire poteſt, niſi ſit
approbatus à Superiore ſuo, vel pœnitentis. Tum
quia vnaqueque Religio deſignat ſuis ſubditis pro-
prios Confeſſarios, vnde dicit Extr. Inter cunctas,
de priuil. quod vnaquæque Religio habet ſua ſta-
tuta, per quæ Religioſi debent confiteri ſuis Præ-
latis, aut alijs Sacerdotibus Ordinis, ab illis deputa-
tis; Summi enim Pontificis intentio eſt, vt Regula-
res quòad Sacramentum Pœnitentiæ remaneant
ſubiecti diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, vt dicunt
Pius V. Conſtit. 132. *Romani Pontificis*; apud Con-
fect. 226. Clemens VIII. Conſtit. 64. *Romani Ponti-
ficis*; apud Quar. verſ. Confeſſor, pag. 173. Vrbanus
VIII. Conſtit. *In ſpecula militantis*; apud Peyrinum
3 tom. 3. pagin. 523. Tum quia non obſtat, quòd ab
exordio naſcentis Eccleſiæ omnes poterant con-
fiteri cuilibet, quia poſtea deputati fuerunt Sacer-
dotes, qui huic muneri incumberent, & non omnes
indifferenter, obſtantibus prohibitionibus, quæ po-
ſtea factæ fuerunt à Superioribus, vt dixit Nauar.
tom. 3. in cap. Placuit diſt. 6. nu. 27. Primus autem,
qui deputauit Sacerdotes in Cófeſſarios, vnicuique
aſſignando proprias oues, per diſtinctionem Paro-
chiarum, fuit Dionyſius Papa capit. 1. 13. quæſt. 1.
qui regnabat anno 250. quem poſtea ſubſequutus
fuit Vrbanus II. creatus anno 1088. ex nouo Bulla-
rio, prohibendo, ne cui Sacerdoti liceret, quemli-
bet commiſſum alteri ſuſcipere ad pœnitentiam,
cap. Placnit 9. quæſt. 2. & diſt. 6. de pœnit. cap. Pla-
cuit. Deinde Calixtus II. creatus anno 1119. ex
eodem Bullario idem decreuit cap. 1. 9. quæſt. 2.
vt nullus alterius Parochiam vſurparet, neque al-
terius parochianum iudicaret (Nau. cit. in dictum
cap. Placuit à num. 1. ad 5. eſt multùm diuerſus in
Hiſtoria horum Pontificum, nam dicit primum il-
lorum fuiſſe Calixtum anno 228. ſecundum Dio-
nyſium anno 250. tertium Vrbanum anno 1000.
circiter) Poſtea Innoc. III. creatus 1198. in Conci-
lio generali relato in cap. Omnis 12. de pœnit. de-
creuit, vt omnes ſaltem ſemel ſingulis annis omnia
peccata confiterentur proprio Sacerdoti. Demum
Tridentinum illa ſeſſ. 23. cap. 15. decreuit, vt nullus
Sacerdos etiam Regularis poſſet audire confeſſio-
nes Secularium etiam Sacerdotum, niſi eſſet Paro-
chus, aut ad id eſſet delegatus ab Epiſcopo per exa-
men, aut alio modo idoneus reputaretur cum ap-
probatione. Demùm non obſtat, quod dixerim
loco præallegato, poſſe Religioſum confiteri in
itinere extraneo etiam ſimplici Sacerdoti, nondum
ab aliquo approbato, quia in eo caſu per electionē
cenſetur approbatus, & deputatus à Superiore
eligentis, quod ſufficit. Noſtram reſponſionem
docent expreſsè Mare magnum apud Confect. pa-
gin. 60. & in Summ. §. xxx. Rodr. tom. 1. quæſt. 62.
art. 4. cum ſuo Compend. reſol. 32. num. 21. Portel.
verſ. Confeſſor Regular. num. 10.

Quæres autem 1. Quid ſit iſta deputatio, ſeu li-
centia, quam debet obtinere Sacerdos Regularis,
vt poſſit ritè, & validè abſoluere ſuum Conreligio-
ſum? & ad quos Religioſos ſui Ordinis ſe exten-
dat?

4 Reſp. ad primum. Iſta deputatio, ſeu admiſſio,
& approbatio, atque licentia eſt facultas iuriſdi-
ctionis delegatæ, qua Sacerdos effectus Confeſſa-
rius, poteſt audire confeſſionem Religioſorum ſibi
deſignatorum à ſuo Prælato. Hæc autem delega-
tio, & licentia committi poteſt duobus modis; vno,
immediatè ipſi Sacerdoti iubendo, vel committen-
do, vt audiat confeſſiones Fratrum, & hæc com-
muniter dicitur iuriſdictio delegata; altero modo,
eidem Sacerdoti mediatè, id eſt mediante pœnitē-
te, cui immediatè à ſuo Superiore datur licentia, &
fit gratia, vt poſſit eligere Sacerdotem, cui per ele-
ctionem à Superiore pœnitentis eligentis commu-
nicatur, & delegatur iuriſdictio ad audiendum, &
abſoluendum illum pœnitentem; & hæc vocatur
iuriſdictio delegata per viam electionis, ſeu priui-
legij; & de hac iuriſdictione egi fusè per totam re-
ſolut. 34.

5 Reſp. ad ſecundum. Quando delegatio fit à Ge-
nerali ſimpliciter abſque limitatione perſonarum,
tunc Sacerdos delegatus poteſt audire non ſolùm
quoſcumque eiuſdem Religionis ſubiectos Gene-
rali ad ſe accedentes in Conuentu ſuo, ſed vbique
in omnibus Conuentibus, licèt in illis ſit aduena,
& per modum tranſeuntis. Quando delegatio fit
à Prouinciali ſimpliciter abſque limitatione per-
ſonarum, & locorum, in eo caſu Confeſſarius in
ſua Prouincia poteſt audire in ſingulis Conuenti-
bus omnes de Prouincia, quia in eo caſu Prouin-
cialis dicitur creare illum Confeſſarium pro om-
nibus Fratribus ſuæ Prouinciæ. Quando delegatio
fit à Cuſtode pro ſua Cuſtodia; vel à Priore pro ſuo
Conuentu, in eo caſu delegatus poteſt audire om-
nes de Cuſtodia, vel Prioratu ſui Superioris dele-
gantis. Hæc procedunt de iure, quia quilibet Su-
perior poteſtatem, quam habet, non poteſt ex-
tendere vltra actiuitatem ſuæ ſferæ, ſed arctatur
ad terminos, intra quos circumſeruntur ſui ſubdi-
ti, ergo conſequens eſt dicere, Superiorem dando
licentiam alicui ex ſuis Saeerdotibus audiendi con-
feſſiones intra Religionem, eam concedere in or-
dine ad Religioſos ſibi ſubiectos; quod Rodr.
tom. 1. quæſt. 22. art. 3. probat exemplo Epiſcopo-
rum, qui approbantes Sacerdotes pro ſua Diœ-
ceſi, dant licentiam excipiendi confeſſiones ſolùm
perſonarum ſubiectarum ſuæ Diœceſi, & confe-
rendo alicui beneficium Parochiale communicant
facultatem audiendi ſolùm Parochianos ſuæ Pa-
rochiæ.

Quæres 2. An admiſſus ſolùm à Prouinciali, vel
ſolùm à Superiore Locali, poſſit audire confeſſio-
nes eorum Fratrum, qui non ſunt de familia, vel
ſub obedientia Superiorum admittentium, ſed ad-
uenæ?

6 Reſp. Poſſunt audire, non ex vi delegationis,

quam

quam habent à proprio Superiore, ſed ex vi electionis, quam Summus Pontifex, ſeu Superior, ex licentia, quam fecit ad Peregrinandum, dat ſaltem præſumptiuè, & tacitè ad confitẽdum cum Sacerdote ſui Ordinis intra Monaſterium, vbi reperitur, iuxta dicta reſol. 34. initio per allata ibi priuilegia. Et in Mari magno hoc expreſsè conceditur Prælatis, vt audiant confeſſiones etiam aduenarum, vt dixi reſol. 2. quæſt. 5. non autem alijs Confeſſarijs, qui ſolùm audiunt aduenas ad ſe accedentes ex poteſtate delegata, & illis communicata per Prælatum eligentis Cõfeſſarium, & non per dictum Mare magnum, aut per priuilegia conceſſa itinerantibus, vt dixi. Sic intellige quæ habet Rodr. tom. 1. quæſt. 21. art. 3. & ex ipſo Portel. verſ. Confeſſor Regularis num. 11.

Quæres 3. An ſufficiat licentia præſumpta ad ritè, & validè abſoluendum Religioſum? Licentia autem præſumpta ſpectari poteſt dupliciter; vno modo pro ea, quæ de præſenti explicatur per aliquod ſignum externum, quo Superior, dum quis confitetur alicui Sacerdoti, quem Superior ſcit non eſſe Confeſſarium, id videndo non reſiſtit, ſed ſinit pœnitentem confiteri; altero modo, quando Superior nil ſcit, aut videt, ſed Sacerdos putat Superiorem, quando id ſciet, non eſſe contradicturum, ſed probaturum factam confeſſionem.

8 Reſp. Sufficit licentia præſumpta ex aliquo ſigno præſenti, non autem ex futura approbatione, quare Sacerdos non debet carere actuali licentia, dum actu miniſtrat hoc Sacramentum, vt docent omnes cum Toleto lib. 3. cap. 13. num. 4. Coriolano ſect. 2. de caſib. art. 10. Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 4. §. 1. num. 13. & 14. alios citante Diana reſolut. 11. de dub. Regul.

Quæres 4. An ſit illa confeſſio facta ad libitum Sacerdoti non habenti licentiam audiendi confeſſiones à ſuo Superiore? Quod idem quæritur de mutatione Confeſſarij; in aliquibus enim Religionibus eſt Statutum, nè quis Religioſus Confeſſariũ ſemel electum mutet, an accedens ad alium Cõfeſſarium ſui Ordinis etiam eiuſdem Monaſterij, validè confiteatur? Et quid quando in eodem Conuẽtu ſunt deſcripti tot Confeſſores pro Sacerdotibus, & tot pro Clerieis, an Clericus confitens Confeſſario Sacerdotum, & Sacerdos Confeſſario Clericorum, validè abſoluatur?

9 Reſp. In primo caſu non tenet. Suadetur, Tum quia nullius momenti eſt illa abſolutio, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Trident. ſeſſ. 14. cap. 7. Sed ſupradictus Sacerdos nullam ex dictis iuriſdictionem habet, ergo nulla abſolutio. Tum quia abſolutio eſt quædam ſententia ſimul abſolutoria, & condemnatoria; ſententia autem lata à non Iudice eſt nulla, cap. Ad audientiam, de conſuetud. cap. 4. de Iud. ergo abſolutio lata à Sacerdote ſine licentia eſt nulla. Et hoc omninò certum, ac proinde probatione vlteriori non eget. Vide Coriolan. id probantẽ ſect. 3. ar. 21. §. Facit ad hoc.

10 Caſui ſecundo dico, mutatione Confeſſarij ſemel electi, in alium electum iam approbatum, ſed contra Statutum Ordinis, non ſequi inualidam abſolutionem, quando illam expreſsè non annullat, per illud axinma, multa prohibentur fieri, quæ tamen facta tenent; nec obſtat, quia tranſgreſſus ſit ſuæ Religionis Statutum, quia cùm non obliget ad culpam, vt ſuppono, non peccauit, neque proinde tranſgreſſio fuit formalis, & peccaminoſa, ſed ſolùm materialis non impediens valorem Sacramenti. Et hoc procedit vbi Statutum non obligat ſub mortali, nam in caſu huiuſce obligationis nulla abſolutio defectu peccati mortalis, quod tunc committeretur incapax abſolutionis reſpectu electi de nouo Confeſſarij. Vide Coriolanum ſect. 3. de caſibus reſeruatis art. 21. à numer. 6. ad numer. 16. vbi ait ita declaraſſe Sacram Congregationem.

Tertio caſui reſpondetur, quòd ſi per talem deputationem Sacerdotes inſtituantur Confeſſarij, certè pœnitentes non poſſunt eligere alios, quàm deputatos, cùm reliqui careant iuriſdictione, vt ſuppono, & faciunt reſponſa ad primum. Si verò deputentur iam inſtituti Confeſſarij, non omnes, ſed aliqui, in eo caſu pœnitentes indiſtinctè poſſunt confiteri cuilibet ex approbatis, licèt non ſit de deputatis, & deſignatis pro ſuo gradu; & in hoc ſenſu tertius caſus coincidit cum ſecundo de mutatione Confeſſarij ſemel electi, vel deputati in alium Confeſſarium non deputatum, ideo faciunt pro hoc rationes in illo adductæ.

11 Infero, in mea Religione Clericos accedentes ad alios Confeſſarios ſibi non deputatos, validè abſolui, ſicut & Nouitios confitentes alteri Confeſſario à ſuo Magiſtro, quia huiuſmodi ordinationes tum Religionis, tum Summi Pontificis Clem. VIII. pro Nouitijs non obligant ſub culpa, ac proinde eorum trãſgreſſio, cùm non ſit culpabilis non poteſt induecre nullitatem abſolutionis, cùm neq; ordinationes, vt ſuppono, annullent abſolutiones, vt non irritat Decretum dictum pro Nouitijs; & forſan intelligendus eſt hoc modo Coriolanus ſect. 3. art. 19. circa quod dicit de Iuuenibus ſuæ Religionis, qui contra Decretum Clement. VIII. tenentur ſecundùm ſua Statuta confiteri Superiori, nullam illos non facere confeſſionem, ſi accedant ad Confeſſarium deputatum pro alijs profeſſis, dato quòd Statutum Religionis non annullet abſolutiones, neque obliget ſub culpa mortali ad ſui oblcruationem. Scio Portellum verſic. Nouitius num. 36. aſſerere huiuſmodi Iuuenes, & Nouitios confitentes alteri, quàm Confeſſario ſibi deſignato, nullam facere confeſſionem, ſed quia non probat, improbatus reijcitur.

Quæres 5. An approbatio facta pro Fratribus intelligatur etiam Nouitijs, Tertiarijs, & Monialibus?

12 Reſp. Approbatio ſimpliciter facta abſque reſtrictione, & delectu perſonarum, vel pro Fratribus ſeu Religioſis, includit Iuuenes, Nouitios, & Tertiarios, quia in fauorabilibus omnes iſti veniunt ſub dictis nominibus; non autem Moniales, pro quibus requiritur ſpecialis conceſſio, & deputatio, vt in ſpecie dixit Rodr. tom. 1. quæſt. 62. art. 4. ad finem, maximè nunc, cùm nullus Regularis poſſit audire confeſſiones Monialium ſine Epiſcopi approbatione, vt dixi reſolut. 36. quæſt. 27. & dicam reſolut. 5. ſub initium. Item & pro Famulis, pro-

baui

Digitized by Google

probaui reſolution. 34. quæſtion. 16.

Quæres 6. Quamdiu duret huiuſmodi licentia?

13 Reſpon. Inſpiciendus eſt tenor conceſſionis, & quid Statuta vniuſcuiuſque Ordinis determinent circa hoc ſpecialiter, aliter recurrendum eſt ad regulas communes, & quod dicunt Doctores circa durationem licentiarum ab Epiſcopis datarum Confeſſarijs ſuis, eſt enim eadem ratio de vtriſque. Quare vide quæ de hac re fuſiùs dixi reſolut. 36. quæſt. 9.

Quæres 7. Quid ſit Statutum pro Confeſſarijs Religioſorum in Tertio Ordine D. Franciſci?

14 Reſp. In Regula Nicolai IV. nihil de his Confeſſarijs dicitur, ſed ſolùm cap. 6. determinatur tempus confeſſionis faciendæ ter in anno, In Natali Domini, in Reſurrectione ipſius, in Pentecoſte, ſuper quod cap. Cartuſianus art. 18. ait, quòd Confeſſarij debent hos pœnitentes inſtruere circa numerum, & circumſtantias peccatorum; ſermo autem eſt de Tertiarijs non Regularibus, de quibus tamen Religioſis loquens Leo X. in ſua Regula cap. 4. decernit, vt ſeruent ordinationem Nicolai IV. mox citatam, & Statuta à ſuis Superioribus ſuper hac re ordinata, quæ cap. 22. referuntur ſub his verbis: *Poſſint tamen Cænobiorum Miniſtri Sacerdotes eligere, qui Fratrum familiæ ſuæ confitentium crimina audiant, ipſis auditis, confeſſos habita aliorum decretorum ratione abſoluant*. Cap. verò 14. decernuntur hæc; *Decernimus, vt quintodecimo quoque die, aut ſæpius etiam, ſi placuerit, Fratres noſtri Ordinis ſuis miniſtris, vel alijs Sacerdotibus per Miniſtros electis ſua peccata confeſſione reuelent, ſibi iniunctam pœnitentiam agant*. Et paulò infra ſub eodem cap. 14. habentur hæc. *Caueant igitur cæteri Sacerdotes, ne huiuſmodi crimina confitentibus remittant, aut confeſſos abſoluant. Præterea ſi placuerit principali Miniſtro concedere alicui Sacerdoti horum* (id eſt caſuum reſeruatorum) *facultatem, & licentiam, eam certis committat, nominetque ſingula crimina, ſiue omnium, ſiue eorum partis authoritatem, vel facultatem eidem conceſſerit*. Hæc ſunt quæ collegi ex dictis locis, ſpectantia ad Sacerdotes non Prælatos, de quibus dixi ſufficienter reſol. 2. q. 4.

Circa hæc ſuboriuntur pauca dubiola. I. Quid ſit hæc deputatio facienda à Prioribus? nam approbatio Confeſſariorum videtur ſpectare potius ad Prouinciales, quàm ad Miniſtros Locales. II. Ad quoſnam ſubditos ſe extendat huiuſmodi deputatio? III. Quid ſignificet illa clauſula; *Habita aliorum Decretorum ratione?* Et hæc ſunt dubia ſub illo cap. 22. ſub cap. vero 14. continentur ſequentia. IV. An confeſſio facienda ſingulis quindecim diebus intelligatur etiam reſpectu venialium? V. An omiſſio inducat aliquod peccatum? VI. An ſub illa particula, *Cæteri Sacerdotes*, comprehendantur Miniſtri, ita quòd non poſſint abſoluere à reſeruatis? VII. An hiſce temporibus illi caſus expreſſi in Regula ſint reſeruati? Singulis reſpondetur.

15 Primò, Deputatio huiuſmodi verè eſt approbatio audiendi confeſſiones, quam habent Priores de iure Regulæ, ſiue Statutorum illis cap. 14. & 22. quæ illis ſublata fuit à Pio V. Conſtitut. 63. *Ea eſt officij noſtri*; in noſtro Bullar. pag. 87. §. Ipſarum verò, & tranſlata in Generalem, vel Prouincialem Miniſtrum, non eiuſdem Ordinis, ſed Minorum de Obſeruantia; neque enim illa verba poſſunt referri virtute illius Bullæ ad Generalem Tertij Ordinis, quem tunc extinxit, & aboleuit; neque ad Prouincialem eiuſdem Ordinis, quia licèt hunc non aboleuerit, tamen non poteſt venire ſub nomine Miniſtri Prouincialis, quo vocabulo venit ſolùm Prouincialis Minorum de Obſeruantia ibidem; neque enim in Regula noſtra alicubi Prouinciales cohoneſtantur hoc nomine Miniſtri, quo appellantur ſolùm Generalis, & Localis Superior, ſed dignificantur nomine Vicarij, aut Viſitatoris Prouincialis. Quare ex vi huius Bullæ pro eo tempore, quo vires habuit vſque ad Sixtum V. qui Ordini reſtituit Generalem, approbatio Confeſſariorum tranſlata fuerat in Generalem, & Prouinciales Minorum de Obſeruantia. Nunc autem cùm nullas vires habeat, cenſetur Prioribus reſtituta omnis facultas, quam antea habebant ex vi Regulæ, quamquam ex contraria conſuetudine hoc munus nunc ſpectet ad ſolos Superiores maiores, Generalem nimirum, & Prouinciales; à ſimili de Epiſcopo, qui approbat Confeſſarios pro tota Diœceſi ſua, vel pro ſingulis Parochijs, quamquam hoc non cogat Regulares, cùm non ſubijciantur Tridentino in hac parte, & aliquid amplius habeant Parochis, qui in ſolo foro Sacramẽtali habent ius ſuper ſuos Parochianos, Superiores autem Locorum etiam ſi
16 habeant ius pro foro externo, ac proinde cùm diſcrepent à Parochis in ampliori facultate, non eſt inconueniens, illos poſſe habere facultatem licentiandi ſuos Sacerdotes ad audiendas confeſſiones ſuorum ſubditorum, quos ſi de facto approbarent, cenſeo non malè egiſſe, ac conſequenter tenere approbationem, & abſolutionem pro ſuis ſubditis. Vide reſol. 9. quæſt. 10.

17 Secundò, Certum eſt, deputationem Confeſſariorum non extendi vltra Fratres ſubditos Superiori approbantis, non enim ius habet ſuper extraneos, nec proinde illos ſubijcere poteſt Confeſſarijs a ſe deputatis, & hoc inde clarè colligitur.

Tertiò illa verba referuntur ad ea decreta, quæ tractant de materia confeſſionis, nimirum vt non abſoluant a reſeruatis ſiue in Religione, ſiue à Sũmo Pontifice.

18 Quartò, Illud Statutum locum habet etiam reſpectu venialium, ita quòd habens ſola venialia debet confiteri ſingulis quindecim diebus, & hoc probatur, quia id fit, non vt quis præcisè obligetur ad confitenda Venialia, cùm multi teneant, Eccleſiam non poſſe præcipere confeſſionem venialiũ, vt dicunt Palud. in 4. diſt. 17. quæſt. 2. art. 4. concl. 2. Silu. verſ. Confeſſio 1. quæſt. 13. Rodr. tom. 1. q. 62. art. 1. quos cum alijs refert Diana reſol. 125. §. Quæ omnia, de Sacram. ſed ratione ſpiritualis exercitij, vt Religioſi habeant occaſionem frequentandi Sacramenta. Quod ſi prætermittant, nullam culpam incurrunt, quia Decreta huius Ordinis non obligant ad culpam, ſed ſolùm ad pœnam, quæ ibi cit. cap. 14. eſt ieiunium biduum in pane, & aqua in Refectorio humi ſedendo.

19 Hac occaſione dicam, quòd in Clem. 1. de ſtatu Mon. §. Sanè, præcipitur Monachis nigris confeſſio ſingulis menſibus, & habet locum tam in mortalibus,

bus, quàm venialibus; & hoc ſub mortali, quando habent conſcientiam mortalis, ſub veniali verò quando habent ſola venialia, vt docent Nugnus in Addit. ad part. 3. quæſt. 6. art. 5. diff. 7. Molfeſius tract. 2. cap. 10. num. 21. Megalius lib. 5. cap. 4. num. 5. quos refert Diana reſol. 125. §. Sed quid, de Sacram. Caietan. verò tom. 1. Opuſc. tit. 5. quæſt. 1. & Cino relect. de Pœnit. part. 5. aſſerunt non obligare ſub mortali, licèt habeant peccata mortalia, & hęc eſt mitior opinio.

20 Quintò, Patet nullum eſſe peccatum omiſſionẽ huiuſmodi confeſſionis faciendæ ſingulis quindecim diebus, ſeu bis in menſe, vt patet ex dictis mox §. Quartò.

Sextò, Excludi Priores, vt pluribus probaui reſolut. 28. q. 20. §. Difficultas.

Septimò, Reſpondebo in reſolut. ...

Quæres 8. An Confeſſarij Regulares vbique poſſint audire illos pœnitentes, ſuper quos habent iuriſdictionem delegatam?

21 Reſp. Poſſunt, poſito quòd facultas illis non fuerit limitata quò ad locum, ſiquidem hæc poteſtas cùm ſit voluntaria, & gratioſa non terminatur loco, quod probaui reſolut. 2. quæſt. 6. & reſolut. 36. quæſt. 7. reſpectu Secularium. Et id expreſsè docet Sotus in 4. diſt. 18. quæſt. 4. art. 3. in caſu noſtro, vt refert Longus part. 1. de caſib. reſeru. ſect. 3. art. 11. §. Si verò, Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 45. in terminis caſus noſtri.

Quæres 9. An abſoluere poſſint à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, vel Prælatis ſuis virtute approbationis, quam habent?

22 Reſp. Confeſſarij ſimplices non poſſunt abſoluere Fratres à reſeruatis, ſiue in Religione, ſiue extra ſine expreſſa licentia ſuorum Superiorum, aliter reſeruatio eſſet inutilis; nec illis ſuffragantur quædam priuilegia Sixti IV. Leonis X. & aliorum, de quibus Rodr. tom. 1. quæſt. 62. artic. 6. 10. & 11. & 12. quia aut ſunt viuæ vocis Oracula, quæ nunc ſublata ſunt, aut ſunt limitata cum licentia ſuorum Superiorum, ita quòd concluditur, dictos Confeſſarios ex facultate, quam habent, audiendi confeſſiones, non poſſe abſoluere à reſeruatis.

Quæres 10. An poſſint abſoluere ab excommunicatione minori ſuos Fratres.

23 Reſp. Poſſunt, vt colligitur ex cap. Nuper, de ſent. excommun. vbi dicitur, quòd Epiſcopus, vel proprius Sacerdos poteſt ab eo abſoluere; proprius autem Sacerdos eſt quilibet approbatus ad audiendas confeſſiones, & non tantùm habẽs iuriſdictionem ordinariam, & ex officio, vt docent Faber de Pœnit. diſputat. 25. num. 82. & 83. Nauar. tom. 3. in cap. Placuit, diſt. 6. de Pœnit. num. 62. & 128. ergo iſti poſſunt abſoluere ab excommunicatione minori. Et ita docent Rodr. tom. 1. quæſt. 61. art. 11. Sair. libr. 2. cap. 23. num. 5. alijs citatis, Bonac. diſputation. 2. de cenſur. in genere quæſtione 3. numer. 11.

24 Dubitant aliqui an ſimplex Sacerdos non approbatus poſſit abſoluere ab excõmunicatione minori incurſa propter ſolùm veniale, poſito quòd nullum habeat peccatum mortale? Reſpondeo, Non, quia ex citato capite, ſolus Epiſcopus, vel proprius Sacerdos, id eſt habens actu iuriſdictionem, poteſt ab illa abſoluere; abſolutio autem reſpectu cuiuſcumque ſiue cenſuræ, ſiue peccati tam mortalis, quàm venialis eſt actus iudicus, ac proinde ſupponens iuriſdictionem in Sacerdote abſoluente, qui fungitur officio Iudicis, qui talis eſſe non poteſt ſine iuriſdictione, Clem. 1. de off. deleg. Nauar. tom. 3. in cap. Placuit num. 50. ergo ſimplex Sacerdos abſoluere non poteſt; neque hic fingenda eſt iuriſdictio ex conſuetudine antiquiſſima vniuerſalis Eccleſiæ, ſicut probè admittitur pro articulo mortis ex ſeſſ. 14. cap. 7. cùm nulla ſit neceſſitas illam aſſerendi, ſicut pro articulo mortis, poteſt enim ita excommunicatus recurrere ad proprium Sacerdotem. Deinde non poteſt abſoluere à peccatis venialibus, vt pluribus probaui reſol. 36. quæſt. 20. ergo multò minùs ab excommunicatione minori incurſa propter illa. Hanc ſententiam amplectuntur. Ita Sair. libr. 2. capit. 23. numer. 8. vtramque opinionem cum ſuis Doctoribus citans Bonac. cit. quæſt. 3. num. 12.

Quæres 11. An poſſint confiteri extra Religionem?

25 Reſpond. Non poſſunt confiteri niſi de licentia ſuorum Superiorum, vt multis probaui reſolution. 2. quæſtion. 11. & hic initio, vbi iura, & rationes retuli.

Quæres 12. An Sacerdoti Nouitio poſſit Superior Religionis dare facultatem audiendi confeſſiones Religioſorum, ſicut approbat profeſſos.

26 Reſp. Poteſt, quia nulla prohibitio in contrarium de iure communi extat; vnuſquiſque verò conſulat Statuta propriæ Religionis. In mea Religione nihil extat in oppoſitum, vt videre eſt cap. 7. 8. & 9. vbi de Nouitijs, & cap. 22. vbi de Confeſſarijs, in quibus locis id non prohibetur. Neque obſtant Conſtit. *Cùm ad Regularem*, Clement. VIII. §. *Non liceat eis, durante Nouitiatus, & Probationis tempore, vnà cum Profeſſis, niſi in Choro, in Eccleſia tempore officiorum, in Proceſſionibus, aut in Cænaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis Profeſſos domo exeuntes comitari*. Quia huiuſmodi prohibitio locum non habet in ſpiritualibus; Neque præterea videtur comprehendere huiuſmodi Nouitios, ſed Iuuenes tantùm, vt colligi poteſt ibidem §. *Vt autem Nouitij*, & §. Ab hoc tamen, in quibus Iuuenes tantùm, & non conſtituti in Sacris, poſt profeſſionem ſeparandi ſunt habitatione ab antiquioribus profeſſis. Neque pœnitentes ab huiuſmodi auditi, dicuntur confiteri extra Religionem Sacerdoti Seculari, quia Nouitius eſt perſona Regularis, gaudens priuilegijs Profeſſorum, Sair. libr. 7. de cenſur. cap. 13. Suar. tom. 3. de Relig. libr. 5. cap. 16. numer. 17. Sanchez libr. 4. cap. 29. numer. 17. & alij communiter.

RESOLVTIO V.

De Confeſſarijs Monialium.

SVMMARIVM.

Confeſſarij Monialium approbandi ſunt ab Epiſcopis.

1 *Generalis eget approbatione, non examine.*
2 *Mentio expreſſa requiritur pro audiendis Monialibus.*
3 *Tridentinum ter in anno offert Confeſſarium Monialibus.*
4 *Socius non comitatur Confeſſarium intra clauſuram.*
5 *Abſoluuntur Moniales à quibuſcumque reſeruatis.*
6 *Facultas abſoluendi non eſt illis ſublata per Gregor. XV.*
7 *Cruciata non vtuntur Moniales.*
8 *Iubilæi tempore eligunt quem malunt.*
9 *Singulis menſibus non tenentur confiteri.*
10 *Quid Statutum pro Monialibus Tertij Ordinis.*
11 *Superiores vltra tertiam vicem offerre poſſunt cōfeſſ. extraordin.*
12 *Oblatio Confeſſarij nunc fit accedente etiam approbatione Epiſcopi.*

GRegorius XV. in ſua Conſtitut. *Inſcrutabili*, dat. 15. Febr. 1622. prohibet, nè Monialibus ſubiectis Regularibus poſſint deputari Confeſſarij Religioſi tam ordinarij, quàm extraordinarij, niſi priùs iudicentur idonei, & approbationem obtineant ab Epiſcopo. Super quam Conſtitutionem, declarauit deinde Sacra Congregatio, in ea non comprehendi Confeſſarios ordinarios ante illius publicationem deputatos vſque ad triennium, neq; Prælatos, durante eorum officio; Confeſſarius approbatus ab Epiſcopo pro vno Monaſterio, non cenſetur talis pro alijs; quòd ſi Confeſſarius non ſit ab Epiſcopo approbatus, ſine dubio nulla eſt confeſſio. Hæc, & multa alia retuli reſol. 36. q. 27.

Quæres autem 1. An Generalis indigeat huiuſmodi approbatione, & debeat ſupponi examini?

1 Reſp. Indiget quidem approbatione, quia licèt in odioſis Prælati non veniant, niſi de illis fiat expreſſa mentio, tamen quia in hac Conſtitutione, in qua non exprimuntur, non ſpectantur vt Prælati, ſed vt Confeſſarij, idcirco ſub hoc nomine ſufficienter comprehenduntur, cùm dicantur Monialium ſuarum Confeſſores Ordinarij. Ita Sacr. Congreg. 13. Nouembr. 1627. Barb. ad cap. 10. ſeſſ. 25. num. 19. Non autem examine, quia idoneitas præſumitur includi in eminētia ſui officij Generalatus; & reuera deferendum eſt huic ſupremæ dignitati, nè Eccleſiaſticæ dignitates vileſcant, & primarius Magiſter cogat fieri diſcipulus ſine neceſſitate.

Quæres 2. An Confeſſarius approbatus ad audiendas confeſſiones ſimpliciter, nulla facta mentione Monialium, poſſit illas audire?

2 Reſp. Non, quia approbatio pro Monialibus requirit expreſſam mentionem. Ita reſpondit Sacra Congregatio ſuper dictam Conſtitutionem, cuius verba retuli reſolution. 36. quæſt. 27. §. Quartum, Barboſ. ad cap. 10. ſeſſ. 25. n. 11.

Quæres 3. Quid ſtatuerit Concilium circa Confeſſarios extraordinarios, dandos Monialibus.

3 Reſp. Tridentinum ſeſſ. 25. cap. 10. ita decreuit, *Præter ordinarium autem Confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium confeſsiones audire debeat.* Hæc eſt ſpecialis gratia facta Monialibus, vt poſſint confiteri Confeſſario extraordinario ſaltem ter ſingulis annis, vnde non eſt obligatio ex parte Monialium, ſed in earum eſt optione eligere extraordinarium, vel accedere ad ordinarium, ſiue ſint paratæ, ſiue non, quia cùm id ſit introductum in earum fauorem, non eſt retorquēdum in illorum odium, ex vulgatis iuribus, & deciſum refert Portel. verſic. Moniales num. 14. & in fine addit. primæ. Extraordinarij Confeſſores excuſantur ab oneribus Religionis, teſtatur deciſum Sellius cap. 30. num. 16. 10. Martij 1593. & ex eo Barb. ad cap. cit. num. 17. Monialibus exemptis in certis caſibus dandus eſt ab Epiſcopo Confeſſarius extraordinarius, deciſum refert Galet. verſic. Confeſſio, & verſic. Monialis, Riccius in ſua praxi reſol. 638. Armendar. in Addit. ad recopil. legum Nauar. lib. 4. tit. 28. l. 1. §. 1. de cōfitendó ſemel in anno num. 17. & 18. apud d. Barboſ. num. 5. Iterum infra q. 9.

Quæres 4. An Confeſſarius ſecum introducere poſſit ſocium in Monaſterium Monialium?

4 Reſp. Socius introduci poteſt tunc ſolùm, quādo Sacerdos indiget ope eius pro adminiſtratione, vt tempore communionis per modum Viatici, vel celebrationis, vel ſepeliendi Monialem, quia in his caſibus Sacerdos ſuum officium explere non poteſt ſine Socio. Quando vero complere poteſt ſuum officium ſine ſocio, vt eſt audire confeſſionem infirmæ, vel illi animam commendare, in his caſibus debet ingredi ſine ſocio, qui ſufficit ſi foris maneat in locis deputatis pro Confeſſario, ad quid enim illa aſſociatio? cùm inutilis nihil ſit profutura, ſed potius obfutura ſocio ibi ocioſè morando. Sic docet Bonac. quæſt. 4. de clauſ. p. 4. num. 4. contra Sanch. libr. 6. cap. 16. num. 46. Mirand. quæſt. 2. de Monial. art. 17. quos citando ſequitur Diana reſolut. 51. de dub. Regul. probantes, quia indecens eſt, vt Religioſi ſoli incedant, eſt quidem id verum, quando extra domum Religioſus incedit, ſolus autem ingrediendo Monaſterium, non dicitur extra illud ſolus incedere, ſed ibi fungi officio ſuo, aliter neque per ſuos Conuentus ſoli incedere deberent, quod eſt ridiculum. Videtur Sacra Congregat. declaraſſe, Confeſſarium teneri cum ſocio ſemper ingredi, ex Sellio apud Barboſ. n. 24.

Quæres 5. An Confeſſarij poſſint abſoluere Moniales à quibuſcumque reſeruatis Sedi Apoſtolicæ etiam in Bulla Cœnæ Domini?

5 Reſp. Moniales percutientes de iure communi abſoluit Epiſcopus, in cuius Diœceſi manent, vt expreſsè dicitur in cap. de Monialibus 33. de ſent. excommun. Et cùm ibi non diſtinguat textus inter

per-

percuſſionem leuem, & grauem, occultam, vel notoriam, ſed ſimpliciter, & abſolutè loquatur, poterit Epiſcopus abſoluere a quauis percuſſione, quātumuis enormi, & notoria. Gloſa ibi dicit, quod cùm Epiſcopus ſit ad hoc delegatus Sedis Apoſtolicæ, poterit abſoluere etiam exemptas. Ita Nald. verſic. Monialis num. 9. Bonac. diſputat. 2. de cenſur. in genere quæſt. 4. p. 5. num. 3. §. Ex hoc, & §. Circa, & ex illis citatis Homobon. part. 4. reſpon. 34. vbi extendit etiam ad publicam. Ego puto, Prælatos Regulares maiores de iure communi citati capitis poſſe per ſe, vel Confeſſarios deputatos pro Monialibus abſoluere illas, quia nomen Epiſcopi in dicto capite accipitur æquipollenter pro eo ſcilicet Prælato, qui licèt non ſit Epiſcopus ſecundùm hanc dignitatem, eſt talis tamen ſecundùm iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, quam habet, a ſimili de ijs, quæ dixi de priuilegio conceſſo Epiſcopis in Trident. cap. 6. ſeſſ. 24. & æquipollenter Prælatis Regularibus, vt probaui reſol. 2. quæſt. 10.

Directè autem reſpondendo ad quæſitum, puto Confeſſarios de licentia ſuorum Prælatorum poſſe abſoluere ſuas Moniales à quibuſcumque reſeruatis Sedi Apoſtolicæ etiam in Bulla Cœnæ Domini, & à crimine hæreſis, occultæ tamen, quod probatur. Tum quia reſpectu earum nullus caſus videtur reſeruatus Sedi Apoſtolicæ, nam caſus excommunicationis ob ſacrilegam percuſſionem, qui potiſſimum reſeruatur in iure, reſpectu illarum non eſt reſeruatus, ergo neque alij. Tum quia reſeruatio hæc reſpectu illarum eſt impoſſibilis, cùm clauſura, quam profeſſæ ſunt, nunquam exire poſſint, præcipuè in hoc caſu, ergo poſſunt abſolui à ſuis Prælatis. Tum quia caſus reſeruati Sedi Apoſtolicæ non afficiunt illos, qui detinentur perpetuò impedimento, ita quòd abſolui poſſunt a ſuo Prælato maiori, Epiſcopo, ſi ſunt Seculares, à Prouinciali, vel Generali, ſi ſunt perſonæ Religioſæ, neq; tenentur ſe præſentare Apoſtolico conſpectui, cùm hæc obligatio reſpectu illorum ſit impoſſibilis; id tenent omnes Doctores, qui explicant caſus, & impedimenta, propter quæ incurſus in caſum reſeruatum Summo Pontifici poteſt abſolui ab Epiſcopo, de qua re vide Saîr. lib. 3. cap. 28. a num. 9. Bonac. diſput. 2. quæſt. 4. p. 5. num. 3. Floronum part. 1. de caſib. reſeruat. cap. 4. §. vij. à num. 5. qui dicit huiuſmodi impedimenta procedere reſpectu quarumcumque cenſurarum; ſed Moniales detinentur iuſto impedimento, cùm à clauſura egredi non poſſint, neque etiam propter hoc, ergo abſolui poſſunt à ſuis Prælatis, approbatis tamen ab Ordinarijs locorum. Nec dicas hoc argumentum facere pro Epiſcopis, quibus indulgetur in illis caſibus abſolutio à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, quia probaui reſolut. 3. quæſt. 17. in illis caſibus comprehendi etiam Prælatos Regulares habentes dignitatem Epiſcopi.

Miranda quæſt. fin. de Monial. art. 2. refert priuilegia abſoluendi Moniales a quibuſcumque exceptis reſeruatis Sedi ex Nicolao V. per ſuum Breue minus, ideſt non authenticum, & Sixti IV. abſoluendi etiam à reſeruatis Sedi per oraculum minuſculum, ideſt non authenticum, vt videre eſt in Compend. verſ. Abſolutio ordin. quò ad Fratres §. 11. & 12. quod cùm ſublatum ſit, nihil prodeſſe poteſt, ideò ſecurius eſt ſequi meam reſponſionem fundatam in iure, & allatis rationibus. Portel. v. Confeſſor num. 17. dicit, quod abſolui poſſunt ab omnibus, exceptis hæreſi, & caſibus Bullæ Cœnæ, à pari de facultate extra viros Religioſos; ſed tu dic vt prius ob diſparem rationem, quia viri non habent obligationem clauſuræ, ſicut Moniales, quibus eſt perpetuum impedimētum ſufficiens ad cōcludendum, nullum eſſe caſum reſeruatum Sedi reſpectu illarum.

Quæres 6. An ex citata Conſtitut. Gregor. XV. ſit ſublata Prælatis Regularibus facultas ſpiritualis, quam antea ſuper Moniales habebant, abſoluendi illas à quibuſcumque reſeruatis Sedi Apoſtolicæ?

6 Reſp. Nulla facultas illis ſublata fuit, ſed ſolùm, & præciſè prohibuit Confeſſarijs, nè illorum confeſſiones audirent ſine approbatione ab Epiſcopo obtenta; quidquid poſtea ſit de eorum facultate in ordine ad peccata, & cenſuras abſoluendas. Tum quia odioſa ſunt reſtringenda. Tum quia verba Conſtitutionis nihil expreſſè, neque tacitè diſponunt de huiuſmodi reſeruatis, ergo adhuc ſubduntur ſuis Prælatis, & Confeſſarijs Regularibus.

Quæres 7. An Moniales vtantur Cruciata?

7 Reſpond. Nequaquam, ſed ſi volunt illa vti, alium, quàm proprium Confeſſorem ſibi deputatū eligere non poſſunt, vt deciſum refert Nicol. Garzias part. 2. de benefic. cap. 5. numer. 64. & ex eo Barboſa ad cap. 10. ſeſſ. 25. num. 26. Ratio eſt, quia non poſſunt ſimpliciter eligere Confeſſarium, niſi ſpecialiter illis deputatum, quod non eſt propriè electio in terminis, quæ eſt plurium vnius aſſumptio, & vſus. Deinde illa vti non poſſunt Religioſi viri, ex probatis reſol. 34. quæſt. 17. ergo multò minùs fœminæ, reſpectu quarum magis reſtringitur vſus Confeſſarij.

Quæres 8. An tempore Iubilæi poſſint vti quouis Confeſſario?

8 Reſpond. Poſſunt eligere ſibi Confeſſarium ex approbatis ab Epiſcopo, vt probaui reſolut. 34. quæſt. 18. §. Moniales. Vide Dianam reſol. 29. de dub. Regul.

Quæres 9. An Moniales teneantur ſemel in mēſe confiteri.

9 Reſpond. Tridentinum cap. 10. ſeſſ. 24. præſcribere Epiſcopis, & alijs Monaſteriorum Superioribus, vt admoneantur Moniales, vt ſaltem ſemel ſingulis menſibus confeſſionem peccatorum faciant, & Euchariſtiam ſumant. Hoc eſſe conſilium aſſerunt Rodriq. tom. 1. quæſt. 62. art. 1. Mirand. quæſt. 10. de Monial. art. 1. concl. 1. Megal. de pœnit. lib. 5. cap. 4. num. 8. fundantes ſuum aſſertum in verbo *Admoneantur*, quod poſitum in aliqua Conſtitutione neque impedit, neque dat facultatem compellendi, vt notat Ioan. Andr. in cap. Si pauper, de præbend. in 6. & gloſ. final. in cap. Cùm noſtris, de conceſſ. præbend. vbi ex hoc probat Megal. neque Moniales nigras ex Clement. Ne in agro, §. Sanè, de Statu mon. teneri ſub mortali confiteri ſingulis menſibus, quia Concilium loquendo gene-

Digitized by Google

generaliter de Sanctimonialibus, dicit eas nõ obligari ad huiuſmodi menſtrualem confeſſionem, ſed admoneri tantùm. Et num. 9. dicit, quòd neque tempore Confeſſarij extraordinarij tenentur confiteri, quia illis liberè offertur, non vt teneantur cõfiteri, ſed vt eo vti poſſint, ſi voluerint; ſi tamen haberent peccatum aliquod graue, quod noluerunt aperire Confeſſario ordinario, ſine dubio tenentur tunc confiteri, ſi cauſa, propter quam omiſerunt, ceſſet in Confeſſario ordinario, quia de iure diuino tenentur integrè confiteri, ergo datam occaſionem reſpuere non poſſunt, vt Sacramentum complere, & perficere valeant.

Quæres 10. Quid ſit Statutum circa Confeſſores Monialium, aut Sororum Tertij Ordinis D. Franciſci.

10 Reſp. In Conſtitut. 63. *Ea eſt officij noſtri*, Pij V. in noſtro Bullar. pag. 8. decernitur, quòd illarum Confeſſores approbentur à Generali, vel Prouinciali Ordinis Minorum de Obſeruantia. Sed quia ea Conſtitutio edita fuit pro extinctione Generalis Tertij Ordinis, idcirco cùm à Sixto V. in ſua Conſtitut. *Romani Pontificis*, pag. 90. reſtitutus fuerit cum omnimoda ſua poteſtate, quam antea habebat; idcirco reuixit in eo, & ſubſequenter in ſuis Prouincialibus facultas deputãdi Confeſſores pro Monialibus, approbandos deinde ab Epiſcopis, ſublata prædictis Prælatis Minorum de obſeruantia. Præterea gaudent priuilegijs confeſſionum, conceſſis viris Religioſis huius Ordinis, iuxta ea, quæ retuli reſol. 3. q. 4. §. Quartò.

Quæres 11. An Epiſcopus, & alij Monialium Superiores vltra tertiam vicem poſſint deputare Monialibus Confeſſarium extraordinarium? Et an Moniales tam in communi, quam priuatim petere poſſint huiuſmodi Confeſſarium, non obſtante, quòd Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 10. dicat; *Alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis, aut ter in anno offeratur*. Ex his ſiquidem verbis pars negatiua videtur tenenda; & quia hìc reſtringitur poteſtas Superiorum; & quia termini numerales habent rationem dictionis taxatiuæ, quæ limitat, impedit, & excludit extenſionem, & continet negatiuam quò ad omnes alios caſus non expreſſos; l. Iulianus, §. Item tantùm, ff. de negot. geſt. ergo palàm eſt, Superiores non poſſe vltra tertiam vicem offerre Confeſſarium Monialibus; neque illas petere poſſe.

11 Reſp. Poſſunt Superiores offerre, & Moniales petere cõfeſſarium extraordinarium, toties quoties legitima extat cauſa, vti ſolemnitas ex celebrioribus, infirmitas, confeſſio generalis, &c. Probatur, quia hoc Decretum nullam continet prohibitionẽ, ſed tantùm præceptionem, per quam Superiores Monialibus etiam non petẽtibus Confeſſarium extraordinarium offerre tenentur bis, aut ter in anno; ergo illum poſſunt offerre vltra tertiam vicem. Tenet conſequentia, quia Decretum huius prohibitionem non continet, vt probatur. Et quia verba Tridentini hanc prohibitionem non continent; Lex enim non plus obligat, quàm verbis exprimat, iuxta illud Lucæ 3. 13. Lazar. ſect. 2. de monit. qu. 1. num. 20. cùm ergo non exprimat hanc prohibitionem, non obligat. Et quia prohibitum non cẽſetur, quod non reperitur expreſsè tale, Nauar. conſil. 14. de elect. numer. 2. per cap. Conſuluiſti 2. quæſtion. 4. vbi dicitur, quod Patrum teſtimonijs decretum non eſt, ſuperſtitioſa inuentione non eſt præſumendum. Et quia conceſſum cenſetur, quod non eſt expreſsè prohibitum, ex cap. Sunt nonnulli 25. 16. quæſt. 1. Cap. Iam nunc 7. 28. quæſt. 1. ibi; *Hoc non vetat Dominus*; quod procedit maximè in iudicijs, & actibus bonæ fidei, & in permiſſiuis, vt docet Nald. verſic. Confeſſio num. 37. Et quia hoc Decretum editum fuit fauore Monialium, vt nè interdum formidantes ſuorum peccatorum maculas Confeſſario ordinario detegere, in diſcrimen æternæ damnationis inducerentur; & eſt totum fauorabile, ergo ex vulgatis iuribus, ampliandum vltra tertiam. Et quia cùm Superiores eſſent nimis rigidi, & alij nimium indulgentes, vtrique prouidere intendens Concilium, determinauit Superiores teneri bis, aut ter huiuſmodi Confeſſarium offerre, & contra nimis indulgentes id limitauit, non tamen excludendo vlteriorem conceſſionem, rationabili exiſtente cauſa. Deinde Tridentinum per hoc Decretum nullam tribuit facultatem Superioribus; ſed eis tradidit normam, per quam prudenter vti debent huiuſmodi oblatione, ergo ſicuti ante poterant tamquam ordinarij audire per ſe, vel ordinarium, aut extraordinarium Confeſſorem Moniales ſibi ſubditas, quod nullus negaret; ſic exigente poteſtatis ordinariæ cõditione, ita & poſt hoc Decretum. Et ita id videtur ſentire deciſum fuiſſe Galetus verſ. Confeſſio, verſic. Monialis, Aloyſius Ricc. in praxi rerum fori Eccleſ. reſolut. 638. Armend. lib. 4. recopil. ad leges, Nauar. titul. 28. l. 1. §. 1. De confitendo ſemel in anno num. 17. & 18. dum apud Barboſam ad hoc cap. 10. ſeſſ. 25. num. 5. dicunt, Monialibus etiam exemptis in certis caſibus dandum eſſe per Epiſcopum loci Confeſſarium extraordinarium. Concluditur ergo ex his, Superiorem vltra tertiam vicem poſſe offerre hunc Confeſſarium Monialibus; immò & ipſas tã in communi, quàm priuatim poſſe petere, quia, ſi ipſe Superior poteſt id concedere, & Moniales petere, cùm non ſit maior ratio in Superiore offerendi, quam in ſubditis petendi. Nec obſtat, quod ex Gauanto verſic. Monialium cura ſpiritualis, referente deciſum, dicit Lezana cap. 25. numer. 40. in fine, nec extraordinarios deſignandos eſſe pro particulari Moniali, ſed in communi, quia id intelligitur de deſignatione plurali, hoc eſt, accedẽdi pluries ad eumdem Confeſſarium extraordinarium diſtinctis vicibus.

Ex his patet reſponſio ad obiectum, non reſtringi poteſtatem Superiorum in præiudicium Monialium, ſed contra ipſos Superiores, qui virtute huius Decreti tenentur bis, aut ter offerre Confeſſarium extraordinarium Monialibus. Itaque huiuſmodi limitatio reſtricta ad tertiam vicem refertur ad obligationem, quam habent Superiores offerendi Confeſſarium huiuſmodi ter in anno Monialibus, non ad poteſtatem vlterius offerendi.

Qui tenent oppoſitum; nimirum non poſſe Superiores vlterius offerre, in caſu violati Decreti, aſſerere habent, adhuc tenere oblationem, vel petitam gratiam vltra tertiam vicem, etiam ratio-

Digitized by Google

nabili cauſa non exiſtente; & quia per hoc Decretum Superioribus non aufertur antiqua poteſtas ordinaria, ſed adhuc remanet illæſa, & ſolùm traditur illis forma, quòd habent agere, non eſſentialis, ſed accidentalis, quaſi monitoria de eo, quod ſibi agendum eſt. Et quia actum contra formam præſcriptam iam habēti poteſtatem validum eſſe, tradunt omnes cùm Sanch. lib. 3. diſput. 32. num. 1. Bonac. p. 7. de legib. §. v. numer. 17. §. Obſerua, alios citantibus.

Quæres 12. An huiuſmodi oblatio Confeſſarij extraordinarij fieri poſſit à Superiore Regulari ſuis Monialibus ſine participatione Epiſcopi loci? Videtur negatiuè reſpondendum per dictionem [&] quæ copulatiua eſt, ibi; Ab Epiſcopo, & alijs Superioribus.

12 Reſp. Ex vi Concilij poterant ſoli Regulares Prælati deputare huiuſmodi Confeſſarios, quia inibi vtriſque id æquè ordinatur, vnicuique reſpectiuè ad ſuas Moniales ſubditas. Nec obſtat particula copulatiua, quia benè copulat vtrumque, ſed diſtributiuè, & reſpectiuè, non autem coniunctiuè per concurſum vtriuſque ad huiuſmodi oblationem. Dixi, *Poterant*, quia per Conſtit. *Inſcrutabili*, Greg. XV. ad hanc deſignationē quo ad approbationem Confeſſarij extraordinarij debet cōcurrere etiam Ordinarius loci, vt docui reſol. 34. quæſt. 18. §. Moniales. Intelligitur autem id præcisè de approbatione reſpectiuè ad examen Sacerdotis iā deſignati à Superiore Regulari, cuius tantùm eſt munus deligendi aptum Confeſſarium ab Epiſcopo approbandum quò ad idoneitatem.

RESOLVTIO VI.

De Poteſtate Confeſſariorum Regularium erga Seculares, vbi præcipuè, An abſoluant à caſibus reſeruatis.

SVMMARIVM.

Sacerdotes Regulares habent à Sede Apoſtolica facultatem excipiendi confeſſiones Secularium.

1 *Examini non ſubijciebantur ante Leonem X.*
2 *Poſt Concil. nonnulli habebant priuilegium non examinandi ſublatum.*
3 *Excipiunt confeſſiones quorumcumque ad ſe accedentium.*
4 *Vbique terrarum audiunt ſubditos Epiſcopi approbantis.*
5 *Voluntarium eſt hoc miniſterium Regularibus.*
6 *In articulo mortis à nullo prohiberi poſſunt.*
7 *Mediolani Regulares excipiunt confeſſiones Clericorum Secularium.*
8 *Olim habebant priuilegia abſoluendi à reſeruatis.*
9 *Sublata quò ad caſus Bullæ Cœnæ, & quinque Clem. VIII.*
10 *A reliquis abſoluere poſſunt.*
11 *Ab Epiſcopalibus caſibus, neque cenſuris.*
12 *Confeſſarij Romæ, & Suburbiorum abſoluunt à quinque caſibus Clem. VIII.*
13 *Siculi Confeſſarij non comprehenduntur ſub Decreto Clementis.*
14 *In caſibus neceſsitatis, ſeu impedimenti abſoluunt à reſeruatis.*
15 *Reſeruatio tolli poteſt etiam extra confeſsionem.*
16 *Abſoluunt ab excommunicationibus nulli reſeruatis.*
17 *Epiſcopus poteſt ſibi reſeruare omnes excommunicationes.*
18 *Incertorum reſeruatio non afficit Confeſſarios Regulares.*
19 *Vota non dicuntur reſeruata reſpectu Regularium.*
20 *Inquiſitorum reſeruationem non tollunt.*
21 *Pares debent eſſe caſus Secularium, & Regularium.*
22 *Epiſcopus poteſt facere gratiam Curatis non Regularibus.*
23 *Diſpenſant in petitione debiti coniugalis.*
24 *Diſpenſant extra Sacramentum.*
25 *Habens facultatem abſoluendi à reſeruatis Prælato maiori, ideo non abſoluit à reſeruatis inferiori.*
26 *Aduenæ abſoluuntur à reſeruatis.*
27 *Nouitij non tenentur caſibus Epiſcopalibus.*
28 *Tertiariæ non ſubduntur caſibus Epiſcoporum.*
29 *Tertiarij habent ſpecialem prohibitionem abſoluendi à reſeruatis Epiſcopis.*
30 *Caſus ab homine ceſſant eo mortuo.*
31 *Reſeruatio ab homine non excludit reſeruationem à iure.*
32 *Extra Italiam Regulares ampliùs non abſoluunt à reſeruatis.*
33 *Decretum prohibens omnibus abſolutionem à reſeruatis.*
34 *Iure communi non habuerunt facultatem abſoluendi à reſeruatis.*
35 *Approbati à magnis Prælatis abſoluunt à quibuſcumque.*

CErtum eſt, Sacerdotes Regulares eſſe habiles ad audiendum perſonalium Secularium confeſſiones, & diuerſos Summos Pontifices ampla eis priuilegia ad hoc conceſſiſſe audiendi confeſſiones quorumcumque Fidelium ad ſe accedentiū, etiam ab exordio, & inſtitutione Religionis; nam Gregor. IX. qui de anno 1227. ferè ab initio Religionum S. Dominici, & S. Franciſci ſupponit earum Sacerdotibus licere ex authoritate Apoſtolica excipere confeſſiones Secularium, vt pro Dominicanis videre eſt apud Confect. Conſtitut. *Quoniam abundauit*, pag. 5. Quod idem ex alia eiuſdem Conſtitut. *Cùm qui recipit*; colligitur pro Franciſcanis, dum dicit Papa Gregorius, illos eſſe intentos circa lucrum animarum, quæ lucrantur mediā te miniſterio confeſſionis. Idem ſupponit Clem. IV. Conſtitut. *Exigentibus*, apud Confect. pag. 18. dum indulget, vt poſt mortem Epiſcopi poſſint tā-

diu

diu proſequi auditionem confeſſionum, donec viduatis Eccleſijs prouiſum fuerit de Paſtore, quod qua ratione ſit intelligendum explicui reſolut. 36. quæſt.9.§.Regula, nempe quando licentia conceſſa fuit ſimpliciter abſque limitatione temporis. Deinde hoc patet ex Clem. *Dudum*, de ſepult. vbi Papa mandat, vt Prælati tot numero Sacerdotes præſentent Epiſcopo, qui ſine cauſa ab illo reiecti habentur pro approbatis, de qua re vide quæ fuſiùs dixi reſol. 36. quæſt. 1. Demum confeſſionem factam à Secularibus Sacerdotibus approbatis cũ ceteris requiſitis eſſe veram, & validam, neque repetendam eſſe ab ipſis coram ſuis Parochis de fide definiuit Ioann. XXII. Extr.comm. *Vas electionis*, de Hæreticis, vnde & de poteſtate Confeſſariorum & de valore confeſſionis nullatenus dubitandum eſt, peccata enim ſemel ritè remiſſa non ampliùs redeunt, ergo nulla eſt obligatio reconfitendi ea proprio Curato, Rodr.tom.1. quæſt.60. art.fin.& alij communiter.

Quæres autem 1. An illis temporibus ſubijcerẽtur examini, ſicut nunc virtute Sacri Concil. Trid. ſeſſ.23.cap.15.

1 Reſp. Non ſubijciebantur, ſed ſufficiebat beneplacitum, & commendatio, ſeu conniuentia Epiſcoporum, quod ſuadetur. Tum quia in Conſtitutionibus ſupracitatis nulla ſit mentio examinis, & cùm id ſit odioſum, non eſt dicendum id ſubintelligi, quia odioſa reſtringuntur, ac proinde tacitè non ſubſunt diſpoſitioni. Tum quia Eugen. IV. Conſtitut. *Etſi quaſlibet*, apud Confect. pagin. 40. hanc poteſtatem ſine aliqua ſubiectione Epiſcopis, concedit Monachis S. Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti his verbis: *Nos volentes earum deuotioni ſatisfacere, quòd liceat dictæ Congregationis Prælatis, ſeu Monachis deputatis à ſuis Superioribus ad audiendas huiuſmodi perſonarum confeſſiones accedere, illaſq; audire, ac perſonæ ipſæ eis confiteri poſſint abſque alia ſuorum Superiorum licentia*. Nam verba illa poſtrema; *abſque alia ſuorum Superiorum licentia*, referuntur ad Epiſcopum Superiorem pœnitentis, cui in hoc caſu nulla ratione ſubijcitur Sacerdos Regularis, quò ad miniſtrandum Sacramentum pœnitentiæ perſonis Secularibus, Sorbus verſ. Reſol. materiæ abſol.pag.56.§.Inſuper. Neque in Clem. *Dudum*, de ſepult. ſit mentio de huiuſmodi examine, ſed ſolùm, quòd debent Sacerdotes præſentari à ſuo Prælato coram Epiſcopo, & de eius licentia, gratia, & beneplacito audire confeſſiones ſibi volentium confiteri, in quibus neque implicitè continetur examen, nam præſentatio dicit perſonalem exhibitionem eius Sacerdotis, qui intendit excipere confeſſiones, vt habet gloſ. ibidem verſ. Præſentare, & ex ea refert Nauar.cap.27.num.264. neq; licentia hoc examen includit, quia eo prætermiſſo, quandoque conceditur. Confirmatur id totum, quia Papa Clem. dicit, quòd Prælati præſentaturi ſuos Sacerdotes coram Epiſcopo, debent eligere illos ſufficientes, idoneos, vita probatos, diſcretos, atque modeſtos, & peritos ad tam ſalubre miniſterium, & officium exequendum. Demum nullus ex reliquis Summis Pontificibus concedens, aut loquens de huiuſmodi poteſtate illos ſubijcit examini Epiſcoporum, excepto Leone X. qui Conſtitut. *Dum intra mentis*; apud Confect. pag. 127. & Quar. verſ. Priuilegia Regular. eos ſubiecit examini illis verbis: *Poſſintque illi* (ideſt Sacerdotes Religioſi) *per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi Sacramenti peritia dumtaxat, examinari, talibuſque præſentatis, vel etiam indebitè recuſatis confitentes, Conſtitutioni, quæ incipit: Omnis vtriuſque ſexus, quò ad confeſſionem dumtaxat ſatisfeciſſe cenſeantur*. Quæ verba ſufficiẽter indicant, antea non potuiſſe Epiſcopos examinare Sacerdotes Regulares pro confeſſionibus, cùm immediatè aliàs à Papa haberent eam facultatem independenter ab Epiſcopo. A tempore igitur Leonis X. ab anno 1516. 19. Decembris, & poſtremò à Sacro Tridentino ſubiecti fuerunt examini Epiſcoporum, ſine quorum approbatione obtenta, nullatenùs poſſunt confeſſiones Secularium audire.

Quæres 2. An poſt Sacrum Concilium conceſſa fuerint aliqua priuilegia audiendi confeſſiones Secularium ſine examine, & etiam approbatione Epiſcopi, & adhuc durent?

2. Reſp. Vnum conceſſum fuit Societati Ieſu à Gregor. XIII. in quo eius Confeſſarij ſemel ab aliquo Epiſcopo admiſſi, & à ſuo Prælato ad hoc deputati, iter agentes in mari, ſiue in Terra, poſſunt non repugnantibus Curatis audire confeſſiones Fidelium in locis, vbi non ſunt Ordinarij, Rodr. tom.1. quæſt.59. artic.5.§.Denique, vbi ait intelligi communicatum alijs Religioſis. Hoc autem priuilegium nouiſſimè reuocatum fuit ab Vrbano VIII. cum alijs, ſi qua ſunt in ſua Conſtitut. *Cùm ſicut accepimus*, in qua reuocat omnia priuilegia audiendi confeſſiones abſque examine, & approbatione Ordinarij; eam autem refert ad verbum Peyrinus tom. 3. priuileg. pag. 358. Alterum conceſſum fuit à Sixto V. Conſtitut. *Decet Romanum* extenſa apud Quar. verſic. Confeſſor, Presbiteris Congregationis Oratorij, qui Romæ approbati ad confeſſiones audiendas non debent examinari extra Vrbem à locorum Ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas. Puto autem hoc priuilegium adhuc durare pro ipſis Presbiteris, & non eſſe irritum per dictam Conſtitutionem, in qua derogatur priuilegijs ſolùm Religioſis, ſeu eorum Religionibus conceſſis, vt patet legenti illam: dicti autem Presbiteri licèt vitam degant more Religioſorum, in communi menſa, & domo, tamen cùm non profiteantur tria ſolemnia vota, Religioſi dici non poſſunt, ac proinde eorum ſupracitatum priuilegium non continetur ſub hac reuocatione. Neque communicabile eſt Regularibus, qui ſua priuilegia tantùm inter ſe cõmunicant, & non cum Presbiteris non Regularibus, quidquid de hac re videatur dubitare citatus Peyrinus ad dictam Conſtitutionem.

Quæres 3. An huiuſmodi Confeſſarij poſſint excipere confeſſiones quorumcumque ad ſe accedentium, quamuis non ſint de Diœceſi Epiſcopi approbantis, ſed forenſes, & aduenæ?

3 Reſp. Poſſunt, vt pluribus citatis probaui reſol. 36.quæſt.5. §.Septima, & quæſt.12. Quod procedit, licèt forenſis e. g. Papienſis dedita opera ad hoc præciſè ſe transferat Mediolanum, vt hic confiteatur,

fiteatur, quia vtitur iure ſuo, quod habet accedendi ad quemcumque Confeſſarium Regularem, etiã extra ſuam Diœceſim, ex priuilegio Pontificio immediatè conceſſo Regularibus Confeſſarijs ad vtilitatem Secularium perſonarum illis confiteri volentium. Et in hoc Confeſſarij Regulares multum differunt à Confeſſarijs non Regularibus, quibus cùm nullum huius generis priuilegium conceſſum ſit, idcirco nequeunt audire forenſes dedita opera accedentes ad illos. Quod etiam ratione demonſtratur, quia Regularis cùm immediatè habeat iuriſdictionem à Papa, qui omnium Diœceſium eſt Ordinarius, benè ſequitur ipſum fieri proximè aptum non ſolùm audiendi ſubditos Epiſcopi approbantis, ſed etiam quoſcumque forenſes, quo iure non poteſt gaudere Confeſſarius Secularis, qui per approbationem iuriſdictionem immediate recipit à ſuo Epiſcopo, qui per approbationem, & conceſſionem illi factam audiendi confeſſiones, ſubijcit illi tantùm proprios ſubditos, & non forenſes, cum de his, qui foris ſunt curam habere non debeat Epiſcopus, ſed tantùm ſuorum ſubditorum. Nec his obſtat, quod in Clement. Dudum, de ſepult. Papa dicit, quòd Fratribus ita deputatis ad confeſſiones Secularium audiendas non intendit poteſtatem in hoc ampliorem impendere, quam in eo Curatis, vel Prouincialibus Sacerdotibus eſt à iure conceſſa; quia illos pares fecit tunc in poteſtate abſoluendi a peccatis, in quantum virtute dictæ Clementinæ, & præſentationis non poterant abſoluere à reſeruatis, ſicut neque id concedebatur Curatis; non verò in ordine ad perſonas, ſicut inde colligitur, vbi Papa indulget, quòd poſſint audire confeſſiones quorumcunque volentium ſibi confiteri, ergo etiam forenſium, quod nullibi conceditur Curatis; qui quatenus tales, habentes ſolùm iuriſdictionem ordinariam, & non etiam delegatam, poſſunt audire ſolùm oues ſibi commiſſas, & non reliquos ſubditos ſui Epiſcopi, & aliarum Parochialium eiuſdem Diœceſis, & ideò multò minus forenſes, & aduenas, niſi habeant ſaltem tacitam facultatem eligẽdi ſibi Confeſſarium.

Quæres 4. An Confeſſarij Regulares vbique non ſolùm in Diœceſi, in qua admiſſi ſunt, ſed etiam extra illam audire poſſint ſubditos Epiſcopi illos approbantis?

4 Reſpon. Poſſunt non ſolùm vbique in Diœceſi, ſed etiam extra illam vbique locorum, vt probaui reſolut. 36. Ita docet Beia part. 4. caſu 20. §. Colliges, Peregrin. in ſuo Compend. verſ. Abſolutio, Rodriq. quæſt. 60. artic. 5. cum ſuo Compend. reſolut. 32. num. 14. Mirand. tom. 1. quęſt. 45. artic. 14. conſil. 3. Portel. verſ. Confeſſor num. 5. Bariola alios plures referens liter. C. pag. 63. Diana tract. 4. part. 3. reſolut. 144. Et hoc procedit non ſolùm ſi ſit in itinere, ſed etiam quando mutauit domicilium, & tranſlatus fuit ab vno ad aliud Monaſterium extra Diœceſim eius Epiſcopi, qui illum approbauerat, intellige modò duret eius approbatio; quod amplia, licèt in ſecundo Monaſterio nondum ſit approbatus ab Epiſcopo eius loci, vbi moram trahit de familia, in hoc enim ſtat punctus quæſtionis. Pares ergo in hoc ſunt Confeſſarij Regulares, & Parochi, qui vbique locorum ſuas oues audire poſſunt ſacramentaliter. Nec obſtat, quòd in litteris teſtimonialibus approbationis habeatur illa clauſula: *In Eccleſia ſui Ordinis*, quaſi iuriſdictio reſtringatur ad Eccleſiã, & locum expreſſum, ita quod nõ poſſit hoc miniſteriũ exerceri in alijs Eccleſijs Diœceſis, ne dum extra ipſam Diœceſim. Quia ea non aufert poteſtatem, ſi extra Sacramentum exerceatur, ſed deſignat locum, in quo ordinariè hoc Sacramentum exercendum eſt, quod pluribus probaui reſol. 36. quæſt. 6.

Quæres 5. An Confeſſarij Regulares teneantur audire confeſſiones Secularium quoties petunt.

5 Reſp. Non tenentur: Tum quia id non habent ex officio: Tum quia nemo cogitur vti ſuo priuilegio, cap. Ad Apoſtolicam, de Regul. cap. Si de terra de priuileg. ergo cùm poteſtas audiendi confeſſiones Secularium ſit priuilegium apud Regulares, poterunt illo non vti abſque peccato. Ita teſtent Angel. & ex eo Rodriq. tom. 1. quæſt. 61. art. 11. Verum quidem eſt, quod ſi inceperint audire eorum confeſſiones, non poſſunt illos reijcere, quando digni ſunt abſolutione, & poſſunt eos abſoluere, etiam à reſeruatis, in his enim eſſe eos reijciendo peccant ad minus venialiter, cùm ſine rationabili cauſa illos reijciant afficientes iniuria, & ratio dictat, vt iudicium finiatur ab eo, à quo ceptum fuit, l. Vbi ceptum, l. Si quis poſtea ff. de iud. & iudex de qua re cognouit pronunciare debet, cap. Cùm ſuper 4. de cauſa poſſeſſ. & ibi gloſ. verſ. De qua re, refert l. De qua re ff. de iud. Et efficere debet, ne iudicium reddatur nullum ex cap. Cùm iudicantem fin. 30. quæſt. 5. vbi gloſ. verſic. Remaneat, refert de quibus debeat ſupplere ex cap. Cauſam 9. de Iud. Ita Mirand. quæſt. 46. quæſt. fin. vbi citat Nau. prælud. 9. num. 12. ſed in meo Codice nil inueni. Vide Boſſium ſect. 3. de Iubilæo caſu 34. vbi an teneantur diſpenſare, & commutare vota tempore Iubilæi.

Quæres 6. An Sacerdotes Regulares poſſint prohiberi à ſuis Prælatis, vel Epiſcopis, ne in articulo mortis quemquam audiant? Difficultas procedit tam de Sacerdotibus non Confeſſarijs, quàm Confeſſarijs.

6 Reſp. Non poſſunt, quia hoc eſt contra charitatem, & in graue præiudicium animarum, cùm in eo caſu in Eccleſia Dei ſemper cuſtoditum ſit, vt quilibet Sacerdos à quouis peccato, & cenſura abſoluere poſſit, vt dicitur ſeſſ. 14. cap. 7. Rodriq. quæſt. 60. art. fin. vbi ad hoc refert declarationem Sacræ Congregationis. Limita autem poſſe Epiſcopum Regularibus etiam Cõfeſſarijs prohibere, quando adeſſet proprius Parochus, eo enim tempore præſertim Curatus debet agnoſcere vultum pecoris ſui.

Quæres 7. An in Diœceſi Mediolanenſi Confeſſarij Regulares poſſint abſoluere Sacerdotes, & alios Clericos Seculares, quibus ab Archiepiſcopo deputantur certi Confeſſarij Seculares?

7 Reſp. Poſſunt licitè, & validè: Tum quia illis huiuſmodi ſpirituale munus non prohibetur in ſuis literis pro confeſſionibus audiendis; Tum quia illa deputatio eſt ſolùm ad bene eſſe, & conſilium reſpectiuè

ſpectiuè

ſpectiuè ad Regulares: ergo ſi confiteantur Regularibus, benè confitentur, quia conſilium neminem cogit, neque eius tranſgreſſio culpa eſt. Demum Sacra Congregatio 15. Octobr. 1601. reſpondit Epiſcopo Alexandrino, quòd Confeſſarij Canonicis, & Presbiteris non ſunt præſcribendi, ſed liberè vtantur approbatis Confeſſarijs, referente Bariola litera C. pagin. 66. Dixi iterum reſolut. 36. quæſtion. 7.

Queres 8. An olim Regularibus Confeſſarijs cõceſſa fuerint priuilegia abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, & Epiſcopis?

8 Reſp. Vtique, nam Eugen. IV. Conſtitut. *Et ſi quælibet*, apud Confect. pag. 38. Confeſſarijs Cõgregationis S. Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti conceſſit facultatem abſoluendi ab omnibus peccatis, & cenſuris reſeruatis non ſolùm Epiſcopis, ſed etiam Sedi Apoſtolicæ, in quibus tamen non eſſet conſulenda (erat autem illis temporibus Sedes Apoſtolica conſulenda pro certis caſibus relatis ſupra reſolut. 3. quæſt. 1.) Sixtus IV. Conſtitut. *Sedis Apoſtolicæ*, apud Confect. pag. 79. Confeſſarijs Prædicatorum conceſſit priuilegium abſoluendi, in abſentia tñ Epiſcoporum, à quibuſcunque peccatis, & cenſuris, in genere, vel in ſpecie latis, modò non ſit conſulenda Sedes Apoſtolica, & in his ſubintelliguntur etiam reſeruata Epiſcopis. Leo X. Conſtitut. *Paſtoris æterni*, Confect. pag. 138. Confeſſarijs Minimorum fecit facultatem abſoluendi etiã in ſingulis caſibus Epiſcopalibus in certis feſtiuitatibus ibi expreſſis, nempè Pentecoſtes, Aſſumptionis, Annunciationis B.M.V. & omnium Sanctorum. Hoc priuilegium eiſdem extendit ad omnes dies Dominicos in Conſtitut. *Et ſi cuncta*, apud Confect. pag. 144. Quod ſine dubio ad omnes Eccleſias eiuſdem Ordinis ampliauit Clem. VII. Conſtitut. *Deuotionis argumentum*, pagin. 171. Hæc autem facultas abſoluendi eſt non ſolùm ab Epiſcopalibus, ſed etiam à Papalibus, dictio enim [etiam] eſt ampliatiua, & implicatiua etiam caſuũ magis dubitabilium, vt colligit Nauar. tom. 3. not. 26. de Iubilæo numer. 3. ex l. Etiam, ff. de minor. Clem. Religioſus, de procur. in fine, & Clem. 1. initio de teſta. Megal. part. 3. libr. 3. cap. 10. num. 17. & hoc patet in ſecunda citata, vbi expreſsè mentionem facit de reſeruatis Papæ, excipiendo caſus Bullæ Cœnæ Domini; & in tertia indiſtinctè loquitur de reſeruatis, ergo de vtriſque. Demùm Paulus III. Conſtitut. *Cùm inter cunctas*, Confect. pagin. 184. Confeſſarijs Societatis Ieſu fecit facultatem abſoluendi a reſeruatis etiam Sedi Apoſtolicæ, excipiendo caſus Bullæ Cœnæ Domini. Sunt Priuilegia aliarum Religionum de hac re, vnuſquiſque conſulat libros peculiares ſuorum priuilegiorum; & obſerua, quod Religioni Franciſcanæ in ſpecie nullum huiuſmodi priuilegium, per Conſtitutionem, ſeu Breue, conceſſum inueni; neque ſupradicta priuilegia ſunt tam ampla, vt nonnulli putarunt, ſed limitata, excepta conceſſione facta Ieſuitis, quam omnes Regulares participant, vt docent Sorbus verſic. Abſolutio quò ad Seculares primo, §. Et nota, Compend. reſolut. 3. num. 36. Portel. verſic. Confeſſor num. 22. Mirand. quæſt. 46. artic. 5. De his priuilegijs, & alijs vide Sorbum, præter citatos, verſic. Reſol. mater. abſol. pagin. mihi 56. concluſ. 1. 2. 3. & 4. & pag. 66. vbi compendioſè omnia reſtringit.

Non attuli Mare magnum Sixti Quarti, aut alterius Pontificis, quia in eo nùlla fit mentio de caſibus reſeruatis reſpectiuè ad Seculares, ac proinde illius virtute Confeſſarij Regulares abſoluere non poſſunt, vt declarauit Sacra Congregatio apud Sorbum verſic. Caſus reſeruati, pagin. 107. Beiam part. 2. caſu 21. in fine, Mirand. quæſt. 46. artic. 2. in fine, cum alijs citatis à Barboſa ad cap. 7. ſeſſ. 14. num. 23. Miror, quoſdam velle per Clement. Dudum, Confeſſarios præſentatos, & approbatos poſſe abſoluere à caſibus reſeruatis, vt nonnulli ſentiunt apud Mirand. quæſt. 46. artic. 4. quos ſequitur Sorbus verſic. Reſol. mater. abſolut. pag. 55. §. Primo, Silueſt. verſic. Confeſſor 2. quæſt. 5. Hoc enim omninò alienum eſt à veritate, quia ne verbum quidem eſt de huiuſmodi conceſſione; Deinde ampliorem non habent facultatem, quàm Parochi, qui non abſoluunt à reſeruatis, ergo neque Regulares, & id expreſsè dicit ibidem gloſ. verſic. Conceſſa.

Quæres nonò, An hiſce temporibus ea priuilegia ſublata ſint, ita vt deinceps non poſſint abſoluere à reſeruatis neque Papæ, neque Epiſcopo.

Reſpond. Quò ad caſus Papales, non poſſe Confeſſarios Regulares abſoluere à caſibus in Bulla Cœnæ Domini; neque à quinque ſequentibus, nempe à caſu Violationis immunitatis Eccleſiæ in terminis Conſtitut. Felic. Recordat. Gregor. XIV. quæ incipit, *Cum aliàs*. II. Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem. III. Prouocantium, & pugnantium in duello, iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionem Felic. Recordat. Grego. XIII. incipientem, *Ad tollendam*. IV. Iniicientium manus violentas in Clericos, iuxta Canonem, *Si quis ſuadente* 17. quæſt. 4. ac iuris diſpoſitionem. V. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Ab alijs verò caſibus, & cenſuris eidem Sedi Apoſtolicæ reſeruatis non denegatur abſolutio; ſed indulgetur iuxta eorum priuilegia. Ita de mandato Clem. VIII. decreuit Sacra Congregatio in Secundo Decreto dat. 26. Nouembris 1602. declaratiuo alterius prioris, dat. 9. Ianuarij 1601. in quo tollebantur penitus priuilegia Regularium, ita quòd amplius non poterant abſoluere a quibuſcumquè reſeruatis Papæ, neque etiam in caſu neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo. Hæc duo Decreta referunt Confect. in ſummario tit. 17. cap. 6. pag. 425. Nald. verſ. caſus reſeru. Quar. verſ. eod. Mirand. quæſt. 46. art. 2.

Confirmauit huiuſmodi Decretum eadem Sacra Congregatio de mandato Pauli Quinti ſub datum 7. Ianuarij 1617. apud Naldum alio decreto incipiente, *Quoniam*; occaſione accepta à quibuſdam Confeſſarijs, qui putabant in ea prohibitione non includi cenſuras Epiſcopis reſeruatas, vt dicam mox. Circa quod dubitarunt aliqui, & opinati ſunt per hoc poſtremum Decretum dero-

Google

gatum fuiſſe omnibus priuilegijs, ita quòd Confeſſarijs ſublata ſit facultas abſoluendi non ſolùm à caſibus in Bulla Cœnæ Domini, & ab illis quinque ſupra enumeratis, ſed etiam ab alijs quibuſcumque Sedi reſeruatis, nam ibi adſunt hæc verba: *Ac inſuper vt nulli ex Sacerdotibus prædictis, quibuſcumque priuilegijs, indultis, & facultatibus ſuffulti ab excommunicatione, vel à caſibus eiſdem Ordinarijs, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, &c.* Reddunt rationem, quia particula [inſuper] deſignat nouam legiſlatoris diſpoſitionem à b antiquis omnino diſtinctam, vt patet ex textu in capit. Statutum §. Inſuper, vbi gloſ. de reſcript. in 6. ita notat Diana reſolut. 13. de dub. Regul. §. Nota etiam, vbi ait Duardum, eam opinionem refellere libr. 3. Bullæ §. 2. quæſt. 1. numer. 31. Confirmatur tamen hæc opinio, quòd nimirum Confeſſarij Regulares non poſſint amplius ab aliquo caſu Papæ reſeruato abſoluere, per aliud Decretum ſub dat. 17. Nouembris 1628. de mandato Vrbani VIII. extenſum apud Peyrinum tom. 3. priuileg. capit. 2. num. 38. illis verbis: *Ab alijs verò caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis* (loquitur de illis, à quibus poterant Regulares abſoluere ex ſecundo Decreto ſupra relato ſub Clement. VIII.) *ſiquidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe, ijſdem Sacræ Congregationis Decretis hac de re editis iuſſu Sacræ Memoriæ Clementis VIII.* Hoc Decretum extendit etiam Synodus Comenſis V. ſub Epiſcopo Caraſino pag. 159. & ex Aldano refert Barboſa ad cap. ſeptimum ſeſſione 14. numero 26.

10 Reſpond. Minimè ſublata eſſe, ſed adhuc poſſe abſoluere à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, modò non ſint de expreſſis in eo Decreto ſecundo prioris declaratiuo. Ratio eſt, quia priuilegia Religionibus conceſſa cenſentur leges perpetuæ, ac proinde habentur ac ſi in corpore iuris forent inſerta, Oldr. conſil. 300. num. 4. §. Conſiderandum; Henr. libr. 7. cap. 22. num. 3. Sanch. libr. 8. diſput. 1. num. 11; Sigiſmund. dub. 170. de elect. num. 13. vnde perpetua firmitate conſtare debent, cap. 1. & 2. 25. quæſt. 2. Sed à lege, ſeu iure antiquo non eſt recedendum, niſi quatenus in nouo eſt expreſſum, cap. 2. de tranſl. Epiſcop. l. Præcipimus; ergo idem dicendum de priuilegijs Regularium antiquis, à quibus non eſt recedendum, niſi oppoſitum reperiatur expreſſum, ſed nullibi inuenitur, quod Confeſſarijs Regularibus ſublata ſit facultas abſoluendi ab alijs reſeruatis Papæ ibi non expreſſis, ergo ſtare debet priuilegium antiquum, quod enim non mutatur, ſtare non prohibetur, l. Sancimus C. de teſtament. Ad Decretum Pauli, dico illa verba non plus prohibere, quam ipſum Decretum Clement. ad quod refertur; Lex enim, ſeu Decretum interpretans intelligendum eſt ſecundùm terminos interpretati, iuribus, & Doctoribus allegatis à Sanch. libr. tertio capit. 12. numer. 8. ratione 2. Nauar. conſil. 15. de Simon. num. 2. & tom. quarto, Miſcellan. 79. numer. quarto: Sed Decretum Clementis prohibet abſolutionem à caſibus tantùm ibi expreſſis, & non alijs; vnde particula [inſuper] addit nouam diſpoſitionem, quando lex non eſt intelligenda iuxta aliam citatam, cuius eſt declaratiua. Ad Decretum Vrbani dico, illa verba nil contra nos, ſed ſolùm ſignificant facultatem ſi quam habent Confeſſarij Regulares extra Italiam exiſtentes, non eſſe illis ſublatam, per Decretum Clementis Octaui, qui derogauit priuilegijs Confeſſariorum exiſtentium tantùm intra Italiam.

11 Reſpond. Quò ad caſus Epiſcopales, Regulares Confeſſarios deinceps non poſſe vi ſuorum priuilegiorum abſoluere à caſibus reſeruatis Epiſcopis, ſiue ſint illis reſeruati à iure communi, ſiue à iure ſpeciali in ſuis Concilijs Prouincialibus, vel Synodalibus, ſiue ab homine per ſententiam generalem, ſeu ſpecialem. Probatur: Tum ex Clementin. Religioſi de priuileg. §. Nec etiam. Tum ex reſponſione Sacræ Congregationis ſub Gregor. XIII. qui cenſuit, non poſſe Regulares ex vi ſuorum priuilegiorum abſoluere à caſibus ab Epiſcopo reſeruatis, ſub dat. 10. Septembris 1573. apud Sorbum verſicul. Caſus reſeruati pagin. 107. Confect. in ſumm. titul. 17. cap. 6. pagin. 424. Tum ex duplici Decreto Sacræ Cõgregationis ſub Clement. VIII. apud Doctores ſupracitatos, nam habentur hæc verba: *Nec etiam à caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt.* Quæ Decreta poſtmodum confirmauit, & denuò innouauit Sacra Congregatio ſub Paulo V. & Vrbano VIII. vt retuli hic ſupra §. Confirmauit. Vide Doctores citatos à Barboſa ad cap. 7. ſeſſ. 14. num. 23.

Probatur de caſibus iure communi reſeruatis Epiſcopo, qui ſeptem enumerantur in Catalogo excommunicationum cap. 10. ſub Ludouiſio Archiepiſcopo Bononienſi, poſtea Gregor. XV. Prima eſt contra communicantes in crimine cum excommunicatos ab Epiſcopo, modò excommunicationem priorem Epiſcopus ſibi reſeruauerit, Nauar. cap. 27. num. 112. in fine, Tolet. libr. 1. cap. 13. Secunda eſt contra abſolutum ob periculum mortis ab excommunicatione Epiſcopali, non ſe præſentantem Epiſcopo, Nauar. cap. 27. num. 46. & 113. Tolet. libr. 1. cap. 15. Tertia eſt contra leuiter percutientem Clericum. Quarta contra excommunicatos à Papa, illum adire non potentes ob iuſtum impedimentum, Nauar. cap. 27. numer. 89. & 90. Floron. cap. 4. de caſibus reſeruat. §. 7. vbi explicat huiuſmodi impedimenta, præter quæ Epiſcopus poteſt abſoluere à reſeruatis Papæ. Quinta contra facientes prohibita ſub pœna excommunicationis Epiſcopalis ſibi reſeruatæ. Sexta contra Fratres Minores tempore interdicti admittentes in ſuis Eccleſijs ad audienda Diuina Officia Fratres Tertij Ordinis, cap. Cùm ex eo, de ſentent. excom. in Clement. reſeruatur Papæ ante datam ſatisfactionem, poſt ſatisfactionem præmiſſam reſeruatur Epiſcopo; ſed quod teneantur ſeruare interdictum hoc decernitur ſeſſ. 25. capit. 12. quidquid dicant Compendiatores priuileg. & alij apud Sorbum in ſua annotat. §. Sed & alijs, aſſerentes non eſſe ſublata ſpecialia priuilegia Religionibus de hac re conceſſa, ipſe tamen §. Primò

mò, ait ſeruandum eſſe interdictum, quoties illum ſeruat Eccleſia Matrix, illos cum eodem ſequitur Peregrinus in ſuo Compend. verſic. Interdictum, Sed non placet, quia aliter fruſtraretur mens Sacri Concilij decernentis etiam à Regularibus ſeruanda eſſe interdicta, impoſita non ſolùm à Sede Apoſtolica, ſed etiam ab Ordinarijs locorum, ergo in hoc pares ſunt cum cæteris Chriſtifidelibus Clericis, & Secularibus. Quò ad abſolutionem ab excommunicatione, quando admiſerunt Tertiarios D. Franciſci, puto ſpectare ad proprium Prælatum, quia quò ad abſolutionem peccatorum, & cenſurarum Superiores Regulares tantam poteſtatem habent, quantam Epiſcopi, vt probaui reſolut. 2. quæſtion. 9. & 10. & reſolut. 3. quęſt. 17. Septima eſt contra omnes abortum fœtus animati cauſantes, ex Conſtitut. *Sedes Apoſtolica*, Gregor. XIII. moderatiua Conſtitut. *Effrænatam*, Sixti V. apud Nald. verſic. Abortus, Sairum libr. 3. cap. 35. num. 24. nam Papa Gregor. XIII. in citata Conſtitutione concedit Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, vt per ſe, vel per quoſuis Confeſſores ad hoc ſpecialiter à ſe deputatos poſſint ab hac excommunicatione abſoluere; & hoc procedit, ſiue expreſsè hunc caſum connumerent inter alios ſuos caſus, vt fecerunt nonnulli, ſiue non, quia ipſo iure Papa hanc cenſuram reſeruat Ordinarijs locorum.

Probatur, inquam, in ſupradictis caſibus iure communi reſeruatis Epiſcopis, non poſſe quicquam Confeſſarios Regulares vi ſuorum priuilegiorum. Tum quia aliàs Clement. Religioſi, de priuilegijs prohibitum fuit Religioſis abſoluere Seculares Clericos, & Laicos excommunicatos à Canone, quo nomine venit excommunicatio iure communi promulgata, ibi autem ponitur exceptio his verbis: *Præterquam in caſibus à iure expreſſis, vel per priuilegia Sedis Apoſtolicæ conceſſis eiſdem*. Gloſ. verſic. A Canone, includit ſub hac prohibitione tam excommunicationem aliàs reſeruatam in iure, quàm non reſeruatam, quam ſequitur cum alijs Floronus cap. 5. num. 4. quod mihi non placet, ſed puto prohibere abſolutionem à reſeruatis, quod ſuadetur. Tum quia id videtur inſinuare particula [*in caſibus à iure expreſſis*] nam vt colligitur ex cap. Nuper de ſentent. excommun. Papam non reſeruando ſibi excommunicationis abſolutionem, cenſetur alijs hanc facultatem reliquiſſe. Tum quia Sacerdotes Seculares ab ea abſoluunt, quando non eſt expreſsè reſeruata, ergo & Regulares, nè ſint peioris conditionis. Tum quia communiſſima opinio eſt, ſimplicem Confeſſarium poſſe ab ea non reſeruata abſoluere. Ita plurimi citati à Bonacin. de cenſur. in communi quæſt. 3. p. 1. num. 5. Floron. cap. 2. §. 2. num. 17. igitur prohibitio reſtringitur ad excommunicationem reſeruatam expreſsè. Adeſt etiam exceptio priuilegiorum Religioſis conceſſorum, ſed de his ſufficienter dixi in prima reſponſione. Tum quia licèt nonnulli velint, caſus Papales, quibus in iure expreſsè non eſt facta reſeruatio, dici quò ad abſolutionem Epiſcopales, tamen non eſt hoc verum, ſecundùm noſtram opinionem, qua tenemur, vt ſupra, excommunicationem in iure communi nō reſeruatam tolli poſſe à quouis Confeſſario, vndè falſum eſt, quòd dicantur caſus Epiſcopales, quamuis oppoſita opinio eos tales vocet. Demum quamuis in ſupracitatis Decretis ſub Gregor. XIII. & Clement. VIII. mentio fiat de caſibus, quos Epiſcopi reſeruarunt, & in poſterum reſeruabunt, nihilominus in Decretis ſub Paulo V. & Vrbano VIII. ſimpliciter fit mentio de caſibus reſeruatis Epiſcopis, quibus verbis venit quæcumque reſeruatio, ſiue facta ſit à Papa Epiſcopo, ſiue ab Epiſcopo ſibi ipſi. Hanc reſponſionem tenet Mirand. quæſt. 46. artic. 2. Ante §. Solummodo; oppoſitum ſentit Diana reſolut. 13. de dub. Regular. §. Not. 4. in fine, aſſerendo poſſe Regulares abſoluere à reſeruatis de iure communi Epiſcopis, Floron. cap. 1. §. 2.

Quòd Regulares Confeſſarij non poſſint virtute ſuorum priuilegiorum abſoluere à caſibus, ſiue cenſuris, quas Epiſcopi ſibi reſeruant ſiue à iure in ſuis Concilijs, vel Synodis, aut aliàs per Statutum, ſeu ab homine, eſt expreſſa prohibitio in dictis Decretis ſub Paulo Quinto, & Vrbano Octauo, quod etiam multo tempore ante prohibuerat Clement. 1. de priuileg. licèt cum limitatione, quod non comprehenderentur habentes priuilegium abſoluendi, & contra Religioſos tranſgreſſores impoſuit excommunicationem ſibi reſeruatam, de qua vide Toletum libr. primo, capit. 36. Silueſt. verſic. Excommunicat. 7. num. 14. & Leo Decimus in Concil. Lateranen. Conſtitut. *Dum intra*, apud Quarant. verſic. Priuilegia, vbi prohibentur abſoluere à ſententijs ab homine latis, intellige reſeruatis. Concludo igitur, Confeſſarios Regulares nullum ius habere ſuper caſus Epiſcopis reſeruatos, cuiuſcumque ſint probitatis, ſiue à iure ſpeciali, ſiue ab homine, quando illos ſibi reſeruant.

Circa illa duo Decreta ſub Clemente Octauo emergunt ſequentes difficultates. Prima, an Confeſſarijs Regularibus in Vrbe exiſtentibus, vel etiā in Suburbijs ſublata ſint priuilegia abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, nam prohibitio eſt expreſsè contra Confeſſarios per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentes? Secunda, An Inſulæ Siciliæ, & Sardiniæ pertineant ad Italiam, ita quòd Confeſſarijs inibi degentibus non ampliùs liceat abſoluere à reſeruatis? Tertia, An in aliquo caſu neceſſitatis, aut impedimenti, excepto mortis articulo, poſſint Confeſſarij Regulares abſoluere à reſeruatis Papæ, vel Epiſcopo? nam videtur, quòd non, quia in primo Decreto habentur huiuſmodi verba; *Nullo caſu, etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in articulo mortis*. Quarta, An abſoluere poſſint à caſibus in Bulla Cœnæ Domini dubijs? nam in eodem primo Decreto dicitur, quod non, illis verbis: *Ab vllo ex caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ Domini legi ſolita contentis, vel aliàs quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum, &c.*

12 Primæ reſpondetur, illos non poſſe abſoluere à caſibus reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, nec ex vi huius Decreti, ſed quia aliàs ab alijs Sum-

mis

nis Pontificibus hoc expreſſè prohibitum erat, iuxta ea quæ retuli ſupra hic quæſt. octaua; quod confirmatur per poſtremum Decretum ſub Vrbano Octauo illis verbis: *Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuit, vtpote ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuilegiorum confirmationibus*. Degentes ergo Romæ à prædictis abſoluere nequeunt, vtique verò à reliquis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, etiam ab illis quinque in ſecundo Decreto expreſſis, quia illorum priuilegijs quò ad hoc derogatum non fuit. Confeſſarij conſiſtentes in Suburbijs gaudent eodem priuilegio, quo exiſtentes Romæ, quia licet Vrbis nomine veniat, quæ ambitu murorum continetur, cap. Si Ciuitas, de ſentent. excommunicat. & l. 2. ff. de verbor. ſignificat. tamen in fauorabilibus termini ſunt ampliandi, ita vt ſub nomine *Ciuitatis* veniant etiam Suburbia, gaudent enim priuilegijs Ciuium exiſtentes in Suburbijs. Hanc ſententiam tenent Floronus capit. quinto, §. 4. in fine; Diana reſolution. 13. de dub. Regular. Not. 3. citans Merullam contra Megalium part. prima, libro 1. cap. 13. numero 21.

13 Secundæ reſpondeo, dictum Decretum non comprehendere Inſulas Siciliæ, Sardiniæ, neque Corſicæ, quia Hiſtoriographi, & Geographi non connumerant cum partibus Italiæ, vt refert illis citatis Megal. citat. capit. 13. numer. 20. in cuius tamen fine dicit, practicari dictum Decretum, ac ſi illas expreſsè comprehenderet, & fundat hanc practicam in illo dicto, *Inſulæ Italiæ pars Italiæ ſunt*, l. Inſulæ ff. de Iudic. & in hac praxi ſequitur Marullus, quem contra ſe citat Diana reſolution. decimatertia in fine, cuius dictum Dianæ, nempe non eſſe derogatum priuilegijs Regularium in illis Inſulis, magis mihi placet, propter dictam rationem, & computum; & quia Papa quoties condit aliquam Conſtitutionem pro Italia, & Inſulis, mentionem expreſſam facit vtriuſque.

Portellus verſicul. Confeſſor num. 22. multùm anxius eſt ad probandum dicta duo Decreta ſub Clement. VIII. habere locum tantummodo cōtra Confeſſarios intra Italiam degentes, cui anſam præbuit Mirand. tom. primo quæſt. 46. artic. 2. vtrumque ad verbum referens, aſſerendo Mirandam tenere, ſeu ſupponere, reuocationem factam eſſe pro tota Eccleſia, ſed reuera fruſtra fatigatur, probando eſſe pro ſola Italia, cùm id expreſsè dicatur in dictis Decretis, ac proinde res probatione non indiget, cùm clara probatione nō egeant, cap. de Manifeſta 17. 2. quæſtion. prima, l. Si verò, §. 1. ff. qui ſatiſdar. cog. præterquam quod dictum Doctoris intelligendum eſt iuxta terminos legis, vel Decreti allegati, Bartol. in l. Non ſolùm §. Si liberationis ff. de legibus; Nauar. tom. tertio ad cap. 2. diſtinct. 5. numer. 39. Bene ergo Confeſſarij extra Italiam exiſtentes, abſoluunt à reſeruatis extra Bullam, non autem à reſeruatis Ordinarijs locorum, quia Sacra Congregatio ſub Gregorio Decimotertio abſolutè prohibuit huiuſmodi abſolutionem, non facta mentione intra, neque extra Italiam. Vnde audiendus non eſt Cruz libr. ſecundo cap. 6. dub. 6. & 7. aſſerens Confeſſarios Regulares abſoluere poſſe ab omnibus reſeruatis Papæ extra Bullam, quod verum puto extra Italiam, tamen ipſe abſolutè loquitur, & præterea etiam à reſeruatis Epiſcopis, ſed reuera in hoc errat, ignorando diuerſa Decreta, expoſita etiam antequam ſuum opus ederet, prohibentia huiuſmodi abſolutionem, & miror ipſum vocare pro ſe Clem. Dudum, quæ expreſsè contra illum eſt, vt probaui ſupra quæſt. octaua §. Non attuli.

14 Tertiæ dico, dato caſu neceſſitatis, vel impedimenti, poſſe Confeſſarium quemcumque abſoluere à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, vel Epiſcopo; & ponamus in puella, ſeu iuuene ſumpturis Euchariſtiam ſimul cum parentibus; in hoc enim caſu, & ſimilibus, in quibus inſtat communio, poteſt Confeſſarius illos abſoluere, indirectè tamen à reſeruatis, non autem directè, abſoluere autem indirectè eſt abſolutionem cadere primò, & immediatè ſuper peccata non reſeruata, conſequenter vero, & per conſequentiam ſuper reſeruata ex eo, quod impoſſibile eſt tolli vnum mortale ſine alijs, & cum ratio ſuadeat, talibus caſibus rationabiliter tolli non reſeruata, conſequitur tolli etiam reſeruata quò ad culpam, ſed remanere illam obligationem accedendi ad reſeruantem, vt tollat illam obligationem reſeruationis, abſolui ergo quem à reſeruatis indirectè eſt peccatum tolli quò ad culpam; non quò ad reſeruationem; & hoc confirmatur, quia nulla lex extat prohibens abſolutionem à non reſeruatis, quoties prohibetur abſolutio à reſeruatis. Deinde prohibitio à reſeruatorum abſolutione intelligitur quò ad directam abſolutionem, nempè à culpa, & obligatione accedendi ad Superiorem reſeruantem. Vide de hac re Suar. tom. quarto diſput. 31. ſection. ſeptima quem cum alijs citat Megal. part. prima, libr. 1. capit. 14. per totum. Conſtitutus autem in tali neceſſitate, ſeu impedimento, tenetur confiteri etiam reſeruata, quia ſuper illa quò ad culpam cadit abſolutio, aliter confeſſio defectu integritatis eſſet nulla, & daretur dimidiata venia, quod ſperare impium eſt, capit. Sunt plures 42. med. diſtinction. 3. de pœnitent. quidquid dicant Ales part. quarta, quæſtion. 18. membr. quarto, articul. 5. §. 2. ad vltimum, Petrus Soto lect. decima de Confeſſ. Angel. verſic. Confeſſio 1. §. Septimo, aſſerentes ſufficere confiteri non reſeruata, nam confeſſio reſeruatorum, cùm non poſſint tolli abſolutione, ad aliud non erit vtilis, quàm ad ſe diffamandum coram tali Confeſſario; quæ opinio nulla probabilitate conſtat, & ob rationes adductas; & quia tolluntur indirectè; & quia nullus ſe infamat ex confeſſione ſuorum peccatorum; aliud eſt enim accuſatio ſpiritualis ſuorum peccatorum, aliud detractio propriæ famæ, quæ non poteſt contingere ob bonum finem. Igitur pœnitens habens reſeruata obtinet omnium abſolutionem cōfitendo inferiori, cū obligatione accedendi poſtea ad Superiorem,

riorem, cui tunc ſufficit dicere reſeruata, eo quòd cùm iam remiſſa fuerint indirectè, remanet ſola ablatio reſeruationis, quæ culpa non eſt, ſed quid
15 illi accidentarium, quod tolli poteſt etiam extra Sacramentum; præterquamquod tale peccatum reſeruatum æquiparatur peccato iam ſemel ritè remiſſo quò ad ſuam culpam. Hanc opinionem abſoluendi à reſeruatis peccatis in caſu neceſſitatis docet alijs citatis Bonac. quæſt. 7. de pœnit. p. 5. §. 3. prop. 2. Diana reſolut. 104. de Sacram. & reſol. 68. Miſcell. 5. Immò extra caſum neceſſitatis quàplures citandi docent, inferiorem Confeſſarium poſſe abſoluere à reſeruatis etiam remittendo poſtea pœnitentem ad Superiorem pro directa abſolutione, quam praxim dicit ſe ſeruaſſe Megalius libr. 1. cap. 14. quæſt. 2. citando de illa teſtes Sotum in 4. diſt. 18. quæſt. 2. art. 5. colum. 8. verſ. Quartus igitur modus, Nauar. tom. 3. in §. Cautus, diſt. 5. de pœnit. numer. 13. alios pro hac opinione citat Bonac. num. 9. & hæc opinio mihi non diſplicet, quia hic non dimidiatur confeſſio; neque fit contra præceptum Superioris, cùm ipſi ſatisfiat per præſẽtationem pro relaxatione reſeruationis; præterea argumenta Bonac. non conuincunt, primum enim non ſequitur ex hac opinione ſimplicem Sacerdotem non Confeſſarium valentem abſoluere à venialibus, poſſe pro mortalibus remittere pœnitentem ad Confeſſarium, & quia in opinione probabiliori, de qua dixi reſol. 36. quæſt. 28. requiritur, quòd ſit Confeſſarius approbatus: & quia ſecundùm eius opinionem veram, & omnium ad remiſſionem ſiue directam, ſiue indirectam requiritur approbatio Ordinarij, quæ cùm deſit, hoc eius argumentum nihil probat, ſed quia argumentum poteſt retorqueri, dic alterius rationis eſſe peccatum veniale à mortali, quæ diuerſitas quò ad culpam, quæ tollitur per abſolutionem, non reperitur in mortali, vnde cùm quò ad hoc reſeruatum, & non reſeruatum ſint ſimilia, facilè de iiſdem idẽ fieri poteſt iudicium abſolutionis, non de venialibus ſimul cum mortalibus. Secundum eius argumentum, quia Confeſſarius inferior non poteſt ab vno peccato mortali abſoluere, quin abſoluat ab omnibus, cùm vnum non remittatur ſine alio: cùm autem nequeat Confeſſarius inferior à reſeruatis abſoluere, vt patet ex Tridentino, ſequitur non poſſe etiam à non reſeruatis abſoluere. Tollitur hoc argumentum dicendo, ſicut ſuprà, inferiorem Cõfeſſarium tollere vtrumq; quò ad culpam, & remanere reſeruationem, quæ deinde tollitur à Superiore, ſiue per abſolutionem Sacramentalem, præmiſſa peccati tãtùm reſeruati confeſſione, aut per ſimplicẽ relaxationem reſeruationis extra Sacramentum, cùm peccatum iam ſit remiſſum quò ad culpam; nec Tridentinum prohibet huiuſmodi indirectam abſolutionem, quam admittunt quamplures Doctores ſupracitati. Et meo iudicio ſiue ſit caſus neceſſitatis, ſiue non, eadem ratio mihi videtur perſuadere idem eſſe dicendum in vtroque caſu, ſiquidem tota difficultas in eo ſita eſt, quia, vt dixit mox Bonac. cũ alijs, ſequeretur vnum mortale tolli ſine alio, nempe non reſeruatum ſine reſeruato, quod ex communi omnium opinione, & veritate eſt abſurdum, & falſum; ſed hæc eadem ratio militat, poſito caſu neceſſitatis, quia ſequeretur tolli non reſeruata ſine reſeruatis; ſicut ergo reſpectu huius ſecundi caſus, illud abſurdum non ſequitur, quia reſeruata tolluntur indirectè cum obligatione præſentandi ſe Superiori pro reſeruatione, & ponit Bonacin. exemplum de illo, qui inculpabiliter oblitus fuit alicuius peccati reſeruati, & tamen omnium recipit abſolutionem, vt ſupra, ita idem dicendum eſt in primo caſu, nam neceſſitas non eſt cauſa talis abſolutionis directè, & indirectè, ſed quia vnum mortale non poteſt dimitti ſine alio, quod militat in primo caſu. Imò meo iudicio puto, Superiorem auditis ſolis reſeruatis, etiam poſito caſu impedimenti, quod non poteſt attendere, non poſſe Sacramentaliter abſoluere, quia tunc à non reſeruatis neque directè, neque indirectè abſoluere poteſt, quia non ſunt facta materia proxima Sacramenti, abſolutio enim neceſſariò ſupponit confeſſionem omnium mortalium, etiam in hoc caſu, in quo impedimentum licèt in ſe ſit legitimum, tñ reſpectu huius Sacramenti eſt voluntarium, & nullius momenti, quia Superior poteſt remittere ſubditum ad inferiorem Cõfeſſarium etiam pro abſolutione reſeruationis, vel extra Sacramentum auferre illud vinculum reſeruationis, impoſita pœna iuxta qualitatem delicti reſeruati. Demum argumentatur ſic. Confeſſio debet eſſe accuſatio corã legitimo Iudice, qualis non eſt confeſſio reſeruatorum facta coram inferiori. Sed dico falſum aſſumere, nam eſt legitimus Iudex quò ad vtrumque peccatum, cùm vtrumque tollatur quò ad culpam; neque enim iſta indirectitudo impediens, ne peccatum tollatur quò ad reſeruationem, efficit Iudicem incompetentem, neque illegitimum quò ad abſolutionem culpæ, quem efficeret ſi directè abſoluere tentaret: & faciunt allatæ rationes mox contra ſecundum argumẽtum, ſi enim eſt legitimus Iudex pro caſu neceſſitatis, & obliuionis inculpabilis, & quare non in caſu extra impedimentum, extranea enim, & accidentalia non conſtituunt Iudicem legitimum, ſed poteſtas iuriſdictionis, quam in vtroque caſu habere Confeſſarium inferiorem iam pluries probaui.

Ad obiectionem poſitam in difficultate ex verbis ipſius Decreti clarè prohibentis, ne quis Confeſſarius etiam in caſu neceſſitatis, & impedimenti, excepto mortis articulo, abſoluere audeat, dico poſſe intelligi multipliciter: primo, quòd non abſoluat directè à reſeruatis, liberando pœnitentem ab obligatione præſentandi ſe Superiori pro tollẽda reſeruatione, & is eſt certus ſenſus, quia in articulo mortis directè tollitur peccatum quò ad culpam, & reſeruationem, ita quòd pœnitens ſanitate acquiſita non tenetur ſe præſentare pro peccatis reſeruatis, ſed tantùm pro cenſuris, vt de communi docent Nauar. cap. 26. num. 26. §. An autem, Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 9. Silu. verſic. Abſolutio 1. num. 81. cum alijs, quos citat pro ſe Floron. ca p. 4. §. 6. in fine, ergo prohibitio abſoluendi in caſu neceſſitatis, excepto articulo mortis, intelligenda eſt ex oppoſito, nempe abſoluere non poſſe directè à reſeruatis. Secundo, quòd virtute priuilegiorum non abſoluat Confeſſarius Regularis in caſu neceſſitatis, aut impedimenti, non verò prohibetur,

nabili cauſa non exiſtente; & quia per hoc Decretum Superioribus non auferitur antiqua poteſtas ordinaria, ſed adhuc remanet illæſa, & ſolùm traditur illis forma, quòd habent agere, non eſſentialis, ſed accidentalis, quaſi monitoria de eo, quod ſibi agendum eſt. Et quia actum contra formam præſcriptam iam habẽts poteſtatem validum eſſe, tradunt omnes cùm Sanch. lib. 3. diſput. 32. num. 1. Bonac. p. 7. de legib. §. v. numer. 17. §. Obſerua, alios citantibus.

Quæres 12. An huiuſmodi oblatio Confeſſarij extraordinarij fieri poſſit à Superiore Regulari ſuis Monialibus ſine participatione Epiſcopi loci? Videtur negatiuè reſpondendum per dictionem [&] quæ copulatiua eſt, ibi; Ab Epiſcopo, & alijs Superioribus.

12 Reſp. Ex vi Concilij poterant ſoli Regulares Prælati deputare huiuſmodi Confeſſarios, quia inibi vtriſque id æquè ordinatur, vnicuique reſpectiuè ad ſuas Moniales ſubditas. Nec obſtat particula copulatiua, quia benè copulat vtrumque, ſed diſtributiuè, & reſpectiuè, non autem coniunctiuè per concurſum vtriuſque ad huiuſmodi oblationem. Dixi, *Poterant*, quia per Conſtit. *Inſcrutabili*, Greg. XV. ad hanc deſignationẽ quò ad approbationem Confeſſarij extraordinarij debet cõcurrere etiam Ordinarius loci, vt docui reſol. 34. quæſt. 18. §. Moniales. Intelligitur autem id præcisè de approbatione reſpectiuè ad examen Sacerdotis iã deſignati à Superiore Regulari, cuius tantùm eſt munus deſigendi aptum Confeſſarium ab Epiſcopo approbandum quò ad idoneitatem.

RESOLVTIO VI.

De Poteſtate Confeſſariorum Regularium erga Seculares, vbi præcipuè, An abſoluant à caſibus reſeruatis.

SVMMARIVM.

Sacerdotes Regulares habent à Sede Apoſtolica facultatem excipiendi confeſſiones Secularium.

1 *Examini non ſubijciebantur ante Leonem X.*
2 *Poſt Concil. nonnulli habebant priuilegium non examinandi ſublatum.*
3 *Excipiunt confeſſiones quorumcumque ad ſe accedentium.*
4 *Vbique terrarum audiunt ſubditos Epiſcopi approbantis.*
5 *Voluntarium eſt hoc miniſterium Regularibus.*
6 *In articulo mortis à nullo prohiberi poſſunt.*
7 *Mediolani Regulares excipiunt confeſſiones Clericorum Secularium.*
8 *Olim habebant priuilegia abſoluendi à reſeruatis.*
9 *Sublata quò ad caſus Bullæ Cœnæ, & quinque Clem. VIII.*
10 *A reliquis abſoluere poſſunt.*
11 *Ab Epiſcopalibus caſibus, neque cenſuris.*
12 *Confeſſarij Romæ, & Suburbiorum abſoluunt à quinque caſibus Clem. VIII.*
13 *Siculi Confeſſarij non comprehenduntur ſub Decreto Clementis.*
14 *In caſibus neceſſitatis, ſeu impedimenti abſoluunt à reſeruatis.*
15 *Reſeruatio tolli poteſt etiam extra confeſſionem.*
16 *Abſoluunt ab excommunicationibus nulli reſeruatis.*
17 *Epiſcopus poteſt ſibi reſeruare omnes excommunicationes.*
18 *Incertorum reſeruatio non afficit Confeſſarios Regulares.*
19 *Vota non dicuntur reſeruata reſpectu Regularium.*
20 *Inquiſitorum reſeruationem non tollunt.*
21 *Pares debent eſſe caſus Secularium, & Regularium.*
22 *Epiſcopus poteſt facere gratiam Curatis non Regularibus.*
23 *Diſpenſant in petitione debiti coniugalis.*
24 *Diſpenſant extra Sacramentum.*
25 *Habens facultatem abſoluendi à reſeruatis Prælato maiori, ideo non abſoluit à reſeruatis inferiori.*
26 *Aduenæ abſoluuntur à reſeruatis.*
27 *Nouitij non tenentur caſibus Epiſcopalibus.*
28 *Tertiariæ non ſubduntur caſibus Epiſcoporum.*
29 *Tertiarij habent ſpecialem prohibitionem abſoluendi à reſeruatis Epiſcopis.*
30 *Caſus ab homine ceſſant eo mortuo.*
31 *Reſeruatio ab homine non excludit reſeruationem à iure.*
32 *Extra Italiam Regulares ampliùs non abſoluunt à reſeruatis.*
33 *Decretum prohibens omnibus abſolutionem à reſeruatis.*
34 *Iure communi non habuerunt facultatem abſoluendi à reſeruatis.*
35 *Approbati à magnis Prælatis abſoluunt à quibuſcumque.*

CErtum eſt, Sacerdotes Regulares eſſe habiles ad audiendum perſonalium Secularium confeſſiones, & diuerſos Summos Pontifices ampla eis priuilegia ad hoc conceſſiſſe audiendi confeſſiones quorumcumque Fidelium ad ſe accedentiũ, etiam ab exordio, & inſtitutione Religionis; nam Gregor. IX. qui de anno 1227. ferè ab initio Religionum S. Dominici, & S. Franciſci ſupponit earum Sacerdotibus licere ex authoritate Apoſtolica excipere confeſſiones Secularium, vt pro Dominicanis videre eſt apud Confect. Conſtitut. *Quoniam abundauit*, pag. 5. Quod idem ex alia eiuſdem Conſtitut. *Cùm qui recipit*; colligitur pro Franciſcanis, dum dicit Papa Gregorius, illos eſſe intentos circa lucrum animarum, quæ lucrantur mediãte miniſterio confeſſionis. Idem ſupponit Clem. IV. Conſtitut. *Exigentibus*, apud Confect. pag. 18. dum indulget, vt poſt mortem Epiſcopi poſſint tã-

diu

diu proſequi auditionem confeſſionum, donec viduatis Eccleſijs prouiſum fuerit de Paſtore, quod qua ratione ſit intelligendum explicui reſolut. 36. quæſt.9.§.Regula, nempe quando licentia conceſſa fuit ſimpliciter abſque limitatione temporis. Deinde hoc patet ex Clem. *Dudum*, de ſepult. vbi Papa mandat, vt Prælati tot numero Sacerdotes præſentent Epiſcopo, qui ſine cauſa ab illo reiecti habentur pro approbatis, de qua re vide quæ fuſiùs dixi reſol. 36. quæſt. 1. Demum confeſſionem factam à Secularibus Sacerdotibus approbatis cũ cęteris requiſitis eſſe veram, & validam, neque repetendam eſſe ab ipſis coram ſuis Parochis de fide definiuit Ioann. XXII. Extr. comm. *Vas electionis*, de Hæreticis, vnde & de poteſtate Confeſſariorum & de valore confeſſionis nullatenus dubitandum eſt, peccata enim ſemel ritè remiſſa non ampliùs redeunt, ergo nulla eſt obligatio reconfitendi ea proprio Curato, Rodr. tom. 1. quæſt. 60. art. fin. & alij communiter.

Quæres autem 1. An illis temporibus ſubijcerẽtur examini, ſicut nunc virtute Sacri Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15.

1 Reſp. Non ſubijciebantur, ſed ſufficiebat beneplacitum, & commendatio, ſeu conniuentia Epiſcoporum, quod ſuadetur. Tum quia in Conſtitutionibus ſupracitatis nulla ſit mentio examinis, & cùm id ſit odioſum, non eſt dicendum id ſubintelligi, quia odioſa reſtringuntur, ac proinde tacitè non ſubſunt diſpoſitioni. Tum quia Eugen. IV. Conſtitut. *Etſi quaſlibet*, apud Confect. pagin. 40. hanc poteſtatem ſine aliqua ſubiectione Epiſcopis, concedit Monachis S. Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti his verbis: *Nos volentes earum deuotiom ſatisfacere, quòd liceat dictæ Congregationis Prælatis, ſeu Monachis deputatis à ſuis Superioribus ad audiendas huiuſmodi perſonarum confeſſiones accedere, illaſq; audire, ac perſonæ ipſæ eis confiteri poſſint abſque alia ſuorum Superiorum licentia*. Nam verba illa poſtrema; *abſque alia ſuorum Superiorum licentia*, referuntur ad Epiſcopum Superiorem pœnitentis, cui in hoc caſu nulla ratione ſubijcitur Sacerdos Regularis, quò ad miniſtrandum Sacramentum pœnitentiæ perſonis Secularibus, Sorbus verſ. Reſol. materiæ abſol. pag. 56. §. Inſuper. Neque in Clem. *Dudum*, de ſepult. ſit mentio de huiuſmodi examine, ſed ſolùm, quod debent Sacerdotes præſentari à ſuo Prælato coram Epiſcopo, & de eius licentia, gratia, & beneplacito audire confeſſiones ſibi volentium confiteri, in quibus neque implicitè continetur examen, nam præſentatio dicit perſonalem exhibitionem eius Sacerdotis, qui intendit excipere confeſſiones, vt habet gloſ. ibidem verſ. Præſentare, & ex ea refert Nauar. cap. 27. num. 264. neq; licentia hoc examen includit, quia eo prætermiſſo, quandoque conceditur. Confirmatur id totum, quia Papa Clem. dicit, quòd Prælati præſentaturi ſuos Sacerdotes coram Epiſcopo, debent eligere illos ſufficientes, idoneos, vita probatos, diſcretos, atque modeſtos, & peritos ad tam ſalubre miniſterium, & officium exequendum. Demum nullus ex reliquis Summis Pontificibus concedens, aut loquens de huiuſmodi poteſtate illos ſubijcit examini Epiſcoporum, excepto Leone X. qui Conſtitut. *Dum intra mentis*; apud Confect. pag. 127. & Quar. verſ. Priuilegia Regular. eos ſubiecit examini illis verbis: *Poſſintque illi* (ideſt Sacerdotes Religioſi) *per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi Sacramenti peritia duntaxat, examinari, talibuſque præſentatis, vel etiam indebitè recuſatis confitentes, Conſtitutioni, quæ incipit: Omnis vtriuſque ſexus, quò ad confeſſionem duntaxat ſatisfeciſſe cenſeantur*. Quæ verba ſufficiẽter indicant, antea non potuiſſe Epiſcopos examinare Sacerdotes Regulares pro confeſſionibus, cùm immediatè aliàs a Papa haberent eam facultatem independenter ab Epiſcopo. A tempore igitur Leonis X. ab anno 1516. 19. Decembris, & poſtremò à Sacro Tridentino ſubiecti fuerunt examini Epiſcoporum, ſine quorum approbatione obtenta, nullatenùs poſſunt confeſſiones Secularium audire.

Quæres 2. An poſt Sacrum Concilium conceſſa fuerint aliqua priuilegia audiendi confeſſiones Secularium ſine examine, & etiam approbatione Epiſcopi, & adhuc durent?

2 Reſp. Vnum conceſſum fuit Societati Ieſu à Gregor. XIII. in quo eius Confeſsarij ſemel ab aliquo Epiſcopo admiſſi, & à ſuo Prælato ad hoc deputati, iter agentes in mari, ſiue in Terra, poſsunt non repugnantibus Curatis audire confeſſiones Fidelium in locis, vbi non ſunt Ordinarij, Rodr. tom. 1. quæſt. 59. artic. 5. §. Denique, vbi ait intelligi communicatum alijs Religioſis. Hoc autem priuilegium nouiſſimè reuocatum fuit ab Vrbano VIII. cum alijs, ſi qua ſunt in ſua Conſtitut. *Cùm ſicut accepimus*, in qua reuocat omnia priuilegia audiendi confeſſiones abſque examine, & approbatione Ordinarij; eam autem refert ad verbum Peyrinus tom. 3. priuileg. pag. 358. Alterum conceſsum fuit à Sixto V. Conſtitut. *Decet Romanum* extenſa apud Quar. verſic. Confeſsor, Presbiteris Congregationis Oratorij, qui Romæ approbati ad confeſſiones audiendas non debent examinari extra Vrbem à locorum Ordinarijs, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas. Puto autem hoc priuilegium adhuc durare pro ipſis Presbiteris, & non eſse irritum per dictam Conſtitutionem, in qua derogatur priuilegijs ſolùm Religioſis, ſeu eorum Religionibus conceſſis, vt patet legenti illam: dicti autem Presbiteri licèt vitam degant more Religioſorum, in communi menſa, & domo, tamen cùm non profiteantur tria ſolemnia vota, Religioſi dici non poſsunt, ac proinde eorum ſupracitatum priuilegium non continetur ſub hac reuocatione. Neque communicabile eſt Regularibus, qui ſua priuilegia tantùm inter ſe cõmunicant, & non cum Presbiteris non Regularibus, quidquid de hac re videatur dubitare citatus Peyrinus ad dictam Conſtitutionem.

Quæres 3. An huiuſmodi Confeſsarij poſſint excipere confeſſiones quorumcumque ad ſe accedentium, quamuis non ſint de Diœceſi Epiſcopi approbantis, ſed forenſes, & aduenæ?

3 Reſp. Poſſunt, vt pluribus citatis probaui reſol. 36. quæſt. 5. §. Septima, & quæſt. 12. Quod procedit, licèt forenſis e. g. Papienſis dedita opera ad hoc præciſè ſe transferat Mediolanum, vt hic con-

fiteatur, quia vtitur iure ſuo, quod habet accedendi ad quemcumque Confeſſarium Regularem, etiã extra ſuam Diœceſim, ex priuilegio Pontificio immediatè conceſſo Regularibus Confeſſarijs ad vtilitatem Secularium perſonarum illis confiteri volentium. Et in hoc Confeſſarij Regulares multum differunt à Confeſſarijs non Regularibus, quibus cùm nullum huius generis priuilegium conceſſum ſit, idcirco nequeunt audire forenſes dedita opera accedentes ad illos. Quod etiam ratione demonſtratur, quia Regularis cùm immediatè habeat iuriſdictionem à Papa, qui omnium Diœceſium eſt Ordinarius, benè ſequitur ipſum fieri proximè aptum non ſolùm audiendi ſubditos Epiſcopi approbantis, ſed etiam quoſcumque forenſes, quo iure non poteſt gaudere Confeſſarius Secularis, qui per approbationem iuriſdictionem immediate recipit à ſuo Epiſcopo, qui per approbationem, & conceſſionem illi factam audiendi confeſſiones, ſubijcit illi tantùm proprios ſubditos, & non forenſes, cum de his, qui foris ſunt curam habere non debeat Epiſcopus, ſed tantùm ſuorum ſubditorum. Nec his obſtat, quod in Clement. Dudum, de ſepult. Papa dicit, quòd Fratribus ita deputatis ad confeſſiones Secularium audiendas non intendit poteſtatem in hoc ampliorem impendere, quàm in eo Curatis, vel Prouincialibus Sacerdotibus eſt à iure conceſſa; quia illos pares fecit tunc in poteſtate abſoluendi a peccatis, in quantum virtute dictæ Clementinæ, & præſentationis non poterant abſoluere à reſeruatis, ſicut neque id concedebatur Curatis; non verò in ordine ad perſonas, ſicut inde colligitur, vbi Papa indulget, quod poſſint audire confeſſiones quorumcunque volentium ſibi confiteri, ergo etiam forenſium, quod nullibi conceditur Curatis; qui quatenus tales, habentes ſolùm iuriſdictionem ordinariam, & non etiam delegatam, poſſunt audire ſolùm oues ſibi commiſſas, & non reliquos ſubditos ſui Epiſcopi, & aliarum Parochialium eiuſdem Diœceſis, & ideò multò minus forenſes, & aduenas, niſi habeant ſaltem tacitam facultatem eligẽdi ſibi Confeſſarium.

Quæres 4. An Confeſſarij Regulares vbique non ſolùm in Diœceſi, in qua admiſſi ſunt, ſed etiam extra illam audire poſſint ſubditos Epiſcopi illos approbantis?

4 Reſpon. Poſſunt non ſolùm vbique in Diœceſi, ſed etiam extra illam vbique locorum, vt probaui reſolut. 36. Ita docet Beia part. 4. caſu 20. §. Colliges, Peregrin. in ſuo Compend. verſ. Abſolutio, Rodriq. quæſt. 60. artic. 5. cum ſuo Compend. reſolut. 32. num. 14. Mirand. tom. 1. quęſt. 45. artic. 14. conſil. 3. Portel. verſ. Confeſſor num. 5. Bariola alios plures referens liter. C. pag. 63. Diana tract. 4. part. 3. reſolut. 144. Et hoc procedit non ſolùm ſi ſit in itinere, ſed etiam quando mutauit domicilium, & tranſlatus fuit ab vno ad aliud Monaſterium extra Diœceſim eius Epiſcopi, qui illum approbauerat, intellige modò duret eius approbatio; quod amplia, licèt in ſecundo Monaſterio nondum ſit approbatus ab Epiſcopo eius loci, vbi moram trahit de familia, in hoc enim ſtat punctus quæſtionis. Pares ergo in hoc ſunt Confeſſarij Regulares, & Parochi, qui vbique locorum ſuas oues audire poſſunt ſacramentaliter. Nec obſtat, quòd in litteris teſtimonialibus approbationis habeatur illa clauſula: *In Eccleſia ſui Ordinis*, qua ſi iuriſdictio reſtringatur ad Eccleſiã, & locum expreſſum, ita quod nõ poſſit hoc miniſteriũ exerceri in alijs Eccleſijs Diœceſis, ne dum extra ipſam Diœceſim. Quia ea non aufert poteſtatem, ſi extra Sacramentum exerceatur, ſed deſignat locum, in quo ordinariè hoc Sacramentum exercendum eſt, quod pluribus probaui reſol. 36. quæſt. 6.

Quæres 5. An Confeſſarij Regulares teneantur audire confeſſiones Secularium quoties petunt.

5 Reſp. Non tenentur: Tum quia id non habent ex officio: Tum quia nemo cogitur vti ſuo priuilegio, cap. Ad Apoſtolicam, de Regul. cap. Si de terra de priuileg. ergo cùm poteſtas audiendi confeſſiones Secularium ſit priuilegium apud Regulares, poterunt illo non vti abſque peccato. Ita tenent Angel. & ex eo Rodriq. tom. 1. quæſt. 61. art. nn. Verum quidem eſt, quod ſi inceperint audire eorum confeſſiones, non poſſunt illos reijcere, quando digni ſunt abſolutione, & poſſunt eos abſoluere, etiam à reſeruatis, in his enim ſi ſic eos reijciendo peccant ad minus venialiter, cùm ſine rationabili cauſa illos reijciant afficientes iniuria, & ratio dictat, vt iudicium finiatur ab eo, à quo ceptum fuit, l. Vbi ceptum, l. Si quis poſtea ff. de iud. & iudex de qua re cognouit pronunciare debet, cap. Cùm ſuper 4. de cauſa poſſeſſ. & ibi gloſ. verſ. De qua re, refert l. De qua re ff. de iud. Et efficere debet, ne iudicium reddatur nullum ex cap. Cùm iudicantem fin. 30. quæſt. 5. vbi gloſ. verſic. Remaneat, refert de quibus debeat ſupplere ex cap. Cauſam 9. de Iud. Ita Mirand. quæſt. 46. quæſt. fin. vbi citat Nau. prælud. 9. num. 12. ſed in meo Codice nil inueni. Vide Boſſium ſect. 3. de Iubilæo caſu 34. vbi an teneantur diſpenſare, & commutare vota tempore Iubilæi.

Quæres 6. An Sacerdotes Regulares poſſint prohiberi à ſuis Pręlatis, vel Epiſcopis, ne in articulo mortis quemquam audiant? Difficultas procedit tam de Sacerdotibus non Confeſſarijs, quàm Confeſſarijs.

6 Reſp. Non poſſunt, quia hoc eſt contra charitatem, & in graue præiudicium animarum, cum in eo caſu in Eccleſia Dei ſemper cuſtoditum ſit, vt quilibet Sacerdos à quouis peccato, & cenſura abſoluere poſſit, vt dicitur ſeſſ. 14. cap. 7. Rodriq. quæſt. 60. art. fin. vbi ad hoc refert declarationem Sacræ Congregationis. Limita autem poſſe Epiſcopum Regularibus etiam Cõfeſſarijs prohibere, quando adeſſet proprius Parochus, eo enim tempore præſertim Curatus debet agnoſcere vultum pecoris ſui.

Quæres 7. An in Diœceſi Mediolanenſi Cõfeſſarij Regulares poſſint abſoluere Sacerdotes, & alios Clericos Seculares, quibus ab Archiepiſcopo deputantur certi Confeſſarij Seculares?

7 Reſp. Poſſunt licitè, & validè: Tum quia illis huiuſmodi ſpirituale munus non prohibetur in ſuis literis pro confeſſionibus audiendis; Tum quia illa deputatio eſt ſolùm ad benè eſſe, & conſilium reſpectiuè

ſpectiuè ad Regulares: ergo ſi confiteantur Regularibus, benè confitentur, quia conſilium neminem cogit, neque eius tranſgreſſio culpa eſt. Demum Sacra Congregatio 15. Octobr. 1601. reſpondit Epiſcopo Alexandrino, quòd Confeſſarij Canonicis, & Presbiteris non ſunt præſcribendi, ſed liberè vtantur approbatis Confeſſarijs, referente Bariola litera C. pagin. 66. Dixi iterum reſolut. 36. quæſtion. 7.

Queres 8. An olim Regularibus Confeſſarijs cõceſſa fuerint priuilegia abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, & Epiſcopis?

8 Reſp. Vtique, nam Eugen. IV. Conſtitut. *Et ſi quæſlibet*, apud Confect. pag. 38. Confeſſarijs Cõgregationis S. Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti conceſſit facultatem abſoluendi ab omnibus peccatis, & cenſuris reſeruatis non ſolùm Epiſcopis, ſed etiam Sedi Apoſtolicæ, in quibus tamen non eſſet conſulenda (erat autem illis temporibus Sedes Apoſtolica conſulenda pro certis caſibus relatis ſupra reſolut. 3. quæſt. 1.) Sixtus IV. Conſtitut. *Sedis Apoſtolicæ*, apud Confect. pag. 79. Confeſſarijs Prædicatorum conceſſit priuilegium abſoluendi, in abſentia tñ Epiſcoporum, à quibuſcunque peccatis, & cenſuris, in genere, vel in ſpecie latis, modò non ſit conſulenda Sedes Apoſtolica, & in his ſubintelliguntur etiam reſeruata Epiſcopis. Leo X. Conſtitut. *Paſtoris æterni*, Confect. pag. 138. Confeſſarijs Minimorum fecit facultatem abſoluendi etiã in ſingulis caſibus Epiſcopalibus in certis feſtiuitatibus ibi expreſſis, nempè Pentecoſtes, Aſſumptionis, Annunciationis B.M.V. & omnium Sanctorum. Hoc priuilegium eiſdem extendit ad omnes dies Dominicos in Conſtitut. *Et ſi cuncta*, apud Confect. pag. 144. Quod ſine dubio ad omnes Eccleſias eiuſdem Ordinis ampliauit Clem. VII. Conſtitut. *Deuotionis argumentum*, pagin. 171. Hæc autem facultas abſoluendi eſt non ſolùm ab Epiſcopalibus, ſed etiam a Papalibus, dictio enim [etiam] eſt ampliatiua, & implicatiua etiam caſuũ magis dubitabilium, vt colligit Nauar. tom. 3. nor. 26. de Iubilæo numer. 3. ex l. Etiam, ff. de minor. Clem. Religioſus, de procur. in fine, & Clem. 1. initio de teſta. Megal. part. 3. libr. 3. cap. 10. num. 17. & hoc patet in ſecunda citata, vbi expreſsè mentionem facit de reſeruatis Papæ, excipiendo caſus Bullæ Cœnæ Domini; & in tertia indiſtinctè loquitur de reſeruatis, ergo de vtriſque. Demùm Paulus III. Conſtitut. *Cùm inter cunctas*, Confect. pagin. 184. Confeſſarijs Societatis Ieſu fecit facultatem abſoluendi a reſeruatis etiam Sedi Apoſtolicæ, excipiendo caſus Bullæ Cœnæ Domini. Sunt Priuilegia aliarum Religionũm de hac re, vnuſquiſque conſulat libros peculiares ſuorum priuilegiorum; & obſerua, quod Religioni Franciſcanæ in ſpecie nullum huiuſmodi priuilegium, per Conſtitutionem, ſeu Breue, conceſſum inueni; neque ſupradicta priuilegia ſunt tam ampla, vt nonnulli putarunt, ſed limitata, excepta conceſſione facta Ieſuitis, quam omnes Regulares participant, vt docent Sorbus verſic. Abſolutio quò ad Seculares primo, §. Et nota, Compend. reſolut. 3. num. 36. Portel. verſic. Confeſſor num. 22. Mirand. quæſt. 46. artic. 5. De his priuilegijs, & alijs vide Sorbum, præter citatos, verſic. Reſol. mater. abſol. pagin. mihi 56. concluſ. 1. 2. 3. & 4. & pag. 66. vbi compendioſè omnia reſtringit.

Non attuli Mare magnum Sixti Quarti, aut alterius Pontificis, quia in eo nulla fit mentio de caſibus reſeruatis reſpectiuè ad Seculares, ac proinde illius virtute Confeſſarij Regulares abſoluere non poſſunt, vt declarauit Sacra Congregatio apud Sorbum verſic. Caſus reſeruati, pagin. 107. Beiam part. 2. caſu 21. in fine, Mirand. quæſt. 46. artic. 2. in fine, cum alijs citatis à Barboſa ad cap. 7. ſeſſ. 14. num. 23. Miror, quoſdam velle per Clement. Dudum, Confeſſarios præſentatos, & approbatos poſſe abſoluere à caſibus reſeruatis, vt nonnulli ſentiunt apud Mirand. quæſt. 46. artic. 4. quos ſequitur Sorbus verſic. Reſol. mater. abſolut. pag. 55. §. Primo, Silueſt. verſic. Confeſſor 2. quæſt. 5. Hoc enim omninò alienum eſt à veritate, quia ne verbum quidem eſt de huiuſmodi conceſſione; Deinde ampliorem non habent facultatem, quàm Parochi, qui non abſoluunt à reſeruatis, ergo neque Regulares, & id expreſsè dicit ibidem gloſ. verſic. Conceſſi.

Quæres nono, An hiſce temporibus ea priuilegia ſublata ſint, ita vt deinceps non poſſint abſoluere à reſeruatis neque Papæ, neque Epiſcopo.

Reſpond. Quò ad caſus Papales, non poſſe Confeſſarios Regulares abſoluere à caſibus in Bulla Cœnæ Domini; neque à quinque ſequentibus, nempè à caſu Violationis immunitatis Eccleſiæ in terminis Conſtitut. Felic. Recordat. Gregor. XIV. quæ incipit, *Cum aliàs*. II. Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem. III. Prouocantium, & pugnantium in duello, iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionem Felic. Recordat. Grego. XIII. incipientem, *Ad tollendam*. IV. Inijcientium manus violentas in Clericos, iuxta Canonem, *Si quis ſuadente* 17. quæſt. 4. ac iuris diſpoſitionem. V. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Ab alijs verò caſibus, & cenſuris eidem Sedi Apoſtolicæ reſeruatis non denegatur abſolutio; ſed indulgetur iuxta eorum priuilegia. Ita de mandato Clem. VIII. decreuit Sacra Congregatio in Secundo Decreto dat. 26. Nouembris 1602. declaratiuo alterius prioris, dat. 9. Ianuarij 1601. in quo tollebantur poenitus priuilegia Regularium, ita quòd amplius non poterant abſoluere à quibuſcumquè reſeruatis Papæ, neque etiam in caſu neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo. Hæc duo Decreta referunt Confect. in ſummario tit. 17. cap. 6. pag. 425. Nald. verſ. caſus reſeru. Quar. verſ. eod. Mirand. quæſt. 46. art. 2.

Confirmauit huiuſmodi Decretum eadem Sacra Congregatio de mandato Pauli Quinti ſub datum 7. Ianuarij 1617. apud Naldum alio decreto incipiente, *Quoniam*; occaſione accepta à quibuſdam Confeſſarijs, qui putabant in ea prohibitione non includi cenſuras Epiſcopis reſeruatas, vt dicam mox. Circa quod dubitarunt aliqui, & opinati ſunt per hoc poſtremum Decretum dero-

Digitized by Google

gatum fuiſſe omnibus priuilegijs, ita quòd Confeſſarijs ſublata ſit facultas abſoluendi non ſolùm à caſibus in Bulla Cœnæ Domini, & ab illis quinque ſupra enumeratis, ſed etiam ab alijs quibuſcumque Sedi reſeruatis, nam ibi adſunt hæc verba: *Ac inſuper vt nulli ex Sacerdotibus prædictis, quibuſcumque priuilegijs, indultis, & facultatibus ſuffulti ab excommunicatione, vel à caſibus eiſdem Ordinarijs, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, &c.* Reddunt rationem, quia particula [inſuper] deſignat nouam legiſlatoris diſpoſitionem ab antiquis omnino diſtinctam, vt patet ex textu in capit. Statutum §. Inſuper, vbi gloſ. de reſcript. in 6. ita notat Diana reſolut. 13. de dub. Regul. §. Nota etiam, vbi ait Duardum, eam opinionem refellere libr. 3. Bullæ §. 2. quæſt. 1. numer. 32. Confirmatur tamen hæc opinio, quòd nimirum Confeſſarij Regulares non poſſint amplius ab aliquo caſu Papæ reſeruato abſoluere, per aliud Decretum ſub dat. 17. Nouembris 1628. de mandato Vrbani VIII. extenſum apud Peyrinum tom. 3. priuileg. capit. 2. num. 38. illis verbis: *Ab alijs verò caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis* (loquitur de illis, à quibus poterant Regulares abſoluere ex ſecundo Decreto ſupra relato ſub Clement. VIII.) *ſiquidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe, ijſdem Sacræ Congregationis Decretis hac de re editis iuſſu Sacræ Memoriæ Clementis VIII.* Hoc Decretum extendit etiam Synodus Comenſis V. ſub Epiſcopo Caraſino pag. 159. & ex Aldano refert Barboſa ad cap. ſeptimum ſeſſione 14. numero 26.

10 Reſpond. Minimè ſublata eſſe, ſed adhuc poſſe abſoluere à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, modò non ſint de expreſſis in eo Decreto ſecundo prioris declaratiuo. Ratio eſt, quia priuilegia Religionibus conceſſa cenſentur leges perpetuæ, ac proinde habentur ac ſi in corpore iuris forent inſerta, Oldr. conſil. 300. num. 4. §. Conſiderandum; Henr. libr. 7. cap. 22. num. 3. Sanch. libr. 8. diſput. 1. num. 13. Sigiſmund. dub. 170. de elect. num. 13. vnde perpetua firmitate conſtare debent, cap. 1. & 2. 25. quæſt. 2. Sed à lege, ſeu iure antiquo non eſt recedendum, niſi quatenus in nouo eſt expreſſum, cap. 2. de tranſl. Epiſcop. l. Præcipimus; ergo idem dicendum de priuilegijs Regularium antiquis, à quibus non eſt recedendum, niſi oppoſitum reperiatur expreſſum, ſed nullibi inuenitur, quod Confeſſarijs Regularibus ſublata ſit facultas abſoluendi ab alijs reſeruatis Papæ ibi non expreſſis, ergo ſtare debet priuilegium antiquum, quod enim non mutatur, ſtare non prohibetur, l. Sancimus C. de teſtament. Ad Decretum Pauli, dico illa verba non plus prohibere, quàm ipſum Decretum Clement. ad quod refertur; Lex enim, ſeu Decretum interpretans intelligendum eſt ſecundùm terminos interpretati, iuribus, & Doctoribus allegatis à Sanch. libr. tertio capit. 12. numer. 8. ratione 2. Nauar. conſil. 15. de Simon. num. 2. & tom. quarto, Miſcellan. 79. numer. quarto: Sed Decretum Clementis prohibet abſolutionem à caſibus tantùm ibi expreſſis, & non alijs; vnde particula [inſuper] addit nouam diſpoſitionem, quando lex non eſt intelligenda iuxta aliam citatam, cuius eſt declaratiua. Ad Decretum Vrbani dico, illa verba nil contra nos, ſed ſolùm ſignificant facultatem ſi quam habent Confeſſarij Regulares extra Italiam exiſtentes, non eſſe illis ſublatam, per Decretum Clementis Octaui, qui derogauit priuilegijs Confeſſariorum exiſtentium tantùm intra Italiam.

11 Reſpond. Quò ad caſus Epiſcopales, Regulares Confeſſarios deinceps non poſſe vi ſuorum priuilegiorum abſoluere à caſibus reſeruatis Epiſcopis, ſiue ſint illis reſeruati à iure communi, ſiue à iure ſpeciali in ſuis Concilijs Prouincialibus, vel Synodalibus, ſiue ab homine per ſententiam generalem, ſeu ſpecialem, Probatur: Tum ex Clementin. Religioſi de priuileg. §. Nec etiam. Tum ex reſponſione Sacræ Congregationis ſub Gregor. XIII. qui cenſuit, non poſſe Regulares ex vi ſuorum priuilegiorum abſoluere à caſibus ab Epiſcopo reſeruatis, ſub dat. 10. Septembris 1573. apud Sorbum verſicul. Caſus reſeruati pagin. 107. Confect. in ſumm. titul. 17. cap. 6. pagin. 424. Tum ex duplici Decreto Sacræ Cõgregationis ſub Clement. VIII. apud Doctores ſupracitatos, nam habentur hæc verba: *Nec etiam à caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt*, Quæ Decreta poſtmodum confirmauit, & denuò innouauit Sacra Congregatio ſub Paulo V. & Vrbano VIII. vt retuli hîc ſupra §. Confirmauit. Vide Doctores citatos à Barboſa ad cap. 7. ſeſſ. 14. num. 23.

Probatur de caſibus iure communi reſeruatis Epiſcopo, qui ſeptem enumerantur in Catalogo excommunicationum cap. 10. ſub Ludouiſio Archiepiſcopo Bononienſi, poſtea Gregor. XV. Prima eſt contra communicantes in crimine cum excommunicatos ab Epiſcopo, modò excommunicationem priorem Epiſcopus ſibi reſeruauerit, Nauar. cap. 27. num. 112. in fine, Tolet. libr. 1. cap. 13. Secunda eſt contra abſolutum ob periculum mortis ab excommunicatione Epiſcopali, non ſe præſentantem Epiſcopo, Nauar. cap. 27. num. 46. & 113. Tolet. libr. 1. cap. 15. Tertia eſt contra leuiter percutientem Clericum. Quarta contra excommunicatos à Papa, illum adire non potentes ob iuſtum impedimentum, Nauar. cap. 27. numer. 89. & 90. Floron. cap. 4. de caſibus reſeruat. §. 7. vbi explicat huiuſmodi impedimenta, præter quæ Epiſcopus poteſt abſoluere à reſeruatis Papæ. Quinta contra facientes prohibita ſub pœna excommunicationis Epiſcopalis ſibi reſeruatæ. Sexta contra Fratres Minores tempore interdicti admittentes in ſuis Eccleſijs ad audienda Diuina Officia Fratres Tertij Ordinis, cap. Cùm ex eo, de ſentent. excom. in Clement. reſeruatur Papæ ante datam ſatisfactionem, poſt ſatisfactionem præmiſſam reſeruatur Epiſcopo; ſed quod teneantur ſeruare interdictum hoc decernitur ſeſſ. 25. capit. 12. quidquid dicant Compendiatores priuileg. & alij apud Sorbum in ſua annotat. §. Sed & alijs, aſſerentes non eſſe ſublata ſpecialia priuilegia Religionibus de hac re conceſſa, ipſe tamen §. Pri-

mò

mò, ait ſeruandum eſſe interdictum, quoties illum ſeruat Eccleſia Matrix, illos cum eodem ſequitur Peregrinus in ſuo Compend. verſic. Interdictum, Sed non placet, quia aliter fruſtraretur mens Sacri Concilij decernentis etiàm à Regularibus ſeruanda eſſe interdicta, impoſita non ſolùm à Sede Apoſtolica, ſed etiam ab Ordinarijs locorum, ergo in hoc pares ſunt cum cæteris Chriſtifidelibus Clericis, & Secularibus. Quò ad abſolutionem ab excommunicatione, quando admiſerunt Tertiarios D. Franciſci, puto ſpectare ad proprium Prælatum, quia quò ad abſolutionem peccatorum, & cenſurarum Superiores Regulares tantam poteſtatem habent, quantam Epiſcopi, vt probaui reſolut. 2. quæſtion. 9. & 10. & reſolut. 3. quęſt. 17. Septima eſt contra omnes abortum fœtus animati cauſantes, ex Conſtitut. *Sedes Apoſtolica*, Gregor. XIII. moderatiua Conſtitut. *Effrænatam*, Sixti V. apud Nald. verſic. Abortus, Sairum libr. 3. cap. 35. num. 24. nam Papa Gregor. XIII. in citata Conſtitutione concedit Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, vt per ſe, vel per quoſuis Confeſſores ad hoc ſpecialiter à ſe deputatos poſſint ab hac excommunicatione abſoluere; & hoc procedit, ſiue expreſsè hunc caſum connumerent inter alios ſuos caſus, vt fecerunt nonnulli, ſiue non, quia ipſo iure Papa hanc cenſuram reſeruat Ordinarijs locorum.

Probatur, inquam, in ſupradictis caſibus iure communi reſeruatis Epiſcopis, non poſſe quidquam Confeſſarios Regulares vi ſuorum priuilegiorum. Tum quia alias Clement. Religioſi, de priuilegijs prohibitum fuit Religioſis abſoluere Seculares Clericos, & Laicos excommunicatos a Canone, quo nomine venit excommunicatio iure communi promulgata, ibi autem ponitur exceptio his verbis: *Præterquam in caſibus à iure expreſſis, vel per priuilegia Sedis Apoſtolicæ conceſſis eiſdem*. Gloſ. verſic. A Canone, includit ſub hac prohibitione tam excommunicationem alias reſeruatam in iure, quàm non reſeruatam, quam ſequitur cum alijs Floronus cap. 5. num. 4. quod mihi non placet, ſed puto prohibere abſolutionem à reſeruatis, quod ſuadetur. Tum quia id videtur inſinuare particula [*in caſibus à iure expreſſis*] nam vt colligitur ex cap. Nuper de ſentent. excommun. Papam non reſeruando ſibi excommunicationis abſolutionem, cenſetur alijs hanc facultatem reliquiſſe. Tum quia Sacerdotes Seculares ab ea abſoluunt, quando non eſt expreſsè reſeruata, ergo & Regulares, nè ſint peioris conditionis. Tum quia communiſſima opinio eſt, ſimplicem Confeſſarium poſſe ab ea non reſeruata abſoluere. Ita plurimi citati à Bonacin. de cenſur. in communi quæſt. 3. p. 1. num. 5. Floron. cap. 2. §. 2. num. 17. igitur prohibitio reſtringitur ad excommunicationem reſeruatam expreſsè. Adeſt etiam exceptio priuilegiorum Religioſis conceſſorum, ſed de his ſufficienter dixi in prima reſponſione. Tum quia licèt nonnulli velint, caſus Papales, quibus in iure expreſsè non eſt facta reſeruatio, dici quò ad abſolutionem Epiſcopales, tamen non eſt hoc verum, ſecundùm noſtram opinionem, qua tenemur, vt ſupra, excommunicationem in iure communi nõ reſeruatam tolli poſſe à quouis Confeſſario, vndè falſum eſt, quòd dicantur caſus Epiſcopales, quamuis oppoſita opinio eos tales vocet. Demum quamuis in ſupracitatis Decretis ſub Gregor. XIII. & Clement. VIII. mentio fiat de caſibus, quos Epiſcopi reſeruarunt, & in poſterum reſeruabunt, nihilominus in Decretis ſub Paulo V. & Vrbano VIII. ſimpliciter fit mentio de caſibus reſeruatis Epiſcopis, quibus verbis venit quæcumque reſeruatio, ſiue facta ſit à Papa Epiſcopo, ſiue ab Epiſcopo ſibi ipſi. Hanc reſponſionem tenet Mirand. quæſt. 46. artic. 2. Ante §. Solummodo; oppoſitum ſentit Diana reſolut. 13. de dub. Regular. §. Not. 4. in fine, aſſerendo poſſe Regulares abſoluere à reſeruatis de iure communi Epiſcopis, Floron. cap. 1. §. 2.

Quòd Regulares Confeſſarij non poſſint virtute ſuorum priuilegiorum abſoluere à caſibus, ſiue cenſuris, quas Epiſcopi ſibi reſeruant ſiue a iure in ſuis Concilijs, vel Synodis, aut aliàs per Statutum, ſeu ab homine, eſt expreſſa prohibitio in dictis Decretis ſub Paulo Quinto; & Vrbano Octauo, quod etiam multo tempore ante prohibuerat Clement. 1. de priuileg. licèt cum limitatione; quod non comprehenderentur habentes priuilegium abſoluendi, & contra Religioſos tranſgreſſores impoſuit excommunicationem ſibi reſeruatam, de qua vide Toletum libr. primo, capit. 36. Silueſt. verſic. Excommunicat. 7. num. 14. & Leo Decimus in Concil. Lateranen. Conſtitut. *Dum intra*, apud Quarant. verſic. Priuilegia, vbi prohibentur abſoluere à ſententijs ab homine latis, intellige reſeruatis. Concludo igitur, Confeſſarios Regulares nullum ius habere ſuper caſus Epiſcopis reſeruatos, cuiuſcumque ſint probitatis, ſiue a iure ſpeciali, ſiue ab homine, quando illos ſibi reſeruant.

Circa illa duo Decreta ſub Clemente Octauo emergunt ſequentes difficultates. Prima, an Confeſſarijs Regularibus in Vrbe exiſtentibus, vel etiã in Suburbijs ſublata ſint priuilegia abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, nam prohibitio eſt expreſsè contra Confeſſarios per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentes? Secunda, An Inſulæ Siciliæ, & Sardiniæ pertineant ad Italiam, ita quòd Confeſſarijs inibi degentibus non ampliùs liceat abſoluere a reſeruatis? Tertia, An in aliquo caſu neceſſitatis, aut impedimenti, excepto mortis articulo, poſſint Confeſſarij Regulares abſoluere a reſeruatis Papæ, vel Epiſcopo? nam videtur, quòd non, quia in primo Decreto habentur huiuſmodi verba: *Nullo caſu, etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in articulo mortis*. Quarta, An abſoluere poſſint à caſibus in Bulla Cœnæ Domini dubijs? nam in eodem primo Decreto dicitur, quod non, illis verbis: *Ab vllo ex caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ Domini legi ſolita contentis, vel aliàs quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum, &c.*

12. Primæ reſpondetur, illos non poſſe abſoluere à caſibus reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, nec ex vi huius Decreti, ſed quia aliàs ab alijs Sum-

mis

Digitized by Google

mis Pontificibus hoc expreſsè prohibitum erat, iuxta ea quæ retuli ſupra hic quæſt. octaua; quod confirmatur per poſtremum Decretum ſub Vrbano Octauo illis verbis: *Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuit, vtpote ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuilegiorum confirmationibus*. Degentes ergo Romæ à prædictis abſoluere nequeunt, vtique verò à reliquis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, etiam ab illis quinque in ſecundo Decreto expreſſis, quia illorum priuilegijs quò ad hoc derogatum non fuit. Confeſſarij conſiſtentes in Suburbijs gaudent eodem priuilegio, quo exiſtentes Romæ, quia licet Vrbis nomine veniat, quæ ambitu murorum continetur, cap. Si Ciuitas, de ſentent. excommunicat. & l. 2. ff. de verbor. ſignificat. tamen in fauorabilibus termini ſunt ampliandi, ita vt ſub nomine *Ciuitatis* veniant etiam Suburbia, gaudent enim priuilegijs Ciuium exiſtentes in Suburbijs. Hanc ſententiam tenent Floronus capit. quinto, §. 4. in fine, Diana reſolution. 13. de dub. Regular. Not. 3. citans Merullam contra Megalium part. prima, libro 1. cap. 13. numero 21.

13 Secundæ reſpondeo, dictum Decretum non comprehendere Inſulas Siciliæ, Sardiniæ, neque Corſicæ, quia Hiſtoriographi, & Geographi non connumerant cum partibus Italiæ, vt refert illis citatis Megal. citat. capit. 13. numer. 20. in cuius tamen fine dicit, practicari dictum Decretum, ac ſi illas expreſsè comprehenderet, & fundat hanc practicam in illo dicto, *Inſulæ Italiæ pars Italiæ ſunt*, l. Inſulæ ff. de Iudic. & in hac praxi ſequitur Marullus, quem contra ſe citat Diana reſolution. decimatertia in fine, cuius dictum Dianæ, nempe non eſſe derogatum priuilegijs Regularium in illis Inſulis, magis mihi placet, propter dictam rationem, & computum; & quia Papa quoties condit aliquam Conſtitutionem pro Italia, & Inſulis, mentionem expreſſam facit vtriuſque.

Portellus verſicul. Confeſſor num. 22. multùm anxius eſt ad probandum dicta duo Decreta ſub Clement. VIII. habere locum tantummodo cōtra Confeſſarios intra Italiam degentes, cui anſam præbuit Mirand. tom. primo quæſt. 46. artic. 2. vtrumque ad verbum referens, aſſerendo Mirandam tenere, ſeu ſupponere, reuocationem factam eſſe pro tota Eccleſia, ſed reuera fruſtra fatigatur, probando eſſe pro ſola Italia, cùm id expreſsè dicatur in dictis Decretis, ac proinde res probatione non indiget, cùm clara probatione nō egeant, cap. de Manifeſta 17. 2. quæſtion. prima; l. Si verò, §. 1. ff. qui ſatiſdar. cog. præterquamquod dictum Doctoris intelligendum eſt iuxta terminos legis, vel Decreti allegati, Bartol. in l. Non ſolùm §. Si liberationis ff. de legibus; Nauar. tom. tertio ad cap. 2. diſtinct. 5. numer. 39. Bene ergo Confeſſarij extra Italiam exiſtentes, abſoluunt à reſeruatis extra Bullam, non autem à reſeruatis Ordinarijs locorum, quia Sacra Congregatio ſub Gregorio Decimotertio abſolutè prohibuit huiuſmodi abſolutionem, non facta mentione intra, neque extra Italiam. Vnde audiendus non eſt Cruz libr. ſecundo cap. 6. dub. 6. & 7. aſſerens Confeſſarios Regulares abſoluere poſſe ab omnibus reſeruatis Papæ extra Bullam, quod verum puto extra Italiam, tamen ipſe abſolutè loquitur, & præterea etiam à reſeruatis Epiſcopis, ſed reuera in hoc errat, ignorando diuerſa Decreta, expoſita etiam antequam ſuum opus ederet, prohibentia huiuſmodi abſolutionem, & miror ipſum vocare pro ſe Clem. Dudum, quæ expreſsè contra illum eſt, vt probaui ſupra quæſt. octaua §. Non attuli.

14 Tertiæ dico, dato caſu neceſſitatis, vel impedimenti, poſſe Confeſſarium quemcumque abſoluere à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, vel Epiſcopo; & ponamus in puella, ſeu iuuene ſumpturis Euchariſtiam ſimul cum parentibus; in hoc enim caſu, & ſimilibus, in quibus inſtat communio, poteſt Confeſſarius illos abſoluere, indirectè tamen à reſeruatis, non autem directè, abſoluere autem indirectè eſt abſolutionem cadere primò, & immediatè ſuper peccata non reſeruata, conſequenter verò, & per conſequentiam ſuper reſeruata ex eo, quod impoſſibile eſt tolli vnum mortale ſine alijs, & cum ratio ſuadeat, talibus caſibus rationabiliter tolli non reſeruata, conſequitur tolli etiam reſeruata quò ad culpam, ſed remanere illam obligationem accedendi ad reſeruantem, vt tollat illam obligationem reſeruationis, abſolui ergo quem à reſeruatis indirectè eſt peccatum tolli quò ad culpam; non quò ad reſeruationem; & hoc confirmatur, quia nulla lex extat prohibens abſolutionem à non reſeruatis, quoties prohibetur abſolutio à reſeruatis. Deinde prohibitio à reſeruatorum abſolutione intelligitur quò ad directam abſolutionem, nempè à culpa, & obligatione accedendi ad Superiorem reſeruantem. Vide de ha re Suar. tom. quarto diſput. 31. ſection. ſeptima quem cum alijs citat Megal. part. prima, libr. 1. capit. 14. per totum. Conſtitutus autem in tali neceſſitate, ſeu impedimento, tenetur confiteri etiam reſeruata, quia ſuper illa quò ad culpam cadit abſolutio, aliter confeſſio defectu integritatis eſſet nulla, & daretur dimidiata venia, quod ſperare impium eſt, capit. Sunt plures 42. med. diſtinction. 3. de pœnitent. quidquid dicant Ales part. quarta, quæſtion. 18. membr. quarto, articul. 5. §. 2. ad vltimum, Petrus Soto lect. decima de Confeſſ. Angel. verſic. Confeſſio 1. §. Septimo, aſſerentes ſufficere confiteri non reſeruata, nam confeſſio reſeruatorum, cùm non poſſint tolli abſolutione, ad aliud non erit vtilis, quàm ad ſe diffamandum coram tali Confeſſario; quæ opinio nulla probabilitate conſtat, & ob rationes adductas; & quia tolluntur indirectè; & quia nullus ſe infamat ex confeſſione ſuorum peccatorum; aliud eſt enim accuſatio ſpiritualis ſuorum peccatorum, aliud detractio propriæ famæ, quæ non poteſt contingere ob bonum finem. Igitur pœnitens habens reſeruata obtinet omnium abſolutionem cōfitendo inferiori, cū obligatione accedendi poſtea ad Superiorem,

riorem, cui tunc ſufficit dicere reſeruata, eo quòd cùm iam remiſſa fuerint indirectè, remanet ſola ablatio reſeruationis, quæ culpa non eſt, ſed quid
15 illi accidentarium, quod tolli poteſt etiam extra Sacramentum; præterquamquod tale peccatum reſeruatum æquiparatur peccato iam ſemel ritè remiſſo quò ad ſuam culpam. Hanc opinionem abſoluendi à reſeruatis peccatis in caſu neceſſitatis docet alijs citatis Bonac. quæſt. 7. de pœnit. p. 5. §. 3. prop. 2. Diana reſolut. 104. de Sacram. & reſol. 68. Miſcell. 5. Immò extra caſum neceſſitatis quàplures citandi docent, inferiorem Confeſſarium poſſe abſoluere à reſeruatis etiam remittendo poſtea pœnitentem ad Superiorem pro directa abſolutione, quam praxim dicit ſe ſeruaſſe Megalius libr. 1. cap. 14. quæſt. 2. citando de illa teſtes Sotum in 4. diſt. 18. quæſt. 2. art. 5. colum. 8. verſ. Quartus igitur modus, Nauar. tom. 3. in §. Cautus, diſt. 5. de pœnit. numer. 13. alios pro hac opinione citat Bonac. num. 9. & hæc opinio mihi non diſplicet, quia hic non dimidiatur confeſſio; neque fit contra præceptum Superioris, cùm ipſi ſatisfiat per præſentationem pro relaxatione reſeruationis; præterea argumenta Bonac. non conuincunt, primum enim non ſequitur ex hac opinione ſimplicem Sacerdotem non Confeſſarium valentem abſoluere à venialibus, poſſe pro mortalibus remittere pœnitentem ad Confeſſarium, & quia in opinione probabiliori, de qua dixi reſol. 36. quæſt. 28. requiritur, quòd ſit Confeſſarius approbatus: & quia ſecundùm eius opinionem veram, & omnium ad remiſſionem ſiue directam, ſiue indirectam requiritur approbatio Ordinarij, quæ cùm deſit, hoc eius argumentum nihil probat, ſed quia argumentum poteſt retorqueri, dic alterius rationis eſſe peccatum veniale à mortali, quæ diuerſitas quò ad culpam, quæ tollitur per abſolutionem, non reperitur in mortali, vnde cùm quò ad hoc reſeruatum, & non reſeruatum ſint ſimilia, facilè de iiſdem idē fieri poteſt iudicium abſolutionis, non de venialibus ſimul cum mortalibus. Secundum eius argumentum, quia Confeſſarius inferior non poteſt ab vno peccato mortali abſoluere, quin abſoluat ab omnibus, cùm vnum non remittatur ſine alio: cùm autem nequeat Confeſſarius inferior à reſeruatis abſoluere, vt patet ex Tridentino, ſequitur non poſſe etiam à non reſeruatis abſoluere. Tollitur hoc argumentum dicendo, ſicut ſuprà, inferiorem Cōfeſſarium tollere vtrumq; quò ad culpam, & remanere reſeruationem, quæ deinde tollitur à Superiore, ſiue per abſolutionem Sacramentalem, præmiſſa peccati tātùm reſeruati confeſſione, aut per ſimplicē relaxationem reſeruationis extra Sacramentum, cùm peccatum iam ſit remiſſum quò ad culpam; nec Tridentinum prohibet huiuſmodi indirectam abſolutionem, quam admittunt quamplures Doctores ſupracitati. Et meo iudicio ſiue ſit caſus neceſſitatis, ſiue non, eadem ratio mihi videtur perſuadere idem eſſe dicendum in vtroque caſu, ſiquidem tota difficultas in eo ſita eſt, quia, vt dixit mox Bonac. cū alijs, ſequeretur vnum mortale tolli ſine alio, nempe non reſeruatum ſine reſeruato, quod ex communi omnium opinione, & veritate eſt abſurdum, & falſum; ſed hæc eadem ratio militat, poſito caſu neceſſitatis, quia ſequeretur tolli non reſeruata ſine reſeruatis; ſicut ergo reſpectu huius ſecundi caſus, illud abſurdum non ſequitur, quia reſeruata tolluntur indirectè cum obligatione præſentandi ſe Superiori pro reſeruatione, & ponit Bonacin. exemplum de illo, qui inculpabiliter oblitus fuit alicuius peccati reſeruati, & tamen omnium recipit abſolutionem, vt ſupra, ita idem dicendum eſt in primo caſu, nam neceſſitas non eſt cauſa talis abſolutionis directè, & indirectè, ſed quia vnum mortale non poteſt dimitti ſine alio, quod militat in primo caſu. Imò meo iudicio puto, Superiorem auditis ſolis reſeruatis, etiam poſito caſu impedimenti, quod non poteſt attendere, non poſſe Sacramentaliter abſoluere, quia tunc à non reſeruatis neque directè, neque indirectè abſoluere poteſt, quia non ſunt facta materia proxima Sacramenti, abſolutio enim neceſſariò ſupponit confeſſionem omnium mortalium, etiam in hoc caſu, in quo impedimentum licèt in ſe ſit legitimum, tñ reſpectu huius Sacramenti eſt voluntarium, & nullius momenti, quia Superior poteſt remittere ſubditum ad inferiorem Cōfeſſarium etiam pro abſolutione reſeruationis, vel extra Sacramentum auferre illud vinculum reſeruationis, impoſita pœna iuxta qualitatem delicti reſeruati. Demum argumentatur ſic. Confeſſio debet eſſe accuſatio corā legitimo Iudice, qualis non eſt confeſſio reſeruatorum facta coram inferiori. Sed dico falſum aſſumere, nam eſt legitimus Iudex quò ad vtrumque peccatum, cùm vtrumque tollatur quò ad culpam; neque enim iſta indirectitudo impediens, ne peccatum tollatur quò ad reſeruationem, efficit Iudicem incompetentem, neque illegitimum quò ad abſolutionem culpæ, quem efficeret ſi directè abſoluere tentaret: & faciunt allatæ rationes mox contra ſecundum argumētum, ſi enim eſt legitimus Iudex pro caſu neceſſitatis, & obliuionis inculpabilis, & quare non in caſu extra impedimentum, extranea enim, & accidentalia non conſtituunt Iudicem legitimum, ſed poteſtas iuriſdictionis, quam in vtroque caſu habere Confeſſarium inferiorem iam pluries probaui.

Ad obiectionem poſitam in difficultate ex verbis ipſius Decreti clarè prohibentis, ne quis Confeſſarius etiam in caſu neceſſitatis, & impedimenti, excepto mortis articulo, abſoluere audeat, dico poſſe intelligi multipliciter: primo, quòd non abſoluat directè à reſeruatis, liberando pœnitentem ab obligatione præſentandi ſe Superiori pro tollēda reſeruatione, & is eſt certus ſenſus, quia in articulo mortis directè tollitur peccatum quò ad culpam, & reſeruationem, ita quòd pœnitens ſanitate acquiſita non tenetur ſe præſentare pro peccatis reſeruatis, ſed tantùm pro cenſuris, vt de communi docent Nauar. cap. 26. num. 26. §. An autem, Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 9. Silu. verſic. Abſolutio 1. num. 81. cum alijs, quos citat pro ſe Floron. 2a p. 4. §. 6. in fine, ergo prohibitio abſoluendi in caſu neceſſitatis, excepto articulo mortis, intelligenda eſt ex oppoſito, nempe abſoluere non poſſe directè à reſeruatis. Secundo, quòd virtute priuilegiorum non abſoluat Confeſſarius Regularis in caſu neceſſitatis, aut impedimenti, non verò prohi-

betur,

betur, quin poſſit abſoluere, vt poſſunt alij nullum habentes priuilegium, vt ſunt Confeſſarij Seculares, qui in dictis caſibus abſoluere poſſunt, ergo & Regulares, quia quod ad derogationem ſuorum priuilegiorum non ſunt facti deteriores Confeſſarijs Secularibus quò ad ius commune, & opiniones Doctorum, qui ferè omnes aſſerunt, dato caſu neceſſitatis, poſſe Confeſſarium abſoluere à peccatis etiam reſeruatis indirectè, & illos ſuperiùs citaui. Tertiò, dicta prohibitio non exprimitur in ſecundo Decreto prioris declaratiuo, & cùm ſit pœnale, conſequenter non extendendum, poteſt dici ſublata.

Floronus cap.4.§.6.num.8.& 9.& §.7.num.19. §.Non ergo, cap.6.§.4. per totum, illis verbis Sacræ Congregationis motus dicit, poſito caſu aliquo neceſſitatis puellæ, quæ debet cum matre cõmunionem recipere, aut Sacerdotis obligati celebrare, tunc poſſe Confeſſarium permittere, vt ſe communicet abſque præuia confeſſione; & cap.6. §. Quid igitur concludendum, dicit abſolutè cum commum Doctorum abſolui poſſe pœnitentem à non reſeruatis ab inferiori, remittendo illum ad Superiorem pro reſeruatis, itaque iſte cum alijs videtur tenere, Confeſſarium inferiorem nullo modo poſſe extendere ſuam iuriſdictionem neque directè, neque indirectè ſuper reſeruata, cuius oppoſitum multis ſupra probaui, poſſe abſoluere indirectè à reſeruatis.

Ex his reſoluitur ea difficultas, An in caſu neceſſitatis recipiendi communionem, vel celebrandi, poſſit quis abſolui etiam à reſeruatis ab inferiori Confeſſario? Nam ego dico poſſe vel conteri, vel confiteri, quia vt pluries probaui ſupra in caſu neceſſitatis ad euitandum periculum, vel infamiam poteſt quis abſolui à reſeruatis indirectè, vt docent Suar. diſputat.31.ſect.3.numer.8. Medina de Confeſſ. quæſt.22. quos, & alios pro ſe citat Bonacin. quæſt.7. de Pœnitent.p.5. §.3. numer.8. Diana reſolut. 104. de Sacram. & Miſcellan.5. reſolut.68. alijs quampluribus citatis Nald. verſic. Bulla Cœnæ num.62.& 63. Qui ferè omnes idem aſſerunt, quando annexa eſt excommunicatio, in eo.n. caſu ad vitandum ſcãdalum, vel aliam grauẽ iacturam, poteſt excommunicatus abſolui ab omnibus quidem peccatis, non autem ab excommunicatione, poſteà tollenda à Superiore, ſiquidem in tali caſu ſuſpenditur effectus prohibens receptionem Sacramenti, ac proinde aliàs irregularitas ſecutura ex celebratione, ſunt enim leges iuris poſitiui, quæ non obligant cum tanto periculo. Immò auderem dicere, quòd in eo caſu poſſet Confeſſarius tollere excommunicationem, quòd ad effectum prohibitionis recipiendi Sacramenta, aut celebrandi, licèt non quò ad reſeruationem, à pari de peccato reſeruato, cuius abſolutio quò ad reſeruationem præcisè tolli non poteſt, licèt quandoque tollatur culpa peccati reſeruati, ita & tolli poſſe excommunicationem quò ad prohibitionem, non quò ad reſeruationem, hæc enim duo in illa diſtingui poſſunt, ſicut patet in excommunicatione non reſeruata, in qua diſtinguitur vnum ab alio.

Quartæ dico, Confeſſarium Regularem vi ſuorum priuilegiorum, cùm ſublata ſint, non poſſe abſoluere à caſibus Bullæ Cœnæ Domini claris, ſiue dubijs; vtique verò à reliquis Papalibus, & Epiſcopalibus, vt probaui reſol. 9. quæſt.5. §. Septime illa enim clauſula reſtringitur ad caſus Bullæ, Lupus part.1. diſt.22. art.1. §. Dices.

Quæres 10. An Confeſſarij Regulares abſoluãt à cenſuris nulli reſeruatis iure communi, aut ſpeciali, ſeu ab homine? Negant gloſ. verſ. Reſeruatur, cap. Si Epiſcopus, de pœnit. in 6. Caiet. verſic. Abſolutio ab excommun. cap. Excommunicatio in materia, Tabien. verſic. Abſolutio 2. num.2. Graff. part.1. libr.4. cap.15. num.68. quos contra ſe citat Floronus cap.2. de caſib. reſeruat. §.2. num.17. §. Contrariam. Et hæc prohibitio expreſsè contra Regulares Confeſsarios habetur in Clement.1. de priuileg. illis verbis: *Aut qui excommunicatos à canone, præterquam in caſibus à iure expreſſis, aut per priuilegia Sedis Apoſtolicæ conceſſis, eiſdem, vel à reſeruatis per Statuta Prouincialia, aut Synodalia promulgatis*. Vbi Gloſa verſic. A Canone, exponit de excommunicatione nulli reſeruata; probari autem poteſt hæc opinio, quia abſoluere ab excommunicatione ſupponit iuriſdictionem fori contentioſi in abſoluente, qua cùm careant Confeſſarij Regulares, immo etiam Seculares, idcirco non poſſunt abſoluere. Confirmatur, quia huiuſmodi excommunicationes, quæ expreſsè in iure non ſunt reſeruatæ, vocantur caſus Epiſcopales, ex eo, quòd illarum abſolutio ad ipſos ſolos, & non ad inferiores Confeſſarios ſpectat. Quibus tamen non obſtantibus.

16 Reſp. Confeſſarij Regulares poſſunt abſoluere à quibuſcumque excommunicationibus, quæ non ſunt expreſsè reſeruatæ in iure communi, vel ſpeciali alicuius Concilij, vel Synodi, vel etiam ab homine generaliter latis. Probatur ex cap. Nuper 20. illis verbis: *Quia tamen Conditor Canonis eius abſolutionem ſibi ſpecialiter non retinuit, eo ipſo conceſſiſſe videtur facultatem alijs relaxandi*. Sub eo nomine, *Alijs*, veniunt Epiſcopus, vel proprius Sacerdos excommunicati; nomine autem proprij Sacerdotis non tantùm venit Porochus, & habens iuriſdictionem ordinariam audiendi confeſſiones, ſed etiam quiuis alius Sacerdos, & Cõfeſſarius habens delegatam, Nau. tom.8. in cap. Placuit num. 62. & 128. cum ſequ. & in cap. Qui vult num. 98. Faber diſput.25. de pœnit. num.82.83. Megal. de cenſur. lib.1. cap.7. num.38. loquendo ad propoſitum quæſitum. Ratio eſt, Tum quia in foro animæ non ſequitur maior facultas ad abſoluendum ab excommunicatione, quàm à peccato, immo videretur requiri maior pro abſolutione peccati, cùm ſit maius vinculum, & malum; ſed peccatum, quoties non eſt expreſsè reſeruatum, tollitur indifferenter à quouis Confeſſario, ergo & excommunicatio non reſeruata. Tum quia nulla ratio debet cogere Confeſſarium, ex parte ſuæ facultatis, ad ſe abſtinendum ab abſolutione, niſi reſeruatio; ſed in caſu noſtro nulla cadit reſeruatio, ergo quiuis Cõfeſſarius poteſt abſoluere ab huiuſmodi excommunicationibus. Tum quia id non obſcurè colligitur ex quibuſdam literis ad Archiepiſcopum Neapolitanum tranſmiſſis, in quibus monetur, ne promi-

ſcuè

ſeuè eos caſus, in quibus annexa eſt excommunicatio maior à iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata, ſibi reſeruet. Has autem literas extendit Quarant. verſic. Caſus reſeruati. Tum quia non obſtat Clem. de priuileg. nam ibi ſermo eſt de excommunicationibus reſeruatis, vt probaui quæſt. præced. §. Probatur inquam. Tum quia falſum eſt ad abſoluendum ab excommunicatione requiri ſemper iuriſdictionem fori contentioſi, quod procedit in foro externo. Hanc opinionem tenent Angel. verſ. Abſolutio 1. num. 2. S. Bonau. in 4. diſt. 18. quæſt. 6. art. 8. quamplures pro ſe citat Floron. cap. 2. §. 2. num. 17. Nauar. cap. 27. num. 39. quos & alios citat Megal. cit. cap. 7. num. 31. Bonac. diſp. 1. de cenſur. quæſt. 3. p. 1. num. 5.

Quæres 11. An Epiſcopus poſſit ſibi reſeruare omnes excommunicationes iuris communis nulli reſeruatas? Nam videtur hoc reprobari in præcitatis literis Sacræ Congregationis, monentis Archiepiſcopum Neapolitanum, nè promiſcuè ſibi reſeruet eas excommunicationes, quæ in iure communi ſunt nulli reſeruatæ; & ſuadetur, quia ſicut nõ poteſt ſibi reſeruare omnia peccata mortalia nec ritè, nec validè; quia ſequeretur implicantia, Sacerdotem approbari in Confeſſarium, & non approbari, ſi non poteſt abſoluere, data omnium reſeruatione, licèt concedat de Summo Pontifice Suar. & ex eo Megal. libr. 1. de pœnit. cap. 11. num. 5. & num. 9. de Epiſcopo, ita neque omnes excommunicationes. Confirmatur, quia per hanc reſeruationem Confeſſarij priuarentur ea facultate, quã habent à iure communi, capit. Nuper, & ita ſentit Megal. de cenſ. lib. 1. cap. 7. num. 36. non poſſe Epiſcopum ſibi reſeruare omnes excommunicationes in præiudicium Parochorum; & hoc ait num. 37. procedere in illis Diœceſibus, in quibus ex conſuetudine introductum non eſt, vt Epiſcopi omnes excommunicationes ſibi reſeruent, ea enim poſita, ſine dubio Epiſcopus poteſt illas excommunicationes ſibi reſeruare. Sed his non obſtantibus

17 Reſp. Epiſcopus licitè, & validè poteſt ſibi reſeruare omnes excommunicationes. Probatur, quia ex hac reſeruatione nullum ſequitur inconueniens; & Epiſcopus amplam habet facultatem ſibi reſeruandi quoſcumque caſus peccatorum, & cenſurarum, modò ſit in ædificationem, & non in deſtructionem animarum, qualis non eſt huiuſmodi reſeruatio. Confirmatur, reſpondendo ad oppoſita, nam in literis Sacræ Congregationis monẽtur ſolùm Epiſcopi, non autem prohibentur edere talium reſeruationem. Ad ſuaſionem, licèt non poſſit Epiſcopus omnia peccata ſibi reſeruare, quia hoc eſſet priuare, & annullare Confeſſarios ſine rationabili cauſa, poteſt tamen omnes excommunicationes, quia per hoc non aufertur illis penitus poteſtas iuriſdictionis, ac proinde nullum ſequitur inconueniens. Nec confirmatio ex Megalio cogit, quia illa iuris conceſſio intelligitur depẽdenter à voluntate Epiſcopi reſpectu Confeſſariorum, hoc ipſo quòd ab eodem iure facultatem habet reſeruandi ſibi quoſcumque caſus, & cenſuras.

In multis autem Diœceſibus adeſt reſeruatio huiuſmodi excommunicationum, vt refert Graff. pr. libr. 1. cap. 3. à num. 16. ad 19. & Mediolani, ait Bonac. diſput. 1. de cenſur. quæſt. 3. p. 1. num. 1. §. Dixi, Cautum eſſe, ne Confeſſarij abſolutionem à cenſuris impendant, niſi ad hoc ſpecialem habeãt licentiam.

Quæres 12. An Confeſſarij Regulares poſſint diſponere de incertis cum ſuis pœnitentibus, applicando ea in vſus Monaſterij, & Eccleſiæ, non obſtante, quod aliqui Epiſcopi ſibi reſeruent reſtitutionem incertorum. De hoc caſu bonorum incertorum reſtituendorum plenè agunt Graff. pr. lib. 2. cap. 32. & quid ſint bona incerta Nauar. cap. 17. num. 92. Bona autem incerta, quæ obnoxia ſunt reſtitutioni, non ſunt quæ ſemper caruerunt domino, vt ſunt gemmæ, & alia ſimilia, quæ fiunt primò occupantis, Graff. cit. num. 16. Sed ſunt illa, quæ habent proprium Dominum, ſed poſt diligentem inquiſitionem adhuc ignoratur; ita omnes, & cum eis Sotus libr. 4. quæſt. 7. art. 1. col. 6. & ex eo Graff. cit. num. 11. Res autem incerta acquiritur tribus modis, vel ex delicto, ſeu furto, vel ex contractu, vel inuentione. Solent ergo Ordinarij locorum hunc caſum ſibi reſeruare, præcipuè Mediolani, in cuius Concilio 4. reſeruatur reſtitutio rerum incertarum; quare meritò dubitatur, An Confeſſarij poſſint abſoluere ſuos pœnitentes, qui non reſtituerũt incerta capſæ, vel ſine iudicio Epiſcopi iuxta diſpoſitionem caſus.

18 Reſpond. Confeſſarij Regulares habent priuilegia diſponendi de rebus malè acquiſitis, & incertis, Alexand. IV. pro Monialibus, Conſtitut. *Generali, & Prouincialibus*; apud Confect. pagin. 10. Idem indulſit Vrbanus VIII. Carmelitis, Conſtit. *Petitis veſtræ*, apud eumdem Confect. pag. 12. & in Mari magno conceditur Prælatis Ordinis, quòd poſſint in vſus pios conuertere omne id, quod intrantes eorum Religionem reſtituere tenentur, modò ij, quibus reſtituendum fuerit, neſciantur, vel non inueniantur; refert idem Confect. in Summ. Maris magni, §27. pag. 332. & docet Compend. reſolut. 125. num. 3. Si ergo Religioſi habent hoc ius à Summo Pontifice diſponendi, & acquirendi ſuis Monaſterijs res incertas, ergo pœnitens iuxta conſilium Confeſſarij, reſtituendo, ſeu donando Religioni huiuſmodi incerta non peccat, ac proinde nullam incurrit reſeruationem, quæ ſine peccato mortali requiri non poteſt. Confirmatur; Tum quia Confeſſarius poteſt abſoluere pœnitentem, quoties de facto reſtituit pauperibus, vel capſæ, vt docent Rebell. part. 2. libr. 10. quæſt. 12. ſect. 3. num. 25. Henr. libr. 3. de pœnit. cap. 14. num. 5. cum alijs; ſed in caſu noſtro reſtitueret pauperibus, quo nomine venit Religio, cùm fundetur in paupertate, & ſit verè pauper, Sanch. lib. 6. cap. 11. num. 59. Tum quia huiuſmodi caſus non eſt de illis, qui prohibentur abſoluendi à Regularibus per Decreta citata ſub quæſt. 9. nam Decreta prohibentia abſolutionem à reſeruatis Confeſſarijs Regularium, loquuntur reſpectu eorum caſuum, qui præcisè tangunt iuriſdictionem Epiſcopi reſeruantis, & non præiudicatur alteri, præter Confeſſarium; in caſu autem noſtro præiudicatur Religioni, quæ habet priuilegium acquirendi illa incerta, ergo illa Decreta non loquuntur de huius

ge-

generis caſibus. Et ex his patet ad obiecta in quæſito, nam ille caſus non habet locum inter Confeſſarios Regulares, cùm eorum Monaſterijs multũ præiudicare poſſit. Et ita poſt Decreta Clemen. VIII. dixit Bariola in ſuis Aphoriſmis, vbi citat Clem. Religioſi §. Nec legata de priuil. Graff.pr. libr.2.cap.13.Nauar.conſil.5.de ſolut. num.4. dicit, quòd Confeſſarius ſibimet, vt vni pauperi, reſtituere poteſt. Mecum ſentit Lupus de caſibus Bergomi part.1.diſt.15.art.3.diff.1.

Quæres 13. An quando Epiſcopi ſibi reſeruant inter ſuos caſus commutationem, ſeu diſpenſationem in votis, & iuramentis, Confeſſarij Regulares, huiuſmodi reſeruatione non obſtante, poſſint commutare, & diſpenſare cum ſuis pœnitentibus? Quamuis commutatio, & diſpenſatio votorum de iure ſpectet ad Epiſcopum, & alios Prælatos habentes iura quaſi Epiſcopalia reſpectu ſuorum ſubditorum, vt docent omnes cum gloſ.in cap. 2. de pœnit.in 6. Graff.pr. libr.2. cap.43. num. 8. & 12. Sanch. lib.4. cap. 38. per totum, loquendo de diſpenſatione, & cap.49.quæſt.fin.vbi ait, loquendo de commutatione, hanc facultatem commutandi pertinere ad omnes Prælatos, qui habent iuriſdictionem fori externi ordinariam ibi num. 28. Quare cùm Sacerdotes Confeſſarij ex hoc careant poteſtate fori contentioſi, ſeu externi, non poterunt ab his abſoluere, neque Parochi, & ita cum communiſſima ſententia tenet Sanch. libr.4. capit.38. numer. 25. ſeipſum citans libr. 8. de matrim. diſp. 9. Iure tamen priuilegij Confeſſarij Regulares vota relaxare poſſunt. De commutatione votorum, quæ non ſunt reſeruata Papæ, extant priuilegia Eugen. IV. Conſtit. *Etſi quaſlibet*, apud Confect. pag.38. Monachis S.Benedicti. Sixtus IV. Conſtitut. *Sedes Apoſtolica*, apud eumdem pag.87. Minimis conceſſit facultatem commutandi, & relaxandi quæcumque vota, quam eiſdem poſtea confirmauit Leo X. Conſtitut. *Paſtoris æterni*, apud citatum pag. 139. ſed ibi limitat ad certas ſolemnitates. Paulus III. Conſtit. *Cùm inter*, apud Confect. pagin. 184. eamdem facultatem commutandi vota indulſit Confeſſarijs Societatis Ieſu. Excipiuntur autem quinque vota Papæ reſeruata, quæ ſunt Religionis, Caſtitatis, Peregrinationis Vltramarinæ, ad Compoſtellam, & ad Limina Apoſtolorum; alias Bullas citat Compend. Peregrin. verſic. Commutatio, quas ait loqui etiam de diſpenſatione votorum, de qua facultate benè Sanch. lib. 4. cap. 54. De diſpenſatione votorum vide apud Compend. verſ. Diſpenſatio, vbi Sorbus ait Iulium II. indulſiſſe Confeſſarijs Congregationis S. Benedicti facultatem diſpenſandi Seculares in omnibus votis, in quibus poſſunt Epiſcopi, vide Sanch. libr. 4. cap.43. vbi refert alia priuilegia. Idem dic proportionaliter de iuramentis, nam valens relaxare vota, poteſt etiam tollere, ſeu commutare iuramẽta, vt ex Soto, & alijs docet Sorbus verſic. Votum, §. Quintò; Nullum autem priuilegium relaxandi iuramenta vidi, ſed ſolùm vota iurata, quod conceſſit Gregor. XIII. Societati Ieſu. Hæc ſummariè dicta ſint, nam alibi fuſiùs.

19 Reſp. Confeſſarij Regulares, non obſtante huiuſmodi reſeruatione, poſſunt diſpenſare, & commutare vota, & iuramenta ſuorum pœnitentium, quod poſſint, abſolutè loquendo, nulla eſt difficultas ob allata priuilegia, adhuc ſuam vim retinẽtia; ſed ea poteſt eſſe ſolùm reſpectiuè ad reſeruationem, cùm hiſce temporibus Regulares nulla habeant priuilegia abſoluendi a reſeruatis ex probatis hic quæſtion.9. Sed probatur noſtra reſponſio: Tum quia Decreta prohibentia Clem. VIII. Pauli V. & Vrbani VIII. ſuſtulerunt priuilegia, quæ cõcedebant Confeſſarijs Regularibus facultatem abſoluendi à peccatis, & cenſuris; ſed in relaxatione votorum, & iuramentorum non cadit abſolutio, ſed ſolùm commutatio, vel diſpenſatio, neque ſunt peccata, aut cenſuræ, ergo non cadunt ſub dictâ prohibitione, neque enim ex diuerſis fit illatio; potiſſimum in odioſis, & pœnalibus: Tum quia in pœnalibus, & odioſis verba ſtrictè, & propriè accipienda ſunt, cap. Pœnæ 18. diſt.1. de pœnit. ſed reſeruatio votorum, & iuramentorum impropriè venit ſub nomine caſuum reſeruatorum, nam caſus reſeruatus eſt peccatum mortale, ſeu cenſura illi adnexa, cuius abſolutionem Superior ſibi reſeruat, ergo hæc reſeruatio cùm non ſit de peccato, neque de cenſura illi adnexa, non comprehenditur ſub ea, cuius abſolutio prohibetur Regularibus. Tum quia caſus reſeruatus à Confeſſario ſolùm tollitur ſacramentaliter: vota autem, & iuramenta Regulares per ſua priuilegia auferre poſſunt extra Sacramentum, vt veriùs docuerunt Henr. libr.7. de Indulg. capit. 30. numer. 6. & ex eo Sanch. lib.4. cap.54. num.16. ergo impropriè connumerantur inter caſus reſeruatos.

Quæres decimoquartò, An Confeſſarij Regulares poſſint abſoluere perſonas ſolicitatas ab excommunicatione lata in edicto Inquiſitorum, propter culpabilem omiſſionem denunciationis contracta, & caſus procedit reſpectu cuiuſlibet delicti in materia inquiſitionis non denunciati. Trimarchus in ſuo tractatu de ſolicitat. diſput.14. num. 50. concludit affirmatiuè, & pro ſe citat A Cunha quæſt.21. num. 11. & ibi Freitas numer. 31. Portel. verſic. Solicitare num.24. Rodriq. quæſt.61. artic.6. Boſſius dub.32. num.106. probat, quia habent priuilegia abſoluendi Seculares ad ſe venientes ab omnibus peccatis, & cenſuris etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis caſibus Bullæ Cœnæ, & ſex alijs expreſſis in ſecundo Decreto Clem. VIII. & reſeruatis Ordinarijs Locorum; cùm ergo inter hos exceptos non numerentur reſeruati Inquiſitoribus, ſine dubio poterunt ab illis Confeſſarij Regulares abſoluere.

20 Reſpond. Nequaquam poſſunt abſoluere. Probatur: Tum quia alias inefficax eſſet reſeruatio. Tum quia hoc eſt ſpecialiſſimum Tribunal, contra quod nullum conceditur priuilegium aliorum fauore. Tum quia Regulares nullum habent priuilegium abſoluendi ab huiuſmodi reſeruatis neq; expreſſum, neque implicitum, ſicuti habent, ſeu veriùs habuerunt, abſoluendi a reſeruatis Papæ, & Epiſcopis: neque obſtat ea opinio, de qua infra quæſt.19. quæ dicit, Papam concedendo ſuos caſus, concedere etiam virtualiter abſolutionem à caſibus reſeruatis inferioribus Prælatis, ac proinde etiã Inquiſitoribus; & quia hoc multi probabiliter

biliter

biliter negant cum Bonacin. diſputat. 1. de cenſur. quæſt. 3. p. 1. num. 10. quem ego reprobaui reſolut. 3. quæſt. 10. Et quia hoc nulla ratione videtur habere locum in Sancto Officio Inquiſitionis, cùm ſit nomen ſpeciale, & priuilegiatum, in quo agitur de cauſis maximi ponderis totam Religionem tangẽtibus; lex autem, ſeu priuilegium generaliter loquens non comprehendit caſus ſpecialiter priuilegiatos, & dignos excellentis notæ, ex cap. De multa, de præbẽd. ex cap. Sedes Apoſtolica de reſcript. Gutier. libr. 3. pract. quæſt. 16. num. 51. Gomez ad Regul. Cancellar. quæſt. 4. §. Et in eadem, quos refert ipſe Trimarchus diſputat. 8. ſect. 4. num. 43. Et hoc procedit maximè hic, quia in Bullis Pontificijs, ne verbum quidem de caſibus Inquiſitorum; neque dictio implicatiua [etiam] habet locum, ob ſpecialitatem, quæ reperitur in caſibus Inquiſitorum, & non aliorum Prælatorum. Et ex his patet reſponſio ad rationem Trimarchi, & ſequacium. Alias rationes, quę faciunt ad confirmationem noſtri reſponſi vide in reſolut. 3. quæſt. 3.

Quæres 15. An Epiſcopus poſſit ſibi reſeruare plures caſus reſpectu Regularium, quàm Secularium?

21 Reſp. Non poteſt. Probatur; Tum quia diuerſitas circa eamdem rem inducenda non eſt, l. Eum, qui ædes, ff. de vſucapt. Tuſcus lit. D. concluſ. 518. ergo neque circa numerum reſeruatorum reſpectu dictorum Confeſſariorum. Tum quia aliter videretur acceptio perſonarum, quæ reprobatur Reg. 12. in 6. cap. Nouit, de iud. iuſtitia enim diſtributiua poſtulat, vt æqualiter vtriuſque generis Confeſſarij tractentur, cùm multùm difficile ſit, immò odioſum aſſerere, vnum genus Confeſſariorum eſſe doctius, & prudentius alio, vnde iuſtum eſt, vt caſus in numero pares ſint reſpectu quorumcumque Confeſſariorum, eorum enim diſparitas arguit inæqualitatem aptitudinis ad hoc miniſterium ſpirituale exercendum. Tum quia ſub eadem lege reſeruationis exiſtentes eodem iure paritatis cenſendi ſunt. Probant aliqui ex citandis Doctoribus, per Clement. Dudum, de ſepult. *Per huiuſmodi autem conceſſionem nequaquam intendimus perſonis ſeu Fratribus ipſis ad id taliter deputatis, poteſtatem in hoc impendere ampliorem, quàm in eo Curatis, vel Parochialibus Sacerdotibus eſt à iure conceſſa.* Ita tenent Sotus in 4. diſtinct. 18. quæſt. 2. artic. 5. Rodr. quæſt. 59. artic. 8. Suar. tom. 4. in partem 3. diſput. 30. ſect. 2. num. 16. Reginald. libr. 8. num. 74. Molfeſ. in ſua Summa tractat. 7. cap. 17. num. 30. Peyrinus tom. 1. Religioſi quæſtion. 1. cap. 21. §. 2. quos pro ſe citat Trimarchus diſputat. 14. de Sollicitatione num. 55. Floronus cap. 2. §. 1. num. 6. Vide reſol. 37. quæſt. 27.

Quæres 16. An ſi Epiſcopus tempore Paſchatis, Pentecoſtes, & Natalis concedat ſuis Parochis facultatem abſoluendi à ſibi reſeruatis, cenſeatur eamdem gratiam facere Confeſſarijs Regularibus? Peyrinus tom. 1. Religioſi quæſt. 1. cap. 21. §. 2. in eo caſu reſpondet, Confeſſarios Regulares poſſe abſoluere eis diebus, quibus valent Curati; quem ſequitur Trimarchus citat. diſputat. 14. num. 55. ea ducti ratione, quia Regulares non poſſunt onerari magis, quàm non Regulares circa reſeruationem caſuum ex Clement. Dudum, de Sepultur. §. Per huiuſmodi, vbi pares omninò facit Cõfeſſores Regulares Parochis, & ita nequeunt Epiſcopi Confeſſarijs Regularibus plures caſus reſeruare, quam reſeruant Parochis. Hæc Trimarchus.

22 Reſpon. Epiſcopus faciendo hanc gratiam Curatis, non ideo cenſetur eam extendere ad Regulares Confeſſarios, niſi hoc exprimat, vnde nullatenus poſſunt Regulares in hoc caſu abſoluere à reſeruatis. Probatur, Tum quia cauſa limitata effectum producit limitatum, l. In agris ff. de acquirend. rer. domin. Barb. liter. C. num. 12. vbi plura iura, & Doctores citat. Sed gratia eſt tantùm pro Curatis, ergo ad eos limitatur excludendo Regulares. Tum quia gratia hæc Curatis facta, eſt odioſa, cùm vulneret ius ſpeciale ipſius Epiſcopi, ergo ſtrictè interpretanda, ita quòd non excedat ipſos Curatos, argument. capit. 1. de Filijs Presbyter. in 6. & Regul. 28. in 6. vbi dicitur, quòd exorbitantia à iure non ſunt in conſequentiam trahenda. Tum quia ratio Aduerſariorum non facit ad rem, aliud eſt enim Epiſcopum ſibi reſeruare plures caſus reſpectu Regularium, aliud eſt concedere gratiam abſoluendi à reſeruatis, vt enim conſtat, omninò diuerſa ſunt, & cùm ex diuerſis non fiat illatio, ſecundùm vulgata iura, non benè inferunt ex eo, quòd caſus debent eſſe pares, gratiam Curatis factam extendi ad Regulares. Epiſcopus autem cauſam rationabilem habet faciendi hanc humanitatem in Curatis, maximè illis Feſtiuitatibus, vt eorum Parochiani faciliùs, & alacriùs ad eos accedant pro receptione Sacramenti Pœnitentiæ, cùm proprium ſit illorum officium illis præcipuè diebus mederi morbis ſuarum ouium, quod illis de iure incumbit; quæ ratio cùm in Regularibus non militet, quia ex charitate tantùm, non ex officio, neque iuſtitia excipiunt Fidelium confeſſiones, ideo illis, & non iſtis hæc gratia rationabiliter fit.

Quæres 17. An Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſſint diſpenſare cum coniugatis, qui inceſtum commiſerunt, ad petendum debitum, & cum habentibus votum ſimplex caſtitatis, vt poſt contractum matrimonium ſine diſpenſatione, poſſint petere debitum coniugale, non obſtante, quòd talium diſpenſationem Epiſcopus ſibi reſeruauerit. Primum priuilegium conceſſit Iulius Secundus Ordini Sancti Benedicti, vt habetur in Compendd. Societatis Tit. Diſpenſatio, §. 3. Minorum verſicul. eodem in fine Annot. Capuc. §. Iulius Secundus; Theatinorum verſic. eodem §. 7. Secundum Pius V. Viuæ vocis Oraculo Franciſcanis, vt videre eſt apud eoſdem Compendiatores; de quibus agunt etiam Nald. verſic. Maritus 10. Bariola verſic. Regulares pagin. 261. Rodriq. quæſt. 17. artic. 11. cum ſuo Compen. reſolut. 114. num. 15. Portel. verſic. Confeſſor diſpenſans num. 7. Sanch. libr. 4. cap. 43. num. 10. Diana reſolut. 14. de dub. Regul. qui quamplures alios citat: obſeruant autem, ad hanc diſpenſationem requiri, vt Confeſſarius deputetur à ſuo Prouinciali, vt expreſsè habetur ex dictis priuilegijs; hac autem diſpenſatione vti poſſunt erga quoſcumque

Digitized by Google

ad ſe aecedentes, vt ex Sanch. notat Baricla, & etiam extra Sacramentum, etiam per literas, Diana in calce. Sed ſecundum cùm ſit Viuæ vocis Oraculum, vt dicunt Sanch. & Compend. Rodriq. non videtur ampliùs ſubſiſtere, eùm Viuæ vocis Oraeula annullata ſint, vt docui reſolut. 31. tamen quò ad hoc videtur aliqua ratione poſſe ſubſiſtere hoc priuilegium, ex ijs, quæ probaui ibidem quæſt. tertia, & quarta. His igitur ſic determinatis.

23 Reſpond. Poſſunt diſpenſare, non obſtante reſeruatione. Tum quia in Decretis tollentibus priuilegia Regularium Confeſſariorum fit ſolùm mẽtio de abſolutione caſuum, & cenſurarum; ſub quibus nominibus non veniunt diſpenſationes quò ad prædicta; ergo non intelliguntur ſublata priuilegia quo ad hoc. Tum quia diſpenſatio in prædictis propriè, ſed impropriè, & remotiſſimè venit ſub nomine caſuum, ergo illa Decreta nil de his diſponunt, eùm propriè loquantur de caſibus reſeruatis. Quare Epiſcopi per huiuſmodi reſeruationes non poſſunt inficere Regulares in eorum priuilegijs. Demum faciunt dicta quæſt. 12. & 13. & reſol. 15. q. 11.

Quæres 18. An Regulares poſſint extra Sacramentum abſoluere a cenſuris, & diſpenſare, & cõmutare in ſupradictis virtute ſuorum priuilegiorum?

24 Reſpond. Poſſunt. Probatur, quia huiuſmodi nempè vota, iuramenta, petitio debiti coniugalis, cenſuræ, irregularitates, & eius generis relaxari poſſunt ſine vllo ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ, euius materia eſt ſolùm peccatum actuale poſt Baptiſmum Commiſſum. Et hanc reſponſionem iterum dedi, loquendo de poteſtate Prælatorum reſpectu ſuorum ſubditorum reſolut. 3. quæſtion. 8. vbi reſpondi ad obiecta. Ita tenent Nauar. conſil. 11. de priuileg. numer. 2. Suar. de legibus libr. 8. cap. 6. num. 15. & 16. Layman libr. 5. tractat. 6. cap. 10. num. 21. quos, & alios pro ſe citat Diana reſolution. 63. de Sacrament. Rodriq. quæſt. 61. artic. 7. Portel. verſic. Confeſſor diſpenſans num. 13.

Quæres 19. An habentes priuilegium abſoluendi à reſeruatis Papæ, nulla facta mentione de caſibus reſeruatis inferioribus, cenſeantur habere facultatem etiam reſpectu inferiorum?

25 Reſpond. De iure non cenſentur habere. Probaui pluribus reſolut. 3. quæſt. 10. Quibus adde ſequentes probationes. Tum quia Papa condendo ſuas Conſtitutiones, non intendit derogare Conſuetudinibus, & Statutis inferiorum, niſi de illis faciat expreſſam mentionem, cap. 1. de Conſtitut. in 6. ſed concedendo facultatem abſoluendi a ſuis caſibus, nullam mentionem facit de caſibus inferiorum, ergo non intendit illis derogare. Tum quia in dubio priuilegium non præiudicat Tertio, Gloſ. fin. cap. Cùm olim, de Conſuetudin. cap. Licet, de offic. Ordinar. capit. 3. de Decimis, iuncta gloſa verſic. Intentionis, eap. quamuis, de præbend. in 6. vnde Suarez Clericus Secularis in ſuo Enchirid. libr. 2. de contract. verſic. Iuſpatronatus §. Immo nunquam, docet, quòd Papa nunquam intendit derogare iuri quæſito alteri, quibuſcumque verbis vtatur, & clanſulis, etiam ſi addat ex certa ſcientia, motu proprio, & ex plenitudine poteſtatis, ibi ad hoc citans alios Doctores. Ita docent Bonae. diſput. 1. de cenſur. quæſt. 3. p. 1. num. 10. Beia part. 3. caſu 16. §. Vltimo, vbi refert ad hoc deciſionem Saeræ Congregationis, quamuis teneat oppoſitum part. 2. caſu 21. & 30. de qua deciſione teſtatur Nicol. Garzias part. 3. cap. 2. num. 286. apud Barboſam ad cap. 7. ſeſſ. 14. num. 28.

Dixi, *De iure*, ſic enim tenent omnes Doctores cum Nauar. tom. 4. in cap. Ita quorumdam de Iudæis not. 11. & eap. 27. num. 261. §. Nono dico, Graff. part. 1. libr. 4. cap. 15. num. 28. Florono cap. 4. §. 1. num. 8. quos citat Boſſius ſect. 1. de Iubilæo caſu 3. num. 2. qui omnes dicunt de conſuetudine, & praxi ſeruari oppoſitum. Sed non video, quomodo poſſit ſubſiſtere hæc praxis reſpectu Regularium, nam eertum eſt, illos etiam nunc habere priuilegia abſololuendi à quibuſdam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ex probatis quæſtion. 9. & ex alia parte, vt ibidem demonſtraui, eiſdem eſt expreſsè prohibitum abſoluere à reſeruatis inferioribus Prælatis, ergo ſaltem tacitè videtur reprobata dicta praxis; neque huie rationi reſpondet Boſſius, quamuis dicat eam non obſtare, non oſtendendo obſtantiam.

Quæres 20. An poſſint abſoluere aduenas à caſibus reſeruatis à ſuis Epiſeopis?

26 Reſpond. Poſſunt, modò non ſint etiam reſeruati ab Epiſcopo Confeſſoris. Probatur, Tum quia pœnitens dum confitetur fit eo tempore ſubditus Epiſcopi Confeſſarij quò ad hoc Sacramentũ, nam aliàs Confeſſarius non eſſet illius competens Iudex, ſi pœnitens illius non eſſet ſubditus, quia Iudex non poteſt ſoluere, aut ligare non ſubditum, capit. Quod autem 4. & capit. Omnis 2. de pœnitent. eapit. Ad audientiam, de Conſuet. cap. Nullus, de Paroch. ergo more aliorum ſubditorum Epiſeopi Confeſſoris iudicandus eſt, ac proinde abſoluendus à quibuſcumque reſeruatis, modò non ſint reſeruata etiam ab Epiſcopo loci, vbi fit confeſſio. Tùm quia reſeruatio afficit directè ipſum Confeſſarium, eſt enim reſeruatio ablatio facultatis abſoluendi à certis peccatis, & cenſuris, & in conſequentiam ipſum pœnitentem; vnde reſeruatio ligare non dicitur pœnitentem, niſi in quantum priùs ligat manus Confeſſarij, conſequens enim eſſe non poteſt, quatenus tale, ſine ſuo antecedente, antecedenti ſiquidem deſtructo tollitur conſequens, libr. 1. §. Huius rei, ff. de Offic. eius, Barboſa liter. A. numer. 50. Sed in caſu noſtro reſeruatio abeſt reſpectu Confeſſarij, vt notum eſt, ergo & eenſetur deſtructa in pœnitente. Tum quia Confeſſarius in abſoluendo vtitur facultate ſibi facta à ſuo Epiſcopo, ſecundùm quam pœnitens, vt illius ſubditus, & non ſui Ordinarij, abſoluitur, ergo omninò abſoluendus, quia quatenus ſubditus Epiſcopi Confeſſarij nulla afficitur reſeruatione, eùm tunc non ſit ſubditus formaliter Ordinarij reſeruantis, niſi materialiter. Tum quia Iudex debet iudicare ſecundùm leges loci, vbi habet forum. Hanc tenent Henr. libro ſexto cap. 14. §. 8. liter. R. Reginald. libro octauo numer.

69.

Digitized by Google

89. Bonacin. quæſt. 7. de pœnitent. p. 5. §. 2. numer. 9. apud Floronum capit. 3. §. iv. numer. tertio, §. Tenet tamen, quos ſequitur §. aut non poteſt, cum ea limitatione, modò commodè non poſſit remitti ad ſuum Ordinarium, eos ſequitur Diana reſolut. 103. de Sacrament. de Confeſſario Seculari, ſed non eſt neceſſaria iſta remiſſio, cùm verè poſſit tunc ab illo abſolui.

Quæres 21. An Nouitij, & alij collegialiter viuentes cum Profeſſis Regularibus teneantur caſibus Epiſcopalibus?

27 Reſpond. Non tenentur, ſed ſubiecti ſunt caſibus Regularibus. Probaui id pluribus in meo tractatu de profeſſione Regular. cap. 4. quæſt. 52. Vide Dianam reſolut. 110. vbi pro me citat Layman libro quarto, tractat. 5. cap. 6. numer. 4. Cordubam quæſtion. 3. Vecchium diſput. 9. dub. 26. numer. 2. contra verò citat quamplures, & ſubdit ex Peyrino tom. 2. ad Conſtitur. 10. Vrban. VIII. §. 61. num. 9. Paulum V. Viuæ vocis Oraculo 7. Auguſt. 1609. dixiſſe, poſſe Prelatos Regulares ſuis caſibus ſubijcere Nouitios, & hoc refert etiam Congregatio Sanctæ Mariæ Foliensis Titul. Caſuum reſeruator. §. 4. Subiungit idem Diana Vrbanum VIII. tuliſſe omnia Viuæ vocis Oracula, quaſi velit inferre, hoc ſubſiſtere non poſſe; ſed ego probaui reſolution. 31. queſtione ſecunda huiuſmodi ſubſiſtere, quæ ſunt fauore Prælatorum contra ſubditos.

Quæres 22. An Tertiariæ habentes requiſita in Decreto Sacræ Congregationis iuxta ea, quæ retuli reſolut. 3. quæſt. 4. §. Quartò, exemptæ ſint à caſibus Epiſcopalibus?

28 Reſp. Sic, quod probaui loco citato.

Quæres 23. An Confeſſarij Tertij Ordinis olim habuerint priuilegia abſoluendi à caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, & Epiſcopis?

29 Reſpond. Non inueni ſpeciale priuilegium circa hoc; immò Sixtus IV. Conſtitut. *Sedes Apoſtolica*, Dat. 29. Nouembris 1471. concedendo illis facultatem excipiendi confeſſiones Secularium, expreſsè prohibuit, nè abſoluerent à caſibus Epiſcopalibus. Quare nullum proprium habent priuilegium abſoluendi à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, vel Epiſcopis, quamquam ex alio capite per communicationem priuilegiorum conceſſorum, ſeu concedendorum aliorum Mendicantium, vel non Mendicantium, intelliguntur alias habuiſſe huiuſmodi facultatem abſoluendi à reſeruatis tam Sedi Apoſtolicæ, quàm Epiſcopis, nunc quibuſcumque ſublatam, iuxta ea, quæ diximus ſupra hic queſtione 9.

Quæres 24. An mortuo Conditore caſuum reſeruatorum, poſſint Confeſſarij abſoluere ab illis? Et procedit difficultas tam de caſibus à iure, idest in Concilijs, & Synodis reſeruatis, quàm ab homine?

30 Reſpond. Non poſſunt abſoluere à caſibus reſeruatis in Concilijs, ſeu Synodis, quia in his ordinantur ea, quæ perpetuò durare debent. Vtique verò à caſibus ab homine latis, probatur, quia facta ab homine, vt ab homine ſpirant per eius mortem, l. fin. ff. de pœnis, vbi dicitur, quòd interdictum non durat vltra mortem interdicentis, & l. 1. C. de poſtul. habetur, quòd præceptum Superioris non extenditur præter mortem præcipientis, Doct. in l. Imperium, in l. More, ff. de iuriſdict. omn. Iudic. dicunt cum Sebaſtiano Medices part. 2. libelli, Mors omnia ſoluit, conſil. 59. quòd iuriſdictio ſoluitur morte ius dicentis; & Canoniſtæ in cap. A nobis 21. de ſentent. excommunicat. aſſerunt, & probant, acta vt ab homine ſpirare morte concedentis, & colligitur ex cap. Gratum 20. cap. Licèt 30. de offic. Delegat. capit. final. de offic. Legati, iuncta gloſa verſic. Expiret, & in cap. In literis 9. de offic. Delegat. verſic. Officio ſuo. Eſtque lata differentia inter Legem, cuius acta dicuntur à iure, eo quòd in corpore iuris regiſtrantur, perpetuò valitura, & mandatum, ſeu præceptum, cuius acta dicuntur ab homine, quandoque in iuris corpore regiſtrata, non ad perpetuitatem, ſed ad memoriam; Lex ergo ſemper durat, cùm ſemper loquatur, l. Ariani, C. de Hæretic. Præceptum autem ſpirat cum morte præcipientis, cùm ab eius viua iuriſdictione, & voce pendeat, Silu. verſic. Clandatum quæſt. 3. & ex eo Sanch. libr. 7. diſputat. 2. numer. 13. & ex his Nald. verſic. Lex numer. 2. Sair. libr. 1. cap. 7. numer. 12. & alij communiter; Scio quandoque confundi hos terminos, Lex, Præceptum, & Decretum, vt colligitur ex Conſtitut. Sixti Quinti, *Nuper ſiquidem*, illis verbis: *Vt Romanorum Pontificum præcepta, prout decet, inuiolabiliter obſeruentur*. Quo nomine, *Præcepta*, veniunt duę Bullæ, vna Pij Quinti, & altera Gregorij Decimitertij. Ita Trimarchus ex Minimis de ſolicit. diſputat. 4. numer. 23. Sed in ſubiectâ materia in dictis Bullis inſerta accipitur pro Lege, & Ordinatione perpetuò valitura, in caſu autem noſtro accipitur preſsè pro ea ordinatione, quæ durat, hominis ordinantis vita durante.

Sed præfati caſus ſunt ab homine, ſiquidem huius generis reſeruatio dignoſcitur per huiuſmodi verba, *Nobis reſeruamus*. Quæ formaliter, & in terminis habentur in Tabella data Mediolani ex Synodali Seſſ. die 23. Aprilis 1627. ſub Federico Archiepiſcopo Cardinali Borromęo verè Sanctæ Memoriæ, ad verbum renouata ab eius Succeſſore Archiepiſcopo Cardinali Montio non inferioris notæ vita, & regimine; ergo per illius mortem ceſſauit reſeruatio.

Hanc reſponſionem communiter tenent cum Graff. pr. libro primo, cap. ſecundo, numer. nono, & cap. quarto, regul. 11. Victorell. ad cap. ſeptimũ, Poſſeuin. de Offic. Curat. numero 48. §. Murtuo, vbi præter Graffium allegatum citat Medinam libro primo cap. decimo ſui inſtruct. Sa verſic Abſolutio num. 20. alios citat Floren. part. 1. cap. 4. §. 8. num. 5.

Obijcies primò, Quia in dicta Tabella habetur ſequens clauſula: *Hanc autem anniuerſariam caſuum reſeruationem, promulgationemque etiam poſt hunc annum, tamdiu robur, ac vim habere ſtatuimus, quò ad altera promulgatio proximè fiat*. Quæ ſine dubio dicitur perpetuare factam ab homine reſeruatione, à ſimili, de proceſſibus Bullæ Cœnæ Domini, qui durant, quouſque alij publicentur;

ſed poſt eius mortem nulla facta fuit illorum, aut aliorum caſuum reſeruatio, ergo adhuc durat vetus.

Reſpond. Illam clauſulam non ſe extendere vltra mortem reſeruantis, ſed intelligendam eſſe reſpectiuè ad annualem promulgationem ab eodem faciendam, nam accidere poteſt, quòd promulgatio, quæ ineunte menſe Ianuario agenda eſt, non ſtatim fiat, ſed interponantur aliquot dies, ex qua tamen interpoſitione non ceſſat reſeruatio, ſed continuatur, donec proximè renouetur, & verbum, *proximè*, id ſatis declarat. Et confirmatur, quòd iſta prorogatio referatur ad vitam ipſius reſeruantis, quia per illud verbum, *ſtatuimus*, lex non indicitur, ſed factum ab homine ordinatur, & ſicut tollitur hæc ordinatio morte ſtatuentis, ita & ceſſat prorogatio reſeruationis, quæ ab ea pendet. Deinde ſi perpetuò durarent etiam poſt mortem Archiepiſcopi, iam non eſſent caſus ab homine, ſed à iure. Nec eſt ſimile de proceſſibus Bullæ Cœnæ Domini, in quibus dicitur, quòd debent durare quouſque alij huiuſmodi proceſſus ab ipſo Conditore, aut alio Romano Pontifice pro tempore exiſtente fiant, aut publicentur, quia in dicta Tabella non fit mentio de Succeſſore.

Obijcies ſecundò, quia poſt eius mortem ſingulis annis in Chalendario admoniti fuerunt Parochi, vt promulgarent ſuis Populis caſuum reſeruationem, & de alijs non poteſt eſſe ſermo, quam de antedictis, ergo adhuc intelliguntur reſeruati.

Reſpond. Quòd huiuſmodi promulgatio legalis non eſt, ſed ſimplex admonitio, qua Parochi ſuas oues inſtruunt in cognitione caſuum reſeruatorum, vt eos mente teneant ad fugam, & ſi caſu inciderint, ſciant ad quos debeant accedere pro abſolutione, in qua monitione abſtrahunt ab eorum exiſtentia, quam illis conferre non poſſunt, ſi non exiſtant, cùm non ſint Legiſlatores.

Objcies tertiò, quia Vicarius Generalis, Sede vacante, reuocauit omnes licentias, aliàs tempore peſtilentiæ conceſſas pro caſibus reſeruatis, & renouauit omnia edicta, & ordinationes factas à mortuo Archiepiſcopo, ergo & renouauit reſeruationem caſuum.

Reſpond. In eo edicto ſermonem eſſe de licentijs caſuum reſeruatorum à iure, non ab homine, cum ex probatis nulla extet reſeruatio, neque ſuper illam cadere poteſt reſeruatio licentiarum, cùm non entis nullæ ſint qualitates, & paſſiones, ex vulgatis iuribus, ridiculum enim eſt, reuocare, quod non eſt, cùm reuocatio terminetur ad aliquid exiſtens, & non ad id, quod non eſt. Et quamuis renouata fuerint omnia præmortui edicta, tamen renouata non fuit caſuum reſeruatio, quia de illis nulla mentio facta fuit, quod neceſſarium fuiſſet; tum quia, vt apertè colligitur ex diſcurſu edicti, confirmata fuerunt ſolùm ea edicta, quæ concernunt temporalia ſpectantia ad titulum de vita, & moribus Clericorum.

Patet ergo ex his, caſuum ab homine reſeruationem poſt mortem Conditoris ceſſare, & hoc in genere certiſſimum eſt, & etiam in ſpecie caſus noſtri iam reſoluti.

Quæres vigeſimoquintò, An quotieſcumque Epiſcopi reſeruant ſibi aliquos caſus ab homine, inter quos reponunt alios in ſuis Synodis, ſeu Concilijs reſeruatos, cenſeantur reliqui in ijſdem iuribus Synodalibus, vel Conciliaribus regiſtratis ſublati, & non reſeruati? Comitolus libro primo reſponſionum moral. quæſtione vigeſima quinta, Homobon. de caſibus reſeruatis, capit. tertio, §. Quorum caſuum, quos citat, & ſequitur Floronus capite quarto, §. VIII. numero quarto aiunt, quòd quando Superior aliquot caſus ſibi reſeruat in Tabella, ſeu ab homine, alios à iure, ſeu in Synodis reſeruatos excludi, ſeu ceſſare quo ad reſeruationem, quia incluſio vnius eſt excluſio aliorum, capit. Nonne, de præſumption.

31 Reſpond. Ex reſeruatione facta ab homine nequaquam excluduntur caſus alij à iure reſeruati in Concilijs, ſeu Synodis, niſi *Legiſlator* illos expreſsè reijciat. Suadetur, quia nulla ſufficiens ratio ad hoc aſſignari poteſt, ſiquidem illæ ordinationes, quas Legiſlator vt homo facit, nullam habent efficaciam ex ſe deſtruendi iam facta ab eodem, vel Prædeceſſoribus, vt à iure, ergo adhuc intacta remanent. Quod ſi aliquis caſus regiſtratus in Synodo, ſeu Concilio transfertur ad caſus ab homine, & inter illos connumeretur, vt fecit Eminentiſſimus Cardinalis Borromæus die duodecima Aprilis 1606. qui caſum inceſtus cognationis in primo, & ſecundo gradu ex Concilio Prouinciali tranſtulit in caſus ab homine, illi coniungendo cognationem ſpiritualem; puto in hoc euentu, huiuſmodi caſum, vti à iure, omnino ceſſare, & euadere caſum ab homine, quia Superior poterat efficere inceſtum ſecundum cognationem ſpiritualem caſum, abſque eo, quòd eam coniungeret cum cognatione carnali, ergo inceſtum ſecundùm cognationem reponendo cum caſibus ab homine, voluit illum recipere conditionem caſuum ab homine, & ſic per eius mortem ceſſare. Et ſi ita intelligant ſupradicti Doctores, benè loquuntur, aliter non ſunt audiendi, cùm rationem ſufficientem non adducant; & cùm alij ſint caſus ab homine, alij à iure, non video, quare ex conditione caſuum ab homine, ceſſent caſus à iure, neque enim Leges, & Decreta Synodorum, & Conciliorum ceſſant, niſi Superior per ſuum Decretum, adhibitis requiſitis, faciat ea ceſſare.

Beia part. 4. caſu 16. §. Extat tandem, refert Clement. VIII. antequam conderet Decretum de caſibus reſeruandis ab omnibus Superioribus Regularibus, feciſſe ſibi, & Sacræ Congregationi præſentari in ſchedula omnes caſus reſeruatos per Regulas, aut Conſtitutiones, ſeu Conſuetudines cuiuſlibet Religionis, quibus viſis in dicto Decreto præſcripſit quoſdam reſeruandos, & alios de conſilio, & conſenſu totius Capituli Generalis pro tota Religione, ſeu Capituli Prouincialis pro vnaquaque

quaque

quaque Prouincia, iuxta quod dicam alibi. Ex quo ſufficienter colligi poteſt, alios caſus, quos Religio vnaquæque habebat in ſuis Regulis, aut Statutis, iam extinctos eſſe, & nullius eſſe valoris, ab illiſque poſſe ſimplices Confeſſarios abſoluere.

Quæres 26. An Confeſſarij Regulares extra Italiam hiſce temporibus poſſint abſoluere à caſibus Sedi Apoſtolicæ, & Ordinarijs reſeruatis? Nam Decreta Clementis VIII. Pauli V. & Vrbani VIII. de quibus dixi ſupra quæſtione nona, afficit Confeſſarios ſolùm intra Italiam exiſtentes.

32 Reſpond. Non poſſunt, quia Sacra Congregatio eos pares fecit cum Italis, vt conſtat ex ſequenti Decreto ſubiecti tenoris.

33 *Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita cenſuit per confirmationes priuilegiorum, quas Regulares à Sede Apoſtolica poſt Sacrum Concilium Tridentin. obtinuerunt, nequaquam reuixiſſe priuilegia priùs ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipſius Cõgregationis Decretis ſublata, atque extincta, ſi quæ habebant, abſoluendi à caſibus Ordinario loci reſeruatis: Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuit, vtpotè ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem, vires, ac robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuilegiorum confirmationibus; ac proinde Regulares cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Inſtituti, etiam neceſſariò exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim Priuilegiorum, aut Confirmationum eiuſmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps fortè obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſeruatis: Ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas, atque irritas fuiſſe, ac fore; ab alijs verò caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ſiquidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe, iiſdem Sacræ Congregationis Decretis hac de re editis, iuſſu Sanctæ Memoriæ Clement. VIII. Quam Sacræ Congregationis ſententiam Sanctitas ſua ad ſe relatam approbauit, mandauitque ab omnibus, ad quos pertinet, inuiolabiliter obſeruari. Romæ 17. Nouembr. 1628.*

Hinc aduerte, cautè legendos eſſe Compendiatores priuilegiorum, aſſerentes extra Italiam Confeſſarios Regulares poſſe abſoluere a quibuſcumque reſeruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini, & à caſibus, & cenſuris reſeruatis Ordinarijs, quia eſto bene dixerint pro eo tempore, nunc tamen poſt præſcriptum Decretũ eorum aſſertiones nullæ ſunt, & iſti ſunt Cruz libr. 2. de ſtatu Regul. cap. 6. dub. 6. & 7. concluſ. 3. Rodr. apud Portell. verſic. Abbas num. 12. & verſic. Confeſſor num. 22. §. At ſicut, Compend. eoſdem citans reſolut. 3. num. 35. & quamplures alij, qui ſcripſerunt ante dictum Decretum.

Quæres 27. An ſtando in iure cõmuni, & ſecluſo priuilegio Confeſſarij Regulares olim potuerint abſoluere à caſibus, quos Ordinarij locorum extra ius commune ſibi ſolebant reſeruare? Duæ ſunt opiniones; vna negatiua; quam ſequuntur Sotus in 4. diſt. 18. quæſt. 4. artic. 3. §. Vtrum verò, S. Anton. part. 3. cap. 11. §. Sed, Nauar. cap. 27. num. 266. Finell. cap. 3. num. 5. quos pro ſe citat Floron. part. 1. cap. 1. §. 1. num. 6. §. Quid igitur, ea ratione deducta ex Extrau. com. incip. Super cathedram, de Sepulturis, quam caſſatam à Benedicto XI. in ſua incip. Inter cunctas, de priuileg. renouauit eiſdem verbis Clement. V. incip. Dudum, de Sepult. quia Papa ſe declarat, non concedere ampliorem facultatem abſoluendi Confeſſarijs Regularibus, quàm habeant Curati; ſed iſti non poſſunt abſoluere à reſeruatis Epiſcopi ſiue expreſſis in iure, ſiue extra, cap. 2. de pœnit. in 6. vbi gloſa, & in dictis Extrau. Clem. verſic. conceſſa, & gloſ. verſic. A iure extrau. Super cathedram; ergo neque Religioſi, qui tunc temporis nullum habebant priuilegium. Altera opinio affirmatiua erat Silu. verſic. Confeſſor 2. num. 5. §. Secunda opinio, vbi plures pro ſe citat, quem ſequitur Cruz libr. 2. cap. 6. dub. 7. concluſ. 2. vbi citat Armillam verſic. Abſolutio num. 25. Tabienam verſic. Diſpenſatio §. 13. cum alijs; horum ratio fuit, quia Confeſſarijs Regularibus in Clement. Dudum, datur facultas abſoluẽdi à caſibus reſeruatis Epiſcopis extra ius commune, eò modo, quo conceditur Curatis, qui ab illis poſſunt abſoluere.

34 Reſpond. Regulares Confeſſarij olim tempore Benedicti XI. habebant facultatem abſoluendi à caſibus extra ius commune reſeruatis Epiſcopis; non autem tempore Bonifacij VIII. qui fuit ante Benedictum, neque tempore Clementis V. qui renouando ſub eiſdem verbis Extrauagantem Bonifacij, caſſauit eam Benedicti. Curati autem nunquam habuerunt facultatem de iure communi abſoluendi à reſeruatis quibuſcumque.

Primum, quòd Regulares potuerint abſoluere à reſeruatis extra ius commune apertè colligitur ex Extr. *Inter cunctas*, de priu. ibi: *Per hoc autem non intendimus, quòd ſæpè dicti Fratres, qui ad hoc eliguntur officium exercendum plus habeant in audiendis confeſſionibus, & pœnitentijs iniungendis, quam Parochiales Sacerdotes noſcuntur habere; ſicque de caſibus Epiſcopis, & Superioribus, quos inferius annotamus, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruatis ſe nullatenùs intromittant.* Si ergo non poſſunt ſe intromittere in caſibus notatis in dicta Extrauaganti, ergo in alijs; excluſio enim vnius eſt incluſio alterius.

Secundum, quod non potuerint temporibus Bonifacij, & deinceps poſt Clemen. V. probatum fuit per argumentum fauore primæ opinionis.

Tertium, quòd Curati non poſſint iure communi abſoluere a quibuſuis reſeruatis, colligitur apertè ex cap. 2. de pœnit. in 6 & gloſis ſupra citatis pro prima opinione.

Quæres 28. An Confeſſarij Regulares, ſeu etiam Seculares approbati a magnis Prælatis habeant facultatem abſoluendi quoſcumque ad ſe accedentes, etiam à caſibus reſeruatis Epiſcopo, in cuius Diœceſi eſt Eccleſia exempta.

35 Reſpon. Vtrumque poſſunt, vt probaui reſolut. 36. quæſt. 37.

RESOLVTIO VII.

De exemptione, & ſubiectione odioſa Regularium Epiſcopis.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio hæc notiſſima eſt.*
2 *Subiecti olim erant Epiſcopis de iure communi.*
3 *Exempti ſunt ratione perſonæ, rei, & loci.*
4 *Loca eorum ſunt exempta.*
5 *Concilijs & Synodo intereſſe cogi non poſſunt.*
6 *Obſeruare illa non tenentur.*
7 *Obſeruare tenentur Synodalia concernentia eorum officium.*
8 *Pœnis Synodalibus non ſubijciuntur.*
9 *Cenſuris illos compellit in caſibus ſibi ſubiectos.*
10 *Excommunicatos denunciat ſibi ſubiectos.*
11 *Abſolui non poteſt intra Religionem denunciatus ab Epiſcopo.*
12 *Clauſtralis delinquens extra quando puniatur ab Epiſcopo.*
13 *Deprehenſus in fragranti crimine non poteſt carcerari nec puniri.*
14 *Iudex Regularis cum ſolo proceſſu Epiſcopi nullo punit reum.*
15 *Tertiarij exempti ſunt à iuriſdictione Epiſcopi.*
16 *Prædicare, aut ſermonizare non poſſunt ſine Epiſcopo.*
17 *Prædicatores de iure non ſunt examinandi.*
18 *Prædicatores quandoque prohibentur prædicare in ſuis Eccleſijs.*
19 *Compelluntur prædicare vbi habent curam animarum.*
20 *Conformare ſe debent Miſſæ, quas Seculares audiunt.*
21 *Puniuntur prædicantes ſine licentia Epiſcopi.*
22 *Ieſuitæ & communicantes prædicant ſine licentia, vbi deſunt Ordinarij.*
23 *Stipendium recipiunt iuxta conſuetudinem loci.*
24 *Prædicandi licentia ſolius Parochi non ſufficit.*
25 *Epiſcopi concionantur in Eccleſijs Regularium.*
26 *Licentia ſuorum Superiorum requiritur ad prædicandum.*
27 *Prædicantes ſine licentia peccant mortaliter.*
28 *Profeſſio Fidei requiritur à Prædicatoribus.*
29 *Exiſtentes extra clauſtra quando admittantur ad prædicandum.*
30 *Pauperes non commendant ſine Epiſcopo.*
31 *Indulgentiam concedunt.*
32 *Excommunicati ſunt prohibentes audire conciones Religioſorum.*
33 *Prædicant ſuis Monialibus ſine Epiſcopo.*
34 *De Confeſſarijs ſubiectis Epiſcopis remiſſiuè.*
35 *De Regularibus Parochis.*
56 *Capaces ſunt curæ animarum.*
37 *Deputantur à ſuis Superioribus.*
38 *Non remouentur ſine rationabili cauſa.*
39 *Quò ad curam tenentur ſeruare ordinationes Epiſcopales.*
40 *Exiſtens extra ſubditur Epiſcopo quò ad curam.*
41 *Hieroſolymitani ſubſunt.*
42 *Accedunt ad Synodum.*
43 *Parochi accedunt ad proceſſiones cum alijs.*
44 *Caſuum Congregationibus interſunt.*
45 *Religioſus non poteſt præfici Eccleſiæ ſeculari.*
46 *Niſi tempore peſtis amouibiliter.*
47 *Remouetur ab Epiſcopo, vel à proprio Prælato.*
48 *Poteſt delegare facultatem audiendi confeſſiones alijs approbatis.*
49 *Prælatus miniſtrans Sacramenta Matrimonij, & Vnctionis contra ſuum ſubditum Curatum eſt excommunicatus.*
50 *Miniſtrans Matrimonium eſt ſuſpenſus.*
51 *Prælati nullius Diœceſis habent ius in Parochos, & animas.*
52 *Concurſus ad curam animarum negatur Regularibus.*
53 *Manentes extra clauſtra quomodo ſubdantur Epiſcopis.*
54 *Extra manet de licentia ſui Superioris.*
55 *Quis ſit iſte Superior?*
56 *Curatus extra manens punitur à ſuo Prælato extra officium curæ.*
57 *Delinquens in officio accepto ab Epiſcopo punitur.*
58 *Grangijs manens punitur à Superiore Regulari.*
59 *Præſidens erectioni noui Conuentus non ſubditur Epiſcopo.*
60 *Hieroſolymitani extra ſubduntur Epiſcopis.*
61 *Apoſtatæ puniuntur etiam ab Ordinarijs.*
62 *Studentes extra quemuis Conuentum ſubduntur Epiſcopis.*
63 *Contra quos procedit etiam per cenſuras.*
64 *Eiecti ſubduntur Epiſcopis.*
65 *Exercentes extra ſpiritualia ſubduntur Epiſcopis.*
66 *De poteſtate Epiſcopi contra Religioſos delinquẽtes circa Moniales.*
67 *Monialium Confeſſiones non audiunt niſi approbati ab Epiſcopo.*
68 *Delinquentes circa adminiſtrationes bonorum Monialium ſubſunt.*
69 *Puniuntur ingreſſi clauſuram Monialium.*
70 *Excommunicationi contra accedentes ad Moniales non ſubſunt.*
71 *Scribens Moniali non ſubeſt pœnis contra alloquentes.*
72 *Alloquentes quaſuis Moniales ſunt priuati vocibus, & officijs.*
73 *Decretum S. C. de non alloquendo Moniales refertur.*
74 *Dubia ſuper eo reſoluuntur.*
75 *Diſtantia nimia, quæ dicatur.*
76 *Qui veniant ſub nomine Officialium in Decreto.*
77 *Alloquens Monialem extra Monaſterium non ſubijcitur pœnis.*
78 *Galli non ſubduntur, quia ibi non ſeruatur clauſura.*
79 *Pœnę dictæ præter acceſſum requirunt locutionem.*
80 *Alloquens exiſtens in ſua cella exiſtenti in ſua*

vnius

vnius parietis diuiſione ſubeſt.
81 *Alloquens paucis vrbanitatis cauſa excuſatur.*
82 *Peccat mortaliter alloquens Moniales.*
83 *Etiam vnica vice.*
84 *Hieroſolymitani comprehenduntur ſub Decreto, num. 73.*
85 *Scribens Monialibus non ſubditur Decreto.*
86 *Alloquentes carcerantur ab Epiſcopo.*
87 *Diſpenſantur à ſuis Superioribus in pęnis dicti Decreti.*
88 *Pœnas dictas ſubire non tenentur ante condemnationem.*
89 *Pœna nulla iure communi eſt contra alloquentes Moniales.*
90 *Alloquuntur Moniales conſanguineas cum licentia Epiſcopi.*
Decretum refertur.
91 *Decretum non alloquendi Moniales loquitur de quibuſcumque exiſtentibus intra clauſuram.*
92 *Epiſcopus punit Regulares alloquentes etiam cum alijs quàm Monialibus.*
93 *Punit Pręlatos dantes iniuſtam licentiam Monialibus egrediendi.*
94 *Religioſus ingrediens in caſibus licitis non punitur.*
95 *Eccleſias, & Monaſteria non viſitat.*
96 *Quando habet ius infringit portas.*
97 *Viſitat Confraternitates erectas in Eccleſijs eorum.*
98 *Epiſcopus punit Regulares in defectum Prælati.*
99 *Priuilegia Regularium non interpretantur.*
100 *Non habet ius in Regulares, in quorum eſt poſſeſſione iudicandi.*
101 *Vagantes prætextu acceſſus ad Superiores non punit.*
102 *Proceſſare non poteſt Religioſum complicem cū ſuo ſubdito.*
103 *Dies feſtos annunciant in proprijs Eccleſijs.*
104 *Baldachinum erigit in Eccleſijs Regularium.*
105 *Iuriſdictionem contentioſam non exercet in locis exemptis.*
106 *Oblationes factæ imaginibus in locis Regularibus ſunt ipſorum.*
107 *Quò ad Ordines in multis ſubſunt Epiſcopis.*
108 *Ordinationes habere poteſt in Eccleſijs Regularium.*
109 *Procedit contra Religioſum impedientem, ne coniugatus Religioſus reſtituatur ſuæ vxori.*
110 *Cauſas Regularium non cognoſcit.*
111 *Ne celebrent extranei in Eccleſijs Regularium prohibet.*
112 *Conſeruatore carentes conueniuntur coram Ordinario.*
113 *Nouitius recipitur ſine examine Epiſcopi prævio.*
114 *Conuentus noui non recipiuntur ſine licentia Epiſcopi.*
115 *Nouitij quò ad delicta commiſſa ante ingreſſum ſubduntur Epiſcopis.*
116 *Nouitij delictum in Nouitiatu commiſſum punitur in Religione.*
117 *Prædicare poſſunt in ſuis Eccleſijs inuitis Epiſcopis.*
118 *Miſſas ante Parochialem celebrare poſſunt.*
119 *Licentiam eleæmoſinandi non tenentur petere ab Epiſcopo.*
120 *Tertiarij quærunt eleæmoſinas nullo prohibente.*
121 *Querelam Correligioſorum non poteſt Epiſcopus acceptare.*
122 *Tertiarius querelans nullas incurrit pœnas.*
123 *Carcerans Religioſum eſt excommunicatus.*
124 *Querelans, & querelam recipiens laicus eſt excommunicatus.*
125 *In cauſis Fidei procedit contra Regulares.*
126 *Quò ad proceſſiones An ſubſint Epiſcopis.*
127 *Proceſſiones publicæ quænam.*
128 *Diſtantes per milliare non poſſunt cogi ad proceſſiones.*
129 *Vocandi ſunt, aliter non tenentur.*
130 *Cenſuris cogi poſſunt.*
231 *Monachi etiam tenentur ad proceſſiones.*
132 *Proceſſio conuocatur etiam in Eccleſijs Regularium.*
133 *Parochus cogitur ad proceſſiones.*
134 *Qui Regulares non poſſint cogi.*
135 *Proceſſiones extra ſuos Conuentus facere non poſſunt.*
136 *In proceſſionibus extra clauſtra pertranſeunt mulieres.*
137 *Præcedentia in proceſſionibus quomodo attendatur.*
138 *Capuccini non præcedunt alios Mendicantes.*
139 *Præcedentiæ controuerſias componit Epiſcopus.*
140 *Accedunt ad proceſſiones Oppidorum.*
141 *Vbi eſt duodenarius non acceditur ad proceſſiones.*
142 *Vocandi ſunt perſonaliter.*
143 *Epiſcopus proceſſum ceptum contra egreſſum, terminare poteſt licèt ingrediatur.*
144 *Exorcizare poſſunt ſine Epiſcopo.*
145 *Ab hoc exercitio ad nutum Superioris remoueri poſſunt.*
146 *Epiſcopi non prohibent hoc exercitium.*
147 *Synodus Parmæ refertur de pœnis contra exorcizantes ſine licentia.*

1 EXemptio Regularium ita notiſſima eſt, vt ſit ſuperuacaneum, inquit Portell. verſic. eod. de ea tractare probando. Et loquendo de exemptione à iuriſdictione Epiſcopi id manifeſtum eſt priuilegijs & in iure communi regiſtratis, cap. Nimis iniqua 16. & cap. Nimis praua 17. de exceſſib. Prælat. Clement. 1. eod. Clem. 2. de cenſibus, Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 20. ſuper quod cap. vide Barboſam citantem Rod. tom. 1. quæſt. 17. art. 9. & alios, & extra ius vagantibus a diuerſis Summis Pontificibus conceſſis Religionibus, quæ obiter infra referam, de quibus Rodriq. tom. 2. quæſt. 63. art. 1. 2. 3. cum ſuo Compend. reſolut. 63. num. 14. & ſequ. Confect. tit. v. per totum, Compendd. priuil. verſ. Exemptio, Summiſtæ verſic. eod. Ampliſſimas ergo olim habebant exemptiones contra Prælatos Eccleſiaſticos, ſed tēporum mutatione cùm varientur priuilegia, cap. Quia ſancta 28. diſtinct. 63. §. Verùm quia, quod accidit ipſis Regularibus, forſan ob eorum abuſum, & alias cauſas, quæ potius ſub ſilentio tranſeundæ ſunt, quàm referendæ, huiuſmodi

huiuſmodi

Google

iuſmodi priuilegia exemptionum à diuerſis Pontificibus in dies è medio tolluntur, aut ſaltem adeo reſtringuntur, vt vix retineant nomen exemptionis. Sed vt diſtinctè procedatur.

Quæres 1. An Religioſi olim antiquitùs fuerint ſubiecti Epiſcopis?

2 Reſpond. Fuerunt, quod clarè colligitur ex tota ferè cauſa 18. quæſt. 2. præſertim cap. 1. cap. Si quis Abbas 15. cap. Abbates 16. cap. Monaſteria 17. cap. Abbatibus 18. cap. Cognouimus 19. cap. Viſitandi 28. cap. Non ſemel 29. cap. Eleutherius 30. Nauar. tom. 4. de Regul. numer. 22. Et quamuis illa capita loquantur de Monachis, & non de Mendicantibus, qui illis temporibus non erant, tamen eiſdem poteſt applicari illa ſubiectio, quia ſi Papa in confirmandis Religionibus Mendicantibus, quæ originem habuerunt à Sanctis Dominico, & Franciſco, noluiſſet illos eximere, remanſiſſent, ſeu inſtituti fuiſſent ſub iuriſdictione Epiſcoporum, ſicut ſubiecti erant tunc Monachi; neq; obſtat, quòd Mendicantes non fuerint illis temporibus ante annum 1200. quia lex ſemper loquitur, l. Arianus ff. de Hæret. & comprehendit ſubditos tam præſentes, quàm futuros. Immò neceſſaria fuit huiuſmodi ſubiectio, quia non poteſt dici quis exemptus, qui nunquam ſubiectus fuit, Barboſa ad cap. 13. ſeſſ. 25. num. 34. Quar. verſ. Concilium Prouinciale poſt num. 16. in noua edit. Vndè exemptus, & non ſubditus coincidunt, exemptus enim eximitur à iuriſdictione Ordinarij, & immediatè ſubeſt Papæ, cap. Frater noſter 16. quæſt. 1. cap. Sicut nobis, §. fin. de ſupp. neglig. Prælat. Graff. prax. lib. 2. cap. 5. num. 23. & tom. 2. conſil. 2. diff. 3. num. 5. de pœnit. ait exemptionem propriè ponere aliquem extra iuriſdictionem alterius, itaque exemptus dicitur, qui ante exemptionem erat ſubiectus iuriſdictioni alterius.

Quæres 2. Suppoſita ergo exemptione Regularium à iuriſdictione Epiſcoporum, quibus olim ſubijciebantur. An ab illis ſimpliciter ſint exempti ratione delicti, ſeu contractus, aut rei?

3 Reſpond. Sunt, ſeu veriùs fuerunt ex Conſtitut. Gregor. XI. inſerta in Mari magno Sixti IV. eamdem confirmantis apud Confect. pag. 64. his verbis. *Et ne prætextu Conſtitutionis Innocent. IV. Prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Volentes* (regiſtrata in 6. cap. 1. de priuil.) *locorum Diœceſani, & alij Ordinarij, ac alij quicumque in perſonas, & Loca Fratrum Prædicatorum, contra eiuſdem Gregorij Prædeceſſoris Ordinationem ſibi quamcumque iuriſdictionem, & ſuperioritatem vendicare præſumant, diſtinctiùs inhibemus, ne quiſpiam abſque dictæ Sedis ſpeciali commiſſione, & authoritate in perſonas, domos, & loca dicti Ordinis Prædicatorum, vtpotè prorſus exempta, aliquas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſpecialiter, vel generaliter quomodolibet promulgare; aut in perſonas, domos, & loca huiuſmodi aliquam præeminentiam, ſuperioritatem, & iuriſdictionem quomodolibet exercere præſumant, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei, de qua contra ipſos ageretur, vbicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernimus quoque ex nunc quaſlibet Excommunicationis, Suſpenſionis, & Interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſuis pœnas, & ſententias generales, vel ſpeciales continentes, quos, vel quas promulgari, vel haberi, & omnia, quæ contra Fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam eorum exemptione, vtpotè notoria, non aliter allegata, nullius roboris, vel momenti eſſe, & pro infectis haberi debere.* Sunt ergo exempti non ſolùm ratione perſonæ, ſed etiam ſuorum locorum in delictis, contractibus, & rebus, ita quòd cenſurari non poſſunt ab Ordinarijs; neque Epiſcopi poſſunt exercere alquam iuriſdictionem, aut præeminentiam in eorum locis; præterea quæcumque facta ipſo iure nulla ſunt; demum non tenentur oſtendere eorum exemptionem, vtpotè notoriam.

Dixi, *veriùs fuerunt*, quia hiſce temporibus in multis ſubijciuntur Epiſcopis, ratione delicti, nempe ſi ſcandaloſè extra delinquant, ſicut & Parochi, Confeſſarij habentes curam Monialium, de quibus ſingillatim dicam partim infra, partim ſuis locis; item ratione rei, vt in adminiſtratione bonorum Monialium; item in præeminentia, nam erigit Baldachinum Epiſcopus in Eccleſijs Regularium, dum Pontificalia ibi exercet, vt dicam infra ſub quæſt. 27.

Quæres 3. An ſint exempti non ſolum quò ad perſonas, ſed etiam quò ad ſua loca, Monaſteria, & Eccleſias? Suar. de cenſur. diſp. 5. ſect. 4. num. 6. aſſerit, Monaſteria dici loca exempta quò ad perſonas tantùm, non vero etiam quò ad ſe, ſed verius eſt oppoſitum.

4 Reſp. Non ſolùm perſonæ quò ad ſe, ſed etiam loca ipſarum, vti ſunt Monaſteria, & Eccleſiæ ratione ſui cum dependentia ad Religioſos ſunt exēpta à iuriſdictione Epiſcopi. Probatur, Tum ex priuilegijs, nam Bonifacius IX. Conſtitut. *Sacræ Religionis*, apud Confect. locis, & Eccleſijs Prædicatorum fecit exemptionem in hæc verba: *Ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus quæcumque perſonæ cuiuſcumque ſtatus, vel conditionis extiterint, quæ Eccleſias, ſiue loca quæcumque dicti Ordinis violare, ſeu in eis violentiam damnabilem exercere præſumpſerint, eo ipſo excommunicationis ſententia ſint innodatæ.* Reſeruatur Papæ, ſeu Superioribus Regularibus. Nicol. V. Conſtitut. *Etſi cunctorum*, apud Confect. pag. 43. prohibendo Ordinarijs ſub excommunicatione ipſo iure incurrenda, ne Fratres capiant, incarcerent, perturbent, neque moleſtent; de exemptione locorum illorum habet hæc verba: *Quod licèt ipſi Fratres, ipſorumque domus, & Loca, per ſpeciale Sedis Apoſtolicæ priuilegium ab omni iuriſdictione, & ſuperioritate quorumcumque Ordinariorum ſint exempti.* Patet hoc etiam ex verbis allatis Sixti IV. præced. quæſtione. Tum quia Epiſcopi viſitare non poſſunt Monaſteria, neque Eccleſias Regularium, vt videre eſt cap. 8. ſeſſ. 7. & ibi Barboſa, expreſſiùs Confect. tit. v. cap. 2. Sed Eccleſiæ, & loca alia viſitantur non ſolùm ratione perſonarum, ſed etiam ratione ſui, ergo ſi Epiſcopi non poſſunt viſitare illa, ſignum eſt, quod ſunt exempta etiam ratione ſui. Ita tenent Bonacin. diſput. 1. de cenſur. quæſt. 1. p. 5. num. 18. & Paulus Squillante de priuil. Cleric. cap. 2. dub. 6. num. 68. apud Dianam tract. 5. Miſcellan. reſolut. 74. §. Dico in fine.

Sed

Sed huiuſmodi exemptio ratione locorum in pluribus limitatur, nam vt dixi præced. quæſito Epiſcopus in Eccleſijs Regularium erigit Baldachinum infra quæſt. 27. punit Religioſum ibi delinquentem, iuxta quod dicam infra quæſt. 9. extrahit ab Eccleſijs, & eorũ Monaſterijs reum, iuxta quod dixi reſol. 1. quęſt. 2. & in alijs caſibus, de quibus infra ſuis locis.

Quæres 4. An Religioſi teneantur, & cogi poſſint intereſſe Synodo, ſeu Cõcilijs Prouincialibus Archiepiſcoporum?

5 Reſpond. Religioſi Parochi tenentur accedere, ad quod cogi poſſunt, Tridentin. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 2. ibi Barboſa numer. 28. citans alios cum Piaſecio in ſua Praxi Archiepiſcop. part. 2. cap. 2. num. 2. Quod ſi curæ inſeruiatur per Sacerdotem Secularem, in eo caſu nullus Religioſus, cùm non ſit Curatus, accedere tenetur, ſed ſufficit mittere illum Sacerdotem, vt docet Sellius cap. 25. num. 32. & ex eo citatus Barboſa num. 30. Excluſa verò cura animarum, nullus Religioſus exemptus tenetur accedere ad Synodum, vt probatur ex Concil. Turonenſi relato cap. Epiſcopus, diſt. 18. cap. fin. 18. quæſt. 2. §. Canonica, cap. Nimis praua 17. de exceſſ. Prælat. Ita Confect. tit. V. cap. 3. Barboſ. ad dictum cap. num. 28.

Quęres 5. An Religioſi ſubijciantur legibus Synodalibus, aut Concilijs Prouincialibus.

Reſpond. Non ſubijciuntur Decretis contentis in eorum Synodis, aut Concilijs, neque quò ad eorum obſeruationem, niſi quatenùs Religioſi aliquo fungatur officio dependenter ab Epiſcopis, vt ſunt Officium Parochi, Confeſſarij, Concionatoris, &c. neque quò ad pœnas in eorum Decretis inflictas contra transgreſſores.

6 Primò, quòd non teneantur eorum obſeruationibus, ſuadetur; Tum quia non tenentur accedere ad Synodum, quando eius Decreta conduntur, & publicantur, ex probatis mox quæſt. 4. Tum quia exempti ſunt à lege Diœceſana, vt docent Confect. tit. V. cap. 3. Suar. de legib. libr. 3. cap. 33. num. 8. & lib 4. cap. fin. Sanchez verò lib. 4. cap. 15. num. 21. tenet, Religioſos debere obedire legibus Synodalibus in ijs, in quibus non derogatur Obſeruantiæ Regulari, & citat pro ſe Vaſq. 1. 2. q. 167. num. 33. Rodriq. in Sum. tom. 1. ſecundæ Edit. cap. 122. num. 1. Exemplificat autem Sanch. in votis à populo factis ab Epiſcopo aliquo ſuo Decreto cõfirmatis, ad quæ vult Regulares obligari, & quia ſunt pars populi, & quia in hoc ſubijciuntur legibus Epiſcopi; Becanus quæſt. 11. de lege humana aſſerit teneri legib. Synodalibus ratione conformitatis. Sed ego puto nulla ratione teneri neque ad ieiunia, aut alias obſeruantias, niſi adſit Decretum Papæ, præcipiens Regulares teneri, vt extat de feſtis ſeruandis ab Epiſcopo in dictis in Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 12. Loquendo de abſtinentijs, & ieiunijs condictis a populo, probatur non teneri Regulares, quia ad inſtituendas huiuſmodi obſeruantias vocantur capita familiæ, aut ſaltem principales cuiuſque Parochiæ, & voto ſtabilito, petunt confirmationem ab Epiſcopo, & in nullo horum interſunt, aut vocantur capita Monaſteriorum, ergo ſignum eſt huiuſmodi obſeruantias nulla ratione afficere Religioſos, afficiunt verò Clericos, quia ex indictione, ſeu confirmatione facta ab Epiſcopo cenſetur, immò eſt Decretum Epiſcopale, cui directè ſubijciuntur. Confirmatur, quia Tridentinum loco citato ſubijciendo Regulares feſtis ab Epiſcopo indictis, nullam mentionem faciendo de alijs obſeruantijs, videtur huiuſmodi excludere à Religioſis. Præterea habent ſuas peculiares obſeruantias, ieiunia, & abſtinentias, ergo ratio non dictat, vt grauentur obſeruantijs Secularium.

7 Secundò, quòd teneantur obſeruare Decreta concernentia, quæ ſpectant ad officia, in quibus dependent ab Epiſcopo: Probatur, Tum ex cap. Ex ore 17. de priuileg. vbi dicitur, accedentes ad Synodum, per hoc ipſius Statuta recipere, & ſeruare. Tum quia diuerſo iure cenſeri non debent, quæ eodem funguntur officio, ex cap. Cognouimus 29. 12. quæſt. 2. cap. Cùm in tua, de Decim. Gloſ. verſic. Conceſſa, Clement. Dudum, de Sepult. loquendo de confeſſarijs Secularibus, & Regularibus, per cap. Quia circa 22. de priuileg. Tum quia dignum eſt, vt qui ſimilem vitam degunt, ſeu ſimile habent officium, ſimilem quoque ſentiant in legibus diſciplinam ex cap. 3. de Statu Mon. Tum quia Religioſus ſubditur Epiſcopo, quoties gerit perſonam extranei non ſpectãtis ad ſuam Religionem, Bartolus in l. Interdum §. fin. de Iudic. & poſt eum Decius in cap. Tuarum, de priuil. num. 54. & ex illis Megal. conſil. 40. in fine, vbi concludit cum illis, quòd ſi Religioſus exemptus executionem vltimæ voluntatis acceperit, pro tali executione coram Ordinario conueniri poteſt, priuilegio exemptionis non obſtante; in caſu autem noſtro huiuſmodi videntur extranea, cùm dependeant ab Epiſcopo, ergo poteſt condere Decreta quò ad benè gerenda huiuſmodi officia, ad quæ ſeruanda teneantur Regulares Officiales. Tum quia id apertè colligitur ex Conſtit. *Dum intra* Leonis X. & ſeſſ. 25. cap. 11. & capit. 9. de priuil. in 6. Gregor. XV. Conſtitut. *Inſcrutabili*, hoc expreſſiùs dixit, dum voluit Confeſſarios Monialium, & alios curam animarum exercentes, quod ad hæc, eſſe ſubiectos omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, quam ad hoc refert Barboſa ſeſſ. 25. ad cap. 11. num. 5. ergo ſi quò ad hæc officia ſubſunt iuriſdictioni Epiſcopi, poteſt condere Decreta ipſos etiam afficientia.

8 Tertiò, quòd non teneantur pœnis in ſuis Synodis, vel Concilijs contra tranſgreſſores inflictis, probatur. Tum quia non tenentur eorum obſeruantijs ex probatis mox §. Primò. Tum quia licèt Religioſi habentes officium Parochi, Confeſſarij, adminiſtrationis bonorum Monialium dependenter ab Epiſcopo, ac proinde teneantur ad obſeruanda Decreta concernentia cõdignum modum, & ritum illa exercendi, vt probaui mox §. Secundo; hinc tamen non ſequitur, illos incidere in pœnas inflictas, vti in excommunicationem, vel aliam cenſuram, vel pœnam corporalem latam in tranſgreſſorem ſui officij, excepta pœna priuationis officij, in quo quis deliquit, & ratio eſt, quia Ordinarius nullam pœnam poteſt infligere in Regularem delinquentem, niſi tanquam Sedis Apoſtolicę Delegatus, vt patet ex diuerſis capitibus præ-

ſertim

ſertim Tridentini, & ex citata Conſtitutione *Inſcrutabili*; in quibus locis concedendo Epiſcopis, vt procedere poſſint ex vi coactiua contra Regulares, hanc facultatem ipſis communicat non vt Ordinarijs, ſed tamquam Delegatis Sedis Apoſtolicæ; ſed Epiſcopi condendo ſuas leges in Synodis, aut Concilijs, ſeu extra, id non faciunt vt Delegati, ſed ex officio ſuo, & iure ordinario, vt de ſe patet, ergo Regulares nulla ratione, neque etiam ratione ſui officij delinquentes incurrunt pœnas legales Synodorum, ſeu Conciliorum Prouincialium, excepta priuatione officij, ex ijs, quæ dixi de Confeſſarijs reſolut. 36. quæſt. 30. & dicam infra de alijs. Et de excommunicatione lata ab Epiſcopo non tamquam Delegato à Sede Apoſtolica, nulla, & irrita contra Regulares docet Sair. libr. 1. cap. 15. §. Quartò exempti; & ex eo Cauatius in Defenſorio Ordinis Caſsinenſis cap. 5. num. 3. per cap. Cùm ad quorumdam, 7. de exceſſib. Prælat. Rodr. tom. 2. quæſt. 63. artic. 7. in fine, §. Et in fauorem, Bertius in ſua Praxi Crimin. tom. 4. apud Rodriq. citat. tit. 4. cap. 29. num. 52. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſput. 33. num. 12. & 23. & lib. 6. cap. 1. num. 14. Mirand. tom. 2. quæſt. 35. art. 11. Portell. verſ. Epiſcopus num. 5. Compend. reſolut. 62. de excommunic. numer. 7. quos refert Barboſa ſeſſ. 6. ad cap. 3. num. 10. Bariola verſic. Epiſcopus pag. 106. alios plures citat. Idem Bariola conſil. 32. de hac re in terminis.

Dices, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, vt plurimum, ſolent mittere Romam ad pedes Sanctiſſimi huiuſmodi Decreta in ſuis Synodis, ſeu Concilijs, vt à ſummo Pontifice confirmentur; ſed confirmatio dat maiorem authoritatem cap. Quis neſciat 11. diſt. 11. ad finem, ac proinde cùm ſit Papæ videtur etiam Regulares ſubijcere Synodis, ſeu Concilijs à ſe confirmatis, Papa enim confirmando facit legem ſuam, ergo omnes illis ſubijciuntur.

Reſp. Papam per confirmationem Synodorum, ſeu Conciliorum nunquam facere legem ſuam, ſed adhuc remanere inferioris Legiſlatoris, ſicut erat ante confirmationem, quia confirmatio nouum ius non tribuit, ſed antiquum conſeruat tantùm cap. 2. diſt. 12. cap. Cùm dilecta 4. ad med. de confir. cap. Ex parte 13. de priuileg. Eſt autem duplex confirmatio; vna, quæ vocatur in forma communi, nullum ius tribuens, & rem confirmatam, ſi nulla eſt, non reualidat, ſed ſi valet, ſolùm illam conſeruat, hæc ergo confirmatio, vt aliquem habeat effectum, ſupponit valorem actus, ſuper quem cadit, gloſ. verſ. Confirmationem, cap. 1. de confirm. vbi ait, quòd huius generis confirmatio parùm valet, niſi quia ſolet plus timeri, quod ſpecialiter confirmatur ex cap. Quamquam 6. diſt. 23. ibi gloſ. verſ. eod. cap. Ex parte 12. de Conſtit. Altera vocatur confirmatio in forma ſpecifica, qualis eſt ea, in qua inſeritur tenor rei confirmatæ, vel expreſsè, vel virtualiter, & cognoſcitur per huiuſmodi clauſulas: *Ex certa ſcientia*. *De plenitudine poteſtatis*, & ſimilibus. Hæc autem parit tres effectus; Primò, confirmatum ſit maioris authoritatis cap. Neſciat 11. diſt. 11. ad finem: Secundo, ſi erat infirmum reualidatur ex cap. 1. de Tranſact. Tertiò, nullus præter authoritatem confirmantis poteſt de illo iudicare cap. 1. & 2. de Confirm. ita gloſ. verſ. Authoritate cap. Frater 9. 17. quæſt. 4. Gloſ. verſic. Forma communi cap. Quia diuerſitatem de conceſſ. præbend. Rodriq. tom. 1. quæſt. 8. art. 3. Vecchius de Nouitijs diſput. 9. dub. 13. num. 4. Silueſt. verſ. Confirmatio. Ex his autem non infertur per alteram ex dictis confirmationibus, Statuta Epiſcoporum à Papa confirmata ligare Regulares ex vi confirmationis; nec obſtant illi effectus, prior, quia ſolùm indicat confirmatum in forma ſpecifica magis corroborari, & ſtabiliri, poſtremus habet locum, quando Lex, ſeu Statutum conditum vim non habet ab inferiore, ſed ab eius Superiore dependenter, tunc enim eleuatur, & fit lèx Superioris, cùm illi dederit eſſe, & ad hoc faciunt quæ habet Bonac. p. 1. de diſpenſ. num. 15. de duplici confirmatione, eſſentiali legis, cui Superior confirmans dat eſſe, cùm inferior non potuerit condere legem, iure proprio ſubſiſtentem; & accidentali, quæ additur legi inferioris iam ſubſiſtenti, vt magis authorizetur, & a nullo reprobetur: modò in caſu noſtro id de confirmatione eſſentiali, ſeu tertio effectu non habet locum, quia Ordinarij habent ius condendi ſuas Synodos, & Concilia, per ſe vigorem habentia, antequam accedat confirmatio Papæ.

Quæres 6. An Epiſcopi poſſint cenſuris cōpellere Regulares exemptos ad obediendum in ijs, in quibus illis ſubijciuntur à Sede Apoſtolica?

9 Reſpond. Poſſunt, quod probatur: Tum quia delegata iuriſdictione alicui, illi intelliguntur conceſſa ea omnia, ſine quibus illa expleri non poteſt, cap. Præterea 5. in fine, cap. Prudentiam 21. in fine §. Sexta, quod ampliatur, licèt negotium commodè explicari poſſit, Nauarr. conſil. 12. de elect. num. 3. & conſil. 40. num. 1. & 55. de Regul. num. 9. Megal. conſil. 10. num. 6. ex Aretino, & Decio, & iuribus alijs ab illis citatis, etiam in materia ſtricta, & odioſa docet idem Nauar. tom. 1. in diſtinct. 5. de Pœnitent. num. 28. Sed Epiſcopi commodè, immo cum non leui difficultate non poſſunt compeſcere Regulares inobedientes, niſi vtantur cenſuris, ergo hæc facultas illis intelligitur conceſſa in Delegatione. Tum quia Delegatus repræſentat perſonam Delegantis ex capit. final. diſtinction. 93. capit. 1. diſtinct. 94. Gloſ. verſic. Impendunt, Extrau. commun. 2. de Sepult. ac proinde facit idem Tribunal cum ipſo capit. 2. de conſuetudin. Guttier. libr. 1. quæſtion. Canonic. cap. 1. numer. 83. Megal. de cenſur. libr. 1. cap. 2. numer. 40. Delegatus igitur vices Delegantis exercet, Gloſ. verſic. Iudices ad finem, Extrau. commun. de offic. Delegat. Sed Delegans poteſt cenſuris compellere Regulares ad obediendum, cùm in caſu noſtro ſit Summus Pontifex, ergo & Epiſcopus eius Delegatus, perſonæ enim duæ habentes rationem vnius in aliquo officio, vti poſſunt ijſdem medijs ad illud exercendum. Tum quia iuriſdictio contentioſa adiunctam ſemper habet coactionem, cap. Paſtoralis 28. initio, de offic. Delegat. & ibi gloſ. verſic. Si ergo coerctionem, dicit, quod nulla eſt iuriſdictio ſine coerctione, per l. final. ff. de offic. eius, cui mand. eſt iur. capit. Ex litteris 29. eod. Sed Epiſcopus vix cogere poteſt ſine cenſuris, ergo

illis

illis vti poteſt, vt debito modo ſuum exerceat officium; nec dicas cum Sanch. citando, Epiſcopum poſſe vti alijs pœnis, quia huiuſmodi pœnas eludere poſſunt fugiendo, non autem cenſuras, quibus abſentes, & fugitiui afficiuntur. Tum quia Summi Pontifices ſubijciendo Regulares Epiſcopis, eiſdem dant omnimodam iuriſdictionem ſuper ipſos, vnde Gregor. XV. in ſua Conſtitut. *Inſcrutabili*. Epiſcopis ſubdendo Regulares circa animarum curam, Sacramentorum adminiſtrationem, ſanctimonialium Monaſteria, Prædicatorum Verbi Dei, vtitur illis verbis: *Omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati plenè in omnibus ſubijciantur*. Et paulò infra loquendo de ratione adminiſtrationis ſingulis annis reddenda a Regularibus Epiſcopo, dicitur ad hæc compellendos eſſe iuris remedijs; & propè finem apertè dicit, quod contra Regulares delinquentes in prędictis poteſt Epiſcopus procedere per cenſuras, & alias pœnis; de quo etiam modo procedendi per cenſuras fit mentio in pleriſque locis Trident. de quibus Sanch. referens ſeſſ. 22. in Decreto de vitandis, & obſeruandis in celebratione Miſſarum; ſeſſ. 25. cap. 5. & 16. quæ loca pro ſe adducit, probando, Epiſcopos non poſſe vti cenſuris contra Regulares, niſi in dictis, & alijs caſibus expreſſis. Sed dic tu, illam expreſſionem non excludere eumdem modum procedēdi in alijs caſibus, vbi ſubticentur cenſuræ, quia expreſſio eius, quòd tacitè ineſt, nihil operatur, cap. 2. de reſcr. cap. quemadmodum 25. de iureiurand. Gloſ. fin. cap. Cùm adeò 17. de reſcr. & gloſ. fin. de præſump. verſic. Ex illa Clauſula; conſtat autem ex ſupra probatis, iuriſdictioni delegatæ Eccleſiaſtico ineſſe ius competendi inobedientes per pœnas nō ſolùm temporales, ſed etiam ſpirituales, cenſuræ enim propriè ſunt arma, & iuris remedia, quibus Iudex Eccleſiaſticus vtitur in iudicando.

Reſponſionem hanc tenent Salcedo apud Sanchez citandum, Riccius, & Genuenſ. apud Dianam reſolut. 76. de dub. Regul. loquendo de Religioſis nolentibus ad proceſſiones accedere; Piaceſius in ſua praxi Epiſcop. part. 2. cap. 3. num. 52. §. Delinquentes, & Genuenſ. capit. 59. num. 8. in notis, & Aldan. in Compend. Canon. reſolut. libr. 2. titul. 18. num. 20. refert deciſum in vna Liman. 19. Septembris 1625. licere Epiſcopo etiam pœnis, & cenſuris in Decretis Tridentin. eidem ſpecialiter commiſſis præſertim in ſeſſ. 25. compellere Regulares ad eorum executionem, ita ex eo Barboſa ſeſſ. 25. ad cap. 22. Rodr. tom. 2. quæſt. 63. art. 7. in fine §. & in fauorem, Bertius in ſua praxi ad tom. 4. Rodr. tit. 4. cap. 29. num. 52. §. Delinquentes, Soar. lib. 6. verſ. Excommunic. Quamuis Rodr. mutarit opinionem part. 3. Sum. cap. 105. num. 2.

Oppoſitum ſentiunt alij negantes. Epiſcopum poſſe procedere per cenſuras contra Regulares in ijs, in quibus illi ſunt ſubiecti, niſi Papa id explicet in ſua delegatione, vt fecit Tridentin. ſeſſ. 22. de celebrat. Miſſar. & ſeſſ. 25. cap. 5 & 16. & Greg. XV. in cit. Conſtitut. *Inſcrutabili*. Hi autem ſunt Sanch. libr. 7. diſput. 33. numer. 23. vbi pro ſe citat Gambara de offic. Legat. libr. 8. cap. fin. num. 77. Henr. libr. 7. de Indulg. cap. 25. num. 7. ad finem, Rodriq. tom. 1. Sum. cap. 74. num. 4. caſu 1. Barboſa in hanc ſententiam ſeſſ. 25. ad cap. 14. num. 10 citat Portell. verſic. Epiſcopus num. 5. Addit. ſibi contrarium part. 1. caſu 9. num. 2. ad finem Villalobos par. 2. tractat. 35. diff. 5. num. 17. Compend. reſolut. 60. num. 15. & 61. num. 7. Diana reſolut. 76 de Regul. citat Tambur. tom. 1. diſput. 19. quæſt. 7. num. 7. Scortiam Theor. 193. Peyrinum tom. 1. ad Conſtitut. 11. Sixti IV. num. 60. Portell. & Villalobos, quos ſequitur, & Nauar. conſil. 2. de ſentent. excommunic. Probant primò, quia Regulares habent priuilegia, vt non poſſint cenſurari, neque ratione delicti, neque rei, aut loci, ſeu contractus ex allatis hic quæſt. 2. Probant ſecundò, quia Papa, in aliquibus delegationibus exprimit, Epiſcopos poſſe procedere contra Regulares per cenſuras, in alijs vero non, ergo in his fit excluſio argum. cap. Nonne de præſumpt. & hoc procedit maximè in odioſis, quæ extendi non debent. Probant tertiò ad hominem, quia ex probatis præceden. quæſtione Epiſcopus non poteſt ligare Regulares cenſuris latis in ſuis Synodis, ergo neque per ſententiam.

Reſpondetur ad primum, ea priuilegia noſtris temporibus euanuiſſe; vel dici poteſt procedere quatenus exempti ſunt, non quatenus illi ſubſunt. Ad ſecundum dico, parùm referre expreſſionem in aliquibus delegationibus, & non in alijs, vt probaui in vltimo argumento pro reſponſione, quod confirmatur à ſimili, quia in multis delegationibus Sacri Concilij fit mentio expreſſa clauſulæ; *Tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus*, vt ſeſſ. 6. capit. 3. ſeſſ. 7. capit. 8. & 14. ſeſſ. 21. cap. 8 & alibi; in alijs ſubticetur, vt ſeſſ. 5. cap. 1. & 2. ſeſſ. 23. cap. 15. ſeſſ. 24. cap. 1. ſeſſ. 25. cap. 4. 11. & 14. & alibi, & tamen ex dictæ clauſulæ expreſſione non bene excluditur eadem clauſula in alijs delegationibus, vbi ſubticetur, quia Epiſcopus iure ordinario, ſed ſolùm delegato ſibi à Sede Apoſtolica procedere poteſt contra Regulares; ergo à pari incluſio cenſurarum in quibuſdam delegationibus non excludit eaſdem in alijs, vbi ſubticentur; & Axioma ſecundùm Thomaſetum Regul. 148. non procedit, vbi eadem eſt ratio vtriuſque, vt in caſu noſtro, nam Epiſcopus, vt probaui, eodem remedio indiget in vtroque delegationis genere. Ad tertium dico, latam eſſe differentiam, nam Epiſcopus condendo Synodum, procedit vt Legiſlator, & iure ordinario, ac proinde cenſuris a iure ſuo ligare non poteſt Regulares pro futuro delicto, & trangreſſione ſuorum Decretorum, vt probaui præcedenti quæſt. quando autem compellit contumaces, & inobedientes Regulares in ijs, in quibus illi ſubijciuntur, non agit, vt Legiſlator, neque iure ordinario, ſed vt Iudex; & iure delegato à Sede Apoſtolica, vt de ſe patet, ac proinde vti poteſt cenſuris, cogendo illos ad obediendum. Quòd ſi inſtabis, poteſt Epiſcopus in Synodo ponere ſuſpenſionem ipſo iure priuationis officij Parochi, & Confeſſarij, ſi iſti deliquerint contra ſuum officiū, vt probaui quæſt. 5. §. Tertio, ergo Epiſcopus vt Legiſlator imponit cenſuras contra Regulares non ſolùm a iure pro futuris culpis præcauendis, ſed etiam ab homine, compeſcendo contumaces pro

præ-

præteritis, vel præſentibus culpis. Dico, illam ſuſpenſionem non eſſe propriè cenſuram, ſed ſimplicem pœnam, & priuationem officij, in quo Religioſus deliquit, & hæc ab Epiſcopo regiſtratur in Synodo, non vt a Legiſlatore, ſed vt a Delegato Sedis Apoſtolicæ,

Quæres 7. An Epiſcopus poſſit denuntiare excommunicatos Regulares.

10 Reſpond. Poteſt, non ſolùm in caſibus in iure expreſſis, vt in Clement.1. de priuileg. Epiſcopus denunciat excommunicatos Regulares, qui adminiſtrarunt Sacramenta extremæ vnctionis, Euchariſtiæ, & Matrimonij ſine licentia, & qui abſoluerunt à reſeruatis cenſuris à Canone, aut in Synodis, vel Concilijs. Item cap. fi. de Regul. dicitur, quòd Prælati Regulares excommunicent ſuos Fratres fugitiuos, & tales illos nunciari faciant ab Epiſcopis. Verùm etiam in illis omnibus caſibus, in quibus illis ſubijciuntur per cenſuras à ſe latas, quod ſuadetur: Tum quia qui poteſt excommunicare, poteſt etiam denunciare talem à ſe excommunicatum; ſed Epiſcopus in caſibus ſibi ſubiectis poteſt excommunicare Regulares contumaces, ergo & illos tales denunciare. Tum quia iudicium ab eo finiendum eſt, à quo ceptum fuit, l. Vbi ceptum, l. Si quis poſtea, ff. de iudic. Gloſ. verſic. Præuentus, cap. Præpoſuiſti 19. de foro compet. Megal. de pœnitent. lib. 6. cap. 3. num. 5. §. At ponamus, ſed in caſu noſtro iudicium terminatur cum denunciatione contra contumaces, ergo poſſunt denunciari tales, à quo fuerunt excommunicati. Et in hoc nullam puto eſſe difficultatem in ſententia eorum, qui nobiſcum ſentiunt, Epiſcopum poſſe procedere per cenſuras contra Regulares; & ita ſentiunt Cenedus quæſt. 26. num. 30. Alterius tom. 1. de cenſur. diſput. 10. libr. 3 cap. 5. Reccius in praxi tom. 2. reſolut. 210. num. 4. Henrique. libr. 7. cap. 25. numer. 7. Rodriq. tom. 2. quæſt. 63. artic. 12. Piaſecius par. 2. cap. 3. §. 16. num. 59. quos citat Diana reſol. 35. de Regul.

Oppoſitum ſentiunt Peyrin. tom. 1. ad Conſtit. 2. Sixti IV. §. 10. num. 13. Zerola in ſua praxi Epiſcop. verſic. Excommunic. Nauar. conſil. 2. de ſentent. excommunic. apud citatum Dianam, quibus adhæret, aſſerentes, Epiſcopum id præſtare non poſſe, niſi in caſibus in iure expreſſis; idem tenet Portel. verſic. Epiſcopus num. 5. & Compend. reſolut. 62. num. 14. citando Rodriq. pro ſe, à nobis citato, exemplificando in Religioſo percutiente Clericum extra clauſtra, qui non poteſt denunciari excommunicatus; ſic etiam in hoc caſu ſentit Portel. verſic. Epiſcopus num. 9. & de hoc ſpeciali caſu ita ſenſi ego reſolut. 28. quæſt. 26. Et benè loquūtur, Tum quia in hoc caſu, & ſimilibus, in quibus excommunicatio eſt a iure communi, Epiſcopus nullum habet ius ſuper Regulares, niſi hoc ſit expreſſum, ergo ſicut excommunicatio non fertur ab Epiſcopo, ita neque eius denunciatio. Tum quia denunciatio eſt actus iudicialis prærequirens citationem, & cauſæ cognitionem, in quibus Epiſcopus non eſt Iudex competens, aliud eſt enim, quòd in defectum Prælati Regularis poſſit punire Religioſum extra delinquentem notoriè, & ſcandaloſè, vt dicam infra quæſt. 9. aliud eſt, quod poſſit illum declarare excommunicatum, ob illatam percuſſionem ſuo Clerico, vel ob aliam cauſam. Nec obſtat quod referunt aliqui apud Dianam citata reſolut. 35. de Regul. & Nald. verſic. Epiſcopus num. 28. nimirum Epiſcopum poſſe denunciare Religioſum excommunicatum, quando eſt notoriè excommunicatus, in quo caſu notorietatis nō requiritur cauſæ cognitio, neque citatio, aut declaratio, ſed ſine his actibus iudicialibus denunciatur excommunicatus. Reſpondetur enim, eſto non requirerentur illi actus præambuli, adhuc non poteſt Epiſcopus Regularem præcisè denunciare excommunicatū, quia actus denunciationis inter alios eſt iudicialis, ergo ſi Epiſcopus non poteſt facere illos actus præambulos, ex eo quòd ſunt iudiciales a Iudice incompetente, minùs poteſt denunciare, cùm & iſte ſit iudicialis, & principalis, & non eſt maior ratio dicendi, illum eſſe Iudicem competentem in actu denunciationis, & non in alijs præambulis.

Hæc autem doctrina non obſtat noſtræ reſponſioni, in qua ſuſtinuimus, ſolùm in duobus caſibus Epiſcopum poſſe declarare, ſeu denunciare excommunicatum Religioſum; vno, quando Papa id expreſsè concedit; altero, quando ipſe Epiſcopus procedit per cenſuras contra Religioſum contumacem, in quo caſu iam excommunicatum declarat, & denunciat talem, vt ab omnibus euitetur; nego autem poſſe denunciare excommunicatum, quem ipſe non excommunicauit, vt probant adductæ rationes mox.

Quæres 8. An Prælatus Regularis poſſit abſoluere ab excommunicatione ſuum Religioſum excommunicatum, & vt talem ab Epiſcopo denunciatum, vel tantùm denunciatum ex conceſſione iuris, vt in Clem. de priuilegijs?

11 Reſp. Non poteſt, vt pluribus probaui reſolut. 3. quæſt. 7. quia magnum præiudicium inferretur Epiſcopo, ad quem ſpectat terminatio cauſæ, quæ etiam in abſolutione iuridica conſiſtit.

Quæres 9. Quomodo Religioſus exiſtens intra clauſtra, ſi extra notoriè delinquat cum ſcandalo populi, puniri poſſit ab Epiſcopo?

12 Reſpond. Epiſcopus poteſt punire Religioſum delinquentem quatuor concurrentibus conditionibus. Prima eſt, quando Epiſcopo inſtante, Superior Regularis negligit illum punire. Secunda, neceſſe eſt, quod delictum fuerit commiſſum extra clauſtra Monaſterij. Tertia, delictum debet eſſe notorium. Quarta demum debet eſſe ſcandaloſum; has quatuor conditiones refert Portel. verſ. Epiſcopus num. 2. & apertè colliguntur ex verbis Trident. ſeſſ. 25. cap. 14. *Regularis non ſubditus Epiſcopo, qui intra clauſtra Monaſterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante à ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus à ſuo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.*

Super hoc caput Clem. VIII. edidit ſuam Conſtitut. *Suſcepti muneris*, extenſam apud Confect. pagin. 276. & hac de re agit in Sum. tit. 6. cap. 2. camdem extendunt Sorbus in fine priuileg. Quar. verſic. Exemptio, Nald. verſic. Religioſus num. 36. Barboſa refert in Collect. Decret. ad cap. Ea quæ,

de ſt.

de Stat. Mon. & ex illo Compend. reſolut. 62. num. 8. diuerſas declarationes Sacræ Congregationis ſuper hac re, de quibus infra, agunt de hac materia præter citatos, Portell. verſic. Punitio Relig. extra clauſtra; & in alio ſuo opere Reſponſionum part. 1. caſu 19. quamplures alios citat Barboſa ad dictum cap. 14. ſeſſ. 25.

Prima igitur conditio exigit duo, inſtantiam Epiſcopi, & negligentiam Superioris, vnde vnum ſine alio eſſe non poteſt, neque enim Epiſcopus, poſita Superioris negligentia, poteſt punire Religioſum delinquentem, niſi priùs monuerit Superiorem ad caſtigandum ſuum ſubditum reum. Sufficit autem vnica monitio Epiſcopi, vt deciſum refert Barboſa hic num. 8. & ad cap. Ea quæ, citat. & ex eo Compend. reſolut. 62. num. 8. Superior autem negligens punire huiuſmodi delinquentem priuandus eſt officio à ſuo Prælato, vt dicitur in Concilio, immo in Conſtitut. citat. Clement. VIII. ipſo iure priuatur dignitatibus, & officijs obtentis. Quòd ſi illum impunitum ſinat abire ad alium locum, in eo caſu Epiſcopus inſtare poteſt præfigendo tempus, quo redeat ad priorem Conuentum, vbi deliquit, & Superior illum negligens reuocare ipſo iure incurrit priuationem Dignitatum, & Officiorum cum perpetua inhabilitate ad illa, & alia in poſterum obtinenda, & inſuper vocis actiuæ, & paſſiuæ, ad quas reſtitui non poteſt, niſi à Romano Pontifice; quòd ſi reuocetur, poteſt Epiſcopus loci, ad quem conuolauit, procedere contra ipſum.

Secunda conditio requirit, vt delictum committatur extra clauſtra Monaſterij; vt dicitur in Concilio, quare extra clauſtrum dicitur commiſſum, perpetratum in Eccleſia, Eccleſia enim, & Monaſterium ſunt diſtincta, vt colligit Gloſ. verſicul. Monaſteriorum, cap. 2. de ſuppl. negligen. Prælat. alijs iuribus ibi citatis, & ita deciſum refert Barboſa ad citat. cap. fin. de Stat. Monach. num. 8. & ad hoc cap. Tridentin. num. 6. & ex eo Compend. reſolut. 62. num. 8. §. Denique, Regulares degentes de licentia Superiorum in domo ad erectionem Monaſterij deſignata, ſi ibi vigeat Regularis Obſeruantia, comprehenduntur ſub diſpoſitione huius capitis, vt ibi num. 4. deciſum ex Armend. refert Barboſa.

Tertia conditio requirit notorietatem delicti, illud autem delictum dicitur notorium, quod ita eſt euidens, vt nulla tergiuerſatione celari poſſit, ex capit. Tua nos 8. de cohabit. Cler. & Mul. cap. Cùm olim, cap. final. de verbor. ſignificat. vt docent ſuper dictis capitibus Canoniſtæ. Eſt autem neceſſe, quòd delictum viſum fuerit à maiori parte viciniæ, modò ibidem adſint ſaltem decem perſonæ, per notata à Panormitan. in capit. Veſtra, de cohabitat. Cler. & Mul. ex Nauar. capit. 27. numer. 255. & cum tali malitia cognoſcendum eſt, vt docent Sanch. libr. octauo, diſputat. 34. numer. 55. & libro ſecundo, capit. 11. numer. 19. Sair. libr. ſecundo, capit. 12. numero 19. Henriqu. libro 13. cap. quinto, numer. ſecundo, Bonacin. quæſt. 3. de cenſur. p. 2. §. Quartò, quos citat Boſſius ſect. 1. de Iubilæo caſu 10. numer. 28. & 33. Quare perpetrans in Eccleſia, ſeu alibi delictum, vbi nullæ ſunt perſonæ, vel paucæ, non ſufficientes ad faciendum notorium delictum, in hoc non ſubditur Epiſcopo, vt obſeruat Compend. reſolut. 62. numer. octauo, §. Circa vltimum; Neque notorium dicitur delictum eius, qui ſemel, aut bis meretricatur, incedendo ſecretè ad locum deſtinatum, quia non eſt notorium, neque tale iudicari poteſt, cùm deſit frequentia, ex qua inferri poteſt notorietas, & ſcandalum, quando mulier vt talis præſumitur a vicinis. Aloyſius Riccius reſolution. 546. quem citat ad hoc cap. Barboſa numero ſeptimo, negat requiri probationem facti notorij, & ſcandaloſi, ſed ait ſufficere illam allegare; quod ego non probo, quia agitur de punitione exempti, conſequenter debet conſtare Epiſcopo, Religioſum delinquentem in hoc caſu non gaudere exemptione, quod ſcire non pòteſt, niſi probatis notorietate, & ſcandalo, Peyrinus tomo tertio, capit. ſecundo numero 30.

Quarta conditio poſtulat ſcandalum, quod eſt dictum, ſeu factum inordinatum dans proximè ſufficientem occaſionem peccandi, vnde non eſt neceſſe quòd populus actu peccet, ſed ſolùm habeat occaſionem peccandi, admirando de mala actione Religioſi.

Difficultas autem eſt, an delictum Religioſi extra delinquentis debeat neceſſariò conſiſtere in facto, vt in meretricio, homicidio, &c. an ſufficiat, ſi conſiſtat in verbis, vt ſi blaſphemet non hæreticaliter, iniuriet proximum, &c. Puto alterum ex prædictis ſufficere, quia non ſolùm delictum facti, ſed etiam verbi perpetrari poteſt notoriè, & cum ſcandalo populi.

Poſitis ergo dictis requiſitis, poteſt Epiſcopus ita delinquentem à ſuo Superiore dimiſſum impunitum caſtigare, procedendo contra ipſum etiam per cenſuras iuxta probata quæſt. 6. quicquid dicant ſupracitati Doctores ibidem, quos ad hoc cap. num. 10. refert Barboſa.

Quæres decimò, An Religióſus ita delinquens extra clauſtra iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij, deprehenſus in fragranti crimine, carcerari ab Epiſcopo, & ab eodem proceſſari poſſit?

Reſpond. Epiſcopus de iure non poteſt carcerare Regularem repertum in fragranti crimine, neque proceſſum formare contra ipſum. Probatur, Tum quia nullo iure id conceditur illi, immò expreſſè prohibetur in Clement. de exceſſib. Prælat. & à Nicol. V. Conſt. *Et ſi cunctorum* apud Conſect. pag. 43. Tum quia ſi hoc ius habet, maximè ex diſpoſitione huius capitis 14. ſeſſ. 25. quod tamen verum non eſt ſimpliciter, ſed tantùm poſita negligentia Prælati nolentis, ſeu non curantis caſtigare ſuum Religioſum, qui cum ſcandalo deliquit, vt apertis verbis colligitur ex eodem Tridentino, in caſu autem noſtro nondum conſtat de negligentia, ex eo, quòd capitur in fragranti crimine, & ex eo, quòd Epiſcopus nondum inſteterit, his enim duobus poſitis, inſtantia Epiſcopi nimirum, & negligẽtia Superioris, ſtatim acquirit Epi-

ſcopus ius ſuper Religioſum reum, ita quòd deinceps poteſt legitimè illum carcerare, citare, proceſſare, & punire. Hanc ſententiam tenent Compend. reſolut. 62. num. 8. qui reſolut. 63. num. 19. excipit, niſi caſus ſit grauis, & timeatur de fuga, tunc enim poteſt Ordinarius capere illum argum. cap. 6. ſeſſ. 25. cap. Si Clericos, de ſentent. excommunic. in 6. eamdem limitationem adhibet Villalob. apud Dianam nobiſcum reſolution. 132. de Regul. Mihi tamen non placet huiuſmodi limitatio, neque dictum cap. 6. arguit hoc, nam ibi dicitur, quòd ſi timeatur fuga, nè iudicium eludatur, poteſt initio ſolus Epiſcopus ad ſummariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere. Ecce, quòd ſermo de Epiſcopo reſpectu ſuorum Clericorum, quos carcerare non poteſt, niſi præuia informatione, pari ergo ratione Prælatus Regularis poterit carcerare ſuum ſubditum, ſi timeatur de fuga, non vero ſequitur, hanc poteſtatem habere Epiſcopum reſpectu Regularis; neque facit cap. Si Clericos, in quo ſolum dicitur, quòd laicus ex licentia Epiſcopi poteſt capere Clericum reum.

Oppoſitum tenent Portel. in ſuis reſponſis part. 1. caſu 19. Piaſccius part. 2. cap. 3. num. 43. & ex eo Barboſa ad hoc cap. num. 2. Nald. verſic. Epiſcopus, num. 28. & Bariola, qui cum eo verſ. eod. pag. 104. referunt deciſum à Sacra Congregatione 15. Decembr. 1584. Epiſcopo Andriæ, quod iterum deciſum fuiſſe die 19. Septembr. 1625. teſtatur Barboſa apud Compend. reſolut. 62. num. 8. his verbis; Primò quæſitum fuit, an Epiſcopus ſtatim habita notitia delicti Regularis notoriè extra clauſtrum delinquentis, poſſit informationem capere, & illam ad Superiorem Regularis mittere, vt nequeat de eodem delicto ignorantiam præſumere? & Congregatio reſpondit poſſe. Hæc ibi, vt refert etiam Peyrin. tom. 3. cap. 2. num. 31. Probat ratione Portellus, quia Epiſcopus non poteſt inſtare, niſi oſtendat proceſſum à ſe formatum.

Reſpondeo cum Compend. cit. num. 8. non benè conſtare de illa priori declaratione, immò videtur falſa, vt colligitur ex poſteriori, in qua S.C. concedit tantùm Epiſcopo, vt poſſit capere informationem, ad effectum, nè Superior poſſit præſumere ignorantiam delicti, nulla facta mentione de carceratione, neque de proceſſu, aut interrogatione rei, ſiquidem informatio deſumenda eſt à perſonis ſcandalizatis, quæ viderunt Religioſum perpetrantem delictum, informatio enim ſe tenet ex parte teſtium, & non rei, qui non dicitur informare, ſed confiteri coram Iudice, cuius pars proceſſus dicitur conſtitutiuus, non informatiuus. Ad rationem dico, inſtare contingere ſine proceſſu, ſignificat enim monere pluries Superiorem, vt Reum caſtiget.

Dixi, de iure Epiſcopum non poſſe carcerare, neque proceſſare Regularem extrà delinquentem ante inſtantiam à ſe faciendam, & negligentiam Superioris, quia praxis in oppoſitum ſe habet, vnde vidi Archiepiſcopum quemdam carceraſſe, & proceſſaſſe, immo ſententiaſſe quemdam taxando illi pœnam exequendam ſub obedientia ſui Superioris. Rationem adducunt, quia quælibet res facilè reducitur ad ſuam priſtinam, & antiquam naturam, cap. Ab exordio, diſt. 35. l. Si vnus, §. Pactus ne peteret, ff. de pact. Sed ex probatis hic quæſt. 1. Epiſcopi olim habebant iuriſdictionem ſuper Regulares, cùm non eſſent adhuc exempti, ergo facili negotio huiuſmodi iuriſdictio ad eoſdem redire poteſt; ex quo Papponius libr. 1. conſil. 1. num. 13. concludit, exemptum non poſſe ſe ſubmittere extraneo Prælato ſine licentia Papæ, tamen Ordinario aliàs ſuo poteſt ſe ſubijcere.

Quæres 11. An Prælatus Regularis cum ſolo proceſſu fabricato ab Epiſcopo, ſiue ſit iuridicus, ſiue non, poſſit punire ſuum ſubditum reum?

14 Reſpond. Siue proceſſus ſit iuridicus, hoc eſt factus a Iudice competente, ſiue non, modò ſit formatus ſecundùm ordinem iuris, excepto ſolo Iudicis defectu; poteſt Superior Regularis eo vti ad caſtigandum ſuum ſubditum, adhibitis alijs requiſitis in ſententia danda, & executione pœnarum. Probatur; Tum quia incompetentia prioris Iudicis euacuatur per poſteriorem competentem; vnde & proceſſus dicitur effectus proprius Iudicis competentis per conſignationem factam ab incompetente, ergo cùm proceſſus euadat iuridicus, eo poteſt vti Superior. Tum quia atteſtationes in vno iudicio receptæ fidem faciunt in eadem cauſa, & inter eaſdem perſonas coram alio Iudice, cap. cauſam 11. de teſtib. & ſimile habetur cap. fin. de probat. Tum quia non refert vndecunque crimina claruerint, vt puniantur, cap. Ecce crimina 24. quæſt. 3. Tum quia reus poteſt contentari priori proceſſu, abſque nouo diſpendio, ergo non fit illi iniuria, ex vulgatis iuribus. Tum quia licèt non firmetur tractu temporis, quod ab initio non ſubſiſtit, Reg. 18. in 6. l. Quod ab initio, ff. eod. firmatur tamen remoto impedimento, & conſenſu accedente, cùm regula intelligatur non firmari ſolo tractu temporis; modò remouetur impenimentum, hoc eſt Iudex incompetens, cùm proceſſus fiat ſub poteſtate Iudicis, ac ſi ab illo eſſet actitatus, & accedit conſenſus tam Iudicis, quam rei, ergo firmus fit. Portel. apud Peyr. tom. 3. cap. 2. num. 32. Compend. reſolut. 62. num. 8. in fine, tenent hi tres, Superiorem Regularem non poſſe vti proceſſu nullo ex incompetentia Iudicis, ſed teneri nouum fabricare. Idem Portellus part. 1. caſu 19. num. 2. ex ſuppoſita Epiſcopi competentia id aſſerit poſſe vti eodem proceſſu, citando tamen prius reum, ſi velit ſe defendere.

Quæres 12. An Religioſi Tertij Ordinis ſint exempti, vel ſubiecti Epiſcopis?

Reſp. Flandrenſes Fratres, vt videre eſt Conſt. *Perſonas vacantes*, 26. Auguſti 1414. Ioan. 23. inter ſe ſtatuerunt diuerſa, & præſertim, quòd ſubiacerent Epiſcopi iuriſdictioni quò ad criminalia, & Conſtitutiones, qua ipſi conderent, confirmandas ab Epiſcopo, apud noſtrum Bullarium pagin. 20. Eugen. IV. Conſtitut. *Iniunctum nobis*, Dat. 6. Februarij 1442. Hiſpanos infra Regna Caſtellæ, & Legionis quatenus erant ſub obedientia Ordinariorum ex conſuetudine, ab illa liberos eſſe

voluit,

voluit, & exemptos ex eod. Bull. pag.32. Nicolaus Quintus, conſtitut. *Paſtoralis Officij*. Dat. 20.Iul. 1447. Italis concedit omnia priuilegia, & exemptiones conceſſas eidem Ordini, & eius domibus,& locis, apud dictum Bull. pag.34.ac proinde Itali gaudent exemptione ab Epiſcopis facta Hiſpanis ab Eugenio dicto. Flandrenſes ſupranominati in diœceſi Leodienſi videntur ſubiecti Epiſcopis ex conſtit. *Apoſtolicæ Sedis*. Dat.23.Apr. 1450.dum enim illis concedit priuilegia,& exemptiones, quibus fruuntur alij religioſi, addit clauſulam (*abſq, tamen Matricis, & Parochialium Eccleſiarum præiudicio.*) In Bullar. noſtro pag 44. & id eſt cõforme conſtit.citatæ Ioan.23. Clem. VII. in ſua conſtitut. *Ad vberes fructus*. Dat.15. Mart. 1526. eiſdem in Hiſpania, & Portugallia indulget,ne poſſint viſitari, moleſtari, aut ſubijci iuriſdictioni Ordinariorum, aut aliorum prælatorum pag.78.in dicto Bullario. Ita Rodr.tomo 3.q.72. & cum eo Compend. reſolut.136. num.1. Portel. verſ.eod.nu.1. & in hoc nulla eſt difficultas, cum religioſi vt ſic omnes ſint exempti à iuriſdictione Epiſcoporum, immediatè ſubiecti ſuis ſuperioribus,& Sedi Apoſtolicæ.

Quæres 13. In quibus Concionatores ſubdantur Epiſcopis? I. Dubium eſt,an requiratur licentia Epiſcopi non ſolum pro formali concione, ſed etiam diſcurſu, ſeu ſermone incidenter peragendo tam in propria, quam aliena eccleſia? II. An examinandi ſint ab Epiſcopo? III. An poſſint prædicare concionante Epiſcopo? IV. An prælati regulares cogi poſſint ad cõcionandũ in ſuis Eccleſijs,quibus adnexa eſt cura animarum? V. An in prædicando debeant ſe conformare Euangelio, quod clerici legunt in ſua Eccleſia? VI. An concionator delinquens in hoc officio puniri poſſit ab Epiſcopo? VII. An approbatus in vna diœceſi, cenſeatur approbatus pro alijs? VIII. Quibus ſumptibus ſatisfiat concionatori? IX. An religioſus poſſit prędicare de ſola licentia Curati? X. An Epiſcopus poſſit prædicare in Eccleſijs regularium? XI. An ad prædicandum ſufficiat licentia Epiſcopi, an vero requiratur etiam licentia proprij ſuperioris,& quinam ſit, Localis, an Prouincialis? XII. An prædicantes ſine licentia peccent mortaliter, & incurrant aliquam pęnam? XIII. An Epiſcopus exigat ab eo profeſſionem fidei? XIV. An exiſtentes extra clauſtra poſſint prædicare de ſola licentia Epiſcopi? XV. An poſſint commendare pauperes in ſuis Eccleſijs ſine licẽtia Ordinarij? XVI. An concedant Indulgentias? XVII. An Prælati & alij impedire poſſint ſeculares, ne audiant conciones in Eccleſijs regularibus? XVIII. An poſſint prædicare ſuis Monialibus ſine licentia Epiſcopi?

35 Primo, requiritur licentia Epiſcopi,vt expreſsè dicitur in Concilio ſeſſ. 5. capitulo 2. his verbis. *Regulares vero cuiuſcumque Ordinis, niſi à ſuis ſuperioribus de vita moribus; & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia etiam in Eccleſijs ſuorum Ordinum prædicare non poſſunt, cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Eccleſijs verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum ſuperiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſijs non ſuorum Ordinum, nullo modo prædicare poſſint*. Seſſ.24. capitulo 4. dicitur. *Nullus autem ſecularis, ſiue regulares etiam in Eccleſijs ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo, prædicare præſumat*. Requiritur ergo licentia ab Epiſcopo obtenta, quando regularis vult prædicare in Eccleſijs extraneis; in proprijs vero ſufficit petere benedictionem, licet non obtentam, immo contradicente Epiſcopo, poſſunt nihilominus prædicare. Rodr. tomo 3. quæſt. 32. articulo 5. Regin. libro 18. numero 123. quos & alios citat Barboſa ad cap.2.ſeſſ.5. numero 18. & numero 19. ex Aldan. libro 1. Canon. deciſ.titulo 4. numero 10.& ad cap.4. ſeſſ.24. numero 24. refert ita deciſum fuiſſe à Sacra Congregat. 30.Iun. 1629.& eam refert ex eodem Barboſa de iure Eccleſ. vniuerſo libro 1. capitulo 43. numero 210. Peyrinus tomo 3. cap.2. numero 9.in fine. Diana reſolut.58. de Regul. Nec obſtat conſtit. *Inſcrutabili*. Gregor.XV. quia intelligitur iuxta datam reſponſionem Sacræ Congregationis aliter diſcreparet, quod dicendum non eſt, vt dicam infra §. difficultas, & hæc eſt differentia, quando prædicant in proprijs Eccleſijs, quia ſufficit petere benedictionem,& non eſt neceſſarium eam obtinere arg.capit.licet, de regul. ac quando concionantur in alienis, tunc enim Concilium vtitur illis verbis. *Licentiam Epiſcopi habere teneantur*.

Quando regulares ſunt in loco nullius diœceſis ſub aliquo Abbate, in eo caſu neque in proprijs Eccleſijs poſſunt habere adhortationes ad populum, non petita prius benedictione ab Abbate, à quo tamen transgreſſores non ſunt puniendi, ſed à ſuo ſuperiore, Sellius in ſelect. canon. capitulo 23.numero 27. refert deciſum 15. Septẽb. 1629.apud Barboſam ad capitulum 4. ſeſſ.24.numero 19.

Pro benedictione debet prædicator perſonaliter accedere ad Epiſcopum, & non per literas, aut tertiam perſonam, vt apertè habetur ex citatis verbis ſupra allatis. *Se præſentare perſonaliter*. Ita dicunt Zerola in praxi Epiſcop. parte prima, verſiculo Prædicatio §.3. Franc. Leo in Theſau. Fori Eccleſ. parte prima, capitulo 8. numero 10.& ex ipſis Peyrinus tomo 3.capit.2. numero 11.

Videtur ſequi contradictio inter loca Tridentini citata, ſi velimus ſuſtinere, poſſe regularem petita benedictione, ſed non obtenta, & contradicente Epiſcopo, ita ſua Eccleſia prædicare, nam ſecundo loco expreſſe dicitur, quod nullus poteſt prædicare etiam in propria Eccleſia contradicente Epiſcopo. Sed tollitur contradictio dicendo, hoc ſecundo loco Trident. intelligi, quando Epiſcopus vult per ſe, vel per alium coram ſe prædicari ſolemniter, quod eſt conforme Clem. Dudum, de ſepult.& ſic cum Mirand.tomo primo, quæſtione 50. articulo 3. aduertit Barboſa parte tertia, de officio Epiſcop.allegat.76. numero vigeſimo,& ad capitulum ſecundum, ſeſſ.5. numero 18.

Vſus autem obtinuit apud Regulares prædi-

candi in proprijs Eccleſijs abſque alia Epiſcopi benedictione, quam ſolùm petunt pro Quadrageſima, & Aduentu, & non pro alijs Feſtis infra annum.

Fratres Minores ex prima Regula, Epiſcopo contradicente, non poſſunt prædicare in ſuis Eccleſijs, vt prohibet eorum Regula, & colligitur ex cap. Exiit, de verbor. ſignific. & refert Nald. ad dictum caput vbi ait occaſione alicuius proceſſionis poſſe Epiſcopum prohibere Regularibus, nè prædicent.

16 Secundò, de iure examinandi non ſunt niſi à ſuis Superioribus, vt colligo ex Conſtit. *Superna Maieſtatis*, 21. Leonis X. quam refert Quarant. verſ. Prædicator, & ex citata ſeſſ. 5. cap. 2. in quibus locis examen mandatur eorum Superioribus Regularibus, & non Epiſcopis; & licèt maior ſit difficultas, quando prædicaturi ſunt in alienis Eccleſiis, quia tunc requiritur licentia obtenta ab Epiſcopo, ac proinde debet illi conſtare de ſufficientia Concionatoris, quod Epiſcopus aſſequi non videtur poſſe ſine ſpeciali examine, & ſic ſaltem implicitè conceditur Epiſcopis huiuſmodi examẽ. Tamen euacuatur huiuſmodi difficultas, quia in Conſtitutione Leonis X. ſufficientia Prædicatoris ipſi Epiſcopo conſtat non per proprium examen, ſed per fidem authenticam ſui Superioris, vt elicitur etiam ex Tridentin. dum dicit Prædicatorem debere ſe præſentare coram Epiſcopo cum licentia ſui Superioris. Prædicaturi ergo ſiue in propriis, de quo non dubitatur, ſiue in alienis, in quo conſiſtit difficultas, de iure non ſunt examinandi; & ita tenent Mirand. tom. 1. quæſt. 50. Barboſa de poteſtat. Epiſcop. allegat. 76. num. 23. par. 3. Compẽd. reſol. 112. num. 2. ad finem, & cum eis Diana reſol. 11. de Regul. §. Non deſinam, Peyrinus tom. 3. cap. 2. num. 11.

17 Dixi de iure, quia in praxi ſeruatur oppoſitum, volentibus Epiſcopis examinare Regulares, licèt à ſuis Prælatis approbatos; prædicaturos in alienis Eccleſiis; & in confirmationem huius praxis fuit reſolutum 22. Ianuar. 1628. poſſe Epiſcopos examinare Regulares prædicaturos in Eccleſiis ſuorum non Ordinum, teſte Aldano tit. 4. num. 10. apud Barboſam ad cap. 2. ſeſſ. 5. num. 20. eam reſolutionem ſe non vidiſſe authẽticam aſſerit Peyrin. citatus, ſed non paſſim exterminandæ ſunt reſolutiones S.C. vti adulterinæ, maximè cùm conſtat de tempore, & loco, pro quo datæ fuerunt, vt de hac clarum eſt apud præcitatos; illæ verò ſunt ſuſpectæ quæ carent tempore, loco, & perſonis, in quarum fauorem emanarunt.

18 Tertiò, in aliquibus caſibus poteſt Epiſcopus prohibere Regularibus, nè concionentur in ſuis Eccleſijs, vt dicitur in Clement. Dudum, de Sepult. his verbis: *Illa hora dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati prædicare voluerint, vel coram ſe facere ſolemniter prædicare*; Iterum infra: *Niſi fortè illa hora, qua ſolet ad Clerum in prædictis locis Dei verbum proponi, Epiſcopus, vel Prælatus Superior Clerum ad ſe generaliter conuocaret, aut ex aliqua ratione, vel cauſa vrgente Clerum ipſum duceret cõgregandum*. Vide Sorbum verſ. Prædicare Annot. 2. Compend. reſolut. 112. num. 2.

19 Quartò, Prælati Regulares negligentes facere prædicare in ſuis Eccleſijs habentibus adnexã curam animarum, ad hoc munus compellendi ſũt ab Epiſcopo etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, vel Metropolitano, quando Monaſterium ſitum eſt in loco nullius Diœceſis, ſi prius moniti ſpatio trium menſium ſuo muneri defuerint. Hæc colliguntur ex cit. cap. 2. ſeſſ. 5.

20 Quinto, Prædicatores quò ad Conciones, & Lectiones, quas ad Populum habuerint, debent ſe conformare Euangelijs, & Epiſtolis, quibus Clerus Secularis vtitur pro ſuis Feſtis. Ita deciſum referunt Quar. verſic. Priuil. Regul. Piaſecius part. 2. cap. 3. num. 47. Vgol. de offic. Epiſcop. cap. 20. §. 3. num. 2. Peyrin. tom. 1. Conſtit. 28. Leonis X. num. 2. & ex illis Barboſa ad cap. 12. ſeſſ. 25. num. 6. Compend. reſolut. 65. num. 14. & alij apud citatos.

21 Sexto, quamuis olim Epiſcopi non potuerint punire Regulares in alienis Eccleſijs ſine eorum licentia prædicantes, vt deciſum referunt Quar. verſic. Priuileg. Regularium. Portel. verſic. Prędicatores numer. 1. Compend. reſolut. 112. num. 3. cum alijs citatis à Barboſa ad cap. 2. ſeſſ. 5. num. 21. & ad cap. 4. ſeſſ. 24. num. 21. Tambur. tom. 2. de iure Abbatum quæſt. 4. num. 3. Campan. in diuerſ. iuris Canon. Rubr. 12. cap. 13. num. 10. quos refert Diana reſol. 11. de Regul. nunc autem poſt Conſtitutionem *Inſcrutabili* Gregor. XV. puniri poſſunt etiam per cenſuras Eccleſiaſticas ab Epiſcopo, vt ſtatuit in eadem Conſtitutione illis verbis: *Ac demum habeat Epiſcopus tamquam dictæ Sedis Delegatus authoritatem coercendi, ac puniendi quoſcumque exemptos tam Seculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccleſijs, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia, & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint*. Et ita dicunt Barboſa locis citatis, & alij.

Difficultas autem oritur ex dicto Decreto, quia ex eo conſtat, non ſolùm punire poſſe illos, quãdo ſine licentia prædicant in alienis Eccleſijs, verùm etiam in proprijs, ſine petitione benedictionis, eo contradicente, ergo non ſufficit petere benedictionem, ſed illa obtinenda eſt, cõtra id, quod dixi ſupra §. Primò; ſed dico, ſufficere petitionem benedictionis, licèt non obtineatur, ſed contradicat Epiſcopus, quia illa clauſula [*Contradicente Epiſcopo*] explicatur in caſu, quo Epiſcopus ipſe vult prædicare, vel facere coram ſe ſolemniter prædicare, vel propter aliam cauſam, vt dixi §. Tertiò, in his enim caſibus poteſt inobediens Prædicator puniri ab Epiſcopo, quibus non extantibus non poteſt puniri, modò petierit benedictionem, licèt non obtinuerit, & ita declarauit Vrbanus VIII. in quodam ſuo Breui directo ad Epiſcopum Giennenſem, quod ex parte refert Barboſa ad c. 4. ſeſſ. 24. n. 24. Poteſt autẽ Epiſcopus interdicere Religioſo, nè prædicet virtute dictæ Conſtitutionis, cauſa etiam non reddita, referunt deciſum Leo in ſuo Theſaur. part. prima cap. 8. num. 9. Piaſec. parte 2. cap. 3. numer. 41. §. Si item, apud Barboſam ad cap. quartum, ſeſſ. 24. & ad cap. 2. ſeſſ. 5. num. 23.

Digitized by Google

Prædicator non ſolùm poteſt delinquere concionando ſine licentia in alienis Eccleſijs, aut ſine benedictione in proprijs, ſed etiam inter prædicandum, errores, aut ſcandala diſſeminando; & in hoc caſu præterea Epiſcopus procedere poteſt contra illum ex Decreto Tridentin. cap. 2. ſeſſ. 5. illis verbis: *Si verò, quod abſit, Prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiamſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat. Quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eum, ſecundùm iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat, &c.* In primo igitur caſu illi interdicenda eſt prædicatio, quod intellige reſpectu illius temporis, non enim perpetuò priuatur hoc officio prædicationis, & alia pœna ab Epiſcopo puniendus non eſt, cum de illa non fiat mentio ibidem. In ſecundo autem caſu præterea debet Epiſcopus contra illum procedere alijs pœnis. Vide Rodr. tom. 2. quæſt. 32. artic. 8. Mirand. quæſt. 50. art. 7. Compend. reſolut. 112. numer. 12. quos, & alios citat Barboſa ad hoc cap. 2. ſeſſ. 5. num. 24. Portel. verſic. Prædicatores, num. 12.

Leo X. in Conſtit. *Supernæ*, extenſa apud Quar. verſic. eod. ſub pœna excommunicationis reſeruatæ mandat omnibus Concionatoribus etiam Regularibus, vt in ſuis Prædicationibus Sanctam Scripturam, iuxta Sanctorum Patrum interpretationem, declarent; prohibendo, nè tempus præfixum futurorum malorum, vel Antichriſti aduentum, aut certum diem Iudicij prædicare præſumant, inhibendo præterea, nè in ſermonibus publicis futura prædicere audeant ex literis Sacris, nec illa à Spiritu Sancto, vel Diuina reuelatione ſe habuiſſe; neue detrahant Epiſcopis, Prælatis, & alijs Superioribus. Præterea ibidem innouat Clement. 1. de priuilegijs, in qua prohibet Regularibus, nè in Sermonibus detrahant Prælatis Eccleſiæ, neque retrahant laicos à frequentia, vel acceſſu dictorum Prælatorum ab Eccleſijs; neque Indulgentias indiſcretas, ideſt falſas pronuncient ad populum; aut retrahant teſtatores à reſtitutionibus debitis, vt legatis faciendis Eccleſijs Matricibus; neque procurent legata, aut debita, vel malè ablata incerta ſibi, aut alijs ſingularibus ſui Ordinis Fratribus, vel Conuentibus in aliorum præiudicium fieri, ſeu erogari procurent. Eiſdem autem Concionatoribus Clem. V. aliam pœnam non irrogat, niſi quod mandat, eoſdem per duos menſes ſubiacere pœnis illis, quæ ſecundùm eorũ Regulam, vel Statuta pro grauibus criminibus eis conſueuerunt imponi, ſuper quibus abſque manifeſta neceſſitate cum eis non valeat diſpenſari. Puto pœnam excommunicationis poſitam à Leone X. non extendi ad tranſgreſſores Clementinæ, tum quia pœnæ non ſunt extendendæ, tum quia Clement. habet proprias pœnas, ergo extenſio facienda non eſt. De vtraque Conſtitutione Leonis, & Clementis nonnulla dicit Portel. verſ. Prædicatores à num. 3.

22 Septimò, Prædicatores Societatis Ieſu ab aliquo Ordinario ſemel approbati, & à ſuo Prælato deputati, Curatis non repugnantibus, poſſunt vbique terrarum, vbi non ſunt Ordinarij, prædicare reſertur in eorum Compend. verſ. Confeſſarius, & communicatur alijs Mendicantibus, Rodr. quæſt. 59. art. 5. in fine.

23 Octauò, in dando ſtipendio, & victu Concionatori ſtandum eſt conſuetudini locorum, aliàs de iure in Cathedralibus ſpectat ad Epiſcopum, in Parochialibus victum dat Parochus, & populus ſtipendium, vt ex relatis Doctoribus tradit Diana Miſcellan. v. reſolut 71. Barboſa ad cap. 4. ſeſſ. 24. num. 12. ait ex Doctoribus ab eo citatis, Epiſcopum proprio ſumptu debere Concionatorem conducere in dubio.

24 Nonò, nullus prædicare poteſt, etiam à Parocho inuitatus, ſine licentia Epiſcopi, vt declarauit Clem. VIII. teſte Zypæ. apud Barboſam ad cap. 4. ſeſſ. 24. num. 7. Poteſt tamen Parochus dare licentiam viro docto etiam Religioſo noto, vt bis, vel ter concionetur in ſua Eccleſia, ſine Epiſcopi approbatione, docent Rodriq. tom. 3. quæſt. 32. art. 1. cum ſuo Compend. reſolut. 112. num. 4. Portell. num. 2. Nauar. cap. 25. num. 141. & ex eis Barboſa cit. num. 9.

25 Decimò, Epiſcopus poteſt prædicare in Eccleſijs Regularium, & ita deciſum fuiſſe 17. Ianuar. 1584. teſtatur Gauant. in ſuo Enchir. verſic. Concio Sacra num. 1. & ex ipſo Barboſa ad hoc cap. 4. ſeſſ. 24. numer. 3. contra Peyrinum tom. 1. ad Conſtitution. 27. Leonis X. §. 24. num. 47. vt refert Diana reſol. 109. de Regul.

26 Vndecimò, nullus Regularis poteſt prædicare in ſuis, aut alienis Eccleſijs ſine examine de vita, moribus, & ſcientia, & licentia ſuorum Superiorum, vt expreſsè dicitur in Conſtitut. *Supernæ*, Leonis X. apud Quar. verſic. eod. & in Tridentino ſeſſ. 5. cap. 2. cuius verba retuli ſupra §. Primò. Quinam autem ſit Superior examinans, & dans licentiam, videtur eſſe non Localis, ſed Prouincialis, ea ratione, quia Localis cùm præ oculis habeat illum vti ſuum ſubditum, præſumitur habere cognitionem vitæ, morum, & ſcientiæ, quod non poteſt præſumi de Prouinciali, ſub cuius oculis perſonaliter nõ viuit, ac proinde ab eo, vel Generali examinandus eſt. Et ita determinatur c. 22. in fine noſtræ Regulæ, ne aliquis Religioſus inconſultis Prouinciali, vel Generali audeat prædicare. Crederẽ tñ Priorem ſuis iuuenibus exercitij cauſa poſſe permittere, vt recitent aliquos ſermones, & huiuſmodi, cùm tunc non dicantur formaliter prædicare, ſed ſermocinari.

28 Duodecimò, Prædicantes ſine licentia peccant mortaliter, quia faciunt contra illud Sacræ Scripturæ: *Quomodo prædicabunt, niſi mittantur*; præterquamquòd prædicantes ſine licentia poſſunt excommunicari, ex cap. Excommunicamus, §. Quia verò de hæret. Excommunicatio autem ſecundùm communem Doctorum opinionem ſupponit peccatum mortale, ergo iſti peccant mortaliter. Vide Portell. verſic. eod. num. 1. vbi facit mentionem de ea excommunicatione iuris, quam bene dicit eſſe comminatoriam, non latæ ſententiæ.

Pœnam excommunicationis ipſo iure, & alias pœnas contra malè prædicantes, retuli ſupra §. Leo X. quibus adde alias contra Concionantes,

 Mariam

Mariam ſemper Virginem conceptam fuiſſe in peccato Originali, iuxta Decreta Sixti IV. Gregor. XV. & aliorum Pontificum, de quibus Nald. & alij verſic. Conceptio, ego alibi. Vide infra §. Decimoquarto.

28 Decimotertiò, non ſolùm Epiſcopi, ſed etiam Ordinarij poſſunt profeſſionem Fidei exigere à Concionatoribus, vt deciſum refert Sellius cap. 23. numer. 27. & ex eo Barboſa ad cap. 4. ſeſſ. 24. num. 20.

29 Decimoquartò dicitur ead. Seſſ. 5. cap. 2. quòd Epiſcopi caueant nè aliquem eorum, qui cùm ſint nomine Regulares, extra clauſtra, & obedientiam Religionum ſuarum viuunt, admittant ad prædicandum, niſi illi noti ſint, & moribus, atque doctrina probati, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re Sedes Apoſtolica conſulatur. Concilium videtur loqui de quibuſdam, qui ſe fingunt Religioſos, ſed tales ſunt ſolùm nomine, & de alijs ignotis, Apoſtatis, & fugitiuis, vt videntur docere Rodriq. tom. 3. quæſt. 32. artic. 9. Mirand. tom. 1. quæſt. 50. artic. 7. in fine, Compend. reſolut. 112. num. 13. cum quibus eſt Peyrinus tom. 3. capit. 2. num. 16. vbi ſe refert ad tom. 1. Religioſi quæſt. 1. cap. 22. §. Circa 1. aſſerentem, Prædicantes ſine licentia ſuorum Prælatorum eſſe ipſo iure excommunicatos, & eoſdem admittentes ad tale munus, vltra peccatum mortale, incurrere etiam pęnas contra fautores excommunicatorum. Si loquatur de iure communi, errat, quia in illo capit. Excommuicamus, de hæret. excommunicatio eſt comminatoria; neque hìc locum habet excõmunicatio Leonis X. quia eſt tantùm contra eos malè Concionantes, non autem Prædicantes ſine licentia, vt benè colligitur ex eius Conſtitutione; neque etiam id certum eſt reſpectu Apoſtatæ, vel fugitiui Prædicantis, quia eſto ſecundùm aliquos minus probabiliter huiuſmodi ſint excommunicati, non tamen propter prædicationem ſine licentia, ſed quia ſe ſubtraxerunt ab obedientia Religionis ſuæ.

30 Decimoquinto, Regulares non poſſunt inter prædicandum commendare pauperes ſine licentia Ordinarij etiam in ſuis Eccleſijs, vt reſolutum fuit 8. Maij 1602. in gratiam Epiſcopi Sauonæ. Ita Bariola verſ. Prædicator pag. 240.

31 Decimoſextò, Prædicatores Minorum in ſuis Eccleſijs quocunque anni tempore concedere poſſunt ſuis auditoribus indulgentiam annorum 18. & dierum 322. in alienis Eccleſijs dierum 222. Tempore Quadrageſimæ in ſuis Eccleſijs Ferijs 2. 4. & 6. annorum 156. & dierum 524. Compend. verſic. Indulgentiæ quò ad Seculares 6. Compēd. reſolut. 71. num. 58. vbi ſubdit, aliarum Religionum Concionatores gaudere eodem priuilegio, ſi participant in priuilegijs, vnde Prædicatores Tertij Ordinis, cùm priuilegia Minorum communicent, gaudent hoc priuilegio concedendi Indulgentias; debent autem eas expreſsè concedere nomine Sanctitatis ſuæ, aliter audientes non lucrantur, vt ait Collector loco citato, Rodr. tom. 2. quæſt. 95. art. 1. Mirand. quæſt. 50. art. 10. & ex eis Compend. reſolut. 112. num. 20. Portel. verſic. Prædicatores num. 9. & 18. vbi ait huiuſmodi Indulgentias non fuiſſe ſublatas per Conſtitutionem Pauli V. qui reuocauit ſolas conceſſas directè Fratribus.

32 Decimoſeptimò, Prælati Eccleſiarum, hoc eſt Epiſcopi, Ordinarij, Parochi, & ſimiles prohibentes Parochianis ſuis, nè audiant conciones in Eccleſijs Regularium, ſunt excommunicati ipſo iure per Conſtitutionem Gregor. IX. vt referunt Mirand. quæſt. 50. art. 8. Compend. verſic. Prædicatores ex Corduba in ſua Annotat. Rodriq. cum ſuo Compend. reſol. 112. num. 11. vbi citat Suar. de Relig. tom. 1. libr. 2. cap. 16. Zerolam verſicul. Prædicatio, §. 4. vbi refert deciſum, Ordinarium non poſſe pœnis cogere populum ad audiendum concionem in Parochiali, & ex illis Barboſa ad cap. 4. ſeſſ. 24. num 17.

33 Decimooctauo, Regulares poſſunt prædicare ſuis Monialibus abſque vlla licentia, aut benedictione Epiſcopi, quia Concilium requirit benedictionem, quando prædicaturi ſunt publicè populo in ſuis Eccleſijs, vt apertè colligitur ex eodem cap. 2. ſeſſ. 5. modò prædicatio fiat tantùm Monialibus, & priuatim, in loco ad hoc deputato, vt plurimum extra Eccleſiam, ergo in hoc caſu non intrat diſpoſitio Tridentini. Neque Conſtitutio Gregor. XV. *Inſcrutabili* de hac re quicquam diſponit, cùm ſolùm Ordinarijs ſubijciat Concionatorem delinquentem.

34 Quæres 14. De exemptione, ſeu ſubiectione Confeſſariorum Regularium Ordinarijs locorum.

Reſp. Confeſſarij ferè in nullo exempti ſunt, ſed ſubiecti ſunt quò ad hoc, Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, iuxta ea, quæ fuſiùs dixi reſol. 36. per totam.

35 Quæres 15. De exemptione, & ſubiectione Parochorum Regularium Ordinarijs locorum? I. An ſint capaces curæ animarum Secularium? II. A quo Superiore inſtituantur, a proprio nè, an ab Ordinario loci? III. A quo remouendi, & puniendi, ſi delinquant in hoc munere? IV. An Parochi Regulares teneantur ſeruare Decreta, & Ordinationes factas ab Epiſcopis in materia officij Parochialis? V. Quomodo ſe gerat Parochus extra clauſtrum manens? VI. De Parochis Militaribus? VII. An cogi poſſit ad Synodum? VIII. An cogi poſſit ad proceſſiones? IX. An cogi poſſit ad caſus conſcientiæ, de quibus in Congregationibus deputatis ab Epiſcopo? X. An Prælatus Regularis poſſit facere gratiam Epiſcopo pręficiendi ſuum Religioſum Parochiali Seculari? XI. An Superior Regularis poſſit amouere ſuum Religioſum ab officio curæ? XII. An poſſit Curatus delegare ſuam facultatem alijs Religioſis, vel Clericis? XIII. An Prælatus Regularis adminiſtrando Sacramenta Parochianis, ſuo ſubdito Parocho reſiſtente, incurrat pœnam Clement. Religioſi, de priuilegiis? XIV. An habentes Eccleſias pleno iure ſibi ſubiectas ſubſint Epiſcopo? XV. An Regulares admittantur ad concurſum.

36 Reſpond. Primò, Religioſi capaces ſunt curæ animarum, vt colligitur ex cap. Monachos, capit. In Parochiæ 16. quæſt. 1. Gloſ. in quæſt. 1. cauſæ 16. Gloſ. verſic. Secularibus Clement. 2. de Relig.

dom.

Digitized by Google

dom.per cap.Super eo,de Regul. cap.Quod Dei, §.Licet, de ſtatu Mon.& ratio eſt, quia ſunt coadiutores Porochorum, Nauarr. conſil.7.de priuil. num. 14. immò directè tales ſunt reſpectu ſuarum Eccleſiarum, quibus adnexa eſt cura animarum. Idem Nauar. conſil. 19.dicit, Minores de Obſeruantia eſſe incapaces curæ animarum, & tales videntur etiam eſſe omnes alij Reformati, vt Capucini, Diſcalceati Carmelitani, &c. Meæ Religionis Sacerdotes eſſe capaces curæ animarum ita notum eſt, vt probatione non indigeat, ſiquidem in multis Monaſterijs adnexa eſt cura animarum noſtris Eccleſijs, vt Papiæ, Cremonæ, Placentiæ, Bononiæ,& alijs plerisque in locis.

37 Secundò, Religioſi in Parochos ſuarum Eccleſiarum eligendi,& deputandi ſunt ab eorum Prælatis, & Superioribus, ex hac tamen deputatione nullum ius ad id munus acquirunt, ſed prius examinandi ſunt, & approbandi ab Epiſcopo, vt colligitur ex cap. Vitis, & cap. Sanè 16. quæſt. 1.cap. Per exemptionem,de priuileg.in 6.cap.13. ſeſſ.7. Aldan. in ſuo Compend. Canon. reſol. lib.2. tit.5. num.7. refert deciſum in Caputaq. 23.Iun.1629. Parochum in Eccleſia exempta deputatum non poſſe exercere curam animarum, niſi prius examinatus fuerit ab Epiſcopo, & approbatus, vt ex eo refert Barboſa ad citatum cap. 13.num.20. Eſt igitur in poteſtate, & arbitrio Prælati Regularis deputare, & deſignare aliquem ſuum Religioſum, vel alterum Sacerdotem ad curam animarum ſuæ Eccleſiæ adnexam,non autem id munus eſt Epiſcopi, ad quem præcisè ſpectat examinare, & approbare a Superiore deputatum, & non alium, & ita deciſum referunt Piaſec. in praxi Epiſcop.part.2.cap.3.numer.46. & Gonzal. ad Regulam Cancellar. Gloſ.5.§.3. num.34. & ex eis Barboſa ad cap.11.ſeſſ.25.num. 19. & 26. Quando Monaſterium Curatum eſt in loco nullius Diœceſis, tunc Religioſus deputatus examinandus eſt ab eo Abbate, ſeu Prælato, qui ibi habet iura Epiſcopalia, vt m[illegible] vicibus reſolutum refert Barboſa ad citatum cap. 11. ſeſſ.25.numer.30. Deputatio autem in Religione videtur ſpectare ad eos Superiores, ad quos pertinet eoſdem licentiare ad examen pro confeſſionibus excipiendis Secularium, quia illa deputatio nihil aliud eſt, quam licentia, & præſentatio Religioſi ad Epiſcopum pro examine; & ita in mea Religione ſeruatur, vt nullus Superior Localis deputet Sacerdotem pro officio Curati, niſi ſit, aut deſignatus à Prælato Prouinciali ad hoc, vel iam ſit Confeſſarius Secularium.

38 Tertiò, quamuis Parochi Eccleſiarum Regularium ab Epiſcopo ſine rationabili cauſa remoueri non poſſint, vt expreſsè dicitur cap. Vnde Capell.Mon. tamen remoueri poſſunt, abſque eo, quòd Epiſcopus teneatur deducere cauſas, neque eas iuſtificare, Sellius in ſuis Selectis cap.2. num. 3. refert reſolutum in Camerinen. die 18. Septem. 1627. & ex eo refert Barboſa ad cap cap. 8. ſeſſ. 21 num.9.

Parochi,& alij Religioſi exercentes curam animarum, ſi in hoc officio delinquant, ſubijciuntur iuriſdictioni, & correctioni Epiſcopi, vt ſtatuitur cap. per exemptionem 9. de priuileg. Leo Decimus Conſtit. *Dum intra*, Trident. ſeſſ. 25. cap. 11.Gregor.XV. Conſtitut.*Inſcrutabili* qui concedit, Epiſcopum poſſe procedere etiam per cenſuras Eccleſiaſticas contra delinquentes in hoc officio: & hoc pluribus vicibus reſolutum ſuit, vt videre eſt apud Sellium in Select.cap.112. num.8. ſub die 5.Iunij 1627. Aldanum libr. 2. tit.8. num. 40. ſub die 6. Februar. 1627. & ex eis Barboſa ad cap.11. ſeſſ.25. num. 13. & 14. Declarauit autem Sacra Congregatio, Papa Vrbano approbante, etiam alios Religioſos non Parochos delinquentes in adminiſtrandis Sacramentis perſonis Secularibus, eſſe ſubiectos iuriſdictioni Epiſcopi, virtute dictæ Conſtitutionis Gregor.XV. & hæc declaratio habetur immediatè poſt dictam Conſtitutionem ſub dubit. 13. quam refert Barboſ. ad dictum cap.11.numer.6.& 7. In alijs verò, quæ non concernunt curam animarum, nulla ratione ſubduntur Ordinarijs, ſed immediatè ſunt ſub obedientia, & iuriſdictione ſuorum Superiorum Regularium, vt deciſum referunt Margarita verſic. Parochus num. 3. Aloyſius Riccius reſolut. 513. num.2.& reſolut.532. & ex eis Barboſa ad cap. 11 ſeſſ.25.num. 10. & nouiſſimè Sacra Congregatio ad Conſtitut. Gregor. XV. vt ſupra, Ipſo,& Vrbano VIII. approbantibus. Prædicta procidunt etiam in Parochis Eccleſiarum Militarium, etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, vt dicam infra §. Sexto. Quando Regulares ſunt in loco nullius diœceſis puniendi ſunt ab illo Prælato, qui illos approbauit ex ſupradictis §.Secundò.

39 Quartò, Religioſi curam exercentes in ijs, quæ ad adminiſtrationem Sacramẽtorum ſpectant, tenentur ſeruare Ordinationes factas ab Epiſcopis in ſuis viſitationibus, & procedere poſſunt contra inobedientes, ita Sellius citat. cap.112. num.18. teſtatur deciſum in Camerinen. 20. Martij 1621. vnde in emolumentis percipiendis ex cura animarum prohiberi poſſunt per Epiſcopum, ne excedant taxam ab illo præſcriptam ex eodem Sellio citat.numer.11. deciſum in Liman.18. Septembr. 1625. & ex eo Barboſa ad cap. 11. ſeſſ.25.numer. 16.& 23.

40 Quintò, Religioſi inſeruientes Eccleſijs curatis adnexis ſuis Monaſterijs extra clauſtra degentes, ſi delinquant in officio ſuæ curæ, ſubſunt iuriſdictioni,& correctioni Epiſcopi, in alijs ſuo Superiori, ac illi, qui officio Parochi funguntur manendo in clauſtris, vt deciſum refert Aldanus libr. 1.tit. 10.num.4. & 5. & ex eo Barboſa ad cap.14. ſeſſ.7.num.4.& 5.

Religioſi Parochi extra clauſtra morantes in Eccleſijs Parochialibus adnexis ſuis Monaſterijs, adhuc tenentur ad obedientiam, & obſeruantiam Regularem, quia per hoc non abſoluuntur à voto ſuæ Profeſſionis, ex cap. Quod Dei timorem, de Stat. Mon. & Officium Diuinum recitare tenẽtur iuxta Regulam. Quando vero quis transfertur per diſpenſationem Sedis Apoſtolicæ ad Eccleſiam ſecularem in Parochum, tunc ad vitam Regularem non tenetur in ijs, quæ impediunt ſuũ officium, quia eximitur ab obedientia ſui Prælati, & ſubditur Epiſcopo, Gloſ.verſ.Clauſtrum, Clem.

Ne in

Ne in agro §. Ad hæc, Nau. conſil. 19. de Cler. non reſid. nu. 9. & 11. & conſ. 79. de Regul. Compend. reſol. 15. num. 9. & 58. ceſſat tamen illud priuilegium exemptionis à correctione Epiſcopi. Iſte Parochus habet optionem recitandi officium iuxta Calendarium Diæceſis, vel religionis, quicquid dicat Baptiſta de Salis, & ex eo Rodr. q. 34. art. 6. gloſ. verſ. licitè, Clem. 2. de celebr. miſſ. quia non amiſit illud Ius celebrãdi officium regulare. Nau. apud Rodr. cit. q. 34. art. 7. aſſerit Parochum aquirere Eccleſiæ Parochiali, non monaſterio. Sed de his plenius vide Sanch. lib. 6. cap. 6. a num. 36. vſq; ad finem.

41 Sexto, Parochi Militares, vel eorum Eccleſijs inſeruiẽtes etiam S. Ioannis Hieroſolimitani ſubſunt cum ſuis Eccleſijs quibus adnexa eſt cura animarum, quo ad hoc præciſe viſitationi, iuriſdictioni, & correctioni Epiſcopi, vt referunt Armend. in Addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. de viſit. num. 102. quem citat Barboſa ad capit. 8. ſeſſ. 21. num. 8. & ad cap. 11. ſeſſ. 25. num. 11. citat reſcriptum Pij V. *Expoſcit*. Dat. 22. Sept. 1571. Cokier. de iuriſd. ordin. in exempt. part. 2. q. 45. num. 11. Piaſ. cium part. 2. ſuæ praxis cap. 3. nu. 46. & alios, & num. 12. ex Aldano in ſuo Compend. Can. Reſolut. lib. 2. tit. 8. num. 38. deciſum 26. Iun. 1627.

42 Septimo, Parochi regulares tenentur accedere ad ſynodum, vt probaui ſupra hic q. 4.

43 Octauo Parochi regulares tenentur accedere ad publicas proceſſiones ſimul cum alijs clericis curam animarum Secularium exercentibus, vnde Barboſa ad cap. 13. ſeſſ. 25. nume. 32. refert, quod monachus curam animarum exercens in Eccleſia Parochiali vnita Monaſterio ordinis S. Benedicti Curien. Diæceſis cogi poteſt ad proceſſiones, ex Aldano tit. 8. n. 14. deciſum ſub die 5. April. 1631.

44 Nono, tenentur accedere ad congregationes caſuum conſcientiæ, Nald. ad cap. Peruenit 16. q. 1. etiam Parochi Hieroſolimitanæ religionis, refert Sellius cap. 112. n. 20. deciſum 3. Martij 1598. & ex eo Barboſa ad cap. 11. ſeſſ. 25. num. 21. & ad id cogi poteſt ſub pæna ſuſpenſionis, Homob. p. 4. reſp. 86.

45 Decimo, Epiſcopus nũc nõ poteſt prꝺficere eccleſiæ Parochiali ſeculari religioſũ de licentia ſui ſuperioris, ſed requiritur ſpecialis diſpẽſatio ſedis Apoſtolicæ, ſiue fiat in perpetuũ, ſiue ad tempus. Ita deciſum teſtantur ex mandato Greg. XIII. nullum regularem eſſe capacem deinceps beneficij curati abſq; diſpenſatione Papæ, Sanch. lib. 4. cap. 29. nu. 71. Marcus Anton. lib. 1. reſol. 20. num. 13. Riccius in deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. part. 1. deciſ. 159. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 7. nu. 53. & ex eo Quar. verſ. Canonicus, quos refert Barboſa ad cap. 11. ſeſſ. 14. ſub hac autem deciſione includuntur Canonici Regulares, Mirand. tom. 1. q. 32. Nicol. Garz. part. 7. de benef. cap. 10. nu. 31. Ald. in ſuo compend. can. reſol. lib. 2. tit. 5. num. 11. teſtatur reſolutum in vna Cremon. 1. Septembr. 1603. Quar. verſ. Canonicus regularis. Excluduntur ab ea deciſione Militares S. Iacobi de Spatha, & alij non emittentes tria vota ſubſtantialia, hi enim ſunt capaces beneficij Curati, aut ſimplicis, vel penſionis, & ita reſolutum ſub die 10. Nouẽb. 1609. teſtatur Nicol. Garzias in Addit. de benef. part. 1. c. 4. nu. 23. apud Barboſam ad cap. 11. ſeſſ. 14. nu. 9. Pennottus tamẽ Canon. Regul. in Hiſtor. ſuæ relig. li. 2. cap. 72. fuſe, & bene probat Canon. Regul. eſſe capaces etiam cum ſola licentia capituli Generalis, profitentur enim expreſsè, ſe non acceptaturos eſſe beneficia ſine licẽtia dicti capituli, ergo ex vi ſuæ profeſſionis non ſunt incapaces beneficij.

Dixi, nunc eſſe incapaces, quia antea regulares erãt capaces quorumcũq; beneficiorum, Curatorum, vt aperte colligitur, ex cap. In parochia 16. q. 1. cap. quod Dei timorem, de ſtatu mon. quæ iuſta, & alia ad hoc recenſui ſupra hic §. Primo, quam ſententiã vti frequentiſſimã docet pluribus Sanch. lib. 7. cap. 29. nu. 35. Barboſa ad cap. quod Dei timore, num. 3. quare & tempore de licentia ſolius ſui ſuperioris poterat religioſus ab Epiſcopo aſſumi ad curam animarum ſecularium, ſine diſpenſatione Papæ, & ita intelligendi ſunt Rodr. Couar. Silu. cum Compend. reſol. 15. num. 7. q. 52. vbi ſe explicat, & num. 57. 58. & reſol. 109. nu. 8.

46 Non tamen hinc excluditur, quin in aliquo caſu neceſſitatis, vt tempore peſtis, vt obſeruatio fuit hic Mediolani anno 163 . magnæ peſtilẽtiæ, quo tempore quamplures religioſi ſacerdotes ſe obtulerunt Sanctæ memoriæ Federico Borromæo tũc Cardinali Archiepiſcopo, & ex noſtro Conuentu S. Mariæ Paradiſi tres Patres Carolus Daneſius de S. Gemino Vmbrienſis ad Sanctum Rochum ad Portam Romanam; Laurentius Lachinus de S. Columbano Laudenſis ad locum Caluaitati ad Portam Toſam; & Antonius Maria Ripa Genuẽſis ad Sanctam Euphemiam intra Mediolanũ ad Portam S. Celſi deputati fuerunt, & ſinguli laudabiliter ſe geſſerunt in ſalutem animarum. Idem dic de ſimilibus caſibus, vt ſi præficiatur per aliquod tempus in æconomum præmortui curati, &c.

47 Vndecimo, poteſt remoueri, non ſolum ab Epiſcopo, vt probaui ſupra §. Tertio, verum etiam à ſuo prælato regulari, quia & in hoc officio adhuc ſubijcitur ſuo ſuperiori; præterquam quod, poteſtas data à Summo Pontifice, & a Concilijs Epiſcopo ſuper huiuſmodi religioſos Curatos non eſt priuatiuè ad ſuperiores regulares, ſed ad illos cumulatiuè. Ita Rota in Piſcien. iuriſditionis 15. Iun. 1590. coram Plato, & in eadem 20. Oct. 1593. coram Penia apud Barboſam ad cap. 11. ſeſſ. 25. nu. 27. Peyr. tom. 3. cap. 4. num. 22. vbi refert. Nauar. tom. 2. com. 2. de regul. nu. 65. §. Addo 8. Cochier. part. 4. de exempt. q. 73. nu. 2. Peyrinus ibid. dicit, quod ſi Parochus a cura remoueatur a ſuo ſuperiore, adhuc proſequi poſſe excipiendo confeſſiones ſecularium, cum iam ſit ab Epiſcopo admiſſus, nec indigebit Epiſcopi approbatione, ſi poſt aliquod tempus ad eamdem curam ab eodem admittatur, ſemel enim examinatus, & approbatus ad curam animarum, non poteſt iterum ad eam examinari, & citat Riccium part. 3. praxis reſolut. 191. num. 2. & capit. Accepimus, iuncta gloſa 11. Reputare, de ætate, neq; etiam a ſucceſſore, vt probaui conſ. 36. q. 35.

Remotio iſta poteſt ſpectari dupliciter, vno modo prout eſt ſuſpenſio exercitij curæ ad ali-

quot

quod tempus; altero modo prout eſt ſimplex, & abſoluta remotio; in priori ſenſu, puto non amittere religioſum ſuſpenſum facultatem audiendi cõfeſſiones quo ad habitum, licet interim quo ad actum non poſſit audire ſuas oues; in poſteriori vero ſenſu ſi nullam habent aliam poteſtatem audiendi confeſſiones niſi ex officio, & quatenus Parochus eſt, ſine dubio ipſo iure eam poteſtatem perdit ẽt quo ad habitu à ſimili de alijs Parochis, qui aliam non habentes facultatem excipiendi confeſſiones niſi ratione curę, remoti ab hoc officio, non poſſunt amplius audire confeſſiones, quia eorum tota poteſtas fundatur in officio curæ, a quo cum ſint remoti, conſequens eſt inferre eoſdẽ perdere facultatem abſoluendi fundatam in eo officio, ſiquidem ſublato fundamento corruunt, quæ ab eo dependent Arg. Regulæ Acceſſorium. cap. cum Paulus 26. 1. q. 1. ex epiſt. 1. ad Corint. cap. 3. Quod autem Parochus amotus ab officio non amplius abſoluat, quando non habet alium titulum ad hoc munus, docui conſil. 2. q 3. Ex quibus etiam ſequitur, ſuperiorem debere alium Sacerdotem in Curatum proponere Epiſcopo, vt illum approbet, cum ille prior remotione ab officio amiſerit omne vis, quod habebat ante, neque enim Epiſcopus intelligitur illum approbaſſe independenter ab eius ſuperiore ad curam animarum, in hoc enim religioſus quo ad officium curæ dependet æque ab vtroq; ita quod vterq; ſufficiẽs eſt, illum priuare ſuo officio, eo quod Epiſcopus cumulatiuè ad ſuperiorem hoc ius habeat, patet ex deductis reſolutionibus à me §. Vndecimo; nec obſtat, quod idem regularis ſuperior non poſſit priuare ſuum confeſſarium ab Epiſcopo approbatum, niſi in religione adſit decretum irritans confirmatum à Sede Apoſtolica, aut ipſe ſuperior iuridice illum priuet, iuxta quæ dixi conſ. 36. q. 11. ergo neque remouere Parocho à ſuo officio; etenim diſpar ratio, quia in hac delegatione confeſſarius non dependent a ſuo ſuperiore, ſicut dependet ratione officij curæ, ex allegatis deciſionibus, ergo ſublato Curæ officio, ſtatim ceſſat facultas abſoluendi fundata in eo officio. Ratio Peyrini quod ſemel approbatus nõ debet amplius approbari, procedit primo, quando quis fuit ſimpliciter abſque temporis limitatione admiſſus, vt probaui reſol. 36. q. 2. §. ſemel ſecundo, niſi remoueantur ab officio, a quo pendet facultas abſoluendi.

48 Duodecimo, Religioſus Curatus cum ex officio ſuo exerceat hoc munus poteſt alijs ſacerdotibus tum regularibus, tum ſecularibus, modo ſint approbati ad confeſſiones audiendas delegare facultatem excipiendi confeſſiones ſuorum Parochianorum, & ſimplicibus ſacerdotibus adminiſtrandi reliqua Sacramenta; & exercitia, quæ ad curam ſuam ſpectant. Ita ex Fagundez de ſecundo præcepto Eccleſ. lib. 7. cap. 2. nu. 43. *Peyrinus* tom. 3. cap. 4. num. 23.

49 Decimotertio, Prælatus contrà voluntatem religioſi Parochi ſui ſubditi præſumens miniſtrare Sacramenta Matrimonij, & Extremæ Vnctionis incurrit pænam excommunicationis reſeruatæ Papæ in Clem. 1. de priuil. Ratio eſt, Tum quia ibi excommunicatur ſimpliciter religioſi, ergo etiam ſuperiores, nam nomen, *Religioſus*, in iure eſt nomen generale, gloſ. t. Clem. 3. de procur. arg. diuerſorum textuum ibi citatorum, præſertim c. 2. de teſtam. in 6. vbi dicitur, quod religioſus poteſt eſſe executor vltimæ voluntatis teſtatoris de licẽtia ſui ſuperioris, & nemo negabit, per illum terminum, *Religioſus*, excludi ſuperiorem localem reſpectu Prouincialis, & hũc reſpectu Generalis; nec valet reſponſio, id procedere in fauorabilibus, non in odioſis, non enim habet locum in conſtitutionibus Papalibus, reſpectu quarum religioſi omnes ſiue ſuperiores, ſiue ſubditi ſunt pares quo ad illarum obſeruantiam, & ideo vtroſq; indifferenter afficiunt. Tum quia ſi iſte ſuperior miniſtrare præſumeret hæc ſacramenta in aliena parochia non vnita ſuo monaſterio, ſine dubio incurreret, ergo & miniſtrando Parochianis ſub cura vnita ſuo conuentui, nam in hoc caſu Parochiani iſti non magis ſubijciuntur ſibi, quam illi, qui nullo modo ipſi ſunt ſubiecti, ergo neq; Parochiani propriæ Eccleſiæ, cui annexa eſt cura animarum. Nec prodeſt, quod ſine eius deputatione non poſſit approbari ab Epiſcopo, & vtrique religioſus Parochus vt ſic ſubijciatur; quia illa deputatio ius ſolum in habitu tribuit religioſo deputato, ita quod nullum actum Curæ exercere poteſt antequam approbetur ab Epiſcopo, vt ſupra probaui §. Secundo, vnde cum aliud ſit deputare, aliud exercere curam, quod poſterius aquiritur per approbationem Epiſcopi; quæ non redundat in ſuperiorem; qui non dicitur approbatus, idcirco ſe ingerendo in adminiſtratione illorum Sacramentorum ſine dubio dictam pænam incurrit.

50 Sacerdos etiam regularis coniungendo in matrimonium, vel benedicendo ſponſas ſine licentia proprij Parochi remanet ſuſpenſus donec ab Ordinario Parochi obtineat abſolutionem, ſeſſ. 24. cap. 1. præter excommunicationem prefatæ Clementinæ ſecundum Nauar. conſ. 1. de pænis, apud Bonac. de ſuſpenſ. p. 5. §. 1. nu. 20. qui cum Rebello, Henr. Filliuc. Sairo, & alijs a ſe citatis, tenet, eã excommunicationem non incurrere, ne duplex pæna pro vno delicto incurratur, & ait ita fuiſſe à Sacra Congr. deciſum, ita ſentit etiam Homob. par. 4. reſp. 95. Eſt autem ſuſpenſio ſimpliciter ab officio, à qua nullus regularis prælatus poteſt abſoluere, ſed ſolus Epiſcopus Parochi, vel eius Ordinarius.

51 Decimoquarto, Prælatus, ſeu Abbas tam ſecularis, quam regularis habens iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu pleno iure in Parochos, & Parochianos, cuiuſmodi ſunt caſtra, & loca ſub nulla diæceſi, nulla ratione ſubiunt Epiſcopis etiã quo ad hoc munus Parochiale, vt deciſum refert Sellus cap. 112. num. 15. in Thetina 11. Septemb. 1621. apud Barboſam ad cap. 11. ſeſſ. 25. Neq; ad illos extenditur conſtitutio Greg. XV. *Inſcrutabili*. vt reſpondit Sacra Congregatio ad dub. 3. vt videre eſt ſub eadem cõſtitutione in reſponſionibus dubitationum ſuper ea exorta. Compendi reſol. 35. nu. 15. & 16. confirmat noſtram reſponſionem dicendo Trident. ſeſſ. 24. capit 9. loqui ſolum de ſecularibus, & vere ita eſt ibidem expreſſum, & limitatum; vnde ſecularem, in qua Abbas

non

non habet ius etiam temporale, Epiſcopus ex vi dicti capitis viſitare poteſt.

52 Decimoquinto nullus Regularis etiam Militaris ex tribus votis admittitur ad concurſum, decretum refert Garz. part. 7. de benef. §. 10. n. 32. apud Barboſam ad cap. 18. ſeſſ. 24. num. 65. & ratio eſt in promptu, quia concurſus ſupponit capacitatem concurrentis ad beneficium, Regulares autem præfati ſunt incapaces, ex adductis ſupra §. Decimo.

Quæres 16. De exemptione, vel ſubiectione Regularium manentium extra ſua clauſtra Epiſcopis?

53 Reſpond. Religioſi manentes extra ſua Monaſteria ſubijciuntur iuriſdictioni, & correctioni Epiſcopi, quòd probatur cap. 1. §. in eos, de priuil. in 6. Clarins in Tridentino Seſſ. 6. cap. 3. illis verbis. *Nemo Secularis Clericus cuiuſuis perſonalis, vel Regularis extra Monaſterium degens, etiam ſui ordinis priuilegio prætextu tutus cenſeatur, quo minus ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, ſecundum Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.* Et ſeſſ. 25. cap. 4. loquendo de ſtudentibus extra clauſtra morantibus, ita ſtatuit. *Illi autem, qui ſtudiorum cauſa ad vniuerſitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent, alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.* Vide Barboſam ſuper Concilium ad dicta loca, præſertim primum, vbi præter Doctores refert diuerſas declarationes in hac materia, de quibus mox.

Dubia ex dictis locis Sacri Concilij deducuntur. I. An Prælatus Regularis poſſit dare licentiam profeſſo perpetuò, vel ad tempus manendi extra Conuentum? II. An Parochus manens in Eccleſia vnita ſuo Monaſterio, extra illud ſita, delinquendo extra Officium Curæ puniri poſſit ex citato cap. 3. III. An ab Epiſcopo deputatus ad aliquod ſuum officium de licentia ſui Superioris, aut obſequio alicuius Prælati, ſeu Principis, aut alterius perſonę, iuxta citatum cap. 4. puniri poſſit ab eodem Epiſcopo? IV. An delinquentes in Grangijs; & ſimilibus locis, vbi quandoque manent pro cura ſuorum prædiorum, &c. Puniri poſſint ab Epiſcopo. V. An morantes extra pro erectione, & fabrica nouorum Conuentuum ſubijciantur Epiſcopis ex illo cap. 3. VI. An Militares ſubijciantur diſpoſitioni huius capitis tertij? VII. An poteſtas a Concilio tributa Epiſcopis hoc capite tertio, excludat Superiores Regulares, ita quòd non poſſint punire huiuſmodi ſuos Religioſos extra manentes. VIII. An apoſtatæ ſubijciantur huic capiti? IX. An ſtudentes in Ciuitate, vbi non habent Conuentum ſuæ Religionis teneãtur morari intra clauſtra alienę Religionis virtute citati capitis quarti? X. An Epiſcopus ex poteſtate ſibi attributa ab vtroque capite poſſit procedere contra illos per cenſuras Eccleſiaſticas? XI. An eiecti, & expulſi propter ſua demerita a Religione ſint ſubiecti Epiſcopis? XII. An Prędicatores tempore Quadrageſimę, & Aduentus, extra morantes ſubijciantur Epiſcopis? & alij docentes Doctrinam Chriſtianam?

54 Primò, Religioſus de licentia ſui Superioris poteſt manere extra clauſtrum, aliqua graui cauſa, & legitima ſubſiſtente; Probatur. Tum iure antiquo cap. Monachi à Monaſterio 35. 16. q. 1. quod caput citat ad hoc Nau. conſil. 68. de Regul. Tum ex cap. De viduis 7. 23. q. 5. cap. fin. Qui Clericus vel Mon. in 6. in quibus locis dicitur quam profiteri poſſe ſub ea conditione, vt in domo propria maneat, Nau. conſil. 14. de Statu Mon. num. 3. ergo & Prælatus poteſt hanc licentiam concedere. Tum iure nouo Trident. cap. 4. ſeſſ. 25. illis verbis. *Probibet Sancta Synodus, ne quis Regularis ſine ſui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cuiuſuis pij operis prætextu ſubijciat ſe obſequio alicuius Prælatis, Principis, vel Vniuerſitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuſuis perſonæ, ſeu loci, neque ei aliquod priuilegium, aut facultas ab alijs ſuperbis obtenta, ſuffragetur. Quod ſi contrafecerit, tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur.* Tum iure ſpeciali meę Religionis, nam Flandrenſes habent huiuſmodi Statutum relatum, & confirmatum à Ioanne XXIII. in ſua conſtit. *Perſonas vacantes.* Dat. 26. Aug. 1414. illis verbis. *Et nemo extra communitatem maneret aliquo notabili tempore, niſi de licentia Superiorum, in quibus Superiores omnes in neceſſitatibus, & cauſis rationabilibus poſſent diſpenſare, ſecundum quòd eis, ſecundum Deum videretur expedire.* Eugen. IV. conſtit. *Iniunctum nobis.* Dat. 6. Febr. 1442. idem confirmat illis verbis. *Et quod etiam nullus ex Fratribus præſentibus, & futuris præfactis poſt profeſſionem per eum emiſſam Matrimonium contrabere, ac aliàs extra domos, & loca prædicta officium, ſeu aliàs aliquod beneficium Eccleſiaſticum obtinere, ac abſque licentia ſpeciali dicti pro tempore Viſitatoris ſibi ex neceſſitate, ac ad tempus dumtaxat, & non aliàs concedenda extra domos, in loca huiuſmodi moram habere, vel reſidere, aut alicui Eccleſiæ, ſeu beneficio Eccleſiaſtico pro pretio, ſeu aliàs ſeruire poſſit, & debeat.* Hanc reſponſionem docet Nauarra tom. 2. Comment 4. num. 34. & conſil. 68. ad 74. de Regul. & conſil. 4. de Statu Mon. Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 82. & 83. qui cum Nauarra in Comment. citato num. 12. tenent Tridentinum ſeſſ. 14. cap. vbi videtur obſtare huic ſententiæ, dum prohibet, ne Superiores recipiant aliquem tranſlatum de vno ad alium ordinem, niſi perpetuò ſub illius obedientia in clauſtro maneat, ſolebant enim antea Superiores recipientes dare licentiam tranſlato manendi extra Monaſterium; non inducere ius nouum, ſed antiquum declarare reprobando licentias, quas ſine cauſa Superiores concedebant, tamquam illicitas, & dimiſſis perniciofas; vnde Nauarra in dicto Comment. num. 34. propè finem dicit huiuſmodi licentias ſine legitima cauſa conceſſas eſſe nullas, cum ſint diſpenſationes, quæ ſine iuſta cauſa conſiſtere nequeant. De his licentijs, quæ ſolebant alias concedi tranſeuntibus, tractant præter citatos Azor. part. 1. lib. 12. cap. 14. q. 12. §. In Conclio, Rodr. tom. 3. quæſt. 53. artic. 4. cum ſuo Compend. reſolut. 123. numero 88. quos ſuper dictum caput citat Barboſa.

Diffi-

55 Difficultas eſt, ad quem ſuperiorem ſpectet dare huiuſmodi licentiam manendi extra? Nau. comm. 4. de regul. num. 34. hanc facultatem facit indifferenter cõnem oĩbus Superiorib. Localib. Prouincialibus, & Generali, quod iterum refert conſ. 70. de regul. num. 4. ſed conſ. 71. & 72. eod. loquendo de exitu ad ſubueniendum parentibus in graui neceſſitate detentis, mentionem facit tantum de ſuperioribus maioribus, & Comment. 3. num. 49. & conſ. 4. de ſtatu mon. de hac materia ſubueniendi Parentibus fusè Sanch. libro 4. cap. 20. q. 2. Opinio Nauar. eſt conformis ſtatuto noſtro ſub Ioanne XXIII. ſupra relato; quamuis in poſteriori Eug. IV. fiat mentio de ſolo viſitatore, non idcirco tamen excluduntur Prouinciales, qui non nominantur, quin de illis nulla eſt ibi mentio, forſan quia tunc non erant inſtituti. Igitur facultas manendi extra ſpectat ad Generalem tantum, quando agitur de mentione longi temporis, aut indefiniti non pro ſeruitio religionis, ſed ex alia cauſa iuxta cap. 4. ſeſſ. 25. Ad Prouincialem vero, quando agitur de exitu ad ſubueniendum parentibus, vel ad aliquid aliud peragendum breui tempore. Ad Localem quando agitur de intereſſe proprij monaſterij, vt ad litigandum in alio loco, ad manendum in proprijs domibus in locis, & villis, ſeu grangijs, vbi habentur prædia, & huiuſmodi bona, & etiam in caſu infirmitatis apud parentes, vel benefactores, & amicos, & cauſa recreationis per menſem, & in ſimilibus caſibus, quæ non concernunt officium, & munus fauore extraneorum.

56 Secundò, Parochus exiſtens extra Monaſterium in Eccleſia illi vnita, delinquendo extra officium curæ, non poteſt puniri ab Epiſcopo, ſed a ſuo ſuperiore tantum, quia non dicitur degere extra Monaſterium, qui extra illud eſt cum licentia ſui ſuperioris, & ſub eius obedientia, ſed cenſetur viuere intra illud, iuxta vulgatum Abbatis in cap. cum illorum, de ſent. excom. Panor. in cap. ex reſcriptis, de iureiur. cum Nau. conſ. 73. de regul. nu. 8. ita Aldanus in ſuo Compend. canon. reſol. lib. 1. tit. 6. nu. 3. refert deciſum 8. Febr. 1601. apud Barboſam ad hoc cap. 3. ſeſſ. 6. num. 7.

57 Tertiò, iſte religioſus cum ſcandalo delinquens in officio ad quod ab Ordinario loci deputatus fuit, poteſt ab eo puniri virtute dicti capitis 3. ſeſſ. 6. Ita Aldanus in Compend. canon. reſol. lib. 1. tit. 6. num. 3. refert deciſum 14. Febr. 1585. apud Barboſam ad hoc cap. num. 6. Ergo delinquens in alijs, vel alias ſi non ſit deputatus ab Epiſcopo, ab eo non poterit puniri, ſed à ſuo ſuperiore, qui illi dedit licentiam manendi extra.

58 Quartò, manens in grangijs, vel alijs locis annexis ſuis Monaſterijs non punitur ab Epiſcopo, ſed à ſuo ſuperiore, cũ cẽſeatur delinquere intra clauſtra, iuxta adductam rationem §. Secũdo, cap. Recolentes, §. Cæterum, de ſtatu mon. Aloyſius, Riccius in deciſ. Neapol. par. 4. deciſ. 231. nu. 4. apud Barboſam adhoc cap. 3. ſeſ. 6. num. 5.

59 Quintò, religioſus manens extra clauſtra in domo pro erectione noui conuentus, ſi ibi vigeat regularis obſeruantia, vt ſaltem viuat ſub ſuperiore conuentualiter, non poteſt puniri ab Epiſcopo. Piaſecius in ſua praxi part. 2. cap. 3. num. 42. Campanilis in ſuo diuerſorio Iuris Canonici rubr. 12. capit. 13. num. 22. in fine, & ex eis Barboſa part. 3. de Poteſt. Epiſc. alleg. 105. n. 16 & ad c. hoc 3. ſeſſ. 6. num. 4. vbi notat decretum Sacræ Congreg. ſubijciens religioſos nouorum conuentuum, vbi duodecim non manent, omnimodæ iuriſdictioni Epiſcoporum. Sed hoc decretum eluditur ab ipſis regularib. noua loca non recipientibus ſine illo numero.

60 Sextò, Milites etiam S. Ioannis Hieroſolimitani ſubduntur Epiſcopus ex hoc capite 3. ſeſſ. 6. aſſerunt Nau. conſil. 12. de regul. Rodr. tom. 2. q. 2. art. 4. & q. 63. art. 7. §. 5. cum ſuo Compend. reſol. 82. nu. 11. cum alijs apud Barboſam ad hoc cap. num. 3.

Septimò, excludit ſecũdum Puteum deciſ. 239. aliàs 238. in nouis lib. 3. Menoch. libro 2. de præſumpt. præſumpt. 18. num. 21. Cenedo ad decret. collect. 87. num. 4. §. Secundo, apud Barboſam ibidem num. 2. Intellige tu reſpectu religioſorum de licentia Papæ translatorum perpetuò, iſti enim non poſſunt puniri niſi ab Epiſcopo, quia exempti ſunt ab obedientia ſuorum ſuperiorum, manentes vero extra de licentia ſuorum ſuperiorum, ſi delinquant, ſine dubio ab illis puniri poſſunt, & id etiam patet de Apoſtatis ſequenti §. Octauo.

61 Octauò, Apoſtatæ puniri poſſunt non ſolum à ſuis ſuperioribus, ſed etiam ab ordinatijs locorum tam coniunctim, quàm diuiſim ab illis, ex conſtit. *Poſtquam Diuina.* Pauli IV. apud Nald. verſ. Profeſſio regular. numer. 12. Dicit tamen Quar. verſ. Apoſtata, quod Pius IV. in ſua conſtit. *Sedis Apoſtolica*, illam Pauli IV. reuocauit ad terminos iuris communis; qua reuocatione non obſtante, adhuc Epiſcopus contra illos procedere poteſt ex hoc cap. 3. ſeſſ. 6. in quo datur facultas Epiſcopo puniendi omnes regulares extra Monaſteriũ manentes, ſi delinquant; quod apertè habetur in decretis de eiect. & Apoſtatis §. Rurſus, vbi mandatur, vt illos Epiſcopi carcerent, & poſtea conſignent ſuis ſuperioribus puniendos: præterea recurrentes ad ſuos ſuperiores non miſſi, neque vocati, vti deſertores ſui inſtituti puniuntur ab Ordinarijs locorum cap. 4. ſeſſ. 25. ergo multo magis apoſtatæ. De hac re vide Rodr. tom. 1. q. 30. art. 4. Compend. reſolut. 11. num. 4. Nau. tom. 2. Comment. 3. de regul. nume. 51. qui ambo dicunt, Tridentinum non prohibere recurſum legitimum religioſi ſentientis ſe nimis grauatum, vt dixi ego reſol. 31. initio, & q. 1. & 2. Peyrinus tom. 3. c. 2. num. 17. loquendo de his regularibus extra clauſtra degentibus abſque licentia, aſſerit, illos non comprehendi ſub diſpoſitione dicti capitis 3. ſeſſ. 6. ea ratione, quia licet extra obedientiam ſint, cum tamen ſuperiores procurent eos ad obediẽtiam reducere, ſignum eſt, quod eos non deſeruerunt, nec a ſua iuriſdictione non eiecerunt, vnde illud Decretum Concilij intelligit de eiectis, & expulſis à religione. Sed reuerà eius opinio falſa eſt, nam ex hactenus reſolutis dubijs conſtat non ſolum eiectos, ſed quoſcumq; alios extra manentes, ſiue ſint apoſtatæ, ſiue translati, vel etiam cum obedientia ſui ſuperioris ad ſeruitium Epiſcopi, vel alterius ſubijci iuriſditioni, & correctioni Epiſcopi

ex di-

Digitized by Google

ex diſpoſitione huius capitis 3. ſeſſ. 6. & hoc ſatis clare conſtat ex citatis Decretis de Apoſtatis, & eiectis. Nec eius ratio eſt alicuius momenti, quia quod adhuc ſubſint iuriſdictioni ſuperiorum regularium, non tollitur poteſtas ab Epiſcopo in Tridentino conceſſa, ſtare enim poteſt, quod religioſus ſimul ſubdatur duobus ſuperioribus, vt conceſſerat in caſu noſtro Paulus IV. ſupracitatus, & alium caſum habes q. 15. hic §. Vndecimo, vbi probaui non ſolum Epiſcopum, ſed etiam ſuperiorem à cura animarum poſſe remouere ſuum religioſum reum in hoc officio.

62 Nonò, ſtudentes, ſi volunt effugere iudicium Epiſcopi extra proprios conuentus, debent morari in alienis conuentibus, quod colligitur ex verbis ipſius Concilij capit. 4. ſeſſ. 25. ibi. *Conuentibus tantum habitent*. Loquitur enim ſimpliciter, ac proinde habitatio intelligi poteſt etiam in alienis cõuentibus, ſi deſint proprij.

63 Decimò, poteſt procedere contra manentes extra, etiam ſtudentes, per cenſuras Eccleſiaſticas, vt pluribus probaui ſupra hic q. 6. Doctores oppoſitum ſentientes refert Barboſa ad cap. 3. ſeſſ. 6. num. 10.

64 Vndecimò, expulſi ſubdũtur iuriſditioni, & correctioni Epiſcopi, incedendo in habitu clericali, expreſsè Sacra Congreg. in decretis de Apoſtatis, & eiectis æditis de mandato Vrbani VIII. 21. Septemb. 1624. immo etiam ex citato cap. 3. ſeſſ. 6. quia eiectus proprie dicitur manere extra Monaſterium, & adhuc remanet religioſus, Nau. in fine conſil. 77. de regul. Rodr. tom. 1. q. 1. art. 4. & q. 30. art. 19. Ita tenent idem Nau. conſil. 78. & 79. in fine, de regul. Rodr. q. 23. artic. 5. & q. 30. art. 20. 23. 25. cum ſuo Compend. reſol. 57. nu. 3. §. ſed nunc, vbi refert dicta decreta, & nu. 11. Portel. verſ. eijcere nu. 6. & alij communiter.

65 Duodecimò, manentes extra clauſtra pro prædictis ſpiritualibus exercitijs, delinquendo caſtigari poſſunt ab Epiſcopo virtute huius cap. 3. ſeſ. 6. ad hæc enim deputantur ab illo, vt certum ſuppono, ergo ab eodem puniri poſſunt, & confirmatur per Bart. in l. interdum §. fin. de iud. & per Decium in cap. Tuarum, de priuil. num. 54. cum Megal. eoſdem citante conſil. 40. in fine, qui dicunt, religioſum ſubdi Epiſcopo, quando gerit perſonam extranei non ſpectantis ad ſuam religionem. Et in ſpecie de Doctrina Chriſtiana Barboſa ad hoc cap. 3. num. 8. refert ex Aldano in Compend. Can. reſol. lib. 1. tit. 6. num. 4. deciſum in Manilen. de anno 1626. Epiſcopum poſſe viſitare, & corrigere regulares degentes extra clauſtra, occaſione docendi Doctrinam Chriſtianam.

66 Quæres 17. Quam poteſtatem habeat Epiſcopus in religioſos delinquentes circa Moniales? Dubitari autem poteſt I. An illi ſubijciantur in adminiſtrando illis Sacramenta? II. An in adminiſtratione bonorum Monaſteriorum illarum? III. An ſi ingrediantur clauſuram Monialium? IV. An poſſit Imponere excommunicationem contra religioſos accedentes, & alloquentes Moniales ſine debita licentia? ſeu iam tranſgreſſores punire? V. Quas pænas de iure incurrant regulares alloquẽtes Moniales? VI. An Epiſcopus eoſdem religioſos puniat alloquentes alias perſonas intra clauſuram degentes non Moniales? VII. An Epiſcopus puniat ſuperiores regulares dantes licentiam ſuis monialibus egrediendi ſine licentia eiuſdem Epiſcopi? VIII. An puniat eoſdem ingredientes?

67 Primò reſpondetur, quod nullus ſacerdos regularis etiam à ſuo ſuperiore deputatus poteſt audire Confeſſiones Monialium, niſi prius ad hoc ſpeciale munus ſit ab Epiſcopo approbatus, vt expreſſis verbis mandauit Greg. XV. in ſua conſt. *Inſcrutabili*. ſatis dixi reſol. 36. q. 27. quam Hiſpani non videntur acceptaſſe ex his, quæ habet Portel. part. 2. caſu 13. Ex rationali autem cauſa licet Epiſcopo admonere ſuperiorem, vt huiuſmodi Confeſſores amoueat, quod facere detrectans, aut negligens, habet Epiſcopus, virtute huius conſtitutionis, facultatem eoſdem Confeſſarios remouendi toties, quoties, & quando opus eſſe iudicauerit; vnde colligitur, Epiſcopum per hanc conſtitutionem non habere ius, huiuſmodi Confeſſores, quatenus tales puniendi, ſi deliquerint ratione adminiſtrationis præciſe Sacramentorum ſuis Monialibus, hoc ipſo, quod non ad ipſum, ſed ad ſuperiorem regularem attinet, illos ex rationabili cauſa remouere ab officio Confeſſarij.

68 Secundò, quamuis Epiſcopus de ſe non poſſit remouere adminiſtratores bonorum Monialium exemptarum, niſi præmiſſis admonitione, & negligentia ſuperioris, iuxta dicta de Confeſſarijs, tamen ſi deliquerint circa bonorum adminiſtrationem, puniri poſſunt ab Epiſcopo, virtute dictæ cõſtitutionis illis verbis. *Ad hæc tam Seculares, quàm Regulares huiuſmodi nullis priuilegijs, & exemptionibus ſe tueri poſſint, quo minus ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum ab Epiſcopo loci ſimiliter, tamquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant*. Quia autem dubitatum fuit, an prædicta habeant locum ſolum in delictis notorijs, & cum ſcandalo, reſpondit Sacra Congregatio, habere locum in omnibus delictis; quæ reſpõſio eſt 13. dubiorum ſuper dictam conſtitutionẽ, regiſtratam cũ alijs in calce illius, cum approbatione Gregor. & Vrbani, & refertur à Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 25. num. 11. Ex prædictis verbis, in quibus nulla fit mentio de confeſſario, ſi deliquerit ratione ſui officij; confirmatur quod dixi, nempe ipſum delinquentem vt confeſſarium non ſubijci Epiſcopo, ſed ſuo ſuperiori, eſt enim exemptus, & delinquit in loco exempto. Eadem Sacra Congreg. ibidem reſp. 12. cenſuit, Epiſcopum non teneri cauſam rationabilem ſignificare ſuperioribus, quos admonuit de remouendis confeſſarijs, aut adminiſtratoribus; & refertur à Barboſa ad c. 15. ſeſſ. 7. num. 8.

69 Tertium Colligitur ex ſupra allatis verbis ibi. *Aut circa Clauſuram*. De pænis autem ingredientium clauſuram Monialium, non eſt huius loci.

70 Quartò, Epiſcopus condendo edictum, ne vllus accedat ad Monaſteria Monialium ad colloquendum cum eis, ſub pæna excommunicationis non afficit Regulares accedentes, quamuis in eo aliàs

expri-

exprimerentur. Ratio eſt, quia habent priuilegia, vt à nullo Epiſcopo poſſint cenſurari ratione delicti, perſonæ, contractus, rei, aut loci, vt retuli hic initio quæſt. 2. Neque illis derogatum fuit per eam Conſtitutionem Gregor. XV. aut alijs eiuſdem, vel aliorum Summorum Pontificum. Et ſi enim Epiſcopus poſſit procedere contra Religioſos ſine licentia alloquentes Moniales etiam ſuas, vt colligitur ex dicta Conſtitutione, & poſtea cenſuit Sacra Congregatio, quod eſt procedere via delegationis Sedis Apoſtolicæ, non idcircò tamen contra eoſdem procedere poteſt condendo Statutum, ne etiam Regulares accedant ad Moniales, quia hoc modo procederet ex officio iure ordinario, & vt Legiſlator, ratione cuius nullum ius habet in Religioſos; & ita tenet in hoc puncto Diana reſolut. 48. §. Nota octauò, contra Duardum lib. 1. Bullæ cap. 1. quæſt. 3. num. 119. Hanc reſponſionem tenent Quar. verſic. Monaſteria Monialium, Rodriq. tom. 1. quæſt. 45. art. 2. quos pro ſe citat Bonac. quæſt. 3. de clauſ. p. 4. numer. 8. Barboſa ad hoc cap. 5. ſeſſ. 25. num. 120. Diana citat. & reſolut. 114. de Regular. contra Graff. lib. 2. cap. 49. num. 68. & alios.

Huiuſmodi autem edictum comprehendit accedentes tam ad non exemptas, quàm ad exemptas Regularibus ſubiectas, vt docent Roland. à Valle vol. 3. conſil. 33. num. 32. Gratianus in ſuis diſceptat. forenſ. cap. 393. num. 22. Campan. Rubric. 12. cap. 16. num. 45. quos citat, & ſequitur Bonacin. p. 4. num. 1. ad finem, & Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 25. num. 124. Monialis tamen exempta puniri non poteſt, ſi locuta fuit cum perſona ſeculari contra edictum, vt teſtatur Sellius in ſuis ſelectis canon. cap. 30. num. 12. deciſum 8. Auguſti 1621.

Loqui eſt coram aliquo ſuam voluntatem exprimere verbis, ſignis, aut nutibus docet Graff. part. 1. libr. 4. cap. 12. num. 3. & ex eo Bellochius de caſib. reſeru. quæſt. 9. num. 164. Idem Graff. pr. lib. 2. capit. 5. num. 33. Huiuſmodi autem expreſſio fit à perſona per ſe, non per interpoſitam perſonam, aliter non dicitur loqui, ſed facere, & mandare locutionem, vnde mandans, ſi non alloquatur, excommunicatione lata contra alloquentes non afficitur, vt tenet Diana reſolut. 48. de Regular. not. 2. contra Graff. cit. in prax. num. 32. Similiter tranſgreditur edictum, qui loquitur licèt Monialis non reſpondeat, vt ex eodem Graff. tom. 1. conſil. 22. de ſentent. excommunicat. num. 30. tenet Diana not. 1. qui ibidem contra eundem Graff. tenet non incidere audientem Monialem loquentem, nihil illi reſpondendo, quia verè non dicitur loqui cum Moniali. Excommunicationem latam contra alloquentes Moniales non afficit loquentem cum Abbatiſſa, eo quòd ipſa non veniat in odioſis ſub nomine Monialium, Diana cit. not. 3. contra Graff. pr. num. 37. quem ſequor, quia edictum non eſt contra Moniales, ſed contra Religioſos, & ideo parum refert, quòd Abbatiſſa non veniat in odioſis ſub nomine Monialis, cum non agat de illis. Loquens per interpretem ſi ſit præſens incurrit, ex eodem Graff. num. 34. contra Dianam not. 4. ea ratione, quia loquitur ſolum cum interprete, ſed ego dico loqui etiam cum Moniali, licèt non intelligat eius verba. Ad incurrendam excommunicationem non ſufficiunt tria, aut quatuor verba etiam obſcena, neque loquens indifferentia per ſpatium vnius Miſerere incurrit, ex eodem Diana not. 5. Neque ſub nomine Monialium, cum quibus prohibetur collocutio, veniunt Nouitiæ ex Graff. tom. 1. conſil. 22. de ſent. excommun. & ex eo Diana not. 9.

71 Scribens literas Moniali non incurrit pœnas inflictas contra colloquentes, cùm ſint diuerſa ſcribere, & loqui, ita Aloyſius Riccius in praxi aurea reſol. 65. A. Cunha in Comment. ad cap. Reatum 33. diſt. 81. num. 8. Homob. de exam. Eccl. tractat. 15. cap. 3. quæſt. 3. ſuppoſ. 2. & ex eis Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 25. num. 122. Quando autem pœna eſt expreſsè contra ſcribentes, tunc ad eam incurrendam requiritur, vt literæ perueniãt ad manus Monialis, & eas legat, Nauar. conſil. 19. de ſentent. excommunicat. & ex eo Nald. verſic. Verba numer. 12.

72 Quintò, Regulares ſine licentia alloquentes Moniales etiam ſui Ordinis, incurrunt ipſo iure priuationem officiorum, & vocis actiuæ, & paſſiuæ, ita de mandato Sixti Quinti decreuit Sacra Congregatio die 7. Maij 1590. quod Decretum referunt Quarant. verſic. Monaſteria Monialium, & Nald. verſic. Monialis. Verba autem ſunt iſta:

73 *Nulli poſthac Religioſo, cuiuſcumque Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (Superiore, cui Monaſterij, ſeu Domus cura incumbit, Viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſarioque ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu Domus quarumcumque Monialium, vel Sororum, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis Ordinis ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quòd ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos Religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarum Monialium, ſeu Sororum Eccleſijs, ſiue Oratorijs exterioribus, ſiue extra clauſtra exiſtentibus, mitti contigerit, prohibuerunt, ne dicti Religioſi vllo quæſito colore Moniales, Sorores, aut quamlibet aliam perſonam, intra clauſuram degentes alloqui poſſint. Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus Monaſterij, ſeu Domus, vel Monaſterio, ſeu Domui Monialium, aut Sororum contiguis pernoctent, aut pernoctare faciant, vel aliàs ſecum retineant, neue extra tempora generalium Confeſſionum, quibus ſoli tantùm Confeſſario refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet, cum ſua habitatio, aut virorum Domus, vel Monaſterium, in quo degit a Monialium, ſeu Sororum Monaſterio, vel Domo nimium diſtat, niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter ſtatutum ſit, ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant. Quæ omnia, & ſingula ſub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrendis, aliiſque eiuſdem Sacræ Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari.*

Has igitur pœnas incurrunt omnes Religioſi, exceptis Superiore, Viſitatoribus, & Confeſſario

Digitized by Google

extraordinario, ſiue alloquantur Moniales ſui, ſeu alterius Ordinis, & etiam quaſcumque perſonas intra clauſuram degentes, vnde neque excuſantur celebrantes, neque prædicantes in iiſdem locis, Confeſſarius pernoctans, vel alios faciens pernoctare, has incurrit pœnas, ſicut & cum tempore generalium confeſſionum ibidem manducat, quando eius Monaſterium nimium non diſtat.

74 Occurrerunt dubia ſuper dictum Decretum. I. Quæ dicatur nimia diſtantia? II. An præfati Officiales exempti dicantur reſpectu Monialium tãtum ſui Ordinis, ita quòd alloquentes ſibi non ſubiectas, incurrant has pœnas? III. An hæ pœnæ afficiant alloquentem Monialem exiſtentem extra Monaſterium? vt ſi reperiatur in domo parentum? IV. An afficiat Regulares in locis, vbi non ſeruatur clauſura? V. An præter acceſſum requiratur allocutio? VI. An quando Monaſterium virorum, & Monialium eodem pariete conſtat, ſi Religioſus ſine acceſſu, ſed manendo in ſua cella, vel loco Monaſterij ſui alloquatur, incurrat has pœnas? VII. An hoc Decretum obliget ſub mortali? VIII. An vnica vice alloquens incurrat? IX. An comprehendat quoſcumque Regulares etiã Militares? X. An ſcribentes ad Moniales incurrant? XI. An alloquentes cõtra huiuſmodi Decretum puniri poſſint ab Epiſcopo? XII. An diſpenſatio in dictis pœnis ſit reſeruata Papæ? XIII. An Religioſus teneatur in conſcientia ſubire has pœnas ante ſententiam? XIV. An ipſo iure incurrant excõmunicationem? XV. An pro allocutione etiã nunc conſulenda ſit Sacra Congregatio? XVI. An hoc decretum interdicat locutionem cum non Monialibus intra clauſuram?

75 Primò, iudico nimiam diſtantiam eſſe, quando eſt interuallum vnius milliarij, immò quandoque dimidium milliare videtur inducere nimiam diſtãtiam, attenta ætate Confeſſarij, qui vt plurimum eliguntur ſenes, vnde nimium diſtare Monaſterium S. Bernardi prope noſtrum Conuentum Paradiſij Mediolani à Monaſterio Sanctæ Mariæ Gratiarũ Dominicanæ Religionis, cui illius Moniales ſubduntur, poterit ergo hìc apud Moniales ſe reficere interdiu; è contra Confeſſarius Monialium S. Pauli non poterit, quia Monaſterium S. Pauli nimium non diſtat à Collegio ſui Confeſſarij, nempè Sancti Barnabæ.

76 Secundò, illi Patres dicuntur excepti tantùm reſpectu Monialium ſibi precisè ſubiectarum, nam reſpectu illarum dumtaxat dicuntur Officiales, verba enim accipienda ſunt formaliter, non materialiter ex vulgatis iuribus. Quare Prælatus ſolùm poteſt alloqui Moniales, quæ ſubiectæ ſunt ſuæ iuriſdictioni, & non alias, licèt ſint ſui Ordinis, quia reſpectu harum reputatur, immò eſt ſimplex Religioſus, ſic Confeſſarius e. g. S. Bernardi non poteſt alloqui Moniales S. Lazari Mediolani in Porta Romana, quia reſpectu harum Confeſſarius non eſt, & in hoc non eſt dubitandum.

77 Tertiò, has pœnas non incurrit loquendo cum Moniali reperta extra ſuum Monaſterium, ſiue iuſtè, ſiue iniuſtè, quia ſic loquens non dicitur alloqui cum Moniali, accedendo ad ſuum Monaſterium, quod eſt neceſſarium ad incurrendas has pœnas, ex quo tollitur.

78 Quartum in Regnis Galliarum, vbi non ſeruatur clauſura, non habet locum hoc Decretum contra loquentem cum Moniali extra clauſuram, vt reſpondit Sacra Congregatio Generali Capuccinorum die decimaquinta Martij 1594. apud Naldum verſic. Monialis, poſt hoc Decretum ibi relatum.

79 Quintò, ad eas pœnas non ſufficit acceſſus, ſed præterea locutio cum Moniali exiſtenti intra ſuam clauſuram, vt apertè habetur in eodem Decreto. Quid ſi illam Religioſus reperiret caſu extra, ſed in locis, ad quæ poſſunt Seculares accedere, vt inter vtramque portam, vel in parlatorijs? videtur excuſandus, quia dicitur alloqui extra Monaſterium, cuius nomine veniunt loca intra clauſuram contenta ex communi cum Rodriqu. quæſt. 46. artic. 1. in fine, Sanchez libro ſexto cap. 16. numer. 11. Bonacin. quæſt. 4. de clauſur. p. & numer. primo, quos citat Barboſa ad cap. quintum ſeſſione 23. numero 52. Dixi caſu, quia conſulto, cenſetur alloqui Monialem intra Monaſterium.

80 Sextò, incurrit, quia alloquitur Monialem exiſtentem in ſuo Monaſterio, vt patet ex præcedenti §. Quinto. Hoc dixi propter noſtrum Conuentum Papiæ, qui eodem muro coniungitur cum Monaſterio quarumdam Monialium.

81 Septimò, colloquens cum Monialibus cauſa vrbanitatis aliqua verba, vel pro aliquo negotio honeſto, vel indifferenti, & raro, non dedita opera non peccat mortaliter, quia huiuſmodi locutiones de ſe malæ non ſunt, neque tales fiunt mortiferè ex prohibitione Decreti, quia hoc fundatur in præſumptione ſcandali, illis verbis: *Ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere ſolent*; Sed in prædicto caſu honeſtæ locutionis abeſt ſcandalum, ergo Decretum non habet locum ſaltem in foro conſcientiæ, ex vulgata regula. Lex fundata in præſumptione non habet locum in foro conſcientiæ, quando veritas eſt in contrarium, capit. Tua nos 26. capit. Is qui fidem 30. de Sponſ. capit. Inquiſitioni 44. de ſentent. excommunicat. Megal. 2. 2. libr. ſecundo cap. 7. numer. 53. Neque pœnæ additæ ſufficiunt ad conſtituendum hanc locutionem mortiferam, quia pœna non ſupponit culpam, teſte D. Thoma 2. 2. quæſt. 104. & colligitur ex Regula 23. Sine culpa, niſi ſubſit cauſa, non eſt aliquis puniendus; & patet etiam ex ſententia Valentiæ tom. 2. diſput. 7. quæſt. 5. p. 7. Soti lect. 3. de excommunic. quos contra ſe citat Diana part. 3. Miſcell. 6. reſolut. 76. illos ſequuntur Caietan. Caſtrus, Nauar. capit. 23. num. 53. quos pro ſe citat Megal. conſil. 6. num. 16. aſſerentes, excommunicationem ferendam non eſſe ſignum ſufficiens culpæ mortalis, ergo multò minus pœna priuationis officiorum, & vocis actiuæ, & paſſiuæ; vnde Religioſus ſic honeſtè loquens ſicut non peccat mortiferè, ita neque incurrit has pœnas, quia pœnæ contra præſumentes non habent locum in tranſgreſſore ſine malitia, & dolo, Cardin. in Clem. 1. de priuil. quæſt. 19. & ex eo Nauar. conſ. 19. de reb. Eccleſ. non alien. num. 3.

Hinc colligitur intelligentia reſpõſionis Sacræ Con-

Congregationis datæ 1. Iul. 1606. Regulares accedentes ad monaſteria Monialium contra hoc decretum vltra pænas priuationis officiorum, & vocis actiuæ, & paſſiuæ, incurrere etiam pænam peccati mortalis. Eam refert Coriolanus part. 2. ad caſum 3. in fine, citant Nald. verſ. Monialis nu. 17. §. Regularis, Bonac. q. 3. de clauſ. p. & num. 4. vbi citat Barchium in ſpeculo Monialium, cap. 9. Homob. de caſib. reſeru. caſu 5. verſu 4 ad finem, Clauem Regiam lib. 3. cap. 7. num. 34. ad finem, ſequitur Peyrinus tom. 1. ad conſtit. 6. Pij V. §. 10. n. 36. & Diana reſolut. 104. de dubijs regul. Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 25. n. 113. Iſti igitur dicunt ex ea reſponſione, accedentes ad Monaſteria Monialium peccare mortaliter, excipiunt tamen tres caſus, locutionem cauſa Vrbanitatis, inſtructionem in aliquo caſu conſcientiæ, & locutionem per interpoſitam perſonam; vnde videntur nobiſcum ſentire locutionem præſertim de rebus inhoneſtis inducere peccatum mortale, ſicut & quando alloquuntur de indifferentibus ſæpe, & multoties, quia id eſt potius ſperne præcepta maiorum, maximè in his, in quibus omnino abſtinendum eſt à ſimilib. locutionib. etiam honeſtis.

83 Octauo, vnica tantum vice alloquens moniales incurrit peccatum mortale, & dictas pænas, ſi locutio ſit de inhoneſtis, rationem reddit Bonac. q. 3. de clauſ. p. 4. num. 5. quia Sacra Congr. prohibet acceſſum, & collocutionem, non frequentationem, & illum citat Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 25. nu. 113. licet non limitent, vt ego, ad inhoneſtam locutionem.

84 Nono, ſub eo decreto comprehenduntur etiam Fratres Hieroſolymitani. Quar. verſ. Monaſteria Monialium, in fine decreti, in Addit. Bonac. q. 3. p. 4. de clauſ. numero 7. Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 25. numero 114.

85 Decimo, ſcribens Monialibus, pænas decreti non incurrit, patet ex doctoribus ſupracitatis §. Scribens, quibus adde Nald. verſ. Monialis nu. 17. §. Et cum, Coriolanum de caſib. reſeru. caſu 3. in fine, Barboſam ad cap. 5. ſeſſ. 25. nu. 114.

86 Vndecimo, regulares reperti cum monialibus alloqui ab Ordinarijs carcerãtur, & poſtea eorum ſuperioribus puniendi conſignantur, de punitione faciendi ſunt certiores Sacra Congregatio, & Ordinarius, vt teſtatur Sellius in ſuis ſelectis Can. cap. 18. nu. 41. reſolutum in Fauentina 7. Martij 1617. apud Barboſam ad cap. 5. ſeſſ. 25. nu. 115. Sed poſt conſtitutionem Greg. XV. & reſponſionem factã per Sacram Congregationem ad eius calcem regiſtratam Ordinarius immediate poteſt regularẽ repertum loquentem cum monialibus punire, vt id iterum dixi ſupra §. Quarto. Ita obſeruat Bariola verſ. Regulares pag. 267. vbi priorem declarationem refert deciſum 5. Febr. 1585. Patriarchę Venetiarum.

87 Duodecimo, in illis pænis, cum nulla fiat reſeruatio, poſſunt ſuperiores maiores diſpenſare, vt docent Clauis Regia lib. 3 capit. 9. num. 34. Graff. pr. lib. 2. c. 5. n. 25. & ex eis Homob. p. 4. Reſp. 64. Bariola pag. 262. & 137. verſ. Generalis.

88 Decimoterrio religioſus in conſcientia non tenetur abdicare à ſe officia, & deſiſtere à danda, vel recipienda voce, ſed poteſt expectare ſententiam de abdicatione officij, patet, quia pænæ, vt hæc, requirentes ad ſui executionem aliquam actionẽ non incurruntur ante ſententiam, Sa verſ. Pæna n. 1. Salas de legib. diſp. 15. ſect. 3. n. 46. Graff. p. 1. lib. 2. c. 11. n. 53. & alij p. 7. de legib. n. 9. Sanch. lib. 6. c. 17. num. 39. ſe referens ad alia loca Diana reſol. 66. de regul. Bonac. q. 1. de clauſ. p. 4. in fine, licèt id neget de priuatione vocis actiuæ, & paſſiuæ contra citatum Sanch. & in terminis noſtri caſus cit. q. 3. p. 4. nu. 6. Sed ego ſuſtineo cum Soto lib. 1. de iuſt. q. & art. 5. ad 4. & lib. 4. q. 6. art. 3. ad finem, Ledeſm p. 2. q. 28. art. 2. dub. fin. Molina to. 1. trac. 2. diſp. 9?. quos citat Sanch. libr. 9. diſp. 30. & confirmatur, quia eſt ſimplex incurſio ſine clauſula declaratoria, ergo ſtatim non incurritur, ſed poſt ſententiam.

89 Decimoquarto, de iure communi nulla repetitur pæna cenſuræ inflicta contra regulares accedentes ad moniales, vt docet Graff. prax. libro 1. c. 6. nu. 47. nec obſtat, quod frequentantes Clerici Monaſteria monialium mandantur ſuſpendi, niſi deſiſtant, & laici excõmunicari capit. Monaſteria, de vita, & honeſt. cler. quia hæ pænæ ſunt ferendæ, & noſtra reſponſio eſt de latis; deinde in illo textu fit mentio de clericis, quò nomine non veniunt religioſi, vt in terminis docet Compend. Reſol. 26. num. 45. ex Sanch. libro 6. capit. 16. numero 106.

90 Decimoquinto, Sacra Congregatio de mandato Vrbani VIII. die 20. Nouemb. 1623. conceſſit Epiſcopis facultatẽ licentiandi religioſos ad moniales, illis verbis. *Vt quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere poſſint per quatuor vices ad ſummum quolibet anno cuicumque regulari, vt moniales ſibi in primo, & ſecundo tantum conſanguinitatis gradu coniunctas, conuenire, & alloqui poſſit. Id verò non aliter, quam ſeruata ad vnguem forma infraſcripta; vt id nullo modo liceat diebus feſtiuis, aut in Aduentu, vel Quadrageſima, Feria Sexta, Sabbato, & Vigilijs: Prædictaq; licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem ſpectet eam concedere, conſignetur confeſſario Ordinario Monaſterij, qui penes ſe retinere debeat, iſque aſſociet, ac præſens ſit, & auſcultatrices de more, non autem aliæ aſſiſtant; prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in ſcriptis concedatur, in libris Cancellariæ eiuſdem Ordinarij annotetur.* Ex Paulo infra ſubditur. *Regulares autem pænis in ſupradicto Decreto contentis, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſent, eo ipſo ſe nouerint ad dictos, & arbitrio Sacræ Congregationis ſeuerius puniendos.* Hoc decretum referunt Nald. verſ. Monialis poſt num. 17. Bonac. quæſt. 3. de clauſ. par. 4. num. 4. citat Barboſa ad cap. 5. ſeſſ. 25 num. 117.

Nomine dierum feſtiuorum veniunt Dominica, & Feſta ex præcepto abſtinendi à ſeruilibus, & non alia. Sub nomine Aduentus venit Romanus, non Ambroſianus arg. cap. 1. de conſtit. in 6. Papa enim præſumitur ignorare conſuetudines, & ſtatuta particularium locorum, ergo nihil cenſetur diſponere ſecundum illa. Similiter Quadrageſima incipe à die Cinerum. Neque ſub nomine Vigiliæ veniunt Quatuor Tempora, nam inter ſe multum

differunt, vt videre eſt in Rubricis Breuiarij tit. de Vigilijs, quæ non vocantur Feriæ Maiores, ſicut Quatuor Tempora, quorum commemoratio nũquam omittitur, ſicut quandoq; Vigiliarum relinquitur. Quare poterunt habere licentiam diebus Mercurij Quatuor Temporum, non vero diebus Veneris, aut Sabbati, quia his diebus ſimpliciter probibetur. Deinde ſi religioſus alloquuturus eſt Monialem exemptam præter licentiam Epiſcopi, debet etiam habere gratiam à ſuperiore regulari, ſeu ab alio, ad quem ſpectet, aliter incurrit pænas, ſicut & niſi ſeruet conditiones ſupra poſitas.

91 Decimoſexto, prohibitio Decreti alloquendi moniales includit ẽt locutionẽ cũ quauis perſona ſiue nouitia, ſiue puella, ſiue muliere exiſtẽte intra Monaſterium; nam quamuis ex principio decreti videatur dicendum in oppoſitum, ſi tamen inferius attẽtè legatur prohibitio, ſe extendit ad quaſcumque perſonas, vt conſtat illis verbis. *Ne dicti religioſi vllo quæſito colore moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam intra clauſuram degentes alloqui poſſint.* Bariola refert verſ. Regulares pagina 268. deciſum 9. Auguſt. 1592. poſſe regulares loqui cum mulieribus laicis exiſtentibus in cænobijs monialium. Sed ego puto eam deciſionem eſſe falſam, expreſſe enim contradicit allatis mox verbis Decreti. Idem Bariola ibidem aſſerit ex conſtit. Greg. XV. & declaratione Sacræ Congregationis, & alio Decreto dato 20. Nouembr. 1623. adeſſe prohibitionem reſpectu perſonarum laicarum. Sed ego non video aliud Decretum ſub die 20. Nouemb. 1623. niſi à me adductum ſupra hic §. Decimoquinto, in quo tamen nihil de hac re.

92 Sexto principali reſpondetur, Epiſcopum procedere poſſe contra regulares alloquentes nõ ſolum cum monialibus, ſed etiam cum perſonis alijs ibidem degentibus, vt colligitur ex conſt. Gregor. XV. illis verbis. *Si deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes.* Vtitur enim nomine (*Perſonæ*) vt det nobis intelligere, conſtitutionem hanc cõprehendere tam ſanctimoniales, quam nouitias, puellas educationis cauſa ibi morantes, & alias mulieres ſeculares.

93 Septimo, Epiſcopus de iure antiquo cap. Periculoſo, de ſtatu regul. Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 5. vbi illud confirmatum, neque virtute conſtitut. *Decori, & honeſtati.* Pij V. apud Confec. pag. 230. poteſt punire ſuperiores regulares dantes licentiam iniuſtam ſuis monialibus egrediendi è clauſura; Verum ex cõſtitutione Greg. XV. videtur poſſe illos punire, vt poteſt colligi ex illis verbis. *Si deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram.* Nam concedens illicitum egreſſum ſine dubio delinquit circa perſonam, & circa clauſuram, vbi degit. Sed de hoc exitu alibi.

94 Octauo, neque punit eoſdem ingredientes in caſibus permiſſis, cum iſta facultas illi non concedatur in præcitatis locis §. Septimo, neque in duabus conſtitutionibus Greg. XIII. altera. *Vbi gratia, & indulta.* apud Confect. pag. 237. altera citante præcedentem. *Dubijs emergunt.* apud eumdem pag. 241. Verum quidem eſt, quod eoſdem punire poteſt virtute conſtitut. Greg. XV. vt patet ex allatis verbis præced. §. Septimo. Barboſa ad cap. 8. ſeſſ. 7. num. 6.

Quæres 18. An Epiſcopus aliquando habeat ius viſitandi Eccleſias, & Monaſteria regularium exemptorum?

95 Reſp. Epiſcopus non poteſt viſitare Eccleſias regularium, in quibus non eſt cura animarum ſecularium, neque eorum Altaria, Capellas, Sacriſtiam, Tabernaculum, aut Paramenta. Ita deciſum referunt Rodr. tom. 1. q. 36. art. 4. in fine, Ioannes Baptiſta Cauatius ad verbum refert hanc deciſionem in Defenſorio Ordinis Caſſinenſis capit. 3. in fine, Sellius cap. 112. numero 13. apud Barboſam ad cap. 11. ſeſſ. 25. numero 27. Et quia quidam dubitarunt poſt conſtitutionem Greg. XV. idcirco de eius mandato, & Vrbani VIII. vt videre eſt in eius calce in prima dubitatione reſpondit Sacra Congregatio in hæc verba. *Ad primum dubium reſpondit, Epiſcopis non licere in vim eiuſdem conſtitutionis viſitare Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſecularium, nec loca, vbi in iiſdem Eccleſijs aſſeruatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi cõfeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur.* Meminit eius Barboſa ad capitul. 8. ſeſſ. 7. numero 15. & ad verbum refert ad capitul. 11. ſeſſ. 25. numero 8.

Dantur aliquæ Eccleſiæ ſubiectæ gubernationi regularium vnitæ ſuis Monaſterijs cum cura animarum, quæ, ſi in illis inſeruiatur per Curatum ſecularem, viſitari poſſunt ab Epiſcopo Armend. in Addit. ad reſol. legum Nau. tit. 6. de viſitat. num. 88. apud Barboſam ad c. 8. ſeſſ. 7. nu. 12. licet vnitæ ſint Monaſterijs, quæ ſunt capita Ordinum, ex eodem Armend. nu. 95. apud eumdẽ Barboſam n. 18.

In Eccleſijs igitur regularium nihil poteſt Epiſcopus, abſtrahẽdo à cura animarum, quæ ſi inibi exerceatur, poteſt Epiſcopus viſitare Altare deputatum pro cura, & Baptiſterium, atq; Tabernaculum, vbi Sacramentum aſſeruatur, vt colligitur ex præcedentibus, & refert Aldan. in ſuo compend. quæſt. Can. lib. 3. tit. 2. nu. 7. deciſum 22. Iun. 1631. apud Barboſam c. 7. ſeſ. 7. nu. 8.

Monaſteria regularium Epiſcopus vti Sedis Apoſtolicæ delegatus viſitare poteſt, quando in eis non viget regularis obſeruantia, ſi eorum ſuperiores admoniti intra ſex menſes ſuos religioſos non viſitauerint, vel correxerint ſeſ. 21. capit. 8. ibidem Barboſa.

Quæ immediate Sedi Apoſt. ſunt ſubiecta, ſi in congregationes ſeſe non redigant, licet Metropolitano pro prædictis cauſis conuocare, quod ſi eodem inſtante prædicta religioſi exequi non curauerint, ſubdantur Epiſcopis, in quorum diœceſibus ſua loca habent. Vide Barboſam doctores citante ad c. 8. ſeſ. 25. vbi hoc decernitur.

Quæres 19. An quando Epiſcopus habet ius viſitandi Eccleſias regularium, poſſit portas infringere, ſi ei occludantur, adhibendo etiam brachium ſeculare, & procedendo per cenſuras contra rebelles?

96 Reſp. Poteſt, quia aliter eius poteſtas fruſtratoria eſ-

ria eſ-

ria eſſet, ſi præfata media adhibere non poſſet, ad reprimendam contumaciam inobedientum, non enim datur iuriſdictio contentioſa ſine coactione, capit. Paſtoralis 28. initio de off. deleg. ibi Gloſa verſ. ſi ergo coercitionem dicit, quod nulla eſt iuriſdictio ſine coactione ex l. fin. ff. de Officio eius, cui mand. eſt furtum cap. ex literis 29. eod. ita docent Fuſcher. de viſitat. lib. 2. c 16. cum alijs apud Barboſam ad cap. 11. ſeſſ. 25. nu. 3.

Quæres 20. An Epiſcopus viſitet Confraternitates, & eorum Altaria, & Sacriſtias erectas in Eccleſijs regularium?

97 Reſp. Poteſt quidem viſitare ipſas Confraternitates, non autem Capellas, ſeu Altaria, vel Sacriſtiam, vt refert Armend. in Addit. ad recopil. legum Nau. tit. 6. de viſitat. l. 5. §. 2. nu. 14. quacumq; conſuetudine contraria non obſtante, teſtatur Aldan. in ſuo compend. canon. reſol. lib. 1. tit. 7. nu. 3. reſolutum in Vercell. 17. Iulij 16‸5. quamuis Altaria, & Capellæ per confratres conſtructa ſint, ex eodem Ald. nu. 3. deciſum 21. Aug. 1616. referente Barboſa ad cap. 8. ſeſ. 7. nu. 4. ad 6. vide Nald. verſ. Epiſcopus nu. 20. vbi citat Genuenſ. in praxi Neapol. cap. 17. eumdem Barboſam ad cap. 8. ſeſ. 22. nu. 24. 25. & 26. in quibus numeris explicatur præſertim 24. poſſe Epiſcopum non ſolum confraternitates viſitare, ſed etiam eorum Altaria in his, quæ concernunt adminiſtrationem confraternitatum.

Quæres 21. An Epiſcopus in defectum prælati regularis negligentis corrigere ſuos ſubditos, poſſit ipſe illos corrigere?

98 Reſp. Poteſt eà ratione, ne delicta remaneant impunita l. ita vulneratus, §. quod ſi quis, ff. ad legem Aquil. cap. eſt iniuſta 23. q. 4. cap. vt famæ 35. de ſentent. excom. Thomaſet. reg. 103. & hoc patet ſeſ. 25. capit. 14. iuxta quod dixi ſupra hic q. 9. vbi delinquentes extra notoriè, & ſcandaloſe in defectum ſui ſuperioris ab Epiſcopo puniri poſſunt, & ſeſ. ead. c. 8. vbi datur facultas Epiſcopis ſuper Conuentus, & Religioſos immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiectos carentes Capitulis Generalibus, & viſitatoribus, ſi moniti non ſe redigant in Congregationem, vt dixi q. 18. §. Quæ. Ita tenent Gutier. lib. 3. pract. q 10. n. 2. Lorerius de re benef. libr. 1. q. 25. nu. 45. & 54. apud Barboſam ad c. 14. ſeſ. 7. vbi ait Epiſcopum poſſe procedere contra exemptos tamquam Sedis Apoſt. delegatum quãdo in loco non adeſt videre, qui poſſit exemptorũ cauſas cognoſcere, ſecus quando abeſt iudex deputatus. Quamuis autem in multis religionib. ſuperiores locales non poſſint cauſas cognoſcere iudicialiter, vt ſeruatur in mea religione, tamen hinc inferendum non eſt, Epiſcopum ſtatim poſſe procedere, ſed vocandus eſt Prouincialis, qui iudicet, in cuius defectum, aut Generalis ſuccedit Epiſcopus, ne delicta remaneant impunita. Prædicta autem procederẽt non ſolum reſpectu delictorũ extra, ſed etiam intra clauſtra commiſſorũ, cum eadem militet ratio, ergo & idem ius militare debet.

Quæres 22. An Epiſcopi poſſint interpretari priuilegia regularium in cauſa tangente eorũ propriam iuriſdictionem?

99 Reſp. Non, quia id illis expreſſè prohibitum eſt à Clem. IV. conſtit. *Ordinis veſtri*. In gratiam Prædicatorum, & Minorum, apud confect. pag. 13. quod etiam iure communi prohibitum eſt cap. cũ veniſſent, de iud. vbi Papa ſibi ſoli reſeruat cognitionem dubiorum de priuilegijs Apoſtolicis. Ratio eſt, quia alias videretur iudex in propria cauſa contra vulgata iura. Poteſt vero Epiſcopus per viros doctos priuilegium dubium exagitare corã ſuperiore religioſi, contra quem procedere intendit Rodr. tom. 1. q. 56. artic. 12. §. Sexta, & tom. 2. q. 63. art. 7. §. Secunda §. Et in fauorem, cum ſuo Compend. Reſol. 60. num. 14.

Quæres 23. An Epiſcopus habeat ius in regulares exemptos, quando eſſet in poſſeſſione iudicandi?

100 Reſp. Non, quia non poſſunt renuntiare ſuis priuilegijs maſſime in odioſis ſine licentia Papæ, ex cap. cum tempore de arbitris Rodr. q. 59. art. 9 cum ſuo Compend. Reſol. 18. num. 20. §. Primo, Confect. tit. 5. cap. 1. & reſol. 63. nu. 23. apud Dianam reſol. 134. de regul. qui refert ita fuiſſe reſolutum in vna vlixiponenſis Monaſterij 19. Nouemb. 1725. coram Cocino, teſte Barboſa part. 3. de poteſtate Epiſcopi alleg. 105. num. 76. contra Triuiſanum lib. 1. deciſ. 26. n. 2. Capram regul. 84. nu. 21. & Cuchum lib. 1. Inſtit. Canon. tit. 6. à nu. 6. quos contra ſe refert idem Diana.

Quæres 24. An Epiſcopus punire poſſit religioſos vagantes ſine obedientia prætextu accedendi ad ſuos ſuperiores?

101 Reſp. Poteſt, aperte habetur ſeſſ. 25. cap. 4. illis verbis. *Nec liceat Regularibus à ſuis conuentibus recedere, etiam prætextu ad ſuperiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint. Qui vero ſine prædicto mandato in ſcriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinarijs locorum tamquam deſertor ſui inſtituti puniatur.* Hoc autem ius, quod Tridentinum concedit Epiſcopo, locum habet, quando religioſus non probat ſe recurrere ad ſuperiorem cauſa appellationis, vt docent Rodr. tom. 1. quæſt. 30. art. 4. Portel. verſ. Epiſcopus num. 10. Compend. Reſol 60. num. 12. Quando igitur habent obedientiã, vt aiunt, ſui ſuperioris, vel probant ſe ad ſuperiorem maiorem recurrere, nõ poſſunt puniri ab Epiſcopo, quia tunc non dicuntur vagantes, neque ſui inſtituti quaſi deſertores. Sed quid dicendum, quãdo appellatio eſt friuola, & probant ſe recurrere ad ſuperiorem, & non vagari, an puniri poſſint ab Epiſcopo? dico, non poſſe, quia vere non vagantur, neque ſunt quaſi deſertores ſui inſtituti, licet prohibeatur ibi friuola appellatio, vt docent omnes cum Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 102. & alij apud Barboſam ad dictum cap. num 10. confirmatur ex particula *(prætextu)* quæ importat facere aliquid ſub velamine, & colore alicuius rei, quæ non eſt, ſed falſa eſt l. ſub prætextu 1. & 2. C. de tranſact. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 57. numero 2. Souſa in Bulla Cænæ Domini capitulo 23. diſput. 10. ergo quando religioſus ſiue parum, ſiue multum grauatus verè recurrit ad ſuperiorem, hunc recurſum non fingit, neque vagatur prætextu ad ſuperiores accedendi, conſequenter ab Epiſcopo puniri non poteſt, etiam recurrendo ob leue grauamen.

Quæres 25. An Epiſcopus proceſſare poſſit religioſum complicem in delicto perſonæ ſecularis ſibi ſubditæ? exempli gratia, Clericus, & Religioſus ſimul hominem percuſſerunt, occiderunt, furtum fecerunt &c. An proceſſando Clericum, ſimul etiam ius habeat ſuper Religioſum?

102 Reſp. Non poteſt, quia religioſi ſimpliciter carcerari non poſſunt, neq; proceſſari ex probatis hic q. 10. ergo neque ratione delicti complicis; & ſi enim Epiſcopus proceſſum perficere non poteſt ſine illo religioſo, tamen adeſt proprius ſuperior, ad quem ſpectat illum examinare, & cætera facere, quorum acta authenticè tradita Epiſcopo, illum addiuuare poſſunt ad terminandum proceſſum, & caſtigandum ſuum Clericum reum, Epiſcopus igitur ſuper hoc negotio nullum ius proprium habet.

Quæres 26. An Epiſcopus poſſit præcipere regularibus, vt in ſuis Eccleſijs publicent dies feſtos, & ieiunia? Seu an id facere poſſint propria authoritate, ita quod Epiſcopi contradicere non poſſint?

103 Reſp. Vtrumq; fieri poteſt. Primum docent, Rodr. tom. 1. q. 43. art. 1. Portel. verſ. Epiſcopus n. 7. quos pro ſe citat Barboſa ad caput 8. ſeſſ. 22. nu. 36. Compend. Reſol. 60. nu. 10. Aphor. Epiſcopales 11. Feſtum numer. 6. Secundum deciſum refert Peyrinus tom. 2. ad conſt. 7. Pij V. num. 13. ſub die 2. Iulij 1620. apud Barboſam ad citatum cap. 8. num. 37. & ad cap. 12. ſeſſ. 25. num. 7. Prædicta autem deciſio refertur in quodam folio Typis Saporetorum Forilinij, & Bononiæ anno 1624, ſimul cũ alijs tredecim, & eſt prima in ordine apud me.

Quæres 27. An Epiſcopus in Eccleſijs Regularium poſſit erigere Baldachinum, dum Pontificalia vult exercere?

104 Reſp. Poteſt ex Decreto Clem. VIII. incipiẽte, *Decet Epiſcopis*. Et infrà. *Mandat, vt de cætero Epiſcopi, vbi tam ex conſuetudine, & priuilegio, quàm ex Sacrorum Canonum conſtitutionibus, & Pontificalis Romani præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cum mitra, aut etiam ſola cappa induti, in quibusuis Regularium tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum etiam Caſſinenſium, Clericorum, Presbiterorum, & cuiusuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Congregationis Eccleſijs intereſſe poſſunt, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant, in loco ad ſolium Epiſcopi cõſtituendum oportuno, & congruo, Baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacumq; eorundem Regularium, aut alia quantumuis exempta Eccleſia ſupra Epiſcopale ſolium, ſeu Pontificale Faldiſtorium erigi facere, atq; ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodum in proprijs, & Cathedralibus eorum Eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent; eo tamen dumtaxat tempore, quo Pontificales eius modi functiones exercebant, vel dum actus ipſe, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur*, Et ibidem ſubiungitur, Epiſcopum Regulares cogere ad id poſſe cenſuris Eccleſiaſticis, ſi noluerint obedire. Hoc Decretum referunt Quar. verſ. Priuileg. Regul. Nald. Epiſcopus num. 36. qui ad Clem. de Priuil. notat, regulares teneri illum excipere iuxta Ceremoniale Romanum, ita deciſum a Sacra Congregatione.

Quæres 28. An Epiſcopus poſſit exercere iuriſdictionem contentioſam in locis exemptis religioſorum?

105 Reſp. Non poteſt, quia illi prohibetur iure cõmuni cap. Luminoſo 18. q. 2. cap. cum Epiſcopus 7. de off. Ordin. in 6. capitul. ſi Papa, de priuil. in 6. Sair. lib. 1. de cenſur. cap. 14. nu. 5. Ratio eſt, quia hæc iuriſdictio cohæret loco, & territorio l. fin. C. vbi, & apud quos, neque exerceri poteſt extra territorium, c. Statutũ 11. §. cum vero de reſcrip. in 6. vnde ius dicenti extra territorium non paretur impune cap. fin. de conſtit. in 6. l. Nouit. ff. de off. legati, l. fin. de iuriſd. omn. iud. ſed locus exemptus, vt ſunt Monaſteria Regularium, & extra diæceſim æquiparantur, Ioan. Andr. in Clem. de foro compet. verſ. quia nomine, Megal. de cenſ. lib. 1. cap. 3. num. 36. Rodr. tom. 1. quæſt. 36. art. 3. in fine §. Primum, Graff. tom. 2. conſil. 2. diſſ. 3. de Pœnit. nu. 7. Sigiſm. dub. 51. de elect. nu. 2.

Quæres 29. An Epiſcopus poſſit diſponere de oblatis regularibus, vel imaginibus, ſitis infra eorum Eccleſias, vel extra in parietibus Monaſterij, vel hortorum?

106 Reſp. De nullis poteſt, & ſimpliciter loquendo de factis regularibus eſt certi iuris, & aſſerit Gloſa in caſu capit. 1. de ſtatu Mon. ergo idem dicendum eſt de oblatis imaginibus in muris regularium, quia dicuntur oblata religioſis. Vide Nald. verſ. oblatio num. 2. dicit, oblationes factas imagini in pariete depictæ, eſſe Parochi, ex Abbate in cap. Paſtoralis, de iis, quæ fiunt a prælat. & nu. 3. teſtatur oblationes factas Capellæ Confraternitatis eſſe Rectoris Eccleſiæ, & non Confraternitatis, deciſum in Curia Archiep. Neapol. ex Riccio part. 4. collect. 99. & 1113. Sed hic Mediolani ſeruatur oppoſitũ, ea conditione, vt cedant in vtilitatem proprij Altaris, ſic practicatur in noſtra Eccleſia Paradiſi, vbi erecta eſt Confraternitas ſub nomine Immaculatæ Conceptionis.

Quæres 30. In quibus caſibus religioſi ordinandi ſubijciantur Epiſcopis?

107 Reſp. In multis I. Ratione examinis II. In diſpenſatione interſtitiorum III. Subditur excommunicationi ferendæ, in edicto ab Epiſcopo non ſuo, iuxta ea, quæ dicam in reſolut. . . . de ordinatione religioſorum.

Quæres 31. An Epiſcopus poſſit tenere ordinationes in Eccleſijs Regularium ſitis in ſua diæceſi?

108 Reſp. Poteſt, vt colligitur ex Clem. 2. de priuil. iuncta gloſ. verſ. etiam celebrare, & ex dictis quæſtione 27. de erectione Baldachini, quod erigunt, quando in eorum Eccleſijs volunt exercere Pontificalia; ordinare autem eſt actus poteſtatis Pontificalis, ergo inibi poteſt ordines cõferre. In aliena autem diæceſi non poteſt ordinare in Eccleſia regulari ſine licẽtia non ſolum Epiſcopi illius diæceſis, ſed neq; Prælati regularis; de neceſſaria licentia Epiſcopi exprimitur ſeſſ. 6. cap. 5. de licentia prælati regularis aſſerunt Aloyſius Riccius in ſua praxi fori Eccleſ. poſt reſolut. 495. de materia Epiſcop. Galetus in ſua Margarita verſ. Epiſcopus

Ar-

Digitized by Google

Armend. in Addit. ad recopit. legum, Nauar. libr. 1. tit. 18. l. 7. de Epiſcopis num. 55. apud Barboſam ad cap. 5. ſeſſ. 6. n. 10.

Quæres 32. An Epiſcopus poſſit procedere cõtra Superiorem Regularem impedientem, ne coniugatus profeſſus reſtituatur ſuæ vxori in caſu, in quo illa ius habet illum reuocandi?

109 Reſpond. Poteſt, quod probatur, quia ad Epiſcopum ſpectat conſeruare matrimonia, & ea reſtaurare, ſi claudicant, cap. 1. de conuerſ. coniug. ergo poteſt cogere Regulares, vt illum reſtituant; quia conceſſa iuriſdictione, cenſentur communicata ea omnia, ſine quibus illa exerceri, & perfici non poteſt, cap. Præterea 5. in fine, cap. Prudentiam 21. in fine §. ſexta. Alias rationes cum Doctoribus vide apud Sanch. libr. 7. diſputat. 33. num. 21.

Quæres 33. An Epiſcopus virtute ſeſſion. 24. capit. 20. in prima inſtantia poſſit cognoſcere cauſas Regularium tam ciuiles, quàm criminales? Verba autem Concilij ſunt: *Cauſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes, etiam ſi beneficiales ſint, in prima inſtantia coram Ordinarijs locorum duntaxat cognoſcantur, atque omnino ſaltem infra biennium à die motæ litis terminentur, alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, vel alteri illarum Iudices Superiores, alias tamen competentes adire*. Ex quibus verbis continentibus dictiones vniuerſales, vt [*omnes, quomodolibet*] & reſtrictiuam [*dumtaxat*] ſine dubio infertur, in his includi cauſas etiam Regularium,

110 Reſpond. Non poteſt, quia ex toto contextu capitis colligitur, ſermonem eſſe de cauſis ſuorum ſubditorum, & non Regularium exemptorum, quorum cauſas cognoſcere non poteſt, niſi ſpecialiter delegatus ſit a Sede Apoſtolica, de qua delegatione, neque de ipſis Religioſis vlla ſit mentio. Confirmatur, quia Riccius in deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neapolit. deciſ. 273. num. 6. part. 4. Armend. in Addit. ad leges Nauar. libr. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. num. 40. apud Barboſam ad hoc cap. 20. ſeſſ. 24. nu. 18. referunt deciſum, ex cauſis nullitatis profeſſionis, quæ infra biennium ab Ordinario, & Superiore Regulari non terminantur, expediri poſſe ab Epiſcopo virtute huius capitis, ergo cauſæ Regularium in prima inſtantia non ſpectant ad Epiſcopum dumtaxat, hoc ipſo, quòd in hac ſpeciali cauſa debet procedere ſimul cum Superiore inſtantis. Poſtea vidi Conſtitut. *Religioſum ſub graui*, Pauli V. apud Nald. verſic. Religioſus num. 48. afferentis illud cap. non habere locum in Regularibus.

Quæres 34. An Epiſcopus poſſit mandare Regularibus, nè extraneos Sacerdotes ſinant celebrare in eorum Eccleſijs, niſi prius ab eo licentiam obtinuerit?

111 Reſpond. Poteſt, referunt deciſum à Sacra Cõgregatione Suar. tom. 3. diſputat. 86. ſect. 2. Riccius in ſua praxi Fori Eccleſ. reſolut. 635. apud Scipionem de Rubeis Presbiterum Congregationis Oratorij de Vrbe in ſuis Aphoriſmis Epiſcopalibus verſ. Miſſa num. 6. Nald. verſic. Epiſcopus num. 22. verſic. Miſſa num. 35. alios plures refert Barboſ. ad cap. 16. ſeſſ. 23. num. 9.

Quæres 36. An quando carent Conſeruatore conueniantur coram Ordinario loci?

112 Reſpond. Conueniuntur, vt poſtremò ſtatuit Gregor. XV. Conſtitut *Sanctiſſimus*. Vide Barboſam ad cap. 5. ſeſſ. 24. vbi quamplures Doctores more ſuo citat. Sed de Conſeruatoribus alibi dicam. Olim ex indulto Pauli V. incip. *Religioſum ſub graui*; Religioſi Carmelitæ in Regnis Hiſpaniarum in defectum Conſeruatoris conueniebantur coram ſuo Superiore, & non Epiſcopo; ſed intelligitur nunc ſublatum.

Quæres 37. An Superiores Regulares abſque prçuio examine facto ab Epiſcopo de vita, & moribus, Nouitium induere poſſint habitu probationis?

113 Reſpond. Nunc poſſunt abſque approbatione Ordinarij loci recipere, & induere Nouitios, vt indulſit Sacra Congregatio de mandato Vrbani VIII. in ſuis Decretis de Regul. apoſtat. & eiectis §. Ac primo. Dixi [*nunc*] quia antea ex Decreto *Sanctiſſimus*, Dat. 19. Maij 1602. Clem. VIII. nullum poterant Nouitium ad habitum, niſi prius vel à Sacra Congregatione, vel à proprijs locorum Ordinarijs, aut ab illis, in quorum Diœceſi Nouitiatus exiſtunt recipiendi, fuiſſent expreſsè, & nominatim approbati.

Quæres 38. An in receptione nouorum Conuentuum requiratur etiam licentia Ordinarij loci, vbi Conuentum volunt acquirere.

114 Reſp. Requiritur e. Quidam, cũ quatuor ſeq. 18 quæſt. 2. Sacrum Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 3. vbi requirit obtentam; Clem. V III. Conſtitut. *Quoniam*, Dat. 23. Iulij 1603. apud Nald. verſic. Monaſterium, num. 4. & verſic. Religioſus num. 45. Quar. verſic. Monaſteria virorum, mandauit Epiſcopis, ne deinceps huiuſmodi licentiam darent, niſi præuio conſenſu aliorum intereſſe habentium; poſtea Gregor. X V. in ſua Conſtitut. *Cùm alias*, Dat. 17. Auguſti 1622. prohibuit, ne talis licentia concederetur, niſi in eo Conuentu nouiter recipiendo poſſent ſubſtentari ex redditibus, & cleæmoſynis duodecim Religioſos; aliter Vrbanus VIII. in ſuo Decreto de Celebr. Miſſarum incip. *Cùm ſæpe*, §. Poſtremò, Dat. 21. Iun. 1625. ſi minor fuerit numerus in Conuentibus recipiendis poſt illud Decretum, *Cùm ſæpe*, ſubduntur omnimodæ iuriſdictioni Ordinariorum. Demum idem Vrbanus in eorum conſtructione præbet documenta, quæ refert Nald. verſic. Monaſterium in fine. Bariola verſ. Regulares pag. 264. ex Riccio deciſ. 652. dicit Bullam Clement. VIII. non habere locum in hoſpitijs, quod aſſerit etiam Peyrin. tom. 3. priuil. cap. 12. pag. 307. num. 3. vbi ante extendit Bullam Vrbani VIII. incip. Romanus Pontifex, reuocantem priuilegia, & licentias recipiendi nouos Conuentus contra formam dictarum Conſtitutionum Clem. & Greg.

Quæres 39. An Nouitius quò ad delicta commiſſa ſiue ante, ſiue poſt ingreſſum in Religionem puniri poſſit ab Epiſcopo?

115 Reſpond. Sixtus V. per ſuam Conſtitut. *Cùm de omnibus*, apud Quar. verſic. Monaſteria virorum, Nald. verſ. Religioſus num. 38. irritando receptiones, & profeſſiones criminoſorum, debitorum, & pa-

& publicis ratiocinijs obnoxiorum, dedit facultatem quibuſcumque Iudicibus, Curijs etiam Secularibus, ad quos ſpectat contra eos etiam ſic nulliter profeſſos, vt prius, iuris, & facti remedijs opportunis ex officio, vel ad inſtantiam, vel querelam, ciuiliter, criminaliter, aut mixtum procedendi. In ſequenti autem ſua Conſtit. *Ad Romanum ſpectat*, §. *Contra criminos*. declarat huiuſmodi facultate tunc ſolùm vti poſſe, & non aliter contra Nouitios, aut eoſdem nulliter profeſſos, cum actis publicis conſtiterit, ipſos iudices, & Curiam ſecularem ante ſuſceptionẽ habitus de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

Nouitij igitur, qui ante receptionem habitus probationis in ſeculo deliquerunt, & tunc facta fuit inquiſitio, ſeu accuſatio contra eoſdem ante ingreſſum, poſſunt puniri, Clerici quidem à ſuo Epiſcopo, laici verò à ſuo Iudice, ſeu illo, cui delata fuit querela; quod verum puto etiam poſt Conſtitutionem Clem. VIII. *In Supremæ Eccleſiæ*, in qua præcisè derogauit prædictis duabus Bullis Sixti V. in quantum impediebant validam profeſſionem, vt obſeruat Sanchez libr. quarto capit. 16. numer. 39. in fine, ergo quò ad reliquas diſpoſitiones reliquit in ſuo robore, ac proinde adhuc præfati Iudices poſſunt procedere contra Nouitium ante profeſſionem, non autem poſt, quia deinceps eſt omninò exemptus à quouis Iudice ſiue Eccleſiaſtico ſeculari, ſiue laico, quia eſt verus Religioſus. Hoc poſtremum diſplicet Vecchio diſputat. 11. de Nouitijs dub. 12. dum dicit Clementem VIII. in ſua Conſtitutione non ſolùm validare profeſſionem, ſed etiam receptionem habitus contra formam Conſtitutionum Sixti V. nã meo iudicio ſtare poteſt vnum ſine altero, & ex tenore verborum diſpoſitio Clem. VIII. præcisè refertur ad valorem profeſſionis, remanet igitur adhuc receptio nulla, ac proinde cum ingreſſus nullum ius habeat gaudendi priuilegio fori Regularis, puniri poteſt non ſolùm extra corpus, ſed etiam corporaliter à Iudice, qui accuſationem, ſeu querelam recepit.

Accuſatus igitur, ſiue quærelatus ingrediendo Religionem puniri poteſt à Iudice, qui querelam admiſit, vt colligitur ex l. Hos accuſare §. Hoc autem beneficio ff. de accuſation. l. Si quis Decurio C. ad leg. Cornel. l. final. ff. de re Milit. Sic tenent Silueſter verſic. Iudex 1 num. 6. Couar. quæſt. pract. cap. 32. num. 4. & de crìminoſo Religionem ingrediente Ioan. Andr. quem pro ſe vocat Marianus Socin. in cap. Propoſuiſti, de foro competen. alios citat Farin. tom. 1. praxis crimin. quæſt. 8. de Inquiſit. quos citat, & ſequitur Vecchius cit. quæſt. 11. dub. 12. num. 3. ſequitur Bonac. diſput. 10. de legib. quæſt. 2. p. 1. §. 2. in fine. Hoc autem procedit etiam abſtrahendo a Bullis Sixti V. ea communi ratione, quia cùm ingreſſus ſit illicitus, non poteſt Nouitius gaudere priuilegio fori Regularis, ſed adhuc remanet ſub priori foro, iudicium enim terminandum eſt ab eo, à quo ceptum fuit, l. vbi ceptum, l. Si quis poſtea, ff. de Iud.

Quis autem criminoſus dicitur ingredi Religionem, quando poſt accuſationem, vel querelam ingreditur, l. fin. ff. de bonis eorum, qui ſibi mortem l. fin. de re Milit. Bart. in l. Si quis poſtea, ff. de iud. Dynus apud Socinum in cap. Propoſuiſti, de foro compet. Clarus pract. crim. quæſt. 36. §. Sed hoc propoſito, quos citat Vecchius diſput. 11. dub. 12. num. 4.

Quidam cum eodem Vecchio concl. 3. tenent, præfatum Nouitium ſic ingreſſum, etiam virtute Conſtitutionum Sixti V. non poſſe puniri corporaliter, ſed ſolùm in pecunia, & bonis, prout punitur effectus clericus iam criminoſus in fraudem ſui Iudicis, quos ſequitur Homobon. part. 2. Reſponſ. 190.

Marta part. 4. de iuriſd. centuria 2. caſu 121. à num. 22. aſſerit, Nouitium in tali facto nulla ratione puniendum eſſe a iudice laico, ſed ſolùm ab Eccleſiaſtico, quem citat Diana reſolut. 33. part. 3. de immun. Eccleſ. & ſpectare ad Epiſcopum dicit Portell. verſic. Epiſcopus numer. 12. citando Rodriq. tom. ſecundo, quæſtione 63. articulo 7. §. Infertur, cum ſuo Compend. reſolut. 60. numero 13.

Concludamus ergo ex dictis, nullum Iudicem Laicum, neque Eccleſiaſticum Secularem poſſe procedere contra Nouitium criminoſum, ſi ante ingreſſum non fuit accuſatus, neque querelatus, quia cenſetur ritè, & licitè ingreſſus, ac proinde gaudet priuilegio fori Regularis, cuius Iudex Ordinarius eſt Prælatus Regularis, vt docent Nauar. conſil. 5. & 6. de foro compet. Sanch. libr. 4. cap. 10. num. 11. Vnde in quoduis delictum etiam homicidij incidat debet puniri à Iudice Seculari, vel recedere a Religione, vt citati docent, & cum eis Vecchius cit. diſp. 11. dub. 11. numero præſertim ſecundo.

Profeſſus etiam contra Conſtitutiones Sixti V. qui ante ingreſſum querelatus fuerat de illis delictis, poſt Conſtitutionem Clement. VIII. à nullo Iudice, cui delata fuit querela, vel alio, puniri poteſt, quàm Regulari, quia perfectè, & irreuocabiliter gaudet priuilegio fori Regularis, ac ſi eſſet talis Profeſſus, qui in ſeculo nulla ratione fuiſſet querelatus. Ita docent Socinus in cap. Propoſuiſti, de foro compet. num. 52. & 53. Boſſius in eodem cap. num. 144. quos refert, & ſequitur Farinac. in praxi crimin. quæſt. 8. de Inquiſit. numer. 106. & ex illis Vecchius diſput. 11. dub. 12. num. 5. aſſerentes non poſſe puniri à Iudice Seculari, addas tu cum alijs neque ab Epiſcopo, cum ab eius iuriſdictione in hoc omnino ſit exemptus, ex ſupra allatis. Quidquid dicant Abbas in cap. Veniens, de eo, qui furt. ord. num. 3. & ex eo Bert. tit. 1. cap. 2. num. 22. in ſua praxi Canon. quæ eſt tomus 4. poſt tertium Rodriq. per l. Si quis poſtea ff. de Iudic. l. Cùm puella, C. de iur. omn. Iud. habent enim locum in Nouitio quærelato ante ingreſsũ. Prædicta procedunt etiam in nulliter profeſſo, quia non eſt purè Nouitius, ſed aliquid plus habet, ratione cuius gaudet priuilegio fori Regularis irreuocabiliter, quantum eſt ex parte Religionis, ſeu ex iure Pontificio, qui talem Profeſſionem nullam non reprobat mandato expulſionis, ſed eius ratificationem intendit, cùm illam non impediat;

pediat; & ſi caſus accideret, benè poſſet citò profeſſionem publicè ratificando, ſaltem coram duobus teſtibus, eludere Iudicem extraneum.

116 Secundum propoſitum in quæſtione, an Epiſcopus poſſit punire delictum Nouitij commiſſum intra annum probationis in clauſtro, ſeu extra, reſoluitur negatiuè, quia Epiſcopus non eſt illius Iudex, ſed Prælatus Regularis, vt docet Sanchez libr. 6. cap. 10. num. 11. cum Nauar. conſil. 6. de Foro compet. num. 40. Molina tom. 3. diſput. 671. num. 2. Corduba quæſt. 30. Azor. part. 1. libr. 12. cap. 2. quæſt. 11. Rodriq. tom. 2. quæſt. 2. art. 10. quos, & alios citat etiam Vecchius diſput. 11. dub. 11. num. 2. Dicta procedunt in quouis delicto etiã homicidij.

Ex quo patet, multò minùs Iudicem ſecularem poſſe contra illos procedere, ſi non poteſt Epiſcopus ob allatam rationem, cùm gaudeat priuilegio fori, & eſt communiſſima ſententia apud Sanch. lib. 6. cap. 10. num. 10.

Sed quid dicendum, quando Nouitius non vult ſubire iudicium, & pœnam Iudicis Regularis, ad quod cogi poſſe ab illo docet Suar. tom. 3. de Relig. libr. 5. cap. 16. numer. 8. quem contra ſe citat Diana part. 3. reſolut. 34. in fine de Immunit. Sed de facto habitu Nouitiorum dimiſſo redit ad ſeculum, an pro delicto in anno Nouitiatus perpetrato puniri poſſit à Iudice Seculari, vel ſolùm caſtigandus ſit à Iudice Eccleſiaſtico? Bonac. diſp. 10. de legib. quæſt. 2. p. 1. §. 2. num. 5. Layman libr. 4. tract. 9. capit. 8. num. 5. quos pro ſe citat Diana mox allegatus aſſerunt, iudicium ſpectare ad Eccleſiaſticum, quia inſpicitur tempus delicti, quod puniendum eſt ſecundùm tempus delicti, non ſententiæ, l. 1. de pœnis l. Iniuriarum æſtimatio, ff. de iniur. Sed tempore delicti erat Eccleſiaſticus, ergo à Iudice Eccleſiaſtico iudicandus eſt. Molina verò tom. 4. diſput. 49. num. 24. Ioannes de Neuia in Curia Philippica part. 3. §. 1. num. 12. apud Dianam, Stephanus Lambertengus in tract. de Contr. Gloſ. 2. num. 27. ad finem, Farin. & cùm his Vecchius diſput. 11. dub. 11. nu. 6. docent, hunc egreſſum è Nouitiatu, modo non ſit Clericus, puniendum à Iudice Seculari, quia in eo caſu non eſt amplius Religioſus, neque pro tali habetur, ſed omninò perdidit priuilegium Clericale. Quamuis amiſerit, tamen ab eo puniri non poteſt, ſed ab Eccleſiaſtico, quia retrotrahitur, & ſpectatur, ac ſi eſſet adhuc in ſtatu Eccleſiaſtico.

Quæres 40. An poſſit prædicare in Eccleſiis Regularibus ipſis inuitis?

117 Reſpon. Poteſt, Clem. 2. de priuil. iuncta gloſ. verſic. Etiam celebrare. Bariola verſic. Epiſcopus pag. 105. vbi ait deciſum fuiſſe 17. Ian. 1584. Prouinciali Lombardiæ Dominicano.

Quæres 41. An ab Epiſcopo Regulares prohiberi poſſint celebrare Miſſas ante Parochialem?

118 Reſpond. Non poſſunt, vt reſoluit ad quintum Sacra Congregatio 2. Iulij 1620. teſte folio Foroliuij, & Bononiæ excuſo 1624. Neque etiam in Oppidis, Bariola verſic. Epiſcopi pag. 110. vbi citat Rodriq. quæſt. 43. artic. 7. & tom. 2. quæſt. 64. art. 11. & tom. 3. quæſt. 27. artic. 1. & quæſt. 32. artic. 7. Silu. verſic. Miſſa quæſt. 5. Aldanus apud Barboſam ſeſſ. 22. cap. 8. num. 39. teſtatur ita reſolutum fuiſſe in Nullius Prouinciæ Rauennat. 15. Septemb. 1629.

Quæres 42. An Regulares teneantur ab Ordinario petere facultatem quærendi eleæmoſynas in eius Diœceſi?

119 Reſpond. Non tenentur, quia hæc facultas eiſdem tacitè conceſſa fuit ab Ordinarijs in erectione Monaſteriorum de licentia eorum; Aldan. in ſuo Compend. Canon. reſolut. teſtatur libr. 3. tit. 8. numer. 6. ita fuiſſe reſolutum 6. Octobris 1597. apud Barboſam ſect. 21. cap. 9. num 6. Bariola verſic. Regulares pag. 267. dicit idem fuiſſe deciſum Epiſcopo Papienſi. Vſus tamen obtinuit exhibendi licentiam proprij Superioris Ordinario, vt illam confirmet, commendando quæſtorem Religioſum ſuis Curatis, vt in Eccleſia rogent populum ad benefaciendum, ſic ſeruatur Mediolani.

Nulla autem ratione prohibere poſſunt, nè Religioſi morantes in eorum Diœceſibus ibidẽ mendicent, ſed tantùm aduenis, niſi exhibeant ſuorum Superiorum licentias, teſtantur reſolutum Genuenſ. cap. 59. num. 11. Campan. in ſuo diuerſ. iur. Can. rubr. 12 cap. 13. numer. 134. Franciſcus Leo part. 4. Theſaur. cap. 2. num. 140. cum alijs apud Barboſ. ad cap. 9. ſeſſ. 21. num. 5. Bertius tit. 4. ſuæ Praxis cap. 29. §. Quò ad.

120 Ordinem Tertium D. Frãciſci declaratum fuiſſe poſſe quæritare eleæmoſynas inſtãte Patre Bernardo Sabbia his verbis: *Frater Bernardus Sabbia Procurator Generalis Tertij Ordinis S. Franciſci conqueritur, quod & ſi dicta Religio ſit ex Mendicantibus, quibus in inſtituto eſt vitam quæſtu, & eleæmoſynis traducere; tamen ſui Ordinis Fratres ab aliquibus Epiſcopis impediuntur, quo minus quærant eleæmoſynas in ipſamet Diœceſi, vbi aliquis illorum Conuentus exiſtit. Et nonnulli prohibent, quo minus ijdem Fratres petant eleæmoſynas in ſua Diœceſi extra locum Conuentus, niſi per quinque, aut ſex milliaria circiter. Cum verò id videatur obuiare priuilegijs Apoſtolicis, & cedat in graue Religionis detrimentum, ſupplicat idem Procurator, vt declaretur, An hæc fieri poſſint ab Epiſcopis? Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum cenſuit Fratres Tertij Ordinis S. Franciſci, tanquam Mendicantes, nequaquam poſſe ab Epiſcopo prohiberi, quo minus per ſe ipſos in Diœceſibus, vbi habent Conuentus, eleæmoſynas quærant, ſed tantùm, ſi extra loca, vbi Monaſteria exiſtunt, quæritare voluerint, teneri ſuorum Superiorum licentiam Ordinario oſtendere.* Hanc reſponſionem ad verbum retuli ex quodam folio Bracciani 1620. deinde Papiæ 1625. excuſo; Authenticatum autem fuit a Cardinali Lancellotto, Proſpero Fagnano Sacræ Congregationis Secretario. Deinde eadem Sacra Congregatio ſequenti anno 1621. ſimilem declarationem eiſdem omninò verbis in petitione, & reſponſione, fecit pro omnibus Mendicantibus, vt videre eſt inter Bullas Gregor. XV. & apud Peyrinum tomo 3. priuileg. cap. 2. num. 41. Primam refert Nald. verſ. Religioſus num. 51.

Nota illam particulam [*per ſe ipſos*] quæ indicat, Mendicantibus non licere quæritare per laicos, ſed per ſe ipſos debent Fratres mendicare,

non

non ideo tamen prohibetur illis quo minus poſſint ſecum habere ſocium aliquem laicum, qui illorum labores ſuſtinere poſſit.

Quæres 43. An Epiſcopus poſſit acceptare querelam ſibi oblatam a perſona Regulari contra aliũ Corregularem eiuſdem, vel alterius Ordinis? Caſus autem de facto accidit in quodam Priore, qui extra Monaſterium grauiter offenſus à ſuo Religioſo ſubdito, ſimul cum quibuſdm laicis, ſtatim querelam detulit Ordinario loci, qua accepta in actis, fecit Epiſcopus carcerare illum Religioſum cum alijs, ſuper quo negotio proceſſum formauit, & Fratrem cum alijs examinauit, reſtituendo illum poſtea ſuis Superioribus cum copia proceſſus. Dubitatur ergo, An Epiſcopus potuerit prædicta facere in Fratrem querelatum? & poſita parte negatiua, quæritur, an querelans inciderit in aliquam cenſuram.

121 Reſp. ad primum. Non potuit Epiſcopus de iure acceptare eam querelam, neque proinde carcerare, proceſſare, neque examinare illum Fratrẽ, & inde acta nullius fuerũt valoris in ordine ad ipſum Epiſcopum. Probatur ex dictis hìc quæſt. 9. & 10. vbi multis probaui, Epiſcopum non poſſe punire Religioſum extra notoriè, & cum ſcandalo delinquentem, niſi poſitis inſtantia Ordinarij, & negligentia Superioris, de mente oium, neque illũ carcerare, aut proceſſare repertum etiã in fragãti crimine; ſed in caſu præſenti nulla præceſſit inſtãtia Epiſcopi, vt iſte Frater caſtigaretur à ſuis Superioribus, neque hic ſupponitur negligentia illorum, quia poſt commiſſum delictum ſtatim fuit querelatus à ſuo Priore coram Epiſcopo, qui alio non expectato incontinenter proceſſit ad carcerationem, & proceſſum, ergo ſuper ipſum nullum ius habuit Epiſcopus. Neque obſtat, quòd longè aberat Superior, cui ex officio incumbebat iudicium facere, poterat enim Prior illum carcerare in ſuo Conuentu, & vocare Iudicem competentem, vel tacere, expectando commoditatem faciendi illum punire; præterquamquod abſentia, ſi eſſet legitimũ impedimentum querelãdi extra Religionem, eſſet in cauſa ſæpiſſimè ita querelandi, quia in multis Religionibus Superiores Locales ſunt ſolùm Patres corrigendi ſuos ſubditos vt filios, non illos iuridicè puniendi præmiſſis actibus iudicialibus mediante proceſſu, Prouinciales autem, Generalis, & alij Iudices in omnibus Conuentibus eodem momento reſidere, aut præſto eſſe non poſſunt. Quare ille Prior cùm potuiſſet illum benè carcerare, vel vocare ſuum Superiorem, legitimè non potuit illum querelare. Neque Epiſcopus hoc ius habuit ex eo, quòd Frater complices habuit in delicto non ſolùm laicos, ſed etiam Clericos illi ſubiectos, quaſi Epiſcopo neceſſarium eſſet examinare Fratrem, vt poſſet perficere ſuum proceſſum, & punire ſuos ſubditos; nam hoc debebat facere de licentia ſaltem dicti Prioris & ratione teſtis, in caſu autem noſtro tãquam reus ſuppoſitus fuit Epiſcopo, cùm fuerit querelatus à ſuo Priore. Et faciunt dicta quæſt. 25. vbi de his complicibus.

Hanc reſponſionem, in quantum Epiſcopus nõ poteſt procedere contra Religioſum, proceſſando illum, præcisè ad inſtantiam alterius fratis quærelantis, puto non eſſe contra Portellum, & alios ſupra relatos quæſt. 10. §. Oppoſitum, ſentiẽtes Epiſcopum poſſe proceſſare Religioſum extra clauſtrum delinquentem, quia intelligendi ſunt, quando procedunt ex officio, & non ad Inſtãtiam Corregularis; nulla enim ratione, aut iure probatur, poſſe Regularem querelare alium Regularem coram Iudice extra Religionem, ſed recurrere debet ad proprium Superiorem, qui in Religione eſt proprius Iudex competens, & ordinarius, vt docent omnes, Nauar. conſil. 6. de foro compet. & conſil. 1. de hæret. Bertius in ſua praxi tit. 2. cap. 7. num. 11. per Clarum libr. 5. Sentent. §. fin. quæſt. 35 Rodriq. quæſt. 22. art. 7. Ghiſilerius de Iudice Regular. cap. 9. num. 7. vbi dictos, & alios cit. Frater Aretinus cap. 1. ſuæ praxis, & alij communiter.

122 Ad ſecundum dico, in nullam cenſuram incidiſſe, quia iure communi, neque ſpeciali huius Religionis reperitur, pœna enim iuris afferenda non eſt, niſi in ipſo iure ſit expreſſa, Gloſ. verſ. Ex vi, cap. fin. de iurepatr. Nauar. conſil. 4. de temp. ordin. & conſil. 13. de præbend. num. 3. conſil. 44. de ſentent. excommun. num. 1. Neque obſtant Conſtitutiones Leonis X. *Romani Pontificis*; apud Cõfect. pag. 146. In qua excommunicantur Religioſi Dominicanæ Religionis recurrentes extra Religionem ad Iudices Eccleſiaſticos, & Seculares, ad quos etiam extenditur excommunicatio; & Gregor. XIII. *Quoniam noſtro*, apud eumdem pag. 255. in qua excommunicatione reſeruata afficiuntur, & priuantur officijs obtentis, cum perpetua inhabilitate ad illa, & alia, cum priuatione vocis actiuæ, & paſſiuæ, Fratres Minores de Obſeruantia appellantes, vel aliò modo recurrentes ad tribunalia ſecularia, quouis prætextu. Nam hæc poſterior loquitur de recurrentibus ſolùm ad forum laicum; prior extenditur etiam ad forum Eccleſiaſticum extra Ordinem; caſus autem noſter eſt de Priore neutrius Ordinis. Neque obſtat, quòd Regulares participant, & communicant in priuilegijs, quia hoc procedit in fauorabilibus, non in odioſis, & pœnalibus, vt docent Rodriq. quæſt. 55. art. 17. ad finem. Mirand. tom. 2. quæſt. 46. art. 6. Sigiſm. dub. 56. de Elect. num. 10. Portel. verſic. commun. priuileg. num. 10. Sorbus §. eod. §. Notandum.

123 Quæri autem poteſt, an ille Epiſcopus inciderit in aliquam pœnam? Sorbus verſic. Conuenire, in ſua Annotar. ait, Epiſcopum carcerantem Religioſum incidere in excommunicationem, ſequẽdo opinionem Pauli Fuſchi libr. 2. de viſitat. cap. 20. num. 20. & Pauli de Leazaris in cap. Si Clericos, de ſentent. excommun. in 6. per cap. Frequens Clem. de exceſſ. Prælat. ex Gloſ. verſic. Capiant, vbi dicuntur excommunicati per cap. Vniuerſitatis de ſentent. excommun. Extat Conſtitutio, *Etſi cunctorum*, Nicol. V. apud Confect. pag. 43. prohibens ſub excommunicationis pœna ipſo iure incurrendæ Epiſcopis, & alijs Ordinarijs, ne Fratres Minorum capiant, incarcerent, perturbent, & moleſtent.

124 Difficultas etiam eſt, An Eccleſiaſtici querelantes coram Iudice Seculari incidant in aliquam excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini? Quod

idem

Digitized by Google

idem quæritur de Iudice querelam acceptante. Reſpond. Vtrumque incidere in decimamnonam latam contra trahentes ad forum laicum. Nec valet dicere, quòd Superior querelando ſuum Religioſum coram Iudice laico, in eo caſu Iudicem laicum eſſe delegatum à Superiore Eccleſiaſtico, & ſic ſe gerere vt miniſtrum Eccleſiæ, quia nullus inferior Papa poteſt ſibi ſubditum in criminalibus ſubmittere foro laicali, cap. Inolita, & ſequent. 11. quæſt. 1. cap. Si diligenti, de Foro competen. vt docent etiam Bonac. diſput. 2. de cenſur. quæſt. 4. p. 2. Diana part. 1. tract. 2. de Immunit. reſolut. 3. Vide quæ dixi reſol. 32. quæſt. 3. Iudex laicus acceptans querelam trahendo Religioſum ad ſuum Tribunal, præter dictam excommunicationem, incurrit etiam decimamnonam, in qua excommunicantur omnes Iudices laici fori interponentes, ſeu intromittentes ſe in cauſis criminalibus contra Eccleſiaſticos.

Quæres 44. An Epiſcopus in cauſis ad fidem ſpectantibus poſſit procedere contra Regulares exemptos?

125 Reſpond. Poteſt, cap. 9. §. fin. de Hæret. Nauar. conſil. 1. de Hæret. num. 5. Compend. reſolut. 73. num. 1. Super qua re Paulus V. edidit Bullam. Sed de hac re dicam in propria reſolut.

Quæres 45. An Regulares ſubſint Epiſcopis quò ad proceſſiones?

126 Reſpond. Subſunt, & tenentur accedere ad publicas proceſſiones, ab Ordinario indictas, Leo X. Conſtitut. *Dum intra*, quam ad verbum referunt Quarant. verſicul. Priuilegia Regular. Confeſſ. pag. 127. Nald. verſic. Religioſus num. 34. demum idem ſtatuitur in Tridentino ſeſſion. 25. cap. 13.

Occurrunt nonnulla dubia. I. Quænam dicantur publicæ proceſſiones? II. An longè diſtantes à Ciuitate, vel loco, vbi facienda eſt proceſſio, teneantur ire? III. An ſpecialiter ſint vocandi ſingulis vicibus? IV. An nolentes accedere cogi poſſint cenſuris? V. An omnes Regulares tam Mendicantes, quam non Mendicantes teneantur accedere? VI. An Epiſcopus proceſſiones conuocare poſſit in Eccleſijs Regularium? VII. An Religioſus Parochus cogi poſſit ad proceſſiones? VIII. An ex conſuetudine non accedentes ad proceſſiones cogi poſſint ea non obſtante? IX. An Regulares poſſint facere proceſſiones extra ſuam Eccleſiam? X. An, dum faciunt proceſſiones per ſua clauſtra, ingrediantur mulieres, aſſociando proceſſionem? XI. Quomodo Regulares inter ſe præcedant? XII. An controuerſias inter Regulares de præcedentia ortas componat Epiſcopus? XIII. An in Oppidis, & locis exemptis Regulares cogi poſſint ab Abbatibus ad proceſſiones? XIV. An vbi pauci ſunt Religioſi teneantur accedere ad proceſſiones? XV. An ſint vocandi perſonaliter, an verò ſufficiat publicum edictum affixum in loco ſolito? XVI. An illis prohibere poſſit, ne in proceſſionibus caput tegant galero?

Primò, Publicæ proceſſiones ſunt illæ, quæ fiũt in Litanijs maioribus, & minoribus, in feſto Corporis Chriſti; vel quæ fiunt pro bono publico, vt in Iubilæis, item imminenti peſte, bello, fame, intemperie tẽpore æſtatis, vel pro gratiarum actione pro liberatione à prædictis; vel in aduentu noui Epiſcopi, & quæ tales videbuntur Epiſcopo, vel eo abſente, eius Vicario Generali. Quarant. verſic. Præcedentia in Addit. Aloyſius Riccius reſolut. 308. num. 7. & in deciſ. Neapol. part. 4. deciſ. 379. num. 3. cum alijs apud Barboſam ad cap. 12. ſeſſ. 25. num 41. Diana reſol. 106. de Regul. vbi ex Peyrino tom. 2. priuil. ad Conſtitut. 7. *Pij V.* §. 29. num. 25. refert declarationem Sacræ Congregationis, in qua dicitur, Regulares in Plebibus debere ire ad proceſſiones prædictas, modo proceſſiones ſint eius generis, de quo in Conſtitut. *Etſi Mendicantium*; iuxta ſequentia ibi verba: *Regulares quicunque ad publicas proceſſiones vocati, accedere compellantur, id quò ad Fratres præfatos de illis tantùm proceſſionibus intelligi volumus, ad quas ſecundùm conſuetudinem antiquam locorum ſoliti ſint accedere, vel quæ pro bono pacis Eccleſiæ, vel pro victoria contra Infideles dicuntur.* Mediolani proceſſio die 3. Maij cũ Sancto Clauo eſt proceſſio publica, & de antiqua loci conſuetudine.

Proceſſiones pro Indulgentijs exponendis non videntur publicæ, quamuis ſint in forma Iubilæi, quia potius tendunt ad honorem, & obſequium eius Eccleſiæ, in qua exponuntur, quàm ordinatæ ſint ad bonum publicum, licèt talis ſit Indulgẽtia; vndè Epiſcopus non videtur poſſe cogere Regulares ad illas, ſicut neque ad eundum proceſſionaliter ad Orationem quadraginta horarum in Cathedrali, vt declarauit Sacra Congregatio in Salernitana de anno 1581. teſte Aldano lib. 1. Canon. reſol. tit. 10. num. 6. apud Barboſam ad cap. 14. ſeſſ. 7. num. 6.

128 Secundo, Regulares diſtantes per vnum milliare à Ciuitate, vel loco, vbi agenda eſt proceſſio non poſſunt cogi accedere ex citata Conſtit. *Dum intra mentis* Leonis X. Poſtea Sacra Congregatio limitauit eam Conſtitutionem, vt neque cogi poſſent diſtantes vltra medium milliare, Quar. verſ. Priuilegia Regul. Portell. verſic. Proceſſio num. 3. Compend. reſolut. 118. num. 3. Barboſa alios citans ad cap. 13. ſeſſ. 25. num. 22.

129 Tertiò, vocandi ſunt, aliter excuſati non ſunt, ſi non accedunt, quod apertè colligitur, tum ex illo verbo [*Requiſiti*] tum ex Sacro Concilio, vbi habetur verbum [*Vocati*] Et ita docent Rodriq tom. 3. quæſt. 37. art. 1. & ex Portell. verſic. eod. num. 1. & Compend. reſol. 118. num. 1.

130 Quartò, cenſuris cogi poſſunt, ſecundùm noſtrã reſponſionem datam ad quæſitum 6. procedendo vt Iudex, non vt Legiſlator. Ita deciſum referunt Perez de Lata de Anniuerſ. & Capell. part. 1. cap. 24. num. 14. Zerola part. 1. verſ. eod. §. 1. verſ. Ad ſecundum, quos & alios refert Barboſa ad hoc cap. 13. ſeſſ. 25. num. 10. Eam deciſionem negant Scortia, Tambur. Villalobos, Peyrinus, Portel. cum Diana reſolut. 76. qui cum Portello eodem verſ. in Addit. notat ex Barboſa ad hoc caput Concilij in ſuo Codice, Sacram Congregationem pluries declaraſſe oppoſitum, vt notat etiam Compend. reſolut. 118. num. 1. Sed reuera verius eſt extare dictam declarationem ipſemet loco citato refert plures Doctores, nam Codex Remiſſionum ad

Tri-

Tridentinum fuit prohibitum 6. Iulij 1621. iſta in terminis noſtris ducuit M. Anton. libr. 1. reſol. fin. caſu 35. loquendo de Monachis.

131 Quintò, Regulares omnes non ſolùm Mendicantes, ſed etiam Monachi tenentur accedere ad publicas proceſſiones ab Epiſcopo indictas, vt apertè habetur in dicto cap. 13. ſeſſ. 25. illis verbis: *Exempti autem omnes, tam Clerici Seculares, quàm Regulares quicumque, etiam Monachi, ad publicas proceſſiones vocati, accedere compelluntur, iis tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt*. Rodr. tom. 3. quæſt. 36. art. 1. Zerola part. 1. verſ. eod. §. 2. & alij plures cum Barboſa ad hoc caput num. 18. & 19.

Excipiuntur ibidem expreſsè manentes in perpetua clauſura, vt ſunt Carthuſiani, & Eremitæ Camaldulenſes. Præterea priuilegiati ſunt Ieſuitæ ex Conſtit. *Quæcumque* Gregor. XIII. Barnabitæ ex Conſtit. *Rationi*, Sixti V. apud Barboſam n. 35. Monachi Sanctiſſimæ Trinitatis Cauenſes, ex Aldano in ſuo Compend. lib. 2. tit. 8. num. 17. referente deciſum 13. Auguſti 1579. apud Barboſam num. 34. Clerici Matris Dei Scholarum Piarum, ex eodem Aldano deciſum 12. Maij 1629. apud Barboſam n. 36. Theatini, vt notum eſt ex Conſt. *Ad immarceſcibilem*, Pij V. in eorum Compend. tit. eodem, vbi refert Conſtit. *Illius*, Gregor. XIV. eximentis Clericos Miniſtrantes infirmis. Compend. reſolut. 118. num. 3. aſſerit cum ſuo Doctore, exemptos eſſe Monachos Benedictinos, & Ciſtercienſes, quia in ſtrictiori clauſura viuunt. Sed reuera res ita non eſt, nam Concilium exemit manentes perpetuò, præſati autem non ſunt huius generis, ſed viuunt in laxiori clauſura, & actu procedunt omnes vocati ad proceſſiones. Præterea ait, Collegia Mendicantium vacantia tantùm ſtudijs, gaudere eodem priuilegio Ieſuitarum per Bullam Pij V. quam dicit non eſſe renouatam ex Tridentino, quod ego non admitto, quia Concilium talibus verbis, ex quibus nulla fieri poteſt exceptio. Vide Portel. num. 5.

132 Sextò, Epiſcopus in Eccleſijs Regularium poteſt conuocare proceſſionem, etiam ipſis inuitis, quia in illis poteſt exercere Pontificalia, aut Pontificalibus paramentis cum Mitra, aut etiam ſola Cappa vti, ex adductis hic quæſt. 23. ergo & ibi proceſſionaliter adire cum dictis paramentis, quidquid dicat Portell. verſ. eod. num. 10. non enim is actus eſt contentioſus, neque præiudicialis, ſed redundat in honorem talium Religioſorum.

133 Septimò Parochus cogi poteſt, cùm teneatur accedere, vt deciſum fuit die 5. Aprilis 1631. contra Monachum, curam animarum exercentem in Eccleſia Parochiali vnita Monaſterio Ordinis S. Benedicti Curienſis Diœceſis, teſte Aldano in ſuo Compend. lib. 2. tit. 8. num. 14. apud Barboſam ad cap. 13. ſeſſ. 25. num. 32. Ad hoc idem tenentur Sacerdotes inſeruientes Religioni Hieroſolymitanæ, vt tradunt Armend. in Addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 14. num. 5. Cenedus Canon. quæſt. libro 1. quæſt. 26. num. 17. Salgado de protect. Regia tom. primo part. 2. capit. 9. numer. 103. apud Barboſam citat. numero 23. Puto cogi poſſe ad incedendum ſub Cruce Parochorum, alias ſimul cum ſuis alumnis eiuſdem Ordinis.

134 Octauo, Regulares illi, qui aliàs tenerentur procedere, ſi poſt Trident. acquiſierunt legitimam præſcriptionem quadraginta annorum, non poſſunt ab Ordinario cogi, licèt præſcriptio cœpta ſit abſque titulo, docet Rodriq. tom. quarto Summæ cap. 105. numer. 2. ex ſuo Compen. reſolut. 108. num. 4. Peyrin. tom. 3. cap. 2. num. 29. vbi ex Campanili rubr. 12. cap. 13. num. 118. ait ita declaratũ fuiſſe; vbi etiam ex Cocher. part. 2. de exempt. quæſt. 45. num. 109. dicit, non teneri illos accedere ſi ex leui cauſa, id eſt non ex communi inſtituātur, vnde ait Genuæ non poſſe cogi ad proceſſiones Rogationum, ibi enim ex vſu probato non accedunt ad illas.

135 Nono, Regulares extra ſuos Conuentus nõ poſſunt ducere proceſſiones, quia territorium nõ habent. Zerola verſic. Proceſſiones, §. Ad quartum, Rodr. tom. 4. Summæ cap. 105. num. 5. per c. Certum eſt quidem, diſt. 1. de Conſecr. Diana reſolut. 77. de Regul. refert ex Barboſa declarationem Sacræ Congreg. ſub die 2. Iul. 1620. quos refert Compend. reſol. 118. numer. 10. & Portel. verſic. eod. n. 8. vbi ait oppoſitum practicari in Regno Portugalliæ, Regulares nempe facere proceſſiones ſine licentia Ordinarij. Hic Mediolani nequaquam poſſunt fieri, niſi de licentia Ordinarij, exceptis proceſſionibus Confraternitatum, quæ ſtatutis diebus ſolent fieri, in his enim non requiritur licẽtia Epiſcopi, cum hæc includatur in approbatione erectionis Confraternitatis in ſua Diœceſi, in quibuſcumque Eccleſijs etiam exemptis. Deciſum etiam fuit in Aretina 11. Decemb. 1613. teſte Aldano lib. 2. tit. 8. num. 16 non licere Fratribus in Cœna Domini, nec in feſto Corporis Chriſti facere proceſſionem cũ Sanctiſſimo Sacramento poſt veſperas, extra eorum Parochiam; vt ex eo refert Barboſa ad hoc cap. 13. ſeſſ. 25. num. 33.

136 Decimò, dum per ſua clauſtra ſpiritualiter procedunt, per eamdem viam, quo reliqui homines proceſſionaliter eeunt, poſſunt concedere fœminæ, vt indulſit Pius V. Conſt. *Decet Romanum*, apud Confeſſ. pag. 218. illis verbis: *Propter hoc, & prædictas noſtras literas non intelleximus, nec intelligimus, quod mulieribus præcluderetur, nec præcludatur aditus ad Monaſteria, & loca Regularia dictæ Congregationis, ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Diuina Officia celebrantur, ac dum proceſſiones fiunt, & quando Chriſtifidelium cadauera ibi ſepeliũtur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed liberè perpetuò concedimus eiſdem omnibus mulieribus facultatẽ vt ad illa loca d. Congregationis, in quibus dicta opera pia exercentur, cum alijs Catholicis perſonis accedere liberè, & licitè poſſint, & valeant*. Gratia igitur intelligitur facta pro eo tempore præciſè, quo actus ſpiritualis fit, & non vltra, & in proceſſione non immorandum, ſed recto tramite per viam communem incedendum eſt cum alijs proceſſionem debito modo comitantibus.

137 Vndecimò, Ordo præcedentiæ inter Regulares ferè in omnibus locis attenditur ratione antiquitatis loci, qui enim primò obtinuerunt Monaſterium gaudent præcedentia ſuper alios, quod procedit maximè inter Mendicãtes. Vide Cõp. reſ. 118. n. 6.

Sed

Sed quid dicendum, quando plures Conuentus procedut ſub vna Cruce, vt olim faciebât Capucini, & nunc Reformati Obſeruâtes, dicti Mediolani del Giardino, & Zocolantes Sancti Angeli, & Sanctæ Mariæ Pacis, an ſi vnuſquiſque Conuentus incipiat erigere Crucem, debeant præcedere iuxta loci antiquitatem, an à tempore erectionis Crucis? Caſus accidit in Capucinis, qui paucis ab hinc annis cœperunt erigere Cricem, & lite orta inter ipſos, & Tertij Ordinis Regulares, prætendentibus illis præcedere, quia antiquiores erant in Vrbe Mediolani, Sacra Congregatio contra Capucinos pro Tertiarijs reſpondit in hęc verba.

138 *Congregatio Sacrorum Rituum ad tollendas controuerſias, quæ poſt conceſſam Fratribus Capucinis propriæ Crucis erectionem inter Regulares circa præcedentiam in Proceſſionibus orta ſunt; Cenſuit, Illuſtriſſ. Millino referente, Capuccinos cedere debere digniorem locum ijs Regularibus, qui ſub propria Cruce, & in proprio loco in Proceſſionibus incedebant, antequam ipſi propriam Crucem deferrent. Die Sabbati* 23. *Martij* 1619. Hæc reſponſio extat apud me authentica ſigillo, & manu Illuſtriſſimi Cardinalis Galli Epiſcopi Oſtienſis, Petro Ciammarecono Secretario.

139 Duodecimò, Epiſcopus controuerſias omnes inter Eccleſiaſticos tam Seculares, quàm Regulares, ortas in proceſſionibus funeralibus, de ferenda vmbella, & alijs ſimilibus componit, amota omni appellatione, ex cap. 13. ſeſſ. 25. De qua re vide Conſtitut. *Expoſcit Paſtoralis*, Greg. XIII. apud Confect. pagin. 250. Quarant. verſicul. Præcedentia, Nald. verſic. eodem num. 4. Rodriq. tomo 3. quæſt. 37. artic. 3. cum ſuo Compend. reſolut. 118. num. 8. Portel. verſic. Proceſſio numer. 9. Capuccinum verſic. eodem. Clauſula illa de appellatione, procedit quò ad effectum ſuſpenſiuum aſſerunt reſolutum Salgado de Protectione Regia tomo primo, part. 2. capit. 9. num. 99. Armendar. in Addition. ad recop. legum Nauarræ libro primo, titul. 14. l. 28. §. 31. numer. 10. vnde non tollit appellationem deuolutiuam ex opinione Rotæ in Colomenſ. Præcedentiæ, §. Non obſtat, quod in Concilio, apud Barboſam ad caput hoc decimumtertium, ſeſſion. 25. numero octauo, qui numero decimoſeptimo refert Doctores aſſerentes, prædicta Epiſcopum poſſe, ſi ſequatur ſcandalum.

140 Decimotertiò, in Oppidis, & alijs locis extra Vrbes tenentur ire ad proceſſiones publicas, quæ fiunt in illis locis, vt colligitur ex Franciſco Leone in ſuo Theſauro parte prima cap. octauo, numero 18. & Campanili rubric. 12. capit. 13. numero 117. dicentibus ita fuiſſe deciſum, & cum eis Barboſa ad hoc caput decimumtertium, ſeſſion. 25 numero 27. & confirmatur, quia in Concilio dicitur, quòd Regulares vocati ad proceſſiones publicas compelli poſſunt, non explicando à quo Superiore vocentur, ergo a quouis potente proceſſiones indicere, ſiue ad illas de iure faciendas vocare, compelli poſſunt. Rodriq. tomo 4. Summ. cap. 105. numero primo, quem citat Portell. verſ. eodem numer. 7. Compend. reſolut. 118. numer. 2. & 4. cum Villalobos dicunt, non teneri accedere niſi ad proceſſiones, quibus aſſiſtit Epiſcopus; & eorum opinio corroborari poteſt, quia Ordinarij inferiores Epiſcopo nullam iuriſdictionem habent contra Regulares, vt colligitur ex probatis reſolutione 37. quæſtione 22. & Barboſa citat. numero 26. refert Doctores, aſſerentes ſub hoc cap. non comprehendi illos, qui ſunt nullius Diœceſis.

141 Decimoquartò, vbi non ſunt duodecim Religioſi non videntur teneri ad proceſſiones in Vrbibus, quia non videtur condecens erigere Crucem cum paruo numero Religioſorum, præter quamquòd eorum Conuentus in hoc, & tam paruo numero octo, aut decem æquiparatur hoſpitio, in quo exiſtentes non tenentur accedere ad proceſſiones, vt habemus Mediolani exemplum Canonicorum Regularium S. Saluatoris in Monaſterio Sancti Celſi, & aliorum Monachorum Sanctæ Crucis.

142 Decimoquintò, non tenentur accedere, ſtante ſolo Edicto affixo, ſed præterea vocandi, ſeu requirendi ſunt in ſpecie, vt colligitur ex Concil. citat. ſupra ſub numero 126. in quibus adhibentur hæc verba: *Requiſiti*, in Lateranenſ. *Vocati*, in Tridentin. nam requiſitio, & vocatio fit per nuncium, Gloſ. verſicul. Vocatos capit. Quod ſicut 28. de Election. per cap. Cùm parati 19. de appellation. per l. Magis §. Illud ff. de rebus eorum, qui ſub tut. Neque enim diſcurrere per Cathedrales, aut plateas tenentur, nec debent, ad hæc inquirenda; vnde ordinatiſſima Metropolis Mediolani ſemper per ſpecialem nuntium admonet ſingula Monaſteria, cædula relicta vnicuique de hora procedendi.

Decimoſexto, Non poteſt, quia ſolum ius conuocandi illos habet, non autem diſponendi quicquam ſuper geſtatione habitus, & veſtium; & ſi Concilia id voluiſſent expreſſiſſent, ſicut Sacrum Concilium Tridentinum expreſſit illud de controuerſijs componendis in præcedentijs.

Quæres quadrageſimoſexto, An Epiſcopus inceptum proceſſum contra aliquem Religioſum egreſſum de ſola licentia Ordinarij, ſi pœnitentia ductus redeat, vel cogatur reuertere ad Religionem, terminare poſſit, poſtquam in Religione regreſſus ratificauit profeſſionem? De huiuſmodi egreſſis prætextu Breuis Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Vrbani Octaui, vide plura reſolutione octaua per totam, vbi fusè peragitur de his egreſſis. Videtur, quòd Epiſcopus non poſſit neque incipere proceſſum, ne dum terminare, quia licentiatus non fuit legitimè à ſolo Ordinario, vt colligitur expreſsè ex capit. decimonono ſeſſione 25. & alibi probaui fusè, ergo adhuc eſt Religioſus, ac proinde ſubiectus Prælato Regulari.

143 Reſpond. Talis Religioſus poteſt ab Epiſcopo proceſſari etiam incluſiuè quò ad ſententiam, licèt poſt ceptum proceſſum ingreſſus fuerit Religionem, & profeſſionem ratificauerit. Proba-

Digitized by Google

tur, Tum quia iudicium finiendum eſt ab eo, à quo ceptum fuit, l. Vbi ceptum, l. Si quis poſtea, ff. de Iudice: Tum quia Iudex de qua re cognoſcit pronunciare debet, cap. Cum ſuper 4. de cauſa poſſeſſ. ibi gloſ. refert, l. De qua re ff. de Iudic. Tum quia ille Religioſus adhuc ex eo quòd fuit malè licentiatus, æquiparatur exiſtenti extra Monaſterium, qui ex ſeſſ. 6. capit. 3. ſubijcitur Epiſcopo, vt pluribus probaui ſupra hic quæſtione 16. ergo ſi Epiſcopus potuit incipere proceſſum, poteſt etiam illum terminare, non obſtante ratificatione, quæ non aufert ius Epiſcopo, cùm de neceſſitate rei debeat terminare ſuum proceſſum.

Quæres 47. An Religioſi poſſint exorcizare abſque licentia Epiſcopi, & ſuorum Superiorum, ſiue in proprijs Eccleſijs, Domibus, ſiue extra eorum loca in domibus Secularium? Portellus verſicul. Exorciſmus, quem ſequitur Anton. Diana reſolutione trigeſimaſexta de Regular. quos ambos citat Lezana capit. vndecimo, numero vigeſimoprimo, dicunt in Decretis Epiſcoporum, prohibentibus hoc officium ſine licentia Epiſcopi exercendum, non includi Religioſos, ſi de illis non fit expreſſa mentio, conſequenter videntur tenere, in Epiſcopi poteſtate eſſe huiuſmodi prohibitionem.

144 Reſpondeo, Poſſunt, quando tamen non extat prohibitio in contrarium Decreto, vel præcepto, ſeu ore tenus facta. Epiſcopi autem huiuſmodi exercitium eiſdem prohibere non poſſunt.

Primum ſuadetur, quia in ordinatione Exorciſtatus Clerici accipiunt hanc poteſtatem, quam proinde in vſum deducere poſſunt, niſi impediantur, vt docent omnes in 4. Sentent. diſtinct. 24. de Sacrament. Ordin. In mea autem Religione huiuſmodi exercitium ex Regula non prohibetur, ſed tantùm in quodam Statuto id interdictum fuit à Reuerendo Patre M. Antonio de Sillis condito ab illo cum alijs de conſenſu ſuorum quatuor Definitorum in Capitulo Romæ celebrato anno 1610. 29. Maij, ſed non confirmato à Protectore. Id autem ibi prohibetur ſub pœna priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, ne quis exorcizet ſine Generalis, & aliorum, ad quos ſpectat, licentia; nomine autem [aliorum] veniunt Superiores Prouinciales, & Locales.

145 Nota autem, quod Superiores ad nutum quoque, hoc eſt, nulla ſubſiſtente cauſa, poſſunt ſuos ſubditos ab huiuſmodi exercitijs amouere; ſtandum enim eſt in his eorum voluntati, & obedientię, cum illis per votum obedientiæ propriam voluntatem ſubiecerint etiam in his ſpiritualibus exercitijs; ſiquidem huiuſmodi officia ſpiritualia æquiparantur officijs manualibus, à quibus officiales amoueri poſſunt ad nutum Superioris, capit. Cum ad Monaſterium, de Statu Mon. capit. ſecundò, ſeſſione vigeſima quinta, tradit etiam Diana reſolut. 117. cum alijs citatis à ſe, & à Sigiſmundo dub. 49. Quod confirmatur, & quia huiuſmodi officia non ſunt perpetua: & quia ex mera liberalitate conceduntur, non ex iuſtitia; & ſicut voluntariè conferuant, ita pari ratione auferri poſſunt, res enim per quas cauſas naſcitur per eaſdem diſſoluitur, de regul. iur. Et quia non auferuntur in pœnam, ſed ex imperio voluntatis Prælati oſtendentis arbitrium in his ſuæ poteſtatis. Quæ omnia cum procedant etiam in officijs ſpiritualibus, merito amoueri poſſunt, etiam à facultate audiendi confeſſiones intra Religionem, non autem ſecularium, quia Religioſus, cui à Superiore conceſſa fuit licentia, acquiſiuit quoddam ius virtute examinis, & approbationis, ratione cuius amoueri non poteſt ſine cauſa.

Secundum de Epiſcopis non valentibus id eiſ-
146 dem prohibere, ſuadetur, Tum quia in hoc non ſubduntur Epiſcopis, ergo nullum ius habent prohibendi, cum prohibitio afficiat ſubditos. Tum quia huiuſmodi actio non eſt de numero earum, quæ ſpectant ad Sacramentorum adminiſtrationem ſecularibus, in quibus Religioſi ſubduntur Epiſcopis, per conſtitutionem. *Inſcrutabili.* Gregorij Decimiquinti, ergo nil poteſt in hoc Epiſcopus ſuper Religioſos. Ita ſentiunt præcitati initio quæſtionis, dum dicunt, non includi in prohibitione Synodali Epiſcoporum.

147 Hac occaſione referam duas pœnas, quas edidit Epiſcopus Illuſtriſsimus, & Reuerendiſſimus Parmæ anno 1621. menſe Nouembri, in ſua Synodo ſub titulo 36. primam illis verbis. *Nihil omnino recipiant licèt ſponte oblatum, etiam nomine eleemoſynæ ab obſeſſis, vel eorum conſanguineis, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda.* Secundam. *Exorciſtæ non audeant vllo modo præbere obſeſſis antimonium, oleum, aut quoduis genus medicinæ, niſi cum conſenſu Medici, ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, ſed tantummodo Medici iuſſu propinanda infirmo benedicant.*

Certum eſt ſub prælibatis Decretis odioſis non comprehendi Religioſos, ob rationes ſuperius allatas, & quia ne verbum quidem de illis dicitur.

Dubitatur verò I. Quid veniat nomine ſuſpenſionis? an ſit tantum ab officio exorcizandi ſuſpenſio, an comprehendat totalem ſuſpenſionem ab omnibus? II. An ſine incurſu huius pœnę recipere poſſint aliquid ſponte oblatum ab alijs quàm ab obſeſsis, & eius conſanguineis? III. Quid ſi ab illius conſanguineis, vel ab ipſomet obſeſſo aliquid offeratur titulo oneroſo, exempli gratia, orandi, celebrandi, &c. IV. Quid ſi offeratur titulo laboris, & occupationis? V. An ſufficiat petere à Medico licentiam in genere præbendi medicinam obſeſſis, an vero vnaquæque medicina præſcribenda ſit à Medico.

Primò reſpondetur, ſub nomine ſuſpenſionis comprehendi interdictionem ab vſu officij, & beneficij, quia genus ſimpliciter expreſſum ſine vlla limitatione verificatur de omnibus ſuis ſpeciebus æqualiter, poſito enim genere, ponuntur ſub illo omnes eius ſpecies l. 1. ff. de aur. & argent. legat.

l. Item

l. Item legato §. 1. ff. de legat. 3. Barboſa Vaz litera G, numero duodecimo; quælibet enim ſpecies continetur ſub ſuo genere, Nauar. tom. quarto in cap. Ita quorumdam, de Iudæis numero 35. not. 10. licèt vna ſpecies ſit maior alijs, ex eodem tomo ſecundo in cap. Inter verba concluſ. 6. perfecta numero 119. per iura ibi citata. Sed in dicto Decreto Synodi exprimitur ſimpliciter genus ſuſpenſionis, neque ex illius verbis colligi poteſt reſtrictio ad vnam ſpeciem, ergo intelligitur de ſuſpenſione omnium tam officij, quàm beneficij, Megal. libro quinto de cenſur. cap. primo, num. 7. cum Gemin. & Franco in cap. 1. §. Eos verò. de temp. Ordin. in 6. reſpondere, ſub hac ſuſpenſione venire tantùm priuationem exercitij Ordinum, quia ſub nomine hoc ſimpliciter prolato aſſerunt venire ſuſpenſionem ab Ordine tantum. Alius diceret, venire tãtùm ſuſpenſionem ab officio exorciſtæ, quia in quo quis deliquit, in eo venit puniendus, cap. Quanto 3. de tranſlat. Epiſcop. cap. Literas 23. de temp. Ordin. cap. Cùm olim 33. de offic. Deleg. cap. An ſit 42. de appellat. Sed Exorciſta ibi punitur reſpectiuè ad hoc officium, ergo ab hoc intelligitur ſuſpenſus tantùm, & non ab alijs. Roboratur id, & quia pœnæ ſunt reſtringendæ, ex vulgatis iuribus, & quia pœna debet proportionari culpæ, cap. Non afferamus 21. 24. quæſt. 1. cap. Felicis, §. Illud, de pœnis in 6. vbi refertur illud Deuteron. 25. Pro menſura delicti erit, & plagarum modus; & cap. Quæſiuit 2. de ijs, quę fiunt à maior. dicitur in fine, quòd pęna non eſt vlteriùs protrahenda, quam delictum fuerit in excedente repertum; culpa autem in caſu noſtro ſupponitur in exercitio Exorciſmorum, ergo pęna ſuſpenſionis debet referri ad priuationem huius exercitij, vt pęna poſſit dici commenſurata, & proportionata culpæ.

Secundò reſpondetur poſſe, quia in pœnalibus verba ſtrictè recipienda, neque extendenda ad perſonas non expreſſas, cap. Pœnæ 18. diſt. 1. de Pœnit. ergo Exorciſta ab alijs, quam ab obſeſſis, vel eorum conſanguineis recipiens aliquid, non incurrit eam pœnam. Confirmatur, quia lex non diſponit de illis, quæ raro accidunt, l. Nam ad ea, ff. de legib. Sed raró aliquid probetur per extraneum in his caſibus. Quid ſi affinis, amicus, vel famulus eorum nomine offerat eleæmoſynam? Nonne incidit? arg. text. in cap. Mulieres 6. §. Illi verò, de ſentent. excommunic. ibi: *Cùm is committat verè, cuius authoritate, uel mandato delictum committi probetur*; ergo dans aliquid per ſeruum, vel amicum, dicitur ipſe verè offerre, ac proinde Exorciſta recipiens non excuſatur ab ea pœna, cùm dicatur oblatum ſponte recipere ab obſeſſo vel eius conſanguineis; & facit Reg. 72. in 7. *Qui facit per alium, eſt perinde ac ſi faciat per ſe ipſum.* Minimè, quia verba ſuperiùs expreſſa hunc caſum nequaquam includunt. Neque adducta axiomata habent locum in odioſis, in quibus attenditur realitas verborum, non eorumdem fictio à iure inducta; quare verificatur ſolùm in ordine ad culpam, ita quòd non ſolùm peccat, exempli gratia, furãs, percutiens, &c. ſed etiam huiuſmodi delicta mandans, vt docent Graff. praxis libr. 1. cap. 4. numero 9. Diana reſolut. 10. tract. 1. de immunit. part. 1. §. Nec valet, alijs citatis. Quare cùm iſte exorciſta recipiat à famulo, vel alio, de quo non fit mentio in prelibato Decreto, licèt nomine obſeſſi, vel eius conſanguineorum, & verè, ſed ſolùm per fictionem iuris, dicatur minimè ab obſeſſo, vel eius cõſanguineis recipere, eam pœnam non incurrit. Confirmatur, quia diſtinctæ ſunt actiones recipere ab obſeſſo, aut eius conſanguineis, quod ibi expreſsè prohibetur, & recipere ab extraneo eorum nomine, quod ibi non prohibetur; prior actio ibi prohibita refertur ad oblationem factam ab illis, ſecunda verò ex parte eorumdem ibi non prohibita refertur ad illorum mandatum exequendum ab extraneo; ſed actio, à qua dependet mandatum ex parte mandantis non inducit cenſuram latam contra facientem tantùm, vt docent communiter cum Megal. libro tertio de cenſur. cap. 6. numero 14. & libr. 4. capit. 2. num. 13. Bonacin. quæſtione 1. de cenſur. p. 6. ergo idem dicendum eſt in caſu noſtro, in quo nulla fit mentio de mandante oblationem, ſed tantùm de offerente.

Tertio reſpondetur, Exorciſtam non incurrere eam ſuſpenſionem, recipiendo aliquid titulo oneroſo, quia illud non recipit prætextu exorciſmi, neque vt Exorciſta, ſed vt qui ſe obligat ad ſatisfaciendum ſuo muneri ex data fide ſaltem virtuali, ſeu tacita in receptione rei cum obligatione celebrandi, vel orandi.

Quartò, recipiens oblatum ab obſeſſo, vel eius conſanguineis prætextu laboris, & occupationis, non reſpectu ſpiritualis actionis, quod præcisè ibi videtur prohiberi, non incurrit, quia omne ius dictat illud commune axioma: *Omnis labor optat præmium*; argum. cap. final. 7. quæſt. 1. iuſtum namque eſt, vt illi conſequantur ſtipendium, qui pro tempore ſuum commodare reperiuntur obſequium, cap. Caritatem 44. 12. quæſt. 2. & Qui ad onus eligitur repelli non debet à mercede cap. Cùm ſecundum 16. de præbend. & prædicta procedunt etiam in obſequijs reſpectu ſpiritualium, ergo cùm in his merces, & præmium iuſtè obtineatur, non cenſetur prohibita horum receptio, quia lex non opponitur ijs, quæ iuſtè, & rationabiliter fiunt, eo quod eſt regula rationis, & iuſtitiæ.

Quintò, Exorciſta, antequam medicina exhibeatur obſeſſo, debet in ſpecie conſulere Medicum de qualitate medicinæ, quamuis eam deſcriptam habeat in libris Exorciſmorum, quia cum Eccleſiaſticus in his non ſit edoctus, fallere poteſt; & deducere in diſcrimen vitæ obſeſſum, quare poſt habitam informationem, & conſenſum Medici, facta benedictione, & ipſe Exorciſta proprijs manibus poteſt potionem porrigere obſeſſo, aut vngere exteriùs.

RESOLVTIO VIII.

De dimiſſis prætextu Breuis Vrbani VIII. ſuper profeſſionibus nulliter emiſſi, ob Nouitiatum in loco deſignato non permiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Extenditur Decretum Clementis VIII.*
2 *Difficultates octo proponuntur ſuper ipſo.*
3 *Citatur apud Decretum irritans profeſſionem.*
4 *Non obſtat ratificationi.*
5 *Impedimentum perpetuum profeſſionis.*
6 *Impedimentum ad tempus profeſſionis duplex.*
7 *Defectus loci eſt perpetuum impedimentum ſecūdùm Brixienſem.*
8 *Impedimenta perpetuò impedientia profeſſionem reperiuntur.*
9 *Impedimentum perpetuum non continet Statutū contra laborantes morbo Gallico.*
10 *Defectus conſenſus non eſt perpetuum impedimentum.*
11 *Coniugium habet ſpeciem impedimenti perpetui.*
12 *Seruitus eſt impedimentum triennale.*
13 *Hermafroditus æquè eſt perpetuò impeditus.*
14 *Impedimenta perpetua duo ſunt tantùm impedientia etiam ratificationem.*
15 *Defectus loci non impedit ratificationem profeſſionis.*
16 *Pœna Decreti de loco Nouitiatus non ſtatim incurruntur.*
17 *Superior diſpenſat in pœnis ibi expreſſis.*
18 *Decreti vigore expelluntur, ſolùm non profeſſi tunc.*
19 *Profeſſio præcisè extra locum valet.*
20 *Inualidè profeſſus præcisè reſpectu loci reclamare tenetur iuxta Trid.*
21 *Extenditur Breue Sanctiſſimi Vrbani.*
22 *Difficultates octodecim ſuper dictum Breue.*
23 *Intentio Papæ fuit, vt inualidè profeſſi remanerent.*
24 *Literæ Sacræ Congregationis ſuper hoc.*
25 *Ordinarij locorum nomine non veniunt Ordinarij nullius Diœceſis.*
26 *Profeſſio ratificatur coram Ordinario loci, vbi moratur profeſſurus.*
27 *Solus Generalis eos admittit denuò ad profeſſionem.*
28 *Quod alijs committere poteſt.*
29 *Quid denotent verba;* Seruatis ſeruandis.
30 *Profeſſi denuò reſtituendi ſunt ad omnia iura.*
31 *Actus geſti à nulliter profeſſo nulli ſunt.*
32 *Ordines illicitè recipit.*
33 *Facultas abſoluendi collata inualidè profeſſo an teneat.*
34 *An validè nulliter profeſſus abſoluatur.*
35 *Diſpenſatur validè exceptis prælaturis, & officijs*
36 *Vota nulliter profeſſi non irritantur.*
37 *Electionis eſt incapax.*
38 *Gradus an inualidè obtineantur à nulliter profeſſis.*
39 *Priuilegijs gaudent nulliter profeſſi.*
40 *Ratificans profeſſionem à nullo moleſtari poteſt.*
41 *Profeſſio nulla declarari poteſt ad aliquem effectum extraneum.*
42 *Ratificare, & denuò profiteri coincidunt.*
43 *Nouitiatus continuè peragitur in loco deſignato.*
44 *Nulliter profeſſus ſe ſolo poteſt ratificare coram Deo.*
45 *Superiores ſub mortali debent procurare confirmationem Nouitiatuum.*
46 *Ordinarij nullam facultatem cognoſcendi ſuper profeſſionibus habent ex Breui.*
47 *Ordinarij an potuerint dimittere nulliter ſic profeſſos.*
48 *Peyrini opinio reijcitur.*
49 *D. Miceni aſſertum pro egreſſis refertur.*
50 *Authoris oppoſitio contra D. Micenum.*
51 *Additio Authoris ad ſuam oppoſitionem contra D. Micenum.*
52 *Repugnaculum contra D. Micenum.*
53 *Reſponſio P. Caſtelli contra D. Micenum.*
54 *Conſideratur ab Authore dicta reſponſio.*
55 *An egreſſi prætextu Breuis ſint Apoſtatæ.*
56 *Apoſtaſia à Religione duo petit.*
57 *An afficiantur pœnis, quibus reuocati fuerint.*
58 *Licentiati poſt quinquennium puniri poterant.*
59 *Profeſſus nulliter ratificare ſtatim poteſt in vtroque foro.*
60 *Conſenſus Religionis defectus an impediat ratificationem.*
61 *Statutum contra laborantes morbo gallico an teneat.*
62 *Egreſſi per ſolum Ordinarium an ſint tuti.*
63 *Egreſſum legitimè Religio non tenetur recipere.*
64 *Reuerſus non eſt examinādus iuxta Conſt. Sixti V.*
65 *Renouitiare non tenetur reuerſus, 77.*
66 *Reuerſus tenetur publicè profiteri.*
67 *Sed et iuxta ſecundam profeſſionem.*
68 *Reſpectiuè ad quam tractandus quò ad iura.*
69 *Malè dimitti recipiendi ſunt reuertentes.*
70 *Licentiati malè reuerſi poſſunt vti priuilegio Breuis.*
71 *Et ſi non fruerentur poſſent reſtitui.*
72 *Subintelligitur facta reſtitutio ex profeſſione ratificata.*
73 *Reſtitutio ad quæ iura ſe extendat.*
74 *Conſenſus nouus ad ratificationē non requiritur.*
75 *Defectus occultus an propalandus.*
76 *Nouitiatus nouus non exigitur ad ratificationē.*

1 *Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemēs Diuina Prouidentia Papa VIII. cùm iamdudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum vigilare, ac laborare non deſiſtit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quod in omnibus Monaſterijs, & Conuentibus, iiſque præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad Religionem profitendam accedentes, paſſim, ac ſine delectu recipiuntur*

piuntur; ac inde fieri, vt quo magis varijs Conſtitutionibus male affectus radices euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant; cumque ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur Sanctitas ſua omnes Regulares ad vetus ſuæ cuiuſque Religionis inſtitutum redigendi diſtrictè prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & Mendicantium Ordinibus ad ſuſcipiendum habitum Religionis admitteretur, profiteretúrue quouſque Monaſteria, & Conuentus aliquot deſtinarentur, in quibus poſſet commodiùs Regularis Obſeruantia ſecundùm reformationem à Sanctitate ſua inſtitutam introduci; Quia tamen non obſtante tali prohibitione cognouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis & licentiæ à Sāctitate ſua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorū notitiā non peruenerit, receptos, & admiſſos præter mentis ſuæ ſenſum. Idcirco huic malo proſpicere volens, ne licentiarum, ac facultatum huiuſmodi ſubreptione, ac prætextu Decretum Sanctitatis ſuæ irritum reddatur; nunc denuò districtè præcipit, ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus Commiſſarijs Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuſcumque, cæteriſque Superioribus Conuentuum, Monaſteriorum, ac Domorum, quocumque nomine appellentur intra Italiam, & Inſularum adiacentium fines exiſtentium, quorumcumque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Cartuſianorum, Fratrum Minorum de Strictiori Obſeruantia nec non Capuccinorum S. Franciſci, Reformatorum S. Dominici, Diſcalciatorum Ordinis Carmelitarum, nec non Fratrum Congregationis Folienſis, Ciſtercienſis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & Montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, S. Pauli Decollati, & aliorum de Somaſcha, Miniſtrorum infirmorum, reſpectiuè Ordinibus, Societatibus, ſeu Congregationibus nuncupatis quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi) nè ſub cuiuſuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma Breuis dumtaxat, & non aliàs quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam Conuerſos, niſi in Conuentibus, Monaſterijs, & Domibus authoritate eiuſdem S. D. N. propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis, recipere, aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant.

Quinimò contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos, etiamſi imperfectum habitum, aut ſine capucio gerant poſt præſertim in Romana Curia publicationem omninò eijcere debeant.

Superiorem autem, qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit ipſo facto pœnam priuationis officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones verò, & profeſſiones quaſlibet eorum qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumque effectum ex nunc decernit: & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua eos Ordines comprehendere, qui Conuentus, Domos, & Monaſteria à ſe probata, pro Nouitiorum receptione, & educatione hactenus promiſſione ſua conſtituerint.

Cæteras verò licentias ſiue generales, ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum ſolitis locis Vrbis publicatum ita prædictorum ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum, priuilegijs, Statutis, & Conſtitutionibus quibuſcumque in contrarium minimè obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, die vigeſima Menſis Iunij 1599.

Hoc Decretum extendit Nald. verſic. Religioſus num. 41. Quar. verſ. Monaſteria Virorum, & Vecchius diſput. 11. de Nouitijs; pro cuius intelligentia nonnullæ ſubortæ difficultates ſunt reſoluendæ.

2 Quæres itaque I. In quo Decreto, ſiue Bulla contineatur illa prohibitio, de qua fit mentio in præpoſito Decreto? II. An huiuſmodi impedimentum defectus loci ob non præmiſſum Nouitiatum in loco deſignato iuxta hoc Decretum, ita efficaciter annullet profeſſionem, vt obſtet etiā eiuſdem ratificationi perpetuò reddens inhabilem illum ad manendum in Religione? Quod eſt etiam quærere an ſit perpetuum impedimentum? III. An ante ratificationem ſit præmittendus annus probationis? IV. An inflictæ pœnæ in eodem ſubeundæ ſint ante condemnationem? V. Quis ab illis abſoluere, ſeu melius in illis valeat diſpenſare VI. Quinam ſint eijciendi virtute huius Decreti §. Quinimmò? VII. An nulla ſit profeſſio, ſi recipiantur, & profiteantur extra locum deſignatum? VIII. An iudicetur iuxta Decretum ſeſſ. 25. cap. 15. de Reclamatione?

3 Reſpond. ad primum. Illa prohibitio continetur in alio Decreto incipiente; *Regularis diſciplinæ* Dat. 12. Martij 1596. quod refertur ad verbum à Nald. & Vecchio citatis immediatè ante. In quo prohibebatur, ne Nouitij ad habitum Regularem, & profeſſionem admitterentur, niſi in Conuentibus deſignandis authoritate Apoſtolica, aliter tranſgreſſores Superiores incurrerent pœnas, de quibus in ſecundo Decreto, ſupra extenſas, & nullæ eſſent receptiones, & profeſſiones inde ſecutæ. Quod Decretum renouatum fuit, & ampliatum in ſecundo, vt in eo videre eſt.

4 Secundò, hoc Decretum licèt irritet profeſſionem, non tamen impedit, quin poſſit ratificari, etiā ſtatim attentata profeſſione nulla, vt probo infrà quæſt. 5. Ratio autem efficax pendet ex eo, An huiuſmodi impedimentum defectus loci ſit perpetuū perſonam inhabilitans, an ad tempus non inhabilitans ſimpliciter, ſed præciſè impediens valorem profeſſionis, non vlterius procedendo circa ratificationem, poſſit fieri, nec ne? Impedimentum igitur perpetuum, vt docui cap. 7. de Profeſſione Regul. quæſt. 17. eſt illud, quod perſonæ ferè inhęret, vti eius defectus, & cum eo, vt ita loquar, eſt perpetuò deambulatorium, habens tractum ſucceſſiuum continuò impediens, & deſtruens attentatam profeſſionem, ita quod ratificari nō poteſt; & hęc propoſitio vti vera inducitur varijs exēplis,

Digitized by Google

nam feminę ſexus tale eſt impedimentum, quod illi inhæret vbi in hoc eius defectus perpetuo deambulatorius cum illa, ita quod nunquam poteſt profiteri, aut attentatam profeſſionem ratificare inter viros. Idem dic de Sexu virili inter feminas Moniales. Huius etiam generis erant impedimenta illegitimorum, criminoſorum, & obnoxiorum debitis, & ratiocinijs, iuxta diſpoſitionem conſtitutionis. *Cum de omnibus*. apud Quar. verſic. Monaſteria viror. in qua eoſdem vocat perpetuo inhabiles, de quib. agit Sanch. lib. 7. diſp. 3. num. 30. Simile impedimentum habent nouitiæ Monialium, qui in profitendo nolunt ſe obligare ad perpetuam clauſuram, nam Papa Pius V. Conſtit. *Circa Paſtoralis*, apud Confeſſ. pag. 216. perperuo inhabilitauit ad ſic viuendum, limitando eorum profeſſiones. Itaq. quando Papa vult conſtituere aliquod perpetuum impedimentum, vtitur clauſula. *Perpetuo inhabilitamus*. Addendo expulſionem eius, qui ſic profecit, a religione, vel expreſsè, vt fecit Sixtus, vel tacitè, vt fecit Pius V. contra Moniales Nouitias, vt mox dixi, quod melius, & clarius vide infra contra reſponſionem Patris Caſtelli §. Sexto. Sed hoc impedimentum non feciſſe Nouitiatum in loco deputato non inhabilitat perpetuo profitentem, cum non inhæreat perſonæ, ſed extinſecum ſit dependens a loco, neque in dicto Decreto adſit clauſula. *Perpetuo inhabilitamus*, cum expulſione ergo non eſt perpetuum impedimentum, conſequenter neque impedit ratificationem, licet irritet profeſſionem. Confirmatur, Tum quia locus, & annus Nouitiatus omnino æquiparantur, cum ſint inſeparabilia, & de iure in idem recidant, non enim poteſt fieri annus Nouitiatus extra locum deſignatum, neque locus deputatus ſpectatur ſine anno probationis, in ordine ad quam ſpecifice, & non alias refertur, ergo eodem iure cenſendi ſunt arg. cap. Cognouimus 19. 12. q. 2. cap. cum in ſua 30. de decim. cap. Quia circa 22. de priuil. Sed defectus contingens ex parte anni probationis non eſt impedimentum perpetuo inhabilitans, neque tractum habet ſucceſſiuum, cum vt quid negatiuum ſuum eſſe habeat ſolum pro illo tempore Nouitiatus, & poſt ſe relinquit tantum effectum nullitatis profeſſionis, ratificationi non reſiſtens, ergo idem dicendum eſt de defectu loci. Tum quia Concilium ſeſſ. 25. cap. 15. dat Epiſcopis ſimul cum Superiore Regulari facultatem audiendi nulliter profeſſos ſolum ex impedimentis ad tempus, & non perpetuo, cum perpetuo inhabiles non dicantur dimiſſi, neque audiri, ſed expellendi ſint, ſed defectus anni probationis auditur iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij, quod ſupponunt Mirand. tom. 1. q. 30. artic. 2. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 10. diff. 2. §. 2. ergo, & defectus loci ratione inſeparabilitatis, cum connexorum idem ſit iudicium, ex cap. Si quis 7. 1. q. 3. iuncta gloſa verſic. Neutrum, ex cap. Quanto 3. de iud. cap. Tranſlato 3. de conſtit. conſequenter is defectus non poteſt eſſe perpetuum, quia Concilium iudicat impedimenta tantum ad tempus, vt docet Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 32. vbi citat Nauarr. conſil. 25. num. 2. & 48. num. 2. & in fine, de regul. Tum quia impedimentum perpetuum ſupponit fere defectum intrinſecum in perſona etiam antequam accedat ad actum ſibi interdictum, vt patet ex allatis exemplis; Sed in caſu noſtro nullus præſupponitur intrinſecus, aut vitioſus defectus in perſona ante receptionem, neque poſt habitus, ergo non eſt perpetuum impedimentum. Tum quia in reſcriptis obtentis exeundi è religione ob nullam profeſſionem huius defectus impedimento, aderat clauſula. *Dummodo non ratificauerit Profeſſionem*. Ergo non eſt perpetuum impedimentum.

Remanet ergo, quod ſit impedimentum ad tempus, ac proinde præciſe prohibens fieri profeſſionem, & non vlterius procedens, cum terminetur in ipſa profeſſione, quam nullam reddit. 6 Eſt autem hoc poſterius impedimentum duplex, vnum habens tractum ſucceſſiuum tempore remanens etiam poſt profeſſionem; vt, ſi quis iuuenis præmiſſo Nouitiatu in anno decimo quinto, profiteatur initio anni decimiſexti, ſine dubio eius profeſſio nulla eſt ob impedimentum ætatis non legitimæ, quæ tractum habet ſucceſſiuum vſque ad decimum ſextum annum abſolutum, ita quod ſicut non potuit profiteri, ita neque profeſſionem ratificare intra id tempus, eo verò tranſacto cum non amplius id ſit impedimentum, ſed adſit legitima ætas, ſicut poteſt ritè profiteri, ita profeſſionem nullam ratificare. Idem dicendum de impedimento metus, qui tractum poteſt habere ſucceſſiuum, durante enim actu metu impeditur ratificatio. Profeſſionis nulliter antea emiſſæ ob metum, ſiquidem eadem libertas neceſſaria eſt in ratificatione, quæ requiritur in prima profeſſione, probaui eap. 6. q. 22. Alterum carens tractu ſucceſſiuo durans ſolum pro eo tempore, quo prohibetur primus actus; ſeu eſt illud, quo ceſſat finito probationis anno, eo quod connectatur tantum cum Nouitiatus anno; ſit exemplum in interruptione non juridica probationis, nam hæc dicitur impedimentum, ad tempus nullum habens tractum ſucceſſiuum, cum duret ſolum pro illo anno Nouitiatus impediens profeſſionem, vnde eum tunc ceſſet, quia annus probationis finitus eſt, cum quo connectitur, cum ſit eius interruptio, nullam virtutem habere poteſt aduerſus ratificationem, ac proinde hæc fieri poteſt. Simili ratione idem dicendum eſt de impedimento defectus loci deſignati, nam cum is coniungantur cum anno probationis, eo finito conſequens eſt, ceſſare etiam huiuſmodi, & finem accipere, quare nulla ratione poterit impedire ratificationem.

Probatur ergo directe data reſponſio, quod nimirum defectus loci, licet impediat profeſſionem, non tamen eiuſdem ratificationi aduerſatur, quia ſolum impedimentum perpetuum, aut etiam ad tempus habeas tractum ſucceſſiuum pro tempore tractus ſucceſſiui præciſe non tantum impedit primam profeſſionem, ſed etiam ſecundæ penitus obſtat, cum eius virtus impeditiua ſuam efficaciam attineat etiam poſt profeſſionem

ſionem vel perpetuo, vel vique dum durat tractum ſucceſſiuum, vt conſtat ex dictis: Sed defectus loci non eſt impedimentum perpetuum, neque ad tempus tractiuum, ſed ſine tractu, ex probatis mox, ergo defectus loci deſignati non poteſt impedire ratificationem. Confirmatur per reſponſiones ad obiecta ſubijcienda.

Quidam Brixienſis I. C. in ſua allegatione,
7 quam infra referam ſuſtinet, defectum loci deſignati eſſe perpetuum impedimentum inhabilitans perſonam non ſolum ad profitendum, ſed etiam ad ratificandum, multa dicit circa hoc potius ſupponendo, quam probando, vnde vnicum refero ad hoc directè probandum argumentum deductum ex textu ipſius Decreti. §. *Quinimmo contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos etiamſi imperfectum habitum, aut ſine Capucio gerant poſt præſentis Decreti in Romana Curia publicationem omnino eijcere debeant.* Ergo cum illi eijciendi ſint poſt emiſſam nulliter profeſſionem, ſignum eſt, quod non poſſunt illum ratificare, ac proinde hoc eſt impedimentum perpetuum. Sed vt patet ex contextu verborum, Papa ibi loquitur de nondum profeſſis, nam profeſſi, ſiue valide, ſiue nulliter non dicuntur ferre habitum imperfectum, qui dicitur probationis, neque viuere inter profeſſos ſine Capucio, quia omnes profeſſi etiam nulliter gerunt capucium.

Superiora impedimenta a Sixto V. inducta, tunc erant perpetua inhabilitantia perſonas etiã ad ratificandam profeſſionem attentatam vſque ad Clem. VIII. qui in ſua Conſtitut. *In ſuprema*. apud Quar. verſic. Monaſteria vir. Nald. verſic. Profeſſio in fine, Mirand. tom. 1. q 19. artic. 3. Vecchium diſput. 2. de Nouit. dub. 12. Conſtitutiones Sixti, quo ad eam partem, qua profeſſio declaratur nulla ob non ſeruatam formam, reducendo ad terminos iuris, & Sacrorum Canonum, illa impedimenta de perpetuis reddit temporales, & hoc reſpectiuè tantum ad Prælatos, & Superiores recipientes, non autem in ordine ad valorem profeſſionis, quæ tenet, non obſtantibus illis impedimentis niſi quo ad illicitum actum.

Sed petes, an nunc ſint aliqua impedimenta perpetua? dico quod ſic, nam duo ſupra recenſui, nempe defectum ſexus ſimplicis, aut promiſcui, de promiſcuo infra §. Hermaphroditus,
8 & nolle ſe feminam obligare ad perpetuam clauſuram. Nullum aliud perpetuum inuenio de iure Pontificio. Nam quod dicitur de deſcendentibus ex Iudeis, Hereticis, & Maumetànis in Religionibus Minorum de Obſeruantia, & Minimorum, non eſt perpetuum impedimentum, quia defectus deſcendentiæ licet ſit deambulatorius cum perſona cui inhæret, non tamen dicitur continuo impedire, cum ſolum impediat attentationem primi actus, & non vltra procedat obſtando ratificationi, quia Summi Pontifices, vt videre eſt Bullam Clem. VII. & Pauli IV. apud Mirand. tom. 1 q 19. artic. 7. confirmatas per aliam. *Conſueuit*. Greg. XIII. qui in aliam incipientum. *Muneris noſtri*. apud Confect. pag. 250. fecit pro Minimis, & Pij V. Conſtit. *Paſtoralis officij*. apud citatum Confect. pag. 224. pro Obſeruant. pro quibus ſunt etiam Pueres, ſimpliciter irritauerunt profeſſionem, nullam addendo clauſulam inhabilitationis perpetuæ, nec quod profeſſi nulliter expellantur, immo Conſtitutiones Pij, & Greg. nullam continent Decretum irritans; vnde ex hoc capite profeſſio tenet, ſi ex alio non irritetur, nam interdictum ſimpliciter factum in materia profeſſionis ſine Decreto irritante expreſſo, profeſſionem non irritat, a ſimili de Matrimonio contracto contra interdictum ſine Decreto irritante, vt colligitur ex cap. 2. de Matrimon. in fine, Silu. verſic. Matrimon. 7. q. 1. dicto 3. Alex. de Neuo in cap. penult. de deſponſ. impub. num. 2. Ricard. in 4. diſt. 32. art. 5. q. 2. in fine, & cum eis Sanchez lib. 7. diſput. 2. num. 10. & 11. quod ſine dubio valet, vt iſti docent, ergo idem dicendum eſt de profeſſione facta contra interdictum non continens Decretum irritans, valet enim arg. a Matrimonio carnali ad ſpirituale, ex cap. Viduas autem, cap. Næ vero, cap. Quæ Chriſto 27. q. 1. in quibus locis profeſſio dicitur Matrimonium ſpirituale, & de hoc genere argumenti ſatis dici cap. 1. de profeſſ. Regul. q. 51. Profeſſio igitur tenet emiſſa contra ſimplex interdictum, vnde Sacra Congreg. Regularibus Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum, quærentibus, an teneat profeſſio ab illis emiſſa ſtatim poſt 16. annum completum contra ſui Ordinis Conſtitutionem a Sede Apoſtolica confirmatam, prohibentem aliquem nõ recipi antequam compleat vigeſimum annum? Reſpondit die 2. Aug. 1631, valere, vt teſtatur Sellius cap. 18. num. 3. apud Barboſam ad cap. 15. ſeſſ. 25. num. 16.

9 Neque Statutum, quod habent aliquæ religiones non recipiendi aliquos laborantes morbo gallico, vel alio ſimili, aliter profeſſio ſit nulla, dicitur continere perpetuum impedimentum, quia in huiuſmodi Statutis non exprimuntur clauſulæ indicantes perpetuitatem impedimenti, vt in pluribus vidi, quæ ſunt. *Perpetuo inhabilitamus. In Religione non tolerentur: Expellantur a Religione*. Præterquamquod Nau. conſil. 26. de Regul. num. 4. & 6. Rodr. q. 10. artic. 3. & tom. 3. q. 11. artic. 1. Mirand. q. 19. art. 7 Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 30. & lib. 5. cap. 4. num. 73. ego diſsi dap. 2. de profeſſ. q. 16. quos contra ſe citat Vecchius diſput. 4. dub. 1. num. 6. tenent huiuſmodi Statutum a Papa non confirmatum nullius eſſe momenti in quantum irritat profeſsionem, quo poſito a fortiori concluditur nullum eſſe impedimentum neque perpetuum, neque ad tempus.

10 Defectus conſenſus nolentium admittere non poteſt dici impedimentum perpetuum; eſt autem negatio conſenſus duplex, vna abſoluta, qua ſimpliciter Conuentus non vult Nouitium admittere, ſed illum ſimpliciter reprobat a profeſsione; altera conditionata, qua Conuentus admittit quidem Nouitium, ſed ſub conditione, ſi non ſit infectus morbo gallico, vel alio defectu. Defectus neutrius conſenſus eſt perpetuus, ſed ad tempus,

tempus,

tempus, prior quidem, quia ſi de facto Nouitius non expellatur à Superiore, ſed toleretur, conſenſus præſumitur præſtitus à Superiore, & Conuentu poſt quinquennium, quia licet voluntas ſemel poſita præſumatur remanere; niſi probetur contrarium, arg. cap. 3. de Baptiſm. §. Dormientes, iuncta gloſ. verſic. Perdurare, tamen per tolerantiam longi temporis, vt eſt quinquennium cenſetur mutata voluntas, ac proinde tacitè conſentire in Nouitij profeſſionem; & ſic intellige, quod dixi cap. 1. de profeſſ. Regul. q. 54. ibi. *Modo non tranſierit quinquennium*. Hęc enim clauſula indicat quod mox dixi. Poſterior conſenſus neque poteſt eſſe impedimentum, niſi ad tempus, quia etſi intra quinquennium poſſit ſuperior illum expellere, qui laborat morbo gallico, admiſſus ſub ea conditione, ſi non laborat illa infirmitate, tamen tranſacto quinquennio ille Conuentus purificatur, & tranſit in altro latum mediante illa tolerantia, ſicut dici de illius negatione. In vtroque igitur caſu per tolerantiam dicitur eſſe conſenſus legitimus tacitus, & interpretatiuus, hoc ipſo quod non expulſus fuit ille Nouitius, qui poſt quinquennium cenſetur tacitè profeſſus, vt in multis probaui cap. 7. de profeſſ. Regul. quæſt. 38. Confirmatur Tum ex ea regula, conſentire videtur, qui tacet, quæ præcipuè locum habet, quando factum eſt tale, vt fieri non poſſit aliquo prohibente, ſi enim tunc fiat, ille qui prohibere poteſt, tacendo conſentire videtur, vt docet Gloſa, & Doctores ſuper illam. Tum quia dato etiam, quod non acceſſerit legitimus conſenſus, neque tacitus Superioris, & Conuentus, æquiualenter tamen, & virtualiter Eccleſia ſupplet hunc defectum conſenſus, qui dicitur legalis, nam Summus Pontifex ipſius Eccleſiæ caput, in quo plenitudo omnis poteſtatis reſidet immediatè à Deo, vti ſupremus omnium Religionum Pater Generalis tranſacto quinquennio iuxta Decretum cap. 19. ſeſſ. 25. ſupplet omnem defectum conſenſus, & aliorum requiſitorum ex parte Conuentus in fauorem Nouitij, perſeuerantis ſaltem per illud tempus in Religione, vt docet Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 64. vt latius dixi cit. cap. 7. de reclamat. q. 38. Quare bene concluditur hæc impedimenta non eſſe perpetua.

11 Coniugium habet aliquam ſpeciem perpetui impedimenti, quatenus alter eorum non poteſt validè profiteri, neque attentatam profeſsionem ratificare altero contradicente ex cap. Quidam, de conuerſ. coniugat. vel ignorante. ex cap. Placet, eod. vbi dicitur, quod reuocatur ab ignorante vxore mortua non tenetur redire ad Monaſterium; non idcirco tamen eſt ſimpliciter tale, ſed potius ad tempus habens tractum ſucceſſiuum, cum alter remanens in ſeculo poſsit conſentire, vt attentata profeſsio reualidetur per ratificationem, quæ cum impedimento perpetuo ſtare non poteſt.

12 Seruitus non eſt impedimentum perpetuum, ſed triennale, nam ſeruus infra triennium validè profiteri non poteſt, vtique verò poſt triennium, ſi à Domino non fuerit requiſitus, niſi ſit tam longe, quod inueniri non poſsit, id totum conſtat ex cap. Si quis incognitus 17. q. 2.

13 Hermaphroditus æqualiter in vtroque ſexu dicitur habere perpetuum impedimentum profeſſionis, & ratificationis, ad quemcumque ſexum ſiue virorum, ſiue feminarum accedat, quia quatenus vir inualidè profitetur inter Moniales, & quatenus femina inualide proficit inter viros, ergo ſimpliciter non poteſt profiteri; ac proinde cum eius permanſio in Monaſterio ſit multum præiudicialis cauſa multorum incenſiuorum vti intolerabilis ſic permanens expellendus, vt etiam à ſolo Superiore, non ſeruata diſpoſitione Tridentini cap. 19. ſeſſ. 25. de reclamat. Quæ competit ſolum petentibus dimitti, cum poſsint remanere licitè. Quod debeant expelli, tradit Nau. conſil. 47. de Regul. Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 41. qui cum Rodr. quos citat, & ſequitur Bonac. q. 2. de cleues. p. 10. §. VI. diff. 2. Præterea teneant etiam validè profeſſum, ratione ſexus præualentis, poſſe à Religione dimitti, ad euitandum imminenti periculum ſcandali. Ex quibus rectè infertur hoc eſſe perpetuum impedimentum, hoc ipſo quod expelli poteſt talis perſona.

Ex his omnibus collectis infertur veram, & probatam pariter eſſe reſponſionem datam ad
14 petitionem ſupra §. Sed petes, nimirum duo eſſe tantum impedimenta perpetuo inhabilitantia perſonas ad profitendum, & ratificandum cum expulſione a Religione; vnum, feminam nolendo ſe obligare ad perpetuam clauſuram non poſſe profiteri, neque ratificare, ſed expellendam eſſe; alterum eſſe defectum ſexus ſimpliciter, vt ſexus femineus reſpectu virorum, vel promiſcuè vt ſexus Hermaphroditi.

15 Tertio, qui nullam defectus loci deſignati profeſsionem fecit, illam ratificare poteſt, vt conſtat ex dictis, cum illud non ſit perpetuum impedimentum; neque ad hoc requiritur altera probatio in Nouitiatu. Probatur, Tum quia qui fecit Nouitiatum licèt nullum ex aliqua circumſtantia, cum fuerit expertus vitam Regularem; & Religio cognouerit, & probauerit eius mores, iure, & de facto dicitur feciſſe bonam probationem; quod ad hoc, quod eſt principale intentum, ergo repetendus non eſt; nam in re hac inſpicitur factum, & non circumſtantiæ, ſine quibus experientia tàm ex parte Nouitij, quàm Conuentus haberi poteſt; & cum hoc ſit principale intentum, & finis inſpiciendum eſt, l. Rogaſti in princip. l. Si quis nec cauſam, ff. ſi cert. pet. l. Si quis donationis cauſa, ff. de contrahenda empt. Sanch. lib. 6. diſput. 1. num. 11. Tum quia probatio in loco deſignato, & ipſe locus ſe habent vt formale, quæ eſt probatio principale intentum, & materiale, qui eſt locus, vt quid minus principale, & acceſſorium propter ipſum Nouitiatum, & experientia; ſed quando vnum eſt propter aliud, principale ſemper inſpicitur, l. Et ſi non ſunt, §. Perueniamus, ff. de aur. & arg. leg. Graff. lib. 2. Append. cap. 6. num. 17. Ergo ſi fuit bona probatio, & experientia, quod eſt principale, non poteſt labefactari per acceſſorium, & materiale, quod non inſpicitur. Tum quia

bona

bona probatio vt ſic; ex ſe non impedit valorem profeſſionis, ſed ſolùm defectus loci, multo minus poteſt impedire ratificationem, cui non poteſt obſtare huiuſmodi defectus, cum non ſit perpetuum ex probatis §. Secundò, cuius ſolius eſt aduerſari non ſolùm profeſſioni, ſed etiam eiuſdem nullæ ratificationi. Hanc reſponſionem de Nouitiatu nullo non repetendo in ratificatione docui cap. 4. de Nouitiatu q. 37. cum Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 47. quod ampliat etiam, quando ipſe, & profeſſio ſunt nulla publicè; contra Rodr. part. 1. cap. 5. num. 2. Nau. conſil. 26. de Regul. num. 17. & 18. quos citando ſequitur Vecchius diſput. 14. dub. 5. num. 8. vbi ait ſi caſus eſt occultus tunc poſſe inualidè profeſſum petere diſpenſationem in confeſſione à ſuo Prælato peragendi Nouitiatum inter profeſſos. Sed neſcio quo iure ſuperior poſſit facere facultatem illi, Nouitiatum iterum peragendi inter profeſſos, præcipuè quando eſt in Conuentu, vbi Nouitiatus non eſt deputatus, nam ſine dubio nullus erit, in Conuentu verò deputato pro Nouitiatu, ſine dubio renouitiare poteſt inter profeſſos, vt probaui cap. 4. q. 29. de Nouitiatu. Sed quicquid ſit de hoc, meo iudicio nunquam dicetur verus, & formalis Nouitiatus, quia cum viuat inter profeſſos, & profeſſus tractetur, ne is defectus detegatur, haberi non poteſt, neque cenſetur, ſeu eſt Nouitius, quod non debeat renouitiare latius infra q. 14.

16 Quarto, pœnę inflictę in eo Decreto ſtatim poſt tranſgreſſionem non incurruntur, ſed requiritur ſententia iudicis, vt ex probabiliori ſententia dixi reſol. 7. q. 17. §. Decimotertio, de pœnis inflictis contra Religioſos alloquentes Moniales; & cap. 3. de admitt. ad profeſſ. q. 40. de pœnis inflictis contra Superiores recipientes criminoſos, vbi reſpondi ad obiecta aduerſæ opinionis. Huiuſmodi autem pœnę ſunt contra Superiorem tantum recipientem Nouitium ad habitum probationis, vel profeſſionis in loco non deſignato.

17 Quintò, Superior Regularis in dictis pœnis diſpenſare poteſt, cum in Decreto non fiat earum reſeruatio Sanctitatis ſuæ, habent enim Prælati Maiores hanc facultatem diſpenſandi, & habilitandi tum ex officio, tum ex priuilegio, vt probato.

18 Sextò, virtute eius Decreti expelluntur ſolùm illi, qui nondum profecerunt vt dixi ſupra §. Quidam; Procedit illa expulſio ſolùm pro illis, qui fuerunt recepti contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ, vnde nunc ceſſat iſta eiectio, quia per hoc ſecundum Decretum non mandatur, neque præcipitur.

19 Septimò, probaui in meo tract. de profeſſ. Regul. cap. 4. q. 24. tenere profeſſionem eorum, qui extra locum deſignatum, vbi vnum annum Nouitiatus integrum perfecerunt, recepti fuerunt ad habitum probationis, & profeſsionis, nam hæc tria diſtinguuntur, ſuſceptio habitus, Nouitiatus, & profeſsio, duo enim extrema ſunt actus tranſitorij, qui non conſiderantur, neque includuntur ex probatione, quæ inducitur viuendo per annum in loco deſignato, itaque Nouitiatus cenſetur perfectus ſine illis extremis.

20 Octauò, inualidè profeſſus defectu loci deputati, ſi vult exire, debet reclamare iuxta diſpoſitionem Decreti Sacri Concilij ſeſſ. 25. cap. 19. quia hoc impedimentum eſt de illis, de quibus ibidem diſponitur, vt multis probaui reſol. 23. initio. Verum quidem eſt, quod Sanctiſsimus Vrbanus in ſuo Decreto ibidem a me extenſo ſub q. 2. hanc facultatem abſtulit Epiſcopis, & Superioribus Regularibus, quo ad hunc caſum præciſè.

Hactenus explicaui dubia propoſita ſuperius poſt extenſionem Decreti, quod totum facit pro intelligentia dicendorum, reſtat extendere Breue Sanctiſsimi Vrbani ſuper profeſsionibus per Regulares emiſsis, non facto in locis deſignatis Nouitiatu, iuxta ſupra dictum Decretum Clemen. VIII. tenoris ſequentis.

21 *Religioſos viros, qui ſpretis huius ſeculi vanitatibus, Diuini Numinis obſequij ſub ſuaui Religionis iugo ſeſe manciparunt, Paſtorali benignitate complectimur; vtique in vocatione, qua vocauit eos Dominus, permaneant, iuxta creditum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis munus, ſedulo intendimus, ac deſuper eiuſdem muneris partes propenſis ſtudijs intendimus, prout ad Dei laudem Catholicæque Eccleſiæ decus, & exaltationem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.*

Cum itaque ſicut accepimus, quamplures Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum Regularium profeſſores ad habitum Regularem recepti, probationis annum in Monaſterijs, ſeu Domibus Regularibus ad id deſignatis, vel ab Apoſtolica Sede approbatis minimè fecerint, proindeque iuxta Conſtitutionem Fel. record. Clem. Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri deſuper editam, profeſſio per eos ſubinde emiſſa inualida exiſtat.

Nos Religioſos prædictos ex huius Sanctæ Sedis benignitate ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, eorumque ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus, quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum Serie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione, noſtris venerabilibus Fratribus, noſtro Scipioni Epiſcopo Sabin. Cardinali Burghesio nuncupato, maiori Pœnitentiario, vel Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ceteriſque Ordinarijs locorum, in quibus eorumdem Religioſorum Monaſteria, domus, ſeu Conuentus, aliaue Regularia loca conſiſtunt; ſiue ipſorum Religioſorum Præfectis, vel Superioribus Generalibus per præſentes committimus, & mandamus quatenus omnes, & ſingulos Religioſos prædictos, qui ad habitum Regularem aliàs Canonicè recepti, annum probationis in Monaſterijs, ſeu domibus Regularibus, ad id deſignatis minimè fecerunt, ſubindeque profeſſionem nihilominus emiſerunt, ad profeſſionem denuo, ſeruatis aliàs ſeruandis emittendam, quæ ſic emiſſa illis, & eorum cuilibet, tàm in foro interiori, quàm exteriori ſuffragari debeat

abſque

Digitized by Google

abſque nouo probationis anno, ex ſpeciali huius fa-cta Sedis benignitate, authoritate noſtra Apoſtolica recipiant, & admittant.

Eoſdemque poſtquam profeſſionem denuo, vt præfertur, emiſerint ad omnes gradus, honores, dignitates, praeminentias, atque habilitates, quas, ſi ab initio validè profeſſi eſſent, legitimè obtinerent, eadem authoritate reſtituant, ac reſtitutos eo ipſo eſſe, & cenſeri declarent, ita vt habeant eumdem locum, ſeſſionem, & votum prout haberent, ſi priores profeſſiones validæ fuiſſent. Et nondum promoti ad omnes etiam ſacros, & Presbiteratus Ordines, ſeruatis aliàs ſeruandis promoueri; & tàm ipſi, quàm alij ad eoſdem Ordines iam ritè promoti, in ſuſceptis ordinibus huiuſmodi, etiam in Altaris Miniſterio miniſtrare liberè, & licitè valeant. Nec non omnes actus, ſeu contractus, quos contraxerunt, & legitimè contraxiſſent, vel cum laicis, vel cum alijs Monaſterijs, ſeu alterius Religionis viris, ſi nullum aliud vitium paterentur, vel defectum, niſi ex eo ſolùm, quia initi, aut contracti ſunt inualidè ab ijs, qui contra dictam conſtitutionem in domibus non deſignatis, ſeu ab eadem Sede non approbatis, profeſſi ſunt, authoritate noſtra prædicta confirment, & approbent, ac validos omnino declarent, ſuper quibus omnibus, & ſingulis plenam, & amplam facultatem dicta authoritate, tenore præſentium, tribuimus, & impertimus.

Decernentes, præſentes literas, & in eis contenta, atque illarum vigore in præmiſſis facienda, & exequenda, quæcumque valida, firma, & efficacia exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios effectus, & integros ſortiri, & obtinere, ac omnibus, & ſingulis, quos illa concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari, eoſque præmiſſorum occaſione, vel prætextu quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari nullatenus poſſe, nec debere; ſicque, & non aliter ab omnibus cenſeri.

Et ita per quoſcumque Iudices Ordinarios, & delegatos, &c.

Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Cæterum ſimilibus impoſterum conſultum eſſe volentes, dilectis filijs Ordinum, Congregationum, & Inſtitutorum huiuſmodi Superioribus Generalibus, quocumque nomine cenſeantur, ac Procuratoribus etiam Generalibus, per præſentes diſtrictè præcipimus, & mandamus, quatenus ſtatim viſis præſentibus, loca, Monaſteria, vel Conuentus, in quibus Nouitij probationis annum agunt, ac alia, quæ dictus Clemens prædeceſſor ſuper hac re obſeruari iuſſit, obſeruentur, deſignari, ſiue confirmari omnino curent, & faciant.

Vt autem præſentium notitia ad omnes facilius perueniat, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris die 2. April. 1631. Pontificatus noſtri anno octauo.

Hoc Breue extendit Peyrinus tom. 3. de priuil. cap. 12. vbi num. 5. ait multos excitaſſe rumores, ex eo quod non fuit bene intellectum, & verum dicit, quia multi Ordinarij, etiam Supetiore Regulari irrequiſito, quoſcumque Religioſos indifferenter ad ſe accedentes, prætextu huius Breuis probantes nullitatem ſuæ profeſsionis defectu loci deſignati, dimittebant, etiam vltra triennium profeſſos, errore ducti, putantes ſe poſſe illos dimittere, vanis rationibus adductis, dum volebant defendere, ſe fuiſſe, & eſſe Iudices competentes in hac cauſa, de qua re Sanctitas ſua commonita edidit Decretum adiectis pœnis, ne quis deinceps in cognitione huius cauſæ ſe ingereret, vt latius in eo videre eſt, quod ad verbum repoſui reſol. 23. ſub q. 2.

Quæres 2. Reſolutionem aliquorum dubiorum circa huiuſmodi Breue I. An intentio Papæ in hoc
22 Breui ſit vt expellantur ſic nulliter profeſsi? II. Quæ ſit ea conſtitutio Clem. VIII. de qua fit ibidem mentio? III. Quinam veniant ſub nomine Ordinariorum locorum, quibus committitur receptio profeſsionis de nouo emittendæ? IV. An quilibet Epiſcopus, ſeu Ordinarius poſsit recipere hanc nouam profeſsionem cuiuſlibet Religioſi nulliter profeſsi, licèt non habitet ſub eius Diœceſi? V. An ſolus Generalis, & non alij inferiores Prælati, admittat hanc nouam profeſsionem? VI. An hanc facultatem alijs delegare poſsit? VII. Quid importet clauſula, *Seruatis alias ſeruandis*? VIII. Quomodo nulliter profeſsi per nouam profeſsionem reſtituantur ad priora iura, & actus, quorum poſſeſsionem id antea habuiſſent, ſi validè profeciſſent? IX. An ſit ſpecies reſtitutionis in integrum? X. An omnes actus facti ab huiuſmodi nulliter profeſsis fuerint nulli? vt receptio ordinum, celebratio contractuum ante profeſsionem, facultas audiendi confeſsiones tam Secularium, quam Regularium; abſolutio recepta in Religione; datio, vel receptio officij; Doctoratus ſiue in Religione, ſiue extra; & huiuſmodi. XI. An gaudere poſsint priuilegijs Religionis? XII. An poſsint moleſtari a conſanguineis, ſeu alijs ſuper contractibus, & alijs ſupranarratis ante ingreſſum ad hanc profeſsionem? XIII. An aliquis cognita huiuſmodi nullitate ſuæ profeſsionis poſsit eam facere declarare nullam non intentione egrediendi, ſed vt teſtamentum, vel alios contractus factos dependenter a profeſsione, mutare valeat, antequam denuo profiteatur? XIV. An huiuſmodi emiſsio denuo profeſsionis dicatur ratificatio? XV. Si locus nondum ſit legitimè deſignatus, & ibi tunc ſint Nouitij, an teneantur reficere totum Nouitiatum incipiendo a die deſignationis? an vero tempus continuari poſsit. XVI. An ſi quis hũc defectum habeat occultum poſsit ſecreto ratificare? & an teneatur? XVII. An Superiores teneantur procurare huiuſmodi deſignationem, & confirmationem, ſi eorum loca carent? XVIII. An Ordinarij locorum virtute huius Breuis potuerint dimittere nulliter ex hoc capite profeſſos?

23 Primò, Intentio Summi Pontificis fuit, vt remanerent in Religione, & nequaquam expellerentur. Quod ſuadetur, Tum quia expreſsè dicit, quod illud Breue condidit, vt Religioſi denuo profitendo, in vocatione, qua eos Dominus vocauit, permaneant. Tum quia vt ad id eoſdem alliciat, poſt factam profeſsionem de nouo, mandat reſtitui ad priora iura, & cæteros actus, ac ſi ab initio prior profeſsio fuiſſet valida. Sed hoc eſt ita clarum, vt ignorantis ſit de

hac re

haere dubitare, vt perperam non ſolum dubitauit, ſed aſſeruit D. Franciſcus Micenus I. C. Brixienſis Sanctitatis ſuæ intentionem fuiſſe, vt expellerentur, quod ſic conatur probare, quia aliter Decretum Clem. VIII. non ſeruaretur. Si huiuſmodi malè profeſſi retinerentur in Religione, vt colligitur ex eius allegatione §. Ex quo Breui. §. Propterea. §. Illi quibus. Nullius ergo momenti eſt eius auerſum, quod nec benè probat, quia obſeruatio Decreti Clementis eſt, vt Nouitij probentur in locis deputatis, & non alibi, & non refertur ad profeſſos ſic inualidè, cum denuo non teneantur facere Nouitiatum. Demum diuerſæ literæ à Sacra Congregatione fuerunt per varia loca ad ordinarios locorum, ne huiuſmodi nulliter profeſſos dimitterent, ne dum expellerent à Religione, ſed omnino eoſdem reuocarent ad ſuas Religiones. Referam exemplum vnius directæ ad Vicarium Capitularem Brixienſem, ſupra nominatum, quam habui ex quadam allegatione R. P. Ioannis Franciſci Caſtelli Theologię, & Canonum profeſſoris, cuius dicta etiam infra expendam tenoris ſequentis.

Al Reuerendo Signor

Il Vicario Capitolare di Breſcia.

Reuerendo Sign.

24 *QVeſti Eminentiſſimi miei Signori vengono ragguagliati, che con l'occaſione della Bolla, nella quale la Santità di N. S. hà dato facoltà à Regolari di conualidare le loro profeſſioni, che ſi poteuano pretendere nulle per cauſa di non hauer fatto l'anno della probatione, e le medeſime profeſſioni in luoghi deſignati à riceuer Nouitij, alcuni d'eſſi Regolari, che ſtanno di famiglia nelli Conuenti, o Monaſterij di coteſta Città, e Dioceſi, in vece di conualidare le dette profeſſioni con licenza, ò Decreto voſtro habbino laſciato l'habito, & hora ſe ne ſtanno fuora de' clauſtri in habito di Chierici Secolari, ſotto preteſto, che tal facoltà [come ſi ſuppone] almeno tacitamente, ſi dia in detta Bolla. E perche ciò è del tutto alieno dalla pia mente della Santità ſua; ne tali dichiarationi di nullità di profeſſioni ſi poſſono fare, ſe non ſeruatis ſeruandis conforme alla diſpoſitione de' Sacri Canoni, Conſtitutioni, e Decreti Apoſtolici, e particolarmente del Sacro Concilio di Trento. Però l'Eminenze loro eſſendo reſtate aſſai merauigliate di voi, mi hanno ordinato di ſcriuerui, che quanto prima auiſiate quà tutto ciò, che vi occorre per voſtra giuſtificatione; e che trà tanto non ſolamente vi aſtenate dal dar licenze, ò Decreti ſudetti, ma procuriate con ogni voſtra poſſibile induſtria, e diligenza, che quanto prima tornino ne' clauſtri con l'habito loro Regolare quelli, a' quali hauete conceſſo le licenze, ò Decreti ſudetti. Tanto dunque eſeguite, e ſtate ſano.*

Di Roma à 8. di Luglio 1632.

Al piacer voſtro

Il Cardinal S. Onofrio.

Antonio Tornielli.

Peyrinus tom. 3. priuileg. cap. 12. ad noſtrum Breue in notabili 3. refert ſimiles literas ad Epiſcopum Caſalenſem ſcriptas eiuſdem fere tenoris vſque ad illa verba *Però l'Eminenze* ſequentibus tenoris.

Però l'Eminenze loro mi hanno ordinato di ſcriuerle, che ſi aſtenga dall'interporre li Decreti, & dare le licenze ſudette in vigore di detta Bolla; & ordini al ſuo Vicario, che non le dia ad alcuno, & hauendole date, procuri, che quanto prima ritornino ne' clauſtri con l'habito loro Regolare, e preſtarà in ciò ogni aiuto alli loro Superiori, à finche ve li faccino ritornare. Dio la preſerui.

Di Roma al 1. di Luglio 1633.

Di V. S. come fratello,

Il Cardinal S. Onofrio.

Antonius Torniellus.

Secundò, ea conſtitutio eſt Decretum Clem. VIII. quod dedit initium huic conſilio.

Tertiò, probaui cap. 6. de profeſſione ratificanda, ſub nomine ordinariorum locorum non poſ-
25 ſe venire ordinarios nullius Diœceſis, ſed ſolùm Vicarius Generalis Epiſcopi, vel capitali Sede vacante, quia Regulares exiſtentes in loco nullius Diœceſis Papa ſemper ſubijcit Metropolitanis, aut Epiſcopis viciníoribus, vt probaui ibidem.

26 Quarto, Epiſcopus proprius tantum, ideſt, ille in cuius Diœceſi de familia exiſtat nulliter profeſſus de nouo profeſsionem emiſſurus, vt colligitur ex illa clauſula. *Cæteriſque Ordinarijs locorum, in quibus eorumdem Religioſorum Monaſteria, &c.* Habent ergo dicti Prælati admittere profeſsionem eorum Religioſorum, qui habent Conuentus intra ſuam Diœceſim, & non extraneos; quod clarius colligitur ex tenore literarum ſuperius extenſarum.

27 Quintò, Solus Pater Generalis huiuſmodi malè profeſſos denuo admittit ad profeſsionem, vt colligitur ex illis verbis. *Siue ipſorum Religioſorum præfectis, vel Superioribus Generalibus*. Eos ſiquidem exprimendo cenſetur reliquos excludere arg. cap. Nonne, de præſumpt. & hoc idem probaui cap. 6. de profeſſ. ratif. q. 24.

29 Sextò, Generalis hanc facultatem alijs committere poteſt ſine dubio, quia delegatus Principis ſubdelegare poteſt, cap. fin. de off. deleg. cap. Cum cauſam 62. propè finem; de appellat. Ratio id dictat, quia Generalis eodem tempore non poteſt eſſe in omnibus locis ſuæ Religionis ad recipiendum profeſsionem illorum; neque videtur expediens, huiuſmodi Conuerſis, & reuerſis permittere, vt currunt exempli gratia à Mediolano ad Siciliam, vel Romam, vt coram Generali ſuam ratificent profeſsionem.

29 Septimò, illa clauſula, *Seruatis a'iàs ſeruandis*, denotat nouam acceptationem Monaſterij, ſi in Religione adſit Statutum huiuſmodi, vt in publica ratificatione petatur conſenſus Conuentus, vel ſi non adeſt, ſint eius opinionis, quæ requirit nouum conſenſum, quem ego impugnaui cap. 6. de ratifican-

ratificanda profeſsione q. 11. & infra hic q.13. o iudicio melius eſt nō deuenire ad huiuſmodi petitionem, ne bona intentio cupientis reprofiscere defraudetur ex negatione conſenſus, & in caſu noſtro Conuentus non poteſt de facili negare nouum conſenſum, quia, vt colligitur ex Breui, & allatis literis Sacræ Congregationis, atque ex Decreto nouiſsimo, quod extendi reſolut. 23. ſub q. 2. intentio Summi Pontificis eſt, vt remaneant in Religione, immo, & dimiſsi reuocantur. Deinde profeſsio facienda eſt coram duobus teſtibus referenda in libro ad hoc deſtinato, cum ſubſcriptione profitentis, & huiuſmodi.

36 Octauò, ſtando in formali intentione Breuis ſine dubio Superiores, poſt receptam de nouo profeſsionem, debent huiuſmodi profeſsis reſtituere omnia iura, dignitates, prælaturas, & officia, conualidando etiam eorum contractus, vt clare colligitur ex §. Eoſdem, eiuſdem Breuis, vt probaui capit. 6. de ratificanda profeſſ. q. 26. Nihilominus ſi Superior ex incuria expreſsè non faciat huiuſmodi formalem reſtitutionem ſubintelligitur, vt ibidem docui, & fuſius quæſt. 29. Quam redintegrationem ſupranominati omnes Prælati, §. Motu proprio, facere poſſint ſi admiſerunt profeſsiones, & non tantum Generalis.

Nonò, ſine dubio eſt ſpecies reſtitutionis in integrum, cum huiuſmodi reſtitutio ſit aliquem reponetur in priſtinum ſtatum, vt docent omnes ſuper eumdem titulum. Deuiat tamen a proprijſsima, quæ ſupponit reſtitutam perſonam antea pro aliquo tempore fuiſſe cum vero dominio, ſeu poſſeſsione eius, ad quod reſtituitur; nulliter autem profeſſus nullum ius verum acquiſiuit per profeſsionem nullam, ergo proprijſsime non dicitur reſtitui, ſed ſecundum effectum, & quandam ſpeciem redintegrationis.

31 Decimò, omnes actus quo ad valorem dependentes a vera profeſsione facti, vel recepti à nulliter profeſſo, ipſo iure ſunt nulli, quia ſi eorum valor dependet à vera profeſsione, hac non exiſtente, impoſsibile eſt ſubſiſtere ipſos actus, quia dependens exiſtere non poteſt ſine illo, a quo dependet. Hinc eſt, quod renuntiatio facta iuxta diſpoſitionem Sacri Concil. ſeſſ. 25. cap. 16. non tenet, quia ſuum effectum non poteſt ſortiri, niſi ſequatur vera profeſsio; cuius modi ſunt reliqui omnes celebrati ſub ea cōditione, ſi ſequatur profeſsio, quod intelligitur de vera profeſsione, ſiue illi contractus ſint facti ante ingreſſum, ſiue in anno probationis.

32 Ordines validè recipit, non tamen legitime, quia non habet dimiſſorias à legitimo Superiore, nam Prælatus Regularis non poteſt concedere huiuſmodi licentiam, niſi verè profeſsis, & ex hoc capite eſt ipſo iure ſuſpenſus ab executione ordinum, ex conſtitutione Pij II. *Cum ex Sacrorum Ordinum*. Quam extendit Quar. verſic. Ordo, & eſt Sermo de Ordinibus maioribus, vt multis citatis docet Bonac. q 6. de ſuſpenſ. p. 5. num. 2. & in caſu noſtro docet Rodr. tom. 4. Sum. cap. 65. num. 10. Portellus verſic. Ordines Sacri num. 8. & ex eis Compend. reſol. 106. num. 25. quos citat, & ſequitur Diana reſolut. 113. de Regular. aſſerentes, ſcientes nullitatem ſuæ profeſsionis peccare mortaliter, & manere ſuſpenſos recipiēdo ordines ſacros. Immo ſi Epiſcopus eos ordinans non ſit ſuus proprius ratione originis, ſeu ille, cui ſuberat quo ad ordines, quando erat ſecularis, remanet ſuſpenſus executione ſuſceptorum ordinum, quamdiù proprio ordinario videbitur expedire ex cap. 8. ſeſſ. 23. & nomine Ordinarij venit Epiſcopus, pro cuius rei confirmatione faciunt dicta a Doctoribus citatis apud Barboſam ad hoc cap. num. 33. Quod ſi bona fide ignorans nullitatem ſuæ profeſſionis recepit ordines, ſicut non peccauit, ita neque aliquam incurrit ſuſpenſionem, quæ vt grauis cenſura ſupponit ad ſui incurſionem peccatum mortale. Dixi iterum de hac re cap. 6. de ratificanda profeſſ. q. 5. §. Secundò, vbi aſſerui ratione patrimonij nullam incurrere pœnam iuris, cum non extet. Vide Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 43. vbi dat modum recipiendi ordines ſine peccato; ego autem dico, eum eſſe verum modum eius, qui ratificat profeſſionem apud Deum, is enim cum euadat verus Religioſus, ſine peccato poſtea poteſt recipere ordines, & alijs priuilegijs gaudere.

33 Abſoluendi facultas validè confertur à Superiore, ſeu etiam ab Epiſcopo nulliter profeſſo; ratio eſt, quia huiuſmodi facultas non pendet à profeſſione, neque eſt actus proprius profeſſorum, ſed communis omnibus Sacerdotibus, vt patet de Nouitijs Sacerdotibus, quibus Superior poteſt delegare hanc poteſtatem, ex probatis reſol. 4. quæſt. 12. immo & Secularibus ex probatis reſol. 2. quæſt. 11. ergo multo magis nulliter profeſſo, cum non ſit merus Secularis, neque Nouitius, ſed quid medium inter Nouitium, & profeſſum, quare cum non ſit incapax huius ſpiritualis Officij validè recipit iuriſdictionem. Nec dicas verè non recipere iuriſdictionem, niſi ex titulo colorato, & errore communi, quia ſuperior putat ſe conferre poteſtatem ſuo ſubdito profeſſo, ſicut dum approbat Nouitium ſcit ſe talem approbare, & non profeſſum, ergo verè in ſe non eſt talis, ſed Eccleſia ob bonum publicum animarum ſupplet iuriſdictionem, quam nulliter contulit Superior, iuxta ea quæ dicta ſunt reſolut. 2. quæſt. 3. Vnde ſi ſciat nullitatem ſuæ profeſſionis eo caſu peccat recipiendo poteſtatem, & quoties illam exercet, & tenetur ſe abſtinere, ſi non ratificat profeſſionem. Quia verè recipit a Superiore eam poteſtatem, & non ab Eccleſia ſupplente, vera enim profeſſio non eſt titulus verus, neque inualida coloratus, ſed delegatio à Superiore facta ſortitur ſuum effectum ex eo quod talis Religioſus ſit malè profeſſus non dicitur incapax ad hoc munus; diceretur verò incapax ſi eligeretur in Priorem, nam electio ipſo iure eſt nulla, cum nullus eligi poſſit, niſi ſit expreſsè profeſſus cap. Nullus Religioſus 28. de elect. in 6. ac proinde vti Parochus ſuorum Fratrum non reciperet adiunctam iuriſdictionem ordinariam audiendi ſacramentaliter illos, quia hæc confertur dependenter à collatione Prioratus, qui cum inualidè ſit collatus ob illud impedimentum, & ab eo pendeat conſequens iuriſdictio ordinaria, hinc ſit, quod Superior neutrum confert;

fert; bene verum eſt, quod Eccleſia ſupplet hanc iuriſdictionem, cum adſit titulus coloratus, nempè Prioratus inualidè collatus, & error communis, quia reputatur ab omnibus verè profeſſus. Is autem ſuperior ſcienter electus peccat mortaliter, & tenetur vel renunciare officium, vel ratificare profeſſionem, aliter eſt in continuo peccato mortali. Itaque ille ſimplex Sacerdos dicitur capax huius delegationis; neque Superiores dantes illi licentiam, habent intentionem admittendi præcisè illum quatenus profeſſum, ſed ſimpliciter approbant talem Patrem Sacerdotem in Confeſſarium præſcindendo à formali ratione profeſſionis.

Sed quid dicendum, quando in Religione eſt Statutum expreſsè prohibens, ne huiuſmodi facultas audiendi Sacras Confeſſiones tribuatur alicui Sacerdoti, niſi ſit profeſſus, an tunc nulla ſit collatio? Diſtinguo, ſi Statutum continet Decretum irritans, tunc collatio eſt nulla, aliter tenet, quia cenſetur eſſe ſimplex prohibitio.

34 Abſolutio recepta intra Religionem etiam à reſeruatis Papæ à Confeſſario ſolum in Religione approbatus, præcisè ex eo capite, quia eſt inualidè profeſſus, tenet. Ratio eſt, quia Nouitij, Tertiarij, & reliqui perpetuò Commenſales viuentes cum clauſtralibus quo ad Sacramentum Pœnitentiæ ſubdunt Prælatis, & Confeſſarijs tantum Regularibus ex probatis reſolut. ſecunda, quæſtione quarta, & reſolut. quarta, quæſtione 5. & reſolutione 34. quæſtione 15. & 16. vbi plenius id probaui, vbi etiam conſtat gaudere priuilegijs abſoluendi à reſeruatis, & melius reſolut. 9. quæſt. 14. Sed nulliter profeſsi non ſunt deterioris conditionis Nouitijs, & alijs infinitis perſonis, horum enim ſtatus medius eſt inter Nouitios, & profeſſos, quibus magis accedit. Confirmatur, Tum quia nulliter profeſſus adhuc dicitur ſubditus Prælato Regulari, nam eius Superior dicitur Seſsione 25. capit. decimonono, ibi: *Niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo.* Tum quia in caſu noſtro defectus nullitatis non prouenit ab ipſo, ſed à Superioribus. Ergo ratio non dictat, eum eſſe priuatum his ſpiritualibus beneficijs. Verum quidem eſt, quod ſi non ratificat profeſsionem ſaltem apud Deum, poſtquam cognouit eius nullitatem, eſſe in ſtatu peccati mortalis, ſi non vult exire, & conſequenter ex hoc capite ſit nulla confeſsio, quia non remouet obicem peccati mortalis. Ita ſentio contra Sanchez lib. 7. diſput. 37. num. 42. vbi tenet, non poſſe abſolui à peccatis, neque reſeruatis Papæ, vel Epiſcopo, quem ſequuntur Bonac. quæſt. 2. de clauſ. par. 10. diff. 1. num. 2. §. Secundo. Vecchius diſput. 14. de Nouit. dub. 2. num. 10.

35 Diſpenſationem votorum, & ſimilium, quæ cõcernunt ſpiritum, benè recipere poteſt, quia non eſt deterioris conditionis Nouitijs, Tertiarijs, & alijs perpetuò commenſalibus, quibus cõceduntur huiuſmodi priuilegia, vt docui locis præced. §. Abſolutio, & in terminis de diſpenſatione votorum in Religione noſtra notaui reſol. 2. q. 4. ex indulgentia diuerſorum Pontificum, ergo idem dicendum de nulliter profeſsis, nullus enim negabit hos carere priuilegijs fori, & canonis, dum ſunt in Religione, ſicut gaudent Nouitij, & Tertiarij, ex Conſtit. *Dum intra*, Leonis X. apud Quar. verſ. Priuilegia Regul. Confeſſ. pag. 127. & confirmauit demum Sacra Congreg. ſub die 20. Decembr. 1616. cuius Decretum refertur a Nald. verſ. Clauſura numer. 7. & in libello noſtrorum priuil. in fine pag. 97. dicunt enim Leo, & Sacra Congregatio, quod Tertiarij collegialiter viuentes gaudent omnibus priuilegijs, quibus fruuntur Fratres, cum quibus vitam ducunt regularem, ergo nulla eſt ratio excludẽdi nulliter profeſſos, cum in hoc ſaltem æquiparari illis debeant; oppoſitum ſentiunt ſupracitati.

Diſpenſatio autẽ in ordine ad Prælaturas, & dignitates eſt inualida, cum ſit in ordine ad officia Religionis, quorum profeſsi verè tãtummodo ſunt capaces, vt mox dicam.

36 Irritatio locum habere non poteſt in his, ſicut neque habet in Nouitijs, & Tertiarijs, quia omnes iſti non ſunt ſimpliciter, & perfectè ſubditi Prælato Regulari, ſicut profeſsi, quod requiritur inſpecta Prælati, vt valeat irritare vota, & ſimilia. Infra reſol. 14. quæſt. 30. num. 62.

37 Electionis tàm actiuæ, quàm paſsiuæ iſti ſunt incapaces, quia ſunt actus competentes ſolum profeſsis; nam profeſſus ſaltem tacitè debet eſſe, qui intendit eligere, cap. Ex eo, quod 32. §. fin. de elect. in 6. Vt vero quis eligatur ad Abbatiam, vel aliam prælaturam, debet eſſe expreſsè profeſſus, cap. Cu in magiſtrum 49. de elect. ibi tamen non diſtinguit de tacita, aut expreſſa, ſicut facit cap. Nullus 78. de elect. in 6. & in Clement. Ne in agro, §. Cœterũ de Statu Mon. addẽdo huiuſmodi expreſſam profeſsionem requiri etiã in aſſumpto ad adminiſtrationem; & in prædictis adeſt Decretum irritans, quamuis citata iura loquantur ſolum de Prælaturis, locum tamen habent etiam in dignitatibus, & perſonatibus, vt Definitoratus, Cuſtodiatus, Diſcretatus, &c. Vide Doctores ſuper dicta capita Suar. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 2. Sigism. Capuc. dub. 90. de elect. Lauor. tit. 3. de elect. c. 16. num. 127. & 128. vbi alia iura, & Doctores refert. Idem pœnitus dicitur de Monialibus, quæ nõ poſſunt eligere, niſi ſint ſaltem tacitè profeſſæ, neque eligi, niſi expreſsè profecerint, cap. Indemnitatibus 43. eod. in 6. Trid. ſeſſ. 25. cap. 7. Lauor. tit. 4. cap. 24. a num. 1. ad 9. Concluditur ergo ex his nulliter profeſsum non poſse eligere, neque eligi, aliter peccat mortaliter vſurpando ſibi ius alienum in re graui, poſito quod ſciat nullitatem ſuæ profeſsionis; qui ſi nolit remanere in Religione, excuſatur à peccato eligẽdo, & acceptãdo electionem de ſe factam, modo non poſsit ſe abſtinere ſine graui nota, & præiudicio; quod ſi intendit remanere, debet ſuam profeſsionem, antequam ad illos actus accedat, ratificare, quia nulla neceſsitas adeſt, & rationabilis cauſa illum excuſandi, cum per ratificationem reddendo ſe aptum, tollatur excuſatio infamiæ, vel præiudicij. Ita ſentiunt Angles p. 2. de voto q. Vn. art. 1. diff. 4. Rodr. p. 2. c. 92. nu. 5. peccare mortaliter, apud Sãch. lib. 7. diſp. 37. nu. 42. & ipſe ibidem, & num. 37. quẽ citat Portel. verſ. Profeſsio num. 43. 44. Compend. reſol. 101. num. 73. Vecchius diſp. 14. dub. 2. num. 9. vbi alios citat.

Digitized by Google

Delegatio iuriſdictionis cõtentioſæ collata nulliter profeſſo eſt ipſo iure inualida, quia caret fundamento veræ profeſſioois, in qua ſolidantur huiuſmodi officia, ſicut dixi de reliquis officijs per electionem acquirendis.

Obſeruandum autem eſt ſic nulliter profeſſum aſſumptum ad aliquod officium iuriſdictionis, & Prælatum validè agere quoſcumque actus ſiue tẽporales, ſiue ſpirituales, modo concurrat cum huiuſmodi titulo colorato adepti inualidè officij error communis, nempè, vt ab omnibus putetur, & teneatur verus profeſſus, & realis officialis, per l. Barbarius, ff. de off. Prætor. titulus enim coloratus, & error communis tribuunt iuriſdictionem nõ habenti, vt ibidem docent omnes Doctores, modo nõ deſit aliquod requiſitum iure naturali, aut Diuino, vnde non Sacerdos talis putatus electus in priore, inualidè abſoluit ſuos ſudbitos, ſiue ſit profeſſus, ſiue non, quia deeſt illi ordo Sacerdotalis requiſitum iure Diuino ad abſoluendum Sacramentaliter. Ita in caſu noſtro de inualidè profeſſo docet Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 38. vbi id latius more ſuo probat.

38 Graduati, vti Magiſtri in Theologia, vel Doctores Sacrorum Canonum, Lectores, & huiuſmodi videntur inualidè acquirere huiuſmodi gradus intra Religionẽ, quia dependent a vera profeſſione, vt probatur ex priuilegijs huiuſmodi gradibus annexis, vt ſunt votum cõſultiuum, ſeu deciſiuum, ius eligendi actiuè, & paſſiuè, ius præcedentię, quę ſolis profeſſis verè competunt. Vnde in Ordine Minorum de Obſeruat. Lector poſt abſolutionem quatuor curſuum vtitur voce actiua, & paſſiua in capitulo Prouinciali ex Pij V. Conſtitut. *Paſtoralis Officij*, apud Confect. pag. 224. Vnde Compend. reſol. 91. Si verò ſermo ſit de illis, qui inſignia Doctoratus extra recipiunt, vt accidit in mea Religione, puto tenere Doctoratum, & à nulliter profeſſo acquiri hanc dignitatem, ratio eſt, quia habens hanc facultatem doctorandi, limitatam non habet ad hanc, vel illam perſonam ſub tali ſtatu reali, ſed indifferenter perſonam ſcientificam, & approbatam, nam cohoneſtant hac dignitate quoſcumque ad ſe accedentes, ſi ſint digni, ſiue ſint Regulares, ſiue Seculares, ſiue Eccleſiaſtici; facultas verò cõceſſa Religioni doctorandi eſt tãtum in ordine ad profeſſos, vnde limitata cauſa non poreſt producere niſi limitatum effectum. Neque licentia conceſſa à Superiore recipiẽdi inſignia doctoratus extra Religionem impedit conſecutionem huius dignitatis, cum non dependeat ab illo Generali priuilegio Papali doctorandi intra Religionem, ſed ab eius ſuperioritate in quantum illi ſubijcitur quo ad actus externos, ſicut ſubijciuntur etiam Nouitij, & perpetuo commenſales, quæ Superioritas, a qua pendet licentia illa, cum ſit communis profeſſis, & non profeſſis, non dicitur coarctare licentiam ad vere profeſſum tantum, ſed ad profeſſum, ſiue validè, ſiue nulliter. Verum quidem eſt, quod Superiores poſſunt illis auferre vſum priuilegiorũ ipſius Religionis; immo ipſe ſciens nullitatem ſuæ profeſſionis peccat mortaliter ingerendo ſe in electionibus, iuxta quod dixi ſupra §. Electionis. Ratione tamen Magiſterij receptionis, & actuum propriorum Doctoratus non peccat, cum ſit verus Doctor; peccat vero ſi inſignia recepit intra Religionem, quorum erat incapax, cum intra Religionem conferantur ſolis profeſſis.

Nota ſuperius dicta, & inferius exponenda habere locum proportionaliter non ſolum quando quis eſt nulliter profeſſus defectu loci deſignati, ſed etiam reſpectu cuiuslibet impedimenti, & cauſæ inducentis nullitatem profeſſionis; profeſſio enim quatenus ſimpliciter nulla, & non prout eius nullitas prouenit ab hac, vel illa cauſa, deſtruit huiuſmodi effectus, & priuilegia in profeſſo inualidè, etiam poſt quinquennium, quia licet Eccleſia habeat eoſdem profeſſos ob præſumptam ratificationem apud Deum, tamen ſi vere non ratificauerunt adhuc dicuntur improfeſſi, & incapaces actuum profeſſorum.

39 Vndecimo, patet ex inductis in præcedentibus præſertim §. Abſolutio, & §. Diſpenſationem, nulliter profeſſum gaudere priuilegijs profeſſorum; Summi enim Pontifices, dum concedunt priuilegia, vtuntur ſimilibus verbis. *Fratres, ſeu Religioſos veſtros Regulares, fauoribus proſequi cupientes, &c.* Quæ verba communia ſunt omnibus perſonis vitam Religioſam degentes ſub obedientia Superioris, ſiue ſint Nouitij, ſiue Tertiarij, ſiue profeſſi etiam nulliter, dato enim quod notoria ſit nullitas profeſſionis alicuius, numquid non dicetur adhuc Frater, Religioſus? certè dicetur; non enim eſt Clericus, neque Secularis perſona ſubdita Epiſcopo, aut poteſtati Seculari, ſed adhuc ſub obedientia Prælati Regularis, vt docui ſupra §. Abſolutio, ergo Religioſus eſt, ac proinde gaudet priuilegijs Regularium, in quantum non pendent, neque ſupponunt veram profeſſionem, ſed communia ſunt tàm profeſſis, quàm non profeſſis.

40 Duodecimo, nulliter profeſſus defectu loci deſignati, ratificando ſuam profeſſionem, nulla interpoſita habitus ſpoliatione, à nullo poſſe moleſtari ſuper dicta iura, dignitates, Prælaturas, exercitia ordinum, & contractus celebratos, vt apertè colligitur ex eodem Breui §. Decernentes.

41 Decimotertio, puto poſſe improfeſſum facere nullã declarare ſuam profeſſionem ad eum effectum, vt mutet contractum, vel alium actum factum, ſicuti poterat antequam primo profiteretur, quia nullum ex hac declaratione video abſurdum, neque ex parte ipſius de nouo contrahentis, cum non ſit verè profeſſus, vt conſtat in foro etiam externo, ac proinde videtur habilis ad contrahendũ de nouo, relictis prioribus contractibus vti nullis, in quantum pendebant quo ad ſuum eſſe a profeſſione, in alijs enim, qui ab ea non pendebant, nil immutare poteſt. Et hoc habet locum etiam in teſtamentis, & donationibus factis cauſa mortis, quia non confirmantur, neque ſortiuntur ſuos effectus, niſi poſt mortem naturalem profeſſi in Religione capaci bonorum in communi, vt docent communiter cum Sanch. lib. 7. cap. 3. num. 55. quem cum alijs ſequutus ſum cap. 5. de effectibus profeſſionis q. 33. Immo etiam ſi confirmaretur per mortem ciuilem, adhuc illud mutare poſſet,

quia

quia mors ciuilis ſequitur ſolum ex vera profeſſione. Hæc autem declaratio cum non ſit in ordine ad egreſſum, ſed ad cõtrahendum fieri poteſt etiã à ſolo Epiſcopo, vel à ſolo Prælato Regulari, quia diſpoſitio Trident. loquitur in ordine ad egreſſum à Religione. Neque obſtat cap. 16. ſeſſ. 25. de renuntiationibus intra duos menſes ante profeſſionem faciendis de licentia Epiſcopi, ſeu eius Vicarij, quia illa prior profeſſio vti nulla non eſt conſideranda, non enim præſtat impedimentum, quod de iure non ſortitur effectum, Reg. 12. in 6. & iuxta mentem Concilij ſufficit illam, renuntiationes, & contractus fieri ante veram profeſſionem, licet intermediet multum temporis inter annum Nouitiatus, & profeſſionem, vt docet Sanch. lib. 7. cap. 5. num. 82. quam ſequutus ſum cap. 3. de admittentibus ad profeſſ. quæſt. 57. §. Tertium.

42 Decimoquarto, quamuis Sanctiſſimus in eo Breui non vtatur verbo. *Ratificationis.* Sed his verbis. *Ad profeſſionem denuo emittendam.* Sub §. Motu proprio, nihilominus tamen hæc verba idem ſignificant, quia qui ratificat, dicitur profeſſionem, quam prius nullam fecerat, de nouo emittere, vt docui cap. 6. de profeſſione ratificand. quæſt. 1. dictio enim: *Denuo.* eſt relatiua actus in præterito geſti, idem enim eſt, ac idem rurſus fieri, vt aduertit in ſimili Nau. tom. 4. de reſtit. ſpoliat. oppoſit. 7. num. 36. per l. Cum prior ff. de diſtr. pign. Confirmatur ex literis Sacræ Congregationis ſupra allatis §. Primo.

43 Decimoquintò, tempus tranſactum in probatione in loco nondum deſignato non eſt continuãdum cum ſequenti poſtquam locus fuit deſignatus, quia Nouitiatus peractus eo præterito tempore fuit nullus, ac proinde Nouitiatus iam ingreſſi incipit a die deſignationis, & non ante, & in hoc nulla dubitatio.

44 Decimoſextò, habens occultum huiuſmodi defectum, vt quia nemo aduertit ad hoc, neque Superiores petunt nouam profeſſionem, poteſt ſe ſolo coram Deo de nouo profiteri, immo ſi intendit remanere in Religione debet ſub obligatione peccati mortalis profiteri, quia ſic manendo illuderet Religionem, & vti filius adulterinus illi in multis, & propriæ animæ graue præiudicium afferret, vt probaui cum Doctoribus capit. ſexto de profeſſione ratific. quæſt. 3. cum alijs Doctoribus. Si verò defectus eſt notorius Superiores poſſunt, immo debent eum cogere ad alterum, vel ad exeundum reclamando, vel ad ratificandum etiam publicè, cum talis ratificatio in nullo illi præiudicet, aliter Superiores ſic illum tolerantes cooperantur eius peccato, niſi ſciant illum ſecreto ratificaſſe, & volendo remanere ſe ſubijcit Superiori Regulari, qui proinde illum cogere debet ad profitendum, vt de alijs nulliter profeſſis docet Bonac. quæſt. 2. de clauſ. parte 10. diff. 1. numero 2. §. Secunda, Compend. reſol. 101. num. 75.

45 Decimo ſeptimò, Generalis, & Procurator Generalis tenentur ſub mortali procurare à Sede Apoſtolica confirmationem locorum, vbi habent Nouitiatum nondum legitimè inſtitutum, vt Papa præcipit in ſuo Breui §. Cęterũ, & hoc in executionem Decreti Clem. VIII. cui dedimus initium huius conſilij, quod omnino intendit eſſe obſeruandum. Confirmatio iſta refertur ad loca erecta in Nouitiatum ſine Breui Apoſtolico, nam erecta iuxta Decretum Clementis non egent noua approbatione, ſruſtra enim petitur, quod iam habetur.

46 Decimo octauò, Sanctiſſimus per ſuum Breue nulla ratione directè, neque indirectè dat facultatem Ordinarijs locorum cognoſcendi hanc cauſam nullitatis profeſſionis, neque dimittendi nulliter profeſſos, inde enim ne verbum quidem de hac facultate habetur, immo pęnitus oppoſitum colligitur, dum cupiens, vt maneant in vocatione, qua eos Dominus vocauit, tradit modum ratificandi profeſſionem nullam, ad quod vt illos alliciat, mãdat Superioribus, vt de nouo profitentibus reſtituant omnes gradus, honores, locũ, & cœtera huiuſmodi, vt videre eſt §. Eoſdem, quæ antea habebant, ac ſi verè profeciſſent prima vięe. Intentio igitur Sanctitatis ſuæ eſt, vt non expellantur, neque dimittantur virtute huius Breuis, vt etiam probaui ſupra §. Primo.

Quæres 3. An Ordinarij locorum cum nulla ratione potuerint dimittere hos Religioſos vigore illius Breuis, in cuius virtute id fecerint, ſeu potuerint facere.

47 Reſpond. Ordinarij locorum ſolius Tridentini facultatę freti illis conceſſa cap. 19. de Reclamat. ſeſſ. 25. potuerũt illos dimittere, & non alio titulo, niſi in hoc ſpecialiter delegati à Sede Apoſtolica. Probatur hoc, quia hoc iudicium eſt ſolius Summi Pontificis, iudicare de nullitate profeſſionis quia agitur de voto ſolemni profeſsionis teneat, necne, & ſicut ſpectat ad Papam tantum in eo validè diſpenſare in aliquo caſu vrgentiſsimo valdè, vt docet communior ſententia, ita & per conſequens in caſu nullitatis eiuſdem eſt ferre iudicium, connexorum enim idem eſt iudicium, cap. Si quis 7. 1. q. 3. iuncta gloſ. verſ. Neutrum, ex cap. Quanto 3. de iudic. ex cap. Tranſlato 3. de conſtit. eſt eo magis, quia aliqui negant poſſe Papam in eo diſpenſare, ergo multo magis id negandum eſt Ordinarijs locorum, quando agitur de eius nullitate, cuius iudicium iſti Doctores admittunt Papæ, non autem Ordinario, quia præſefert aliquam ſpeciem diſpenſationis, quandoque enim tenet votum, vel ſaltem dubium eſt, quod reputatur nullum; vnde cum res ſit magnæ conſiderationis, cauſa referenda eſt ad Summum Pontificem, cap. 2. diſt. 12. cap. Vt debitus honor 59. de appellat. ad finem cap. 3. de Baptiſmo, & in ſpecie caſus noſtri de nullitate profeſsionis ante Concilium, cauſa referebatur ad Papam, vt videre eſt cap. Porrectum, c. Cũ ſimus, cap. Sicut tenor, cap. Sicut nobis, cap. ex parte, de Regul. vt latius id probaui in mea oppoſitione, de qua infra §. Tertia ratio. Et nouiſsimè Vrb. cognitionẽ huius noſtri caſus auocauit ad Sacr. Congr. per ſuum Decretum, quod retuli reſol. 23. Ergo Epiſcopi, & quicumquo alij Prælati, & Iudices ex ſe nullum ius habent cognoſcendi huiuſmodi cauſas niſi ex facultate illis delegata in Tridentino loco citato eiſdem limitata intra quinquennium a die emiſſæ profeſsionis nullæ, ad quod iudicium

procedere habent Superior localis vbi Religioſus emiſit profeſſionem ſimul cum Epiſcopo, vel eius Vicario eiuſdem Diœceſis, vbi profeſſio fuit emiſſa, vt de loco profeſſionis declarauit Sacra Congregatio ſub die 1. Decemb. 1593. teſte Armend. in Addit. ad recopil. legum Nau. lib. 2. tit. 18. l. 7. de Religione num. 13. de Superiore, qui debet eſſe localis, vbi Nouitius emiſit profeſſionem, & nõ Religionis ideſt Generalis, aut Prouincialis, teſtatur Sellius in Selectis Canon. c. 80. num. 10. deciſum in Meten. & Romana 7. Aprilis 1629. apud Barboſam ad hoc c. 19. ſeſſ. 25. num. 23. & vterque iudex Epiſcopus Superior copulatiuè procedere debent, alias nullum eſt iudicium, Aloyſ. Riccius in praxi aurea reſol. 20. teſtatur ita fuiſſe reſolutum, apud Barboſam cit. nu. 24. Igitur ſolus ordinarius loci, vbi Nouitius emiſit profeſſionem ſimul cum eius loci Superiore poteſt, & ſolum intra quinquẽnium audire reclamantem, & dimittere, virtute Tridentini.

Secundum igitur hunc modum procedendi in materia reclamationis potuerunt Ordinarij locorũ ſimul cum Superiore locali audire, & dimittere reclamãtem in hoc etiam ſpeciali caſu probata profeſſionis nullitate, quia hoc impedimentum eſt de illis, de quibus diſponit Sacrum Concil. vt pluribus probaui reſol. 23. de reclamat. initio contra Peyrinum, & contra Miccenum in mea oppoſit. infrà, & c. 7. de reclamat. q. 17. putantem eſſe impedimentum perpetuum, ac proinde extra diſpoſitionem Trid. Igitur cum ſit impedimentum ad tempus, & contentum in Tridentino poterunt Ordinarij de illo ferre iudicium, ſeruatis tamen conditionibus ſupra poſitis.

48 Peyrinus tom. 3. priuil. cap. 12. ſuper hoc Breue refert duo fundamenta, ſuper quæ locorum ordinarij ſedebãt ad hoc iudicium ferendum. Primũ eſt, quia, inquit ipſe, multi Epiſcopi habitu Regulari ſpoliauerunt quamplures Religioſos ex eo ſolum, quod Religio non potuit probare locum, in quo tales Religioſi fecerunt Nouitiatum, fuiſſe approbatum. Secundum eſt, quia reclamauerunt infra quinquennium iuxta Tridentinum, quod hãc facultatem audiendi eos tribuit Ordinarijs. Impugnat ibidem vtramque dicendo, quod Superiores contra primum impedimentum poſſunt adducere præſcriptionem, quam vult habere locum hic, addendo Conſtitutionẽ Papæ vti odioſam ſtrictè fuiſſe interpretandam. Ad quæ dico, conſtitutionẽ ſatis per ſe eſſe claram, & ideò nõ indigere interpretatione; & nego præſcriptionem, & quo ad tempus, & quo ad locum; nam ratione temporis non potuit currere cum nondum tranſacti ſint 40. anni a data Decreti 20. Iun. 1599. ad datum Breue 2. Apr. 1631. non enim ſufficit tempus 30. annorum cum ſit quid Eccleſiaſticum, vt notum eſt, requirẽs ſpatium 40. annorum; ratione verò ipſius rei, ſeu loci deſignati non poteſt habere locum præſcriptio, cum ſit fundata in mala fide, neque ipſa ignorantia huius iuris excuſat præſcriptionẽ, Nau. conſ. 2. de præſcript. præterquamquod in hoc caſu non præſumitur bona fides, neque poteſt excuſare ignorantia iuris in fine externo, quia Clem. VIII. mandauit in ſuis Decretis huiuſmodi Conſtitutiones, & ſimiles ſæpius legendas eſſe in publica menſa, vt poſtremò mandauit legi ſaltem bis in anno Vrbanus VIII. in Decretis de eiectis, & Apoſt. Secundum impugnat probando, hoc impedimentum non contineri ſub Tridentino, ſed male, ideo ego oppoſitum probaui reſol. 23. contra ipſum.

Alij demum ordinarij tentauerunt eoſdem licẽtiare etiam poſt quinquennium aſſerentes hoc impedimẽtum eſſe perpetuum, ac proinde extra Trident. qua ratione vnica non probata vſus fuit infraſcriptus D. Franciſcus Miccenus I.C. tunc Vicarius Capitularis Brixienſis in ſequenti allegatione ſe defendendo apud S. C. iuxta eiuſdem literas ad eumdem directas, quas ſupra retuli.

Deus ſit mihi adiutor pro veritate.

49 FElicis recordationis Clemens Papa Octauus per eius Decreta diei 12. Martij 1596. & 20. Iunij 1599. ad reſtituendam Regularem diſciplinam, ex quo in omnibus Monaſterijs, ijs præſertim quæ maiori reformatione indigebant, ſinguli ad Religionem venientes recipiebantur, cui malo occurrere volens, per eius Decreta ſtatuit quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam conuerſos niſi in Conuentibus, Monaſterijs, & domibus, auctoritate S. Sedis Apoſt. propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis recipere, aut receptos ad profitendum admittere vllo modo auderent, quinimmo contra primam publicationem receptos, etiam ſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gererent, poſt præfat. verò vltimi Decreti in Romana Curia publicationem omnino eijcere deberent. Receptiones verò, & profeſſiones quaslibet eorum qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcumque effectum ex tunc decreuit, & declarauit.

Dubitatur, an qui contra formam, & diſpoſitionem prædictorum Decretorum habitum Religionis ſuſceperunt, & profeſſionem emiſerunt in Conuentibus non deſignatis à Sancta Sede Apoſtolica ante, & poſt quinquennium poſſint ab ordinario audiri, & declarari ſuſceptionem habitus, & profeſſionem huiuſmodi eſſe factam contra formam, & diſpoſitionem præfatorum Decretorum, & propterea nullam; irritam, & inualidam ad quemcumque effectum in dictis Decretis declaratam?

Dicimus affirmatiuè poſſe, nec eis obſtare diſpoſitionem Sacri Concilij Tridentini ſeſſ. 25. cap. 19. de Regularibus vbi cauetur. Regularis prætendens, per vim, & metum, vel ante ætatem debitam profeſſum eſſe, aut quid ſimile, velleque habitum dimittere quacumque de cauſa ſine licentia Superiorum, non audiatur, niſi infra quinquennium tantum a die profeſſionis, & tunc non aliter niſi cauſas quas prætenderit coram Superiori ſuo, & ordinario deduxerit.

Quia Concilium ibi eſt fundatum in profeſſione tacita, quæ non intrat, nec poteſt intrare modo aliquo in dictis Decretis, & Conc. ibi loquitur de

tur de

Digitized by Google

tur de impedimentis ad tempus non autem comprehendit perpetuò inhabiles, & illa particula (aut qnid ſimile) poſita eſt ad maiorem declarationem, vt clarius percipiatur, mentem Concil. fuiſſe loqui de quocumque impedimento ad tempus profeſſionem irritanti, & illa verba (vel quacumque ex cauſa) ſe reſtringere ad perſonas habiles l. vt gradatim §. ex lege. ff. de muner. & honor. Petrus Rebuffus tractatu de pacifica poſſeſſione, numero 172. cum alijs ibidem longa manu citatis. Sigiſmundo Scaccia tractato de iudicijs libro 2. cap. 1. quæſtione 8. numero 88. in fine, & vt optimè dicit Thomas Sanch. tractato de Matrimon. libro ſeptimo, diſputat. 37. numero 32. cum alijs ibidem per ipſum citatis, vbi dicit eam regulam loquentem per ſignum vniuerſale (quicumque) reſtringi ad perſonas habiles. Quia euidens abſurdum ſequeretur ex oppoſito nimirum mulierem in virorum Monaſterio profeſſam ſexu mentito non poſſe poſt quinquennium eijci; vlterius quod oppoſitum cederet in graue Religionis detrimentum, cogeretur enim effectum inhabilem per ſua ſtatuta à Summo Pontifice confirmata retinere, ex quo quinquennium tranſactum ſit à profeſſione irrita doloque facta, atque ita Decretum fauore Religionis æditum in ipſius detrimentum reſultare contra. l. quod fauore. ff. de legibus, & regulam, quod in gratiam de regulis iuris in 6. & inhabilis ille ex ſuo delicto commodum reportaret contra cap. tua, de Clericis non reſidentibus cum multis ſimilibus, quæ affert Tiraquellus de de retract. lignagg. §. 1. gloſſ. 9. numero 68. & ita hanc concluſionem videtur tenere expreſsè Nauar. libro tertio, conſ. titulo de Regularibus in prima editione conſilio 5. numero 12. & conſil. 25. numero 2. & vlterius in ſecunda editione conſil. 26. numero 2. conſil. 48. numeto 2. in fine, vbi indiſtinctè ait profeſſum contra ſtatutum validum inhabilitans poſſe eijci, tenerique ipſum egredi, niſi Pontificiam diſpenſationem impetret, nec reſtringi ad quinquennium, vt poſſit expelli. Hinc deducitur hos inhabiles quocumque tempore tranſacto reclamantes contra profeſſionem audiendos eſſe via ordinaria, tum quia Tridentinum claudens aditum ad reclamandum poſt quinquennium, non loquitur de his inhabilibus, tum quia quamuis contra præſumptionem iuris, & de iure non admittatur probatio directa, quæ ad eneruandam ipſam præſumptionem tendat, admittitur tamen indirecta, qua probatur qualitates ad eam præſumptionem requiſitas minimè reperiri, ſicut contra præſumptionem iuris, & de iure Matrimonij initi per copulam ſponſalia ſubſequentem admittitur probatio concludens, non interueniſſe copulam, aut ſponſalia, aut illa prius diſſoluta fuiſſe, & ratio eſt cum lex conſtituat certas qualitates ad hanc præſumptionem inducendam, neceſſarium eſt admitti probationes concludentes aliquam ex qualitatibus petitis deficere, ſic ergo cum qualitas requiſita, vt ea præſumptio Trident. locum habeat, ſit, ne profeſſus ſit inhabilis, admittetur vtique probatio eam inhabilitatem concludens.

Eo magis in caſu noſtro in quo Papa poſt Concil. Trident. ad reſtituendum Regularem diſciplinam, ne omnes venientes ad Religionem in ſingulo Conuentu paſſim reciperentur, ſtatuit formam ſub pœna, ex tunc nullitatis, & inualiditatis profeſſionis ad quemcumque effectum, quæ forma eſt ad vnguem ſeruanda, aliàs quid quid contra, & præter eam fit nulliter, & inualidè fit. l. cum his §. ſi prætor. ff. de tranſaction. l. hac conſultiſſ. §. non ſubſcriptum. ff. de teſtamentis cap. cum dilecta de reſcriptis, & omnes Doctores nemine diſcrepante id aſſeuerant, idcirco ſuper hoc congeriem allegationum prætermittimus.

Non eſt dubitandum ordinarium eſſe iudicem competentem huiuſmodi cauſarum, quia nefas eſſet dicere in Ciuitate non eſſe iudicem qui ſuper huiuſmodi nullitatibus, cognoſcere poſſit, ex quo fruſtra leges condereneur, niſi eſſet in Ciuitate qui ius ſuper eis dicere poſſet. l. ſecunda, §. poſt originem ff. de orig. iur. cap. vbi periculum §. præterea de electio. in ſexto, & ſic fruſtra Papa ita decreuiſſet, niſi eſſet in Ciuitate qui ius ſuper huiuſmodi Decretis diceret, & pariter nefas eſſet dicere Papam nolle ordinarios ſuper huiuſmodi nullitatibus cognoſcere poſſe, cum ex diſpoſitione Sacr. Concil. Trident. ſeſſione 24. cap. 20. de reformatione cauſæ omnes in prima inſtantia ad ordinarium ſpectent, & Papa non prohibuerit Ordinarijs cognitionem cauſarum huiuſmodi, ſed reliquerit ſub diſpoſitione iuris communis.

Ordinarij cognoſcentes cauſas huiuſmodi, & inuenientes non eſſe ſeruatam formam prædictorum Decretornm, non annullant profeſſionem, ſed declarant non fuiſſe ſeruatam formam huiuſmodi Decretorum, ex quibus ab initio ex tunc ad quemcumque effectum annullantur profeſſiones emiſſæ contra formam præfatorum Decretorum. Volens Papa reſtituere Regularem diſciplinam ad ſuum priſtinum ſtatum ſupradicta Decreta emanauit, vt clarè colligitur ex præfatione dictorum Decretorum quæ præfatio declarat mentem Papæ l. prima, circa finem. ff. de origine iuris, l. cum hi. ff. de tranſaction. l. 1. ff. ad Macedon. & ibi Bartol. l. regula in fine, ff. de iur. & fact. ignor. Idcirco Papa ad reſtituendam Regularium diſciplinam, merito impoſuit pœnam nullitatis profeſſionis contra huiuſmodi Decretorum diſpoſitionem faciendæ, ex quo lex, quæ vult particulariter obuiare fraudi dicit non ſolum annullare actum geſtum cum fraude, quia fraus ex ſui natura habet hanc annullationem, ſed dicit annullare actum in quo fraus poteſt emitti, & commiſſa difficilè cognoſci, vt teſtatur Sigiſmundus Scaccia tract. de commerc. & camb. §. primo, quæſt. 1. numero 507. verſic. ſed ego fol. mihi 130. itaut profeſſi contra formam dictorum Decretorum ſtatim, & quando ſeruatis de iure ſeruandis conſtare faciunt emiſiſſe profeſſionem contra formam eorumdem Decretorum ipſo facto profeſſio remanet nulla in foro fori,

ſed in foro conſcientiæ erat nulla a principio prout etiam erat in foro fori, ſed nondum conſtabat, quia Papa ex tunc illam declarauerat nullam irritam, & inualidam ad quemcumque effectum, quæ nunquam tractu temporis conualidari poteſt, ex quo quod nullum in ſe eſt, nullum iuris effectum operari poteſt, cum ſemel irritum fuerit, & ad præteritum non ſit potentia, idcirco quod eſt nullum ab initio tractu temporis non conualeſcit. l. quod ab initio. ff. de reg. iur. cap. non firmatur de reg. iur. in 6. capit. ſi eo tempore de reſcript. & ibi Abba. cap. eum cauſam, & ibi Anch. de elect. Petrus Rebuff. tract. de paciff. poſſeſſione num. 172.

Si poſt quinquennium ſtatutum à Tridentino nulliter profeſſi vigore prędictorum Decretorum cenſerentur verè profeſſi, & non poſſent via ordinaria audiri, fruſtra Decreta Papæ Clementis eſſent condità, inobedientesque ex eorum inobedientia, & fraude commodum reportarent contra diſpoſitionem iuris, quod fraus, & dolus nemini ſuffragatur l. non fraudatur §. nemo, ff. de reg. iur. cap. ſuper lite. §. nos igitur de reſcriptis, cap. ex literis de dolo, & contumatia.

Potiſſimum eſt vnum; & à nemine controuertitur, formam legis, ſeu conſtitutionis eſſe ſeruandam, & quicquid præter, & contra fit, nulliter fit, vt omnia iura clamant, vt ſupra diximus, quod ſi ſecus prætermitteretur, inanes in poſterũ conſtitutiones à Summis Pontific. emanarent, vt à Regularibus obſeruarentur, ſi in re tàm clara ab ipſa Sancta Sede Apoſtolica contra ſuas Conſtitutiones huiuſmodi malè profeſſi tuerentur.

Sed hodie verſamur in re iam declarata à Sanctiſſimo D. N. Papa Vrbano Octauo, quem D. O. M. diù incólumen conſeruet per eius Breue diei 2. Aprilis 1631. per quod declarat profeſſiones contra diſpoſitionem Decretorum Clement. P. Octaui emiſſas eſſe nullas, & irritas his verbis (Cum ſicut accepimus quam plures ordinum, Congregationum, & inſtitutorum regularium profeſſores ad habitum Regularem recepti, probationis annum in Monaſterijs ſeu domibus Regularibus ad id deſignatis, vel ab Apoſtolica Sede approbatis, minimè ſecerint, per indeque iuxta Conſtitutionem Felicis record. Clement. Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri deſuper æditam profeſſio ſubinde emiſſa inualidè exiſtat, ideirco mandauit Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo D. Card. Burgheſio Summo Pœnitentiario, Ordinarijs, & Superioribus Regularibus, vt ſic inualidè profeſſos admitterent ad nouiter profitendum, illos tamen qui ad habitum Regularem aliàs Canonicè recepti fuerunt his præciſis verbis) quatenus omnes, & ſingulos Regulares prædictos qui ad habitum Regularem alias Canonicè recepti Annum probationis in Monaſterijs, ſeu domibus Regularibus ad id deſignatis minimè fecerunt, ſubindeque profeſſiones nihilominus emiſerunt, ad profeſſionem denuo ſeruatis aliàs ſeruandis emittendam, quæ ſic emiſſa illis, & eorum cuilibet tam in foro inferiori, quam exteriori ſuffragari debeat abſque nouo probationis Anno ex ſpeciali huius Sanctæ Sedis benignitate auctoritateque Apoſtolica recipiant, & admittant mandans in fine prędicta Decreta Papæ Clementis Octaui omnino obſeruari.

Ex quo Breui clarè patet profeſſos contra diſpoſitionem Decretorum huiuſmodi eſſe malè profeſſos eorumque profeſſiones eſſe nullas, irritas, & inualidas, diſpoſitionemque Concilij Tridentini in hoc caſu non intrare, dum Papa vult, vt nouiter profiteantur ſeruatis ſeruandis, dictumque Breue admittit ad profitendum nouiter tantum, qui aliàs Canonicè fuerunt in Religione recepti, ſed probationis annum in Conuentibus non deſignatis fecerunt, & nihilominus profeſſionem emiſerunt, & ijs qui minus Canonicè habitum ſuſceperunt dictum Breue non ſuffragatur, ita vt venit in conſequentia ibidem P. intelligere, & velle ſuſceptos ad habitum minus legitimè à Religione expelli, non autem ad nouiter profitendum admitti, nec ſic inualidè profeſſos in Religione retineri.

Propterea omnes qui minus legitimè habitum ſuſceperunt, tenentur à Religione egredi, & habitum dimittere, ſeu diſpenſationem Apoſtolicam impetrare, ex quo prædictum Breue Sanctiſſimi D. N. Papæ Vrbani Octaui eis non ſuffragatur volens omnino Decreta Papæ Clemen. Octaui obſeruari, vt in fine præfati Breuis expreſsè declarauit, & ſeruari mandauit, quæ verba denotant, & volunt, vt qui noluerit ſeruatis ſeruandis nouiter profiteri, vel dictum Breue non ſuffragatur à Religione expelli, & egredi debeat, & ratio eſt, quia aliàs Decreta dicti Papæ Clementis non ſeruarentur ſi huiuſmodi malè profeſſi in Religione remanerent, & retinerentur.

Illi quibus dictum Breue indulſit, ſed nolunt nouiter profiteri tenentur à Religione egredi, ex quo Papa illos non aſtringit ad nouiter profitendum; ſed de gratia ſpeciali eos admittit ad nouiter pro fitendum ſeruatis ſeruandis, quæ verba denotant gratiam, & important, vt capitulariter de nouo ballotentur, & per noua ſuffragia recipiantur, & ipſi pariter ſponte de nouo profiteantur, nec Papa vult, vt ratificent profeſſionem nulliter emiſſam, ſed de nouo ſeruatis ſeruandis profiteantur, & ratio eſt, quia quod eſt nullum ratificari non poteſt, ex quo omne quod non iure fit, iniuria fit, & eſt iniquum l. prima in principio. ff. de iniur. & famos. libell.

Nec obſtat ſi dicatur ordinarium non poſſe ſolum huiuſmodi cauſas cognoſcere, ſed vnitim cum Superiore Religionis, cum loco citato Tridentinum dicat non aliter niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram ſuperiori ſuo, & ordinario.

Quia per eaſdem rationes ſupra deductas tollitur huiuſmodi obiectio cum non intret in caſu noſtro diſpoſitio Tridentini ex rationibus ſupradictis etiam quia ipſimet Superiores Regulares iuxta Decreta prædicti Papæ Clementis ſunt ipſo facto priuati iuriſdictione dignitatibus, & officijs, ex quo admiſerunt prædictos malè profeſſos ad profitendum contra diſpoſitionem, & formam prædictorum Decretorum, & tum etiam quia ſunt partes, & nemo in cauſa propria poteſt iudicare

dicare l. vnica C. ne quis inſua cauſ. iudic. l. qui iuriſdictionem, ff. de iuriſdictione omn. Iudic. Idcirco cauſæ huiuſmodi veniunt cognoſcendæ ab Ordinario tantùm.

Sed reuera valde ſum admiratus, vt in re tam vrgenti, quæ de ſalute animæ tractatur, Superiores Regulares non prouiderint, vel vt huiuſmodi non legitimè, & canonicè profeſſi diſpenſationem ab Apoſtolica Sede impetrent, vel vt egrediatur à Religione, ex quo non video, vt tuta conſcientia in Religione detinere poſſint, & cupio ab eis diſcere hanc rationem, vt quandò ſit realis, & tuta, poſſim ad me venientes ſaltem eorum animæ conſulere, quia huiuſmodi malè profeſſi ſunt de illis, quibus ſupradictum Breue Sanctiſſimi D.N. Vrbani Papæ VIII. non ſuffragatur, & mihi aſſeuerant de nouo modo aliquo velle profiteri, & ſcio abſque diſpenſatione Apoſtolica de nouo validè profiteri non poſſe, quam omninò impetrare nolunt, & quando etiam Papa ipſis illam concederet, ea mihi affirmant nolle vti.

Ita ſentio Ego Franciſcus Micenus Iuris Conſultus ſaluo ſemper meliori, & veriori iudicio.

Oppoſitio ad ſupradictum aſſertum D.D. Franciſci Miceni I.C.

50 Aſſertum ſupradicti Doctoris duo continet. Primum, Ordinarios locorum potuiſſe, & poſſe citra, & vltra quinquennium audire Regulares illos, quorum profeſſio nulla eſt ex eo, quòd Nouitiatum non præmiſerunt in loco deſignato, iuxta Decreta Clem. VIII. Alterum eſt, non obſtare diſpoſitionem Sacri Concilij ſeſſion. 25. capit. 19.

Probat ſuum aſſertum multis, quæ ad ſummam ſubſequentium reduci poſſunt, Primò, quia Concilium ibi fundatur in Profeſſione tacita, quæ non intrat, nec intrare poteſt modo aliquo in dictis Decretis. Secundo, quia Concilium ibi loquitur de impedimentis ad tempus, non autem comprehendit perpetuò inhabiles. Tertio, quia non eſt dubitandum, Ordinarium eſſe competentem Iudicem huiuſmodi cauſarum, quia nefas eſſet dicere, in Ciuitate non eſſe, qui ſuper huiuſmodi iuſdicere poſſet, cauſæ enim omnes in prima inſtantia ſpectant ad Ordinarium ſeſſ. 24. capit. 20. Quarto, ſi non poſſent audiri via ordinaria vltra quinquennium profeſſi contra præfatum Decretum, fruſtra fuiſſet conditum, & profeſſus ex ſua iniquitate commodum reportaret. Quinto, ex Breui ſupradicto Doctor iſte infert Papæ intellectum eſſe, vt ſic profeſſi expellantur à Religione, & non retineantur, aliter non ſeruaretur Decretum Clement. quòd nihilominus Papa de nouo in ſuo Breui mandat ſeruandum. Sexto demum dicit, poſſe Ordinarios cognoſcere ſuper huiuſmodi cauſas ſine Superiore Regulari, & id potius ſupponit, quàm probet.

Dico igitur prædictis non obſtantibus, non potuiſſe, nec poſſe Ordinarios audire Regulares nulliter profeſſos ex non præmiſſo Nouitiatu in locis deſignatis, volentes è Religione exire vltra quinquennium ab illa inualida profeſſione, contra diſpoſitionem Sacri Concilij, ſub qua continetur etiam præſens caſus. Id totum probatur reijciendo ſupradictas rationes vti inſufficientes, aut non ad propoſitum, aut falſas.

Prima ratio deſtruitur, quia hoc caſu inualidè profeſſus poteſt præſumi profeſſionem ratificaſſe iuxta præſumptionem, in qua fundatur Concil. non obſtantibus Decretis illis: tum quia licèt in illis irritetur actus, non tamen perſona perpetuò inhabilitatur, cum de hac re ne verbum quidem: tum quia in eis nullo modo prohibetur ratificatio profeſſionis; tum quia non prohibetur reſpectu defectus integritatis anni Nouitiatus, ergo neque reſpectu loci deſignati, hæc enim duo inſeparabilia ſunt, vt infra conſtat. Præterea hoc omninò certum eſt, quia Papa hac occaſione reſcripta concedit ſub ea conditione, dummodo exponens non ratificauerit profeſſionem tacitè, vel expreſsè.

Secundam concedo, Concilium non loqui de impedimentis perpetuis, nego tamen hoc impedimentum eſſe perpetuum, quod probo, tum quia perpetuum impedimentum inhabilitatis eſt illud, quod perſonæ inhæret vti eius defectus, & cum eo, vt ita loquar, eſt perpetuò deambulatorium, habens tractum ſucceſſiuum continuò impediens, vt id conſtat exemplis allatis à Sanch. libr. 7. diſp. 37. num. 30. vbi exemplificat in criminoſis, & illegitimis, iuxta Conſtitut. Sixti V. & in Statuto Regulari à Sede Apoſtolica confirmato, inhabilitante quoſlibet habentes tale defectum, v.g. laborantes morbo gallico, item in defectu ſexus, hi enim omnes inhærent perſonæ, cui ſunt intrinſeca continuò impedientia: Defectus autem non feciſſe nouitiatum in loco deputato non eſt tale impedimentum, ſed circumſtantia extrinſeca, & ad tempus præimpediens profeſſionem, ſiquidem notum eſt non perpetuò durare, neque habere tractum ſucceſſiuum, cùm impediat ſolùm pro anno nouitiatus, ad quem ſolum refertur. Tum quia locus, & annus nouitiatus omninò æquiparantur, cùm ſint inſeparabilia, & de iure in idem recidant, non enim poteſt fieri annus Nouitiatus extra locum deſignatum, neque locus deputatus de iure ſpectatur ſine anno probationis, in ordine ad quã ſolùm, & non alias refertur, ergo eodem iure cenſendi ſunt cap. 29. 12. quæſt. 2. cap. 30. de Decim. cap. 12. de Priuileg. Sed defectus contingens ex parte anni probationis non eſt impedimentum inhabilitans, neque tractum habet ſucceſſiuum, cùm vt quid negatiuum ſolum ſuum eſſe habeat pro illo tempore Nouitiatus, & ſolùm poſt ſe relinquit effectum nullitatis profeſſionis, ergo idem dicendum eſt de defectu loci. Tum quia defectus anni probationis cognoſcitur iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij, vt videtur inſinuare Bonacin. de Clauſur. quæſt. 2. p. 10. Diff. 2. §. 2. ergo & defectus loci, qui non eſt ſeparabilis ab anno. Tum, quia aliud eſt legem impedimento addere inhabilitatem perpetuam in perſona patiente defectum, aliud eſt ex defectu circumſtantiæ, ſeu formæ non ſeruatæ actum eſſe nullum: de primo genere ſunt impe-

Digitized by Google

impedimenta matrimonij ſeſſ. 24. cap. 1. de Reform. & ſupradicta ex Conſtitut. Sixti V. in quibus locis non ſolùm actus contra legem factus irritatur, ſed etiam perſona inhabilitatur perpetuò, vnde Papa mandat Superioribus Regularibus, vt tales profeſſos omninò expellant à Religione, de quibus non loquitur Concilium, quòd reclamantes mandat dimitti, pòſt probationem nullitatis ſuæ profeſſionis, non autem expelli; de ſecundo genere ſunt defectus ætatis, anni, & loci, de quibus loquens Papa ſiue in Concil. ſeſſ. 25. cap. 15. ſiue Clem. in ſuo Decreto irritat quidem factam profeſſionem, ſed perſonas non inhabilitat, quod ſignum eſt poſt factum nolle Papam eos eijci à Religione, quia poteſt eorum profeſſio aliunde conualeſcere, ſed tantùm dimitti poſſe, ſi reclament iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij, & ſicut defectus integritatis Nouitiatus non impedit ratificationem, vt de communiori probat Sanch. libr. 7. diſputat. 37. à num. 45. ita neque defectus loci, & in caſu hoc expreſsè docet Breue Sanctiſſimi, non eſſe iterandum Nouitiatum, quæ locum habere non poſſunt in perpetuò inhabilibus, quia mens expreſſa ſummi Pontificis ſemper clamat in contrarium (loquor de Conſtitut. Sixti V. pro eo tempore, non ſecundùm quod reducta fuit in terminos iuris) Tum demum, quia inhabilitas perpetua ſupponit defectum intrinſecum in perſona, etiam antequam procedat ad actum ſibi interdictum, vt de ſe patet in allatis exemplis; ſed in caſu noſtro nullus præſupponitur vitioſus defectus ante receptionem habitus, ergo.

Ex his patet adducta abſurda ab aduerſario abſurda non eſſe reſpectu noſtri caſus, cum ea ſupponant, ſi velit congrue loqui, hunc defectum eſſe perpetuo inhabilitantem.

Tertia ratio omnino tollitur, quia reſpectu huius cauſæ, & ſimilium in materia profeſſionis ſolum eſt iudex competens iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij citra, & non vltra quinquennium. Probatur tum quia ſimpliciter loquendo Ordinarius non eſt iudex competens Regularium niſi in caſibus à iure expreſſis, eſt communis, cum Confect. Tit. 5. cap. 1. 2. 3. Rodr. Tom. 2. quæſt. 63. per totam, ſiue cauſa ſit criminalis, ſiue Ciuilis, aut ſpiritualis, vt dicit artic. 6. Bertius in ſua practica Crim. Regul. tit. 2. cap. 14. num. 9. Sed is noſter caſus in nullo iure exprimitur, nec per aduerſarium continetur ſub diſpoſitione Concil. quod tamen falſum eſt, ergo Ordinarius nō eſt iudex competens. Tum quia eſt notorium, Regulares eſſe exemptos à iuriſdictione ordinariorum in omnibus exceptis, quibuſdam caſibus, ſed is caſus in nullo iure continetur niſi in dicta diſpoſitione, quod tamen aduerſarius negat, ergo non eſt quo ad hoc iudex competens ſecundum ipſum. Tum quia quoties in iure fit mentio de cognoſcenda nullitate profeſſionis, vel de egreſſu è Religione prætextu nullitatis, iudicium refertur ad Summum Pontificem, & ab eo etiam dirimitur, vt videre ex Cap. Porrectum cap. cum ſimus cap. Sicut tenor. cap. Sicut nobis cap. Ex parte de Regul. in quibus locis Papa reſpondet diuerſis Prælatis tum ordinarijs, tum Regularibus, quibus ſi competeret, non recurriſſent ad ſupremum indicem. Tum quia nullus extat de hac re textus afferens Epiſcopos eſſe iudices competentes ad dimittendos Regulares nulliter profeſſos, excepto Trident. & ſi fortaſſis aliqui afferrentur, intelligendi eſſent in ordine ad Regulares non exemptos, vel pro eo tempore, quo olim omnes ſubijciebantur Ordinarijs. Tum quia ex ſupradictis de mente Sixti V. committebatur Superioribus tantum Regularibus, vt inhabiles profeſſos expellerent nulla facta mentione ordinariorum, ergo ſuper huiuſmodi impedimenta nullum ius aliud habent, quam attributum à Sacro Concilio.

Neque obſtat Concil. ab eo allegatum cap. 20. ſeſſ. 24. ibi enim ſermo eſt de cauſis præſertim in materia beneficiorum, & Matrimonij, & conſequenter in ordine ad ſuos ſubditos, ſic non facit ad rem; nec malè, ſeu inualidè profeſſus, licèt conſtet de inualiditate, dicitur ſubditus ordinarij, quaſi reputetur Secularis, quia ſuper eum adhuc ius habet Prælatus Regularis, vt ex eodem colligitur Concilio, ſi enim dimittat habitum poteſt vti apoſtata puniri à Superioribus Regularibus, quos ibi Concil. vocat ſuos Superiores.

Tamen Congregatio Concilij cenſuit in cauſis nullitatis profeſſ. quæ infra biennium ab ordinario, & Superiore Regulari non terminantur, eſſe locum dicto Decreto ſub die 9. Mart. 1598. apud Farinacc. deciſ. 223.

Quarta ratio non vrget, quia Epiſcopus ſimul cum Superiore Regulari poteſt hanc cauſam audire, ſi profeſſus vult exire iuxta diſpoſitionem Concilij, iuxta dicta, & ſic nihil contra Decretum Clement. vltra id tempus recurrendum eſt ad Sanctiſſimum ex qualibet cauſa profeſſio prætendatur nulla, vt docet Scrofa in ſuo Tractat. de inualid. profeſſ. dub. 1. Tum quia Ordinarij hanc facultatem habent limitatam intra tempus quinquennij, eſt enim de hac se iudicium magni momenti, ideo ad ſedem ſupremam referendum, cap. 3. de Baptiſm. cap. 59. de Appellat. Tum quia volentes exire poſt quinquennium debent impetrare reſcriptum à Sede Apoſtolica, & ſic practicari teſtatur Portellus in ſuis dub. Regular. verſ. Profeſſionis nullæ reclamatio num. 44. §. Circa quod, vt refert noniſſimum Compend Rodr. reſolut. 101. num. 71 Tum quia in caſu noſtro plerique Ordinarij noluerunt ſe ingerere in hac re cum Religioſis poſt quinquennium, alij è contra è quouis angulo venientes audiebant. Tum quia in facti contingentia multi exire deſiderantes quinquennio tranſacto obtinuerunt reſcriptum reclamandi. Ex his patet ſeruari bene Decretum Clemen. & hos Religioſos nullum commodum reportare, quia ſi volunt remanere, tenentur profiteri denuo iuxta Breue, ſi non, poſſunt exire reclamando, vt ſupra.

Quinta ratio eſt omninò falſa. Tum quia intentio Papæ in ſuo Breui eſt, vt de nouo profiteantur, quia in illis præſcribit modum profitendi: Tum quia vt ad illos alliciat, eoſdem poſt factam de nouo profeſſionem reſtituit ad honores, gradus, & quæcumque alia, ac ſi prima eorum profeſſio fuiſſet valida. Tum quia expreſsè dicit, quod hoc Breue condidit, vt Religioſi in vocatione, qua

eos

eos Dominus vocauit, permaneant. Tum quia Curia Romana, & Superiores Regularium ex Ordine Sanctiſſimi mandant Superioribus Localibus ne permittant ſic profeſſos tam facilè exire. Nec his obſtat, quod dictum Decretum Clem. adhuc obſeruandum ſit, vt iubet Sanctiſſimus in ſuo Breui in fine, refertur enim ad recipiendos deinceps, vtitur enim clauſula [impoſterum] non autem ad receptos, ita quòd expellendi ſint. Demum nullus expellendus eſt, niſi præceſſerit cauſa proueniens ex aliquo perſonali defectu profeſſi, neque expulſio præcipitur in Decretis Clement. VIII. ſolùm enim in ſecundo Decreto præcipitur eiectio eorum, qui tunc recepti fuerãt contra primã prohibitionem Sanctitatis ſuæ.

Sexta demum apparet item falſa ex probatis ſub tertia ratione aduerſ. ſi enim ſimpliciter Ordinarij locorum non ſunt Iudices competentes Regularium, niſi in caſibus à iure expreſſis, vel contentis, conſequens eſt dicere, neque eſſe tales reſpectu cauſæ de nullitate profeſſionis, & maximè ſine interuentu Superioris Regularis, nam ſicut non poteſt Prælatus Regularis eſſe Iudex in his cauſis ſine Ordinario, vt tenet Riccius in ſua prax. aurea reſol. 20. dicendo ab eo factam declarationem eſſe nullam, prout refert Bariola verſic. Profeſſio; ita neque Ordinarius ſine Superiore Regulari, & eo magis, cùm Regularis plus ſubijciatur ſuo Superiori, quàm Ordinario etiam in hoc, vnde Concilium loquens de hac re, priùs nominat Superiorem Regularem, quàm Ordinarium ex hoc inſinuare volens huiuſmodi cauſas magis ſpectare ad Prælatum Regularem, cùm agatur de perſona, quæ adhuc illi ſubdita eſt: dicit enim Cõcilium, coram ſuo Superiore, ordo enim ſcripturæ ſemper attenditur in diſpoſitionibus Barboſa lit. O. num. 16. multis citatis teſtibus, & peritis.

Concluditur ergo ex his omnibus, Ordinarium alio iure, quàm Sacri Concilij, & intra quinquennium non poſſe audire Regulares reclamantes cõtra nullitatem ſuæ profeſſionis, & non quoſlibet, nam Sacra Congregatio Concilij, referente Bariola verſ. Regulares, dicit, quòd Regulares profeſſionis nullitatem prætendentes, illam probare tenentur coram Superiore Monaſterij, in quo profeſſionem emiſerunt, & coram eiuſdem loci Ordinario. Et hoc modo reſcripta impetrata ſuper hac re remittuntur ad Epiſcopum loci, vbi Nouitius profecit. Videant ergo quo iure dimiſerint indifferenter venientes.

Videte ergo Fratres mei cariſſimi, quod bonũ conſilium incidit vobis iſte homo! ſequimini cõſilium, immò potius præceptum Domini dicentis, Manete in vocatione, qua vocati fuiſtis, ad quos vos etiam experientia trahat, nam poſt profeſſionem, quæcumque ea ſit, recedentes, ferè omnes in præcipitium prolabuntur, quia quæ malo ſunt inchoata principio, difficile eſt, vt bono peragantur exitu cap. Principatus diſt. 25. & nemo mittẽs manum ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt Regno Dei.

Appoſ. Valet profeſſio Regularis eius, qui habitum & profeſſionem recepit in loco non deputato, ex præmiſſo tamen legitimo, & integro nouitiatu in loco à Sancta Sede Apoſtolica deſignato.

Aſſertum probatur. Tum ex capti. Sicut nobis, de Regular. capit. Inſinuante, Qui Cler. ex quibus infertur, fuiſſe validam profeſſionem eius, qui profecit extra Monaſterium in propria domo, ergo multò magis recipiens habitum, & profeſſionem in aliquo Conuentu. Tum quia profiteri intra Monaſterium non eſt de ſubſtantia valoris profeſſionis, cùm ad id ſit quid extrinſecum. Tum quia de hoc nulla extat prohibitio irritans factam profeſſionem extra Monaſterium. Gloſ. verbo Monaſterium capit. Porrectum, de Regul. ibi Abbas, Henric. cum alijs citat. à Sanch. lib. 5. cap. 3. in fine.

Dices modo extare prohibitionem Clementis Octaui in duobus ſupradictis eius Decretis ſub pęna nullitatis profeſſionis, ne Nouitij admittantur ad habitum, neque ad profeſſionem, niſi in locis deſignatis, ergo non tenet profeſſio facta, &c.

Reſpondetur, intentionem Summi Pontificis fuiſſe, vt non reciperentur ad habitum probationis, ſeu vt non probarentur, hoc eſt, vt non peragerent Nouitiatum, niſi in loco deſignato, quouis deinde in Conuentu reciperent habitum illum, & profeſſionem, modò annum probationis completè, & perfectè perficerent in eodem loco deſignato; itaque annus probationis eſt principale intentum, vtriuſque verò receptio minus, & in conſequentiam ſpectatum. Suadetur hæc reſponſio ex ſupradicto Breui Vrbani VIII. ex duplici capite, tam ex titulo, quàm ex allegato poſteriori Decreto Clement. VIII. in eodem Breui. Ex titulo quidem ſubiecti tenoris; *Breue Sanctiſſimi, &c. Super profeſſionibus per Regulares emiſſis, non facto in locis deſignatis Nouitiatu.* Ecce ex eo quòd non fuit præmiſſus nouitiatus in loco deſignato, debes inferre nullitatem profeſſionis, & non aliũde, ſi enim Papa voluiſſet profeſſionem eſſe irritam etiam ex non receptis habitu, & profeſſione in locis deputatis, mentionem feciſſet, valet enim argumentum ab authoritate negatiua in lege, Gloſ. Statutum in Extr. de Voto, Et Confirmatur, quia verba Rubricæ attendenda ſunt, & argumentum ab ea acceptum tenet, Barboſa de locis com. lit. A, num. 217. Megal. part. 1. libr. 5. capit. 4. num 5. nullitas ergo profeſſionis præciſè deſumitur ex non præmiſſo Nouitiatu in loco non deputato, quicquid poſtea ſit de receptione habitus, & profeſſionis. Ex allegatione autem ſuadetur, nam Vrban. VIII. ita loquitur. *Cùm itaque ſicut accepimus quamplures Ordinum, Congregationum, & Inſtitutionum Regularium profeſſores ad habitum Regularem recepti, probationis annum in Monaſterijs, ſeu Domibus Regularibus ad id deſignatis, vel ab Apoſtolica Sede approbatis minimè fecerint, proindeque iuxta Conſtitutionem fel. rec. Clementis VIII. Prædeceſſoris noſtri æditam* (eſt ſecunda) *profeſſio per eos ſubinde emiſſa, inualida exiſtat.* Ex quibus verbis apertè colligitur profeſſionem eſſe nullam præciſè ex non pręmiſſo Nouitiatu vt ſupra, quicquid ſit de receptionibus. Intelligendus eſt ergo Clem. VIII. in ſuis Decretis de receptione habitus probationis in loco deputato, quæ fit ſolùm in loco deſignato quicquid ſit poſtea de ſola receptione, & meritò, tum quia

noua

noua lex, & cõſtitutio veterem explicat l. Non eſt nouum ff. de leg. Quarant. verſic. Ordo §. Circa. Tum quia expedit iura iuribus concordare cap. Cùm expediat, de elect. in 6. Tum quia principale ſpectandum eſt l. Si quid donationis cauſa, ff. de contr. empt. principale autem intentum Papæ eſt reformatio Religionum mediante anno probationis non in quolibet Conuentu, ſed in deſignatis peragendo.

Conſtat ergo ex his, eum, qui intendit dimittere legitimè habitum, debere in ſupplicatione exprimere ſe recepiſſe habitum, & profeſſionem extra locum deputatum, in quo tamen fecit legitimum annum Nouitiatus, in quo tamen non impetrabit gratiam, quia verè eſt profeſſus, & hanc clauſulam tacens, vt liberè exeat, ſecurus non eſt in conſcientia.

Ita Fr. Franciſcus Bordonus D. T. Ordinis Tertij D. Franc. Deſ. Prouincial. diſſentiẽ à ſupradict. Doct. ſaluo, &c.

Additio ad noſtram Oppoſitionem ſupradictam, contra Allegationem ſupra regiſtratam.

QVamuis ſufficienter oppoſuerim dictæ Allegationi, tamen magis ad ſingula in ſpecie reſpondendum ex ſubiectis, & alibi ſparſim dictis citando loca.

Tertio §. aſſerit, Ordinarios potuiſſe non ſolùm intra quinquennium, ſed etiam extra quinquenniũ, non obſtante Tridentino ſeſſ. 25. cap. 13. dimittere Religioſ. s nulliter profeſſos defectu loci deſignati. Oppoſitum omninò probaui, nimirum illos non potuiſſe licentiare niſi intra quinquenniũ, & non vltra, ſupra hic quæſt. 3. & in oppoſitione §. Prima, & §. Tertia, & cap. 7. de reclamat. quæſtion. 17.

Quarto §. aſſerit, Concilium fundari in tacita profeſſione, id eſt ratificatione, quæ non habet locum in Decreto Clementis; & Concilium loqui de impedimentis ad tempus, & non de perpetuò habilibus, ſeu de impedimentis perpetuis, de quibus non loquitur Tridentinum, quia in his non præſumitur tacita profeſſio, ſeu ratificatio, & tota doctrina, quam adducit, eſt Sanchez. Quod iſte Doctor dicit in hoc §. totum fundatur, & ſubſiſtit in hac falſa propoſitione. *Defectus loci non deſignati eſt impedimentum perpetuum, perſonam perpetuò inhabilitans.* Ex qua infertur non contineri ſub diſpoſitione Concilij, qui ſolùm loquitur de impedimentis ad tempus, in quibus etiam poteſt cadere ratificatio profeſſionis, & poſt quinquenniũ Eccleſia præſumit, nulliter profeſſos ratificaſſe profeſſionem, poſt quod tempus ideo negauit hàc facultatem Ordinarijs. Probato igitur, quòd impedimentum eſt ad tempus, & quòd de tali iudicium eſt ferendum iuxta diſpoſitionem Tridentini, apparent prædicta falſa, hoc autem probaui hic in oppoſit. §. Secundam, & initio huius reſol. quæſt. 1. in dub. 2. §. Secundò, cap. 7. de reclamat. quæſt. 17. Et quod intra quinquennium iudicium ſit ferendum iuxta diſpoſitionem Concilij probaui in oppoſit. à ratione 3. & ſequentibus, & ex dictis hic ſub quæſt. 3. & cap. 7. de reclamat. quæſt. 25. Quas adducit ex Sanchez rationes optimæ sũt ſed non ad rem hanc, debebat enim probare, & non ſupponere, hoc eſſe impedimentum perpetuum; deinde eſto eſſet perpetuum impedimentum, adhuc Sanch. nihil determinat de Iudice expulſionis.

Sexto §. aſſerit non eſſe dubitandum, Ordinarium Iudicem exiſtere competentem, cùm omnes cauſæ in prima inſtantia ſpectent ad Ordinarium ſeſſ. 24. cap. 20. Ad hunc locum reſpondi, Tridentinum ibi non comprehendere cauſas Regularium, cap. 7. de reclamat. quæſt. 25. in fine; adde quòd Paulus V. in ſua Conſtit. *Religioſum ſub graui* extenſa apud Nald. verſic. Religioſus, num. 48. decidit, prædictum cap. 20. ſeſſ. 24. locum non habere inter Religioſos.

Septimo §. dicit, Ordinarios cognoſcentes huiuſmodi cauſas, & inuenientes non eſſe ſeruatam formam Decreti Clem. non annullare profeſſionem, ſed declarare non fuiſſe ſeruatam formam Decreti, ex qua declaratione poſtea ſequitur, profeſſionem nullam in foro Dei, conſtare deinde nullã etiam in foro externo, non tamen declarari talem ab Ordinario, quia Papa ex tunc in ipſomet Decreto nullam declarauerat ad quemcumque effectum. Non placet hoc, quia per hanc Conſtitutionem, vt ita loquar, putat ſe poſſe effugere, nam in re hac facere conſtare, profeſſionem fuiſſe nullam ex eo, quòd probatũ fuit, omiſſam fuiſſe formam Decreti, licèt non ſit directè declarare nullitatem profeſſionis, non potuerunt tamen licentiare huiuſmodi Religioſos ſine directa declaratione nullitatis profeſſionis, in qua conſiſtit ſententia, cuius executio eſt habitus Regularis expoliatio, ergo Ordinarij non potuerunt expellere illos ſine ſententia declaratiua nullitatis profeſſionis; iſte bonus vir timet interponere Decretum declaratiuum nullitatis, & poſtea audet illos extra vltra quinquennium, & ſolus dimittere!

Octauo §. dicit, quod ſi non poſſent audiri poſt quinquennium, & eſſent verè profeſſi, Decretum Clementis eſſet fruſtratorium, & ex ſua inobedientia, & fraude reportarent commodum, &c. Reſpõdeo, non poſſe audiri, vt certi iuris eſt, neque facit ad propoſitum, quod reportent commodum, quia in ipſis Religioſis nulla eſt inobedientia, aut fraus, ſed in Superioribus, qui ideò ibi puniuntur, & Nouitij ante profeſſionem aut dimittendi, aut conducendi ad loca deſignata, ac proinde Decretum non eſt fruſtra.

Vndecimo §. dicit, mentem Vrbani in ſuo Breui fuiſſe, vt ſuffragaretur canonicè receptis, exceptis, qui fecerunt Nouitiatum extra locum deſignatum, illis vero, qui minùs canonicè habitum ſuſceperunt non fauere, ſed eſſe expellendos; & §. 12. & 13. ex eodem Breui, nolentes profiteri de nouo eſſe expellendos. Probaui ego ſupra quæſt. 2. §. Primo, & cap. 7. de reclamat. quæſt. 26. mentem Pontificis fuiſſe ſolùm, vt denuò profiteren-

tur,

tur,& nequaquam expellerentur, & ſi reſiſtant cogantur ad ratificandum,& hoc de iure rationabili, vt probaui hìc ſub quæſt. 2. §.Decimoſexto. Et neſcio qua ratione diſtinguat, nam Breue præciſè loquitur de hoc defectu loci non deſignati; & non de alijs.

Decimoquarto §. aſſerit, Ordinarium poſſe ſe ſolo agere hanc cauſam, quia non eſt de illis Tridentini. Sed errat, nam probaui hìc ſub quæſt. 1. §.Octauo, & latius conſil.23.initio.

Decimoquinto §.probãdo ſolos Ordinarios agere hanc cauſam, excludit Superiores, & quia ipſo iure ſunt priuati iuriſdictione, & ſuis officijs, ex quo Nouitios receperunt contra formàm Decreti; & quia ſunt partes, neque enim in propria cauſa quis poteſt iudicare. Prima ratio non obſtat, tum quia non ſunt priuati niſi poſt ſententiam, vt probaui ſub quæſt.1.hìc §. Quartò, Tum quia eſto eſſent illi declarati tranſgreſſores, ſufficiuntur alij in eorum locum. Tum quia forſan tempore cauſæ tractandæ adſunt noui Superiores, qui illos nõ receperunt ad habitum, neque profeſſionem. Secunda ratio omninò impertinens eſt in hoc iudicio, quia Superior neque pars eſt, neque propriam agit cauſam, ſed ſui ſubditi, reſpectu cuius eſt propriè Iudex in hac cauſa, ſicut in alijs, aliter nec à Concilio conſtitueretur Iudex in cauſa reclamationis. Ex his ergo habes eius allegationem eſſe prorſus nullius momenti, cùm rationes neque apparentes, ne dicam probabiles contineat, vel ferè omnes falſas, & reprobas, vel impertinentes.

52 REPVGNACVLVM

FR. FRANCISCI BORDONI

Pro ſua Oppoſitione oppugnata ab Adm. R.D.

D. FRANCISCO MICENO I,V.D. Taruiſino,

Defendente, Ordinarios locorum poſt quinquennium, etiam per ſe ſolos audire potuiſſe reclamantes Religioſos nulliter profeſſos, ob receptum habitum, & profeſsionem in Conuentibus non deſignatis, contra formam Decretorum Clementis VIII.

PRæteritis annis quoddam Conſultum ſupradicti D.Micæni mihi caſu exhibitum, quo Ordinarios locorum Religioſos nulliter profeſſos, vt ſupra, reclamantes, ſe ſolos etiam poſt quinquennium audire poſſe conatus fuit probare; Ego quãtum potui, vti falſum, dictante veritate, euertere, & deſtruere coactus fui, non ſolùm in publico folio ſub num. 50. ſed etiam in meo Tractatu nuper editis de profeſſ. Regul. cap.7. de reclam. quæſt. 24.& 25. & in Reſolut. 8. de dimiſſis prætextu Breuis Vrbani VIII. reuerſis, meis oppoſitis anno 1636. mox elapſo nouiſſimè oppoſuit præfatus Doctor Opuſculum ſub nomine Propugnaculi, typis Fontaneis cuſſum Venetijs, in quo præter alia impugnat ad verbum meam Oppoſitionem, quæ & ſi ſatis fundata ſit, vt eam ſuis vtcumque rationibus demoliri non potuerit, tamen adhuc magis ſtabilienda eſt obiectorum euerſione.

Doctor Micænus meam Oppoſitionem propulſat duobus modis, vno generaliter dicendo ſub numero 130. me mutaſſe factum ſui Conſulti; altero ſingulis mearum rationum oppoſitionibus, quas ad ſeptem reduxit reſpondendo.

Dicit ergo, quòd Ego muto factum, affirmando illum in ſuis Allegationibus aſſeruiſſe, Ordinarios poſſe citra, & vltra quinquennium audire Regulares, quorum profeſſio eſt nulla eſt, ex eo, quod Nouitiatum non præmiſerunt in loco deſignato à Sede Apoſtolica; probat autem hanc mutationem facti, ſeu caſus, quia dicit ſe nunquam locutum fuiſſe de Nouitiatu, ſed ſcripſiſſe ſolùm ſuper forma tradita à Papa ſuſcipiendi habitum, & emittendi profeſſionem in loco deſignato iuxta duo Decreta eiuſdem Clementis, quorum alterum incip. *Regularis diſciplinæ*: alterum incip. *Sanctiſſimus in Chriſto*. In quibus, inquit, ſermo non eſt de Nouitiatu, ſed de Reformatione ad Religionem venientium, qui ne abſque delectu, vt antea ſolebat fieri in ſingulis Monaſterijs deinceps reciperentur in dictis Decretis prohibuit. Quod magis confirmat ſub num. 154. dum dicit, Papæ præmere magis ſuſceptionem habitus, quàm annum probationis, qui ideo voluit in admiſſione ad habitum diligenter ſcrutari, quæ ſit illa perſona ad Religionem accedens, præſertim cùm maioris ſit conſiderationis receptio ad habitum, quã Nouitiatus ex Nauarr.conſil.26.n.17.18.19.

Reſpond. Me caſum non mutaſſe, ſed reliquiſſe omninò eundem impugnatum in mea Oppoſitione, & alibi, quod oſtendo referendo factum ſub vtriſque verbis; nam dicit ipſe: *Dubitatur, an qui contra formam, & diſpoſitionem prædictorum Decretorum habitum Religionis ſuſceperunt, & profeſſionem emiſerunt in Conuentibus non deſignatis ante, & poſt quinquennium poſſint ab Ordinario audiri, & declarari ſuſceptionem habitus, & profeſſionem huiuſmodi eſſe factam contra formam, &c. Dimus affirmatiuè poſſe*. Ego autem ſic nego; *Dico igitur prædictis non obſtantibus, non potuiſſe, nec poſſe Ordinarios audire Regulares nulliter profeſſos, ex non præmiſſo nouitiatu in locis deſignatis*. Nonne caſus eſt omninò idem, licèt ſub diuerſis prolatus? ſiquidem verba non mutant ſubſtantiam facti, l. Cũ falſa C. de iur. & facti ignorant. Menoch. conſil. 372.num. 18. Neque verbis eſt ſubtiliter dialecticandum, Mantica de Coniect. vltim.volunt. titul. 1.num.4. Anton.Monachus Florent.decíſ.72. numerò 27. nam ſubtilitas in iure reprobatur, ex capit. Dilecti, ibi gl. de Iud. neque verba captioſè ſunt accipienda, capit. Erit autem 2. diſtinct. 4. iuncta gloſ. verſic. Captione, Nauarr. conſil. ſexto de Hæretic. numero octauo; ergo cùm impugnauerim illius factum, non debet dialecticari verbis, ſed rationibus. Id autem clarè oſtendo ſic. Ex tribus capitibus poteſt profeſſio eſſe nulla (vt aiunt)

Digitized by Google

aiunt) ex non ſeruata forma illorum Decretorum. I. Si receptio habitus probationis fiat extra locum deputatum. II. Si Nouitiatus peragatur extra dictum locum. III. Si profeſſio extra eumdem emittatur. Sine dubio iſte caſus procedit de nullitate profeſſionis, ex quouis deinde triũ illorum capitum nullitas oriatur; neque mihi hoc negabit D. Micęnus de receptione habitus, & profeſſione, cùm hos duos terminos exprimat in ſuo Conſulto, & ſæpius in Propugnaculo, neque iure negare poteſt, caſum hunc procedere etiam de nullitate ex parte Nouitiatus, licèt neget de facto. Tum quia id virtualiter colligitur ex illis decretis ſub verbis, *receptionis habitus*, quæ ſine dubio includunt Nouitiatum, cùm ad hunc finem recipiatur habitus, vt cùm eo Nouitius probetur, & probet. Tum quia id expreſsę habet Breue Sanctiſſimi Vrbani VIII. non ſolùm in Titulo, à quo deſumitur efficax argument. & tituli allegantur ad deciſionem cauſarum, vt tradit Nauar. tomo tertio in gloſ. capit. Hæc autem verba, numero ſexto, ſed etiam in eius verborum contextu, ibi: *Mandamus quatenus omnes, & ſingulos Religioſos prædictos, qui ad habitum Regularem aliàs canonicè recepti, annum probationis in Monaſterijs, ſeu Domibus Regularibus ad id deſignatis minimè fecerint, &c.* Ex quibus verbis ſæpius repetitis obſeruaui, Papam intendere principaliter in annum probationis, non autem ad receptionem præciſam habitus, cùm hæc ſit actio tranſitoria, quæ parum habetur in conſideratione, & quaſi factum non dicitur parum durans, capit. Nam & ego 3. de verbor. ſignific. Gloſ. 1. capit. Diuortium 21. diſtinct. 1. de Pœnitent. & cùm hoc Breue emanauerit occaſione illorum Decretorum, ſine dubio inſerendum eſt, in illis ſermonem eſſe de anno probationis ſub verbis, *Receptionis habitus*. Tum quia certum eſt, Nouitiatum extra locum deſignatum factum eſſe nullum, & hoc præciſè virtute horum Decretorum, & non aliorum, cùm non inueniantur profeſſionem irritantia ex non præmiſſo Nouitiatu in loco deſignato, alia ab his duobus, ergo in illis agitur de Nouitiatu probationis; vnde Nouitiatus ſpectari poteſt dupliciter. Primò, quò ad deputationem certi Conuentus, in quo peragendus ſit, de qua in dictis Decretis. Secundò, quò ad deſcriptionem loci materialis, & diſciplinæ à Nouitijs ſeruandæ, de quibus in Conſtitutione incipien. *Cùm ad regularem diſciplinam*. Tum quia parum refert in caſu hoc facere mentionem de hac, vel illa cauſa, annullante profeſſionem in dictis Decretis, eo quod expreſſio cauſæ irritantis profeſſionem, non diuerſificat caſum, ſiquidem factum hoc non verſatur directè circa nullitatem profeſſionis, cùm de illa non ſit alteratio, ſed de Iudice competente, audiente reclamantem Religioſum nulliter profeſſum ex non ſeruata forma illorum Decretorum, quæ, vt aiunt, conſiſtit, vt habitus recipiatur in Conuentu deſignato, & ibi peragatur Nouitiatus, atque ibidem emittatur profeſſio, & defectu cuiuſlibet nulla redditur profeſſio; fuit ergo inter Ipſum, & Me differentia ſolùm in expreſſione cauſæ annullantis profeſſionem, Ipſe enim expreſſit extremas cauſas, Ego autem mediam tantum, quam tamen & ipſe includit ſub illis verbis; *Contra formam, & diſpoſitionem prædictorum Decretorum*, cùm peragere Nouitiatum extra locum deſignatum, ſit illum agere contra formam illorum Decretorum, neque enim alibi præcipitur Nouitiatus agendus in loco deputato, niſi in illis Decretis.

Confirmatio eiuſdem Doctoris deſumpta ex numero 154. quòd Papæ magis præmat ſuſceptio habitus, quàm Nouitiatus, omnino eſt falſa, quod oſtendo ex duplici conſideratione receptionis habitus, nam hæc ſpectari poteſt. I. vt actio tranſitoria conſiſtens in illo ritu, & ſolemnitate, quando ingreſſurus induitur habitu Religionis, vt faciat Nouitiatum in loco deſignato, vbi illum recepit, & in hoc ſenſu loquuntur Decreta Papæ, qui reſpicit magis probationem, quàm receptionem tranſitoriam, per quam Nouitij non dicuntur reformari, & experiri, ſed per Nouitiatum, & in hoc ſenſu eius ratio ſubſequens de ſeruandis perſonis, quæ veniunt ad Religionem, non facit ad rem, quia in his Decretis nihil diſponitur de ſcrutatione volentium ingredi Religionem; cùm de hac ſcrutatione, quam nos Regulares vocamus requiſita, ſeu informationes requirendas a volentibus ingredi Religionem, latè ſtatuat Sixtus Quintus in ſua Conſtitutione, *Cùm de omnibus*. Neque enim huiuſmodi ſcrutationes faciendæ ſunt à Conuentu deſignato pro Nouitiatu, ſed à Capitulis Generalibus, aut Prouincialibus, etiam intermedijs, ad quæ ſpectat approbare informationem volentium ingredi Religionem. II. igitur receptio habitus ſpectari poteſt prout refertur ad huiuſmodi informationes recipiendas de vita, & moribus volentis ingredi Religionem, vt ipſe videtur contendere ex diſcurſu facto ſub illo numero 154. & in hoc ſenſu loquitur extra rem, cùm illa Decreta ne verbum quidem de his ſcrutationibus; & concedi poteſt, Papæ magis præmere hanc receptionem informationum, quam receptionem habitus vt ſic, ſed illam non præmit hic, ſed in Conſtitut. Sixti Quinti. Neque Nauarr. loco citato ab eo dicit eſſe maioris conſiderationis receptio habitus, quàm Nouitiatus, ſed in numero 17. dicit Nouitiatum non dici inceptum, niſi vterque tam ingrediens Religionem, quàm ipſa Religio conſentiant in habitus Nouitiatus ſuſceptione; & numero 19. dicit, annum Nouitiatus non valere, quando non tenuit ſuſceptio prima ad probationem, nulla prorſus facta mentione, quòd ſit maioris conſiderationis receptio habitus, quàm Nouitiatus.

Reiecto igitur vti falſo, quod ipſe aſſerit, Me caſum, & factum mutaſſe, quod verum non eſt, vt conſtat ex probatis, reliquum eſt reſpondere obiectis contra ſeptem ex meis oppoſitionibus.

Prima ex meis oppoſitionibus, quæ fuit, Ordinarios locorum non potuiſſe audire reclamantes poſt quinquennium, quia præſumuntur profeſſionem ratificaſſe, impugnat multis ſub numero 132. quæ poſſunt reduci ad hanc negatiuam propoſitionem, quòd in caſu noſtro nulliter pro-

feſſus

ſeſſus non poteſt ratificare profeſſionem, quia ad eam ratificandam requiritur, vt ceſſet prius impedimentum, & accedat nouus conſenſus profitentis,& nouus probationis annus ex Nau.in conſ.26 n.18. de Reg. & quando fuit defectus in receptione habitus nulliter recepti poſt Trident. conſenſu etiam expreſſo accedẽte non poteſt ratificari, vnde habitu de nouo legitimè recepto, inchoandus eſt denuo Nouitiatus,ex eodem Nau.cit.num. 17. 18.19.quod probat vulgatis iuribus, nimirũ,quod in ſe nullum eſt, nihil operari poſſe; neque tractu temporis conualeſcere, aut ratificari, quod nullũ fuit; ſubdendo clarè id colligi ex Breui Vrbani viij. dictas profeſſiones numquam ratificari poſſe,quia in eo dicitur, quòd Prælati ibidem expreſſi denuò ad profeſſionem admittere illos poſſunt, non autẽ admittere ad ratificationem.

Reſp. Veriſſimum eſſe,huiuſmodi profeſſiones ratificari poſſe,quod probo,Tum quia in illis Decretis, neque in Breui prohibetur illis huiuſmodi ratificatio: Tum quia nullibi in iure prohibetur ratificatio profeſſionis nullæ ſiue antiquo,ſiue nouo,aut Decretis,vel Breui,niſi quando impedimẽtum eſt perpetuum, aut ad tempus durans tempore ratificationis; ſed impedimentum hoc non eſt perpetuum, vt probaui multis locis infra citandis; ergo nil obſtat huic ratificationi, cùm dicatur ceſſaſſe impedimentum, cùm tale fuerit ſolùm reſpectu profeſſionis primæ, nõ autem eius ratificationis. Tum quia licèt Nauar. ſit eius opinionis, quæ negat ratificationem profeſſionis nullę, niſi iterum ſuſcipiatur ritè habitus,& annus probationis præmittatur, tamen in caſu noſtro Papa in ſuo Breui diſpenſat in hac repetitione Nouitiatus, nõ quia ſit neceſſariò repetendus, ſed ad tollendos ſcrupulos eorum, qui ſunt huius opinionis, ſiquidem eſt probabilior opinio, quod ad ratificationẽ non requiratur repetitio Nouitiatus, quam ſequitur Sanch.lib.5.cap.4.num. 14. & lib.7.diſp.37.n. 43.Azor.lib.12.c.1.quæſt.6.§.Si quæras, Palacios in 4.diſt.38.diſp.1. Bonac.p.10. de Clauſ.diff.1.n. 5. Fauſtus in ſuo Theſ.libr.5. quæſt.97. cum Barboſa ad cap.15.ſeſſ.25.num.22. quos pro me citaui cap.7. quæſt.12. Lezana cap. 2. num.9. contra paucos cũ Nau.Tum quia licet requiratur nouus conſenſus ex parte profitentis,non tamen ex parte Conuentus ex probabiliori opinione Sanch.cit.q. 7.Nauar.conſil.27.de Regul.num.2. conſ.28.n.3. Rodr.tom.3.quæſt. 17.art.3. Graff. part.1.lib.3. cap.5.num.24.Leſſius lib.2.cap.41. num.67. Silu. Religio 5.quæſt.2.in fine, Bon.quæſt 2. de Clauſ. p.10.diff. 1.num.4.Portel. verſ.Profeſſio num.41. Scrofa dub.9.de inualid.profeſſ.Compend.Rodr. reſol.101. num.76. quos ego retuli eod. cap.6. de ratificat. quæſt. 11. etiam in terminis caſus noſtri ex ibi probatis, & quæſt. 16. Sed ad quid hæc referre, cùm ſine his tractari poſſit caſus noſter? Tum quia illa axiomata, vt vulgaria ſunt, habent ſuas interpretationes,& ſic explicãtur, quod actus in ſe nullus ſibi dare eſſe non poteſt per ſe, neque tempus eidem, ſed illi, remoto impedimento detinente illum in nullitate,nouus ſuperueniens conſenſus tribuit eſſe; in caſu autem noſtro nullum adeſt impedimentum, quia illud fuit tantum reſpectu profeſſionis, non autem reſpectu ratificationis, quam non prohibuit Clemens in ſuis Decretis. Et quod ait,ratificari non poſſe,quod nullum eſt, explicatur, ita vt quòd valor eius retrotrahi non poteſt ad tempus actus nulliter geſti, quando ratificatio fit ab homine ſine authoritate legis inducentis ratificationem, in caſu autem noſtro,iure communi conceditur huiuſmodi ratificatio,vt videre eſt cap.Perlatum, de ijs quæ vi, cap. Significatum,cap.Cùm virum de Reg.cap.1.eod. in 6. in quibus, & alibi agitur de ratificatione in caſibus ibidem expreſſis, & non eſt maior ratio de illis, quam de noſtro; de qua profeſſionis ratificatione Doctor Marta, quem citat Scrofa in ſuo libello de Inualid.profeſſ.dub.18.num.2.& faciũt, quæ habet Portel. part.1. caſu 24. num.6. aſſerens de communi,actum nullum ratificari poſſe, ſublato impedimento, exemplificando in profeſſione, quod nullum eſt in caſu noſtro. Denium, neſcio quo iure Doctor Micænus clarè ex Breui colligat, huiuſmodi nullam profeſſionem ratificari nõ poſſe, cùm Papa expreſsè committat Prælatis ibi expreſſis, vt huiuſmodi nulliter profeſſos admittant ad profeſſionem denuo, quod idem omnino eſt, ac ratificationem profeſſionis huiuſmodi nullæ recipere,emittere enim denuo profeſſionem nihil aliud eſt, quam actum priorem nullum conualidare,& de nullo facere validum, illa enim particula, [Denuo] refert poſteriorem actum ad priorem, cui tribuit valorem ſaltem ex nunc, quãdo ab initio fuit nullus.

Secundam ex meis oppoſitionibus ſub numero 133. quæ fuit, quod licèt irritetur actus, non tamen perſona perpetuò inhabilitatur, quia nullo modo prohibetur ratificatio profeſſionis. Conatur deſtruere ſub numero 134. probando inhabilitari perſonam in dictis Decretis, eo quòd, in illis prohibetur, & irritatur profeſſio emiſſa cum receptione habitus extra locum deſignatum; immo in ſecundo recepti contra formam in priori præſcriptam, mandantur expelli, quod indicat illos perpetuò inhabilitari, ita quod neceſſe non fuit, vt Papa in ſuis Decretis expreſsè prohiberet ratificationem,cùm cenſeatur interdicta ex conditione perpetuæ inhabilitatis.

Reſpond. Doctorem Micænum ex illa electione non ſpernenda, ſi verborum corticem inſpiciamus, non benè inferre impedimentum perpetuũ, quia reſtringitur ad nondum profeſſos Nouitios, & alios Tyrones, vt notum eſt ex illis verbis: *Etiamſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant*, quæ verba referuntur ad Tertiarios,& alios inſeruientes, ita quòd ſenſus ſit, vt non ſolum expellantur Nouitij formales, & actuales, ſed etiam alij gerentes aliqualem habitum, iam diſpoſiti ad Nouitiatum, licèt nondum ſint Nouitij, vt id inſinuaui in mea Oppoſitione §. Quinta, & clarius, capit. ſeptimo de Reclamat. quæſtione 17. in fine. Itaque cùm huiuſmodi expulſio non extendatur ad nulliter profeſſos, neque proinde ſint perpetuo inhabiles, nihil obſtare poteſt ratificationi. Deinde cùm iſta expulſio fieri debeat de indutis contra primum Decretum, nobis obſtare ferè nihil poteſt, etiamſi admittamus illud

extendi ad nulliter profeſſos, quod negamus, quia huiuſmodi reclamantes dicuntur nulliter profeſſi præcisè quia fecerunt contra ſecundùm Decretũ, in quo non mandantur expelli ſui tranſgreſſores, ſed primi tantùm Decreti, & reuera ita eſt, quia in Breui fit mentio in numero ſingulari de Conſtitutione Clementis, quæ eſt ſecundùm Decretum, ergo tranſgreſſio nulliter profeſſorum fuit tantùm contra ſecundum Decretum. Demum ſimplex prohibitio, ſeu irritatio facti attentati ſine alterius deſtructione non dicitur perpetuò inhabilitare, ſed præterea requiritur, vt expreſsè prohibeatur conualidatio actus attentati, vt fecit tempore ſuo Sixtus V. cit. Conſt. *Cùm de omnibus*, vbi criminibus obnoxiorum profeſſionem non ſolùm irritauit, ſed mandauit Superioribus Regularibus, vt illos omnino eijcerent poſt attentatam profeſſionem, immo Iudicibus etiam ſecularibus fecit facultatẽ illos puniendi extrahendo a Religione.

Tertiam ex meis oppoſitionibus ſub num. 135. quæ fuit, quod non prohibetur ratificatio reſpectu defectus integritatis anni Nouitiatus, ergo neque reſpectu loci. Impugnat ſub num. 136. hoc meum argumentum non eſſe congruum, quia Papa non loquitur in ſuis Decretis de Nouitiatu, ſed de ſuſceptione habitus, ad quod inhabilitat perſonas illum ſuſcipientes extra locum deſignatum, ita quod profeſſionem numquam ratificare poſſint.

Reſp. Iam probaui in illis Decretis ſermonem eſſe de Nouitiatu, ex ſupradictis §. Reſp. Me caſum neque in illis Decretis perſonas perpetuo inhabilitari, neque proinde prohiberi ratificationem, vt multis probaui §. Primam, §. Secundam. Ita quod hæc ſufficerent, ſed magis oſtendo vim mei argumenti ex illo Axiomate, Connexorum eſt idem iudicium, ex cap. Si quis 7. 1. quæſt. 3. iuncta gloſ. verſ. Neutram, ex c. Quanto 3. de iudic. ex c. Tranſlato 3. de Conſtit. maximè quando ſunt inſeparabilia, & vtriuſque eadem eſt ratio, gloſ. verſ. Ex eo quod cap. Præterea, de offic. Deleg. Clarum autem eſt, Nouitiatum fieri non poſſe extra locum deputatum, neque locus deſignatus ſeparari poteſt ab ipſomet Nouitiatu, cùm huiuſmodi locus, ſi formaliter accipiatur, vt ſpectandus eſt, ſit talis, qui ſine experientia monachali eſſe non poteſt. Quare ſicut ratificari poteſt profeſſio nulla defectu integritatis Nouitiatus, ita & nulla defectu loci deſignati conualidari poteſt.

Quartam ex meis oppoſitionibus ſub n. 137. vbi dico Reſcripta pro hoc caſu impetrata fuiſſe ſub ea conditione, *Modò non ratificauerit profeſſionem*, impugnat ſub n. 138. dicendo Cancellariam Apoſtolicam illum ſtilum ſeruare reſpectiuè ad diſpoſitionem Tridentini, quod non includit hunc caſum extrauagantem, propter quem non habet mutare ſuum ſtilum, ex quo ſumi non poteſt aliquod fundamentum probandi huiuſmodi ratificationẽ.

R. Stilũ in Cur. Papali facere ius, & pro eo ſeruãdum eſſe, cap. Ex literis 11. de Conſt. cap. Quam graui de crim. falſi, Doct. in cap. Cum pro cauſa, de procur. Deinde huiuſmodi conditio gratis non opponitur, ſed neceſſariò. Demum, falſum eſt, hũc caſum excludi a Tridentino, vt pluribus probaui cap. 7. q. 16. & 17. de Reclamat.

Per has igitur quatuor rationes cum reſponſionibus D. Micæni contra meam Oppoſitionem, ſatis probaui in caſu præſenti cadere ratificationem profeſſionis nullę ob non ſeruatam formam dictorum Decretorum, quod confirmatur Tum ex cit. Breui, in quo Papa mandat Prælatis ibi expreſſis, vt omnes, & ſingulos Religioſos, alias canonicè receptos ad habitum, qui Nouitiatum in locis deſignatis non præmiſerunt, ac proinde profeſſionem nullam emiſerunt, ad profeſſionem denuo, ſeruatis alias ſeruandis, abſque nouo probationis anno admittant; ergo in caſu noſtro cadere poteſt ratificatio: Nec dicere poteſt iure Dñs meus, ideo poſſe, quia Papa præcisè illis indulget hoc priuilegiũ ratione cuius poſſunt profeſſionem ratificare, quod illis negatum fuit in prædictis Decretis, quia hoc Breue editum fuit ad ſedandas lites, & controuerſias Religioſorum nouiter profitentium, non autẽ vt induceret ratificationem profeſſionis antea negatam virtute illorum Decretorum, quia ſi huiuſmodi Decreta negaſſent, & prohibuiſſẽt huiuſmodi ratificationẽ, Papa in ſuo Breui adieciſſet clauſulam; *Non obſtantibus illis Decretis*. Quam tamen obſtantiam non appoſuit, ſed potius illa confirmauit, & voluit in omnibus, & per omnia remanere in ſuo priori robore, & vt ab omnibus in poſterum obſeruarentur. Tum ex nouiſſimo Decreto, hac occaſione emanato, incip. *Sanctiſſimus*, ſub Dat. Romę 8. Ianuar. 1636. quod refert Peyrinus in ſuo Formulario lit. P. capit. 20. in quo prohibetur ſub grauiſſimis pœnis Prælatis ne quemquam huiuſmodi Religioſorum poſt quinquennium à die profeſſionis dimittant, immo neque etiam infra quinquennium, niſi prius reclamantes ſuas cauſas, & iura retulerint coram Sacra Congregatione, quæ poſtea determinauerit ex ſpeciali mãdato Sanctit. ſuæ, quid agendum ſit; ex quibus clarè colligitur negando ſic profeſſis nulliter audiẽtiam poſt quinquennium, in caſu noſtro ſine dubio cadere ratificationem, hoc ipſo quod non poſſunt audiri, quia Papa vult eoſdem habere pro profeſſis, præſumẽdo illos profeſſionem ratificaſſe.

Quintam ex meis oppoſitionibus ſub n. 139. vbi dico duo, nempe Concilium non loqui de impedimentis perpetuis; & hoc impedimentum non eſſe perpetuum, ſed ad tempus; reprobat ſub n. 140. adducendo verba illorum Decr. *Receptiones verò, & profeſſiones quaslibet eorum, qui contra huiuſmodi Statuta admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quẽcumque effectum ex nunc decernit, & declarat*. Ex quibus verbis nõ reſtrictis ad aliquod tempus, ideo infert perpetuitatem. Id totum confirmat rationibus, quas ego voco ſignatas, ſeu in actu de ſignato, quia dicit, nõ probat, cùm ſint illius ſubterfugia dicendo, vt ſæpius dixit, me mutaſſe factum, & Clementem non fuiſſe locutum, ſicut nec ipſe de anno Nouitiatus; & non bene intellexiſſe Breue, in quo indulgetur, vt malè profeſſi ex non pręmiſſo Nouitiatu in locis deputatis, denuò admitti poſſint ad profeſſionem, ſubdẽdo me ſophiſticè procedere, vt fecit ille ſtudens, qui patri ſuo ſuaſit tria eſſe quinque. Et ita ridiculosè impleuit paginam, in qua non potui habere locum, licèt parum inſudauerit mecum reluctando ſolis verbis.

Reſp.

Digitized by Google

Reſpond. Hoc impedimentum conſurgens ex non ſeruata forma horum Decretorum non eſſe perpetuum, ſed ad tempus, vt pluribus probaui in mea Oppoſitione §. Secundam concedo, & cap. 7. quæſt. 17. & faciunt dicta cap. eodem quæſt. 16. & cap. 6. quæſt. 19. vbi diſtinxi, & declaraui quid, & quotuplex impedimentum in hac materia, ſuper qua re nil laborauit Doctor Micænus pro reſpondendo meis argumentis, ne vnum quidem eorum tetigit, & certè dignus fuit requie, quia multum inſudauit in illis argumentis verbalibus, non tamen oportet eum verbaliter relinquere, ſed verbis ratio adijcienda eſt, ſiquidem allata verba Decretorum nequaquam probant huiuſmodi impedimentum eſſe perpetuum, quod oſtendo ſimilibus verbis Tridentini ſeſſ. 25. cap. 16. ibi *Profeſſio autem antea facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſeruantiam, aut ad alios quoſcumque effectus*. Ecce, iſtæ particulæ ſunt multùm prægnantes, & efficaciores, quàm ſuperius adductæ, & tamen ex his non inducitur perpetuum impedimentum, ex quo negetur ratificatio, ſiquidem omnes Doctores ſuper dictum cap. ſcribentes admittunt ratificationem profeſſionis nullæ; ergo neque inferendum eſt in caſu noſtro, cùm vtrobique agatur de nullitate profeſſionis. Neque Breue de hac re quicquam tangit, ſitne hoc impedimentum perpetuum, an ad tempus, ſed tantùm dicit, quòd Prælati illos de nouo admittant ad profeſſionem, quod eſt dicere, Prælatos admittere eorum ratificationem, vt ſatis probaui ſupra §. Reſpon. Veriſſimum.

Sextam ex meis Oppoſitionibus ſub num. 141. vbi dico, Ordinarium eſſe Iudicem cum Superiore Regulari ſolùm infra quinquennium ex diſpoſitione Trident. ita quod Ordinarius Iudex competens eſſe nō poteſt Regularium, niſi in caſibus expreſſis in iure; impugnat ſub num. 142. dicendo Ordinarium eſſe Iudicem competentem omnium Clericorum (oblitus fuit Conuerſorum, & quorūdam Nouitiorum) tam Secularium, quam Regularium; ad quod citat quamplunres textus, & Doctores quoque Regulares; & in ſpecie huius caſus, citando modò illa duo Decreta, in quibus non requiritur ſententia iudicij ſuper annullatione dictarum profeſſionum, ita quod ſtatim ac conſtat Ordinario, reclamantes fuiſſe profeſſos contra formam illorum Decretorum, Iudex ordinarius ſecularis non habet quicquam ponere de ſuo, ſed tantummodo declarare, probationes factas fuiſſe ſufficientes; modo Tridentinum, quod non loquitur de noſtro caſu, ſed de alijs referendis coram Ordinario, & Superiore Regulari.

Reſp. Satis me probaſſe cap. 7. q. 16. & 17. hoc impedimentum contineri ſub diſpoſitione Conc. ita quod Ordinarius loci in audiendo reclamantem non poteſt ſe ſolo eſſe Iudex, ſed neceſſariò ſecum habere debet Superiorem Regularem, & hoc reſpectu cauſarum infra quinquennium, vt ibidem probaui quęſt. 19. 24. & 25. Iura ab illo citata Ordinario tribuunt forum competens pro, & contra Regulares iure originario, ſiquidem aliàs omnes Religioſi ſubiecti erant Epiſcopis, poſtea multis ab hinc annis ex diuerſis priuilegijs, etiam in iure communi regiſtratis cap. Nimis iniqua, 16. cap. Nimis praua 17. per Gregorium IX. Regulares exempti fuerunt à quauis iuriſdictione ab Epiſcopis, & cæteris Ordinarijs, vt docent omnes etiam ab illo citati, nec me extendo ad id probandum, quia id eſt Sole clarius; & ſi quando à Papa Ordinarijs conceditur aliquod ius exercendi ſuper Regulares, non vult, illos procedere iure ſuo, ſeu ordinario, ſed tamquam Delegatos Sedis Apoſtolicæ, ita eorum facultas exponenda eſt iuxta limites poteſtatum alijs delegatis conceſſarum. Ad quod ſubdit ex illis Decretis non requiri ſententiam declaratiuam nullæ profeſſionis, dico, non tantùm requiri, vt ſibi conſtet de probationibus, ſed præterea debet ferre ſententiam declaratiuā, indiuiduam profeſſionem talis perſonæ fuiſſe nullam ob non ſeruatam formam illorum Decretorum, ſententia enim definitiua proceſſus terminatiua cadit ſuper principale intentum, quod eſt nullitas profeſſionis, non ſuper probationes, quas ſupponit; nec vrget illa declaratio Papalis, quæ cùm ſit legalis, & generica, non ſufficit pro caſibus ſpecialibus, quibus eſt ſolum norma ſpeculatiua, vt ita dicam, non practica; & ſi enim in abſtracto conſtet nullam eſſe profeſſionem ex pręmiſſo Nouitiatu extra locum deputatum, non tamen conſtat hanc, vel illam, huius, vel illius Religioſi eſſe nullam, niſi id in indiuiduo declaretur.

Septima ex meis oppoſitionibus ſub num. 144. vbi dico, eius quartam rationem, nimirum, ſi non poſſent audiri via ordinaria etiam extra quinquēnium, fruſtra eſſet conditum Decretum, ex quo proinde inualidè profeſſus reportaret commodū, remanendo in Religione contra voluntatem Papæ; non vrgere, quia infra quinquennium reclamans audiri poteſt ab Epiſcopo ſimul cum Superiore, & poſt hoc tempus à Sede Apoſtolica, quæ concedit Reſcripta ad hunc ſpecialem caſum; impugnat, dicendo ſub num. 145. hunc caſum non habere locum ſub Tridentino; neque rationes adductas facere pro hoc caſu, ſed pro alijs, in quibus Concilium intrare poteſt; & num. 147. dicit huiuſmodi Reſcripta impetrari ad cautelam, non ex neceſſitate, & ſic non tolli facultatem Ordinarijs. Ibidem etiam mihi imponit, quod dixerim, ſi non poſſunt reclamando exire, teneri iuxta Breue nouiter profiteri. Præterea ſubdit explicando illam Breuis clauſulam. *Mandamus, quatenus omnes, & ſingulos Religioſos prædictos, qui ad habitum Regularem aliàs canonicè recepti annum probationis, &c.* Mentem Papæ eſſe, vt canonicè recepti de nouo ad profeſſionem admitti poſſint, non autem, qui minus canonicè recepti fuerunt, ſed eſſe expellendos, vt qui fecerunt contra Decreta Clementis. Et n. 151. ait me abſurdum dixiſſe, dum aſſerui, valere profeſſionem eius, qui recepit habitum, & profeſſionem extra locum deputatum, poſito quod annum probationis integrū in Conuentu deſignato; quod abſurdum probat num. 154. dum ait in dictis Decretis nullam mentionem fieri de nouitiatu, ſed eius intētionem, & cauſam finalem fuiſſe prouidere circa ſuſceptionem habitus, & profeſſionem, ne fierent in ſingulis Conuentibus, in quibus

olim ſinguli ad Religionem venientes recipiebantur cum detrimento diſciplinæ Regularis, ideo Papa occurrere cupiens his malis, & reſtituere Regularem diſciplinam, per illa Decreta mandauit, vt receptio Nouitiorum fieret ſolùm in deſignandis à ſe Conuentibus, in quibus poſſet commodius Regularis obſeruantia ſecundùm reformationem a Sanctitate ſua inſtitutam introduci, vt dicitur in ſecundo Decreto. Et quia Ego dixi, annum probationis venire principaliter, & ſuſceptionem habitus ſecundario, ſubdit ipſe, quod Ego volo mutare naturam rerum (me facit magnum, nc dicam magum) & dicere Solem ſuſcipere lumen, & ſplendorem à Luna.

Reſpond. Caſum hunc cum allatis à me rationibus habere locum ſub Tridentino, ex probatis locis citatis in præcedenti reſponſione. Prçterea falſum eſt reſcripta fuiſſe impetrata ad cautelam, & non ex neceſſitate, ſiquidem ius commune, præter Tridentinum nullam tribuit facultatem iudicãdi ſuper Regulari profeſſione, cuius iudicium cum ſit de re grauiſſima, quippe circa ſolemne votum Religionis reſeruatur poſt quinquennium ſoli Papæ, iuribus à me adductis cap. 7. de Reclamat. q. 19. Ad illam impoſturam, quod ego dixerim, ſi nõ poſſunt reclamando exire, teneri iuxta Breue nouiter profiteri, dico malè intellexiſſe meum dictum ex reiecta coma à ſe ex induſtria, vel incuria, nam in meo folio Mediolani impreſſo apud Columnã, à quo ipſe extraxit, habentur hæc verba. *Ex his patet ſeruari benè Decretum Clem. VIII. & hos Religioſos nullum commodum reportare, quia ſi volunt remanere tenentur profiteri denuo iuxta Breue, ſi non, poſſunt exire reclamando, vt ſupra*. Ideſt, ſi non volunt remanere, poſſunt exire reclamando, ſi autem volunt remanere tenentur profeſſionem ratificare. Verba Breuis reuera illum ſenſum non recipiunt, cum omnino ſit impertinens, & falſus, quia Papa in eo Breui Prælatis mandat, vt denuo ad profeſſionem admittant Religioſos, qui ad habitum Regularem aliàs canonicè recepti, annum probationis non præmiſerunt in loco deſignato, & ita illos, qui inobedientes fuerunt, & fecerunt contra Decreta Clementis, Papa in ſuo Breui mandat recepi denuo ad profeſſionem, contra ipſum Doctorem Micçnum, qui dicit ſub illo num. 147. quod Papa non permittit eis id facere, ex quo ſunt inobedientes, & formam traditam à Papa Clemente non ſeruauerunt, iſti igitur inobedientes non poſſunt admitti ad denuo profitẽdum, ſed omnino expellendi ſunt, docet ipſe, & tamen ipſe non negabit, illos, qui nullam ſcecerunt profeſſionem ex non præmiſſo Nouitiatu in loco deſignato, admittendos eſſe ex tenore Breuis, qui tamen fuerunt inobedientes, & fecerunt contra formam illorum Decretorum, in quibus præcipitur, ne Nouitij recipiantur ad babitum probationis, ſeu Religionis, niſi in Conuentibus deſignatis. Ex particula illa. *Qui ad babitum Regularem aliàs canonicè recepti*. Quibus ſuffragatur Breue, non autem alijs, qui canonicè recepti non fuerunt, his enim habentes aliud impedimentum, vt quia recepti fuerunt ſine informationibus requiſitis a Sixto V. ex Conſtitut. *Cum de omnibus*, vel ſine conſenſu Conuentus, vel ex metu graui profecerunt, in his, & ſimilibus defectibus Papa in ſuo Breui ſuffragari minus intendit, neque tamen eiſdem prohibet ratificationem profeſſionis, ſed de bac re Breue nil diſponit; ſicut ergo ante illud poterant profeſſionem ratificare, ita & poſt; Neque iſti minus canonicè recepti extra hunc caſum de receptione, probatione, & profeſſione extra locum deſignatum, dicuntur inobedientes, & facere contra diſpoſitionem, & formam horum Decretorum. Qua igitur ratione Summi Pontificis in ſuo Breui intentio eſt, vt inobedientes borum Decretorum non admittantur ad profitendum denuo, ſed debeant expelli, ſi Sanctitas ſua mandat, vt eorum profeſſio admittatur? Sunt hæc pugnantia, nam ſub num. 89. dicit hæc; *Quamuis ibidem Papa non dicat, vt eijciantur*; ſicut Lunam Soli lumen, & ſplendorem communicare; nec miror, hunc virum doctum ita loquutum fuiſſe, eo quòd, ſicut cuilibet experto in ſua arte, & ſcientia credendum eſt, l. Septima ff. de ſtatu bomin. vnde gloſ. verſ. Græci cap. Vt veterum diſt. 9. dicit credendum eſſe Auguſtino in diſputando, Hieronymo in hiſtorijs, Gregorio in Moralibus, quod refert etiam Moditius libr. 2. §. Prudentum, reſponſa, dubitat. 7. numer. 10. ita in his cenſendus eſt magis expertus, & longè ſcientior Regularis, cui quotidie ſimiles occurrunt difficultates, quàm Clericus ſecularis, cui magis proprium eſt eſſe verſatum in alijs materijs ſibi proprijs, vti de Beneficijs, de Matrimonio, de Diſtributionibus, &c. quæ materiæ illi ſunt familiares. Ad poſtremum eius, quo vult me abſurdum dixiſſe, tenere profeſſionem eius, qui extra locum deputatum recepit habitum, & poſtea probatus fuit in loco deputato, reſpondeo id non eſſe abſurdum, cùm ſufficienter probauerim initio buius mei Repugnaculi, §. Reſpond. me caſum, in illis Decretis ſermonem eſſe de receptione habitus in probatione, & non tantum de ipſa receptione, quæ eſt actus tranſitorius, & ita eſſe fuſius ibidem probaui, & cap. 4. de Nouitiatu quæſt. 24. Neque ſermo eſt de receptione habitus quò ad informationes, & requiſita præmittenda, ſed de receptione habitus Probationis, & Nouitiatus, vt ſupra ſatis probaui, §. Reſp. me caſum, vbi etiam oſtendi, venire principaliter receptionem habitus pro Nouitiatu, & Probatione, non pro ipſamet ſuſceptione, diſciplina enim Regularis formaliter reſtituitur per annum Probationis, & experientiæ morum Nouitij, in Conuentibus non quibuſlibet, ſed tantum deſignatis, & reformatis, quam per ſimplicem receptionem babitus etiam quò ad requiſita, & informationes, quæ ſuſceptionem habitus, & Nouitiatum ipſum præcedunt.

Dominus Micænus ſub numer. 147. in fine confutando meam opppſitionem, meminit Literarum Sacræ Congregationis vti falſarum, & ab eadem minimè emanatarum, quas pro ſe adduxit Pater Caſtellus in ſua reſponſione, quas ſimul cum reſponſione reijcit ſub numero 123. ex triplici capite, quia falſæ, impropriæ, & affectatæ ſunt. Falſitatem probat dupliciter, & quia Breue non dat facultatem conualidandi profeſſiones nullas prætenſas, ſed tantùm denuo profitendi; & quia in

illis

illis ſit iudicium, & punitur pars ante citationem contra omnia iura. Improprietatem probat, quia in illis citatur Bulla, & tamen Bulla non emanauit, ſed ſolùm Breue. Affectationem ſuadet illis verbis: *Ma procurate con ogni voſtra poſſibile induſtria, e diligenza, che quanto prima ritornino nelli Clauſtri.*

Quamuis Ego dictas non adduxerim literas, quia ad manus meas non peruenerunt, nihilominus quia poſtea eaſdem ferè eiuſdem tenoris apud Peyrinum tom. tertio priuileg. pag. 322. legi directas ad Epiſcopum Catalenſem, demptis quibuſdam verbis rigoroſis, quæ non decent tam graues viros, & magnos Sacerdotes, non poſſum mihi perſuadere eas eſſe ſuppoſitas, & falſas, ſed reales, & veras, à Sacra Congregatione prudentiſſimè emanatas. Neque obſtant coniecturæ noſtri Doctoris, contra quem agimus, nam quò ad falſitatem, iam probaui Breue dare facultatem conualidandi, ſeu ratificandi profeſſiones huiuſmodi nullas, quid enim eſt profeſſionem denuo emittere, niſi priorem nullam ratificare, & conualidare; illa enim dictio [denuo] id demonſtrat, referendo valorem ſecundi actus ad nullitatem prioris, à quo, vt ita dicam, auferendo nullitatem, confert valorem, ſeu prout ex nunc, ſeu prout ex tunc, modò non curo. Deinde in illis literis nullum apparet iudicium contra dictum Vicarium, ſed ſolùm illi ordinatur, vt ſua iura, quibus licentiauit Regulares nulliter profeſſos, referat ad Sacram Congregationem. Quod ad improprietatem locutionis coniectura nullius eſt momenti, cùm in vulgari idiomate dicatur Bulla quæcumque ordinatio à Papa proueniens, ſiue ſit Decretum, ſeu Conſtitutio, Breue, aut Bulla: & cùm conſtet, dictas literas loqui reſpectiuè ad Breue noſtrum, non eſt curandum de nomine, quando rem habemus, & effectum, argument. l. Si quis in fundi vocabulo ff. de legat. 1. Inſtitut. de leg. §. Si quis in Nomine. Demum nullum affectationis vitium reperitur in illis literis, ſed prudentiſſimè emanarunt, & talia verba ſub co rigore fuiſſe neceſſaria, quia huiuſmodi egreſſiones ſunt multùm præiudiciales animæ, & in graue detrimentum Religionum, vnde zelus fuit, non malus affectus reducendi oues errantes ad priſtinum ouile.

53 # RESPONSIO

Reuer. Patris

IOANNIS FRANCISCI CASTELLI

Ord. Min. Obſ. S. Franciſci

Almæ Diui Antonij Prouinciæ Patris Sac. Theologiæ, Sacrorumque Canonum Profeſſoris,

Ad quandam ſcripturam

D. FRANCISCI MICENI IVRISCONSVLTI,

Brixiæ editam, pro tuendis Regularibus è ſuis Religionibus egreſſis, ſub prætextu nullitatis ſuarum Profeſſionum.

Spiritus Sancti gratia illuminet ſenſus, & corda noſtra.

§. 1. AD conditorem legis, legis interpretationem ſpectare omnia iura concordant, Extrauag. Ad conditorem de verbor. ſignific. Ioan. 22. Clemens Papa VIII. felic. record. nonnulla Decreta circa Nouitiatus, & Nouitiorum educationem edidit, quæ cum certa modificatione de mente Sanctiſſimi D. N. D. Vrbani Papæ Octaui fuere confirmata à Sacra Congregatione Eminentiſſim. DD. Cardinalium Concil. Tridentin. Interpretum anno 1624. die 21. Septembris, & poſtremo anno 1631. idem Summus Pontifex per ſuum Motum proprium paterna benignitate circa huiuſmodi Nouitiorum profeſſionem, emiſſam in locis non deſignatis, aliqua decreuit. Quapropter dubium non eſt, difficultatum emergentium ex Decretis, & Motu proprio prædictis ad ipſum Summum Pontificem, ſiue ad ipſam Sacr. Congregationem, ab ipſo deputatam, (cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacr. Canon. & Decret. & non ad aliquem inferiorem) reſolutionem omnimodam pertinere, Roderic. tom. 1. quæſt. 11. artic. 1. & 2. cùm verba ſint intelligenda ſecundùm mentem proferentis, cap. Intelligentia de verborum ſignific. nam cuius eſt condere legem, & eius eſt declarare cap. 1. de iur. calum. Idcirco intelligentia vera, germana horum omnium relinquenda eſt ſummo iudicio Sanctit. ſuæ cap. cùm veniſſent de Iudic. & vt diffinit Sixtus Quintus fel. record. in ſuo Motu proprio anni 1588. 19. kal. Nouembr. dicens; Ad Rom. ſpectat Pontif. Sacr. Canon. Conditorē, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri.

Digitized by Google

§.2. Et quoniam vidimus quandam ſcripturam aſſerentem profeſſum contra Decreta prædicta Clement. VIII. nulliter, & inualidè profeſſionem emiſiſſe, poſſeque eijci à Religione, & ipſum teneri egredi. Dicimus eidem ſcripturæ, quod ſatis ſuperque eſſet ad illius plenariam confutationem, oppoſitum ſenſiſſe Sanctiſſimum D. N. Vrbanum. Mandauit enim ipſi Eminentiſſ. Summo Pœnitentiario, Ordinarijs, & Superioribus Reg. vt omnes, & ſingulos Regulares, qui ad habitum regularem alias canonicè recepti, & annum probationis in locis deſignatis minimè fecerunt, ſuam indeque profeſſionem emiſerunt, ad profeſſionem denuò, ſeruatis ſeruandis, emittendam, abſque nouo probationis anno, ex ſpeciali Sanctæ Sedis Apoſtolicæ benignitate recipiant, & admittant. Non enim dicit Sanctitas ſua, vt quod reijciantur, & ipſi teneantur exire, ſed quod recipiantur, & admittantur. Cui omnes Superiores, & Prælati tum Regulares, tum Ordinarij obedire tenentur. Et ideo Auctorem illius ſcripturæ remittimus ad Patrem Roderic. tom. 3. quæſt. 54. artic. 6. tenentem huiuſmodi profeſſos adſtrictos eſſe in conſcientia ad perſeuerandum in Religione. Sanchez de matrimon. diſput. 37. num. 6. lib. 7. Nauar. conſ. 17. de Reg. impreſſ. num. 3. cap. 2. & cap. Vidua de Reg. Quod dictum concordat cum mente ipſius Sanctiſſ. & ideo Author ille ad indagandam mentem Sanctiſſimi debebat attendere intentioni Sanctit. ſuæ (vt rectè ſcribit Paulus Iuriſconſultus Patauinus, l. pen. ff. ad exhiben. Non opportere ius calumniari, nec verba captari, ſed qua mente quid dicitur animaduertere conuenire) quæ clarè habetur ex prooemio eius Motus proprij, vbi ait, *vt que in vocatione, qua vocauit eos Dominus permaneant*. Quia, vt dicunt leges, & Doctores ex prooemio habetur vera intelligentia, & cauſa finalis legum, & Canonum, ac mens diſponentis, Roderic. tom. 1. quæſt. 11. art. 6. Nam actus agentiam non operatur vltra eorum intentionem, ſecūdùm Philoſophos, & iuriſperitos, capit. finali de præbend. cùm verba poſita ad vnum finem, ad eumdem finem ſint interpretanda, cap. finali de verbor. ſignific. cap. Intelligentia, eod. tit. & vt tradit Roderic. ibi in dict. artic.

§. 3. Circa verò difficultatem ortam de Iudice competente ſuper cognitione vniuerſali validitatis, aut inualiditatis profeſſionis emiſſæ à Regularibus tam occaſione prædictorum, quàm alia quacumque de cauſa; cùm Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 25 cap. 19. de Reg. hanc difficultatem ſoluat, ab ipſo ſanè non eſt recedendum. Dicit enim Concil. *Quicumque Regularis prætendat ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicat ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile, velitque habitum dimittere, quacumque de cauſa aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum non audiatur, niſi intra quinquennium tantùm à die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit coram Superiori ſuo, & Ordinario deduxerit*. Hæc Concil. Cùm ergo ita Decretum ſit, qui aliter facit, cōtra Conc. immediatè attentat. ita affirmat Nauar. conſ. 23. num. de Reg. dicens: quia Conc. requirit, vt cauſa nulitatis profeſſionis deducatur coram Superiore, & Ordinario, & num. 4. ibi; Debebat cauſam nullitatis proponere non ſolùm coram ipſo Superiore, ſed etiam coram Ordinario, imò conſ. 26. num. 13. 2. impreſſ. & conſ. 5. num. 13. de Reg. 1. impreſſ. videtur aſſerere ſolum Superiorem Regul. eſſe Iudicem competentem. Ad 4. dubium ait; Reſpondeo, Quod remedium eſt ei, cuius profeſſio nō eſt valida ſupplicare Prælato Ordinis ſui, qui ſit Iudex competens eius, humiliter, vt declaret, profeſſionem eius non valere; quamuis in fine addatur. Aduertendum licet dicatur num. 13. Prælatum Ordinis adeūdum pro obtinenda declaratoria nullitatis profeſſionis, non tamen excluditur, quin cum ipſo etiam debeat interuenire Ordinarius, iuxta Decretum Sac. Conc. cap. 19. ſeſſ. 25. de Regul. ſup. conſ. 23. Idem conſ. 87. de Reg. 1. impreſſ. Roderic. tom. 3. quæſt. 17. art. 17. & Mirand. tom. 1. quæſt. 30. art. 4. concl. 2. dicit cum Nauar. conſ. 87. citato, ſciens ſuam profeſſionem eſſe nullam ob aliquam ex ſupradictis cauſis, ſcilicet quòd deſcendat ex genere Iudæorum, Saracenorum, aut Hæreticorum contra Cōſtitutiones, & Motum proprium expreſſum Pauli IV. & aliorum Summorum Pontificum, poteſt reclamare, & ipſas coram ſuo Superiore, atque Prælato allegare, & infra. Remedium eſt ei, cuius profeſſio ob prædicta fuit inualida, ſupplicare Prælato Ordinis ſui, qui ſit Iudex competens, humiliter, vt declaret, profeſſionem ſuam non valere, nec valuiſſe; & ideo requiritur ſententia iudicialis data cum cauſæ cognitione, probatis, & ſeruatis, quæ probanda, & ſeruanda ſunt in tali iudicio. Hinc eſt, quòd prædictus Religioſus ſic nulliter profeſſus tenetur à Prælato requirere, vt id faciat. Hæc Pater Mirand. & art. 6. dicit: Tertia eſt, Quod cauſas nullitatis coram Superiore, & Ordinario ante deducat. Et concl. 2. aſſerit coram Superiore, & Ordinario, Et infra, coram Superiore, & Ordinario proponere. Poſtremò Adm. R. P. Bariola in ſuis Aphoriſm. L. R. verb. Regulares, §. Regulares profeſſionis, pag. 264. prædicta confirmando cum Decreto Sac. Cong. Concil. ait: Regulares profeſſionis nullitatem prætendentes, illam probare tenentur coram Superiore Monaſterij, in quo profeſſionem emiſerunt, & coram eiuſdem loci Ordinario Sacr. Conc. Congr. Et ſic ſemper practicatum fuit, vt experientia, quæ eſt rerum magiſtra in huiuſmodi cauſis taliter iudicari videmus, ſcilicet, quòd cauſæ deducantur coram Superiore Regulari, & Ordinario, vt in diuerſis Cancellarijs ſecundùm occaſiones videre eſt; Et ideò à conſuetudine, quæ eſt optima legum interpres, non eſt recedendum, cap. Cùm dilectus de conſuet. & l. minimè, ff. de leg. quia ſecundùm communem opinionem videtur habēda conſideratio vſus, quo receptum eſt præfatum cap. 19. Nauar. conſ. 12. de Reg. in fine 2. impreſſ. quia conſuetudo non ſolum dare, ſed etiam augere poteſt iuriſdictionem, cap. Duo ſimul de off. Ordin. & cap. Cùm contingat, iuncta gloſ. verb. Conſuetud. quæ alia citat. de foro compet. Roderic. tom. 1. quæſt. 7. art. 3. Vnde cùm lex diſponat, & cōſuetudo immemorabilis ſemper fuerit huiuſmodi cauſarum iudicium ad Superiorem Regularem, & Ordinarium ſimul pertinere.

Id

Digitized by Google

Id quoque nunc obſeruandum eſſe affirmamus, & ratio addi poteſt; Quia iure communi Iudex immediatus Regularium eſt Abbas, vel alius Prælatus eorum in pertinentibus ad Regulam ſuam, & Regularia ſtatuta, quod fundatur in l. finali. C. de iuriſd.omn.iud.& in cap.cum ab Eccleſiarum Prælatis, de off. ord. & Nau. comment.2.de reg.num. 1.2. impreſſ. §. Addo 2. & §. Addo 3. ait: Omnes ferè Regulares exempti ſunt ab Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione per ſua priuilegia, nec ſuper vllis cauſis poſſunt conueniri coram Ordinario.

§.4. Velle nunc dicere ex Sanchez lib. 7. diſp. 37. num.32.& 33. Quod Conc. cap.19. prædicto, ſit fundatum in profeſſione tacitâ, quæ non intrat, nec poteſt intrare modo aliquo in dictis Decretis, & quod Conc.ibi loquatur de impedimentis ad tẽpus, & non comprehendat perpetuo inhabiles; & illa particula (ait, quid ſimile) poſita ſit ad maiorem declarationem, vt clariùs percipiatur mentem Conc. fuiſſe, loqui de quocunque impedimento ad tempus, profeſſionem irritante; & illa verba (vel quacunque de cauſa) ſe reſtringere ad perſonas habiles. Dicimus quod eſt velle diſtinguere, vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, iuxta latè tradita à Bart. Paulo Caſtr. & Iaſone citatis à Roderic. tom.2. q. 11. art. 6. §. Nona regula. Tandem ad declarationem maiorem veritatis aſſerimus Conc. loqui de quacunque profeſſione, tàm tacita, quàm expreſſa, & principaliter de expreſſa; non de impedimentis ad tempus tantùm, ſed de quibuſcumque impedimentis; non ſolum de perſona habili, ſed etiam de perſona inhabili; non ſolum de cauſa temporali, ſed etiam de cauſa perpetua.

§.5. Et primo quoad profeſſionem, quod principaliter loquatur de expreſſa, & conſequenter de tacita, audiatur Sanchez, ait enim Doctor iſte loco citato num. 1. Decretum Concil. procedit in profeſſione quacunque ſiue expreſſa, ſiue tacita: quia Concil. Trid. loquitur in vniuerſum de profeſſione, & num.34. Durante impedimento, quod irritabat profeſſionem expreſſam, non poteſt profeſſio tacita effici valida, eadem enim ratio, & par virtus eſt taciti, & expreſsi; nec tacitum plus operari poteſt, quàm expreſſum, vt tradunt omnes ſcribentes. Et infra. Et ne ambigendi anſa relinqueretur Sixtus V. in ſuo motu proprio id expreſſit, dictus, ſiue expreſſam, ſiue tacitam cum illis impedimentis fore nullam. Hæc Sanchez. Audiatur præterea Nauar. comment.4.de Reg.num. 73. ſuper cap. 19. allegato Conc. ait enim. Huic nouæ conſtitutioni videtur eſſe locus etiam in profeſsione (nam de expreſſa præſupponit) tacita; quia loquitur generaliter de profeſsione, quam cõſtat eſſe genus ad expreſſam, & tacitam, cap. Vidua, & cap. Porrectum de Reg. & cap. nullus de elect. in 6. & Clem. eod. tit. eos. Et lex diſponẽs indiſtinctè de genere, vendicat ſibi locum in omni eius ſpecie. l. de prætio. ff. de pub. in rem act. cap. ſolitæ de maiorit. etiam ſi tanta ratio eam nõ ſuadear in vna, quam in alia. l. prima. §. quod autem. ff. de al. luſ. & dicto cap. Solitæ ſi ſatis perpendantur. Et poſt alios tradit Dec. in conſ. 669. num. 3. Idem aſſerit Azor. inſtitut. moral. lib. 12. cap.4. littera D, dicit ipſe, obſeruandum eſt huiuſmodi Decretum Concil. cap.19. locum habere tùm in his, qui tacitè profeſsi ſunt, tùm etiam in his, qui profeſsionem expreſſam emiſerunt. Ita etiam tenet Sorbus in ſuis addit.comp.Priuil.verb. Nouitius. §. Ideo ad tollendos, ait enim præſuppoſita expreſſa profeſsione. Notandum quod ſupradicta relatio procedit etiam in profeſsione tacita. Inſuper Nau. conſil. 36. de Reg. num. 14. & 15. 2. impreſſ. Ad quintum dubium ſcilicet, an profeſsiones Fratrum licèt non valeant vt expreſſæ, valeant tamen vt tacitæ. Reſpondet negatiuè, tùm quia in contractibus par virtus eſt expreſſi, & taciti, tùm quia qua ratione defectus conſenſus annullat profeſsionem expreſſam, debet etiam annullare tacitam. Nec Nau. & ratio eſt, vt definit Sixtus V. in ſuo motu proprio. Ad Romanum, ſupra allegato §. ſed cum eadem ratio, quia (ait ipſe) eadem ratio viget in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa.

§.6. Quantum verò ad id, quod aſſeritur Concil. loqui de impedimentis temporalibus tantum, & non de perpetuis. Reſpondemus: Concil. loqui de omnibus impedimentis Sanchez l. c. num. 30. diuidit impedimenta in perpetua, & temporalia, ait enim. Præmittendum eſt, quædam eſſe impedimẽta perpetua reddentia inhabilem quempiam ad profitendum; alia autem eſſe impedimẽta, quæ inhabilitant, ſed non perpetuò, & ſequitur num. 31. Et videtur de his omnibus Decretum Concil. intelligendum: quia eo cap. 19. duo impedimenta temporalia numerauit. Reſpondendo autem ad dubium num. 34. dicit ſecunda concluſio. Nec id Trident. Decretum intelligitur de laborantibus impedimento temporali, quod irritauit profeſsionem. Si ergò Concil. non loquitur de impedimento temporali; igitur à ſufficienti diuiſione loquitur de impedimento perpetuo. Dicimus autem nos Concil. loquutum fuiſſe de omnibus impedimentis, quia non eſt maior ratio de vno, quàm de alio, quoad validitatem, ſeu inualiditatem profeſsionis. Profeſsio metu facta eſt ipſo iure nulla, cap. 1. de ijs quæ vi. Sicut votum factum metu ex ipſo iure nullum iuxta Gloſ. receptam in cap. Abbas, eod. tit. Et prætereà nullus actus metu factus ligat agentem; & ideo profeſsio ipſo iure nulla non ratificatur, ex eo quod ſic profeſſus perſiſtat lungo tempore in Religione, quam profeſſus eſt. Nauar. 2. conſil.89. num.2.& 3. de reg. & primæ, conſil. 1. eod. titul. num.11. comment.2.num.31.& comment.4.num. 71. & 76. de reg. Quapropter cum profeſsio metu facta ſit ipſo iure nulla, indigeatque ratificatione, ſi non ſuperueniat ratificatio, impedimentum erit perpetuum, ita Roderic. tom. 3. quæſt. 17. art.15. Sic dicimus etiam de impedimento ætatis, de quo loquens Concil. ſeſſ. 25. cap. 15. de Reg. ait: In quacunque Religione tàm virorum, quam mulierum profeſsio non fiat ante ſextumdecimum annum expletum; nec qui minore tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit ad profeſſionẽ admittatur. Profeſsio aũt antea facta, ſit nulla, nullamque inducat obliga-

obligationem ad alicuius regulę, vel Religionis, vel Ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcumque effectus. Hæc Concil. Et ideo ſi profeſſio ſit nulla ex huiuſmodi impedimentis temporalibus ſpecificatis in Concil. ſimiliter, & multò magis reddetur nulla ex alijs impedimentis perpetuis ibi in Cōcil. comprehenſis, illis verbis (aut quid ſimile, & quacunque de cauſa) quia vt ſupra disimus, ſicut ad validitatem vnius, ſic ad validitatem alterius requiritur conſenſus, & remotio omnium impedimentorum tàm temporalium, quàm perpetuorum. Dicit ad hæc Sanch. ipſe, l.c. num. 64. Nō eſſe opus noua acceptatione ipſius Religionis, ſed ſatis eſſe, ſi profeſſus ille, ſublato iam impedimento, & conſcius nullitatis prioris profeſſionis, ratificet; Nec diſcrimen inuenio, ſiue impedimētū ad tempus, ſiue in perpetuū inhabilitet. Eadem enim ratio eſt; nam tàm inhabilis eſt eo tempore, quo profeſſus impedimento temporali inhabilitatur, quam eſt perpetuò dum impedimentum eſt perpetuum. Hæc Sanchez.

§.7. Quod poſtremò aſſeritur ex Sanchez Concil. non comprehendere perpetuò inhabiles. Ad hoc etiam reſpondemus, primo Concil. loqui tàm de inhabilibus perpetuis, quàm ad tempus; quia ſignum vniuerſale (vt eſt) Quicunque propter eius generalitatem trahit etiam ad caſus improprios, vt multis citatis tradit Tiraquel, de retract. lignagies §. 1. gloſ. 7. num. 20. & ſeq. Imò cum hoc ſigno vniuerſali (Quicunque) complectitur etiam diſſimiles qualitates, vt notat Gloſ. Clem. 1. verb. quamuis de ſent. & re iudic. & ibi Immola num. 8. Quia receptiſſimum eſt in litteris Apoſtolicis, & Decretis Concil. nec vllam ſyllabam debere eſſe ſuperfluam, cum priuilegij verba aliquid operari debeant, cap. Abbas, de verb. ſignific. verſ. contra quos facit. Nam ſuperfluitas in Lege, aut Decreto vitanda eſt, cap. ſi Papa, de Priuil. in 6. & ideo ſignum vniuerſale (quicunque) appoſitum in Concil. de quacunque perſona, tàm habili, quàm inhabili, intelligendum venit, nam eſſet ſuperfluum, quia vt inquit ipſemet Sanchez lib. 3. diſp. 26. num. 6. de Matrim. Adeo hoc, eſt verum, vt non ſolum verbum, & quælibet dictio Legis, aut Decreti non debent eſſe ſine effectu aliquid operandi, ſed etiam quælibet ſyllaba, vt benè docet Gloſ. c. ſolitæ, verb. tanquam de maior. & obed. cum alijs ibi citatis ab ipſo Sanchez. Quia vbicunq; tractatur de fauore publico, verba generalia nō reſtringuntur ad perſonas habiles, ſed generaliter intelliguntur etiam de inhabilibus, vt per l. 3. §. vtrū, verſic. hic quoque in fine. ff. ad ſent. con. l. Siluian. & docet Iaſon alijs relatis, l. ſi filiusfamilias, num. 4. & ſeq. ff. ſi certum petatur. Nam verba legis ita interpretanda ſunt, vt ipſa lex non fruſtetur, & otioſa reddatur, etiam in materia ſtricta, & odioſa, iuxta cap. in his, de Priuil. & cap. ſi ciuitas, de ſent. excomm. in 6. & ideo illa dictio vniuerſalis (quicunque) redderetur otioſa, ſi eſset intelligenda tantum de perſonis habilibus, excludendo perſonas inhabiles. Imò ſi rectè perpendamus mentem, & verba Concil. habemus, quod Concil. principaliter loquatur de perſonis inhabilibus. Nam cum dicit (quicunque Regularis prætendat, &c.) intelligi debet, quicunque Regularis inhabiliter, aut perpetuò, aut ad tempus prætendat, nulliter profeſſionem emiſiſſe, deducat cauſas coram Superiore, & Ordinario intra quinquennium; quia ſi intellectus relatus de ſola perſona habili eſſet verus, ſequeretur hoc falſum, ſcilicet quod perſonæ perpetuò inhabili ad profitendum (facta profeſſione) eſſet intercluſa via ad reclamandum, nec intra quinquennium, nec poſt quinquennium, quod reprobatur ab ipſo Sanchez l.c. num. 26. ibi enim dicit: Beneficium reſtitutionis in integrum competit ei etiam centum annis tranſactis; Si ergo Concil. excludit perſonas inhabiles, & de ipſis non loquitur, videntur excluſæ ab omni reclamatione, quod non eſt verum; quia Doctor ipſe à num. 21. vſque ad num. 29. concedit, ipſos per reſtitutionem in integrum, audiendos eſſe quocunque tempore tranſacto; ergò ſequitur, quod ſub illa generalitate (quicunque Regularis) comprehendatur tàm perſona habilis, quàm inhabilis, tàm ad tempus, quàm perpetuò; & ratio eſt, ſi de quo minus videtur ineſſe, & ineſt; ergò de quo magis videtur ineſſe, inerit; maior defectus in profitente eſt impedimentum, & inhabilitas perpetua, quàm ad tempus. Si ergò Concil. habilitat, & diſpenſat ad reclamandum illum, qui habet minus impedimentum, multo magis habilitare debet illum, qui habet maius impedimentum, habilitat per vos perſonam habilem cum minori impedimento, ergò & inhabilem cum maiori impedimento. Concil. igitur de omnibus perſonis loquitur, & de omnibus intelligendum eſt, ita Mirand. tom. 1. quæſt. 30. art. 4. Nam deſcendentes ex Saracenis, Iudæis, & Hæreticis ex Decretis Pontif. ſunt perpetuò inhabiles ad profitendum, nihilominus comprehenduntur ſub Decreto Concil. concl. 2. & art. 6. concl. 2. ſuperius relato.

§.8. Reſpondemus ſecundò: mentem, & finem Sanchez, vt ex tota ipſa diſput. 37. clarè conſtat, fuiſſe probare, quod Concil. non adſtringat perpetuò inhabiles ad reclamandum intra quinquenniū, ſed quod ipſi abſque vlla temporis præſcriptione poſſint ſemper reclamare per beneficium reſtitutionis in integrum, cui opinioni cum huiuſmodi beneficio ordine Sanctiſſ. vt infra cum Nau. aſſerimus, non contradicimus.

§.9. Reſpondemus tertiò: Sanchez loquutum fuiſſe de inhabilibus perpetuis, tam ex defectu, quàm es delicto perſonæ; Et motibus proprijs Sisti V. vt num. 30. & ſeq. apparet. Dicit enim in fine: Hæc deſeruiant pro profeſſionibus hucuſque emiſſis cum impedimentis illis Sixti V. vel non ſeruata forma ab ipſo præſcripta, ſcilicet quod nullus maior 16. annis poſſit admitti, niſi præmiſſa certa informatione, & approbatione de eius vita, & moribus, vt in ipſis motibos proprijs legitur. In caſu autem noſtro non ſumus in ſimilibus, quia motus proprij Clemen. Octaui non loquuntur præcipuè de inhabilitate perſonæ ex defectu, vel delicto, ſed de inhabilitate loci, & ideo non currit ſimilitudo, vt ſcriptura ipſa aſſerit, quia à diſparatis non fit illatio.

§.10. Reſpondemus quartò: quod data, ſed non conceſſa interpretatione Concil. allata ab ipſo

Sanchez

Sanchez iuxta ſenſum ſcripturæ allegatæ, nihilominus ſumus in ſtatu ipſius Concil. reſpectu perſonæ habilis, & impedimenti temporalis, ſeclusis inhabilitate perſonæ, & impedimento perpetuis. Dicit enim Clemens VIII. Receptiones, & profeſſiones quaſlibet eorum, qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe, ex nunc declaramus. Et alibi: Receptiones vero, & profeſſiones quaſlibet eorum, qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcunque effectum, ex nunc decernit, & declarat. At Sixtus V. vt ſupra deductum eſt, ſimilem declarationem fecit ex defectu perſonæ, aut ex eius delicto. Clemens VIII. autem die 2. Aprilis 1602. reuocauit motus proprios Sixti V. ad iuſque commune reduxit, relictis in ſuo robore pœnis ibi contentis in Superiores contrafacientes. Vnde ex iſto motu proprio Clem. VIII. perpetuò inhabiles de cætero ſunt facti habiles, & impedimentum perpetuum pœnitus ceſſauit (vt dicit ipſe Sanchez, l. c. num. 62. per Pontificiam diſpenſationem. Pari modo Sanctiſſ. D. N. Vrbanus VIII. ſuo motu proprio ſuperius relato, impedimentum, & inhabilitatem perpetuam contẽtam in illis Clem. VIII. reuocauit, declarauitque omnes profeſſos contra ipſos habiles ad profeſſionem, remouendo reſpectu ipſorum illa impedimenta loci, inſerta in dictis motibus proprijs, & & ſic ad præſens per diſpenſationem Apoſtolicam ceſſant huiuſmodi impedimenta, & inhabilitates perpetuæ, & profeſſi ipſi, ſeruatis ſeruandis, abſque alio Nouitiatu, abſque alia ballotatione poſſunt remanere in Religione; cum ergò (ſuo modo loquendo) inhabiles perpetui ſint facti habiles, & impedimenta perpetua ſint remota. Concil. Trident. intrat, & intrare poteſt in dictis Decretis cum beneficio reſtitutionis in integrũ eis facto à Sanctiſſ. via extraordinaria.

§. 11. Sed quia difficultas principalis noſtra nõ ſtat in reclamatione, quam nec nos reprobamus, vt ſupra diximus, modo explicato etiam in fine præſentis; ſed in Iudice competente, coram quo fieri debeat huiuſmodi reclamatio, qui (vt ſupra probauimus) eſt Superior Regularis vna cum Ordinario, & ideo ad pręſens aſſerere in dicta ſcriptura ſolum ad Ordinarium ſpectare iudicium huiuſmodi cauſarum, excluſo pęnitus Superiore Regulari, videtur doctrina noua, nouiter inuentata abſque vllo vero, aut probabili fundamento, & nunquam vſu practicata. Ordinarius enim non eſt legitimus Iudex perſonæ regularis, omninò regulariter exemptæ ab eius ordinaria iuriſdictione, & immediatè ſubditę Sanctæ Sedi Apoſtolicæ, & eius Superioribus Regularibus, vt habetur ex Compẽd. Priuil. verb. conueniri in iudicio, & verb. exemptio. & ex Confect. tit. 5. de Reg. exempt. & tit. 4. cap. 1. Et ideo quando dicit Concil. ſeſſ. 24. c. 20. de Reform. cauſas omnes in prima inſtantia ad Ordinarium ſpectare; intelligi debet de cauſis ſuorum ſubditorum, & non de cauſis perſonarum exemptarum ab ordinaria ſua iuriſdictione, & ſubditarum alijs Superioribus, quia hoc eſſet mittere falcem in meſſem alienam à Sac. Can. reprobatum. Nam quamuis Regularis prætendat declarationẽ annullationis ſuæ profeſſionis, tamen donec, & quouſque à Iudice competente obtineat intentum ſubditus eſt ſuæ Religioni, & Prælato, qui eſt in poſſeſſione eius perſonæ, nec eſt ſpoliandus lite pendente, ſed defendi debet in ea, cap. laudabilem, vt lit. pend. cap. cum Eccleſia Sutrina, cum tot. tit. de cauſ. poſſeſſ. Gloſ. cap. duo ſimul. de offic. iudic. ord. verb. conſuetudo. cum per eam citatis, & cap. 1. de reſtit. prol. Cum itaque iuriſdictio Ordinarij in Regulares nõ ſit ordinaria, ſed delegata, aut per Concil. aut per Bullas, & Decreta Põtificia, ſtandũ ſine dubio eſt delegationi. Delegatio ergo Conc. cũ dicat, quod cauſæ huiuſmodi deducantur coram Superiori Regulari, & Ordinario, & non aliter; Velle aliter contra hoc facere, eſt nulliter facere, & ſine legitima iuriſdictione, quia actus factus contra legem prohibentem non valet. l. non dubium, C. de leg. confect. tit. 5. c. 2. & tit. 13. c. 9. Imo (authoritate Apoſtolica cap. 7.) affirmat Ordinarium eſse excommunicatũ ipſo facto, reuocando Fratrem à Religione ad ſeculum, tenerique in cõſcientia ex poſse illum ad Religionem ſuam reducere, quod dictum eſt conforme Decreto Sacr. Congreg. diei 8. menſis Iulij 1632. quo iubetur Ordinario Brixienſi, quod, ex poſse, faciat omnes Regulares à ſe licentiatos ad propriam Religionem redire his verbis.

A tergo.

Al Reuerendo Signor

Il Vicario Capitolare di Breſcia.

Reuerendo Sign.

Queſti Eminentiſſimi miei Signori vengono ragguagliati, che con l'occaſione della Bolla, nella quale la Santità di N. S. hà dato facoltà à Regolari di conualidare le loro profeſſioni, che ſi poteuano pretendere nulle per cauſa di non hauer fatto l'anno della probatione, e le medeſime profeſſioni in luoghi deſignati à riceuer Nouitij, alcuni d'eſſi Regolari, che ſtanno di famiglia nelli Conuenti, o Monaſterij di coteſta Città, e Dioceſi, in vece di conualidare le dette profeſſioni con licenza, ò Decreto voſtro habbino laſciato l'habito, & hora ſe ne ſtanno fuora de' clauſtri in habito di Chierici Secolari, ſotto preteſto, che tal facoltà [come ſi ſuppone] almeno tacitamente, ſi dia in detta Bolla. E perche ciò è del tutto alieno dalla pia mente della Santità ſua; ne tali dichiarationi di nullità di profeſſioni ſi poſſono fare, ſe non ſeruatis ſeruandis conforme alla diſpoſitione de' Sacri Canoni, Conſtitutioni, e Decreti Apoſtolici, e particolarmente del Sacro Concilio di Trento. Però l'Eminenze loro eſſendo reſtate aſſai merauigliate di voi, mi hanno ordinato di ſcriuerui, che quanto prima auuiſiate quà tutto ciò, che vi occorre per voſtra giuſtificatione; e che trà tanto non ſolamente vi aſtenate dal dar licenze, ò Decreti ſudetti, ma procuriate con ogni voſtra poſſibile induſtria, e diligenza, che quanto prima tornino ne' clauſtri con l'habito loro Regolare quelli, a' quali hauete conceſſo le licenze, ò Decreti ſudetti.

Tanto

Tanto dunque eſeguite, e ſtate ſano.
Di Roma à 8. di Luglio 1632.

Al piacer voſtro

Il Cardinal S. Onofrio.

Antonio Tornielli.

§.12. Et hoc iure meritò, quia Fratres illi, qui cum ſola ſententia declaratoria Ordinarij, excluſo Superiore Regulari habitum Religionis dimiſerunt, & extra clauſtra ſine Superioris Regularis licentia exierunt, ſunt excommunicati, apoſtatæ, & in ſtatu damnationis æternæ, ex Decreto Concil. citato cap. 19. Quod ſi antea (ideſt) antequam cauſas deduxerint coram ſuo Superiore, & Ordinario habitum dimiſerint, ad Monaſterium redire cogãtur, & tanquam apoſtatæ puniantur, & addit Nauarr. 2. conſ. 22. de Reg. num. 2. & 3. quod ſi in ſacris ſint, & adminiſtrauerint officium ſui Ordinis, etiam irregularitatem contrahunt; cum nemo Regularis poſſit exire de Conuentu, etiã prætextu ad Superiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, & vocati fuerint, ex Decreto Conc. ſeſs. 25. cap. 4. de Reg. Et ſubdit: Qui verò ſine prædicto mandato in ſcriptis obtento repertus fuerit, tanquam deſertor ſui inſtituti puniatur. Et addit Cõfect. vbi ſupra. 19. Quod nemo Regularis (etiam prætextu ſententiæ) poteſt exire ſine prædictorũ (nempè Regularis, & Ordinarij) declaratione. Et ideo à Superioribus Regularibus excommunicandi, & puniendi ſunt. Et ius militat, quia ſublato fundamento ædificij, tollitur ædificium. Can. cum Paulus 1. quæſt. 1. Fundamentum autem illorum Fratrum extra Religionem commorantium eſt ſententia declaratoria ſolius Ordinarij, ſublata igitur hæc ſententia, tanquam facta à non habente facultatem, tollitur illorum fundamentum, & ædificium remanet deſtructum, & ipſi remanent narratis pęnis ſubiecti, cum Ordinarius non poſſit iudicare huiuſmodi cauſas, excluſo Superiore regulari, vt ſupra probatum eſt. Et ratio in promptu adeſt, quia ſicut profeſſio emiſsa in manibus Ordinarij (quoad religiones, & monaſteria exempta ab eius iuriſdictione) non tenet ſine Superioris regularis conſenſu, vt probant Nau. conſ. 40. num. 2. & 4. de Reg. & Roderic. tom. 3. q. 17. art. 11. Sic ſententia declaratoria nullitatis profeſsionis facta ab eodem Ordinario ſine conſenſu Superioris regularis, non tenebit; quia quicquid habet propoſitum in propoſito, habet oppoſitum in oppoſito. Can. ſciendum 8. quæſt. 1. & l. Et ſi contra tab. ff. de vulg. & pupill. Sanchez, l. c. num. 34. Azor. lib. 12. cap. 5. littera B, Nau. & communiter Doctores. Nam res in eaſdem cauſas reſoluitur, ex quibus producitur. Dicit enim Concil. Non audiatur, niſi, & non aliter, cauſas quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario; Verba enim iſta (non audiatur, niſi, & non aliter) habent negationem, & ideo omnia, quæ ſequuntur, deſtruunt, & eorum contradictionem ponunt. Quapropter negatiuæ illæ deſtruunt omnia facta, & operata contra ipſas. Sanchez. l. c. num. 54. & num. 19. vbi dicit, quod dictio excluſiua affirmat id, quod ponit, negans omnes alios caſus, præter expreſſos, quod rectè probat per leges relatas. Et ſic ſententia ſolius Ordinarij deſtruitur, & annullatur, vt facta contra negatiuas ipſas. Nau. com. 2. de Reg. num. 15. & actus factus contra formam ſubſtantialem à lege præſtitutum non valet; imò non valet etiam ſi ſit factus præter formam, cap. cum dilecta de reſcript. & cap. prudentiam de off. deleg. Formam autem ferendi huiuſmodi iudicium pręſcribit Conc. vt cauſæ deducantur coram Superiore, & Ordinario, facere ergò contra, & præter iſtam formam, quæ eſt ſubſtantialis (& non aliter) remanet actus ipſe inualidus, & nullus; imò Sanchez ipſe l. c. num. 11. cum loquitur de cauſis deducendis coram Iudice, ſemper aſſerit, hoc faciendum eſſe coram Ordinario, & Superiore, & num. 1. ait: tres conditiones petuntur in eo Decreto Concil. cap. 19. & infra, ſecunda, vt cauſas, quas prætendit corã Superiore, & Ordinario deducat. Hæc Sanchez.

§.13. Dicitur etiam, & aſſeritur Superiores Regulares non poſſe in huiuſmodi cauſis eſſe iudices, quia iuxta Decreta prædicti Papæ Clem. ſunt ipſo facto priuati iuriſdictione, &c. ex quo admiſerunt prædictos malè profeſſos ad profitendum, ipſoſque Superiores eſſe partes, & nemo in propria cauſa iudicare poteſt, & ideo quod cauſæ ipſæ cognoſci debent ab Ordinario tantùm. Reſpondemus huic aſſertioni primò, quod ferè omnes Superiores illius temporis ex hac vita migrarunt. Secundò, quod in Religionibus Superiores regulariter amouentur quolibet triennio, & ideo non ſunt ſemper ijdem. Tertiò ſequeretur, quod in Religionibus erga ſubditos non eſſent iudices competentes, & quod omnes eſſent partiales, quod etiam dici poſſet de Ordinarijs in cauſis regularium, & ſuorum ſubditorum Sacerdotum, & Clericorum, rationibus iudicio boni viri conſiderandis. Quartò, Reſpondemus, nullum inferiorem Papa poſſe contra ius commune (vt Sacr. Concil. Trident.) aliquid ſtatuere, cap. quod ſuper ijs de maior. & obed. cum ibi adnotatis a Doct. Nau. 1. conſil. 5. num. 4. de Reg. Cum ergo Sacr. Conc. Sancti Spiritus illuſtratione deputauerit iudicem huiuſmodi cauſarum Superiorem Regularem, videtur quod aſſertio ipſa ſit ad libitum introducta, cum author ipſius nõ ſit tantæ authoritatis, quod poſſit legem ſtatuere contra Sacr. Concil. Trident. & excludere Superiores Regulares à cognitione cauſarum ſuorum ſubditorum: affirmamuſque inſuper, aſſertionem ipſam eſſe periculoſam, cum velit arguere Spiritum Sanctum malè, & contra iuſtitiam, ac leges deputaſſe Regulares in iudices vna cum Ordinario in his cauſis cognoſcendis, tanquam partiales. Quod dictum quantum ſit ſanæ doctrinæ conſonum iudicio Superiorum relinquimus.

§.14. Ex his propoſitis, & expoſitis, ac declaratis manifeſtè apparet Iudicem competentem eſſe in Ciuitate, ſcilicet Superiorem Regularem vna cum Ordinario, non tamen ordinarium ſolum. Sed vltra iſtos Illuſtriſſ. & Reuerendiſs. D. Nuncium Apoſtolicum, etiam in prima inſtantia reſpectu Regularium (facultate ſpeciali ſibi conceſſa à Sũmo Pontifice) & inſuper ipſam Sanctam Sedem

Apoſto-

Digitized by Google

Apoſtolicam. Et ideo affirmamus, ſententiam latam à ſolo Ordinario eſſe ipſo iure nullam, & inualidam, tanquam factam, vt ait Confect. l. c. à non habente iuriſdictionem, & à perſona quaſi priuata, immediatè contra Decretum Concil. & Sacr. Congregationis, ac mentem Sanctiſſ. D.N.D. Papa Vrbani VIII. Et Regulares omnes è Religione ægreſſos abſque licentia ſui Superioris Regularis, cum ſola declaratoria Ordinarij, eſſe apoſtatas, & reuocandos eſſe ad Religionem, vt ſupra dictum eſt.

§. 15. Poſtremo verò quò ad quinquēnium inſertum in dicto cap. 19. Concil. ad reclamandum, inquit Nau. Conc. 4. de Reg. num. 73. Quod vltra quinquennium nemo eſt audiendus. Tamen num. 76. docet: Quod Regulares prætendentes nullitatem ſuæ profeſſionis, elapſo quinquennio, adire debent Summum Pontificem, & medio ſupplicationis impetrare diſpenſationem, ad hoc, quod, non obſtante lapſu quinquennij, poſſint ſuas cauſas proponere, & iuribus ſuis vti coram Superiore Regulari, & Ordinario, cap. coram de in integ. reſtit. Ita Sanchez lib. 7. diſput. 37. de Matrim. per totum, vt ſupra retulimus. Et ſic practicare vidimus in diuerſis cauſis, prout in Cancellarijs Venetiarum, Paduæ, Patanij, & Mantuæ, ac alibi videre eſt. De hoc quinquennio etiam pro libito remittimus Lectores ad Patres. Roderic. tom. 3. q. 17. art. 10. & 17. Mirand. tom. 1. quæſt. 30. art. 3. & Nau. 2. conſ. 23. de Reg. Et hæc dicta ſint. Saluo, &c. Ad laudem Dei, Beatæ Mariæ, & Diuæ Catharinæ, in cuius feſtiuitate anni currentis 1633. præſenti allegationi finem imponebamus.

Ita affirmo, & ſentio Ego Frater Ioannes Franciſcus Caſtellus Ord. Min. qui ſupra.

34 Circa ſupradictam reſponſionem Patris Caſtelli aduerſum Dominum Micænum aliqua ſunt conſideranda diſtinctè per ſingulos §§.

Primò igitur §. ait, ad Papam ſpectare dubiorũ emergentium circa dicta Decretum Clem. & Breue Vrbani ſuperius regiſtrata interpretationem, quod veriſſimum eſt; ſciendum tamen eſt, quod Gloſ. verſic. Sicut enim, cap. Sicut enim 27. §. Ex his omnibus, triplicem aſſignat interpretationem. Prima dicitur probabilis, ſeu doctrinalis, & magiſtralis facta à Doctore, ſeu alio viro docto, & prudente, & hanc nunquam prohibent legiſlatores. Secunda eſt iudicialis, eo quod fit à Iudice, hanc quandoque prohibent legiſlatores; in caſu autem noſtro iudicādi nullitatem profeſſionis defectu loci non deſignati, & dimittendi Religioſos huiuſmodi probata ab illis nullitate, non prohibetur in Decreto, neque in Breui, in quo, licet §. Et ita, fiat mentio de iudicibus, non tamen pro hoc articulo de materia reclamationis, vt colligitur ex præcedenti §. Decernentes, in quo ſtatuitur, vt huiuſmodi Religioſi volentes denuo profiteri non moleſtentur, nec aliter iudicentur ab eo, quod hic decernit Sanctitas ſua, ibi autem ordinat de reclamatione, cum non det licentiam exeundi, vt probaui ibidem quæſt. 2. §. Primò, & §. Decimo octauò. Nunc tamen idem Vrbanus per ſuum Decretum, quod extendi reſol. 23. abſtulit facultatem cognoſcendi hanc cauſam etiam infra quinquennium, niſi quibuſdam ſeruatis, vt ibidem hoc diſtinctiùs dixi. Tertia interpretatio dicitur authoritatiua proueniens a legiſlatore, de qua ſunt authoritates allatæ a dicto Patre Caſtello; & hæc quandoque etiam originem trahit à conſuetudine ratione cuius, dicitur optima legum interpres, & ſecundum hanc tertiam ſubditi Legi ſubiecti tenētur neceſſario agere. Hoc axioma ab eo adductum ad probandum, Ordinarios non potuiſſe eſſe iudices in leui cauſa, eſt deuium, quia in re hac ius dicendo, nulla lex interpretatur, cum manifeſtiſſimum ſit, profeſſionem factam, non præmiſſo Nouitiatu in loco deſignato eſſe nullam, ex Decreto, & Breui, vnde in eis non poteſt cadere interpretatio quo ad hoc, declaratio enim locum non habet in ambiguis, l. Ille, aut ille ff. de legat. 3. ex Gloſ. verſic. Nec iuri communi, ex cap. Cum dilectus 8. de conſuet. deinde iudex in hac cauſa non interpretatur ius aliquod, ſed factum tantum, an ſit ſecundum ius. Neque negatur D. Franciſco Micæno interpretatio Breuis, & Decreti, quatenus aſſeruit de mente Pontificum eſſe, vt expellantur, quia eſt doctrinalis dicet ipſe.

Secundo §. benè loquitur, probando illos non eſſe expellendos, etiam de mente Clem. VIII. & intentione Vrbani pariter VIII.

Tertiò §. Hoc iudicium audiendi reclamantes etiam in hoc caſu ſpeciali ſpectare ad Ordinarium, & Prælatum ſimul probat, tum ex Sacro Concilio, tum doctoribus, tum conſuetudine. Sufficiebat textum Trid. & poſtea probare iudicium aliter factum eſſe nullum, & audientiam concedi ſolum infra quinquennium.

Quartò §. dicit Micęnum non debuiſſe diſtinguere de profeſſione tacita, aut expreſſa, neque de impedimentis ad tempus, vel perpetuis, inferendo non loqui Tridentinum de profeſſione tacita, neque de perpetuis impedimentis, quia inquit ipſe, quod Concilium loquitur de omnibus profeſſionibus, & impedimentis, per illud axioma, Vbi lex non diſtinguit, neque nos. Bene pater loquitur, dicendo in Tridentino ſermonem eſſe de vtraque profeſſione, vt docent omnes cum Sanch. ab eo citato ſeq. §. Quintò, ſed non intellexit vim argumenti Micęni, qui nomine profeſſionis tacitæ accipit profeſſionis nullæ ratificationem, quam ait non poſſe habere locum in Decreto Clem. n. quia eſt impedimentum perpetuum excludens ratificationem, quam non excludit Concilium, quod ideo negat audientiam reclamantibus poſt quinquennium, quia præſumit, eos profeſſionem ratificaſſe. Errat deinde aſſerendo Concilium loqui de omnibus impedimentis, quia certum eſt nihil diſponere de perpetuis, excludentibus ratificationē profeſſionis, quam non reijcit Tridentinum; & ſi eius aſſertio eſſet vera, ſequerentur ea omnia abſurda, quæ refert Sanch. lib. 7. diſput. 37. quæſt. 4. per totam, vbi tenet oppoſitum; neque pro illo facit adductum axioma, quia vbi lex non diſtinguit, nos quandoque diſtinguere debemus, quando id ratio dictat, Thom. alter. reg. 300. ſeu quando ſequitur abſurdum, quod vitandum eſt diſtin-

ctione

ctione adhibita, Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 6. num. 14. §. Supradicta.

Quinto §. multa adducit ad probandum, Tridẽtinum loqui de vtraque profeſſione; ſed fruſtra in ordine ad reprobandum dicta Miceni, qui hoc non negat, ſed expreſsè aſſerit §. 4.

Sextò §. probat, Conciliũ loqui de omnibus impedimentis, ad quod probandum refert doctrinam Sanch. lib. 7. diſp. 37. q. 4. vbi diſtinguit impedimẽta in perpetua; & temporalia, & vis eius probationis conſiſtit in hac concluſione Sanch. nu. 34. nempè. Tridentinum non intelligitur de laborantibus impedimento temporali, quod irritauit profeſſionem; ergo, infert ipſe, ſi Concilium non loquitur de impedimento temporali, à ſufficienti diuiſione loquitur de impedimento perpetuo. Nõ benè ſyllogizatur Caſtellus, nam impedimentum ad tempus aliud habet tractũ ſucceſſiuum toto illo quinquennio impediens, quod malitiosè, & ſophiſticè tacuit, & de hoc eſt expreſsè cõcluſio Sanch. aliud eſt poſt profeſſionem non impediens, & de hoc loquitur Concilium. Videtur iſte Pater carere medijs ad probandum ſuum intentum, cum pro antecedente vtatur propoſitione apud ſe falſa. Deinde adducit, quod non eſt maior ratio de vno, quam altero impedimento in ordine ad valorem, vel inualorem profeſſionis; ſed impertinens eſt hoc dicere, cum ſuum argumentum debeat referre ad Tridentinum, non ad qualitatem profeſſionis; diuerſitatem autem aſſignat Sanch. cit. quia impedimentum perpetuum excludit ratificationem, & ideo cum eam præſumere non liceat, Concilium in illis locum non habet, ſicut in temporalibus non durãtibus vltra quinquennium, quæ non excludunt ratificationem. Adducit aliam rationem longo diſcurſu, quæ cõſtringitur ſic. Profeſſio nulla metu, ſemper nulla manet, niſi ſuperueniat ratificatio, ac proinde metus erit perpetuum impedimẽtum, & cum de ipſo fiat mentio in Concilio, comprehendetur ibi etiam perpetuum impedimentum. Dico, hunc Patrem ignorare differentiam inter impedimenta perpetua, & temporalia, immò, & temporalia facere perpetua, nam certum eſt, profeſſionem inualidam ex quocumque impedimento remanere nullam quoadusque ratificetur, ergo quodlibet impedimentũ erit perpetuũ hoc modo, & ſumo exemplum in impedimento ætatis, nam profeſſio facta ante decimũ ſextũ annũ eſt nulla, & talis remanere poteſt perpetuò ſaltem apud Deum, ſi nõ ratificetur, ergo illegitima ætas erit perpetuum impedimentum, & ſic diſcurrendo per ſingula videbis, & colliges in eius dicto omnia impedimenta eſſe perpetua, quod ridiculum, falſumque eſt. Igitur impedimentum perpetuum, eſt illud, quod non ſolùm perſonam perpetuo inhabilitat ad profitendum, ſicut & temporale, ſi enim quis per centum annos maneat in nouitiatu in loco non deſignato, nunquam fiet habilis ad profitẽdum; ſic puer manens a decennio vſque ad decimum ſextum annũ in nouitiatu intra id tempus nunquam erit habilis ad profitendum, ſed ſolum tranſacto anno decimo ſexto; ſic nouitiatu interrupto nunquam fiet habilis ad profitendum, niſi renouata probatione; videntur igitur ambo habere hoc commune, quod perſonam inhabilitant ad profeſſionem, & perpetuo, ideſt, in quantum non remouetur impedimentum: differunt verò in hoc, quod temporale non impedit ratificationem, quia ſuum effectum impediẽdi abſoluit in priori profeſſionem, cuius valorẽ impediuit; perpetuum verò è contra ſe habet, non ſolum impedit profeſſionem, ſed etiam eius ratificationem, quia ſuum effectum inualidandi extendit ad vtrumque actum, & hoc cognoſcitur, quando Papa inhabilitati adiungit expulſionem, vel quod poteſtas ſecularis ſuper huiuſmodi profeſſos ius habeat, vt id totum colligitur ex conſtitut. Sixti V. de qua ſuperius dixi q. 1. hic §. Secundo, Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 30. inter autem hæc impedimenta mediat tertium potius ſe tenens ex parte temporalis, habens tractum ſucceſſiuum, exemplum fit in ætate, nam nouitius legitimè probatur in quintodecimo anno, poſt quem habet impedimentum temporale ſucceſſiuum, nam in anno decimo ſexto impeditur profiteri, & poſt attentam profeſſionẽ ratificare nõ poteſt eodem anno, ſed poſtea, quia is annus vti inſufficiens ad profeſſionem habet tractum ſucceſſiuum impediẽs etiã ratificationem; ſic coniugatus manens non ſolum poteſt impedire profeſſionem, ſed etiam ratificationem ſemper contradicendo; & de his latius dixi ſub ea quæſt. 1. §. ſecundo.

Septimo §. conatur reijcere opinionem Sanch. aſſerentis, & benè Concilium non loqui de impedimentis perpetuis, ad quod præſtandum vtitur medijs, quæ ipſe Sanch. ſibi obiecerat num. 31. quibus poſtea reſpondet ipſe Sanch. num. 32. & 35. & non impugnantur directè, neque indirectè a Caſtello, referente diuerſa axiomata generalia, quibus reſpondetur, non habere locum, quando ſequitur ſcandalum, abſurdum, & inconueniens, quæ adducta à Sanch. ſequerentur, ſi Concilium loqueretur de perpetuis impedimentis, & quod non loquatur de illis, probatur ex Conſtit. Sixti V. qui dum ait hos eſſe expellendos, nullam mentionem facit de Concilio, neque de Ordinarijs, vnde ſpectat hoc iudiciũ ad Superiores Regulares abſtrahendo a diſpoſitione Concilij, vt probaui cap. 7. de reclamat. quæſt. 22. Deinde alia eſt expulſio, quæ denotat actum contrarium voluntati expulſi, alia reclamatio, quæ inſinuat actum conformem voluntati cupientis exire. Neque Sanch. aſſerendo hos vltra quinquennium audiri poſſe via extraordinaria remedio reſtitutionis, infert, hoc ſpectare ad Ordinarium, ſed iudicem tacet; probaui autem cap. 7. de reclamat. quæſt. 19. & 20. hoc iudicium eſſe ſolius Papæ, vt bene probat Pater Scrofa in ſuo libello de Inualid. profeſſ. dub. 1. num. 3. Neque Miranda aſſerit impedimentum illud deſcendentiæ eſſe perpetuum, ſed tantum, quod audiuntur ſolum infra quinquennium laborantes eo defectu.

Octauo §. aſſerit mentem Sanchez fuiſſe, vt perpetuo inhabiles poſſent reclamare etiam poſt quinquennium beneficio reſtitutionis in integrum. Sed Sanch. cum hoc titulo ſermonem habet reſpectu omnium impedimentorum.

Nonò §. diſtinguit hoc ſpeciale impedimentum loci ab impedimentis Sixti V. quæ inhabilitant de-

ſectu,

fectu, vel delicto ipſius perſonæ, illud autem ſolum extrinſecè defectu loci non deſignati. Sed neſcio qua ratione adducat hanc differentiam, ex qua nil infert contra Micænum, neque contra Sanch. ſed potius contra ſe agit, nam ſi differt ab illis, erit tẽporale, cùm illa ſint perpetua.

Decimo §. dicit, quòd Clem. VIII. criminoſos de perpetuo inhabilibus per Sixtũ V. fecit habiles ad profitendum. Sed errat Pater, quia iſti adhuc non poſſunt legitimè profiteri, ſed tantùm validè, fecit igitur eos habiles non ſimpliciter, quia Superiores adhuc puniuntur illos recipientes, ſed in ordine ad valorem profeſſionis. Deinde ſubdit à pari, quòd Vrbanus per ſuum Breue de perpetuò inhabilibus fecit habiles, remouendo impedimentum loci. Sed fallit, quia præcedenti §. nolebat valere argumetum ab impedimentis Sixti V. ad impedimentum hoc Clem. VIII. & modò vult valere, præterquamquòd falſum eſt ſublatum fuiſſe impedimentum loci, cùm adhuc vigeat reſpectu ingrediendorum, & reſpectu ingreſſorum, dicitur ceſſaſſe in ipſa profeſſione nulla, & non tolli per Breue, quod ſolùm tradit illis modum ratificandi profeſſionem, quod indicat illud eſſe impedimentum temporale. Ex his nihil contra Micænum.

Vndecimo §. dicit eſſe nouam Doctrinam contra Micænum aſſerentem ſolum Ordinarium poſſe eam cauſam tractare, & ſalſam, ac proinde nullum iudicium, & reſpondendo ad cap. 20. ſeſſ. 24. ab illo adductum, dicit bene ibi ſermonem eſſe de proprijs ſubditis, quales non ſunt Religioſi. Melius reſpondiſſet aſſerendo deciſionem Pauli V. de qua ego ſupra contra ipſum Micænum §. Sexto. Præterea Religioſi in ſimilibus caſibus ſunt ſubiecti Ordinario, ſed ſimul cum Superiore ex diſpoſitione Concil. Ratio igitur ſubiectionis non eſt ſufficiens ad excludendum Ordinarium ab hac cauſa, cùm ex parte ſua in hoc Religioſus illi ſubijciatur. Quod ait de mente Confect. tit. 13. cap. 7. Ordinarium eſſe excommunicatum reuocantẽ Religioſum à Religione; non facit ad rem, nam aliud reuocare quaſi non habentem voluntatem, & ſic ibi loquitur Confect. aliud eſt licentiare petentem egredi, de quo ibi non eſt ſermo.

In reliquis §§. procedit probare, Ordinarios per ſe ſolùm non potuiſſe licentiare, & Religioſos ſic dimiſſos eſſe Apoſtatas, & pro talibus eſſe habendos. Sed mox patebit, quomodo ſint dicendi Apoſtatæ.

55 Quæres 4. An huiuſmodi Religioſi prætendentes nullam fuiſſe ſuam profeſſionem ob non præmiſſum Nouitiatum in loco deputato, egreſſi per ſententiam Ordinarij tantùm ſint Apoſtatæ, & incurrerint pœnas Apoſtatarum?

Reſp. Nulliter Profeſſi non ſolùm ex hac cauſa, ſed ex quauis alia egreſſi per Decretum ſolius Ordinarij infra quinquennium non ſunt verè Apoſtatæ, ac proinde non veniunt puniendi, ſeu declarandi incurriſſe pœnas Apoſtatarum, quamuis illorum, aut alijs pœnis arbitrio Superioris puniẽdi ſint regreſſi ad Religionem. Poſt quinquennium vti Apoſtatæ puniuntur.

Primùm, quòd verè non ſint Apoſtatæ, probatur ex definitione ipſius Apoſtaſiæ, quæ eſt retroceſſio Religioſi Profeſſi, cum intentione non amplius reuertendi ad Religionem, quam pro-
56 feſſus eſt, neque accedendi ad aliam, ex quo requiruntur duo, vt quis fiat Apoſtata; vnum eſt, vt ſit Profeſſus expreſsè, aut ſaltem tacitè, aliter Apoſtata non eſt; alterum eſt, quod receſſus fiat ad ſeculum ſine intentione redeundi, aut intrandi in aliam Religionem. Eſt doctrina communis omnium cum D. Thom. 2. 2. quæſt. 12. art. 1. ibi Caietan. Nauar. conſ. 1. de Apoſtatis num. 8. & per totum, Sanch. libr. 6. cap. 8. per totam primam quæſtionem præſertim num. 4. Coriolanus caſu 2. in fine, Bonac. quæſt. 2. de Clauſ. p. 11. §. 1. num. 2. Portel. verſ. eod. num. 1. vbi dicit ad noſtrum propoſitum, quod ille eſt Apoſtata, qui factus verè Religioſus deſerit Religionem, vnde fugiens non verè profeſſus Apoſtata non eſt, Mirand. quæſt. 51. art. 1. Compend. reſol. 11. num. 1. Confect. tit. 13. cap. 18. Quarant. verſ. Caius num. 5. Rodriq. tom. 1. quæſt. 30. art. 1. Hi omnes expreſsè requirunt profeſſionem ad incurrendam apoſtaſiam, & loquuntur de vera, & valida profeſſione, quia hæc eſt ſimpliciter profeſſio, nulla verò profeſſio, eſt ſecundùm nomen attentata profeſſio; ergo huiuſmodi licentiati, ſi conſtet de nullitate ſuæ profeſſionis, non ſunt verè Apoſtatæ. Confirmatur, quia ille propriè eſt Apoſtata, qui verè Profeſſus propria authoritate Religionem deſerit, iſti autem propria facultate Religionem non deſeruerunt, ſed ex Decreto Ordinarij. Nec obſtat incompetentia Ordinarij, qui ſe ſolo non poteſt licentiare, quia ex eo, quòd Ordinarius ſolus ſit incompetens vel ratione ſolitudinis, vel quia non eſt loci, vbi Nouitius profecit nulliter, profeſſio de inualida non euadit valida, ſed adhuc nulla remanet, de cuius nullitate magis cõſtat, ergo ſic dimiſſus minus rectè cum adhuc non ſit verè Profeſſus, Apoſtata dici non poteſt.

Secundùm, quòd non ſint declarandi Apoſtatæ, neque pœnas incurriſſe, probatur, quia pęnæ Apoſtatarum congruunt ſolis Apoſtatis de iure, quoniam pęnæ tenent ſuos authores, l. Sancimus, C. de pęnis, ex gloſ. verſ. Culpa caret, cap. 2. de Conſt. c. 2. de ijs, quæ fiunt a maior. ergo pœnæ Apoſtatarum non incurrunt, qui non ſunt Apoſtatæ.

Tertium, quod ideo neque neceſſariò veniunt puniendi illis pęnis, ſed puniri poſſunt illis, vel alijs arbitrio Superioris, ſi non adſunt ſtatutæ in Conſtitutionibus contra licentiatos non ſeruata diſpoſitione Tridentini, ſi reuertantur, probatur, quia eo ipſo, quòd non ſunt Apoſtatæ, neque declarandi, quòd incurrerint pœnas Apoſtatarum, in arbitrio erit Superioris eoſdem punire ſic, vel alijs pœnis; hi enim Religioſi conſcientiæ pondere, & cruciatu mortificati reuertentes, fatentur velint, nolint, ſuam inconſtantiam, & malè egiſſe, ideo aliquam ſalutarem pœnitentiam diſciplinæ, abſtinentiæ, & huiuſmodi per aliquot menſes merentur, habito reſpectu, quòd ipſi non erant Apoſtatæ, neque fugitiui, ſed ſolùm quòd non ſeruauerunt modum in reclamando, quamuis ex hoc capite etiam veniant excuſandi, & Ordinarij accuſandi; ex alio capite cùm fuerint citati ex ordine

Maiorum, & non comparuerint, videntur vti contumaces, & inobedientes puniendi more, & pœnis aliorum inobedientum, vnde per aliquot menſes carcerari poſſunt, & etiam ſuſpendi à iure præcedentiæ, & hæc omnia ſunt in arbitrio Superioris Generalis.

Prædictis videtur obſtare Sacrum Concilium in hac materia reclamationis illo cap. 19. ſeſſ. 25. ibi; *Quod ſi antea habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegandum quamcumque cauſam admittatur, ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tamquam Apoſtata puniatur, ergo eſt Apoſtata, & pœnis Apoſtatarum debet puniri*. Dico quòd ibi Concilium non loquitur de licentiatis ab Ordinario, ſed de illis, qui prætendentes ſuam profeſſionem eſſe nullam, antequam audiantur, dimittunt habitum Religionis, reſponſio autem noſtra eſt de licentiatis. Immò prædicta verba magis confirmant primum dictum noſtræ reſponſionis, dum ante ſententiam recedentem Trident. non vocat ſimpliciter Apoſtatam, ſed tamquam Apoſtatam, particula enim [tamquam] indicat ſimilitudinem, non veritatem, ſed diminutionem eius, cui adijcitur, cap. Quoniã, §. Quod ſi, vt lite non conteſt. Graff. part. 2. lib. 3. cap. 5. num. 20. ergo recedentes poſt ſententiam veniunt mitius puniendi, quàm illi reputati tamquam Apoſtatæ quò ad pœnas.

Dices iterum, ex literis Sacræ Congreg. mandatur Ordinario, vt huiuſmodi licentiatos reuocet, & procuret, vt reuertantur ad Religionem cũ ſuo habitu, ergo ſunt Apoſtatæ, quia hi ſolùm, & fugitiui reuocantur. Dico, non ſolùm reuocari Apoſtatas, & fugitiuos, ſed quicumque alij, qui dimiſſi fuerunt contra Decreta Sacrorum Canonum, præſertim Sacri Conc. & in ſuis literis Sacra Congr. loquitur de ijs, qui dimiſſi fuerunt virtute, & prætextu Breuis Vrbani VIII. & malè ratione Iudicis non competentis, & non de alijs legitimè dimiſſis; & cùm in dictis literis nulla fiat mentio de apoſtaſia, neque de puniendis licentiatis, ſignum eſt euidens, illos non eſſe Apoſtatas, neque vt tales puniendos, ſed ipſis indulgendum, cùm tota culpa redundet in Ordinarios. Ratione verò contumaciæ, quia legitimè requiſiti à ſuis Superioribus noluerunt reſpondere, reuerſi ad Religionem veniunt caſtigandi.

Petes autem hìc, an huiuſmodi nulliter profeſſi, & malè licentiati incurrerint penas, ſub quibus eos vocauerunt, & vt incurriſſe declarari poſſint ante, vel poſt reuerſionem, vel ſi erant cenſuræ inferendæ, poſt ingreſſum, poſſint Superiores eiſdem illos punire ipſo iure? videtur enim, quod non, quia licentiati non ſunt amplius ſubditi, maximè cùm verè ſint nulliter Profeſſi.

57 Dico, quòd afficiuntur illis pœnis, & ſi erant cenſuræ inflictæ ipſo iure, reuertentes ſunt abſoluendi ab illis, & diſpenſandi ab irregularitate, ſi celebrauerint; non expedit tamen poſt reuerſionem eos declaraſſe incurriſſe, ſi erant comminatoriæ, nè pœna medicinalis fiat in venenum. Probatur affici pœnis, quia adhuc ſunt ſubiecti Superioribus Regularibus, ſicut erant antequã licentiarentur: quod ſuadetur, Tum ex Trident. illo cap. 19. ibi; *Coram Superiore ſuo*. Ecce quod nulliter profeſſus eſt ſubditus Prælati Regularis, non ſecus ac profeſſus verè, & illa licentia non tollit hanc ſubiectionem, cùm non magis ſit nulliter Profeſſus quàm ante. Tum ex literis Sacr. Cong. dum mandat Ordinarijs, vt eos reuocent ad ſuas Religiones cum ſuo habitu, ſicut ante; non reuocarentur autem, ſi non eſſent amplius ſubditi Religionis.

58 Quartum, quòd licentiati poſt quinquennium, vti Apoſtatæ poſſint puniri, probatur, quia Eccleſia præſumit eos Profeſſos, ita quod in contrarium non admittitur oblata ab illis Probatio, quia hoc eſt proprium præſumptionis iuris de iure non admittentis probationem in contrarium; & ſuper hac fundatur Trident. dum Ordinario, & Superiori limitat facultatem audiendi intra quinquẽnium, & non vltra, auferendo deinceps illis iuriſdictionẽ iudicandi ex eo, quòd præſumit Papa eos ratificaſſe profeſſionem. Et de hac præſumptione agit bene Sanch. lib. 7. diſp. 37. à num. 6. ad 18. Ergo iſti licentiati ab Ordinario vti ex omni capite incompetente, & reputati pro veris Profeſſis, vti Apoſtatæ retrocedentes puniendi ſunt. Poſſunt tamen ex parte excuſari, dum bona fide putabãt ſe egredi poſſe ignorantes iura, & ex eo, quòd quamuis clara in Tridentino, reuocantur ab aliquibus in dubium; ignorantia autem iuris dubij apud hos Ordinarios cæcos potuit excuſare licentiatos etiã pro foro externo, Nauar. conſil. 4. de vſur. num. 7 & conſil. 10. de Sepult. num. 7. Sanch. lib. 5. diſp. 3. num. 13. maximè Religioſos, idem Nau. cit. conſ. 10. de Sepult. §. 3. per cap Non magno, Ne Cler. vel Mon. & cap. 2. de poſtul. Silu. verſ. Ignorantia num. 16. maximè quò ad pœnas, Felin. in cap. Cæterum, de reſcr. num. 19. §. Secunda reſtrictio, Gratiam diſcept. For. cap. 631. num. 14. & alij apud Sigiſm. dub. 3. de elect. num. 6. Sanc. lib. 9. diſp. 32. num. 29. & 36. Quare poſita hac ignorantia tam iuris, quam facti puniendi ſunt pœnis ſalutaribus tantum.

Prædicta locum habent pro foro externo, nam in foro conſcientiæ nulliter verè, & clarè profeſſus poteſt tuta conſcientia extra manere, ita quòd neque afficitur huiuſmodi pœnis ſiue fuerit licentiatus legitimè, ſiue non, etiam vltra quinquennium, quia defectus licentiandi potius ſe tenet ex parte Iudicis, quàm licentiati, quia præciſis ſcandalo, & præiudicio aliorum, poterat licitè fugere, prætermiſſa etiam reclamatione, vt docent Nau. tom. 2. com. 4. de Regul. num. 75. in 4. aduerſ. Sanchez lib. ſecundo diſput. 39. numer. 11. & diſput. 15. lib. quarto num. quinto, & libro ſeptimo diſputat. 37. num. 11. cum quibus alij, quos citaui cap. 7. de Reclam. quæſt. 12.

Quæres quintò, An nulliter Profeſſus defectu loci non deſignati, poſſit poſtea, nullitate cognita, ſtatim ratificare profeſſionem in vtroque foro? Quod idem quæritur in quibuſcumque aliſi caſibus nullitatis. Vide reſolutionem 23. quæſtion. 4.

59 Reſpond. Poteſt, modo impedimentum irritans non ſit perpetuum, vel temporale habens tractum ſucceſſiuum impediendi; alia ratione non probatur niſi ex differentia operandi illorum duorum impedimentorum, quæ quoties durant ſem-

per

per deſtruunt profeſſionem, ita quod eiuſdem quoque ratificationem impediunt, & cæterorum impedimentorum temporalium non habentium tractum, nam iſta ſuum effectum impediendi valorem profeſſionis abſoluunt in primo actu promiſſionis, vt latius probaui ſupra ſub quæſt. 1. §. Secundo, & contra reſponſionem Patris Caſtelli §. Sexto; inde fit, quod cum nullum remaneat impedimentum, aut prohibitio, quod ratificetur, poteſt ratificari quouis tempore ſtatim, & incontinenti poſt primam promiſſionem, exemplum fit in defectu ætatis, nam ſi hodie in mane primo proficiat, & poſt veſperas ratificet, quo tempore iàm abſoluit annum decimumſextum, benè, & validè ratificat. Sic hodie nulliter profeſſus defectu loci, cras validè ratificat, quia non eſt maior ratio, cur poſſit ratificare poſt quinquennium, & non ante, confirmatur in ſpecie huius caſus, quia reſcripta Sacræ Congregationis ad reclamandum in hoc ſpeciali caſu etiam infra quinquennium concedebantur cum ea conditione; *Si profeſſionem non ratificauit*. Nec dicas hoc eſſe illudere legem huiuſmodi impedimenta ſtatuentem, nam lex ſatis vtilis eſt, non illuditur, cum poſſint puniri tranſgreſſores, & ante profeſſionem expelli Nouitij, quod ſufficit legi, quæ vlterius non procedit. In impedimentis ergo perpetuis numquam cadit ratificatio ex probatis locis citatis, neque in alijs habentibus tractum ſucceſſiuum, vt ſi profecit quis inualidè initio decimi ſexti, non poteſt ratificare niſi in decimoſeptimo. Item durante metu non poteſt ratificare.

60 Sed quid dicendum, quando deeſt intentio ex parte Conuentus, vtrum poſſit ratificari profeſſio non obſtante eo defectu?

Reſpond. Non poteſt, quia illa reſiſtentia, & negatio conſenſus habet tractum ſucceſſiuum impediens ratificationis valorem ſaltem intra quinquennium. Vide quæ dixi capit. 7. de reclamat. quæſt. 38 & 39. & hic quæſt. 1. §. Secundo, verſ. Defectus, vbi dixi per tolerantiam illorum inter Profeſſos præſumi conſenſum tacitum, ac proinde nihil obſtare ratificationi etiam ante quinquennium.

61 Capuccini, & alij Regulares diuerſorum Ordinum habent Statuta prohibentia receptionem ad profeſſionem, quando Nouitius laborat aliquo vitio, vel defectu, & quia controuertitur, an Statutum ab ipſis factum cum Decreto irritante profeſſionem, ſubſiſtat? Id enim negant Sanchez libr. 7. diſputat. 37. num. 30. & libr. 5. cap. 4. num. 73. Nauar. conſil. 26. Rodriq. quæſt. 10. artic. 3. & tom. 3. quæſt. 11. artic. 11. Mirand. quæſt. 19. artic. 7. Compend. reſolut. 101. num. 61. Portel. verſic. Eijcere num. 10. & Ego cap. 3. de admitt. ad profeſſ. quæſt. 16. §. Secundum, alij affirmant cum Vecchio diſputat. 4. dub. 1. num. 4. idcirco, vt eorum Statutum habeat efficaciam, conſenſum præſtant ſub conditione, ſi caret tali vitio, defectu, vel morbo, ac proinde cùm is conſenſus ſit conditionatus, conditionali non ſubſiſtente conſenſus nullus eſt, argum. cap. Si pro te de reſcr. in 6. cap. Præterea 40. de appellat. Capuccini, inquam, habent ſimile Statutum, quod refert Vecchius diſput. 13. dub. 15. his verbis: *Qui elephantia, morbo caduco, aut alia infirmitate contagioſa afficitur, non recipiatur. Et ſi quis talis receptus fuerit, eo quòd interrogatus, talem infirmitatem manifeſtare noluerit, declaratur, Religionem ad eum retinendum minimè velle eſſe obligatam.* Hoc Statutum continet implicitè Decretum irritans, hoc ipſo quod Religio non eſt obligata ad eum retinendum. Sed ipſemet Vecchius videtur docere num. 4. talem profeſſionem eſſe nullam non vi decreti irritantis, ſed defectu conſenſus, quem Patres ſolùm conditionatum præſtant, & reuera clarius eſt, & ſecurius nullitatem ſe teneri ex defectu conſenſus, conditione non exiſtente, quam ex parte Statuti cum Decreto irritante, tum quia id non exprimitur, tum quia eum expreſſione irritationis controuertitur, an teneat.

Circa huiuſmodi Statuta, & non præſtitum cõſenſum, niſi ſub conditione, aduerto, quòd ſi Superiores, cognito defectu, eos ſtatim non eijciant, ſed tolerent, poſſe huiuſmodi ſic receptos ſaltem poſt quinquennium ratificare profeſſionem, quia per illam tolerantiam Religio præſumitur tacitè conſentire, & ſic tollitur impedimentum obſtans ratificationi, ita quod tranſacto quinquennio, nec ipſe exire poteſt, neque Religio poteſt illum expellere, nam quamuis Religio poſſit dicere; ſe antea non conſenſiſſe, neque conſentire velle in eius profeſſionem, tamen Eccleſia in eo caſu pro vtilitate animæ Religioſi, ipſa ſupplet conſenſum Religionis approbando, & conſentiendo in eius profeſſionem, vt in ſimilibus defectibus conſenſus docet Sanch. libr. 7. diſput. 37. num. 64. immo Nauar. conſil. 27. de Regul. num. 2. & conſil. 28. eod. num. 3. Graff. part. 1. libr. 3. cap. 5. num. 14. aiunt ſufficere, ſi profeſſio ratificetur a Nouitio abſque nouo conſenſu ex parte Conuentus, quando prior conſenſus fuit nullus. Hoc igitur puto certum, poſt quinquennium non poſſe expelli, ſicut nec ipſi exire pro foro externo.

Quæres 6. An egreſſi prætextu nullitatis profeſſionis defectu loci non deſignati, à ſolo Ordinario dimiſſi, ſint tuti in conſcientia remanendo in ſeculo.

Reſpond. Nulliter certò, & clarè ſine vlla hæſitatione profeſſi ſic dimiſſi à ſolo Ordinario ſunt tuti in conſcientia; non autem in foro externo.

Primum, quod in conſcientia poſſint remanere in ſeculo, probatur; Tum quia nulliter profeſſi nullam habent obligationem manendi in Religione, ergo licitè manere poſſunt in ſeculo, relicto habitu. Tum quia profeſſio in hoc ſpeciali caſu, nulla eſt ad quemcumque effectum, vt ſe declarat Papa Clem. in ſuo Decreto §. Receptiones, poſito initio huius reſolutionis, ergo non obligat in foro Dei. Tum quia nulliter profeſſus licitè fugere poteſt etiam ante reclamationem, præciſo ſcandalo, vt tenent Doctores à me citatos in fine q. 4. hic, §. Prædicta.

Secundum, quod non ſint tuti in foro hominum, probatur, Tum ex literis allatis ſupra Sacræ Congregationis, quæ mandat eos eſſe reuocandos. Tum quia exierant contra Sacros Canones præſertim Tridentini, ergo ſaltem ex hac

tranſgreſſione veniunt puniendi, quod etiam probaui ſupra quæſt.4 §.Dico.

Dixi quando clara eſt nullitas profeſsionis, quia in dubio, nequaquam recedere poteſt, quia conſtat de emiſſa profeſſione, & ſolùm dubitatur de eius valore, ſtat ergo poſſeſſio Religioſi pro Religione, & ſic cùm ſit melior conditio poſſidentis, non poteſt exire priuando Religionem ſua poſſeſſione, in dubio igitur profeſſionis valoris profeſſus egredi non poteſt, vt docent Nauar. conſil.13. de Regular. numer. decimo, Sanchez libro 2.diſputat.41. numer. 32. & libro 7. diſput. 37.num.12.

Quæres 7. An verè nulliter profeſſus, ac proinde licentiatus legitimè, eo quòd cauſam ſuam agitauit, & probauit coram ſuo Superiore, & Ordinario ambobus eiuſdem loci, vbi reclamans emiſit nullam profeſſionem, ſi velit reuerti, teneatur Religio illum recipere? Et in receptione quomodo debeat ſe gerere?

63 Reſpond. Legitimè dimiſſum ob prædictam cauſam, vel quamcumque aliam, petentem iterum admitti, Religio non tenetur recipere, quamuis poſſit. Probatur, quia in hoc caſu æquiparantur Secularibus primò petentibus admitti ad Religionem; ſed horum petitionibus abnuere poſſunt, cùm nullum ius ad rem, neque in re habeant. ergo idem dicendum eſt de cupiente regredi, quia per illam ſententiam legitimè datam renunciauit, & perdidit omnia iura, quæ in Religione poſſidere poterat, cuius amplius filius non eſt, ac ſi numquam fuiſſet illam ingreſſus, præſertim cùm nulla fuerit profeſſio, quæ nullum ius illi potuit tribuere, maximè exeundo extinxit, ſi quod habebat. Non cogitur ergo Religio illum recipere, id tamen eſt in eius poteſtate, ſi habeat requiſita ad ingreſſum neceſſaria, vnde & nouus Monaſterij conſenſus requiritur, cùm ſit in poteſtate Prælati, & Monaſterij ſimul eum recipere, & non recipere.

Dato igitur, quod recipiatur, reſtat videre quomodo Religio debeat illum recipere, & dubitatur, I. An recipiendæ ſint informationes de illo, ſicut ſi numquam aliàs fuiſſet ingreſſus? II. An debeat renouitiare? III. An denuo profeſſionem emittere debeat? IV. An debeat ſedere iuxta ſecundam profeſſionem? V. An ſtatim acquirat ea omnia iura, quæ poterat habere, quando primò erat profeſſus?

64 Primò, loquendo de informationibus iuxta mentem Sixti Quinti non ſunt recipiendæ in rigore, maximè ſi vixit in habitu Clericali, ratione Ordinis, quia Conſtitutio eius loquitur de merè Secularibus. Quod ſi abfuit per plures annos, cùm potuerit fieri criminoſus, & obnoxius debitis, & ratiocinijs, ſi vixit in habitu ſeculari, petendæ ſunt informationes. Aliàs ſi cognoſcitur vir bonus, & laudabiliter vixiſſe, nil de his requirendum eſt.

65 Secundò, non tenetur renouitiare, probatur, Tum quia experimẽtum probationis iam aliàs habuit effectum ex parte vtriuſque; Tum quia eiectus regreſſus iterum non probatur, Rodr. quæſt. 30.artic.29. Sanch. libr.6.cap.9.num.33. ergo neque dimiſſus, cùm maior ſit dubitatio in eiecto, quàm in dimiſſo, peior enim reputatur eiectus, quam dimiſſus, qui licitè vſus fuit ſua libertate. Hoc latiùs probaui cap.4. de Nouitiatu quæſt.36. Vbi aduerti poſſe Superiores reuertentem probare per aliquod tempus, maximè ſi plures annos abfuit, & longè, vti per ſex, aut octo annos, vt ibi probaui rationibus §. Quamuis. Vbi nimis rigoroſè loquutus ſum contra male egreſſos, perſuadendo, hos poſſe cogi ad Nouitiatum, ſi velint ingredi, & abfuerint per notabile tempus, id eſt per annum. Sed quia infra quæſt.8. probabo, Religionem teneri eoſdem reuocare, & acceptare vt ſuos Religioſos, ſicut erant ante, ideo non eſt æquum, eoſdem iterum probare per Nouitiatum, ſicut nec legitimè licentiatos, vt illud probo latiùs infra quæſt.14.

66 Tertiò, certum eſt reuertentem teneri emittere de nouo profeſſionem ſolemniter, ac ſi eſſet primo Nouitius, quia prior fuit nulla, & per receſſum legitimum omninò euanuit, ſi quem poterat habere effectum, Sellius citandus. Hæc autem profeſſio dici nullatenus poteſt ratificatio prioris antiquæ, quia illa ita extincta omninò fuit, & abolita, vt ratificatio dari non poſſit, quæ ſolùm refertur ad actum nullum, nondum validè derelictum.

67 Quartò, debet ſedere iuxta ſecundam profeſſionem in ordine, ac ſi numquam aliàs Religionem fuiſſet ingreſſus, refert Sellius in Selectis Canon.capit.18.numero tertio, deciſum 1. Febuarij 1631. apud Barboſam ad caput 15.ſeſſ.25. numero 14.

68 Quintò, conſequenter quò ad alia iura, & priuilegia tractandus eſt ſicut alij, qui primò profitiunt, nam & ſi hæc profeſſio de nouo facta referatur ad priorem aliàs nulliter factam, ac proinde videatur ratificatio, quæ iura mortificata facit reuiuiſcere, ac ſi primò validè profeciſſet, tamen quia in caſu hoc eſt notabilis circumſtantia legitimi exitus, ratione cuius mortua, & extincta fuerunt huiuſmodi iura, ideo ea de nouo acquirit iuxta nouam profeſſionem, quæ non retrotrahitur quò ad huiuſmodi iura, ſicut ratificatio. Attendenda ergo ſunt Statuta Religionum quid tribuant ſuis Profeſſis poſt profeſſionem, hoc enim idem communicandum eſt iſti denuo profeſſuro iuxta tempus huius profeſſionis, cùm ad præteritum nullam habeat potentiam. Quare ſi ius vocis actiuæ, ſeu paſſiuæ non tribuatur Profeſſo, niſi poſt tot annos à die profeſſionis, reuerſus hoc iure non poteſt vti niſi poſt illud tempus numerandum à recenti profeſſione, facile tamen diſpenſari poteſt à Superiore. Item is non poteſt eſſe Magiſter Nouitiorum, niſi poſt decennium ab hac noua profeſſione. Sic diſcurre de ſingulis. Si erat Magiſter in ordine remanet ſuſpenſus, niſi reſtituatur à Generali, & amiſit iura præcedendi inter Magiſtros, & inferiores Sacerdotes.

Quæres 8. An nulliter Profeſſos non legitimè egreſſos, vt quia dimiſſi fuerunt à ſolo Ordinario, vel etiam à Superiore, & Ordinario, ſed non eius loci, vbi ipſi profecerunt, reuertentes teneantur Superiores recipere.

Re-

Reſpond. Tenentur. Tum quia adhuc ſunt ſubditi, & reputati filij, donec legitimè ſecundùm determinationem Sacrorum Canonum, præſertim Tridentini dimittantur, ergo reuerſi debent recipi exemplo Patrisfamilias, qui benignè recepit filium ſuum, ſtatim illum induendo prima ſtola, annulo, & calceamentis, Lucæ 15. Neque murmurent, & conquerantur alij Fratres, dicentes non mereri talem receptionem, ſed omnino eſſe repellendum, quia contra voluntatem Superiorum receſsit; ſiquidem poteſt illis reſponderi, quod dixit Paterfamilias filio ſuo maiori: *Fili mi tu ſemper mecum es, & omnia mea tua ſunt, epulari autem, & gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, & reuixit, perierat, & inuentus eſt.* Nulla igitur eſt occaſio murmurandi, cùm agatur de ſalute proprij Fratris. Tum quia illa ſententia, vti nulla, non potuit eximere hos licentiatos a iuriſdictione, & ſubiectione, quam habebant ad ſuos Superiores Regulares, ergo ſicut Superiores adhuc retinent ius ſuper illos, ita & ex aduerſo licentiati non legitimè, adhuc ius habent faciẽdi ſe recipere vti filij Religionis: Antecedens roboratur; & quia ſententia a non iudice lata eſt nulla, cap. 4. de Iudic. ibi gloſ. per cap. In primis, §. De perſona 2. quæſt. 1. cap. Ad audientiam, de conſuetud. l. fin. C. ſi non à compet. Iudic. & quia ſententia lata contra iura eſt nulla cap. 1. de ſent. & re iud. l. Prolatam C. de ſent. & interloc. omn. Iud. & ſententia nulla nullum parit effectum, l. 4. §. Condemnatum ff. de re iud. Nau. tom. 4. in cap. Cùm contingat, de reſcript. remed. 3. Megal. lib. 7. de cenſ. cap. 2. num. 67. neque enim præſtat impedimẽtum, quod de iure non ſortitur ſuum effectum, Reg. 52. in 6. Notum autem eſt apud Sapientes, Ordinarium per ſe ſolùm non poſſe licentiare nulliter profeſſos ex cap. 19. ſeſſ. 25. Neque obſtat dicere, quod res iudicata pro veritate habetur, l. Si non ſortem, § Heredi ff. de condict. indebit. ac proinde ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, præſumi iuſtè latam, cap. In præſentia, de renunc. l. Herennius, §. Caia ff. de vſur. Nam dico, ſententiam nullam non tranſire in rem iudicatam, ex Magon. Lucenſi deciſ. 62. num. 15. Surd. conſil. 61. num. 53. Mar. Anton. libr. 1. reſol. 77. num. 14. & reſolut. 109 num. 3. & 4. neque parit exceptionem rei iudicatæ, l. 4. §. Condemnatum ff. de re iudic. cum ſententia nulla non ſit ſententia l. fin. C. de ſent. ex breuil. recit. Clem. Paſtoralis §. vt igitur, de re iud. maximè cùm ſententia eſt notoriè nulla, & iniuſta, quæ nunquam tranſit in rem iudicatam, Surd. deciſ. 260. num. 30. Mar. Anton. libr. 1. reſolut. 57. num. 4. quia iniuſtitia notoria æquiparatur notoriæ nullitati ex citatis ab eodem Mario reſolut. 77. num. 13. has limitationes cum Doctoribus refert Barboſa lit. R. num. 21. in ſuis locis communibus.

Probatur reſponſio 2. quia Apoſtatæ non ſolum debent recipi ſi veniant, ſed etiam ſunt requirendi à Prælatis Regularib. cap. fin. de Regul. Rodriq. quæſt. 30. art. 5. 6. & 10. cum ſuo Compen. reſolut. 11. de Apoſtat. num. 4. & 8. Mirand. quæſt. 51. art. 3. 4 & 5. Sed ſic malè licentiati, licèt verè non ſint apoſtatæ, tamen aliquam illorum ſpeciem præſeferunt, maximè dimiſſi poſt quinquennium, qui poſſunt puniri pœnis Apoſtatarum, vt probaui ſupra hic quæſt. 4. §. Quartam, ergo & iſti recipiendi ſunt, maximè cùm minor ſit error iſtorum egreſſorum, quàm Apoſtatarum. Immo Aloyſius Riccius in deciſ. Curiæ Archiepiſcopal. Neapolit. aſſerit par. 4. deciſ. 84. nulliter profeſſos non poſſe ſine crimine apoſtaſiæ ad ſeculum redire.

Probatur 3. quia legitimè eiecti à Religione, poſtea requirendi ſunt, & recipiendi, cognita eorum emendatione cùm ſpe maioris frugis ex cap. final. de Regular. quod ad huiuſmodi eiectos voluit extendi Sanctiſſimus Vrbanus in Decretis de Regular. Apoſtat. & Eiectis §. Ac poſtremo, ergo multo magis recipiendi ſunt iſti licentiati, qui præſumuntur melioris conditionis, quam eiecti.

Probatur 4. ex literis Sacræ Congregationis directis ad Vicarium Capitularem Brixiæ, & Epiſcopum Caſalis, quibus mandat, vt dimiſſos quamprimùm procurent regredi ad ſua clauſtra cum ſuo habitu, præſtando in hoc auxilium eorum Superioribus, vt eos faciat reuerti; ecce quod Superiores debent procurare, vt reuertantur, licèt nolint, ergo multo magis habent obligationem eoſdem ſponte reuertentes recipiendi.

Quæres 9. An Breue Sanctiſſimi Vrbani locum habeat in huiuſmodi licentiatis malè, ad Religionem reuocatis, vel reuerſis?

70 Reſpond. Habet locum, ita quòd ratificatâ profeſſione gaudent omnibus priuilegijs, de quibus in illo Breui, Generalis tamen non tenetur illos reſtituere, ſicut obligatur reſtituere, qui permanendo in Religionem, profeſſionem ratificauerunt, vnde illos mortificare poteſt per aliquod tempus, illos ſuſpendendo ab omnibus actibus legitimis, profeſſorum proprijs, & iure præcedentiæ, &c.

Primum, quòd habeant reuerſi ius ad illud Breue, probatur. Tum quia ſi eſt aliqua ratio in oppoſitum, maximè ille receſſus per ſententiam Ordinarij, ratione cuius exuendo ſe habitu renunciauerunt omnibus iuribus, & rationibus, ſeu potius perdiderunt, quæ habere poterant, ratificando profeſſionem, ſine illa retroceſſione; ſed hæc ratio obſtare nullo modo poteſt, quia nulla ſententia nullum parit effectum, l. 4. §. Condemnatum, ff. de re iud. cap. Non debet 11. quæſt. 3. Nec præſtat impedimentum, quod de iure ſuum non ſortitur effectum, Reg. 52. in 6. immo nulla ſententia caret re, & nomine ſententiæ, Clement. Paſtoralis, §. Vt igitur de re iudicata, ac proinde reputatur àc ſi antea nunquam data fuiſſet, conſequenter cùm hic conſideranda non ſit, cùm nihil ſit, neque aliquid operetur, obſtare non poteſt, quin reuerſi adhuc gaudeant beneficio Breuis. Tum quia id apertè colligitur ex Breui, §. Motu proprio, & §. Eoſdem, vbi vnica conditio requiritur ad fruendum priuilegijs ibi expreſſis, nimirum, vt prius profeſsio denuo emittatur coram Prælato, vel alio ex ibi aſsignatis; & ibidem nulla ſit diſtinctio de regreſsis, aut permanentibus, reſtringendo Breue ad permanentes, ergo neque nos diſtinguere debemus,

ſecundùm vulgata iura; neque aliqua ratio nos cogit ad reſtringendum huiuſmodi fauores ad ſolos perſeuerantes, quia non obſtante dimiſſione illa adhuc ſunt Religioſi ratificatione egentes, ſicut indigebant primo ante receſſum, & ſunt membra adhuc viua eiuſdem Religionis, ſicut erant ante, licèt adulterina, ergo in eiſdem Breue locum habet. Tum quia, licet ille mereatur priuilegium amittere, qui ſibi permiſſa abutitur poteſtate, non tamen illud perdit cap. Vbi iſta 7. diſt. 74. cap. Priuilegium 60. 11 quæſt. 3. cap. Licet quibuſdam 18. de Regul. in med. cap. Tuarum 11 med. de priuileg. cap. final. de pœnitent. in 6. in fine, niſi exprimatur argument. cap. final. de Immunit. Sed in noſtro Breui nil tale exprimitur, vt de facto perdant illius priuilegia.

Quare ea ipſa die reuertendo, profeſſione ratificata de iure, & de facto gaudent gradibus, honoribus, dignitatibus, præeminentijs, atque habilitatibus, ac ſi ab initio validæ fuiſſent eorum profeſſiones, niſi in pœnam expreſsè priuentur à Generali.

Secundum, quòd Generalis non teneatur priora iura, & priuilegia illis reſtituere, conſtat ex eo axiomate ſupra adducto; Priuilegium meretur amittere, qui ſibi permiſſa abutitur poteſtate; ſed iſti recedentes abuſi fuerunt Breui Sanctiſſimi, ergo Prælatus non tenetur priora iura reſtituere, ſed poteſt illos ſuſpendere à dictis iuribus, & poſtea reſtituere, quando illi rationabiliter placuerit.

Obijciunt quidam contra dictam reſponſionem præſertim quo ad iura præcedentiæ, & electionis. I. Quia vera profeſſio, & non inualida tribuit ius præcedentiæ. II. Neque ratificatione tribuitur ius antiquum præcedendi cap. Significatum, cap. Cum virum, de Regular. vbi dicitur, profeſſionem aliàs nulla ratificatione conualeſcere prout ex nunc, nō prout ex tunc, ideſt non retrotrahitur ad primam profeſſionem. III. Reuerſus a ſecunda Religione ad priorem ſedet ſecundùm nouam profeſſionem, quam facit in ſua priori Religione, deciſum cap. Mandamus 19. quæſt. 3. relato cap. 12. de ætate, ergo multò magis ſedere debet vltimo loco à ſeculo reuerſus ad Religionem, in qua alias profecit nulliter. IV. Eſto ratificans profeſſionem non dicatur amittere præcedentiam antiquam, tamen licentiatus regrediendo non dicitur ratificare, ſed primò profiteri, ergo ſedet vltimo loco. V. Deciſio clara eſt apud Sellium in Selectis Canon. cap. 18. num. 3. ſub die 1. Febr. 1631. referente Barboſa ad cap. 15. ſeſſ. 25. num. 14. quòd Religioſo nulliter profeſſo, in habitu clericali laudabiliter viuendo, ſi poſtea redeat ad Religionem à die profeſſionis ratificatæ debetur locus. VI. quod iſti careant iure electionis, ſuadetur ex eo, quòd non expedit eligere huiuſmodi Religioſos, cùm ſint parum prudentes, & inconſtantes, & eorum geſta quando ſunt Prælati ab alijs trahuntur in exemplum, cap. Magnæ de voto, ideo quòd alijs prohibent, facere non debent, arg. cap. Cum deſideres, de ſent. excom.

Sed quòd fruantur præcedentia antiquiore de iure non obſtante receſſu, ſuadetur ex ſupradictis rationibus pro reſponſione ad quæſtionem, quia adhuc cenſentur Fratres, ſicut ante receſſum per ſententiam, quæ vti nulla non potuit infirmare illorum iura antecedentia. Confirmatur à ſimili, immo potiori ratione, expulſorum, qui redeuntes habent locum antiquum iuxta ſuam profeſſionem, licèt ob demerita priuari poſſint a ſuis Superioribus, Sanch. lib. 6. cap. 9. num. 33. Damnatorum ad triremes, Peyrin. tom. 1. Relig. quæſt. 1. cap. 27. concluſ. 8. quod repetit tom. 3. priuileg. cap. 2. numer. 34. & Apoſtatarum, & tamen iſti extra Religionem fuerunt non ſecus ac licentiati, & melioris ſunt conditionis licentiati, quam alio modo extra viuentes, ergo ſicut illi, iſti non ſunt de iure priuati iuribus præcedentiæ, quamuis à ſupremo Superiore mortificari poſſint in hoc.

Reſpondetur ad obiecta. Ad primum, non ſolùm veram profeſſionem, ſed etiam nullam modò ratificetur, hoc ius tribuere, nam ratificatio eſt quędam ſpecies ratihabitionis, quæ retrotrahitur, & comparatur mandato, ac ſi ab initio tenuiſſet, vt pluribus probaui cap. 5. de Effectibus Profeſſ. quæſt. 50. vbi citaui Nauar. conſil. 27. de Regular. Graff. tom. 1. conſil. 6. de Regul. in fine, Rodriq. tom. 3 quæſt. 17. art. 3. in fine, Sanch. ex parte lib. 7. diſput. 37. num 68. Scrofam in ſuo libello de Inualid. profeſſ. dub. 18. Vecchium diſput. 14. dub. 8. cum Suar. tom. 3 de Relig. lib. 7 cap. 1. num 34. Bonac. quæſt. 2. p. 10. de Clauſur. diſt. 1. num. 6. Ad ſecundum dico, profeſſionis ratificationem ibi negari retrotrahi quo ad valorem, non verò quò ad ſuos effectus, & iura, quæ ratificantibus prodeſſe poſſunt, vt colligitur ex gloſ. verſ. Ratum habuerit citati cap. Significatum, de Regul. Ad tertium, ideo reuerſus a ſecunda Religione, in qua profecerat, ad priorem, ſedet vltimo loco, quia per profeſſionem in ſecunda, extincta omninò, & annullata fuerunt iura, tam potentia, quam actu, quæ habebat in priori Religione, ideo tamquam homo nouus ſedet iuxta nouam profeſſionem; malè autem dimiſſus nullum ius amiſit, ſed adhuc remanſit Religioſus, vt prius, in eodem ſtatu, in quo erat ante receſſum, licèt deteriorato. Ad quartum dico, reuertentē non dici primò profiteri, cùm alias ibidem profecerit, ille enim dicitur primus actus, quem nullus anteceſſit, l. Ex duobus ff. de vulgar. Bald. in Rubr. ad finem C. de ſeruis fugit. apud Grilenz. conſil. 50. num. 10. Sed propriè dicitur ſecundò profiteri, & priorem profeſſionem nullam conualidare. Ad quintum, illa deciſio eſt contra illos, qui legitimè licentiati fuerunt, vt colligitur ex illa clauſula: *In habitu clericali laudabiliter vixit*. Malè enim licentiatus non dicitur laudabiliter viuere extra. Ad ſextum, non carere iure electionis, validè enim profeſſus ſtatim habet ius ad electionem tam actiuam, quam paſſiuam, de iure communi, cap. Ex eo, quod 32. §. fin. de electio. in 6. quò ad electionem actiuam; quò ad paſſiuam cap. Cum in Magiſtrum 49. de elect. capit. Nullus 28. eodem in 6. Clement. Nè in agro, §. Cæterum, de ſtatu Monach. Et quiſque facta profeſſione eſt eligibilis, docet Lezana in ſua Sum. quæſt. Regul. capit. 18. num. 9. ex Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 3. num. 16. ex Nauar. Ro-

drig.

Digitized by Google

driq. tom. 2. quæſt. 51. art. 13. Dixi, eligibilis, quia actu non omnis profeſſus poteſt eligi, ſed ille, qui habet talem ætatem, talia requiſita, &c. Quod ſi Religio aliqua habeat ſtatutum, vt ad vocem quis profeſſus non admittatur niſi poſt biennium, vel quinquennium à die profeſſionis, quamuis intelligatur a die veræ profeſſionis, quia ſola vera profeſſio ius tribuit vocis, vt probaui ſupra hic quæſt. 2. §. Electionis, tamen poſita ratificatione, hoc ius retrotrahitur, ita quod in voce attenditur prima profeſſio, ſicut in iure præcedentiæ, & ita de ſingulis. Hinc eſt quòd in mea Religione, vbi viget hæc conſuetudo, vt profeſſus non vtatur, niſi poſt biennium, reuertentes ratificata profeſſione, ſtatim poſſunt dare, & recipere vocem, non expectando biennium, quia illud recenſetur reſpectiuè ad priorem profeſsionem, licet nullam. Adducta demum inconſtantia, imprudentia, & malum exemplum, quòd licentiatus dedit, recedendo à Religione, non ſunt cauſæ inhabilitantes reuerſum, quin poſsit vtraque voce gaudere.

71. Quæres 10. Ponamus caſum, quòd huiuſmodi licentiati malè non poſsint gaudere priuilegio Breuis, & amiſerint omnia iura, quæ poterant habere, ſi remanſerint, ſi reuertantur, an Pater ſaltem Generalis poſsit ea illis communicare, retrotrahendo ad tempus inualidæ profeſsionis? Et videtur non habere hanc poteſtatem. Tum quia non poteſt illos reſtituere, niſi mediante Breui, quo nō gaudēt ex facta ſuppoſitione, aliter ſi poſſet, fruſtra eſſet priuilegium, fruſtra enim conceditur ſpecialiter, quod iure communi eſt conceſsū, l. 1. ad municip. l. Imperatores, ff. de priuil. cred. Surd. deciſ. 173. num. 18. Tum quia licet ratificatio retrotrahatur ad tempus actus geſti l. licet, ff. de iudic. l. fin. C. ad Macedon. reg. ratihabitio in 6. tamen illa ratio non procedit, quādo agitur de præiudicio tertij, licet aliud ſit quando tractatur de ſolo ratificantis damno, Gloſ. & Ioan. Andr. in cit. cap. Ratihabitio, gloſ. Bart. Bald. in l. Aliena res, ff de pignor. act. quos Doctores, & alia iura allegant Tiraq. de retractu conſang. §. 7. Gloſ. 10. num. 66. Cacher. in deciſ. Pedemont. 119. num. 25. Sed in caſu hoc agitur de damno eorum, qui legitimè profeſsi ſunt, ergo ratificatio non debet illis nocere, ac proinde retrotrahi non debet, ſed ſolum ſubſtineri prout ex nunc. Tum quia quādo actus eſt omninò nullus, tunc ratificatio ſubſtinetur vt nunc, non autem retrotrahitur ad tempus actus nulliter geſti, Bart. in l. Obſeruare, ff. de off. Proconſ. Ruin. vol. 3. conſil. 72. à num. 10. Natta conſil. 262. à num. 10. Cacher. cit. num. 26. Sed illa profeſsio defectu loci non deſignati fuit omnino nulla, & pro tali ab ipſomet Clem. declaratur, vt habes eius expreſſa verba initio huius reſolut. §. Receptiones, ergo non poteſt Pater Generalis propria authoritate reſtituere huiuſmodi reuerſos retrotrahendo eorum ratificationem ad tēpus, quo priorem profeſsionem nulliter emiſerūt, maximè quo ad iura præcedentiæ, cum hoc directè præiudicet alijs. His non obſtantibus,

Reſpondeo, Pater Generalis denuò recipiendo profeſſionem, de quo non dubitatur, de iure communi, reſtituere poteſt huiuſmodi reuerſos, quamuis neque ius imperfectum haberent ad huiuſmodi reſtitutionem, ita quod ratificata profeſſione, ipſo iure, ratificatio quo ad ſuos effectus retrotrahitur ad tempus prioris profeſſionis nulliter emiſſę, ac ſi ab initio tenuiſſet, in ordine ad omnia iura, quę tunc potuiſſet habere, ſi verè profeciſſet. Probatur, Tum quia ratihabitio retrotrahitur ad tempus actus geſti. Reg. 10. in 6. l. Licet, de iudic. l. fin. C. Ad Maced. ergo reuerſi ratificando profeſſionem de iure ſe referunt ad priorem actum, ac ſi illum valide ab initio egiſſent, cōſequenter ius præcedentiæ, quamuis ante ratihabitionem eſſet nullū, poſita ratificatione conualeſcit prout ex tunc. Neque valet effugium, quod ſit noua profeſſio, & non ratificatio, quia cum ſint vnum idem, parum refert eam vocare nouam profeſsionem, aut ratificationem, quia vterque actus ſine dubio refertur ad priorem nulliter factam, & profeſsio dici non poteſt noua, niſi relatiuè ad veterem, cum igitur conſtet de re, de verbis curandum non eſt, ex cap. in tantum 36. ibi, Nomen denariorum variant de Simon. Tum quia ſicut per ſubſequēs matrimoniū legitimantur filij nati ante illud, inter perſonas ſolutas, ac ſi ab initio legitimi fuiſſent, ita quod ex tunc ſuccedunt in iuribus paternis, ac ſi legitimi ab initio fuiſſent cap. 1. & cap. Tanta eſt, qui filij ſint legitimi: ita profeſſus inualide dicitur filius illegitimus religionis, qui per ſubſequentem ratificationem legitimatur, & validè profitetur, ac ſi ab initio fuiſſet verus religionis filius, ſuccedens in omnia religionis iura, ſicut ſuccedit filius naturalis per ſubſequens matrimonium. Tum quia ſicut nati ex matrimonio nullo bona fide contracto, legitimātur de iure, ratificato matrimonio per nouum conſenſum, & approbationē Eccleſiæ, quod retrotrahitur quo ad iura ſucceſsionis, ac ſi ab initio validum fuiſſet, per cap. 2. & cap. quod nobis, qui filij ſint legitimi. Tabien. ver. Filius, num. 6. Sanch. libr. 3. diſp. 42. & 43. ita & filij religionis ex matrimonio ſpirituali nullæ profeſsionis reputari debent legitimi, quo ad iura, quæ ab initio verè profeſsis cōpetunt, per ſubſequentem ratificationem. Conſequentia vtriuſque argumenti patet ex eo, quod tenet argumētum à matrimonio carnali ad ſpirituale, quod eſt profeſsio, vt docet Euer. in hoc loco a matrimonio carnali ad ſpirituale. Vecchius Capucc. diſp. 12. dub. 1. num. 6. vbi iura, & Doctores citat. Tum quia contractus à minori factus ſine decreto iudicis nullus eſt, tamen ſi factus maior per quadriennium illum ratum habuerit, fiet validus, & retrotrahetur ad tempus præteritum, ac ſi ab initio tenuiſſet l. fin. §. 1. C. ſi maior factus, ergo idem dicendum eſt de ratificante profeſsionem, quod illam retrotrahat ad priorem actum, quo ad ſuos effectus, & iura; tenet conſequentia, quia profeſsio eſt quidam contractus, Nauar. conſil 26. de regul. num. 1. Rodriq. tom. 2. quæſt. 15. art. 12. §. Circa eamdem, Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 62. Concluditur ergo ex his, nulliter profeſſum per ſuperuenientem ratificationē retrotrahere eam ad priorem actum, ac ſi ab initio tenuiſſet, quo ad omnia iura, ac proinde etiam quo ad præcedentiam, ideò Pater Generalis in caſu noſtro acceptando

per

per ſe, vel per alium ratificationem horum reuerſorum, de iure conſequenter reſtituit omnia iura, & præcedentiam, quam habuiſsent initio primæ profeſsionis, ſi tenuiſſet. Nec obſtat receſsus a Religione, quia vti nullus nullum producere poteſt effectum contra huiuſmodi, ſicut neque producit receſſus per condemnationem ad triremes, vel per expulſionem, aut apoſtaſiam, ratione quorum receſſuum redientes non amiſerunt ſua iura præcedentiæ, ſed adhuc retinent, ergo à fortiori reuertentes per ratificationem reſtituuntur, eo receſſu inualido non obſtante.

Ad obiecta reſpondeo. Ad primum, Generalem reſtituere de iure virtute ratificationis, quæ hoc proprium habet, vt referatur ad actum prius geſtum, ſe retrahendo ad illum, ac ſi eſſet ab initio validè factus, ex probatis; neque inde ſequitur, quod Breue fuerit inutile, ſi alias de iure communi reſtitui poſſunt, quia Papa concedit quãdoque aliquid, quod iam iure communi eſt cõceſſum, gloſ. in cap. Vt debitus honor 59. de appell. verſ. Ante ſententiam, per cap. Et ſi Clericus 26. propè finem de iureiur. iuncta gloſa fin. ibidem, ſolet enim plus timeri, quod ſingulariter conceditur, cap. Quamquã 6. diſtinct. 24. & id fit ad tollendas controuerſias, & pro extinguendis ſcrupulis. Nau. apud Portellum part. 1. ſuorum reſponſ. caſu 15. num. 1. Sigiſm. de elect. dub. 55. num. 8. Ad ſecundum, quod non fiat retractio in præiudicium tertij, ſed ratificatio ſuſtineatur prout ex nunc, per iura ibi allegata, habet locum, quando ratificatio non conceditur homini a lege, vt conceditus in caſu ratificationis profeſſionis, quæ iure communi conceditur nulliter profeſſis, cap. 1. de ijs, quæ vi, cap. Significatum, cap. Cum virũ, de regul. & cap. 1. eod. in 6. & hanc reſponſionem dat Doctor Marta in libello de inualid. profeſſ. Scrofæ, dub. 18. §. Sed iſtis; quæ iura, & Doctores à me ſuperius citata, ſibi obiecerat idem Marta in ſimili caſu de ratificante profeſſionem, cui debetur locus antiquus de iure ratificationis, & ibi reddit rationem, cur per legem poteſt retrotrahi, & non virtute hominis, quia homo non poteſt fingere, actum nullum fuiſſe validũ ab initio, ſicut fingit lex per l. Cum hic ſtatus, ff. de donat. inter vir. & vxor. l. 2. C. ſi quis alteri, vel ſibi. Idem dic ad tertium, neque huiuſmodi reſtitutio præcedentiæ alijs præiudicat, cum de iure illi debeatur, ad quam habebat ius ſaltem imperfectum, perfectum effectum per ratificationem, cui nemo contradicere poteſt.

Quæres 11. An Pater Generalis, vel alius eius cõmiſſione recipiendo profeſſionem horum nulliter profeſſorum, & ſimilium, nulla facta mentione de reſtitutione iurium, quæ habuiſſent ab initio, ſi valida fuiſſet profeſſio, intelligantur reſtituti de iure.

72 Reſp. Intelligũtur reſtituti ad oĩa illa iura, de quibus in Breui Vrbani VIII. Probatur, Tũ ex mox dictis de ratihabitione, cuius proprietas eſt, vt retrotrahatur ad tempus actus nulliter geſti, licèt non quò ad valorem, tamen quò ad ſuos effectus, ergo nulla facta mentione de huiuſmodi effectibus in ratificatione profeſſionis intelliguntur retrotrahi virtute ratificationis. Tum quia licèt Breue dicat, vt recipientes eos ad profeſſionẽ reſtituant, ac reſtitutos eo ipſo eſſe, & cẽſeri declarent ex authoritate Pontificia, quaſi reſtitutio de iure non conſequatur ratificationem, tamẽ ſine dubio intelliguntur reſtituti, quia verba Breuis referuntur ad declarationem talis reſtitutionis in foro externo, & mãdat Papa eoſdem reſtitui, ſeu potius declarari reſtitutos ad euitandas lites, vt probaui cap. 6. de ratificat. q. 26. & quæſt. 29. vbi de contractibus citaui Riccium in deciſ. Curiæ Neapol. part. 4. deciſ. 146. Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 16. apud Barboſam ad cap. 16. ſeſſ. 25. num. 18.

Infertur ex dictis in hoc, & præcedentib. quæſitis redeuntem ad religionem malè dimiſſum, profeſſione ratificata in manu Superioris, poſſe vti voce actiua, & paſſiua, habere ſeſſionem iuxta tempus antiquę profeſſionis nullę, gaudere adhuc priuilegijs Doctoratus, Lectoratus, &c. & poſſe proſequi audire ſacramentaliter confeſſiones, ſicut ſi nunquam receſsiſſet à Religione, & fuiſſet aliàs verus religioſus; ſimiliter habere executionem ordinum ſuſceptorum, & promoueri poſſe ad alios ſuſcipiendos ſeruatis ſeruandis. Hæc & ſimilia locum habent de iure, modò ſuperior recipiens expreſsè huiuſmodi iura conſequentia in pœnam inconſtantiæ, & contumaciæ præteritæ non auferat ab huiuſmodi ingreſsis.

Dices, mutatione perſonæ, mutatur priuilegiũ, l. Licitatio, §. fin. ff. de publ. vnde Grilenz. conſ. 69. nu. 3. ait, quod mutata cõditione perſonę, & ſtatus rei mutatur per l. 1. C. de impon. lucr. ergo cum iſti egreſsi per ſententiam mutauerint conditionem perſonæ, quia de religioſis effecti ſunt ſeculares, in eiſdem mutatus etiam fuit ſtatus rei, & priuilegij, ac proinde quamuis reuertantur, immò & ratificent profeſſionem non intelliguntur reſtituti, ſed egent noua, & poſitiua gratia ſuperioris, maximè in materia Sacramentalis Abſolutionis, cuius iuriſdictio pœnitus extincta fuit per mutationem habitus, ergo ratificatione profeſſionis non potuerunt de iure conualeſcere, & quaſi reuiuiſcere, niſi per poſitiuam, & formalem conceſſionem factam de nouo, quia ſemel extinctum non amplius reuiuiſcit, ex cap. Si illic 29. 23. quæſt. 4. cap. Quæris 127. diſtinct. 4. de conſecr. ex gloſ. verſic. Contrahatur, gloſ. fin. cap. Cum ceſſante 60. de appell. Confirmatur, quia perſona magis ſpectatur ratione qualitatis, & dignitatis, quam perſonæ, leg. pen. ff. de reb. dub. Nauar. conſil. de procur.

Reſpondeo, illam mutationem fuiſſe nullam, ac proinde nullum effectum produxiſſe in præiudicium horum reuerſorum, l. Non putauit, §. Non quæuis, ff. de bonor. poſſeſſ. contr. l. fin. C. de ſent. ex breuil. recit. cap. Illud de iurepatron. & paria ſunt nullum eſſe, vel eſſe ſine effectu Surd. deciſ. 51 num. 21. & 22. Mar. Auton. libr. 1. reſol. 61. num. 24. & ſicut quod nullum eſt ius aliquod tribuere poteſt, Rota Roman. apud Farin. tom. 2. part. 1. deciſ. 572. num. 9. ita è contra neque auferre, ergo ex illa mutatione ſtatus Religioſi in ſtatum Clerici, cùm fuerit nulla, non potuit oriri aliquod ius præiudiciale reuerſo, neque auferri ius ſi quod habebat, aut impedire eius retrotractionem per illã mutationem. Neque fuerunt extincta priuilegia,

aut

aut quæcumque alia iura ſibi habebat per illam retroceſſionem, ſed tantum ſuſpenſa; ſuppono autem, quod probaui ſub q. 2. §. Decimo, inualidè profeſſum, tunc etiam ante ratificationem poſſe validè aquirere aliqua iura, & facultates, ac proinde per exitum illegitimum ea ſuſpendi tantum, & reuertendo per ratificationem iterum reuiuiſcere, cum fuerunt tantum ſuſpenſa, & non ſimpliciter extincta.

Quæres 12. An iſta reſtitutio in priſtinum ſtatum per Breue referatur etiam ad prælaturas, dignitates, & honores, reſpectu etiam male egreſſorum ſi reuertantur? e. g. in Religionibus ſunt aliqui gradus perpetui, vt Prioratus perpetui, Definitoratus, Paternitates, gradus Predicatoris, Lectoris, Magiſtri, &c.

73 Reſpondeo, Nulli eſt dubium perſeuerantes in Religione reſtituendos eſſe, immo verius relinquendos eſſe in ſuis honoribus, & gradibus poſita ratificatione, quia ita colligitur ex Breui, & ratificatio habet hoc ex ſua legali conditione ex probatis ſupra quæſt. 10. & 11. Difficultas ſolius egreſſorum eſt, & de iſtis dico adhuc reſtitui ex poſita ratificatione, niſi ſuperior expreſsè neget illis hāc reſtitutionem, quod facere poteſt, ob eorum inconſtantiam, & contumaciam nolendo obedire, quando vocati fuerunt ad Religionem; Non poſſunt verò reſtitui, quando in eorum locum alij sūt ſubſtituti formaliter, quia ratio dictat, vt de nouo electi, & honorati non remoueantur, cum nulla ſubſit culpa, neque cauſa, ſed reuerſi ſibi imputent, ſi non poſſunt reſtitui. Quod ſi tam permanentes, quàm reuerſi nolint ratificare profeſſionem, ſunt deijciendi a ſuis honoribus, & gradibus, & cogendi ad profitendum denuò, vt probaui hic ſub quęſt. 2. §. 16.

74 Quæres 13. An ad ratificandam profeſſionem nullam tam in hoc caſu, quàm alijs neceſſarius ſit nouus Monaſterij conſenſus, tam reſpectu permanentium, quàm reuerſorum? Videtur quod ſic I. quia ita colligitur ex Breui ibi. *Seruatis alias ſeruandis.* inter quæ ſeruanda numeratur nouus conſenſus Monaſterij. ergo is requirendus eſt, & ſi requiritur in ijs, qui remanſerunt in vocatione, eo magis reſpectu illorum, qui ab ea recedere tentauerunt. II. Nouitius in caſu noſtro erat inhabilis ad profitendum, eo quod præmiſit Nouitiatum, in loco non deſignato, vel ante legitimam ætatem, vel ante perfectum Nouitiatum, in his his & ſimilibus caſibus, ſicut nullus eſt conſenſus ipſius nulliter profitentis, ita & conſenſus conuentus, a pari de matrimonio clandeſtino nullo, & inhabilitate perſonarum, quod ad ſui ratificationem requirit vtriuſque contrahentis nouum cōſenſum, vt videre eſt apud Sanch. lib. 2. diſp. 35. III. Decretum Clem. relatum initio huius Conſilij annullat huiuſmodi receptiones extra locum deſignatum, & vt tales ibi declarat §. Receptiones, ergò requiritur nouus cōſenſus ex parte conuentus. Doctores ſequentes hanc opinionem diſtinguunt duplicem defectum irritantem conſenſum, nam aliquis irritat ſolum ex parte profitentis, non ſe extendendo ad deſtructionem conſenſus conuentus, cum nimirum eſt habilis, ſed conſenſus eſt fictus, ac proinde nullus, item cum præſtatur conſenſus ob metum grauem, in his duobus caſibus ſufficit ad veram ratificationem nouus cōſenſus ſolius ratificantis, quia in vtroque caſu reſpectu matrimonij ſufficit renouatio conſenſus, ex parte fingentis, vel metuentis, docent probabilius Nauarr. cap. 22. numero 51. Angel. verb. Matrim. 3. imp. 11. num. 1. Silueſt. Matrim. 8. quęſt. 11. dict. 4. quos & alios vide apud Sanch. lib. 2. diſp. 32. nu. 9. ergo dicendum eſt idem de matrimonio ſpirituali profeſſionis, vt infert idē Sanch. num. 14. in prædictis duobus caſibus, & ita tenent cum eo ibi Emanuel Rodr. part. 2. Summ. cap. 92. num. 5. quem etiam citat cum alijs lib. 7. diſput. 37. num. 62. & 61. Nau. conſil. 50. num. 1. loquendo de metu, Alter defectus, qui non ſolum irritat conſenſum profitentis, ſed etiam conuentus admittentis, eſt, quando profitens eſt inhabilis ex eo quod irritatur a lege attentata profeſſio, exēplū affert Sanch. lib. 2. diſp. 35. num. 4. & lib. 7. diſp. 37. numer. 62. & ſi Nouitius profiteatur inexpleto Nouitiatu, vel ante legitimam ætatem, vel contra formam Conſtitutionum Sixti V. & Greg. XIII. Profeſſio nulla ex impedimentis ad tempus, vt inexpleto Nouitiatu, vel ante legitimam ætatem, ratificatur per ſolum conſenſum profitentis, docent Nau. conſil. 27. de regul. num. 2. & conſil. 28. num. 3. Graff. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 24. Silu. ver. Religio, 5. quęſt. 2. in fine, vbi ait furioſum, ſublata furia ratificare poſſe profeſſionem etiam ſine nouo conſenſu conuentus, qui ignorauit eius defectu, Zuard. in ſuo directorio Theol. part. 2. cap. 26. num. 12. Sorb. ver. Nouitius not. 4. apud Vecchiū diſput. 14. dub. 4. num. 4. §. Partem, Leſſius lib. 2. de iuſt. cap. 41. num. 63. quos, & alios citat Barboſa ad cap. 19. ſeſſ. 25. num. 18. Bonac. quæſt. 2. dę clauſ. part. 10. diff. 1. num. 4. alios citat Compend. reſol. 101. num. 46. in fine, alios cumulat Scrofa dub. 9. num. 9. §. Probatur, loquendo de defectu ætatis, demum ipſemet Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 64. ait hanc aſſertionem eſſe probabilem, & tutam in prax.

Oppoſitum probabilius tenet ipſemet Sanch. lib. 2. diſp. 35. num. 4. Azor. lib. 12. cap. 4. quæſt. 7. quem citat Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 63. Rodr. tom. 3 quæſt. 27. art. 3. Suar. tom. 3. de relig. lib. 7. cap. 1. num. 20. quos citando ſequitur Vecchius diſput. 14. dub. 4. num. 4. Rationes pro ipſis ſunt ſuperius allatæ.

Reſpondeo, Quouis modo profeſſio ſit nulla ſiue ex ficto conſenſu, vel ob metum grauem, ſiue ex inhabilitate ipſius profitentis, non requiritur nouus conſenſus ex parte Monaſterij, ſed ſufficit primo præſtitus ſiue infra, ſiue extra quinquenniū; ſi autem non fuit præſtitus, requiritur; dicta autem procedunt etiam pro foro externo.

Primum, quod non requiratur conſenſus nouus licet profitens fuerit alias inhabilis, Probatur, Tū, quia ita de conſenſu ob metum colligitur ex cap. 1. de ijs, quæ vi, & de furioſo, cap. Sicut tenor 15. de regul. & de ætate non legitima cap. Significatum, 11. & cap. Cum virum 12. eod. & in 6. in quibus locis ratificatur profeſſio per ſolum conſenſum nulliter profeſſi, nulla facta mentione, quod religio debeat de nouo conſentire, & tamen defectus ętatus di-

Digitized by Google

tis dicitur inhabilitare nouitium ad profeſſionem, ergo defectus inhabilitans non requirit nouum conſenſum conuentus in ratificatione. Tum quia minor poteſt ratum habere contractum, quem fecit ſub minori ætate abſque nouo cõſenſu alterius contrahentis, l. 1. C. ſi maior factus. Alexãd. vol. 5. conſil. 117. num. 1. Gabriel tit. de Minor. concl. 4. num. 2. Tum quia receptio facta de nouitijs, & conſenſus præſtitus in profeſſione eſt abſolutus, & non conditionatus, ſi nouitius eſt habilis ad profitendum, ergo inhabilitas non poteſt nocere conſẽſui, quin ſit verus, licet illicitus. Tum in caſu noſtro, quia in Decreto Clem. licet irritetur profeſſio, non tamen conſenſus Monaſterij in profeſſionem, cum ibi nulla mentio ſit de huiuſmodi conſenſu, odioſa enim aſſerenda non ſunt, niſi exprimantur, neque lex præſumitur irritare vnum, licèt alterum annullet, maxime quando quod irritatur eſt poſterius, vt profeſſio, ſine qua poteſt ſtare cõſenſus vti prior, quod ſine poſteriori ſtare poteſt, igitur conſenſus etiam in caſu noſtro fuit validus, ac proinde cum præſumatur non reuocatus nihil prohibet adhuc perſeuerare. Nec obſtat renitentia aliquorum, qui reſiſtunt huiuſmodi ratificationi, quia hæc reſiſtentia eſt irrationabilis, & contra mentem Papæ, cuius mens eſt, vt maneant in priori vocatione; præterquamquod non tollitur prior conſenſus, cum forſan ab alijs præſtitus fuerit. Tũ quia arduum eſt habere a Religione de nouo huiuſmodi conſenſum, vt experientia conſtat obloquentium procurãntium, vt non recipiantur denuò egreſſi. Tum quia dato, quod requireretur nouus conſenſus, is habetur iure communi in citatis capitibus, Papa enim, & Eccleſia illum ſupplent tam pro bono communi Religionis, quam nulliter profitentium, ne litigia, & odia excitentur, & dicitur conſenſus legalis, ſeu iuridicus, & de hoc bene Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 64. & cum ibi non diſtinguat infra quinquennium, nec vltra, procedit eius dictum in vtroque caſu. Tum quia potiſſima aduerſariorum ratio in eo conſiſtit, quod cõſenſus à conuentu præſtitus pro perſona inhabili ſit nullus, quod tamen falſum eſt, quod ſuadeo; & quia licèt cadat ſuper perſonam inhabilem, non tamen in ſe eſt frumentarius, cum ex parte ſua aptus fuerit ad influendum in valorem profeſſionis, quæ fuit nulla, non ex defectu conſenſus, ſed ex impedimento alio, vt quia profecit ante ætatem, ante finitum annum probationis, vel non præmiſſo nouitiatu in loco deputato, &c. & quia pro hoc conſenſu facit illud axioma. Si non valet quod ago vt ago, valeat vt valere poteſt, §. fin. inſtit. de adopt. Thomaſet. reg. 12. ergo ſi non valet pro profeſſione, valebit pro ratificatione; & quia factum tempore inhabili, relatum ad tempus habile tenet, l. In tempus, ff. de hæred. inſtit. conſenſus ergo conuentus ſi non poteſt producere ſuum effectum in profeſſione, cum illo tempore perſona Nouitij ſit inhabilis habebit ſuam efficaciam tempore habili, id eſt, tempore ratificationis, quo eſt habilis nulliter profeſſus ad profitendum denuo; & quia dum Trident. cap. 15. ſeſſ. annullat profeſſionem emiſſam inexpleto Nouitiatu, & ante legitimam ætatem, irritat præciſè illam in ordine ad ipſum profitentem, ibi: *Profeſſio autem ante facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, Ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcũq. effectus.* Ecce quod Decretum irritans cadit præciſè ſuper profitentem, ergo non extenditur ad conſenſum conuentus, licèt ſit pro perſona inhabili, cum enim id ſit odioſum, extendendum non eſt vltra proprietatem verborum, cap. Statutum 22. de elect. in 6. & l. in pœnis, ff. de reg. iur. & quia illicitus conſenſus adhuc eſt conſenſus, vt patet de conſenſu præſtito Nouitijs contra Conſtitutiones Sixti V. & Greg. XIII. nam licet Clem. VIII. in ſua Conſtit. *In ſuprema*, apud Quar. verſ. Monaſteria virorum, reduxerit ad terminos iuris illas in ordine ad valorem profeſſionis, remanſit tamen prohibitio cũ ſuis pœnis contra Superiores recipientes Nouitios contra formam ibidem conſtitutam à dictis Pontificibus; & quia licentia illicita adhuc eſt licentia, gloſ. 1. cap. Si qua 29. 27. quæſt. 1. Conuentus autem conſenſus in profeſſiorum eſt licentia, ergo licèt ſit illicita relata in Nouitium inhabilem, adhuc tamen eſt licentia, ac proinde valida ex parte ſua apta producere veram profeſſionem, ſi aliud non obſtet; & quia etiam reſpectu fictè profitentis, vel cum metu praui, conſenſus poteſt dici illicitus, ſi cõuentus ſciat Nouitium ficte, vel ob metum profiteri, & tamen in opinione omnium præſertim aduerſariorum, huiuſmodi præſtitus conſenſus tenet ex ſe, licet ex alia cauſa ſequatur nulla profeſſio, ergo idem dicendum eſt in alijs caſibus. Ex his ergo deducitur de communiori opinione Doctorũ, quos citaui ſupra ante reſpõſionem, & plures alios citat Scrofa dub. 9. num. 9. §. Probatur, conſenſum priorem ſufficere ad ratificãdum profeſſionem reſpectu cuiuſcumque defectus, & impedimẽti, etiam loci non deſignati, quia nõ eſt maior ratio de hoc, quam de alijs, vt conſtat ex dictis, & reſponſione ad obiecta.

Secundum, quod non requiratur nouus conſenſus intra, vel vltra quinquennium, ſed ſufficiat antiquus, probatur, quia quouis tempore dicitur perſeuerare, maximè cum in moralibus non attendatur actu. Iis perſeuerantia, ſed ſufficiat virtualis. Confirmatur, quia Trident. cap. 19. ſeſſ. 25. præſumit invalide profeſſum ratificaſſe ſuam profeſſionem poſt quinquennium, abſque vllo nouo cõſenſu Monaſterij, ergo ad ratificationem non requiritur nouus conſenſus, ſed ſufficit antiquus, quod de iure reuocari non poteſt non ſolum poſt quinquennium, ſed neque infra quinquennium, ſine iniuria, maxime, quando impedimentum ſe potius tenuit ex parte Religionis, quàm profeſſi, vt in caſu noſtro de defectu loci nõ deſignati, nulliter enim profeſſus ſublatis impedimentis habet ius, vt Conuentus illum manuteneat in illo conſenſu, cum vt probaui hic quæſt. 5. ſtatim emiſſa profeſſione, poſſit ratificare illam, niſi impediat impedimentum perpetuum, vel aliud habens tractum ſucceſſiuum. Quæ procedunt, etiam dato, quod conſenſus antiquus eſſet nullus, vt volunt aduerſarij, quia in eo caſu Eccleſia ſupplet conſenſum Conuentus, quod poteſt facere, vt docẽt Sanch. lib. 7. diſp. 37. nu. 64. & cum eo Cominch. de Sacram. diſp. 24. num. 98. & cum vtroq. Scrofa cit. dub. 9. num. 10.

Tertium,

Digitized by Google

Tertium,quod ad ratificationẽ requiratur conſẽſus Conuentus, ſi antea nullus fuit præſtitus, ſed potius reſtitit,probaui ſupra q.6.§.Sed quid,requiri infra quinquennium, modo conuentus non taceat,tolerãda Nouitium,quia cenſetur in hoc caſu conſentire,cum in eius facultate ſit ſimul cum Prȩlato reijcere Nouitium reprobatum.

Quartum,quod ratificatio profeſſionis etiam in foro externo non requirat nouum conſenſum Cõuentus,ſed ſufficiat antiquus, probatur, Tum quia citata iura, cap.1. de ijs, quæ vi,cap.ſignificatum, cap.Cum virum,de regul.& c.1.eod. in 6.ſunt pro foro externo. Tum quia rationes hactenus adductæ faciunt pro vtroque foro. Tum quia fori conſciẽtiæ,& externi idem eſt iudicium,quando externum non fundatur in præſumptione, Sanch.lib.1. cap.10.nu.11.vbi citat Nau.tom.3.in c.Si quis aũt nu.36.Sair.in Claui lib.1.c.13.nu.24.& inter vtrãque valet argumentũ.Valerus in ſuis differ.vtriuſq. fori in prælud.ver.Forus,Sanch.lib.1.diſp.5.n.20. Sed caſus noſter non fundatur in præſumptione, ergo tenet pro vtroq.foro. Tum quia ita colligitur ex Trid.illo cap.19.ſeſſ.25.de nulliter profeſſo,qui poſt quinquẽnium prȩſumitur ratificaſſe profeſſionẽ, quod procedit etiam pro foro externo quatenus nemo poteſt illud tempus auditur ab Eccleſiæ iudicibus ibidem deſignatis. Et ita tenẽt ſine dubio ſupracitati Doctores, inter quos aliqui ſe explicãt.

Reſpondendum modo eſt ad obiecta poſita initio quæſiti. Ad primum dixi ſub q.2.§.Septimo,illã clauſulam requirere, vt ſeruentur ſpeciales conſtitutiones,quas vnaquæque Religio habet in admittendo nulliter profeſſum ad nouam profeſſionem, & ratificationem, aliter ea opinio videtur ſequenda, quæ benignior eſt, reſpectu ratificantis profeſſionem, ne defraudetur eius pia intentio, & in caſu noſtro videtur mens Papæ, vt ibi dixi, ne deueniatur ad nouum conſenſum, niſi ſit in fauorem Religioſi. In mea autem Religione nil ſtatuitur circa modum ratificandi profeſſionem,quare Pater Generalis poteſt committere, vt reuerſi recipiantur ſine noua acceptatione, vt de facto fecit in quibuſdam hactenus reuerſis. Ad ſecundum dico Matrimonium nullum ex inhabilitate contrahentium eſſe renouandum per nouum conſenſum vtriuſque, quia conſenſus vtriuſque vti inhabilium fuit omnino nullus,vt bene probat de communi Sanch.lib.2.diſput.35.num.2.quod non procedit in caſu noſtro, in quo ſola perſona profitentis inhabilitatur, non autem Conuentus reſpectu cuius præcisè inhabilitas non habet locum, cum neque etiam in conſtitutionibus Sixti V.fiat mentio directè de inhabilitate reſpectu recipientium, ſed tantũ receptorum,& ideo recepti nulliter nouum præſtant conſensũ,non aũt vocales Monaſterij,cũ iam ſufficienter alias conſenſerint. Ad tertiũ dico in Decreto Clem.VIII. cum loquatur directè ad Superiores,ſermonẽ eſſe de receptione, & profeſſione,quas ibidem irritat,conſenſus autẽ ſpectat ad Conuentũ,de quo ibi nulla mẽtio; vel dic,quod etſi ibi irritat etiam conſenſum Monaſterij,de quo tamen ne verbũ quidem,id habere locũ præcisè in ordine ad primã profeſſionem, non autem ad eius ratificationẽ,cũ ibi non dãnetur ratificatio,immo potius approbetur, attento Breui Sãctiſſimi Vrbani VIII. Vel dic,quod eſto ſit nullus cõſenſus ex vi illius Decreti,adhuc nulliter profeſſus nõ eget nouo conſenſu in ratificatione,quia ſuppletur ab Eccleſia,maximè poſt quinquẽniũ,vt coſtat ex dictis, & hæc eſt bona reſpõſio,ſicut ea, qua dixi irritari receptionẽ in ordine ad profeſſionẽ, nõ aũt ad ratificationẽ,ac proinde cũ duret virtualiter in habilitate eius, qui poteſt nullam profeſſionem ratificare, non eget nouo conſenſu Conuentus.

75 Ex his tollitur ea difficultas,quam refert Sanch, lib.7. diſp.37.num.57. & ex eo Vecchius diſp.14. dub.4 in fine dum dicunt, vitium occultum, quod profeſſionem irritauit,poſſe propalari in cõfeſſione,ad hoc vt Prȩlatus de nouo acceptet profeſſionẽ,& petat conſenſum nouum à Conuentu, tacito nomine nulliter profeſſi; vel petendũ eſſe diſpẽſationẽ à Papa ſuper hoc nouo cõſenſu,& nouo Nouitiatus,nam hoc procedit reſpectu contrariȩ opinionis,quæ licèt ſit tuta,tamen cũ ſit ſubiecta multis incõmodis, oppoſita ideo mihi videtur probabilior, cum habeat plures Doctores,vallata efficacioribus rationibus, vt etiam de nouitiatu non remouendo dicã ſequenti queſtione, ac proinde ſine dicta cautela, Religioſus eſt tutus in conſciẽtia ratificãdo per ſe ſolum profeſſionẽ alias nullã, cũ in iure nullum præſcribatur Decretũ in contrarium.

76 Quæres 14. An volens ratificare profeſſionẽ teneatur repetere Nouitiatũ? quæſtio autẽ non procedit,quando Nouitiatus fuit validus,quia ſine dubio renouandus non eſt, vt de commum docẽt Sãch.lib.7.diſput.37.num.45. Suar.tom.3.de Relig. lib.7.cap.1. nu.8. Leſſ.lib.2.cap.41.nu.66. & cum eis Vecchius diſp.14.dub.5.num.1. Neque in caſu noſtro,quia Papa hoc expreſsè indulget in ſuo Breui,licèt poſſit eſſe difficultas reſpectu reuerſorum, quod confirmatur ſimili exemplo à Beia parte 4. caſu 29.vbi loquendo de egreſſis tempore Sixti V. reuerſis, à quibus eſt repetendus Nouitiatus,vt ibi multis probat; Tum quia Nouitiatus illius temporis fuit nullus; Tum quia veniens è ſeculo non reuerertitur vt Religioſus,ſed vt ſecularis, qui recipi non poteſt ad Religionem ſine nouo Nouitiatu. Quæſtio igitur eſt præcipuè circa reuerſos, & alios quoslibet,quorum Nouitiatus fuit nullus; & quod tunc debeat repti,affirmãt Nauar.conſil.26, de regul.num.17.& 19.Rodriq.part.2.Sum.cap.5. num. 2.Suar.citatus,quos ſequitur Vecchius diſp. 14. dub.5. num. 8. & citat contra ſe Sanch. lib. 7. diſput.37. num.46. & breuiter refert idem Sanch. lib.5. cap.4. num.14. oppoſitum pro ſe. repetendo, quod dixerat loco citato. Probant, Tum quia quod in ſe nullum eſt, non poteſt operari vllum effectum; Sed Conſil.ſeſſ.25.cap.15. ad valorem profeſsionis requirit validum Nouitiatum, ergo ea ratificari non poteſt ſine nouo Nouitiatu, neque enim prior conualeſcere poteſt, prout ex tunc in ſe quo ad ſuum valorem, cum ad præteritũ non detur potentia. Tum quia licèt expertus ſit auſteritates Conuẽtus,& Monaſteriũ eius mores, quod eſt finis legis præcipientis Nouitiatũ, non tamen dicitur lex ceſſare per casũ particularẽ, ergo renouandus eſt. Tum quia diſpenſatur in caſu noſtro in Breui, ergo alias eſt repetẽdus. His non obſtantib.

Reſpon-

Reſpond. Inualidè profeſſus, ſi vult ratificare profeſſionem, non eget nouo Nouitiatu, licèt prior fuerit nullus; quod procedit etiam in caſu noſtro de reuerſis habitu reſumpto; & etiam quando Profeſſionis, & Nouitiatus nullitas eſt notoria.

Nota autem, quòd nullitas Nouitiatus poteſt prouenire ex duplici capite; vel ab intrinſeco ipſius probationis, quatenus denotat imperfectionem aliquam in experimento, quod accidere poteſt, I. Quia illum interrupit Nouitius fugiendo. II. Quia profecit Nouitius eo inexpleto. III. Quia probationem non incepit poſt annum decimum quartum, ſed ante. IV. Quia illum fecit tempore furiæ, vel amentiæ. V. Quia illum non egit in habitu Regulari. In his caſibus Nouitiatus dicitur nullus ab intrinſeco, hoc eſt, ratione probationis, & experimenti, quia Nouitius ex illis defectibus perfectè non probat auſteritates, neque probantur eius mores. Ex ſecundo capite oritur nullitas Nouitiatus in ſequentibus caſibus. I. Quando perſona inhabilitatur ad hanc probationem vel Lege, vel Statuto aliquo à Papa confirmato, & inhabilitari poteſt expreſsè, vel tacitè, perpetuò irritando profeſſionem; hac ratione dicit Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 54. tempore Sixti V. fuiſſe irritum Nouitiatum criminoſorum, & obligatorum ratiocinijs, & debitis, non autem aliorum non criminoſorum, defectu informationum, quia non criminoſi non erant inhabiles, ſed ſolùm obnoxij, ac proinde cùm non tenuerit receptio ad probationem, neque conſenſus Nouitij vt inhabilis, non poterat ſubſiſtere Nouitiatus. Nunc verò cùm Clem. VIII. reduxerit omnia ad terminos iuris fauore Nouitij, vt profeſſio teneat, licèt non fuerit ſeruata forma Conſtitutionum Sixti V. annus probationis ex hoc capite eſt validus. II. Quando deeſt conſenſus Monaſterij, ſeu Superiorum, & Nouitij, probatio enim eſt actus humanus ad vtrumque ſpectans, ac proinde vtriuſque conſenſus requiritur Nauarrus conſil. 26. de Regular. num. 17. Sanch. num. 52. & ego cap. 4 quæſt. 6. Vnde non tenet Nouitiatus intruſi Rodriq. tom. 3. quæſt. 17. art. 12. vbi ait accedente ratihabitione incipere ex tunc valere, dixi eo cap. 4. quæſt. 20 Tenet verò Nouitiatus fictè inceptus à Nouitio, eo quòd permanendo, & experiendo de facto tollit fictionem, vt probaui quæſt. 16. ibidem. III. Nouitiatus eſt nullus peractus extra locum deſignatum, vt colligitur ex Decreto, & Breui ſupra initio huius reſolutionis extenſis, in his, & ſimilibus caſibus dicitur Nouitiatus nullus ab extrinſeco, quia quantum in ſe teneret, niſi obſtaret extrinſeca cauſa prohibens.

Prima pars, quòd Nouitiatus nullus ex quouis capite non ſit repetendus ante ratificationem, probatur, Tum quia nullo iure præcipitur huiuſmodi repetitio. Tum quia Nouitius alias ſufficienter probauit auſteritates Religionis, & Religio eius mores, non obſtante eius nullitate, vnde ſatis dicitur integer quò ad experimentum, ergo fruſtra repetitur. Tum quia præmiſſio Nouitiatus decreta in ſacris Canonibus refertur ad profeſſionem, non ad eiuſdem nullæ ratificationem. Ita Sanch. libr. 7. diſput. 37. num. 47. & libr. 5. cap. 4. num. 14. Azor. libr. 12. cap. 1. quæſt. 6. §. Si quæras, Pallacios in 4. diſt. 38. diſput. 1. quos pro ſe citat Bonac. p. 10. de claui. diff. 1. num. 5. Theſaur. Religioſ. lib. 5. quæſt. 97. cum Barboſa ad cap. 15. ſeſſ. 25. num. 22. & ad capit. 29. num. 17. vbi citat Nauar. conſil. 27. de Regular. num. 2. ſed his loquitur ibi pro foro interno, nam pro foro externo requirit Nouitiatum conſil. 26. num. 17. & 19. & conſil. 89. num. 5. cum Compend. reſolut. 101. cũ ſuo Authore num. 76. tenui hanc reſponſionem abſolutè cap. 4. quæſt. 37. & cap. 6. quæſt. 12. Portel. verſic. Nouitij annus num. 51. 52.

77 Secunda pars, quod reuerſi non teneantur renouitiare, probatur, Tum quia in his experimentum iam habuit ſuum effectum, ergo debet cum illo perſeuerare. Tum quia illa egreſſio non efficit, vt experimentum iam alias captum fiat inefficax, cùm ad præteritum non detur potentia. Tum quia iſti adhuc gaudent priuilegio Breuis ex probatis ſupra hìc quæſt. 9. in quo nulliter profeſſi ex non præmiſſo Nouitiatu in loco deputato, eximuntur à renouitiatu. Tum quia eiectus rediens non tenetur renouitiare, Rodriq. tom. 1. q. 30. art. 29. & ex eo Sanch lib. 6. cap. 9. num. 33. Neque a ſecunda in qua profeſſus fuit, redeundo ad priorem, vt ego probaui cap. 4. quæſt. 44. Neque legitimè dimiſſus redeundo tenetur repetere Nouitiatum ex ijs, quæ refert Barboſa ad cap. 15. ſeſſ. 25. num. 14. vbi ait ex alijs Doctoribus reuerſum teneri ratificare profeſſionem, nulla facta mentione de nouo Nouitiatu, ergo à pari neque iſti Religioſi reuerſi, quia ſi mutatio ſtatus in dictis caſibus non obligat ad nouam probationem, multo minus in caſu noſtro, in quo mutatio fuit illegitima, & nulla. Tum quia in literis Sacræ Congregationis, quas ſupra retuli, nulla imponitur reuerſi obligatio repetendi Nouitiatum. Beia part. 4. caſu 29. decidit noſtrum caſum a ſimili alterius caſus tempore Sixti V. nam dicit multos illis temporibus licentiatos, poſtea pœnitentia ductos reuerſos fuiſſe ad Religionem in eodem Conuentu, ſeu Prouincia, vbi erant cogniti, & eorum profeſſiones ratificaſſe ſine nouo Nouitiatu, ad quem tamen aſſeruit, eoſdem teneri, ſi volebant admitti in aliena Prouincia, vbi erant incogniti, nam in hoc ratio ſuadet, vt experiantur Patres eius mores, ne dicantur recipere incognitum contra iura ſine probatione. Quamquam putarem ſufficere literas teſtimoniales de vita, & moribus Patrum illius Prouinciæ, vbi eſt cognitus, ſine nouo Nouitiatu. Ex his intelligitur obiectio relata ex ipſo initio quæſiti. Demum Nouitiatus horum defectu loci deſignati videtur inualidus ſolùm accidentaliter, & eſſentialiter ſubſiſtere, quando Nouitius æquè bene poteſt probari, & probare in loco non deſignato, & deſignato, quia deſignatio neque confert, neque differt ad probationem, cùm hæc conſiſtat in actibus ipſius Nouitij, & Conuentus, & non in illa materiali deſignatione. Hanc reſponſionem probaui pluribus cap. 4. quæſt. 36. vbi §. Quamuis, dixi, Religionem poſſe obligare huiuſmodi reuerſos ad aliquam partem Nouitiatus, ſi velint manere in Religione, ſed quia id

arduum

arduum eſt & odioſum, & cùm debeant recipi, vt ſupra probaui quæſt. 8. concludo nunc in hoc non poſſe aggrauari; & rationes ibi adductæ non multum vrgent, nam Breue in his locum habet, licèt ibi id negauerim, & licèt diuturnitas temporis mutet mores, & mutatione loci mutentur animi affectus, tamen id non facit ad rem noſtram, quia dato etiam, quòd iſti malè ſe egerint in ſeculo infra id tempus, tempus probationis non attenditur reſpectiuè ad vitam malè præteritam, cùm reuerſus ad Religionem dicatur conuerti ſecundùm iura, ſed à die ingreſſus, ergo illud tempus interiectum ſpectari non debet, & cùm de antiquâ probatione conſtet, non debent illum iterum probare, quę enim nota, & manifeſta ſunt non egent probatione. Demum in mea Religione plures reuerſi profeſſionem ratificauerunt de licentia Patris Generalis abſque pręmiſſione noui nouitiatus. Probaui iterum ſupra ſub quæſt. 1. §. Tertio.

Tertiam partem, quòd neque pro foro externo ſit repetendus, probat bene Sanch. libr. 7. diſp. 37. num. 48. & lib. 5. cap. 4. num. 14. cuius opinionem probabiliorem putat Vecch. diſp. 14. dub. 5. num. 6. licèt num. 8. ſequatur oppoſitum vti tutiorem, Sanch. ſequitur Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 10. diff. 1. num. 5. §. Ex dictis, contra Nauarr. Rodriq. & alios cum Compend. reſolut. 101. num. 76. tenentes pro foro externo repetendum eſſe Nouitiatum, quod tamen reprobatur; Tum quia Nouitiatus in ſe bonus materialiter ratione experimenti, talis cenſetur pro vtroque foro. Tum quia nulla Lex hoc requirit ad ratificationem profeſſionis. Tum quia ad quod non obligat forus conſcientiæ, neque forus externus, quando non fundatur in præſumptione, caſus autem noſter non fundatur in præſumptione, ſed in veritate experimenti certi, ergo in neutro foro repetendus eſt Nouitiatus.

Obiectis duobus prioribus reſpondet Sanch. lib. 7. diſp. 37. num. 58. ad primum dico, Nouitiatum fuiſſe nullum formaliter defectu requiſitorum, tenuiſſe verò reſpectu experimenti, ac proinde ex hoc capite cùm ſit aliquid poſſe producere aliquē effectum, vel dic abſolutè ad ratificationem non requiri Nouitiatum. Ad ſecundum dicit Sanch. cit. num. 47. & 58. mentem Concilij fuiſſet, vt faueret vtrique parti, qui finis non poteſt cadere in caſu noſtro, ac proinde locum non habet in ratificatione, de qua ne verbum quidem in cap. 15. ſeſſ. 25. Ad tertium dico in Breui indulgeri nouum Nouitiatum, non vt inde Papa inferat, neceſſarium eſſe nouum Nouitiatum ad ratificandum Profeſſionem, ſed ideò expreſsè indulſit, quòd tacitè concedebatur ad tollendas diſcordias, & lites, atque etiam, vt deroget ſpecialibus Statutis, ſi quæ ſunt, decernentia repetitionem Nouitiatus in ratificatione Profeſſionis, vel ſi qui ſequerentur oppoſitam opinionem.

Quæres 15. An Epiſcopus inceptum proceſſum contra aliquem ex huiuſmodi egreſſis poſſit perficere, poſtquam regreſſus ratificauit Profeſſionem.

Reſp. Affirmatiuè reſolut. præced. 7. quæſt. 46.

RESOLVTIO IX.

De Pœnis malè Abſoluentium.

SVMMARIVM.

1 *Quas pœnas incurrat non Sacerdos abſoluens.*
2 *Quid ſi timore mortis.*
3 *Non Sacerdos non incurrit pœnas Sacerdotum malè abſoluentium.*
4 *Sacerdos nondum Confeſſarius pœnas eas non incurrit.*
5 *Abſoluens à reſeruatis p. m. nullam facit abſolutionem.*
6 *Enumerantur pœnæ contra abſoluentes à reſeruatis.*
7 *Proponuntur dubia ſuper pœnis in factis in Decreto Clem. VIII.*
8 *Oblinio, & ignorantia inculpabilis excuſant à peccato, & cenſura.*
9 *Abſoluentes non prætextu priuilegiorum excuſantur ſecundùm quoſdam.*
10 *Pœnæ Decreti non afficiunt Religioſos abſoluentes alios Religioſos.*
11 *Pœnæ afficiunt reſpectu cuiuſcumque caſus, aut cenſuræ reſeruatorum.*
12 *Etiam reſpectu Magnorum Abbatum reſeruantium.*
13 *Decretum loquitur tam de reſeruatis, quàm reſeruandis in poſterum.*
14 *Abſoluens in dubio caſuum Bullæ, & non aliorum afficitur pœnis.*
15 *Pœnæ non afficiunt Confeſſarios Romæ, neque Suburbiorum.*
16 *Neque extra Italiam.*
17 *Epiſcopi abſoluentes non afficiuntur dictis pœnis.*
18 *Regulares abſoluuntur ab ea pœna excommunicationis intra Religionem.*
19 *Poſſunt etiam ſubijci Epiſcopis pro abſolutione illius.*
20 *Non incidit abſoluens in caſu neceſſitatis, vel impedimenti.*
21 *Tertia pœna Decreti eſt priuatio quorumcumque Officiorum.*
22 *Quarta eſt inhabilitas.*
23 *Excommunicatio ſimiliſlata in Concilijs, & Synodis non afficiunt Regulares.*
24 *Abſoluens ſuum Religioſum à reſeruatis quas incurrat pœnas,*
25 *De excommunicatione in Clementina, & Alexandrina.*
26 *Epiſcopus priuare poteſt ab hoc officio malè abſoluentes.*
27 *Approbatus pro viris tantùm non poteſt eligi à fœmina tempore Iubilæi.*
28 *Prior punit ſuos Confeſſarios.*
29 *Sigillum frangens eſt ſacrilegus.*
30 *Sigillum frangens nullam pœnam incurrit.*

31 *Caſus Inquiſitionis non eſt.*
32 *Reſtituere tenetur ſolum cùm fuit cauſa poſitiua, ne penitens reſtitueret.*
33 *Sollicitans ſubijcitur Inquiſitioni,*
34 *Abſoluens finita facultate nullas penas incurrit.*
35 *Prouincialis priuat ſuos Confeſſarios, ſi delinquant.*

CErtum eſt, quòd ſolus Sacerdos eſt Miniſter abſolutionis Sacramentalis, de fide definitum in Concilijs Conſtantienſi, Florentino in Decretis Eugen. Papæ, & Tridentino ſeſſ. 14. canon. 10. & cap. 6. & Doctores omnes in 4. diſt. 17. & 19. ibi Scotus, Faber de Pœnit. diſput. 25. cap. 1. Megal. lib. 1. cap. 1. de Pœnit. & alij communiter, quos citat Barboſa ad hoc caput 6. & can. 10. cui præter poteſtatem Ordinis, illi collatam in ordinatione, neceſſaria ad validè abſoluendum quoque eſt poteſtas iuriſdictionis ordinariæ, vel delegatæ, vt expreſsè dicitur eadem Seſſione cap. 7. iijs verbis; *Veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert., in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem.* Siquidem abſolutio, vt ibidem ſubiungitur cap. 6. eſt inſtar actus iudicialis, quo à Sacerdote, velut à Iudice ſententia fertur, vt notauit Bonac. diſp. de Sacrament. quæſt. 4. p. 6. num. 1. in fine, ac proinde huiuſmodi ſententia lata à non Sacerdote, vel etiam à Sacerdote, ſed non habente iuriſdictionem in pœnitentem, eſt ipſo iure nulla, in ſententia omnium, quia ſententia à non iudice ſuo lata eſt nulla cap. 4. de iud. c. Ad audientiam, de conſuet. & in terminis c. Quod autem 4. de Pœnit. Faciens enim ea, quæ ad ſuum officium non ſpectant, inualidè agit, regul. 27. in 6. De hac duplici poteſtate Ordinis, & iuriſdictionis dixi ſatis reſolut. 2. initio, & reſol. 36. quæſt. 5. §. Tertia. Igitur non habens poteſtatem abſoluendi ab aliquo peccato ſine dubio attentatam abſolutionem irritam facit, & nullam, in graue præiudicium penitentis, & ſibi æternam damnationem acquirit, quia in re grauiſſima iuriſdictionem, quam non habet, ſibi vſurpat, grauiſſimum ſacrilegium, præter alias exteriores penas, de quibus inferius agendum eſt.

Quæres igitur 1. An non Sacerdos miniſtrando hoc Sacramentum incurrat aliquas penas.

1 Reſpond. Nulla eſt cenſura, aut pena, præter irregularitatem, ipſo iure incurrenda in Sacris Canonibus ſtatuta. Sciendum tamen, quòd Greg. XIII. in ſua Conſtit. *Officij noſtri*, apud Bariolam in ſuis Floribus Inquiſit. pag. 432. declarauit, & definiuit pro Inquiſitoribus in Regnis Hiſpaniarum, nondum Sacerdotes exiſtentes, Miſſas tamen celebrantes, aut confeſſiones audientes, puniendos eſſe ab Inquiſitoribus, ad quos pertinere hunc delictum definiuit ibidem. Paulus IV. ante ipſum, & poſtea Sixtus V. mandauerunt huiuſmodi delinquentes à iudicibus Inquiſitoribus tradendos eſſe Curiæ ſeculari puniendos, prout refert Clem. VIII. in ſua Conſtit. *Etſi aliàs*; quarum Conſtitutiones præcepit obſeruari, ita quòd huiuſmodi non Sacerdotes à Iudicibus Inquiſitionis, vel locorum Ordinarijs, ab ordinibus Eccleſiaſticis, ſi quos habuerint ritè degradati, ſtatim tradantur Curiæ ſeculari per Iudices Seculares debitis pœnis puniendi. Hanc Conſtitutionem Clementis referunt Quar. verſic. Ordo, in fine, Bariola cit. pag. 435. Peyrinus tom. 3. priuil. cap. 12. eamdem inſertam in Conſtitutione, *Apoſtolatus officium*, Vrbani VIII. refert, qui, quia nonnulli priuilegio minoris ætatis nimis temere confiſi, & legum indulgentia freti, pœnas à prædeceſſoribus ſuis paruipendebant, decreuit, quod non ordinatus celebrando, aut confeſſiones audiendo, puniatur iuxta Conſtitutionem Clemẽtis, quamuis non fuerit conſtitutus in ætate viginti quinque annorum, modò compleuerit annum vigeſimum. De facto igitur nulla eſt pœna, quæ ſtatim incurratur per hos tranſgreſſores, qui veniunt puniendi, licèt ſolùm vnicam Miſſam celebrauerint, & vnicum in confeſſione exceperint pœnitentem, licèt eum non abſoluerint, quia textus dicit, quòd puniantur non Sacerdotes confeſſiones audientes, non exprimendo, quod abſoluant pro incurrendis penis, nec obſtat, quòd in plurali loquatur, quia ſic eſt vſus loquendi, & de iure, quia lex reſtringitur ad vnum, licèt loquatur in plurali, Gloſ. verſic. Si compromiſſarius, cap. Si compromiſſarius 37. de elect. in 6. Megal. conſilio 9. numer. 19. ex l. 2. §. Sed ſi vnus ff. de vi bon. rapt. Vide de prædictis Bullis Rodriq. tom. 2. quæſtione 27. articulo 2. & cum eo Portellum verſic. Pœna numero 13. Compend. reſolutione 48. num. 18. Trimarchus de Sollicitat. diſputat. 7. ſection. 2. refert Conſtitutionem Gregorij Decimitertij, vbi numero 10. citat Sancium in Selectis diſputat. 11. numero 36. A Cunha quæſtione 13. numero 14. Rodriq. citat. Caſtrum Palao tenere requiri abſolutionem, vt caſus ſubijciatur Inquiſitioni, ſed ex dictis cõſtat oppoſitum, nam diſpoſitio, & non narratiua attendenda eſt in Bullis.

Irregularitatem verò prædicti delinquentes in Ordine, quo carent, ſi ſunt laici non incurrunt, quia vt conſtat ex toto Titul. de Clerico non ordin. min. non fit mentio niſi de Clericis, non autem de laicis, vnde textus ſecundum tituli verba intelligendus eſt, ſic tenent Ang. verſic. Irregul. num. 38. Sair. Henr. Regin. cum Bonacin. quæſt. 3. de Irregular. p. 6. numer. 1. §. Dixi Clericus, contra Nauar. cap. 27. numero 242. §. Septimo in fine, quem Valent. Auila, Suar. Filliucc. Conink, quos citat Bonacin, ſequuntur, cum Megal. libr. de Cenſur. capit. 1. numero 22. & 26. qui omnes conueniunt huiuſmodi delinquentes, ſi ſunt Clerici, incurrere dictam irregularitatem, per cap. 1. de Clericis non ordin. min. vbi dicitur, Clericum exercentem ſeriò, & ſolemniter actum Ordinis, quem non habet fieri irregularem. In caſu autem noſtro celebrationis præſertim non videtur cadere iocus, ſed ſola temeritas, ſicut & in confeſſione, nihilominus quandoque hæc ioco contingere poſſunt, & tunc apud Deum excuſantur ab hac pœna, licèt in foro externo punirentur iuxta dictas Conſtitutiones.

Quæ,

in foro externo punirentur iuxta dictas Conſtitutiones.

Quæres 2. An timore mortis non Sacerdos celebrans, aut excipiens confeſſiones ſubijciatur prędictis Conſtitutionibus?

Reſpond. Non ſubijcitur. Probatur, Tum quia dictæ Bullæ fundantur in temeraria actione, vſurpatione, ingeſtione, & præſumptione, quæ non indicant violentam actionem, ſed voluntariam, ergo non habent locum in caſu noſtro, in quo actio violenta non exercetur. Tum quia leges humanæ cum tanto periculo vitæ non obligant maximè quoad pœnalia. Non nego tamen, hunc non Sacerdotem, cui timor mortis incutitur potius in contemptum Sacramentorum, & Chriſtianæ Religionis, quàm alio fine, incurrere peccatum mortale grauiſſimum, quia debet potiùs ſubire mortem, quàm prædicta præſtare in contemptum veræ Religionis, cùm id intrinſecè malum ſit, nec quod mortis periculum excuſat.

Quæres 3. An non Sacerdos excipiendo confeſſiones incurrat eaſdem pęnas, quas incurrunt Sacerdotes abſoluentes ab illis peccatis, & cenſuris, à quibus non valent abſoluere?

Reſpond. Non incurrit, quod alia ratione non probatur, niſi quia illæ pęnæ infliguntur expreſsè contra Sacerdotes, qui poteſtatem non habent abſoluendi; ergo non comprehendunt, qui nondum eſt Sacerdos. Et in hoc nullam puto eſſe difficultatem.

Quæres 4. An Sacerdos nondum Confeſſarius incurrat aliquam pęnam adminiſtrando hoc Sacramentum?

4 Reſpond. Nullam pęnam incurrit, cùm hæc non reperiatur in iure, in quo cap. fin. diſt. 6. de Pęnit. dicitur, quod talis Sacerdos non Confeſſarius tentans ſuſcipere ad pęnitentiam, gradus ſui periculo ſubiacebit, hoc eſt, ſuſpendendus eſt à celebratione Miſſarum, & nunquam admittendus ad hoc ſpirituale officium audiendi aliorum confeſſiones, docent Portel. verſ. Pœna num. 12. Rodriq. cum ſuo Compend. reſol. 48. num. 17. Vnde audiens confeſſiones abſque Epiſcopi approbatione priuandus eſt perpetuò iure audiendi confeſſiones, & ad tempus ſuſpendendus à celebratione Miſſarum, docet Riccius part. 2. deciſ. 146. & deciſ. 644. Religioſus tamen per Epiſcopum excommunicari non poteſt, reſpondit Sacra Congreg. 24. Mart. 1597. Archiepiſcopo Salerni apud Bariolam lit. C. pagin. 64. Vide Peyrinum tom. 3. priuileg. cap. 2. num. 40. Prædicta procedunt etiam in eodem Sacerdote reſpectu ſuorum Fratrum, qui enim nondum approbatus fuit à ſuo Superiore abſoluit, debet plecti prædictis pęnis. Pęnæ autem, de quibus in ſequenti quæſito, incurruntur ſolùm à Confeſſarijs, vt colligitur ex contextu verborum prohibẽtium abſolutionem à reſeruatis, nam ſimplex non dicitur abſoluere ſimpliciter.

Quæres 5. An Sacerdos Confeſſarius ſimplex, hoc eſt, non habens facultatem abſoluendi à caſibus, & cenſuris reſeruatis, nullam faciat abſolutionem; peccet mortaliter, & aliquas pęnas incurrat?

5 Reſpond. Nulla eſt attentata abſolutio; & Confeſſarius præter peccatum mortale; incurrit pęnas, de quibus mox §. Tertia pars.

Prima pars, quòd nulla ſit confeſſio, ſeu data abſolutio, dicitur ſeſſ. 14. cap. 7. & in Decreto Clement. VIII. §. Præterea nouerint; & eſt vera opinio communiſſima, de qua teſtantur Capeauilla de caſib. reſeru. cap. 10. part. 1. quæſt. 8. Finellius cap. 6. num. 3. & ex eis Floron. part. 1. de caſib. reſeru. cap. 5. num. 1. & 2.

Secunda pars, quòd ſic abſoluens peccet mortaliter probatur ex eo, quod in re grauiſſima ſibi vſurpat iuriſdictionem, quam non habet in graue præiudicium animæ pęnitentis; ſed vſurpans alienam iuriſdictionem peccat mortaliter, D. Thom. 2. 2. quæſt. 60. art. 6. ex eo Nauar. conſil. 2. de hæret. num. 4. §. Secundo, per l. fin. ff. de iuriſd. omn. Iud. & conſil. 3. de crim. falſi, ergo peccat mortaliter, at id etiam patet ex dictis initio huius reſolutionis. Silu. verſ. Confeſſor 3. num. 1. vbi citat Ricard. in 4. diſtinct. 18. Floron. alijs citatis cap. 5. num. 3.

6 Tertia pars continet quatuor pœnas contra abſoluentem à reſeruatis. I. Eſt ſubiectio per bimeſtre pœnis, quæ iuxta regulam ſolent Religioſis imponi pro grauibus criminibus. II. Eſt pœna excommunicationis. III. Eſt priuatio officiorum, dignitatum, & beneficiorum obtentorum. IV. Inhabilitas ad ea in poſterum obtinenda. De ſingulis diſtinctè proponendum.

Prima pœna proponitur in Clem. Religioſi, de priuil. in fine §. Nec etiam, illis verbis: *Si qui verò præmiſſa, vel aliquod de præmiſſis attentare præſumpſerint per duos menſes ſubiaceant pœnis illis, quæ ſecũdum illorum Regulã, vel Statuta pro grauibus criminibus, ſeu culpis eis cõſueuerunt imponi. Super quibus abſque manifeſta neceſſitate, cum eis non valeat diſpenſari.* Hæc autem pœna non incurritur ipſo iure, ſed imponenda eſt ab ipſo Superiore Religioſi, cui vt ſubijciatur, neceſſe eſt, quòd abſoluerit à caſibus Sedi Apoſtolicæ, aut Ordinarijs locorum reſeruatis, vt ibidem expreſsè dicitur, & obſeruat Floronus cap. 5. num. 5. Et præterea id fecerit ex temeritate, nam adeſt verbum, *præſumpſerint*, ergo bona fides, & ignorantia ſeiuncta à temeritate excuſant. Eſt autem pro ſolis Regularibus.

Sed eſt non leuis difficultas, an teneat nunc hæc pęna, quia poſt Clem. V. Regulares obtinuerunt priuilegia abſoluendi à caſibus Papalibus, & Epiſcopalibus, vt retuli reſolut. 6. quæſt. 8. ac proinde ceſſauit hæc Clement. quò ad prohibitionem, & pœnam; poſtea verò ſaltem poſt Clementem VIII. dicta priuilegia omninò caſſata, & extincta fuerunt, vnde punctus difficultatis eo conſiſtit; An reuixerit prohibitio, & pœna prædicta Clementinæ.

Dico, Clementinam non habere locum reſpectu illarum pœnarum infligendarum, neque excommunicationis inflictæ contra Religioſos. Probatur, Tum quia illa Clementina quò ad prohibitionem abſoluendi ſublata fuit per conceſſionem priuilegiorum abſoluendi à quibuſcumque reſeruatis, ergo etiam quò ad pœnas, quia pœnæ ſunt acceſſoriæ prohibitioni, ſublato enim principali tollitur etiam acceſſorium, cap. Inter dilectos, §.

Google

C̄ū igitur, de fide inſtrum. cap. 2. de noui oper. nun.c. Tum quia licèt Clem. VIII. per ſuum Decretum ſuſtulerit dicta priuilegia, non tamen excitauit Clementinam cum ſuis pœnis, cùm in Decreto non fiat mentio, & quòd ſemel extinctum fuit, non amplius reuiuiſcere poteſt, argum. cap. Si illic 29. 23. quæſt. 4. cap. Quæris 127. diſt. 4. de Cōſecr. ex Gloſ. verſ. contrahatur, gloſ. fin. cap. Cùm ceſſante 60. de appellat. Barboſa lit. A. num. 18. vbi iura, & Doctores citat. Tum quia non licet dicere fuiſſe ſuſpenſam Clement. donec reuocarentur priuilegia contra illam conceſſa; ſiquidem priuilegia non conceduntur Regularibus ad tempus, ſed perpetuò, Oldrad. conſ. 30. num. 4. §. Conſiderandum, Henr. lib. 7. cap. 22. num. 3. Sanch. lib. 8. diſput. 1. num 13. ex illis Sigiſm. dub. 120 de elect. num. 13. ac proinde non dicitur Clement. ſuſpenſa, ſed extincta quòd ad hoc. Tum quia, inquit Sanch. lib. 3. diſp. 2. num. 5. §. Septimo, quod valde probabilis eſt opinio tenens, corrigi pœnam legis antiquæ alijs impoſitis per legem nouam. Tum quia ſicut pœna à Statuto impoſita tollit pœnam iuris communis, docet Clarus lib. 5. Sentent §. Adulterium quæſt. 85. ex Bertio in ſua praxi tit. 24. cap. 4. num. 25 ita & ius nouum per impoſitionem nouæ pœnæ tollit antiquam.

Secunda pœna eſt excommunicationis latæ ſententiæ, quæ ſimplex eſt, I. Lat: in dicta Clementina. II. In Bulla Cœnæ Domini. III. In Decreto Clem. VIII. de ſingulis aliquid tangendum eſt.

Excommunicatio Clementinæ, Religioſi, de priuileg. Papæ reſeruata, quam denuntiare poteſt Ordinarius loci, poſtquam illi conſtiterit tranſgreſſio, eſt contra Confeſſarios ſolùm Regulares præſumentes abſoluere Clericos, vel laicos excommunicatos a Canone, præterquam in caſibus a iure expreſſis, vel per priuilegia Sedis Apoſtolicæ conceſſis, vel a ſententijs, per Statuta Prouincialia, aut Synodalia promulgatis. Hæc igitur pœna eſt contra Confeſſarios temerè abſoluentes à prædictis Seculares, vnde non comprehendit abſoluentes Religioſos, ſiue ſui, ſiue alterius Ordinis, cum Clem. expreſsè ſe reſtringat ad pœnitentes Clericos, & Laicos. Vide, quæ de hac excommunicatione dixi reſolut. 6. quæſt. 10. Sed quia ex probatis mox §. Dico, non amplius habet locum hæc pœna, ideò ſatis ſint hactenus dicta.

Bullæ Cœnæ Domini excommunicatio fulminatur ipſo iure contra quoſcumque Confeſſarios tam Seculares, quam Regulares præſumentes abſoluere ab excommunicationibus in ea expreſſis, quoſcumque pœnitentes tam Seculares, quam Regulares, §. Quòd ſi fortè. Ad hanc pœnam incurrendam requiritur temeritas, vnde ex incogitantia obliuione, aut ignorantia etiam craſſa abſoluens excuſatur, quia fertur contra præſumentes. Deinde cum ibidem non reſeruetur, tolli poteſt à quouis Confeſſario, Nauar. cap 27. num. 74. & ex eo Sorbus verſ. Excommun. in ſua Annot. §. 2. not. vbi dicit abſoluentem eſſe priuatum omni officio legendi, prædicandi, & Sacramenta adminiſtrandi; ſed neſcio quo iure, ſuo ne inducat horum priuationem, an Papali, qui nihil huiuſmodi exprimit in ſua Bulla? An autem Bulla deroget omnibus priuilegijs Regularium, ita quòd neque eorum Prælati poſſint Religioſos ſibi ſubditos abſoluere à cenſuris in ea latis? Affirmaui reſolut. 3. quæſt. 2. & de Secularibus reſolut. 6. quæſt. 9. Præterea præſumentes abſoluere ab ijs caſibus Bullæ prætextu alicuius priuilegij aliam excommunicationem inflictam in Decreto Clem. VIII. incurrit, de quo mox.

Decretum Clem. VIII. in quo fulminatur excommunicatio contra præſumentes abſoluere vi alicuius priuilegij à quibuſcumque caſibus reſeruatis Papæ ibidem expreſſis, & Ordinarijs locorum, ſiue ſint a iure in Concilijs Prouincialibus, aut Synodis, aut ab homine reſeruatis, retuli cum Doctoribus, qui illum exponunt, ſupra reſol. 6. quæſt. 9. initio; eſt autem excommunicatio Sedi Apoſtolicæ reſeruata.

7 Difficultates aliquæ pro intelligentia huius pœnæ ſuboriuntur. I. An bona fides, obliuio, & ignorantia excuſent ab incurſu huius excommunicationis? II. An abſoluens non prætextu alicuius priuilegij, ſed ex proprio Marte excuſetur? III. An abſoluens Regularis Confeſſarius ſuos Correligioſos, vel alterius Ordinis incurrat? IV. An hæc pœna ſe extendat reſpectu quorumcumque caſuū Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum tam in iure communi, quam extra, & in Bulla Cœnæ Domini; & quorumcumque reſeruatorum Ordinarijs locorum ſiue in Concilijs, ſiue in Synodis, vel ab homine, aut à iure? V. An incurrat abſoluens a reſeruatis non ſolùm Epiſcopis, ſed etiam alijs Prælatis habentibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem? VI. An Decretum loquatur de caſibus tunc iam antea reſeruatis, an etiam poſt eius promulgationem reſeruatis? VII. An excuſetur in dubio abſoluens? VIII. An Confeſſarij Vrbis incurrant? IX. An Cōfeſſarij extra Italiam? X. An includantur Epiſcopi? XI. An Superiores Regulares poſſint abſoluere? XII. An Epiſcopi, ſi non poſſunt Regulares? XIII. An incurrat abſoluens in articulo mortis, vel alio caſu neceſſitatis?

8 Primæ reſpondetur, bonam fidem, obliuionem, imò & ignorantiam craſſam, non tamen cum ingenti temeritate coniunctam excuſare a peccato mortali, ac proinde à cenſura, ratio eſt, quia in iure excommunicatio lata per verbum, Præſumptionis, non incurritur non incurritur, niſi tranſgreſſio fiat cum temeritate, & dolo, Cardin. in Clem. Religioſi, de priuil. quæſt. 39. Tabien. excom. 5. caſu 11. quæſt. 6. num. 7. Nau. cap. 27. num. 155. cum alijs citatis a Sanch. lib. 9. diſput. 32. num. 38. vnde dicit Imola in Clem. 1. de reſcr. num. 11. præſumere importare vexationem, & attentationem contra ius. Ita in caſu noſtro Finell de caſib. reſeru. cap. 6. n. 6. & 8. & ex eo Diana reſol. 73. de Sacram. §. Notandum eſt etiam, Vgol. in tract. de off. Epiſc. cap. 37. §. 2. verſ. Secus autem, quem ſequitur Flor. part. 1. de caſib. reſer cap. 5. num. 23. §. Quartò, vbi cum illis ait, abſoluentem à caſu reſeruato, quem talem eſſe ignorat, non excuſari ab hac pœna, quia hæc ignorantia eſt craſſa, vel affectata, cùm vtraque in Confeſſario ſit mortalis, non enim licèt Sacerdoti officium ſuum ignorare, docet ex D. Th. 1. 2. q. 76. art. 1. & 2. Nau. conſ. 10. de Pœnit. Igitur præ-

fati

ſati noſtram reſponſionẽ admittunt etiam in ignorantia, quæ non eſt craſſa; ſed puto probabiliter cum maiori parte Doctorum apud Sanch. libr. 9. diſp. 32. num. 36. & 38. Diana part. 2. tract. 6. Miſcell. reſol. 7. Nau. capit. 27. num. 141. Bonac. q. 2. de Cenſ. in comm. p. 1. n. 12. cum alijs apud præcitatos, excommunicationem latam contra ſcienter facientes, vel præſumentes facere aliquid non incurri ab agente etiam ignorantia craſſa, modò noniuncta cum ingenti temeritate, quia eo caſu nõ dicitur ſcienter, neque doloſè agere, cùm ignorãtia etiam craſſa non includat ſcientiam, neque dolum; ergo idem dicendum erit in caſu noſtro, ac proinde contra Floron. abſoluentem ignorantem caſum reſeruatum non incurrere has pœnas, quia dato etiam, quod hæc ſit ignorantia craſſa, cùm non ſit coniuncta cum ingenti temeritate, cùm difficile ſit ſcire omnes caſus reſeruatos, excuſat ab hac cenſura incurrenda.

9 Secundæ, ſtando in rigore verborum Decreti, abſoluentem ſine prætextu alicuius priuilegij, ſed ex propria temeritate non incurrere pœnas, quia ita dicit textus, & aſſerunt non incurrere Gambarupta de caſib. reſ. cap. 3. num. 12. & ex eo Diana reſol. 73. de Sacram. §. Non reticeam, contra Homob. par. 1. Exam. Eccl. tract. 5. cap. 4. num. 27. & Floron. par. 1. cap. 5. num. 27. §. Contrarium; quod tutius eſt, quia particula, *ſub prætextu priuilegiorũ*, non ſumitur taxatiuè, cùm non adſit particula, *tantùm*, vel ſimilis reſtringens, ergo ſumitur ampliatiuè, & declaratiuè ad id, quod poterat facere ſpecialem difficultatem.

10 Tertiæ, non habet locum hoc Decretum reſpectu Regularium ſuos Religioſos abſoluentium, & ita reſpondit Sacra Congreg. apud Nald. verſ. Reſeruatio. §. Et cum, fuiſſe mentem Sanctitatis ſuæ prohibere abſolutionem ab illis reſeruatis tantum in ordine ad penitentes Seculares, Vecch. diſp. 9. dub. 7. num. 5. Floron. cap. 5. §. iv. Homob. part. 1. Exam. tract 5. cap. 4. quæſt. 22. quos duos poſtremò citat Dian. reſol. 73. de Sacram. §. Notandum eſt tamẽ, qui cũ illis tenent, abſoluentẽ Religioſũ à reſeruatis intra Religionẽ non incurrere pœnas Decreti, quia ibi fit mentio de caſibus reſeruatis Ordinarijs locorum, quo nomine veniunt ſolùm Epiſcopi. Vnde difficultas manet, an abſoluentes eoſdem à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis ſine facultate, dictas pœnas incurrant? ad quod forſan reſponderent expreſsè, quod tacite dixerunt. Sed Ego abſolutè teneo, hoc Decretum reſpectu quorumcumque caſuum nil diſponere de Confeſſarijs Regularibus ergo penitentes Regulares, habent enim proprium Decretum de caſibus reſeruandis ab eorum Prælatis, de quo alibi, editum ab eodem Clem. VIII. & præter deciſionem ſupra allatam ex Sacra Congreg. confirmatur hoc aſſertum, quia inter alios caſus exceptos, præter caſus Bullæ Cęnæ Domini, a quibus Confeſſarij non poſſunt abſoluere, exprimitur caſus iniectionis manuum violentarum in Clericos, & tamen in ſecundo Decreto pro Regularibus eundem caſum ſub his verbis: *Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſque perſonæ*, ſubijcit abſolutioni Prælatorum Regularium, qui poſſunt abſoluere intra Religionem à reſeruatis, ergo ſignum eſt, quòd illud prius Decretum eſt ſolùm pro Secularibus, ſicut poſterius pro ſolis Religioſis.

11 Quartæ, Pęnæ afficiunt Confeſſarios abſoluentes à caſibus Papalibus, & Epiſcopalibus, ſiue a iure communi, aut ſpeciali, ſiue ab homine, ſiue ſint peccata, ſiue cenſuræ. Hæc reſponſio latius patet ex probatis reſol. 6. quæſt. 9. vſque ad §. Circa illa duo. Vide Dianam reſol. 13. de Regul.

12 Quintæ, Incurrunt, quia huiuſmodi Prælati dicti Abbates Seculares, ſeu Priores Magni, qui in ſuos ſubditos habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, veniunt ſub nomine Epiſcoporum, vt docent Campan. in ſuo Diuerſ. iur. Rubr. 12. cap. 13. num. 76. Fagundez Præcepto 2. lib. 7. cap. 2. num. 55. & alij apud Barboſ. ad cap. 15. ſeſſ. 23. num. 29 vbi aſſeritur, ad hos Prælatos ſpectare examen, & approbatio Confeſſariorum ſuorum ſubditorum, ſi ergo veniunt ſub nomine Epiſcopi, eo magis ſub nomine Ordinariorum locorum, quibus verbis vtitur Decretum noſtrum; ac proinde cùm poſſint ſibi caſus reſeruare, eorumdem abſolutio prohibetur ſub dictis pœnis in eodem Decreto.

13 Sextæ, Decretum expreſsè loquitur tam de reſeruatis tunc in antea, quam poſt dictum Decretũ reſeruandis Papalibus, aut Epiſcopalibus; cùm igitur res ſit clara, non eſt immorandum.

14 Septimæ abſoluens in dubio, an caſus ſit reſeruatus, licèt peccet, & faciat contra Decretum prohibens abſolutionem à caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ reſeruatis, ac proinde pęnas incurcurrat; non tamen eiſdem afficitur, ſi dubitando abſoluat ab alijs Papalibus, vel Epiſcopalibus, eo quòd in eo caſu non dicatur Confeſſarius abſoluere prætextu priuilegiorum, neque ex præſumptione, ſed ex virtute illius regulæ, quæ dicit, meliorem eſſe conditionem poſſidentis ſuam libertatem, & poteſtatem, quam in dubio dicitur Confeſſarius poſſidere, & non perdere. Et in dubio caſus reſeruati ita tenent multi cum Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 5. §. 4. Ratio autem cur non comprehendantur reliqui caſus etiam Papales ſub dicta clauſula, *dubiè, vel clarè*, eſt, quia odioſa reſtringenda ſunt quantum poſſibile eſt ex vulgatis iuribus; Cõfirmatur, quia illam clauſulam immediatè coniungit cum caſibus Bullæ; neque facit illud axioma, quod clauſula in aliqua diſpoſitione poſita referatur ad omnia, cap. Secundò requiris 11. de appell. quia fallit, quando eſt oneroſa, & tunc ſolùm reſpicit terminum proximè diſpoſitum, cap. Cùm dilecti 6. de donat. Floron. cap. 5. §. 3. in fine nobiſcũ ſuſtinet reſpectu caſuum Epiſcopaliũ ob adductas rationes, & alias ab eo poſitas.

15 Octauæ, Pœnæ dicti Decreti non afficiunt Cõfeſſarios intra Romam, neque in Suburbijs, audientes, & abſoluentes à reſeruatis, quia hi excipiũtur, ſicut Confeſſarij Inſularum Sardiniæ, Corſicę, & Inſularum, vt docui reſol. 6. quæſt. 9. §. Primæ, & §. Secundæ.

16 Nonæ, neque dictæ pęnæ habent locum in Cõfeſſarijs extra Italiam, quia Decretum limitat ſuam prohibitionem ad Confeſſarios exiſtentes extra Vrbem intra Italiam. Vide quæ dixi dicta reſol. 6. quæſt. 9. §. Portel.

Digitized by Google

17 Decimæ, Epiſcopi abſoluentes dictis pœnis non afficiuntur, quia prohibitio eſt contra inferiores Confeſſarios excludendo ipſos, vt docent Megal. libro 4. de cenſur. cap. 2. num. 34. Boſſius ſect. 1. de Iubilæo caſu 2. num. 11. Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 5. §. 2. num. 15. Quod eſt etiam dicere, hoc Decretum non ſuſtuliſſe Epiſcopis priuilegium Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 6. ex eodem Bonacin. p. 2. de Duello num. 15. §. Secundò, quia de Epiſcopis, neque de priuilegijs Concilij nè verbum quidem in dicto Decreto. Quidam tenent oppoſitum ex eo, quòd volunt priuilegium Tridentin. non extendi ad caſus reſeruatos poſt Concilium, ſed probabilius eſt extendi, quia non diſtinguit de reſeruatis, neque reſeruandis, vtramque opinionem cum Doctoribus referunt Sanch. lib. 2. cap. 11. num. 26. 27. Boſſius ſect. 1. de Iubilæo caſu 10. §. v. Germana ergo ratio eſt ſuperior adducta, quod confirmatur, quia aliter introductum in eorum fauorem, retorqueretur in damnum, contra Regulam 61. in 6. dictum autem Decretum conditum fuit fauore Epiſcoporum, prohibendo Confeſſarijs, ne abſoluant à caſibus ipſorum. Idem dic proportionaliter de Abbatibus, de quibus ſupra §. Quintæ, quia veniunt ſub nomine Epiſcopi, & Ordinariorum locorum.

18 Vndecimæ, Prælati Regulares poſſunt abſoluere ſuum Confeſſarium, qui temerè abſoluendo Secularem à reſeruatis in dicto Decreto, incidit in hanc excommunicationem, non obſtante, quòd ibi reſeruetur Sanctitati ſuæ, quia reſeruatio intelligitur reſpectu eorum, qui nullam habent facultatem, Regulares autem Prælati maximè maiores habent priuilegia abſoluendi ſuos ſubditos à quibuſcumque reſeruatis, & reſeruandis Papæ, vt docui reſolut. 3. quæſt. 1. & quæſt. 11. §. Tertia; Deinde poſſunt Epiſcopi ab ea cenſura abſoluere virtute Tridentini ſeſſ. 24. cap. 6. vt docent Beia part. 4. caſu 37. Finell. cap. 7. de caſibus reſeruat. num. 12. Homobon. part. 1. Exam. tractat. 5. cap. 4. quæſt. 23. quos ſequitur Diana reſolut. 73. §. Nõ deſunt, de Sacrament. ergo & Prælati Regulares, cùm eiſdem competat dictum priuilegium, vt probaui reſolut. 2. quæſtione decima. Nobiſcum inclinat Diana reſolutione 13. de Regular. §. Notandum.

19 Duodecimæ, cùm Epiſcopi, ex mox dictis, poſſint abſoluere ab ea excommunicatione, illi poſſunt ſubijci Confeſſarij Regulares à ſuis Superioribus, ſi alias non haberent, aut haberent eamdem facultatem, vt probaui in ſimili de ſubiectione reſolut. 3. quæſt. 13. & reſolut. 34. quæſt. 4. §. Difficultas.

20 Vltimæ reſpondetur, abſoluentem in caſu neceſſitatis, aut alterius impedimenti, iuxta quod dixi reſolut. 6. quæſt. 9. §. Tertiæ, non incidere eam pœnam, quia non dicitur abſoluere præſumptiuè, neque ex priuilegio, ſed titulo neceſſitatis, quod ibi prohibetur ſolum prætextu priuilegij, & quatenus abſolutio directè datur ſuper reſeruata, ex ibi probatis, vbi docui abſolutionem ſolum indirectè cadere ſuper reſeruata.

21 Tertia pœna eſt priuatio ipſo iure abſque vlla alia declaratione officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, vt in eodem Decreto expreſsè dicitur. Nomine autem officiorum, & dignitatum veniunt officia habentia coniunctam ſuperioritatem, vt Generalatus, Prouincialatus, Prioratus, Commiſſariatus; & etiam dignitates ſine Superioritate, vt Definitoratus, Paternitas, Doctoratus, & ſimiles perſonatus in Religione, item Lectoratus, Prædicatoratus, Regentoratus, &c. ſunt enim officia virtutis, quæ non merentur remanere in præſumente malè vti officio ſuo. Nihilominus poteſt etiam dici venire ſolum officia, & dignitates habentia adiunctam ſuperioritatem, vt in materia illegitimorum dixit Sixtus Quintus ſua Conſtitut. *Ad Romanum ſpectat*, apud Quarant. pag. mihi 298. & alia ſimilia refert Sanch. lib. 6. cap. 16. num. 66. In his autem diſpenſare poteſt Superior maior, vt dicam reſolut. 10. & faciunt dicta mox §. Vndecimæ; neque ſtatim incurruntur, ſed poſt ſententiam, iuxta quod dixi alibi.

22 Quarta demum pœna eſt inhabilitas ad quæcumque officia, & Prælaturas in poſterum obtinenda. Quæ ſatis manet explicata in præcedenti §. Tertia. Habilitare autem poſſunt Superiores maiores iuxta ibi dicta.

Aderat etiam inhabilitas perpetua audiendi cõfeſſiones: ſed idem Clem. in ſecundo Decreto prioris declaratiuo ſuſtulit.

23 Quæres 6. An excommunicatio Epiſcopalis lata in Concilijs, vel Synodis, aut alio modo contra Confeſſarios malè abſoluentes incurratur etiam à Confeſſarijs regularibus exemptis? Nam Mediolani in Concilio V. Prouinciali, titul. Quæ pertinent ad pœnitentiæ Sacrament. cap. Cùm pro tẽporum, lata eſt excommunicatio contra abſoluentes à caſibus reſeruatis in loco, vbi adminiſtratur Sacrametum, vt docet Gambarupta apud Bonacin. quæſt. 7. de Pœnitent. p. 5. §. II. num. 15. §. Addo, vbi recitat pœnam ſuſpenſionis ipſo iure contra abſoluentes à caſibus Epiſcopo reſeruatis, vt videre eſt in eodem Concilio, & in prima Synodo capit. 18. Et in eodem Concilio lata eſt excommunicatio contra eum, qui confeſſiones audit ſine approbatione ſcripta, quamuis ſit Regularis, docet idem Bonacin. eadem quæſtione ſeptima p. 4. §. I. numero trigeſimoſecundo, §. Immo.

Reſp. Dictæ excõmunicationes, & ſimiles pœnæ non comprehendunt Regulares Confeſſarios, quamuis de ipſis fiat mentio, nam illa expreſſio eſt de Confeſſarijs ſubiectis, & non exemptis, adeſſe enim poſſunt Religioſi ſubiecti, & non exempti. Probatur hæc reſponſio ex dictis reſolutione 7. quæſtione 2. & quæſtione 5. & reſolutione 36. quæſt. 29. & 30.

Quæres 7. An Confeſſarius Regularis abſoluens à caſibus reſeruatis Papæ, vel Superiori ſuo Regulari pœnitẽtes Religioſos, incidat in aliquam cenſuram?

24 Reſpond. Abſoluens à reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini incurrit excommunicationem nulli reſeruatam in eadem Bulla latam, de qua ſatis dixi quæſtione 5. §. Bullæ Cœnæ. Ab alijs verò eidem Sedi reſeruatis abſoluens nullam incurrit pœnam, ſiue ſit Superior, ex eo quod poteſt iure priuilegij,

vt pro-

vt probaui reſoluſ. 1. quæſt. 1. non tamen a caſibus Bullæ, ibidem quæſt. 2. aliter incidit in dictam excommunicationem; ſiue ſit ſimplex Confeſſarius, quia nullibi in iure inuenitur talis excommunicatio, nam quæ fertur in Clem. Religioſi, de priuil. eſt contra abſoluentes Clericos, & laicos, vt ibidem expreſsè dicitur, vnde excluduntur abſoluentes Religioſos, ſiue proprij, ſiue alieni Ordinis. Si vero abſoluāt Religioſos ſui Ordinis a caſibus reſeruatis in Religione, dicit Alex. VI. Conſtit. *Intelleximus aliquos*, 3. apud Confeſſ. pag. 111. nullam eſſe abſolutionem, & incidere in pœnam abſoluentium à caſibus non conceſſis. Hęc autem pœna eſt excommunicatio Clementinæ prædictæ, de qua dixi quæſt. 5. hic §. Prima pœna, & §. Excommunicatio, in ordine ad pœnitentes ſeculares, nunc de eadem reſtat dicere in ordine ad pœnitẽtes Religioſos. Igitur confeſſarius abſoluens ſuum Religioſum à quibuſcumque reſeruatis in Religione, ſiue peccatis, ſiue cenſuris in ſtatutis, regulis, aut ab homine, eſt ipſo iure excommunicatus, vt id etiam aſſeruit Rodr. tom. 1. q. 21. art. 3. & ex Compend. reſolut. 3. num. 17. §. Religioſus, & ratio eſt, quia in dicta conſtitutione Alexād. ſtatuit ſic abſoluentem incidere in pœnam abſoluentium à caſibus non conceſſis; Sed ſuo tempore reperiebatur ſola pœna de iure excommunicationis, ergo eam ſolam etiam nunc incurrunt. Idem ex parte ſentit Coriolanus part. 1. de caſibus reſeruatis, ſect. 1. art. 20. vbi ad noſtrum propoſitum duo dicit, abſoluentem ab excommunicatione, vt in dicta Clem. incidere in excommunicationem, nequaquam verò, ſi abſoluat à ſolis peccatis reſeruatis, §. Si vero. Iſte Pater, pace ſua, vnum dicit ſpectans ad ipſos Religioſos, alterum in ſe rectè dictum, ſed impertinens ad principale intentum, cum ibi paucis explicet Clementinam in ſe, & non in ordine ad Bullam Alexād. debebat enim concludere Religioſum abſoluentem alterum Religioſum à quibuſcumque reſeruatis in Religione ſiue peccatis, ſiue cenſuris incidere in excommunicationis pœnam ſtatutam à Clemente contra abſoluentes à reſeruatis; & eius dictum verificari non poteſt, cum Alex. potius loquatur de peccatis, quàm cenſuris ſaltem expreſſe, addendo pęnam contra abſoluentes à peccatis, ergo explicatio Coriolani, quod abſoluens à peccatis non incidat, eſt impertinens, & falſa reſpectiuè ad Alexandrū, qui expreſsè aſſerit oppoſitū.

25 Reſtat difficultas, an hæc excommunicatio, quę in Clement. eſt reſeruata, talis etiam cenſeatur reſpectiuè ad Alexandrinam?

Reſpondetur nō eſſe reſeruatam, quia licèt relatum dicatur eſſe in referente cum omnibus ſuis requiſitis, l. Ait prætor, §. 1. ff. de re iud. Bart. in l. 1. ff. ſi famil. furt. fec. dicat, & in l. 1. ff. de arbitr. vnde eaſdem exceptiones, & limitationes habeat recipere, quas ipſa habet, Nau. tom. 3. de datis, num. 7. nihilominus hæc regula non habet locum, quando qualitas relati requirit ſpecialem mentionem, non enim includitur in diſpoſitione referente, vt in ſimili docent Gambar. de auth. leg. in exord. nu. 33. ex cap. penult. de iureiur. Genuenſ. in praxi Neapol. cap. 17. num. 4. & ex eo Megal. part. 3. de cēſ. lib. 4. cap. 2. num. 34. ergo idem dicendum in caſu noſtro, cum de eius reſeruatione nōn fiat mētio in Alex. vt fieri deberet ex c. Nuper, de ſent. excom.

Quæres 8. An Epiſcopus poſſit punire Religioſos Confeſſarios male abſoluentes?

26 Reſpondeo punire præcisè eos priuando facultate audiendi Confeſſiones, vt probaui reſolut. 36. quæſt. 30. & antec. quæſt. 29. recenſui cauſas, propter quas poteſt illos priuare.

Quæres nono, An Religioſus de licentia ſui Superioris præſentatus, & ab Epiſcopo ſimpliciter approbatus abſque limitatione perſonarum, ſi in ſua Religione adſit Statutum, ne tales Sacerdotes audiant Cōfeſſiones feminarum, ſi de illis ſit, peccet, audiendo feminas; & an ab illis eligi poſſit vigore iubilei, aut alterius priuilegij? & an nullæ ſint datæ abſolutiones reſpectu feminarum?

27 Reſpondeo, Iſte eligibilis non eſt; ſed peccat mortaliter, & puniri poteſt a ſuo Superiore; & datæ abſolutiones nullius ſunt momenti.

Prima pars, quod non poſſit eligi à feminis, probatur. Tum quia priuilegium datum pro electione confeſſarij intelligendum eſt iuxta diſpoſitionē iuris, ſeu ſtatuti per l. Si quando C. de inoff. teſtam. cap. Ex parte de verb. ſignif. Berous lib. 1. conſ. 15. num. 9. Compend. reſol. 90. num. 49. §. Vltima ex Rodr. vnde Vgolin. de off. Epiſc. part. 2. fol. 51. referente Nald. verb. Concedere num. 3. dicit, gratiam factam eligendi confeſſarium intelligi de approbato, ergo eo magis in caſu noſtro debet intelligi de approbato etiam reſpectu feminarū. Tum quia non requiritur approbatio ordinarij, vt mediante iuriſdictione conſequuta ad approbationē valeat Confeſſarius electus abſoluere pœnitentem eligentem, cum abſoluat iuriſdictione ſibi delegata à conceſſore priuilegij, poſita electione, vt clarum eſt, ſed quia Papæ intentio eſt, vt per illam clauſulam pœnitentes eligant idoneos Confeſſarios, qualis non cenſetur reſpectu feminarum approbatus ſolum pro maſculis, vt de ſe patet, cum ergo approbatus pro viris tantum non ſit idoneus Iudex in hoc foro pro feminis, ſine dubio eligi non poteſt a feminis, reſpectu quarum approbatus dici non poteſt. Tum quia tota difficultas conſiſtit in illis verbis, *Approbatum ab Ordinario*, an veniat ſub illis quæuis approbatio, quæ triplex eſſe poteſt reſtricta ad tempus, locum, & perſonas, quando non eſt ſimpliciter facta; dubium autem non procedit circa tempus, neque locum, quia puto, eligi poſſe Confeſſarium approbatum tantum per annum, & in ſua eccleſia, quia iſta limitatio non reſpicit idoneitatem Confeſſarij ſed potius ius ipſius Epiſcopi, & Parochorum, quis approbatus iterum poteſt reuocari ad examen, & non poteſt audire in alienis Eccleſijs, remanet ergo dubitatio reſpectu perſonarum, in quo caſu, iura habent, quod verba in dubio intelligenda ſunt ſimpliciter, non ſecundum quid l. Hoc legatum, in fine, ff. de legat. 3. l. 1. §. Si quis ſimpliciter ff. de verbor. ſignif. ita quod ſub eo nomine venit Cōfeſſarius approbatus ſimpliciter, ideſt, reſpectu perſonarum vtriuſque ſexus in præſenti caſu, quod dico propter maſculos, qui poſſunt eligere approbatum ſolum pro viris, cum tunc nihil obſtet. Ita tenent Gutier. lib. 1. Canon. q. 17. num. 18. & 19. Cruz lib. 2. cap. 6. dub. 3. concl. 2.

alij apud Boſſium ſect. 3. caſu 2. num. 244. quem ſequitur num. 246. alios citat Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 4. §. 1. num. 12. oppoſitum tamen ſequitur cum alijs, cum quibus eſt Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 15. num. 8. probant, Tum quià ſumus in materia fauorabili, conſequenter extendenda, quod intellige, niſi jus, aut ratio obſtet, quæ obſtare iam probaui; Tum quia ſequeretur, ait Bonac. Parochum ex vi ſui beneficij, ſi non habet poteſtatem delegatam, non poſſe eligi a pœnitente, qui illi non eſſet Parochianus; non obſtat, quia adhuc eligibilis eſt, cùm dicatur approbatus abſque limitatione ſexus perſonarum, & ſimpliciter idoneus dicatur, non autem approbatus pro viris tantùm. Idem dic de approbato pro feminis tantùm non poſſe eligi a viris, quia pro illis non reputatur idoneus, & potiori ratione, quia vt plurimum viri habent caſus difficiliores.

Secunda pars, quòd peccet mortaliter, probatur, quia eſt tranſgreſſor præcepti in re graui, & in præiudicium animarum, neque enim in hoc caſu attenditur Statutum quatenus regulare eſt, ſed potius Pontificium, & naturale ſupponens, nimirum quòd Confeſſarij Regulares, & alij in adminiſtratione huius Sacramenti ſubijciuntur diſpoſitionibus ſuorum Superiorum ex Clem. Dudum, & aliorum Decretis, & illud ritè, & ſanctè adminiſtrare habent.

Tertia pars, de punitione, de ſe conſtat, cùm enim ſint in culpa graui, & tranſgreſſores ſuorum ordinum, ſine dubio poſſunt, immò debent puniri, nimirum ſuſpenſione à confeſſionibus, maximè quando excipiunt confeſſiones mulierum ex vi approbationis.

Quarta pars, de inualiditate abſolutionum, probatur eo fundamento, quòd per approbationem Epiſcopi factam Religioſus obtinuit ſolùm iuriſdictionem erga viros, non autem fæminas. Quod probatur. Tum quia licentiatus fuit a ſuo Superiore ſolum pro maſculis, neque enim potuit Superior plus illi concedere, quam ſibi competebat, cap. Cura paſtoralis 11. de iurepatr. Reg. 79. in 6. Tum quia omne ius, quod habet Epiſcopus in Religioſos quò ad hoc ſactum approbationis, totum dependet a Superiore, ex Clement. Dudum, à Tridentino non ſublatum, ſed potius cõfirmatum, ergo Epiſcopus non poteſt approbare præſentatum, niſi iuxta formam præſentationis, quæ eſt pro viris tantùm. Tum quia conceſſio, & approbatio intelliguntur eodem modo facta, ergo ſub eadem limitatione quò ad viros tantùm, approbatio enim regulanda eſt à conceſſione, à qua ea dependet. Faciunt dicta reſolut. 36. quæſt. 11. numero 42.

Quæres 10. An Prior in meo Ordine poſſit punire Confeſſarios delinquentes in excipiendis confeſſionibus Fratrum, aut etiam Secularium?

28 Reſpond. Superiores maiores ſine dubio poſſunt punire, & ſuſpendere, ſeu priuare Confeſſarios Secularium delinquentes in confeſſione Secularium, cum per approbationem Epiſcopi nõ eximantur à ſubiectione, & correctione ſuorum Superiorum, & magis ſi delinquant excipiendo confeſſiones Religioſorum, etiam aliorum Ordinum.

Ex vi Regulæ, cap. 14. & 22. Priores poſſunt eligere Sacerdotes in Confeſſarios ſuis ſubditis, conſequenter eos punire poſſunt, ſi delinquant in hoc munere. Vide infra q. 16. de hac re.

Quæres 11. An reuelans confeſſionem violando eius ſigillum peccet mortaliter, & aliquam pœnam incurrat? An ſit caſus Sanctæ Inquiſitionis?

29 Reſp. Committit Sacrilegium, quod eſt grauiſſimum peccatum mortale contra ius naturale, quia iure naturæ tenemur cuſtodire famam proximi, ſeu ſecretum occultum tenere; iure Diuino, quia Confeſſarius vices Dei gerit, qui peccata tegit: iure Eccleſiaſtico, cap. Omnis 12. de Pœnit. & cap. Sacerdos diſtinct. 6. de Pœnit. Peccatum hoc eſt contra iuſtitiam, quia lædit famam proximi; & contra Religionem, quia iniuriam infert Sacramento. Ita docent omnes cum Nauarr. tom. 3. in cap. Sacerdos cir. Megal. lib. 1. de Pœnit. capit. 16. Bonac. quæſt. 6. ſect. 5. p. 1. Faber diſputat. 34. de Pœnit.

30 Nullam pęnam corporalem, aut ſpiritualẽ cenſuræ de iure communi ipſo facto incurrit reuelans confeſſionẽ, ſed in d. c. Sacerdos, mãdatur deponẽdũ, & peregrinandũ ignominioſè toto tẽpore vitę ſuę; & in c. Omnis cit. ordinatur, hũc eſſe deponendum à Sacerdotali officio, & detrudendum in arctum Monaſterium ad agendum ibidem perpetuo pœnitentiam. Deponendus eſt ergo ab omni officio, & munere Clericali, & efficitur infamis per primum textum, per ſecundum vero mitigatur pęna, nam deponendus eſt a munere ſolum Sacerdotali, cum qua depoſitione perpetuo agere debet pœnitentiam in arcto Monaſterio. Hæc autem ſecunda pœna venit ſeruanda, quæ proprie depoſitio non eſt, cum hæc excludat à depoſito omne officium & beneficium, ſed ſimplex ſuſpenſio pœnalis, aut cenſura ſuſpenſionis ab officio competente Sacerdotibus præcisè.

De dictis pœnis agunt Coriol. part. 1. de caſibus reſeruat. ſect. 3. cond. 11. Confeſſ. num. 16. vbi obſeruat, eam pœnam non eſſe imponendam, niſi ſit fractor formaliter, & in terminis alicuius in ſpecie peccati, Silu. verſ. Confeſſio 3. num. 4. Portel. ver. Pœna num. 11. qui hanc pœnam multum ampliat, nẽpe vt priuetur omni munere, dignitate, & omni Altaris Miniſterio; in quo caſu loquitur iuxta tenorem vtriuſque textus, ſed ſi velimus accipere pęnam ſecundi textus, vt ratio magis dictat, reſtringẽdum eſt negotium ad id, quod ſupra dictum fuit, quia quoties eadem pœna amplior in priori lege, reſtringitur in poſteriori, hæc ſeruãda eſt, non illa.

Irregularis non eſt, vt ex Suar. tom. 4. de Relig. diſp. 32. ſect. 8. teſtatur Portel. verſ. Pœna num. 11. Ratio eſt, quia vel talis eſt, quia male exercuit actũ ordinis, quod accidere poteſt tribus modis ad incurrendam irregularitatem, I. quia exercuit actum Ordinis, quem non habebat, cap. 1. de Cleric. non Ordin. Min. & id non facit ad rem. II. Quia ſcienterquis rebaptizat abſolutè cap. 2. de Apoſt. & reiterat. bapt. & id eſt etiam impertinens ad caſum noſtrum. III. Quia exercet actum Ordinis ex officio, cum ſolemnitate, cap. ſi celebrat, de Cleric. excommun. min. nec hoc facit ad rem, quia reue-

lando

lando cõfeſſionem nullum Ordinis actum exercet, ſed potius eſt illius deſtructio, ergo ex hoc capite non fit irregularis. Vel ergo talis ex infamia facti, vel iuris, & hoc dicam mox. Ita nobiſcum etiam tenet Megal.lib.7. de cenſur.cap.2. nu.117. ea ratione, quia non reperitur expreſſa in iure, vbi citat Speculator. Marium Soccinum, & Maiolum aſſerentes eſſe expreſſam irregularitatem in dicto cap. Omnis, ſed reuera, ne verbum quidem ibi reperitur de hac re, vt conſtat perpendenti verba a nobis allata in reſponſione ad quæſtionem, & docet citatus Megalius.

Infamis non eſt, quia hæc pœna in iure non reperitur cap. Omnes 2.cap. Infames 17.6. quæſt. 1. Quod ſi dicas, id exprimi in cap. Sacerdos, diſt.6. de Pœnit.ibi ignominioſus, nam is terminus componitur ex, in, & nomine, hoc eſt ſine bono nomine, ac proinde infamis, reſpondeo non attẽdi pœnam ibi ſtatutam, ſed poſteriorem cap. Omnis, vt ibi dicit gloſa fin. & faciunt dicta quęſt.5.§.Prima, in fine.

31 Caſus Inquiſitionis non eſt, quia caſus pertinentes ad Sãctum Officium habẽt pro obiecto immediato crimen hæreſis, aut ſuſpicionem eius, aut aliqua ratione aliud delictum ei acceſſorium, vt colligitur ex cap. Accuſatus, de hæret. Nau. conſil.2. de hæret. num.1. & ſeq. ſolum ergo hæreticus, vel de hæreſi ſuſpectus ſubijcitur Sanctæ Inquiſitioni; Sed in caſu noſtro Confeſſarius ſine dubio non eſt hæreticus, neque de hæreſi ſuſpectus, cum non peccauerit contra virtutem fidei Theologicæ, ſed commiſerit ſacrilegium reuelãdo peccatum confeſſum in Sacramento pœnitentiæ. Et id videtur tenere ibi Nau. in fine,

Quæres 13. An Confeſſarius non obligans pœnitẽtem ad reſtitutionem, teneatur ipſe reſtituere.

32 Reſpondeo, Non tenetur, licèt culpabiliter omiſerit monitionem, quia officium eius quo ad iuſtitiam eſt ſolum in ordinę ad ſpiritualia, vnde errans in hac functione committit ſacrilegium contra virtutem Religionis magis, quam contra iuſtitiã. Ita docent Filliuc. tom.1. tract.7.cap.12.quæſt.7. num.374. Bonac.de reſtit.diſp.1.quæſt.2.pũct.11. num.13. quos, & alios citat Diana part.2.tract.2. Miſcell.reſol.1.contra Nugnum, Zanardum, Gabrielem, Siluestrum, & alios. Quod ſi Confeſſarius ſit in cauſa, vt non reſtituat; quod accidere poteſt dupliciter, primo negatiuè, non admonendo eum, quem putat non reſtituturum, niſi moneatur; ſecũdo poſitiuè, dicendo illum non teneri reſtituere, ſi hoc ſecundum faciat ex negligentia, aut malitia, tenetur reſtituere pro pœnitente, vt docet Suar, tom.4. diſput.32. ſect.6. ex eodem Diana, & Fabro de Pœnit.diſput.33.num.22. vbi ex ipſo Suar. dicit teneri reſtituere ſolum, quando eſt cauſa poſitiua, & non negatiua, & ratio eſt, quod cauſa negatiua ſolum tenetur, quando ei ex officio incumbit, modo confeſſarius non tenetur ex officio iuſtitiæ, ergo, Idem dic, confeſſarium obligari ad reſtitutionem, quando obligat pœnitentem ad id, ad quod reuera non tenẽtur, ex ſupradictis Doctorib.

33 Quæres 14. An Confeſſarius ſolicitans pœnitentem maſculum, vel feminam incurrat aliquas pœnas,

Reſpondeo, De facto nullam cenſuram, aut aliã pœnam incurrit, ſed ſubijciuntur Iudicibus Officij Sanctę Inquiſitionis à diuerſis Sũmis Pontificibus puniendis, nouiſſime a Greg.XV. conſtit. *Vniuerſi Dominici*, quam explicant plerique Moderni Doctores, quos poſtremo citat Hieronymus Trimarchus Genuenſis ex Minimis in ſuo tractatu de hac re.

34 Quæres 15. An Confeſſarius, qui anno tranſato ſuę approbationis conceſſæ ab Epiſcopo, non procurauit, vt facultas audiendi confeſſiones, confirmaretur de more, proſequendo hoc munus peccet mortaliter, nullas facit abſolutiones, & aliquam incurrat pœnam?

Reſpondeo, Si inaduertenter proſequatur munus excuſatur à peccato, ex communi regula de inaduertentia, peccatum ſiquidem non eſt, niſi voluntarium, quo actu caret agens inaduertenter. Igitur peccat mortaliter exercendo hoc munus, quando aduertit iam expreſsè ſuam approbationem, nullas tamen de iure pœnas incurrit, quia nullo iure exprimuntur, probaui hic quæſt.4. Videat tamẽ vnuſquiſque quid ſtatuerint Superiores contra huiuſmodi negligentes proſequi audentes huiuſmodi ſpirituale officium. In meo ordine nulla adhuc ſtatuta fuit pœna. Confeſſiones à Chriſti fidelibus emiſſæ coram huiuſmodi Confeſſario, quem putabant adhuc habere facultatem, validæ ſunt, Eccleſia ſupplente iuriſdictionem fauore animarum, quia error communis, & titulus coloratus dãt iuriſdictionem non habenti, l. Barbarius, ff.de off. Prætoris, et ſi enim ceſſarit approbatio, adhuc tamen remanẽt eius reliquię virtute examinis, in quo fundatur approbatio, & quia error communis ortum habuit à iuſto titulo ab initio, Ita tenet Henriq. lib.6. de pœnit.cap.6.num.3. quem pro ſe citat Sanch.lib.3.diſp.22.num.58.

Quæres 16. An Superior regularis poſſit priuare ſuum ſubditum legitimè admiſſum ab Epiſcopo, ſubſiſtente legitima cauſa, itaut inualidæ ſint abſolutiones deinceps dandæ, & ad quem Superiorem ſpectet huiuſmodi priuatio.

35 Reſpondeo, Prouinciales, ſeu Generalis legitima ſubſiſtente cauſa, poſſunt priuare ſuos confeſſarios ab hoc munere, ita quod ſubſequutæ abſolutiones ſint nullæ. Prima pars probatur in omnib. caſibus, in quibus poſſunt Epiſcopi, de quibus concluſ.36. quæſt.29. & 30. ex eo enim quod ab Epiſcopis fuerunt approbati, non dicuntur exempti, ita quod ſi deliquerint in eo exercendo munere, non ſubijciantur correctioni ſuorum Superiorum, cum adhuc in hoc, ſicut in alijs ſubiecti ſint eorum iuriſdictioni, & caſtigationi. Ita docent quamplures Doctores apud Boſſium ſect.3. de Iubil. caſu 2. num. 181. Secundam partem tuentur omnes ab eo citati, & probatur, quia per priuationem huiuſmodi illis aufertur poteſtas iuriſdictionis, ſine qua nullæ datæ ſunt abſolutiones à Sacerdote priuato facultate audiendi confeſſiones.

Non ſufficit autem ſimplex prohibitio, alias Confeſſiones ab eo auditæ, licet prohibitus Confeſſarius peccet mortaliter tenent, & validæ ſunt, vt docent Adrian. approbatus à Sanch. lib.3. diſp. 32. num.2. §. Tandem, & à Portello part.1. caſu 9. num.8.

num. 8. quia ſimplex prohibitio reſpicit tantum illicitam actionem, non vero vitiat actum. Quare præterea requiritur priuatio formalis, per quam auferat iuriſdictionem, vt inde ſubſequutæ abſolutiones nullæ ſint.

RESOLVTIO X.
De diſpenſationibus in communi pro Regularibus.

SVMMARIVM.

Diſpenſatio quid ſit, quæ cauſæ ad eius valorem.

Inferior diſpenſat in quatuor cauſis.

1 *Prælati regulares habent facultatem diſpenſandi cum ſuis ſubditis.*
Priuilegia referuntur.
2 *Quæ adhuc vigent.*
3 *Superiores omnes poſſunt diſpenſare.*
4 *Priuilegia diſpenſandi latè explicanda.*
5 *Quinam veniant ſub nomine Fratrum diſpenſandorum.*
6 *Prælati diſpenſant in omnibus, in quibus Epiſcopi.*
7 *Guardianus olim Laicus poterat diſpenſare.*
8 *Inferior non diſpenſat in lege Superioris.*
9 *Diſpenſat Prælatus etiam extra ſuum Conuentum.*
10 *Etiam extra forum pœnitentiale.*
11 *Abſentem diſpenſare poſſunt.*
12 *De facto valent diſpenſare.*
13 *Secum diſpenſat in omnibus, in quibus poteſt diſpenſare ſuum ſubditum.*
14 *Tenet diſpenſatio in inuitum, & ignorantem.*
15 *Debita quandoque eſt diſpenſatio.*
16 *Reuocanda non eſt diſpenſatio data.*
17 *Negatam à maiore indulget inferior.*
18 *Remiſſam adhuc inferior perficere poteſt.*
19 *Ad maius diſpenſatus non cenſetur ad minus.*
20 *In ſeculo facta non prodeſt in Religione.*
21 *Diſpenſandi ius non deſinit per primum actum.*
22 *Diſpenſare poſſunt pro vtroque foro.*
23 *Inferior non poteſt diſpenſare in genere.*
24 *Prælati diſpenſant in pœnis iuris non reſeruatis.*
25 *Facultas diſpenſandi eſt delegabilis.*
26 *Prælatus non diſpenſat cum extraneo.*
27 *Diſpenſari quis ſimul, & eligi poteſt.*

DIſpenſatio eſt actus iuriſdictionis, quo quis eximitur ab obligatione legis perfectè illum obligantis. Dixi, *Actus iuriſdictionis*, quia ſolus Legiſlator, vel eius ſuperior, aut ſucceſſor iure ordinario in lege ſua, vel ſui inferioris, aut ſui æqualis prædeceſſoris poteſt diſpenſare; iure verò delegato quilibet alius a prædictis delegatus iure commiſſionis, aut priuilegij; itaque neceſſe eſt, vt diſpenſans habeat iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, aliter nulla eſt diſpenſatio, quia omnis actus quo ad ſuum valorem pendet non ſolum a voluntate, ſed etiam à poteſtate agentis, ex cap. cum ſuper 23. de offic. deleg. Dixi 2. *Ab obligatione Legis*, quia qui non tenetur ad eam, vel illam ſeruare non poteſt in aliquo caſu neceſſitatis, aut impedimenti, non eget diſpenſatione, ſed potius declaratione, legem in eo caſu non obligare; & quando neceſſitas, vel impedimentum eſt certum, & clarum ſubditus ſe ſolo de facto poteſt agere contra legem, iudicando, ſe nō obligari in eo caſu, e.g. ęgrotans grauiter nō tenetur ieiunare, detētus carcere nō tenetur ad præceptum audiendi miſſam, &c. In dubio autem recurrendum eſt, vel ad legiſlatorem pro diſpenſatione, ſi poteſt haberi tempore oportuno; vel ſi non poteſt haberi, & immineat caſus, adhiberi poteſt Doctor, & vir prudens, qui iudicet, an lex eum obliget in tali caſu. Legis autem nomine venire poteſt non ſolum lex humana, in qua proprius Legiſlator ſine dubio diſpenſare poteſt, vt eſt communis opinio; Sed etiam lex naturalis Diuina in materia votorum, & iuramentorum, vt de communi teſtatur Sanch. lib. 4. cap. 37. num. 3. ex vniuerſali vſu, & antiquiſſimo Eccleſiæ, cui hanc poteſtatē contulit Chriſtus, Matth. 16. illis verbis, *Quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis.* Hæc verba cum ſint indefinita, ac proinde intelligibilia reſpectu cuiuſcumque obligationis, comprehendunt quamcumque relaxationem, & exemptionem; neque enim inconuenit, vt ab Eccleſia Dei abſit huiuſmodi remedium tam neceſſarium Chriſti fidelibus. Et hæc diſpenſatio in lege Dei non eſt interpretatio, & declaratio, quod voti obligatio ceſſet, ſed propriè eſt eximere, & tollere obligationem Legis, cui diſpenſatus ſubijciebatur; quod Sanch. num. 5. pluribus probat, adducendo expreſſum textum in cap. 4. de iureiur. vbi diſpenſatio diſtinguitur ab interpretatione. Nomine inſuper Legis humanæ, non tantum venit lex obligans ſub culpa, ſiue ſit vniuerſalis, & Papalis, ſed etiam Conciliaris, Synodalis, Regularis, cuiuſmodi ſunt conſtitutiones, & ſtatuta particularium Religionum, & ſimilium; Sed etiam ſub pœna tantum, cuiuſmodi ſunt conſtitutiones diuerſarum Religionum, quæ tantum obligant ſub pęna tranſgreſſores, qui nullo modo peccant, ex vi obligationis Statuti, licèt requiſitus tranſgreſſor, tunc ſub culpa teneatur ſubire pœnam. Huius generis ſunt ſingula Statuta in Regula mei Ordinis regiſtrata, & cœteræ ordinationes factæ à Superioribus, quæ ad pœnam tantum obligant, vt videre eſt in Regulis Nicolai IV. & Leonis X. cap. fin. & Regula Statutorum noſtrorum in Proœmio. Data in his diſpenſatio excuſat tranſgreſſorem a pœna, quam de iure ſuperior illi imponere non poteſt. Dixi demum, (Perfectè) quia quando lex imperfectè obligat, tolli poteſt obligatio non ſolum diſpenſatione, ſed etiam alia via, nempè irritatione, quo medio tolluntur vota Religioſorum, Filiorum, & Vxorum à ſuis Superioribus, quia obligatio huiuſmodi in his perſonis ſubiectis dependet a voluntate eorum, quibus ſubijciuntur.

Valor diſpenſationis requirit quatuor cauſas, duas ex parte diſpenſantis, & alias duas ex parte diſpenſandi. Ex parte illius voluntas, & poteſtas, nam ſine his nullus voluntatis actus ſubſiſtere poteſt, ex cap. Cum ſuper 23. de offic. deleg. Voluntas igitur eſt neceſſaria in diſpenſante, nam cum

actus

actus agentium non operentur vltra eorum intentionem, l. Non omnes, ff. ſi cert. pet. Si quis fictè diſpenſet, non tenet conceſſa exterius diſpenſatio, quamuis vires incipiat habere; ſi à diſpenſante ratificetur; & cum de actibus externis agatur, manifeſtanda eſt voluntas diſpenſantis perſonæ, cum qua diſpenſatur, vt ſciat legi non eſſe ſubiectã pro tali, vel tali caſu. Poteſtas autem quæ iuriſdictionis dicitur, non eſt actus ordinis, ſed præſtari poteſt a nondum ordinato, modò ſecularis ſit saltem prima tonſura ordinatus, vel ſit perſona Religioſa profeſſa, loquendo de ſpirituali poteſtate in Eccleſia, vnde alias in Religione Franciſcana Conuerſi erant Guardiani, & poterant diſpenſare in obſeruantijs regularibus, & in votis, vt colligo ex Sanch. libr. 4. cap. 37. num. 20. dum ait ſufficere ſi quis ſit perſona Eccleſiaſtica. Hæc autem poteſtas cum propriè ſit iuriſdictionis, nihil efficere poteſt in excommunicato vitando, vel publico Clerici percuſſore, qui inualidè, ſine dubio diſpenſat, cum careat hac poteſtate.

Ex parte diſpenſandi ſunt ſubiectio, & iuſta cauſa, neceſſe igitur eſt, vt perſona diſpenſatione indigens incipiat habitare cum animo perſeuerandi maiori parte anni, is enim ad hũc effectum dicitur ſubditus Superiori diſpenſaturo, vt alijs citatis docet Sanch. lib. 4. diſp. 37. num. 27. 28. Iuſta cauſa eſt illa, qua Legislator, vel diſpenſator rationabiliter mouetur ad diſpenſandum, & ad tria capita reducuntur ad neceſſitatem, vtilitatem, & pietatem ſiue publicam, ſiue priuatam. Defectu iuſtæ cauſæ diſpenſatio data ab inferiore in legem Superioris eſt nulla; data vero à proprio Legislatore, vel eius Superiore, vel Succeſſore, tenet, licet peccet ſaltem venialiter.

Inferior autem diſpenſare poteſt in lege Superioris in quatuor caſibus, I. Quando ad hoc habet licentiam, aut priuilegium. II. In re parui momẽti, III. In his, quæ ſæpe accidunt, vt in Ieiunijs, Feſtis, &c. IV. Quando ſuperuenit aliqua grauis neceſſitas, ita quod Superior adiri non poteſt, vnde Epiſcopus quandoque diſpenſat in impedimentis matrimonij, grauiſſima vrgente neceſſitate.

Quæres autem, I. An, & quo iure Prælati Regulares poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis?

1 Reſpondeo, Poſſunt, non ſolum iure proprio, & ordinario, ſed etiam iure priuilegij diſpenſare cum ſuis ſubditis, & Religioſis.

Prima pars, quod poſſint, probatur, Tum iure cap. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Monach. ibi. *Quamquam ex Indulgentia poſſit Abbas*, & propè finem dicit, *Nec æſtimet Abbas, quod ſuper habenda proprietate poſſit cum aliquo Monacho diſpenſare*, ergo ſuper alijs poteſt Prælatus diſpenſare, quia vno negato aliud cenſetur conceſſum, cap. Qualis hinc 4. diſt. 25. & ibi gloſ. ver. Negatur. Cap. Ex eo, quod, 2. 15. quæſt. 3 iuncta gloſ. ver. Colligitur, cap. Nonne de præſumpt. Loquendo de diſpenſatione irregularitatis, cap. 1. & 2. de eo, qui ordinem furt. cap. Cum illorum 32. in fine de ſent. excom. ergo poſſunt diſpenſare. Tũ ratione, quia aliter poteſtas huiuſmodi Prælatorũ non eſſet perfecta in ordine ad indigentiam ſuorum ſubditorum, quod eſt irrationabile, quia Prælatus cum habeat curam animæ & corporis ſui ſubditi, non debet carere remedijs neceſſarijs ad eius ſalutem. Ita docent omnes in materia diſpenſationis, Rodr. quæſt. 26. Sylu. ver. eod. num. 20. Mirand. tom. 2. quæſt. 30. præſertim art. 11. Nau. cap. 12. num. 75. §. Tertio, Compend. reſolut. 52.

Secunda pars, quod poteſtas diſpẽſandi in Prælatis regularibus ſit ordinaria, & ex officio, probatur, Tum quia hæc illis incumbit ex vi ſuæ Prælaturæ, ergo eſt ordinaria, Tum quia illis incumbit ex Lege, & hæc eſt ordinaria, Innoc. in cap. 1. de off. Archid. Megal. part. 3. de cenſ. lib. 3. cap. 10. num. 63. §. Similiter. Et ita docent Azor. libr. 7. cap. 29. quæſt. 7. Sanch. lib. 8. diſput. 3. num. 9. & lib 4. cap. 39. num. 3. loquendo de votis.

Tertia pars, quod iure priuilegij poſſint diſpenſare non ſolum in non reſeruatis, quod facere poſſunt iure Ordinario, ſicut in ſua lege, verùm etiam iure priuilegij, probatur adducendo priuilegia ad hoc diuerſorum Pontificum.

Primum ſit Bonifacij IX. apud Confect. pag. 26. conſtit. *Sacræ Religionis*, pro Dominicanis, illis verbis. *Quodque Magiſter, & Priores prædicti, aut eorum Vicarij, eorum ſubditos Fratres, vel Sorores, qui forſan in quoſcumque Fratres dicti Ordinis excommunicationis, aut aliàs ſententias, ſiue pœnas, ſiue ſcriptis, aut aliàs minus ritè promulgarint, vel manus violentas in confratres, vel alios quoſcumque Clericos, etiam vſque ad ſanguinis effuſionem, & enormem læſionem iniecerint, &c.* & infra; *Cum eis ſuper irregularitate, ſi quam huiuſmodi ſententijs ligati, celebrando diuina, vel ſe immittendo in illis; contraxerint, diſpenſare, eoſque quò ad hoc in ſtatum priſtinum reſtituere*. Papa illis indulget, vt poſſint diſpenſare in irregularitate cõtracta ob exercitium ordinum in excõmunicatione, vel ob Clerici percuſſionem, vel per aliam cenſuram à dictis Prælatis promulgatam.

Secundum ſit Gregor. XI. inſertum in Mari magno Sixti IV. pro Prædicatoribus, illis verbis: *Magiſter quoque, & ſinguli Priores, Prouinciales, & Conuentuales, ac vices eorum gerentes in Prouincijs, & Conuentibus, ac locis ſibi commiſſis pro dictis Fratribus conſtitutis ibidem, necnon & Fratribus alijs eiuſdem Ordinis interdum ad eos declinantibus vndecumque abſolutione, & diſpenſatione indigentibus, ſiue priuſquam intrauerint Ordinem, ſiue poſt, in caſibus autem, in quibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurrerint ſententias à iure, vel à Iudice generaliter promulgatas, & huiuſmodi ſententijs innodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto diuina Officia celebrantes, vel ſuſcipientes Ordines ſic ligati, notam irregularitatis incurrerint, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeo grauis fuerit, & enormis exceſſus, quòd ſint ad eandem Sedem meritò deſtinandi. Fratres etiam veſtri, qui pro tempore vos Magiſter & Priores tam Prouinciales, quàm Conuentuales, nec non & vices noſtras gerentes in proprios habueritis Confeſſarios abſolutionis, & diſpenſationis beneficium vobis, cùm expedierit, valeant impartiri. Ad hæc volentibus veſtro aggregari Collegio, qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationis ſententijs à iure, vel à*

Iudi-

Ordinibus factis à Prouinciali, & is in ſtatutis
Generalis, & hi omnes in legibus Papalibus?
Quæſtio procedit, quando legiſlator expreſſe
non prohibuit diſpenſationem.

8 Reſp. Regulariter nō poteſt, vt apertè colligi-
tur ex c. Inferior 4. diſt. 21. cap. Cum inferior 16.
de Maior. l. formam C. de off. præf. præt. Clem.
Ne Romani, de elect. Nauar. tom. 3. de lege pœn.
num. 31, Guttier. lib. 1. quæſt. Canon. cap. 5. num.
10. Suar. Pontius, Salas, Barboſa, ex quibus Dia-
na reſol. 82. §. verum Miſcell. 6. part. 3. Bonac.
q. 2. p. 1. de diſpenſ. num. 17. §. Secunda, vbi alios
citat Compend. reſol. 52. contra Mirand. tom. 2.
q. 30. art. 10. & multos alios apud Bonac. & Dia-
nam, ducti ex illa communi propoſitione, quod
Epiſcopus in ſua Diœceſi poteſt, quicquid Papa
in tota Eccleſia, quæ cū ſit ſimpliciter falſa, ideo
nūllam vim habet inferēdi opinionē aduerſario-
rum; quibus neque ſuffragatur c. Nuper de ſent.
excom. quia ibi ſermo eſt de abſolutione, à qua
ad diſpenſationem non tenet argumentū, ex ijs,
quæ habet Sigiſm. de elect. dub. 97. a nu. 1 ad 8. &
in terminis noſtris dub. 98. nu. 6. An autem poſ-
ſint diſpenſare in pœnis legis? dicam infra q. 24.

Dixi, *Regulariter*, quia in aliquibus caſibus di-
ſpenſare poteſt inferior in lege Superioris, vt do-
cui initio huius reſolut. §. Inferior. Ita docent
multi cum Bonac. loco citato, Sigiſm. cit. dub. 98.
n. 7. alijs citatis, Sanch. lib. 2. diſp. 41. n. 3. & lib. 8.
diſp. 5. Nau. conſ. 4. de celebr. Miſſ. Graff. par. 1.
lib. 1. cap. 31. num. 14. Et licèt non loquantur in
terminis noſtris, loquuntur tamē vniuerſaliter de
quouis inferiore reſpectu ſuorum Superiorū, ac
proinde etiam de Prælatis Regularibus.

Quæres 9. An Prælati Regulares poſſint di-
ſpenſare cum ſuis ſubditis etiam extra proprium
locum, & Conuentum?

9 Reſpond. Poſſunt, quia hæc poteſtas ſiue ſit
ordinaria, ſiue priuilegiata non limitatur loco,
aut territorio, cum ſit gratioſa, non contentio-
ſa; & priuilegia loquuntur indeterminatè ſine di-
ſtinctione locorum. Ita tenet Portell. verſ. Di-
ſpenſare in Addit. num. 10. ex doctrina Sanchez
lib. 3. diſput. 19. num. 7. & Suar. de cenſur. diſp.
41. ſect. 2. num. 10. ex duplici iuriſdictione, gra-
tioſa, de qua nunc, & contentioſa, quæ debet
exerceri intra proprium locum, ſeu territorium,
ad quod limitatur l. fin. C. vbi, & apud quos.

Quæres 10. An Prælati diſpēſare valeant ſuos
ſubditos extra forum Sacramentale, ſiue ex offi-
cio, ſiue iure priuilegij?

10 Reſpond. Poſſunt, quod alia ratione non pro-
batur, niſi quia ſola peccata ſubduntur huic mo-
do abſoluendi; deinde priuilegia ad diſpenſandū
non continent hanc reſtrictionem; nec obſtat pri-
uilegium tertium ſub q. 1. per illam particulam.
Confeſſiones audiendi. Quia refertur ad peccata,
non ad diſpenſationem, quæ differt ab abſolutio-
ne; neque priuilegium quartum ibidem, illis verbis.
In foro animæ, ſeu conſcientiæ. Quia reſpectiuè ad
abſolutionem peccatorum refertur ad forum Sa-
cramentale, reſpectiuè vero ad diſpenſationē ir-
regularitatis, denotat diſpenſationem non pro-
deſſe pro foro externo, ſed tantum pro foro con-
ſcientiæ. Vide quæ latius dixi reſol. 3. q. 8. Portel.
verſ. Diſpenſare num. 10.

Quæres 11. An diſpenſare poſſint abſentem
ſubditum a ſeipſis?

11 Reſpond. Poſſunt, probatur. Tum quia in hoc
actu non habet locum abſolutio, quæ ex ſui con-
ditione videtur requirere ſubditum præſentem
iudici ſententiam ferenti; Tum quia maior diffi-
cultas eſt in abſolutione cenſurarum, quæ tamen
confertur cenſurato abſenti, Bonac. diſput. 1. de
cenſ. quæſt. 3. p. 4. num. 4. de communi, ergo eo
magis diſpenſatio, quæ nullum continet veſti-
giū abſolutionis, ita docet Portel. ver. Diſpenſa-
re. n. 10. alij cū Boſſio ſeſſ. 1. de Iubil. caſu 10. n. 166

Quæres 12. An Prælati Regulares non tantū
verbis, verum etiam facto ipſo diſpenſare præ-
ſumantur, quotieſcumque ſuum Religioſum ad-
mittunt ad aliquem actum, ad quē admittere ne-
queunt, niſi prius ſublato impedimento e.g. An
Prælatus cenſeatur de facto reſtituere vocem,
hoc ipſo, quod Religioſū vocat ad electionem?
itē An dando litteras dimiſſorias ad Ordines, cē-
ſeatur facto iſto diſpenſare in irregularitate, qua
eſt impeditus ad Ordines? Quæſtio aūt procedit
reſpectu eorū, in quibus Prælatus diſpenſare pōt,
nā in prohibitis ſicut verbis diſpenſare nō poteſt,
ita multo minus nequit facto tollere impedimē-
tū: & difficultas eſt vniuerſalis reſpectu quarum-
cumq; legum ſiue iuris Diuini, ſiue humani, Papa-
lis, aut alterius Superioris, ſiue æqualis.

12 Reſpond. Prælatus regularis admittēdo de fa-
cto ſuum ſubditum ad aliquē actū ſibi lege aliqua
prohibitū, in qua pōt diſpenſare, cenſetur de fa-
cto per illū actū diſpenſare cū ſubdito, licet nullā
mentionē faciat de impedimēto, modo ſubſit iu-
ſta cā, & cognitionē habeat impedimēti, neq. præ
requiratur cognitio cauſæ, cū certa forma Cōcil.
& cōſēſu aliorū, ſiue diſpēſet de iure, ſiue ex priuil.

Probatur vniuerſaliter reſponſio, quod cēſea-
tur tunc tacite diſpēſare. Tū quia ad diſpēſādum
requiritur poteſtas, quæ reuera adeſt, ex data ſu-
poſitione, & voluntas, quæ tacite ineſt illi facto,
aliter ex illo facto præſumeretur delictum, & pec-
catū, admittendo indignū ad actū illū; ſed delictū,
& peccatū non præſumūtur. l. Marito, ff. pro So-
cio; ergo dicendū eſt per hanc admiſſionē tacitè
diſpenſare, nec præſumatur peccatū in admittēte.
Tū quia ad diſpenſandū nulla verba ſunt neceſſa-
ria, vt tenent cōiter Doctores, cum per nutus, &
ſigna quoq; præſtari poſſit, vt alijs citatis docet
Bonac. p. 3. de diſpenſat. nu. 18. Tū quia in his, quę
nō habet certā formā, nec verba requirunt, tantū
valet voluntas tacita, quantū expreſſa leg. Qui ad
certū ff. locat. l. De quibus 31. ad finē, ff. de legib.
ergo illud factum eſt ſufficiens præſumptio di-
ſpenſationis. Ita docent Silu. ver. Diſpenſatio in
fin. Ang. num. 12. Sa num. 8. Portel. ver. Diſpen-
ſare nu. 13. Compend. reſol. 52. num. 56. Sanch.
lib. 8. diſp. 4. per totam, præcipuè n. 17. ad noſtrū
propoſitū, qui de hac re alias duas ſētētias refert
contrarias noſtræ reſponſioni, quorū Doct. inter
quos eſt Nau. conſ. 3. & 5. de fil. præſbit. & conſ. 1.
qui fil. ſint legit. cōcedens hoc ſoli Papæ, nequaq̄
alijs inferiorib. ab eo citati n. 15. mouētur 1. p hoc

quod

validè diſpenſat in ſua lege, iſte vero debet præmittere cauſæ cognitionem. Sed ad hoc dico valere etiam reſpectu inferioris diſpenſationem ſine cognitione cauſæ, modò ſubſiſtat vera cauſa. II. Quia cap. fin. diſt. 55. punitur Epiſcopus promouens concubinarium ſine verbali diſpenſatione, ergo ſignum eſt, quod non tenuit tacita diſpenſatio ex facto promotionis. Sed ibi, & in alijs textibus ſimilibus punitur de facto diſpenſans, non quia fuerit nulla diſpenſatio, ſed quia male ſe geſſit in diſpenſando, debebat enim præmittere cauſæ cognitionem. III. Quia ex eo actu, & facto potius præſumitur delictum contra l. Merito, ff. pro ſocio. Ad hoc dico cum eodem Sanchez num. 17. quam in actu, qui ſine peccato fieri nequit, ſed poteſt fieri cum maiori, vel minori peccato, recipienda eſt præſumptio grauius peccatum excludens. l. ſi adulterium cum inceſtu §. 1. 2. & 3. ff. Ad legem Iuliam, de adulter. ſed præſumptio, quod adſit diſpenſatio ex illo facto excludit grauius delictum, nimirum peccatum ex attentata diſpenſatione nulla, ergo præſumenda eſt diſpenſatio in eo caſu.

Vt teneat diſpenſatio in lege ſui ſuperioris, dixi requiri cognitionem impedimenti, & ſubeſſe iuſtam cauſam; ratio primi eſt, quia cum Prælatus non diſpenſet ſine actu ſuæ voluntatis, neceſſe eſt, quod prænouerit impedimentum, quia voluntas non fertur in ignotum, Ariſt. 3. Anim. com. 59. D. Aug. lib. 13. de Trinit. Nauar. tom. 3. cap. Cogitationis; regulatur enim à mente actus voluntatis, Mendez à Caſtro in praxi Luſitana lib. 3. c. 15. num. 11. Secundum conſtat ex mente omnium requiri iuſtam cauſam, vt valeat diſpenſatio in lege ſuperioris, qui nunquam præſumitur, concedere ſuam poteſtatem niſi licitè, ac proinde cum conditione eſſentiali, ſi ſubſiſtit iuſta cauſa.

Quando prærequiritur certa forma, vt exempli gratia fiat in capitulo cum conſilio, & conſenſu patrum, tunc omiſſa huiuſmodi forma, ſuperior procedens de facto eligendo, nulla ratione cenſetur diſpenſare, quia prætermiſit cauſæ cognitionem in hoc caſu neceſſariam ad valorem diſpenſationis; exemplum habemus in diſpenſatione illegitimorum, quam Greg. XIV. Conſtit. *Circumſpecta Romani*. Apud Confect. pag. 271. apud Quaranta verſic. Monaſteria virorum 302. conceſſit Prælatis exercendam in ſuis capitulis, vt dicam infra reſol. 12. quæſt. 13. Vide interim Megal. conſil. 91. per totum, contra Rodr. quem citando ſequitur Portell. num. 7. Compend. reſol. 52. num. 50.

Dicta procedunt, ſiue diſpenſet de iure, ſiue ex priuilegio, quia faciunt rationes adductæ in probatione reſponſionis. Et ita docet Sair. lib. 7. Theſauri cap. 14. apud Sanchez libr. 8. diſput. 4. num. 17.

Quæres 13. An Superior poſſit ſecum diſpenſare in omnibus, in quibus poteſt diſpenſare cum ſuis ſubditis? Non eſt ſermo hic de diſpenſatione impropriè dicta, vt quando prohibetur aliquid fieri ſine licentia Superioris, in quo caſu ſuperior concedens licentiam, vt fiat, non dicitur diſpenſare, quia nullam legis obligationem tollit; ſed ſolum dando licentiam, dicitur facere agens iuxta formam legis, ſeu ſtatuti per obtentam licentiam, vnde eſt actus ſolum ſuperioritatis, non autem iuriſdictionis; hoc modo ſuperior dans licentiam alloquendi moniales dicitur exercere actum Superioritatis, non iuriſdictionis; & in hoc ſenſu Snperior valens licentiare ſubditum ad aliquid agendum, poteſt licentiare immediatè ſeipſum, ne ſit peioris conditionis ſubdito, vt docent Angel. verſ. Monachus num. 7. Silu. ver. Religio 6. q. 10. & Religio 7. quæſt. 12. Armilla verſic. Epiſcopus num. 8. Corduba verſ. Accedere ad Monaſt. Mon. in fine, Rodr. tom. 1. quæſt. 45. art. fin. & ex eis Sanch. lib. 8. diſput. 3. num. 1. Reſtat ergo difficultas in vera diſpenſatione reſpectu legum, nempe irregularitatis, voti, iuramenti, & ſimilium, in quibus relaxatur obligatio legis reſpectu diſpenſati. An nimirum Prælatus per ſe ipſum immediatè poſſit ſecum diſpenſare, an debeat ad hoc eligere tertiam perſonam, quæ iudicet, & diſpenſet.

13 Reſp. Prælati Regulares, Generalis, Prouincialis, & etiam Prior poſſunt non ſolum per tertium à ſe electum ad hoc, ſed etiam ſeipſis immediate ſecum diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt diſpenſare cum ſuis ſubditis.

Primum, de mediata diſpenſatione, conſtat ex Marimagno Sixti IV. per Bullam Greg. XI. inſertam in eo, cuius verba retuli ſub q. 1. hic §. Secundum. Confirmatur, Tum quia Epiſcopi, & alij Prelati exempti, cuiuſmodi ſunt etiam Regulares poſſunt eligere Sacerdotem in confeſſarium, vt probaui conſ. 34. q. 10. & 11. qui illos abſoluat ab omnibus, à quibus ipſi poſſunt abſoluere ſubditos; ergo pari ratione poſſunt eligere Sacerdotē, qui illos diſpenſet; & potiori ratione, quia maior diſtinctio requiritur inter abſoluentem, & abſolutum, quàm inter diſpenſantem, & diſpenſatum. Tum quia Prælati non debent eſſe deterioris cōditionis ſuis ſubditis. Tū quia illis durum, & incōmodum eſſet, ſi cogerentur peregrinari ad Superiorem pro diſpenſatione, maximè hoc præiudicaret vtilitati publicæ ſubditorum, ſi eorum Superior localis deberet accedere ad ſuū Superiorē, cum ex ſuo officio teneatur reſidere. Ita docēt Henr. lib. 6. de pœnit. c. 4. num. 3. & lib. 7. de Indulg. c. 28. Sa ver. Religio num. 47. & ex eis Sanch. lib. 8. diſp. 3. num. 3. & breuius ac clarius ad noſtrum propoſitum lib. 4. c. 37. num. 42. Et hoc fieri poteſt extra Sacramētalem confeſſionem, quia diſpēſatio non eſt materia Sacramenti abſolutionis, vt docet ipſemet Sanch. ea diſp. 3. n. 3. in fine.

Secundum, de immediata diſpenſatione eiuſdem in ſe ipſum; probatur; Tum quia hoc non repugnat iuri nature Diuino, neque humano; ſiquidem idem reſpectu diuerſorum poteſt exercere vicem duorum, Abbas in cap. Ex literis, de probat. num. 12. hoc aſſerit, niſi ab aliqua lege ſit vetitum, in cap. autem fin. de Inſtitut. vbi reprobatur inſtitutio eiuſdem de ſeipſo, aſſerit ille, inde acceptum axioma. Diſtinctio debet eſſe inter dantem & accipientem; non eſſe vniuerſaliter verum, vt ex ipſo multis oſtendit Sanchez libr. 8. diſput. 3. num. 6. ergo cum nulli iuri

repugnet diſpenſatio eiuſdem cum ſe ipſo, poterit Prælatus ſecum diſpenſare. Tum quia illud Axioma: Nemo ſui ipſius iudex: non habet locum in iuriſdictione voluntaria exercenda extra formam proprij iudicij, vt excludamus abſolutionem Sacramentalem, gloſ. fin. cap. Nunc autem 7. diſt. 21. Thomaſet. reg. 25. Sanchez citat. num. 6. initio. Ita tenent Armilla verſic. Monachus num. 9. Molina tom. 1. de iuſt. tract. 2. diſput. 247. §. Religioſus tamen, Sà verſic. Religioſus num. 47. Azor. lib. 7. cap. 29. & ex illis Sanch. libr. 8. diſp. 3. num. 9. & libr. 4. cap. 37. num. 45. Obſtare poteſt ſupraductum priuilegium Greg. XI. concedentis Prælatis, vt poſſint eligere Sacerdotem cum illis diſpenſantem. Sed dic eam moderationem non reſtringi reſpectu diſpenſationis, ſed tantum reſpectu abſolutionis ſacramentalis, quæ requirit diſtinctionem perſonarũ, non autem diſpenſatio, vt probatum eſt, verbum enim idem relatum ad diuerſa, etiam diuerſimode interpretatur, & diuerſificatur ſecundùm adiecta, gloſ. fin. argum. cap. Si Papa 10. de priuileg. in 6. per l. Quod ſæpe, §. veneni ff. de contr. empt. Nauar. tom. 3. in cap. Negotium, Gratianz. conſ. 156. num. 11.

Quæres 14. An teneat facta diſpenſatio à Superiore cum ſubdito ignorante, vel non petente, aut nolente diſpenſari? & ei proſit?

14 Reſpond. Tenet facta diſpenſatio in illis tribus caſibus; Probatur vniuerſaliter, quia ex parte diſpenſantis adſunt omnia requiſita ad eius valorem, nempè poteſtas, & voluntas, ergo ex hoc capite tenet; adſunt etiam requiſita ex parte diſpenſati, nimirum ſubiectio, & iuſta cauſa, vt ſuppono; hæ enim quatuor conditions requiruntur, & ſufficiunt, vt dixi initio huius reſolutionis §. Valor. Confirmatur reſponſio in ſpecie ſingulorum caſuum. Prodeſt igitur diſpenſatio facta ignoranti etiam à die conceſſionis, ſi illam procurauit per nuntium, vel procuratorem, eo quod dicitur illam acceptare nomine ſuo; ſi verò non poſtulauit per tertium, ſed alter ſine eius mandato obtinuit, illi prodeſſe non poteſt, niſi à die ſcientiæ, & puncto acceptationis. Ita docent Suar. libr. 8. de legib. cap. 25. num. 15. Menoch. lib. 2. de arbitr. cent. 2. caſu 185 num. 31. & ex eis, & alijs citatis à Bon. p. 3. de priuil. n. 5. Sanch. lib. 8. diſp. 26 n. 5. in terminis, cum alijs ab eo citatis, vbi refert opinionẽ oppoſitam aſſerentium prodeſſe à die conceſſionis, quorum dictum approbo in materia electionis, prodeſt enim diſpenſatio facta cum inhabili ad prælaturam, nam ſequitur valida electio, licèt ignoret diſpenſationem, & illi prodeſt, licèt ex ea nullum actum agere poſſit, niſi intimetur illi electio, & ab eo acceptetur.

Valet præterea, & prodeſt ſcienti conceſſa diſpenſatio ab extraneo, ſine eius mandato, quod probatur. Tum quia eius valor pendet à voluntate concedentis, & non a ſupplicatione petentis. Tum quia poteſt impetrari beneficium alicui ſine eius mandato cap. Si motu proprio, de præbend. in 6. ergo & diſpenſatio, militat enim eadem ratio, quia vtrumque eſt gratia, & fauor. Ita docent Nauar. conſil. 2. 3. 4. de reſcr. Sà verſ. Gratia num. 23. Sanch. lib. 8. diſput. 26. num. 4. Bonac. p. 3. de priuil. num. 1. Portel. verſ. Diſpenſare num. 11. ex Suar. lib. 6. de legib. cap. 13. num. 8. & hoc ſolet accidere in Religionibus, vt plurimum enim Prælati diſpenſant cum ſuis ſubditis, vt fiant habiles ad electionem, nulla præcedente petitione. Vnde in mea Religione Prælati in viſitationibus ſolent diſpenſare pro foro conſcientiæ in irregularitatibus quibuſdam, nulla præcedente ſubditorum petitione.

Diſpenſatio demum collata in nolentem habet ſuum effectum maximè quando cedit in vtilitatem publicam, vt quando quis diſpenſatur ad officium publicum, in quo caſu reſiſtentia diſpenſati nil operatur, & ſi enim beneficium non conferatur in inuitum l. inuitus, §. Quod cuique ff. de regul. iur. quod procedit, quando ſoli inuito prodeſt, & eſt priuatum beneficium, fallit tamen quando quis diſpenſatur ob bonum publicum, vt in ordine ad officia, tunc enim beneficium, & gratia confertur inuito Thomaſet. regul. 151.

Quæres 15. An Superior teneatur diſpenſare ſubditum petentem habilitari ad electionem, ſuadentibus id eius meritis? Quæſtio pendet ab ea difficultate, An ſuperior, iuxta ſubſiſtente cauſa teneatur diſpenſare ſubditum petentem, & indigentem diſpenſatione? Doctores communiter diſtinguunt quandoque Prælatum non teneri, quia diſpenſatio vocatur in iure indulgentia, c. 1. de ſtatu Mon. in 6. gratia, cap. Didici 19. 7. c. Licèt, de elect. in 6. Miſericordia, cap. Paſtoralis de Cler. excommun. min. Sed hæc concedere nemo cogitur, ergo Superior non habet debitum diſpenſandi. Quandoque verò teneri, ex eo, quod diſpenſatio diſtinguitur in prohibitam, permiſſam, ſeu gratuitam, & debitam, benè Graff. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 2. & per totum vbi iura ad hoc citat, Sanch. lib. 3. diſput. 10. Bonac. p. 3. de diſpenſ. num. 22. qui concludũt teneri Superiorem diſpenſare ſubditum, quando id exigit bonum publicum, vel priuatum tam animæ, quam corporis, vt euitetur periculum ſcandali, & ſimilium, vt colligitur ex cap. Vt conſtitueretur, in fine, cap. Domino 25. diſt. 50. cap. 1. & 2. 19. quæſt. 1. Graff. cit. quæſt. 2. Sanch. cit. num. 5. & quando lex id expreſsè præciperet; vt docent plures apud Sanch. num. 4. ex his.

15 Reſp. Superior tenetur diſpenſare ſubditum, quando alias ſequeretur præiudicium boni communis, aut priuati ipſius ſubditi, vt conſtat ex prædictis, aliter non tenetur.

Quod non teneatur ſuadetur; Tum ex citatis iuribus, in quibus vocatur gratia, indulgentia, & miſericordia, ad quæ nemo tenetur. Tum quia ſubditus nullum ius habet petendi niſi deprecatiuè, & rogando, vt docent Silueſt. verſ. eod. nu. 3. in fine, & ex eo Miranda tom. 2. quæſt. 30. art. 6. concl. 2. Laur. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 34. ex gloſ. verſic. Detrahendum cap. Vt conſtitueretur 22. diſt. 50. Tũ quia in priuilegijs allatis ſub q. 1. hic dicitur, quòd ſuperiores poſſint diſpẽſare, ergo non habent debitum diſpenſandi, quia ver-

verbum, *Poſſum*, ſimpliciter prolatum importat ſolum libertatem, & honeſtatem, non debitum, ex cap. De multa 28. de præbend. in fine ibi, *Poterit diſpenſari*, l. Sæpe, ff. de off. præſid. & docet Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 9. num. 127.

Tenentur ergo vrgente neceſſitate, quia hanc poteſtatem ſuperiores habent in ædificationem, & vtilitatem ſuorum ſubditorum, ergo data neceſſitate tenentur diſpenſare, ne hæc poteſtas dicatur data in deſtructionem, & damnum ſubditorum indigentium. Infertur hinc Prælatum teneri diſpenſare Sacerdotem ſuum irregularem obligatum ad quotidianam celebrationem; item eum, cui dedit literas dimiſſorias ad ordines ſuſcipiendos; item eum, quem intendit eligere ad Prælaturam.

An teneatur diſpēſare cum illegitimo ad Prælaturas, & alia Religionis Officia? Reſp. Non tenetur, quando adeſt aliorum copia, æque bene meritorum ac ipſe petens diſpenſationem, quia non vrget neceſſitas boni publici, neque vtilitas animæ petentis, cum ſine peccato poſſit remanere ſubditus; ſi vero ſuperet alios in meritis, vel non ſit alius æque dignus ſuæ patriæ, tenetur ſuperior diſpenſare, quia vrget neceſſitas publica, & etiam priuata proprij honoris, cum ſit dignior in patria præ alijs, & de iſto de iure facienda eſt electio arg. Actor. 1. ibi. *Oportet ex his viris, qui nobiſcum ſunt congregati eligere vnum, &c.* Et facit cap. Nullus, cap. Obitum, cap. Nec emeritis, diſt. 61. cap. Metropolitano diſt. 63. cap. Bonæ 2. de poſtul. Prælat. ad finem, cap. Ne pro defectu, de elect. eſt communis opinio aſſumendos eſſe de proprio Conuentu, vel Prouincia, ſi illic deſint, vt plurib. probat Sigiſm. dub. 35. de elect. vbi num. 4. ait non valere electionem de extraneo, quando in Religione adeſt ſtatutum, vel conſuetudo obſeruata non eligendi extraneos, aliter tenet electio, ſi quandoque Prælaturæ, &. dignitates extraneis fuerint collatæ, quia multa prohibentur fieri, quæ tamen facta tenent. Vide ipſum cum Doctoribus allegatis.

In mea Religione neque ſtatutum, neque conſuetudo legitime præſcripta habetur negatiua electionis paſſiuæ, aut actiuæ ad Prælaturas, & dignitates, cum paſſim eligantur extranei in Priores, & alias dignitates in ſingulis Prouincijs diuerſorum Conuentuum, immo, & Prouinciarum. Videtur tamen vſus probatus, vt non eligantur in Prouinciales niſi de gremio Prouinciæ.

Quæres 16. An Prælatus poſſit reuocare datam diſpenſationem E. g. diſpenſauit irregularem ex defectu natalium ad electionem; vel priuatum voce, &c. An poſſit auferre factam diſpenſationē?

16 Reſpond. Prælatus non poteſt reuocare datam diſpenſationem in lege ſui Superioris ſine legitima cauſa, quia ſicut diſpenſauit intuitu legitimæ cauſæ, a qua durat diſpenſatio, ita ea non ſubſiſtente amplius, ſed noua ſuperueniente reuocandi illam, poteſt Prælatus reuocare. Sine autem iuſta cauſa reuocare non poteſt inducendo de nouo obligationem, cum ab eo non pendeat obligatio; ſed à voluntate legiſlatoris. Prædicta procedunt, niſi diſpenſatio habuerit ſuum effectum, vnde Prælatus non poteſt reuocare diſpenſationem ſuper illegitimitate factam ſecuta valida electione diſpenſati, aut reſtituti ad vocem, quia diſpenſatio habuit ſuum vltimum effectum. Ad hanc autem reuocationem exiguntur eadem requiſita, quæ in ipſa diſpenſatione, quia quælibet res per quas cauſas naſcitur per eaſdem diſſoluitur cap. 1. de reg. iur. vnde Prælatus ſolus etiam in capitulo non poteſt reuocare diſpenſationem factam pro illegitimo ſine capitulo ſuo, eo quod neque ſine illo diſpenſare potuit. Diſpenſatio autem circa votum nemo reuocare poteſt, quia ſicut nemo ſuperior induxit eam obligationem, licet extinguere poſſit, ita neque reuocare ad eſſe. Vide Sanch. lib. 8. diſput. 33. Bonac. p. 10. §. 11. propoſ. 2. Portell. verſ. Diſpenſare num. 17.

Quæres 17. An quando ſuperior denegat ſubdito diſpenſationē, poſſit inferior Prælatus, non obſtante illa negatiua etiam ſibi narrata à ſubdito, diſpenſare, poſito quod alias habeat poteſtatem? Et quæſtio procedit de quouis ſuperiore, etiam Papa denegante, reſpectu inferioris Prælati, vti de Generali reſpectu Prouincialis, & de hoc reſpectu Prioris.

17 Reſpond. Poteſt, modò ſuperior non denegauerit diſpenſationem iudicādo non adeſſe iuſtam cauſam diſpenſandi. Primum ſuadetur. Tum quia ea denegatio non abſtulit poteſtatem inferiori. Tum quia illa denegatio non facit caſum indiſpenſabilem ſed denotat arbitrium ſuperioris, qui non tenetur diſpenſare. Tum quia ſubditus relicto inferiori, accedendo ad ſuperiorem non ceſſit iuri ſuo, cum in eius ſit optione accedere ad alterum. Alterum probatur, quia per illud iudicium allegata cauſæ inſufficientia, caſus effectus eſt indiſpenſabilis præciſè reſpectu cauſæ allegatæ vti iniuſtæ, & inſufficientis; ſi vero aliæ adſint cauſæ, quæ cenſeantur iuſtæ in ordine ad eum caſum, poterit inferior diſpenſare, ſicut & quando ſuperuenit iuſta cauſa, quia tunc adſunt omnia requiſita; neque enim inferior conſtringitur ad vnicam cauſam, ſi reperiantur aliæ. Sic docent Sanch. lib. 8. diſp. 14. num. 5. 6. & 7. Compend. reſol. 52. num. 10. §. An negata, Portell. verſ. Diſpenſare num. 18.

Quæres 18. Ã Superior, non obſtante cauſa remiſſa ad maiorem, vel Papam, cui ſe præſentauit indigens diſpenſatione, obtento etiam reſcripto ad ſe faciendum diſpenſare pro foro conſcientiæ, poſſit iure proprio diſpenſare?

18 Reſp. Poteſt, quia per illam remiſſionem non amiſit iuriſdictionem, quam habebat etiam reſpectu illius ſpecialis caſus; nec obſtat cap. Licet, de off. legati vbi aſſeritur, iudicem non eſſe amplius eum, qui cauſam ad Superiorem remiſit, quia hæc propoſitio locum habet pro foro contentioſo, & iuriſdictione odioſa, qualis non eſt facultas diſpenſandi; & ita docet Sanch. lib. 8. diſp. 14. num. 8. & ex eo Portell. verſ. Diſpenſare n. 21.

Quæres 19. An diſpenſatus ad maius officium cenſeatur in dubio diſpenſatus ad minora? E. g. Petrus diſpenſatus fuit ad officium Generalatus, an abſque alia diſpenſatione poſſit promoueri ad Prouincialatum, vel Definitoratum?

Digitized by Google

lando cõfeſſionem nullum Ordinis actum exercet, ſed potius eſt illius deſtructio, ergo ex hoc capite non fit irregularis. Vel ergo talis ex infamia facti, vel iuris, & hoc dicam mox. Ita nobiſcum etiam tenet Megal. lib. 7. de cenſur. cap. 2. nu. 117. ea ratione, quia non reperitur expreſſa in iure, vbi citat Speculator. Marium Soccinum, & Maiolum aſſerentes eſſe expreſſam irregularitatem in dicto cap. Omnis, ſed reuera, ne verbum quidem ibi reperitur de hac re, vt conſtat perpendenti verba a nobis allata in reſponſione ad quæſtionem, & docet citatus Megalius.

Infamis non eſt, quia hæc pœna in iure non reperitur cap. Omnes 2. cap. Infames 17. 6. quæſt. 1. Quod ſi dicas, id exprimi in cap. Sacerdos, diſt. 6. de Pœnit. ibi ignominioſus, nam is terminus componitur ex, in, & nomine, hoc eſt ſine bono nomine, ac proinde infamis, reſpondeo non attẽdi pœnam ibi ſtatutam, ſed poſteriorem cap. Omnis, vt ibi dicit gloſa fin. & faciunt dicta quęſt. 5. §. Prima, in fine.

31 Caſus Inquiſitionis non eſt, quia caſus pertinentes ad Sãctum Officium habẽt pro obiecto immediato crimen hæreſis, aut ſuſpicionem eius, aut aliqua ratione aliud delictum ei acceſſorium, vt colligitur ex cap. Accuſatus, de hæret. Nau. conſil. 1. de hæret. num. 1. & ſeq. ſolum ergo hæreticus, vel de hæreſi ſuſpectus ſubijcitur Sanctæ Inquiſitioni; Sed in caſu noſtro Confeſſarius ſine dubio non eſt hæreticus, neque de hæreſi ſuſpectus, cum non peccauerit contra virtutem fidei Theologicæ, ſed commiſerit ſacrilegium reuelãdo peccatum confeſſum in Sacramento pœnitentiæ. Et id videtur tenere ibi Nau. in fine.

Quæres 13. An Confeſſarius non obligans pœnitẽtem ad reſtitutionem, teneatur ipſe reſtituere.

32 Reſpondeo, Non tenetur, licèt culpabiliter omiſerit monitionem, quia officium eius quo ad iuſtitiam eſt ſolum in ordine ad ſpiritualia, vnde errans in hac functione committit ſacrilegium contra virtutem Religionis magis, quàm contra iuſtitiã. Ita docent Filliuc. tom. 1. tract. 7. cap. 12. quæſt. 7. num. 274. Bonac. de reſtit. diſp. 1. quæſt. 2. pũct. 11. num. 13. quos, & alios citat Diana part. 1. tract. 2. Miſcell. reſol. 1. contra Nugnum, Zanardum, Gabrielem, Siluestrum, & alios. Quod ſi Confeſſarius ſit in cauſa, vt non reſtituat; quod accidere poteſt dupliciter, primo negatiuè, non admonendo eum, quem putat non reſtituturum, niſi moneatur; ſecũdo poſitiuè, dicendo illum non teneri reſtituere, ſi hoc ſecundum faciat ex negligentia, aut malitia, tenetur reſtituere pro pœnitente, vt docet Suar. tom. 3. diſput. 31. ſect. 6. ex eodem Diana, & Fabro de Pœnit. diſput. 33. num. 22. vbi ex ipſo Suar. dicit teneri reſtituere ſolum, quando eſt cauſa poſitiua, & non negatiua, & ratio eſt, quod cauſa negatiua ſolum tenetur, quando ei ex officio incumbit, modo confeſſarius non tenetur ex officio iuſtitiæ, ergo, Idem dic, confeſſarium obligari ad reſtitutionem, quando obligat pœnitentem ad id, ad quod reuera non tenetur, ex ſupradictis Doctorib.

33 Quæres 14. An Confeſſarius ſolicitans pœnitentem maſculum, vel feminam incurrat aliquas pœnas.

Reſpondeo, De facto nullam cenſuram, aut aliã pœnam incurrit, ſed ſubijciuntur Iudicibus Officij Sanctę Inquiſitionis à diuerſis Sũmis Pontificibus puniendis, nouiſſime a Greg. XV. conſtit. *Vniuerſi Dominici*, quam explicant plerique Moderni Doctores, quos poſtremo citat Hieronymus Trimarchus Genuenſis ex Minimis in ſuo tractatu de hac re.

34 Quæres 15. An Confeſſarius, qui anno tranſato ſuę approbationis conceſſæ ab Epiſcopo, non procurauit, vt facultas audiendi confeſſiones, confirmaretur de more, proſequendo hoc munus peccet mortaliter, nullas facit abſolutiones, & aliquam incurrat pœnam?

Reſpondeo, Si inaduertenter proſequatur munus excuſatur à peccato, ex communi regula de inaduertentia, peccatum ſiquidem non eſt, niſi voluntarium, quo actu caret agens inaduertenter. Igitur peccat mortaliter exercendo hoc munus, quando aduertit iam expreſsè ſuam approbationem, nullas tamen de iure pœnas incurrit, quia nullo iure exprimuntur, probaui hic quæſt. 4. Videat tamẽ vnuſquiſque quid ſtatuerint Superiores contra huiuſmodi negligentes proſequi audentes huiuſmodi ſpirituale officium. In meo ordine nulla adhuc ſtatuta fuit pœna. Confeſſiones à Chriſti fidelibus emiſſæ coram huiuſmodi Confeſſario, quem putabant adhuc habere facultatem, validæ ſunt, Eccleſia ſupplente iuriſdictionem fauore animarum, quia error communis, & titulus coloratus dãt iuriſdictionem non habenti, l. Barbarius, ff. de off. Prætoris, etſi enim ceſſarit approbatio, adhuc tamen remanẽt eius reliquię virtute examinis, in quo fundatur approbatio, & quia error communis ortum habuit à iuſto titulo ab initio, Ita tenet Henriq. lib. 6. de pœnit. cap. 6. num. 3. quem pro ſe citat Sanch. lib. 3. diſp. 22. num. 58.

Quæres 16. An Superior regularis poſſit priuare ſuum ſubditum legitimè admiſſum ab Epiſcopo, ſubſiſtente legitima cauſa, itaut inualidæ ſint abſolutiones deinceps dandæ, & ad quem Superiorem ſpectet huiuſmodi priuatio.

35 Reſpondeo, Prouinciales, ſeu Generalis legitima ſubſiſtente cauſa, poſſunt priuare ſuos confeſſarios ab hoc munere, ita quod ſubſequutæ abſolutiones ſint nullæ. Prima pars probatur in omnib. caſibus, in quibus poſſunt Epiſcopi, de quibus concluſ. 36. quæſt. 29. & 30. ex eo enim quod ab Epiſcopis fuerunt approbati, non dicuntur exempti, ita quod ſi deliquerint in eo exercendo munere, non ſubijciantur correctioni ſuorum Superiorum, cum adhuc in hoc, ſicut in alijs ſubiecti ſint eorum iuriſdictioni, & caſtigationi. Ita docent quamplures Doctores apud Boſſium ſect. 3. de Iubil. caſu 2. num. 181. Secundam partem tuentur omnes ab eo citati, & probatur, quia per priuationem huiuſmodi illis aufertur poteſtas iuriſdictionis, ſine qua nullæ datæ ſunt abſolutiones à Sacerdote priuato facultate audiendi confeſſiones.

Non ſufficit autem ſimplex prohibitio, aliæ Confeſſiones ab eo auditæ, licet prohibitus Confeſſarius peccet mortaliter tenent, & validæ ſunt, vt docent Adrian. approbatus à Sanch. lib. 3. diſp. 32. num. 2. §. Tandem. & à Portello part. 1. caſu 9. num. 8.

Digitized by Google

num. 8. quia ſimplex prohibitio reſpicit tantum illicitam actionem, non vero vitiat actum. Quare præterea requiritur priuatio formalis, per quam auferat iuriſdictionem, vt inde ſubſequutæ abſolutiones nullæ ſint.

RESOLVTIO X.
De diſpenſationibus in communi pro Regularibus.

SVMMARIVM.

Diſpenſatio quid ſit, quæ cauſæ ad eius valorem.

Inferior diſpenſat in quatuor cauſis.

1 *Prælati regulares habent facultatem diſpenſandi cum ſuis ſubditis.*
Priuilegia referuntur.
2 *Quæ adhuc vigent.*
3 *Superiores omnes poſſunt diſpenſare.*
4 *Priuilegia diſpenſandi latè explicanda.*
5 *Quinam veniant ſub nomine Fratrum diſpenſandorum.*
6 *Prælati diſpenſant in omnibus, in quibus Epiſcopi.*
7 *Guardianus olim Laicus poterat diſpenſare.*
8 *Inferior non diſpenſat in lege Superioris.*
9 *Diſpenſat Prælatus etiam extra ſuum Conuentum.*
10 *Etiam extra forum pœnitentiale.*
11 *Abſentem diſpenſare poſſunt.*
12 *De facto valent diſpenſare.*
13 *Secum diſpenſat in omnibus, in quibus poteſt diſpenſare ſuum ſubditum.*
14 *Tenet diſpenſatio in inuitum, & ignorantem.*
15 *Debita quandoque eſt diſpenſatio.*
16 *Reuocanda non eſt diſpenſatio data.*
17 *Negatam à maiore indulget inferior.*
18 *Remiſſam adhuc inferior perficere poteſt.*
19 *Ad maius diſpenſatus non cenſetur ad minus.*
20 *In ſeculo facta non prodeſt in Religione.*
21 *Diſpenſandi ius non deſinit per primum actum.*
22 *Diſpenſare poſſunt pro vtroque foro.*
23 *Inferior non poteſt diſpenſare in genere.*
24 *Prælati diſpenſant in pœnis iuris non reſeruatis.*
25 *Facultas diſpenſandi eſt delegabilis.*
26 *Prælatus non diſpenſat cum extraneo.*
27 *Diſpenſari quis ſimul, & eligi poteſt.*

DIſpenſatio eſt actus iuriſdictionis, quo quis eximitur ab obligatione legis perfectè illum obligantis. Dixi, *Actus iuriſdictionis*, quia ſolus Legiſlator, vel eius ſuperior, aut ſucceſſor iure ordinario in lege ſua, vel ſui inferioris, aut ſui æqualis prædeceſſoris poteſt diſpenſare; iure verò delegato quilibet alius à prædictis delegatus iure commiſſionis, aut priuilegij; itaque neceſſe eſt, vt diſpenſans habeat iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, aliter nulla eſt diſpenſatio, quia omnis actus quo ad ſuum valorem pendet non ſolum à voluntate, ſed etiam à poteſtate agentis, ex cap. cum ſuper 23. de offic. deleg. Dixi 2. *Ab obligatione Legis*, quia qui non tenetur ad eam, vel illam ſeruare non poteſt in aliquo caſu neceſſitatis, aut impedimenti, non eget diſpenſatione, ſed potius declaratione, legem in eo caſu non obligare; & quando neceſſitas, vel impedimentum eſt certum, & clarum ſubditus ſe ſolo de facto poteſt agere contra legem, iudicando, ſe nõ obligari in eo caſu, e.g. ęgrotans grauiter nõ tenetur ieiunare; detẽtus carcere nõ tenetur ad præceptum audiendi miſſam, &c. In dubio autem recurrendum eſt, vel ad legiſlatorem pro diſpenſatione, ſi poteſt haberi tempore oportuno; vel ſi non poteſt haberi, & immineat caſus, adhiberi poteſt Doctor, & vir prudens, qui iudicet, an lex eum obliget in tali caſu. Legis autem nomine venire poteſt non ſolum lex humana, in qua proprius Legiſlator ſine dubio diſpenſare poteſt, vt eſt communis opinio; Sed etiam lex naturalis Diuina in materia votorum, & iuramentorum, vt de cõmuni teſtatur Sanch. lib. 4. cap. 37. num. 3. ex vniuerſali vſu, & antiquiſſimo Eccleſiæ, cui hanc poteſtatẽ contulit Chriſtus, Matth. 16. illis verbis, *Quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis*. Hæc verba cum ſint indefinita, ac proinde intelligibilia reſpectu cuiuſcumque obligationis, comprehendunt quamcumque relaxationem, & exemptionem; neque enim inconuenit, vt ab Eccleſia Dei abſit huiuſmodi remedium tam neceſſarium Chriſti fidelibus. Et hæc diſpenſatio in lege Dei non eſt interpretatio, & declaratio, quod voti obligatio ceſſet, ſed propriè eſt eximere, & tollere obligationem Legis, cui diſpenſatus ſubijciebatur; quod Sanch. num. 5. pluribus probat, adducendo expreſſum textum in cap. 4. de iureiur. vbi diſpenſatio diſtinguitur ab interpretatione. Nomine inſuper Legis humanæ, non tantum venit lex obligans ſub culpa, ſiue ſit vniuerſalis, & Papalis, ſed etiam Conciliaris, Synodalis, Regularis, cuiuſmodi ſunt conſtitutiones, & ſtatuta particularium Religionum, & ſimilium; Sed etiam ſub pœna tantum, cuiuſmodi ſunt conſtitutiones diuerſarum Religionum, quæ tantum obligant ſub pęna tranſgreſſores, qui nullo modo peccant, ex vi obligationis Statuti, licèt requiſitus tranſgreſſor, tunc ſub culpa teneatur ſubire pœnam. Huius generis ſunt ſingula Statuta in Regula nostri Ordinis regiſtrata, & cœteræ ordinationes factæ a Superioribus, quæ ad pœnam tantum obligant, vt videre eſt in Regulis Nicolai IV. & Leonis X. cap. fin. & Regula Statutorum noſtrorum in Proęmio. Data in his diſpenſatio excuſat tranſgreſſorem a pœna, quam de iure ſuperior illi imponere non poteſt. Dixi demum, (Perfectè) quia quando lex imperfectè obligat, tolli poteſt obligatio non ſolum diſpenſatione, ſed etiam alia via, nempè irritatione, quo medio tolluntur vota Religioſorum, Filiorum, & Vxorum à ſuis Superioribus, quia obligatio huiuſmodi in his perſonis ſubiectis dependet a voluntate eorum, quibus ſubijciuntur.

Valor diſpenſationis requirit quatuor cauſas, duas ex parte diſpenſantis, & alias duas ex parte diſpenſandi. Ex parte illius voluntas, & poteſtas, nam ſine his nullus voluntatis actus ſubſiſtere poteſt, ex cap. Cum ſuper 23. de offic. deleg. Voluntas igitur eſt neceſſaria in diſpenſante, nam cum

actus

Digitized by Google

actus agentium non operentur vltra eorum intentionem, l. Non omnes, ff. ſi cert. pet. Si quis fictè diſpenſet, non tenet conceſſa exterius diſpenſatio, quamuis vires incipiat habere; ſi à diſpenſante ratificetur; & cum de actibus externis agatur, manifeſtanda eſt voluntas diſpenſantis perſonæ, cum qua diſpenſatur, vt ſciat legi non eſſe ſubiectã pro tali, vel tali caſu. Poteſtas autem quæ iuriſdictionis dicitur, non eſt actus ordinis, ſed præſtari poteſt à nondum ordinato, modò ſecularis ſit ſaltem prima tonſura ordinatus, vel ſit perſona Religioſa profeſſa, loquendo de ſpirituali poteſtate in Eccleſia, vnde alias in Religione Franciſcana Conuerſi erant Guardiani, & poterant diſpenſare in obſeruantijs regularibus, & in votis, vt colligo ex Sanch. libr. 4. cap. 37. num. 20. dum ait ſufficere ſi quis ſit perſona Eccleſiaſtica. Hæc autem poteſtas cum propriè ſit iuriſdictionis, nihil efficere poteſt in excommunicato vitando, vel publico Clerici percuſſore, qui inualidè, ſine dubio diſpenſat, cum careat hac poteſtate.

Ex parte diſpenſandi ſunt ſubiectio, & iuſta cauſa, neceſſe igitur eſt, vt perſona diſpenſatione indigens incipiat habitare cum animo perſeuerandi maiori parte anni, is enim ad hũc effectum dicitur ſubditus Superiori diſpenſaturo, vt alijs citatis docet Sanch. lib. 4. diſp. 37. num. 17. 28. Iuſta cauſa eſt illa, qua Legiſlator, vel diſpenſator rationabiliter mouetur ad diſpenſandum, & ad tria capita reducuntur ad neceſſitatem, vtilitatem, & pietatem ſiue publicam, ſiue priuatam. Defectu iuſtæ cauſæ diſpenſatio data ab inferiore in legem Superioris eſt nulla; data vero à proprio Legiſlatore, vel eius Superiore, vel Succeſſore, tenet, licet peccet ſaltem venialiter.

Inferior autem diſpenſare poteſt in lege Superioris in quatuor caſibus, I. Quando ad hoc habet licentiam, aut priuilegium. II. In re parui momenti, III. In his, quæ ſæpe accidunt, vt in Ieiunijs, Feſtis, &c. IV. Quando superuenit aliqua grauis neceſſitas, ita quod Superior adiri non poteſt, vnde Epiſcopus quandoque diſpenſat in impedimentis matrimonij, grauiſſima vrgente neceſſitate.

Quæres autem, I. An, & quo iure Prælati Regulares poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis?

3 Reſpondeo, Poſſunt, non ſolum iure proprio, & ordinario, ſed etiam iure priuilegij diſpenſare cum ſuis ſubditis, & Religioſis.

Prima pars, quod poſſint, probatur, Tum iure cap. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Monach. ibi. *Quamquam ex indulgentia poſſit Abbas*, & propè finem dicit, *Nec æſtimet Abbas, quod ſuper habenda proprietate poſſit cum aliquo Monacho diſpenſare*, ergo ſuper alijs poteſt Prælatus diſpenſare, quia vno negato aliud cenſetur conceſſum, cap. Qualis hinc 4. diſt. 25. & ibi gloſ. ver. Negatur. Cap. Ex eo, quod, 2. 15. quæſt. 3. iuncta gloſ. ver. Colligitur, cap. Nonne de præſumpt. Loquendo de diſpenſatione irregularitatis, cap. 1. & 2. de eo, qui ordinem furt. cap. Cum illorum 32. in fine de ſent. excom. ergo poſſunt diſpenſare. Tũ ratione, quia aliter poteſtas huiuſmodi Prælatorũ non eſſet perfecta in ordine ad indigentiam ſuorum ſubditorum, quod eſt irrationabile, quia Prælatus cum habeat curam animæ & corporis ſui ſubditi, non debet carere remedijs neceſſarijs ad eius ſalutem. Ita docent omnes in materia diſpenſationis, Rodr. quæſt. 26. Sylu. ver. eod. num. 20. Mirand. tom. 2. quæſt. 30. præſertim art. 11. Nau. cap. 12. num. 75. §. Tertio, Compend. reſolut. 52.

Secunda pars, quod poteſtas diſpẽſandi in Prælatis regularibus ſit ordinaria, & ex officio, probatur, Tum quia hæc illis incumbit ex vi ſuæ Prælaturæ, ergo eſt ordinaria, Tum quia illis incumbit ex Lege, & hæc eſt ordinaria, Innoc. in cap. 1. de off. Archid. Megal. part. 3. de cenſ. lib. 3. cap. 10. num. 63. §. Similiter. Et ita docent Azor. libr. 7. cap. 29. quæſt. 7. Sanch. lib. 8. diſput. 3. num. 9. & lib. 4. cap. 39. num. 3. loquendo de votis.

Tertia pars, quod iure priuilegij poſſint diſpenſare non ſolum in non reſeruatis, quod facere poſſunt iure Ordinario, ſicut in ſua lege, verùm etiam iure priuilegij, probatur adducendo priuilegia ad hoc diuerſorum Pontificum.

Primum ſit Bonifacij IX. apud Confect. pag. 26. conſtit. *Sacræ Religionis*, pro Dominicanis, illis verbis. *Quodque Magiſter, & Priores prædicti, aut eorum Vicarij, eorum ſubditos Fratres, vel Sorores, qui forſan in quoſcumque Fratres dicti Ordinis excommunicationis, aut alias ſententias, ſiue pœnas, ſiue ſcriptis, aut alias minus ritè promulgarint, vel manus violentas in confratres, vel alios quoſcumque Clericos, etiam vſque ad ſanguinis effuſionem, & enormem læſionem iniecerint, &c.* & infra; *Cum eis ſuper irregularitate, ſi quam huiuſmodi ſententijs ligati, celebrando diuina, vel ſe immittendo in illis, contraxerint, diſpenſare, eoſque quò ad hoc in ſtatum priſtinum reſtituere*. Papa illis indulget, vt poſſint diſpenſare in irregularitate cõtracta ob exercitium ordinum in excõmunicatione, vel ob Clerici percuſſionem, vel per aliam cenſuram à dictis Prælatis promulgatam.

Secundum ſit Gregor. XI. inſertum in Mari magno Sixti IV. pro Prædicatoribus, illis verbis: *Magiſter quoque, & ſinguli Priores, Prouinciales, & Conuentuales, ac vices eorum gerentes in Prouincijs, & Conuentibus, ac locis ſibi commiſſis pro dictis Fratribus conſtitutis ibidem, nec non & Fratribus alijs eiuſdem Ordinis interdum ad eos declinantibus vndecumque absolutione, & diſpenſatione indigentibus, ſiue priuſquam intrauerint Ordinem, ſiue poſt, in caſibus autem, in quibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurrerint ſententias à iure, vel à Iudice generaliter promulgatas, & huiuſmodi ſententijs innodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto diuina Officia celebrantes, vel ſuſcipientes Ordines ſic ligati, notam irregularitatis incurrerint, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeo grauis fuerit, & enormis exceſſus, quòd ſint ad eamdem Sedem meritò deſtinandi. Fratres etiam veſtri, quos pro tempore vos Magiſter & Priores tam Prouinciales, quàm Conuentuales, nec non & vices noſtras gerentes in proprios habueritis Confeſſarios abſolutionis, & diſpenſationis beneficium vobis, cum expedierit, valeant impartiri. Ad hæc volentibus veſtro aggregari Collegio, qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationis ſententijs à iure, vel à*

Iudi-

Iudice promulgatis, generaliter ſunt ligati, abſolutionis beneficium, obſeruata forma Canonica impartiri, ipſoſque in Fratres recipere, ac eos, qui poſt aſſumptum habitum habitum, vel profeſſionem emiſſam recoluerint ſe talibus in ſeculo fuiſſe ſententijs innodatos, ſecundùm formam ipſam, vos Magiſtri, & ſinguli Priores Prouinciales, & Conuentuales, ac vices eorum gerentes valeatis abſoluere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi forſan talibus innodati ſententijs, vel in locis interdicto ſuppoſitis Diuina præſumpſerint Officia celebrare, vel Ordines ſuſceperint, ita tamen, quòd ſi aliqui ex huiuſmodi eiſdem ſententijs propter debitum ſint adſtricti ſatisfaciant, vt teneantur. Hæc omnia Sixtus IV. inſerendo in ſuo Mari magno pro Dominicanis apud Confect. pagin. 94. confirmauit, vt ibidem videre eſt pag. 63. & quia dubitabatur, propter quoſnam exceſſus conſulenda eſſet Sedes Apoſtolica, declarauit hoc, ſubdendo hæc verba; *Vt abſoluentium, & abſoluendorum, diſpenſantium, & diſpenſandorum pro tēpore puritati conſcientiæ conſulamus, declaramus hæreticos relapſos, Schiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad Infideles prohibitas detuliſſent, duntaxat eſſe ad Sedem Apoſtolicam meritò deſtinandos. Reliquis verò omnibus, etiam ſimoniæ qualitercumque irretitis, poſſe per illos, quibus mihi conceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis gratiam, iuxta caſuum indulgentiam impartiri. Et vt dicti Ordinis profeſſoribus omnis vagandi occaſio tollatur, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, Magiſtro, & Prioribus Prouincialibus, & Conuentualibus, ac eorum Vicarijs defectum natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito coitu prouenientem patientibus, nec non cum his, qui ex quauis cauſa præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum irregulares forent, diſpenſandi cum dictis Ordinis Prædicatorum profeſſoribus, poſtquam ipſum Ordinem profeſſi fuerint, vt defectu, & irregularitate huiuſmodi non obſtantibus, irregulares ipſi ad quoſcumque etiam ſacros Ordines promoueri, & in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, & tam ipſi irregulares, quàm defectum natalium patientes prædicti ad quacumque adminiſtrationes, & officia eligi, recipi, & aſſumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant motu, & ſcientia, ac authoritate prædictis concedimus per præſentes.*

Tertium eſt Fratrum Minimorum conceſſum ab Archiepiſcopo Coſentino dicto Pirrho, confirmatum à Sixto IV. Conſtitut. *Sedes Apoſtolica*, apud Confect. pag. 87. illis verbis: *Confeſſiones audiendi, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacumque irregularitate, eidem Archiepiſcopo tam à iure, quàm ab eo reſeruatis, & præmiſſis, toties, quoties opus foret, & eſſet, abſoluendi, & diſpenſandi, ac vota quacumque permutandi, & relaxandi.* Hæc conceſſio eſt æquè pro pœnitentibus Fratribus, & ſecularibus, vt colligitur ex Conſtitut. *Dudum ad ſacrum Ordinem*, Iulij II. apud Confect. pag. 118. §. Nec non confeſſiones.

Quartum eſt Dominicanorum, conceſſum à Pio V. Conſtitut. *Romani Pontificis*, 132. in nouo Bullario, & apud Confect. pagin. 228. illis verbis: *Et inſuper, quia Sacrum Oecumenicum Generale Tridentinum Concilium conceſſit Epiſcopis, vt abſoluere poſſint in foro animæ, ſeu conſcientiæ ab omnibus peccatis, & diſpenſare in irregularitatibus, prout ſeſſ. 24. cap 6 habetur, ne Prior Conuentualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Prouincia, quàm extra eam vbilibet, in hac parte deterioris conditionis, quàm Clerici, aut Seculares non exiſtant, eiſdem Priori Conuentuali, & Superioribus Prælatis, vt ipſi per ſe ipſos idem omnino poſſint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis ſibi ſubditos, quod poſſunt Epiſcopi in Clericos, & laicos ſibi ſubiectos, tam quò ad abſoluendi, & diſpenſandi huiuſmodi, quàm alias quaſcumque facultates eadem authoritate, & tenore etiam perpetuò concedimus, & indulgemus, ac declaramus.* Hoc expoſui reſolution. 2. quæſt. 9.

Hæc quatuor ſufficiant, qui alia plura deſiderat, legat Compilatores Priuilegiorum, vti Sorbum, Rodriq. Portellum, illius Compend. & Peregrinum Theatinum iuxta Neapolitanam impreſſionem de anno 1633. vbi breuiter dicta, & alia refert. Sed difficultas præcipua in prædictis priuilegijs eſt, An nunc adhuc vigeant, & nō ſint ſublata, Quare.

Quæres 2. An dicta Priuilegia diſpenſandi ita vniuerſaliter ſaltem ex parte nunc ſint ſublata?

2 Reſpond. Nequaquam fuiſſe ſublata, at ſi quandoque caſſata fuerunt aliqua ex dictis, poſtea per ſuperuenientem alterius Pontificis confirmationem inceperunt reuiuiſcere, & habent vim vſque adhuc, ſtante ampliſſima conceſſione de nouo facta omnium priuilegiorum ex certa ſciētia, & plenitudine poteſtatis à Gregor. XV. ad inſtantiam Theatinorum, de qua ſatis dixi reſolut. 3. quæſt. 11 §. Sed quæres.

Quæres 3. An facultas diſpenſandi indifferenter competat omnibus Prælatis non ſolùm maioribus, vt ſunt Generalis, Prouincialis, ſed etiam Superioribus Localibus, & eorum Vicarijs?

3 Reſpond. Certum eſt, hanc poteſtatem habere præfatos omnes expreſſos in quæſito, cùm in terminis dicatur in allatis mox priuilegijs. Quæ intellige, niſi à maioribus inferiores prohibeantur expreſſè; vel agatur de re grauiori, vt de irregularitatibus, & alijs deductis ad forum contentioſum, ſeu notorijs, quia huiuſmodi videntur ſpectare ad maiorem Superiorem, vel Prouinciales, quia grauiores cauſæ referuntur ad maiores. Vide quæ dixi reſolut. 3. quæſt. 5. de facultate abſoluendi, & applica his. Vndè Locales Prælati, & eorum Vicarij illis abſentibus poterunt diſpenſare ſuos ſubditos in votis, & abſtinentijs Regularibus, ab alijs verò abſtinere, niſi vrgeat neceſſitas, vt dixi initio huius reſolutionis §. Inferior, poſſe hunc quandoque diſpenſare in lege Superioris.

Quæres 4. An latè explicanda ſint huiuſmodi priuilegia diſpenſandi?

4 Reſpond. Latè ſunt explicanda. Probatur, Tum quia ſumma eſt ratio, quæ pro Religione ſtat, l. ſunt perſonæ, in fine ff. de Relig. & ſumpt. fun. Tum quia Regularium priuilegia æquiparantur legi, ac perinde habentur, ac ſi eſſent inſerta in

corpore

Digitized by Google

corpore iuris, quod latè explicatur, Oldrad. conſ. 300. num. 4. §. Conſiderandum, Henr. lib. 7. cap. 22. num. 3. Fuſcher. lib. 2. de viſitat. cap. 16. num. 5. & ex illis Sigiſm. dub. 120. de elect. num. 13. Tum quia poteſtas ordinaria latè explicatur, vt docet Couar. 4. Decretal. part. 2. cap. 8. §. 8. num. 9. ex cap. Per venerabilem, Qui filij ſint legitim. Sed huiuſmodi priuilegia continent poteſtatem ordinariam, cum ſint perpetua Bartol. in l. Ambitioſo ff. de decr. ab Ordin. fact. nu. 34. Silu. verſ. Delegatus, quæſt. 4. diſt. 1. quos & alios plures citat Sanch. lib. 2. diſput. 40. num. 14. Sigiſm. cit. dub. 121. num. 2. Tum quia priuilegia conceduntur Regularibus in ipſorum fauorem, & gratiam licèt exercenda fauore aliorum, Rodr. quæſt. 61. artic. 25. Sanch. lib. 4. cap. 54. num. 12. ad finem, & ex eis Boſſius ſect. 2. de Iubilæo caſu 34. num. 5. Demum probat Sanch. lib. 8. diſp. 2. initio, quia cum poteſtas diſpenſandi conceditur, nulli fit præiudicium, niſi ipſi concedenti, qui ſuam poteſtatem communicat, neque etiam ex parte eius cui conceditur, requiritur odium, maximè in caſu noſtro, in quo religionis Prælatis nominibus non expreſſis conceditur in honorem eius, & ob merita, & in præmium laborum, quos paſſi ſunt Religioſi pro Eccleſia Dei, Peyrin. tom. 3. de priuil. cap. 4. num. 24. & Subdit Sanch. quod dum Papa cōcedit huiuſmodi priuilegia diſpenſandi non habet pro principali intento vulnerare ius commune, quod ſolum in conſequentiam venit, ſed fauorem, & beneficium, quibus intendit afficere eos, & in caſu noſtro Religionem, cui conceduntur; igitur cum hic principaliter intendatur fauor, & nullum odium, niſi ſecundariò, concluditur priuilegia huiuſmodi diſpenſandi latè eſſe explicanda, niſi præiudicent tertio, quia tunc reſtringitur facultas. Ita fusè Sanch. libr. 8. diſp. 2. de omni facultate diſpenſandi, & cum eo in terminis noſtris, Portell. ver. Diſpenſatio, num. 23. 24. & num. 14. in Addit. in quibus locis notat cum Sanch. cit. diſp. 1. Ipſammet diſpenſationem ſtrictè eſſe explicandam, vnde ſi dubitetur an diſpenſatio iam facta extendatur ad alium caſum, non eſt extendenda propter eam rationem, quia ſtrictè explicatur diſpenſatio iam facta; ſicut & quando Religioſus habet facultatem diſpenſandi cum aliquibus determinatis perſonis, vt in Iubilæis, Bullis Cruciatæ, & ſimilibus, in quibus fauor, & gratia non fit intuitu Religioſi, ſed pœnitentis præcipuè indigentis, vt docet idem Sanch. li. 8. diſp. 2. n. 6. & 7.

Quæres 5. Quænam perſonæ veniant ſub nomine Fratrum, cum quibus Superiores diſpenſare poſſunt?

5 Reſpon. Nomine Fratrum primò veniunt profeſſi tantum in materia irregularitatis, nam diſpenſatio circa hæc confertur, vel in ordine ad ordines, vel prælaturas, aut dignitates, quæ in Religione conferuntur ſolis profeſſis. Quod ſi Nouitius ſit initiatus ordine aliquo, & inciderit in aliquam irregularitatem, propter quam non poſſit miniſtrare in ſuſcepto ordine poterit diſpenſari in ea irregularitate contracta ſiue ante, ſiue poſt ingreſſum in Religionem, etiam ante profeſſionem, vt conſtat ex priuilegio Greg. XI. Confirmato à Sixto IV. in ſuo Marimagno, ſupra ſub quæſt. 1. §. Secundum; & ratio eſt, quia Nouitij veniunt ſub nomine Fratrum, & eorum priuilegijs gaudent, vt docent ferè omnes cum Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 16. num. 17. Sanch. lib. 4. cap. 39. num. 13. & lib. 6. cap. 10. in fine, Riccius, tom. 4. praxis reſol. 240. num. 2. & alij cum Diana reſol. 73. de Regular. Quare ſecundo veniunt ipſi Nouitij in diſpenſatione votorum. Veniunt tertiò famuli, & Tertiarij collegialiter viuentes cum profeſſis, cum quibus poſſunt diſpenſare in votis, quia gaudent priuilegijs profeſſorum, vt probaui reſol. 3. quæſt. 4. §. Quarto. Si Superior iure ordinario, & ex officio præciſè diſpenſare intendat, eius facultas extendit ſe tãtum ad ſuos ſubditos ſub eius obedientia de familia manentes, cum reſpectu illorum dumtaxat de iure ſuũ officium exercere habeat; ſi verò intendat diſpenſare virtute priuilegij Greg. XI. & Sixti IV. ſupra relati quæſt. 1. §. Secundum, in eo caſu priuilegium extendere poteſt etiam ad aduenas ad ipſum declinantes, vt apertè colligitur ex dicto priuilegio; puto tamen hæc procedere in foro conſcientiæ re exiſtente occulta, perturbatur enim ordo, ſi vnicuique non ſeruatur propria iuriſdictio, cap. Peruenit 36. 11. q. 1.

Quæres 6. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt diſpenſare Epiſcopi ſuos Clericos.

6 Reſpond. Poſſunt, Tum quia Prælati ſaltem maiores habēt poteſtatem iuriſdictionis Epiſcopalis, gloſ. verſ. Proprij, Clem. 1. de reb. Eccl. non alien. Corduba verſ. Abſolutio ord. quoad Fratres Rodr. in ſum. part. 1. cap. 29. & dixi reſol. 2. q. 9. ergo poſſunt diſpenſare poſſunt in omnibus, in quibus Epiſcopi. Tum quia à Pio V. ſupra hic quæſt. 1. §. Quartum in abſolutione, & diſpenſatione æquiparantur Epiſcopis. Ita in terminis Portel. verſ. Prælatus num. 36. Faciunt quæ dixi cit. quæſt 9. vbi explicatur priuilegium Pij V.

Quæres 7. An Guardianus, qui olim conſueuerat eſſe laicus, ſeu conuerſus, potuerit diſpenſare cum ſuis ſubditis?

7. Reſpond. Potuit propriè diſpenſare in obſeruantijs Regularibus, & votis; probatur; Tum quia eſt perſona Eccleſiaſtica, Compend. reſol. 86. num. 3. ergo erat capax iuriſdictionis requiſitæ ad diſpenſandum. Tum quia ad diſpenſandum in his non eſt neceſſarium eſſe aliquo ordine initiatum, quia diſpenſatio non eſt actus ordinis, ſed iuriſdictionis ſpiritualis, vt alijs citatis docet Sanc. li. 4. c. 37. n. 16. ergo exerceri pōt à non habente aliquem ordinem. Tum quia eſt potius actus ſuperioritatis, quam alterius facultatis; ſed Guardianus laicus habet ſuperioritatē, hoc ipſo, quod eſt Guardianus; nam olim iſti admittebant Confeſſarios, & ſibi caſus reſeruabant, vt docet Rodr. q. 15. ar. 2. Non tamen poſſunt diſpenſare in materia irregularitatis, quia cū carent ordinib. conſentaneum eſt, vt cum illorum ſint incapaces, nequeant alios reſtituere capaces, & habiles.

Quæres 8. An inferior poſſit diſpenſare in lege Superioris? e.g. An Prior in conſtitutionibus, ſeu

Ordinibus factis à Prouinciali, & is in ſtatutis Generalis, & hi omnes in legibus Papalibus? Quæſtio procedit, quando legiſlator expreſſe non prohibuit diſpenſationem.

8 Reſp. Regulariter nõ poteſt, vt apertè colligitur ex c. Inferior 4. diſt. 21. cap. Cum inferior 16. de Maior. l. formam C. de off. praef. praet. Clem. Ne Romani, de elect. Nauar. tom. 3. de lege pen. num. 31. Guttier. lib. 1. quæſt. Canon. cap. 5. num. 10. Suar. Pontius, Salas, Barboſa, ex quibus Diana reſol. 82. §. verum Miſcell. 6. part. 3. Bonac. q. 2. p. 1. de diſpenſ. num. 17. §. Secunda, vbi alios citat Compend. reſol. 52. contra Mirand. tom. 2. q. 30. art. 10. & multos alios apud Bonac. & Dianam, ducti ex illa communi propoſitione, quod Epiſcopus in ſua Diœceſi poteſt, quicquid Papa in tota Eccleſia, quæ cũ ſit ſimpliciter falſa, ideo nullam vim habet inferẽdi opinionẽ aduerſariorum; quibus neque ſuffragatur c. Nuper de ſent. excom. quia ibi ſermo eſt de abſolutione, à qua ad diſpenſationem non tenet argumentũ, ex ijs, quæ habet Sigiſm. de elect. dub. 97. a nu. 1 ad 8. & in terminis noſtris dub. 98. nu. 6. An autem poſſint diſpenſare in pœnis legis? dicam infra q. 24.

Dixi, *Regulariter*, quia in aliquibus caſibus diſpenſare poteſt inferior in lege Superioris, vt docui initio huius reſolut. §. Inferior. Ita docent multi cum Bonac. loco citato, Sigiſm. cit. dub. 98. n. 7. alijs citatis, Sanch. lib. 2. diſp. 40. n. 3. & lib. 8. diſp. 5. Nau. conſ. 4. de celebr. Miſſ. Graff. par. 1. lib. 1. cap. 31. num. 14. Et licèt non loquantur in terminis noſtris, loquuntur tamẽ vniuerſaliter de quouis inferiore reſpectu ſuorum Superiorũ, ac proinde etiam de Prælatis Regularibus.

Quæres 9. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis etiam extra proprium locum, & Conuentum?

9 Reſpond. Poſſunt, quia hæc poteſtas ſiue ſit ordinaria, ſiue priuilegiata non limitatur loco, aut territorio, cum ſit gratioſa, non contentioſa; & priuilegia loquuntur indeterminatè ſine diſtinctione locorum. Ita tenet Portell. verſ. Diſpenſare in Addit. num. 10. ex doctrina Sanchez lib. 3. diſput. 19. num. 7. & Suar. de cenſur. diſp. 41. ſect. 2. num. 10. ex duplici iuriſdictione, gratioſa, de qua nunc, & contentioſa, quæ debet exerceri intra proprium locum, ſeu territorium, ad quod limitatur l. fin. C. vbi, & apud quos.

Quæres 10. An Prælati diſpẽſare valeant ſuos ſubditos extra forum Sacramentale, ſiue ex officio, ſiue iure priuilegij?

10 Reſpond. Poſſunt, quod alia ratione non probatur, niſi quia ſola peccata ſubduntur huic modo abſoluendi; deinde priuilegia ad diſpenſandũ non continent hanc reſtrictionem; nec obſtat priuilegium tertium ſub q. 1. per illam particulam. *Confeſſiones audiendi*. Quia refertur ad peccata, non ad diſpenſationem, quæ differt ab abſolutione; neque priulegium quartum ibidem, illis verbis. *In foro animæ, ſeu conſcientiæ*. Quia reſpectiuè ad abſolutionem peccatorum refertur ad forum Sacramentale, reſpectiuè vero ad diſpenſationẽ irregularitatis, denotat diſpenſationem non prodeſſe pro foro externo, ſed tantum pro foro conſcientiæ. Vide quæ latius dixi reſol. 3. q. 8. Portel. verſ. Diſpenſare num. 10.

Quæres 11. An diſpenſare poſſint abſentem ſubditum a ſeipſis?

11 Reſpond. Poſſunt, probatur. Tum quia in hoc actu non habet locum abſolutio, quæ ex ſui conditione videtur requirere ſubditum præſentem iudici ſententiam ferenti; Tum quia maior difficultas eſt in abſolutione cenſurarum, quæ tamen confertur cenſurato abſenti, Bonac. diſput. 1. de cenſ. quæſt. 3. p. 4. num. 4. de communi, ergo eo magis diſpenſatio, quæ nullum continet veſtigiũ abſolutionis, ita docet Portel. ver. Diſpenſare. n. 10. alij cũ Boſſio ſeſſ. 1. de Iubil. caſu 10. n. 166

Quæres 12. An Prælati Regulares non tantũ verbis, verum etiam facto ipſo diſpenſare præſumantur, quotieſcumque ſuum Religioſum admittunt ad aliquem actum, ad quẽ admittere nequeunt, niſi prius ſublato impedimento e.g. An Prælatus cenſeatur de facto reſtituere vocem, hoc ipſo, quod Religioſũ vocat ad electionem? itẽ An dando litteras dimiſſorias ad Ordines, cẽſeatur facto iſto diſpenſare in irregularitate, qua eſt impeditus ad Ordines? Quæſtio aũt procedit reſpectu eorũ, in quibus Prælatus diſpenſare põt, nã in prohibitis ſicut verbis diſpenſare nõ poteſt, ita multo minus nequit facto tollere impedimẽtũ: & difficultas eſt vniuerſalis reſpectu quarumcumq; legum ſiue iuris Diuini, ſiue humani, Papalis, aut alterius Superioris, ſiue æqualis.

12 Reſpond. Prælatus regularis admittẽdo de facto ſuum ſubditum ad aliquẽ actũ ſibi lege aliqua prohibitũ, in qua põt diſpenſare, cenſetur de facto per illũ actũ diſpenſare cũ ſubdito, licet nullã mentionẽ faciat de impedimẽto, modo ſubſit iuſta cã, & cognitionẽ habeat impedimẽti, neq. pręrequiratur cognitio cauſę, cũ certa forma Cõcil. & cõsẽſu aliorũ; ſiue diſpẽſet de iure, ſiue ex priuil.

Probatur vniuerſaliter reſponſio, quod cẽſeatur tunc tacite diſpẽſare. Tũ quia ad diſpẽsãdum requiritur poteſtas, quæ reuera adeſt, ex data ſuppoſitione, & voluntas, quæ tacite ineſt illi facto, aliter ex illo facto pręſumeretur delictum, & peccatũ, admittendo indignũ ad actũ illũ; ſed delictũ, & peccatũ non præſumũtur. l. Marito, ff. pro Socio; ergo dicendũ eſt per hanc admiſſionẽ tacitè diſpenſare, ne præſumatur peccatũ in admittẽte. Tũ quia ad diſpenſandũ nulla verba ſunt neceſſaria, vt tenent cõiter Doctores, cum per nutus, & ſigna quoq; præſtari poſſit, vt alijs citatis docet Bonac. p. 3. de diſpenſat. nu. 18. Tũ quia in his, quę nõ habet certã formã, nec verba requirunt, tantũ valet voluntas tacita, quantũ expreſſa leg. Qui ad certũ ff. locat. l. De quibus 31. ad finẽ, ff. de legib. ergo illud factum eſt ſufficiens præſumptio diſpenſationis. Ita docent Silu. ver. Diſpenſatio in fin. Ang. num. 12. Sà num. 8. Portel. ver. Diſpenſare nu. 13. Compend. reſol. 52. num. 56. Sanch. lib. 8. diſp. 4. per totam, præcipuè n. 17. ad noſtrũ propoſitũ, qui de hac re alias duas ſẽtẽtias refert contrarias noſtræ reſponſioni, quorũ Doct. inter quos eſt Nau. conſ. 3. & 5. de fil. præſbit. & conſ. 1. qui fil. ſint legit. cõcedens hoc ſoli Papæ, nequaquam alijs inferiorib. ab eo citati n. 15. mouẽtur 1. p hoc

quod

valide diſpenſat in ſua lege, iſte vero debet præmittere cauſæ cognitionem. Sed ad hoc dico valere etiam reſpectu inferioris diſpenſationem ſine cognitione cauſæ, modò ſubſiſtat vera cauſa. II. Quia cap. fin. diſt. 15. punitur Epiſcopus promouens concubinarium ſine verbali diſpenſatione, ergo ſignum eſt, quod non tenuit tacita diſpenſatio ex facto promotionis. Sed ibi, & in alijs textibus ſimilibus punitur de facto diſpenſans, non quia fuerit nulla diſpenſatio, ſed quia male ſe geſſit in diſpenſando, debebat enim præmittere cauſæ cognitionem. III. Quia ex eo actu, & facto potius præſumitur delictum contra l. Merito, ff. pro ſocio. Ad hoc dico cum eodem Sanchez num. 17. quam in actu, qui ſine peccato fieri nequit, ſed poteſt fieri cum maiori, vel minori peccato, recipienda eſt præſumptio grauius peccatum excludens. l. ſi adulterium cum inceſtu §. 1. 2. & 3. ff. Ad legem Iuliam, de adulter. ſed præſumptio, quod adſit diſpenſatio ex illo facto excludit grauius delictum, nimirum peccatum ex attentata diſpenſatione nulla, ergo præſumenda eſt diſpenſatio in eo caſu.

Vt teneat diſpenſatio in lege ſui ſuperioris, dixi requiri cognitionem impedimenti, & ſubeſſe iuſtam cauſam; ratio primi eſt, quia cum Prælatus non diſpenſet ſine actu ſuæ voluntatis, neceſſe eſt, quod prænouerit impedimentum, quia voluntas non fertur in ignotum, Ariſt. 3. Anim. com. 59. D. Aug. lib. 13. de Trinit. Nauar. tom. 3. cap. Cogitationis; regulatur enim à mente actus voluntatis, Mendez à Caſtro in praxi Luſitana lib. 3. c. 15. num. 11. Secundum conſtat ex mente omnium requiri iuſtam cauſam, vt valeat diſpenſatio in lege ſuperioris, qui nunquam præſumitur, concedere illam poteſtatem niſi licite, ac proinde cum conditione eſſentiali, ſi ſubſiſtit iuſta cauſa.

Quando prærequiritur certa forma, vt exempli gratia fiat in capitulo cum conſilio, & conſenſu patrum, tunc omiſſa huiuſmodi forma, ſuperior procedens de facto eligendo, nulla ratione cenſetur diſpenſare, quia prætermiſſit cauſæ cognitionem in hoc caſu neceſſariam ad valorem diſpenſationis; exemplum habemus in diſpenſatione illegitimorum, quam Greg. XIV. Conſtit. *Circumſpecta Romani*. Apud Confect. pag. 271. apud Quaranta verſic. Monaſteria virorum 302. conceſſit Prælatis exercendam in ſuis capitulis, vt dicam infra reſol. 12. quæſt. 13. Vide interim Megal. conſil. 91. per totum, contra Rodr. quem citando ſequitur Portell. num. 7. Compend. reſol. 52. num. 50.

Dicta procedunt, ſiue diſpenſet de iure, ſiue ex priuilegio, quia faciunt rationes adductæ in probatione reſponſionis. Et ita docet Sair. lib. 7. Theſauri cap. 14. apud Sanchez libr. 8. diſput. 4. num. 17.

Quæres 13. An Superior poſſit ſecum diſpenſare in omnibus, in quibus poteſt diſpenſare cum ſuis ſubditis? Non eſt ſermo hic de diſpenſatione impropriè dicta, vt quando prohibetur aliquid fieri ſine licentia Superioris, in quo caſu ſuperior concedens licentiam, vt fiat, non dicitur diſpenſare, quia nullam legis obligationem tollit; ſed ſolum dando licentiam, dicitur facere agens iuxta formam legis, ſeu ſtatuti per obtentam licentiam, vnde eſt actus ſolum ſuperioritatis, non autem iuriſdictionis; & in hoc ſenſu Superior valens licentiare ſubditum ad aliquid agendum, poteſt licentiare immediatè ſeipſum, ne ſit peioris conditionis ſubdito, vt docent Angel. verſ. Monachus num. 7. Silu. ver. Religio 6. q. 10. & Religio 7. quæſt. 12. Armilla verſic. Epiſcopus num. 8. Corduba verſ. Accedere ad Monaſt. Mon. in fine, Rodr. tom. 1. quæſt. 45. art. fin. & ex eis Sanch. lib. 8. diſput. 3. num. 1. Reſtat ergo difficultas in vera diſpenſatione reſpectu legum, nempe irregularitatis, voti, iuramenti, & ſimilium, in quibus relaxatur obligatio legis reſpectu diſpenſati. An nimirum Prælatus per ſe ipſum immediatè poſſit ſecum diſpenſare, an debeat ad hoc eligere tertiam perſonam, quæ iudicet, & diſpenſet.

13. Reſp. Prælati Regulares, Generalis, Prouincialis, & etiam Prior poſſunt non ſolum per tertium à ſe electum ad hoc, ſed etiam ſeipſis immediate ſecum diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt diſpenſare cum ſuis ſubditis.

Primum, de mediata diſpenſatione, conſtat ex Marimagno Sixti IV. per Bullam Greg. XI. inſertam in eo, cuius verba retuli ſub q. 1. hic §. Secundum. Confirmatur, Tum quia Epiſcopi, & alij Prælati exempti, cuiuſmodi ſunt etiam Regulares poſſunt eligere Sacerdotem in confeſſarium, vt probaui conſ. 34. q. 10. & 12. qui illos abſoluat ab omnibus, à quibus ipſi poſſunt abſoluere ſubditos; ergo pari ratione poſſunt eligere Sacerdotē, qui illos diſpenſet; & potiori ratione, quia maior diſtinctio requiritur inter abſoluentem, & abſolutum, quàm inter diſpenſantem, & diſpenſatum. Tum quia Prælati non debent eſſe deterioris cōditionis ſuis ſubditis. Tū quia illis durum, & incōmodum eſſet, ſi cogerentur peregrinari ad Superiorem pro diſpenſatione, maximè hoc præiudicaret vtilitati publicæ ſubditorum, ſi eorum Superior localis deberet accedere ad ſuū Superiorē, cum ex ſuo officio teneatur reſidere. Ita docet Henr. lib. 6. de pœnit. c. 4. num. 3. & lib. 7. de Indulg. c. 28. Sa ver. Religio num. 47. & ex eis Sanch. lib. 8. diſp. 3. num. 3. & breuius ac clarius ad noſtrum propoſitum lib. 4. c. 37. num. 42. Et hoc fieri poteſt extra Sacramētalem confeſſionem, quia diſpēſatio non eſt materia Sacramenti abſolutionis, vt docet ipſemet Sanch. ea diſp. 3. n. 3. in fine.

Secundum, de immediata diſpenſatione eiuſdem in ſe ipſum; probatur: Tum quia hoc non repugnat iuri naturæ Diuino, neque humano; ſiquidem idem reſpectu diuerſorum poteſt exercere vicem duorum, Abbas in cap. Ex literis, de probat. num. 12. hoc aſſerit, niſi ab aliqua lege ſit vetitum, in cap. autem fin. de Inſtitut. vbi reprobatur inſtitutio eiuſdem de ſeipſo, aſſerit ille, inde acceptum axioma. Diſtinctio debet eſſe inter dantem & accipientem; non eſſe vniuerſaliter verum, vt ex ipſo multis oſtendit Sanchez libr. 8. diſput. 3. num. 6. ergo cum nulli iuri

Digitized by Google

repugnet diſpenſatio eiuſdem cum ſe ipſo, poterit Prælatus ſecum diſpenſare. Tum quia illud Axioma: Nemo ſui ipſius iudex: non habet locum in iuriſdictione voluntaria exercenda extra formam proprij iudicij, vt excludamus abſolutionem Sacramentalem, gloſ. fin. cap. Nunc autem 7. diſt. 21. Thomaſet. reg. 25. Sanchez citat. num. 6. initio. Ita tenent Armilla verſic Monachus num. 9. Molina tom. 1. de iuſt. tract. 2. diſput. 247. §. Religioſus tamen, Sà verſic. Religioſus num 47. Azor. lib. 7. cap. 29. & ex illis Sanch. libr. 8. diſp. 3. num. 9. & libr 4 cap. 37. num. 45. Obſtare poteſt ſupraductum priuilegium Greg. XI. concedentis Prælatis, vt poſſint eligere Sacerdotem cum illis diſpenſantem. Sed dic eam moderationem non reſtringi reſpectu diſpenſationis, ſed tantum reſpectu abſolutionis ſacramentalis, quæ requirit diſtinctionem perſonarũ, non autem diſpenſatio, vt probatum eſt, verbum enim idem relatum ad diuerſa, etiam diuerſimode interpretatur, & diuerſificatur ſecundùm adiecta, gloſ. fin. argum. cap. Si Papa 10. de priuileg. in 6. per l. Quod ſæpe, §. veneni ff. de contr. empt. Nauar. tom. 3. in cap. Negotium, Gratianz. conſ. 156. num. 11.

Quæres 14. An teneat facta diſpenſatio à Superiore cum ſubdito ignorante,, vel non petente, aut nolente diſpenſari? & ei proſit?

14 Reſpond. Tenet facta diſpenſatio in illis tribus caſibus; Probatur vniuerſaliter, quia ex parte diſpenſantis adſunt omnia requiſita ad eius valorem, nempè poteſtas, & voluntas, ergo ex hoc capite tenet, adſunt etiam requiſita ex parte diſpenſati, nimirum ſubiectio, & iuſta cauſa, vt ſuppono; hæ enim quatuor conditions requiruntur, & ſufficiunt, vt dixi initio huius reſolutionis §. Valor. Confirmatur reſponſio in ſpecie ſingulorum caſuum. Prodeſt igitur diſpenſatio facta ignoranti etiam à die conceſſionis, ſi illam procurauit per nuntium, vel procuratorem, eo quod dicitur illam acceptare nomine ſuo; ſi verò non poſtulauit per tertium, ſed alter ſine eius mandato obtinuit, illi prodeſſe non poteſt, niſi à die ſcientiæ, & puncto acceptationis. Ita docent Suar. libr. 8. de legib. cap. 25. num. 15. Menoch. lib. 2. de arbitr. cent. 2. caſu 185 num. 31. & ex eis, & alijs citatis a Bon. p. 3. de priuil. n. 5. Sanch. lib. 8. diſp. 26 n. 5. in terminis, cum alijs ab eo citatis, vbi refert opinionẽ oppoſitam aſſerentium prodeſſe à die conceſſionis, quorum dictum approbo in materia electionis, prodeſt enim diſpenſatio facta cum inhabili ad prælaturam, nam ſequitur valida electio, licèt ignoret diſpenſationem, & illi prodeſt, licèt ex ea nullum actum agere poſſit, niſi intimetur illi electio, & ab eo acceptetur.

Valet præterea, & prodeſt ſcienti conceſſa diſpenſatio ab extraneo, ſine eius mandato, quod probatur. Tum quia eius valor pendet à voluntate concedentis, & non a ſupplicatione petentis. Tum quia poteſt impetrari beneficium alicui ſine eius mandato cap. Si motu proprio, de præbend. in 6. ergo & diſpenſatio, militat enim eadem ratio, quia vtrumque eſt gratia, & fauor.

Ita docent Nauar. conſil. 2. 3. 4. de reſcr. Sà ver. Gratia num. 23. Sanch. lib. 8. diſput. 26. num. 4. Bonac. p. 3. de priuil. num. 1. Portel. verſ. Diſpenſare num. 11. ex Suar. lib. 6. de legib. cap. 13. num. 8. & hoc ſolet accidere in Religionibus, vt plurimum enim Prælati diſpenſant cum ſuis ſubditis, vt fiant habiles ad electionem, nulla præcedente petitione. Vnde in mea Religione Prælati in viſitationibus ſolent diſpenſare pro foro conſcientiæ in irregularitatibus quibuſdam, nulla præcedente ſubditorum petitione.

Diſpenſatio demum collata in nolentem habet ſuum effectum maximè quando cedit in vtilitatem publicam, vt quando quis diſpenſatur ad officium publicum, in quo caſu reſiſtentia diſpenſati nil operatur, & ſi enim beneficium non conferatur in inuitum l. inuitus, §. Quod cuique ff. de regul. iur. quod procedit, quando ſoli inuito prodeſt, & eſt priuatum beneficium, fallit tamen quando quis diſpenſatur ob bonum publicum, vt in ordine ad officia, tunc enim beneficium, & gratia confertur inuito Thomaſet. regul. 151.

Quæres 15. An Superior teneatur diſpenſare ſubditum petentem habilitari ad electionem, ſuadentibus id eius meritis? Quæſtio pendet ab ea difficultate, An ſuperior, iuxta ſubſiſtente cauſa teneatur diſpenſare ſubditum petentem, & indigentem diſpenſatione? Doctores communiter diſtinguunt quandoque Prælatum non teneri, quia diſpenſatio vocatur in iure indulgentia, c. 1. de ſtatu Mon. in 6. gratia, cap. Didici 19. 7. c. Licèt, de elect. in 6. Miſericordia, cap. Paſtoralis de Cler. excommun. min. Sed hæc concedere nemo cogitur, ergo Superior non habet debitum diſpenſandi. Quandoque verò teneri, ex eo, quod diſpenſatio diſtinguitur in prohibitam, permiſſam, ſeu gratuitam, & debitam, benè Graff. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 2. & per totum vbi iura ad hoc citat, Sanch. lib. 3. diſput. 10. Bonac. p. 3. de diſpenſ. num. 22. qui concludit teneri Superiorem diſpenſare ſubditum, quando id exigit bonum publicum, vel priuatum tam animæ, quam corporis, vt euitetur periculum ſcandali, & ſimilium, vt colligitur ex cap. Vt conſtitueretur, in fine, cap. Domino 25. diſt. 50. cap. 1. & 2. 19. quæſt. 1. Graff. cit. quæſt. 2. Sanch. cit. num. 5. & quando lex id expreſsè præciperet; vt docent plures apud Sanch. num. 4. ex his.

15 Reſp. Superior tenetur diſpenſare ſubditum, quando alias ſequeretur præiudicium boni communis, aut priuati ipſius ſubditi, vt conſtat ex prædictis, aliter non tenetur.

Quod non teneatur ſuadetur; Tum ex citatis iuribus, in quibus vocatur gratia, indulgentia, & miſericordia, ad quæ nemo tenetur. Tum quia ſubditus nullum ius habet petendi niſi deprecatiuè, & rogando, vt docent Siueſt. verſ. eod. nu. 3. in fine, & ex eo Miranda tom. 2. quæſt. 30. art. 6. concl. 2. Laur. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 34. ex gloſ. verſic. Detrahendum cap. Vt conſtitueretur 22. diſt. 50. Tũ quia in priuilegijs allatis ſub q. 1. hic dicitur, quod ſuperiores poſſint diſpẽſare, ergo non habent debitum diſpenſandi, quia ver-

verbum, *Poſſum*, ſimpliciter prolatum importat ſolum libertatem, & honeſtatem, non debitum, ex cap. De mulcta 28. de præbend. in fine ibi, *Poterit diſpenſari*, l. Sæpe, ff. de off. præſid. & docet Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 9. num. 127.

Tenentur ergo vrgente neceſſitate, quia hanc poteſtatem ſuperiores habent in ædificationem, & vtilitatem ſuorum ſubditorum, ergo data neceſſitate tenentur diſpenſare, ne hæc poteſtas dicatur data in deſtructionem, & damnum ſubditorum indigentium. Infertur hinc Prælatum teneri diſpenſare Sacerdotem ſuum irregularem obligatum ad quotidianam celebrationem; item eum, cui dedit literas dimiſſorias ad ordines ſuſcipiendos; item eum, quem intendit eligere ad Prælaturam.

An teneatur diſpēſare cum illegitimo ad Prælaturas, & alia Religionis Officia? Reſp. Non tenetur, quando adeſt aliorum copia, æque bene meritorum ac ipſe petens diſpenſationem, quia non vrget neceſſitas boni publici, neque vtilitas animæ petentis, cum ſine peccato poſſit remanere ſubditus; ſi vero ſuperet alios in meritis, vel non ſit alius æque dignus ſuæ patriæ, tenetur ſuperior diſpenſare, quia vrget neceſſitas publica, & etiam priuata proprij honoris, cum ſit dignior in patria præ alijs, & de iſto de iure facienda eſt electio arg. Actor. 1. ibi. *Oportet ex his viris, qui nobiſcum ſunt congregati eligere vnum, &c.* Et facit cap. Nullus, cap. Obitum, cap. Nec emeritis, diſt. 61. cap. Metropolitano diſt. 63. cap. Bonæ 2. de poſtul. Prælat. ad finem, cap. Ne pro defectu, de elect. eſt communis opinio aſſumendos eſſe de proprio Conuentu, vel Prouincia, ſi illic deſint, vt plurib. probat Sigiſm. dub. 35. de elect. vbi num. 4. ait non valere electionem de extraneo, quando in Religione adeſt ſtatutum, vel conſuetudo obſeruata non eligendi extraneos, aliter tenet electio, ſi quandoque Prælaturæ, & dignitates extraneis fuerint collatæ, quia multa prohibentur fieri, quæ tamen facta tenent. Vide ipſum cum Doctoribus allegatis.

In mea Religione neque ſtatutum, neque conſuetudo legitime præſcripta habetur negatiua electionis paſſiuæ, aut actiuæ ad Prælaturas, & dignitates, cum paſſim eligantur extranei in Priores, & alias dignitates in ſingulis Prouincijs diuerſorum Conuentuum, immo, & Prouinciarum. Videtur tamen vſus probatus, vt non eligantur in Prouinciales niſi de gremio Prouinciæ.

Quæres 16. An Prælatus poſſit reuocare datam diſpenſationem E.g. diſpenſauit irregularem ex defectu natalium ad electionem; vel priuatum voce, &c. An poſſit auferre factam diſpenſationē?

16 Reſpond. Prælatus non poteſt reuocare datam diſpenſationem in lege ſui Superioris ſine legitima cauſa, quia ſicut diſpenſauit intuitu legitimæ cauſæ, a qua durat diſpenſatio, ita ea non ſubſiſtente amplius, ſed noua ſuperueniente reuocandi illam, poteſt Prælatus reuocare. Sine autem iuſta cauſa reuocare non poteſt inducendo de nouo obligationem, cum ab eo non pendeat obligatio; ſed à voluntate legiſlatoris. Prædicta procedunt, niſi diſpenſatio habuerit ſuum effectum, vnde Prælatus non poteſt reuocare diſpenſationem ſuper illegitimitate factam ſecuta valida electione diſpenſati, aut reſtituti ad vocem, quia diſpenſatio habuit ſuum vltimum effectum. Ad hanc autem reuocationem exiguntur eadem requiſita, quæ in ipſa diſpenſatione, quia quælibet res per quas cauſas naſcitur per eaſdem diſſoluitur cap. 1. de reg. iur. vnde Prælatus ſolus etiam in capitulo non poteſt reuocare diſpenſationem factam pro illegitimo ſine capitulo ſuo, eo quod neque ſine illo diſpenſare potuit. Diſpenſatio autem circa votum nemo reuocare poteſt, quia ſicut nemo ſuperior induxit eam obligationem, licet extinguere poſſit, ita neque reuocare ad eſſe. Vide Sanch. lib. 8. diſput. 33. Bonac. n. 10. §. 11. propoſ. 2. Portell. verſ. Diſpenſare num. 17.

Quæres 17. An quando ſuperior denegat ſubdito diſpenſationē, poſſit inferior Prælatus, non obſtante illa negatiua etiam ſibi narrata à ſubdito, diſpenſare, poſito quod alias habeat poteſtatem? Et quæſtio procedit de quouis ſuperiore, etiam Papa denegante, reſpectu inferioris Prælati, vti de Generali reſpectu Prouincialis, & de hoc reſpectu Prioris.

17 Reſpond. Poteſt, modò ſuperior non denegauerit diſpenſationem iudicādo non adeſſe iuſtam cauſam diſpenſandi. Primum ſuadetur. Tum quia ea denegatio non abſtulit poteſtatem inferiori. Tum quia illa denegatio non facit caſum indiſpenſabilem ſed denotat arbitrium ſuperioris, qui non tenetur diſpenſare. Tum quia ſubditus relicto inferiori, accedendo ad ſuperiorem non ceſſit iuri ſuo, cum in eius ſit optione accedere ad alterum. Alterum probatur, quia per illud iudicium allegata cauſæ inſufficientia, caſus effectus eſt indiſpenſabilis præciſè reſpectu cauſæ allegatæ vti iniuſtæ, & inſufficientis; ſi vero aliæ adſint cauſæ, quæ cenſeantur iuſtæ in ordine ad eum caſum, poterit inferior diſpenſare, ſicut & quando ſuperuenit iuſta cauſa, quia tunc adſunt omnia requiſita; neque enim inferior conſtringitur ad vnicam cauſam, ſi reperiantur aliæ. Sic docent Sanch. lib. 8. diſp. 14. num. 5. 6. & 7. Compend. reſol. 52. num. 10. §. An negata, Portell. verſ. Diſpenſare num. 18.

Quæres 18. An Superior, non obſtante cauſa remiſſa ad maiorem, vel Papam, cui ſe præſentauit indigens diſpenſatione, obtento etiam reſcripto ad ſe faciendum diſpenſare pro foro conſcientiæ, poſſit iure proprio diſpenſare?

18 Reſp. Poteſt, quia per illam remiſſionem non amiſit iuriſdictionem, quam habebat etiam reſpectu illius ſpecialis caſus; nec obſtat cap. Licet, de off. legati vbi aſſeritur, iudicem non eſſe amplius eum, qui cauſam ad Superiorem remiſit, quia hæc propoſitio locum habet pro foro contentioſo, & iuriſdictione odioſa, qualis non eſt facultas diſpenſandi; & ita docet Sanch. lib. 8. diſp. 14. num. 8. & ex eo Portell. verſ. Diſpenſare n. 21.

Quæres 19. An diſpenſatus ad maius officium cenſeatur in dubio diſpenſatus ad minora? E. g. Petrus diſpenſatus fuit ad officium Generalatus, an abſque alia diſpenſatione poſſit promoueri ad Prouincialatum, vel Definitoratum?

19 Reſpond. Non, quia diſpenſatio eſt ſtrictè interpretanda, & reſtringenda, cum ſit vulneratiua iuris communis, ita quod ſufficit, ſi aliquid operetur, cap. 1. de filijs presbiter. in 6. facit regula, quæ à iure exorbitatis non ſunt habenda in conſequentiam, in 6. Confirmatur à pari, quia diſpenſatus, vt promoueatur ad Archiepiſcopatum non poteſt eligi in Epiſcopum cap. fin. de tranſlat. Epiſcop. Neque enim in his valet argumentum à maiori ad minus, vt alijs citatis docet Sanch. libr. 8. diſput. 1. num. 32. eſtque communiſſima opinio, quam ſequitur Sigiſm. dub. 30. num. 3. 6. Manet ergo, vbi num. 5. agit de noſtro caſu expreſſis verbis.

Quæres 20. An diſpenſato in ſeculo poſſit prodeſſe in Religione diſpenſatio illa?

20 Reſpond. Qui in ſeculo fuit diſpenſatus in ordine ad officia extra Religionem, non poteſt accepta diſpenſatione vti in Religione: Tum quia diſpenſatio ſtrictè interpretatur: Tum quia limitata cauſa limitatum producit effectum, l. in agris, ff. de acquir. rer. dom. ſed diſpenſatio limitata fuit ad officia extra Religionem, ergo limitari debet ad ea tantùm. Ita Nauar. conſil. 1. qui filij ſint legit. referens eam rationem, quia verbum qualificatiuum additum in literis beneficialibus, quod poteſt denotare qualitates diuerſas, intelligitur de qualitate congruente perſonæ impetranti, ergo clericus ſecularis impetrans diſpenſationem ad officia, & beneficia, cenſetur diſpenſatus ſolum ad officia congruentia ſuo ſtatui, nimirum ad Eccleſiaſtica ſecularia, Sigiſ. dub. 80. de elect. num. 7. vbi citat Rodriq. quæſt. 13. art. 10. Mirand. tom. 2. quæſt. 2. art. 4. in fine, vbi ait, tranſlati ad ſecunda vota indigere noua diſpenſatione, ſicut & eiectus à Religione non poteſt eligi ad beneficia, ſine noua diſpēſatione, quia priores diſpenſationes factæ fuerunt limitatæ ad eum ſtatum, in quo erant, cum fuerunt diſpenſati à ſuis Prælatis, qui alio modo ampliori non poterant cum ipſis diſpenſare. Quæ non procedunt in ordine ad legitimam adminiſtrationem in ordine, vnde claudus, monoculus, &c. diſpenſatus, & ordine, in quo fuit diſpenſatus, initiatus ad ſecunda vota tranſiens, poteſt proſequi exercitium ordinis ſuſcepti, quia ſimpliciter intelligitur diſpenſatus.

Quæres 21. An diſpenſatio in ordine ad aliquod officium non finiatur per primam electionem, ita vt diſpenſatus egeat noua diſpenſatione ſi de nouo ſit eligendus ad idem officium, pro quo fuit primò diſpenſatus, exempli gratia, quidam Religioſus fuit diſpenſatus ad Prioratum, qui in ſua Religione eſt officium triennale, an in ſecunda electione ad idē egeat noua diſpenſatione?

21 Reſpon. Non eget noua diſpenſatione, ſed illa prior perpetuò durat, ita quod eligi poteſt ſæpiùs, & pluries, qui primò ſimpliciter diſpenſatus fuit ad aliud officium. Suadetur; Tum quia diſpenſatio cadit ſimpliciter ſuper perſonam, & officium vt ſic non reſpicit, licèt data ſit vt prosit pro electione eius officij; ergo ſicut perſona ſemper durat, ita & diſpenſatio. Tum quia ſemel diſpenſatus ad beneficium, cenſetur diſpenſatus non pro illa vice tantum, ſed indefinitè pro pluribus ſucceſſiuè, Ioan. Andr. in cap. 1. de filijs presbit. in 6. Ang. verſ. Beneficium num. 24. Armilla num. 29. Silu. verſ. eodem 3. quæſt. 11. num. 14. Tabiena 2. quæſt. 17. quos & alios citat Sanch. lib. 8. diſput. 31. num. 11. Tum quia diſpenſatus ſimpliciter, & abſolutè in votis caſtitatis, Religionis, & non nubendi pluries poteſt ſucceſſiuè ducere vxorem, vt multis probat idē Sanch. num. 8. iuxta limitationes ibi datas, ergo multò magis in caſu noſtro, in quo non videtur eſſe tanta difficultas, cum irregularitatis impedimentum ſit ius canonicum, illud naturale diuinum. Tum quia licèt diſpenſatio ſit ſtrictè interpretanda, non tamen obſtat huic noſtræ reſponſioni, ſiquidem interpretatio hæc non eſt lata, cùm non extendatur de caſu ad caſum, ſeu de officio ad officium, ſed fiat de eodem officio pluries ſucceſſiuè repetito numericè, quod eſt diſpenſationem interpretari iuxta proprietatem verborum. Tum quia non obſtat illa regula. *Sermo ſimpliciter prolatus intelligitur de prima vice*, l. Boues, §. Hoc ſermone ff. de verbor. ſignific. Habet enim locum, quando in primo actu definit cauſa, & ratio, vt ex Ludouic. Romano conſil. 504. & Felin. in cap. 2. de Tregua fallent. 4. refert Nauar. tom. 2. de reddit. Eccleſ. quæſt. 3. monit. 9. in caſu autem noſtro durat cauſa, nempe merita diſpenſati. Sed non placet hæc ratio, cùm non abſolutè probet; dicas igitur, regulam illam fallere, quando per diſpenſationem tollitur abſolutè impedimentum, vt in caſu noſtro, vt in ſimili docet Sanch. cit. libr. 8. diſput. 31. num. 15. Prædicta procedunt in diſpenſatione reſpectu cuiuslibet impedimenti irregularitatis in ordine tam ad ordines, quàm ad dignitates ſeu vota. & huiuſmodi, quia in his caſibus diſpenſatio tollit ſimpliciter impedimentum, ac proinde cum ex ſe reuiuiſcere non poſſit ſine noua retractatione, idcirco diſpenſatus pluries poteſt eligi, & ſæpius iterare actum ordinis &c.

Quæres 22. An Prælati Regulares non ſolùm pro foro interiori, vt conceſſit Pius V. cuius verba retuli hic quæſt. 1. § Quartum, verum etiā pro foro externo diſpenſare poſſint ſuos ſubditos irregulares notorios in ordine ad ordines, & officia, & in ſimilibus alijs impedimentis, & pœnis, dato quod habeant facultatem diſpenſandi.

22 Reſpond. Poſſunt tam in impedimentis, & irregularitatibus, & pœnis occultis, quàm publicis, & deductis ad forum contentioſum intra Religionem. Probatur: Tum quia priuilegia relata ſub quæſt. 1. excepto Pij V. indiſtinctè loquuntur abſtrahendo ab occultis, & publicis, ergo ad vtrumque extendenda ſunt, quia facultas diſpenſandi latè interpretanda eſt, & extendenda, quātum proprietas verborum patitur, vt in terminis horum priuilegiorum probaui hic quæſt. 4. Tum quia ſubſequentes maximi Pontifices confirmātes ſuorum Prædeceſſorum priuilegia expreſſerunt per illam clauſulam. *In iudicio, & extra, ac etiam in foro conſcientiæ*. Gregor. XIII. Conſtit.

Ex

Ex benigna ſedis, conceſſa tribus Ordinibus Franciſcanæ Religionis, apud Confect. pag. 247. Qua clauſula confirmando eiſdem priuilegia vſus fuit Sixtus V. Conſtit. *Etſi Mendicantium*, apud Confect. 268. & pro eiſdem Clem. VIII. Conſtit. *Ratio paſtoralis*, apud Confect. 286. & poſteriores idem conſequenter præſtiterunt, ergo in his dubitandum non eſt. Quod ſi Concilium ſeſſ. 24. cap. 6. loquatur pro foro conſcientiæ, & in occultis, cuius priuilegium Pius V. voluit habere locum etiam in Prælatis Regularibus; non obſtat reſponſioni noſtræ, quia Prælati Regulares in caſu publico poſſunt vti alijs priuilegijs concedentibus diſpenſationem pro vtroque foro; neque enim Concilium, & Pius V. per illam limitationem ad occulta reſtringit priuilegia extra corpus iuris, ſed reliquit in ſuo robore, quo ad Regulares. Vide] quæ dixi reſol. 13. quæſt. 5. §. Secundùm, & q. 7.

Hanc reſpoſionem diſpenſandi in omnibus irregularitatibus deductis etiam ad forum contentioſum, exceptis prouenientibus ex homicidio voluntario, mutilatione, & bigamia, docent Beia part. 4. caſu 37. §. Et quamuis, Rodriq. tom. 2. quæſt. 24. art. 3. Mirand. tom. 2. quæſt. 8. art. fin. concl. 4. Port. verſic. Diſpenſatio num. 8. & 9. & in Addit. num. 9. Compend. reſolut. 52. num. 23. Vecchius diſput. 9. de Nouitijs dub. 16. Sigiſm. dub. 98. de elect.

Quæres 23. An Prælati, & Epiſcopi poſſint aliquem diſpenſare in genere non præcognita materia in ſpecie? verbi gratia, An poſſint aliquem diſpenſare in omnibus votis perſonalibus, non præcognoſcendo an ſint vota ieiunij, caſtitatis, &c. Item diſpenſandi in omni irregularitate ex defectu natalium, non diſcernendo vnam ſpeciem ab alia illegitimitatis.

23 Reſpond. Quilibet legislator in ſua lege ſic diſpenſare poteſt, quia omnia eius præcepta præcognouit, cum legislator omnia ſua iura in ſcrinio pectoris ſui habere cenſeatur, hoc eſt in cap. 1. de conſtit. in 6. Vnde ex hac virtuali prænotione validè, & bene ex parte diſpenſati ſequitur diſpenſatio. Quare Papa validè diſpenſat ſimul, & ſemel irregularem defectu natalium, licèt ignoret in facto, non in iure ſpecies huius irregularitatis. Inferior autem nequaquam diſpenſare poteſt hoc modo. Tum quia illi non præſumitur conceſſa huiuſmodi ratio diſpenſandi, cum ſit irrationabilis. Tum quia neque actu, neque virtute legem, in qua diſpenſare vult, cenſetur habere in mente ſua cum non ſit legislator, ergo debet præmittere ſcientiam ſingularum ſpecierum votorum, aut irregularitatum, in quibus diſpenſare vult, iuxta exempla relata in quæſtione; Vide reſol. 11. quæſt. 4. §. Sexto.

Quæres 24. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in pęnis iuris communis, & ſuorum maiorum, nimirum habilitando ad vocem tam actiuam, quam paſſiuam, & ad officia?

24 Reſpond. Poſſunt, quoties legislator pœnam ſibi non reſeruauit expreſsè, vt docet gloſ. verſ. Diſpenſatum cap. 7. de Cler. excommunic. min. Rodriq. cum ſuo Compend. reſol. 52. num. 10. & 28. Mirand. tom. 2. quæſt. 30. art. 11. Portel. verſ. Diſpenſare num. 10. dicentes, Prælatos Regulares poſſe diſpenſare ſuper pœnis ingredientium Monaſteria Monialium, contra Sigiſm. dub. 98. num. 6. negantem huiuſmodi diſpenſationem, quia inferior nihil poteſt in lege ſuperioris, dic nil poſſe quò ad tollendam obligationem, vtique vero quo ad diſpenſandum cum pœna.

Quæres 25. An Prælati poſſint alijs delegare facultatem diſpenſandi?

25 Reſpond. Poſſunt, quia habent poteſtatem ordinariam, quæ alijs delegabilis eſt, cap. Aqua 9. de conſecr. Ita docet Compend. reſol. 52. num. 13. Mirand. tom. 2. quæſt. 31. art. 7. Quæ procedunt ſiue habeant facultatem iure ſui officij, ſiue ex priuilegio, vt colligitur ex prædictis, & alijs allegatis à Barboſa ad cap. 6. ſeſſ. 24. num. 54.

Quær. 26. An Prouincialis vnius Prouinciæ poſſit in ſuo Capitulo, ſeu Congregatione diſpẽſare cũ Religioſo alterius Prouinciæ ſibi non ſubdito?

26 Reſpond. Non poteſt. Tum quia ſicut extraneus, & non ſubditus ineligibilis eſt, vt ex cap. Ad noſtram, cap. Officij, de elect. deducit Gofred. de poſtulat. Prælatorum, num. 3. Ita neque poteſt diſpenſari, diſpenſatio enim eſt via ad electionem. Tum quia diſpenſatio eſt actus iuriſdictionis, iuxta tradita à Doctoribus in cap. Trãſmiſſa de elect. Rodriq. tom. 1. quæſt. 61. artic. 9. Sanch. lib. 8. diſput. 3. num. 4. & ego ſuprà initio huius Reſolutionis, quæ non poteſt exerceri niſi in ſubditum, ex ſupra probatis initio §. Ex parte. Verum quidem eſt, quòd ſi actus diſpenſationis expediatur à Generali, vel id poſtuletur à Prouinciali ſubditi indigentis diſpenſatione, tunc tenet diſpenſatio, quia Generalis eſt Superior in toto Ordine, & Prouincialis vnius Prouinciæ poteſt ſuum ſubditum ſubijcere diſpenſandum ab extraneo Prouinciali, cui poteſt hæc facultas etiam delegari.

Quæres 27. An in eodem contextu Capituli poſſit quis ſimul eligi?

27 Reſpond. Poteſt de iure, quia nulla ratio in contrarium aſſignari poteſt; immo id videtur conforme naturæ rei, nam ſtatim ac materia eſt diſpoſita in naturalibus, introducitur forma in illam, vt perficiatur compoſitum, ſic non malè fit, ſi poſt diſpenſationem, eligatur quis ad officium, ſiquidem diſpenſatio eſt via, & diſpenſatio ad electionem. Quamquam alioquin optimum eſſet, diſpenſatum ad maiorem habilitatem temporis diuturnitate alterius probare.

RESOLVTIO XI.

De Diſpenſatione ſuper Irregularitate.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit irregularitas.* (*gnitates.*
2 *Eligi non poſſunt irregulares ad prælaturas, & di-*

3 *Irre-*

3 *Irregularitas duplex.*
4 *Prælati Regulares diſpenſant in irregularitatibus tam occultis, quàm publicis.*
5 *Illiterati diſpenſantur.*
6 *Neophiti qui dicantur.*
7 *Vitium corporis in tribus caſibus inducit irregularitatem.*
8 *Prouenit ex triplici cauſa.*
9 *Aliqua ex his ſunt indiſpenſabilia.*
10 *Vitiati corpore diſpenſantur.*
11 *An hæc diſpenſatio fiat iure communi circa huiuſmodi.*
12 *Digito carentes.*
13 *Oculo carentes.*
14 *Pede claudicantes.*
15 *Mutilatos.*
16 *Authoris opinio.*
17 *Ceſſat irregularitas huiuſmodi ceſſatione defectus.*
18 *Iudicium deformitatis fit à Superioribus.*
19 *Pileoli vſum ſolus Papa concedit.*
20 *Corpore vitiati quando non eliguntur.*
21 *Morbo incurabiles ſunt inhabiles ad electiones.*
22 *In his diſpenſatio non habet locum.*
23 *His ſuperueniente morbo non datur coadiutor.*
24 *Natalium ſuper defectu diſpenſant.*
25 *Aetatem ad Ordines non diſpenſant.*
26 *Abſoluens ſuſpenſum ob receptos ordines ante debitam ætatem.*
27 *Non poteſt diſpenſare, vt in ſuſceptis miniſtret ante ætatem.*
28 *Poſtquam non eget diſpenſatione.*
29 *Irregularis fit exercens ordinem ſuſceptum ante ætatem, diſpenſatur.*
30 *Libertatis defectus inducit irregularitatem.*
31 *Bigamia quid, & quotuplex.*
32 *Inducit irregularitatem.*
Eligibiles non ſunt de iure communi.
33 *Diſpenſari poſſunt ad minores de iure communi.*
34 *Similitudinarij in omnibus diſpenſantur.*
35 *Diſpenſari in omnibus poſſunt iure priuilegiorum.*
36 *Bigamis directè non prohibetur Religio.*
37 *Irregularitas ex defectu lenitatis.*
38 *Sacramenti iteratio inducit irregularitatem.*
39 *In ea diſpenſat ſuperior.*
40 *Promotio mala inducit irregularitatem.*
41 *In ea iure communi diſpenſare poſſunt in certis caſibus.*
42 *Hæretici cum ſuis fautoribus ſunt irregulares.*
43 *Diſpenſant cum ſuo clerico reuerſo ad fidem.*
44 *Suſpecti de fide ſunt irregulares ex infamia.*
45 *Infamia quid ſit.*
46 *Infamia tam iuris, quàm facti inducit irregularitatem.*
47 *Repellit à dignitatibus.*
48 *Infamia facti tantum, tollitur per emendationem.*
49 *Infamia iuris tollitur iure communi.*
50 *Infamia notoria tollitur iure priuilegiorum.*
51 *Infamia irregularitatis ex ſuſpicione hæreſis tollitur.*
52 *Homicidium inducit irregularitatem.*
53 *Tertiarij Prælati habent priuilegia diſpenſandi in irregularitatibus.*
54 *Excommunicati ſunt legentes prohibita extra.*
55 *Nō poteſt induci noua irregularitas aliquo ſtatuto.*
56 *Irregularitas ex ſe non prohibet ingreſſum in Religionem.*
57 *Voce paſſiua caret irregularis, non actiua.*
58 *Superueniente hac non amittit ſuum officium.*

1 IRregularitas eſt Canonicum impedimentum ordines ſuſcipiendi, vel in ſuſceptis adminiſtrandi, & beneficia, ac cæteras dignitates Eccleſiaſticas recipiendi. Dixi, *Canonicum*, quia irregularitas non fuit inducta a iure diuino, ſed Canonico, & Pontificio, vnde quis irregularis non dicitur, niſi aſſerta irregularitas in iure reperiatur expreſſa, cap. 15. qui 18. de ſent. excommun. in 6. Dixi 2. *Impedimentum*, per quod differt a cenſuris, quæ ſunt pœnæ à ſpirituali poteſtate procedentes, irregularitas verò pluries accidit ſine peccato, vnde pœna dici non poteſt, quæ ſupponit culpam, ſicut cenſuræ, quæ ſine peccato numquam incurruntur: præterea ſingulæ cenſuræ differunt ab ea, nam irregularitas directè, & immediatè per ſe impedit receptionem Ordinis, & eius exercitium, excommunicatio verò mediate, quatenus primò, & immediatè prohibet participationem in diuinis, ſine qua non poſſunt recipi, neque exerceri Ordines, ac proinde mediatè impedit excommunicatio hunc duplicem effectum, quod irregularitas directè, & immediatè prohibet. A ſuſpenſione verò differt, quia hæc licèt ſuſpendat exercitium ordinum, & hoc potius ad tempus; irregularitas verò etiam ſuſceptionem ordinum, & perpetuò vtrumque prohibet. Demum Interdictum non per ſe prohibet receptionem ordinis, aut eius exercitium, ſed quatenus ſeparat à participatione tam actiua, quam paſſiua, impedit etiam conſequenter promotionem, licèt non ſemper exercitium. Dixi 3. *Ordines*, quo vocabulo veniunt tam minores, quam maiores, ac etiam prima tonſura ſecundùm Canoniſtas, qui illam referunt inter Ordines, contra veriorem opinionem Theologorum, conſentientium non eſſe propriè ordinem, ſed impropriè, & effectiuè diſponens ad ordines. Quare irregularitas impedit ſuſceptionem etiam primæ tonſuræ, quia in iure vocatus ordo ſaltem in ordine ad hoc, cap. Cum contingat, de ætate. Præterea prohibito vno, cenſentur vetita ea omnia, per quæ peruenitur ad illud, cap. de conſt. iuncta gloſ. verſ. Vnde omnia mala l. oratio ff. de ſponſal. l. Eos, in fine, C. de vſ. Sed irregulari prohibetur promotio ad ordines, ergo etiam ad primam tonſuram, per quā peruenitur ad ordines, ad quos eſt diſpoſitio, & præparatio, ita fere omnes cum Sair. lib. 6. c. 1. numero 19. ſi credimus Bonacinæ, alios citanti pro ſe, quæſt. 1. de Irregular. p. 1. numero 5. contra Bariolam tenentem irregularem poſſe ſuſcipere primam tonſuram, cùm non ſit ordo, neque ſubiecta huic legi. Dixi 4. *vel*, per diſiunctionem, quia non omnis irregularitas impediens ſuſceptionem ordinum, prohibet etiam illorum vſum, vnde Gratianus in capitulo final. §. Sicut 15. quæſtione quinta, inquit:

Non

Non omnis, quæ ordinandum impediunt ordinatum deijciunt. Impeditus ergo aſcendere ad Superiorem non prohibetur miniſtrare in inferiori. Dixi 5. *Beneficia, & cæteras dignitates Eccleſiaſticas*, quia irregularis eſt incapax beneficij, & penſionis, ſiue Secularis, ſiue Regularis, ac proinde nulla electio, & collatio, vt colligitur ex cap. Poſtulaſtis, de Cler. excom. min. & ratio id ſuadet, quia datur beneficium propter officium, ergo inconueniens eſt dare beneficium illi, qui non poteſt fungi ſuo officio, cuiuſmodi eſt irregularis. Nau. conſil. 44. de homicid. num. 3. vbi hoc aſſerit de beneficio, & penſione ex ſtilo Curiæ, Megal. lib. 7. de cenſur. cap. 1. num. 5. Bonac. q. 1. de irregul. p. 4. num. 6. Sigiſm. dub. 70. de elect.

2 Religioſi igitur irregulares non poſſunt eligi ad Prælaturas, vti ad Prioratum, Prouincialatum, Generalatum, & ſimiles, quæ habent adiunctam adminiſtrationem cum iuriſdictione fori externi, vt Cuſtodiatus in prima Regula Diui Franciſci, quod probatur ex cap. In quibuſdam, de pœnis, ratio eſt, quia huiuſmodi Prælaturæ pendent principaliter a munere ordinis, quod ſicut irregulares exercere nequeunt, neque conueniens eſt, vt recipiant huiuſmodi prælaturas, aliter nulla eſt facta pro vitio; vt docent communiter Doctores cum Couar. in Regula Peccatum part. 2. §. 8. num. 7. Nau. cap. 27. num. 251. Bonac. q. 1. de irregul. p. 4. num. 6. in fine, Diana part. 4. reſol. 37. de irregul. expreſsè Suar. ad rem noſtram tom. 4. lib. 2. cap. 4. num. 6. & 7. & ex eis relatis Sigiſm. dub. 70. num. 2. qui num. 3. & 4. aſſerit, irregularitatem non impedire electionem ad Definitoratum, & Diſcretatum, ea ratione, quia horum iuriſdictio non manat ab ordine, neque ad eum ordinatur, neque propriè beneficia dicuntur, ergo irregularitas illis non obſtat; & hoc ait patere de Diſcretatu, in quo nulla eſt iuriſdictio. Quod idem proportionaliter dicendum eſt de Cuſtodiatu in noſtra Religione; vbi nullam habet iuriſdictionem, ſed ſolum fert ſuffragium in capitulo Generali, nimirum non impediri ab irregularitate. Sed hæc eius opinio mihi non placet, quia huiuſmodi gradus in Religione quauis nõ cõferitur niſi ordine ſaltẽ aliquo ſacro nẽpe Subdiaconatus inſignitis, ſi loquamur de Diſcreto Cõuentuali ad capitulum Prouinciale, maximè in noſtra Religione cap. 1. in fine Regulæ: cætera vero officia ſupradicta, & ſimilia non niſi Sacerdotibus conferantur, ergo pendet ab ordine, ac proinde ab illis arcentur irregulares.

3 Diuiditur autem irregularitas in duas ſpecies, quarum vna dicitur ex defectu, eo quod non prouenit ex culpa, & delicto perſonæ, ſed ex quadam indecentia; altera dicitur ex delicto, à quo prouenit; & non incurritur niſi propter peccatum mortale ex communiori opinione, cum ſit pœna grauiſſima, vt teſtatur Bonac. q. 1. de Irregul. p. 3. num. 1. Diana tract. 6. Miſcell. part. 3. reſol. 51. Prior diuiditur in ſex ſpecies. Prima eſt ex defectu animæ. Secunda ex defectu corporis. Tertia ex defectu natalium. Quarta ex defectu ætatis, & libertatis. Quinta ex defectu Sacramenti, quæ eſt bigamia. Sexta ex defectu lenitatis, ſeu ex homicidio licitè facto. Poſterior diuiditur in quinque ſpecies, quarum Prima eſt ex iteratione Sacramenti. Secunda ex indebita ſubreptione, vel exercitio ordinum. Tertia ex actu infidelitatis, aut hæreſis. Quarta ex infamia. Quinta ex homicidio illicitè commiſſo. Ita ferè omnes Doctores. De ſingulis autem aliquid dicendum eſt in ordine ad diſpẽſationem erga Religioſos in ſequentibus quæſitis.

Quæres autem 1. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in omnibus irregularitatibus, ſiue ex defectu, ſiue ex delicto prouenientibus, non ſolum occultis, verum etiam publicis?

4 Reſpond. Poſſunt diſpenſare cum ſuis ſubditis tam in occultis, quàm publicis irregularitatibus omnibus, iuxta quod dicam infra ſuis locis, conſil. 13. quæſt 7. Et pro publicis probaui ibidem q. 22. Doctoribus citatis, quibus adde Nauar. conſil. 84. de Regul. Sigiſm. dub. 71. de elect. Megal. lib. 7. de cenſ. cap. 3. num. 34. in occultis omnibus etiam homicidij in foro conſcientiæ, Compend. reſol. 52. num. 15. cum ſuo Doctore q. 24. art. 1. Mirand. tom. 2. q. 8.

Quæres 2. Circa primam ſpeciem irregularitatis, quæ dicitur ex defectu animæ, an in ea diſpenſare poſſint Prælati Regulares? Hæc irregularitas oritur ex triplici defectu. Primo ex carentia vſus rationis, irregulares hoc modo ſunt non ſolum iure Pontificio, ſed etiam iure Diuino, & naturali, quia carens vſu rationis eſt inhabilis ad ordines ſuſcipiendus, ac proinde irregularis, licet promotus recipiat characterem. Hæc autem irregularitas eſt indiſpenſabilis, vnde de illa quæſtio non procedit. Secundo prouenit ex defectu ſcientiæ, vnde illiterati non promouentur cap. Illiteratos diſt. 36. addit gloſ. penitus illiteratos, vnde mediocriter literati, qui nimirum percipiunt linguam latinam aliquatenus nõ ſunt irregulares, vt etiam colligitur ex Trident. Seſſ. 23. cap. 11. Megal. lib. 7. de cenſ. cap. 1. quæſt. 4. Bonac. q. 2. de irregul. p. 1. Mirand. tom. 2. q. 8. art. 7. Tertio demum prouenit ex defectu fidei reſpectu eius, qui recenter ad fidem conuerſus eſt, ex capit. 1. & 2. diſt. 48. & vocatur Neophitus. Difficultas ergo eſt, An Prælati Regulares poſſint diſpenſare cum illiteratis, & neophitis, vt ordines recipere poſſint, & Prælaturas.

5 Reſpond. Poſſunt diſpenſare cum illiteratis, & neophitis ad vtrumque. Primum de illiteratis habet veritatem in eo ſenſu, vt non ſit pœnitus ignarus, qui enim neque characteres, neque legere aliquid poteſt eſt indiſpenſabilis, diſpenſabilis ergo debet ſaltem habere aliquam mediocrem cognitionem, hoc eſt, ſcire legere, quamuis cognitionẽ latini ſermonis non habeat, modo præſeferat ſpem addiſcendi, & in hoc differt Religioſus a Clerico Seculari, qui debet habere perfectiorem cognitionem latini ſermonis, eo quod iſti vt plurimum ordinantur ad curam animarũ, quo fine non initiantur Religioſi, ergo minor ſcientia ſufficit in his, in illis vero maior requiritur; & Tridentinum requirens cognitionem linguæ latinæ potius refertur ad Clericos Seculares, quàm Regulares, vt docet Mirand. cit. q. 8. art. 7.

Digitized by Google

art.7. §. Vltimo. Dic tu non facere hoc ad rem in ordine ad diſpenſationem, quia ideo diſpenſantur, quia non percipiunt linguam latinam, ſed ſolum ſciunt legere, quod eſt mediocrem literaturam habere, quibus verbis vtitur noſtra Regula cap.23. Quod autem ſic poſſint diſpenſare, ſeu licentiare ad ordines, docent Rodr. tom. 1. q.24. art.7. cum ſuo Compend. reſol.106. num.24. vbi alij citantur, Mirand. tom.2. q.8. artic. 7. §. Secundo, vbi citat Henr. Maiolum, Angelum, & alios, Portellus verſic. Ordines Sacri num.6. Diana part.4. reſol.74. de irregul. & reſol.86. de dubijs regul. & quicquid dicat Vecch. diſp. 9. dub. 23. Quo ad electionem ad Prælaturas, & dignitates ſine dubio illiterati dicuntur indigni, nihilominus, ſi vita, & moribus bonum de ſe nomen præſeferant, & verſati ſint in experientia rerum dicuntur apti, & digni ad Prælaturas, modo ſufficientis literaturæ exiſtat ex cap. Cum nobis 19. de elect. iuncta gloſ. verſ. Literaturæ; Mirād. tom. 2. q.4. art.2. aſſerit peccare mortaliter electores, & electos, qui carent ſufficienti ſcientia, & literarū peritia; dicas tu, hoc eſſe verum, quando male legit, & nihil percipit de lingua latina; ſi vero aliquid intelligit bene legendo excuſatur à mortali, habitu quoque reſpectu ſubditorum, qui in literis parum diſtant à ſuo capite; nam ſi ſubditi ſint virtute ferè omnes præditi, cum reſpectu eorum Superior vix dicatur ſcire legere, videtur eſſe in ſtatu peccati mortalis non renuntiando officiū, aut petendo diſpenſationem à ſuo Prælato, vel niſi peritia, & experientia bonæ gubernationis ſuppleat defectu ſcientiæ.

6 Neophiti dicuntur adulti cōuerſi ad fidem baptizati infra decennium ad minus, ſecundum Nauar. cap.27. num.205. §. Dixi, & ex eo Mirand. tom.2. quæſt.8. art.7. conſil.3. Bonac. q.2. de irregul. p.1. num.5. Iſti igitur repelluntur ab ordinibus ex cit. cap. 1. & 2. diſt. 48. & à Prælaturis ex cap. Cum cauſam 27. cap. Officij, 38. de elect. gloſ. in cap. 2. cit. diſt.48. id tamen ibi in terminis non dicitur, ſed eſt ſermo de Religioſis nondum profeſſis, qui dicuntur noui in Religione, ſicut neophiti in fide; Lauor. tit 4. de elect. capit. 26. num. 75. eſſe quidem irregulares ad electiones, ſed eam tolli ceſſantibus reſpectibus quos ibi recenſet, nimirum ſi non ſit periculum ſuperbiæ, & ſit bene inſtructus in diſciplina Chriſtiana, quibus poſitis, infert illos poſſe eligi abſque alia diſpenſatione, pro qua illiatione refert exemplum D. Ambroſij relatum in cap. Neophitus diſt. 61. Præcitati Doctores dicunt, huius diſpenſationem eſſe ſolius Papæ, ac proinde Epiſcopum, neque Prælatos Regulares poſſe diſpenſare. Dicas tu cum Compend. & Doctoribus ab eo citatis, reſol.52. num.21. poſſe Prælatos diſpenſare ex priuilegio Sixti IV. cuius verba retuli reſol. 10. q. 1. §. Secundum, vbi Prælatis, & eorum vices gerentibus concedit facultatem diſpenſandi in omnibus irregularitatibus, exceptis tribus, nempe prouenientibus ex homicidio, bigamia, & mutilatione, ergo exceptio hæc firmat regulam, & priuilegium in alijs caſibus non exceptis, arg. cap. Dominus 6. 32. q.7. & cap.2. de coniug. leproſ. Vide Eucr. in hoc ſuo loco. Nec dicas ibi ſermonem eſſe de irregularitatibus ex delicto, non ex defectu. Quia de vtriſque ſermo eſt, cum in exceptione exprimatur bigamia, quæ eſt ex defectu, ergo exceptio firmat priuilegium etiam in illis, quæ ſunt ex defectu. Quod ſi alicui non placeat hoc, vtatur medio Lauorij dicentis, hos non indigere diſpenſatione, cum abeſt periculum ſuperbiæ, & ſunt bene inſtructi in fide, & reuera in Religionibus non videntur tales formaliter neophiti iudicandi, quia ſaltem in anno Nouitiatus poſſunt complere inſtrui, & probari, & ſic in illis poteſt ceſſare huiuſmodi nouitas. Vel demum determinetur ſpatium temporis, vltra quod non amplius dicantur Neophiti, vt in opinione aliquorum inſinuat Mirand. cit. & ſic ceſſabit irregularitas ſine diſpenſatione.

Quæres 3. Circa ſecundam ſpeciem irregularitatis ex defectu corporis, An Prælati Regulares diſpenſare poſſint cum vitiatis corpore ad ordines, & dignitates?

7 Vitium autem corporis inducit irregularitatē in tribus caſibus. Primo, quando vitium impedit exercitium ordinum, vt cæcitas, ratio enim dictat eum non eſſe promouendum, qui non poteſt exercere actus ordinis: Secundo, quando vitium inducit notabilem deformitatem, vt carens naſo. Tertio, quando vitium gignit horrorem, riſum, ſeu ſcandalum, vt leproſus, nimis geloſus, ægrotus, paraliticus. Hæc colliguntur ex diſt.55. & alibi, tit. de corpore vitiatis, tit. de Cler. ægr.

8 Iſti autem defectus, & vitia prouenire poſſunt ex triplici cauſa, nimirum naturali, vt ſi quis naſcatur cæcus; accidentali, ſeu caſuali, vt ſi quis fiat cæcus ex infirmitate; & libera ex facto proprio, vt ſi quis ſibi virilia amputet ex ira, & libidinis æſtu, vel ex facto alieno, vt ſi inimicus mihi abſcindat digitum ex quatuor; ex facto autem proprio tunc inducitur irregularitas, quando eſt culpabile, non autem ſi contingat ſine culpa, etiam ex facto alieno, vt ſi medicus reſecet membrum ob ſanitatem recuperandam.

9 Notandum eſt, quod inter vitia corporis, alia ſunt indiſpenſabilia, vt cæcitas, hermaphroditus æqualis in vtroque ſexu; abſtermijtas præſertim reſpectu Sacerdotij; perpetuo amentes, & furioſi, continuo febricitantes grauiter, paralitici, hi & ſimiles non valentes exercere ordines, quamdiu durat hoc impedimentum ſunt indiſpenſabiles, ſublato vero huiuſmodi impedimento, vt ſi cæcus recuperet viſum, hermaphroditus euadat proprie vir, &c. Iſti non egent diſpenſatione; ac proinde quæſtio noſtra in his non procedit. Alia vero vitia ſunt diſpenſabilia quatenus adhuc etiam poſt diſpenſationem remaneat in corpore diſpenſati, vt ſunt monoculus, monipes, innatus, &c. & de his procedit quæſtio, quæ duplicem poteſt habere ſenſum. Primus eſt, an Prælati poſſint diſpenſare hos irregulares, vt promoueantur ad ordines, quibus careant? Secundus, An iam promotos, adueniente vitio, poſſint diſpenſare, vt ſuſceptis vti poſſint; vt, ſi effectus monoculus, leproſus, ſcabioſus poſſit diſpenſari ad actum ordinis ſuſcepti?

Reſpond.

10 Reſpond. Prælati Regulares poſſunt ex vi ſuorum priuilegiorum diſpenſare cum vitiatis corpore §. Probatur, & etiam in aliquibus de iure communi §. Hi Doctores; tam quo ad promotionem, quam quo ad exercitium ordinum ſuſceptorum; §. Quod; & iudicare vitium iam ceſſaſſe, vt poſſit Religioſus promoueri, vel vti ordinibus ſuſceptis. §. Iudicium; & quo ad Prælaturas §. Eligi.

Probatur reſpōſio ex vi priuilegiorum vniuerſaliter ex Marimagno Sixti IV. cuius verba retuli reſol. 10. quæſt. 1. §. Secundum, vbi Prælātis Regularibus indulgetur facultas diſpenſandi in omnibus irregularitatibus, exceptis illis, quæ proueniunt ex homicidio voluntario, mutilatione, & bigamia, ergo cum excludantur hæ tres tantum, reliquæ includuntur in facultate, ac proinde etiam irregularitas ex defectu corporis confirmatur, quia facultas diſpenſandi latè interpretanda eſt, vt de communi docui reſol. 10. quæſt. 4 & faciunt dicta q. 2. §. Neophiti. Ita in caſu noſtro tenent Mirand. tom. 2. q. 8. art. 3. in fine §. Hæc omnia, Vecchius diſput. 9. dub. 20. in fine. Compend. reſol. 52. num. 25.

11 Hi Doctores citati difficultatem mouent, an de iure communi poſſint diſpenſare in his, præſcindendo a priuilegijs? Rodr. q. 24. art. 3. Mirand. Vecch. Compend. Portel. mox citati dicunt Prelatos maiores poſſe de iure communi diſpenſare cum aliquibus corpore vitiatis cum hac limitatione; modo vitium corporis non gignat notabilem indecentiam, aut ſcandalum; probant duplici ratione; prima ex mox citato cap. Nuper, de ſent. excom. irregularitatem non reſeruatam expreſsè tolli poſſe a Prælatis; Gloſ. verſ. Diſpenſatam cap. 7. de cler. excomm. Min. altera argumento deſumpto à poteſtate Epiſcopi ſuper his de iure communi, Prælati enim maiores poſſunt diſpenſare in omnibus, in quibus Epiſcopi, cum & ipſi habeant poteſtatem quaſi Epiſcopalem. Ex his inferant diſpenſationem in diuerſis caſib. ſubiectis.

12 Digito carens modo non ſit pollex diſpenſatur à Prælato de iure communi, docet Mir. q. 8. art. 3. conſ. 3. Portell. verſ. Diſpenſare num. 5. Compend. reſol. 52. num. 16. Plures habens digitos, ſi non adſit deformitas non eſt irregularis, vt multis citatis docent Diana reſol. 61. tract. 6. Miſcell. part. 3. ac proinde non eget diſpenſatione.

13 Oculo carens dextro, non ſiniſtro, diſpenſari poteſt, Mirand. Portell. Compend. cit. & in maculis eiuſdem oculi Vecch. diſp. 9. dub. 20. num. 3. Rodr. quæſt. 24. art. 3. Diana part. 4. reſol. 73. de irregul.

14 Pede carens diſpenſari poteſt, vt cum ligneo celebret, Mirand. cit. concluſ. 3. Compend. Portell. Vecch. cit. cum Silu. de corpore vitiatis in fine, Roſella eod. num. 2. Rodr. cit. Diana cit.

15 Mutilatus membro ſiue occulto, ſiue patenti ſine ſua culpa diſpenſatur à Prælatis maioribus, Mirand. cit. q. 8. act. & concluſ. 3.

16 Ego puto Prælatum Regularem non poſſe diſpenſare niſi in caſibus expreſsè in iure conceſſis Epiſcopis, qui ſunt duo; vnus eſt cap. 1. de corp. vitiatis vbi conceditur facultas Epiſcopo diſpenſandi cum eo, cui in duello amputatus fuit digitus; alter eſt, quod Epiſcopus poteſt diſpenſare cum eo, qui ſibi virilia fecit abſcindi putans licere; præter altaris miniſterium, in his duobus caſibus arg. ab Epiſcopi poteſtate de iure communi ad poteſtatem Prælati Regularis, poteſt ab hoc fieri diſpenſatio, vt tenent de Epiſcopo Suar. & Tolet. quos citando ſequitur Megal. part. 3. de cenſ. lib. 7. cap. 3. num 8. Confirmatur hoc, quia ſic tenet communis opinio apud præcitatos, quibus adde Nau. cap. 27. & alios, quos citat, & ſequitur Bonac. q. 2. de irregul. p. 2. num. 36.

Ad rationes aduerſariorum ſupra §. Hi Doctores, dico primo ad eam limitationem, quoties vitium corporis non impedit exercitium ordinū, neque gignit notabilem deformitatem, indecentiam, horrorem, riſum, aut ſcandalum, non inducere irregularitatem, vt dixi ſupra hic §. Vitiū, & de communi Doctorum à ſe citatorum docet Bonac. quæſt. 2. de irregul. p. 2. num. 1. & per totum punctum, vnde Diana part. 3. reſol. 61. tract. 6. Miſcell. de communi docet habentem in manu ſex digitos coniunctos, aut diuiſos non eſſe irregularem, quia non adeſt magna deformitas, ergo vitium ex ſe ſine indecentia, & deformitate non inducit irregularitatem, ac proinde non adeſt indigentia diſpenſationis, & conſequenter illi Doctores fruſtra adhibent eam limitationem, quæ ex ſe excludit irregularitatem, ac deinde eiuſdem diſpenſationem. Ad primam rationem dico ſecundo, non eſſe parem rationem de irregularitatibus, quæ omnes cenſentur reſeruatæ, licet non fiat expreſſa mentio de reſeruatione, quod colligo ex ſeſſ. 24. cap. 6. vbi Tridentinum concedit priuilegium Epiſcopis diſpenſandi in irregularitatibus occultis ex delicto, iuxta quod ibi dicitur, ergo ſignum eſt, quod omnes ſunt reſeruatæ Papæ, & eo magis in caſu noſtro, qui in Tridentino non exprimitur cum cæteris ex defectu prouenientibus; cenſuræ vero in iure partim reſeruantur, & partim non, & ideo non reſeruatæ tolli poſſunt non ſolum a Prælatis, ſed etiam a ſimplicibus confeſſarijs, quod nulla ratione dicendum eſt de irregularitatibus. Præterea Sig. ſ. dub. 98. num. 8. reſpondens ad ſimilem obiectionem ait non valere argumentum ab abſolutione, de qua tantum loquitur cap. Nuper, ad diſpenſationem. Dico tertio ad ſecundam rationem tenere argumētum ab Epiſcopo ad Prælatum Regularem maiorem, ſed falſum eſt quod Epiſcopus in prædictis omnibus diſpenſare poſſit, ſed ſolum diſpenſat in illis duobus caſibus expreſſis, de quibus ſupra §. Ego, ac proinde etiam Prælatus Regularis in eiſdem diſpenſare valet.

Quod de iure cōmuni in prædictis duobus caſibus ſupra §. Ego, & de iure priuilegij poſſint in omnibus diſpenſare tam reſpectu promotionis, quam exercitij, ſuadetur, quia in priuilegio Sixti IV. vtrumque exprimitur, nimirum huiuſmodi diſpenſationem in irregularitate dari, vt Religioſus poſſit promoueri ad omnes ordines, & in illis ſuſceptis miniſtrare. Prædicti duo caſus ſunt de Sacerdote, qui diſpenſatur, vt poſſit vti ſuis ordinibus,

Digitized by Google

dinibus, ergo & nondum promotus in eiſdem caſibus diſpenſari poteſt, vt promoueatur, quia promotio, & exercitium habent connexionem ad inuicem, nam promouendus non eſt, qui ordine vti non poteſt.

17 Ceſſatione vitij, & defectus cum ceſſet irregularitas, non eſt opus diſpenſatione, ſicut & cum deformitas abeſt notabilis non eſt locus irregularitati, ac proinde neque diſpenſationi; vnde ſola difficultas manet, ad quem ſpectet hoc iudicium de ceſſatione, & notabilitate deformitatis apud Regulares?

18 Iudicium hoc faciendum eſt à Prælatis Regularibus cum ſuis ſubditis. Probatur: Tum quia tenet argumentum à poteſtate Epiſcopi ad Prælatum maiorem, cum in vtriſque æque ſit poteſtas iuriſdictionis, vt pluries dixi cum Rodr. Mir. & alijs; ſed Epiſcopus poteſt hoc iudicium ferre, cap. Communiter, in fine diſt. 33. cap. Nuper 7. q. 2. & licet loquantur de exercitio, extenditur etiam ad promotionem, cum vtrobique adſit par ratio, & de promotione etiam ad Prælaturam habetur cap. 2. de corp. vit. ergo & Prælatus Regularis. Tum quia eius eſt iudicium ferre, cuius eſt diſpenſare; ſed Regulares in his valent diſpẽſare, ex probatis, ergo & iudicare. Ita tenet Angelus verſ. Corpore vitiatus num. 5. Tabien. num. 1. tam de iudicio promotionis, quàm exercitij, quem citat Mirand. tom. 2. q. 8. art. 3. concluſ. 1. qui hoc concedit de exercitio, non de promotione, cuius iudicium vult ſpectare ad Epiſcopum, quod non diſplicet, cum agatur de debita ordinatione celebranda, & id potius ſe teneat ex parte poteſtatis ordinis, quam iuriſdictionis. Sed dic eſſe etiam actus iuriſdictionis, ac proinde vtramque ſpectare ad Prælatum reſpectu ſui ſubditi. Opinionis Mirandæ eſt Sigiſm. dub. 88. num. 7. Compend. reſol. 52. num. 17. vbi alij citantur, ex eadem ratione, quam tamen non tangit Miranda, ſed vt dixi, non tenet, præterquamquod militaret etiam reſpectu exercitij, quod tamen falſum eſt ex eodem Mirand. & Compend. Negat etiam noſtrum dictum Bonac. quæſt. 2. de irregul. p. 2. in fine, eo quod neque iure aliquo, neque priuilegio probatur; ſed iam probaui tum iure communi, argumento ab Epiſcopo ad Prælatum, & iure priuilegij, nam ſi Prælatus Regularis iure priuilegij poteſt diſpenſare, vt patet ex dictis, neceſſe eſt, quod prius caſus diſcutiat, an ſit ſubiectus irregularitati nec ne Religioſus diſpenſandus? Nobiſcũ eſt Diana part. 4. reſol. 73. de Irregul.

19 An cum laboranti capite poſſit Epiſcopus, ſeu Prælatus Regularis cum ſuo ſubdito diſpenſare, vt vtatur pileolo inter celebrandum? Reſp. Solus Papa, & non alius concedit vſum pileoli in Miſſa etiam extra Canonem, vt reſpondit Sacra Congregatio 2. Ian. 1590. & 17. Ian. 1595. Papa id conceſſit extra Canonem Epiſcopo Fauentino, & eadem reſpondit Archiepiſcopo Vrbinati, eo non poſſe vti ſine licentia Sedis Apoſtolicæ. Idem poſtea ſenſit Sacra Congregatio Rituum die 31. Ian. 1626. & Canon ipſe prohibet Epiſcopo velatum caput, ergo neque ſecum, neque cum alijs diſpenſare poteſt. Ita Gauantus ſuper Rubricas Miſſalis. Oppoſitum tenent Nauarr. conſil. 7. de celebr. Miſſ. Rodr. quæſt. 24. art. 5. Mirand. tom. 2. quæſt. 8. art. 4. concluſ. 5. quos citando ſequitur Compend. reſolut. 52. num. 18. aſſerentes, Prælatum maiorem poſſe diſpenſare in hoc non ſolum cum ægrotante, ſed etiam ſano, quod poſterius nullatenus eſt admittendum, cum nulla adſit cauſa, neque velatio capitis reddit maiorem deuotionem, ſed indeuotionem, neque maiorem attentionem, ſed indecentiam.

20 Eligi non poſſunt corpore vitiati, quando defectus ita eſt notabilis, vt ſine magno horrore, & ſcandalo nequeant ſuum officium exercere, & attentata electio eſt nulla, vt docent omnes in cap. Cum de ſua 2. cap. Expoſuiſti 6. de corpore vitiatis, Sigiſm. dub. 88. num. 1. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 78. In his autem diſpenſare poteſt Prælatus Regularis, quando vitium eſt leue, & non gignit, magnum horrorem, ſi tamen eligendus non ſit impotens ad munus, ad quod eligendus eſt; & hoc iudicium facere ſpectat ad ipſummet Prælatum, docet Sigiſm. cit. num. 7. & dub. 89. num. 14. probatur quia in his iudicium ferre, & diſpenſare ſpectat ad Epiſcopum ex cap. Cum de tua 2. de corpore vitiatis, Rota, coram Card. Seraphino deciſ. 625. num. 3. concedendo id Epiſcopis in leuibus defectibus, ergo idem cõcedendum eſt Prælatis maioribus de iure communi, immo & in grauibus de iure priuilegij, ex ſupra adductis.

21 Infirmitate detenti, ſeu alio morbo incurabili, & naturaliter durabili, quod impediat exercitium officij, ſunt Irregulares ad Prælaturas cap. Vn. de cler. ægrot. in 6. cap. De rectoribus 3. vbi de leproſo Rectore, cui datur coadiutor; cap. Tua nos 4. vbi remouetur leproſus, ſed non priuatur fructibus ſui beneficij, cap. Ex parte 5. vbi Epiſcopo incurabili morbo non valenti exercere ſuum officium datur coadiutor; cap. Conſultationibus 6. de cler. ægrot. Archidiacono paralytico datur coadiutor. Licet autem ex his textibus videatur valere electio de iſtis, quia non remouentur, res tamen ita ſe non habet, nam aliud eſt morbum aduenire iam conſtituto in Prælatura, vt loquuntur præcitati textus, & ideo ne afflicto addatur noua afflictio, non remouentur, ſed illis datur coadiutor, & ſi remouentur quandoque, non priuantur fructibus beneficij, quibus alendi ſunt, aliud vero eſt, morbum præcedere perſonam eligendam, in quo caſu attentata electio ſine dubio eſt nulla, vt probant omnes Canoniſtæ in cap. Cum inter 21. de elect. vbi repellitur epilepticus vti inhabilis ab electione.

22 Diſpenſatio in his, vt eligantur, non poteſt habere locum, quia eorum irregularitas ratione impedimenti non valendi exercere munus officij, ad quod eſſent aſſumendi, potius dicitur naturalis, quàm à lege poſita. Quod ſi infirmitas ſit incurabilis, vt morbus gallicus, podagra, &c. *Soluere nodoſam neſcit medicina podagram*. Ouid. 2. de Ponto. Et non impediat perpetuo, ſed ſpatijs interiectis, eligibilis eſt detentus tali infirmitate, cum non ſit irregularis, quæ ſolum cauſatur ex perpetuo perenniter impedimento, ac

proinde

Digitized by Google

proinde neque eget diſpenſatione.

Iudicium autem ferre, quod infirmitas non impediat, ſpectat ad Superiorem cum vocalibus, agitur enim de re tangente cōſcientias tam Prælati, quàm vocalium electorum.

23 Dubitatur autem, An Prælato, cui aduenit huiuſmodi perenne impedimentum, dandus ſit coadiutor de iure capitum De rectoribus, cap. ex parte, cap. Conſultationibus, ſupra relatorum §. Infirmitate, an remouendus à Prælatura?

Dico non eſſe dandum coadiutorem Prælatis Regularibus, ſed remouendos eſſe. Tum quia ideo Clericis datur coadiutor, quia eorum officia ſunt perpetua, regularia vero ad tempus, & reuocabilia, Rodr. tom. 2. q. 26. art. 7. §. Poteſt. Tum quia ideo clericis datur coadiutor, quia aluntur fructibus ſui beneficij, & vt plurimum aliud non habent, vnde viuant, conſequenter videtur irrationabile, & contra ius naturale, ſi deſtituerentur debitis alimentis, vnde ex citato capite Tua nos, leproſus remouetur ab officio, & munere, non à fructibus ſui beneficij; Prælati vero Regulares, quamuis remoueantur, ſemper aluntur a Religione cum cæteris Profeſſis, Tum quia Superiores Regulares facilè remouentur à ſuis Prælaturis, & officijs, qualibet legitima ſubſiſtente cauſa, etiam leui, cap. Per tuas 32. in fine, de ſimon. cap. Qualiter 14. in fine, de accuſ. non autem Clerici ſeculares. Ita tenent Sigiſm. dub. 102. nu. 5. Portel. part. 2. ſuorum reſponſ. caſu 28. Temperari tamen poteſt huiuſmodi remotio, nam tolerari poteſt per ſex, vel octo menſes, immò ſi ægrotus ſit in poſtremo anno ſui officij, poteſt Religio illum compati vſque ad finem officij, vel rogare illum, vt renuntiet, ne remotio inuoluntaria ſit cauſa maioris ærumnæ, & afflictionis.

Queritur 4. Circa tertiam ſpeciem irregularitatis, quæ prouenit ex defectu natalium, quis in ea diſpenſare poſſit?

24 Reſolutio huius quæſiti requirens longiorem diſpenſationem reijcitur in ſequentem Reſolutionem duodecimam.

Quæres 5. Circa quartam ſpeciem irregularitatis, prouenientis ex defectu ætatis, & libertatis, an Prælati Regulares poſſint in his diſpenſare?

Quod ad defectum ætatis, nolo hic diſputare, an proprie ſit irregularitas, nam quidam negant cum Megalio lib. 7. de cenſ. cap. 1. num. 161. ex eo quod irregularitas perpetuo conſtituit hominem incapacem ordinum; ætatis autem defectus ſolùm intra tale tempus, & non perpetuo, & ſolum reſpectu talis, & talis ordinis, vnde ætas ad primam tonſuram, & quatuor ordines minores non determinatur, vt colligitur ex ſeſſ. 23. cap. 4. vbi dicitur, quod nullus prima tonſura, aut quatuor ordinibus minoribus initiatus poteſt obtinere beneficium ante decimumquartum annum, ac proinde in his non limitatur tempus, niſi in maioribus, nam ad Subdiaconatum quis initiari non poteſt ante vigeſimum ſecundum, ad Diaconatum ante vigeſimum tertium, ad Presbyteratum ante vigeſimum quintum annum ex cap. 12. ſeſſ. 23. Alij tenent eſſe proprie irregularitatem, quod colligitur ex cap. *Vel non eſt* 14. de temp. ordin. cap. fin. eod. in 6. & ibi gloſ. verſ. Infanti, vbi refert ad hoc alia iura, & patet ex noua prohibitione Sacri Concilij.

Diſpenſare autē in ætate nullus inferior Prælatus Regularis etiam Generalis à Papa poteſt, vt Religioſus promoueatur ad ordines tam minores, quàm maiores ante legitimam ætatem à Tridentino præſcriptam, vt docent omnes cum Megalio libr. 7. de cenſ. cap. 3. num. 24. per cap. Nullus, de temp. ordin. in 6. Gloſ. in Clem. Generalem, de ætate; non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs, quò ad hoc penitùs excluſis, vt dicitur cap. 12. ſeſſ. 23. & in terminis, quod priuilegia antiqua ſint ſublata docent Rodr. tom. 3. q. 23. art. 6. & 8. Mirand. tom. 1. quæſt. 39. art. 1. Sair. lib. 6. de cenſ. cap. 12. num. 14. & 15. & alij, quos pro ſe citat Portel. verſ. Ordines ſacri num. 1. Barboſ. hìc num. 12. Compend. reſol. 106. n. 8. vbi addit neque priuilegia poſt Concilium conceſſa ſubſiſtere poſſe, quia illis derogarunt Moderni Pontifices confirmantes priuilegia poſteriora, quatenus non ſunt contraria Decretis Tridentini, & hoc vniuerſaliter procedit ſiue in foro conſcientiæ, ſiue extra, & hoc eſt ita certum, vt dubitandi nullus relinquatur locus.

26 Dubium eſſe poteſt, An Prælati Regulares poſſint abſoluere à ſuſpenſione contracta recipiendo ordines ante legitimam ætatem? Item, An poſſint diſpenſare, vt poſt ablatam ſuſpenſionem valeant exercere munus Ordinis ſuſcepti, licet nondum peruenerint ad legitimam ętatem? Et quid ſtante legitima ætate, An egeat promotus ante eam diſpenſatione ad exercendum munus ſuum? Demum, an poſſint diſpenſare in irregularitate, ſi quàm contraxerint in exercendo munus ſuum?

Primò dico, Prælatos poſſe abſoluere à dicta ſuſpenſione, Tum quia in Bulla, *Cum ex ſacrorum* Pij II, apud Quar. verſ. Ordo non reſeruatur, ergo poteſt auferri à Prælatis etiam localibus arg. c. Nuper, de ſent. excom. Tum quia ad hoc extat priuilegium *Sixti IV.* conceſſum Oliuetanis, quod citat Pereg. in ſuo Compend. verſ. Diſpenſatio §. 12. Quod communicatur omnibus religionibus; quare & noſtri Prælati etiam Locales vti poſſunt. Et ita docent d. Pereg. Henr. in ſum. lib. 14. c. 20. §. 3. Beia p. 4. caſ. 37. §. Aduertēdum, Portel. verſ. Ordines ſacri n. 14. Compend. reſol. 106. n. 26. quos citat Barboſ. ad hoc c. 12. ſeſſ. 23. n. 14. Dian. reſol. 85. de regul. contra Capuc. cum Sair. lib. 6. c. 12. num. 13. 14. aſſerentium eſſe derogatum eorum priuilegijs in Tridentin. cit. ſeſſ. 23. c. 12. Sed errant, quia ibi ſolum prohibetur ſuſceptio ordinum ante legitimam ætatem, & nihil de abſolutione; neque obſtat Sixtus *V.* reuocando priuilegia abſoluendi male promotos, quia poſteriores Pontifices reualidando regularium priuilegia ex certa ſciētia, ſuſtulerunt reuocationem *Sixti V.* vt docet ipſe Dian. cum Sigiſ. dub. 76. n. 6. cum Suar. lib. 8. de legib. c. 19.

27 Secundo, ſublata ſuſpenſione per abſolutionem, Pręlatus non poteſt diſpenſare cum ordinato ante legitimam ętatem, vt exerceat ſuum mu-

Digitized by Google

nus, quia ſicut non poteſt diſpenſare in principali, nempe in ætate ex probatis §. Primo, ita neque in acceſſorio, nimirum in exercitio antequam perueniat ad debitam ætatem, Barboſ. ad hoc cap. 12. ſeſſ. 23. num. 15. Quod ſi ita ordinatus, ſublata ſuſpenſione per abſolutionem, vel ſi eam non incurrit ob bonam fidem, exerceat ſcienter ſuum munus antequam aſſequatur ætatem, peccat mortaliter ex communiori opinione Cõpẽd. reſol. 16. n. 14. Dian. reſol. 182. de Sacram. contra Nau. & Ledeſm. ab eo citatos, ex eo quod bona fide recipiendo ordinem, legitimè initiatus fuit, ſed die per ſubſequentem malam fidem viſiari exercitium, cum defectu ætatis nullum ius licitum acquiſierit, non tamen incurrit irregularitatem præſcriptam in Bulla Pij II. quia ea ſequitur ex ſuſpenſione, quę cum ſit ſublata per abſolutionem, eum effectum irregularitatis producere non poteſt, ſicut neque quando ſuſpenſionem non incurrit ob bonam fidem recipiendo ordinem, vt docent conueit. Diana reſol. 182. de Sacram. §. Difficultas, alij apud ipſos.

28 Tertiò, poſtquam aſſecutus fuit legitimam ætatem, non eget diſpenſatione ad exercendum munus ſuum, quia tunc nullum habet impedimentum, non ſuſpenſionis, cum iam ſublata fuerit per abſolutionem, vt ſuppono; neque irregularitatis, quia defectus ætatis eſt irregularitas, quæ ceſſat ſine diſpenſatione poſt aduentum temporis legitimi. Ita docet Sforcia Epitome 39. Bull. Pontif. Theor. 109. ex Diana reſol. 182. de Sacr. §. Notand. Bonac. q. 2. de Irregul. p. 4. n. 1. §. Ex dicendis.

29 Quarto, exercens actum ordinis ſuſcepti ante legitimam ętatem incurrit irregularitatem ex delicto, eo quod exiſtens ſuſpenſus miniſtrauit, & in hac poteſt diſpenſari à ſuis Superioribus; vt dicam de hac eadem irregularitate infra q. 9. quod ſi abſolutus fuit exercẽdo actum ordinis ſuſcepti antequam perueniat ad legitimam ætatem, nulla incurrit irregularitatem, neque ex defectu, pręter dictam ex delicto, vt probaui §. Secundo.

30 Irregularitas prouenire poteſt ex defectu libertatis; Primo, reſpectu ſeruitutis, ſerui enim quamdiu ſunt ſub poteſtate domini non poſſunt promoueri, c. Nulli, c. quicumque, c. De ſeruorũ, diſt. 54. & toto tit. de ſeruis non ordin. Caſus diſpenſationis non eſt dabilis apud Religioſos profeſſos, quia hoc ipſo, quod ſunt bene profeſſi acquiſiuerunt libertatem, ac proinde eum ſint immunes ab irregularitate, non egent diſpenſatione. Neque ſecundò coniugati vere profeſſi, quia profeſſione effecti ſunt liberi, ac proinde in eis ceſſauit irregularitas. Quod idem dic tertiò de obligatis ratiocinijs publicis, ſiue priuatis, qui arcentur ab ordinibus, non tamen ab exercitio ſuſceptorum cap. vn. de oblig. ad ratiocin. c. 1. & 2. Ne Cler. vel Monac. Quartò de Curialibus principum ſecularium, qui ſunt irregulares, c. Legem, diſt. 53. Quintò de alijs, quos vide apud Bonac. q. 2. de irreg. p. 4. propoſ. 2. Iſti ergo ſupranumerati, cum per ingreſſum religioſum, hoc eſt, per validam profeſſionem, vel eiuſdem nullæ ratificationem effecti ſint liberi, & exempti à ſuis dominis, vel alijs quibus ſubijciebantur, ac proinde nõ ſint amplius irregulares, nulla indigent diſpenſatione, dato etiam teneantur reddere ratiocinia, quia Religio eorum nomine reſpondere poteſt, præterquam quod dominus videtur ceſſiſſe iuri ſuo non reclamando infra annum probationis.

Quæres 6. Circa quintam ſpeciem irregularitatis, quæ eſt ex defectu Sacramenti, hoc eſt, quãdo quis eſt bigamus, An Prælati Regulares in ea

31 diſpenſare poſſint? Bigamia autem ſignificat diuiſionem carnis, hinc eſt, quod triplex eſt Bigamia, Vera, Interpretatiua, & Similitudinaria. Vera eſt illa, quæ prouenit ex duplici matrimonio valido ſucceſſiue contracto, & conſumato; vnde qui ſucceſſiue duas duxit vxores Bigamus eſt, quia hic eſt, diuiſio carnis, cùm non ſit coniunctio vnius cum vna, ſed vnius cum pluribus. Conſumatio autem matrimonij eſt emiſſio ſeminis intra vas feminæ cognitæ affectu maritali, quod dico propter eum, qui adulterat, qui per hoc non dicitur fieri bigamus, quia non committit affectu maritali, ſed luxurioſo tantùm. Quare qui vnicam tantùm duxit vxorem non ſum dicitur Bigamus vere, licet ſit interpretatiue, ſi duxit corruptam ab alio, quam à ſe. Itaque Bigamia Interpretatiua eſt illa, quæ prouenit non ex multiplici matrimonio, ſed ex eo, quod ius præſumit multiplex matrimonium, quod contingere poteſt tribus modis. I. Quando quis conſumat duo matrimonia, ſiue ſimul, ſiue ſucceſſiue, quorum alterum ſiue prius, ſiue poſterius eſt nullum, cap. Nuper de bigam. II. Quando quis conſumat cum corrupta ab alio, quam à ſe, ſiue ex copula matrimoniali, ſiue fornicaria, c. Maritum diſt. 33. cap. Curandum, diſt. 34. quod procedit, licet eum contraxit matrimonium, eſſet virgo, & antequam cum eo conſumaret, cognita fuit ab alio, cap. Si cuius, & Si laici diſt. 34. immo & nullum matrimonium, III. Quando quis conſumat duo matrimonia licet ambo nulla, ex cap. Nuper, eod. In his enim omnibus caſibus eſt diuiſio carnis, ſi non ex duplici matrimonio verò, ſaltem interpretatiuo, cũ nõ ſit commixtio carnis vnius cum vna, ſed cum pluribus, aut cum vna, quæ iam cum alijs ſuam carnem diuiſerat. Tertia ſpecies Bigamiæ dicitur Similitudinaria, cùm ſcilicet Clericus in ſacris conſtitutus, vel profeſſus contrahit matrimonium illud conſumando cap. Quotquot, cap. Monacho 27. q. 1. cap. fin. de Bigamis, ratio eſt, quia iſti iam per votum ſunt coniuncti cum Chriſto, ſeu Eccleſia, vnde coniungentes ſe mediante matrimonio attentato cum fœmina, etiã virgine dicuntur Bigami, quia hoc matrimoniũ ſimilitudinem habet, ſeu interpretationem recipit plurium. Vide Bonac. q. 2. de Irreg. p. 5. Megal. lib. 7. cap. 1. n. 62. Compend. reſol. 16. & alios communiter in materia irregularitatis. His poſitis:

Quæſtio eſt, An Bigamia reddat irregularem Religioſum non ſolum reſpectu ordinum, ſed etiam reſpectu prælaturarum? & quales Superiores poſſint ad vtrumque diſpenſare?

32 Reſp. Bigamia reddit irregularem hominem Religioſum ad promotionem ordinis, & ad exercitium eorum. Item ad prælaturas, & dignitates.

Prælati

Prælati regulares maiores poſſunt cum bigamis diſpenſare ad ordines minores in bigamia vera, ſeu interpretatiua, non autem ad ordines maiores. Vtique vero ad omnes ordines bigamos ſimilitudinarios. Item & ad prælaturas quaſcumque, & ordines ex priuilegio.

Primum, quod reddat irregulares ad promotionem, & exercitium ordinum, patet ex c. 1. 2. 3. de bigamis, & alijs ſupra citatis, & ex cap. 17. ſeſſ. 23. vbi clerici coniugati modò non ſint bigami aſſumi poſſunt ad exercitium ordinum in Eccleſijs.

32 Secundum, quòd Religioſi bigami non poſſint eligi ad dignitates, probatur ex eiſdem textibus tit. de bigamis, non enim eſt dignus beneficio ſeu prelatura, qui eſt incapax officij, expreſſe diſt. 26. per illa verba; *Vnius vxoris virum*, Apoſtoli, quæ interpretantur, vt eligendus non ſit vir plurium vxorum; ſic docent Bonac. cit. q. 2. de Irreg. p. 5. n. 3. Lauor. tit. 4. de elect. c. 16 n. 65. Nauar. conſ. 3. & 4. de bigamis. Quæ procedunt licet ſint diſpenſati ad ordines, quia diſpenſatio ad ordines non extenditur ad prælaturas cū ſit ſtricti iuris.

33 Tertium, quod Prælati regulares poſſint diſpenſare ad ordines minores, quò ad promotionem, & exercitium, probatur, quia a iure cōmuni hæc facultas conceditur Epiſcopis Gloſ. verſ. Diſpenſare cap. 2. de Bigamis, Rodr. tom. 1. q. 24. art. 2. Silu. verſ. Bigamus q. 6. cum alijs, quos ſequitur Compend. reſol. 16. n. 1. & 12. quicquid dicant alij in contrarium non poſſe de iure communi diſpenſare Epiſcopum, neque proinde Prçlatos maiores, quos ſequitur Sigiſm. dub. 71. tam quò ad ordines, quàm dignitates.

34 Quartum de Bigamis ſimilitudinarijs tam quò ad ordines, quàm dignitates, probatur per cap. 1. Qui Clerici, vel vou. & ibi gloſ. verſ. Diſpenſatiue, per cap. Sane 2. de conuerſ. coniug. vbi hæc facultas tribuitur Epiſcopis, vt etiam docet Bonac. q. 2. de irregul. p. 5. n. 15. § in bigamia, Megal. lib. 7. cap. 3. n. 16 quod probat ex Tridentin. quia hæc eſt ex delicto, quod tamen debet eſſe occultum, in publico autem ſit diſpenſare ſolū, quando contraxit cum virgine, per iura ibi allegata; ergo idem dicendum eſt de Prælatis regularibus cum Compend. reſol. 16. n. 13. vbi citat Suar. & Villalobos, & Sigiſm. dub. 71. n. 2.

35 Quintum denique, quòd virtute priuilegiorum poſſint diſpenſare cum quibuſcumque bigamis ad ordines, & prælaturas, probatur ex priuilegijs allatis à Portel. verſ. Diſpenſare n. 4. quem ſequitur Compend. reſol. 16. num. 14. quos refert Diana reſol. 63. de irreg. Sed obſerua, quod in illis priuilegijs nulla ſit expreſſa mentio de diſpenſatione bigamiæ, ſed in genere Pontifices concedunt facultatem diſpenſandi in omnibus irregularitatibus ex quacumq. cauſa contractis etiam reſeruatis Papæ, & in homicidio, atque mutilatione, modò hi duo caſus ſint occulti, conceſſit Iul. II. Ordini Prædicatorum, vt referunt Compendiatores priuileg. Societatis Ieſu, Dominicanorum apud Sorbum verſ. Diſpenſatio in fine ſuæ Annot. §. Poteſt Prior, Peregr. tit. Diſpenſatio §. I. Sed iſti non explicant, ſit ne Bulla, an Oraculum, nam ſi eſſet Oraculum, nullius nunc eſſet roboris, cum annullata fuerint a Greg. XV. & Vrbano VIII. prout retuli reſolut. 31. de hac materia Oraculorum. Vide Vecchium diſp 9. dub. 15. vbi abſolute tenet non dari huiuſmodi priuilegia diſpenſandi cum bigamis veris, ſeu interpretatiuis, quia licet priuilegia vniuerſaliter loquantur, ſemper tamen intelligitur excepta bigamia, quæ cum ſit caſus ſpecialis, non venit ſub generali cōceſſione, ex Reg. In generali, in 6. ibidem tamen refert §. Contra, Auilam part. 7. de cenſ. diſp. 8. dub. 4. concl. 8. cum Henriq. lib. 2. de Matrim. c. 6. num. 11. in gloſ. lit. Z. Prælatos Regulares, immò & Confeſſores poſſe diſpenſare virtute conceſſionis Sixti IV. Sed cùm ſit Oraculum neque authenticum, vt videre eſt in Sorbo verſ. Abſolutio extra ord. quoad Fratres n. 5. nullius eſt momenti eorum dictum quod ad hoc priuilegium, vt patet ſupra. Sed rationi Vecchij, & aliorum reſponderi poteſt, regulam illam non haberet locum, quando in conceſſione generali exprimūtur, & conceduntur caſus maiores, vt eſt irregularitas ex homicidio in dicta conceſſione Iulij II. præterquamquod adeſt dictio ampliatiua, *Etiam Papæ reſeruatis*, quæ comprehendit omnes caſus etiam magis dubitabiles, Nauar. tom. 3. Notab. 26. de Iubilæo num. 3. per l. Etiam ff. de min. Floronus par. 1. de caſib. reſeru. cap. 5. §. 3. num. 5. & 6. ergo comprehendit quoque caſum noſtrum de quauis bigamia, priuilegia enim regularia amplianda ſunt, cum cenſeantur leges perpetuæ, ac ſi in corpore iuris eſſent incluſa, Oldr. conſ. 300. num. 4. §. Conſiderandum, cum alijs citatis a Sigiſm. dub. 120. de elect. n. 13.

36 Petes, An Bigamus prohibeatur ab ingreſſu Religionis? Reſp. Bigamus directè non prohibetur, neque eſt inhabilis ad ingreſſum, quia non impedit valorem profeſſionis, neque prohibetur in iure communi; præterea Clericatus non eſt de requiſitis, neque de eſſentia profeſſionis, & Religionis, Nauar. conſ. 10. de Regul. n. 2. ac proinde bigamia licet impediat aſcenſum ad Clericatum, non tamen ad Religionē, quam quis ingredi poteſt ſine aſcenſu ad Clericatum. Et quòad ingredientes ad ſtatum conuerſorum, ſeu laicorū nùlla eſt difficultas, cum Nau. conſ. 8. de conuerſ. cōiug. n. 2. Vecchio diſp. 5. dub. 3. Quantum vero ad ingredientes ad ſtatum clericalem, licèt poſſint admitti de iure, non ſunt tamen recipiendi, niſi prius obtinuerint à Papa diſpenſationem ſaltem ad ordinem, loquendo in opinione eorū, qui negant, Prçlatos Regulares poſſe diſpenſare cum iſtis, quia ingreſſi ſine diſpenſatione eſſent inutiles Religioni, ſi non poſſent obtinere diſpenſationem.

Hinc patet, per ingreſſum in Religionem irreuocabilem non abſtergi defectum bigamiæ, vt docet Suar. quem pro ſe citat Compend. reſolut. 16. num. 12.

37 Quæres 7. Circa ſextam ſpeciem irregularitatis, quæ prouenit ex defectu lenitatis, ſeu ex licito homicidio, quis diſpenſare poſſit?

Reſpond. In ſpeciali Reſolutione decimatertia infra q. 4.

38 Quæres 8. Circa primam ſpeciem irregularitatis ex delicto iterationis Sacramenti, An Prælati Regulares diſpenſare poſſint? Hæc autem irregularitas contrahitur ex iteratione baptiſmi ſcienter facta tam ex parte baptizantis, quam rebaptizati, & non in alijs Sacramentis, ita habetur cap. Qui in qualibet 1. q. 7. cap. Aphros, diſt. 98. cap. 2. de apoſt. cap. Eos qui, cap. qui bis, de conſecr. diſt. 4. l. 1. C. Ne Sanctum baptiſma reiter. qui enim bis ſe facit baptizari grauem iniuriam infert Baptiſmi Sacramento. Vterque ergo iterando hoc Sacramentum fit irregularis, non tamen ſimpliciter, ſed ex parte, quatenus prohibetur promoueri ad maiores ordines cap. Ex literarũ, de apoſt. vt cum alijs docet Bonac. q. 3. de Irregul. p. 3. num. 7. §. Circa. Requiritur ſcientia huiuſmodi reiterationis, aliter bona fide putans non rebaptizare, vel rebaptizari immunis eſt ab illa, ignorantia enim ſicut excuſat à peccato, ita & ab irregularilate, quæ delictum ſupponit. Metus tamen etiam cadens in conſtantem virum nõ excuſat à peccato, neque ſubinde ab irregularitate, quia coactus poteſt fingere baptiſmum, nõ habendo intentionem iterandi, à qua pendet Sacramentum, neque quis poteſt cogere intentionem alterius. Bonac. cit. Megal. lib. 7. de cenſur. cap. 2. num. 50. cum alijs communiter. Baptizans vero ſub conditione, ſi quis non eſt baptizatus, non incurrit, quia non dicitur iteratio baptiſmi, quamuis poſtea conſtet de priori baptiſmo valido. Demũ ſcienter baptiſmum recipiens extra caſum neceſſitatis ab hæretico, incurrit irregularitatem cap. Ventum eſt, in fine 1. q. 1. cap. Qui in qualibet 1. q. 7. Megal. cit. num. 51. 52.

39 Reſpond. Prælatus Regularis etiam localis diſpenſare poteſt in huiuſmodi irregularitate tam ad ordines, quàm ad dignitates, non ſolum quando delictum, ac proinde irregularitas eſt occulta, virtute cap. 6. ſeſſ. 24. ſicut poſſunt Epiſcopi, ex ſupra probatis reſol. 10. q. 1. §. Quartum, verum etiam quando res eſt publica; vt docui ibidem q. 22. & reſol. 11. q. 1. ex eo quod locis citatis probaui poſſe Prelatos diſpenſare in omnibus irregularitatibus ex delicto, ac proinde in hac ſpeciali.

Quæres 9. Circa ſecundam ſpeciem irregularitatis ex delicto indebitæ ſuſceptionis, vel exercitij ordinum, An Prælatus diſpenſare poſſit?

40 Obſeruandum eſt, quod irregularitas ex mala promotione ad ordines incurritur primo ab excommunicato maiori excommunicatione fulminata ab ordinatore, qui ſiue ſcienter, ſiue ignorantia craſſa recipit ſacros ordines cap. Cum illorum, de ſent. excom. in 6. & cap. 5. de eo, qui furt. vbi dicitur qui ingrediẽdo Religionem poteſt diſpenſari ab Epiſcopo. Sunt quidam aſſerentes, hunc remanere ſuſpenſum tantum ab vſu ordinis ſuſcepti cum cenſura. Excluduntur ab hac irregularitate recipientes ordines minores in opinione aliquorũ cõtra tutiorem, & probabiliorem aſſerentũ incurrere, quia textus dicit Eccleſiaſticos ordines, quo nomine veniunt omnes ordines. Alij conformius verbis textus dicunt hunc remanere ſolũ ſuſpenſum, quia verba textus aptiora ſunt ſuſpenſioni, quam irregularitati. Suſpenſi autem, & interdicti ad ordines promoti non fiunt irregulares, quia non reperitur in iure expreſſa, contra aliorum opinionem. Secundo fit irregularis qui eodem die recipit Subdiaconatum cum altero ſaltem minore, vel duos ſacros cap. 2. & 3. de eo, qui furt. vbi Abbas, ſeu Epiſcopus diſpenſant ſi Religionem prius ingrediatur; volunt tamen Doctores probabilius hanc pœnam eſſe ſuſpenſionem, non irregularitatem. Tertio recipiens furtiue idest non vocatus, neque approbatus, ordinem Diaconatus fit irregularis ex cap. Veniens ideſt de eo qui furt. iuxta quod initio dixi. Quarto recipiens ordinem ſacrum coniugatus eſt irregularis extr. Antiquæ. Quinto recipiens ordines ſacros ab Epiſcopo, qui renuntiauit, incurrit irregularitatem ex cap. 1. de ordin. ab Epiſcop. Sexto Clericus exercens ordinem ſacrum ſcienter, ſerio, & ex officio eſt irregularis, cap. 1. & 2. de cler. non ord. Min. & in hoc caſu poteſt Epiſcopus diſpenſare ex cap. 2. iuncta gloſa verſ. Miſericordiam, vt miniſtret in ſuſceptis, ergo & Superior Religionis, qui etiam de iure priuilegij diſpenſare poteſt, vt promoueantur ad vlteriores. Demum irretitus maiori excommunicatione, ſuſpenſione, vel interdicto, etiam occultus, & toleratus fit irregularis ſolemniter, ſeu ex officio exercendo actus proprios ordinum maiorum, niſi excuſet inaduertentia, ignorantia, aut neceſſitas, cap. Si quis Epiſcopus 11. quæſtione 3. cap. 2. & cap. Is cui, de ſent. excommun. Vide Doctores ſuper dictis irregularitatibus, qui alias aſſignant, ſed potius ſunt ſpecies ſuſpenſionis, quam irregularitatis.

41 Reſpond. Prælati de iure communi diſpenſare poſſunt in primis ſex caſibus; quia Epiſcopi id facere poſſunt ex citatis textibus, vbi id exprimitur, ergo & Prælati Regulares, cum teneat argumentum à poteſtate Epiſcopi ad Prælatos maiores. De iure vero priuilegij ab omnibus prædictis diſpenſationem dare poſſunt, vt id expreſſe conceſſit Dominicanis in Marimagno Sixtus IV. ſeu Gregorius XI. ibi. *Et huiuſmodi ſententijs innodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto Diuina Officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines ſic ligati, notam irregularitatis incurrerint abſolutionis, & diſpenſationis beneficium valeant impertiri.* Et ita docent Rodr. tom. 1. quæſt. 20. articulo 1. quæſt. 24. articulo 14. Cruz libro primo, cap. 6. dub. 16. concluſione 2. Mirand. tom. 2. quæſt. 8. art. 14. concluſ. 5. & cum eis Vecchius diſputatione nona, dub. 19. Compend. reſolut. 52. numero vigeſimoſeptimo, ex Clement. 4. in Marimagno pro Franciſcanis, quorum Prælati etiam locales, & eorum Vicarij poſſunt diſpenſare cum Nouitijs, profeſſis etiam hoſpitibus ad eos declinantibus ab irregularitatibus incurſis ob exercitium ordinum in cenſura. Quæ procedunt etiam in irregularitate contracta ab ijs, qui malè promoti, ac ideo cenſurati iuxta Conſtitutionem Sixti V. incip. *Sanctum, & ſalutare*, apud Quarant. verſ. Ordo. Vbi licèt ſibi reſeruauerit non ſolum abſolutionem à realibus, & exceſſibus contra ordinantes, & malè ordinatos, verum

etiam

Digitized by Google

etiam diſpenſationem ſuper irregularitate contracta propter præmiſſa, cum clauſulis efficaciſſimis derogantibus omnibus, & quibuſcumque priuilegijs etiam Tridentini: tamen cum Clem. VIII. in ſua Conſtitut. *Romanum Pontificem*: apud ſupradictum Quarant. Bullam Sixti V. reduxerit ad terminos iuris, & abſoluerit pœnas, & cenſuras à ſe inflictas, remanentibus in ſuo robore eas, quæ reperiuntur in Sacris Canonibus, & Decretis Concilijs, ac in alijs Bullis Pontificijs; in quibus locis aut irregularitas non eſt reſeruata, aut ſi eſt reſeruata, diſpenſari poteſt virtute ſubſequentium priuilegiorum, eo quod Clem. VIII. ſuſtulerit huiuſmodi reſeruationem Sixti V. Et ita probat Vecchius diſput. 9. dub. 13. etiam diſpenſandi cum Simoniacis iuxta ſupracitatum priuilegium Sixti IV. vbi ſit expreſſa mentio de hac diſpenſatione reſpectu ſimoniæ.

Quæres 10. Circa tertiam ſpeciem irregularitatis ex delicto infidelitatis, vel hæreſis; An Prælati Regulares poſſint diſpenſare?

42 Hæretici omnes cum ſuis fautoribus, & defenſoribus ſunt irregulares cap. Saluberrimum 20. 1. quæſt. 7. cap. 2. de hæret. in 6. Item eorum filij vſque ad ſecundam generationem per lineam virilem paternam, per maternam tantum vſque ad primam, cap. Statutum 2. de hæret.

43 Reſpond. Prælati Regulares poſſunt diſpenſare cum ſuo Clerico reuerſum ad fidem, vt miniſtrare poſſit in ordinibus ſuſceptis vſque ad Diaconatum incluſiuè, quia id facere poteſt Epiſcopus ex cap. Saluberrimum cit. ergo & Prælatus Regularis maior, non autem vt vlterius promoueatur. Virtute vero priuilegij Concilij ſeſſ. 24 cap. 6. poteſt ſi caſus ſit occultus, ſicut poteſt Epiſcopus, ita & Prælatus Regularis, cum ei competat dictum priuilegium de iure Tridentini, & ex conceſſione Pij V. etiam Prælato locali ex probatis alibi. Et in terminis noſtris de Epiſcopo tenet Bonac. q. 3. de irregul. p. 7. num. 14. vbi firmat poſſe Epiſcopum diſpenſare hæreticũ reuerſum non ſolùm in exercitio, ſed etiam in promotione, non obſtante Bulla Cœnę Domini, quæ loquitur tantum de abſolutione, non de diſpenſatione. Confirmatur id totum ex priuilegio Marimagni Sixti IV. relato conſil. 10. quæſt. 1. §. Secundum, vbi explicans, quinam mittendi ſint ad Sedem Apoſtolicam pro abſolutione, & diſpenſatione in caſibus enormibus, determinat ſolum in quatuor caſibus, nimirum hæretici relapſi Schiſmatici, falſificantes literas Apoſtolicas, & deferentes ad infideles prohibita, ergo hæretici non relapſi ad fidem conuerſi poſſunt diſpenſari a Prælatis Regularibus. Quamuis igitur Regulares Prælati non poſſint abſoluere ab hæreſi, vt probaui reſolut. 3. quæſt. 2. tamen poſſunt hæreticos conuerſos diſpenſare in irregularitate, vt de Epiſcopo docet Sanchez quem citat cum alijs in cap. 6. ſeſſ. 24. numero 71. Barboſa, & ſequitur Boſſius ſect. 1. de Iubileo, caſu 10. numero 244. dato etiam quod non poſſit abſoluere ab hæreſi, ergo idem dicendum eſt de Prælatis Regularibus à paritate iuriſdictionis.

44 Suſpecti de hæreſi non ſunt irregulares propter ſuſpicionem, ſed propter infamiam ſi crimen ſit notorium, vt docet Sanctar. cap. 25. de hæreſi dub. 1. num. 9. Sanchez lib. 2. cap. 25. numero 10. & 12. cum alijs, quos citat Trimarchus in ſuo tract. de ſolicitat. diſput. 14. ſect. 9. vbi numero 64. aſſerit cum his poſt purgatam infamiam prouincialem Prælatum diſpenſare poſſe ad celebrandum, quia lapſi in hæreſim poſt pœnitentiam exercere poſſunt ſuſceptos ordines, ergo eo magis tantum ſuſpecti.

Quæres 11. Circa quartam ſpeciem irregularitatis ex delicto infamiæ, An Prælati Regulares poſſint diſpenſare?

45 Notandum autem eſt, quod infamia eſt praua opinio de vita, & moribus proximi; ſicut fama eſt bona opinio. Eſt duplex alia iuri eo quod à iure imponatur, vt videre eſt c. Infames 17. 6. q. 1. vbi recenſentur delicta inducentia infamiam, quæ ſunt apoſtaſia a fide, raptus mulierũ, furtũ, ſimonia, periurium iudiciale, ſodomia, hæreſis, eius fauor, crimen læſę maieſtatis, perſecutio hoſtilis, duellum, publica pugna cum bellicis, matrimonium duplex, lenocinium, proſtitutio filij, vel neptis, matrimonium cum meretrice, vel repudiata, maleficium, veneficium, adulterium & alia, quæ referuntur à Doctoribus ſuper dictum caput, & quando agunt de hac irregularitate. Vt autem huiuſmodi crimina inferant irregularitatem debent eſſe notoria vno ex tribus modis, vel notorietate facti, ita quod delictum notum ſit maiori parti loci, viciniæ, vel collegij, ſeu Monaſterij, vel per declaratoriam ſentẽtiam iudicis; vel per propriam confeſſionem in iudicio. Infamia vero facti eſt illa, quæ oritur ex delicto, quod infame cẽſetur apud graues viros, & hęc debet eſſe notorium maiori parti viciniæ, vt ſupra, vt poſſit inducere irregularitatem, quia crimen occultum non patitur infamiam cap. fin. de temp. ordin.

46 Infamia igitur tam iuris, quàm facti inducit irregularitatem cum ea differentia, quod infamia iuris prohibet nõ ſolum promotionem, ſed etiam exercitium; facti vero ſolum promotionem, non exercitium excepta infamia facti homicidij, cum peculiarem inducat irregularitatem vtrũque prohibentem. Plerique Doctores benè volunt non quoduis delictum inferre infamiam facti, ſed ſolum ea, quæ de iure infamiam inferunt, & non aliter, Vecchius diſp. 9. dub. 22. num. 6.

47 Infamia preterea repellit hominem à dignitatibus, & officijs honorificis ex cap. Infamis cit. 6. q. 1. & Reg. 87. in 6. vbi dicitur: *Infamibus portæ non pateant dignitatum.*

48 Reſpond. Infamia facti, quæ non ſit etiam iuris tollitur per emendationem ipſius delinquentis, vnde poteſt promoueri ad ordines ſine diſpẽſatione, poſt aquiſitionem famæ. Infamia iuris tolli poteſt à Prælatis Regularibus tam de iure communi, quàm iure priuilegij.

49 Primum, quod tollatur de iure cõi, probatur, quia Epiſcopus poteſt eã tollere, nõ omnẽ tamẽ,

ſed eam ſolum quæ prouenit ex adulterio, & minoribus delictis, quia in his diſpenſando criminibus, vt adulter promoueatur, conſequenter dicitur tollere infamiam iuris ex illis contractam, vt docent omnes Canoniſtæ in cap. At ſi Clerici §. De adulterijs, de iudic. Nauar. cap. 27. num. 204. Bonac. quæſt. 3. de Irregul. p. 1. num. 6. §. Tertio, Megal. lib. 7. de cenſur. cap. 3. num. 21. vbi num. 23. refert quæ debita dicantur minora adulterio; ergo & Prælati maiores. Et ita docent Rodr. tom. 1. quæſt. 24. art. 17. Mirand. tom. 2. quæſt. 31. art. 11. Bcia part. 4. caſu 37. in fin. Cruz lib. 1. cap. 6. dub. 15. num. 6. quos ſequendo Vecchius citat q. 9. dub. 22. num. 16. Compend. reſol. 52. num. 19. Sigiſm. dub. 87. num. 3.

50 Secundum, quod omnis infamia iuris notoria per confeſſionem, aut ſententiam tolli poſſit iure priuilegij, probatur priuilegio conceſſo a Pio V. Abbatibus, & Prælatis Congregationis Caſſinenſis diſpēſandi in quauis macula infamiæ, qualitercunque contractæ ante, vel poſt ingreſſum Religionis, habetur in Bullario nouo Bulla 129. & alio priuilegio conceſſo à Greg. XIV. Clericis Regularibus Miniſtrantibus Infirmis, Bulla 17. in eodem Bullario, quæ citat Peregr. in ſuo Compend. verſ. Diſpenſatio §. 5. & ſequitur Nald. ver. Infamia num. 1. §. Hic autem. Hinc reijciuntur Rodr. tom. 1. quæſt. 24. art. 6. cum ſuo Compend. reſol. 52. num. 19. Mirand. tom. 2. q. 8. art. 5. concluſ. 1. quos pro ſe citat Vecchius diſp. 9. dub. 22. num. 15. Portell. verſ. Diſpenſare num. 6. Sigiſm. dub. 87. num. 7. Lauor. tit. 14. cap. 16. num. 72. aſſerentes Prælatos Regulares non poſſe diſpenſare in hac irregularitate, quando eſt publica, vnde inferunt ſodomitam condemnatum diſpenſari non poſſe à Prælatis Regularibus, & videntur fundari ex eo, quod delictum per ſententiam publicatum infert ſcandalum, quod coniungitur cum infamia, & ſicut Prælati non poſſunt diſpenſare cum vitiatis corpore, quoties vitium eſt ſcandaloſum, ita neque cum infamia publica, quæ annexum habet ſcandalum. Sed tollitur difficultas, quia priuilegia citata abſolutè loquuntur, ergo de quauis infamia ſiue ſit cum ſcandalo, & publica, ſiue non. Deinde ſcandalum tam reperitur in minoribus delictis deductis ad forum contentioſum, quàm in maioribus adulterio; ergo ſi non obſtat in illis minoribus, in quib. poſſunt Prælati diſpenſare, vt docent etiam aduerſarij, ita neque obſtare debet in maioribus. Demum ſcandalum ſin vitiatis corpore cum ſit quaſi annexum vitio naturali reddit irregularitatem indiſpenſabilem, vnde leproſus videtur indiſpenſabilis, ſicut & paraliticus, &c. Non ſic ſe habet ſcandalum infamiæ, quia proceſſu temporis euaneſcit accedentibus quoque bonis moribus infamati.

51 Infamia quoque irregularitatis ex delicto hæreſis proueniens tollitur virtute priuilegiorũ quò ad ordines, vt probaui q. 10. non autem tolli poteſt quo ad dignitates, poſtquam pœnitentias adimpleuerunt, vel etiam gratiam receperunt, quia Sanctiſſimus huius diſpenſationem, & rehabilitationem ſibi, & ſupremo Officio Inquiſitionis reſeruauit, vt conſtat ex Decreto Vrbani dato 1. Octobris 1626. quod refert Diana part. 4. & citant Nald. ad tit. de hæret. in 6. Boſſius de ſolicit. num. 70. Bariola verſ. Regulares puniti, pag. 243.

Quæres 12. Circa poſtremam ſpeciem irregularitatis ex homicidio, An Prȩlati Regulares poſſint in ea diſpenſare?

52 Reſpond. Soluetur difficultas infra in propria Reſolutione de hac re, quæ erit decima tertia.

Quæres 13. An Prælati Regulares Tertij Ordinis Diui Franciſci habeant ſpecialia priuilegia diſpenſandi in irregularitatibus quibuſcumque tam defectus, quam delict?

53 Reſpond. Habent, prout colligitur in libello ſuorum priuilegiorum. Eugenij IV. in ſua Conſtitut. *Iniunctum nobis*, pag. 30. illis verbis. *Ac etiam cum Clericis, & Presbyteris ex prædictis ſuper irregularitate, ſi qua ſententijs præfatis, vel earum aliqua legata, Miſſas, & alia diuina Officia, non tamen in contemptum clauium, celebrando, vel ſe immiſcendo quomodolibet pro tempore contraxerint diſpenſare.* Hoc priuilegium concedit noſtro Generali exiſtenti in regnis Legionis, & Caſtellæ, qui illius virtute poteſt diſpenſare in irregularitate contracta à ſuis Religioſis, dum miniſtrarunt cum cenſura aliqua ligati. Et ibi limitatur pro foro conſcientiæ ex verbis antecedentibus, vnde ex hoc capite diſpenſatio non ſuffragatur pro foro externo, ſi lis moueatur. Hoc priuilegium Paulus II. in ſua Bulla, *Excitat animum*, extendit ad noſtrum Generalem Italum, pag. 44. Confirmatum à Clem. VII. in ſua Bulla. *Ad vberes fructus*, pag. 69. vbi pag. 78. de poteſtate tam abſoluendi, quam diſpenſandi habentur hæc verba: *Nec non Antonius pro tempore exiſtens Viſitator Generalis Ordinis de pœnitentia huiuſmodi officium Generalis Viſitatoris ipſius Ordinis, facere, & exercere, ac perſonas ſibi ſubiectas in ſingulis caſibus, in quibus, & prout Miniſtri, & Magiſtri, ac Vicarij Generalis aliorum quorumcumque Ordinum Mendicantium, etiam de Obſeruantia, & Congregationis Reformatorum, iuxta eorum regularia inſtituta, & eis conceſſa priuilegia Apoſtolica abſoluere, & diſpenſare, ac facere, & exercere, ac abſoluere, & rehabilitare, & cum eis diſpenſare.* Hæc priuilegiorum communicatio ampliſſima facta prædicto Generali, ac proinde eius ſucceſſoribus in Regnis Caſtellæ, Legionis, Galitiæ, Andaluciæ, ſeu Vandaliæ habet locum reſpectu cuiuſcumque delicti abſolutione, ſeu irregularitatis diſpenſatione egentis, iuxta dicta ſuperius de ſingulis ſpeciebus irregularitatis, tam pro foro interno, quàm externo, ac proinde non amplius ſtandum eſt reſtrictioni præcitati priuilegij Eugenij, & ita ferendum eſt, quia Papa non diſtinguit, neque reſtringit priuilegium, ergo ampliſſimè amplexandum eſt. Huiuſmodi autem priuilegia ſucceſſiuè confirmata fuerunt, vt alibi probo.

Quæres 14. An ſit inflicta in iure pœna irregularitatis contra Religioſos extra clauſtra legentes aut audientes leges, vel medicinam?

54 Reſpond. Religioſi profeſſi exeuntes clauſtra ad le-

ad legendum leges ciuiles, aut Phyſicam, ideſt Medicinam ipſo iure ſunt excommunicati, & amittunt ſpem totius promotionis, ſi intra duorum menſium ſpatium non redierint ad ſua clauſtra, & reuerſi in choro, capitulo, menſa, & cœteris vltimi Fratrum exiſtant. Cap. Non magnopere 3. Ne Cler. vel Mon. vbi gloſ. fin. dicit, quod nullus cum his diſpenſare poteſt, & quia ſibi obijcit cap. Nuper, ſubdit, quod hoc de promotione quo ad dignitates intelligitur. Eaſdem pœnas omnino incurrunt Religioſi exeuntes ad audiendas leges, vel Medicinam, vt ferè eiſdem verbis proponitur in alio capite. Super ſpecula 10. eod. Vide Bonac. q. 3. de irregul. p. 7. num. 17. Megal. lib. 7. de cenſ. cap. 2. num. 113. vbi ex Panor. ſuper dictum cap. Super ſpecula, dicit eſſe priuationem promotionis tam ad ordines, quã ad dignitates. Puto autem Prælatum Regularem in prædictis diſpenſare poſſe, ſi non de iure communi, ſaltem iure priuilegij Sixti IV. & alijs relatis in præcedentibus.

Quæres 15. An Prælati Regulares, vel ſaltem capitulum Generale poſſit inducere nouam irregularitatem, quæ non ſit expreſſa in iure communi?

55 Reſpond. Non, quia irregularitas ideo dicitur canonicum impedimentum, quia inducitur per ius canonicum, vnde nulla eſt aſſerenda irregularitas, quæ non reperiatur expreſſa in iure canonico, cap. Is qui, de ſent. excomm. in 6. ſed nullus præter Concilium Generale, aut Summum Pontificem poteſt condere ius canonicum; ergo nullus Superior Regularis, aut Generale capitulum inducere poteſt nouam irregularitatem. Et ita docet Suar. tom. 5. diſput. 40. ſect. 4. num. 11. nullum ius ſpeciale alicuius Diœceſis, aut Prouinciæ poſſe cõdere nouam irregularitatem, & ex eo Megal. lib. 7. de cenſ. cap. 2. num. 3. vbi antecedenter num. 1. ex Abbate in cap. 1. conſtit. dicit iuris canonici nomine venire propriè conſtitutiones conditas in Concilijs Generalibus, & Decreta Summorum Pontificum, ex quibus duobus conficitur ius commune, ſeu canonicum, vt docuit Cuccus lib. 1. Inſtit. maior. tit. 1. num. 4.

Quæres 16. An irregularitas prohibeat ingreſſum in Religionem?

56 Reſpond. Non prohibet quantum eſt ex ſe, eo quod non impediat valorem probationis, neque profeſſionis, præſertim quo ad ſtatum laicalem, quo ad ſtatum vero clericalem, ſi non impedit, reddit tamen difficilem ingreſſum propter incommoda Religionis, & quia quandoque difficilis redditur diſpenſatio, & ideo melius eſt, vt ingrediendi requirant diſpenſationem. Faciunt dicta ſub q. 6. §. Petes. Nihilominus Prælati Regulares etiam ingrediendos, & Nouitios diſpenſare poſſunt iuxta eorum priuilegia, de quibus in ſupradictis quæſtionibus.

Quæres 17. An Religioſus irregularis ſit priuatus voce actiua, & paſſiua, itaut non poſſit eligi, neque eligere, & inde ſecuta electio ſit nulla ad dignitates, & prælaturas?

57 Reſpond. Irregularis eſt priuatus voce paſſiua, ac proinde electio de ipſo ſecuta eſt nulla, non tamen caret voce actiua.

Primum, de carentia vocis paſſiuæ, probat multis teſtibus citatis Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 96. quamuis illi textus probent directè de ſuſpenſis, indirectè, & conſequenter de irregularibus; Sigiſm. dub. 70. vbi quamplures ad hoc citat Doctores, & probat quia prælaturæ fundantur in ordine, [illegible] us ſi incapax eſt irregularis tam quo ad promotionem, quàm quo ad exercitium, conſequenter non poteſt fungi ſua prælatura, ſeu ſuperioritate ab ordine pendente.

Secundum, de nullitate electionis, tenent ferè communiter omnes apud dictum Sigiſm. & præcipuè Suar. tom. 5. diſput. 40. ſect. 2. num. 38. & tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 4. contra Silu. ver. Excomm. 4. cum Diana reſol. 79. de Irregul.

Tertium, de voce actiua, probatur, Tum quia id non reperitur expreſſum in iure. Tum quia ius eligendi non fundatur in ordine, nam conſtat inter Regulares, Conuerſos, & Clericos nondum prima tonſura inſignitos ferre ſuffragia in electionibus conuentualibus Priorum, Diſcretorum localium, &c. Quod ſi quandoque ius commune, vt ſeſſ. 22. cap. 4. requirat perſonam Eccleſiaſticam eſſe conſtitutam ſaltem in ordine Subdiaconatus, vt ferat vocem in cathedralibus, vel collegiatis etiam Regularibus, id facit, non quia ordinis poteſtas ſit fundamentum eius vocis, ſed vt ſuffragium feratur à perſona in altiori gradu conſtituta. Ita docet Sigiſm. dub. 76. num. 6. 7. & 8. vbi multis probat, Bonac. quæſt. 1. de Irregul. p. 4. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 15. num. 68. citans prædictos, & alios.

Quæres 18. An Superior ſuperueniente irregularitate perdat vſum ſuæ ſuperioritatis, & iuriſdictionis?

58 Reſpond. Non amittit, probatur, quia irregularitas eſt canonicum impedimentum prohibens promotionem ad ordines, & prælaturas, non autem iuriſdictionem, & adminiſtrationem, ſed ſolum exercitium ordinum, ergo ſuperueniẽs non tollit actus ſuperioritatis, & iuriſdictionis. Ita docent Lauor. tit. 4. cap. 15. num. 68. Sigiſm. dub. 70. num. 6. cum Suar. citato in præcedenti quæſtione.

RESOLVTIO XII.

De Illegitimis diſpenſandis.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus quis dicatur?*
2 *Illegitimorum quot ſpecies?*
3 *Naturalis filius.*
4 *Spurius filius.*
5 *Adulterinus filius.*
6 *Inceſtuoſus filius.*
7 *Sacrilegus filius.*
8 *Spurij de quarta ſpecie.*
9 *In diſpenſatione horum multa ſunt attendenda.*

Pla-

10 *Prædicti ſunt irregulares ad ordines.*
11 *Profeſſi non egent diſpenſatione ad ordines.*
12 *Matrimonio ſecuto non egent diſpenſatione.*
13 *Habiles ſunt ad ingreſſum Religionis iure cõmuni.*
14 *Prohibetur tamen per Bullam Sixti V.*
15 *Quam Greg. XIV. reduxit ad terminos viris.*
16 *Dubia tria ex Bulla Sixti.*
17 *Quid per votum caſtitatis?*
18 *Tenet profeſſio Spurij, vbi. n pater.*
19 *Omiſſæ informationes non inficiunt profeſſionem.*
20 *Excommunicati non ſunt nunc admittentes debitè illegitimos.*
21 *Illegitimis prohibetur ingreſſus apud Minores.*
22 *Non autem apud Tortiarios.*
23 *Irregulares ſunt ad prælaturas, & dignitates.*
24 *Officiorum tria genera in Religione.*
25 *Officia ſecundi generis excludunt ſuperioritatem.*
26 *Officia tertij generis ſunt oneris.*
27 *Dignitas, Officium, Perſonatus differunt.*
28 *Diſpe ſatione egent officia regiminis animarum.*
29 *Commiſſarij, Viſitatores de iure maiorum egent diſpenſatione.*
30 *Subprior eget diſpenſatione.*
31 *Definitores egent diſpenſatione.*
32 *Diſcretus, & Cuſtos diſpenſandi ſunt.*
33 *Doctor diſpenſandus.*
34 *Magiſter item Nouitiorum.*
35 *Parochi pariter.*
36 *Gradus, honoris, & dignitatis quid veniat in Bulla Sixti.*
37 *Prælati diſpenſant iure communi.*
38 *Iure item priuilegiorum.*
39 *Reualidatorum à Greg. XIV.*
40 *Dubia ſeptem ſuper Bulla Gregorij.*
41 *Gregor. reualidat antiqua.*
42 *Diſpenſatio fit permiſſis conſilio, & ſuffragijs Patrum.*
43 *Prælatus ſolus non diſpenſat virtute huius priuilegij.*
44 *Capitali intermedij quid veniat.*
45 *Diſpenſatio ſine cauſa nulla eſt.*
46 *Diſpenſatur etiam cum filio patris Religioſi.*
47 *Priuilegijs antiquis vtuntur ad tenorem Gregorij.*
48 *Priuilegia alia emanarunt poſt Gregorium.*
49 *Illegitimi non egent diſpenſatione ad non prælaturas ex Greg.*
50 *Diſpenſatio illegitimi in genere non valet.*
51 *Diſpenſatio de facto non tenet ex priuilegio Greg.*
52 *Diſpe ſ tus ad vnicum officium ſimplicis. r cenſetur ſemper.*
53 *Diſpenſandi facultas in ſimplici non extenditur ad mixtam.*
54 *Expoſitus præſumitur illegitimus.*
55 *Occultiſſimus adhuc eget diſpenſatione.*
56 *Nec poteſt diſpenſari ſub nomine ignoto.*
57 *Diſpenſabilis eſt ille, cuius pater ignoratur.*
58 *In ſeculo diſpenſatus non eſt talis in Religione.*
59 *Matrimonium ſubſequens reualidat electionem.*
60 *Legitimare non poſſunt Prælati Regulares.*
61 *Præſidens capituli diſpenſare poteſt.*

1 ILlegitimus filius dicitur ille, qui procreatus fuit ex copula ſine Matrimonio, vel cum Matrimonio, ſed ſacrilego. Dixi, *ſine Matrimonio*, quia ipſum Matrimonium eſt radix, & origo, ex qua prouenit legitima proles, vnde eiûs defectu proles ſuſcepta a parentibus, inter quos actu non conſtat matrimonium, ſine dubio vocatur illegitima: Non eſt autem neceſſe, quod matrimonium à parte rei validum ſit, ſed ſufficit vt tale bona fide putetur ſaltem ab altero coniuge, vnde proles dicitur legitima non ſolum ex conſtante matrimonio, ſed etiam ex eodem putato vero, licèt ſit nullum, modo fuerit contractum in facie Eccleſiæ, & non fuerit clandeſtinum ideſt celebratum ſine præmiſſis denunciationibus, ſicut & quando fuit clandeſtinum, ſed validum, vt multis probat Sanch. ex cap. Ex tenore, qui filij ſint legit. lib. 3. diſput. 42. Si vero Matrimonium eſt clandeſtinũ, & ſimul nullum, proles inde ſuſcepta eſt illegitima, non obſtante ignorantia impedimenti, cap. fin. §. Si quis, de cland. deſp. ex eodem Sanch. cit. Præterea proles eſt legitima licèt nata, modo nondum ſit detectum impedimentum per ſubſequentem publicationem, & approbationem matrimonij ab Eccleſia, licèt poſtea detegatur impedimentum; quia Eccleſia purgat omne vitium matrimonij clandeſtini, ex eodem Sanch. diſput. 43. Dixi præterea, *Matrimonio, ſed ſacrilego*, quia proles ſuſcepta ex viro coniugato, ſed promoto ad ſacros ordines cum conſenſu vxoris, ſeu ea contradicente eſt illegitima, quia copula fuit ſacrilega ex voto caſtitatis ſolemni tacitè contracto in ſuſceptione ordinis ſacri, licèt adhuc conſtet inter eos Matrimonium, quod per ordinationem non ſoluitur, ſed remanet; hoc autem procedit quò ad irregularitatem in ordine ad promotionem ordinum, & dignitatum Eccleſiaſticarum, non quo ad ſucceſſionem, quia legitima proles, vt vtrumque docet Sanch. Doctoribus citatis lib. 9. diſput. 38. num. 7. Bonac. q. 2. de Irregul. p. 3. num. 11. ex cap. Literas, de filijs præsbyt. Idem dic prole ſuſcepta ex altero coniuge in Religione profeſſo cum conſenſu alterius coniugis, & enim tunc copula ſacrilega, ac proinde inducens prolem illegitimam, quod ſi alter contradicat, ſeu ignoret, proles ſuſcepta adhuc eſt legitima, cum ſit inter coniugatos non impediente profeſſione, quæ in hoc caſu non tenuit, vt colligitur ex cap. Quidam, cap. Placet, de conuerſ. coniug. Sanchez cit. num. 5. vbi dicit quod proles eſt omnino, & quò ad omnes effectus legitima ergo etiam ad ordines, & dignitates. Sed vt diſtinctè procedatur.

Quæritur 1. Quot ſunt ſpecies illegitimorum?

2 Reſpond. Omnes filij illegitimi reduci poſſunt ad duo capita principalia. Nam alij dicuntur Naturales, alij Spurij. Ita docent communiter Doctores cum Azone in Rubr. de natur. lib. num. 6. Silu. verſ. Filius num. 1. Megal. bene 1. 2. libr. 2. cap. 8. q. 1. Mirand. tom. 1. q. 19. art. 3. Sacri Canones tres adducunt ſpecies illeginimorum, nam vocant Manzeres notos ex meretrice, Naturales ex ſoluto, & concubina domi retenta; & Nothos ex adultero, & ſoluta, cap. Cum pridem 10. med. de renunt. iuncta gloſa verſ. Manzeres; ſed vſitatior eſt prior diſtinctio.

Naturalis filius ille dicitur, inter quorum parentes

rentes

Google

rentes poterat eſſe matrimonium tempore conceptionis, vel natiuitatis, vt docent omnes; ſufficit autem alterum tempus ex dictis, quod vtilius erit legitimando per ſubſequens Matrimonium contractum ab eius parentibus, vt alijs citatis docet Sigiſm. dub. 74. num. 2. Bonac. quæſt. 2. de Irregul. p. 3. num. 6. ſecundum opinionem iuris canonici Doctorum, contra opinionem Legiſtarum dicentium attendi tempus ſolius conceptionis, ex eo, quod agitur de macula, & crimine, quæ attenduntur in coitu, ac proinde tempore conceptionis tantum. ſed adhærendum eſt Canoniſtis, quia ius canonicum licèt odio habeat coitum illicitum, ſicut ciuile, nihilominus magis compatitur proli illegitimæ concedendo illi alimenta, quæ eidem denegat inhumane ius ciuile, ac proinde etiam in caſu hoc magis indulgendum eſt, dicendo ſufficere vtrumque tempus. Vt igitur filij dicãtur illegitimi naturales debet procedere ea parentibus ſolutis nullum habentibus impedimentum dirimens matrimonium, ac proinde cum promiſſio ſponſalium, votum caſtitatis ſimplex, aut Religionis, non dirimant matrimonium, ſolum naturalem prolem inducunt, non ſpuriam, vt pluribus docet Sanch. lib. 1. de Matrim. diſput. 3. num. 8. §. Cęterum, lib. 9. diſp. 38. num. 3. Iſti autem filij naturales, adueniente matrimonio inter eos validè contracto, ſtatim efficiunt legitimi quò ad omnia iura tam temporalia, quàm ſpiritualia, ad quæ antea erant inhabiles, & prohibiti, expreſsè cap. Tanta, qui fil. ſint legit. & ibi Doctores, & ſupracitati cum Sanch. lib. 8. diſput. 7. num. 19. Quod procedit licèt poſt conceptum filium alter ex parentibus contrahat matrimonium cum tertia perſona, & poſtea ea mortua ſubſequatur inter eoſdem matrimonium ſolum ratum, licèt non conſumatum, vt docent omnes cum Sigiſm. dub. 73. num. 1. Ghilinus, Abbas Aleaandrinus in ſuis practicis reſolut. verſ. Illegitimus num. 1.

4 Spurius filius ille dicitur, qui eſt procreatus ea parentibus, inter quos non poterat eſſe matrimonium tempore conceptionis, vel natiuitatis filij; vel ſi aderat matrimonium, alter eorum erat profeſſus in Religione, vel ſacris initiatus, dum concepit filium, iuxta quod dixi ante hanc quæſtionem. Ita omnes locis ſupracitatis. Subdiuiduntur autem filij ſpurij in quatuor ſpecies, nam alij dicuntur Adulterini; alij Inceſtuoſi; alij Sacrilegi; alij demum Spurij dicuntur in ſpecie aliorum impedimentorum matrimonij; ſic ego illos diſtinxi ob maiorem, & clariorem intelligentiam dicendorum.

5 Adulterinus filius ille dicitur, qui procreatur ex altero ſaltem parente coniugato, licèt ſit fœmina, quia is, qui naſcitur deteriorem ſequitur partem cap. fin. 32. quæſt. 4. De filijs adulterinis agitur tit. de filijs presbyt. & tit. qui filij ſint legit. Maius autem peccatum eſt adulterium ex vtroque coniuge, quam altero tantum, eo quod duorum iuſtitia violetur; & in confeſſione hæc duplex circumſtantia aperienda eſt, docent Nauar. cap. 6. num. 4. §. Ex quibus, & alij cum Sanchez libr. 9. diſput. 15. num. 6. in fine. Item explicanda eſt etiam in ordine ad diſpenſationem; vt docent Angel. verſ. Legitimatio num. 5. Roſella verſ. Illegitimus num. 17. Silu. verſ. Legitimus q. 3. cum multis alijs citatis à Sanchez libr. 8. diſput. 24. num. 5. ratione 2. in ordine ad matrimonium, ac proinde etiam in terminis noſtris, cum ſit par ratio. In iure Canonico adulterinus ex ſoluto, & coniugato vocatur Nothus, vt dicam infra §. Canones.

6 Inceſtuoſus filius dicitur ille, qui procreatur à parentibus inter ſe conſanguineis, vel affinibus, vt colligitur ex cap. Lex illa 36. q. 1. vbi inceſtus definitur conſanguineorum, vel affinium abuſus. Bonac. q. 4. de Matrimon. p. 16. definit inceſtum congreſſum cum perſona cognata intra gradus, in quibus non poteſt celebrari Matrimoniũ, quod conſtare non poteſt inter conſanguineos, & affines intra quartum gradum ex copula licita, ſi vero affinitas acciderit ex copula illicita intrà ſecundum gradum. Item neque inter cognatos cognatione ſpirituali ex Sacramentis Baptiſmi, & Confirmationis. Item neque inter cognatos cognatione legali. Itaq; B n. inceſtum cõiicit ex copula inter conſanguineos, affines, cognatos ſpirituales, & legales. Sed reuera inceſtus propriè acceptus committitur tantum inter conſanguineos, & affines, inter quos non poteſt eſſe Matrimonium. Ita docent Canoniſtæ in citatum c. Lex illa, Magiſter Sent. lib. 4. diſt. 4. Graff. pr. lib. 1. cap. 13. & part. 1. deciſ. lib. 2. cap. 80. Toletus libr. 5. cap. 12. & cum iſtis citatis Floronus part. 2. de caſib. reſeruat. caſu 6. num. 7. & 8. Quare inceſtus inter cognatos ſpirituales ea Baptiſmo, & Confirmatione improprie ſic dicitur, cum potius ſit ſacrilegium, quia illis Sacramentis infertur irreuerentia, vt docet Caiet. 2. 2. quæſt. 134. art. 10. & ex eo Sanch. lib. 7. diſput. 5. num. 9. in fine, quod impropriè inter illos ſit inceſtus, vt ex Azor. tom. 3. lib. 3. cap. 9. q. 5. docet Floronus citatus num. 5. Quod ibidem dicunt idem de copula inter cognatos legales eſſe impropriè inceſtum. Huiuſmodi autem ſpecies inceſtus ſecundum ſuos gradus explicandæ ſunt in diſpenſationibus ex parte petentis, & cognitæ eſſe debent diſpenſanti, ne eius actus dicetur ferri in incognitum, quia ſingulæ circumſtantiæ, & gradus poſſunt reddere modo faciliorem, modo difficiliorem diſpenſationem. Ita docent multi cum Sanch. libr. 8. diſput. 24. num. 5. in ordine ad Matrimonium, & ibi rationes allatę faciunt ad noſtrum propoſitum.

7 Sacrilegus filius dicitur ille, qui procreatur à parentibus, quorũ alter ſaltem eſt ligatus regulari profeſſione, vel ordine ſacro. De his agitur diſt. 56. per totam, & tit. de filijs presbyt. quo nomine veniunt non ſolum nati ex profeſſis Clericis, ſeu deputatis ad Chorum, ſed etiam Conuerſis, & quibuſcumque alijs validè profeſſis ſiue expreſsè, ſiue tacitè, quia hi omnes habent votum caſtitatis ſolemnie, quod eſt origo illegitimitatis ſacrilegæ; quod procedit etiã reſpectu Religioſorum Militarium, qui vxores ducere poſſunt, vt ſunt Milites D. Iacobi Alcantaræ, & Calatrauæ, ex eo, quod ſolemniter promiſerunt caſtita-

Digitized by Google

ſtitatem coniugalem ideſt abſtinendi ſe ab omni coitu cum muliere aliena, ergo ſi concipiant ex fœmina ſibi non coniuge, inducant prolem ſacrilegam, ac quilibet profeſſus alterius ordinis, qui non poteſt copulam habere cum ſęmina quauis, vt docet Compend. reſolut. 76. num. 3. cum ſuo Authore tom. 1. quæſt. 13. art. 2. Mirand. tom. 2. quæſt. 2. art. 9. vbi ait eſſe minus ſacrilegium, ſed non video rationem, quia æque Militibus, ſicut alijs profeſſis prohibetur copula illicita, ex qua vt illicita ſequitur vitium natalium in filio procreato. Verum etiam eſt, quod per ſubſequens matrimonium cum fœmina cognita non legitimatur proles, quò filius ſimpliciter naturalis non ſit, ſed ſpurius ex ſacrilegio, licèt inter eos potuerit conſtare matrimonium. Item proles ſuſcepta ex Clerico in ordine Sacro conſtituto, Subdiaconatus, Diaconatus, aut Presbiteratus, eſt illegitima, vt conſtat ex toto tit. de filijs Presbiterorum, quo nomine veniunt omnes conſtituti in ordine Sacro. Demum votum ſimplex eiuſdem caſtitatis, aut copula habita in Eccleſia, vel loco ſacro filium non cōſtituunt ſacrilegum, quia hæc ex ſe non impediunt matrimonium. Singulæ autem circumſtantiæ coitus ſacrilegi exponendæ ſunt, vt mox dicam.

8 Spurij, de quarta ſpecie à parētibus inter quos non poteſt conſtare matrimonium ſunt illi; qui concipiuntur à parentibus, quorum alter ſaltem habet impedimentum dirimens matrimoniū excepto coitu ex adulterio, quod vocatur Ligaminis impedimentum; ex inceſtu, quod dicitur Cognationis impedimentum ſecundum conſanguinitatem, & affinitatem; & ſacrilegio, quod vocatur Voti, ſeu Ordinis impedimentum, in cœteris impedimentis ſpurius huius ſpeciei vocari poteſt, & ſunt quinque Conditio ſeruitutis; Crimen adulterij, & homicidij; Diſparitas fidelis cū hæretico, vel infideli; Honeſtas orta ex ſponſalibus validis in primo gradu; & Raptus ex cuius coitu proles ſuſcepta dicitur ſpuria.

9 In diſpenſando circa prædictos illegitimos nō ſolum explicandæ ſunt ſpecies illegitimorum, quod ſint naturales, vel adulterini, vel inceſtuoſi, vel ſacrilegi, ſed etiam circumſtantiæ, & qualitates coitus, iuxta expoſita in prædictis ſpeciebus, vt docent ferè omnes Doctores, quos pro ſe citat Sanch. lib. 8. diſp. 24. num. 3. infra q. 12.

Quæritur 2. An huiuſmodi illegitimi ſiue naturales, ſiue ſpurij ſint irregulares in ordine ad ordines, ad quos promoueri non poſſint ſine diſpenſatione?

10 Reſpond. Prædicti illegitimi, licèt ſint occulti non poſſunt promoueri ad ordines tum minores, tum maiores, cum ſint irregulares, & egeant diſpenſatione, vt dicitur cap. 1. & fin. de filijs presbyt. cap. Conſuluit de ſeruis non ordin. Ita omnes cum Bonac. q. 2. de irregul. p. 3. num. 2. Megal. lib. 7. de cenſur. cap. 1. num. 82. Et qui recipit ordines ſine diſpenſatione peccat mortaliter, quia tranſgreſſor eſt legis Eccleſiaſticæ in re graui, expreſsè Bonac. cit. num. 12.

Quæres 3. An illegitimi, ac proinde irregulares ad ordines Religionem ingredientes exeant diſpenſatione ad ordines?

11 Reſpond. Illegitimi quicumque in Religione profeſſi tacitè, vel expreſsè non egēt diſpenſatione, ſed poſſunt promoueri ad quoſcumque ordines, quia ius Canonicum ipſo iure profeſſos diſpenſat, & facit habiles ad ordines, cap. 1. diſt. 56. cap. 1. de filijs presbyt. Nauar. tom. 2. com. 2. de Regul. num. 60. Rodriq. tom. 1. quæſt. 13. art. 5. cum ſuo Compend. reſol. 52. num. 40. Sigiſm. dub. 72. numero 2. Ego in meo tractatu de Profeſſ. Regul. cap. 5. de effectibus profeſſionis q. 10. vbi citaui Sanch. libr. 7. diſput. 86. num. 4. & lib. 5. cap. 5. num. 10. vbi dicit, hoc procedere licèt profeſſus receperit ordines ante profeſſionem, nempè tolli profeſſione irregularitatem quoad vſum, & exercitium ſuſceptorum ordinum, cum Diana part. 4. reſol. 65. de irregul. in fine. Debet autem eſſe valida profeſſio, alias remanet irregularitas, quæ tamen tollitur adueniēte ratificatione eiuſdem, cum hæc nil aliud ſit quam vera profeſſio relatiuè ad nullitatem antiquæ quæ reſtauratur.

Quæres 4. An Religioſi illegitimi naturales tantum egeant diſpenſatione tam ad ordines, quàm dignitates, ſecuto matrimonio inter eorum parentes?

12 Reſpond. Non egent diſpenſatione ad vtrumque. Tum quia matrimonium ſubſequens purgat omne vitium natalium, & aufert proinde cauſam proximam turpitudinis. Tum quia æquiparatur filio legitimo, qui nulla eget diſpenſatione. Ita gloſa verſ. Legitimi cap. Tanta 6. qui filij ſint legit. Silu. verſ. Illegitimus num. 5. Miranda tom. 2. q. 2. art. 7. Rodr. q. 13. artic. 8. cum ſuo Compend. reſol. 52. num. 43. Megal. libr. 7. de cenſur. cap. 1. num. 84. Bonac. q. 2. de Irregul. p. 3. num. 6. Sigiſmund. dub. 73. vbi cum alijs dicit hoc ſecundum omnes num. 2. Sixtus V. Conſtit. *Ad Romanum*, vt in ſequenti quæſtione. Quid autem dicendum ſit, quando matrimonium ſubſequitur electionem. Vide q. 20.

Quæres 5. An illegitimi prohibeantur aliquo iure ab ingreſſu in Religionem?

13 Reſpond. De iure communi ſunt habiles, non ſecus ac legitimi admittuntur, vt videre eſt cap. 1. diſt. 56. cap. 1. de filijs presbiter. Poſtea Sixtus
14 V. in ſua Conſtitut. *Cum de omnibus*, quam extendunt Quarant. verſ. Monaſteria virorum, Miranda tom. 1. q. 19. art. 3. prohibuit ingreſſum illegitimis procreans ex inceſtu parentum conſanguineorum, vel affinium intra tertium gradum, aut ſacrilegio, quorum alteruter parens caſtitatem vouerat Deo, etiam legitimatis Apoſtolica, Imperiali, vel Regia, aut quauis alia authoritate, irritando habitus ſuſceptionem, & profeſſionem, quam prohibitionem intellige, quod non poſſunt recipi in numerum Clericorum, vt ibidem dicitur, ſeu potius colligitur collatis ad inuicem duobus §. §. nimirum *Ne igitur contingat*, & §. *Sed ne ijs*, vbi Papa concedit hos poſſe recipi in numerum Conuerſorum, ſeu famulorum ad ſeruilia miniſteria. Deinde §. *Quo ad reliquos*. Concedit quod poſſint recipi alij illegitimi, ſcilicet Naturales, & alij ſpurij excluſis inceſtuoſis

intra

intra tertium gradum conſanguinitatis, & affinitatis, & ſacrilegis, duobus tamen concurrentibus; primo, vt fiat inquiſitio de eorum vita, & moribus, & tot habeant merita, vt defectum natalium ſuppleant; ſecundo, quod iſti approbentur in capitulo Generali, vel Prouinciali a Generali, ſeu Prouinciali cum vnanimi conſenſu ſuorum definitorum: aliter receptorum profeſſio nulla ipſo iure eſt cum expulſione à Religione. Iſtos tamẽ receptos validè profeſſos adhuc facit inhabiles perpetuo ad gradus, honores, & dignitates. Idem Sixtus poſtea in ſua ſecunda Conſtit. *Ad Romanum*, prioris moderatiua, declarauit non comprehendi legitimatos per ſubſequens matrimonium. Item voluit iam diſpenſatos, ſeu legitimatos per Eccleſiaſticos ad gradus, & honores obtinentes dignitatem ad vitam eſſe ipſo iure priuatos, habentes vero ad tempus permittit eoſdem in ſuis officijs vſque ad præfixum tempus, quod illis nulla ratione poſſit prorogari. Tertio declarat nomine graduum, dignitatum, & honorum, à quibus arcet profeſſos illegitimos venire Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium officia, & alia his ſimilia, cum onere, & ſuperioritate coniuncta, de quibus dicam infra q. 7. Subdit ſe excludere ab hac prohibitione officia lectoris, Confeſſarij, Studiorum, & Sacræ Theologiæ Magiſtri, Regentis, Prædicatoris; neque excluduntur à voce actiua, neque à ſuſcipiendis ordinibus. Hæc eſt ſumma duarum Conſtitutionum prædictarum Sixti V. quo ad illegitimos, quæ ambæ modo redactæ ſunt ad terminos iuris communis, vt apparet ex Conſtitutione Gregorij XIV, de qua mox. Vide de hac re Rodr. tom. 1. quæſt. 13. art. 18. 19. Mirand. tom. 1. q. 19. art. 3. & tom. 2. q. 2. art. 8. cum eis Portellum verſ. Illegitimus num. 8.

15 Gregorius XIV. in ſua Conſtit. *Circumſpecta*. prælibatas Conſtitutiones Sixti V. reduxit quantum ſpectat ad illegitimos inhabiles ad Religionem, ſeu habiles, ſed incapaces officiorum, ad terminos iuris cõmmunis, ac proinde fecit habiles ad profeſſionem quoſcumque illegitimos, illos excipiendo, quorum pater viuit in Religione, quos prohibuit recipi in eadem viuente patre; & in ordine ad officia, quorum erant incapaces, reualidauit priuilegia cum eis diſpenſandi, vt dicam quæſt. 9.

16 Remanent tria dubiola; alterum ſubortum ex prima Conſtitutione Sixti vti prohibet ſacrilegis ingreſſum ibi: *Vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit*. An veniat ſolum ſolemne votum caſtitatis tam profeſſionis, quàm ordinis, & non ſimplex? Secundum originem ducens ex Conſtitutione Gregorij, An filius ſpurius validè poſſit profiteri in Religione, vbi viuit pater, ibi: *Dũmodo tamen filius illegitimus, in Religione, in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatẽ dicti filij profeſſus fuerit; ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſsè prohibemus*. Tertium, An Gregorij Bulla requirat præuiam informationem de illegitimis iuxta Conſtitutionem Sixti V. ſupra hic, ad valorem profeſſionis.

17 Ad primum dico venire ſolum votum ſolemne vel profeſſionis, vel ordinis. Tum quia leges non reſpiciunt actus priuatorum. Tum quia copula ex voto ſimplici licèt ſit ſacrilega quò ad ſpeciem luxuriæ, non tamen facit filium ſacrilegum, ſed ſolum exercita contra ſolemne votum caſtitatis in ordine, & profeſſione, vt conſtat ex dictis q. 1. §. Sacrilegus. Tum quia terminus vniuerſalis, & indefinitus accipitur in potiori ſignificatione; in caſu autem noſtro potior ſignificatio voti caſtitatis eſt comprehenſio ſolius voti ſolemnis.

18 Ad ſecundum dico, ſecutam profeſſionem eſſe validam, quia ibi prohibitio eſt ſimplex non includens Decretum irritans, ergo tenet facta profeſſio contra prohibitionem. Ita cum ſuo Authore Compend. reſol. 52. num. 42. Confirmatur id per dicenda ad tertium, illos ſequitur Miranda tom. 1. q. 19. art. 3. concluſ. 3.

19 Ad tertium dico, omiſſas informationes de Nouitijs illegitimis nullam non reddere inde ſecutam profeſſionem, quod probatur, Tum quia Gregorius Bullas Sixti reduxit ad terminos iuris communis, quod illegitimis non negat, immo apertè concedit ingreſſum Religioſum, vt dixi initio huius quæſtionis. Tum quia in Conſtitutione Gregorij non adeſt clauſula irritans. Tum quia Clem. VIII. in ſua Conſtitut. *In ſuprema*, apud Quar. verſ. Monaſteria virorum; Mirand. cit. reducendo ad terminos iuris communis Cõſtitutiones eiuſdem Sixti quò ad eam partem, per quam non ſeruantes debitam formam inquiſitionis, & informationis, ex quibus omiſſis ſequitur nulla profeſſio, voluit informatione omiſſa non obſtante tenere profeſſionem reſpectu quorumcumque ſiue illegitimorum, ſiue aliorum, & non meminit ibidem Bullæ Gregorij, ergo ſignum eſt in Conſtitutione Gregorij non irritari profeſſionem illegitimorum omiſſis informationibus, de qua re nunc dubitandum non eſt, quia Clemens ſupradictus voluit tenere omnium profeſſiones. Ita tenet Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 7. num. 14. quem citat Vecch. diſput. 5. dub. 4. num. 4. Rodriq. quem ſequitur Mirand. tom. 1. q. 19 art. 3. concluſ. 3. contra Sanchez libr. 7. diſput. 37. num. 55. eo quod putat Gregorium non reduxiſſe ad terminos iuris Cõſtitutionem Sixti, ſed eoſdem feciſſe tantum habiles ad Religionem depẽdenter à præuia informatione, & meritis ſuffragantibus cognoſcendis in capitulo; ſed reuera reduxit omnino ad terminos iuris communis Bullam Sixti, ac proinde reddidit ſimpliciter habiles indipendenter ab illis requiſitis; non obſtante etiam, quod in Conſtitutione Gregorij apponatur clauſula: *Ita tamen*, quæ ſecundum Iuriſconſultos inducit conditionem, & formam, ex cuius omiſſione ſequitur nullitas actus, vt referunt Roàdr. tom. 3. quæſt. 10. art. 5. ante §. At in re; & ex eo Mirand. cit. quia non ſemper inducit formam eſſentialem, ſed quandoque & vt plurimum accidentalem arguens ſolum modum illicitum in agente ſine illa; ſi enim Gregorius voluiſſet inducere per eam cõditionem, id expreſſiſſet per Decretum irritans, ſicut fecit Sixtus.

20 An autem nunc admittẽtes illegitimos ad Religio-

Digitized by Google

gionem, ad quam Gregor. habiles fecit, iuxta ius commune, Superiores quicumque illi ſint, incurrant excommunicationem reſeruatam Papæ, latam in prima Conſtitutione Sixti cõtra Superiores admittentes ad habitum, & profeſſionem illegitimos omiſſis informationibus? Reſpond. Nunc poſt Gregorium non incurrunt, quia idem Gregorius per ſuam Cõſtitutionem reduxit illas Sixti ad terminos iuris communis, ac ſi prædictæ Conſtitutiones editæ non fuiſſent, quo ad illegitimos, ergo ſublata fuit etiam pœna excommunicationis, ſublata enim Cõſtitutione vti principali, conſequenter tollitur pœna ei acceſſoriè adnexa, cum acceſſorium deſinat eſſe per detractionem principalis, ex vulgatis iuribus. Neque Clemens VIII. in ſua citata Conſtitutione excitauit, dum voluit Conſtitutiones Sixti, quo ad pœnas remanere in ſuo robore, quia ibi ſermo eſt de ſuperioribus ſine præuijs informationibus recipiẽtibus adultos excedentes decimum ſextum annũ obnoxios criminibus, debitis, & ratiociniis, non autem de eiſdem recipientibus illegitimos, quia cum dictæ conſtitutiones quo ad illegitimos caſſatæ fuerint, vt conſtat ex ſupradictis, non poteſt Clemens congrue loqui dicendo, quod remaneat in ſuo robore, cum non exiſtant, ac proinde nullum habeant robur, quod enim non exiſtit, impoſſibile eſt, quod remaneat.

21 In Conſtitutionibus Generalibus Ordinis Minorum primæ Regulæ, vt refert Mirand. tom. 1. q. 19. art. 3. in principio, prohibentur à Religione illegitimi, tamen Corduba ſuper caput ſecundum Regulæ quæſt. 4. ait apud prædictum hanc prohibitionem non eſſe in vſu, ſed paſſim recipi illegitimos. Dato autem quod eſſet in viridi obſeruatione circa eam nil innouauit Gregorius XIV. qui ad terminos iuris reduxit Conſtitutiones Sixti V. præciſe nil determinando de ſtatutis particularium Religionum, ideo ea reliquit in ſuo robore, iuxta tradita ad cap. 1. de conſtit. in 6.

22 Dubitari poteſt circa recipiendos in noſtra Religione, nam in cap. 1. Regulæ Nicolai IV. & cap. 1. Regulæ Leonis X. & cap. 8. Regulæ poſtremæ vtramque prædictam cõtinentis, infames prohibentur à Religione, ſed illegitimi ſunt infames ſecundũ Azoriũ in Sũma C. Ex quibus cauſis infamia irrogetur, vbi illegitimos vocat infames infamia facti; & in l. Fratres C. de inoff. teſt. habetur, ſpuriũ eſſe perſonã turpẽ; ergo arcẽturà Religione. Nihilominus dico nequaquam prohiberi illegitimũ ab ingreſſu in Religionẽ in præcitatis locis, quia prohibitio dẽt expreſſe, & in terminis facere mẽtionẽ de illegitimis, de quibus ne verbũ quidẽ, nec obſtat Azo, & lex citata, quia prędicta procedunt de iure ciuili, non autem iure Canonico, quod iſtos non facit infames, vt videre cap. Infames 6. quæſt. 1. vbi non exprimuntur illegitimi inter infames.

Quæres 6. An illegitimi ſint irregulares In ordine ad Beneficia, Prælaturas, & Dignitates?

23 Reſpond. Sunt irregulares ſiue ſint ſeculares, ſiue Clerici, ſiue Religioſi, vt aperte dicitur c. Innotuit 20. de elect. c. 1. & fin. de filijs Præsbit. vbi illegitimi prohibentur à Prælaturis beneficijs curatis, dignitatibus, & perſonatibus. Ita docent omnes teſte Sigiſm. dub. 71. Megal. lib. 7. de cenſur. cap. 1. num. 81. ita quod attentata electio nulla omnino eſt, & ſatis hoc certum in ſupradictis conſtitutionibus Sixti V. quas ideo Gregorius XIV. reducendo ad ius commune conceſſit facultatem diſpenſandi cum illis ad gradus, honores, & dignitates, iuxta quod dicam q. 9. Vide Dianam part. 4. reſol. 65. de irregul.

24 Quæres 7. An Religioſi illegitimi egeant diſpenſatione reſpectu quorumcumque officiorum in Religione, vt ad ea ritè, & validè promoueri poſſint? Pro reſolutione quæſtionis diſtinguo tria genera officiorum in Religione. Primi generis officia habent adiunctam ſuperioritatem cum iuriſdictione fori externi, cuiuſmodi ſunt officia Generalatus, Prouincialatus, Cuſtodiatus, Prioratus, Guardianatus, Præſidentatus eius, qui in locum amoti, vel præmortui Superioris Localis ſubrogatur; demum Vicariatus eius, qui primo ibi gubernat, eo quod non ſit locus aptus prò Prioribus, qui eliguntur tantum in Conuentibus deputatis; hi omnes vocantur Prælati, dignificati, & perſonati, eo quod habeant iure ordinario adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarum cum poteſtate fori externi. Alia ſunt officia pariter cum ſuperioritate, & iuriſdictione, cuiuſmodi ſunt Commiſſariatus delegati à Prælatis ſupradictis alijs patribus, qui vices gerant ſuas, & denominantur cum addito nominis ipſius delegantis, vnde delegatus a Generali vocatur Commiſſarius, ſeu Vicarius Generalis, à Prouinciali Prouincialis Vicarius, &c. & iſti cum alterius vices gerant, non dicuntur habere iuriſdictionem ordinariam, ſed delegatam tantam, quantam illis tribuitur à delegante, ſeu committente; iſti autem Vices gerentes ſuorum maiorum quandoque inſtituendi ſunt de iure ſpeciali Religionis, vt in Religione noſtra olim de iure Summi Pontificis, & Regulæ inſtituebantur Commiſſarij Generales, ſic in ordine S. Benedicti inſtituitur Prior ſub Abbate; interdum inſtituuntur ex mero arbitrio Prælati, cum id non præſcribitur in lege, vel ſtatutis. Huius generis ſunt etiam Viſitatores prouiſi de iure ad viſitandam Religionem, ſeu aliquã Prouinciam. Item Præſidentes capitulis Generalibus, aut Prouincialibus. Iſti omnes habent coniunctam cum ſuo officio ſuperioritatem, adminiſtrationem, & iuriſdictionem fori externi, & vt vno complectar verbo non ſolum habent regimen rerum Eccleſiaſticarum Religionis, aut Monaſterij, ſed etiam regimen animarum, & curam Religioſorum ſibi ſubiectorum.

25 Secundi generis officia excludunt ſuperioritatem, & regimen animarum, includunt tamen quandam prærogatiuam, & excellentiam, per quam dicuntur dignificati, & magis honorati alijs carentibus officio, cuiuſmodi ſunt officia Definitoris, Conſiliarij, Diſcreti, Cuſtodis, Patris Prouinciæ, Procuratoris Generalis, Magiſtri, ſeu Doctoris, Regentis, Lectoris, Concionatoris, &c. Hæc officia vocantur dignitatis, ſeu perſonatus in Religione, exceptis Lectoribus, & Concionatoribus, Confeſſarijs, & Magiſtris No-uitio-

uitiorum, quæ ſunt potius laboris, quam dignitatis, vnde poſſunt reduci ad tertium genus.

26 Tertij ergo generis officia ſunt laboris, & oneris ſeruilis excludentia non ſolum ſuperioritatem, ſed etiam dignitatem, & perſonatum, cuiuſmodi ſunt officia Procuratoris localis, Sindici, Sacriſtæ, Vicarij victus, & veſtitus, de quo in Regula noſtra cap. 6. de Cęnobiorum Vicarijs, &c.

27 Portellus verſ. Officia ordinis in Addit. diſtinguit hæc tria. Dignitas, Officium, & Perſonatus. Dignitatem dicit eſſe eius, qui habet iuriſdictionem fori externi; & rerum adminiſtrationem. Officium eius, qui habet aliquarum rerum adminiſtrationem ſine iuriſdictione externa, vt Procurator, Sacriſta, & Vicarius Conuentus. Perſonatũ eſſe eius, qui neutrum habet, ſed alios præcedit in Choro, vel alio ſimili loco, propter particularem excellentiam, & remunerationem, vt ſunt Magiſtri, Lectores, & Patres præteriti Prouinciales.

His ergo ita diſtinctis, quæſtio procedere poteſt vel de iure communi, vel de iure Conſtitutionis Sixti V. ſecundæ.

28 Reſpond. Ad primum, de iure communi, Religioſi illegitimi ſunt irregulares, ac proinde egẽt diſpẽſatione ad hoc, vt ritè promoueri poſſint ad omnia officia primi generis, quæ coniũctam habent ſuperioritatem, & regimen rerum, & ſubditorum, ſiue ſint prælaturæ, ſiue non. Sunt etiam irregulares diſpenſatione egentes in ordine ad officia ſecundi generis. Reſpectu vero tertij generis nulla egent diſpenſatione.

Primum, de officijs ſuperioritatis, probatur nã inter hæc aliæ ſunt prælaturæ, & ad hac illegitimus eget diſpenſatione, vt patet ex cap. 1. & fin. de filijs presbit. & cap. 1. de eod. in 6. vel nõ ſunt, ſed delegantur à Prælatis, & cum in hoc ſuſtineant idem officium cum delegantibus, neceſſe eſt, quod tales ſint, quales Prælati ipſi alieni ab omni ſpecie defectus natalium, Tum quia omnes iſti æquiparantur habentibus beneficia curata, quibus illegitimis prohibentur ſine diſpenſatione, præſentem cap. 1. eodem in 6. Tum quia omnia officia hæc fundantur ex ſuis intrinſecis in ordine cũ habeãt adnexum regimen animarum; Ad illegitimus non poteſt promoueri ad ordines, ergo neque ad hæc officia, quæ ſine ordine conſtare non poſſunt. Tum quia ratio dictat, ne illegitimi præſint legitimis niſi prius purgati ſint à defectu natalium per diſpenſationem. Et hoc patet ſupra quæſtione 6.

Secundum, de officijs dignitatis, & perſonatus, vt patet ex citata q. 6. & expreſsè cap. fin. de filijs presbit. vbi illegitimi excludantur à dignitatibus, & perſonatibus.

Tertium, de officijs ſeruilibus, patet non indigere diſpenſatione, Tum quia non habent adiunctam ſuperioritatem, vel dignitatem; Tum quia non requirant ordinem; Tum quia hæc officia in iure non prohibentur illegitimis.

29 Commiſſarij igitur, ſeu Vicarij Generales, ſeu Prouinciales, vel Viſitatores, deſtinati tamen perenniter, & non in aliquo caſu occurrente, & trãſitorio, egent diſpenſatione, quia habent iuriſdictionem fori externi cum regimine animarum, & ſunt dignificati, Compend. cum ſuo Doctore reſol. 52. num. 51. Simpliciter vero delegatus potius vt iudex, & per actionem tranſitoriam non eget diſpenſatione, quia potius iudex eſt ad puniendum, vel ad liberandum, quam ad regendum ſubditos, neque dignitas eſt, cum non ſit durabilis ad præfixum tempus; neque ex ſui conditione coniungatur cum ordine.

30 Vicarius, ſeu ſubprior eget diſpenſatione, quia licet non ſit Prælatus, neque dignificatus, neque perſonatus, habet tamen regimen animarum, ac proinde æquiparatur habenti beneficium curatũ, & ſuperioritatem habet ſi nõ fori externi, ſaltem paterne corrigendi, immo etiam carcerandi, &c. Tenet Rodr. cum ſuo Compend. reſol. 52. n. 51. contra Mirand. tom. 2. q. 2. art. 8. concluſ. 5. §. Primo aſſerentem indigere diſpenſatione, quia quãdoque habet iuriſdictionem ordinariã, nempe in abſentia ſuperioris, quod non probo, quia ſemper dicitur delegatus, & is etiam indiget diſpenſatione propter adductam rationem.

31 Definitores tam generales, quàm prouinciales egent diſpenſatione, cum eorum officium ſit dignitas, vt docent Mirand. tom. & quæſt. 2. art. 8. concluſione 2. Portell. verſ. Illegitimus numero 8. Compend. cum ſuo Doctore reſolut. 52. num. 51. contra Sigiſmundum dub. 70. quem citatum reieci conſil. 11. initio §. Religioſi, benè tamen loquitur dub. 72. in fine, eoſdem non arcendo in vim Conſtit. Sixti, vt mox dicam §. Reſpond. ad ſecundum, & q. 11.

32 Diſcretus, & Cuſtos ad capitulum generale egent diſpenſatione, quia eorum officium eſt perſonatus. Diſcretus vero localis facit caſum dubitabilem, quia eſt officium tranſitorium, & præciſe vocatiuum, ſed quia fundatur in ordine, nam in noſtra Religione debet eſſe ſaltem conſtitutus in ordine ſubdiaconatus cap. 1. Regulæ propè finẽ, ideo eget diſpenſatione.

33 Doctor cuiuſlibet profeſſionis eget diſpenſatione, nõ quia ſupponat ordinem, ſed quia eſt dignitas, ex iuribus, & Doctoribus citatis à Graff. tom. 2. conſil. 2. de teſtam. diff. 3. num. 2. & conſil. 3. de pœnit. contra Nald. verſ. Doctor num. 1. Vide quæ dixi cap. 5. de effectibus profeſſ. q. 58.

34 Magiſter Nouitiorum eget diſpenſatione, quia habet regimen animarum, & quandam poteſtatẽ educationis ſuper Nouitios, vt probaui cap. 4. de Nouitiatu, & Magiſtro q. 62. æquiparatur enim curato, & debet eſſe Sacerdos, ergo non poteſt promoueri illegitimus, quicquid dicant Rodr. Cõpend. Mirand. eo quod nullam habet iuriſdictionẽ fori contentioſi, neque enim ſufficit hæc ratio, aliter illegitimus poteſt eſſe Parochus, qui eadem iuriſdictione caret, & tamen nõ poteſt promoueri ad beneficium curatum, c. 1. de filijs presbit. in 6.

35 Parochi Religioſi præſentati à Prælatis Regularibus, & ab Epiſcopo approbati egent diſpenſatione, quia dicuntur habere beneficium curatũ, non ſecus ac Cleri ſeculares cap. 1. de filijs presbit. ratio eſt, quia inconueniens eſt aliquem eſſe irregularem quo ad ordines, & non quo ad aliud officium, quod pœnitus pendet ab ordines vt eſt officium Parochi etiam Regularis.

36 Reſpond. Ad ſecundum, Sixtus V. in ſua prima Conſtitutione illegitimos excluſit à gradibus, honoribus, & dignitatibus, quorum nomine, in ſecunda Conſtitutione declarauit venire officia cum onere, & ſuperioritate coniuncta illis verbis: *Appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium ſuperiorum officia, & alia his ſimilia, cum onere, & ſuperioritate coniuncta.* Ego puto, per illa verba, *Et alia his ſimilia*, venire non ſolum prælaturas, ſed quæcumque alia officia cum regimine ſubditorum enumerata in corpore huius quæſtionis ſub primo genere officiorum, quia illa ſunt coniuncta cum onere, & ſuperioritate.

Quæres 8. An Prælati Regulares iure communi poſſint diſpēſare cum illegitimis ad dignitates?

37 Reſpond. Poſſunt in aliquibus caſibus, probatur argumento à poteſtate Epiſcopi ad poteſtatē Prçlati Regularis habentis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem; nam Epiſcopus poteſt diſpēſare illegitimum ex quouis coitu ad beneficium tantum ſimplex, ex c. 1. de filijs presbit. in 6. non autem ad curatum, neque ad dignitatem, vel perſonatum cum cura, ex gloſa ibid. verſ. Beneficium, Megal. lib. 7. de cenſ. cap. 3. num. 17. Diana part. 4. de irregul. reſol. 64. §. Not. addit, poſſe diſpenſare quo ad Canonicatus Eccleſiarum collegiatarū, & inferioribus beneficijs extra cathedralem. Ergo hoc idem proportionaliter præſtare poterunt Prælati Regulares Generalis, vel Prouincialis cū ſuis illegitimis ad officia inferiora, nimirū in officijs cum ſuperioritate, quæ non ſit Prælatura, & ad dignitates, & perſonatus iuxta ſuperius dicta. Nonnulli apud Bonac. q. 2. de irreg. p. 3. num. 15. §. Addunt, dicunt Epiſcopum virtute c. 6. ſeſſ. 24. poſſe diſpenſare illegitimum occultum ad quæcumque, eo quod hæc irregularitas proueniat ex delicto parentum, quos Doctores citat Dian. cōtra ſe par. 4. reſol. 64. ac proinde ſecundum hanc opinionem poſſunt etiam Prælati Regulares, ſed hæc opinio à multis reijcitur, quia defectus natalium communiter connumeratur inter irregularitates ex defectu, quæ non proueniunt regulariter ex propria culpa, ſed vt plurimum ſine peccato.

38 Quæres 9. An Prælati Regulares habeant aliqua priuilegia diſpenſandi cū illegitimis ad quæcumque officia in Religione, nam Sixtus V. in ſua prima Conſtitutione ſuſtulit omnia priuilegia huiuſmodi, inter quæ principale erat illud, quod habetur in Mari magno Sixti V. cuius verba retuli reſol. 10. q. 1. §. Secundum, in hæc verba: *Magiſtro, & Prioribus Prouincialibus, & Conuentualibus, ac eorum Vicarijs defectum Natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito coitu prouenientem patientibus.* Alia referuntur antica priuilegia, ſed melius eſt hoc, quia in Bullis Pontificijs noui Bullarij eſt regiſtratum vti authenticum. Alia refero infra §. Primo.

39 Reſpond. Gregorius XIV. Conſtit. *Circumſpecta*, reualidauit omnia antiqua priuilegia diſpenſandi cum illegitimis cum hac ſpeciali forma, vt illis Generalis, vel Prouincialis poſſent vti in capitulis ſuis Generali, aut Prouinciali, & non aliter, in hæc verba: *Statuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat, iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, nec alias ſub vllis reuocationibus comprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus; cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non alias, ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſecuta quæcumque vt antea tenere, ac valere, proinde ac ſi ſupradictæ Conſtitutiones non emanaſſent.* De hac Conſtitutione mentionem faciunt, & tractant Sigiſm. dub. 76. Rodr. & ſuus Compend. reſol. 52. num. 40. ad 49. Mirand. tom. 2. q. 2. art. 3. & tom. 1. q. 19. art. 3. Portell. verſ. Diſpenſare num. 2. & 3. & verſ. Illegitimus num. 9. & 10. Megal. conſ. 91. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. à num. 29. Diana part. 3. de dub. Regul. reſol. 102. Peregr. in ſuo Compend. priuil. Theatin. verſ. Diſpenſatio §. 6. in Scholio.

40 Occurrunt nonnulla dubia pro explicatione huius priuilegij. I. An Gregorius concedat præciſe nouum priuilegium, an vero veteribus nouā addat formam, qua vti debeant Superiores in diſpenſando? II. An Prælatus debeat diſpenſare premiſſis ſuffragijs Patrum omnium vocalium, an ſufficiat concurſus, quatuor tantum Definitorum cum Prælato? III. An teneat diſpenſatio data à ſolo Prælato ſine Patribus etiam in capitulo? IV. Quid veniat ſub nomine intermedij capituli? V. An teneat data diſpenſatio ſine iuſta cauſa? VI. An hoc priuilegium extendatur ad filium, cuius pater eſt in Religione eadem? VII. An non obſtante priuilegio hoc, poſſint Prælati antiquis priuilegijs vti prout iacent?

41 Primo occurritur dicendo, Gregorium reualidare antiqua priuilegia, ibi: *Reualidamus*, ac ſimul dare nouam formam diſpenſandi, ibi: *Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non alias, &c.* Quod eſt dicere ſimul, & ſemel non ſolum dare formam, ſed ſimul etiam concedere priuilegium. Priuilegia autem antiqua præter illud Sixti IV. referunt Peregr. cit. verſ. Diſpenſatio §. 6. Sorbus verſ. Diſpenſatio, Portell. verſ. Illegitimus num. 9. Vnū Iulij II. pro Minimis; alterum Eugen. IV. pro Congregatione S. Ioannis Euang. in Portugallia; Tertium Pauli III. pro Societate Ieſu, &c.

42 Secundum Prælatus debet diſpenſare præmiſſis conſilio, & ſuffragijs Patrum tantummodo Definitorum. Quod hoc præſtare debeat ſimul cum Patribus conſtat ex illis verbis: *Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, ſeu intermedio capitulo:* Illa enim præpoſitio, *Cum*, acceſſorie coniungit a ſe vocatos cum principali agente, vt docet Sanch. lib. 7. c. 1. n. 22. alia occaſione, quare Prælatus vti principalis audito conſilio, & habito cōſenſu Patrū diſpenſare debet, & nō aliter. Quod nomi-

nomine capituli, quod conſilium, & conſenſum præſtare debet, veniant ſolum Definitores quatuor Generales in capitulo Generali, vel Prouinciales in Prouinciali, ſuadetur, quia iſti quatuor repræſentant tantum capitulum, cap. In ſingulis §. Huiuſmodi, de ſtatu Monach. vnde & in illis intelligitur transfuſa tota reliquorum vocalium poteſtas. Confirmatur, quia Sixtus V. in prima ſua Conſtitutione informationem illegitimorum ex non inceſtu, aut ſacrilegio recipiendorum voluit probari, & ſtabiliri in capitulo Generali, vel Prouinciali cum quatuor definitoribus tantum, ergo idem dicendum eſt de eiſdem in ordine ad diſpenſationem. Demum, vt probatur infra §. Quarto, nomine capituli intermedij veniunt Congregationes ordinariæ, quæ fiunt de iure ſpeciali in duobus annis intermedijs inter vtrumque capitulum Prouinciale, & Generale, ad quam conueniunt in pluribus Religionibus ſolum quatuor definitores; & hoc nullam patitur difficultatem in noſtra Religione, in qua ad Congregationes ſingulis annis faciendas conueniunt ſolum quatuor definitores cum ſuo Prælato, vt conſtat ex cap. 1. & 2. Regulæ, & Conſtitutione *Paſtoralis Officij*, conceſſa noſtris Italis a Nicolao V. & ex Conſtitut. *Decet Romanum*, ergo priuilegium intelligendum eſt ſimpliciter de quatuor Definitoribus, aliter nullam vim haberet in capitulo intermedio. Ita docent Rodriquez quæſt. 13. art. 19. Mirand. tom. 2. quæſt. 2. art. 3. Sigiſm. dub. 76.

43 Tertio reſpondetur, quod nulla eſt data diſpenſatio à ſolo Prælato virtute huius priuilegij Gregorij ſiue in capitulo, ſiue extra etiam cum ſuis definitoribus, quia illa forma diſpenſandi in capitulo cum ſuis definitoribus eſt omnino eſſentialis, cum ſimul data ſit cum poteſtate, qua ante priuati erant Prælati a Sixto V. & quod acta nulla ſint, omiſſa forma data ſimul cum facultate docent Fœlin. in cap. Ex parte, de Conſtit. Sanch. Salas, Suar. & alij communiter cum Bonac. p. 7. de legib. §. V. num. 17. Confirmatur ex particula, *Et non alias*, quæ denotat, geſtum contra formam eſſe nullum, Bonac. diſput. 7. de legib. quæſt. 2. p. 3. numero 13. & ex eo Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 31. in terminis noſtris cum Rodr. quæſt. 13. art. 14. cum ſuo Compend. reſolut. 52. num. 40. Portell. verſ. Diſpenſare num. 2. Mirand. quæſt. 2. art. 3.

44 Quarto, in mea Religione ſine dubio tollitur difficultas dicendo venire ſolum duas Congregationes ordinarias, quæ fiunt ſingulis duobus annis intermedijs, cum aliæ non ſoleant fieri extraordinarie, & incidenter. In alijs vero Religionibus neque puto venire extraordinarias, ſeu Congregatas incidenter, ſed ſolum illas, quæ regulariter fiunt ſingulis annis temporibus præfixis in Regulis, aut Conſtitutionibus cuiuſque Religionis, ea ratione, quia leges non aptantur ijs, quæ ſolent raro accidere, & incidenter, l. Nam ad ea, ff. de legibus. Ita Rodr. quæſt. 13. art. 19. Mirand. tom. 2. quæſt. 2. art. 3. in fine. Megal. conſil. 91. num. 4. Lauor. tit. 4. cap. 16. num. 30. contra Sigiſm. dub. 76. num. 5. eo quod diſpenſatio non pendet à loco, ſed ab habentibus poteſtatem, neque violenta eſt extenſio verborum. Sed dicas tu in hoc caſu diſpenſationem pendere à loco quo ad ſui valorem, & violentam eſſe verborum extenſionem, quę præciſe referuntur ad capitula ordinaria, non incidentia, leges enim accidentalia non conſiderant.

45 Quinto, data diſpenſatio hæc ſine iuſta cauſa ex omnium ſententia nulla eſt, quia data diſpenſatio ſine cauſa ab inferiori in lege ſuperioris nulla eſt, maxime in re noſtra per illa verba; *Suffragantibus meritis, dignos iudicauerint*. Ita docent Rodr. quæſt. 13. art. 14. cum ſuo Compend. reſol. 52. num. 49. Mirand. tom. 2. quæſt. 2. art. 11. Sigiſmund. dub. 78. Lauor. tit. 4. cap. 16. num. 32.

46 Sexto, poſſunt diſpenſare etiam cum filio illegitimo, cuius pater erat, vel eſt in Religione eadem, etiam vt recipiat dignitatem in Conuentu, vbi pater eſt ſubditus, vel Prælatus, ad quod probandum ſuppono huius profeſſionem eſſe validam, vt probaui ſupra ſub q. 5. §. Ad ſecũdum, quo poſito, probo, quia priuilegium Gregorij eſt fauore omnium profeſſorum indiſtinctè, ibi: *Cum illegitimis*, iuncta clauſula: *At ſi ſupradicta Conſtitutiones non emanaſſent*. Priuilegium ergo fauet omnibus illegitimis, cum ibidem non diſtinguatur, ſed abſolutè loquatur de omnibus, de quibus Sixtus V. in ſuis Bullis, in quibus de vniuerſis indiſtinctè locutus fuerat. Confirmatur ex eiuſdẽ Gregorij Bulla, in qua dum loquitur de illegitimis in ordine ad ingreſſum diſtinguit inter illos, qui nõ habent patrem in eadem Religione, quos admittit, & eos, qui habent patrem in Religione, quos excludit; ergo ſi noluiſſet priuilegiũ diſpenſationis ad hos extendi, diſtinxiſſet arg. l. Si ſeruus §. Prætor ait verſ. Non dicit ff. de aquir. hæred. lex enim præſumitur aliquid noluiſſe, ſi facile potuit illud exprimere, & non expreſſit Menoch. conſ. 30. num. 8. cum alijs citatis a Barboſa Vaz litera l, numero 32. Ita tenent Rudriquez quæſtione 14. articulo 7. cum ſuo Compend. reſolutione 52. numero 42. Sigiſmund. dub. 75. num. 5. quos citat Barboſa ad ſeſſ. 25. c. 15. num. 19. qui limitant, modo non diſpenſetur pro eod. Conuentu, vbi eſt pater. Miranda vero negat abſolute tom. 2. quæſt. 2. artic. 10. quem ſequitur Portell. verſ. Diſpenſare num. 3. Lauor. titul. 4. cap. 16. numero 47. Conueniunt ergo in hoc illegitimos non poſſe diſpenſari in Conuentu, vbi præeſt, vel præfuit eorum pater. Quia his obſtant plura capita, nimirum caput ſecundum, 3. 4. 8. 10. 11. 13. 15. 16. De filijs presbiter. in quibus locis prohibetur filius promoueri immediatè ad eam Eccleſiam, in qua eius pater adminiſtrauit. Poſtea Clement. VII. in ſua Conſtitut. *Ad Canonum conditorem*, quam ex parte referunt Nauar. tom. 4. in cap. Si quando de reſcr. except. 21. Sigiſmund. dub. 75. ampliauit prohibitionem etiam ad mediatam ſucceſſionem in beneficio, ita quod voluit nullam à ſe datam, vel dandam diſpenſationem ſuffragari, contra mentem ſuam conceſſam. Demum Trid.

ſeſſ.25. capitulo 15. reddidit omnino huiuſmodi illegitimos inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in Eccleſia, in qua parentes eorum habent, vel habuerunt illud, vel aliud ſimile, aut diſſimile. Ex quibus omnibus inferunt Religioſum illegitimum ad nullas dignitates poſſe promoueri in eodem Conuentu, in quo pater ſimilem, vel diſſimilem habuit, vel habet dignitatem. Sed reuera authoritates adductæ nil probant; nam reſponderi poteſt primo ſingulis, in communi, dicendo habere locum in dignitatibus, quæ propriè dicuntur beneficia frugifera, quorum cum ſint incapaces Religioſi propter votum paupertatis, vt alibi probaui, nihil de ipſis in citatis locis diſponitur contra Religioſos preſſe acceptos, nam licet in Clem. fiat mentio de Monaſterijs Regularium, hoc tamen non comprehendit Regulares, ſed ſolum Militares, vt ex contextu verborum colligi poteſt, textus verò citati, & Tridentinum ne verbum quidèm de Regularibus. Secundo, conceſſo etiam, quod præfatæ prohibitiones extendantur ad Regulares, quod de iure communi loquendo eſt falſum, cum cap. 16. expreſſa mentio fiat de Secularibus, ac proinde excludantur Religioſi, non tamen bene infertur, Prælatos Regulares non poſſe cum illis diſpenſare per ſua priuilegia, quia in prędictis locis non prohibetur huiuſmodi diſpenſatio per priuilegia, immo & ſi prohiberentur, non teneret interdictum, quia anteceſſor ſui ſucceſſoris manus ligare non poteſt. Quare Prælati benè diſpenſare poterunt. Adde, quod ingreſſus in Religionem illegitimo prohibetur ſolum dum viuit pater, ergo mortuo patre ſi ingrediatur, abſolutè poteſt gaudere priuilegio diſpenſationis, cum tunc non minus ſit capax, quàm alij illegitimi, ergo ſicut iſti diſpenſabiles ſunt, ita & filius patris Religioſi iam ſaltem mortui.

47 Septimo, Prælati non poſſunt vti priuilegijs antiquis, niſi iuxta formam traditam in Conſtitutione Gregorij, quia iſte Pontifex ea reualidauit ſub hac forma, nimirum diſpenſandi cum capitulo, quod indicat formam eſſentialem, ex probatis §. Primo, & §. Secundo. Contrarium tenet Sigiſmund. dub. 76. numero 6. 7. & 8. ductus ea ratione, quia Succeſſores Gregorij confirmando in vniuerſum priuilegia ex certa ſcientia, vt poſtea fecerunt Clement. VIII. & Paulus V. cuius Bullas ipſe citat, conſequenter reualidarunt antiqua priuilegia prout iacent, diſpenſandi nimirum illegitimos extra capitulum per ſolum Prælatum; & ad hoc inducit Doctores de confirmatione priuilegiorum ex certa ſcientia, ſeu motu proprio, ac proinde non amplius obſtare Conſtitutionem Gregorij. Hæc ratio nullius eſt momenti, nam falſum eſt, confirmationem priuilegij etiam ex certa ſcientia antiquum à nouo limitatum reducere ad ſuum priſtinum ſtatum, & quia vnum confirmaret nempe antiquum, & aliud infirmaret, ſcilicet nouum, quod eſt abſurdum, neque enim idem debet operari contrarios effectus, l. Legata ff. de legat. 1. l. 2. ante finem C. de iur. calum. & confirmatio non poteſt infirmare quod roborat; aliter tollitur natura cõfirmationis; & quia vtrinque poteſt ſaluari confirmatio, nimirum antiquum confirmari ſimul cũ nouo, quatenus eius vſus eſt ſub tali forma; & ita dicendum eſt, quia melius eſt, duo conſeruare, quam vnum cum deſtructione alterius, præterquam quod ſequeretur Gregorianum non valere, quod neque ipſe negat. Ex his etiam conſtat idem falſo aſſeruiſſe Portell. verſ. Illegitimus numero 10. dum dicit Prælatos poſſe vti priuilegijs antiquis, quia Gregorius ea non reuocauit, ſed reualidauit, quia reualidatio facta fuit ſub ea forma neceſſario ſeruanda, aliter actum nullius eſt roboris, vt probaui §. Tertio.

Quæritur 10. An poſt dictum Gregorij priuilegium diſpenſandi cum capitulo illegitimos emanarint alia priuilegia ampliora concedẽtia facultatem ſaltem Generali diſpenſandi ſine capitulo, & extra capitulum quouis tempore?

48 Reſpond. Emanarunt conceſſa ab eodem Gregorio; vnum Societati Ieſu incip. *Exponi nobis*. Alterum Religioſis Miniſtrantibus infirmis incip. *Illius qui*. In quibus conceditur facultas Generali per ſe, vel per alium à ſe delegatum diſpenſandi quouis tempore cum illegitimis ad quaſcumque dignitates, & officia. Quibus priuilegijs poſſunt vti omnes Religiones communicantes in priuilegijs, cuiuſmodi eſt noſtra, vt probaui in reſolutione de commun. priuil. Ita docent Sigiſmund. dub. 76. numero nono, Tambur. de iure Abbatum tom. 1. diſputat. 5. quæſt. 14. numero 10. Peregr. tom. 1. priuil. ad Conſtitut. 2. Iulij II. §. 29. numero 96. quos ſequendo citat Diana reſolutione 102. de dubijs regular.

Quæres 11. An illegitimus egeat diſpenſatione ad officia, quæ non ſunt prælaturæ; neque habent onus coniunctum cum ſuperioritate, iuxta priuilegium Gregorij? Difficultas autem non eſt, an ſit irregularis, ac proinde egens diſpenſatione, quia indigere de iure communi probaui quæſt. 9. Sed in eo conſiſtit, An iſti diſpenſari poſſint non ſeruata forma Gregorij; quod eſt etiam quærere, An per Conſtitutiones Sixti V. huiuſmodi egeant diſpenſatione ad officia quod non ſunt ſuperioritatis?

49 Reſpond. Non eget diſpenſatione iuxta priuilegium Gregorij, ſed Prælati poſſunt diſpenſare per antiqua priuilegia prout iacent, quia non fuerunt caſſata per Sixtum V. niſi in ordine ad prælaturas, & ſimilia officia cum onere, & ſuperioritate, ipſe enim illegitimos fecit incapaces ad huiuſmodi officia, & non ad alia, vt ſe declarat in ſecunda Conſtit. *Ad Romanum*, §. *Quoniam vero*, cuius verba retuli quæſt. 7. §. Ad ſecundum; ac proinde ſubſequens priuilegium Gregorij intelligitur adhibẽdum dumtaxat in ordine ad prælaturas, ad quas Sixtus V. fecit illegitimos incapaces. Ita tenet Sigiſm. dub. 72. num. 3. per dictam comparationem Bullarum. Non placet tamen reſponſio ad obiectionem cap. fin. de filijs presbiter. vbi illegitimi egent diſpẽſatione etiam ad dignitates, & perſonatus, quam ſibi impertinenter obiecit, reſpondendo illud caput correctum

rectum

rectum fuiſſe per Sixtum V. Nam dico, & obiectionem non facere ad rem, quia licet illegitimi non egeant diſpenſatione ad perſonatus de iure Sixti V. egent tamen de iure communi, cui nequaquam derogauit, & data etiam correctione, quam non admitto, Gregorius poſtea Conſtitut. Sixti reduxit ad terminos iuris communis, ac proinde reuixit cap. fin. conſequenter omnes egent diſpenſatione etiam ad dignitates ſine ſuperioritate ſi non priuilegij Gregorij, ſaltem de iure.

Quæritur 12. An valeat diſpenſatio illegitimi in genere, tacitis circumſtantijs, & qualitatibus defectus natalium?

50 Reſp. Non valet, ſed vnaquæque ſpecies illegitimitatis explicãda eſt, & nota eſſe debet diſpẽſandi e.g. an diſpenſandus ſit naturalis ex ſolutis, an ex inceſtu, an ex ſacrilegio, &c. Ratio eſt, quia vnaquæque de ſe ſufficiens eſt ad impediendum perſonã a conſecutione dignitatis, ergo vnaquæque debet eſſe nota diſpenſatori, non enim diſpẽſatio extenditur ad incognita, cum ſit actus voluntatis, quæ non operatur, niſi dirigatur ab intellectu in hunc, vel illum actum; præterquã quod eſt ſtricti iuris. Deinde vna ſpecies eſt alia grauior e.g. ſacrilegium adulterio, & magis vtrumque ſimul, quam diuiſim, ex quo diſpẽſatio redditur difficilior, ac proinde requirens vrgentiorem cauſã, & maiora merita in ſacrilego, quam adulterino. Demum probaui reſol. 10. q.23. nullum inferiorem legiſlatore poſſe ſic diſpenſare in genere, nõ præcognitis ſpeciebus, & circumſtantijs delicti, & defectus, circa quæ habet cadere diſpenſatio. Ita docent omnes, quos pro ſe citat Sanch. lib. 8. diſput. 24. num. 3. Sigiſm. dub. 79. Faciunt dicta de ſpeciebus illegitimorum ſupra hic ſub quęſtione prima.

Quæres 13. An illegitimus de facto electus ſine vlla expreſſione diſpenſationis cenſeatur tacitè diſpenſatus?

51 Reſp. Quando Pręlatus vtitur priuilegio Gregorij, de quo ſub q.9. non præſumitur de facto diſpenſare, neque ſic poteſt, quia priuilegium hoc prærequirit cognitionem cauſæ de conſilio, & conſenſu definitorum in cap. congregatorum, qui actus nequãquam præſumi poſſunt, cum debeant eſſe expreſſi; & quotieſcumque ad aliquid requiritur conſenſus expreſſus non ſufficit tacitus, arg. c. Cum pro paruulis 75. diſt. 4. de conſecr. c. Merumque 27. 2. q. 7. Oppoſitum docent Rodr. cum ſuo Compend. Portel. in re hac, quos citaui reſol. 10. q. 12. §. quando, Mirand. tom. & q. 2. art. 14. cũ alijs aſſerit tenere in foro conſcientiæ. Quod ſi Prælatus velit vti alijs priuilegijs poſt illud cõceſſis, de quib. ſupra q. 10. vel electio fiat ad alia officia, quàm ad prælaturas iuxta dicta q. 11. in eo caſu præſumitur diſpenſare, dato quod cognitionẽ habeat defectus eligendi, & iuſta adſit cauſa, quia tunc non eget cognitione cauſæ cum ſuis definitoribus.

Quæritur 14. An diſpenſatus ad vnum officium ſine vlla reſtrictione ad primam vicem, cenſeatur diſpenſatus pro omnibus vicibus, quibus ſucceſſiuè poteſt proponi ad idem officium?

52 Reſp. Cenſetur abſolutè diſpenſatus, toties quoties eligitur, vt ſatis probaui reſol. 10. q. 21.

Quæres 15. An habens facultatem diſpenſandi in ſpecie ſimplici, vt in adulterio, poſſit diſpẽſare in ſacrilegio coniuncto cum adulterio? Seu, an habens facultatem diſpenſandi in mixto, poſſit diſpenſare in quouis ſimplici? vt, ſi quis habens facultatem diſpenſandi cum ſacrilego inceſtuoſo, poſſit diſpenſare cum eodem, ſi ſit ſolum ſacrilegus, aut tantum inceſtuoſus?

53 Reſpond. Habẽt facultatem diſpenſandi cum illegitimo in ſpecie ſimplici, vt cum adulterino non poterit diſpenſare cum adulterino ſacrilego, aut inceſtuoſo, quia facultas diſpenſandi licèt ample ſit explicanda, non tamen extendenda eſt vltra proprietatem verborum. Confirmatur, quia licèt ſub ſimplicibus veniat mixtum maximè infauorabilibus ex Bartolo in l. Gallus, §. Et quid ſi tantum, ff. de liber. & poſthum. Sanch. lib. 8. diſp. 2. num. 28. de hac re, non tamen venit idem mixtum ſub conceſſione vnius ſimplicis, eo quòd cõceſſo minore non intelligitur conceſſum maius cap. Porro de priuil. Et ſic patet etiam habentem facultatem diſpenſandi in mixto poſſe diſpẽſare in ſingulis ſimplicibus ſub eo comprehenſis, cui enim licèt quod eſt maius, vtique etiam quod eſt minus, & facilius diſpenſatur cum ſimplici quàm cum mixto, ergo conceſſo mixto, conceſſum intelligitur quodlibet ſimplex ſub eo contentum.

Quæſtio 16. An filius expoſitus reputandus ſit illegitimus, ac proinde irregularis, ac ſubinde egens diſpenſatione?

54 Reſpond. Expoſitus, cuius nimirum parentes ignorantur, reputatur illegitimus, irregularis, ac proinde egens diſpenſatione, quia vehemens ſuſpicio, & præſumptio eſt contra ipſum, quia filij legitimi non ſolent ſic exponi. Ita multi cum Bonac. q. 2. de Irregul. p. 3. num. 10. vbi docet expoſitum ordinatum ſine diſpenſatione poſſe vti ordinibus ſuſceptis ſine diſpenſatione, ſtante probabili opinione contraria aſſerente: Expoſitos non eſſe cenſendos irregulares, quam cum alijs ſequitur Diana part. 4. reſol. 58. de Irregul. Affirmantes cum Bonac. & Megalio part. 3. de cenſur. lib. 7. cap. 1. num. 89. dicunt cum his facilem eſſe diſpenſationem.

Quæres 17. An illegitimus omnino occultus egeat diſpenſatione?

55 Reſpond. Quamuis occultiſſimus adhuc indiget diſpenſatione, vt omnes docent, quos retuli hic ſub q. 2. Et ſuadetur. Tum quia in electionibus quis debet ſe abſtinere ab electione, aut petere diſpenſationem, cap. Niſi, de renunt. iuncta gloſa verſ. Non potuerit, cap. Innotuit, de elect. Tum quia illud axioma: *Non dico vt te prodas*, locum habet in ordine ad punitionem, ratione cuius nemo tenetur ſe prodere, quando eſt occultus, Sanch. lib. 3. diſput. 14. num. 5. §. Ad ſecundũ; in re autem noſtra aperiendus eſt defectus, vt euitetur peccatum mortale, & nullitas electionis per præcedentem diſpenſationem.

Sed ponamus caſum, quod illegitimus occultus petat diſpenſationem à Superiore rogando ipſum, vt indicet definitoribus, iuxta priuile-

gium Gregorij, qui velint ſecum diſpenſare cum quodam illegitimo occulto, cuius nomen tacetur ob dignos reſpectus. An teneat huiuſmodi diſpenſatio? Reſpond. Quod huiuſmodi petitio eſt irrationabilis, ac proinde nulla diſpenſatio ſecuta, eo quod Definitores debent habere legitimam cauſam huius faciẽdi ſibi cognitam conſentiendi in diſpenſationem, quam habere non poſſunt, niſi notitiam habeant de vita, moribus, & meritis diſpenſandi, vt dicitur in Conſtitutione Gregorij, ibi: *Eorum ſuffragantibus meritis*. Ergo in fide Prælati conſentire non poſſunt, vnuſquiſque enim ſecundum proprium, & prudens iudicium debet de diſpenſatione iudicare, an expediat, cum ſingulorum conſcientiæ onerentur, & non ſolius Prælati.

Quæres 18. An ſit diſpenſabilis ille, cuius pater ignoratur?

57 Reſpond. Eſt diſpenſabilis. Tum quia eſt diſpenſabilis expoſitus ex probatis quæſt. 16. ergo multo magis ſpurius iſte. Tum quia licet dubitari poſſit de qualitate illegitimitatis ex parte patris, certa tamen eſt circumſtantia ex parte matris, quod in hoc caſu ſufficit ſcire, quando ex parte patris qualitas eſt inſcibilis, ac proinde impoſſibilis non inducens obligationem. Tum quia quando quis reputat filium ſuum, & pro tali alit ex dicto matris, licèt ſit publica meretrix, Eccleſia, ſeu Prælatus ſine dubio illum diſpenſare poteſt pro filio talis, tunc enim moralem cognitionem habet qualitatis vtriuſque parentis.

Quæres 19. An diſpenſatus illegitimus in ſeculo ad dignitates, cenſeatur talis etiam, quando eſt in Religione, itaut diſpenſatione nõ egeat ad dignitates Regulares? Item an diſpenſatus ad dignitates Regulares cenſeatur etiam diſpenſatus ad Seculares, ſiue exeat, ſiue non?

58 Reſpond. In neutro caſu cenſetur diſpenſatus. Patet concluſio ex probatis reſol. 10. q. 20. vbi Doctores retuli in terminis noſtris, quibus adde alios apud Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 46. vbi refert Nauarr. conſil. 1. qui filij ſint legitimi, dicentem diſpenſatum in ſeculo ad beneficium curatum, non poſſe eligi ad regularia, contra alios.

Quæres 20. An matrimonium ſubſequens reualidet electionem præcedentem, ita quod electus poſt matrimonium contractum inter eius parentes, non egeat noua collatione, neque diſpenſatione?

59 Reſpond. Licet collatio dignitatis facta illegitimo naturali, nondum ſecuto matrimonio inter eius parentes, fuerit nulla ſecundum communem opinionem, ac proinde peccatum mortale in vtriſque tam conferentibus, quam electo, quia tranſgreſſio fuit in re graui; tamen ſi poſtea ſequatur matrimonium, electus non eget noua collatione, neque diſpenſatione, ſed ſtatim virtute illius matrimonij reualidatur. Probatur: Tum quia matrimonium illud retrotrahitur, ac ſi ab initio prolis factum fuiſſet, ita quod prolem legitimat quò ad omnes actus præcedentes etiam prout ex tunc ex cap. Tanta, qui filij ſint legit. ibi Doctores. Tum quia illegitimus ante profeſſionem recipiens ordines ſine diſpenſatione remanet adhuc irregularis ad eorum exercitium, quod impedimentum tollitur per ſubſequentem profeſſionem abſque vlla diſpenſatione, vt docet Sanchez lib. 5. cap. 5. numero 10. ergo idem dicendum eſt de promoto ad dignitatem non egere diſpenſatione adueniẽte matrimonio, ſed poſſe proſequi in ſuo officio, probatur conſequentia, quia tenet argumentum a profeſſione ad electionem, vt probaui cap. 1. de profeſſ. Regul. q. 50. Neque dicas eſſe diſparitatem in eo, quod electio fuit nulla, ordinatio autem tenuit, ac proinde cum non firmetur tractu temporis, quod ab initio non ſubſiſtit, ſequitur non poſſe reualidari electionem per ſubſequens matrimonium, ſed indigere aut noua collatione, aut diſpenſatione, ac docent plures apud Sigiſm. dub. 73. num. 3. vbi dicit data noua collatione, non eſſe neceſſariam diſpenſationem. Quia ad hanc obiectionem dico: ſubſequens matrimonium, ex eo quod legitimat Religioſum patientem defectum natalium, reualidare etiam nullam collationem, quia hi, & ſimiles effectus conſequuntur ex ipſa conditione legitimationis, non enim poteſt quis eſſe ex parte legitimus, & illegitimus, cum legalis, ſeu canonica legitimatio ſequatur legitimationem naturalem, quæ omnino, & totaliter legitimat prolem. Conſequenter patet ex his reualidari proceſſu temporis id quod ab initio nullum fuit, per ſubſequens matrimonium.

Quæres 21. An Prælati Regulares ſaltem Generalis poſſit legitimare ſuos Religioſos ſimpliciter ad quæcumque?

60 Reſpond. Non, quia legitimare eſt ſimpliciter auferre omnem maculam natalium reſtituendo illegitimum ad omnia illa iura, ſucceſſiones, officia, dignitates, & actus, ad quæ erat ante incapax, retrotrahendo habilitatem horum omnium ad punctum conceptionis, ac ſi tunc proles legitima fuiſſet. Quod totum oſtendo in Summo Pontifice, qui non ſolum in ſtatu Eccleſiaſtico, de quo non dubitatur, ſed etiam per vniuerſum Orbem Chriſtianum poteſt legitimare ad quæcumque tam ſpiritualia, quam temporalia, diſpenſando in radice, per quam ſecutum fuit matrimonium inualidum ex aliquo impedimento iuris poſitiui; radix enim, & origo, ex qua conſurgit, vt proles ſit illegitima, ac ſubinde incurrat damna ſiue Eccleſiaſtica, ſiue Secularia illegitimitatis, eſt lex Eccleſiaſtica, quæ ſtatutum eſt, vt impedimentum ab ea poſitum dirimat attentatum matrimonium, quod ſi ab Eccleſia poſitum non fuiſſet, matrimonium teneret, ac proinde ſequeretur proles legitima, neque ſubinde damna incurriſſet. Papa autem poteſt irritare, & reuocare ſuam legem, vel prædeceſſorum non ſolum quò ad effectus futuros, ſed etiam præteritos ex ſua lege prouenientes, eoſdem deſtruendo, ac ſi nunquam præfuiſſent. Vide Sanchez lib. 8. diſput. 6. num. 4. luculenter defendentem, & merito ampliantem ſupremam in terris poteſtatem. Sed prædicta nullus Eccleſiaſticus præter Papam præſtare poteſt, cum in legibus matrimonij nihil reliqui poſſint, ergo Prælati Regu-

lares

lares non poſſint legitimare ſuos Religioſos. Cõfirmatur ex differentia legitimationis, & diſpenſationis; nam Legitimatio duo includit, primo ablationem cuiuſcumque defectus natalium vndequaque, hoc eſt, perpetuo, reſpectu cuiuſcumque ſtatus, & in ordine ad quoſcumque actus; ſecundo retrotrahit hæc omnia, quæ legitimatus requirit, ad tempus conceptionis, ac ſi tunc proles procreata fuiſſet ex legitimo matrimonio. Diſpenſare vero, quamuis ſit reddere perſonam habilem pro nunc ad certum actum in genere, & in ſpecie, iuxta tenorem diſpenſationis exercitæ circa perſonam illegitimam, nihilominus excludit illa duo, nimirum totalem ablationem tam reſpectu defectuum, quam inhabilitatis ſimpliciter, & retractionem, cum fiat prout ex nunc, non prout ex tunc, & ad primum eſſe, quia eſt ſtricti iuris, ac proinde non extendenda, neque amplianda.

Quæres 22. An Præſidens capituli Generalis, aut Prouincialis poſſit virtute dictorum priuilegiorum diſpenſare? Ponamus exemplum in aliquo, qui indigeat tunc diſpenſatione, vt poſſit promoueri ad Generalatum, vel ad aliud officiũ, in eo enim inſtanti nullus ſuperior ibi reperitur præter Præſidentem cum Generalis cũ ſuis quatuor definitoribus finierit ſuum officium?

61 Reſpond. Poteſt diſpenſare, probatur, quia in eo caſu ſe habet ac Vicarius Capituli Sede vacante, qui ſuccedit in omnia iura prædeceſſoris, & Epiſcopi mortui, tam quo ad ea quæ Epiſcopo competunt iure ordinario, quàm ſpeciali, ſeu delegato à Papa, vt docent communiter Doctores in tit. Ne Sede vac. de qua re bene Addit. Quarant. verſ. Capitulum Sede vacante, ergo idem dicendum eſt de Præſidente Capituli Regularis, cum tunc Sedes Regularis vacet. Verum quidem eſt, quod non poteſt diſpenſare virtute Priuilegij Gregoriani in opinione noſtra requirente concurſum quatuor definitorum, qui non adſunt; vtique vero in opinione eorum, qui ſub nomine capituli volunt venire omnes vocales, vel ſolus virtute priuilegiorum recentiorum.

RESOLVTIO XIII.

De diſpenſandis Regularibus homicidis.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas ex homicidio iuſto, vel iniuſto.*
2 *Sola mors, & mutilatio inducunt eam.*
3 *Mutilans mortuum non fit irregularis.*
4 *Cauſa influens neceſſaria eſt.*
5 *Cauſa remota non ſufficit.*
6 *Neceſſitas mutilandi excuſat.*
7 *Infidelis non eſt capax huius.*
8 *Carens vſu rationis non incurrit.*
9 *Homicidium voluntarium in ſe inducit.*
10 *Homicidium voluntarium in cauſa inducit.*
11 *Homicidium pure caſuale excuſat.*
12 *Licèt detur opera rei illicita.*
13 *Tridentinum non obſtat.*
14 *Diſpenſant ſuper irregularitate ex defectu lenitatis.*
15 *Diſpenſant ſuper irregularitate etiam homicidio voluntario occulto.*
16 *Non publico.*
17 *Vtique ex voluntario in cauſa publico.*
18 *Abortientes ſunt excommunicati, & irregulares.*
19 *Diſpenſantur etiam pro foro externo.*
20 *Et habilitantur.*
21 *Abſoluuntur ab excommunicatione.*
22 *Mutilatio quid ſit?*
23 *Diſpenſatione in Mutilatione etiam pro foro externo.*

1 IRregularitas proueniens ex homicidio, ſeu mutilatione duplex eſt, alia dicitur ex defectu lenitatis, ſeu manſuetudinis cauſata ab homicidio licito, ſeu non peccaminoſo; alia ex delicto ipſius homicidij, ſeu mutilationis voluntariæ. Ad hoc autem vt ex his inducatur, neceſſe eſt, quod mors, ſeu mutilatio ſit hominis viui, cauſata proximè, extra caſum neceſſitatis, ab homine baptizato, & doli capace.

2 Dixi I. *Mors ſeu mutilatio*, quia verberatio, percuſſio, magna ſanguinis profuſio, & quæuis alia actio, ex qua non ſequitur mors, ſeu mutilatio, non inducit irregularitatem, Nauar. conſil. 23. de homicid.

3 Dixi II. *Hominis viui*, quia mutilans hominem mortuum irregularis non eſt, cum non ſit propriè homo, ſed cadauer, Nauar. cap. 27. num. 210. & 217. Megal. lib. 7. de cenſur. cap. 1. num. 29. quod procedit ſiue ſit fidelis, ſiue infidelis, ſiue natus, ſiue adhuc in ventre matris, & dicitur abortus, modo fœtus ſit animatus, cap. Sicut ex literarum 20. de homicid.

4 Dixi III. *Cauſata*, quia qui nullo modo influit in effectum homicidij, vel mutilationis, non fit irregularis; vnde conſultor, cuius dicto nõ ſtetit iudex, non eſt irregularis, ſequuta morte ex alia cauſa, quàm ex eius conſilio; quod mentem iudicis non determinauit ad mortem inferendam. Idẽ dic de eo, qui dedit conſilium alteri iam pœnitus parato ad occidendum. Ita docent omnes apud Bonac. q. 4. de Irregular. p. 1. num. 6. Sub nomine cauſæ intellige efficacis, & influentis in effectum, venit non ſolum qui immediatè occidit, ſed etiam qui mandat, conſulit, adiuuat, conſentit, & cooperatur proximè in mortem, ſeu illam non impedit, cum poſſit, & teneatur ex officio, cap. Si quis 8. diſt. 50.

5 Dixi IV. *Proximè*, quia cauſa remota in homicidium non inducit irregularitatem, vnde conficiens gladios, eoſdem vendens ad vſus humanos indifferenter, Nauar. cap. 27. num. 212. §. Primo, & alij communiter cum Bonac. q. 4. de Irregular. p. 1. num. 13. Item ratione homicidij publici non cenſentur cauſa proxima niſi miniſtri iuſtitiæ, & illi qui concurrunt ad probationem cauſæ, vel ad executionem pœnę, non autem Sacerdotes, & alij non miniſtri hortantes reum ad aſcen-

Digitized by Google

aſcendendutur ſcalas, vel alio modo accelerando executionem iuſtitiæ, vel qui vendunt ſcalam, funes, enſem, & qui fecit furcam, quia iſtæ actiones reſpectu horum priuatorum ſunt remotæ, vt ex Vaſq. docet Turrian. lib. 9. de cenſ. diſp. 66. dub. 3. & cum illis Diana part. 3. tract. 5. Miſcell. reſol. 79. quia iura inducentes hanc irregularitatem loquuntur de miniſtris iuſtitiæ, & eius proximis cooperatoribus. Sic neque incurrunt tranſcribentes proceſſum, vel qui dederunt leuia indicia non ſufficientia ad probandum eſſe reum, Bonac. q. 4. de Irreg. p. 1. n. 5.

6 Dixi V. *Extra caſum neceſſitatis*, intellige, vel ex parte patientis, vnde Medicus, ſeu Chirurgus non valens impedire infirmitatem periculoſam mortis ſine præciſione membri, poteſt ſine irregularitatis periculo præſcindere, modo neceſſaria eſt præciſio, ſine qua ſanitas recuperari non poſſit, & non ſequatur mors ex eius negligētia, cap. Ad aures de ætate, cap. Tua nos, de homicid. vbi de Religioſo, de quo infra q. 2. Megal. lib. 7. cap. 1. num. 52. Vel ex parte agentis, titulo iuſtæ defenſionis, ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ, qui alio modo non poteſt defendere vitam ſuam, quàm ſuum inuaſorem occidendo, non fit irregularis, cap. Si quis diſt. 50. iuxta gloſ. verſ. Defenſione, cap. Significaſti 18. de homic. Clem. Si furioſus, de homic. Idem tenent multi de occidente alium ad defenſionem ſui honoris, & rerum ſuarum, quas alia via tueri non poteſt, cum Bonac. q. 4. de Irregul. p. 6. num. 10. contra Megal. lib. 7. cap. 1. n. 57. cum alijs.

7 Dixi VI. *Ab homine Baptizato*, quia infidelis, & carens baptiſmate huiuſmodi irregularitatem ex homicidio iuſto, ſeu iniuſto non incurrit, cap. Si quis 8. diſt. 50. cap. 1. & cap. Si quis 4. diſt. 51. Ita de Irregularitate ex defectu Bonac. quæſt. 4. p. 1. num. 2. & ex delicto, p. 8. n. 4. Megal. lib. 7. c. 1. num. 33. expreſſe de irregularitate ex defectu lenitatis.

8 Dixi VII. *Doli capace*, quia amens, furioſus, & puer non vtens ratione occidendo, ſeu mutilando iuſtè, vel iniuſtè materialiter non incurrunt irregularitatem, cum actus debeat eſſe factus humano modo, intellectu aduertente, & voluntate volente homicidium in ſe, vel ſaltem in ſua cauſa, vt patet ex Clem. Si furioſus, de homic. & ex toto tit. de homic. in Decretalibus. Hoc vltimum Dixi fusè explicatur in ſequenti quæſito pro intelligentia dictorum, & dicendorum.

Quæres 1. Quid ſit homicidium voluntarium tam in ſe, quàm in cauſa, & homicidium caſuale? & an ex his inducatur irregularitas ex delicto?

9 Reſpond. I. Homicidium voluntarium in ſe eſt illud, quod quis ex propoſito, ſeu ex induſtria directe intendit, & vult. Et hoc dicitur homicidium voluntarium, ſine alio addito, & ſimpliciter, requirens expreſſam voluntatem occidentis, ſeu intendentis in ipſammet occiſionem. Et ita intelligendum eſt cap. 6. ſeſſ. 24. Tridentini, dum facit facultatem Epiſcopis diſpenſandi in omnibus irregularitatibus prouenientibus ex delicto occulto, excepta illa, quæ prouenit ex homicidio voluntario, nam ibi ſub his terminis venit irregularitas ex homicidio tantum volūtario in ſe, non autem voluntarium in cauſa, ſeu caſuale, vt docet Barboſ. de poteſt. Epiſc. par. 2. allegat. 39. num. 47. & alij multi cum Diana part. 4. reſol. 72. de Irregul. Et hoc genus homicidij ſine dubio inducit irregularitatem, vt cōſtat ex toto tit. de homicid. cap. 1. 11. & alijs.

10 Reſpond. II. Homicidium voluntarium in cauſa, dictum etiam caſuale culpabile eſt illud, quod licèt in ſe expreſsè neque directe intendatur, tamen intenditur ſecundario, & indirecte, atque in cauſa, ex eo, quod præuiſum ſequitur ex aliqua actione in ſe volita; vt ſi homicidium præuiſum expreſſe in ſe non intentum ſequatur ex ebrietate; ex leui percuſſione; ex ſaltatione immoderata cum pregnante; ex eiuſdem percuſſione; ex immoderata ſui defenſione; ex ludo, ex vſu ſclopi; ex propinatione veneni; ex punctione circa præcordia, & ſimilibus actionibus, à quibus poteſt prouenire mors. Duo autem includit homicidium caſuale, ſeu in cauſa, nimirum præuiſionem ſecuturi homicidij; ad hoc enim, vt homicidium imputetur, neceſſe eſt, quod agens præuiderit ex ſua actione poſſe homicidium accidere, aliter non præuidendo mortem, excuſatur ab homicidio voluntario, quia voluntarium non eſt ſine præuiſione: Alterum, quod includit eſt negligentia, qua nullam adhibuit diligentiam ad præcauendum mortem futuram, exempli gratia, inſtaurator tectorum præuidendo ex proiectione tegularum inutilium poſſe ſequi alicuius mortem, ſi ſequatur, ſigno non expoſito, fit irregularis, quia fuit negligens in expoſitione ſigni. Homicidium ergo in cauſa culpabile ex omiſſa diligentia, inducit irregularitatem, vt colligitur ex cap. 5. 7. 8. 10. 12. 18. & 20. de homic. Quando iura excipiunt, vel prohibent Epiſcopis, ſeu alijs Prælatis diſpenſationem irregularitatis ex homicidio voluntario, non loquuntur de hoc genere homicidij voluntarij in cauſa, & caſualis, ſed de voluntario ſimpliciter, vt docent præcitati præcedenti reſponſione cum Turriano, & Vaſq. quos pro ſe citat allegatus ibi Diana, quorum dictum reputat non improbabile Bonac. quæſt. 4 de Irregul. p. 8. n. 2.

11 Reſpond. III. Homicidium pure caſuale, & inculpabile eſt illud, quod nullo modo eſt intentum, neque volitum in ſe, aut in cauſa, quod nimirum non præuiſum prouenit ab actione, quæ per ſe proxime non ordinatur ad homicidium, vel mutilationem, aut ſi fuit præuiſum, adhibita fuit debita diligentia, ne ſequeretur, e.g. Ebrius, vel dormiens, qui ante non præuidit homicidium; vel ſi præuidit, vſus fuit debita diligentia, faciendo ſibi aſſiſtere amicum, vel abſcondendo arma, euadit irregularitatem, quia homicidium fuit omnino inuoluntarium, ac proinde inculpabile, atque conſequenter non potuit eſſe cauſa inducens irregularitatem ex delicto, quæ ſupponit homicidium culpabile. Hoc genus homicidij debet excludere præuiſionem, vel ſaltem negligentiam ſuppoſita præuiſione, ad differentiam homicidij voluntarij in cauſa, quod, vt dixi, includit præuiſionem, & negligentiam, vnde ſe habent

bent ex oppoſito. Dixi: *Ab actione, quæ per ſe proximè non ordinatur, &c.* Quia ſi proximè ordinetur ex ſua natura, vt eſt lethale vulnus, propinatio veneni, &c. homicidium non poteſt eſſe caſuale huius generis, ſed voluntarium in cauſa; cap. Si alis 5. cap. Significaſti 18. Quod hoc homicidium excuſet ab irregularitate apertè colligitur ex cap. 9. 13. 14. 15. 16. 22. 23. 25. de homicid. Ita docent omnes, quos pro ſe citat Bonac. q. 4. de irregul. p. 7. num. 2.

Quæres 2. An mox dicta de homicidio omnino caſuali excuſante ab irregularitate procedant in eo, ex cuius actione illicita ſequitur mors præter intentionem, maximè in Clericis, & Religioſis. An ſcilicet Religioſus dans operam rei illicitæ, ſeu ſibi prohibitæ, ſi caſu præter intentionem non occidat hominem, ſit exemptum ab irregularitate? V. g. Si ex caſuali explosione ſclopi rotati, quem geſtat, homo occidatur; vel ſi occidat hominem loco feræ; vel aperiendo apoſtema moriatur ægrotus; vel fornicando cum prægnante; vel cum eadem ſaltante, ſecuto abortu fœtus animati, &c. Iſtæ omnes actiones ſunt illicitæ maximè Clericis, & Religioſis, & ſunt periculoſæ mortis.

12 Reſpond. Clericus, ſeu Religioſus dando operam rei illicitæ, licèt ſit periculoſa ad mortem; non ſit irregularis ex homicidio caſuali inde ſecuto, modo præuiderit periculum, & adhibuerit debitam diligentiam, ne ſequeretur mors, aut mutilatio. Probatur I. ex cap. Continebatur 8. iuncta gloſa fin. de homicid. vbi dicitur irregularis Clericus, qui ludendo caſu alium occidit, non quia dabat operam rei illicitæ, vt eſt ludus clerico cum laico, ex gloſ. cit. Sed quia non præmiſit debitam diligentiam ad euitandum periculum mortis. Probatur II. ex cap. Exhibita 22. eod. excuſatur ab irregularitate quidam Clericus, qui cum alijs ludendo proiecit lapidem in vnum ex illis, non animo offendendi, ſed vt timorem illi incuteret, ex qua proiectione nil læſus neque tactus corruēdo ipſe in alium lapidem, caſu ſibi caput offendit, vnde mortuus fuit propter imperitiam medici, & incuriam patris. Illa autem proiectio lapidis ſine dubio erat illicita, & tamen ex hoc irregularitatem non incurrit. Probatur III. magis directè de Religioſo ex cap. Tua nos 19. eod. vt colligitur ex illis verbis: *Nos igitur Fraternitati tuæ reſpondemus, quod licèt ipſe Monachus multum deliquerit, officium alienum vſurpando, quod ſibi minimè congruebat, ſi tamen cauſa pietatis, & non cupiditatis id egerit, & peritus erat in exercitio Chirurgiæ, omnemque ſtuduit, quam debuit diligentiam adhibere, non eſt ex eo, quod per culpam mulieris contra Conſilium eius accidit ideo reprobandus, quod non poſt ſatisfactionem condignam, cum eo miſericorditer agi poſſit, vt Diuina Officia valeat celebrare, alioquin interdicenda eſt ei Sacerdotalis Ordinis executio de rigore.* Ex quibus verbis colligitur dictum Monachum non fuiſſe irregularem ibi; *Non eſt reprobandus.* Verba autem illa, *poſt ſatisfactionem condignam*, referuntur ad peccatum, quod fecit ſibi vſurpando officium alienum, vt ibi dicit etiam gloſ. Item verba illa. *Cum eo miſericorditer agi poſſit*, referuntur ad actum ipſius Prælati Monachi, cui præcepit vt ſe abſtineret a miniſterio Altaris, dum ſedes Apoſtolica cōſuleretur, reſpondit igitur Papa, quod poſt peractam pœnitentiam poteſt ſinere illum miniſtrare, ſi peritus erat in arte, & adhibuit debitam diligentiam, alioquin, ideſt ſi nō erat peritus, neque vſus fuit debita diligētia, vt ſubdit ibi gloſa, interdicenda eſt illi ſacerdotalis executio, ideſt declarandus irregularis. Ita docent Coninch. de Sacramentis, diſput. 18. dub. 9. num. 87. Præpoſitus in part. 3. quæſt. 5. de irregul. dub. 10. num. 86. Sotus lib. 5. quæſt. 1. artic. 9. quos pro ſe citat Diana part. 4. reſol. 23. de irregular. vbi reſolut. 24. cum Molina tenet Religioſum ſecantem venam, non eſſe irregularem, ſecuta morte, quia non eſt actus Chirurgiæ, ſed barbitonſoris, ac proinde non prohibitus iure Religioſis, & Clericis. Oppoſitum de Monacho Chirurgo docent multi cum Bonacin. quæſt. 4. de irregularit. p. 5. num. 4. & parte 7. num. 9. Secundo, Megal. lib. 7. de cenſib. cap. 2. num. 108. §. Et in dicto; Probatur IV. ratione; Tum quia diligentia adhibita purgauit omne periculum mortis, ac proinde mors ſequens non poteſt dici voluntaria. Tum quia homicidium inducens irregularitatem debet eſſe peccaminoſum; Sed homicidium caſuale ſequens poſt adhibitam diligentiam non eſt peccaminoſum, cum non ſit voluntarium in ſe, cum directè, & expreſsè non ſit volitum, neque in cauſa, quia ex eo, quod agens præuidendo periculum vſus fuit debita diligentia, ne mors ſequeretur, actio ex qua ſequitur homicidium dicitur cauſa tantum materialis, & non formalis, quæ poſſit imputari operanti in ordine ad homicidium; ergo nullo modo eſt culpabile, ac proinde non aptum inducēdo irregularitatem. Tum quia actio illicita non eſt in ordine ad homicidium, neque ex eo quod connexa ſit cum homicidio, ſed quia aut in ſe eſt talis, aut quia eſt prohibita, ergo nihil confert homicidio. Demum non actio illicita inducit irregularitatem, ſed ipſum homicidium culpabile. Noſtram reſponſionem docent Coninch. Hurtado, Præpoſitus, Fillucius, Tanerus, Henrq. Sa, quos pro ſe citat Diana parte 4. reſolut. 20. de irregularit. Bonacin. quæſt. 4. punct. 7. numero 8. & 9. contra Megal. lib. 7. cap. 2. num. 107. & ſequent. Bonacin. excipit tres caſus, primum de mandante percuſſionē etiam cum expreſſa prohibitione lęthalis vulneris, qui incurrit irregularitatem, morte ſecuta, ex cap. final. de homicid. in 6. Secundum ponit de Monacho Chirurgo, ſed iam probaui, non eſſe irregularem. Tertium, quando datur opera rei illicitæ, ex qua vt plurimum ſolet ſequi mors, vnde non excuſatur admouens ignem bombardæ, vbi eſt multitudo hominum, vel vbi arx euertitur, in his enim caſibus, vt plurimum ſequitur mors, vt ipſe docet cum alijs; & ita dicendum eſt, quia hic impoſſibilis eſt cautio diligentiæ, ac proinde mors habet aliquid voluntarij ſufficienter inducentis irregularitatem.

13 Neque prædictis obſtat Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 7. vbi diſpenſatio irregularitatis ex homicidio

dio

dio caſuali, ſeu defenſiuo committitur Ordinario, quia ibi vel ſermo eſt de homicidio caſuali cum negligentia commiſſo, & de defenſiuo cum exceſſu; vel etiam de caſuali ſimpliciter, & defenſiuo ſine exceſſu; ſed procedit Concilium in foro externo, quod præſumit adfuiſſe aliquam culpam, nam in foro conſcientiæ, ſi ſeruatum fuit moderamen inculpatę tutelæ, & homicidiũ fuit omninò caſuale, & inuoluntarium, nequaquam occidens eſt irregularis, vt docet Megal. lib.7.cap.1.n.60.

Quæres 3. An Prę lati Regulares de iure communi, ſeu ſaltem ex priuilegio poſſint diſpenſare ſuper irregularitate proueniente ex homicidio iuſto ex publica authoritate, vti ex miniſtris iuſtitiæ in cauſa ſanguinis, vel ex bello iuſto, &c.

14 Respond. Prælati Regulares de iure communi non poſſunt diſpenſare in irregularitate ex defectu lenitatis ex homicidio iuſto, quia id eis, neque Epiſcopis in iure communi conceditur, ſed Papæ reſeruatur; vtique vero virtute ſuorum priuilegiorum, quorum primum eſt Martini V. Viuæ vocis Oraculo authentico, in quo concedit Priori S. Benedicti Vallis Oliueti facultatem diſpenſandi in foro conſcientiæ ſuos Monachos ſuper omnibus irregularitatibus, etiam in illis caſibus, in quibus Papa ſibi vicem reſeruat, in morte videlicet, & in membrorum truncatione, modo hæc notoria non ſint. Sorbus verſ. Diſpenſatio §.14. Compend. reſolut. 52. num. 23. Portel. verſ. Diſpenſare num.8. vbi ex Rodriq. quæſt. 24. art. 16. limitat in ordine ad ordines, non ad prælaturas; ſed gratis ponitur hæc limitatio, cum priuilegia non ſint reſtringenda, ſed amplianda quantum patitur propria verborum ſignificatio, ibi autem nulla eſt limitatio, & verba ad vtrumque referri poſſunt. Poteſt eſſe difficultas de hoc priuilegio, cum ſit viuæ vocis oraculum iam ſublatum per ea, quæ dixi reſol. 31. Sed ibi dixi præſertim quæſt. 3. Papam ſubſtuliſſe oracula præiudicialia tantum, hoc autem nulli præiudicat, ergo adhuc viget; Et Nauarr. conſil. 15. de homicid. non credit huic priuilegio: nihilominus propter aliqualem dubitationem accipe ſecundum priuilegium, quod eſt amplius tam pro foro conſcientiæ, quam externo, & in caſibus notorijs Sixti IV. cuius verba retuli reſolut. 10. d. 1. §. Secundum, ibi: *Nec non cum his, qui ex quauis cauſa, præterquam homicidij voluntarij, bigamia, & mutilationis membrorum irregulares forent, diſpenſandi, &c.* Sed hoc priuilegium videtur etiam pati difficultatem maiorem, quam præcedẽs, & impertinens ad rem noſtram, propter expreſſam exceptionem; nihilominus dicas nomine homicidij voluntarij venire ſolum illicitum, & prohibitum in quinto præcepto Decalogi, vt ex Maiolo docet Mirand. tom. 2. q. 8. art. 8. & multi alij apud Barboſam ad cap. 6. ſeſſ. 24. n. 34. aſſerendo in Bullis Iubilæi, & priuilegiorum in exceptione homicidij voluntarij venire ſolum illicitum, & non licitum, cuiuſmodi eſt homicidium publica authoritate factum iuſtitiæ punitiuæ, vel belli. Quod ſi de his dubites accipe tertium Iulij II. concedentis Dominicanis facultatem diſpenſandi in omni irregularitate etiam in caſibus Papæ reſeruatis, nimirum in homicidio, & membrorum obtruncatione, modo factum horum duorum non ſit notorium, prout referunt Sorbus poſt ſuam Annot. & alij Compend. cum Compend. reſol. 52. num. 25. Peregr. verſ. Diſpẽſatio §. 1. vbi excludit homicidium voluntarium, ſed non placet, quia in generali conceſſione intelliguntur etiam ſpeciala conceſſa, quando non colligi poteſt ex verbis conceſſionis, vt colligitur hic. Eſt autem hoc priuilegium limitatum, & forſan Oraculum, ideo accipe quartum priuilegium Pauli III. conceſſum per Bullam Congregationi S. Benedicti Vallis Oliueti diſpẽſandi ſingulis annis prima die Lunæ Quadrageſimæ ſuper quibuſcumque irregularitatibus, quauis occaſione, vel cauſa contractis, vt refert Compend. reſ. 52. num. 25. gaudere omnes Prælatos cuiuſuis Religionis. Demum Pius V. Conſtit. *Dum ad Congregationem*, 129. Congregationis Caſſinenſium Prælatis concedit facultatem diſpenſandi in foro conſcientiæ in irregularitate contracta ex homicidio voluntario ſolum modo intrantes in Religionem, & volentes manere, & adeſt clauſula derogatoria quibuſcumque Concilijs, ac proinde etiam Tridentino, vt bene notat in ſuo Scholio Peregrin. verſic. Diſpenſatio, §. 2.

Noſtram reſponſ. tenent Filliuc. tom. 1. tract. 19. cap. 10. num. 282. Villalobos tom. 1. tract. 21. diff. 28. numer. 10. Lezana cap. 18. in ſua Summa quæſt. regul. num. 43. quos citat, & ſequitur Diana part. 4. reſol. 69. de Irregul. Compend. reſol. 52. n. 59. Vecchius diſput. 9. dub. 18. num. 4. Mirand. tom. 2. quæſt. & art. 8. Barboſa ſuper cap. 6. ſeſſ. 24. num. 35. refert plures Doctores aſſerentes, poſſe Epiſcopum diſpenſare ſuper hac irregularitate ex defectu lenitatis, ergo eodem iure hoc idem competit Prę latis Regularibus maioribus.

Quæres 4. An Prælati Regulares ſaltem Generalis poſſit diſpenſare in irregularitate contracta ex homicidio voluntario illicito, & iniuſto?

15 Reſp. Prælati Reg. virtute ſuorum priuilegiorum poſſunt diſpenſare in irregularitate contracta ex homicidio ſimpliciter voluntario, modò ſit occultum; non autem ſi ſit publicum; vtique verò in vtroque caſu nempe ſiue ſit occultum, ſiue publicum, quando non eſt voluntarium ſimpliciter, ſed in cauſa tantùm, & caſualiter, iuxta quod dixi hic q. 1.

Primum, de priuilegijs concedentibus diſpẽſationem irregularitatis ex homicidio ſimpliciter voluntario illicito, ſed occulto, probatur ex priuilegijs primo, tertio, & quarto relatis in probatione præcedentis quæſtionis, vbi nec obſtat limitatio Sixti IV. excipientis homicidium voluntarium illicitum, quia ſubſequentes Pontifices loquuti fuerunt abſque dicta exceptione. Ita docent Corduba in Compend. priuil. verſ. Diſpenſatio §. Q10 ad §. 24. Rodr. tom. 1. quæſt. 24. art. 12. Mirand. tom. 2. quæſt. 8. art. 10. Cruz, & Molina, quos pro ſe citat Vecchius diſput. 9. dub. 16.

num.

num. 2. vbi extendit priuilegium etiã ad nouitios; Sigiſm. dub. 71. de elect. num. 1. Portel. verſ. Diſpenſare num. 8. Compẽd. reſol. 52. num. 25. quos citat, ſed non ſequitur Diana reſolut. 45. de dub. Regul.

16 Secundum, quod non poſſint diſpenſare, quãdo homicidium eſt publicum, conſtat ex verbis expreſſis ipſorummet priuilegiorum, quæ reſtringunt diſpenſationem, quando delictum non eſt notorium, vt docent præcitati Doctores. Quamuis nonnulli benè ſentiant, etiam quando eſt publicum, vt colligitur ex 4. priuileg. Pauli III. ſupra ſub quæſtione 4. ex Compend. reſolut. 52. num. 25.

17 Tertium, quod poſſint diſpenſare in irregularitate contracta ex homicidio iniquo, ſed voluntario tantum in cauſa, ſeu caſuali, etiam pro foro externo, probatur, Tum quia ex citatis priuilegijs, in quibus exceptio homicidij voluntarij reſtringitur ad voluntarium in ſe, ergo huiuſmodi exceptio firmat regulam, & priuilegium in caſibus alijs; antecedens probatur ex dictis q. x. hic, & a Vecchio diſp. 9. dub. 18. num. 4. Ita docent præter Vecchium, Portel. verſic. Diſpenſatio num. 9. Mirand. tom. 2. quæſt. 8. art. 13. de homicidio caſuali ob propriam defenſionem. Tum quia Epiſcopi diſpenſant in dicto mox homicidio caſuali occulto, vt quampluribus Doctoribus citatis refert Barboſa ad cap. 6. ſeſſ. 24. num. 37. de irregularitate ex homicidio defenſiuo cum exceſſu, num. 38. 39. & 40. ergo & Prælati Regulares, & hoc non tantum pro foro interno, ſed etiam pro externo, & quando delictum eſt notorium, & publicum, & docet Rodriq. q. 24. art. 13. quem ſequitur Vecchius cit. diſp. 9. dub. 18. num. 6. Sigiſm. dub. 71. in fine, vbi citat etiam Mirandam.

Dices, prædicta in q. 4. & 5. vera ſunt, ſi ſpectemus priuilegia in ſe, abſtrahendo à Concilio Tridentino, ſed quia reuera non eſt abſtrahendum, cum illi non fuerit derogatum per ſubſequentes Pontifices, idcirco Regulariũ priuilegia poſt Trident. nullius ſunt roboris, cum omnis irregularitas procedens ex homicidio ſine iuſto ex titulo defenſionis cap. 7. ſeſſ. 14. ſiue iniuſto ex c. 6. ſeſſ. 24. ſit excepta, & immediatè reſeruata Papæ. Neque obſtat quintum priuilegium relatum ſub quæſt. 4. vbi dictum fuit derogatum fuiſſe Tridentino, quia poſteriores Pontifices confirmarunt priuilegia Religionis reſpectu eorum, quæ non aduerſantur Tridentino.

Dico ad eam obiectionem ſatis in ſe efficacem, ſed extra rem in caſu noſtro, nulla ratione obſtare Tridentinum, non primo loco, ex quo licet colligatur, Epiſcopos nullam habere facultatem diſpenſandi in irregularitate ex defectu lenitatis, ſeu ex homicidio iuſto, ſeu caſuali, nõ tamen bene infertur Prælatos Regulares non poſſe vti adbuc ſuis priuilegijs, cum illis ibi nulla ratione derogetur, immo neque derogatur alicui priuilegio Epiſcoporum, ſi quod habent, ſed Tridentinum mandat, ne diſpenſent ſuper ea in commiſſionibus ſibi datis, niſi cauſa cognita, & probatis præcibus, ac narratis, nec aliter diſpẽſare poſſunt. Procedit ergo locus Trident. ex ſuppoſitione, quod committatur diſpenſatio Epiſcopo, non vero ſi ipſe velit diſpenſare iure communi, quod poſſe facere circa irregularitatem ex homicidio caſuali docent quamplures, quos citat Barboſa ad hoc caput 7. ſeſſion. 14. num. 10. & 11. nimirum poſſe Epiſcopum diſpenſare quo ad ordines minores, & apertè colligitur ex cap. Ad audientiam 12. de homicid. Idem dicendum eſt de ſecundo loco, nam quamuis, ex Priuilegio conceſſo Epiſcopis diſpẽſandi in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio volũtario, inferatur Epiſcopum antea non potuiſſe ſaltem abſolutè, & generaliter, non tamen infertur Regulares Prælatos, non potuiſſe ante, quia notum erat, habuiſſe Priuilegia, & hæc modo adhuc ſubſiſtere, quia Concilium nulla ratione illa annullauit, ſicut neque annullauit, quæ cõpetebant alias de iure cõmuni Epiſcopis, ſiquidem ibi concedit Priuilegiũ, ergo nullis Priuilegijs derogat, ne idem operetur diuerſos, & contrarios effectus; & in ſpecie loquendo de caſu homicidij voluntarij ibi excepti: Regularium Priuilegia, quo ad hoc nequaquam ſublata fuerunt, tum quia exceptio eſt pro Epiſcopis, non pro Regularibus, tum quia ibi nulla fit derogatio Priuilegiorum: neque obſtat, quod hoc priuilegium extendatur ad Prælatos Regulares, ac proinde videatur extendi etiá exceptio, quia reſponderi poteſt per vulgata iura extendi priuilegium eo, quod ſit fauorabile, non vero exceptionem, quæ vti odioſa reſtringi debet, vel dic, cum nemo teneatur vti priuilegio, dato caſu diſpenſandi in huiuſmodi irregularitate, & alijs deductis ad forum contentioſum, Prælati Regulares poſſunt vti ſuis Priuilegijs, omiſſo Concilij priuilegio. Itaque illa duo Concilij loca nihil omnino diſponunt circa Priuilegia Regularium in hac materia.

Quæres 5. An Prælati Regulares poſſint diſpẽſare ſuos ſubditos in irregularitate contracta ex abortu fœtus animati, nam hoc eſt homicidium, cap. contuliſti 18. 2. quæſt. 4. & cap. Quod vero 8. cap. Moyſes 9. cap. Sicut ſemina 10. 32. quæſt. 2. & incurrit irregularitatem ex c. Sicut ex literarum
18 20. de homicid. Ratio dubitandi eſt, quia Sixtus V. conſtit. 87. *Effrænatam*, ſibi reſeruauit abſolutionem excommunicationis latæ contra non ſolum procurantes abortum, ſed etiam conſulentes, vt fœminæ detur potio, vel remedium ad non cõcipiendum, ſeu ad ſterilitatem, eoſdem priuando ipſo iure omni officio, & beneficio, & dignitate Eccleſiaſticis obtentis cum inhabilitate ad prædicta omnia, ſibi reſeruando prædictorum omniũ abſolutionem, diſpenſationem ad officia, & in irregularitate, ſublato quouis priuilegio, etiã Marimagno, etiam Priuilegio Iubilei. Et quamuis poſtea Gregorius XIV. conſtit. 8. *Sedes Apoſtolica*, illam reduxerit ad terminos iuris Communis quo ad ſterilitatem, & abortum fœtus inanimati, voluit tamen quo ad abortum fœtus animati pœnas prædictas priuationis officiorum, excõmunicationis, & irregularitatis manere, & abſolutionẽ ab excommunicatione, facit caſum Epiſcopo reſerua-

ſeruatum, conſequenter diſpenſatio in reliquis adhuc, remanet reſeruata Papæ.

19 Reſpond. Prælati Regulares ex vi ſuorum priuilegiorum poſſunt diſpenſare tam in irregularitate contracta ex abortu fœtus animati, quam in officijs habilitando ſuos Religioſos, etiam pro foro externo, & ſine dubio abſoluere ab excommunicatione.

Primum, de diſpenſatione irregularitatis, probatur ex eo, quod poſteriores Pontifices confirmando Regularium priuilegia motu proprio, ſeu ex certa ſcientia reualidauerunt antiqua priuilegia, de quibus dixi quæſt. 4. derogata quo ad hoc a Sixto V. Ita docent Portel. ver. Abortus nu. 10. §. Hoc non, quem ſequitur Villalobos p. 2. ſum. tract. 12. diff. 14. num. 6. quando delictum eſt occultum; Idem Portel. par. 3. caſu 13. num. 3. contra Rodr. cum ſuo Compend. reſol. 4. nu. 5. & 6. eo quod homicidium abortus ſit qualificatum, cùm perdatur anima, & corpus, quod non venit ſub nomine homicidij voluntarij ſimpliciter. Sed dic tu venire, quia priuilegia prout iacent accipienda ſunt, & non reſtringenda, & non minus eſt homicidium hominis nati, quam nondum nati, cum quo etiam animam perdere poteſt, & non tantum corpus.

20 Secundum, de habilitatione, probatur ex priuilegio Sixti IV. cuius verba retuli reſol. 10. q. 1. §. Secundum, reualidato per Clemen. VIII. in ſua Conſtit. *Ratio Paſtoralis*, apud Confect. pag. 286. & ſucceſſores, vt probo in conſilio de confirmat. priuil. quamuis Portell. num. 10. & 13. & part. 3. caſu 13. num. 3. nolit cum Compend. reſolut. 4. num. 7. non reſeruari habilitationem.

Tertium, pro foro etiam externo, ſeu quando delictum eſt occultũ, iam probaui q. 5. §. Secundũ.

21 Quartum, de abſolutione ab excommunicatione, eſt clarum in Decreto de caſibus reſeruandis à Superioribus Regularibus ſub illis verbis: *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſequuto*, de quo reſol. 45. Si enim poſſunt ſibi reſeruare hunc caſum, à fortiori abſoluere ab illo, etiam vt includit excommunicationem, Coriolanus ſuper hunc caſum in fine, Compend. reſol. 4. num. 2. Portell. num. 5. Addo, quod ſi Prælati non ſibi reſeruauerint hunc caſum tam quo ad excommunicationem, quam quo ad peccatum, poſſe quemlibet cõfeſſarium abſoluere Religioſos ſuos, quia caſus Clement. VIII. non ſunt de iure reſeruati in Decreto, ſed debent reſeruari, vt afficiant Confeſſarios, & pœnitentes.

22 Quæres 6. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare in irregularitate proueniente ex Mutilatione, ſiue delictum ſit occultum, ſiue publicum? Mutilatio autem eſt ſeparatio membri alicuius à corpore humano viuo, vnde excæcans aliquem ſine erutione oculi non eſt irregularis. Nomine membri venit quælibet pars corporis, quæ habet ſpeciale officium in corpore ab alijs ſeparatum; vt pedes, manus, oculi, naſus, auricula, lingua, ſecundum gloſ. in Clem. Si furioſus, de homicid. Ita docent communiter cum Toleto libro 1. cap. 71. Sair. lib. 6. cap. 15. qui dicit mamillam eſſe vnum ex membris, cum habeat peculiare officium contra Couarr. & Henr. quos citat, ſed non ſequitur Megal. libr. 7. de cenſ. cap. 1. num. 31. vbi ait ex communi abſciſſionem quorumcumque digitorum non inducere irregularitatem, quod idem dicit Rodr. tom. 1. q. 24. art. 20. ex Portello verſic. Prælatus ad abſoluendum num. 39. Mirand. tom. 2. q. 8. art. 11. in fine.

23 Reſpond. Prælati Regulares non ſolum virtute cap. 6. ſeſſ. 24. ſub quo comprehenduntur, vt docent quamplures apud Barboſam hic num. 9. vel ex priuilegio Pij V. qui illud caput extendit ad quoſcumque Prælatos etiam locales, vt docet apud eumdem Barboſam cit. num. 10. poſſunt diſpenſare in irregularitate proueniente ex mutilatione occulta, & non deducta ad forum contentioſum, cum in Concilio non excludatur, ſecundum omnes Doctores citatos ab eodem Barboſa loco allegato num. 41. Et ita docent in terminis noſtris Sigiſm. dub. 71. num. 5. Rodr. q. 24. art. 10. Mirand. tom. 2. q. 8. art. 11. & cum eis Vecchius diſput. 9. dub. 17. Portell. verſ. Diſpenſare num. 7. & ver. Prælatus num. 39. Compend. reſol. 52. num. 26. Hi omnes procedunt, quando delictum eſt occultum, quos, & alios citat Diana par. 4. reſol. 71. de irregul. Verum etiam virtute priuilegij Pauli III. tam pro foro interno, quàm externo, quod eſſe pro vtroque foro, docet Cõpend. reſol. 52 num. 25. Nec obſtant alia priuilegia reſtringentia ad forum conſcientiæ, quia vnuſquiſq; Pontifex poteſt concedere priuilegia modo reſtrictiora, modo ampliora, ita quod reſtrictio vnius non tollit ampliationem alterius. Neque locum Conſilij, quia nihil agit de priuilegijs Regularium ne pro, neque contra, ſed illa relinquit in ſuo ſtatu, immo confirmat cap. 20. ſeſſ. 25. in ijs, quæ non aduerſantur Decretis eiuſdem Concilij, prædicta autem priuilegia non obſtare, probaui quæſt. 5. §. Dico.

RESOLVTIO XIV.

De diſpenſatione, Commutatione, & Irritatione Votorum inter Religioſos.

SVMMARIVM.

1 *Votum quid ſit?*
2 *Diſpenſatio quid ſit?*
3 *Secularis non diſpenſat.*
4 *Poteſtas eſt Eccleſiaſtica.*
5 *Diſpenſatio cum iuſta cauſa.*
6 *Commutatio voti quid?*
7 *Commutatio etiam à vouente ſit.*
8 *Prælatus in duobus caſibus commutat.*
9 *Commutatio eſt ad minus in æquale.*
10 *Iuſtam cauſam exigit.*
11 *Irritatio quid ſit?*
12 *Prælati diſpenſant in votis ſuorum iure officij.*
13 *Commutant.*

14 *Irri-*

14 *Irritant.*
15 *Vicarij horum ea tria præſtant.*
16 *Iure item priuilegiorum.*
17 *Diſpenſant inuitum.*
18 *Non commutant.*
19 *Irritant vtique.*
20 *Super interna ius non habent.*
21 *Papæ nonnulla tollunt reſeruata.*
22 *Commutant pariter, &*
23 *Irritant.*
24 *Solemnia ſecunda non poſſunt tollere.*
25 *Vota de re alias præcepta tollunt.*
26 *Votum adiectum Regulæ diſpenſat.*
27 *Vota ex non præiudicialia ſubduntur.*
28 *Vota facienda irritabitur.*
29 *Petens irritationem ſine cauſa peccat.*
30 *Irritantur vota conceſſa fieri.*
31 *Non confirmata à maiore.*
32 *Vtique confirmata, à maiore tolluntur.*
33 *Succeſſor irritat vota formata à ſuo anteceſſore.*
34 *Irritata non reuiuiſcunt.*
35 *Si fiat licentia conceſſa ad tempus, irritantur poſt.*
36 *Peccat petens irritationem voti conceſſi.*
37 *Licentia vouendi quando cenſeatur data?*
28 *Cauſa iuſta petitur in ſuperiore ad tollendum vota.*
30 *Irritatio ſine cauſa valet.*
40 *Votum implendum quando erit ſui iuris adhuc irritatur.*
41 *Iurata vota tolluntur.*
42 *Vota ante profeſſionem facta tolluntur.*
43 *Nouitiorum vota non irritantur.*
44 *Eorum vota ſunt ſuſpenſa.*
45 *Ideò ea ſeruare non tenentur.*
46 *Eorum vota diſpenſat Prælatis.*
47 *Magiſter vota Nouitiorum non diſpenſat.*
48 *Vota omnia tranſeunt in ſolemne.*
49 *Reſeruata quoq. & in ſubſidium Terræ Sanctæ.*
50 *Et realia.*
51 *Ad hoc non requiritur mens profitentis.*
52 *Nec obeſt contraria voluntas.*
53 *Regreſſo non reuiuiſcunt.*
54 *Iuramenta item tranſeunt in profeſſionem.*
55 *Secum diſpenſare, & commutare tantum poteſt Prælatus.*
56 *Poteſtas hæc delegabilis eſt.*
57 *Reſeruatio fieri poteſt, ne vota tollantur.*
58 *Vota emiſſa ſtatim obligant Religioſum.*
59 *Abbatiſſa irritat tantum vota Monialium.*
60 *Inferior tollet a factum de licentia maioris.*
61 *Votum tranſeundi non poteſt irritari, ſed alias tolli.*
62 *Irritatio non prodeſt inualide profeſſo.*
63 *Diſpenſatio vero, & commutatio tenet.*
64 *Tertiariorum, & famulorum vota diſpenſant.*
65 *Diſpenſare valens poteſt commutare.*
66 *Non è contra.*
67 *Confeſſarij non poſſunt circa vota Religioſorum.*
68 *Vota extra Sacramentum relaxantur.*
69 *Legati à latere non irritant Religioſum vota.*
70 *Neque Epiſcopi.*
71 *Poteſtas diſpenſandi reſtringitur ad ſubditos.*
72 *Tranſitus ad laxiorem non diſpenſatur.*
73 *Papa ſolus diſpenſat in tribus ſolemnibus.*
74 *Eo magis in ſecundarijs.*
75 *Prælati non diſpenſant in votis ſolemnibus.*
76 *Pater non irritat vota filij profeſſi.*
77 *Pater profeſſus non poteſt irritare vota filij.*
78 *Neque eiectus aquirit hoc ius.*
79 *Si fiat tutor poteſt.*
80 *Coniugatus profeſſus non irritat vota vxoris.*
81 *Dominus non irritat vota ſerui ingreſſi.*

1 VOtum, quod eſt promiſſio voluntaria, & deliberata Deo facta de meliori bono: non ſolum ceſſat quo ad ſuam obligationem, mutatione materiæ, ceſſatione cauſæ, & conditione deficiente, quæ vocantur cauſæ connexæ cum materia voti; verumetiam per poteſtatem hominis diſpenſantis, commutantis, aut irritantis materiam ipſiuſmet voti; de tribus huiuſmodi cauſis hic agendum eſt in ordine ad perſonas religioſas, præmittendo ſingulorum in ſpecie breuem deſcriptionem, quorum cognitio viam aperibit reſolutioni quæſtionum infra proponendarum.

2 Diſpenſatio eſt relaxatio obligationis voti facienda à perſona Eccleſiaſtica per poteſtatē ſpiritualem iuriſdictionis ordinariæ fori externi, aut delegatæ, iuxta interueniente cauſa. Dixi I. *Relaxatio*, quia Superior per actum diſpenſationis aufert pœnitus à ſuo ſubdito illam obligationem, quam ſibi per vinculum voti impoſuerat; in quo conuenit diſpenſatio cum Irritatione, ambo enim tollunt, & extinguunt obligationem voti; differunt vero à Commutatione, quæ non liberat vouentem ab obligatione, ſed transfert obligationem à veteri materia ad nouam ſuppoſitam voto, remanente ſemper eadem obligatione.

3 Dixi II. *A perſona Eccleſiaſtica*, quia perſona merè Secularis hoc ius nequaquam habet, non dixi, aliquo ordine inſignitus, quia etiam ſolum prima tonſura ordinatus poteſt habere hanc facultatem diſpenſandi; vt docet cum Leſſio lib. 2. de iuſt. cap. 40. dub. 12. num. 100. §. Secundo, Sanchez libro 4. cap. 37. numero 20. & cum apud Regulares profeſſus carens etiam prima tonſura, & purus conuerſus ſit perſona Eccleſiaſtica, Gloſſ. fin. cap. Ex eo 32. de elect. in 6. Nauar. conſil. 25. de priuileg. poterit diſpenſare in votis, ſicut & ſimpliciter diſpenſare, vt dixi etiam reſolut. 10. §. valor hinc fit, quod huiuſmodi conſtitutus ſuperior poterit diſpenſare cum ſuis ſubditis. Et in hoc differt à commutatione, & irritatione, quæ etiam à perſona laica, & ſeculari præſtari poſſunt, nam ipſemet vouens quicumq; ſit, etiam fœmina poteſt commutare ſuum votum ſaltem in melius, vt patebit infra, & paterfamilias, atque maritus, & dominus ſubiecti filij, vxoris, & ſerui poſſunt votum irritare. Dixi III. *Per poteſtatem ſpiritualem iuriſdictionis ordinariæ, vel delegatæ*, quia huiuſmodi poteſtas cum dependeat ab Eccleſia, non poteſt eſſe ſecularis, ſed neceſſario debet eſſe ſpiritualis, & ad fauorē animæ; hinc fit, quod nullus ſecularis poteſt diſpenſare; Hæc aūt poteſtas duplex eſt, ordinaria, quæ cōpetit Prælatis ex officio ſuo, vti Priori, Prouinciali,

& Generali; & delegata nimirum conceſſa inferioribus ab habentibus poteſtatem ordinariam. Dixi IV. *Fori externi*, quia hæc poteſtas nō competit cuilibet habenti poteſtatem ſpirituale͂, nam non competit de iure ordinario Confeſſarijs, neque Curatis, quia licet iſti habeant poteſtatem ſpiritualem abſoluendi, non tamen poſſunt diſpēſare in votis, quia eorum poteſtas eſt ſolum fori interni, quæ non ſufficit ad diſpenſandum de iure ordinario. Dixi V. *Iuxta interueniente cauſa*, quia apud homines certum eſt, diſpenſare neminem poſſe in votis, etiam Papam, ſine iuſta cauſa, quia huiuſmodi relaxatio eſt iuris naturalis diuini, ſuper quod neque Papa ſine legitima cauſa valet diſpenſare, quia Deus in terris illi non reliquit hanc facultatem exercendam quauis modo, & ad libitum, ſed prudenter, & ſemper poſita legitima cauſa.

6 Commutatio voti, ab alijs maxime in iure dicta Redemptio voti, mediante pecunia, ſecundum Silu. ver. Votum 4. quæſt. 1. in fine ex Sanch. libr. 4. cap. 34. num. 1. eſt ſubſtitutio, ſeu poſitio nouæ materiæ loco prioris, remanente ſemper eadem voti obligatione. Hæc autem commutatio debet fieri de voluntate ipſius vouentis, ſiquidem ſuperior nō poteſt materiam mei voti commutare in aliam, remanente eodem Religionis vinculo, niſi ego conſentiam, quia obligatio voti requirit perſonalem, & voluntarium conſenſum ipſiuſmet vouentis, cum ſit lex priuata, quam ſibi imponit ipſe vouens, & non alius ab illo diuerſus.

7 Votum autem commutare poteſt propria authoritate ipſemet vouens de communi opinione in aliquid euidenter melius, quale dicitur illud quod omnibus conſideratis eſt Deo gratius; ratio illius eſt, quia ſuum votum non infringit ille, qui illud in melius commutat, c. 3. de iureiur. cū rem Deo gratiorem faciat; de hac re plene Sanch. lib. 4. cap. 49. nu. 4. Præterea nonnulli probabiliter docent, ipſummet vouentē poſſe proprio iure ſuum votum commutare etiā in ęquale euidenter tale, quia poſterior materia ſubrogata ęque grata eſt Deo, ac prior; ergo nihil refert, offeraturne poſterior an prior; quamquam alij ſecurius cum Sanchez cit. quæſt. 2. num. 12. aſſerant in hac cōmutatione requiri authoritatē Superioris interpretantis poſteriorem materiam loco prioris ſubrogatam æque placere Deo, ac priorem illi oblatam, ſiquidem dubium eſt, an illi placeat oblata, & ſubrogata a ſolo vouente, vt ergo Deus dignetur illam acceptare ſibi æque gratam, ſicuti fuit prior, neceſſaria eſt interpoſitio authoritatis Prçlati vices Dei in terris gerentis ſuper hac re. Igitur certum vnum eſt vouentem poſſe ſine iuriſdictione, ſed ſola propria facultate commutare ſuum votum prius factum in aliud euidenter melius; in opinione vero eſt, an poſſit illud ſubrogare in euidenter æquale ſine authoritate Superioris; vnde ſecurius agendo adhibenda eſt Prælati Eccleſiaſtici authoritas, non damnarem tamen virum prudentem de ſe commutantem in æquale, quia iuxta opinionem probabilem agit prudenter, ac proinde non peccat.

8 Igitur cōmutatio voti habet locū apud Superiorem in duobus caſibus: primo quando votum cōmutandum eſt in ęquale, tunc enim ſecurius eſt adhibere poteſtatem Prælati, vt dixi: Secundo quando vouens intendit ſuum votum commutare in minus, in hoc caſu, conſtat apud omnes interponendam eſſe authoritatem Prælati Eccleſiaſtici. Regula autem communiter datur, quod ille poteſt iuriſdictionis poteſtate commutare vota, qui ſuper illis diſpenſare poteſt. Tum per illam regulam 53. Cui licet id, quod eſt maius, licet etiam quod eſt minus; ſed maius eſt diſpenſare, cum ſit totius obligationis relaxatio, nō autem commutatio, quæ in minus, vt plurimū eſt. Tum quia qui poteſt totum debitum remittere, illud idem ex parte ſine dubio mitigare poteſt, ſi nollit tollere. Valet igitur argumentum a diſpenſatione ad commutationem; non vero è contra, qui poteſt vota commutare valet conſequenter eadem diſpenſare, & quia qui poteſt minus, non ideo poteſt maius; & qui poteſt dimittere partem debiti, non ideo ius habet relaxandi totum. Qui ergo habent poteſtatem ordinariam diſpenſandi poſſunt vota commutare, vt Doctoribus citatis tradit Sanch. lib. 4. cap. 49. num. 28.

9 Cōmutatio autē huiuſmodi ſecundū opinionē quamplurium, cum quibus eſt Sanch. libro 4. cap. 50. num. 4. facienda eſt ad minus in æquale, quia eſt quidam contractus inter commutantem nomine Dei, & ipſum vouentem, ergo ſeruanda eſt æqualitas, quæ eſſentialiter includitur in Iuſtitia cuiuslibet contractus. Alij vero cum Bonac. punct. 8. de voto §. 3. numero vndecimo, probabiliter tenent ſufficere commutationem in minus, iuxta tamen ſubſiſtente cauſa, quia aliter priuilegia, & delegationes eſſent vanæ, cum ipſemet vouens poſſit ſemper ſuum votum ſubrogare in æquale euidenter, vel etiam probabiliter.

10 Cauſa autem iuſta requiritur ad commutandum votum in æquale, vel in minus quia fit per ſpiritualem poteſtatem à Deo manentem, qua mediante Prælatus interpretatur mentem Dei, ſed Dei mentem, & cōſenſum in huiuſmodi commutationem Prælatus non poteſt neque debet interpretari bene ſine iuſta cauſa, ergo neceſſaria eſt iuſta cauſa. Ita docent omnes cum Sanch. lib. 4. cap. 50. num. 14. Quare ad commutationem in melius non requiritur aliqua cauſa, cum eius loco ſuccedat illa melioritas materiæ.

11 Irritatio demum eſt relaxatio voti facti dependenter ab eo, qui habet poteſtatem dominatiuam ſuper vouentem ſibi ſubditum, qui in hoc ſaltem non dicitur eſſe ſui iuris, ſed ſub poteſtate, & dominio alterius, qui illius votum ab eo dependenter factum irritare poteſt. Hoc modo Dominus votum ſerui; Prælatus Religioſi; Pater filij, Maritus vxoris votum irritare poſſunt, & valide etiam pro ſuo arbitrio ſine vlla præcedēte cauſa, quamuis ſic irritans peccat venialiter, quia impedit ſine vlla cauſa bonum ſpirituale proximi, Sanchez libro quarto, cap. 34. numero 13. His præſuppoſitis.

Quæres 1. An, & quo iure Prælati Regulares poſſunt

Digitized by Google

poſſint diſpenſare, commutare, & irritare vota ſuorum Religioſorum.

12 Reſpond. I. Prelati Regulares, ſiue maiores, vt Generalis, Prouincialis, Cuſtos, ſiue minores, vt Guardiani, Priores, & cęteri ſuperiores immediatè locales iure ordinario ex munere ſui officij poſſunt diſpenſare in votis ſuorum Religioſorũ. Probatur, quia habentes iuriſdictionem ſpiritualem fori externi poſſunt in votis diſpenſare, ſicut in alijs; ſed Prælati Regulares huiuſmodi iuriſdictionem habent, vt docent omnes, ergo habent poteſtatem diſpenſandi. Confirmatur contra Palud. in 4. diſt. 38. q. 4. art. 4. concl. 7. num. 45. & D. Anton. par. 2. tit. 11. c. 2. §. 9. verſ. Item Abbas, aſſerentes carere, & eſſe ſuperfluam, quia Superiores vota tollere poſſunt mediáte irritatione; ſed hæc ratio non impedit, quin alijs medijs poſſint relaxare vota, nam aliqua diſpẽſatione tolli poſſunt, non autem irritatione qua auferri non poteſt votum tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem, & tamen tolli poteſt diſpenſatione, infra q. 29. ergo nõ eſt ſuperflua. Ita docent omnes cum Silu. verſ. Votum q. 4. dicto 4. Angelus 4. num. 6. Nau. cap. 12. num. 75. quos & alios citat Sanch. lib. 4. c. 39. num. 3. Mirand. tom. 2. q. 32. art. 1. concluſ. 3. Rodr tom. 1. q. 25. art. 7. Graff. tom. 2. conſil. 4. de voto diff. 1. num. 3. Bonac. p. 8. de voto §. IV. num. 26. §. Item, qui cum multis alijs loquitur de Prælatis maioribus; ſed eadem facultate non carent etiam locales, & expreſsè docent Sotus libr. 7. de Iuſt. q. 4. art. 3 col. 5. §. Abbates item. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 18. Suar. Arrag. quos pro ſe citat Sanchez lib. 4. cap. 39. num. 5. Portel. verſ. Voti diſpenſatio num. 72 vbi id extendit etiam ad Præſidentes habẽtes totam curam Monaſterij in abſentia Prælati, non vero, quando eſt præſens.

13 Reſpond. II. Prælati poſſont etiam commutare vota ſuorum ſubditorum, quia eſt certa regula, eum, qui habet poteſtatem ordinariam diſpenſandi in votis, poſſe eadem commutare, vt tradit Sanchez lib. 4. cap. 49. numero 28. habere etiam facultatem eadem commutandi; cum plus valens efficere, quod eſt diſpenſare, poſſit etiam id quod eſt minus, vt eſt commutare. Ita cum D. Thom. 2. 2. quæſt. 88. art. 12. docent Mirand. tom. 2. quæſt. 32. art. 3. Portell. verſ. Voti commut. à num. 91.

14 Reſpond. III. Prælati Regulares poſſunt irritare vota ſuorum Religioſorum, quia illi poſſunt irritare vota, qui habent dominium ſuper ipſos vouentes; huius generis ſunt Prælati Regulares, nam per obedientiam, quam illis promittunt, ſe & propriam voluntatem Prælatis ſubijciunt, ſuũ velle, & nolle transferendo in poteſtatem ſuperioris, ac proinde cum Religioſus vouere non poſſit niſi dependenter a voluntate Prælati, hinc fit, quod ſuperior pro ſuo arbitrio poteſt emiſſum votum caſſare, & irritare. Ita cap. Monacho 20. quæſtione 4. docent omnes cum Sanch. lib. 4. cap. 33. num. 2. Mirand. tom. 2. quæſt. 32. artic. 4. Portell. verſ. Voti irritatio numero 57. Hæc facultas irritandi vota competit omnibus Prælatis etiam localibus, quia omnibus indifferenter promittitur obedientia, vt ex Suar. tom. 2. de Relig. tract. 2. de voto libro 6. cap. 10. numero 15. docet Sanch. lib. 7. c. 33. num. 15.

Quæres 2. An Vicarij Prælatorum prædictorum poſſint diſpenſare, commutare, & irritare vota Religioſorum?

15 Reſpond. Poſſunt, modo habeant generalem poteſtatem regendi Religioſos ſibi ſubiectos, & abſens ſit Prælatus, ratio eſt, quia tunc habent vices ipſius Prælati, & ſaltem tacitè delegatam habent huiuſmodi facultatem. De diſpenſatione agit Sair. & Azor. & cum eis Sanchez libro 4. cap. 39. num. 6. & Portell. a me cit. ſupra Reſp. I. De Irritatione docent Suar. & Sanchez libro 4. cap. 33. numero 16. quia Religioſus huic obedire tenetur etiam ex vi profeſſionis, ergo habet ſuper eum poteſtatem dominatiuam, ac proinde illius vota irritare poteſt.

Quæres 3. An Prælati Regulares, præter hanc poteſtatem ordinariam ex vi ſui officij, ſeu de iure, habeant etiam de iure priuilegij facultatem diſpenſandi cum ſuis Religioſis, irritandi, & commutandi eorum vota?

16 Reſpond. Habent. Primum ſit Eugen. IV. Conſtitut. *Etſi quaſlibet perſonas*, apud Confect. pag. 38. illis verbis: *Liceat inſuper præfatis Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus præfatæ Congregationis præſentibus, & futuris perſonas volentes eorum Congregationi Sociare, quæ Religionem, locum, & ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi vouiſſent, talis voto non obſtante, ad probationem, profeſſionemque recipere, eaſque authoritate Apoſtolica ab ipſo voto abſoluere, & cum ipſis diſpenſare. Dummodo in tali Religione, ſeu Ordine, de quo vouiſſent, profeſſionem non emiſerint. Quod ſi tamen ante profeſſionem emiſſam ab ipſa receſſerint Congregatione, huiuſmodi diſpenſatio nullius ſit roboris, vel momenti. Nec non, quod præfati Præſidens, Viſitatores, Abbates, Priores, & Rectores cum Commiſſis, quamdiù in Monaſterijs ſuis, aut ſub obedientia eorum vixerint ſuper omnibus votis, excepto duntaxat voto Religionis, eadem authoritate valeant diſpenſare.* Hoc priuilegium diſpenſandi volentes ingredi, vel Nouitios a voto ingrediendi in arctiorem Religionem, & Commiſſos a quibuſcumque votis, excepto Religionis voto, conceſſum fuit Congregationi Monachorum Sanctæ Iuſtinæ Ordinis Sancti Benedicti; quod eſt communicabile alijs Religionibus. Secundum ſit Sixti IV. conceſſum Ordini Minimorum in ſua Conſtitut. *Sedes Apoſtolica*, apud Confector. pag. 87. ibi: *Et in præmiſſis toties, quoties opus foret, & eſſet, abſoluendi, & diſpenſandi ac vota quæcumque permutandi, & relaxandi, & pœnitentiam ſalutarem iniungendi.* Tertium ſit Nicolai Quinti qui Conſtitut. *Apoſtolicæ Sedis*, in Bullario noſtrorum priuilegiorum pagina quadrageſima conceſſit Prælato Generali facultatem abſoluendi a votis minoribus ſuos Fratres, familiares, & ſeruitores. Nomine autem votorum minorum veniunt vota non reſeruata.

Digitized by Google

Quæres 4. An Prælati Regulares poſſint diſpẽſare, commutare, aut irritare vota contra voluntatem ſui ſubditi.

17 Reſp. poſſunt I. diſpenſare inuitũ; & quia quis
poteſt abſolui inuitus à cenſuris, ergo, & diſpen-
ſari in votis; & quia ſubditus non poteſt præiu-
dicare poteſtati ſui Prælati, intendentis diſpenſa-
re ob bonum publicum Religionis, cui neque ſub-
ditus obſtare poteſt. Ita docent Beia part. 2. caſu
9. not. 2. Sanch. lib. 4. cap. 24. numer. 26. contra
Arrag. & Suarez, ductos ex eo, quod beneficium
non confertur in inuitum; & quia ſubditus non ac-
ceptando diſpenſationem videtur denuò votum
emittere; ſed beneficium confertur etiam inuito
ob bonum publicum; & vt diſpenſatio habeat
ſuum effectum, debet prohibere ne iterum votum
18 emittat. Non poſſunt II. commutare votum in-
uiti, quia obligatio antiqua non poteſt extendi ad
nouam materiam, ſine voluntate vouentis, vt dixi
initio §. commutationum Sanch. Suar. cit. nu. 27.
contra Beiam; Demum III. poſſunt irritare vo-
19 tum inuiti, quia habent plenam poteſtatem domi-
natiuam ſuper profeſſum, Ita Arragon. Suar. Sair.
quos citat pro ſe Sanch. nu. 25. Ghilinus ver. *Vo-
tum* num. 23.

Quæres 5. An poſſint diſpenſare, commutare, & irritare vota interna.

20 Reſpond. Non poſſunt. Probatur; Tum quia dicere ſi habes votum, illud tibi irrito, diſpenſo, commuto, non vere eſt prædicta præſtare in actu exercito, ſed potius ſignato, deſignando id, quod vult facere, ſi ſubditus ſuum votum internum manifeſtabit. Deinde iſti ſunt actus voluntatis dirigendæ ab intellectu in hoc vel illud ſingulare obiectum voti, vt ſuperior ſciat an, & qua ratione poſſit diſpenſare; Sed actus internus, vt ſic non poteſt obijci potentiæ ignoranti illum; ergo fruſtra poteſtas ſuperioris ſuper illum verſatur, cum nihil efficiat; & vrget maxime in commutatione, quia diſtinctè ſciri debet materia prior, vt illi alia proportionata, & ſufficiens ſubrogetur. Ita ſentiunt de diſpenſatione Ledeſma part. 4. quæſt. 16. art. 6. Arrag. 2. 2. quæſt. 11. artic. 3. Bannes 2. 2. quæſt. 11. artic. 4. argument. 2. contra Adrianum quolib. 2. artic. 1. Ioannem Meſinam de orat. in quæſt. de poteſtat. Eccleſiaſt. Cordubam, Vaſq. Suar. quos citando ſequitur Sanch. libro 4. cap. 24. numero 40. De Commutatione, alij contra Sanchez cit. cum Vaſquez 1. 2. quæſtione 96. artic. 4. diſputat. 160. capitulo quarto. De irritatione alij contra Sanch. Adrian. Vaſq. Suar. & alios, apud ipſos.

Quæres 6. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare, commutare, & irritare quæcumque vota etiam reſeruata ſuorum Religioſorum? De non reſeruatis nulla eſt difficultas, quia ſuper his nemo dubitat, ſed quæſtio eſt de reſeruatis, quæ ſunt quinque: vota nimirum Caſtitatis, Religionis, Peregrinationis ad Terram Sanctam, ad limina Apoſtolorum, & ad Diuum Iacobum Compoſtellanum, quæ dicuntur reſeruata Papæ non quidem de iure, quo ſolum votum Peregrinationis Hieroſolimitanæ reſeruatur in capit. Ex multa, cap. Super his, de voto, ſed reliqua tantum de conſuetudine, vt docet cum communi Sanch. lib. 4. cap. 40. numero ſexto, contra Arrogonam Sair. & Petrum de Ledeſma volentes reliqua etiam de iure reſeruari, ex eod. Sanch. numero 7. & inſequentibus reijcit opiniones aliorum dicentium alia vota reſeruari Papæ, ſed tum id nullo iure probatur, ideſt eorum dictum attendendum non eſt.

Reſpond. Prælati Regulares poſſunt diſpenſare, immutare, & irritare vota reſeruata Papæ.

21 Primum de diſpenſatione probatur in ſingulis votis, & in voto caſtitatis locum non habet reſponſio, quia profeſſi non emittunt ſimplex caſtitatis, curam, illud imbibitum ſit in ſolemni, Nouitij vero illud habent non eſt opus diſpenſatione propter eamdem rationem, quia abſorbetur in voto profeſſionis, qui ſi velit redire ad ſeculum, cum in hoc caſu non gaudeat priuilegijs Religionis, neque eſt locus diſpenſationi; Quod ad ſecundum, votum Religionis in profeſſo locum non habet, cum iam in votum profeſſionis ſit commutatum, quod ſi à profeſſo fiat votum ſtrictioris Religionis, iam hoc votum non dicitur reſeruatum, cum non ſit votum ſimpliciter Religionis, ſed votum tranſeundi ad ſecundam ſtrictiorem, quod non eſt reſeruatum, Papa enim ſibi reſeruat ipſum votum Religionis, & non eius circumſtantiã, quod eſt tranſitus ad ſtrictiorem: Nauarr. conſilio 40. de voto numero tertio, Sanchez libro quarto, cap. 42. numero ſecundo, Compend. reſolut. 52. numero 31. & reſolut. 140. num. 4. Portell. ver. votum num. 67. Loquendo autem de Nouitio habente votum tranſeundi ad ſtrictiorem poteſt Prælatus diſpenſare, vt maneat in ſua laxiori, quia hoc votum non eſt reſeruatum, cum referatur ad circumſtantiam. ita docet Nauar. conſil. 42. Compend. reſolut. 52. numero 32. Tria demum vota peregrinationis ſubduntur diſpenſationi, non obſtante reſeruatione, quæ non habet locũ in Religioſis, quod probo, Tum quia quoties Papa concedit priuilegium diſpenſandi in votis Regularium, aut excipit ſolum votum Religionis, vt fecit Eugen. pro Commiſſis S. Benedicti, vt retuli eius verba ſupra ſub quæſt. 3. vbi volentibus ingredi, ſeu nouitijs indulget, vt cum eis Prælati poſſint diſpenſare in voto Religionis ſtrictioris, remanendo in ſua laxiori; aut nullum excipit, vt fecit Sixtus IV. qui cõceſſit Prælatis Minimorum, facultatem diſpenſandi, ſeu permutandi vota quæcũq. cuius verba retuli ſub d. quæſt. 3. ergo ex vtroq. priuilegio bene inferri poteſt Prælatos Regulares poſſe diſpenſare etiam ſuper votis reſeruatis, quia quoties in priuilegijs fit mentio de aliquo reſeruato maiori, quod excipitur, priuilegium extenditur ad reliqua reſeruata inferiora, cuiuſmodi ſunt vota triplicis peregrinationis, ſecundum enim vulgata iura, exceptio firmat regulam, ſeu priuilegium in alijs caſibus non exceptis, & in terminis docet ex Suarez, Sanchez lib. 4. cap. 40. nu. 18. & 22. Boſſius ſeſſ. 2. de Iubilęo caſu 8. num. 25. Bonae. part. 7. §. 4. num. 12. Et illæ clauſulæ. *Super omnibus votis*; in primo priuilegio, *Quæcumque vota* in Secundo, ſunt multum prægnãtes, cum habeant ſignum vniuerſale,

Digitized by Google

ſale, vnde dicunt Doctores, quod propoſitiones vniuerſales magis extenduntur, quam indefinitæ, & includunt etiam ea, quæ alias non compræhenderent, Nauar. conſil. 9. de ijs, quæ vi, nu. 5. conſil. 5. de ſtatu Monac. numer. 1. conſequenter comprehendunt in caſu noſtro etiam vota reſeruata. Tum quia quando Papa eiſdem Regularib. concedit facultatem diſpenſandi cum ſecularibus in votis, ſemper excipit reſeruata, vt videre eſt in conſtit. *Paſtoris æterni*; Leonis X. apud Confeſſ. pag. 138. & in alia eiuſdem eodem modo incipientis pag. 162. Clem. V. conſtitut. *Ex Clementi Sedis*; apud Confeſſor. 174. Pauli III. conſtitut. *Cum inter cunctas*, pag. 184. id autem cum non faciat cum ipſis Regularibus, ſignum eſt, nolle excludere reſeruata, niſi reſpectu ſeculariũ. Tum quia aliter priuilegium fruſtatorium eſſet, & vanum, ſi non referretur ad reſeruata, quia ſuper non reſeruatis habent poteſtatem ordinariam diſpenſandi, vt probatum fuit quæſtione prima, ergo ne priuilegium reddatur inutile, dicendum eſt ipſum referri ad reſeruata. Tum quia occaſio vagandi Regularibus omnibus modis ſubtrahitur, vt videre eſt capit. Vt periculoſa; Ne Cler. vel Mon. & in diuerſis alijs locis iuris communis, & Sixtus IV. in ſuo Mari magno, cuius verba retuli reſolut. 10. quæſt. 1. §. Secundum, ab hoc occaſione accepta, ſubtrahendi, nimirum materiam rogandi Regularibus, indulſit eorum Prælatis priuilegia abſoluendi, & diſpenſandi in multis, quæ alias non conceſſiſſet, ergo dicendũ eſt in caſu noſtro poſſe Prælatos diſpẽſare in huiuſmodi peregrinationibus reſeruatis, vt illis ſubtrahatur duplex materia vagandi, nimirum executionis voti, & eiuſdem abſolutionem à Papa receptam.

His obſtat Miranda tom. 2. quæſt. 9. art. 8. aſſerens neque Generalem poſſe diſpenſare in tribus ſupradictis votis peregrinationis reſeruatis, adducendo pro ſe Silu. ver. Caſus quæſt. 1. caſu 11. & Hau. cap. 12. nu. 75. nullam adducit rationem, niſi quia ſunt reſeruata, & nullum extat ſpeciale priuilegiũ diſpenſandi in illis. Et eum ſequitur Portel. ver. Voti commut. num. 42. citans quæſt. 32. art. 1. concluſ. 2. ea motus ratione, quia neq; Epiſcopus poteſt diſpenſare cum ſuis. Immo ſi Papa concedat priuilegium diſpenſandi in votis cum Religioſis, nulla facta mentione votorum reſeruatorum, priuilegium reſtringitur ad non reſeruata, quia ex illo communi axiomate, in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie non eſſet conceſſurus, vt docet Sanch. lib. 4. cap. 40. numer. 15. & 16. Boſſius ſeſſ. 2. de Iubil. caſu 8.

His tamen non obſtantibus maneant iam ſtabilita, quæ confirmantur reiectione rationum aduerſariorum, nam præterquam quod dici poteſt dicta peregrinationis vota non eſſe reſeruata niſi reſpectu ſeculariũ, falsũ eſt nullũ ſpeciale extare priuilegium, ſiquidem duo iam retuli ſupra quæſtione 3. & probaui hic eſſe proprie ſuper vota huiuſmodi reſeruata. Neque Nauarr. & Silueſt. ab eo citati hoc expreſsè negant Prælati Regularibus pro ſuis ſubditis. Ad rationem Portelli dico eſſe diſparem, quia Epiſcopi non habent priuilegium, vt Prælati Regulares; quod ſuadet etiã materia vagandi, quę ſecularibus amica, omnino quantum poſſibile eſt à Regularibus ſubtrahenda eſt. Neque conceſſio illorum priuilegiorum dicitur generalis, ſed potius ſpecifica, horum votorum reſeruatorum, quia Prælati Regulares iure ordinario ſecluſo quouis priuilegio poſſunt diſpenſare in votis non reſeruatis.

Secundum de commutatione patet proportio-
22 naliter ex dictis mox de diſpenſatione, & docent
præcitati cum Nauarr. conſilio 40. & 41. de
voto.

Tertium de irritatione reſpectu omnium vo-
23 torum etiam reſeruatorum, excepto voto ſtrictioris Religionis, conſtat apud omnes, quia à Religioſis vota fiunt dependenter à voluntate Superioris, quia dominium ſuper illos habet, ergo pro ſuo libito poteſt etiam vota irritare illo excepto, vt docent omnes cum Sanch. libro quarto, capitulo 33. numero ſecundo, Compendiat. reſolut. 140. numero tertio, Portel. vẽr. Voti irritatio num. 57. & 67. Bonacin. part. 7. de voto §. 2. num. 26. Mirand. tom. 2. quæſt. 32. art. 4. & in terminis de ſimplici peregrinatione reſeruata idem Mirand. citat. art. 1. concluſ. 2. in fine, & quæſt. 9. art. 8. Portel. ver. Voti commut. nu. 42. Sanch. lib. 4. cap. 33. nu. 9. de voto eundi in ſubſidium terrę Sãctę reſpondens obiectionibus. Omnes excipiunt votum ſtrictioris Religionis, quia profeſſus hoc vouere poteſt independenter à voluntate Superioris, quod ſi illud emittat dependẽter à voluntate Superioris, tunc poteſt Prælatus irritare, quia tunc habet poteſtatem dominatiuam extenſam ſuper materiam voti.

Quæres 7. An diſpenſare, commutare, ſeu irritare poſſint vota ſecundo ſolemnia, quæ in quibuſdam Religionibus emittuntur ſimul cum tribus ſubſtantialibus; vt votum abſtinentiæ Quadrageſimalis emiſſum à Minimis; redimendi captiuos à Fratribus de Mercede, &c. de quibus Sanch. lib. 4. cap. 33. num. 5.

24 Reſpond. Huiuſmodi vota diſpenſare, commutare, neque irritare poſſunt; probatur, quia huiuſmodi regulantur iuxta tria ſubſtantialia; ſed hæc à nullo inferiori Summo Pontifice tolli poſſunt, vt docent omnes, & hoc præcipuè cernitur reſpectu irritationis, quia in his Religioſus non eſt ſubiectus quo ad ſe, neque quoad materiam Superiori Regulari, quia in ſuo valore pœnitus independentia ſunt ab ipſis, ergo non poſſunt eſſe obiectum irritationis. Ita docent Sanch. libro 4. cap. 33. num. 5. Portel. ver. Voti irritatio num. 68.

Quæres 8. An Prælati Regulares poſſint diſpẽſare ſuper votis adiectis præceptis affirmatiuis, aut negatiuis decalogi, ſeu alterius legis, alias obligantis? e. g. An Prior poſſit diſpenſare, ſeu irritare votum audiendi Miſſam diebus feſtis, ſeu non peierandi, ſeu ieiunandi ſingulis diebus Veneris iuxta Regulæ præceptum?

25 Reſpond. Poſſunt non ſolum diſpenſare ſuper huiuſmodi noua obligatione, ſed etiam irritare; primum ſuadetur, quia huiuſmodi

noua obligatio ex voto ſubditur Eccleſiaſticæ poteſtati, ſicut alia vota, cum materia voti ſit non tantum bonum conſilij, & ſupererogationis, ſed etiam materia alias præcepta. Alterum ſuadetur, quia voluntas ſubditi in omnibus debet eſſe ſubdita dominio ſui Prælati, maximè in ijs, quæ ſpectant ad gubernationem animæ, ergo reſpectu huius nouæ obligationis dependet à voluntate Superioris, ac proinde illam irritare poteſt. Ita docent Nauar. cap. 12. num. 65. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 29. num. 7. Sair. lib. 6. cap. 10. num. 9. quos, & alios citat Sanch. lib. 4. cap. 33. num. 7. contra Armillam votum num. 9. Pallacios in 4. diſt. 38. & alios apud eumdem Sanch. num. 6. quia neque hæc materia, neque voluntas ſubditi in hoc ſubditur ſuo Prælato, ergo non poteſt cadere irritatio; bene reſpondet ipſe Sanchez neutrum ſubijci voluntati, & dominio ſuperioris quoad ordinariam obligationem.

Quæres 9. An Superior poſſit irritare votum adiectum alicui præcepto Regulæ, ſeu Conſtitutionis? quamuis in eo diſpenſare non poſſit?

26 Reſpond. Poteſt diſpenſare, & irritare tale votum, quamuis non poſſit diſpenſare in præcepto, ſeu ſtatuto, & obſeruantia ſuæ Regulæ, vt enim patet diſtinguuntur præceptum, & votum illi adiectum, ergo ex eo, quod nihil poteſt ſuper ipſo præcepto Regulæ, non bene infertur nil poſſe ſuper voto adiecto, cum ex diuerſis non fiat illatio. Quod autem votum diſpenſare poſſit conſtat ex eo, quod eſt materia ſubiecta ſpirituali poteſtati ſuperioris, qui & illud irritare poteſt, quia in omnibus votis, excepto illo ſtrictioris Religionis, ſubditur dominio ſui Prælati, à quo dependenter ſubditus votum emittit. Ita docent Azor. tom. 1. lib. 11. cap. 17. q. 17. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 7. num. 8. & 9. quos pro ſe citat Sanch. lib. 6. c. 33. num. 8. contra Caiet. & Armillam aſſerentes poſſe irritare ſolum, quando ſuper præceptum Regulæ poteſt diſpenſare, etiam ſunt reiecti ex noſtra ratione.

Quæres 10. An Superior poſſit irritare omnia, & quęcumque vota ſuorum ſubditorum tam præiudicialia ſibi, quam non præiudicialia?

27 Reſpond. Poteſt ea ratione, quia à Religioſis omnia vota emittuntur dependenter à voluntate, & dominio Superioris cum ea conditione, ſi ſuperior non contradixerit, ergo nulla eſt difficultas quin Superior poſſit ea omnia irritare, cũ ſuper omnia habeat poteſtatem dominatiuam, ſiue ſibi præiudicent, in quo nõ dubitatur, ſiue nõ præiudicent, in quo poſſet eſſe difficultas, quæ omnino tollitur, quia Prælatus non dicitur habere hanc poteſtatem dominatiuam ſuper ſubditum ex eo, quod votum illi præiudicat, ſed quia ſibi promiſit obedientiam. Id patet ſupra q. 6. & docent omnes, excepto voto ſtrictioris Religionis, vt dixi eadem quæſt. 6. §. Tertium, cum Armilla verſ. Votum 2. num. 3. Sanch. lib. 4. cap. 33. num. 2. Bonac. p. 7. §. 11. num. 26. Portell. verſ. Voti irritatio num. 32.

Quæres 11. An Superior poſſit irritare vota antequam fiant à ſuo ſubdito?

28 Reſpond. Poteſt non ſolum per aliquod ſtatutum, ſed etiam oretenus: non ſufficit autem ſimplex prohibitio, ſed neceſſe eſt, quod poſitæ prohibitioni addat ipſo iure annullationem voti attentati contra ſuam prohibitionem, aliter teneret votum, quia multa prohibentur fieri, quæ tamen facta tenent, ex vulgatis iuribus, peccaret tamen vouens contra prohibitionem. Poteſt ergo Superior irritare futurum votum, & quia obligatio voti Religioſi pendet à voluntate ſui Superioris, qui ſicut poteſt conſentire in votum, ita & illi contradicere antequam fiat; & quia ſicut poteſt auferre conditionem à facto voto, ita & antecedenter illam non ponere, quod confirmatur, quia difficilius eſt tollere obligationem contractam, quam impedire contrahendam. Sic docet Suar. tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 2. nu. 12. & c. 6. num. 25. & cum eo Sanch. lib. 4. c. 24. num. 52.

Quæres 12. An ſubditus ſine peccato poſſit petere à Prælato irritationem voti?

29 Reſpond. Peccat venialiter, quando nulla ſubeſt cauſa, neque moleſtia in illud exequendo. Tũ quia id eſt ſignum negligentiæ. Tum quia eſt cauſa peccati Prælati irritantis. Tum quia non bene vtitur iure ſuo; tenet vero irritatio. Petrus Ledeſma tom. 2. tract. 10. cap. 7. dub. 2. Sair. lib. 6. cap. 10. num. 14. Sanch. lib. 4. c. 24. num. 15.

Quæres 13. An Superior poſſit irritare votum à ſubdito factum de eius licentia, ſeu poſtquam conſenſit in illud, poſtquam fuit emiſſum à Religioſo? Difficultas autem non eſt, An Superior datam licentiam vouendi reuocare poſſit, antequam licentiatus ea vtatur? quia cum ſubditus nullum aquiſierit ius, reuocari poteſt ab ipſomet Superiore, vel ſucceſſore, cum res adhuc ſit integra, Ruſella verſ. Votum 3. num. 2. Sair. libr. 6. cap. 10. num. 12. cum Sanchez lib. 4. cap. 27. num. 1. Neque quando votum iam factum eſt executioni mandatum, tradendo rem promiſſam, quia certum eſt Superiorem nullum ius habere reuocandi, quia per traditionem iam tranſlatum eſt rei dominium in alterum. Conſiſtit ergo difficultas in eo, I. An poſſit reuocare, & irritare votum iam factum de licentia ſua, ſed nondum executioni demandatam. II. An inferior poſſit irritare votum factum de licentia maioris? III. An maior poſſit irritare votum factum de licẽtia minoris ſuperioris? IV. An ſucceſſor æqualis reuocare poſſit? V. An huiuſmodi irritatio ſit propria, & directa? VI. An fiat à Prælato licite non obſtante data licentia? VII. Qualis debeat eſſe huiuſmodi licentia?

30 Primo Reſpond. Prælatum, qui conceſſit licentiam vouendi poſſe votum irritare, perinde ac ſi licentiam non dediſſet; Probatur, Tum quia per hanc licentiæ conceſſionem Prælatus poteſtatem dominatiuam in ſuum ſubditum non perdidit, cum aliud ſit licentia, aliud poteſtas. Tum quia ſubditus per eam licentiam non eſt effectus ſui iuris, ſed adhuc remanet ſubiectus, cum facultate vouendi. Tum quia adhuc remanet votum cum ſua conditione dependentiæ, ſi ſuperior non contradixerit. Ita docent Angel. verſ. Votum num. 10. Nauarr. cap. 12. numero 37. Corradus part. 1. quæſt. 303. Sair. libr. 6. cap. 10. num. 12.

quos

Digitized by Google

quos & alios citat Sanchez lib.4. cap.27.num.9. Bonac.p.7. de voto §.II. num.28. Portell.verſic. *V*oti irritatio num.34. Neque proteſtatio nolendi irritare adiecta licentiæ tollit facultatem irritandi; ſed ſolum actum validum reddit illicitum ex parte irritantis, qui alias ſuam proteſtationem ſeruare deberet, non enim à ſe abdicare poteſt dominium, quod ſuper Religioſum habet illum eximendo à ſua obedientia. Ita Suarez ex Sanchez cit. num.21.

31 Secundo, Inferior non poteſt irritare votum ſui Religioſi conceſſum, vel confirmatum à Superiore, quia nullam authoritatem habet in facto ſui ſuperioris. Ita docent Ricard. in 4. diſt. 38. art.4. quæſt. 3. Angles part.2. quæſt. Vn. de voto art.7. diff. 6. Rodr. part. 2. cap.89. num.7. Suar. tom.2. de Relig. lib.6. de voto cap.8.num. 2. quos pro ſe citat Sanchez lib. 4. cap.27. num. 4. vbi ait, iuxta ſubſiſtente cauſa, poſſe interim illud votum factum de conſenſu ſuperioris maioris ſuſpendere, quia Religioſus non omnino eximitur etiam in hoc ab obedientia ſui Prælati inferioris.

32 Tertio, Prælatus maior poteſt irritare votum emiſſum de licentia inferioris; & quia vtriuſque voluntas tam inferioris Prælati, quam ſubditi eſt ſub dominio ſuo; & quia non irritat, vt eſt ſubditus inferiori, ſed quatenus eſt ſub dominio ſuæ voluntatis, & quia per eam licentiam inferior nō poteſt reſtringere dominium ſuperioris. Ita docent Ouandus in 4. diſt.38. propoſ. 19. Riccard. Angles, & Suar. quos citat Sanchez lib.4.cap.27. num.5.

33 Quarto, ſucceſſor æqualis, vti Prior de nouo electus, ſeu etiam Præſidens ſubrogatus donec Prior eligatur, poteſt ſine peccato reuocare, & irritare votum factum à ſuo ſubdito de licētia anteceſſoris, quia prior ſuperior non ligauit manus poſterioris, cum par non habeat imperium in parem, cap. Innotuit, de elect. Confirmatur, quia poſterior non fuit particeps voti prioris, qui cōtraxit aliquam obligationem circa votum, ratione cuius nō poterit illud irritare ſine peccato reſpectu licentiæ datæ, quæ ratio cum non militet in ſucceſſore, ideo is ſine peccato poteſt votum irritare. Ita docent Petrus Ledeſma tom.2. tract. 10. cap.7. dub.fin. dicto 11. Suar. tom.2. de Relig. lib.6. de voto cap.8. in fine, cum eis Sanch. lib.4. cap.27. num.36.

34 Quinto, eſt directa, & perfecta irritatio, itaut nunquam reuiuiſcant huiuſmodi vota de licentia Superioris emiſſa, quia eadem poteſtate dominatiua irritantur, qua caſſantur reliqua emiſſa ſine tali licentia; ſed hæc propriè irritantur ita quod nunquam reuiuiſcunt, ergo & illa; non enim per hanc licentiam poteſtas dominatiua deterioratur, ſed adhuc eadem remanet. Confirmatur, quia eadem conditio, ſi ſuperior non reuocauerit, adhuc imbibitur in his votis ex licentia factis, quam in alijs; ſed hæc propriè dicuntur irritari, ergo & illa. Ita docent Caiet. 2.2. quæſt.88.art. 8. dub.penult. Suar.tom.2. de Relig. lib.6. de voto 8. numero 7. & ex eis Sanchez lib.4. cap.27. numero 19.

35 Sexto, quando licentia non fuit conceſſa abſolute, ſed ad certum tempus, eo tranſacto, poteſt ſuperior licite irritare votum, ſicut & quando fuit conceſſa licentia ad beneplacitum, quæ ad libitum ſine peccato reuocari poteſt, quia in his caſibus votum ſe habet, ac illa, quæ emittuntur ſine licentia. Quando vero licentia fuit abſoluta ſine determinatione temporis illicite reuocat votum, quia ipſemet Prælatus dando licentiam ſuo ſubdito vouendi, quodammodo & ipſe vouit, vel ſaltem Deo compromiſit rem illam, ergo illud irritando facit iniuriam Deo, cui vt votum promitteretur, fuit cauſa. Ita multis adductis probat Sanchez libr.4. cap.27. num.28. Angel. *V*otum 3. num.2. Silu. *V*otum 3. q.2. dicto 6. Nau. cap.12. num.73. Graff. part.1. lib.2. cap.29. in fine, Sair. libr.6. cap.10. num.12. qui cum Nauar. cit. Portell. verſ. *V*oti irritatio num. 34. Sanch. num.32. dicit hoc eſſe peccatum mortale reducibile ad ſacrilegium contra violationem voti; intellige hoc, modo ſuperior non habeat legitimā cauſam irritandi illud votum de ſua licentia factum, nam ea licentia ſubintelligitur data ſub ea conditione, ſi non ſuperueniat iuſta cauſa irritationis, vt docent allati, cum Sanchez num. 29. qui num.30. ait hanc cauſam debere eſſe grauiorem, quam eſſet in principio ſufficiens ad denegandam licentiam, quia in ſuperiore conſurgit nouum vinculum ratione voti, quod antea non erat, non tamen requiritur tanta cauſa, quantam exigit diſpenſatio, quia illa irritatio innititur poteſtati dominatiuæ, quæ ex ſe cauſam non requirit. Aliqui probabiliter tenent eſſe peccatum ſolum veniale cum Roſella *V*otum 3. num.2. citati à Sanchez num.31.

36 Subditus petens irritationem huius voti de licentia ſuperioris facti, eodem genere peccati ſe conſtringit, cuius reus eſt ipſe Superior irritans; Sanchez lib.4. cap.27. num.34. quod ſi faciat irritare illud à Superiore, qui dedit licentiam, vel à ſucceſſore, ex hoc non peccat, quia tunc votum reputatur ac ſi fuiſſet emiſſum ſine licentia, hoc docet Sanchez lib.4. cap.27. num.38. vbi num. 39. dicit, non eſſe neceſſario exprimendam eam circumſtantiam, votum emiſſum fuiſſe de licentia Superioris.

37 Septimo demum, Superior tunc dicitur dare licentiam emittendi votum, quando vel ipſe motu proprio, vel ad inſtantiam ſubditi petentis indulget, vt votum fiat, neceſſe igitur eſt, vt Superior habeat notitiam voti, & de facto in illud conſentiat, non enim ſufficit non repugnare vota, & ſe habere negatiue, ſed requiritur poſitiua approbatio. Huiuſmodi autem licentia aduenire poteſt voto iam facto, quod dicitur per illam confirmari, quia quoties licentia non requiritur ad valorem actus, poteſt præſtari etiam poſt factum, vt docet Sanch.lib.4.cap.27.à num.41.

Quæres 14. An ad licite diſpenſandum, commutandum, ſeu irritandum votū requiratur iuſta cauſa in Superiore? Et an ſubditus excuſetur ſi deſit iuſta cauſa?

38 Reſpond. Certum eſt apud omnes nullam eſſe diſpenſationem, ſeu commutationem voti datam

ſine

ſine iuſtà cauſa; ac proinde ſuperiorem peccare mortaliter, & ſubditum adhuc teneri ſub eadem obligatione ad votum implendum ac ſi nulla fuiſſet facta relaxatio. Primum de nullitate patet ex dictis initio huius conſilij, reſpectu diſpenſationis, §. Diſpenſatio in Dixi V. & ita docent omnes cum Sanchez lib.4.cap.45.reſpectu commutationis ibidem §. Cauſa, vt docent vniuerſi cum Sanchez libr.4. cap.50. à num.22. Secundũ de peccato mortali ſuperioris conſtat apud præcitatos, quia in re graui abutitur poteſtate ſibi conceſſa in deſtructionem, non in ædificationem, cum ſit cauſa peccati proximi violantis votum, ad quod adhuc tenetur ſub pœna peccati mortalis, niſi illum excuſet bona fides, quod ſi ſcienter vtatur illicita, & nulla diſpenſatione ſine dubio peccat, quia ſcit ſe verè non fuiſſe diſpenſatum.

39 Loquendo de Irritatione facta ſine cauſa, omnes docent eam valere, ac proinde ſubditum eximi ab obligatione, quia irritatio ex ſui conditione cauſam non requirit, cum habens poteſtatem dominatiuã re ſua vti poſſit ſine cauſa; ſed votũ, & ipſe vouens eſt ſub dominio ſuperioris, qui ſi repugnet, aut non conſentiat in votum, nihil fit à vouente, & ita docent omnes teſte Sanch. lib.4. cap.24. num. 8. qui num.13. cum communiori aſſerit ſuperiorem ſine cauſa irritantem peccare venialiter, quia abutitur iure ſuo, & impedit bonum ſpirituale proximi; & in hoc non peccat ſubditus ſtando irritationi. Quod ſi petat ipſe irritationem ſine cauſa aliquali peccat; & quia id eſt ſignum pœnitentiæ voti facti, quod eſt veniale; & quia malè vtitur iure ſuo, petendo irritationem ſine aliqua cauſa; & quia eſt ſignum negligentiæ, & quia cooperatur peccato ſuperioris inducti per ipſum ad illicitè irritandum ſuum votum. Ita docent Petrus Ledeſma tom.2. tract.10. cap.7. dub.2. Sair. libr.6. cap.10. num.14. quos ſequitur Sanch.lib.4.cap.24.num.15. vbi ait ſubditum id non proponere ſuperiori niſi quia grauamen aliquod, aut moleſtia ſenſit, & tunc non malè facit, ſed vtitur iure ſuo, proponens ſuperiori moleſtiã, vt iudicet, an expediat irritatio, aliter ſciẽs nullam eſſe cauſam; peccat.

An irritans, & vtens irritatione voti de licentia facti, peccent? dixi præcedenti quæſtione §. Subditus.

Quæres 15. An Superior irritare poſſit votum factum animo implendi illud quando erit ſui iuris? e.g. An Superior poſſit irritare votum eius Religioſi, qui vouit ex intentione implendi illud, quando erit extra Religionem de licentia Summi Pontificis, vt, ſi transferatur ad prælaturam ſecularem, Cardinalatus, Epiſcopatus, item quando erit in ſecunda Religione, vel eiectus à Religione. Et quæſtio procedit non ſolum pro tempore, quo erit ſubiectus, ſed etiam quando erit extra Religionem.

40 Reſpond. Superior poteſt irritare huiuſmodi votum, dum Religioſus eſt ſubiectus, non autem quando erit ſui iuris extra Religionem. Primum ſuadetur, quia Religioſus cum non ſit ſui iuris, ſed perfectè ſubiectus ſit ſuo ſuperiori, non poteſt ſe eximere à poteſtate ſui ſuperioris, ergo non obſtante conditione adimplendi votum, quando erit ſui iuris, adhuc ſuperior tale votum irritare poteſt, non enim ſubditus habet ius coarctandi poteſtatem dominatiuam ſui ſuperioris. Ita docent Azor. tom.1. lib.11. cap.17. quæſt.19. Sair. lib.6. cap.10. num.10. Leſſius lib.2. de iuſt. cap. 40. dub.10. num.80. & cum eis Sanchez lib.4.c. 29. num.3. vbi num.4. ait huiuſmodi vota non reuiuiſcere in Religioſo effecto ſui iuris, quia fuit ſimpliciter relaxatio, & non ſuſpenſio pro tempore ſubiectionis. Secundum, quod votum factum animo adimplendi poſt adeptam libertatem, ſeu etiam ſimpliciter emiſſum, non poſſit irritari a ſuperiore Religionis probatur, quia iſti abſoluti ſunt ab obedientia ſuperioris cuiuſcumque Regularis, vel ſaltem ſuſpenſa poteſtas dominatiua, ac proinde illorum vota irritare non poſſunt, quicquid dicat Sà ver. Votum, num.5. de irritat. voti. Ita docet Suar. tom.2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 7. de Religioſo facto Epiſcopo, Sanchez de quocumque translato ad prelaturam lib.4. cap.30. num.21. & de eiecto iuſtè num.26. de tranſeunte legitimè etiam in anno probationis n.29. in his omnibus caſibus ſuperior, apud quem votum emiſſum fuit, non poteſt irritare votum Religioſi iam translati, ſeu eiecti, aut qui iam tranſiuit ad ſecunda vota. Quod ſi omnes iſti redeant ad ſuam priorem Religionem ſuperior illorum vota quæcumque facta etiam tempore libertatis reuocare poteſt, vt locis citatis docet Sanchez, quia iam effecti ſunt per regreſſum profeſſionis ſub dominio prioris ſuperioris. Prædicta applica diſpẽſationi, & commutationi, vt docet Sanch. lib.4. cap.39. num.13. 14. & 15.

Quæres 16. An Superiores poſſint irritare, diſpenſare, & commutare vota iurata ſuorum Religioſorum?

41 Reſpond. Poſſunt, Tum quia per adiectum iuramentum non auſertur, neque limitantur eorum poteſtas. Tum quia iuramentum adiectum actui aliquo regulatur ſecundum eius naturam c. Quemadmodum 25. de iure iur. Tum quia poſſunt diſpenſare, & relaxare iuramenta ſuorum ſubditorum, vt de communi aſſerit Portell. verſ. Iuramentum num.43. & verſ. Votum num. 41. & eadem commutare num.45. Ita docent etiam Sanchez lib.8. diſput.2. num.18. & lib.4. cap.53. num.8. Diana reſol.25. Miſcell.5. part.3. Sorbus verſ. Votum not.5. & alij aſſerentes illos, qui habent facultatem delegatam relaxandi vota, poſſe etiam tollere iuramenta facta Deo, quia vota, & iuramenta æquiparantur, vt videre eſt in Sacra Scriptura Numer. cap. 3. contra Bonac. p.7. §. IV. num.32. quia facultas non eſt extendenda vltra proprietatem verborum; ſub nomine autem facultatis diſpenſandi in votis, non veniunt iuramenta, cum quid diuerſum ſint à votis, ſed dici poteſt eſſe diuerſa quo ad ſuas rationes formales, & diuiſim ſumpta, non autem ſi ſumantur coniunctim, & in ordine ad virtutes Religionis, per quam aliquid Deo cum iuramento promittitur. Hæc ſint dicta ad confirmationem reſponſionis.

Quæres 17. An Prælatus poſſit irritare vota

emiſſa

emiſſa ante profeſſionem, dato quod Nouitius in actu profeſſionis habuerit volũtatem ea non imbibendi in voto ſolemni, in quod de iure communi reſoluuntur, cap. Scripturæ 4. de voto, cap. Qui poſt votum 3. de Regul. in 6. qui enim profitetur per actum contrarium poteſt impedire, ne priora vota abſoluantur per profeſſionem, quia per hãc expreſſam voluntatem votum prius factum confirmat, vt docent Ricard. Angel. & Roſella apud Silu. verſ. Votum 4. q. 7. in dicto 3. contra quos infra q. 21. §. Quintum.

42 Reſpond. Poteſt irritare, quia licet ſpectata vt emiſſa ante profeſſionem in Nouitiatu, vel in ſeculo, non dicantur dependere à dominio Prælati, cum ante tempus profeſſionis Nouitius ſit ſui iuris, & abſolutus à dominio ſuperioris, in quo ſenſu irritari non poſſunt, vt de Nouitijs probabo infra quæſt. 18. tamen quia in ipſo actu profeſſionis, in qua de iure imbibuntur, per contrariam voluntatem adhuc remaneat, & confirmantur, ac ſi de nouo emitterentur, & tunc cenſeantur renouata vt à profeſſo, ideo irritari poſſunt à Superiore, cum dicantur renouata dependenter à dominio ſuperioris ſub ea conditione, ſi non contradixerit. Ita ex Silu. cit. Sanchez libro 4. cap. 31. num. 3.

Quæres 18. An Prælatus poſſit irritare vota Nouitiorum ſiue ſint facta in ſeculo, ſiue in Nouitiatu adimplenda poſt illud tempus, ſeu alio quouis modo ab ipſis emiſſa?

43 Reſpond. Non poteſt, quia adhuc Prælatus ſuper illos dominium non habet, cum non promiſerint obedientiam ſolemnem profeſſionis; quod procedit licet intendat irritare, ſecuta profeſſione, quia hæc conditio non tribuit dominiũ; ſicut neque ſi Nouitius emittat ex ſua deuotione tria principalia vota, quia hæc priuatim emiſſa non ſufficiunt, vt Nouitius ſubijciatur imperio Prælati, ad quod neceſſarium eſt votum ſolemnis profeſſionis. Quod ſi Nouitius intendat vouere dependenter à voluntate ſuperioris, aut Magiſtri, in eo caſu poterunt irritare, quia hoc modo ſe Nouitius ſubiecit imperio Superioris, ſeu Magiſtri. Ita docẽt Suar. tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 7. num. 11. Rodriq. tom. 1. q. 25. art. 8. Nau. cap. 12. num. 65. quos & alios pro ſe citat Sanchez lib. 4. cap. 33. num. 28. quibus adde Bonac. p. 7. §. 2. num. 32. Vecebium diſput. 10. dub. 6. num. 1. vbi teſtatur de communi, Compend. reſol. 52. num. 34. Mirand. tom. 2. quæſt. 33. art. 6. Portell. verſ. Vota Nouitij num. 18. Diana reſol. 71. de Regular.

Quæres 19. An ſaltem poſſit Prælatus Regularis Nouitiorum vota ſuſpendere? Seu An ſint ipſo iure ſuſpenſa in anno probationis?

44 Reſpond. Non ſolum Prælatus, & Magiſter Nouitiorum poſſunt ſuſpendere vota perſonalia, quæ impediunt probationem, & exercitia anni Nouitiatus; non autem realia; verum etiam ipſo iure ſunt ſuſpenſa pro illo probationis anno; quod ſi Nouitius egrediatur reuiuiſcunt. Primum de ſuſpenſione perſonalium conſtat ex eo, quod illi habent poteſtatem in Nouitium ad experiendum illius mores pro anno probationis, vt dicitur in Conſtit. Nouit. §. *Habeat autem Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorũ inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen.* Quæ verba & ſi referantur ad Magiſtrum, non excluduntur tamen alij ſuperiores, vt expreſſis verbis ſubijcitur. Quare ſine dubio Prælatus, ſeu Magiſter poſſunt illorum vota ſibi præiudicialia in regimine eorum ſuſpendere. Ita docent Sanchez lib. 4. cap. 33. num. 32. cum Leſſio, & Suar. & num. 35. prædicta ait procedere in Magiſtro, qui propriè illorum eſt ſuperior habens immediatè eorum regimen; illos ſequuntur Vecchius diſp. 10. dub. 5. num. 2. Bonac. p. 7. de voto §. II. num. 32. Secundum de non ſuſpendendis votis realibus, probatur, quia illi ſuperiores in tantum illorum vota ſuſpendere poſſunt, in quantum præiudicant regimini illorum, vt probaui; vota autem realia non impediunt exercitia probationis, neque regimen ſuperioris, ergo non poſſunt ſuſpendi. Ita docent præallegati cum Vecchio diſp. 10. dub. 5. num. 8. vbi num. 9. ait mixta eſſe adimplenda quo ad obligationem realem, vt ſi promiſit peregrinationem cum eleemoſina. Tertium, quod ipſo iure ſint ſuſpẽſa, probatur ex eo, quod pro tunc non habent rationem voti, quia ſunt impeditiua melioris boni, quod eſt executio operum religionis. Ita Sanchez lib. 4. cap. 33. num. 27. cum Silu. Palud. Anton. Azor. Rodr. & alijs, quod pro ſe citat Vecchius diſp. 10. dub. 5. num. 5. Quartum denique quod reuiuiſcant per retroceſſionem, probatur, quia non intelliguntur relaxata ſimpliciter, ſed quatenus impediunt obſeruantiam Regularem; ſed ſi recedat Nouitius non amplius eſt ſub ea obſeruantia, ac proinde vota reuiuiſcunt, vt docent omnes cũ Sanch. lib. 4. cap. 33. num. 39. cum Lopez, Leſſio, & Suar. quos & alios pro ſe citat Vecchius diſput. 10. dub. 5. num. 7.

45 Deduco ex dictis habentem votum ieiunandi die Sabbati, aut non comedendi carnes, vel oua talibus diebus, quibus Monaſterium non vtitur talibus abſtinentijs, ipſo iure non teneri ſeruare huiuſmodi vota, ſed manere ſuſpenſa, quia impediunt obſeruantiam communis vitę Regularis, cui in refectorio Nouitius ſe accommodare fas eſt, cum illius communitatis pars ſit; in propria vero cella, ſeu apud amicum non poteſt facere contra votum, quia intelligitur ſuſpenſum præciſe quatenus obſtat obſeruationi Regulari, in quibus caſibus non obſtat. Vide meum tractatum de profeſſ. regul. cap. 4. quæſt. 66. §. Vota Nouitiorum.

Quæres 20. An Prælati Regulares, & Magiſter Nouitiorum poſſint diſpenſare, & commutare eorum vota?

46 Reſpond. Poſſunt Prælati, non autem Magiſter. Probatur, Tum quia habent poteſtatem ſpiritualem fori externi ſuper illos. Tum quia non minorem habet poteſtatem Prælatus Regularis, quam Epiſcopus in Nouitium; ergo ſi Epiſcopus poteſt in illorum votis diſpenſare, etiam Prælatus Regularis. Tum quia ſicut aduena, qui contraxit domicilium Mediolani poteſt diſpenſari ab Archiepiſcopo, eo quod ſit effectus eius ſubditus, ita

Google

tus, ita & Nouitius, qui contraxit domicilium intra Religionem poteſt diſpenſari à Prçlato Regulari, cum ſit effectus eius ſubditus. Tum quia gaudet priuilegijs Religionis, quibus poſſunt diſpenſare in votis profeſſi, quæ priuilegia retuli q. 3. vbi expreſſa fit mentio de volentibus ingredi Religionem, qui ſunt Nouitij, & in noſtro ſpeciali priuilegio ibi relato Generalis poteſt diſpenſare cum Tertiarijs, & famulis commenſalibus, ergo multo magis cum Nouitijs. Ita docent Rodr. part. 2. ſumm. cap. 89. num. 10. & tom. 1. q. 25. art. 8. Sanchez lib. 4. cap. 39. num. 17. Bonac. p. 7. de voto §. IV. num. 27. Compend. reſol. 52. num. 34. Portell. verſ. Vota Nouitij num. 19. Vecchius diſput. 10. dub. 6. num. 2. Diana reſol. 71. de regul. Mirand. tom. 2. quæſt. 33. art. 5. & 6. Ghilinus verſ. Votum num. 46. Diſpenſant ergo non tantum de iure communi, & ex officio poteſtatis ſuæ, ſed etiam de iure ſpeciali priuilegiorum allegatorum, vt obſeruat Vech. diſput. 10. dub. 6. num. 3. eo quod non ſunt deterioris conditionis ſecularium, cum quibus diſpenſare poſſunt confeſſarij Mendicantium. Dicta procedunt etiam reſpectu quinque votorum reſeruatorum Papæ, iuxta quæ dixi ſupra ſub quæſt. 6. quicquid dicat ipſe Vecchius cit. numero 5. allegans alios Doctores pro ſe, qui tamen non expreſsè hoc negant Prælatis Regularibus reſpectu ſuorum ſubditorum, & licet ſit maior difficultas reſpectu Nouitorum, quorum vota fiunt independenter à voluntate Prælatorum, nihilominus adhuc in illis diſpẽſare poſſunt ſaltem ex vi priuilegiorum, quibus gaudent Nouitij, vt docent Diana multis citatis reſolut. 72. de Regul. Apud præcitatos ſunt Doctores negantes hanc facultatem Prælatis, quorum rationibus ſatisfactum fuit per noſtras, vnde immorandum non eſt ad repellendum illas.

47 Magiſter Nouitiorum iure ordinario non poteſt diſpenſare, neque commutare vota Nouitiorum, eo quod non habeat poteſtatem ordinariam propriè acceptam, neque eorum eſt Prælatus, vt docet Rodr. quæſt. 13. art. 20. quæ neceſſaria eſt ad diſpenſandũ, & commutandum vota, vt probaui quæſt. 1. neque obſtat, quod ſuper illos habeat plenam, & abſolutam poteſtatem, vt dicitur in Conſtit. Nouit. Clem. VIII. cuius verba retuli ſub quæſt. 10. quia illa poteſtas non eſt propriè iuriſdictio, ſed poteſtas educationis, & inſtitutionis, vt probaui in meo tract. de profeſſ. regul. cap. 4. de Nouitiatu quæſt. 62. Neque præterea obſtat, quod poſſit eorum vota ſuſpendere; ex probatis ſub quæſt. 19. quia quælibet poteſtas ſufficit ad ſuſpendenda vota, quando præiudicant illi, ſub cuius cura eſt perſona vouens, ad vota vero diſpenſanda requiritur poteſtas ordinaria ſpiritualis fori externi conſiſtens in Prælato, qualis cum non ſit Magiſter Nouitiorum, ideo eorum vota diſpenſare, vel commutare non poteſt. Quicquid dicat Compend. reſolut. 52. num. 34. & Vecchius diſput. 10. dub. 6. num. 6.

Quæſtio 21. An omnia, & quæcumque vota etiam reſeruata commutentur ipſo iure in votum ſolemne profeſſionis, etiam ipſo profitente ignorante, aut reſiſtente poſitiuè huic commutationi?

48 Reſpond. Omnia vota emiſſa ſiue in ſeculo, ſiue in anno probationis, ſiue temporalia, ſiue perſonalia ſiue realia, ſiue reſeruata, aut non, etiam votum in ſubſidium Terrç Sanctæ ipſo iure commutantur in votum profeſſionis, ad quod non requiritur intentio profitentis, qui neque per contrariam voluntatem poteſt impedire talem commutationem; neque excitantur, ſi egrediatur.

Primum, de omnibus votis indiſtinctè, probatur ex cap. Scripturæ 4. de voto, vbi dicitur: *Reus fractor voti aliquatenus non habetur, qui temporale obſequium in perpetuam noſcitur Religionis obſeruantiam commutare*. Et de voto ſtrictioris Religionis de iure commutato in profeſſione laxioris Religionis, habetur expreſsè, cap. Qui poſt votum 5. de Regul. in 6. iure ergo Eccleſiaſtico profeſſio habet hoc priuilegium abſorbendi in ſe quæcumque vota. Et hoc ius fundatur in diuino naturali, exemplo eius, qui ex diuerſis cauſis obligatus, tradendo ſeipſum in ſeruum ſuo creditori ab omnibus debitis liberatur; ita Nouitius per profeſſionem tradendo ſe in obſequium Dei, liberatur a quibuſcumque præcedentibus obligationibus Deo factis, quia nihil habet de inceps, quo poſſit ſatisfacere Deo, hoc ipſo quod ſe totum illi tradidit. Ita docet egregie Palud. in 4. diſt. 38. q. 4. art. 1. num. 15. concluſ. 6. quem ſequitur Sanch. lib. 5. cap. 5. num. 43. & lib. 4. cap. 52. num. 6. Quod omnia commutentur tradunt Sanch. cit. à num. 36. Diana part. 3. reſolut. 65. Miſcell. 6. Mirand. tom. 2. q. 33. art. 6. Vecchius diſput. 10. dub. 7. in fine.

47 Secundum, de votis etiam reſeruatis, & etiam in ſubſidium Terræ Sanctæ patet ex adductis rationibus, & confirmatur, quia nullum votum maius, & euidenter melius inueniri poteſt voto profeſſionis Regularis, ergo cum ſit melius voto in ſubſidium Terræ Sanctæ, hoc imbibit in ſe; neque enim votum infringit, qui illud in melius cõmutat, cap. Peruenit, de iureiur. Ita docent Mirand. tom. 1. quæſt. 15. art. 7. & tom. 2. q. 33. art. 6. Ghilinus verſ. Votum num. 24. Portell. verſ. Voti commut. num. 63. Sanch. lib. 5. cap. 5. num. 52. vbi refert Doctores oppoſitum ſentientes de voto Hieroſolimitano, cum quibus eſt Nald. verſ. Votum num. 50.

50 Tertium de votis realibus propter eaſdem rationes docent Sanch. cit. num. 43. vbi antecedenti num. 42. refert Doctores Palud. D. Anton. & Tabienam ſentientes oppoſitum, quia videtur ius acquiſitum illi, in cuius fauorem facta ſunt; ſed dicas nullum ius acquiſitum fuiſſe, ex eo præciſe, quod eſt votum, quia non fuit acceptatum vt ſuppono. Niſi ſit votum reale defuncti, quia profeſſione hæredis non abſoluitur, ſed tranſit ad ſuos hæredes, quia non eſt vinculum Religionis, ſed iuſtitiæ, quo Nouitius tenebatur ſatisfacere, vt docet ipſe Sanch. cit. num. 47.

51 Quartum, quod ad eam commutationem non requiratur intentio profitẽtis cooperatiua commutationis, ſuadetur, quia non eſt ipſe profitens, qui commutat, ſed ius Eccleſiaſticum, quod huiuſmo-

iuſmodi vota extinguit, vt probaui §. Primum, vnde potius ſolutio, & liberatio à votis dicitur a pleriſque Doctoribus, quam commutatio. Ita docent Caiet. 2. 2. quæſt. 88. artic. 12. circa ſolet ad 1. Silu. verſ. Votum 4. quæſt. 7. dicto 3. Tabiena verſ. Votum 4. quæſt. fin. Armilla numero 28. quos & alios pro ſe citat Sanchez libr. 5. cap. 5. num. 38. Contra Angelum verſ. Votum 4. num. 2. Hoſtienſ. Ricard. & Roſellam citatos à Sanchez num. 38. requirentem intentionem actualē, vel ſaltem habitualem, quia commutatio nequit fieri ſine intentione commutandi, ſed hæc ratio procedit in ipſo commutante, in caſu autem noſtro ipſe profitens non dicitur commutare, ſed Eccleſia in quantum conceſſit hoc priuilegium Voto ſolemni, & confirmatur in eo, cuius votum commutatur à Prælato contra eius intentionem, vt probaui hic quæſt. 4.

52 Quintum, quod per contrariam voluntatem non poſſit impediri huiuſmodi commutatio, probatur ex eo, quia nihil ad illam cooperari poteſt, cum non ipſe, ſed ius canonicum abſorbeat in profeſſione ea vota, neque enim iuris priuilegio derogare poteſt. Ita docet Sanchez lib. 5. cap. 5. num. 41. vbi ſubdit, quod ſi Nouitius in ipſo actu profeſſionis, vel poſt confirmet ea vota, in eo caſu cum denuo voueat, tunc incipiunt vota obligare, & cum dependeant a voluntate Prælati, diſpenſari, irritari, aut commutari ab eo poſſe. Itaque abſolutè loquendo priora vota non poſſunt per contrariam voluntatem, quin ſubijciantur commutationi virtute profeſſionis. Ibidem Sanchez in oppoſitum citat Hoſtienſ. Ang. Ricard. & Roſellam.

53 Sextum, quod non excitentur, ſi egrediatur, vel eijciatur a Religione, probatur, quia illorum commutatio eſt perfecta extinctio, & abſolutio ab obligatione priori, vt docent omnes in materia de commutatione votorum. Ita inſinuat de ſuis egreſſis Sanch. lib. 5. cap. 5. num. 55.

Quæres 22. An prædicta procedant in iuramentis Deo factis, ita quod abſoluantur ex priuilegio profeſſionis?

54 Reſpond. Procedunt vt docet Sanchez libr. 5. cap. 5. num. 44. tam in iuramentis perſonalibus, quam realibus, quia inducunt rationem voti, & per illa nulli aquiritur ius, niſi poſita acceptatione. Confirmatur quia habens ius relaxandi vota, habet etiam poteſtatem ſoluendi iuramenta, quia illa ſunt maius vinculum, quam hæc, vt multis citatis Diana docet part. 3. Miſcell. 5. reſolut. 25. §. Secundo; ſed ius commune tribuit profeſſioni hoc reſpectu votorum, ergo intelligitur cōceſſum etiam reſpectu iuramentorum.

Quæres 23. An Superior poſſit per ſeipſum irritare, diſpenſare, & commutare propria vota à ſe emiſſa?

55 Reſpond. Non poteſt irritare, neque id alicui committere, vtique vero ſecum diſpenſare, & cōmutare. Primum de irritatione ſuadetur, Tū quia nemo habet poteſtatem dominatiuam in ſeipſum neque alteri communicari poteſt in ſeipſum. Tū quia vota irritabilia habent tacitam cōditionem ſi ſuperior non repugnauerit; quam conditionem non habent vota ſuperioris reſpectu ſui ipſius, ergo neque ea ſibi irritare poteſt, neque proinde id committere alteri. Ita docet Sanchez lib. 4. cap. 24. num. 6. Secundum de diſpenſatione probatū fuit reſol. 10. quæſt. 13. Tertium, quos ſuperior poſſit commutare ſuum votum non ſolum facultate priuata in melius, vel æquale, vt probaui ſupra initio §. Vota autem, verum etiam ex poteſtate iuriſdictionis, qua pro alijs vti poteſt, probatur ijſdem rationibus, quibus conſtat Prælatum poſſe ſecum diſpenſare, & confirmatur quia commutatio ex ſui conditione non requirit diſtinctionem perſonatus, ergo Prælatus ſeipſum diſpenſare poteſt. Vtrumque probauit Sanchez libr. 8. diſput. 3. à num. 6. ad 11. ſeipſum citans lib. 4. c. 37. num. 45. de diſpenſatione, & num. 46. de commutatione, & cap. 39. num. 10. Mirand. tom. 2. q. 31. art. 5.

Quæres 24. An huiſmodi poteſtates irritandi, diſpenſandi, & commutandi cum tertio poſſint delegari alteri?

56 Reſpond. Hæc poteſtas alteri delegari poteſt. Primum de irritatione oſtenditur, quia id non eſt facere delegatum dominum voluntatis ſubditorum, ſed tantum illi committere, vt reſcindat obligationem contractam dependenter à voluntate ſuperioris, ſi illi votum placuerit. Ita docet Sanchez libr. 4. cap. 24. num. 54. Alterum de diſpenſatione, & commutatione colligitur ex dictis reſol. 10. quæſt. 25. & de diſpenſatione aſſerit eū Suar. Sanch. lib. 4. cap. 39. num. 4. de vtriſque Portell. verſ. Voti commut. num. 45.

Quæres 25. An Prælati maiores poſſint ſibi reſeruare aliquorum votorum irritationem diſpēſationem, aut commutationem?

57 Reſpond. Poſſunt, quia habent poteſtatem nō ſolum ſuper ſubditos ſuperiorum inferiorum, ſed etiam ſuper ipſos ſuperiores, quorum poteſtatem reſtringere poſſunt, cum in ea dependeant à ſuis maioribus.

Quæres 26. An vota emiſſa a Religioſis ſtatim incipiāt eos obligare, an poſtquam in illis eorum ſuperior conſenſerint?

58 Reſpond. Statim obligant, modo non ſint cōtra aliquid prohibitum per regulam, ſtatutum, aut præceptum ſuperioris. Primum ſuadetur, quia materia eſt bona, & non eſt Religioſo interdicta; neque ſubintelligitur conditio, ſi ſuperior conſenſerit, quaſi incipiat valere a puncto dati conſenſus, ſed hæc alia, ſi ſuperior non repugnabit. Ita docent Silu. verſ. Votum 3. quæſt. 3. Armilla num. 8. & 9. Tabiena 4. quæſt. 4. Nauar. cap. 12. num. 67. & 69. quos pro ſe citat Sanchez libro 4. cap. 25. num. 6. cum alijs, contra Hoſtienſem, Ricardum, Palud. apud citatum Sanchez num. 5. quorum rationibus reſpondet num. 22. Dixi, *modo non ſint contra aliquid, &c.* Ratio eſt, quia votum non debet emitti de re illicita, cuiuſmodi eſt prohibita in Religione, vnde & in his bene ſubintelligitur illa conditionalis, ſi ſuperior conſenſerit. Ita Sanchez cit. num. 8. qui affert exemplum voti peregrinationis prohibitæ Religioſis ſine licentia Prælati, cum nullus Religioſus poſſit exire clauſtrum ſine licentia ſui Prælati.

Quæ-

Digitized by Google

Quæres 27. An Abbatiſſa poſſit irritare, commutare, & diſpenſare cum votis ſuarum Monialium.

59 Reſpond. Poteſt irritare vota monialium profeſſarum, quia per earum ptofeſſionem aquiſiuit dominatiuam poteſtatem obediētiæ ſuper ipſas, quæ non poſſunt vouere niſi dependenter a voluntate ſuæ ſuperiориſſæ. Ita docent Rodr. tom. 1. quæſt.25. art.7. cum ſuo Compend. reſol. 52. num.33. Portell. verſ. Diſpenſare num.22. cum alijs, quos pro ſe citat Sanch. lib.4. cap.33.num. 19. loquendo de omnibus votis indiſtinctè, cum omnia fiant dependenter à Dominio Abbatiſſæ. Non tamen in illis diſpenſare, aut commutare, quia carent ſpirituali poteſtate. Ita docent præcitati, cum Sanchez de diſpenſatione lib.4. cap. 39. num.7. de commutatione, cap.49. num.24. cum Rodr. q.16. artic.7. Bonac.p.7. de Voto §. IV. num.29.

Quæres 28. An inferior poſſit diſpenſare, ſeu commutare votum factum de licentia ſuperioris? quamuis non poſſit irritare illud, vt probatum fuit q.13. §. Secundo.

60 Reſpond. Poteſt, quia illa licentia ſuperioris maioris non coarctat poteſtatem ſpirituaiem inferioris Prælati, aliud enim eſt concedere licentiam vouendi, aliud impedire eius relaxationem, cui non præiudicatur per licentiam vouendi. Ita ex Suar. docet Sanch. lib.4. cap.42. num.5.

Quæres 29. An poſſint irritare, diſpenſare, ſeu commutare votum tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem, tam Nouitiorum, quam Profeſſorum?

61 Reſpond. Non poſſunt irritare, niſi illud emittant cum expreſſa dependentia, niſi Prælatus illud reuocauerit, vt probaui ſupra quæſt 6. §. Tertium. Vtique vere illud diſpenſare, vel commutare, quia non eſt votum Religionis ſimpliciter, quod dicitur reſeruatum, ſed votum tranſitus ab vna ad aliam Religionem, & quamuis eſſet vnum ex votis reſeruatis adhuc poſſent Prælati diſpenſare, quia reſeruatio quinque votorum eſt potius pro Secularibus, quam Regularibus, præterquam quod adeſt priuilegium diſpenſandi etiam in reſeruatis, vt docui cit. quæſt.6. §. Primum. Ita docent ibi allegati Doctores, quibus adde Cōpend. reſolut. 123. num.80. quem cum alijs pro ſe citat Diana reſol. 91. de Regular. Portell. verſ. Voti diſpenſ. num.80.

Quæres 30. An inualide profeſſus vtatur valide irritatione, vel ſaltem per ratificationem conualeſcat data alias irritatio nulla? vel requiratur noua irritatio ex parte Prælati?

62 Reſpond. Irritatio eſt nulla, neque conualeſcit per ſubſequentem ratificationem. Primum ſuadetur, quia irritatio fundatur in dominio Prælati ſuper Religioſum ex promiſſa ſibi obedientia; ſed hic nulla fuit promiſſio obedientiæ, ergo irritatio ſubſiſtere non poteſt. Præterea vota nulliter profeſſorum ſe habent ac vota Nouitiorum, cum non dicantur fieri ſub ea conditione, ſi ſuperior non repugnauerit; ſed vota Nouitiorum irritare non valent ex probatis quæſt. 18. ergo neque nulliter profeſſorum. Nec ſuffragatur bona fides, & error communis in poteſtate dominatiua, licet habeat locum in poteſtate iuriſdictionis, vt docet Sanch. lib.4. cap.32. in fine. Alterum, quod non conualeſcat, ſed requiratur noua irritatio ſuadetur, Tum quia irritatio eſt quid facti, non effectus iuris. Tum quia ratificatio licet ſit idem quod profeſſio, ac proinde conſtituat ratificantem ſub dominio ſuperioris, non tamen includit actum irritationis.

Quæres 31. An ſaltem teneat data diſpenſatio, aut commutatio voti nulliter profeſſi?

63 Reſpond. Tenet diſpenſatio, & commutatio facta fauore nulliter profeſſi, quia ſuperior dum diſpenſat votum huiuſmodi Religioſi, præſcindit a profeſſione, & ſimpliciter illum diſpenſat quatenus poteſt illum diſpenſare, iuxta illud axioma: *Si non valet quod ago vt ago, valeat vt valere poteſt*. §. fin. Inſtitut. de adopt. Thomaſet. regula 12. Confirmatur, quia ſi non diſpenſatur vt profeſſus, ſaltem diſpenſatur vt perſona habens domicilium perpetuum in Religione, & continuo commenſalis, quæ gaudet priuilegijs Religionis ex alibi probatis, & mox ſupponam quæſt.32. Demum ſaltem diſpenſatio ſuſtinebitur ex illa regula, quod titulus coloratus, & error communis faciunt ius, l. Barbarius ff. de Offic. Prætoris. Immo cum eiſdem diſpenſat ſciendo eſſe nulliter profeſſos ſi volunt ratificare profeſſionem, quia non ſunt minoris conditionis, quam ſint Nouitij, & familiares, alias non.

Quæres 32. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare, & commutare vota ſuorum Tertiariorum, & aliorum famulorum perpetuo commenſalium?

64 Reſpond. Poſſunt; ſuadetur. Tum quia intra Religionem contraxerunt domicilium, & facti ſunt ſubditi Prælato Regulari, ſicut ſi Secularis relicto domicilio Laudenſi illud transferendo Mediolanum, fieret ſubditus huic Archiepiſcopo, ac proinde poſſet diſpenſari ab eo in votis, ergo idem dicendum eſt de his Tertiarijs, & familiaribus, cum ſint vere ſubditi Prælato Regulari, non minus ac ille ſecularis Archiepiſcopo. Tum quia gaudent iuribus, & priuilegijs fauorabilibus profeſſorum, vt probaui reſolut. 2. q. 4. & reſol. 34. quæſt. 16. Priuilegia autem in ſpecie de hac re retuli ſupra quæſt.3. vbi de volentibus intrare, & de Commiſſis; & in noſtra Religione non eſt difficultas, quia Nicolaus V. prout ibidem retuli conceſſit Patri Generali facultatem abſoluendi etiam familiares à votis minoribus id eſt non reſeruatis, nomine autem abſolutionis venit diſpenſatio, per eam enim vouens abſoluitur, & liberatur à voto, & cum poſſit diſpenſare, eo magis immutare, cum ſit quid minus, vt probo ſequenti quæſtione.

Quæres 33. An Superior valens ex officio diſpenſare, ſeu ex priuilegio, poſſit etiam commutare vota ſuorum ſubditorum; & vice verſa habens facultatem commutandi vota poſſit illa diſpenſare? Difficultas autem præſertim procedit, quando quis habet facultatem per Bullam Iubilęi, aut priuilegij, nam qui habet facultatem diſpenſandi iure ordinario, habet etiam commutandi,

Digitized by Google

tandi, & è contra, cum hæ duæ poteſtates in Prælatis coniungantur, vt probaui initio Reſolut. §. igitur, & q. 1. Reſpon. II.

65 Reſpond. Qui ex priuilegio valet diſpenſare, poteſt etiam commutare vota; non è contra, qui poteſt commutare, valet diſpenſare. Primum probant ex illa regula. Cui licet quod eſt plus, licet etiam quod eſt minus in eo contentum; ſed eſt plus diſpenſare, quam commutare, cũ per diſpenſationem tollatur tota obligatio, per commutationem vero ſolum ex parte, nimirum vinculum prioris obligationis. Deinde commutatio includit diſpẽſationem prioris materiæ, cuius obligationem relaxat, transferendo illam ſuper nouam materiam, ergo qui commutat etiam ſimul diſpenſat. Præterea priuilegia ſunt amplianda, & extendenda pręſertim Regularium, ſumma eſt enim ratio, quę pro Religione ſtat. l. Sunt perſonæ ff. de Relig. & ſumpt. fun. Sanchez libro 8. diſput. 1. num. 13. æquiparantur enim legi, ac perinde habentur ac ſi eſſent inſerta in corpore iuris, & Oldrado conſ. 300. num. 4. §. Conſiderandum. Ita docent Sair. lib. 6. cap. 12. num. 15. Leſſius libr. 2. cap. 40. dub. 11. num. 94. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto c. 12. à num. 10. Bonac. p. 7. de voto §. III. num. 10. Diana alios citans part. 3. reſol. 25. §. Secundo, Miſcell. V. cõtra Sanchez qui ſtrenue probat oppoſitum Doctoribus, & rationibus pro ſe adductis lib. 8. de Matrim. diſput. 2. num. 15. & libr. 4. cap. 53. num. 4.

66 Secundum de potente commutare ex priuilegio non valente diſpenſare conſtat clare, eo quod commutare ſit quid minus, quam diſpẽſare, vt patet ex mox dictis, & cui conceditur quod eſt minus, non intelligitur conceſſum id quod eſt maius per conceſſionem minoris. Ita docent omnes teſte Sanchez lib. 4. cap. 53. num. 2. Bonac. citans Doctores p. 7. de voto §. IV. num. 30. licet ibi falſo citet Sanchez quo ad opinionem, & locum, vt de more facit.

Quæres 34. An Confeſſarij Regulares ſuos pœnitentes Regulares poſſint diſpenſare in votis, & eadem commutare?

67 Reſpond. Non poſſunt, quia non habent poteſtatem ſpiritualem fori externi ordinariam, cũ ſint delegati à ſuis Prælatis; & hoc certum eſt niſi aliquod habeant priuilegium ſpeciale. Neque illis ſuffragantur priuilegia fauore Seculariũ conceſſa, quia cum ſint pro ſecularibus, nõ ſunt extendenda vltra proprietatem verborum ad Religioſos.

Quæres 35. An vota relaxari poſſint a Prælatis extra confeſſionem.

68 Reſpond. Poſſunt, Tum quia eſt profeſſus externæ iuriſdictionis. Tum quia nõ eſt materia ſubiecta ſacramentali abſolutioni. Tum quia nullum ius de hac re extat. Tum quia habentes priuilegiũ diſpenſandi, ſeu commutandi non coarctantur ad hæc pręſtanda in foro ſacramentali, vt docent Sãchez lib. 4. cap. 54. num. 16. vbi multos citat, & cũ eis Diana reſol. 9. de regul. Bonac. p. 7. de voto §. III. num. 16. ergo eo magis id aſſerendum eſt de Prælatis. Procedunt dicta, quando ſuperior delegans non reſtringit ſuam cõceſſionem, quod non præſumitur, niſi ſe explicet per tenorem cõceſſionis. Neque vrget, quod in priuilegijs relatis ſupra q. 3. fiat mẽtio de abſolutione a votis, quia ibi hoc verbum non accipitur Sacramentaliter, ſed pro relaxatione, & liberatione a voto.

Quæres 36. An legati à latere poſſint irritare, diſpenſare, & commutare vota Religioſorum ſuæ prouinciæ? De irritatione conſtat non poſſe, quia illi non promittunt obedientiam, remanet ergo difficultas in reliquis.

69 Reſpond. Non poteſt irritare vota ex dicta ratione, & docet cum alijs Sanchez libr. 4. cap. 33. num. 14. Vtique vero diſpenſare in omnibus votis Religioſorum, quia eſt legitimus Regularium Superior in eos habens poteſtatem iuriſdictionis fori externi. Ita Sanchez lib. 4. cap. 39. num. 25. Naldus ver. Legatus num. 6. & loco citato prius agit, & bene probat poteſtatem illorum in omnes exẽptos. Idem dicẽdum de commutatione, nam omnes habentes poteſtatem ordinariam diſpenſandi, gaudent etiam eadem ad commutãdum, vt docet Sanchez lib. 4. cap. 49. num. 28. ſeipſum referens cap. 52. num. 1.

Quæres 37. An Epiſcopus poſſit irritare, diſpenſare, & commutare vota Religioſorum?

70 Reſp. Non poteſt irritare, ſed tantum diſpenſare, & cõmutare, iuxta quod probaui reſol. 16. q. 1.

Quæres 38. An poteſtas, quã habẽt ſuperiores, ſiue ſit ordinaria, ſiue ex priuilegio, reſtringatur ad ſuos ſubditos actu, ita quod nõ poſſint irritare, diſpenſare, aut commutare vota aduenarum?

71 Reſp. Reſtringitur ad ſuos ſubditos. Tum quia hæc poteſtas illis datur, vt ſpiritualiter poſſint gubernare ſuos ſubditos, ergo non extenditur ad nõ ſubditos, & aduenas. Tum quia vnicuique ſeruanda eſt propria iuriſdictio, ne ordo confundatur, c. Peruenit 36. 11. q. 1. ergo vnuſquiſque ſuperior cũ proprijs ſubditis poteſt diſpenſare, & non cũ alijs. Nec obſtat, quod in profeſſione promittatur obedientia indiſtinctè omnibus ſuperioribus, ac proinde videantur omnes habere poteſtatem ſaltem dominatiuam irritandi vota, quia huiuſmodi ſubiectio, & dominium non aquiritur, neque dicitur haberi actu, niſi quando Religioſus actu ſubditur ſuperiori locali, vel Prouinciali, nã Generali omnes ſunt actu ſubiecti. Demum allata priuilegia q. 3. non ampliant hanc facultatem, ergo neque nos ampliare debemus. Neque obſtat, quod priuilegia abſoluendi à cenſuris, & peccatis extendantur etiam ad aduenas, & hoſpites, ex probatis reſol. 2. q. 5. quia id explicant, non autem priuilegia diſpenſandi in votis, ideo reſtringenda ſunt, quia priuilegia tantum valent, quantum ſonant cap. Accepimus 4. de fide inſtr. in fine, cap. Porro 7. c. Recepimus 8. de priuil. vbi dicitur, quod priuilegium attendendum eſt iuxta ſuum tenorem. Verũ quidem eſt, quod aduena dum eſt in alieno Conuentu ſubditur pro eo tempore ſuperiori illius loci, qui illius vota quatenus ſibi præiudicãt, vel obſeruantijs illius Conuentus, ſuſpendere poteſt, quę ſuſpenſio durat dum ibi eſt, cum non ſit illi proprie Prælatus, ſed accidenter tantum.

Quæres 39. An Superior poſſit diſpenſare cum Nouitio, aut profeſſo, vt tranſeant ad laxiorem Religionem.

Digitized by Google

72 Reſpond. Neutrum poteſt. Primum de Nouitio ſuadetur, quia Prælatus intantum poteſt diſpenſare cum Nouitio, in quantum vult manere in Religione, in qua de præſenti probatur, vt colligitur ex priuilegio allato ſub q. 3. ergo cum per hanc diſpẽſationem recedat à Religione ſtrictiori, nequaquam diſpenſari poteſt. Nec obſtat, quod Nouitius diſpenſari poteſt, vt remaneat in laxiori vbi probatur, non obſtante voto ſtrictioris, vt probaui quæſt. 6. §. Primum, & quæſt. 29. ſiquidem eſt lata differentia, nam in hoc ſecundo caſu gaudet priuilegijs Religionis, cum perſeueret in Religione, quod non poteſt verificari in priori caſu. Secundum de profeſſo non habet rationem voti, cũ non ſit de meliori bono, ſed de minus bono, votũ tranſeundi à ſtrictiori ad laxiorem, ac proinde nullum eſt votum. Quod ſi loquamur de illo profeſſo, qui cupit tranſire à ſtrictiori ad laxiorem, motus aliqua legitima cauſa, in eo caſu ſuperior Regularis non poteſt hanc facultatem concedere, quia non poteſt commutare votum ſolemne maius in minus, quod ſolius eſt Papæ, vt probabo mox quæſt. 41. Vide quæ dixi reſol. 29. præſertim quæſt. 4.

Quæres 41. An Papa tantum poſſit diſpenſare in votis Religionis? An etiam aliqualiter Prælati Religionis? Inter vota Religionis ſolemnia, aliqua dicũtur de ſubſtãtia, vt ſunt Obedientia, Paupertas, & Caſtitas; alia ſunt ſecundario ſolemnia, eo quod acceſſorie exprimuntur cum illis tribus in forma profeſſionis.

73 Reſpond. Papa poteſt diſpenſare in tribus votis ſolemnibus, & in alijs quoque ſecundarijs. Nullus vero Prælatus Regularis in prædictis diſpenſare poteſt. Primum de Papa probatur. Tum quia Papa in iure Diuino naturali diſpenſare poteſt in omnibus votis, ergo etiam in ſolemnibus, quia non eſt maior ratio de vno, quam de alijs. Tum quia poteſt diſpenſare in ſimplicibus, ergo in eiſdem cum adiuncta ſolemnitate quæ eſt iuris poſitiui Eccleſiaſtici cap. Vn. de voto in 6. illis verbis: *Nos igitur attendentes, quod voti ſolemnitas ex ſola conſtitutione Eccleſiæ eſt inuenta.* De qua re Sanchez libro 7. diſput. 25. in fine num. 7. Scotus in 4. diſt. 38. Nauar. conſil. 11. de Regul. & ego plurib. c. 1. de profeſſ. Regul. q. 3. Ita docet Mirand. tom. 1. q. 25. art. 13. Rodr. cum ſuo Compend. reſol. 52. num. 29. & reſol. 110. num. 3. Portell. verſ. Votum num. 23. Sanchez libr. 5. cap. 2. per totum, & in ſpecie de voto caſtitatis. Sanchez lib. 8. diſput. 8. num. 7. vbi num. 8. hanc diſpenſationem ait requirere vrgentiſſimam cauſam vtilitatis publicæ. De voto obedientiæ idem Sanchez libr. 5. cap. 2. num. 11. vbi pro ſe citat Azor. libro 12. cap. 7. q. 3. exemplificantes in Religioſo tranſlato ad Epiſcopatum, Cardinalatum, aut aliam prælaturam, in his enim eximitur ab obedientia ſuorum Prælatorum ſic trãſlatus, vt docet Angles part. 2. q. vnic. de voto art. 2. poſt 13. diff. dub. 5. ipſe vero Sanchez lib. 6. cap. 6. num. 2. docet Epiſcopum nõ abſolui à voto obedientiæ, cum adhuc ſit Religioſus, dic tu remanere actu abſolutus ab obediẽtia Prælatorum Regularium, quia dum eſt Epiſcopus non tenetur illis obedire, renuntiato autem Epiſcopatu reuertendo ad Religionem teneri obedire, quia non fuit omnino abſolutus, ſed ſuſpenſum obedientiæ exercitium, cum enim etiam poſt ſuſceptam dignitatem remanſerit Religioſus, fit, vt habitu in eo remanſerit votum obedientiæ. Idem dic de reliquis Prælatis. De voto paupertatis idem Sanch. lib. 5. c. 2. num. 9. vbi ad diſpẽſandum in voto paupertatis ait ſufficere eãdem cauſam, quæ neceſſaria eſt ad diſpenſandum in voto caſtitatis, quia non eſt maior ratio de vno voto, quam de alijs, & ita cum eo docent Ribadeneira, Azor. & Vaſq. ab eo citati, neceſſariũ enim eſt ſtatui coniugali, & gubernationi liberorũ proprietas rerum, & adminiſtratio bonorum, contra Nau. tom. 2. comment. 2. de regul. num. 17. negantem ad Papæ reſpectu voti paupertatis, non defectu eius poteſtatis, ſed quia putat non dari cauſam ſufficientem, ſed poſſe dari iam inſinuaui ex eodem Sanchez.

Neque his obſtat cap. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Mon. propè finem, illis verbis; *Nec æſtimet Abbas, quod ſuper habenda proprietate poſſit cũ aliquo Monacho diſpenſare, quia abdicatio proprietatis ſicut & cuſtodia caſtitatis adeo eſt annexa regulæ monachali, vt contra eam, nec etiam Summus Põtifex poſſit licentiam indulgere.* Quia hæc verba intelligenda ſunt, quod Papa non poteſt diſpenſare in illis votis, ita quod poſt diſpenſationem ille, qui diſpenſatus fuit adhuc remaneat Religioſus, ſed diſpenſando facit de Religioſo non Religioſum. Ita colligitur ex citatis Doctoribus.

74 Secundum, quod Papa poſſit diſpenſare in ſecundario votis ſolemnibus, vt ieiunium Quadrageſimale, ſeu vita quadrageſimalis Minimorum, &c. de quibus Sanchez libr. 4. cap. 33. num. 5. & ego ſuprà q. 7. probatur, quia hęc vota ſunt acceſſoria trib. ſubſtantialibus, ergo ſicut poteſt in principalib. ex probatis, ita & in ſecundarijs, quia acceſſorium ſequitur conditionem ſui principalis.

75 Tertium, quod Prælati Regulares neque etiam Generalis poſſit diſpenſare in votis eſſentialibus, probatur, tum ex cap. Cum ad Monaſterium, cit. §. Neque his, & ex Trident. ſeſſ. 25. cap. 2. vbi de voto paupertatis, in quo nequaquam diſpenſare poſſunt, vt Religioſus poſſideat, vel adminiſtret, vt dominus, & proprius, de qua re vide quamplures Doctores citatos à Barboſa ſuper dictum caput. De voto caſtitatis eſt certiſſimum ex citato capite. Cum ad Monaſterium. De obedientia docent Rodriquez ex ſuo Compend. reſolut. 121. num. 3. Silu. verſ. Caſus caſu 5. q. 1. Mirand. tom. 2. q. 7. art. 6. Portell. verſ. Generalis num. 3. & idẽ Compend. reſol. 52. num. 35. de eiſdem tribus in genere. Inquiunt ergo illi, quod Generalis non poteſt eximere aliquem Religioſum à Prouincialis, aut Guardiani obedientia, neque multo minus Prouincialis Fratrem ab obedientia ſui Prioris, quia huiuſmodi exemptiones pertinent ad Papam.

Quartum de reliquis votis conſtat ex eo, quod participant de ratione voti ſolemnis, in quo ſicut non poſſunt diſpenſare Prælati, ita neque in his, vt probaui ſupra quæſt. 7.

Quæres 42. An pater ſiue in Seculo, ſiue in

Religio-

Religione exiſtens poſſit irritare vota filij Secularis, aut Religioſi? Suppono, Patrem ex patria poteſtate, quam habet in filios pro recta gubernatione ſuæ domus poſſe irritare omnia, & quæcumque vota filiorum impuberum, hoc eſt, fœminarum vſque ad decimum ſecundum completum, maſculorum vſque ad decimum quartum incluſiuè, vt de communi docet Sanchez lib. 4. cap. 35. num. 7. puberum vero hoc eſt, fœminis decimotertio, maſculos à decimoquinto vſque ad vigeſimum quintum incluſiue vota realia omnia pater irritare poteſt, ex eodem Sanchez numer. 21. non autem perſonalia, niſi in quantum ſunt ſibi multum præiudicialia, & nimium aduerſantur regimini domus, ex eodem numer. 15. 16. & 17. Bonac. p. 7. de voto §. II. numero 18. Ratio eſt, quia omnia eorum vota habent adnexam eam conditionem, ſi pater non contradixerit; & in impuberis hoc dictat leue eorum, & fragile iudiciũ; & ratione voti realis docet defectus adminiſtrationis bonorum paternorum, quibus carent filij minores.

76 Reſpond. Pater in ſeculo manens, ſeu etiam Nouitius, vel Profeſſus non poteſt irritare vota ſui filij profeſſi, quia non eſt amplius ſub patria poteſtate, neque ſub cura paterna, per profeſſionem ſiquidem eximitur a patria poteſtate, & conſtituitur ſub obedientia, & per cura Prælati Regularis, ad quem ſpectat vota irritare. Ita docet Sanchez libr. 4 cap. 35. numero 50. Quod filius liberetur a patria poteſtate per profeſſionẽ, colligitur ex l. Si ex cauſa §. Pomponius, ff. de min. quia cum profeſſione ſe totum tradat Religioni, neceſſe eſt quod liberetur a patre. Rodr. tom. 2. q. 77. art. 6. Sanchez lib. 5. cap. 5. numer. 29. quos citaui cap. 5. de effect. profeſſ. q. 19.

Idem pater in ſeculo manens, ſeu Nouitius poteſt irritare vota filij Nouitij, quia per annũ probationis non eximitur à patria poteſtate. Sanchez lib. 4. cap. 35. num. 47.

77 Pater in Religione profeſſus non poteſt irritare vota filij Secularis, ſiue Religioſi, quia per profeſſionem perdidit poteſtatem patriam, quam in filios babebat, & omnem curam illorum tranſlatam in tutorem, ſiue curatorem. Ita Sanchez libr. 4. cap. 35. num. 48. quod amittat curam filij colligitur ex cap. Cum ſimus, de Regul. vbi patre ingreſſo legitima traditur filio, qui effectus eſt ſui iuris, Megal. t. 2. lib. 2. cap. 6. num. 6.

78 Quod ſi pater eijciatur a Religione, non ideo poteſt filiorum vota irritare, quia per hanc eiectionem non iterum aquiſiuit patriam poteſtatem, cum adhuc remaneat profeſſus, vt docet Sanchez libro 4. cap. 35. num. 49. Idem die de filio eiecto, quia non reddit ſub paterna cura per eiectionem, eum remaneat profeſſus, vt docet ibidem num. 51.

Subiungit idem Sanchez num. 52. Patrem profeſſum Militarem poſſe irritare vora ſuorum filiorum etiam profeſſorum in eodem ordine, in quo ipſe pater viuit, quia apud omnes conſtat huiuſmodi Militares habere curam, & adminiſtrationem ſuorum filiorum eum patria poteſtate ſuper ipſos.

79 Sed quid dicendum, ſi pater profeſſus fiat tutor, aut eurator filij, an in hoc caſu poſſit irritare vota filiorum? poteſt enim accipere tutellam, vt docet Nauar. conſil. 1. Ne Cler. vel Mon. num. 3. ex Silu. verſ. Tutella quæſt. 3. Graff. part. 1. libro 3. cap. 5. num. 112. per cap. Monachi 16. q. 1. cap. Generaliter ead. cap. fin. diſt. 88. capit. Cyprianus 12. quæſt. intellige cum licentia ſui Superioris.

Dico in eo caſu ſuorum filiorum, aut aliorum, quorum curam babet, vota irritare poſſe, quia id conceditur tutoribus, & curatoribus indiſtincte, iuxta doctrinam Sanchez libro 4. cap. 35. numero 60. & 61. ergo non eſt deneganda patri profeſſo, cum induat omnes conditiones cœterorum tutorum, & curatorum.

Quæres 42. An Coniugatus Religionem ingreſſus amittat ius irritandi vota alterius coniugis?

80 Reſpond. Coniugatus Religionem ingreſſus non ſolum per profeſſionem, ſed etiam per ingreſſum anni probationis amittit poteſtatem irritandi vota vxoris. Ratio eſt, quia per vtrumque ingreſſum fiunt ſui iuris per diuortium ſpirituale ad quod valet argumentum à diuortio carnali, ſed per hoc perditur poteſtas irritandi vota, vt probat Sanchez lib. 4. cap. 30. numero 18. ergo per illud quoque. Confirmatur, quia licet per ſubſequentem ingreſſũ & profeſſionem non diſſoluatur matrimonium, in quo fundatur mutuum dominium, & poteſtas in alterum, tamen quia exercitium huius poteſtatis irritandi vota attenditur in ordine ad vſum matrimonij, educationem prolis, & gubernationem familiæ, quæ ceſſant per ingreſſum, ideo vterque eorum fit ſui iuris, ac proinde perdunt poteſtatem irritandi vota. Quod ſi de conſenſu vxoris iuuenis in Religione profeſſus ex officio iudicis Eccleſiaſtici ob periculum incontinentiæ vxoris relictæ reuocetur ad ſeculum, quod fieri poſſe oſtendit Sanchez libro 7. diſput. 33. numero 15. quem citaui cap. 2. de profitente quæſt. 74. §. Decimo, tunc poterit irritare vota vxoris præiudicantia ſibi, & communi bono matrimonij.

Quæres 43. An Dominus poſſit irritare vota ſerui ingreſſi in Religionem?

81 Reſpond. Quando ſeruus ingreſſus fuit de licentia, tunc a die ſuſceptionis habitus probationis, deinceps illius vota Dominus irritare non poteſt, quia per hoc dedit illi libertatem, Dominus autem in tantum irritat vota ſerui, in quantum eſt illi ſubiectus, ergo cum illum liberauit à ſeruitute, non poterit amplius illius vota irritare. Quod ſi ſeruus contra voluntatem Domini, aut eo ignorante ingreſſus eſt Religionem, ſicut illum reuocare intra triennium poteſt vltra quod tempus incipit valere profeſſio cap. Si quis incognitus 17. quæſtione 2. ita & illius vota irritare, cum adhuc dicatur eſſe ſub ſeruitute ſui Domini.

Digitized by Google

RESOLVTIO XV.

De diſpenſatione Secularium.

SVMMARIVM.

1 *Seculares diſpenſantur in voto ad Domum Lauretanam.*
2 *Priuilegia diſpenſandi in votis non reſeruatis.*
3 *Diſpenſant etiam in reſeruatis.*
4 *In dubio emiſſionis.*
5 *In dubio reſeruationis.*
6 *Commutatis alias à Papa in materiam non reſeruatam.*
7 *Si obligatio fuerit tantum ſub veniali.*
8 *Emiſſis ob metum leuem.*
9 *In prorogatione executionis.*
10 *Si ſunt pœnalia.*
11 *Et ſub conditione futuri emiſſis.*
12 *Caſtitatis votum reſeruatum quid?*
13 *Virginitatis votum non eſt reſeruatum.*
14 *Matrimonium non contrahendi tollitur.*
15 *Fornicando votum tollitur.*
16 *Coniugatorum relaxatur.*
17 *Coniugalis votum Caſtitatis tollitur.*
18 *Ordines ſumendi non eſt reſeruatum.*
19 *Religionis votum reſeruatum quid?*
20 *Peregrinationis triplicis votum quãdo reſeruatum.*
21 *In circumſtantijs diſpenſant.*
22 *Diſpenſant in omnibus votis, in quibus Epiſcopi.*
23 *Quid quando Epiſcopus ſibi reſeruat commutationẽ.*
24 *Num diſpenſent in reſeruatis ex caſu neceſſitatis?*
25 *In votis iuramento confirmatis.*
26 *Iuramenta commutant.*
27 *Tertio item non præiudicantia.*
28 *Non autem de materia reſeruata.*
29 *In quibus diſpenſant, commutant.*
30 *Commutant in quid minus.*
31 *Coniugatos in petitione debiti diſpenſant.*
32 *Ieiunia, & dies feſtos non.*
33 *Confeſſarij diſpenſantes debent eſſe approbati ab Epiſcopo.*
34 *Approbatus pro viris commutat vota fœminarum.*
35 *Præſtant hæc etiam extra Sacramentum.*
36 *Aduenis proſunt hæc priuilegia.*
37 *Irregularitates tollere non procuret.*
38. *Diſpenſantes non inciderunt pœnas.*

COnfeſſarius ex ordine Mendicantium ab Ordinario approbatus ad audiendum confeſſionem Secularium diſpenſauit cum quodam Seculari in voto peregrinationis ad Sanctam Ædem Lauretanam. Poſt hoc factum admonetur a ſuo amico, non potuiſſe diſpenſare in prædicto voto, ad quod probandum offert illi duas rationes, quarum prima eſt, hoc votum eſſe ſpecialiter reſeruatum Papæ cum quinque alijs ordinarijs, Caſtitatis nimirum, Religionis, & Peregrinationis triplicis ad limina Apoſtolorum, Ieruſalem, & Compoſtellam, vt docet Nauar. tom 2. comment. 1. de Regul. num. 21. cum quo poſtea ſenſerunt Sorbus verſ. Votum §. Tertio, Henr. lib. 7. de indulg. c. 30. num. 6. Rodr. in Bulla Cruciatæ §. 9. numero 104. vnde Sixtus V. dum Præsbiteris Congregationis Oratorij in ſua Bulla incip. *Decet Romanum*, apud Quar. verſ. Confeſſor, conceſſit facultatem commutandi vota, exceptis quinque communiter reſeruatis adiecit etiam hoc, ergo ſine dubio eſt reſeruatum. Secunda eſt, Regulares non poſſe diſpenſare in voto peregrinationis vltra duas dietas, prout conceſſit Innoc. VIII. apud Sanch. lib. 4. cap. 43. num. 4. & refertur a Sorbo verſ. Diſpenſatio §. 16. ſub nomine oraculi non authentici, refertur etiam à Portell. verſ. Voti diſpenſatio num. 81. Nomine duarum dietarum, ſecundum legem 3. ff. de verb. ſignif. l. Vicena ff. Si quieſcant, veniūt quadraginta milliaria, cap. Nonnulli 28. de reſer. vel etiam ſexagiata ex conſuetudine apud Molfeſium tom. 1. Sum. tract. 11. cap. 15. num. 134. quem refert Diana reſol. 121. de regul. Sed notorium eſt hanc peregrinationem non poſse confici octo, neque decem diebus, ergo eſt vltra duas dietas. Sic remanet probatum illum Confeſsarium male diſpenſaſse in eo voto, vnde eius partes ſunt admonere pœnitentem, ſe non fuiſse bene diſpenſatum, ac proinde teneri reddere ſuum votum.

1 Cœterum, his non obſtantibus, tenuit data diſpenſatio, quia Confeſsarij Regulares ad id habẽt ampliora priuilegia, quæ mox referam q. 1. quam ſit illud Innocentij VIII. vnde ad rationes adductas reſpondetur ad priorem, falſum eſse votum Lauretanum eſse de reſeruatis Papæ, vt docet cõmunior opinio cum Sanchez libr. 4. cap. 40. num. 10. vbi citat Azor. tom. 1. libro 12. cap. 18. q. 4. & cap. 19. q. 3. in fine, Suar. tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto, cap. 21. numero 14. quos citando ſequitur Boſſius ſect. 2. de iubileo caſu 8. numero 14. Ratio eſt quia neque iure alicuius communis Conſtitutionis, neque conſuetudine reperitur reſeruatum, niſi in citata conſtit. fauore Presbiterorum Congregationis Oratoris, quibus conceditur facultas commutandi vota exceptis quinque cum hoc Lauretano, quæ exceptio non facit ius contra Mendicantes, & alios Sacerdotes, qui non ſunt de illo Oratorio. Ad poſteriorem rationem ex priuilegio Innocentij VIII. dico præterquam quod illud eſt oraculum nunc ſublatum ex alibi probatis, conceſsum fuit Minoribus de Obſeruantia cum tali exceptione, in quo priuilegio alij Mendicantes cum tali limitatione nolunt communicare, cum ſit quid odioſum, in quo priuilegiorum communicatio non fit, vt docent Rodr. tom. 1. quæſt. 55. art. 17. in fine, Mirand. tom. 2. q. 42. art. 6. Sigiſm. dub. 56. num. 10. Portell. verſ. Commun. priuil. num. 10. Sorbus verſ. eod. §. Notandum. Præfatus autem Confeſsarius non eſt illius Ordinis, immo ſi eſset, poſset ſe tueri dicendo ſe diſpenſaſse virtute aliorum priuilegiorum, quæ ſunt ampliora.

Quæres autem 1. Quænam ſint iſta priuilegia concedentia Regularibus Cõfeſsarijs facultatem diſpenſandi Seculares in omnibus votis, exceptis quinque communiter Papæ reſeruatis?

2 Reſpond. Sunt ſequentia, omiſſis illis, quæ ſunt oracula, aut minus authentica. Primum cõceſsum

fuit

Digitized by Google

fuit ab Eugen. IV. Monachus S. Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti, Conſtit. *Et ſi quaslibet*, apud Confect. pag. 38. illis verbis: *Inſuper, & vota omnia permutare, ac in omnibus, & ſingulis caſibus*, & cap. infra, *Cum eis diſpenſare præter cenſuras, pœnas, & vota, & caſus, de quibus eſſet merito Sedes Apoſtolica conſulenda*. Secundum conceſſum fuit à Sixto IV. Dominicanis Generali, Prioribus, aut Præſidentibus ab eo deputandis in ſingulis domibus facultatem commutandi vota etiam forenſiũ, in ſua Conſtit. *Sedis Apoſtolicæ*, apud Confector. pag. 79. illis verbis: *Ac vota peregrinationis, & abſtinentiæ per eoſdem fideles emiſſa, quæ loci Ordinarius ſi præſens eſſet, commutare poſſet, & ipſi fideles commode adimplere non poterunt, in ipſius loci ordinarij abſentia, in alia pietatis opera commutare*. Eſt priuilegium ita arctum, vt vix eo Regulares vti poſſint, ideo accipe Tertium, quod conceſſum fuit Minimis à Leone X. Conſtitut. *Paſtoris eterni*, apud Confector. pag. 138. in quo Confeſſarijs deputandis à Correctoribus Papa concedit facultatem commutandi vota omnia, quinque reſeruatis exceptis, & hoc ſolum in feſtiuitatibus omnium Sanctorum, Beatæ Mariæ Aſſumptionis, eiuſdem Annuntiationis, & Pentecoſtes, ſub hoc nomine veniunt priores tres feſtiuitates Pentecoſtes, pro vna ſiquidem feſtiuitate coluntur ſub eadem ſolemnitate, & priuilegium ſuffragatur à primis ad ſecundas veſperas. Sed eſt ſatis limitatum, ideo accedamus ad Quartum ampliſſimum Confeſſarijs Societatis Ieſu conceſſum à Paulo III. in ſua Conſtitut. *Cum inter cunctas*, apud Confector. pagin. 184. commutandi omnia vota etiam forenſium exceptis quinque reſeruatis. Ex allatis priuilegijs vtere extremis, nimirum primo, & vltimo, in quibus non ſunt limitata quo ad tempus, ſeu Confeſſarios, vt in reliquis duobus, & prout obſeruaui ſolum primum concedit præter commutationem etiam diſpenſationem, quod non faciunt reliqua, quicquid dicat Peregrinus verſ. Commutatio votorum §. 1. in fine, vbi refert alia priuilegia. Vide etiam Sanchez libro 4. cap. 43. numero 4. vbi duo refert, vnum quod eſt viuæ vocis oraculum Innocent. VIII. de quo ſupra ego, alterum Martini V. concedentis Benedictinis facultatem diſpenſandi in votis Epiſcopis reſeruatis; & Iulius II. eiſdem conceſſit facultatem diſpenſandi in omnibus votis, in quibus poſſunt diſpenſare Epiſcopi, vt refert ex Sorbo verſ. Diſpenſatio, Peregrin. verſ. Diſpenſatio §. 10. Vide eoſdem citantes alia priuilegia, hæc tamen ſufficiant, cum Compendiatore Rodriq. reſol. 32. numero 31. Diana reſolut. 121. de Regul. vbi ex Alfonſo de Leone refert Confeſſarios Regulares poſſe diſpenſare, ſeu commutare vota Peregrinationis etiam vltra duas dietas, ex priuilegio conceſſo Congregationi Sanctæ Mariæ Fulienſis.

Quæres 2. An Confeſſarij Regulares, qui ex viſis præcedenti quæſtione, habent facultatem diſpenſandi, & commutandi omnia vota, exceptis quinque reſeruatis, poſſint quandoque in eiſdem reſeruatis diſpenſare.

3 Reſpond. Poſſunt, pro qua re ſuppono hanc regulam. Tunc Confeſſarij Regulares poſſunt diſpenſare Seculares in illis quinque votis, quando reſeruatione non afficiuntur. Ratio autem eſt, quia iſti Confeſſarij in tantum non poſſunt in illis votis diſpenſare, in quãtum ſunt reſeruata, vt colligitur ex citatis priuilegijs præcedenti quæſito, ergo ſi in aliquibus caſibus eorum materia non habebit adiunctam reſeruationem, poterunt Cõfeſſarij diſpenſare in illis ex illo communi priuilegio, quod Confeſſarij Regulares poſſunt diſpenſare in omnibus votis non reſeruatis. Ita docent Sanchez libr. 4. cap. 43. numer. 7. vbi citat Henr. Rodr. quæſt. 41. art. 9. quæſt. 63. art. 6. Suar. cap. 26. de voto numero 18. & 19. & Portell. verſic. Diſpenſatio à numero 14. ad 22. & verſic. Voti diſpenſ. num. 81.

4 Primo, illa quinque vota non ſunt reſeruata, quando vouens dubitat an illa vota emiſerit, quia in dubio facti voti quis poteſt poſſidere ſuam libertatem, tenendo ſe non vouiſſe, poſt adhibitam diligentiam, neque enim quis in dubio obligandus eſt, Sanchez lib. 4. cap. 1. num. 16. ac proinde Confeſſarius in eo caſu poteſt diſpenſare, ſeu potius declarare vouentem non teneri ad illius obſeruationem. Vide Sanchez libro 4. cap. 40. numero 26. vbi citat Suar. tom. 2. de Relig. libro 6. de voto, cap. 26. num. 6. Bonac. p. 7. de voto §. IV. num. 17. §. Tertio.

5 Secundo, illa quinque vota non ſunt reſeruata, quando dubitatur de reſeruatione, ſeu ſunt pro vtraque parte opiniones probabiles, in dubio enim caſus non eſt cenſendus reſeruatus, cum reſeruatio ſit odioſa, & in odioſis benignior pars ſit amplectenda. Ita Suar. Sanch. & Bonac. mox citati.

6 Tertio, illa non ſunt reſeruata, quando commutata fuerunt per Summum Pontificem in aliã materiam non reſeruatam, quia cenſetur nouum votum, ac proinde non habens adnexam reſeruationem, quæ afficit tantum materiam ex illis quinque, vnde votum caſtitatis commutatum in votum ieiuniorum non amplius dicitur reſeruatum, vtique vero ſi vnum reſeruatum cõmutetur in aliud reſeruatum, quia remanet ſemper eadem qualitas reſeruationis, materia variata; neque hic locum habet illa regula: *Subrogatum ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur*. Intelligitur enim de natura intrinſeca voto, nempe quod materia ſubſtituta debet eſſe apta ad cultum diuinum, ſicut prior, in cuius locum ſubrogata fuit poſterior, hæc enim eſt natura voti, & non reſeruatio, cuius qualitatem non eſt neceſſe vt ſapiat ſecunda materia. Sanchez libr. 8. diſput. 9. numero 20. & libro 4. cap. 40 numero 46. Bonacin. p. 7. §. IV. num. 18. §. Sexto, & in re noſtra Portell. verſ. Diſpenſatio num. 16. Diana reſol. 71. de Bulla Cruc.

7 Quarto, illa non ſunt reſeruata, quando quis ad illa ſe obligauit ſolum ſub veniali, quia Papa ſibi reſeruat vota perfecta, quale non eſt emiſſum ſub hac leui obligatione, vt docet Sanch. cit. cap. 40. num. 46. Bonac. §. IV. num. 20. Diana reſol. 72. de Bulla Cruc.

8 Quinto, illa non ſunt reſeruata, quando emiſſa fuerunt ob leuem metum ad extorquendum votum, quia multi tenent non obligare, quamuis probabilior opinio ſit in oppoſitum, ſtante ergo hac opinione duplici, docent multi cum Angel. Votum 4. num. 9. Tabiena verſ. Diſpenſatio q. 9. Diana reſolut. 73. de Bulla Cruc. in hoc caſu votum non ſubijci reſeruationi, quia reputatur votum impefectum, cum dubitetur de eius valore, (Papa autem non ſibi reſeruat vota imperfecta, hos Doctores citat pro ſe Bonac. p. 7. de voto §. IV. num. 17. contra Sanchez libro 4. cap. 40. num. 30.

9 Sexto, illa vota non ſunt reſeruata, quo ad dilationem temporis, quia hæc eſt circumſtantia voti, & non ipſum votum; vnde habens legitimã cauſam diferendi votum religionis, peregrinationis, &c. poteſt in hac prorogatione diſpenſari, cum non ſit reſeruata. Ita Sanchez lib. 4. cap. 40. num. 76. Bonac. p. 7. de voto §. IV. numero 21. §. Sexto.

10 Septimo, illa vota non ſunt reſeruata, quando ſunt pœnalia acceſſoria rei non reſeruatæ, maxime quando includunt conditionem, vt ſi quis dicat: *Si luſero in pœnam voueo caſtitatem. Non ludam amplius ſub pœna Religionis ingrediendæ, &c.* in his materia quamuis alias ſit de re reſeruata, tamen adiuncta vt pœna, & quid acceſſorium ad aliud, quod non eſt reſeruatum, ſequitur huius conditionem, ac proinde reſeruata non dicitur, vnde Epiſcopus, vel alius diſpenſans in voto non ludendi, conſequenter tollit etiam adiectum pœnale votum, quia ſublato principali tollitur acceſſorium. Vide Sanchez lib. 8. diſput. 10. num. 9. & lib. 4. cap. 40. num. 87. Bonac. p. 7. de Voto §. IV. num. 17. §. Quarto, Diana reſolut. 53. de Bull. Cruc.

11 Octauo, illa vota non ſunt reſeruata, quando emiſſa fuerunt ſub conditione de futuro nondum adimpleta, ratio eſt, quia votum eſt adhuc imperfectum, & nondum obligat, niſi per adimpletionem conditionis, cum ergo Papa ſibi non reſeruet, vota imperfecta, ſequitur in his Confeſſarium poſſe diſpenſare, cum non obſtet reſeruatio. Dixi, *ſub conditione de futuro*; vt, ſi piero rabo voueo caſtitatem; voueo Religionẽ ſi meus pater præſtabit conſenſum, in his votum non tenet niſi poſt impletam conditionem, quæ ſuſpendit cõſenſum in votum vſque ad ſui impletionem. Quod ſi conditio ſit de præſenti, vt voueo caſtitatem ſi pater meus nunc viuit, vel præterito, vt ſi meus frater euaſit mortem voueo Religionis, cum non ſuſpendat conſenſum, ſed votum exiſtat abſolutè, & ſimpliciter, expoſita veritate conditionis, ideo cenſentur hæc vota abſoluta, & reſeruata; cum in ſe ſtatim contineant perfectam rationem voti. Sanchez libro 8. diſput. 10. num. 13. & lib. 4. cap. 40. num. 99. bene probat votum conditionale etiam conditione adimpleta adhuc remanere non reſeruatum, quia licet effectum ſit perfectum, tamen adhuc manet radix, per quam votum in ſe imbibit illam imperfectionẽ, ac proinde adhuc perſeuerat illa negatiua reſeruatio, conſequenter huiuſmodi votum erit diſpenſabile. Diana reſolut. 54. de Bulla Cruc.

Deducitur hinc, votum reſeruatum Papæ eſſe illud, quod eſt promiſſio certa, abſoluta, non conditionalis, plenè voluntaria, ſub obligatione peccati mortalis, affecta clara reſeruatione, cuius materia in aliam reſeruatam nõ fuit commutata.

Reſtat de ſingulis pauca diſcurrere, quando non ſint reſeruata, vt Confeſſarius Regularis ſciat vti ſuis priuilegijs in diſpenſando in illis, quando non ſunt reſeruata.

12 Caſtitatis votum reſeruatum eſt promiſſio perpetua abſtinendi ſe ab omni actu venereo, etiam licito.

Dixi I. *Promiſſio perpetua*, quia votum eius, qui promiſit ſeruare caſtitatem ad decem, aut viginti annos, non eſt reſeruatum, cum non ſit perfectum, ſed diminutum, conſeruatio enim caſtitatis ſimpliciter includit in ſua perfectione perpetuitatem. Cenſetur vero reſeruatum, ſi promiſſio fuit centum annorum, aut etiam ad minus, ſpatium enim centum annorum dicitur perpetuum, Bart. in l. Si vſusfructus, ff. de vſufr. leg. Ita Sanchez lib 8. diſput. 9. num. 6. & lib. 4. cap. 40. num. 48. & in re noſtra Porrell. verſ. Diſpenſatio num. 14. Diana reſol. 57. de Bulla Cruc.

Dixi II. *Ab omni actu venereo*, quia vt votum ſit reſeruatum, debet eſſe plenum, & perfectum, quale non eſt votum caſtitatis, in quo non promittitur Deo abſtinentia ab omnibus actibus venereis etiam licitis, vt docent omnes mox citandi in ſequentibus deductis ex hoc Dixi.

13 Virginitatis votum, quando dicit abſtinentiã à primo actu luxurioſo, non eſt reſeruatum, cum non ſit votum caſtitatis prohibentis omnes actus luxurioſos, in dubio autem cenſetur idem cum voto caſtitatis, quando voluntas expreſſa non fuit abſtinendi ſe a primo ſolum actu. Ita docent Leſſius lib. 2. de iuſtitia cap. 40. dub. 13. numer. 105. cum alijs à Sanchez cit. lib. 4. cap. 40. numer. 65. Sair. lib. 6. cap. 11. num. 15. Graff. part. 1. libr. 2. cap. 31. num. 31. quos citat Diana part. 2. tract. 11. reſol. 60. de Bulla Cruciatæ, affirmant virtute Bullæ Cruciatæ Confeſſarios poſſe diſpenſare, & Epiſcopum, cum quibus eſt Portell. verſ. Voti diſpenſatio num. 78. & de Confeſſarijs Regularibus verſ. Diſpenſatio num. 21.

14 Matrimonium non contrahendi votum non eſt reſeruatum, cum non ſit votum caſtitatis abſtinendi ſe ab omni actu luxurioſo, ſed tantum à coitu coniugali. Sanchez lib. 8. diſput. 9. num. 11. & lib. 4. cap. 40. numero 66. & alij apud ipſum, cum Diana reſol. 59. de Bulla Cruc. Portell. verſ. Diſpenſatio num. 19. de Confeſſario Regulari.

15 Fornicandi minimè votum reſeruatum nõ eſt, quia non dicit abſtinentiam ab omni actu venereo, cum includat tantum carentiam actus venerei illiciti; ſicut & votum non tangendi mulierem. Ita Nau. conſ. 42. de voto non tangendi mulierẽ, Graff. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 30. & 31. cum quibus eſt Sanchez lib. 4. cap. 40. num. 67. Diana reſol. 61. de Bulla Cruc.

16 Coniugatorum votum non petendi debitum, aut etiam non reddendi, communi etiam conſenſu interueniente, nõ eſt votum caſtitatis abſolute,

cum

Digitized by Google

cum includat abſtinentiam tantum ab actu venereo licito, & non a quocumque etiam illicito. Ita Sanchez lib. 8. diſput. 9. num. 8. & libr. 4. cap. 40. num. 51. Rodr. tom. 2. ſumm. cap. 90. num. 3. & ex illis Diana reſol. 48. de Bulla Cruciatæ, alios citans.

Eorumdem votum caſtitatis emiſſum ab altero tantum, aut etiam ab vtroque ſine conſenſu non eſt reſeruatum, quia non eſt votum ſimpliciter caſtitatis abſtinendi ſe ab omni actu luxurioſo, cum adhuc ita vouens teneatur reddere debitum. Quod ſi ex mutuo conſenſu promiſerunt caſtitatem, tunc votum cum ſit ſimpliciter abſtinendi ab omni actu luxurioſo, ſine dubio eſt reſeruatum. Ita Sanchez lib. 4. cap. 40. à num. 52. ad 58. modo non habeat adnexum votum Religionis, quia tunc cenſetur abſolutum, quouis modo fiat, Portell. in re noſtra verſ. Diſpenſatio num. 17. Diana reſol. 58. 70. 82. de Bulla Cruciatæ. Quod ſi votum caſtitatis, ſeu religionis fiat ante cõſumatum matrimonium ſine alterius conſenſu, & reſeruatum, cum ſit abſolutè tale, & perfectè abſtinendi ab omnibus venereis, ideo Religioſi non poſſunt diſpenſare, imminente etiam periculo contra Portell. verſ. Diſpenſatio num. 20. propter rationem adducendam infra q. 4.

17 Coniugalis caſtitatis votum, modo non ſit ſolemne, vt in Religioſis Militaribus, non eſt reſeruatum, cum ſit votum caſtitatis ex parte, nam habens tale votũ poteſt inire matrimonium. Ita docent Sanch. lib. 4. c. 40. num. 50. Henr. lib. 7. cap. 30. numer. 6. & ex illis Diana reſol. 62. & 81. de Bulla Cruc. loquens de Confeſſarijs Cruciatis valentibus commutare hoc votum, ac proinde idem dicendum eſt de Confeſſarijs Regularibus virtute ſuorum priuilegiorum valentibus relaxare omnia vota, quæ non ſunt reſeruata.

18 Ordines ſacros aſſumẽdi votum non eſt votum caſtitatis, quia per ipſum non promittitur abſtinentia à venereis, quamuis ſubſequatur illis poſitis, ad quos acceſſoriè ſe habet, ſed eſt votum aſſumendi ſtatum, cui adnectitur votum caſtitatis, ac proinde non eſt reſeruatum, ſed diſpenſabile, aut commutabile per Confeſſarios Regulares. Quod non ſit reſeruatum probant Sanchez lib. 4. cap. 40. num. 69. alijs citatis, Beia part. 1. caſu 28. vbi probat poſſe diſpenſari virtute Iubilæi, Diana reſol. 64. de Bulla Cruc. poſſe commutari virtute Cruciatæ; ac proinde dico ego poſſe diſpenſari à Confeſſarijs Regularibus virtute priuilegiorum ſupra q. 1. allatorum. Ita Portell. verſ. Diſpenſatio num. 19.

19 Religionis votum quatenus eſt caſus Papæ reſeruatus eſt promiſſio certa, & perpetua ingrediendi Religionem, preſſe acceptam, à Sede Apoſtolica approbatam abſtrahendo à ſtrictiori, vel laxiori.

Dixi I. *Promiſſio certa, & perpetua*, quæ explica iuxta dicta ſuperius de voto caſtitatis, & paulo ſupra de circumſtantijs communibus omnibus quinque votis reſeruatis.

Dixi II. *Ingrediendi Religionem*. Multi ſuſtinent votum ingrediendi Religionem non includere perſeuerantiam, ſeu profeſſionem in illa, quia hoc votum cenſetur factum iuxta diſpoſitionem iuris, quod ingredere volenti concedit integrum annum experiendi, an ſibi placeat ſtatus Religionis, quod ſi non placuerit, poterit exire ſine peccato, quia hoc votum habet adnexam hanc conditionem, voueo Religionem; ſi mihi placuerit. Hæc eſt opinio multum probabilis, quam alijs citatis ſequuntur Sair. libr. 6. cap. 10. num. 21. & Bonac. p. 5. de voto §. 6. numero 22. contra Valentiam, Toletum, Caiet. Rodriq. & Sanchez libro 4. cap. 16. numer. 90. qui ait hunc vouentem teneri manere in Religione, & profiteri, quando Religio ſibi placet, & nullam habet iuſtam cauſam exeundi. Stante igitur diuerſitate opinionum, dicit Sanchez libr. 4. cap. 40. num. 75. poſſe Epiſcopum diſpenſare in perſeuerantia voti Religionis, quia perſeuerãtia eſt aliud votum à Religione, & citat pro ſe Hoſtienſem tit. de voto numero 16. Diana reſol. 79. de Bulla Cruc. qui tenet Confeſſarium Cruciatum poſſe commutare hoc votum perſeuerantiæ.

Dixi III. *Preſſe acceptam*; vnde in voto ingrediendi Religionem non militarem, ſeu etiam Militarem, ſed S. Ioannis, quæ eſt Religio proprie accepta ex promiſſione triũ votorũ, nullus pręter Papam diſpẽſare poteſt, cum ſit votum ſimpliciter Religionis. Sanch. lib. 4. cap. 40. num. 76. Diana alios plures citans reſolut. 77. de Bulla Cruciatę. Loquendo autem de voto Religionis ingrediendæ aliorum Militarium Alcantaræ, & Calatrauæ, &c. in eo diſpenſare poteſt Epiſcopus, & commutare Confeſſarius Cruciatæ, quia id votum non eſt reſeruatum, cum non ſit votum proprie Religionis, ita docent Sanch. lib 4. cap 40. nu. 76. & Diana, alijs citatis reſol. 78. de Bulla Cruciatæ, ac proinde etiam Confeſſarij Regulares virtute Priuilegiorum ſub quæſt. 1. relatorum, ſtante enim diuerſitate opinionum, an Religio Militaris ſit proprie Religio, eſt ſufficiens ratio deſtruendi reſeruationem ex dictis ſupra §. Primo, & Secundo, & docet Sanch. cit. num. 76. per ſuam regulam ſub num. 26.

Dixi IV. *A Sede Apoſtolica approbatam*, vnde votum ingrediendi collegium certarum fęminarum, quæ non ſunt ſub approbata Religione, non dicitur votum religionis, ac proinde cum nõ ſit reſeruatum diſpenſari poteſt. Ita Sanch. lib. 4. cap. 40. numer. 71. Idem puto dicendum de voto induendi habitum, ſeu ingrediendi ordinem Tertium D. Franciſci perſonatum viuentium in ſeculo, quia licet ſit ordo approbatus a Nicolao IV. in ſua conſtit. *Super montem*, tamen non eſt propriè Religio, cum iſti Tertiarij non promittant tria vota Religionum conſtituentia. Demum votum obedientiæ, aut paupertatis emiſſum extra approbatam Religionem, non dicuntur vota Religionis, neque proinde reſeruata, ſed diſpenſabilia ab Epiſcopis, vt docent Sanch. cit. num. 72. ſeu à Confeſſarijs habentibus priuilegium diſpenſandi in quibuſcumque non reſeruatis.

Dixi V. *Abſtrahendo à laxiori, vel ſtrictiori*, nam votum ingrediendi vnam ex illis non eſt reſeruatum, vnde promittens Religionem ſtrictiorem diſpenſari poteſt ad tranſitum in laxiorem,

quia

Digitized by Google

quia hæc non eſt diſpenſatio in voto Religionis, ſed in eius circumſtantia. Ita docet Sanch. lib. 8. diſp. 9. num. 17. & lib. 4. cap. 40. num. 74. loquendo de Epiſcopo diſpenſante, Nauar. conſil. 41. de voto Bonac. p. 7. de voto §. IV. num. 21. §. Tertio, Diana reſol. 55. de Bulla Cruciatæ, de eodem Epiſcopo diſpenſante, & Confeſſario Cruciato cõmutante, Portel. ver. Diſpenſatio nu. 15. de Confeſſario Regulari diſpẽſante virtute priuilegiorũ.

20 Peregrinationis triplicis tunc dicitur reſeruatũ votum quando emittitur ob deuotionem illorum locorum, etiam ſine vllo ſubſidio. Loca autem vltra marina ſunt loca Sancta Hieruſalem. Loca Romæ ſunt limina Apoſtolorum Petri, & Pauli.

Tertium locum eſt Eccleſia Compoſtellæ vbi requieſcit corpus Sancti Iacobi Apoſtoli.

Dixi I. *Ob deuotionem illorum locorum*, qui enim vouit adire illa loca, alio ſine ſibi expreſſo, quam deuotionis, non dicitur feciſſe votum reſeruatum, cum emittendum ſit ob cultum Dei, & venerationem illorum locorum, vnde Sanch. lib. 4. cap. 40. num. 77. ait votum eius, qui promiſit ire Romam ad viſendam imaginem Virginis, aut ad oſculandos pedes Sãctiſſimi, non eſt reſeruatum. Eſt vero reſeruatum ſi ſimpliciter vouit pergere ad ea loca, quia votum dicitur directum in cultum illorum locorum.

Dixi II. *Etiam ſine vllo ſubſidio*, quia ad conſtituendam reſeruationem ſufficit deuotio, quia Doctores communiter loquentes de reſeruatione horum non diſtinguunt inter deuotionem, & ſubſidium, vt illis citatis docet Sanch. lib. 4. cap. 40. nu. 6. Nec obſtant cap. Super his 8. cap. Ex multa 9. cap. Poſtulaſtis ver. de voto peregrinationis in ſubſidium Terræ Sanctæ, quaſi hoc votum Papæ non ſit reſeruatum, niſi interueniat ſubſidium, nam hoc falſum eſt, cum de eadem præciſe ob deuotionem ſermo ſit in alijs capitibus præcedẽtibus, vt videre eſt cap. Venientis 2. cap. Non eſt 5. cap. Licet vniuerſis 6. cap. Magnę deuotionis 7. de voto.

21 Modus autẽ exequendi huiuſmodi peregrinationes, vti mendicando, pedibus nudis pergendo, cum ſint circumſtantiæ, & accidentia voti, non ſunt reſeruata, ideo non ſolum Epiſcopus in his circumſtantijs diſpenſare poteſt, vt docet Leſſius lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 105. ex illo Sanch. lib. 4. cap. 40. num. 78. Bonac. p. 7. de voto §. IV. numero 21. §. Item, ſed etiam Confeſſarius Cruciatę commutando ex Diana alijs citatis reſolut. 83. de Bulla Cruciat. & Regularis ex vi ſuorum priuilegiorum.

Conſtat ergo ex dictis noſtra reſponſio declarata, & probata cum ratione, tum authoritate Doctorum in præcedentibus citatorum.

Quæres 3. An Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare in omnibus votis, in quibus poſſunt ipſi Epiſcopi, ſeu in caſibus Epiſcopis reſeruatis?

22 Reſpond. Poſſunt, Ratio eſt, quia poſſunt diſpenſare in omnibus votis Papæ non reſeruatis ex probatis quæſt. 1. & 2. Vota autem Papæ non reſeruata dicuntur ſpectare ad Epiſcopos iure ordinario, ergo in his diſpenſare poſſunt. Ita in terminis conceſſerunt diuerſi Pontifices. Iulius II. Congregationi Benedictinorum, & Sancti Bernardi, Eug. IV. eidem Benedictinorum, & hoc per Bullas Authenticas, vt aſſerit Pereg. in ſuo Compend. priuileg. ver. Diſpenſatio, §. 10. Sanch. lib. 4. cap. 43. num. 4. Bartol. ver. Votum, vbi ait, omnia vota, quæ poteſt Epiſcopus diſpenſare, & commutare, poſſe Regulares virtute ſuorum priuilegiorum, quæ in hoc nec reducta, nec annullata fuerunt, vbi citat Nauar. cap. 12. num. 75. Rodriq. quæſt. 63. Sanch. lib. 8. diſput. 16. num. 3. & 4. Religioſum ſubdit, quæſt. 1. de obedient. cap. 21. §. I. Compend. reſolut. 3. num. 3. num. 35. Portel. ver. Vot. commut 64. & 81.

23 Quod ſi dicas, hanc reſponſionem non habere locum, quando Epiſcopus in ſua Tabella, vel à iure ſpeciali ſibi reſeruat diſpẽſationem, ſeu commutationem votorum, quia nullus ſecularis Confeſſarius ſuper caſus reſeruatos Epiſcopis aliquid poteſt, cum illorum priuilegijs derogatum ſit, ex probatis reſolut. 6. quæſt. 9. Reſpondeo, non obſtare huiuſmodi reſeruationem, quia priuilegia ſublata fuerunt præciſe quo ad abſolutionẽ peccatorum, vel cẽſurarum Epiſcopis reſeruatarum, & bene probaui ead. reſolut. quæſt. 13.

Quæres 4. An Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare in votis Papę reſeruatis in illis caſibus, in quibus poſſunt Epiſcopi ratione ſolius magnæ neceſſitatis in caſu, quo non poteſt adiri Papa, tunc enim ratio dictat mẽtem Pontificis eſſe hãc facultatem tacite indulgere Epiſcopis, pro ſalubri gubernatione ſuorum ſubditorum, non enim veriſimile eſt Papam velle animas fidelium in tãto verſari diſcrimine ſalutis, vt Doctoribus citatis docet Sanch. lib. 8. de matrim. diſp. 9. nu. 22. ſeipſum citans lib. 4. cap. 40. nu. 34. cum Leſſio lib. 2. de iuſt. cap. 40. dub. 13. num. 106. Suar. tom. 2. de Relig. de voto cap. 26. nu. 9. & ſequent. Difficultas ergo eſt an Confeſſarij Regulares in tali caſu neceſſitatis, quo Papa adiri non poteſt, diſpenſare, & commutare valeant vota ſecularium, non obſtante reſeruatione, & res videtur certa ex reſponſis in præcedenti quæſito; eo quod poſſunt diſpenſare in omnibus votis, in quibus valent diſpenſare Epiſcopi.

24 Reſpond. Non poſſunt, Probatur. Tum quia Confeſſarij Regulares non habent tale priuilegium, cum in allatis ſupra quæſt. 1. ſemper excipiantur reſeruata Papæ. Tum quia ille caſus neceſſitatis non tollit reſeruationem. Tum quia adducta ratio, ſeu reſponſio præcedentis quæſiti in oppoſitum intelligitur de caſibus Epiſcopalibus, ſeu de votis, quæ poſſunt relaxare iure ordinario, ex titulo autem neceſſitatis dicuntur diſpenſare iure delegato, & præſumpto Sedis Apoſtolicę. Demum hoc pręſumitur conceſſum Epiſcopis ob Paſtorale munus, quod erga ſuos ſubditos exercere habent, quæ ratio non competit Regularibus Confeſſarijs, qui ex charitate tantum huiuſmodi munera obeunt. Sic tenent Sanchez lib. 4. cap. 43. num. 7. Bonac. p. 7. de voto §. 4. num. 16. Portel. ver. Voti diſpenſ. num. 81. Compend. cum ſuo Doctore reſol. 140. num. 12.

Quæres 5. An poſſint diſpenſare in votis habẽtibus adiunctum iuramentũ in ſui confirmationẽ.

Reſpond.

25 Reſpond. Poſſunt; Tum quia poſſunt diſpenſare in iuramẽtis, vt mox probabo, ergo & in votis iuramento firmatis. Tum quia adiectum iuramentum non variat ſubſtantiam voti, non enim de non reſeruato facit reſeruatum. Hoc conceſſit de votis iuratis Greg. XIII. Societati Ieſu per priuilegium incipiens: *Decet Romanum*, vt referunt Peregr. in ſuo Compend. verſ. Commutatio §. 2. Portell. verſ. Confeſſor erga Secul. num. 26. & verſ. Voti commut. num. 97. verſ. Diſpenſatio num. 18. & 26. Rodr. cum ſuo Compend. reſol. 32. num. 31. Boſſius ſect. 2. de Iubilæo caſu 5. num. 18. ad 23.

Quæres 6. An poſſint diſpenſare in iuramentis Deo factis? vt ſi quis iuret ſe ieiunaturum ſingulis Sabbatis in honorem Virginis Mariæ, vel ſe ſuſcepturum talem peregrinationem.

26 Reſpond. Poſſunt, probatur, quia iuramenta includunt rationem voti, cum fiant in honorem Dei, & id colligitur ex citato priuilegio Gregorij præcedenti quæſito, & docent ibi allegati Portel. verſ. Confeſſor erga ſeculi num. 27. & verſ. Votũ num. 100. alios Doctores citaui reſol. 14. quæſt. 16. quibus adde Boſſium ſect. 2. de Iubilæo ſect. 5. num. 21. Ghilinus verſ. Iuramentum num. 15. probant ea ratione, quia qui poſſunt diſpenſare, vel commutare vota non ſolum iure ordinario, ſed etiam iure delegato priuilegij, poſſunt etiam diſpenſare, aut commutare iuramenta, vt quampluribus Doctoribus citatis docet Sanchez libr. 8. diſput. 2. num. 18. ſeipſum referens libro 4. cap. 53. num. 8. contra Bonac. p. 7. de voto §. IV. numero 32.

Quæres 7. An prædicta facultas in antecedẽtibus quæſitis relaxandi vota, & iuramentis Secularium ſe extendat ad ea, quæ facta fuerunt in fauorem tertij? vt, ſi quis vouit Eccleſiæ calicem, vel iurauit dare aureum in eleemoſynam pauperi?

27 Reſpond. Extenduntur, quia ſpectata vt ſunt promiſſiones factæ in honorem Dei, & nondum ab aliquo homine acceptatæ, nulli tertio dicũtur præiudicare, eo quod nemo in promiſſione in ſuũ fauorẽ facta dicatur ius aquirere niſi per humanã acceptationem, vnde Cõfeſſarius vi ſuorum priuilegiorum in huiuſmodi votis, & iuramentis diſpenſando tertio præiudicium non affert, cum ille, in fauorem cuius emiſſum fuit votum, vel iuramentum, nullum ius, aut emolumentum, quod ſuum eſſet, amittat. Ita intelligendum eſt priuilegium Gregorij citatum quæſt. 6. conceſſum Societati Ieſu relaxandi iuramenta, ſine præiuditio tertij, qui nimirum ius iam aquiſierat per acceptationem, vel ibi exceptio eſt de iuramentis præciſe ſoli homini facto, vide Sanchez libr. 4. cap. 41. num. 7. & cap. 53. num. 2. per totam. Portell. verſ. Confeſſor. erga Seculares numer. 26. 27. & verſ. Votum. 97.

Quæres 8. An prædicta de iuramẽtis relaxandis habeant locum, quãdo ſunt circa materiam quinque votorum reſeruatorum? An nimirum Confeſſarijs poſſint diſpenſare cum illo, qui iurauit viſitare limina Apoſtolorum?

28 Reſpond. Non habent locum, quia cum includant rationem voti, & cultus diuini, cenſenda ſunt eſſe ſubiecta reſeruationi, ſicut ſunt ipſa vota, maximè cum par ſit ratio vtriuſque in ordine ad relaxationem. Ita docent Sanchez libr. 4. capit. 54. num. 23. & Portell. verſ. Voti diſpenſ. num. 100. iterum Sanchez lib. 3. cap. 19. num. 6. loquendo de Epiſcopis, qui non poſſunt in illis diſpenſare, cum ſint Papæ ſpecialiter reſeruata, ergo multo minus Regulares Confeſſarij. Verum quidem eſt, quod poſſunt eadem relaxare, quando deficiunt à reſeruatione iuxta dicta proportionaliter de eiſdem quinque votis ſub quęſt. 2. Vide Boſſium ſect. 2. caſu 5. num. 13. referentem Doctores pro vtraque parte, de poteſtate Epiſcopi ſuper dicta iuramenta.

Quæres 9. An prædicta de diſpenſatione accommodentur commutationi, ita quod Confeſſarij Regulares poſſint commutare vota, & iuramenta quæcumque etiam circa materiam quinque reſeruatorum, quando reſeruatione non afficiuntur?

29 Reſpond. Locum habent, immo omnia ferè priuilegia loquuntur præciſè de commutatione, vt videre eſt ex priuilegijs 2. 3. & 4. relatis q. 1. & ex illo Gregorij citato ſub quæſt. 5. Et reuera hiſce noſtris temporibus Confeſſarij Regulares non vtuntur diſpenſatione, ſed commutatione, cum priuilegia quod ad hoc ſint clariora, & vſitatiora. Ita Sanchez libr. 4. cap. 54. num. 19. citans Suar. tom. 2. de Relig. libro 6. de voto cap. 26. numer. 17. loquentes de commutatione quinque votorum, quando eorum materiã non afficitur reſeruatione.

Quæres 10. An Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum vota ſecularium in quid minus licitè commutare poſſint?

30 Reſpond. Poſſunt, probatur. Tum quia illud minus pro nihilo reputatur, ac proinde cenſetur commutatio quaſi in æquale. Tum quia ex probabili opinione ipſemet vouens poteſt commutare ſuum votum in æquale euidenter, vt docent Rodriq. tom. 2. ſumm. cap. 102. num 4. Vitald. in ſuo candel. Sacr. cap. 24. §. 15. Leſſius libro 2. cap. 40. num. 91. Bonac. p. 7. de voto §. 3. num. 8. quos, & alios pro ſe citat Boſſius ſect. 2. de Iubilæo caſu 25. num. 6. ergo Confeſſarius poteſt commutare in quid minus, cum eius poteſtas ſit efficacior voluntate vouentis. Tum quia res minor æque præſumitur grata Deo, ac altera æqualis, cum vtraque ſit apta ad cultum Diuinum, & Deus videtur eſſe contentus de eo, quod Confeſſarius facit eius nomine, cum prudenter ſe gerat. Demum in caſu noſtro, puto hoc certum, ex eo, quod Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum non ſolum poſſunt commutare, ſed etiam ſimul diſpenſare, ratione cuius actus diſpenſationis ſuppletur illud quid minus per relaxationem, vt docet Caiet. 2. 2. quæſt. 88 art. 12. quem pro ſe citat Graff. tom. 1. conſilio ſexto, de voto numero 1. Sanchez libro quarto, cap. 50. num. 5. Ita tenent Graff. part. 1. lib. 2. cap. 30. num. 7. Sair. libro 6. cap. 12. numero 19. Bonac. p. 7. § III. numero 11. cum ſupra citatis, quos pro ſe vocat Boſſius ſect. 2. de Iubilæo caſu 25. num. 15.

Diana

Diana part. 3. Miſcell. V. reſol. 25. §. Quarto, contra quamplures alios apud citatos, quos ſequitur Sanch. cit. nu. 4. aſſerens commutationem etiam ex vi priuilegiorum, non habentem admixtam diſpenſationem, faciendam eſſe in æquale ſi non euidenter ſaltem dubie, aut opinatiue, ea ratione, quod commutatio eſt contractus quidam inter commutantem nomine Dei, & vouentem; contractus autem requirit ex ſui natura æqualitatem. Sed hæc ratio habet locum in contractibus fundatis in iuſtitia, qualis non eſt votum, quod fundatur in virtute Religionis, & fidelitatis, inter enim Deum, & homines iuſtitia proprie non eſt.

Quæres 11. An poſſint diſpenſare cum coniugatis in petitione debiti? Poſſunt autem coniuges priuari iure petendi debitum in duobus præſertim caſibus. Primo, quando quis voto caſtitatis adſtrictus de facto contrahit matrimonium, impeditur enim à petitione debiti ob votum caſtitatis. Secundo, quando quis rem habuit cum conſanguinea ſuæ vxoris, cap. 1. cap. Tranſmittæ, de eo, qui cogn.

31 Reſpond. Poſſunt diſpenſare cum coniugatis ad petendum debitum, quia ideo non poteſt petere debitum, quia adhuc viget votum caſtitatis etiam reſpectu debiti coniugalis; ſed Confeſſarius Regularis poteſt vi ſuorum priuilegiorū ex quæſtione 1. diſpenſare in votis, etiam de materia reſeruata, in quantum non eſt affecta reſeruatione, cuiuſmodi eſt votum caſtitatis, in quo poſſunt diſpenſare, quando illud relaxant ex parte, vt in caſu noſtro, in quo coniugatus non diſpenſatur in toto voto, ſed ſolum in parte, nempe ad petendum, & reſeruandum debitum. Præterea Pius V. viuæ vocis oraculo conceſſit hoc Confeſſarijs Regularium de putatis à ſuo Prouinciali, vt referunt Sorbus ver. Diſpenſatio, ad finem, ex eo Pereg. tit. Diſpenſatio §. 7. Sanch. libr. 4. cap. 43. num. 10. Portel. ver. Confeſſor erga ſecul. nu. 23. Compend. reſol. 32. num. 29. Diana reſolut. 14. de regul. Qui omnes requirunt ſpecialem deputationem factam à Prouinciali, quæ deputatio non expirat mortuo, vel amoto ab officio Prouinciali, vt obſeruant Portel. citat. & Compend. reſol. 114. num. 15. Boſſius ſect. 2. de ſubiecto caſu 20. num. 28. ſub num. 29. ait cum alijs hoc procedere ſiue ante, ſiue poſt conſumationem matrimonij, quod etiam prius dixit Sanch. cit. num. 11. Eſt autem hoc viuæ vocis oraculum, ideo ex vi eius non videntur poſſe diſpenſare, dixi tamen non obſtare, ex probatis reſolut. 6. quæſt. 17. vbi hoc iterū aſſerui in ordine ad caſum reſeruatum, quibus ibi dictis adde, eo priuilegio etiam ſublato, adhuc poſſe Confeſſarios diſpenſare vi aliorum priuilegiorum, quibus poſſint diſpenſare in votis etiam de materia quinque votorum, modo non ſit affecta reſeruatione, quale eſt votum caſtitatis in ordine ad non petendum debitum, in quo poſſunt diſpenſare, quia non relaxant ſimpliciter totum votum caſtitatis, ſed ſolum illius partem, nempè ad petendum debitum, & hoc inſinuat Sanchez lib. 4. cap. 43. num. 12. & faciunt dicta ſub quæſt. 2. §. Caſtitatis; Vnde mortuo altero coniuge habens ſuperſtes votum caſtitatis media illa diſpenſatione ad exigendum debitum, non poteſt iterum contrahere, neque alios actus luxurioſos committere abſque volatione voti, vt cum alijs docet Sanchez.

Quod ad diſpenſandum in petitione debiti, amiſſo iure ob incertum cum conſanguinea vxoris, vt conceſſit Iulius II. Ordini S. Benedicti, vt videre eſt apud præcitatos, idem dicendum, quod ſuperius expoſitum eſt de alia diſpenſatione, excepto hoc, quod in eo diſpenſare poſſunt, non prout pendet à ratione voti, cum hic nullum adſit votum, ſed potius, vt pœna à lege inflicta, quamquam his noſtris temporibus non ſit neceſſaria huiuſmodi diſpenſatio, cum hæc pœna priuationis exigendi debitum nō inuertatur niſi poſt condemnationem iudicis, aut vxoris innocentis prohibitionem, licet poſſit adulter tunc etiam amicabiliter petere, quamuis non exigere. Vide Sanch. lib. 1. diſp. 68. Bonac. quæſt. 4. de matr. p. 5. num. 10. Hald. verſ. Maritus, num. 10.

Quæres 12. An Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare in ieiunijs, Vigilijs, & diebus feſtis cum ſecularibus?

32 Reſpond. Non poſſunt, quia ad hoc nullum habent priuilegium, vt docet Compend. reſol. 65. num. 13. qui reſolut. 140. num. 12. licet dicat Curatos in minimis, & frequenter occurrentibus poſſe diſpenſare, cuiuſmodi ſunt obſeruatio ieiuniorum, & feſtorum, tamen ab illis ad Confeſſarios Regulares non valet inductio, quia ea facultas illis tacitè permittitur ratione ſui officij Parochiæ, & non Confeſſarijs Regularibus, cum ex officio illis minime incumbat cura animarum. Vnde neque diſpenſare poſſunt cum ſuis colonibus, vt in diebus feſtis laborent, docet Belloch. de caſibus reſeruat. quæſt. 16. num. 184. Verum quidem eſt, quod in caſibus veræ neceſſitatis occurrentibus poſſunt declarare eos non teneri ad aliquod ieiunium, aut feſtum, quia hoc non eſt diſpenſare, ſed reddere certum pœnitentem de illa re, circa quam dubitabat, ac proinde ſtando dictis ſui Confeſſarij pœnitens non ieiunando, vel laborando excuſatur à peccato, quamuis aliàs ieiunium, & feſtum illum obligaret, ſtante bona fide, & conſilio Confeſſarij, quod reputabat bonum, & legitimum conſilium.

Quæres 13. An Regulares, vt poſſint vti dictis priuilegijs pro ſecularibus, debeant neceſſario eſſe approbatos ab Epiſcopo ad audiendas Confeſſiones ſecularium, an ſufficiat approbatio intra Religionem à ſolis Prælatis Regularibus?

33 Reſpond. Quamuis ſtando in rigore priuilegiorum, de quibus ſupra ſub quæſt. 1. non videatur petita à Summis Pontificibus huiuſmodi Epiſcopalis approbatio, cum in illis non exprimatur, ſed ſolum deputatio proprij Superioris Regularis, nihilominus omnes Doctores in ſupradictis quæſitis allegati dicunt huiuſmodi priuilegia adhibēda eſſe à Confeſſarijs, qui tales eſſe non poſſunt erga ſeculares, niſi approbati ſint ab ordinarijs locorum, & ita tenendum eſt, ratione id dictante, quia ſinguli Religioſi Sacerdotes etiam confeſſarij inter Regulares non ſunt indifferenter docti, & prudentes ad huiuſmodi diſpenſationes faciendas,

Digitized by Google

das, cum requirant in volente diſpenſare cognitionem multorum ſpectantium ad materiam votorum, iuramentorum, & cęterorū caſuum conſciētiæ, quorum notitia magis præſumitur in confeſſarijs ſecularium, quam ipſorum Religioſorum tantum, & conſequenter bene reſponſum fuit huiuſmodi approbationem neceſſariam eſſe.

Quæres 14. An approbatus ad certum genus perſonarum, poſſit nihilominus diſpenſare, ſeu commutare vota earum perſonarum, quas non poteſt audire in confeſſione?

34 Reſp. Pōt, Ratio eſt, quia illa limitatio refertur præcisè ad abſolutionem ſacramentalem, ſine qua poteſt fieri diſpenſatio, vt probo mox. Deinde tempore Iubilęi, qui erat approbatus pro ſolis vitis, poteſt audire etiam feminas virtute Iubilęi, vt probaui reſolut. 34. quæſt. 18. §. Nihilominus; ergo multo magis in caſu noſtro, in quo ſacramētalis abſolutio non habet locum.

Quæres 15. An huiuſmodi diſpenſationes, & commutationes dari poſſint extra ſacramentum Pœnitentiæ.

35 Reſpond. Poſſunt dari. Tum quia votum non eſt materia ſubiecta ſacramentali abſolutioni. Tum quia licet ex quæſt. 13. debeat eſſe Confeſſarius diſpenſans, & commutans vota, tamen non infertur, id præſtandum eſſe in foro ſacramentali; cum huiuſmodi ſuppoſitio Confeſſarij ad hoc munus peragendum ſit tantum, vt rite, & prudenter ſe gerat Sacerdos in diſpenſatione votorum. Tum quia licet in aliquibus ex relatis priuilegijs ſub quæſt. 1. mentio fiat de abſolutione auditis eorum peccatis, ex hoc tamen non infertur id extendendum eſſe ad hoc exercitium votorū, cum ea diſpoſitio reſtringatur ad abſolutionem peccatorum, non votorum, quæ non ſunt peccata; Ita Sanch. lib. 4. cap. 43. num. 17. de diſpenſatione votorum, cum Suar. tom. 2. de Relig. libro ſexto, de voto capit. 16. numero 4. & de commutatione cap. 54. nu. 16. illum pro ſe citat Compend. reſol. 3. num. 54. Portul. ver. Voti diſpenſ. num. 51. Boſſius ſect. 2. caſu 38. à num. 5. Ghilinus ver. Votum num. 45. Diana part. 3. reſol. 9. de regul. vbi citat Tamburinum tom. 2. de iure Abbat. diſput. 19. quæſt. 2. num. 5. Sancium in ſuis Selectis diſp. 14. num. 2. Layman lib. 4. tract. 6. cap. 10. num. 21. & alios, & tract. 5. Miſcell. reſol. 25. §. Quanto, cōtra Pereg. in ſuo Compend. ver. Commutatio §. 3. in Scholio citantem pro ſe Cordubam in ſumm. quæſt. 152. & Sorbum ver. Votum, in ſuis Annot.

Quæres 16. An vti poſſint huiuſmodi priuilegijs erga aduenas ad ſe accedentes?

36 Reſpond. Poſſunt, quia id expreſsè dicitur in allatis priuilegijs ſub quæſt. 1. ita Sanch. libr. 4. cap. 43. nu. 15. de diſpenſatione, & cap. 54. nu. 59. & 60. Portel. ver. Voti diſp. nu. 103. Diana part. 3. tract. 5. Miſcell. reſol. 25. §. Quarto.

Quæres 17. An Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare ſeculares ab irregularitate aliqua?

37 Reſpond. Non poſſunt, quia ſuper hoc nullum priuilegium habent, neque neceſſitas, aut ratio dictat hoc, cum non ſint ſubiecti Regularibus. Verum quidem eſt, quod poſſunt diſpenſare cum volentibus ingredi Religionem, vt patet ex priuilegijs relatis reſolut. 10. quæſt. 5. Nec obſtat, quod ex alijs refert Portel. part. 1. caſu 3. numer. 1. de priuilegio Sixti IV. quod extendit Confect. pag. 87. quia reſtringitur ad Religioſos ſubditos, quicquid dicat ex Rodr. extendi etiam ad ſeculares per Iulium II. quia de hoc non conſtat; Præterquā quod non video quomodo Irregularitas præſertim Bigamiæ ad maiores ordines ſit reſeruata illi Archiepiſcopo Pirrho.

Quæres 18. An diſpenſans, vel commutans in reſeruatis incurrat aliquam pœnam?

38 Reſpond. Nunc nulla videntur incurrere pœnam eo quod non reperitur expreſſa in iure canonico; & pœna, quam ponit Sixtus IV. in ſua extrau. regiſtrata inter extr. comm. cap. 5. de pœnit. & remiſs. incip. Et ſi dominici, quæ eſt excommunicationis reſeruatæ Papæ, raro incurritur, cum ea ſit præcisè contra ſolum commutantes quinq; vota reſeruata, non quouis titulo, & facultate, ſed tantum virtute alicuius conceſſionis, ſeu priuilegij conceſſi ab eodem Sixto V. vt videre eſt ex eiuſdem extrauaganti, & obſeruant Doctores; quos citat Sanch. lib. 4. cap. 40. num. 23. vbi cum Sairo aduertit eam excommunicationem non incurrere diſpenſantem in illis votis, quia extrauagans nullam mentionem facit de diſpenſatione, ſed ſolum loquitur de commutatione. Dato igitur quod aliquis Cōfeſſarius Regularis commutet aliquod ex illis reſeruatis virtute conceſſionis, ſeu priuilegij Sixti IV. abſolui poteſt ab excommunicatione à ſuis Prælatis Regularibus virtute ſuorum priuilegiorum, cum poſſint abſoluere in omnibus exceptis reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, de quorum genere non eſt iſte caſus excommunicationis. Ad quod facius d. reſol. 3. q. 1. & 2.

RESOLVTIO XVI.

De poteſtate gratioſa Epiſcopi pro Regularibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt abſoluere Religioſum non licentiatum.*
2 *Poteſtas Epiſcopi gratioſa in quo conſiſtat.*
3 *De licentia Superiorum ſe ſubijciunt Epiſcopis.*
4 *Prior non licentiat pro reſeruatis.*
5 *Neque alij inferiores.*
6 *Maiores licentiant.*
7 *Licentiati abſoluunt à quibus licentiantur.*
8 *Quanam poteſtate Epiſcopus abſoluat.*
9 *Licentiatus ſolum ad propriū pro reſeruatis Papæ.*
10 *Superior ſeipſum licentiat.*
11 *Licentia etiam præſumpta ſufficit.*
12 *Licentiant ſolum in caſibus occurrentibus.*
13 *Quomodo Epiſcopi poteſtas amplior.*
14 *Abſolutio data in ordinatione prodeſt.*
15 *Indulgentiæ datæ ab Epiſcopis proſunt.*
16 *Priuilegio Epiſcopi alienandi vtuntur Religioſi.*
17 *Priuilegio Epiſcopi reducēdi onera Miſſarū vtūtur.*

In

IN Religione N. excommunicationis ob iniectionem manuum violėtarum in Religioſum abſolutio reſeruata eſt Patri Prouinciali, ſi non ſit homicidium, aut mutilatio, quia tunc reſeruatur Generali; accidit, quod Prior quidam Conuentus in eam occulte incidit, cum autem longe multum diſtet à ſuo Prouinciali, neque occaſionem ab hac extraneam habeat illum adeundi, accedit ad Epiſcopum ſuum, hoc eſt, vrbis, vbi habet Monaſterium, & re illi narrata abſolutionem ab excommunicatione obtinet, nolēdo adire ſuum Prouincialem non tantum ob lōgitudinem itineris, quam ne eius ſubditi deueniant in aliqualem cognitionem erroris ab eo perpetrati.

Difficultas eſt, An potuerit ſe facere abſoluere ab Epiſcopo propria authoritate, vt de facto fecit. Videtur autem quod ſic. Tum quia iure communi, cap. Religioſo 21. de ſent. excommun. in 6. hæc facultas conceditur Epiſcopo abſoluendi regularem, qui percuſſit clericum ſibi ſubditum, ergo etiam, ſi percutiat ſuum correligioſum, id enim eſt priuilegium fauorabile, ac proinde latè explicandum. Tum quia exemptio Religioſorum ab Epiſcopis eſt, ne ab his moleſtentur, ſed vt quietius, & commodius Deo inſeruiant in ſuis Monaſterijs; ſed abſolutio hæc eſt omnino fauorabilis, & tribuit quietius, & commodius Deo inſeruire, ergo reſpectu huius non dicuntur exempti, ſed ſubditi eius Epiſcopi, in cuius Diœceſi habitant, nam de iure communi, ex probatis reſol. 7. q. 1. olim omnes Religioſi ſubiecti erant Epiſcopis. Tum quia nimia diſtantia Superioris dat præſumptam licentiam faciendi ſe abſoluere ab Epiſcopo. Tum quia idem præſtare videtur conſeruatio propriæ famæ, quam Superior conſeruare tenetur nō ſolum vt eſt perſona priuata, ſed etiam vt Superior, ne ſubditi ex eius ſcandalo ad ſimilia trahantur. His tamen non obſtantibus,

1 Reſpond. Ille Prior nequaquam potuit ſe facere abſoluere ab Epiſcopo loci, ac proinde data abſolutio fuit nulla. Probatur, Tum quia Religioſi etiam quo ad abſolutionem dicuntur exempti ab Epiſcopo, ac proinde cum non ſint neque in hoc illi ſubiecti, non poſſunt abſolui. Antecedens probatur ex Clem. Cum ex eo. 3. de cenſur. excom. vbi Papa concedit Epiſcopo facultatem abſoluendi Fratres Minores ab excommunicatione contracta in quodam caſu, non quidem poteſtate ordinaria, ſed authoritate Apoſtolica delegata, eo quod illi Religioſi ſunt exempti, vt ibi dicit gloſ. fin. Hac eadem facultate delegata vtitur Epiſcopus abſoluendo ab excommunicatione ob percuſſionem clerici ſecularis Religioſum, vt patet ex prima obiectione, quæ contra nos nō eſt, cum in caſu noſtro percuſſio terminauerit contra Religioſum ſubditum Priori percutiēti. Tum quia nullus Religioſus, quamuis etiam Superior, priuatim poteſt renunciare priuilegijs exemptionis ſubijciendo ſe Epiſcopo; ergo ille Epiſcopus nequaquam potuit illum abſoluere, cum nulla ratione eſſet illi ſubditus, abſolutio enim cum ſit actus iuriſdictionis, in qua abſoluens ſe habet vt iudex, nulliter confertur in non ſubditum, vt omnes fatentur. Antecedens probatur ex cap. Si diligenti, de foro co npet. vbi dicitur, quod beneficio conceſſo toti collegio Eccleſiaſtico renūtiari nō pōt a perſona priuata, priuilegia autē Religioſis cōceſſa ſunt publica cōceſſa toti Religioni in genere, & non huic, vel illi Religioſo, ergo à priuatis Religioſis non poteſt renuntiari; & in terminis noſtris, quod Religioſi non poſſint renuntiare exemptionibus etiam reſpectu Epiſcoporū ſine licentia Romani Pontificis, habetur cap. Cū tempore 5. de arbitr. Rodr. q. 59. art. 9. Compend. reſol. 18. num. 20. §. Primo, & reſol. 23. Vnde patet ad ſecundam rationem Religioſos ab Epiſcopis eſſe exemptos etiam quo ad fauores, ita quod propria authoritate non poſſunt ſe illis ſubijcere ſine conſenſu ſui Superioris. Ita ſentiunt in terminis noſtris reſponſionis Tabiena verſ. Exemptus quæſt. 6. Angel. verſ. Exiom. 5. caſu 1. num. 50. Roſella verſ. Abſolutio 3. num. fin. Armilla verſ. Exemptio num. 9. Rodr. tom. 2. quæſt. 63. art. 10. & tom. 1. quæſt. 36. art. 5. eoſdem ſequitur Sanchez lib. 4. cap. 39. num. 38. cum Molina tom. 4. diſput. 61. num. 3. §. Illud tamen obſerua Megal. part. 1. lib. 1. cap. 13. numero 10. vbi pro ſe citat Genuenſ. in ſua praxi Archiep. cap. 66. num. 19. cum alijs.

Reſpondendum modo eſt rationibus oppoſitis, conſtat autem ſolutio primarum duarum in præcedentibus, vnde ad tertiam dico ſolam diſtantiam non dare huiuſmodi licentiam, ſeu ſubiectionem in caſu noſtro, in quo duo attenduntur exemptio, & iuriſdictio, & ſi enim maxima diſtantia operetur, vt qui non habet ſuper aliquem iuriſdictionem in foro conſcientiæ, illam aquirat, vt probat Beia part. 3. caſu 2. §. Adde, per cap. Cum longè diſt. 63. cap. Si quis incognitus 17. q. 2. cap. Tum ex literis 5. de in integrum reſtitut. iuncta gloſ. verſ. Locorum diſtantiam, ad finem, cap. Nihil, de elect. & cap. 1. Ne Sede vac. in 6. Vnde Nald. verſ. Abeſſe num. 11. docet abſentiam Prioris per vnum diem naturalem eius iuriſdictionem circa reſeruata transferre in ſuum Vicarium, ſeu Locumtenentem; hoc tamen, non ſufficit in caſu noſtro, ſed præterea deberet tollere exemptionem, & Religioſum ſubijcere Epiſcopo, quod fieri nequit, cum debeat interuenire præſumptus conſenſus totius Religionis. Deinde diſtantia hęc non eſt accidentalis, ſed ordinaria, cū Pater Prouincialis cui reſeruata eſt huiuſmodi excommunicatio regulariter reſideat in vno tantum Conuētu ſuæ Prouinciæ, ac proinde ſemper diſtat vniformiter à ſuis ſubditis extra proprium Conuentum, igitur ſi hæc diſtantia ſufficeret, non ſolum ille Prior, ſed quicumque alij Religioſi extra Conuentum reſidentiæ Prouincialis poſſent accedere ad Epiſcopum pro abſolutione reſeruatorum, eo quod illa cauſa nempè diſtantia dans iuriſdictionē ſemper actu vigeat; ſed hoc eſt abſurdum, & inconueniens, aliter nunquam accideret caſus, quo ſubditi deberent accedere ad Superiorem pro reſeruatis, ergo huiuſmodi diſtantia nihil prodeſt. Ratio præterea Beiæ loquitur in caſu neceſſitatis captiuorum inter infideles, vbi poſſunt confiteri ſimplici Sacerdoti, cui pia mater Eccleſia cenſetur conferre poteſtatem iuriſdictionis ex illa diſtantia

ſtantia

ſtantia à Sacerdotibus Confeſſarijs, & Naldus loquitur de Superiore caſu abſente à ſuo Conuentu.

Ad quartam rationem dico, conſeruationem famæ non habere tantam vim ſubijciendi illum Priorem Epiſcopo pro abſolutione; ea enim poſitâ neceſſitate poterat Prior accedere ad ſuum ordinarium Confeſſarium faciendo ſe abſoluere directè à quibus poterat, cum obligatione ſe præſentandi ſuo Superiori tempore debito pro directa abſolutione a reſeruatione, iuxta quæ pluribus dixi, & probaui reſol. 6. quæſt. 9. §. Tertiæ, & §. Ex his reſoluitur.

Quæres autem 1. Cum Epiſcopus non potuerit abſoluere dictum Religioſum, in quo conſiſtet huiuſmodi poteſtas gratioſa Epiſcopi pro Regularibus.

2 Reſpond. Conſiſtit in poteſtate abſoluendi à peccatis, & cenſuris, diſpenſandi in Irregularitatibus, & in votis, & concedendi indulgentias, cum ſimilibus gratijs: Ad hæc autem, & huiuſmodi conſequenda neceſſaria eſt licentia Superioris Regularis, qui indigentem aliqua ex prædictis fauoribus ſubijciat Epiſcopo, ſiquidem Epiſcopus ſuper Regulares nullum ius ſiue odioſum, ſiue gratioſum habere poteſt, cum ſint ab illo exempti, & immediatè ſubiecti ſuis ſuperioribus, vnde ius ſuper illos aquirere poſſunt ſolum ex ſuorum ſuperiorum conceſſione, vel ex delegatione Summi Pontificis; poſita ergo ſubiectione nulli dubium eſt poſſe Epiſcopum ſuper illos iam ſubiectos exercere poteſtatem gratioſam, ſicut & odioſam in aliquibus caſibus, iuxta probata reſol. 7. per totum.

Requiritur ergo licentia Superioris, qua mediante Religioſus de exempto fit ſubditus Epiſcopo, quod ad hoc, vt ab eo abſoluatur, vel diſpenſetur, iſti enim ſunt actus iuriſdictionis, qui exerceri non poſſunt niſi in ſuum ſubditum. Itaque hæc licentia duos effectus parit, vnum, quod tollit exemptionem à Religioſo: alterum, quod illum ſubijcit Epiſcopo. Primum, de renuntiatione exemptionis probatur. Tum quia exemptio Regularium ab Epiſcopo reſpicit duo, odioſa nimirum de quibus Confect. in Summario tit. 5. cap. 1. 2. 3. & 4. & fauores, cuiuſmodi ſunt receptio ordinum, abſolutio, diſpenſatio, &c. Quando iura prohibent Regolaribus renuntiationem priuilegiorum loquuntur de exeptione odioſa, non autem gratioſa, & fauorabili, cui poſſunt renuntiare in caſibus occurrentibus, vt docent Lapus, & Anchar. in cap. Cum nullus, de temp. ordin. in 6. num. 3. not. 4. quos, & alios pro ſe citat Sanchez libro 4. cap. 39. num. 32. Tum quia hæc non eſt propriè renuntiatio priuilegij exemptionis, ſed in tali caſu nolle vti, vel non poſſe, propter aliquod impedimentum, vel alium reſpectum. Tum quia Prælati Regulares variare, & reſtringere priuilegia poſſunt, vt docet Rodriq. quæſt. 6. artic. 2. & ea interpretari, vt conceſſit Iulius II. Conſtit. *Conſiderantes*, apud Confector. pag. 112. Secundum de ſubiectione, probatur, Tum ex cap. Luminoſo 18. quæſt. 2. vbi Abbas ſubijcit ſuum Monachum Epiſcopo. Tum quia priuilegia, & exemptiones conceduntur in gratiam, & fauorem ipſorum Religioſorum, vt docent omnes, ergo non debent operari contrarium effectum, & verti in eorum odium, contra illam regulam 61. in 6. Quod ob gratiam alicuius conceditur, non eſt in eius diſpendium retorquendum; retorqueretur autem ſi non poſſet ſubijci Epiſcopo. Tum quia Corduba ſuper Compend. priuileg. verſic. Abſolutio ordin. quo ad Fratres §. 1. teſtatur adeſſe priuilegia, quibus Religioſi poſſunt ſubijci ordinario pro abſolutione. Tum quia licet exemptus non poſſit ſe ſubmittere Superiori extraneo ſine licentia Papæ, tamen Ordinario alias ſuo poteſt ſe ſubmittere, docet Papponius libro primo, conſilio primo, numero decimotertio, quia quælibet res facilè reuertitur ad ſuum principium, & ſuam naturam, alias autem omnes Religioſi erant ſubiecti Epiſcopo de iure communi, ergo facili negotio iterum reduci poſſunt, maximè fauore ſuarum animarum. Tum quia Religioſi quo ad Sacramentum pœnitentiæ ſunt ſubiecti in omnibus ſuis Prælatis, ergo dare poſſunt illis licentiam ſubijciendi ſe non ſolum Epiſcopis, ſed etiam alijs
3 Sacerdotibus.

Quod de licentia ſuorum Superiorum poſſint ſe ſubijcere Epiſcopis, qui illis abſoluere poſſunt ab omnibus, à quibus poſſunt abſoluere ſuos ſubditos, docent Feder. conſ. 14. à numero 5. Rodriq. tom. 1. cap. 13. num. 2. Silu. verſ. Abſolutio 5. num. 2. quos pro ſe citat Sanchez lib. 4. cap. 39. num. 32. qui loquuntur etiam de diſpenſatione virtute Concilij cap. 6. ſeſſ. 24. quibus adde Nauarr.
4 conſil. 8. de offic. ordin. Graff. lib. 4. cap. 16. numero 1. Bonac. de voto p. 7. §. IV. num. 10. vbi de diſpenſatione, & abſolutione, quos & alios citat etiam Boſſius ſect. 1. de Iuaileço caſu 10. num. 159. Portell. verſ. Epiſcopus num. 13. & in Addit. num. 2. vbi probat Epiſcopum poſſe abſoluere Religioſum ab hæreſi, Compend. reſol. 3. num. 6. & 15. Nald. ver. Exemptio num. 4. & ver. Religioſus num. 13. Portell. part. 1. caſu 12. num. 2. Contra Ioannem Andr. Lapum, Feder. & alios cum Valero ver. Regularis diff. 6. aſſerentes etiã ſine licentia poſſe Religioſos ſe ſubijcere Diœceſano pro abſolutione, & diſpenſatione irregularitatum, & votum, etiam Papæ reſeruatorum, virtute Sacri Concilij cap. 6. ſeſſ. 24.

Quæres 2. An Superior Regularis poſſit licentiare ſuum ſubditum, vt abſoluatur ab Epiſcopo ab illis reſeruatis, à quibus ipſe licentians abſoluere non poteſt? Quæſtio autem procedere poteſt dupliciter. I. Reſpectu caſuum reſeruatorum intra Religionem, exempli gratia, An Prior poſſit ita licentiare ſuum ſubditum, vt abſoluatur ab Epiſcopo a reſeruatis Prouinciali, vel Generali, a quibus ipſe non poteſt abſoluere? Idem quæritur de Prouinciali reſpectu caſuum Generalis. II. Reſpectu caſuum reſeruatorum Papæ, nimirum in Bulla Cœnæ Domini, à quibus Prælati Regulares abſoluere non poſſunt ſuos ſubditos, ſecundum probabilem opinionem, quam tenui reſolutio 3. quæſtione ſecunda. An illos licentiare poſſint, vt abſoluantur ab Epiſcopo,

vbi alios citat ; faciunt dicta reſol.3. quæſt.9. & reſol. 10. quæſt.13.

Quæres 6. Qualis debeat eſſe huiuſmodi licentia , expreſſane , an ſufficiat tacita , ſeu præſumpta ?

11 Reſpond. Certum eſt , Religioſos ſine vlla licentia non poſſe ſe ſubijcere pro abſolutione, vel diſpenſatione Epiſcopo , vel alij extraneo Sacerdoti , quia quod ad hæc ſubiecti ſunt diſpoſitioni ſuorum Prælatorũ, vt notum eſt,requiritur ergo licentia aliqua;non eſt autem neceſſaria expreſſa , ſed ſufficit tacita , & præſumpta , quando nimirum de præſenti ſcit , & non contradicit , iuxta dicta reſolut.4. quæſt.3. qualis eſt etiam quando Prælatus eſt impeditus , eo quod ſit excommunicatus denuntiatus , vel longè abeſt caſu , & alius non eſt eius vices gerens. Ità docet Sanchez libro 4. cap.39. num.35. vbi citat Henr. de Sacrament. Pœnit. cap.16. numero 8. littera T, D.Anton. part.3. tit.24. cap. vltimo , §.1. verſ. Et nota , Silu. verſ. Apoſtaſia quæſt.8. numero 11. ad finem;reddit rationem Sanchez numero 36.quia in illis caſibus præſumitur Papa , & Religio conſentire , vt Religioſus abſoluatur ab Epiſcopo,ne cogatur vagari ; quod periculoſum eſt Religioſis , vt ex illo docet Molina tom. 4. diſputat.61. numero 5.

Quæres 7. An Prælati Regulares ,quando ipſi poſſunt abſoluere , poſſint non ſolum in caſibus occurrentibus licentiare ſuos ſubditos , ſed etiam ordinariam licentiam facere antequam caſus occurrat? vt ſi ſuperior concedat alicui facultatem faciendi ſe abſoluere toties , quoties indigebit per tres,aut ſex menſes,&c.

12 Reſpond.Quando ſuperior per ſe poteſt abſoluere, vel diſpenſare,rariſſime debet huiuſmodi licentiam concedere Religioſo in Conuentu morantì , quia non dicitur vti , ſed abuti ſua poteſtate , quam habet in ædificationem ,non in deſtructionem diſciplinæ Regularis,neque in detrimentum animæ licentiati , cui per hoc tribuitur occaſio , & facilitas peccandi . Quod ſi ſubditus indiget abſolutione , vel diſpenſatione , quam intra Religionem habere non poteſt ; non ſolum debet, ſed tenetur in caſibus occurrentibus , & non ordinarijs facere illi licentiam , vt accedat ad Epiſcopum , in cuius Diœceſi eſt de familia conſtitutus, vel moraturus eſt maiori parte anni . In quo caſu nõ poteſt negare licentiam Religioſo iuſte petenti acceſſum ad Epiſcopum,niſi ſuperior legitimè arbitretur , eſſe denegandam , & mittendum ad Sedẽ Apoſtolicam Religioſum , vt docet Molina diſput.61.num.5. cum alijs,quos citat Sanch. lib.4.cap.39.num.36.

Quæres 8.An hactenus dicta procedant ſpeculatiuè , & ex ſuppoſitione , quod Prælati Regulares non habeant tantam poteſtatem ſuper ſuos , quantam habet Epiſcopus ſuper ſuos ſubditos ? Nam quæſito 2. dictum fuit Epiſcopum poſſe ſuper caſus Bullæ Cœnę Domini virtute cap.6.ſeſſ. 24. cui non derogatur per annualem promulgationem eiuſdem Bullæ, ſuper quos non poſſunt Prælati Regulares,ac proinde dicta hactenus procedunt abſolutè,& in praxi,& non tantum ſpeculatiuè,ex alia parte probaui reſol. 2. q.9. ampliorem poteſtatem habere Prælatos maiores Regulares,quam Epiſcopos,ergo fruſtra fit acceſſus ad Epiſcopum, quoties Prælati Regulares poſſunt diſpenſare , & abſoluere , immo tunc non poſſunt accedere .

13 Reſpond. Prædicta vtroque modo ſe habere poſſunt,nam ſtando in iure priuilegiorum,Prælati Regulares nõ poſsunt abſoluere à caſibus Bullæ Cœnę, vt probaui reſol.3. q.2. ac proinde cum ab illis abſoluere poſſit Epiſcopus , de facto ad hũc recurſum habere poſsunt. Quod ſi ſpectemus priuilegium Tridentini , ſicut non fuit ſublatum Epiſcopis , ita neque Prælatis Regularibus habentibus quaſi dignitatem Epiſcopalem , cum non ſit maior ratio de vno , quam altero , immo potior ratio ſuadere debet,vt remaneat potius pro Religioſis,quam Secularibus quibus non denegatur vagatio,cum illis non ſit periculoſa,ſicut Regularibus, & in hoc ſenſu non datur acceſsus Religioſis ad Epiſcopum neceſsarius , cum ipſi ſuperiores poſſint illorum fauore,quicquid poteſt Epiſcopus;dico,*neceſſarius*, quia ex poteſtate ordinaria poſsunt illos licentiare ad Epiſcopum , vel alium abſoluendos , vel diſpenſandos in illis caſibus , in quibus poſsunt ipſi .

Quæres 9. An abſolutio ab excommunicatione , & diſpenſatio ab irregularitate generaliter data ab Epiſcopo præparatis ante ſe pro receptione ordinum proſit etiam Religioſis ab eo exemptis ?

14 Reſpond. Prodeſt , quia in hoc caſu Epiſcopus ordinans dicitur eorum ſuperior , & in hoc ab eo non ſunt exempti , ſed ſubditi , ſicut ſunt Seculares . Ita docet Ignatius Lupus in ſuis comment. de caſibus reſeruat. Bergoui part. 1. diſt. 19. diff.2. art.1. vbi pro ſe citat Silu. ver. Irregularitas quæſt.9. in fine , Henr. lib.10. de Sacram. ordin. cap.20. num.2. Peyrin. tom.... ad Conſtit. 1. Iulij II.

Quæres 10.An Epiſcopi concedere poſſint indulgentias Regularibus perſonis , & eorum Eccleſijs ?

13 Reſpond.Archiepiſcopus poteſt concedere indulgentiam per totam Prouinciam , vt expreſsè dicitur cap. Noſtro 15. de pœnit. & cap. Quod autem 4. eod. dicitur quod Prælati non poſsunt concedere indulgentias niſi ſuis ſubditis , & alios de licentia ſui iudicis ideſt ſuperioris . Igitur indulgentia conceſsa ab Epiſcopis non poteſt prodeſse Religioſis exemptis , niſi de licentia proprij Superioris . Ita Rodriq. quæſt. 22. artic. 7. Corduba libro 5. quæſt. 13.dub.2. De iure autem communi Epiſcopus in die dedicationis concedere poteſt annum indulgentiæ , in anniuerſario vero dies quadraginta , & non vltra , expreſsè capit. Cum ex eo 14. de pœnitent. exceſsus autem nullus eſt , & nihil prodeſt , vt inde colligitur , & expreſſius cap. final. eodem in ſexto, ſiue id fiat ab vno , ſiue à pluribus Epiſcopis ſimul Eccleſiam conſecrantibus . Hanc autem indulgentiam concedere poſsunt Eccleſijs omnibus ſuæ Diœceſis etiam Regularibus , quia Eccleſia vt ſic non eſt exempta , cum ſine ipſo

S 2 fundari

Digitized by Google

fundari non poſſit, conſtitor. *Dum intra*, Concil. Later. ſub Leone X. apud Confeſſ. pag. 127. Rodr. quæſt. 28. art. 1. cum ſuo Compend. reſolut. 9. num. 2. Confeſſ. tit. 18. cap. 4. & 5. Sufficit autem quæcumque licentia etiã præſumpta, & non repugnantia, ſeu nõ prohibitio ſuperioris, quia illi nullatenus id præiudicare poteſt, modo obedientiæ non reſiſtat.

Quæres 11. An Epiſcopi priuilegium alienandi res Eccleſiaſticas ſuæ Diœceſis, incõſulto Romano Pontifice, commune ſit Clericis Secularibus, & Regularibus?

16 Reſpond. Affirmatiue, reſolut. 27. quæſt. 27.

Quęres 12. An Epiſcopi priuilegium reducendi onera miſſarum ſuæ Diœceſis ſit commune etiam pro reducendis Miſſis Regularium.

17 Reſpond. affirmatiuè, reſolut. vigeſimaquinta, quæſtione 23.

RESOLVTIO XVII.

De benedictione, & conſecratione rerum Eccleſiaſticarum apud Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Caſſinenſis benedicit Calices extraneorum.*
2 *Prælati Regulares benedicunt Paramenta.*
3 *Quæ non poſſint benedicere.*
4 *Calices, Altare, neque campanas.*
5 *Neque primum lapidem.*
6 *Benedicere poſſunt nouam Eccleſiam.*
7 *Pollutam benedicunt.*
8 *Sacerdotes ſimplicies non poſſunt.*
9 *Propria tantum benedicunt.*
10 *Caſſinenſes propria, & extranea benedicunt, ſeu conſecrant.*
11 *Tertij Ordinis priuilegium.*
12 *Domos in die Sabbati Sancti nequeunt.*
13 *Extra illum diem benedicunt.*
14 *Sponſos benedicere non poſſunt.*
15 *Benedictio noua Menſæ indici non poteſt.*
16 *Purificare poſſunt mulierem ex partu.*
17 *Capellanus benedicit Aquam in Oratorio.*
18 *Benedictio, & conſecratio in quibus differunt.*
19 *Sancti Blaſij benedictio ingutare vbique conſertur.*

ABbas Caſſinenſis oblatum à Religioſo Mendicanti Calicem benedicendum reijecit, aſſerendo non poſſe conſecrare Calices extraneorum, ſed tantum ad vſum propriæ Eccleſiæ, & in teſtem ſui aſſerti adduxit declarationem Sacræ Congregationis ſub die 24. Auguſti 1609. & conſuetudo in contrarium abrogata fuit ab eadem Sacra Congregatione, die 18. Auguſti 1609. vnde dixit accedendum eſſe ad Epiſcopum loci pro conſecratione. Et in terminis, quod Abbas non poſſit benedicere campanas extraneorum probat M. Anton. lib. 1. reſol. fin. caſu 3.

Ego autem dico illum Abbatem potuiſſe conſecrare calicem cum patena, quia tale priuilegium habent non ſolum pro ſuis Eccleſijs, ſed etiam pro extraneis, vt probat Tamburinum tomo primo, diſputatione 23. quæſtione prima, vbi ait Abbates Caſſinenſes habere priuilegium conſecrandi calices non ſolum proprios, ſed etiam alienos, vt docent quæſtione ſecunda, vt ex eo refert Gauantus ver. Abbas numer. 21. & 22. quicquid dicat Riccius in praxi fori Eccl. deciſ. 539. apud eumdem Gauant. numer. 29. Itaque Abbas ille potuit benedicere non ſolum calicem, ſed etiam patenam illi acceſſoriam, campanas, & lapideum Altare, in quibus omnibus interuenit chriſma, & vnctio, ex quo prædicta omnia dicuntur conſecrari. Supranominatum priuilegium Abbatum Caſſinentium benedicendi ea, in quibus etiam vnctio interuenit, non ſublatum per Tridentinum, declarauit Sacra Congregatio ſub die 10. Nouembr. 1614. cuius verba refert Nald. ver. Abbas num. 4.

Neque obſtat declaratio citata Sacræ Congregationis, quia ea loquitur de benedictione Paramentorum, vnde Abbates, & alij Superiores Regulares non poſſunt benedicere Paramenta Eccleſiarum ſibi non ſubdictarum, vt ex Tamburino tomo primo, diſput. 22. quæſt. 2. numer. 2. refert Gauantus ver. Abbas num. 30. infra quæſtione quarta, Nomine autem Paramentorum non veniunt calices, campanæ, Altare, &c. vt de ſe conſtat, ſed ſolum veſtes Sacerdotales, & ornamẽta calicis, vt corporale, purificatorium, &c.

Quæres 1. An Prælati Regulares habeant priuilegia benedicendi Paramenta, cuiuſmodi ſunt veſtes, quibus Sacerdos induitur in celebratione Diuinorum Officiorum, & ornamenta adherentia Calici, vt ſunt Corporale, Purificatorium, Pallas, Cruces, Tobaleas &c.

2 Reſpond. Habent. Primum ſit Bonifacij IX. conceſſum Dominicanis, conſtit. *Sacra Religionis*, apud Confeſſ. pag. 26. illis verbis. *Huiuſmodi Fratres vbilibet conſtituti candelas, aquam, Sal, Palmas, & alia ornamenta in eorum Eccleſijs ſeruatis ſolemnitatibus conſuetis benedicere.* Eſt conceſſio ampliſſima communicata non ſolum Superioribus, ſed etiam ſubditis benedicendi ibi res expreſſas, & ornamenta, quo nomine ſine dubio veniunt Paramenta Sacerdotalia, & ornamenta calicis, & Altaris. Secundum eſt Iulij II. concedentis Generali, & Prouincialibus Minimorum atque eorum Vicarijs facultatem benedicendi corporalia, & alia ornamenta Eccleſiaſtica ſuorum locorum, & domorum, præter calices, & patenas, vt refert Sorbus ver. Benedicere. §. 11. Tertium eſt Leonis X. in ſua conſtit. *Religionis ſuadet honeſtas*, conceſſum viuæ vocis oraculo a Sixto IV. apud Sorbum ver. Benedicere §. 4. confirmatum Minoribus de obſeruantia, illis verbis. *De veſtri ordinis Generalibus, & Prouincialibus, Vicarijs, ac Cuſtodibus, & Guardianis pro tempore exiſtentibus, vt omnia, & ſingula eiuſdem ordinis, & obſeruantiæ Eccleſiæ, cœmiteria, & capitula, & oratoria, vbicumque exiſtentia receptas, & receptas, recipiendas, ſeu recipienda, ac paramenta, & orna-*

& ornamenta, ac alia quæcumque ad Diuinum cultum, & vſum veſtrum neceſſaria. in quibus criſma non interuenit pro veſtro vſu tantum ſolemni benedictione, ac etiam per Vicarium, ſeu Guardianos, aut alios ad hoc à vobis in veſtris capitulis Generalibus prouide deputandos benedicere. Ac illos, ſeu illa, & eorum qualibet ſanguinis, ſeu ſeminis effuſione, ſeu alias quomodolibet pollutas, ſeu polluta, quoties opus fuerit, aqua per vos, præſertim in locis remotis, vbi Epiſcopum aquam benedicentem per duas dietas adire non poteritis, benedicta, reconciliare liberè, & licitè valeatis; apud Confect. pag. 130. Omnes ergo Superiores, ac eorum Vicarij, excepto Vicario Guardiani poſſunt benedicere omnia, in quibus non interuenit criſma. Alij vero Fratres eo priuilegio vti non poſſunt, niſi ſint ad hoc ſpecialiter deputati in capitulo Generali. Ex hoc tamen non denegatur Prælatis eiſdem, quin poſſint delegare hanc poteſtatem ſuis Sacerdotibus in caſibus occurrentibus, quia poteſtas conceſſa Prælatis per priuilegia perpetua, eſt ordinaria, Bart. in leg. Ambitioſa, ff. de decr. ab ordin. factis, numer. 34 Bald. & Imol. in cap. fin. de off. ordin. Sanch. libro 2. diſput. 40. num. 14. & libro 8. diſput. 2. num. 10. Ordinaria autem poteſtas delegari poteſt, cap. Aqua 9. de conſecrat. ergo præfati Superiores hanc ordinariam poteſtatem benedicendi delegare poſſunt ſuis Sacerdotibus, non obſtante illa deputatione facienda in capitulo Generali, quæ cenſetur regularis poteſtas, & non nudum miniſterium in caſibus occurrentibus delegatum. Quartum fit Greg. XIII. conceſſum Prælatis Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum, conſtit. *Expoſcit*, 31. in Nouo Bullario, benedicendi vaſa, veſtimenta, & ornamenta Eccleſiaſtica, refert Pereg. in ſuo Compend. titulo Benedicere. Vide alia apud ipſum, & Sorbum, Compend. reſolut. 14. Portel. ver. Benedicere, & ver. Vicarius.

Conſtat ergo ex allatis priuilegijs Superiores Regularium & eorum viceſgerentes poſſe benedicere Paramenta, Corporalia, & cœtera ornamenta Eccleſiaſtica, in quibus non interuenit Criſma; & cum Regulares omnes inter ſe communicent priuilegia, poſſunt noſtri Superiores, & ab illis deputati, & Prælati aliarum Religionum benedicere huiuſmodi res Eccleſiaſticas, Confeſſ. tit. 18. cap. 4.

Quæres 2. An Prælati Regulares poſſint benedicere calices cum patenis, Altaria, campanas, Eccleſias nouas, & pollutas, atque cæmiteria, & huiuſmodi, in quibus interuenit criſma.

3 Reſpond. Prælati Regulares non poſſunt benedicere Calices cum patenis, neque Altaria, neque campanas; neque benedicere primum lapidem pro Eccleſia ædificanda; vtique eamdem poſt ædificatã benedicere, vt ibi celebrari poſſit, non autem conſecrare, vtique pollutam reconciliare, ſiue ſit conſecrata, ſolum benedicta, iuxta mox dicenda, idem dic de cœmiterio polluto reconciliando, ſeu primo benedicendo.

4 Primum de calice, & patena, Altari, & campana colligitur ex ſecundo priuilegio, vbi excipiuntur calices cum patena, & ex tertio priuilegio, vbi excipiuntur ea, in quorum benedictione interuenit Criſma, quod adhibetur in conſecratione Calicis, & Altaris, vt notat Portel. ver. Benedicere numero 1. expreſsè cap. Vnic. de Sacra Vnctione §. Vngitur, & etiam in benedictione campanæ, vt videre eſt in Pontificali; vnctio autem non pendet à poteſtate ordinis, neque à iuriſdictione, ſed à poteſtate Epiſcopali, ideo Papa nulli non Epiſcopo ſolet concedere huiuſmodi priuilegium benedicendi cum vnctione, quod eſt propriè conſecrare. Vide Mirand. tomo ſecundo, quæſt. 40. artic. 4.

5 Secundum, quod non poſſint benedicere primum lapidem, quamuis in eo non adhibeatur vnctio, probatur, quia hæc facultas de iure competit Epiſcopis ex titulo de Relig. dom. titul. de capellis, Silueſt. ver. Eccleſia 2. numero primo, & alij communiter; Neque eam conſecrare, aut cœmiterium, quia in his interuenit vnctio, & eſt actus ordinis Epiſcopalis cap. Aqua 9. de conſecratione Eccleſiæ, & de vnctione cap. Vnico, de Sacra Vnctione, §. Vngitur. In his enim tribus caſib. Regulares nil poſſunt pro ſuis Eccleſijs, ſed pro his recurrere habent ad proprium Epiſcopum, qui ſi requiſitus noluit intra quatuor menſes, poſſunt alium poſtulare. Ita conceſſit Honor. IV. Ordini Prædicat. conſtit. *Ex parte veſtra*, apud Confect. pagin. 20. illis verbis; *Vt ſi Diœceſani prædicti à vobis humiliter requiſiti, huiuſmodi lapidem in prædictis Eccleſijs vel oratorijs ponere, aut Eccleſias, vel oratoria prædicta, ac etiam Altaria veſtra conſecrare, & cæmiteria benedicere denegauerint, vel id facere vltra quatuor menſes diſtulerint, vos per quoſcumque malueritis Epiſcopis, &c.* Quod poſtea eidem Ordini confirmauit Bonifac. IX conſtitut. *Sacræ Religionis*, apud eumdem Confect. pag. 26. Aliud priuilegium amplius vocandi quemcumque Epiſcopum, ſine præiudicio proprij, conceſſit Eugen. IV. *Et ſi quælibet*, apud Confect. pag. 38. Monachis Sanctæ Iuſtinæ Ordinis Sancti Benedicti Leo X. conſtit. *Dum intra*, apud Confect. pag. 129. ita decreuit his verbis. *Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem Eccleſiæ, vel Altaris, aut cæmiterij benedictionem petere; ſeu in Eccleſijs per eos, pro tempore ædificandis primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint, niſi vbi ordinarius bis, aut ter, cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa recuſauerit*, Vide Mirand. tomo ſecundo, quæſtione 40. articulo quinto.

Igitur ex his infertur nullum Regularem Prælatum ordinum præſertim Mendicantium poſſe ponere primum lapidem, aut Eccleſias, calices, & cœmiteria conſecrare, ſed id ſpectare ad Epiſcopum loci, vel ad extraneum vocatum, ſi proprius ſine legitima cauſa, recuſauerit. Neque his obſtat capitulum quintũ, ſectione ſexta, vbi prohibetur Epiſcopo prætextu cuiuſuis priuilegij exercere Pontificalia in alterius Diœceſi, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem ordinario tantum ſubiectas: Quia loquitur ſolum de Sacra Ordinatione, & nõ de alijs. Prętereą

Digitized by Google

dato quod loquatur vniuerſaliter, Concilium non intrat in caſu noſtro, quia loquitur, quando extraneus Epiſcopus exercet Pontificalia prætextu priuilegij ſibi conceſſi, in caſu autem noſtro exercet munus quatenus vocatur à Regularibus habentibus priuilegium proprium. Compend. reſol. 9. num. 2. & reſol. 13. num. 4.

6 Tertium de benedictione nouæ Eccleſiæ, vt in ea poſſit celebrari, colligitur ex priuilegio tertio relato quæſt. 1. & docet Confect. tit. 18. cap. 4. §. Generales, Peregr. verſ. Benedicere, Compend. reſol. 13. num. 2. Mirand. tom. 2. quæſt. 39. artic. 1. concluſ. 3.

7 Quartum, quod poſſint reconciliare Eccleſiã etiam conſecratam pollutam, etiam cæmiterium, conceſſum fuit à Leone X. cujus verba retuli ſub quæſt. 1. cum ea reſtrictione, modo aqua ſit prius benedicta ab Epiſcopo, qui non diſtet per duas dietas, qua diſtantia poſita poſſunt eaſdem reconciliare aqua à ſe benedicta. Mirand. tom. 2. q. 39. art. fin. concluſ. 3. Compend. reſol. 13. numero 5. Confect. tit. 18. cap. 5. Qui diſtinguit duplicem benedictionem, vna fit de aqua tantum, quæ adhibetur ad reconciliandam Eccleſiam, vel cæmiteriũ ſolum benedicta, cap. Si Eccleſia 10. de conſecr. Eccl. altera fit de vino, & cinere neceſſarijs ad reconciliandum Eccleſiam, & cæmeterium conſecrata, cap. pemuli. eod. Quando igitur Eccleſia polluta non eſt conſecrata ſine dubio reconciliari poteſt per ipſos Prælatos ſimplici aqua à ſe benedicta non ſolum iure priuilegij, ſed etiam quia hæc reconciliatio non prohibetur ſimplici Sacerdoti de iure cap. fin. de conſecr. iuncta gloſ. ver. Lauetur, docet Mirand. cit. art. 8. concl. 1. citando Silu. Nauar. Sot. Henr. Nihilominus ſimplex Sacerdos Eccleſiam non conſecratam reconciliare nunc non poteſt, quia in nouo Rituali Romano, dicitur, quod Eccleſiæ violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab Epiſcopo delegatum fiat.

Quæres 3. An Sacerdotes Regulares non Superiores poſſint benedicere Paramenta Eccleſiaſtica?

8 Reſpond. Stando in priuilegio Bonifacij IX. cuius verba retuli ſub quæſt. 1. omnes Sacerdotes Regulares poſſunt benedicere ornamenta Eccleſiaſtica, vt ibidem obſeruatur. Quod priuilegium conceſſum fuit Dominicanis, apud quos eſt in obſeruantia vt teſtatur Portell. verſ. Benedicere in Addit. numer. 2. non illud Sixti IV. conceſſum Minoribus de Obſeru. contra ipſummet Portell. ibidem, qui cum Mirand. tom. 1. quæſt. 40. art. 1. aſſerit virtute priuilegij Sixti IV. quod eſt Oraculum viuæ vocis, poſſe ſimplices etiam Sacerdotes benedicere ornamenta, & paramenta Eccleſiæ, exceptis corporalibus. Falſum eſt enim illud oraculum Sixti IV. quod ſub verbis Leonis X. retuli ſupra quæſt. 1. concedere eam facultatem Sacerdotibus ſimplicibus, quia conceditur ſolis Superioribus, vt planè colligitur non ſolum ex verbis narratiuis illius oraculi, ibi: *Sixtus Papa IV. prædeceſſor noſter, vobis, vt Paramenta, &c.* Obſerua verbum, *vobis*, quod refertur ad illos Religioſos, quibus Leo X. dixerit ſuum priuilegium, nimirum Generalibus, Prouincialibus, & Guardianis, ergo eis ſolum conceſſit facultatem benedicendi prædicta; ſed etiam ex verbis diſpoſitiuis ipſius Leonis, per quæ fit mentio de ſolis Superioribus, vt conſtat ex verbis relatis ſupra eadem quæſt. 1. Itaque Sacerdotes ſimplices ſolum virtute priuilegij Bonifacij IX. poſſunt ea ornamenta ibi expreſſa benedicere. Quamquam puto adeſſe contrariam conſuetudinem, & nullus audet illa benedicere ſine facultate ſui Superioris, vt vidi obſeruare in mea Religione.

Quæres 4. An Prælati, & Superiores hac facultate, quam habent benedicendi Paramenta Eccleſiaſtica, & huiuſmodi, poſſint vti pro Eccleſijs extraneis?

9 Reſpond. Non poſſunt, vt declarauit Sacra Cõgregatio ſub die 24. Aug. 1609. non poſſe Superiores Regulares benedicere Paramenta Eccleſiarum non ſibi ſubditarum, & conſuetudinem in contrarium abrogauit ſub die 18. Aug. 1629. vt ex Tambur. tom. 1. diſput. 22. quæſt. 2. numer. 2. refert Gauantus verſ. Abbas num. 30. Immo id conſtat ex priuilegio Leonis X. cuius verba retuli ſub quæſt. 1. ibi: *Pro veſtro vſu tantum.* Vnde priuilegium Innoc. VIII. conceſſum Auguſtianis Vicarijs Generalibus, & Viſitatoribus benedicẽdi Paramenta non ſolum ad vſum ſuarum Eccleſiarum, ſed etiam aliorum, vt refert Confect. tit. 18. cap. 4. ad finem, Mirand. tom. 2. quæſt. 40. art. 3. Compend. reſol. 13. num. 2. Portell. verſ. Benedicere num. 3. per conceſſionem factam Monachis S. Iuſtinæ de Padua ab eodem Innoc. vt refert Sorbus verſ. Benedicere, §. Et Congregatio, de quo priuilegio etiam Peregr. tit. eod. Diana reſol. 40. de regul. vbi citat Peyrin. tom. 1. conſt. 1. Iulij 2. §. 19. num. 44. Rodr. tom. 1. q. 16. art. 2. Mirand. cit. concludit ergo Diana ex Gauanto huiuſmodi priuilegia eſſe ſublata, aut etiam conſuetudinem, vt ego dixi, & reuera ita eſt, quia illud priuilegium Innocentis non conſtat, ſed puto eſſe oraculum viuæ vocis, quod ſine dubio nunc ſublatum eſt.

10 Dixi, *Paramenta benedicendi*, quia ſi loquamur de conſecratione calicis cum patena, altaris, & campanæ, poſſunt Abbates Caſſinenſes non ſolũ pro vſibus ſuarum Eccleſiarum, ſed etiam aliarũ conſecrare, vt conſtat ex diuerſis huius Religionis priuilegijs, de quibus Tamburinus tom. 1. diſput. 21. q. 13. & ex eo Diana reſol. 15. de Regul. & dixi initio huius Reſolut.

Quæres 5. An Regulares Tertij Ordinis habeant ſpecialia priuilegia circa benedictionem, & conſecrationem Eccleſiarum?

11 Reſpond. Habent conceſſa à Nicol. V. in Italia exiſtentibus in ſua Conſtitut. *Paſtoralis Officij*, ſub dat. 21. Iul. 1447. apud Compend. noſtrorum priuil. pag. 33. illius verbis: *Huiuſmodi ſupplicationibus inclinati Fratribus prædictis præſentibus, & futuris, domos, oratoria, atque loca prædicta, quæ Fratres ipſi pacifice poſſident perpetuo retinendi, & in illis reſidendi, nec non de licentia Ordinarii pariter, & conſenſu Capellas, oratoria, & domos denuo fundandi, & conſtruendi, & altaria erigendi, aliaque neceſſaria pro Miſſis, & alijs Diuinis Officijs celebrandis faciendi; capellas quoque, & altaria huiuſmodi*

Digitized by Google

huiuſmodi per aliquem Catholicum antiſtitem gratiã, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem conſecrandi, ac in eiſdem domibus, oratorÿs, & locis huiuſmodi Miſſas, & officia per eorũ Superiores, & alios pro eorum deuotione celebrare volentes celebrari faciendi. Nomine autem antiſtitis venit proprius Epiſcopus, non quilibet hiſce noſtris temporibus, iuxta dicta ſub quæſt. 2. §. Secundum. Sub nomine Capellarum, & Oratoriorum veniunt etiam Eccleſiæ, quæ propriè conſecrantur, & non tantum oratoria preſsè accepta.

Quæres 6. An Regulares in hebdomada Sancta poſſint benedicere domos, vt ſolet fieri in die Sabbati Sancti?

12 Reſpond. Non poſſunt, quia hoc eſt Officium Curati, vt legitur in Rituali Romano de hac benedictione. Deciſum 23. Nouemb. 1619. refert Sellius apud Barboſam ad cap. 8. Seſſ. 22. numer. 41. & hoc idem reperi in poſtrema reſponſione Sacræ Congregationis, quæ ad inſtantiam Curatorum Ciuitatis, & Diœceſis Bononiæ reſoluit quatuordecim dubia partim eorum fauore, partim in gratiam Regularium, trãſmiſſa ad Archiepiſc. Bononię tunc Cardinalem Ludouiſium 2. Iul. 1620. vt videre eſt in folio typis digeſto anno 1624. per impreſſorem Cameralem de Sauorettis.

Quæres 7. An Regulares extra illam benedictionem ordinariam Sabbati Sancti, poſſint benedicere oua, panem, agnos paſchales, & ſimilia certis diebus, vt in die Paſchatis, in feſto S. Chriſtofori? item incidenter domos, animalia in caſibus occurrentibus perſonarum Secularium?

13 Reſpond. Regulares poſſunt benedicere oua, agnos, panem, & ſimilia in eorum Eccleſias illata, & etiam extra in ſuis domibus, quia id non eſt munus proprium Parochi, cum in huiuſmodi benedictionibus non ſit adiuncta de iure aliqua oblatio, ſuper quam Curatus poſſit fundare ſuam intentionem. Ita practicatur Mediolani, vbi hæc ſcribo, & in tota Lombardia, vt in multis locis animaduerti.

Quæres 8. An Regulares poſſint benedicere ſponſos ſine licentia Parochi?

14 Reſpond. Non poſſunt ſine conſenſu Curatorum, vt apertè dicitur in Concil. Later. ſub Leone X. Conſtit. *Dum intra*, apud Confector. pag. 129. Immo in Clem. Religioſi de priuil. Religioſi matrimonium ſolemnizantes, id eſt ſolemniter benedicentes, vt exponit ibi gloſa, ipſo iure incurrunt excommunicationem Papę reſeruatam. Pręterea ex cap. 1. Seſſ. 24. incurrunt etiam ſuſpenſionem auferẽdam ab Epiſcopo Parochi, quouis priuilegio non obſtante. Ita docent Nauar. conſil. 10. de conſtit. Sanchez libr. 3. diſput. 48. num. 8. & 9. Mirand. tom. 1. quæſt. 48. art. 2. Compend. reſol. 93. num. 6. quos citat Barboſa ad hunc locum Concilij num. 188. Nald. ver. Pœna num. 17. Nonnulli cum Henr. lib. 13. cap. 38. §. 2. in com. lit. E. Suar. tom. 5. de cenſ. diſput. 12. ſect. 4. num. 13. Sair. lib. 4. cap. 15. num. 10. Bonac. de ſuſpenſ. p. 5. nu. 20. cum alijs aſſerentem non amplius incurrere excommunicationem, ſed ſolum ſuſpenſionem, quia duplex pœna non debet incurri pro eodem delicto, cap. 4. in fine, de iudic. ſed hoc axioma procedit reſpectu iudicis, non autem reſpectu legis, Nald. cit. mitius enim agitur cum miniſtro legis, quam cum lege l. Celſus, ff. de arbitr. Quod demum Parochus poſſit deputare Religioſum ad benedicendos ſponſos, aſſerunt Mirand. tom. 1. quæſt. 48. art. 1. cum Barboſa ſeipſum allegante ad dictum cap. 1. Seſſ. 24. num. 100. Dicta procedunt etiam quando Eccleſiæ Regulari adnexum eſt ius Parochiæ, tunc enim ſolus deputatus poteſt exercere hoc munus, & non alij, aliter ſine licentia ſaltem præſumpta benedicentes incurrunt dictas pœnas. Faciant dicta re ol. 7. q. 15. dub. 13. §. Decimotertio.

Quæres 9. An Generalis, vel Prouincialis poſſint introducere nouam benedictionem Menſæ, exempli gratia, adhibendã pro die, & tota octaua Patroni Religionis, ſine licentia Congregationis Sanctorum Rituum? Videtur enim quod ſic, quia habent propria officia, & Miſſas Sanctorum Religionis, ergo & propriam benedictionem Menſæ in honore ſuorũ Sanctorũ, præſertim Patroni.

15 Reſpond. Non poſſunt, quia huiuſmodi Ritus ſunt eius generis, qui ſpectant ad Summum Pontificem, vel ad Sacram Congregationem de eius mandato. Confirmatur; Tum quia Ritus Eccleſiaſtici inſtituuntur ab vniuerſali eccleſia ex ſeſſ. 22. cap. 5. Tum quia benedictiones Menſæ ſufficienter, diſpoſitę ſunt per ſingula tempora ab Eccleſia in Breuiario, cui nihil addi, aut detrahi poteſt, vt conſtat ex Bulla Pij V. in eius capite incerta. Nec obſtat ratio dubitandi, quia eorum propria officia ſunt approbata à Sede Apoſtolica, non autem illa noua benedictio.

Quæres 10. An Regulares poſſint benedicere mulierem poſt partum tam in ſuis, quam in alienis Eccleſijs? Genuẽſis in ſua prax. Neapol. c. 57. numer. 13. id negat ex eo, quod Parochus habet fundatam intentionem ſuper omnibus oblationibus; quæ ſunt intra Parochiam, quare cum in hac purificatione, quæ tãtum eſt de conſilio cap. Vnde de purificatione offeratur candela, ſpectabit hoc munus ad ſolum Parochum, neque enim conueniens videtur eſſe vt oblatio fiat Parocho, & benedictio conferatur in aliena Eccleſia, quia non perficeretur ille actus deuotionis purificationis.

16 Reſpond. Poſſunt, quia is non eſt actus iuriſdictionis proprius Curati, ſed ſimpliciter ordinis competens cuilibet Sacerdoti de ſe, vnde in Rituali Romano in danda hac benedictione non fit mentio de Parocho, ſed tantum de Sacerdote, quando autem agit de benedictione ſponſorum nominat Parochum, quia is eſt actus etiam iuriſdictionis; neque ibidem fit mentio de candela offerẽda a muliere Sacerdoti, ſed ſimpliciter, quod debet tenere in manibus candelã accenſam, vnde ruit ratio Genuenſis, quia talis oblatio non eſt neceſſaria, neque debita, cum poſſit Sacerdos dare illi ad manus candelam Eccleſiæ, vt vidi obſeruare in multis Eccleſijs Regularium Sacerdotes earum offerentes propriam Eccleſiæ candelam. Poſſunt igitur Regulares in proprijs Eccleſijs recipere mulierem poſt partum purificandam per benedictionem, non autem in Eccleſijs aliorum,

Digitized by Google

rum, ne iura perturbentur, & ita reſpondit Sacra Congr. in folio allegato a me ſupra quæſt. 6. ad 91 illis verbis. *Regulares non prohiberi in eorum Eccleſijs mulieres poſt partum ad purificationẽ admittere.*

Quæres 11. An Regularis Capellanus in Eccleſia, ſeu oratorio, vbi Parochus non reſidet, aut raro celebrat, poſſit benedicere aquam pro vſu fidelium ibi Miſſam audientium?

17. Reſpond. Poteſt, quia eſt ſimpliciter actus Ordinis nullam inuoluens oblationem, neque Parocho præiudicialis, immo multum leuaminis, cum alias ex æquitate tenetur ibi benedicere vocatus Parochus, qui ſi neget hunc actum extraneo Sacerdoti, debet deſiſtere, quia Curatus ius habet ſuper omnes Eccleſias, & oratoria exiſtentia intra fines ſuæ Parochiæ. Vide cap. Conſtitutus de Relig. dom. cap. Dilectus, de capill. Hieronymum Caratum Mediol. in ſuo libello de iuribus Parochialibus tit. 2. de capellis, & orat.

Quæres 12. In quo conſiſtat Benedictio, & differat a conſecratione.

18. Reſpond. Benedictio cõſiſtit præcipuè in duobus in oratione ab Eccleſia inſtituta, & in ſigno Crucis facto per manum dexteram Sacerdotis benedicentis, & quamplurimæ conſumantur aſperſione aquæ benedictæ, & omnes quidem extra ſacrificium Miſſæ. Obiectum autem benedictionis non ſolum ſunt res materiales animatæ, & inanimatæ, vt oua, panis, animalia, ſed etiam homines, qui benedictione indigent, & in cuius vtilitatem cœteræ res benedicũtur; huiuſmodi autem res ſunt etiam obiectum conſecrationis, quia cõſecrantur non ſolum homines, vt Papa, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Virgines, &c. ſed etiam res inanimatæ, vt Eccleſia, Calix, & huiuſmodi, & in his omnibus interuenit vnctio, vt colligitur ex tit. de Sacra Vnctione, diſtinguuntur ergo benedictio, & cõſecratio, quod benedictio perficitur tribus, oratione, ſigno Crucis, & aſperſione aquæ benedictæ, vt plurimum, conſecratio autem præter illa ſpecificatur Sacra vnctione.

Quæres 13. An in die S. Blaſij 3. Febr. Sacerdos Regularis Capellanus in oratorio, ſeu Eccleſia extranea poſſit benedicere gulam candelis benedictis in antecedenti die Purificationis Beatæ Mariæ Virginis?

19. Reſpond. Poteſt, niſi expreſſe contradicat Parochus, quia ille non eſt actus pertinens ex officio ad Curatum, neque illi præiudicat quo ad aliquam oblationem; aut Parochianus per hoc eximitur a iuriſdictione, & ſubiectione ſui Parochi; demum huiuſmodi bendictiones indifferẽter recipiuntur a quouis Sacerdote, quod fieri nõ poſſet, ſi eſſet actus proprius Curati.

RESOLVTIO XVIII.

De Ieiunijs, & abſtinentijs Religioſorum.

SVMMARIVM.

1 *Mediolani duplex ritus.*
2 *Religioſus Mediolani extra comedit carnes.*
3 *Niſi illi perpetuo probibeatur.*
4 *Abſtinentijs proprijs tenentur etiam extra clauſtra.*
5 *Ad ieiunia Secularium non tenentur.*
6 *Iuuenes, & ſexagenarij tenentur ad ieiunia Religionis.*
7 *In quibus diſpenſantur à Superioribus.*
8 *Tertiarij diſpenſantur in omnibus auſteritatibus Regulæ.*
9 *Conuentuales, & Obſeru. non comedunt carnes in die Natalis.*
10 *Voto ſimplici adſtricti comedunt.*
11 *In ieiunijs ſe conformant locis quo ad delectum ciborum.*
12 *Ieiunia annuntiant Secularibus.*
13 *Franciſcanus violatione ieiunij vnicum committit peccatum.*
14 *Ieiunij votum publicum obligat Religioſos conſentientes.*

1 MEdiolani ritus duplex Eccleſiaſticus viget Romanus nimirum, & Ambroſianus diuerſitatem præſeferens in multis præſertim in celebratione Miſſæ, & Diuinorum Officiorum, atque in ieiunijs, & abſtinentijs, nam Ambroſiani, quorum ritu vtuntur clerus, & populus, ieiunium Quadrageſimale incipiunt a prima Dominica; Romani vero, quorum ritum adhibent omnes ferè Regulares, eamdem incipiunt more cœterorum in vniuerſali Eccleſia à die Mercurij antecedente, qui vocatur dies Cinerum.

Quidam Religioſus moram trahens de familia hic Mediolani in Conuentu N. in domo amici, vbi ritu Ambroſiano viuitur inuitatus Feria quinta Cinerum, comedit carnes, putans ſe id poſſe facere ſine peccato; nihilominus fit illi ſcrupulus ab alio Religioſo per ſequentes rationes. Prima eſt, quia adeſſe non videtur, qui aliquantiſper abeſt, quæ eſt ſententia Patrum relata Seſſ. 23. cap. 1. Sed iſte Religioſus aliquantiſper abeſt, cum neque per dimidium diem abfuerit a ſuo Conuentu, ergo per illud breue tempus cum non videatur abfuiſſe, cenſetur remanſiſſe in ſuo Conuentu, ac proinde non potuit comedere carnes, ac ſi continuo fuiſſet in Conuentu, quia receſſiſſe non cenſetur breui reuerſurus, cap. Diuortium 21. diſt. 1. de pœnit. l. 1. §. qui præſens ff. de verb. ſignific. Secunda eſt, quia ſicut Secularis obligatur legibus, quæ in ſuo domicilio obſeruantur niſi illud domicilium deferat, ita & Religioſus tamdiù obligatur legibus ſui Conuentu, quamdiù illum non deſerit; ſed illo die in ſuo Conuentu ſeruatur ieiunium Quadrageſimale, ergo non potuit illud extra frangere. Tertia eſt, quia qui caſu abeſt, non cenſetur abeſſe, ſed adhuc eſſe, vbi erat, vnde diſceſſit, Bart. in l. Quæſitum 76. §. fin. ff. de legat. 3. vbi ſunt hæc verba: *Quæ in fundo ſunt, accedunt etiam, quæ tunc non ſunt, ſi eſſe ſolebant.* Religioſus autem cum in re hac caſu abfuerit, cenſetur manſiſſe in ſuo Conuentu, vbi ieiunium ſeruatur, ac proinde continuo habuit obligationem nõ frangendi ieiunium. Quarta eſt, quia Regulares non tenentur ad ieiunia, & abſtinentias Ambro-

ſianas,

ſianas, ergo ad Romanas, ac proinde neque extra carnes comedere poſſunt, aut laticinia illis quatuor diebus, æquitate id ſuadente ex illo communi axiomate. Qui ſentit commodum, ſentire debet onus. Quinta eſt, quia in regula huius Religioſi ſtatuitur obſeruatio ieiunij Quadrageſimalis iuxta ritum, quem Sancta Romana tenet Eccleſia; regula autem profeſſum obligat perſonaliter, hoc eſt, independenter à loco, ſed vbicumque reperitur, niſi aliud explicetur. Sexta eſt, quia iſte ad domum amici vadit præciſe vt fruatur illa menſa, quod eſt fraus, & dolus, qui nemini debet patrocinari, ſecundum vulgata iura. Septima demum eſt, quia multi Doctores tenent aduenam, & Peregrinum teneri ad leges, quæ ſeruantur in ſuo loco, etiam quando abeſt, & hos citat Sanchez lib. 3. diſput. 18. num. 17. §. Tandem, & in materia ieiunij Silu. verſ. Ieiunium num. 7. Roſella num. 6. quos refert cum alijs Diana reſol. 18. de ieiunio, ergo multo magis tenetur iſte Religioſus, qui aduena, neque peregrinus eſt, ſed habitat in eadem vrbe. His tamen non obſtantibus.

2 Dico, præfatum Religioſum potuiſſe illo die in domo amici, vel cognatorum comedere carnes. Probatur, Tum quia præceptum, ſeu lex ſeruandi quadrageſimam eſt vniuerſalis localis obligãs Christi fideles tãtum reſpectiuè ad locum, vbi recepta eſt lex ſeruandi totam Quadrageſimam incipiendo à die Cinerum, vel conſuetudo incipiẽdi illam a prima Dominica, vt docent Sanchez lib. 1. cap. 12. num. 28. & 39. Bonac. p. 6. de legib. num. 56. Diana reſol. 18. de Ieiunio. Sed totius Quadrageſimæ præceptum incipiendo à die Cinerum Mediolani receptum eſt ſolũ intra clauſtra Regularium, non autem extra in domibus Secularium, vt notorium eſt, ergo Regulares afficit tantum dependenter a loco. Tum quia D. Auguſt. relatus in cap. Illa, diſt. 12. ex doctrina D. Ambroſij docet, vnumquemque poſſe conformari legibus, & conſuetudinibus illorum, apud quos diuerint, iuxta illud dictum. Si fueris Romæ Romano viuito more, ſi fueris alibi viuito ſicut ibi. Tum quia aduena, quando eſt extra proprium locum, vbi leges ſeruantur, non tenetur illas ſeruare etiã ſi ſint iuris communis, quando non ſeruantur in loco alieno vbi reperitur, vt docet communis, & probabilior opinio cum Nauar. cap. 23. numero 120. Sanchez lib. 3. diſput. 18. num. 18. §. Secundo, in fine. Bonac. p. 6. num. 59. & 61. vbi de legibus iuris communis; ſed Religioſus Mediolani habens domicilium intra clauſtra, vbi viuitur ritu Romano, æquiparatur aduenæ, quando reperitur extra clauſtra, ergo ſicut alij peregrini poteſt veſci carnibus. Minor ſuadetur, quia aduena eſt ille, qui domicilium habet extra territorium vbi reperitur; Religioſus autem cenſetur habere domicilium extra Diœceſim Mediolanenſem, quamuis habeat Monaſterium in ſolo Mediolanenſi, ſi quidem locus exemptus, & extra Diœceſim æquiparantur ex gloſa verſ. Autẽ earum parte, Clem. de foro comp. Graff. part. 1. libro 4. cap. 8. num. 39. notat ex Ioan. Andr. ſuper dictam gloſam, Rodr. tom. 1. quæſt. 36. art. 3. §. Primum. Tum quia non ſolum aduena, ſed quiuis alius manens etiam in eadem vrbe poteſt à ſua Parochia, vbi lex ſeruatur ieiunij, aut feſti, tranſire ad aliam Parochiam eiuſdem vrbis, vbi non adeſt illa obligatio, & ibi comedere vetita, & non ieiunare, neque ſeruare feſtum, vt docent Sanchez lib. 3. diſp. 18. num. 21. idem libro 1. cap. 12. num. 31. cum Suar. & Leſſio à ſe citatis Bonac. p. 6. de legibus num. 61. ergo multo magis id dicẽdum eſt de Religioſo, cuius Monaſterium magis differt à domicilio ſeculari, quam paræcia a paræcia. Tum quia ſicut extra clauſtra delinquens ratione delicti fit ſubditus ordinario iuxta Decretum cap. 14. ſeſſ. 25. in quo non cenſetur exemptus, ita & comedẽs extra non cenſetur exemptus; ſed potius quoad hunc fauorem ſubditus ordinario viuendo more Ambroſiano, arg. Regulæ 55. Qui ſentit onus, & commodum ſentire æquum eſt. Demum non eſt contra Euangelium, immo conforme, quod quis comedat ea, quæ ſibi apponuntur ab alijs Chriſti fidelibus, & hoc decernitur cap. 13. Reg. noſtræ, maximè quando comedunt cum cœteris Religioſis aliarum regularum, & ſi enim ibi fiat mentio de comeſtione cum alienis Religioſis, idem tamẽ non prohibet cum Secularibus Chriſtianis, ſed omittit hoc reſpectu Secularium inſinuando, non expedire Religioſis comedere cum ſecularibus.

Hoc noſtrum dictum, loquendo de aduenis extra aduenientibus, qui illis quatuor diebus Cinerum hic Mediolani apud Ambroſianos poſſunt comedere ſibi vetita in proprio domicilio, & non ſeruare Quadrageſimam docent Sanchez libro 1. cap. 12. num. 30. apud ipſum Leſſius lib. 4. de iuſt. cap. 2. dub. 8. num. 50. & eos citat Diana reſol. 18. de ieiunio. Dicta procedunt, licet quis ſine iuſta cauſa diſcedit à ſuo domicilio, vt libere poſſit vti illo priuilegio, quod probatur, Tum quia quis non tenetur manere in proprio domicilio, vt ſeruet legem ibi obligantem, cum huiuſmodi lex nullibi extet. Tum quia iſte recedens vtitur iure ſuo, ac proinde fraudem non dicitur committere ex regula Nullus 55. de reg. iur. Tum quia fraus propriè tunc contingit, quando adeſt obligatio legis, quam aliquis per dolum intendit eludere; ſed quis recedendo a proprio domicilio nõ intendit eludere legem, ſed tantum vti iure ſuo, cum obligationem non habeat manendi, vt ſeruet legem. Ita docent Sanchez lib. 3. diſput. 18. num. 29. Bonac. p. 6. de legib. num. 64. §. Addo. Diana reſol. 19. de ieiunio.

3 Dicta locum non habent apud eos Religioſos, qui nunquam comedunt carnes, vt ſunt Cartuſiani, & Minimi, vel ex vi regulæ, & ſuæ profeſſionis tenentur ad totam Quadrageſimam, cuiuſmodi ſunt omnes Franciſcani militantes ſub prima Regula, in cuius capite 3. præcipitur ieiunium Quadrageſimale, quod ſine dubio intelligitur ritu Romano. Vide Bartolucium in ſpeculo Reguli ſuper dictum caput §. Sed aliam vſque ad Reſurrectionem Domini. In noſtra autem Religione quamuis ieiunium Quadrageſimale ordinetur à quinquageſima, & deinceps vſque ad Paſcha, vt videre eſt in Regulis Nicol. IV. cap. 5. Leonis X. cap. 3. & in ſtatutis cap. 13. tamen quia id non eſt ſub præcepto attentis præciſe dictis locis, ideo

Reli-

Digitized by Google

Religioſus non peccabit, ſed tantum poterit puniri à ſuo ſuperiore, quia fuit tranſgreſſus regulam; quod vero non peccauerit ſuadetur, quia quo ad culpam non magis peccauit, quam Secularis, qui nullam habet hic Mediolani obligationem ſub culpa; ergo cum Secularis non peccet, neque Religioſus, cum eius regula illum non obliget ſub culpa. Nec obſtat, quod in prœmio Statutorum, quæ pro Regula habentur, ita dicitur: *Opere pretium eſt autem ſcire, neminem per ipſamet Decreta, iuxta Sedis Apoſtolicæ priuilegia ad culpam obligari, ſed ſolum ad pœnam, niſi quatenus ipſa Decreta ius Diuinum in ſe, aut humanum contineant*. Decretum autem Quadrageſimalis ieiunijs continet in ſe ius humanum, hoc eſt Pontificium, ergo obligat ſub culpa, ac proinde Religioſus Tertij Ordinis non poteſt comedere carnes illis diebus. Quia reſpondetur, dicta verba ſolum indicare ius humanum de ſe obligare, Decretum autem non inducere nouam obligationẽ, neque veterem auferre, vt fortaſſe potuiſſent aliqui putare, itaque Decretum Regulæ ius humanum relinquit in ſua virtute obligandi prout obligat hic, aut iſtic, non autem illic.

Reliquum eſt reſpondere rationibus obiectis. Ad primam, ad tertiam quoque dico illa dicta habere locum in fauorabilibus non autem odioſis, vt docet Sanchez libr. 3. diſput. 18. num. 24. ad rem noſtram. Ad ſecundam dico, ad hoc, vt quis deobligetur legibus ſui domicilij, non eſt neceſſe, vt domicilium penitus deſerat, ſed ſufficit, vt ibi actu non ſit, licet habitu ſit, nam vt aliquis tenatur legibus ſui domicilij debet ibi eſſe ſubditus non tantum habitu, & radicaliter, ſed etiam actu, & præſentialiter, vt docet Bonac. p. 6. de legib. num. 59. Ad tertiam iam dixi. Ad quartum concedo Religioſos ritu Romano vtentes non teneri ad ieiunia Ambroſiana, non tamen ſequitur teneri ad Romana ei correſpondentia, niſi intra clauſtra, illud enim axioma verum eſt, quando commodum, & onus connexa ſunt, vt docet Sanchez cit. in fine quæſt. ritus autem iſti nullam connexionem habent ad inuicem. Ad quintam patet ſupra §. Dicta, excipi illos Religioſos, qui ex Regula habent præceptum ſub culpa ſeruandi ieiunium Quadrageſimale ritu Romano; Ad ſextam dico quamuis accedat animo comedendi ſibi vetita, nihilominus non peccat, neque fraudem committit in legem, cum non teneatur manere in clauſtris, vt ſernet ieiunium, vt dixi ſupra §. Hoc noſtrum. Ad ſeptimam demum reſpondeo extare Doctores illam opinionem ſequentes, ſed cum appoſita ſit lõge probabilior, vt docent Sanchez, & Diana ibi citati, & Bonac. p. 6. num. 59. ideo noſtram reſponſionem eludere non poteſt.

Quæres autem 1. An Regulares teneantur ad ieiunia, & abſtinentias in ſuis Regulis, vel Conſtitutionibus indicta, non ſolum intra clauſtra, ſed etiam extra clauſtra in domibus Secularium, vel aliorum Religioſorum?

4 Reſpond. Tenentur ea obſeruare etiam extra clauſtra, quando aliter non exprimitur in eorum ſtatutis. Ratio eſt, Tum quia huiuſmodi obligationes non ſunt locales, ſed perſonales Religioſum comitantes quocumque pergit. Tum quia leges dicuntur obligare localiter, quando legiſlator habet Diœceſim, & territorium, cuiuſmodi ſunt Papa, & Epiſcopus, & Principes Seculares; Prælati autem Regulares nullum habent territorium, eſt enim territorium vniuerſitas agrorum, intra fines cuiuſque ciuitatis Gloſ. verſ. Territorium, cap. 2. de Conſtit. in 6. per l. Pupillus ff. de verb. ſignific. vnde fit quod tenentur obedire cẽſuris, & alijs præceptis, quamuis delinquant extra clauſtra, quia Prælati Regulares ſuam iuriſdictionem, & poteſtatem exercent in ſuos ſubditos independenter à quouis loco, ergo conſequenter tenentur obſeruantijs regularibus extra clauſtra, ac ſi eſſent intra illa. Tum quia præfecti in Parochum Eccleſiæ ſeculari non eximuntur ab huiuſmodi abſtinentijs, quæ eorum officium nõ impediunt, vt docent Silu. ver. Religio 7. quæſt. 1. Angel. verſ. Monachus num. 7. & cum eis alijs citatis Sanchez libr. 6. cap. 6. num. 36. ergo multo minus morantes intra clauſtra.

Dixi, *Quando aliter non exprimitur in eorum ſtatutis*, nam tunc extra poſſunt comedere ſibi vetita intra clauſtra, cum regula eoſdem eximat ab obligatione; & patet hoc ex noſtra Regula capit. 13. quæ extra comedentes eximit ab abſtinentijs a Religione indictis, vt dixi ſupra §. Dico, in fine. Sic Monachis nigris S. Benedicti ſolum intra refectorium prohibetur comeſtio carnium, cap. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Regul. vnde alibi etiam intra clauſtra eas comedere poſſunt. Cartuſiani vero, & Minimi nullibi eas comedere poſſunt, cũ illis huiuſmodi conceſſio ſimpliciter ſit prohibita.

Quæres 2. An Regulares teneantur ad ieiunia, quæ ſeruantur in loco, vbi habent Monaſterium? Indici autem poſſunt ieiunia vel ab Epiſcopo, vel à conſuetudine; vel ex voto alicuius ciuitatis, vel oppidi.

5 Reſpond. Ad nulla ieiunia loci, vbi habitant, tenentur. Probatur, Tum quia habent peculiares obſeruantias ieiuniorum, ergo non tenẽtur ad ieiunia loci, conſentaneum enim eſt, vt qui in vno grauatur, in alio releuetur; ſicut neque ſeculares tenentur ad ieiunia Regularium, ita neque iſti ad ieiunia illorum. Tum quia Sacrum Concilium dũ præcipit cap. 12. ſeſſ. 25. Regularibus vt ſeruent dies feſtos ab Epiſcopo præceptos, nullam mentionem facit de ieiunijs, ergo ſignum eſt illos non teneri. Deinde loquendo de ſingulis modis inducendi ieiunij, facile conſtat, non comprehẽdi Religioſos, nam ſi ſermo ſit de indictis per conſuetudinem, Religioſi non obligantur, tum quia conſuetudo inducitur ex certa ſcientia gloſ. verſ. Legitimè, cap. fin. de conſuet. vbi Abbas num. 12. Silu. ver. Conſuetudo quæſt. 4. Tabien. Not. 7. num 8. Sed Religioſi cum ſint mortui mundo cap. Placuit 8. 16. quæſt. 1. non poſſunt ſcire quid faciant Seculares, immo ab his remoti eſſe debent, cap. Si cupis 5. 16. quæſt. 1. ergo conſuetudo huiuſmodi eos ligare non poteſt, cum eam ſcire non teneantur. Tum quia conſuetudo eorum, inter quos verſamur, ſeruare tenemur; ex cap. Quæ contra more. 2. diſt. 8. Gloſ. verſ. Societate, cap. Illa

autem

autem 11. diſt. 12. Sed Religioſi non conuerſantur cum Secularibus, ergo eorum conſuetudines ſeruare non tenentur. Quæ enim maior ratio, qua Religioſi teneantur ſequi conſuetudinem Secularium, & non Seculares Regularium. Loquendo autem de indictis ex voto, apud me verum eſt nō teneri, quia quando capita, & patres familias edūt huiuſmodi vota, hanc obligationem non poſſunt transfundere in Religioſos, qui neque expreſsè, neque tacitè conſentiunt in huiuſmodi vota, non enim vocantur Prælati ad dandum conſenſum in votum, ſicut congregantur Seculares, ergo nulla ratione tenentur, ſiquidem obligatio voti induci non poteſt ſine conſenſu eius, qui obligandus eſt ſub voto. Demum loquendo de ieiunijs ab Epiſcopo indictis in ſua Diœceſi, notum eſt, illa nō obligare Regulares, quia in omnibus ſunt exempti ab eorum iuriſdictione in his præſertim obſeruantijs ordinatis in eorum Synodis, ad quos Regulares non tenentur, vt docui reſol. 7. quæſt. 5. Ita de ieiunijs ab Epiſcopo indictis docēt Suar. lib. 4. de legib. cap. 20. num. 8. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 30. quæſt. 2. Fagund. lib. 1. de præceptis Eccleſ. cap. 7. num. 4. Lamas part. 1. cap. 5. §. 28. in fine, quos pro ſe citat Diana reſol. 36. de ieiunio, Bonac. p. 6. de Ieiunio num. 5. loquens etiam de ieiunijs ex conſuetudine particularium, non generali totius Diœceſis, quibus adde Compend. reſol. 75. in fine, vbi cum prædictis, & alijs à ſe citatis aſſerit, Religioſos obligari ad ieiunia generali cōſuetudine Prouinciæ, aut loci communiter recepta, etiam intra ſua clauſtra. Portell. verſ. Feſti dies num. 2. & 4. & ex voto in dicta Sanchez lib. 4. cap. 15. num. 20. Sed neſcio qua ratione excipiant ieiunium inductum generali conſuetudine, ſiquidem conſuetudo non eſt maioris efficaciæ legis ſcriptæ in Concilijs, & Synodis Ordinariorū, qui ſuis Conſtitutionibus non poſſunt ligare Religioſos exemptos ad ſeruanda ieiunia, vt docent præcitati, ergo multo minus conſuetudo Secularium, & faciunt rationes ſupra adductæ ad hoc. Nec ſtat, quod ſint membra populi, & eius bona comedant, quia ſunt membra accidentaliter, & ex honeſtate, non neceſſario, cum faciant caput à populo diſtinctum, & dicuntur comedere bona ſibi debita, neque aluntur vt præcisè ſecum ieiunent, ſed quia populus debitum habet alendi corporaliter Religioſos, cum illos ſpiritualiter cibent.

Mediolani prædicta certa ſunt ob latam diſtinctionem rituum Regularium, & Secularium, nam ieiunijs ſecularium ex voto non tenentur Religioſi, immo neque Clerici viuentes Ritu Romano, vt videre eſt in Kalendario Ritu Romano, vbi fit mentio de ieiunio in honorem S. Sebaſtiani 19. Ian. ſeruando in ciuitate apud Populum, & de alio in honorem S. Ambroſij Patroni 6. Decemb. ſeruando à Populo, & clero ſimul, vnde ex his clarum eſt, Regulares hic Mediolani ad nullam ciuitatis, aut Diœceſis ieiunia teneri, & ita dicendum eſt etiam reſpectu aliorum.

7 Scio Nicol. IV. in Regula, quam Tertiarijs præſcripſit in ſua Conſtit. *Super montem*, capit. 5. eiſdem præcipere obſeruationem ieiuniorum ab Ordinario ex cauſa communiter indictorum, & bene, quia Tertiarij, de quibus ibi ſermo eſt, ſunt illi, qui in proprijs domibus viuunt, & non profitentur ſolemniter tria vota, neque proinde propriè Religioſi ſunt, neque exempti ſunt a iuriſdictione Epiſcoporum, vt ibidem colligitur cap. 11. Non tamen inferendum eſt Tertiarios Religioſos teneri ad ieiunia indicta ab Epiſcopo, quia nō profitentur illam regulam prout iacet, cum ſit propria habitantium in ſuis domibus ſingulariter, ſed quatenus digeſta, & expreſſa reperitur in earum ſtatutis, vt videre eſt clarè in forma profeſſionis, quæ ab illis legitur, dum ſolemniter profitentur; in eorum autem ſtatutis, quæ pro regula habentur, nulla fit expreſſio huiuſmodi obligationis, vt colligitur ex cap. 13. & alibi, cum nunquam id exprimitur; vnde poſtea Leo X. in ſua Conſtit. *Dilecti filij*, in Bullario huius ordinis pag. 66. nullam mentionem facit de hac re, vt videre eſt in toto contextu Regulæ, & præcipuè cap. 3. Neque Clem. VII. Conſtit. *Adorberes fructus*, pag. 69. referens breuiter regulam Nicolai IV. quam cum Leone adaptauit Tertiarijs propriè Religioſis collegialiter viuentibus ſub emiſſione trium votorum.

Quæres 3. An Religioſi, qui nondum exceſſerunt vigeſimum primum annum, vel ſexagenarij teneantur ad ieiunia ſuæ Regulæ obligantis eos ſub culpa?

6 Reſpond. Tenentur tam iuuenes, quam ſenes. Tum quia voluntariè ſe obligarunt per profeſſionem, cedendo iuri, quod illis indulget Eccleſia. Tum quia ad ſe obligandum ieiunio dictæ ætates ſufficiunt. Tum quia indecens eſt, vt in pari profeſſione ſit diſpar diſciplina maximè in communi victu. Ita docent Rodriq. cum ſuo Compend. reſolut. 75. num. 5. & 8. de iuuenibus, & de ſenibus num. 10. Sanchez lib. 4. cap. 11. num. 56. vbi citat Roſellam verſ. eod. num. 14. Silu. quæſt. 6. dicto 1. Tabien. quæſt. 16. num. 17. Cordubam cap. 3. ſuper primam regulam S. Franciſci quæſt. Secunda, Bonac. p. fin. de ieiun. num. 6. & Reſpondeo. Portell. verſ. Ieiunium num. 2. vbi ait, quod Minoritæ iuuenes ante annum vigeſimum ſecundum tenentur ieiunare Quadrageſimam, Aduentum, & Feriam ſextam ex vi Regulæ, non autem cætera ieiunia ab Eccleſia vniuerſali indicta, cum Rodr. tom. 2. quæſt. 100. art. 6. & idem docet Bartolucius in ſuo ſpeculo regul. ſuper cap. 3. Regulæ §. Sed aliam vſque. Tenentur ergo Religioſi etiam iuuenes, & ſenes non ſolum ad ieiunia ſpecialia regulæ, vt in illis veniens, ſed ad quæcumque alia Eccleſiæ, ad quæ ſe obligarunt ex vi profeſſionis. Facilè tamen diſpenſari poſſunt à Prælatis ſuis, vnde Homobon. part. 2. Reſponſ. 66. ait §. Vnde, ſexagenarios eſſe diſpenſandos a lege ieiunij.

Quæres 4. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare ſuos ſubditos in ieiunijs, & alijs abſtinentijs tam ſpecialibus Religionis, quam Eccleſiaſticis generalibus?

7 Reſpond. Prælati Regulares, non ſolum Generalis, ſeu Prouincialis, qui dicuntur habere iuriſdictionem ſimilem Epiſcopis, ſed etiam Superiores locales poſſunt diſpenſare in legibus ieiuniorū, & ab-

& abſtinentiarum cum ſuis ſubditis non ſolũ profeſſis, Nouitijs, ſed etiam alijs Tertiarijs, & perpetuo commenſalibus, tam in dictorum iure Eccleſiaſtico, quam ſpeciali Regularum, ſeu Conſtitutionum, legitima tamen ſemper ſubſiſtente cauſa, maximè quando ieiunium eſt de præcepto, aliter diſpenſatio nulla eſt. Quod poſſint diſpenſare probatur tum ratione, quia loquendo de Sũmo Pontifice non eſt credibile, ipſum negare huiuſmodi facultatem Prælatis inferioribus, ſed præſumitur ipſum hanc facultatem concedere in caſibus occurrentibus, ne detur occaſio vagãdi Religioſis. Tum ex priuilegijs Apoſtolicis, nam Eugenius viuæ vocis oraculo conceſſit Prioribus, & in eorum abſentia Vicarijs facultatem diſpenſandi cum infirmis, & debilibus Fratribus, ac familiaribus. Quod idem conceſſit etiam Sixtus IV. viuæ vocis oraculo, quæ duo oracula, quod ad hoc ſublata non ſunt, cum nulli omnino præiudicent, ex probatis reſolut. 31. quæſt. 3. Leo X. viuæ vocis oraculo conceſſit Prædicatoribus ex ordine Minorum actu concionantibus poſſe ſine ſcrupulo fractionis ieiunij anticipare, ſeu retardare horas comeſtionis, & collatiunculæ. Item poſſe itinerantes ieiunium vnius diei transferre in alterum diem, quod extende ad quodcumque ieiunium ſeu Eccleſiæ, ſiue Regulæ, ſeu voti, cum generalis ſit conceſſio. Hæc habentur in Compend. priuil. ver. Ieiunium. Peregr. in ſuo Compend. ver. Ieiunium refert Sixtum IV. conceſſiſſe Monachis Sanctæ Iuſtinæ de Padua dum æquitantur, facultatem ſumendi mane collatiunculam, & ſub nocte cœnandi. Hoc autem priuilegium ſolum quietat conſcientiam Religioſi titubantis, ſiquidem multum probabilis eſt opinio Toleti lib. 6. cap. 2. nu. 8. Filliuc. tom. 2. tract. 27. p. 2. c. 2. num. 18. Leſſij, Layman. Villalobos, Fernand. & aliorum cum Diana reſolut. 33. de Ieiun. aſſerentium quemlibet poſſe mutare collatiunculam in prandium, ſeu cœnam, & nullum eſſe peccatũ, ſi adſit legitima cauſa, ſi vero abſit, eſſe ſolum veniale, quia illa peruerſio non eſt mutatio ſubſtantiæ ieiunij, ſed tantum mutatio circumſtantiæ duplicis comeſtionis.

Noſtram reſponſionem circa huiuſmodi ieiunia, & abſtinentia, docent Rodriq. quæſt. 22. art. 9. & tom. 2. quæſt. 100. art. 2. cum ſuo Compend. reſol. 75. num. 2. 3. 4. 13. Mirand. tom. 2. q. 30. art. 11. concluſ. 2. quæſt. 31. art. 1. Bartolucius lib. 1. ſui ſpeculi concluſ. 2. & 7. Homob. part. 3. Reſponſ. 59.

8 In mea Religione ſine dubio poſſunt Prælati etiam locales diſpenſare circa ieiunia, & alias auſteritates, vt dicitur in fine capit. 3. Regulæ, quæ verba licet videantur referri ad Prælatos maiores per antecedentia verba, ibi: *Si quiſpiam vero iuſta, ac probabili cauſa horum aliquid adimplere non poterit, maiorum authoritatem imploret.* Illa enim particula, *Maiorum*, refertur ad Generalem, & Prouincialem. Nihilominus æque bene poſſunt referri etiam ad Superiorem localem, qui reſpectu ſuorum ſubditorum dicitur maior in Conuentu; & quod poſſit diſpenſare in rigore, & abſtinentia regulæ, quoties neceſſitas vrgebit, indulgetur cap. 5. de Cænobiorum Miniſtris.

Quæres 5. An Religioſi in die Natalis Domini occurrente diebus Veneris, aut Sabbati, poſſint comedere carnes, & ieiunium frangere, quando regula id eis expreſsè non indulget?

9 Reſpond. Non poſſunt, vt expreſsè dicitur c. fin. de obſeruat. ieiun. ibi: *Reſpondemus, quod illi, qui nec voto, nec Regulari obſeruantia ſunt adſtricti in ſexta Feria, ſi feſtum Natiuitatis Dominicæ die ipſo venire contigerit, carnibus, propter feſti excellentiam, veſci poſſunt ſecundum conſuetudinem Eccleſiæ generalis.* Itaque hoc priuilegium conſuetudine introductum eo die veſcẽdi carnibus eſt conceſſum ſolum non adſtrictis voto, vel regulari obſeruantia. Quare Religioſi comedentes contra votum, vel præceptum regulæ peccant mortaliter non quidem contra ius commune, quia ex vniuerſali cõſuetudine Eccleſiæ omnes fideles diſpenſantur à prohibitione Eccleſiaſtica, non tamen à prohibitione ſpeciali voti, vel regulæ, ideo peccant contra regulam, vt docent Abbas, Cardin. & Anchar. ſuper dictum cap. Silu. Tabien. Armilla ver. Ieiunium, Beia part. 2. caſu 6. & cum eis Sanchez lib. 4. cap. 11. num. 64. vbi citat Rodriq. tom. 1. ſumm. cap. 14. aſſerentem, peccare etiam contra ius commune. Hæc reſponſio propriè procedit pro Minoribus ſub prima Regula militantibus in cuius cap. 3. adſtringuntur ſub pœna peccati mortalis ad ieiunium Feriæ ſextæ per totum annum, ac proinde iſti ſi hac die incidat Natale Chriſti non poſſunt comedere carnes, vt ſuper dictum caput notat Bartolucius §. Niſi Feria ſexta, vbi aduertit Prælatum poſſe diſpenſare in ieiunio, & comeſtione carnium ob legitimam cauſam, quæ eſt lætitia, & exultatio illius Sanctiſſimi diei, ad quod citat Beiam part. 2. caſu 6. §. Reſpondetur, Silueſtr. ver. Ieiunium quæſt. 10. Tabien. quæſt. 11. Nau. Si vero incidat in die Sabbati poſſunt comedere, quia Regula nihil ſpecialiter diſponit, ac proinde illos relinquit ſub diſpoſitione iuris communis, arg. l. Commodiſſime ff. de liber. & poſthum.

Dixi, *Quando Regula id eis expreſsè non indulget*, nam cum ſe accommodat iuri communi, ſine dubio frui poſſunt priuilegio non ieiunandi, ſed comedendi carnes. Iſta autem expreſſio reperitur in noſtris Regulis Nicol. IV. cap. 5. Leonis X. c. 3. & Statutis, quæ nunc pro regula habentur cap. 13. vnde ſine dubio poſſunt comedere carnes.

10 Loquendo autem de ijs, qui tenentur voto ſimplici proprio ſiue Religioſi, ſiue Seculares, quamuis expreſsè Papa decidat teneri illo die abſtineri, & ſequuntur maior pars Doctorum, quos allegat Diana de Ieiunio reſol. 22. Nihilominus apud ipſum Molina, & Azor. aſſerunt hunc non teneri voto illo die, ſi interrogatus de hoc priuilegio, reſpõdiſſet aſſertiuè q ſe non obligaſſet; ſi memoriæ tunc occurriſſet Natale Domini, ſi vero in reſpõſione trepidet, tenetur ad ieiunium; Fagundez eos ſequitur ductus alia ratione, quia quando non cõſtat de expreſſa vouentis intentione, tunc votum explicandum eſt iuxta conſuetudinem Eccleſiæ, quæ illo die non obligat ad abſtinentiam, & ita tenet etiam Rodriq. tom. 3. ſumm. cap. 25. num. 8. quamuis oppoſitum ſenſerit tom. 3. q. 45. artic. 3.

Itaque

Itaque Papa ibi intelligendus eſt vouentem teneri eo die, ſi expreſsè ſe obligauit etiam ad hunc diem. Sed iſta reſponſio videtur violenta, & pugnare cum textu, eo quod dubium propoſitum fuit Papæ, ac proinde ſequitur Papam ibi non decidere dubium de voto cum expreſſa voluntate ieiunandi illo die, ſed de voto, in cuius emiſſione non conſtat de huiuſmodi expreſſa voluntate, quando enim nota eſt voluntas vouentis, ſub dubio reuocanda non eſt, cum in claris non ſit locum coniecturis, nec dubia cum claris confundantur. Quare petat diſpenſationem ab Epiſcopo, vel Confeſſario Regulari, qui poteſt licite diſpenſare, exiſtente ligitima cauſa, huiuſmodi tam magna ſolemnitate, aliter peccat mortaliter, vt docet Beia, cum alijs citatis.

Quæres 6. An Religioſi in obſeruatione ſuorum ieiuniorum tam Regulæ, quam Eccleſiaſticorum teneantur ſe abſtinere à lacticinijs, ſicut fit ab omnibus Chriſti fidelibus in Quadrageſima, an poſſint vti lacticinijs more loci, vbi reperiuntur, vt fit in Lombardia, vbi omnibus diebus ieiuniorum extra Quadrageſimam adhibentur lacticinia.

11 Reſpond. Vnuſquiſque ſeruare debet, quod præcipitur circa ieiunia in ſua Regula, vel conſtitutionibus. In prima Regula D. Franciſci capite tertio, vbi de ieiunijs nil diſponitur de lacticinijs, vnde iſti in partibus Lombardiæ poterunt comedere illa iuxta morem ſecularium, extra vero vt in Romandiola poterunt ſe conformare conſuetudini locorum, in quibus abſtinetur à lacticinijs, loquendo de ieiunijs Regularibus, nam loquendo de Vigilijs, & Quatuor temporibus, debent ſeruare conſuetudinem. In mea Religione capitulo decimotertio, Regulæ, eſt in Regul. Nicol. IV. prohibetur vſus lacticiniorum diebus ieiuniorum, de qua prohibitione nulla fit mentio in Regula Leonis X. multo minus his diebus ieiuniorum poſſunt comedere cibos ex brodio carnis coctos, vt docet Graff. pr. libro ſecundo, capitulo decimo, numero 36. & libro ſecundo, de arbitr. capitulo 61. numero ſecundo, quia caro, & brodium ex ea æquiparantur. Facilis eſt tamen diſpenſatio, immo extat nunc vſus in contrarium, & Religioſi noſtri in ieiunijs ſe conformant vſui loci, vbi habitant, vnde in Lombardia vtuntur lacticinijs, extra vero nequaquam, ex probata conſuetudine, & recepta, contra quam agere eſſet peccatum mortale.

Quæres 7. An Regulares diebus Feſtis voluntariè poſſint in ſuis Eccleſijs populo annuntiare feſta, & ieiunia? immo cogi poſſint ab Ordinario?

12 Reſpond. Poſſunt voluntariè, immo & alias cogi. Primum ſuadetur, quia Epiſcopus illis hoc munus prohibere non poteſt, cum multum vtile ſit fidelibus, & iuri Curatorum non præiudicet, ita declarauit Sacra Congregat. 2. Iulij 1620. vt refert Barboſa ad cap. 8. ſeſſ. 22. numero 37. & apud me habeo folium typis Sauoretti Bononiæ expoſitum 1624. ex quatuordecim reſponſionibus prima. Secundum tenent Rodr. quæſt. 43. artic. 7. ad finem, Aphor. Epiſcop. ver. Feſtum numero ſexto, Barboſa citato numero 36.

Quæres 8. An Franciſcanus ſub prima Regula frangens ieiunium Feriæ Sextæ occurrentis cum Vigilia, vel Quatuor Temporibus, aut Quadrageſima, ſeu Aduentu duplex peccatum committat.

13 Reſpond. Franciſcanus cuiuſcumque ex dictis ieiunijs fractor exiſtens vnicum committit peccatum contra virtutem temperantiæ. Probatur ea vnica ratione, quia in Regula illa ieiunia præcipiuntur ſolum ſub motiuo virtutis temperantiæ, & abſtinentiæ, à cibis vetitis, & non etiam ſub motiuo Religionis, & voti, licet inde dependeat huiuſmodi obligatio, cum Religioſus præciſe obligetur ex vi profeſſionis; ergo eorum tranſgreſſio eſt vnicum mortale peccatum. Conſequentia inde patet, quia ex communi Doctorum opinione, peccata ſpecie multiplicantur, & diſtinguuntur per ordinem ad diuerſas perfectiones, ſeu virtutes oppoſitas malitijs, & deformitatibus actuum humanorum. Vide D. Thomam 1. 2. quæſtione 72. Scotum 2. diſtinct. 35. quæſtione 1. Becan. quæſtione 2. de malit. act. inter. Bonac. quæſt. 4. de peccatis part. 3. Ergo quot erunt perfectiones, & virtutes ſpecie differentes, quibus opponitur actus humanus malus, tot erunt peccata ſpecie diſtincta illis oppoſita. Antecedēs, quod trangreſsio ieiuniorum præceptorum in Regula Sancti Franciſci, ſit tantum contra virtutem abſtinentiæ, & non voti Religionis, probatur ex ijs, quæ docent Rodr. tom. 1. quæſtione 26. aritic. 4. & Mirand. tom. 1. quæſt. 25. art. 2. concl. 2. aſſerentes, præcepta contenta in prima Regula Sancti Franciſci, inter quæ eſt hoc ieiuniorum, non eſse vota ſolemnia neque ſimplicia; quod ego pariter probaui pluribus in meo Tractatu de profeſs. Regul. cap. 1. quæſt. 48. ergo horum trangreſſio non poteſt eſse contra virtutem Religionis ex perfectione voti, cum non ſit violatio voti, ſed tantum præcepti. Confirmatur, quia S. Franciſcus in his ordinandis attendebat abſtinentiam, & ſobrietatem, ergo ſub hoc motiuo dedit huiuſmodi præcepta. Itaque tranſgreſsio horum præceptorum ſacrilega non eſt, ſed ea, qualis ſecularium, qui tenentur ad ieiunia abſque vlla voti conſtitutione. In ſequentibus ſoluuntur obijcienda, & magis roboratur reſponſio.

Nauarra cap. 11. num. 4. §. Ex quo, ex pluralitate præceptorum tenet, Franciſcanum frangentem ieiunium Feriæ Sextæ occurrentis cum præcepto Eccleſiaſtico ieiunij duplex peccatum cōmittere; melius reliqui ex oppoſitione ad diuerſas virtutes cum Sanchez libro 9. diſp. 15. num. 6. Bonac. quæſt. 4. de peccat. p. 3. nu. 7. de communi, Diana alios referens reſolut. 16. de ieiunio, Lezana cap. 7. num. 26. cum quibus eſt Rodr. tom. 2. quæſt. 100. art. 8. §. Adde, cum ſuo Compend. reſolut. 75. numero nono, Bart. ſuper capitulo 3. Regulæ, in ſuo Speculo Regul. qui Doctores Franciſcani diſtinguunt, vnicum eſse peccatum, ſi trangreſsio Feriæ Sextæ accidat in Quadrageſima, aut Aduentu, duplex vero, ſi occurrat cum ieiunijs alijs Eccleſiaſticis, rationem reddūt, quia obligatio ieiunandi die veneris refertur ſolum ad

Digitized by Google

ieiunia extra Quadrageſimam, & Aduentum. conſequenter cum extra Quadrageſimam, & Aduentum conſurgat duplex præceptum, Eccleſiæ nimirum, & Regulæ, duplex quoque erit peccatum, ſicut vnum ex tranſgreſſione ieiunij Quadrageſimalis, & Aduentus per vnicum præceptũ, quod non plurificatur reſpectu Veneris. Sed pace tantorum virorum, ſeu vnius viri, qui reliqui ſequuntur, vti ducem, hæc doctrina non placet, quia eadem obligatione, qua Religioſus tenetur extra Quadrageſimam ad ieiunium Veneris, conſtringitur etiam in Quadrageſima; ſiquidem in vtroque caſu tenetur ex vi voti profeſſionis, & Regulæ (in opinione horum) ergo fractor in vtroque caſu aut ſemel peccat, aut bis, & non differenter, cum non ſit aſſignabilis differentia, & ſi enim Seraphicus non præceperit Ieiunium Feriæ Sextæ, expreſſis terminis, niſi extra Quadrageſimam, & Aduentum, hoc idem tamen ſtatuit in genere collectiuo ſub eadem obligatione, qua præcepit totam Quadrageſimam, qui enim indixit ieiunia quadrageſimalia, includit omnes dies hebdomadæ, & conſequenter etiam dies Veneris. Conſequenter ex his, ad hominem, videtur inferendum, Rodr. cum ſuis aſſerendum fuiſſe in vtroque caſu duplex committi peccatum à tranſgreſſore ieiunij huiuſmodi tam in quadrageſima, quàm intra illam. Confirmatur id, quia Doctores communiter aſſerunt frangentem votum de materia alias in præcepto duorum peccatorum eſſe reum. Quia tamen in mea opinione ſuperius probata tranſgreſſio voti non habet locum in his præceptis ieiuniorum, ideo vnius tãtummodo peccati reus eſt tranſgreſſor horum ieiuniorum.

Conueniunt tamen omnes præcitati, iuuenes, qui non perfecerunt, vel nondum attigerunt annum vigeſimum primum, obligari quidem ad ieiunia in Regula præcepta, vt ego etiam probaui ſupra q. 3. tamen ſi ea tranſgrediantur, vnicum incurrere peccatum, ex vi nimirum præcepti Regulæ, & non etiam Eccleſiæ, quæ eos non obligat.

Quæres 9. In quadam ciuitate ſedata peſtilentia anni 1630. Conuenit populus cum clero, omnes demum coram Archiepiſcopo illius loci Ordinario, ad indicendum ex voto ieiunium tali die, vt Deus deinceps populum, & ciuitatem ſuam præſeruet à tam contagioſo morbo, conuocant etiam Religioſos, inter hos, quoddam Monaſterium cum ſuo capite noluit ſe obligare; quidam alij alterius Conuentus, maior quidem eorum pars cum Superiore ſuo huic obligationi ſe ſubiecerunt, alij pauci reſtiterunt. Quæres, inquam, An illud Monaſterium totum reſiſtendo obligationi peccauerit? An ſit nihilominus ſubiectum voto? Quod idem quæritur de illa minori parte, quæ noluit ſe obligare.

54 Reſpond. Omnes Religioſi vtriuſque Monaſterij, qui noluerunt ſe obligare ad ieiunium cum alijs peccauerunt, & non obſtante ea reſiſtentia adhuc tenentur obſeruare illud ieiunium, quod tota ciuitas obſeruat.

Primum de peccato probatur. Tum quia rationabile eſt, membra conuenire cum ſuo capite, cum ab hoc diſcedere non deceat, capite 1. diſtinctione 12. neque diſcrepare, neque aliter facere, cap. Celebritatem 21. diſtinct. 3. de conſecr. cap. Cum non liceat 12. de præſcript. & turpis eſt ea pars, quæ non congruit ſuo toti cap. 2. diſtinct. 8. cap. fin. de ſponſa duor. §. Ne vero; Sed Religioſi ſunt ciues, membra, & partes ciuitatis vbi habent habitationem, & domicilium, vt docet Nauarr. comm. 2. de Regul. num. 63. §. Nunc, conſil. 6. de teſtament. numero 3. conſil. 9. de maior. num. 3. Tum quia huiuſmodi reſiſtentia fieri non poteſt ſine ſcandalo, debent enim Religioſi Laicis prælucere exemplo, incumbendo ieiunijs, & abſtinentijs, & meliores eſſe Secularibus, aut ſaltem bonum præbere exemplum. Confirmatur ex mox dicendis.

Secundum de obligatione non obſtante reſiſtentia probatur. Tum quia & ſi votum requirat proprium, & voluntarium vouentis conſenſum ex natura ſuæ definitionis, qui in caſu noſtro deeſt, immo actus ab eis præſtitus directè eſt contrarius, & impeditiuus huiuſmodi conſenſus; tamen ex hoc non ſequitur illos eximi ab ea ſubiectione, & obligatione, a Populo, Clero, & cœteris Religioſis ſuſcepta, ab Epiſcopo indicta, & authorizata, quia iſti reſiſtentes obligati non manent ex vi voti præcisè, ſed ex ſtatuto, & pacto, in quod cum cœteris debebant conſentire; Votum ſiquidem dupliciter ſpectari poteſt, pro intelligentia huius negotij; vno modo, vt dicit priuatam ſingulorum obligationem eorum, qui votum emiſerunt, qua ratione ad eius ſubſtantiam, & obligationem requiritur proprius, & voluntarius ſingulorum conſenſus; altero modo, vt dicit publicam obligationem, in quam conuenire poſſunt populus cum Eccleſiaſticis, ob aliquem honeſtum finem in bonum, & vtilitatem communitatis tendentem; ad quam contrahendam ſufficit maior pars ciuitatis, ſeu communitatis, ex quo facto, tamquam ſtatuto, ſeu pacto conſurgit obligatio in omnes perſonas communitatis, tam conſentientes, quam diſſentientes, & reſiſtentes; cum ea tamen differentia, quod conſentientes obligantur ex vi voti, conſequenter tranſgreſſores effecti rei ſunt ſacrilegij; reſiſtentes, & ſucceſſores tenentur in ratione pacti, ſeu ſtatuti prædictorum. Ita de hac differentia reſpectu ſucceſſorum docent Suar. tomo tertio, in partem tertiam quæſtione 83. articulo ſexto, diſputatione 88. ſectione quinta, Petrus Ledeſma de Sacrament. capit. 27. de Euchariſt. concluſione 14. Vaſq. 1. 2. quæſtione 96. art. 5. diſputat. 167. numero 34. & alibi, quos pro ſe citat Sanchez libro 4. cap. 15. numero 19. Tum quia huiuſmodi obligatio ſe habet vt lex reſpectu ſubditorum acceptantium legem ſibi præſcriptam à Principe; ſed lex accepta a maiori parte ſubditorum, ligat non ſolum ſubditos, qui legem acceptauerunt, ſed etiam illos, qui legi noluerunt ſe ſubijcere, vt tenent omnes, vbi tractant de acceptatione legis; ergo idem dicendum in caſu noſtro, cum huiuſmodi obligatio ieiunij ſit quædam

lex a

lex à communitate ſuſcepta, & à Superiore approbata, & publicata.

Itaque etiam Religioſi reſiſtentes tenentur ad ieiũnium toto eo tempore, quo de familia manebunt in ea vrbe, vel loco, in quo publicum emiſſum fuit votum; ſi vero inde recedunt non amplius ſubijciuntur, quia votum illud obligat perſonas illas dependentes à loco, & non perſonaliter. Idem die de ſucceſſoribus, & alijs aduenientibus illuc ad commorandum, quia huiuſmodi obligatio eſt localis afficiens omnes in loco.

RESOLVTIO XIX.

De opinione Superioris ſequenda.

SVMMARIVM.

1 *Nouem opiniones de furto notabili peccato mortali.*
2 *Superior non poteſt cogere ſubditum ad ſuam opinionem ſecundum aliquos.*
3 *Dubium, & opinio quomodo differunt inter ſe.*
4 *Opinio quid, & quotuplex.*
5 *Superior cogit ad ſuam opinionem.*
6 *Sanchez excipit aliquando.*
7. *Impugnatur ab Authore.*
8 *Subditus non exequitur ſine ſpeciali præcepto.*
9 *Quod ſit in materia non excedente limites poteſtatis.*
10 *Reſpondetur rationibus initio propoſitis.*

CLemens Octauus in ſuo Decreto incipiente. *Sanctiſſimus*, in quo tradit, & præſcribit caſus, quos Superiores ſibi reſeruare poſſunt, quod referunt Confect. titul. 17. capitulo octauo, & explicant Quar. ver. Caſus reſeruati, Graff. pr. libro tertio, per totum, Coriolanus edidit tractatum de hac re, & refert etiam Nald. ver. Religioſus numero 43. de eodem agit Megal. parte 1. de Pęnit. libro primo, cap. 12. Beia parte tertia, caſu 16. exprimit caſum octauum ſub his verbis. *Furtum de rebus Monaſterij ſeu Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.* Modo quidam Prælatus Regularis, prout iacet ſibi reſeruauit, iuxta citatum Decretum, procedente autem tempore, non leuis diſſenſio excitata fuit inter Confeſſarios Monaſterij, quænam quantitas conſtitueret peccatum mortale, & inter eos multa fuit contentio, occaſione accepta à multitudine opinionum digladiantium, quænam dicatur notabilis quantitas ad conſtituendum peccatũ mortale, ad quod
1 Diana parte 2. tract. 3. Miſcell. reſolut. 57. refert nouem opiniones, vnde ſuperior in tanta opinionum diuerſitate volens dirimere litem, mandauit ſingulis Confeſſarijs, vt in abſoluendo ab hoc peccato Religioſos, ſeruarent ſuam opinionem, quæ fuit, vt exceſſus trium Iuliorum eſſet peccatum mortale, de quo fit mentio in ſupradicto caſu. Videtur autem, quod ſuperior non poſſit præcipere hoc, vt ſuam opinionem ſequãtur. Tum quia res præcepta excedit poteſtatem Superioris, qui non poteſt agere vltra ſpheram ſuæ actiuitatis. Tum quia cum ſubditus ex ſua opinione prudenter agat, non poteſt cogi a Superiore, vt ſuam ſequatur, aliter ageret contra conſcientiam, ac proinde peccaret mortaliter, omne enim quod non eſt ex conſcientia, ædificat ad gehennam. Tum quia dignitas Prælati non deteriorem reddit opinionem ſubditi, ſicuti neque ſuam reddit probabilem, ſi non eſt, aut ſi eſt, non facit probabiliorem: opinio enim dicitur magis vel minus probabilis ab authoritate, & ratione non ex dignitate opinantis. Tum quia pœnitens non tenetur ſequi opinionem ſui Confeſſarij, ſed Confeſſarius opinionem pœnitentis, quia quotieſcumque Confeſſarius poteſt licitè abſoluere, pœnitens habet ius ad ſe faciendum abſoluere, ſtante ſua opinione, quia licitè abſolui poteſt, vt tenent quamplures Doctores, quos pro ſe citat Diana reſolutione vndecima de opinione probab. ergo neque ſubditus opinionem ſui Superioris, cum non minus ſubijciatur pœnitens Confeſſario, quam ſubditus Prælato.

3 Notandum autem eſt pro reſolutione huius difficultatis, differre inter ſe dubium, & Opinionem, nam Dubium, eſt illud, quo intellectus neutri parti aſſentitur, ſed ambiguus manet, & ſuſpenſus quaſi in æquilibrio non magis pendens ad vnam partem, quam ad alteram, quod ei accidit, quia nullas rationes habet ſufficientes, quibus mediantibus poſſit vni parti potius conſentire, quam alteri; quod ſi interdum magis videatur inclinare in vnam partem, quam ad alteram, cui tamen firmiter ex ratione non aſſentitur, tunc dubium nuncupatur Suſpicio orta ex leuibus coniecturis, non tamen per hoc intellectus dicitur determinari ad vnam partem, cum adhuc anceps maneat, & in lance inæqualiter. Vide Sanchez libro primo, capit. decimo, Reginald. libro 13. Becan. quæſtione 8. de bonit. vt intern. Bonac. quæſtione 4. de peccat. puncto ſeptimo. Diuidunt autem dubium in ſpeculatiuum, quo quis dubitat extra exercitium, & practicum, quod quis habet in exercitio. Opinio autem eſt aſſenſus prudens vnius partis fundatus in firmis rationibus, cum timore, & formidine ne pars oppoſita ſit vera. Vnde inquit Ariſtotil. 5. Æthic. quod opinio eſt circa ea, quæ aliter ſe habere poſſunt. Differunt ergo, quod dubium eſt actus intellectus anceps, & indeterminatus, ex eo, quod intellectus ex ſua imperfectione, & ruditate neſciat inueſtigare aliquam determinationem de eo, circa quod dubitat; è contra opinio eſt actus intellectus certus, & determinatus, ex eo, quod ſcit inueſtigare determinationem rei de qua facit opinionem, nihilominus quia non habet eam certitudinem, quæ reperitur in actu ſcientifico, idcirco habet adiunctam formidinem circa partem oppoſitam, quæ opinantem non impedit, quin prudenter dicatur agere operando

ſecundum conceptam opinionem, eo quod cauſa operationis non eſt illa formido, ſed ratio, quæ ſuadet illum ſic operati.

4 Opinio autem alia tuta, alia tutior; alia probabilis, alia probabilior, relictis alijs diuiſionibus, de quibus vide Sanchez libro primo, cap. 9. numero quinto. Tuta illa dicitur, in qua poteſt eſſe aliquod peccatum, a quo tamen excuſatur agens ſecundum illam, quia prudenter operatur, hoc ipſo, quod agit iuxta dictamen rationis inducentis illum ad ſic operandum. Tutior illa dicitur, quæ nullum continet periculum peccati. Probabilis eſt illa, quæ habet firmas rationes, & probatos Doctores, non nomine, ſed re, magis enim creditur Doctori propter rationem, quam affert pro ſua opinione, quam ſuæ dignitati, Doctori enim aſſerenti ſine ratione non eſt credendum, vt dicit Megal. libro primo, de Pœnitent. capitulo nono, numero vigeſimoſexto, quia opinio non ex fide humana, ſed ex ratione naſcitur. Probabilior opinio demum illa dicitur, quę nititur melioribus fundamentis, efficacioribus rationibus, adiunctis grauioribus, & claſſicis Doctoribus. Igitur eſſe magis, vel minus tutum in opinione refertur ad minus, vel maius periculum peccati, vel ad nullum peccatum; eſſe vero magis, vel minus probabile reſpicit veritatem ſecundum magis, vel minus firmatam. Vnde euenire poteſt, quod aliqua opinio ſit tutior, licet ſit minus probabilis, quam ſit alia probabilior, licet minus tuta, quia probabilior nititur meliori ratione, tutior vero debiliori fundamento. His prælatis.

5 Reſpondeo, quod Superior poteſt cogere ſubditum ad ſequendum ſuam opinionem, & is tenetur obedire, & operari ſecundum illam, modo ſit circa materiam intra obiectum ſuæ poteſtatis. Probatur, Tum quia ſubditus cum careat velle, & nolle proprio, cap. Si Religioſus 27. de electione in 6, capitulo final. de teſtament. & ſepult. eodem, & quod per profeſſionem obedientiæ vtrunque ſubiecit dominio, & poteſtati Superioris, in operando ſuam voluntatē debet conformare cum voluntate Superioris, ita quod illi contradicere non poteſt in ijs, in quibus illi ſubijcitur, ergo ſine dubio poteſt cogere illum ad operandum ſecundum ſuam opinionem. Tum quia iſta coactio nihil aliud eſt, quam præceptum à Superiore intimatum ſubdito in re ſine dubio licita, opinio enim facit licite operari, & à peccato excuſat, quamuis alias eſſet falſa, modo probabilis habeatur, Nauarr. tomo tertio, in capit. Si quis autem, numero ſeptimo, & reſolutione decima, de conſanguinitate, Moditius 6. Prudentum reſponſa dubitatione octaua, numero ſecundo, & alij communiter. Sed ſuperior præcepta licita, quæ non excedunt eius iuriſdictionem, imponere poteſt ſuis ſubditis, ergo per illa cogere ad executionem ſuæ opinionis. Tum quia in dubijs obediendum eſt Superiori, cum ſit in poſſeſſione iubendi, gloſ. ver. Iniquitas, cap. Quid culpatur 4. 23. quæſtione prima, Gloſſ. ver. Obedientiam, capit. Ad aures quinto, de tempor. ordin. Gloſſ. final. capit. Dilecta de maiorit. D. Bonacc. in ſecunda diſtinct. 39. articolo primo, quæſtione 3. Rodriq. tomo 3. quæſtione 19. articolo 6. multos alios citat Sanch. libro ſexto, capitulo tertio, num. 3. ergo multo magis, quando præcipit ſequendum eſſe ſuam opinionem, cum tunc non ſit dubitandum de re præcepta, liceat necne. Confirmatur ex infra dicendis.

6 Sanchez libro ſexto, capit. 3. numero 7. docet ſubditum in aliquo caſu non teneri obedire Superiori, quando pro ſe habet opinionem probabilem, quia ea opinione data Prælatus non habet certam poſſeſſionem ſuperioritatis in ſubditum, ſed reuocatur in dubium, ac proinde illa poſſeſſio non præponderat contra libertatem, quam habet ſubditus ſequendi ſuam opinionem, & non obediendi Superiori. Quod extendit, licet opinio Superioris ſit probabilior, quia illa maior probabilitas non reddit omnino firmam poſſeſſionem Superioris, nec tollit probabilem opinionem fauentem libertati ſubditi. Et paulo infra ſibi obijcit, ſuperiorem tunc licite præcipere ratione opinionis, & conſequenter obligare, ergo ſubditus tenetur obedire, & manet obligatus, cum ſint relatiua, nec poteſt dari bellum iuſtum ex vtraque parte. Reſpondet ſuperiorem probabiliter obligare, & ita ſubditum remanere probabiliter obligatum, at cum ſit etiam probabile oppoſitum, ſcilicet, Superiorem non obligare, poterit ſubditus in praxi illud ſequi, neque abſurdum eſt dari bellum iuxtum ex vtraque parte, quando ignorantia veritatis excuſat, vt hic contingit; & de iuſto bello ex vtraque parte citat P. Nauarrum libro tertio, de reſtitut. parte tertia, dubio decimoquarto, numero 239. adde Beccan. de virtut. Theolog. cap. 25. quæſtione 7. Itaque opinio Sanchez eſt contra noſtram reſponſionem, aſſerendo ſubditum habentem opinionem probabilem non teneri obedire Superiori præcipienti, quod eſt dicere, Prælatum non poſſe cogere ſubditum ad ſequendam ſuam opinionem, vnde reſpondendum eſt ad rationes ab eo adductas, quæ in ſumma ſunt hæ duæ. Prima, quod opinio ſubditi reuocat in dubium facultatem ſuperioris in præcipiendo. Secundo, quod opinio ſubditi indicit iuſtum bellum contra ſuperiorem iuſtè præcipientem.

7 Prima igitur ratio Sanch. mihi non probatur, ſed videtur falſa, quia quando opiniones ſunt ęque probabiles, non eſt maior ratio, cur opinio ſubditi perturbet poſſeſſionem ſuperioris, & opinio ſuperioris non perturbet libertatem ſubditi, immo in hoc caſu opinio ſuperioris debēt præualere, quia conſtat de pacifica poſſeſſione ſuperioritatis, & de ſubiectione Religioſi ſaltem in genere, & reuocatur in dubium ſuperioritas, & ſubiectio, quo ad ſpecialem caſum, & cum hæ opiniones in æquilibrio ſint, induunt naturam dubij. conſequenter in hoc caſu ſuperiori obediendum eſt, ex ſupra adductis, quod in dubijs obediendum eſt ſuperiori. Quando autem ſuperioris opinio eſt probabilior, tunc ſine dubio magis firmatur poſſeſſio ſuperioritatis, & minuitur libertas ſubditi, ac proinde tenetur obedire

Digitized by Google

obedire, cũ ſuperior nō ſit deterioris conditionis, imò melioris ſubdito ѐt quatenus ſubditus, q ſuperiori cedere dĕt. Demũ quãdo opinio ſubditi eſt probabilior, & ſuperioris minus probabilis, in hoc caſu eſt occaſio dubitandi, tamen adhuc dico nō minui ſuperioritatem, neque poteſtatem imperãdi, quia coactio, & præceptum adiectum prudenter à Superiore obligat ſubditum ſubmittere ſe voluntati Prælati, ſiquidem cum opinio vt ſic ſit actus intellectus, quem cogere non poteſt ſuperior remanet opinio in ſuo ſtatu, eius vero executio, cum ſit actus voluntatis impediri poteſt à Superiore, in cuius manu eſt voluntas ſubditi. Itaque poteſt dici opinionem ſubditi ſpectari poſſe dupliciter, vno modo ſpeculatiuè, & quatenus ſe tenet ex parte intellectus, & hac ratione comparari poſſunt potentiæ intellectuæ Superioris, & ſubditi, & in hoc ſenſu non facit ad rem: altero modo practicè, & executiuè, quatenus ſe tenet ex parte voluntatis, in quo ſenſu opinio ſubditi nequaquam poteſt perturbare poſſeſſionem iuriſdictionis in Superiore, eo quod Religioſus profeſſione obedientiæ ſuam voluntatem ſubiecit rectè voluntati Superioris ſui; opinio igitur ſupradicti poteſt perturbare intellectum Superioris, non autem eius voluntatem, à qua proueniunt actus ſuperioritatis, & imperij.

Secunda ratio de iuſto bello non habet locum in caſu noſtro quo ad voluntates vtriuſque eo quod voluntas ſubditi ſit ſubiecta voluntati ſuperioris rectè, cum qua proinde pugnare licite non poteſt; dari vero poteſt quo ad partem intellectiuam, quia Prælatus non poteſt cogere ſubditum, vt ſpeculatiuè ſequatur ſuam opinionem, quia intellectus naturaliter operatur, & obedientia promiſſa refertur ad potentiam voluntatis, non intellectus, tenetur ergo tantum operari ſecundum opinionem Superioris.

Obſeruandum autem eſt, quod huiuſmodi cautio, ſeu præceptum de ſeruanda Superioris opinione habet adiunctam legis interpretationem, vt videre eſt in caſu formato, nam Superior Legiſlator caſuum reſeruatorum poteſt declarare mentem ſuam fuiſſe in eo caſu condendo, ſibi reſeruandi illud peccatum quatenus eſt furtum excedens ſummam duorum, aut trium iuliorum, in quo ſenſu nulli dubium eſt, ſtandum eſſe eius interpretationi, vt potius lex ſit, quam opinio; quod ſi ſuperior reſpondeat vt doctor, ſeu vt peritus non vt Legiſlator dicendo ſe eſſe talis opinionis, quam præcipit inſuper ſeruandum eſſe à ſubditis Confeſſarijs, in hoc ſenſu loquitur opinatiuè, non vt Legiſlator, & hanc opinionem, inducere poteſt non ſolum Legiſlator, ſed etiam quiuis alius Superior non Legiſlator, et Prælatus localis, qui caſus condere non poteſt, valet vero præcipere, vt ſeruetur opinio à ſe præſcripta, quia ius habet cogendi prudenter voluntatem ſuorum ſubditorum.

8 Non inſuper, quando Superior ſuæ opinioni non adiungit præceptum cogendi ſubditos ad eam ſequendam, poſſe operari ſecundum opinionem propriam contra opinionem etiam probabiliorem, aut tutiorem Superioris, quia in tali caſu ſubditus agit prudenter, & non contradicit voluntati Prælati relinquentis ſubditum in ſua libertate.

9 Dixi in reſponſione; Modo præceptum de ſequenda opinione ſit circa materiam contentam intra limites poteſtatis Superioris, quia poteſtas debet eſſe ordinata non excedens propria iura; vnde Superior non poteſt præcipere ſuo Confeſſario pro ſecularibus, vt in adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ ſequatur ſemper opinionem tutiorem; aut probabiliorem, quam ipſemet ſequitur, quia quo ad hoc exercitium non eſt ſubiectus Prælato ſuo, hoc enim præceptum eſt de materia excedente obiectum ſuæ poteſtatis, cum illi promiſerit obedientiam in ordine ad Regulam, & non ſimpliciter. E contra vero poterit Generalis præcipere ſuis Prouincialibus, vt ſequatur ſuam opinionem aſſerentem, Prælatos Regulares non poſſe abſoluere ſuos ſubditos à reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, contra opinionem aſſerentem poſſe abſoluere, ſi hanc ipſi tenerent; nam in hoc caſu debet propria deponere, & operari ſecundum opinionem Prælati maioris.

10 Reſpondendum modo eſt rationibus initio reſolutionis obiectis noſtræ reſponſioni. Ad primam, patet præceptum Superioris non excedere propriam poteſtatem, ſed eſt intra eius limites, ex hactenus allatis. Ad ſecundam dico, in eo caſu ne agat contra conſcientiam teneri deponere ſuã opinionem, vel ſaltem operari iuxta Superioris opinionem, quia tunc non dicitur agere contra conſcientiam ſuam, cum operetur iuxta alienam, aliter ſibi imputet. Ad tertiam dico dignitatem, ſeu ſuperioritatem non deteriorare opinionem ſubditi, neque per hoc propriam meliorare, ſed ſolum impedit voluntatem ſubditi, ne operetur ſecundum propriam opinionem, maior enim vel minor probabilitas pendet ab intellectu, & ratione, non à coactione voluntatis Prælati, qui ſuo præcepto nequaquam alterat opiniones, ſed operationem voluntatis. Ad vltimam de confeſſario non volente cogere pœnitentem ad ſuam opinionem, dico eſſe diſparem rationem, quia Confeſſarius ſolum cogit pœnitentem ad ſuam opinionem, quando non habet debita requiſita, quibus non caret, quando prudenter ſe gerit. Quod ſi dicas, ponamus pœnitentem Religioſum eſſe opinionis contrariæ Superioris, in hoc caſu Confeſſarius tenetur illum abſoluere, conſequenter non tenetur obedire opinioni Superioris, quæ pugnant ad inuicem. Reſpondeo, in hoc caſu Confeſſarius non tenetur ſequi opinionem pœnitentis, cum habeat præceptum Superioris in contrarium redundans etiam in ſubditum, nam reſeruatio caſuum primo, & directè afficit Confeſſarium, auferendo illi poteſtatem abſoluendi à caſibus reſeruatis, & ſecundario pœnitentem, eo quod non poteſt recipere beneficium abſolutionis ab illo Confeſſario; cum præterea, afficiatur illo præcepto communi Confeſſario, & ſibi.

RESOLVTIO XX.

De Sacramentali Communione.

SVMMARIVM.

1 *Superior ſub mortali tenetur quærere an ſubditi communicent.*
2 *In tribus caſibus tenentur communicare.*
3 *Primo in Paſchate.*
4 *Communicans eo tempore indignè adhuc tenetur.*
5 *Sicut & extra illud tempus.*
6 *Secundo in articulo mortis.*
7 *Tertio ſingulis menſibus Monachi nigri & Moniales hortantur.*
8 *Hoc eſt ſub veniali.*
9 *Habens ſolum venialia non tenetur.*
10 *Tertiarij communicant prima Dominica cuiuſlibet menſis.*
11 *Antiquitus ſolum in Paſchate, Natali, & Penteceſte.*
12 *Sacerdotes communicant cum Stola.*
13 *Paſchale, & Viaticum porrigunt non ſolum.*
14 *Profeſſis ſed etiam*
15 *Nouitijs, atque.*
16 *Tertiarijs, & alijs commenſalibus.*
17 *Famulis.*
18 *Et caſu in Conuentu repertis.*
19 *Miniſtrant omnibus degentibus in ſuis hoſpitalibus.*
20 *Paſchale incolis pro ſatisfactione minimè.*
21 *Paſchale deuotionis gratia miniſtratur.*
22 *Paſchale, & Viaticum in caſu neceſſitatis porrigunt.*
23 *Dicta procedunt etiam pro Extrema Vnctione.*
24 *Quibuſuis in proprijs Eccleſijs tribuunt.*
25 *In extraneis quoque Curatis non contradicentibus.*
26 *Licentia requiritur ad miniſtrandum.*
27 *Quam Regulares concedunt Secularibus in ſuis Eccleſijs.*
28 *Excommunicati ſunt Religioſi miniſtrantes Paſchale, & Viaticum.*
26 *Euchariſtiam in ſuis Eccleſijs ſeruare tenentur.*
30 *Sanctiſſimum exponere poſſunt.*
21 *Lampas perenniter collucere debet.*

SVperiori Conuentus admonito, ſuum Religioſum Sacram Communionem in Paſchate nõ ſumpſiſſe; negligentem veritatem huius omiſſionis quærere, & punire delinquentem, culpa mentalis à Sene Monaſterij obijcitur; vnde Superior conſilium poſcit, an hoc ſit peccatum mortale, prout ſibi obiectum fuit.

1 Reſponſum eſt affirmatiuum, Superiorem hũc peccaſſe mortaliter, quod probatur. Tum quia Prælatus negligens ea, quæ ſpectant ad ſuum officium, ſi delinquat in re graui, peccat mortaliter, Gloſ. in cap. Ea quæ, de offic. Archid. Angel. ver. Negligentia, vt Prælatus, Graff. Append. lib. 4. cap. 4. num. 24. Sed in caſu noſtro Prælatus deficit in re graui, vt notum eſt, ergo peccat mortaliter. Tum quia Prælati eſt ſpiritualiter paſcere gregem ſuum, quod propriè fit per hoc Sacramentum. Tum quia in hoc æquiparatur Parocho, immo Superior localis propriè dicitur Parochus ſuorum ſubditorum, ergo ex officio ſuo debet inquirere, an Religioſi ſui recipiant hunc ſpiritualem cibum, aliter delinquit grauiter. Vide Graff. Append. libr. 4. cap. 4. num. 34. Itaque Superior ex officio ſuo debet per ſe, vel per alium à ſe deputatum miniſtrare hoc Sanctiſſimum Sacramentum præcipuè in hac ſolemnitate, quæ omnes fideles obligat ad Sacram Communionẽ, & toties, quoties ipſi petunt, præcipuè autem in infirmitatibus periculoſis procurare debet, vt ſe muniant Sanctiſſimo Sacramento.

Quæſtio autem prima eſt, quoties, & quando Religioſi non celebrantes teneantur ſumere Sacram Communionem?

2 Reſpond. In his tribus caſibus. Primo tempore Paſchatis. Secundo de iure Diuino in articulo mortis. Tertio, quando Religio ſpecialiter obligat in alijs caſibus.

3 Primo, tempore Paſchatis vnuſquiſque fidelis, ac proinde Religioſus tenetur ſub mortali communicare, ex vniuerſali præcepto Eccleſiæ cap. Omnis 12. de pœnit. Hoc autem tempus incipit à Dominica Palmarum, & clauditur Dominica in Albis; aut ſecundum alios incipit in die Cœnę Domini; aut a Quadrageſima, vnde ſtandum eſt conſuetudini. Vide Nauar. cap. 21. num. 45. aſſerentem primum dictum eſſe declarationem Eugenij Papæ, & alios Doctores apud Barboſam ad cap. 8. ſeſſ. 13. Tempus autem Religioſorum eſt medium ex prædictis, cum media via in controuerſijs ſit eligenda Inſtit. Quibus ex cauſis manum. §. penult. Inſtit. de rerum diuiſ. §. Cum ex aliena. Thomaſet. reg. 178. Duo dubiola excitantur, vnũ eſt, Religioſum indignè communicans an ſatisfaciat præcepto? alterum eſt, An qui non communicauit intra tempus præfixum, teneatur adhuc

4 Communionem recipere? Ad primum dico teneri iterum communicare dignè, quia præceptum hoc Eccleſiaſticum cum ſit determinatiuum Diuini præcepti de ſumenda communione dignè, conſequenter obſeruari debet iuxta præceptum diuinum, quod præcipit communionem dignè recipiendam. Ita docent Silvius in part. 3. quæſt. 80. art. 11. quæſt. 2. ibi Nugnus art. 1. diff. 2. dub. ſin. quos contra ſecetat Diana reſol. 43. de Sacr. vbi cum quampluribus oppoſitum, & Bonac. q. 7. de Sacram. Euchar. p. 2. num. 12. teneat ſatisfacere, quia præceptum Eccleſiaſticum obligat quo ad ſubſtantiam, quod eſt ſumere Euchariſtiam, nõ autem quo ad modum, hoc eſt, ſumere dignè; quod non pertinet ad eſſentiam præcepti. Prior opinio mihi magis probatur, quia hoc præceptũ ex eo, quod eſt determinatiuum Diuini, hoc determinat ſecundum quod a Deo præſcribitur, & cum a Deo conſtitutum ſit, vt dignè ſumatur, ſub eadem ratione Eccleſia illud determinauit, ne videatur imperfectè Diuinum præceptum ordinaſ-

5 ſe, & limitaſſe ad tale tempus. Ad ſecundum dico, remanere obligationem deinceps recipiendi

Sacram

Digitized by Google

Sacram. Communionem, quia tempus Paſchale præſcribitur non ad finiendam obligationem, ſed ad eam ſollicitandam, vnde manet obligatio vſque ad ſequens Paſcha, quæ cum ſequenti obligatione nobilitur in vnam. Ita docent Nanar. cap. 21. num. 45. Bonac. quæſt. 7. p. 2. num. 13. problemmaticum, cum multis alijs citatis à Diana reſol. 41. de Sacram. vbi citat Doctores putantes oppoſitũ probabile cum Silu. Tabien. Armill. Valent. Tolet. & alijs, quia hæc obligatio eſt affixa diei, ſicut obligatio audiendi Miſſam, & ieiunandi, ſed tu dicas, non eſſe obligationem connexam cum die, quia Papa in citato cap. hoc præceptum abſolutè poſuit affigendo illud tempori, non diei.

Secundo, Religioſi omnes in articulo mortis
6 debent ſub mortali communicare de iure Diuino, Ioan. 6. *Niſi manducaueritis carnem filij hominis, &c.* quod maximè verificatur tempore mortis, tunc enim maximè neceſſarium eſt homini ad cõſeruandum, & roborandum vitam ſpiritualem cõtra tentationes. Ita omnes docent cum Becan. cap. 33. de Sacram. quæſt. 4. Diana reſol. 40. de Sacram. Bonac. quæſt. 7. p. 1. de Euchar. num. 1. contra nonnullos aſſerentes hanc obligationem eſſe ſub veniali tantum, ſed non ſunt audiendi, quia ſit tranſgreſſio rei maximi momenti multum perículoſa ægrotanti. Verum quidem eſt, eum qui communicauit octo diebus ante, vel quotidie celebrabat non teneri ſub mortali communicare, ex Bonac. & Diana cum alijs à ſe citatis; recuperata autem ſanitate, qui non communicauit, non tenetur amplius ex hac cauſa, quæ iam ceſſauit, vt docent omnes.

Tertio, de iure communi in Clem. Ne in agro,
7 §. Sanè, ſolis Monachis nigris ſtatuitur communio Sacra ſingulis menſibus, & non alijs Religioſis, vt ibidem expreſſis verbis habetur, & ratio ſuadet, Tum quia illos nominat ſolos; Tum quia vt præceptum odioſum reſtringendum eſt. Tum quia lex non plus obligat, quam verba exprimant. Nonnulli tamen extendunt hoc ſtatutum de ſemel confitendo in menſe, & Sacra Communione ſumenda prima Dominica cuiuſlibet menſis, in quos videtur inclinare Miranda tom. 2. quæſt. 35. art. 2. in fine, & hoc probãt tum authoritate Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 10. ibi: *Admoneantur Sancti Moniales, vt ſaltem ſemel ſingulis menſibus Confeſſionem peccatorum faciant, & Sacroſanctam Euchariſtiam ſuſcipiant.* Quæ verba licet expreſsè referantur ad Moniales, intelligenda tamen ſunt etiã de Religioſis, cum ad æqualẽ perfectionem cum illis tendere debeant, quæ in frequentatione Sacramentorum præcipuè conſiſtit. Tum ratione, quia Religioſi in aliquo à Secularibus differre debent, & propter Religionis perfectionem aliquid ad penſum Sanctæ Inſtitutionis adijcere, cõſentaneum eſt, cap. Denique diſt. 4. Sed hæc non multum vrgent, ſed ſolum conſilium inducunt, & honeſtatem, ac proinde omiſſio peccatum nõ eſt veniale, cum tranſgreſſio conſilij nullum ſit, cap. fin. §. Hæc & ſi, in fine diſtinctione quarta, capitulo final. 14 quæſtione 1. ſic patet ad authoritatem, & rationem.

Reſtant duo dubiola, Vnum, an hæc obligatio reſpectu Monachorum ſit ſub mortali? Alterum, an peccati tantum venialis reus teneatur confite-
8 ri, vt poſtea communicet? Primo reſpondetur, obligare tantum ſub veniali, quia licet ſit præceptum de graui momento, tamen receptum non fuit cum tanto rigore, neque verba Clem. id inferunt. Ita docent Nauar. cap. 21. num. 9. Megal. part. 1. lib. 5. cap. 4. num. 5. Coriolanus part. 1. de caſibus reſeruat. ſect. 3. art. .... ait ſtandum eſſe conſuetudini Religionis huius, & hoc præceptum obligare eo modo, quo cæteræ conſtitutiones huius Religionis. Secundo dico non teneri con-
9 fiteri, quia hoc præceptum obligat ſicut alia Eccleſiaſtica, quæ habentem ſolum venialia non cõſtringunt, cum peccatum veniale non ſit materia neceſſaria confeſſionis, ſed tantum voluntaria, vnde venialia alijs medijs Religioſus delere poteſt, & ſic communicare. Ita inſinuat gloſs. ibi, Sotus in 4. diſtinct. 18. quæſt. 1. art. 3. Palud. in 4. diſt. 17. quæſt. 2. art. 4. apud Coriolanum citatum, qui cum Caiet. tom. 1. opuſc. tit. 5. quæſt. 1. Cano relect. de pœnit. part. 5. Nauar. tom. 3. in capit. Placuit num. 100. ab eo citatis docet teneri etiam ſi ſolum habeant peccata venialia, ex quod id videtur magis conſonum menti Pontificis, qui veriſimile non eſt præſumpſiſſe peccare mortaliter ſingulis menſibus; & cum velit ibi reformare Religionem, inferendum eſt obligaſſe eoſdem etiam quo ad venialia, aliter id non eſſet reformare, ſed relaxare Religionem; ſed hæ rationes non obſtãt, quia Papa præſcripſit hoc tempus, vt Sacramenta hæc frequentarent, præſcindendo ab huiuſmodi præſumptionibus, & Religio ſatis reformatur ex hoc capite, ſi prouideat de præcepto tendente ad reformationem, quamuis hic, & nunc non habeat locum nõ defectu Religioſorum, ſed quia non indigent ex neceſſitate medio, cum aliunde venialia deleantur.

Conſtat ex dictis cæteros Religioſos de iure communi non magis obligari ad frequẽtationem horum Sacramẽtorum, quam Seculares, qui obligantur ſemel in anno in Paſchate, & quando occurrit periculum mortis, quia cum non conſtet de obligatione ea aſſerenda non eſt, vt alijs citatis docet Mirand. tomo ſecundo, quæſtione 35. articulo ſecundo.

10 Noſtris conſilium datur cap. 14. Regulæ ſumendi Sacram Communionem primo cuiuſcuiuſque menſis die Dominico, niſi Priores illud in alterum diem iuſtè, & piè diſtulerint; temerarijs autem tranſgreſſoribus, qui intra triduum non paruerint, admoniti per Priorem imponitur ibidem pœna bidui ieiunij in pane, & aqua publicè in Refectorio exequenda. In Regula Nicol. IV. cap. 6. ter in anno confitentur, & communicant, in Natali, Paſchate, & Pentecoſte. Eſt autem id pro Secularibus Tertiarijs, immo & pro Regularibus ex Leone X. cap. 4. quibus accommodauit regulam Nicolai, ſubdit autem Leo; quod etiam ſeruent ſtatuta à ſuis Superioribus ſuper hoc ordinata, manet ergo ſupradictum ſtatutum Regulæ noſtræ conforme Conſtitutioni Clem. Ne in agro, §. Sanè, pro Monachis nigris, de quibus ſupra §. Tertio. Triplex autem tempus ſupra præſcriptum

Google

ſcriptum de confeſſione, & communione deſumitur ex cap. Et ſi non frequentius 15. diſt. 2. de conſecr. vbi Fabianus Papa ſtatutum fecit communicandi in Paſchate, Pentecoſte, & Natali.

11 Vocaui conſilium communicandi ſingulis menſibus, quia Regulæ ſtatuta neminē ad culpam obligant, ſed tantum ad pœnam, quam ibi præſcriptam negligentes ſubire tenentur ſub pœna peccati mortalis requiſiti à Superiore, ita quod neque occultè poſſunt comedere, aut bibere quicquam illis duobus diebus, niſi panem, & aquam.

Quæres 2. An præceptum ſit communicandi Sacerdotibus cum Stola, & alijs Religioſis in die Cœnæ Domini?

12 Reſpond. Nullum adeſt præceptum ſub culpa communicandi eo die, ſolent tamen Superiores locales eo die communicare omnes ſuos Religioſos, tam Sacerdotes, & Religioſos clericos, quam conuerſos. Sacerdotes autem debent habere ſtolam pendentem à collo, vt ordinatur in Ceremoniali Romano libr. 2. cap. 23. ex eo Stachyologia Sacerdotis Thedaldi Cōplanenſis Diœceſis Placentinæ cap. 25. §. Celebrans num. 3. Ceremoniale Canonicorum Congreg. S. Saluatoris cap. 42. vbi ait Diaconum habere ſtolam pendentem ſuper humero ſiniſtro, ſed reijcitur, quia ſoli Sacerdotes ſtola vtuntur in communione recipienda; Caſtald. in ſuo Cæremoniali lib. 3. c. 17. n. 17. Concilium Braccarenſe can. 3. apud Nald. verſ. Sacerdos num. 6. & Gauantum in ſuo Enchiridion. verſ. Euchar. num. 34. dicit, quod Sacerdotes cōmunicant cum ſtola in modum crucis, ſed iſte modus ſeruatur ſolum in celebratione; & paulo ante num. 19. refert Sacram Congreg. die 27. Septemb. 1608. dixiſſe, hac die, clerum, & Canonicos in Miſſa ſolemni communicare.

Quæres 3. An Prælati Regulares poſſint miniſtrare hoc Sacramentum ex vi ſui officij non ſolum ſuis Religioſis, ſed etiam Nouitijs, Tertiarijs, & alijs collegialiter cum ipſis viuentibus, aut aduenis, & alijs caſu ibi repertis, non ſolum ex deuotione, ſed etiā ex præcepto Paſchali, aut in articulo mortis?

13 Reſpond. Prælati Regnlares Communionem Paſchalem, aut viaticam conferre habent non ſolum ſuis Religioſis profeſſis, ſed etiam Nouitijs, Tertiarijs, & alijs collegialiter cum ipſis viuentibus, & cum illis etiam, qui caſu tempore Paſchali, aut in articulo mortis ægrotant intra clauſtra, ſiue ibi ſint vt aduenæ, ſiue vt ſuſpecti apud Curiam, ſeu alia ex cauſa, iuxta ſubijcienda.

14 Primum, de profeſſis, conſtat ex dictis in præcedentibus, nam ſicut ipſi habent obligationem communicandi illis temporibus, ita illorum Superiores tenentur hoc Sacramentum miniſtrare.

15 Secundum, de Nouitijs, conſtat ex eo, quod ſubijciuntur Superiori locali, & ſuo Magiſtro quo ad adminiſtrationem Sacramentorum, vt patet ex Inſtit. Clem. VIII. §. Curam adhibeat, & §. Quilibet Nouitius. Præterea ſubduntur Tertiarij, vt dicam §. Tertium, ergo a fortiori Nouitij, qui magis ſubduntur Superioribus, quam illi. Demum faciunt dicta reſol. 2. quæſt. 4. & reſol. 3. quæſt. 4. §. Secundo.

16 Tertium, de Tertiarijs, probatur ex Conſtitut. *Dum intra.* Leonis X. apud Quar. ver. Priuilegia Regularium §. Fratres autem. Vbi poſtquam Sacrum Concilium Later. decreuit Tertiarios cuiuſcumque Religionis, qui in proprijs domibus habitant, in die Paſchatis tantum Euchariſtiam ſumere cum cœteris Sacramentis, Pœnitentiæ Sacramento dumtaxat excepto, a proprio Sacerdote, hoc eſt à Parocho cœterorum laicorum, ſubdit: *Collegialiter autem viuentes, ſeu cum clauſtralibus habitantes, &c. priuilegijs, quibus Fratres ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum geſtant, gaudere debeant.* Eſt autem priuilegium inter alia, quod Religioſi, quo ad Sacramentum hoc, & alia non ſubduntur Parochis, in cuius Parochia habent Conuentum. Ita declarauit etiam Sacra Congr. apud Nald. ver. Clauſura num. 3. & docent Rodr. q. 56. artic. 10. Homobon. parte 2. Reſponſ. 49. Tertiariæ etiam Virgines in proprijs domibus degentes quo ad hoc Sacramentum ſubduntur Parocho, ex declaratione Sacræ Congregationis apud Nald. cit. num. 7.

17 Quartum, de alijs non Tertiarijs, hoc eſt imperfectum habitum Religionis non deferentibus, famulis interuenientibus, aut alio modo modo ibi moram conſulto trahentibus, ſuadetur, Tum ex Mari magno Sixti IV. ex Greg. 11. apud Confect. pag. 56. Tum ex citata Conſtit. Leon. X. §. Euchariſtiæ, illis verbis: *Eorumdem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus Sacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.* Tum ex Trident. ſeſſ. 24. cap. 11. vbi oblati, & alij actu inſeruientes, & manentes intra clauſtra ſub obedientia Superioris Regularis exempti ſunt ab ordinarijs. Et ſeſſ. 25. cap. pariter 11. ſupponuntur exemptæ perſonę Seculares, quæ ſunt de familia Monaſteriorum; ergo ſi ſunt exemptæ à iuribus ordinarijs Parochorum, & Epiſcoporū, ſine dubio ſubduntur Superioribus Regularibus. Et ita in terminis noſtris docet Bonac. q. 7. de Euchar. p. 2. num. 10. §. Hoc tamen. Compend. reſolut. 127. num. 14. Portell. ver. Sacramentorum admin. num. 9. extendit etiam ad coniugatum cōmenſalem, ſed nocte domi dormientem, ſed is videtur ſubiectus Curato.

18 Quintum, de alijs caſu repertis in Conuentu tempore Paſchatis, vel in articulo mortis, probatur de aduenis, & forenſibus. Tum quia in his præſumitur tacita licentia ſuorum Parochorum, qui non debent pati, ſuos Parochianos extra exiſtentes carere hoc Sacramento. Tum quia prohibitio contra Regulares non miniſtrandi hoc Sacramentum pro Paſchali obligatione, eſt fauore Curatorum, ne illis a Regularibus fiat iniuria; in caſu autem noſtro nulla fit iniuria Parocho loci, quia aduena, qui manet intra clauſuram pro breui tempore, ſiue etiam maiori parte anni, non acquiſiuit habitationem in Parochia, ſed intra clauſtra; quod idem dici poteſt de illo, qui extra Monaſterium hoſpitatur per breue tempus, ſuper hunc enim Parochus nullus ius Parochiale aquiſiuit; quare Regulares ſine iniuria Parochi poſſunt illis miniſtrare cōmunionem Paſchalem pro ſatisfactione. Tum quia de aduenis, & forenſibus,

Digitized by Google

ſibus, quod Communionem poſſint recipere ſatisfaciendo Paſchali præcepto, extat priuilegium conceſſum Monaſterio Sanctæ Mariæ de Guadalupe a Nicol. V. 4. Kalend. Oct. 1458. poſtea extenſum omnibus Eccleſijs eius Ordinis, & proinde per communicationem omnibus Regularibus, vt refert Beia part. 4. caſu 4. §. Secundo ex æquo, propè finem. Refert autem multa alia, quæ mihi conſonare non videntur. Tum quia licet Eugen. 4. declarauerit aduenas aquirere incolatum quo ad Confeſſionem, & Communionem tempore Paſchatis in loco vbi reperiuntur, non tamen bene infertur hos aduenas extra clauſtrum breui hoſpitantes, obligari ſumere Communionem a Parocho, quia poſſunt accedere ad Regulares, ſi quidem declaratio emanauit illorum fauore ad tollendos ſcrupulos, & non vt eos obligaret accedere ad Parochum, aliter fauor verteretur in eorum diſpendium, ſed Papa reliquit eos in ſua libertate. Tum quia priuilegia concedentia Regularibus facultatem miniſtrandi hoc Sacramentum Secularibus, excipiendo diem Paſchalem, nõ ſignificant aduenas prædictos excludendos eſſe, ſed ſolum indicant hoc Sacramentum illo die non poſſe conferri Secularibus incolis, & habitatoribus loci, vbi eſt Monaſterium, nam Papa concedit priuilegia reſpectu quorumcumque fidelium, ſiue incolatum, ſiue foreſium, & ſic exceptio refertur ad habitatores, non ad forenſes. Neque demum obſtat, quod aduenæ teneantur accedere pro Sacramentis ad matricem Eccleſiam; quia hoc ius nullibi ſtatutum eſt pro forenſibus, vt alijs citatis docet Sanchez libro 3. diſput. 23. num. 17. §. Nec obſtat etiam. Noſtram igitur reſponſionẽ circa forenſes tenent Beia cit. Sanchez cit. in terminis, Portell. ver. Adminiſtratio Sacram. num. 6. Diana reſolut. 12. de Regul. Ghilinus ver. Euchar. num. 19. Compend. reſolut. 127. num. 4. vbi refert Pontificum priuilegia, ſed melius eſt inniti rationibus, & iuri communi, quia priuilegia modo vigent, modo nullius ſunt valoris.

Incolæ autem, & habitatores caſu reperti in Monaſterijs, debent exire ad propriam Parochiã Paſchalem Communionem ſumpturi, quam in Conuentu à Regularibus recipere nequeunt pro ſatisfactione præcepti ſine licentia proprij Parochi. Suſpecti autem ibi in tuto morantes, egredi non poſſunt, debent petere licentiam à ſuo Curato communicandi pro ſatisfactione præcepti, quam illis denegare nõ debet, aliter illis magnam infert iniuriam priuando tam pretioſo munere.

Viaticum Regulares conferre poſſunt Secularibus caſu ſecum morantibus in articulo mortis non ſolum aduenis, ſed etiam incolis etiam Parochiæ, intra cuius limites Monaſterium ſitum eſt. Ratio eſt, quia non eſt maior ratio cur Parochus miniſtret hoc Sacramẽtum Religioſo extra clauſtra ægrotanti in domo conſanguineorum, vel amici, & non id poſſit præſtare Religioſus erga Secularem vſu ægrotantem in ſuo Monaſterio; illud autem ſupponit Sacra Congregatio, cuius reſpõſionem ad Parochos Bononienſes reperi in folio excuſſo Bononiæ apud Sauoretum anno 1624. ergo idem dicendum eſt in re noſtra. Nec dicas, bene hoc procedere reſpectu Parochi, qui habet territorium Parochiale afficiens omnes exiſtentes intra eius limites; non autem reſpectu Regularium, cum careant Parochia; quia reſpondetur, quod cum Superior localis propriè dicatur Parochus perſonarum exiſtentium intra ſua clauſtra, vt docet Fagundez lib. 8. cap. 4. de præceptis Eccleſiæ, cum illarum curam habeat, & omnimodam poteſtatem ſuper omnes in ſuo Monaſterio degentes, docent Archid. in cap. De capellis 16. q. 2. num. 3. Innoc. in cap. Vt famæ, de ſentent. excomm. num. 3. Abbas in cap. Ioannes, de regul. & alij cum Bettio in ſua praxi titul. 2. cap. 2. num. 1. Conueniens autem eſt, Regulares admonere Parochum, ſi ægrotus eſt habitator, & ſubditus eius, qui ſi ipſe velit Sacramẽta adminiſtrare intra clauſtra, reijciatur omnino, quia ſua iura tueri debent, & tenentur, arg. cap. 2. 3. q. 3. ibi gloſa; vnde curatus reſiſtendo huic adminiſtrationi de iure facienda à Regularibus ſine dubio peccat, & facit iniuriam Religioſis, qui vtuntur iure ſuo. Circa aduenas nulla monitio præmittenda eſt Curato loci, cum ſuper illos nullum omnino ius habeat quod ad Sacramenta, neque quo ad funeralia, cũ in eo caſu ægrotans cenſeatur perſona Religioſis.

Quæres 4. An Regulares poſſint miniſtrare Euchariſtiam Paſchalem, aut Viaticum infirmis degentibus, & illis inſeruientibus in ſuis hoſpitalibus exemptis?

19 Reſpond. Poſſunt, quia quod ad omnia Sacramenta, & alia ſubduntur Religioſis, vt colligitur ex cap. 8. ſeſſ. 25. de quo Rodr. tom. 2. quæſt. 84. art. 2. §. Secundum, Zerola in praxi Epiſcop. par. 1. ver. Hoſpitale §. 8. Riccius deciſ. 165. part. 5. citati à Barboſa ſuper dictum cap. num. 3. Vide etiã Gloſ. in Clem. quia contingit, de Relig. quæ refert hoſpitalia Regularia in quinque eſſe libera, apud Compend. reſol. 74. Et ita conceſſit Bonif. IX. Conſtit. *Dudum ſiquidem*, inſerta in alia incipiente, *Ad Summi*. Martini V. facta Dominicanis illis verbis; *Et hoſpitalia quæcumque, quæ ſub cura, & regimine ordinis, & Fratrum Prædicatorum fuerint pro tempore conſtituta, & eorum rectores, & gubernatores cum omnibus ſuis iuribus, & pertinentijs, quæ in præſentiarum obtinent, & in futurum, dante Deo, iuſtis modis poterunt adipiſci ab omni iuriſdictione, dominio, & ſubiectione, & poteſtate quorumlibet Ordinariorum, & Prælatorum, & perſonarum Eccleſiaſticarum, &c.* Vide quæ dixi reſol. 36. quæſt. 21.

Quæres 5. An Regulares poſſint ad Communionem Paſchalem recipere Seculares incolas, & habitatores in propria Parochia, nam de aduenis dictum fuit q. 3. ita quod ſatisfaciant præcepto cap. Omnis 12. de Pœnitentijs?

20 Reſpond. Nequaquam poſſunt, quia id eſt munus proprium Parochorum, ex citato cap. Omnis, & cap. 1. ſeſſ. 23. & expreſsè prohibetur quibuſcumque Regularibus, vt colligitur ex eorum priuilegijs, dum in alijs caſibus Summi Pontifices cõcedunt illis facultatem miniſtrandi hoc Sacramẽtum Secularibus in ſuis Eccleſijs, excipiendo ſemper Communionem Paſchalem præcipuè quo ad Secu-

Seculares incolas, vt videre eſt præſertim apud Confect. priuilegio incip. *Sedis Apoſtolicæ,* pagin. 79. conceſſo Dominicanis, & alio incip. *Ex clementi Sedis*. Pauli IV. apud eumdem pag. 185. conceſſo Minoribus de Obſeruat. Ita docent Mirand. tom. 1. quæſt. 42. art. 2. §. Sed quamuis, Bonac. q. 7. de Euchar. p. 2. num. 7. §. Et hoc verum eſt. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 3. num. 8. Portell. ver. Sacram. admin. num. 5. quos, & alios contra ſe citat Diana reſol. 73. de celebr. Miſſ. qui cum Cruz libr. 2 de ſtatu Relig. capit. 5. dub. 4. conſil. 3. Beia part. 4. caſu 4. Rodr. tom. 1. q. 56. art. 3. Sorbo verſ. Communicare §. Notandum, ad finem, de mente, Nauarr. cap. 31. numero 52. ex citato à nobis priuilegio ſupra q. 3. §. Quintum, Nicolai V. alios citat Barboſa ad cap. 8. ſeſſ. 13. num. 15. Sed reuera iſti nimis generaliter loquuntur, nam illud priuilegium facit ſolum pro aduenis, non autem pro habitatoribus, & incolis. Hæc reſponſio magis confirmatur ex dicendis quæſtione ſequenti.

Quæres 6. An deuotionis gratià à regularibus conferri poſſit hoc Sacramentum in die præcisè Paſchatis illis, qui iam ſatisfecerunt, vel intendũt ſatisfacere per nouam receptionem quamprimũ?

21 Reſpond. Poteſt, quia licet Summi Pontifices excipiant illum diem Paſchatis, vt videre eſt in citatis priuilegijs quæſt. præced. tamen accipiendus non eſt præcisè, & materialiter, ſed formaliter pro toto tempore, quo ſatisfieri poteſt huic præcepto, vnde ſi quis communicauit Dominica Palmarum, vel Feria Quinta in Cœna Domini ad ſatisfaciendum præcepto, iam amplius ad hoc præceptum non tenetur, conſequenter in die Paſchæ ex deuotione Communionem recipere poterit apud quoſcumque Regulares, qui enim alio die communicat, ſatisfacit præcepto intra tempus determinatum, de quo ſupra q. 1. §. Primo. Ita docent Rodr. part. 1. cap. 64. de Commun. num. 1. Nugnus, & ex eis Bonac. q. 7. de Euchar. p. 2. num. 9. Mirand. tom. 1. q. 42. art. & concluſ. 2. iterum Rodr. q. 56. art. 3. cum ſuo Compend. reſol. 127. num. 3. Portell. ver. Sacram. admin. num. 5. Megal. libr. 4. de cenſur. cap. 6. num. 64. Bariola ver. Regulares, alios citat Barboſa ad cap. 8. ſeſſ. 13. num 17. contra Nauar. cap. 21. num. 52. Henriq. Azor. apud dictum Barboſam cit. num. 16. qui ita fuiſſet deciſum ſub die 2. Martij 1619. aſſerit, ſed iſta deciſio eſt intelligenda de illis, qui intendunt ſatisfacere eo die, vt concordet cum alia ſub dat. 21. Maij 1621. illis verbis: *Congr. Concil. cenſuit non ſatisfacere præcepto Eccleſiæ eum, qui Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ante, vel poſt diem Paſchæ non de manu Parochi, ſed Regularium habentium à Sede Apoſtolica priuilegium miniſtrãdi hoc Sacramentum in die Paſchatis*. Apud Farin. deciſ. 273.

22 Quæres 7. An Regulares poſſint Euchariſtiam miniſtrare Seculares per modum præcepti Paſchalis, & viatici, quando hoc Sacramentum iniuſtè negatur a Parochis, vel quando longe abſunt?

Reſpond. Poſſunt vtrumque, Probatur Tum iure priuilegiorum, nam Sixtus IV. in ſuo Mari magno, apud Confector. pag. 65. id conceſſit, poſſe Regulares miniſtrare Sacramenta Euchariſtiæ, & extremæ vnctionis Secularibus, quando eorum Rectores ſine rationabili cauſa denegauerint, aut malitiosè diſtulerint, & pro probatione huius rei ſufficit ſimplex aſſertio Confeſſorum. Idem conceſſit Leo X. Conſtit. *Dum intra*, apud Confect. pag. 129. illis verbis: *Euchariſtiæ vero, & extremæ vnctionis, aliaque Eccleſiaſtica Sacramenta illis quorum etiam infirmorum, & decedentium Confeſſiones audierint, dicentibus proprium Sacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſibi illegitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur*. Sufficit autem alterum horum, vel teſtimonium vicinorum, vel publica fides Notarij, cum Papa citatur dictione disiunctiua. Adeſt etiam priuilegium Pauli III. conceſſum Societati, in quo poſtquam Papa prohibuit Regularibus adminiſtrationem Communionis Paſchalis, & Viaticæ, adiunxit exceptionem (*niſi neceſſitas vrgeret*) quæ cenſetur eſſe vrgens in caſu noſtro. Ratione ſuadetur, Tum quia ius naturæ dictat ſubueniendum eſſe proximo in eius neceſſitate maximè ſpirituali. Tum quia lex de non miniſtranda Sacra Communione Paſchali, aut Viatica, niſi à proprio Sacerdote, non habet locum in his caſibus, cum neceſſitas non ſit ſubiecta legi, cap. Quanto 4. de conſuet. cap. 2. de obſeru. ieiun. & neceſſitas facit licitum alias illicitum Reg. 64. in 6. & neceſſitate factum non imputatur cap. Ad limina 30. q. 1. ibi: *Inculpabile indicandũ, quod neceſſitas intulit*. Tũ quia in tali caſu Eccleſia ſupplet poteſtatem negatam à Parocho. Quod Regulares poſſint Viaticum exiſtentibus in articulo mortis miniſtrare in abſentia Parochi, docent Rodr. tom. 1. quæſt. 56. art. 5. Angel. ver. Excomm. 5. Mirand. tom. 1. q. 42. art. 3. Compend. reſol. 127. num. 5.

Quæres 8. An hactenus dicta pro, vel contra Regulares valentes, vel non potentes miniſtrare Sacramentum Euchariſtiæ procedant tam reſpectu obligationis Paſchalis, quam per modũ Viatici infirmis, & habeant etiam locum in Extremá Vnctione pro infirmis?

23 Reſpond. Habent locum non ſolum in Communione Paſchali, aut Viatica, ſed etiam in Extrema Vnctione, quia hæc duo Sacramenta in præcedentibus caſibus æquiparantur, ergo idem iudicium de ipſis eſt faciendum. Portell. ver. Sacram. admin. num. 11. & 13.

Quæres 9. An Religioſi in proprijs Eccleſijs poſſint miniſtrare Sacram Communionem quouis tempore Secularibus quibuſcumque ſiue incolis, ſiue forenſibus accedentibus deuotionis gratia?

24 Reſpond. Poſſunt, vt colligitur ex Bullis diuerſorum Pontificum, Nicolai V. Conſtitut. *Scimus*. 5. Apr. 1458. Sixti V. Conſtitut. *Veſtris*, 11. Iun. 1475. conceſſionibus factis Franciſcanis, eiuſdem Sixti facta Dominicanis, Conſtitut. *Sedis Apoſtolicæ*, 9. Iun. 1477. apud Confector. pag. 79. Pauli IV. Conſtit. *Ex clementi Sedis*, 1. Iul. 1555. Franciſcanis, apud Confector. pag. 190. & ante Paulum Iulius II. Minimis in proprijs Eccleſijs conſtructis,

ſtructis, & conſtruendis, Conſtitut. *Dudum ad Sacram*, apud Confect. pag. 119. Pij V. omnibus Mendicantibus in Conſtitut. *Et ſi Mendicantium*, apud Archangelum Caraciam Dominicanum in ſuo opuſculo pagin. 123. quod priuilegium in alia ſua incip. *Ex ſuperne*, extendit etiam ad non Mēdicantes. Prædicti ergo Pontifices concedunt Regularibus omnibus facultatem miniſtrandi Sacram Communionem ex deuotione quibuſcumque fidelibus, non obſtante quauis prohibitione, vel repugnantia Epiſcoporum, aut aliorum Ordinariorum, ſeu Parochorum. Ita docent omnes cum Rodr. tom. 1. q. 56. art. 2. cum ſuo Compend. reſol. 127. num. 2. Portell. verſ. Sacram. admin. num 8. Mirand. tom. 1. quæſt. 42. art. 2. Compendium Sorbi ver. Communicare, Peregrini eodem verbo.

Quæres 10. An Religioſi in alienis Eccleſijs poſſint hoc Sacramentum miniſtrare, Parochis non contradicentibus, aut alijs patronis? Exempli gratia, Religioſus Capellanus in Eccleſia Parochiali, vel Oratorio Confraternitatis, an data occaſione poſſit ibi Communionem ex deuotione petenti miniſtrare? Quod idem quæritur in Oratorijs priuatis Principum, & illuſtrium perſonarum?

25 Reſpond. Poſſunt, Tum quia quoties Parochi non contradicunt, cenſentur conſentire, Tum quia in iure cōmuni nulla eſt prohibitio, neque etiam in Clem. Religioſi, vt infra oſtendam q. 13. Tum quia in priuilegijs citatis præcedenti quæſtione hæc facultas non reſtringitur in proprijs Eccleſijs, ergo ample interpretanda ſunt, maximè cum nulli noceant in re hac, & multis proſint. Tum quia adeſt authenticum priuilegium confirmatum in Bullario Nouo tom. 2. Bulla 3. conceſſum Theatinis miniſtrandi hoc Sacramentum in Eccleſijs etiam ad eorum Religionem non ſpectantibus, vt refert Peregr. in ſuo Compend. ver. Communicare, §. 2. Ita docet etiam Rodriq. tom. 1. q. 60. art. 7. & q. 56. art. 3. §. Dixi in ſuis, niſi adſit prohibitio.

Quæres 11. An ſimplex Sacerdos ſiue Regularis, ſiue Secularis adminiſtrando hoc Sacramentum fidelibus etiam ex deuotione, præter poteſtatem ordinis, indigeat aliqua facultate, ſeu priuilegio, & licētia, ita quod peccet mortaliter miniſtrando ſine aliquo conſenſu ſaltem interpretatiuo, eorum ad quos ex officio ſpectat miniſtrare? Et an in Sacerdote Regulari requiratur, approbatio in Confeſſarium?

26 Reſpond. Nullus ſimplex Sacerdos hoc Sacramentum miniſtrare poteſt, niſi habeat licentiā ſaltem tacitam, ſeu interpretatiuam ab eo, cui ex officio incumbit id munus, vel ex priuilegio, quod in idem recidit. Alia ratione non probatur niſi quia ex vi poteſtatis ordinis, neceſſitate excluſa, non habet ſimplex Sacerdos hanc facultatem miniſtrandi hoc Sacramentum, ſed tantum conſecrandi verum Chriſti Corpus, vnde ad hoc; & alia conferenda fidelibus debet Sacerdos eſſe Paſtor, & curam animarum habere, aut ab illis eam facultatem ſaltem præſumptam habere, aut priuilegium, vt habent omnes Regulares, ex probatis q. 9. Et de hac iuriſdictione requiſita docent omnes cum S. Thoma part 3. q. 82. art. 3. Rodriq. cap. 67. de Comm. & alijs cum Bonae. q. 5. de miniſtro Euchar. p. 1. num. 4. Vector. ad capit. 8. Append. 3. Poſſeuini de Offic. Cur. Mirand. tom. 1. q. 42. art. 1. in fine. Demum in Sacerdote Regulari non requiritur approbatio Epiſcopi ad audiendas cōfeſſiones, quia nullo iure, aut ratione probatur; & ſi enim nonnulli Pontifices in ſuis priuilegijs ſupra citatis quæſt. 9. mentiōnem faciant de Confeſſarijs Regularibus, id tamen non facit difficultatem, quia illa qualitas Confeſſarij reſtringitur in ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ.

Quæres 12. An Regulares poſſint facere facultatem Sacerdotibus Secularibus, vel alijs Regularibus miniſtrandi hoc Sacramētum in ſuis Eccleſijs, vel Monialium ſibi ſubditarum?

27 Reſpond. Omnes Sacerdotes Regulares indifferenter in ſuis Eccleſijs poſſunt miniſtrare hoc Sacramentum fidelibus; & alijs Sacerdotibus extraneis tam Regularibus, quàm Secularibus concedere facultatem miniſtrandi in ſuis Eccleſijs. Hoc probatur, Tum priuilegio Iulij II. conceſſo Minimis, Conſtit. *Nos igitur*, apud Confect. pag. 119. illis verbis: *Et quod Fratres ipſi Minimi in eorū Eccleſijs conſtructis, & conſtruendis, curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac tranſeuntibus, & alijs quibuſuis Euchariſtiæ Sacramentum, quoties opus fuerit, miniſtrare, ac miniſtrari facere ideſt extraneis Sacerdotibus tam Regularibus, quàm Secularibus*. Tū ratione, quia Religioſi in hoc ſunt delegati Principis, qui poſſunt ſubdelegare ex cap. fin. de Offic. Deleg. cap. Cum cauſam, de appellat. Ita docent Enriq. lib. 2. de Euchar. cap. 5. dub. & concluſ. 3. Medina lib. 1. inſtruct. Confeſſ. cap. 11. §. 3. & ex eis citatis Mirand. tom. 1. q. 42. art. 4. Compend. reſol. 127. num. 6. & 8. qui docent Sacerdotes Seculares de licentia Prælatorum Regularium, aut Sacriſtę, poſſe miniſtrare hoc Sacramētum in ſuis Eccleſijs, & etiam in Eccleſijs ſuarum Monialiū, de licentia Vicarij, Confeſſarij, aut Capellani, ex Compend. cit. num. 8. immo & de licentia ſolius. Abbatiſſe docet Mirand. cit. Rodr. tom. 2. q. 114. art. fin. eo quod priuilegia conceſſa Regularibus viris intelligantur communicata Monialibus, ſed id patitur difficultatem, quia Moniales nullā habent ſpiritualem iuriſdictionem, quam communicare poſſint dictis Sacerdotibus; tamen dici poteſt hanc facultatem non eſſe propriè iuriſdictionem, ſed ſimplicem conceſſionem miniſtrandi Sacramenta, quæ ad ſui valorem non requirunt iuriſdictionem.

Quæres 13. An Religioſi adminiſtrantes Sacramentum Euchariſtiæ Secularibus, etiā in proprijs Eccleſijs, incurrant aliquam cenſuram?

28 Reſpond. Religioſi extra caſus à iure expreſſos, vel ſine priuilegijs a Sede Apoſtolica ſibi conceſſis, Clericis, & Laicis præſumentes miniſtrare Sacramentum Euchariſtiæ, Matrimonij, aut Extremæ Vnctionis, ſine licentia ſpeciali parochialis presbiteri, ſunt ipſo iure excommunicati excōmunicatione reſeruata Papæ in Clem. Religioſi, de priuil.

Dixi I. *Religioſi*, quo nomine venit ſolum profeſſus

feſſus tria vota per profeſſionem Religionis, etiã ſecuta, docet Rodriq. tom. 1. q. 56. art. 3. cum ſuo Compend. reſol. 127. num. 1. Vnde Nouitij Confeſſarij, ſeu alias, & nulliter profeſſi miniſtrantes Euchariſtiam non comprehenduntur ſub hac cenſura, quia in odioſis non veniunt ſub nomine Religioſi. Eſt autem controuerſum, an Religioſus tranſlatus ad Parochialem incidat, affirmatiuè docent nonnulli cum Angel. excomm. 5. caſu 12. num. 1. & vult Nouitios incurrere, contra Zabar. citatum in margine.

Dixi II. *Extra caſus à iure expreſſos*. Gloſ. ver. Expreſſis, refert cap. Monachi, & cap. Cum illorum, de ſentent. excommun. Sed non facit hoc ad rem hic, neque quo ad abſolutionem, quia in illis locis ſermo eſt de Prælatis Regularibus, qui poſſunt abſoluere ſuos ab iniectione manuum violentarum in alios Religioſos. Nullus ergo requiritur caſus expreſſus in iure miniſtrãdi hoc Sacramentum niſi dicamus caſum eſſe, quando Religioſis licet miniſtrare in caſu neceſſitatis, vt quando Parochus iniuſtè negat hoc Sacramẽtum Paſchale, aut Viaticum, iuxta quod dixi q. 7. vel quando abeſt Parochus, vt ibidem dixi, vel quando adminiſtratur aduenis, vt probaui quæſt. 3. §. Quintum; vel quando miniſtratur Nouitijs, Tertiarijs, & alijs commenſalibus, vt dixi quæſt. 3. vel quando miniſtratur infirmis, & inſeruientibus in proprij hoſpitalibus, vt dixi q. 4.

Dixi III. *Vel ſine priuilegijs à Sede Apoſtolica ſibi conceſſis*. Conſtat apud omnes Religioſos omnes tam Mendicantes, quàm non mendicantes habere priuilegia miniſtrandi hoc Sacramẽtum extra tempus Paſchale, & periculum mortis, vt priuilegia retuli q. 9. & 10. Ita docet Compend. reſol. 127. cum ſuo Doctore num. 2. Megal. libr. 4. de cenſur. cap. 6. num. 63. & alij communiter.

Dixi IV. *Clericis, & Laicis*, ergo miniſtrantes extraneis Religioſis, & eorum priuilegijs fruentibus, cuiuſmodi ſunt Nouitij, nulliter profeſſi, Tertiarijs, & alijs perpetuo commenſalibus, vt dixi ſupra q. 3. & infirmi, cum inſeruientibus in eorum hoſpitalibus, vt dixi q. 4. hanc cenſuram nõ incurrunt, quia non miniſtrant Clericis, neque Laicis; quibus terminis veniunt ſolum ſubiecti Parocho. Ita docent de extraneis Religioſis Portell. ver. Sacram. admin. n. 3. vbi citat Suar. lib. 3. c. 29. n. 28. & alios multos Sanch. lib. 3. diſp. 23. nu. 17. §. Tertio.

Dixi V. *Præſumentes*, hæc vox expreſſa in legibus odioſis maximè continentibus cenſuram excommunicationis, quæ ſemper ſupponit peccatum mortale, excuſat ab hac pœna bona fides, ſeu ignorantia etiam culpabili modo non ſit affectata, ſeu cum ingenti temeritate, miniſtrantes hoc Sacramentum, ratio eſt, quia verbum, *Præſumo*, importat dolum, & temeritatem, vt docent Cardin. ſuper hac Clem. q. 39. D. Anton. part. 3. tit. 24. cap. 54. §. Quærit idem, Roſella ver. Abſolutio num. 46. cum alijs citatis à Sanchez lib. 9. diſput. 32. num. 38. quæ non poſſunt ſtare cum bona fide, neque cum ignorantia etiam culpabili, quæ non ſit lata, aut affectata, ergo iſti non incurrunt. Ita docent Angel. ver. Excomm. 5. caſu 12. num. 15. Tabien. ver. excomm. 5. caſu 11. num. 7. Armilla ver. excomm. num. 49. Nauarr. cap. 27. num. 102. Compend. reſol. 127. num. 9. Portell. ver. Sacram. admin. num. 13. cum Rodriq. tom. 4. Summæ capit. 192. num. 2. Mirand. tom. 1. quæſt. 42. artic. 7. Vnde Riccius part. 3. reſol. 55. apud Bariolam ver. Euchariſtia, ait miniſtrantem Euchariſtiam infirmo, & ignorans excommunicationem adnexam poſſe excuſari in foro exteriori.

Dixi VI. *Miniſtrare*, hæc eſt actio, propter quã Religioſus incurrit hanc cenſuram, alia autem expoſitione non indiget.

Dixi VII. *Sine licentia ſpeciali*. Multiplex eſt licentia, alia expreſſa, alia tacita, alia præſumpta ex ratihabitione, & hæc poſtrema ſufficit ſecundum Suar. tom. 5. diſput. 72. ſect. 2. §. Hinc, apud Portellum ver. Sacram. admin. num. 7. Videtur hoc obſtare verbis Clementinæ, quia nomine ſpecialis licentiæ venit ea, in qua exprimitur facultas miniſtrandi hęc Sacramenta Secularibus conceſſa à Parocho; hæc autem facultas alia non eſt, quam licentia expreſſa, ſpeciale enim, & expreſſum coincidunt, ſpecificare enim, & exprimere idem ſunt. Sed fauore Religionis ſtemus dicto Suarez quia non intentio verbis, ſed verba intentioni deſeruire debent, intentio autem Papæ fuit, ne præiudicium, & iniuria inferretur Parocho; ſed non infertur per licentiam prǽſumptam, cum cenſeatur contentus. Ratio in contrarium adducta eluditur, dicendo expreſſum non ſolum dici illud, quod verbis inſinuatur, ſed etiam illud, quod ex euidentibus ſignis colligitur, Iaſon in l. Prætor ait, ff. de noui oper. nunt. num. 5. & ex eo Villalobos lit. E, num. 149. amicitia autem, & familiaritas, quam habent quãdoque Religioſi cum Curatis, quorum Parochianis interdum miniſtrarunt Sacramenta, ipſis conniuentibus per non reſiſtentiam, & taciturnitatem, ſunt euidentia ſigna exprimentia eorum licentiam. Dicitur autem licentia ſpecialis, ſiue facultas committatur immediatè Sacerdoti Religioſo, ſiue etiam Parochiano ſumendi Sacramenta à quouis Sacerdote, quo nomine venit etiam Religioſus, cum ipſe ſit Sacerdos, ſicuti Secularis, vt ita declaraſſe Eugen. IV. refert Mirand. tom. 1. quæſt. 42. art. 1. §. Sed circa, itaque ſpecialitas potius refertur ad Sacramenta miniſtranda, quam ad Sacerdotem miniſtrantem. Creditur autem pœnitenti dicenti ſe habere licentiam à ſuo Parocho, quia nemo præſumitur immemor propriæ conſcientiæ, Gloſ. ver. Non habita, ſuper dictam Clem. per iura ibi allegata, Tabiena num. 5. & alij, ſed cum creſcat hominum malitia, & charitas refrigeſcat, melius eſt quærere certam fidem, quam ſolius petentis Sacramentum, quia quandoque Angelus tenebrarũ ſe fingit Angelum lucis.

Dixi VIII. *Parochialis presbiteri*. Quo nomine venit etiam nondum Sacerdos, ex Gloſ. ibidem ver. Præsbiteri, item venit Vicarius eius, immo Epiſcopus. Mirand. tom. 1. quæſt. 42. art. 7. Rodriq. quæſt. 56. art. 13. cum ſuo Compend. reſol. 127. num. 9. cum alijs tenent licentiam Parochi excommunicati denuntiati non tenere, ac proinde Religioſum incidere in pœnam. Sed dici poteſt

Digitized by Google

eeſt hanc facultatem non eſſe propriè iuriſdictionem, ſed potius ceſſionem ſui iuris alteri, ac proinde poſſe id fieri etiam ab excommunicato vitando, pro qua re faciunt, quæ habet Sanchez lib. 3. diſput. 21. num. 7. §. Secundo.

Dixi IX. *Excommunicatione reſeruata*. A qua nihilominus poſſunt abſoluere Prælati Regulares ſuos ſubditos, vt dixi.

Excuſantur autem ab hac pœna illi Religioſi, qui ex immemorabili conſuetudine miniſtrãt hæc Sacramenta, quia in hoc æquiparantur Curatis, & præſumuntur habere curam animarum: Docet Rodr. tom. 3. q. 51. art. 1. Nauarr. conſil. 19. de priuil. Compend. reſol. 127. num. 15.

Quæres 14. An Religioſi teneantur ex præcepto ſeruare Corpus Chriſti in ſuis Eccleſijs pro ſuis infirmis, ſicut obligantur Parochi pro ſuis ſubditis?

29 Reſpond. Tenentur, vt colligitur ex cap. Presbiter 92. diſt. 2. de conſecr. vbi Concilium Guarmiacenſe ordinat presbiteris, vt ſemper paratam habeant Euchariſtiam pro infirmis, ne ſine Communione moriantur; & cum ibi ſermo ſit de presbiteris ſimpliciter, ideo æque applicatur Secularibus, & Regularibus; & Doctores colligunt ex c. Tribus 22. ead. ex Clemente Papa, & ex cap. Officium 3. de off. Archipresb. Ratio eorum eſt, quia Eccleſiæ Regularium cenſentur Parochiales quo ad ſuos Religioſos, qui niſi intra Religionem Sacramenta recipiunt. Non igitur ex priuilegio, quo nemo cogitur vti ſed ex debito officij ſui Superiores locales procurare debent, vt ſeruetur hoc Sacramentum Viaticum pro infirmis, & alijs occurrentijs, quicquid videatur dicere Genuenſ. in praxi Neapol. cap. 92. extremis verbis aſſeruari ſolum ex priuilegio in Eccleſijs Regularium, cui videtur adhærere Nald. ver. Euchariſtia nu. 19. dum dicit Regulares obtinuiſſe à Summo Pontifice pro ſuis Eccleſijs. Sed reuera hoc priuilegium non eſt reſpectu Eccleſiarum Regularium, in quibus reſidet Superior cum Religioſis ſub ſe, cum in hoc caſu dicantur Eccleſiæ Parochiales Religioſorum. Quare in ſuis Eccleſijs Conuentualibus Sacram Euchariſtiam conſeruare poſſunt pro ſuis infirmis, & etiam pro ſanis cõmunicandis ob deuotionem, & quandoque exponendam pro occurrentibus neceſſitatibus adorãdam, & pro perſonis particularibus exponitur ſolum aperto oſtiolo tabernaculi, vel in pixide velata cum luminibus, & aſſiſtentia, vt decreuit Sacra Congregatio die 7. Septemb. 1598. apud Gauantum ver. Euchariſtia num. 54. & ibidem num. 53. declarauit 26. Febr. 1628. non eſſe exponendam cum ſolemnitate à Regularibus ſine licentia ordinarij ſed non practicatur, neque expedit, quia ordinarij cupiunt ſuas frequentari Eccleſias, ac proinde rariſſimè id permitterent, quod cederet in diſſidium non leue.

Quæres 15. An Regulares in ſuis Eccleſijs poſſint exponere Sanctiſſimum Sacramentum à Fidelibus adorandum?

30 Reſpond. Poſſunt ex mox dictis. Sacra autem Congregatio oppoſitum aſſerens loquitur de oratorijs Confraternitatum, in quibus neque retineri, neque exponi poteſt ſine ſpeciali licentia Papę, vt docent Genuenſ. cit. cap. 92. & Nald. cit. num. 19.

Quæres 16. An lampas debeat continuè diebus, & noctibus collucere ante Sanctiſſimum Sacramentum?

31 Reſpond. Superior negligens, aut cui ex officio incumbit, vt eſt Sacriſta, qui ſemper non tenet lampadem accenſam ante Sanctiſſimam Euchariſtiam, multum hoc negligendo non excuſatur à peccato mortali, quia id eſt ſignum magnæ irreuerentiæ, ſi raro omittat eam accendere eſt ſolum veniale. Superior vero ſolum peccat negligendo admonere, vel corrigere Sacriſtam, vel non ſuppeditando ei neceſſaria, ſi apud ſe habeat. Vide Naldum ver. Parochus num. 16.

RESOLVTIO XXI.

De Ætate requiſita ad quemcumque ſtatum in Religione.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiatus anno 14. ætatis impedit profeſſionem.*
2 *Peragitur poſt annum 14. & non ante etiam in mea Religione, & num. 4.*
3 *Renouitiare non tenetur ratificare volens.*
5 *Anni 16. expleti ad profitendum.*
6 *Hoc apertè habetur in Tridentino.*
7 *Ante horam præcisè facta profeſſio non tenet.*
8 *Ætas hæc communis eſt viris, & feminis.*
9 *Iure antiquo ſufficiebat capta pubertas.*
10 *Quod ſublatum fuit per Tridentinum.*
11 *Profeſſio emiſſa poſt 16. tenet etiam contra ſtatutum.*
12 *Flandrenſes Tertiarij in 18. profitentur, ante facta tenet.*
13 *Laicorum profeſſio poſt 16. tenet.*
14 *Malitia non ſupplet ætatem.*
15 *Impuberes recipi poſſunt.*
16 *Et infantes.*
17 *Niſi obſtet ſtatutum ſpeciale.*
18 *Quod non obſtat apud Tertiarios.*
19 *Senes etiam centenarij poſſunt ingredi.*
20 *Ordinibus præſcribitur ætas.*
21 *Ætas ad ordines Sacros.*
22 *Priuilegia circa ætatem omnino ſublata.*
23 *Generalis, & Prouincialis ætas.*
24 *Superiorum localium ætas.*
25 *Definitorum, & aliorum ætas.*
26 *In mea Religione debent eſſe Sacerdotes omnes officiales.*
27 *Quæ ætas ad vocem tam actiuam, quàm paſſiuam?*
28 *Subdiaconus defert vocem in capitulo Prouinciali.*
29 *Diſpenſatus in ætate ordinum, non electionis.*
30 *Vocem actiuam ius commune concedit conſtitutis in ſacris.*
31 *Electio attentata ante ætatem nulla.*
32 *De Superioribus localibus.*

33 *De Officialibus non Superioribus.*
34 *De Prælatis maioribus.*
35 *Aetas à die natiuitatis computatur.*
36 *Non à die Conceptionis.*
37 *Biſsextilis quando computetur.*
38 *Aetas cæpta quando habeatur pro completa.*
39 *Regulæ aliquæ aſſignantur.*
40 *Abbatiſſæ ætas.*
41 *Diſpenſare non poſſunt ſuper ætate.*
42 *Neque facere ſtatutum fauore ætatis.*
43 *Eligentes non habentem ætatem incurrunt pœnas.*
44 *In dubio ætatis abſtinendum eſt.*
45 *Frangere poteſt ieiunium.*
46 *In dubio voti expectat finem anni.*
47 *Iuuenes. & ſexagenarij tenentur ad ieiunia anni.*
48 *Impuberes non excuſantur à cenſuris.*

IVuenis quidam anno magnæ Peſtilentiæ multis facultatibus ex hęreditate ſuorum maiorum locuples relictus, perſuaſu, & conſilio fratris ſuis Religioſi petit recipi in Religionem, cuius petitioni Patres conuentus annuendo conſulunt Superiorem, id celeriter efficiendum eſſe, ne iuuenis ex tali mora mutet conſilium, & propoſitum, & ſic monaſterium illius felicis euentus iacturam faciat, vnde ſubbito præhabitis requiſitis iouenis vix ætatis ſuæ anno tertiodecimo perfecto habitu probationis indutus à Superiore introducitur in locum nouitiatus extra ſuam patriam, & ibi in probatione manſit per annum integrum, poſtea deſiderans videre fratrem Religioſum in patria degentem, & quia iam finierat annum ſuæ probationis in loco deputato, de licentia Superiorum dimittitur ad Conuentum ſuę patriæ, profeſſurus tempore à iure ſtatuto; cum igitur annum decimum ſextum perfeciſſet, poſtquam nouitius profiteri iure poteſt, obijcitur inter alia, quod nouitius non perfecerit legitimum nouitiatum, quia ætas decimiquarti anni non eſt legitima pro anno nouitiatus, alij vero ex Conuentu Patres aſſeruńt legitimum fuiſſe nouitiatum, quia in iure nulla ſtatuitur particularis ætas ad bene nouitiatum peragendum, quæ debeat eſſe maior, nam iure antiquo capite primo, 20. quæſtione prima. Maſculus poterat profiteri in anno decimo quinto, ergo poterat præmitti nouitiatus in anno decimotertio, idem habetur capite primo, & alijs textibus de regulis, neque iure nouo Concilij ſeſſ. 25. capite decimo quinto, in quo deſignatur ætas ſeptemdecim annorum cæpta ad profitendum, aliquid ſtatuitur circa annum probationis, vnde ad ſuaſionem horum ſuperior eius recepit profeſſionem, & incorporauit Religioni, non obſtante parte aduerſa quamplurium Religioſorum enixè contendentium, dictum iuuenem non poſſe recipi ad profeſſionem, niſi alterum nouitiatum præmittat. Contentio autem deciſa fuit per ſequentem reſponſionem.

Nouitius ille vere inualide profeſſus fuit, quia nouitiatus non fuit legitime peractū, qui in anno decimo quinto peragi debet; nihilominus, quia dictus iuuenis per ſubſequentem ratificationem, quam etiam publicè de licentia Superioris fecit, reualidauit priorem profeſſionem, conſequenter non eſt opus noua probatione.

1 Primum, quod profeſſio etiam in legitima ætate facta ex præmiſſo nouitiatu in anno decimo quarto, fuerit nulla; probatur, quia ex nouitiatu irrito, & nullo non poteſt ſequi valida profeſſio; vt docet Sanch, libr. 4. cap. 4. numero 25. Quod confirmatur ex cap. 1. & 3. de regul. in 6. & cap. 15. ſeſſ. 25. in quibus locis nulla eſt profeſſio facta non præmiſſo probationis anno integro; ſed annus nouitiatus non legitimè præmiſſus reputatur, ac ſi non eſſet peractus, cū inutilis ſit ad profeſſionem, ergo inde ſecuta profeſſio nulla eſt.

2 Secundum, quod annus probationis debeat peragi à nouitio in anno decimo quinto, & non ante, probatur ex fine quo introductus fuit iſte annus, nimirum, vt puer poſſit probare aſperitates Religionis, cap. Ad Apoſtolicam, de regul. inter quas principalem locum obtinet obſeruantia caſtitatis, cuius difficultatem vix impuberes experiri poſſunt; quare cum nouitius noſter annum probationis peregerit in impubertate, hoc eſt ante annum decimum quintum nondum inceptum, in quo incipit pubertas, ac proinde pruritus libidinis, idcirco nullus fuit ab eo præmiſſus nouitiatus. Quod igitur ætas requiſita ad annum probationis incipiat poſt annum decimum quartum, hoc eſt, ab anno decimo quinto, docent Silueſt. ver. Religio, 5. quæſtione prima, Angelus ver. Nouitius num. 1. Armilla num. 1. Tabiena numero 2. quos ſequitur Sanch. lib. 5. cap. 4. nu. 22. alios ego citaui cap. 4. de Nouitiatu quæſt. 7. qui omnes affirmant nouitiatum incipiendum eſſe in pubertate, hoc eſt, ab anno decimo quinto, neque malitia hoc in caſu ſupplet ætatem, vt præcitati docent.

Reuera textus allati, & mox afferendi pro parte contraria, quod nimirum nouitiatus fieri poſſit ante pubertatem, hoc eſt in anno decimo quarto, non ſunt ſpernendi, cum id clare videātur ſupponere, ex eo quod ſtatim in decimo quinto incæpto quis iuribus citandi profiteri poterat, & tamen iure antiquo præmittebatur nouitiatus ex inſtitutis Sanctorum Patrum, nam annum præmittebatur ex cap. Gonſaldus 17. quæſtione ſecunda, biennium ex cap. Monaſterijs 19. quæſtione tertia, triennium cap. Si quis incognitus 17. quæſtione ſecunda, hanc temporis diuerſitatem expoſui cap. 4. de Nouitiatu quæſtione tertia, neque renunciari poterat à partibus inter Medicantes ex cap. 2. & 3. de regul. in 6. ergo de iure dicendum eſt annum nouitiatum fieri poſſe ante pubertatem; neque Tridentinum differens profeſſionis ætatem poſt annum decimum ſextum, nihil decreuit de anno nouitiatu, ſed illum reliquit ſub diſpoſitione iuris antiqui. Textus autem ſunt ſequentes pro maſculis cap. 1. 20. quæſtione prima, vbi gloſſa, cap. primo, de regul. iuncta gloſ. capite ſecundo, gloſ. ver. Permaneant, cap. Ad noſtram, gloſſa ver. Minor, cap. Significatum, eodem, & capite primo, de regul. in ſexto, Clement. Eos, de regular. in quibus locis expreſsè dicitur, quod nouitius profiteri poteſt ſtatim, ac peruenit ad pubertatem, hoc eſt, initio

anni

Digitized by Google

anni decimiquinti, ergo annus legitimus pro Nouitiatu eſt decimus quartus præmittendus ex citatis iuribus profeſſioni. Nouitius vero poterat profiteri in anno decimo tertio, cap. Puella 20. q. 2. cap. Cum virum, iuncta gloſ. ver. Diſcretionis, ac proinde Nouitiatum præmittebatur in duodecimo annó; & nunc etiam præcedere poteſt, non obſtante opinione Rodr. tom. 3. q. 12. art. 2. Azor. part. 1. libro 12. capit. 18. quæſt. 55. & 56. Nald. ver. Monialis num. 5. Vecchij diſp. 2. dub. 6. num. 16. quos citat ad cap. 17. ſeſſ. 25. Barboſa num. 2. & Diana reſol. 47. de Regul. aſſerẽtium, mentem Concilij loco citato eſſe, vt Nouitius recipi non poſſit ad probationem, niſi ſit maior duodecim annis; nam Sacrum Concil. hoc non dicit, ſed ſupponit poſſe fieri Nouitiatum ante pubertatem, & in anno duodecimo iuxta iura antiqua, à quibus recedendum non eſt, niſi in quantum reperitur expreſſum in nouo, ex vulgatis iuribus, eo quod expediat iura iuribus concordare, cap. Cum expediat 29. de elect. in 6. iure autem nouo Trident. loco citato nihil exprimitur circa annum Nouitiatus, quod ſit diuerſum à iure antiquo, hæc enim verba habentur. *Libertati profeſſionis virginum Deo dicandarum proſpiciens Sancta Synodus, ſtatuit, atque decernit; vt, ſi puella, quæ habitum Regularem ſuſcipere voluerit, maior duodecim annis ſit, non ante eum ſuſcipiat, nec poſtea ipſa, vel alia profeſſionem emittat, quam explorauerit Epiſcopus, &c.* Ecce ex his verbis clarè colligitur nil de nouo determinari de anno probationis, ſed directa intentio Patrum eſſe, vt Epiſcopus exploret voluntatem puellæ circa ingreſſum in Religionem, & hoc non faciat reſpectu cuiuſcumque puellæ, ſed tantum poſt duodecimum ætatis ſuæ annum, hæc igitur ætas refertur ad examen, non ad probationem. Nec prodeſt inſtantia illius clauſulæ. *Non ante eum ſuſcipiat*, dicentium, *eum*, nempè habitum probationis non ſuſcipiat ante decimum tertium annum: Quia negatio ſuſceptionis habitus probationis non refertur ad tempus illud, ſed ad examen Epiſcopi, vt conſtat legenti attente verba textus, vnde ſupradicti Doctores decepti fuerunt, non attendentes conditionalem, *Si puella*, ibi expreſſam, quæ ſicut nihil ponit in eſſe, l. Si quis ſub conditione, ff. Si quis omiſſa cauſa teſtament. leg. Cedere diem, ff. de verborum ſignificatione, ita neque ius antiquum in caſu noſtro alterare poteſt. Itaque puella in anno duodecimo Nouitiatum peragere poteſt, vt docet Mirand. diſputatione octaua, de Monialibus articulo ſecundo, citantur multi alij in hanc ſententiam, vt videre eſt apud Barboſam ad hoc cap. 17. numero 3. & Dianam reſolut. 47. de Regul. & præcipuè Sanchez libro 4. cap. 18. num. 33. & 34. vbi in fine ait, ex hoc quod nihil determinetur de anno probationis, non ſequi Nouitium ante pubertatem poſſe Nouitiatum peragere, cum non ſit tempus aptum, vt cum ipſo probaui ſupra §. Secundum, lib. 5. cap. 4. num. 22. ſed tantum recipi poſſe ſine probatione, in quo caſu dicitur imperfectè nouitia, gaudet tamen priuilegijs Religionis, vt notat num. 24.

Sequi volentes hanc opinionem, quæ mihi videtur conformis iuri locis citatis, reſpondere poſſunt, contrarium ſentientes deceptos eſſe ſumendo ætatem iure antiquo profeſſionis loco probationis, & Nouitiatus, quod expreſsè falſum eſt, vt patet in allegatis textibus, ac proinde corruit ratio, quod ante pubertatem pueri nõ poſſint experiri incentiuum libidinis, quia ſi antiquitus experiebantur, quare haud nunc? cum eadem hiſce temporibus ſit natura humana inclinata ad ſenſualitatem, ſicut erat ante.

3 Tertium, ſtando in priori opinione, iſte Nouitius ratificando, vt fecit, profeſſionem attentatam nulliter, ad reiterandum Nouitiatum non tenetur; continet duo, vnum eſt, quod ratificare potuerit profeſſionem, & in hoc nulla eſt difficultas, quia iure communi, quilibet Religioſus poteſt ſuam profeſſionem nullam ratificare, & facere validam etiam per ſimplicem actum priuatum ſuæ voluntatis, vt omnes docent in cap. 1. de ijs, quæ vi cap. Significatum, cap. Cum virum de Regul. & alibi, vt fusè docui capit. 6. de ratificanda profeſſione. Et hoc verum eſt etiam ſtatim poſt emiſſam priorem profeſſionem nullã, niſi impediat defectus ætatis, vt probaui reſol. 8. quæſtione 5. Alterum eſt, ratificationem non præ-requirere Nouitiatum, quia in citatis textibus nulla ſit mentio de præmiſſione huius, conſequenter hæc obligatio non eſt inducenda ſine iure ad id obligante, aliud enim eſt prima profeſſio, aliud eiuſdem nullæ ratificatio, vt docent omnes, ac proinde non tenet illatio. Vide cap. 6. de profeſſ. ratific. quæſt. 12. & reſolutione octaua, quæſt. 14.

4 In Religione mea de iure Regulæ capit. octauo, quis non poteſt annum probationis peragere niſi in anno decimoquinto, & deinceps, id autem non colligitur ex Regulis Nicolai IV. & Leonis X. cap. 2. in quibus tantum exprimitur, quod non recipiantur ad profeſſionem, niſi poſt vnum integrum annum ſuæ probationis, non determinando annum Nouitiatus, igitur annus Nouitiatus incipiendus ex pubertate, & non ante, eſt de iure noſtrorum ſtatutorum. Et iſte annus ſine dubio obſeruandus eſt, aliter præmiſſus Nouitiatus tempore impubertatis non eſt legitimus, ac validus, conſequenter inde ſecuta profeſſio nulla, ſubdit enim ibi regula; *At ſi quis contra noſtrum inſtitutum inductus fuerit, antea exuatur, quam tempus prætereat probationis ſuæ*, ex quibus conſtat hunc annum decerni in ordine ad probationem. Verum autem eſt, hinc non prohiberi, quin iuuenes impuberes recipi poſſint in Religionem etiam in loco Nouitiorum educationis cauſa, oblati à parentibus, vt ad vitam Religioſam alliciantur, & inducantur, interim tamen ſtante impubertatis ætate, hoc eſt, antequam egrediendo anno decimo quarto, non poſſunt admitti ad annum probationis ex noſtra Regula; fauore quorum tempus incipit currere initio pubertatis, hoc eſt ab anno decimo quinto incæpto, & non ante. Sed deueniamus ad quæſita.

Quæres autem 1. Quæ ętas requiratur ad validè profitendũ in Religione tã pro viris, quã feminis?

Digitized by Google

5 Reſpond. Iure nouo Sacri Concilij ſeſſ. 25. cap. 15. requiritur ingreſſus in annum decimum ſeptimum, ita quod profeſſio emiſſa ante id tempus, etiam per horam, ſit nullius momenti, & roboris ad quemcumque effectum. Iure antiquo ſufficiebat annus decimus quintus inceptus in Religionibus non duris, & auſterioribus, in duris autem requirebatur annus decimus octauus ſaltem cœptus, nunc ſublatis per prædictum ius nouum Tridentini. Statuta ſpecialia Religionum requirentia minorem, vel maiorem ætatem non inficiunt valorem profeſſionis emiſſæ iuxta tempus ſtatutum in Tridentino. Nouitijs Conuerſis quamuis ſtatuatur exceſſus vigeſimi primi anni, tamen profeſſio ab ipſis emiſſa in minori ætate tenet iuxta tamen Decretum Tridentini. Nec malitia ſupplet ętatem.

6 Primum, de ętate decimiſeptimi anni incępta, expreſsè conſtat illo capite per hæc verba: *In quacumque Religione, tam virorum, quàm mulierum profeſſio non fiat ante decimum ſextum annum expletum, nec qui minori tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Profeſſio autem antea facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicnius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcumque effectus.* Hęc cum ſint clara ratione, neque Doctorum authoritate egent.

7 Secundum, quod profeſſio etiam ante horam huiuſmodi anni incępti ſit nulla, probatur, Tum quia dicitur facta ante decimum ſextum annum expletum contra prohibitionem Tridentini continentem Decretum irritans. Tum quia hoc tempus currit de momento ad momentum, cui nihil deeſſe debet. Et id verum eſt ſtando in puncto iuris, hoc ipſo quod Nouitius non poteſt profiteri intra annum decimum ſextum, cum vltima hora ad hunc annum ſpectet; nihilominus alij placidius loquentes admittunt profeſſionem in extremo anni decimi ſexti, vnde Campanilis in diuerſorio iuris Canon. rubr. 7. cap. 6. num. 129. & rubr. 12. cap. 11. num. 1. apud Barboſam ad hoc cap. num. 13. Suſtinet tenere profeſſionem emiſſam vltimo die anni decimi ſexti; Galerus vero ver. Profiteri in fine, & Aloyſius Riccius in praxi rer. Eccleſ. deciſ. 656. in prima edit. alias reſol. 549. putant nullam profeſſionem defectu poſtremi diei, immo iuxta noſtrum dictum Sellius in Select. Can. cap. 18. num. 3. apud dictum Barboſam num. 14. refert deciſum ſub die 21. Ian. 1617. nullum fuiſſe profeſſionem emiſſam tribus locis ante completum annum probationis. Noſtrũ dictum, quod tempus debeat currere de momẽto ad momentum docent Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 4. & lib. 2. diſp. 24. num. 23. §. Similiter, vbi addit in anno biſextili duplicem diem tãquam vnam reputari, & addendam eſſe, & ex eo Compend. reſol. 101. num. 57. Portell. ver. Nouitius num. 49. ex Rota part. 1. deciſ. 175. num. 7. docet Vecchius diſput. 11. dub. 4. num. 4. & expreſſius diſp. 13. dub. 1. num. 1. vbi alios Doctores citat, dixi ego cap. 4. de Nouit. quęſt. 10.

8 Hęc ætas habet locum tam in viris, quàm in fœminis, vt ibi dicitur expreſſis verbis, & docẽt omnes, & deciſum refert Armendar. apud Barboſam ad hoc cap. num. 7. non autem in Militaribus non Hieroſolymitanis, docent Nau. conſ. 10. de Regul. num. 10. Beia part. 4. caſu 28. Sanchez lib. 7. diſp. 44. num. 8. & lib. 5. c. 4. num. 17. Vecchius diſp. 11. dub. 2. num. 4. cum alijs citatis a Barboſa hic nu. 2. contra Rodr. in ſum. tom. 2. c. 8. num. 2. concl. 1. & alios ab eodem Barboſa num. 3. Neque habet locum quo ad Fratres Tertiarios non Religioſos, vt dixit Rota, & Riccius apud eumdẽ Barboſam num. 5. qui num. 6. requirit hanc ætatem in Religioſis Hieroſolymitanis ex eorum ſtatuto, Vecch. diſput. 11. dub. 2. num. 4. Ratio poteſt eſſe, quia Concilium loquitur de clauſtralibus.

9 Tertium, quod iure antiquo ſufficiebat cœpta pubertas ad profitendum, conſtat ex cap. 1. 20. q. 1. cap. 1. de Regul. etiam in 6. cap. 2. cap. Ad noſtram, cap. Significatum, eod. Clem. Eos, eod. pro maſculis, in quibus pubertas incipit anno decimo quinto, loquendo in Religionibus non duris, nam in auſteribus proficiebatur ab anno decimo octauo, & non ante, ex cap. Quia 6. de Regul. Pro fœminis, cap. Puella 20. q. 2. cap. Cum virum, de Regul. & in his pubertas incipit ab anno 13.

10 Quartum, quod mox dicta iura ſublata ſint per Concilium, conſtat ex eo, quod Papa concedens nouam conſtitutionem contrariam veteri, cenſetur derogare priori, quamuis de ea nullam mentionem faciat in poſteriori, vt non facit hic, cap. 1. de conſtit. in 6. Ita docent omnes, Vide Sanch. lib. 5. c. 4. vſque ad num. 8.

11 Quintum, quod profeſſio emiſſa iuxta ætatem petitam à Tridẽtino, quamuis aliqua ſtatuta Religionum requirant maiorem, ſit valida, probatur à me in capit. 2. de profitente q. 49. intellige niſi ſtatutum expreſsè contineat Decretum irritans, ſiue factum ſit ante Concilium, ſiue poſt, quia nullo modo infirmatur per ſubſequens Decretum Tridentini, cui neque poſterius ſtatutum aduerſatur, quia Concilium præcisè prohibet ne profeſſio fiat ante annum decimum ſeptimum, nil diſponendo de maiori ætate.

12 Noſtri Flandrenſes habent ſtatutum, ne quis ad profeſſionem admittatur, niſi habeat decem, & octo annos, vt colligitur ex Conſtit. *Perſonas vocantes*. Ioan. XXIII. in noſtro Bullario pag. 18. puto deſumptum ex cap. Quia in inſulis, de Regul. vnde eumdem intellectum habere debet, nẽpe illos poſſe profiteri ſtatim poſt ſeptem decim annos; & ſi non habet Decretum irritans, (non enim illud præ manibus habere potuit) attentata profeſſio ſine dubio tenet.

13 Sextum, quod profeſſio conuerſorum teneat emiſſa in decimo ſeptimo anno, probaui cap. 2. de profitente q. 49. §. De ſtatuto, quia Clem. VIII. nõ adiecit Decretum irritans.

14 Demum, quod malitia Nouitij non ſuppleat ætatem, probaui loco cit. q. 48. Vide ibi, ne idem fruſtra repetam.

Quæres 2. An impuberes poſſint recipi in Religionem? Impubertas autem incipit à ſeptennio, & definit in maſculo, in anno decimo quarto incluſiuè, poſt quod tempus incipit emittere lanu-

ſanuginem circa verenda, & pubeſcere; in femi-
na vero in duodecimo incluſiue. Colligunt Do-
ctores ſuper Inſtit. Quib. mod. tutella fin. cap. Pu-
beres 3. de deſponſ. impub. cap. 3. diſt. 77. iuncta
Gloſſa prima, bene paucis Sanchez libro ſexto,
diſput. 38. numero ſecundo, Vecchius diſput. 2.
de Nouitijs dubio 6.

Reſpond. Pueri non ſolum intra tempus im-
pubertatis, ſed etiam tempore infantiæ poſſunt
recipi in Religionem, niſi obſtet ſpeciale ſtatu-
tum in Religione.

15 Primum, de impubertate, conſtat ex cap. 1. de
vtroque ſexu', de ſexu tantum femineo cap. Puel-
la 20. quæſt. 2. cap. Significatum ver. cap. Cum
ſimus 14 de regul. Ita docent omnes cum Silueſt.
ver. Religio 2. quæſt. 10. Suar. tomo 3. de Relig.
lib. 5. cap. 1. num. 13. Sanch. lib. 4. cap. 18. num. 8.
& ex eis Vecchius diſput. 2. dub. 6. num. 6. & ego
cap. 4. de Nouitiatu quæſt. 8. & 9.

16 Secundum, de infantibus, cap. Addidiſtis 2. 20.
quæſt. 1. & cap. 1. ead. quæſt. 1. vbi dicitur quod in
qualibet minori ætate tradi poſſunt, & cap. opor-
tet ead. Sic docent præcitati, & alij in cap. fin. de
temp. ordin. iuncta gloſ. ver. Intraret.

17 Tertium, quando obſtat Religionis ſtatutum
recipi non poſſunt, docent omnes, quia ſtatutis
Religionis Religioſi obedire debent, ne relaxetur
diſciplina Regularis.

Videtur obſtare ingreſsui horum infantium,
ſeu impuberum cap. 8. Regulæ mei ordinis, vbi
prohibetur ne quis intra quartum decimum æta-
tis ſuæ annum Religionis noſtræ habitu indua-
18 tur. Sed reuera ita non eſt, quia ibi ſermo eſt de
nouitijs propriè acceptis, qui induuntur habitu
probationis, non autem de impuberibus rece-
ptis, non vt probentur in ordine ad profeſſio-
nem, ſed vt diſponantur ad vitam Regularem,
& cum de his Regula, aut Conſtitutiones nihil
ordinent, id t..tu n, relinquitur diſpenſationi iu-
ris communis argument. leg. commodiſſimè, ff.
de liber. & poſth. Marius Anton. lib. 2. variar. re-
ſolut. ver. 11. numero 16. Sigiſmund. dubio 17.
de elect. numero quarto, dicentes cum alijs caſum
omiſſum relinqui diſpoſitioni iuris communis.
Sed ſatis etiam dixi de hac re ſupra initio reſolu-
tionis §. In Religione.

Quinque autem quæſita de his impuberibus
Religioni oblatis reſolui in meo Tractatu de pro-
feſſ. regul. cap. 4. quæſt. 9. Vide ibi, præterea
Sanchez, Suarez, & Vecchium citatis ſupra
§. Primum.

Quęres 3. An ſenes etiam centenarij poſſint re-
cipi in Religionē? Videtur, quod non, Tum quia
ſenio confecti non poſſunt promoueri cap. 1. di-
ſtinct. 85. Tum quia viro coniugato Religi·em
ingreſſo, coniux relicta non tenetur ingredi, quā-
do eſt ſenex, cap. Cum ſis 4. cap. Vxoratus 8. cap.
Ad apoſtolicam 13. de conuerſ. coniugat. Senem
autem vocant ſexagenarium tam virum, quàm
feminam votus in 4. diſtinct. 27. quæſt. 1. artic. 4.
colum. 12. §. Præterea cum multis alijs citatis à
Sanch. libr. 7. diſput. 32. nu. 15. ergo ſenex non eſt
capax Religionis. Demum ſenes contrahere non
poſſunt matrimonium carnale, quia eorum ſe-
men inutile eſt, & non prolificum, vt docent
quidam apud Sanchez libro 7. diſputatione 92.
numero 19. & 20. ergo neque matrimonium ſpi-
rituale, cum ab illo ad hoc teneat argumentum
deductum.

19 Reſpond. Poſſunt ingredi, & valide profiteri;
probatur, Tum quia ad nullo iure prohibetur.
Tum quia omni tempore, & in omni ætate bene-
faciendum eſt, & quis conuerti poteſt; ingreſſus
autem in Religionem eſt conuerſio, cap. Mona-
ſterijs 6. cap. Qui ingredientibus 3. cap. Perlatu 8.
19. quæſt. 3. Tum quia ſenex bene, immo melius,
& facilius alijs pot· tt·ruare tria Religionis vo-
ta, & experientia patet; in abſtinentijs autem, &
cœteris auſteritatibus, quæ multum difficilia ſunt
ſenibus, diſpenſari poſſunt à prælatis.

Ad obiecta reſpondetur ad primum eſſe latam
diſparitatem, nam quis promouetur ad exercen-
dum ordinem, & officium ad quod promouetur,
conſequenter ſenio confectus cū non poſſit exer-
cere, neque promouendus; in Religione vero quis
ſeruare poteſt ſtatum Regularem etiam per ſolā
voluntatem circa vota promiſſa, vt docent Rodr.
part. 2. cap. 6. num. 13. ex eo Sanch. lib. 5. cap. 4.
num. 52. quos citaui cap. 3. de admittentibus ad
profeſs. quæſt. 24. vbi probaui impotentes poſſe
recipi ad Religionem. Ad ſecundum dico in illis
ſexibus non negari coniugatæ ſeni ingreſſum,
ſed poſſe remanere in ſeculo, ſi nulla eſt ſuſpicio
incontinentis. Ad tertium, veriſſima doctrina eſt
ſenem eſſe capacem matrimonij, vt docet de
communi Sanchez loco citato, ne proinde pro-
feſſionis.

Quæres 4. In quanam ætate Religioſi poſſint
recipere primam tonſuram, cum ordinibus tum
minoribus, tum maioribus?

20 Reſpond. Pro prima tonſura, & quatuor ordi-
nibus minoribus nullum tempus determinatur,
immo iure antiquo cap. Nullus fin. de temp. or-
din. in 6. volenti ingredi infanti Religionem po-
terunt conferri prima tonſura, vt inde colligitur,
& de quatuor ordinibus cap. 2. diſtinct. 77. dici-
tur, quod conferri poſſunt poſt ſeptennium. Iu-
re autem nouo Sacri Concilij prima tonſura, &
quatuor ordines minores debent conferri, illa
quidem edocto rudimenta fidei, & ſcienti legere,
& ſcribere, cap. 4. ſeſſ. 23. Minores vero non niſi
ijs, qui percipiunt linguam latinam conferendi
ſunt, cap. 11. ead. ſeſs.

21 Ætas ad ordines maiores requiſita, ad Subdia-
diaconatū eſt annus vigeſimus ſecundus inchoa-
tus; ad Diaconatum annus vigeſimus tertius in-
choatus; ad Sacerdotium vigeſimus quintus in-
choatus, vt determinatur in cap. 12. ſeſſione 23.
vbi prohibetur promotio ante dicta tempora ſin-
gulis ordinibus aſſignata, ergo poſt illa Religio-
ſus ſtatim poteſt promoueri. De hac inceptione
omnes cum Bonac. p. 5. de ordin. nu. 12. Mirand.
tomo 1. quæſt. 39. artic. 2. Compend. reſolut. 106.
numero ſexto. Tiberius Brixienſis Ieſuita in ſuo
Libello de inſtrument. pro ordin. quæſtione 58.
§. Quoad alios citat Barboſa ad hoc cap. num. 2
Ætas autem huiuſmodi numeranda eſt non à die
cōceptionis, ſed a die natiuitatis, nō aūt baptiſmi,

docent Sanchez libro 4. cap. 35. num. 4. Bonac. cit. num. 6. & Selbus in ſuis Selectis cap. 14. num. 8. refert deciſum 4. Decembr. 1627. ætatem incipere à die natiuitatis, non à die baptiſmi, ita illis citatis colligit Barboſa numer. 4. In dubio autem de expleta ætate, abſtinendum eſt à promotione cum præceptum de legitima ætate ſit in poſſeſſione, Tiberius cit. §. In dubio.

22 Priuilegia Regularium, quibus poterant promoueri ad Sacerdotium poſt annum vigeſimum ſecundum, omnino ſublata ſunt per hanc efficaciſſimam clauſulam: *Priuilegijs quibuſcumque quo ad hoc penitus excluſis*, eodem cap. 12. ſeſſ. 23. Neque poſtea reualidata fuerunt à Summis Pontificibus, qui deinceps poſt Concilium confirmarunt priuilegia non contraria Decretis Tridētini; nec obſtat, quod in foro conſcientiæ confirmata fuerint etiam aduerſantia Concilio, viuæ vocis oraculo, quia id non conſtat, & ſi conſtaret, id nunc nullius eſſet roboris, cum viuæ vocis oracula ſublata fuerint, prout dixi reſolut. 31. Ita docent Rodr. tom. 3. quæſt. 23. art. 6. & 8. Compend. reſolut. 106. num. 8. Portell. ver. Ordines Sacri num. 1. Mirand. quæſt. 39. artic. 1. & alij citati a Barboſa hic numero 12. Tiberius cit. quæſt. 58. §. Petes.

Quæres 5. Quot annos debeat habere eligendus in Generalem, vel Prouincialem?

23 Reſpond. Iure communi nulla ætas iſtis determinatur vltra vigeſimum quintum annum ſuæ ætatis, itaque vnuſquiſque conſulat ſtatuta, & conſtitutiones ſuæ Religionis. In mea Religione nil ſtatuitur circa ætatem huiuſmodi Prælatorum. Æquum autem eſt, & conueniens, vt ſit maturæ ætatis, nempe quod excedat trigeſimum annum, & hoc non de iure, cum nullibi, vt dixi hæc ætas determinetur, ſed tantum ex honeſtate; quod ſuadetur. Tum ex huiuſmodi ætate requiſita in Epiſcopo cap. Quicumque 3. iuncta gloſ. verſ. Exinde, cap. Epiſcopus 6. diſt. 77. cap. Cum in cunctis 7. de elect. iuncta gloſ. verſ. Exegerit, vbi requirit eos expletos, vt dixit etiam gloſ. verſ. Ante conſumationem, cap. Ad noſtram, de Regul. alia iura, & conſtitutiones citat Lauorius tit. 4 de elect. capit. 16. num. 2. Præfati enim Superiores maiorem quo ad poteſtatem iuriſdictionis æquiparantur Epiſcopis, & dignitatem quaſi Epiſcopalem habere dicuntur, Gloſ. ver. Proprij Clem. 1. de rebus Eccl. non alien. Suar. tom. 4. diſput. 55. ſect. 3. Rodr. in ſumm. part. 1. cap. 29. & alibi Corduba ver. Abſol. ordin. quo ad Fratres, Homobon. part. 4. Reſponſ. 88. ergo honeſtum eſt, vt eligendus in Prælatum maiorem ſit conſtitutus in dicta ætate. Tum quia maior prudentia, & doctrina requiritur in his, quam in alijs, cum grauiora negotia illis reſeruentur; hæ autem qualitates maximè percipiuntur in illis, qui ſunt conſtituti in maiori, & perfecta ætate, cuiuſmodi eſt exceſſus triginta annorum, vt habetur ex citato cap. Epiſcopus diſt. 77. nam Chriſtus in ea ætate prædicabat, & baptizabat, vt docet Hoſtienſis in Summ. §. Quis eligendus, apud citatum Lauor. num. 2. & ætas matura multum facit ad eruditionem, cap. Hoc ſit poſitum 26. quæſt. 7. Tum inconueniens eſt illum, qui debet dici Pater omnium Religioſorum, eſſe iuniorem, & quaſi aliorum filium. Quod dicta ætas de rigore iuris non requiratur in Prælatis maioribus docent Sigiſm. dub. 62. num. 4. §. At hanc, Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 3. num. 7. & ex eis Lauorius tit. 4. capit. 16. num. 6. contra Mirandam tom. 2. quæſt. 3. artic. 1. concluſ. 2. & Azor. part. 2. lib. 6. cap. 5. q. 2. qui non ſunt audiendi, ſi loquantur de rigore iuris, quia ius odioſum, cuiuſmodi eſt hoc, non eſt extendendum vltra proprietatem verborum, ſub propria autem ſignificatione Epiſcopi nequaquā venit Generalis, aut Prouincialis.

Quæres 6. In quanam ætate debeant eſſe conſtituti eligendi in Superiores locales, aut ſimiles, quibus ex officio ſuo incumbit curam animarum?

24 Reſpond. Debent attingere viginti quinque annos eligendi, ad curam animarum cuiuſmodi ſunt Abbates, Priores, & ſimiles Superiores locales, aperte habetur cap. Cum in cunctis 7. §. Inferiora, de elect. cap. Licet canon, eod. in 6. Dicitur nulla electio electi ante vigeſimum quintum annum, & licet hoc caput non habeat locum in collegiatis ex cap. Statutum, eod. in 6. quod citat gloſ. ver. Parochialis Eccleſiæ, & gloſ. ver. Iſtos, Clem. Ne in agro, §. Ceterum, de ſtatu Mon. habet tamen locum in regularibus, vt docet citata gloſ. ver. Iſtos, & de Prioribus Monachorum expreſsè in dicta Clementina; & id colligitur ex Conſtit. *Superna diſpoſitionis*. Leonis X. reducens ad Sacros Canones omnes electiones tam Secularium, quam Regularium. Concilium Tridēt. ſeſſ. 24. cap. 12. vbi licet videatur loqui de ſolis cathedralibus, ex eo quod illos tantum exprimit, nihilominus loquitur etiam de Eccleſijs Regularibus, vt colligitur ex initio capitis. *Cum dignitates in Eccleſijs præſertim Cathedralibus, &c.* vbi nota dictionem, *præſertim*, quæ accipitur pro, *maxime*, facit gloſ. ver. Præſertim cap. 54. de ſent. excomm. cap. 65. de Appell. & ſic eſt dictio implicatiua caſus etiam non expreſſi l. Sunt qui, l. Cum ex cauſa ff. de re iud. apud Megal. 1. 2. libr. 2. cap. 23. in fine num. 2. immo etiam magis dubium complicat, Couar. lib. 2. Var. cap. 7. num. 5. Sanchez libro 6. diſput. 14. num. 21. Ita docent Rodriq. tom. 1. quæſt. 15. artic. 2. cum ſuo Compend. reſolut. 58. numer. 18. Mirand. tom. 1. q. 3. art. & concl. 1. quos & alios citat Sigiſmund. dub. 62. num. 1.

Quæres 7. Quæ ætas requiratur in promouendis ad Definitoratum, Cuſtodiatum, Diſcretatū, & ſimilia officia, quæ curam animarum, ſeu Superioritatem non habent adiunctam? Vide Sigiſmun. dub. 92. per totum.

25 Reſpond. Iure communi, huiuſmodi officia conferri non poſſunt minoribus viginti duobus annis, quod Doctores colligunt ex cap. 12. ſeſſ. 24. illis verbis: *Ad cæteras autem dignitates, & perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt clerici alioquin idonei, & viginti duobus annis non minores adſciſcantur*. Ex quibus verbis clarum eſt requiri ingreſſus in annum vigeſimum tertium, vt reſpondit Sacra Congregatio, cuius verba refert Sigiſmund. dub. 62. num. 3. vt etiam docent Nau. conſil. 4.

Digitized by Google

conſil. 4. de ætate, Mandoſius in tract. de ætate min. cap. 5. num. 10. Leſſ. libro 2. de iuſtit. capit. 34. num. 208. cum alijs citatis à Barboſa ſuper di-ctum cap. num. 14. Prænumerata autem officia ſunt dignitates, ſeu perſonatus in Religione; vt probat Sigiſmund. dub. 62. num. 4. & 5. & Concilium de dignitatibus, & perſonatibus loquens non tantum comprehendit eaſdem in Cathedralibus, ſed etiam in Regularibus vt docui præced. quæſt. 6. Ita docent Rodriq. tom. 1. quæſt. 15. art. 2. Mirand. tom. 2. q. 3. art. 1. concluſ. 3. Sigiſm. cit. num. 3. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 7.

Dixi, *Iure communi*, quia ex ſpecialibus ſtatutis ſingularum Religionum nullus eligi poteſt ad prædicta officia, qui non ſit in ordine Sacerdotali conſtitutus.

26 In mea Religione cap. 1. Regulę ad finem omnia officia non poſſunt conferri niſi Sacerdotibus, excepto Diſcretatu Conuentuali, quod conferri poteſt conſtituto etiam in ordine Subdiaconatus; neque requiritur vt is compleuerit vigeſimum ſecundum annum iuxta Concil. cit. cap. 12. ſeſſ. 24. ſed ſufficit ille ordo Sacerdos, quia Concilium loquitur de dignitatibus, & perſonatibus, cuius generis non eſt diſcretatus Conuentualis, vt docent Rodriq. tom. 1. quæſt. 13. art. 19. Mirand. tom. 2. quæſt. 22. art. 5. concluſ. 1. quare prædictis non obſtat inchoata ætas.

Quæres 8. Quænam ætas requiratur ad habendum vocem actiuam in electionibus, & alijs negotijs, quæ voce, & ſuffragijs expediuntur?

27 Reſpond. Iure communi, ſolum Subdiaconi habent vocem in capitulis, vt dicitur Clem. 2. de ætate, & cap. 4. ſeſſ. 23. in quibus locis dicitur, ne quis poſſit habere vocem in capitulo Cathedralium, vel collegiatarum, tam Secularium, quam Regularium niſi ſit in Subdiaconatus ordine conſtitutus, etiamſi hoc ab alijs ſibi libere concedatur. Ergo excluduntur Clerici in minoribus conſtituti, & conuerſi, qui ordinum ſunt incapaces.

Dixi, *Iure communi*, quia iure ſpeciali, conſuetudine, aut priuilegio, Clerici in minoribus, & conuerſi in multis Religionibus habent vocem præcipuè in capitulis localibus, ſeu Conuentualibus, non obſtantibus allegatis iuribus, vt docent Angel. ver. Electio num. 7. Silu. quæſt. 3. Tabien. num. 7. Rodriq. tom. 2. q. 52. art. 4. & 5. cum ſuo Compend. reſol. 98. num. 4. ipſe Rodriq. tom. 1. q. 8. art. 6. quem citat Sigiſmund. in addit. ad dub. 91. docet, Decretum præallegatum Tridentini non derogaſſe ſpecialibus ſtatutis, aut conſuetudinibus, ſeu priuilegijs non conſtitutorum in ordine Sacro ſuffragandi in electionibus, quia nulla fit expreſſa mentio de derogatione, ſicut fit in quibuſdam alijs Decretis, vnde in duplici ſunt differentia Decreta Sacri Concilij contraria priuilegijs, & ſtatutis Regularium, alia ſunt, in quibus exprimitur eorum derogatio, de quibus intelligendi ſunt Summi Pontifices confirmantes priuilegia Regularium, ſub illa clauſula, *Dummodo non aduerſentur Decretis Tridentini*, in numero quorũ non eſt præſens Decretum, cum ſit de ſecundo genere, nempe eorum, in quibus nulla fit mentio, de derogatione priuilegiorum Regularium. Contra Mirand. tomo 2. quæſtione 13. articulo, & concluſ. 5.

28 In mea Religione de iure Regulæ cap. 1. Clericus in Subdiacon. ut ſaltem conſtitutus poteſt ferre ſuffragium in capitulo prouinciali, nullibi autem ſtatuitur, vt Clerici in minoribus, & conuerſi, vocem habeant; nihilominus ex probata conſuetudine vocem tribuunt in capitulis Conuentualibus ad eligendum Diſcretum conuentualem mittendum ad capitulum Prouinciale, & merito, quia accedit nomine, & fauore omnium non ſolum ad eligendum officiales, ſed etiam pro tractandis negotijs tam Monaſterij, quam ſingulorum Fratrum, ſi neceſſe ſit pro ipſis agere in capitulo. Vide infra q. 35. reſol. 16.

Quæres 9. An Religioſus diſpenſatus in ætate reſpectu ordinum, vt exempli gratia, in anno 21. poſſit fieri Subdiaconus, vel Sacerdos in 23. cenſeatur etiam diſpenſatus quoad electionem, ita vt poſſit eligi in Superiorem, licet nõ attingat viginti quinque annos, aut ad aliud officium requirens eligendum eſſe conſtitutum in ordine Sacro? Videtur autem, quod ſic, quia Sacri Canones præſcriptam ætatem præſertim viginti quinque annorum requirunt, vt ſi electus nondum eſt Sacerdos, infra annum, ſeu ſtatim poſſit promoueri ad Sacerdotium, quo ſuis ſubditis Sacramenta miniſtrare valeat; ſed in caſu hoc electus ante eam ætatem iam ex diſpenſatione eſt Sacerdos; ergo defectus ætatis hic conſiderandus non eſt, cum exiſtat finis, propter quem requiritur dicta ætas; impedimento enim ſublato ætatis per diſpenſationem, fieri poteſt, quod antea fieri non poterat, Gloſ. ver. Tranſire in cap. fin. 53. quæſt. 2. ergo cum ſublatum ſit impedimentum ætatis per diſpenſationem, & ſic proximè potens ad exercendam animarum curam, eligi poteſt.

29 Reſpond. Diſpenſatus in ætate reſpectu ordinum, non cenſetur diſpenſatus quo ad electionem, ac proinde Sacerdos initiatus ante legitimam ætatem ex Apoſtolica diſpenſatione, eo magis à fortiori ſine diſpenſatione ordinatus non poteſt promoueri ad Prioratum, vel aliud officium requirens determinatam ætatem, aliter electio eſt nulla, vt hoc poſtremum probatur infra quæſt. 10. Probatur igitur reſponſio. Tum quia ſecundum omnes diſpenſatio eſt ſtricti iuris, vt docui reſol. 10. quæſt. 4. cum Sanchez libro 8. diſput. 1. per totam. Tum quia quæ à iure communi exorbitant non ſunt trahenda in conſequentiam, Reg. 28. in 6. Tum quia habilitatus ad vnum, non eſt habilitatus ad aliud, vt notant Doctores in capit. Cum nuntius, de teſtib. Ita docet Graff. part. 1. libro 1. cap. 11. num. 15. diſpenſatum ante ætatem ad presbiteratum, non eſſe diſpenſatum ad beneficium curatum, Nauarr. conſil. 21. de celebrat. Miſſ. num. 3. licet ibi citet textus in cap. 2. Clem. de ætate, quæ non loquitur de eligendis, ſed de habentibus vocem in capitulo, ex allatis præced. quæſt. 8.

30 Circa actiuam vocem de eo, cum Clem. 2. de ætate, & Trident. cap. 4. ſeſſ. 22. ferè vtens eiſdẽ verbis, præciſè requirunt, quod Clericus ſit conſtitutus in ordine Sacro Subdiaconatus, nulla facta

Digitized by Google

cta mentione de ætate, puto hunc poſſe ſuffragari, quia iura ſolum requirunt ordinem legitimè ſuſceptum, non ætatem; nec obſtat gloſ. ver. Conſtitutus, & habens ætatem, Clem. cit. quaſi præter ordinem requirat etiam ætatem ad habendũ vocem in capitulo; quia ibi gloſa requirit ætatem, vt dicatur legitimè ordinatus, non autem, vt poſſit ſuffragari, quia id non exprimitur in Clem. Verum quidem eſt, quod Rodriq. tom.3. quæſt.23. art.12. cum ſuo Compend. reſol.15. nu.24. apud Barboſa ad hoc capit. 4. ſeſſ. 22. num.19. dicunt ordinatum ante legitimam ętatem ſine diſpenſatione, non poſſe obtinere præbendam, ne videatur ex ſuo delicto reportare commodum; quod idem dicẽdum eſt de ordinato ante tempus propter eamdem rationem, quamquam poſſet defendi oppoſitum, quia in danda voce inſpicitur præciſè ordo, in recipienda vero etiam ætas.

Ad obiectionem in oppoſitum dico, dictam ætatem præciſè non requiri, vt ſtatim poſſit fieri Sacerdos, ſed vt ſcientia, & moribus commendandus exiſtat, vt colligitur ex cap. Cum in cunctis de elect. & cap. Licet Canon, eod. in 6. præterquam quod textus illi formaliter requirunt ętatẽ, quæ ſufficit, vt quis eligi poſſit, licet nondum ſit effectus Sacerdos.

Quæres 10. An defectus ętatis requiſitę, in promotione ad aliquod officium irritet attentatam electionem?

31 Reſpond. Electio attentata de Superioribus localibus nõ attingentibus vigeſimum quintum annum ex dictis quæſt.6. de alijs officialibus non Superioribus non attingentibus vigeſimum tertium, ex dictis quæſt.7. nulla ipſo iure eſt; Prælatorum, vero maiorum, hoc eſt, Generalis, vel Prouincialis electio ante trigeſimum completum electio tenet.

32 Primum, de Superioribus localibus, expreſsè habetur in cap. Cum in cunctis, & in cap. Licet Canon, de elect. in 6. Ita docet Sigiſmund. dub. 62. num.6. etiam in foro conſcientiæ, vt apud ipſum dicit Ledeſm. in ſumm. part.2. tract.7. capit. 2. concluſ. 7. diff.17. Neque vnus dies deeſſe debet, vt ex Sanchez lib.1. diſpu.116. num.4. habet idem Sigiſmund. nam quę à iure determinata ſunt non licet arbitrari, cum arbitrium cadat ſuper dubia, & indeterminata, aut ſuper diuerſa, prædictos citat, & ſequitur Lauorius tit.4. de elect. cap. 16. num.8.

33 Secundum, de officialibus non Superioribus, probatur eadem authoritate Doctorum nunc citatorum, præcipuè in terminis noſtris docet Sigiſmund.

34 Tertium, de Prælatis maioribus, quod eorum electiones valeant celebratę ante expletum trigeſimum, probatur, quia nullum ius in ſpecie præſcribit illis ętatem triginta annorum, ſed à ſimili ex honeſtate deducitur ex ętate requiſita ad Epiſcopum, vt dixi quæſt.5. vnde conſequens eſt, vt lex de ętate requiſita in Epiſcopis non extendatur ad dictos Prælatos quo ad diſpoſitionem vindicatiuam, ſi non extenditur de rigore iuris quo ad eum directiuam, & pœna priuationis, ſeu nullitatis afferendo non eſt, niſi in caſibus in iure expreſſis, Clarus in 4. Sent. ver. Feudum q.49. num. 7. & ex eo Megal. part.3. libr.2. cap.3. num.29. ſed in iure communi ne dum exprimitur pœna nullitatis, ſed neque lex ipſa reperitur dictam ętatem requirens in promouendis ad Pręlaturas maiores. Ita docet Sigiſmund. dub.62. num.1. §. Ab hanc.

Quod ſi in Religionibus determinetur ętas pro promouendis ad dignitates huiuſmodi, ſtatutum de hac re ſeruandum eſt, aliter declarari poteſt nulla electio, quamuis talis non ſit de iure ſpeciali, niſi ſtatutum contineat Decretum irritans, multa enim prohibentur fieri, quæ tamen facta tenẽt, vnde Doctores aſſerentes nullam eſſe electionem defectu ętates requiſitæ intelligendi ſunt, quando ætas eſt requiſita iure communi, aut ſpeciali continente Decretum irritans.

Quæres 11. A quonam die numeranda ſit ætas? Triplex autem dies aſſignatur, Conceptionis, Natiuitatis, & Baptiſmi.

35 Reſpond. A die natiuitatis, aut die baptiſmi, ſi ille ignoretur, non autem à die conceptionis.

Primum à die natiuitatis docent Couar. epit.4. Decretal. part.2. cap. 8. §.2. num.3. Molina tomo 2. diſput.573. num.2. apud Lauor. tit.4. cap. 16. num.9. Aldan. in Compend. reſol. Canon. libro 1. titul.10. num.15. refert deciſum ſub die 4. Decembr. 1627. apud Barboſam ad cap.12. ſeſſ. 24. num.3. Sigiſmund. dub.62. num.7. de electione, priores præterea loquuntur etiam de ordine, de profeſſione. Bonac. q. 2. de clauſ. p.10. diff. 2. §.3. num.4.

36 Secundum, non à die conceptionis, habent præfati Doctores, quia iura hominem nondum natum, non iudicant hominem in ordine ad aliquem ſtatum, quamuis quo ad aliqua iura, & legitimationem computent Doctores dies cõceptionis, vnde proles ſuſcepta ex ſolutis inter quos poterat eſſe matrimonium tempore conceptionis, licet non tempore natiuitatis, legitimatur per ſubſequens matrimonium, vt Doctoribus citatis docui reſol. 12. q.4.

Quæres 12. An in prædictis ętatibus dies biſſextilis vno quoque quadriennio accreſcens vltima die Februarij faciat numerum cum alijs diebus, an coniungatur cum præcedenti, cum quo conſtituat vnum tantum diem? ſeu vt alij quærũt, an dies biſſextus computetur in legitima ætate? Pro qua re notandum eſt, omnes ferè Doctores cum Abbate in cap. Quæſiuit, de verb. ſignific. diſtinguere, nam lex, ſeu præceptum tempus determinare poteſt duobus modis, primo per dies tantum; vt, ſi dicatur ſuſpendo te per quadraginta dies ab hac die incluſiuè e.g. decima Februarij biſſextilis, in hoc caſu ſuſpenſio durat ab hac die, vſque ad vigeſimam incluſiuè Martij, ſi vero non eſſet biſſextilis duraret vſque ad vigeſimam primã Martij, hoc igitur modo dies 29. Februarij facit numerum cum alijs, & computatur per ſe tam in fauorabilibus, quàm in odioſis. Secundo ętas, ſeu tempus menſurari poteſt per annos, ſeu per menſes, & tunc biſſextus in fauorabilibus computatur pro duobus, in odioſis pro vno, vnde ſuſpẽſus per annum, finito illo tempore dierum 365.

cele-

Digitized by Google

celebrare poterit, quia cum id ſit odioſum dies creſcens non commutatur, Gloſ. ſuper cap. Quæſiuit, de verb. ſignific. Itaq; in fauorabilibus annus eſt ex diebus 366. in odioſis ex 365. vt clarius loquar.

37 Reſpond. In ætate requiſita ad profeſſionem ad ordines, ad electionem, dies biſſextilis computatur, & cum altero facit duos dies, Ratio eſt, quia tempus in prædictis ſtatibus currere debet de momento ad momentum, ac proinde addendus eſt etiam dies biſsexti, conſequenter annus debet eſse dierum 366. Præterea tempus à iure præfixus fuit fauore volentium ingredi illos ſtatus, vt ſpatium habeant cogitandi de poſseſſione ſuæ libertatis; ſed infauorabilibus illi duo dies computantur pro duobus, non pro vno, vt dixi in quæſito, ergo dies creſcens numerãdus eſt ſeorſim ab antecedenti. Deinde iſti ſunt ſtatus Eccleſiaſtici, ergo ætas requiſita ad illos Eccleaſiſticè numeranda eſt, nempè per ſingulos dies, nullo excluſo, aut duobus pro vno computato numerice, vt bene obſeruat Bonac. p. 5. de ordine num. 14. §. ſed, De anno probationis, & profeſſionis tenent Rodr. tomo 3. quæſt. 15. art. 5. Riccius in praxi fori Eccl. deciſ. 656. num. 5. ex eis Lauor. tit. 1. de Comitijs cap. 6. num. 15. Sanch. lib. 2. diſp. 24. nu. 22. §. Similiter, vbi citat Molinam tomo 2. diſp. 573. §. Itaque, Bonac. p. 5. de ordine num. 14. §. Sed contrarium, & quæſt. 2. de clauſ. p. 10. diff. 2. §. 3. num. 3. Graff. tom. 1. conſil. 6. de regul. nu. 2. Vecchius diſp. 11. dub. 4. num. 5. Mirand. tom. 1. quæſtione 22. art. 3. concl. 2. De ætate pro ordinibus Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 10. per dicta à ſe loco citato tit. 1. de comitijs cap. 6. numer. 15. Bonac. cit. Fornarius de ordine cap. 3. num. 5. qui duo citantur contra ſe à Barboſa ad cap. 12. ſeſſ. 23. num. 3. vbi pro ſe citat Henr. & Riccium.

Quæres 13. An ætas cępta habeatur pro completa in his ſtatibus? Seu in quibus caſibus habeatur pro completa?

38 Reſpond. Ætas cæpta habetur pro completa in ordinibus maioribus, quia ætas præſcribitur cum præpoſitione, *Ante*, quæ denotat inceptionem anni espreſsi, vt obſeruat Portel. ver. Annus num. 5. & Doctores citati ſupra quæſt. 4. §. Ætas. Pro Superioribus, & alijs habentibus curam animarum aſſignatur ætas vigintiquinque annorum inchoata, adeſt enim verbum, *Attigerit*, quod inchoationem indicat, & dixi quæſt. 6. Non habetur vero pro completa, ſed naturaliter excipitur completa in Epiſcopo, qui eligi non poteſt, niſi finito anno ætatis ſuæ trigeſimo, nam verbum, *Exegerit*, denotat tempus expreſſum debere eſſe finitum. Item annus antequam non poteſt fieri profeſſio, hoc eſt, decimus ſextus debet eſſe completus, & ſequens inchoatus, non obſtante, quod particula, ante, denotet anni expreſſi inchoationem, vt ſupra dixi, quia Trident. ſeſſ. 25. cap. 15. ſe explicat, ibi. *Profeſſio non fiat ante decimum ſextum annum expletum*, & dixi de hoc anno completo, quæſt. 1. §. Secundũ. Ætas completa viginti duorum annorum requiritur ad dignitates, & perſonatus ſine cura, quia hæc clauſula, *Viginti duobus annis non minores*, requirit tempus expreſſum completum, vt docent Leſſius lib. 2. cap. 34. num. 108. Si enim alicui in minori ætate exiſtent conferri non poſſunt ergo requiritur maior ætas, quæ eſt viginti trium annorum incæptorum, & dixi quæſt. 7.

39 Quando autem ex verbis legis non conſtat, an ætas incæpta ſufficiat, an completa exigatur, attendendæ ſunt ſequentes Regulæ. I. Inchoata cenſetur ſufficere in fauorabilibus. l. Ad Rempublicam ff. de muner. & honor. ex Gloſ. ver. Exigerit, cap. Cum in cunctis 7. de elect. in odioſis requiritur completo. I I. Quando tempus exprimitur cum præpoſitione, *In*, ablatiuo Clement. 3. de ætate, vbi alias clerici promouebantur ad Subdiaconatum in anno decimo octauo, gloſ. ver. decimo octauo, Portel. ver. Annus num. 1. III. Quãdo profertur cum præpoſitione, *Ante*, adduxi exemplum ſupra in reſponſ. intellige vt ibi, niſi esprimatur complementum, vt in anno profeſſionis. Vide Graff. part. 2. lib. 1. cap. 11. numer. 13. Portel. nu. 5. I V. Quando esprimit tempus cum prępoſitione, *Ad*, ſufficit tempus inceptum, Bart. l. Si quis ff. de legat. Portel. ver. Annus numero 3. V. Quando exprimitur per prępoſitionem, *Per*, requiritur tempus completum. l. Non putabam, l. Si annos ff. de condit. & demonſt. Portel. num. 4. vnde nouitius per annum integrum debet manere in probatione, neque vnus dies remanere debet extra probationis annum, quia Conſil. ea ſeſſ. 25. cap. 15. vtitur. *Per annum*, & faciunt dicta quæſt. 1. §. Secundum. VI. Quando tempus exprimitur per genitiuum, ne quid fiat ab aliquo niſi ſit decem annorum, exigitur completum, Portel. ver. Annus num. 2.

Quæres 14. Quænam ætas requiratur in Moniali promouenda in Abbatiſſam, aut Prioriſſam, & Superioriſſam Monaſterij?

40 Reſpond. Monialis eligenda in Abbatiſſam, ſeu Superioriſſam debet habere quadraginta annos ætatis, & octo profeſsionis expreſsæ, vt decreuit Trident. cap. 7. ſeſſ. 25. illis verbis. *Abbatiſſa, & Prioriſſa, & quocumque alio nomine præfecta, vel præpoſita appellatur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit.* De hac re vide Mirand. quæſt. 6. de Monial. artic. 4. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 24. initio, quamplures Doctores alios citat Barboſa ad hoc caput. Difficultas remanet ſoluenda, an prædictum tempus tam ætatis, quam profeſsionis ſufficiat inchoatum, an exigatur cõpletum? Reſpondendum eſt exigi completũ, iuxta dicta in reſponſione quæſt. præced. de ſimili clauſula expreſſa in cap. 12. ſeſſ. 24. de non eligendis ad dignitatem minoribus viginti duobus annis; & ſic completos requirit Garcias contra Nouarium apud Barboſam ad hoc cap. 7. ſeſſ. 25. num. 10. & contra Portellum part. 1. caſu 13. aſſerentem poſſe eligi 40. iam inceptis, & num. 2. concludit electionem bona fide actam ante id tempus tenere, cum non adſit clauſula irritans, nec ætas hæc ſit de ſubſtantia electionis. Vide ſupra quæſt. 10.

Confirmatur, quia non eſt maior ratio cur exigatur completum tempus octo annorum, vt clare ibi habetur illis verbis. *Et quæ octo annis poſt ex-*

preſſam

Digitized by Google

preſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. Pro qua re faciunt dicta à Portell. ver. Annus numer. 4. §. Quæris, de particula, *Poſt*, denotante tempus cõpletum, & non quadraginta pro ætate, cum ſub eodem contextu verborum diſponatur vtrumque tempus; adde quod in defectum quadragenariæ monialis aſſumi poteſt vna ex illis, quæ exceſſerint trigeſimum annum, ergo ſi exigitur tempus completum in hoc caſu, etiam in illo.

Quæres 15. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare ſuper defectum ætatis in aſſequendis his ſtatibus?

41 Reſpond. Non poſſunt, quia nullum ſuper hoc habent priuilegium, ſine quo à nullo inferiore datur diſpenſatio, & relaxatio iuris communis, vt docent omnes. Ita aſſerunt Rodriquez tom. 1. q. 23. art. 10. Mirand. tom. 2. quæſt. 3. artic. & concluſ. 1. Sigiſmund. dub. 62. de elect. numer. 6. loquentes de Prælatis Regularibus, & de Epiſcopis etiam Graff. libr. 2. cap. 97. num. 41. Azor. Riccius, cum alijs citatis à Barboſa ſuper cap. 7. ſeſſ. 25. num. 10. loquentes de ætate Abbatiſſarum, Gauant. ver. Abbatiſſa num. 6. deciſum refert ex Armendar.

Quæres 16. An Superiores ſaltem in capitulo Generali poſſint facere ſtatutum, vt quis eligi poſſit in minori ætate exiſtens?

42 Reſpond. Non, quia nullus Papa inferior poteſt condere ſtatutum contra Sacros Canones, cap. Quod ſuper his, de maior. cap. Ne Romani, Clem. de elect. Ita docent Rodriq. q. 15. artic. 2. Mirand. tom. 2. q. 3. art. & concl. 1.

Quæres 17. Eligentes nondum habentem legitimam an ætatem incurrant pœnas?

43 Reſpond. Scienter eligentes non habentem ætatem, adde ſcientiam, & mores, ſunt ipſo iure priuati pro ea vice poteſtate eligendi, quando electio eſt de officio, cui adnexa eſt cura animarum, & præterea per triennium ſunt ſuſpenſi ab Eccleſiaſticis beneficijs, ſed cum apud Regulares non ſint beneficia, ideo hæc pœna in illis locum non habet. Habentur hæc ex cap. Cum in cunctis 7. de elect. §. Clerici ſanè, & docet Sigiſmun. dub. 61. per totum. Conſequenter electio pro futuro Superiore, cum prior non tenuerit deuoluitur ad maiorem Superiorem, vt colligitur ex eodem cap. Cum in cunctis, de elect. in fine.

Quæres 18. In dubio an ætas requiſita ad electionem ſit terminata, poſſit quis promoueri? Procedit difficultas tam in dubio iuris, nimirum; quando dubitatur, an ætas legitima debeat eſſe completa, an ſufficiat inchoata? quàm facti, an ſcilicet promouendus adeptus ſit legitimam ætatem? Et quæſtio extenditur etiam ad alia.

44 Reſpond. In vtroque dubio abſtinendum eſt à promotione, ſeu quauis alia actione exigente talem ætatem à lege præſcriptam. De dubio iuris probatur, quia poſſeſſio ſtat pro lege, de qua clarum eſt extare, & dubium verſatur circa eius circumſtantiam inchoationis, vel completionis, ergo fauore legis inferendum eſt, tempus debere eſſe completum, eo maximè cum apponatur in gratiam eorum, quos tale tempus tangit, vnde in pluribus locis citatus ſupra ſub quæſt. 13. tempus expletum præſcribitur, & hæc concorda cum ibi dictis, & magis id confirmatur ex probandis de dubio facti. Quod probatur, Tum quia tempus aſſignatum pro minori ætate debet expleri de momento ad momentum fauore minoris ætatis, vt minus grauetur, & potius prorogari, & ampliari, quam reſtringi debet, vt colligitur ex l. 3. §. Minorem, ff. de minor. Gloſ. ver. Momentum, dicens id eſſe fauore minoris ætatis, Doctoribus citatis à Sanchez libr. 4. cap. 35. num. 3. ſed ætas requiſita in præfatis ſtatibus eſt pro minoribus ad illos promouendis, ergo fauore illorum differendum eſt, ſeu potius expectandum tempus; neque dicas, eſſe magnum fauorem minoris, ſi initio anni, aut quamprimum ordines recipiat, aut profeſſionem emittat, &c. quia lex non reſpicit fauorem huius, vel illius in particulari, ſed in genere ad bonum publicum reſpiciendo eorum libertatẽ, & minus grauamen. Tum quia huiuſmodi tempora aſſignantur, vt promouendus habeat ſpatiũ cogitandi expediat necne ſibi aſſumptio ſtatus ſibi propoſiti, & vt maturius ſe agat in eius electione, conſequenter tempus potius ampliandum eſt, quam reſtringendum, ac proinde in dubio iuris de inchoatione, an completione, ſumendum eſt tẽpus completum de iure; & in dubio facti potius cenſendum eſt, tempus nondum eſſe completum, ſed expectandum. Vnde Sanchez libr. 2. diſput. 41. num. 38. aſſerit dubitantem de legitima ætate ad ordines, ad beneficia, vel ad alium actum, non poſſe promoueri, quia poſſeſſio ſtat pro præcepto.

45 Dubitans an expleuerit annum vigeſimum primum, infra quod tempus iuuenis non obligatur præcepto ieiunij, de communi Doctorum, non tenetur ieiunare, quia poſſeſſio eſt pro libertate dubitantis, & non pro præcepto, quod obligat ſolum poſt annum vigeſimum primum expletũ, & hoc fauore minoris ætatis, vt minus grauetur, & ita docet Sanchez lib. 2. diſput. 41. num. 38. qui libro eod. diſput. 24. num. 23. & ex eo Nald. ver. Ætas num. 3. aſſerit, illum, qui media die ingreditur annum vigeſimum ſecundum, ſi comedit ante, non teneri ieiunare reliquum temporis, quia iam fractum fuit ieiunium.

46 Qui dubitar, an ſe voto obligauerit initio anni vigeſimi quinti, an eo expleto, recipere Sacerdotium, poteſt expectare finem anni, quia dubia obligatio voti interpretanda eſt, vt minus grauet vouentem. Sanchez libr. 4. cap. 14. num. 23. fine ex cap. 13. num. 17.

Quæres 19. An ætas infra annum vigeſimum primum excuſet iuuenes Religioſos à ieiunijs quibuſcumque?

47 Reſpond. Iuuenes, & ſexagenarij tenentur ad ieiunia Religionis. Vide reſolut. 18. q. 3. vbi de hac re.

Quæres 20. An ætas infra pubertatem excuſet impuberes a cenſuris, & reſeruatione caſuum?

48 Reſpond. Non excuſat, Tum quia nullum ius illos excuſat. Tum quia cum hoc tempore non careant vſu rationis ſufficiẽte ad peccatum mortale, poſſunt peccare mortaliter, ac proinde incurrere cenſuras, & reſeruationem, quæ contingere

tingere

tingere non poſſunt ſine peccato mortali. Tum quia de cenſura excommunicationis clarum eſt, quod eam incurrunt pueri infra pubertatem ex c. 1. cap. Quamuis, cap. fin. de ſent. excommun. & ab hac cenſura ad alias identitatis argumentum tenet, & pari paſſu currunt, Gloſ. ver. Obſeruari capit. 1, de ſent. excommun. in 6. & ver. Excommunicationis, cap. Licet, eod. Ita alijs citatis docet Bonac. diſput. 1. de cenſuris in genere q. 1. p. 4. num. 7. contra Vgolinum, & Sairum à ſe citatum; de caſibus reſeruatis docent Floronus par. 1. cap. 3. num. 34. §. Quod autem, Lazar. q. 8. de Blaſphem. num. 41. Graff. in praxi libro 2. cap. 5. de allocut. cum Mon. num. 18, qui tamen ibidem, & lib. 1. cap. 11. num. 30. & cap. 13. num. 28. docet id non procedere in peccatis luxuriæ, quia peccata, quæ perpetrantur genitalibus, lex maſculis non tribuit niſi poſt decimum quartum annum, ex cap. 1. de delict. puer. ſiquidem infra dictum tempus, regulariter loquendo, nequeunt ſeminare, & ſi quando ſemen emittant, non ideo in caſum incidunt reſeruatum, quia reſeruatio inſtar aliarum legum non aptatur ad ea, quæ raro accidũt, l. Nam ad ea ff. de leg. & hoc procedit etiam, quando impubes patitur a pubere, qui licet ligetur reſeruatione, non tamen impubes, quia ex eo, quod miſcetur cum pubere non amittit impubertatem, ratione cuius excuſatur a reſeruatione, non obſtante, quod agens, & patiens pari pœna debeant puniri, quia id procedit, quando lex vtrumque punire intendit, quod non accidit in caſu noſtro; & Graffium quo ad peccatum luxuriæ, Sodomiæ, & inceſtus docet nouiſſimè P. Ignatius Lupus Strictioris Obſeru. part. 1. de caſibus Bergomi diſt. 4. diff. 2. num. 6. alios citando cum Diana part. 2. tract. 1. Miſcell. reſol. 14. quorum opinio mihi videtur multum probabilis, quorum tamen rationi poteſt reſponderi, actum luxuriæ nõ dici completum quo ad generationem, vtique vero quo ad peccatum, ac proinde quo ad reſeruationem.

RESOLVTIO XXII.

De Armis Regularibus vetitis.

SVMMARIVM.

1 *Decretum de Armis prohibitis.*
2 *Habet vim legis perpetuæ.*
3 *Prohibet arma retinere cuiuſcumque.*
4 *Per duos dies non incurrit.*
5 *Retinens hoſpitio aduenam cum ſuis armis excluditur.*
6 *Quænam Arma prohibeantur?*
7 *Armorum nomine quæ veniant?*
8 *Cultellus Genuenſis excluditur.*
9 *Omnibus Clericis prohibetur.*
10 *Quibus locis prohibeantur retineri.*
11 *Quæ pœna contra retinentes.*
12 *Excommunicatio contra Monachos tantum Nigros.*
13 *Pœnas in Decreto contentas incurrunt.*
14 *A quibus excuſat bona fides, & ignorantia.*
15 *An vnica excommunicatio Clementinæ, & Decreti.*
16 *Abſoluant Prælati ab his pœnis.*
17 *Facultas deferendi arma ſublata fuit.*
18 *Superiores non ſubduntur Decreto.*
19 *Itinerantes excluduntur.*
20 *Sicut & de foris venientes.*
21 *Decretum non afficit extra ſtatum Mediolani.*
22 *Quæ loca includantur in illo ſtatu.*
23 *Aduenæ non ſubijciuntur Decreto.*
24 *Licentia ferendi arma requiritur obtenta.*
25 *Tenentes apud alium non incurrunt.*
26 *Tertiarij arma neque tangere poſſunt.*

1 SAcra Congregatio de mandato Pauli V. Pontificis Maximi in pace quieſcẽtis Decretum de non retinendis armis Clem. V. regiſtratum in eius Clem. 1. §. Quià vero, de Statu Monach. cõtra Monachos nigros, quod non ſeruabatur, renouauit, & extendit ad quoſcumque Regulares degentes in ſtatu Mediolanenſi per ſuum Decretum, eius, qui ſequitur, tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, iuſtis, & grauibus de cauſis id exigentibus, ac de Sanctiſſimi D. N. Pauli Papæ V. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, ad cauenda ſcandala, atque delicta, quæ in ſtatu Mediolani contra Eccleſiaſticam Regularemque diſciplinam magno cum animarum detrimento interdum committi ſolent, ex eo, quod ſalutare Decretum, olim à Clem. V. Rom. Pontif. editum de armis ſub pœna excommunicationis intra ſepta Monaſteriorum non tenendis, ea, qua par eſt, diligentia non ſeruatur, idem Decretum innouat, ſublata quauis facultate Superioribus Regularibus ea permittendi. Ac inſuper mãdet, & præcipit omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, aut Congregationum quouis nomine nuncupentur in eodem Statu degentibus, ne quis eorum arma cuiuſuis generis prohibita, præſertim vero Sclopos rotatos tam longiores, quàm breuiores, intra Eccleſias, loca Sacra, ſiue ſepta Monaſteriorum, aut in alijs domibus ſuis tenere audeat, vel præſumat, ſub eadem excommunicationis pœna in dicto Decreto impoſita; ac inſuper priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, & inhabilitatis ad quæcumque officia in poſterum obtinenda, ipſo facto, abſque vlla alia declaratione incurrenda, ſuper quibus à nemine, niſi à Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatione, aut abſolutio, præterquam in mortis articulo poſſit imperiri. Sanctitas enim ſua, quatenus opus ſit, facultates omnes, priuilegia, atque indulta, & conceſſiones ipſas, ſi quæ habentur, reuocat, atque irritat, & nullas deinceps eſſe declarat, nõ obſtantibus quibuſcumque, &c. Monet autem Epiſcopos omnes eiuſdem Status, vt edicta ab ipſis iam contra Eccleſiaſticas perſonas Seculares ſuper armorum prohibitione publicata, ſub pœnis in eis contentis omnino obſeruari faciant. Datum Romæ die 30. Aprilis 1614.

Hoc Decretum eodem anno fuit impreſſum Romæ in Typographia Apoſtolica, & poſtea Medio-

Mediolani apud Franciſcum Paganellum. Id refert ex parte Nald. ver. Religioſus num. 50. Non nulla autem emergunt dubia, ex quorum reſolutione explicandum venit huiuſmodi Decretum.

Quæritur igitur 1. An hoc Decretum habeat vim perpetuæ legis, an ſit ſimplex ordinario, & præceptum, quod durauerit ſolum viuente Paulo Summo Pontifice illius conditore?

3 Reſp. Hoc Decretum ſeu lex eſt ſeruanda in hoc ſtatu Mediolanenſi etiam poſt mortem illius conditoris. Probatur, Tum ex vſu ipſius vocabuli, nam Decretum Gratiani quatenus continet Bullas, & reſponſiones Pontificias, & Decretales quinque librorum, & ſexti dicta a Decretis à diuerſis Summis Pontificibus conditis ſunt leges, & perpetuo durant, vt apud omnes palam eſt, ergo & hoc Decretum, cum dicatur epiſtola Decretalis, ſicut tales dicuntur omnes leges in corpore iuris. Tum ex differentia inter Decretum, & edictum, aut præceptum, quod Decretum dictum reſpectu legis Papalis, ſtatutum reſpectu legis ſpecialis Epiſcopi, vel alterius inferioris Legiſlatoris, idem ſignificat quod lex à Papa condita de Conſilio Cardinalium perpetuo durans, Gloſ. ver. Omnes, in diſt. 3. & ver. Ignorantibus, cap. Propoſuiſti 2. diſt. 82. cap. Si Decreta 2. diſt. 20. edictum vero, ſeu præceptum ſunt ordinationes factæ à Superiore non vt legiſlator præciſè, ſed vt ab homine, quæ ſimul cum vita ordinatoris extinguuntur. Ita de edicto, & Statuto quod illud ſpiret cum edicente, non autem hoc cum ſtatuente docent Catholicon, & Lexicon ver. Edictum. Sed huiuſmodi ordinatio de armis non retinendis intra ſepta conuentuum eſt Decretum, vt ſatis clarum eſt, ergo perpetuo durat. Tum quia innouat Clementinam de ſtatu Monach. ſed illa eſt lex perpetuo durans, cum lex ſemper loquatur, l. Ariani ff. de hæret. ergo & hoc Decretum illam renouans, ridiculum enim eſſet, Sacram Congregationem innouaſſe illam legem ad vitam ſolius Pauli V. & non perpetuo, cum lex quatenus lex perpetuam recipiat innouationem. Tum quia facit illa Regula. Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis requiſitis. Auth. Conſtitutio, quæ innouat, §. Vnde verſ. In illis, l. Ait prætor §. 1. ff. de re iud. Barboſa Vaz locat lit. R, num. 13. iuribus alijs, & Doctoribus citatis, Clementina autem dicitur relata in hoc Decreto, ergo in eo refertur quatenus lex eſt perpetuo durans, & non vt præceptum, ſeu edictum durans ad vitam edicētis, ac proinde Decretum hoc lex eſt perpetuo durans; & in hoc nullam puto eſſe difficultatē apud virtute, & pietate præditos.

Quæres 2. An loquatur de armis ſolummodo Secularium depoſitis intra ſepta Monaſteriorum? An etiam de armis proprijs Religioſorum retentis intra clauſtra? Nam vulgus Religioſorum putat Decretum afficere Religioſos reſpectu armorum Secularium, ea ductus ratione, quod Gubernator quidam Mediolani petijt à Sede Apoſtolica huiuſmodi Decretum, vt obuiaret diuerſis homicidijs, & alijs facinoribus, quæ Seculares committebant in hoc ſtatu armis prohibitis, quæ reponebant apud Religioſos, vt facilius ex pręmanibus habere poſſent, eludendo ſic iuſtitiam, ne poſſent capi cum armis prohibitis à miniſtris iuſtitiæ. Nihilominus.

Reſpond. Decretum prohibet retentionem armorum, cuiuſcumque ſint, ſiue ipſorum Religioſorum, ſiue aliorum extraneorum tàm Eccleſiaſticorum, quam Secularium. Probatur, Tum ex verbis ipſiuſmet Decreti ibi; *Nequis eorum arma cuiuſuis generis prohibita*, vbi nulla fit diſtinctio armorum Religioſorum retinentium, aut aliorum reponentium in clauſtris; ergo neque nos diſtinguere debemus, ex vulgatis iuribus. Tum ex fine, quo motus fuit Paulus V. ad condendum hoc Decretum, ibi: *Ad cauenda ſcandala, atque delicta.* Hæc enim perpetrare poſſunt non tantum Seculares, verum & Religioſi, ergo vt Summus Pontifex prædictis occurreret, arma prohibuit vtriſque: ſiquidem cauſa finalis declarat, ampliat, aut reſtringit legem, l. Cum pater §. Dulciſſimis, ff. de legat. 3. Sanchez lib. 2. diſput. 37. num. 3. Nauarr. tom. 3. de datis num. 7. & conſil. 8. de filijs presbiter.

Quæres 3. Quotum tempus requiratur, vt quis dicatur tenere arma ad effectum incurrendi pœnas in Decreto inflictas? Peyrinus tom. 3. de priuil. ad Conſtit. Clemen. VIII. cap. 9. num. 77. loquendo de hoc Decreto pro Statu Mediolanenſi, refert opinionem Riccij part. 1. ſuæ praxis deciſ. 691. num. 4. putantis, illum, qui per momentum temporis ab alio arma conſeruanda accepit, incurrere pœnas; ipſe autem Peyrinus contrarium exiſtimat, quando quis bona fide ad modicum tēpus, ſeu pro faciendo aliquo opere charitatis, ne ſcilicet venientes ſatellites carcerent portantem arma, cum illius grauiſſimo damno, vel quando inconſideratè illa ſuſcipit, nam modica non ſunt in conſideratione, & pro ſe citat Baiardum ad practicam Clari libr. 5. §. fin. quæſt. 82. num. 74. Sed reſpondere ad rem mihi non videtur, nam etiam qui per longum tempus tenet arma bona fide, ſeu inconſideratè, ſine dubio excuſatur ab illis pœnis, quæ feruntur tantum in præſumentes; neque ſemper eſt opus charitatis conſeruare, & occultare arma reo, ne cum illis capiatur à miniſtris iuſtitiæ, qui habent ius illum capiendi etiam cum armis, cum ſit legis tranſgreſſor, immo id vt plurimum eſt participare alienum peccatum, & fouere ſcandala, & delicta, à quibus omnes, ne dum Religioſi ſe debent abſtinere. Bonac. rigoroſe loquendo p. 7. de legib. §. 4. num. 17. & 18. aſſerit delationem armorum per horam inducere pœnas contra ferentes arma latas.

4 Reſpond. Tenens apud ſe per vnum, vel alterum diem arma non incurrit pœnas. Probatur, Tum ex vi vocabuli, nam tenere denotat diuturnitatem temporis, & eius continuationem, Graſſ. lib. 4. cap. 21. num. 22. diuturnitas autem temporis non dicit vnum, neque alterum diem, ſed plures, ergo ſic retinens non incurrit. Tum quia retinens apud ſe per vnum, vel alterum diem librū hæreticum non incurrit pœnam excommunicationis Bullæ Cœnę, vt docet Sanchez libr. 2. cap. 10. num. 55. citando Sair. libro 3. cap. 5. numero 16. ergo idem dicendum eſt de tenentibus arma,

&hoc

& hoc à fortiori, quia longè periculoſior eſt retẽtio libri, quam armorum.

Quæres 4. An Religioſus hoſpitio, vel alio modo recipiens in Monaſterio conſangnineum, amicum, aut ſuſpenſum, qui ſecum habent arma, incurrat has pœnas?

5 Reſp. Non incidit, quia nõ dicitur retinere arma, cum illa non dicantur repoſita, nec conſeruari à Religioſo, qui hoſpitio præciſe perſonam recepit, & ſicut potuit recipere perſonam, indirectè etiam, & ſecundario permittit etiam arma retenta apud Secularem, non apud ſe. Confirmatur, quia pœnæ huius Decreti incurruntur ſolum per directam actionem retentionis, ſed Religioſus directè receptauit perſonam, & non arma, quæ ſunt in conſequentiam perſonæ, quæ dicitur retinere ſua arma, & non Religioſus. Procedit hõc ſiue arma ſint conceſſa, ſiue prohibita, quia conceſſio, ſiue prohibitio nõ induennt excommunicationẽ, ſed retentio quorumcumque armorum.

Quæres 5. Quænam arma prohibeantur in his duobus Decretis?

6 Reſpond. In Clementina prohibentur ſimpliciter arma per propoſitionem indefinitam; in Decreto autem habentur hæc verba; *Ne quis eorum arma cuiuſuis generis prohibita, præſertim vero ſcloposrotatos tam longiores, quàm breuiores.* Itaque propoſitio hic eſt vniuerſalis, & particula *præſertim*, non ſumitur reſtrictiuè, pro, *tantum*, ſeu ideſt, vt habet gloſ. ver. eodem cap. Petrus 17. de homicid. cap. Inter alias 31. de ſent. excomm. ſed accipitur ampliatiuè idem importans, quod dictio, *maximè*, facit gloſ. ver. eod. extr. com. de dolo, & contum. gloſ. in cap. Significante 69. de appellat. cap. Acceſſit. 5. de deſponſ. impub. & eius naturæ eſt, vt ſecundum proprium ſignificatum importet idem in caſu contrario, Euer. in loco à natura dict. implicat. Gutier. libro 1. quæſt. Canon. cap. 20. nnmero 5. & cum eis Sanchez libro 2. diſputatione 39. numero ſexto, quare in hoc Decreto non ſolum prohibetur retentio ſcloporum rotatorum, ſed etiam non rotatorum prohibitorum, illos igitur expreſſit, cum ſint maioris periculi, & damni, & rationi conſonum fuit, quia maiorem vim expreſſum habet, quam tacitum, l. Non nunquam ff. de condit. & demonſtr.

7 Armorum nomine puto venirè ſolum offenſiua, vt ſunt ſclopi cuiuſlibet generis, enſes, pugiones, &c. non autem defenſiua, vt ſunt caſſides, loricæ, galeæ, ſcuta, clipei, &c. Nam quamuis nomine Armorum veniant quæcumque arma l. Armorum, ff. de verborum ſignificatione, tam defenſiua, quàm offenſiua, immo tela, lapides, fuſtes, ferrum, & omne quod manu, & arcu mittitur, vt docet Bartol. in cap. Sicut dignum, de homicid. Nauarr. cap. 27. numero 63. ſuper octauam excommun. Bullæ. Megal. libro tertio, de cenſur. capite ſexto, quæſtione prima, ſuper eamdem excommunicationem, & alij communiter ſuper eamdem, & loquendo in ſpecie reſpectu Religioſorum Gloſ. in capit. Clerici 23. quæſtione 8. vbi includit etiam ligna, & lapides, per citatam legem, Gloſ. vero ſuper Clement. putat Papam ſic latiſſimè non ſumpſiſſe nomen armorum, vnde ferè omnes ſuper dictam Clementinam excludunt lapides, fuſtes, & baculos, vt videre eſt apud Nauar. cap. 27. numero 139. Graff. part. 1. libro 4. cap. 21. numero 21. Megal. libro 4. de cenſur. cap. 6. numero 75. §. Quæ autem, vbi includit baculos, & lapides ante aliqua confectos ad bellum, intellige tu quando enſis abſconditur in baculo, vel ferrum oblongum. Silu. ver. Excommun. 9. numero 73. §. Secundo. Tabiena ver. Excommun. 5. caſu 47. Armilla numero 55. Angel. caſu 38. numero 4. Nam quamuis, replico, nomine armorum veniant tam deſenſiua, quam offenſiua, non tamen hoc ſignificatum accipiendum eſt reſpectu cuiuſcumque diſpoſitionis, & legis, ſed quantumuis generale reſtringendum quandoque eſt, & interdum relinquendum ſub ſua generalitate, vnde in excommunicatione lata contra ferentes arma infidelibus, nomen armorum ſumitur in latiſſima ſignificatione, ex fine, propter quem Papa motus fuit ad condendam illam legem, nimirum ne infideles fortiores fiant, ad perſequendos Chriſtianos, quos inſectari poſſunt, quouis genere armorum, & metallorum; loquendo vero de noſtro Decreto, ratio non videtur dictare, vt nomen Armorum ita generaliter ſumatur, ſed eſſe reſtringendum ad arma tantum offenſiua, conſiderato fine, propter quem Sanctiſſimus innouauit per ſuum Decretum Clementinam, nimirum vt obuiaret ſcandalis, & delictis, quæ paſſim accidebat in ſtatu Mediolanenſi; modo ſcandala, & delicta committuntur per arma offenſiua, non autem defenſiua, quis enim ſe defendendo ſcandalum, neque delictum perpetrare dicitur, licet quandoque, & ex accidendi ſequantur, eo quod quis per arma defenſiua quis animoſior fiat, non tamen hinc infertur mentem legiſlatoris fuiſſe comprehendere etiam defenſiua, quia Legiſlator ea quæ ſunt per ſe, & non quæ accidunt, & raro, conſiderat, lege Nam ad ea ff. de legibus. Confirmatur, Tum quia diſpoſitio quamuis generalis reſtringitur ex ratione particulari, leg. Cum Pater, §. Dulciſſimis ff. de legat. ſecundo, leg. Si de certa re. Cod. de tranſact. Gironda de priuileg. numero 277. Sed ratio mox adducta reſtringitur ſolum ad arma offenſiua, ergo & Decretum ipſum. Tum quia Decretum loquitur de armis prohibitis, ibi: *Ne quis eorum arma cuiuſuis generis prohibita.* Arma autem defenſiua non dicuntur prohibita, cum ex conditione ſua non ſint inſtituta ad offenſionem. Tum quia lex pœnalis reſtringenda eſt, cap. Statutum 22. de elect. in 6. Reg. 15. in 6. cap. In pœnis ff. de regul. iur. Tum quia Baiardus ad practicam Clari libro 5. §. fin. quæſtione 82. numero 66. aſſerit ſtatutum prohibens portare, aut retinere arma intelligendum eſſe de offenſiuis, non autem defenſiuis, vt ex ipſo refert Peyrin. tom. 3. priuil. cap. 9. numero 77. loquendo de noſtro Decreto Pauli V. ergo concludendum eſt, prohiberi ſolum arma offenſiua.

Digitized by Google

8 Neque puto ſub hac prohibitione venire cultellum non ſolum ad vſum panis, vel culinæ, ſed neque grandiuſculum, quem vocant Genuenſem, quia nulli Religioſo ſit ſcrupulus de huiuſmodi cultellis, & paſſim Religioſi illos ferunt, & retinent in ſuis cellis, neque Superiores prohibent, cum videant ſuos ſubditos illis vti.

9 Quæres 6. An omnibus Eccleſiaſticis prohibeatur vſus armorum.

Reſpond. Prohibetur, vt videre eſt cap. Clerici 4.23. quæſt. 8. cap. Clerici 2. de vit. & honeſt. Cler. vbi mandantur excommunicati portantes arma, & gloſs. ibi eos a peccato mortali non excuſat ad pęnam excommunicationis, quæ ſolum pro peccato mortali fertur, excuſantur tamen ibidem, quando iuſtam habent cauſam ferendi, & ob inimicitiam, vel incurſionem, & periculum latronum. In Clem. autem prohibentur Monachi ſolum nigri, vt dicam infra quæſt. 8. & in hoc decreto oēs Regulares degentes in ſtatu Mediolanēſi. Quod iure communi prohibeantur arma Clericis, vt patet ex citatis iuribus, in quibus licet non fiat mentio de Religioſis, comprehenduntur tamen a fortiori, cum eorum ſtatum magis hoc deceat, quam Clericorum, cum illorum arma lacrimæ debeant eſſe, & orationes, cap. Conuenior 23. quæſt. 8. tradunt Maſcard. ver. Arma concl. 128. Tuſch. ver. Armorum vſus concl. 515. Vgol. de off. Epiſc. part. 1. c. 13. §. 12. & ex eis Homob. part. 4. Suar. conſult. reſponſ. 67.

Quæres 7. In quibuſnam locis prohibeantur retineri arma Religioſis tam in Clement. quam in Decreto.

10 Reſpond. In Clementina prohibentur teneri *infra ſepta Monaſteriorum*; in Decreto his verbis. *Infra Eccleſias loca Sacra, ſiue ſepta Monaſteriorũ, aut in alijs domibus ſuis.* Gloſ. ver. Septa, ſuper dictam Clem. §. ſtatuimus, intelligit nomine Septę, clauſuram, de clauſtro autem fit mentio, cap. Placuit 8. 16. quæſt. 1. & cap. Quanto 7. de off. Ordin. & alibi, bene Remigius de Gonni in ſuo tract. de Immun. ver. Clauſtrum; eſt autem clauſura, ſeu clauſtrum locus, vnde exire non licet ſine licentia Superioris, Cardinal. in hac Clement. Nauarr. cap. 27. nu. 139. §. Secunda, Tolet. lib. 1. cap. 30. nu. 8. Megal. lib. 4. de cenſ. c. 6. nu. 75. §. Nomine. Et ſicut nomine clauſuræ reſpectu Monialiũ cōtinentur omnia loca interiora, ad quæ non patet aditus ſecularibus, & extra quæ Moniales exire nequeũt, ita nomine clauſtri, ſeu ſepti Monaſterij virorum veniunt omnia loca, ex quibus exire nequeunt Religioſi ſine licentia, neque illuc patet aditus feminis, id quod colligitur ex conſtit. *Deo Sacris virginibus*, Greg. XIII. ex Sanch. lib. 6. c. 15. nu. 6. & Bonac. q. p. & nu. 1. de clauſura. Vnde ex hoc capite excluduntur Eccleſia, Sacriſtia, cęmeterium, & domus adhærentes clauſtro, loquendo reſpectu Clementinæ. Si vero ſermo ſit de Decreto pro ſtatu Mediolanenſi comprehenduntur dicta loca, vt clarum eſt ex verbis ipſis ſupra relatis, & illa particula, *In alijs domibus ſuis*, refertur ad loca adhærentia clauſtro, quæ Religioſi habent pro vſibus non tantum proprijs, ſed etiam ſecularium, colonum, peregrinorum, & ſimilium, ad quæ loca patet aditus etiam feminis; non vero veniunt grangię, & domus, quas habent in villis pro ſe, & ſuis colonis, cum hæc loca non pertineant proxime ad clauſuram, & corpus monaſterij, vnde arma intra hæc loca retineri poſſunt de licentia Superioris, etiam in ſtatu Mediolanenſi.

Quæres 8. Quænam ſint pœnæ inflictæ tam in Clementina, quam in Decreto contra tenentes arma intra clauſtra? & quinam Religioſi illas incurrant? vel ab illis excuſentur?

11 Reſpond. In Clementina infligitur ſolum pœna excommunicationis nulli reſeruatæ contra Monachos tantum nigros arma tenentes intra ſepta Monaſterij ſine licentia Abbatis. In decreto autem præter dictam excommunicationem imponitur etiam pęna priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, & inhabilitatis ad quæcumque officia impoſterum obtinenda ipſo facto, abſque vlla alia declaratione incurrenda, & Papa ſibi reſeruat habilitationem, diſpenſationem, & abſolutionem à prædictis. A dictis autem pœnis excuſant iuſta cauſa, bona fides, inaduertentia, & etiam ignorantia quæ non ſit graſſa cum ingenti temeritate coniuncta, aut affectata; non autem licentia Superioris.

12 Primum, de excommunicatione Clementinæ afficiente ſolos Monachos nigros etiam conuerſos docent Graff. parte prima, libro quarto, cap. vigeſimoprimo, numero decimonono, §. Nota, Gloſ. ver. Monachos, ſuper dictam Clementinam Nauarr. cap. 27. num. 139. §. Declaratio prima, Megal. libro quarto, de cenſur. cap. 6. numer. 75. §. Quæ cenſura, Angel. ver. Excom. caſu 38. numero quarto, in fine, contra Armillam ver. Excom. 55. Tabien. ver. Excom. caſu 47. Silueſt. ver. Excommunic. 9. numero 73. §. Trigeſima octaua, includentes etiam Canonicos Regulares, ſeu Monachos albos; ſed probabilius eſt non comprehendi, quia in toto contextu capitis de illis fit expreſſa mentio in aliquibus diſpoſitionibus, & non in alijs, vt in caſu noſtro, vbi ſolum Monachi exprimuntur, ergo excluduntur Canonici Regulares, pęnæ enim ſunt reſtringendæ ex vulgatis iuribus; & cum hæc tota Clementina ſit de Monachis nigris, & albis, ſine dubio a dicta pęna excluduntur cœteri Regulares tam non Mendicantes, quam Mendicantes.

13 Secundum, de alijs pęnis impoſitis cōtra quoſcumque Religioſos tam Mendicantes, quam non Mendicātes in ſtatu Mediolanenſi degentes, conſtat ex claris verbis ipſius decreti.

14 Tertium, quod bona fides, ignorantia, inaduertentia, & iuſta cauſa excuſent, docent præcitati mox Doctores, & hoc maxime procedit in decreto, in quo pœnę infliguntur per hæc verba: *Tenere audeat, vel præſumat*, quæ denotant dolum, & temeritatem, iuxta quod alibi ſæpe dixi.

Quæres 9. An vnica ſit pœna excommunicationis vtriuſque decreti, cum ea differentia, quod in Clementina non reſeruetur, ſed tantum in decreto; an vero duæ ſint diſtinctæ?

15 Reſp. Eſt vnica pęna renouata in decreto cū additione reſeruationis, & cōſtat ex verb. decreti,

in

Digitized by Google

in quo eademmet in indiuiduo innouatur, ibi: *Sub eadem excommunicationis pœna in dicto Decreto*, 1. in Clementina, *impoſita*. Et ratio id ſuadet, quia Papa intendit ſolum innouare Decretum Clemẽtis V. eo quod non ſeruabatur, conſequenter renouat ſolum pœnam in eo contentam, & non aliã ab ea diuerſam imponit.

Quæres 10. An nunc Prælati Regulares poſſint ſuos Religioſos incurſos in dictas pœnas, habilitare, diſpenſare, & abſoluere, non obſtante reſeruatione, & derogatione priuilegiorum, quę antea habebant?

15 Reſpond. Poſſunt, quia Gregorius XV. in ſua Conſtit. *In Apoſtolicæ Sedis*. Dat. 16. Oct. 1621. quæcumque priuilegia ſuorum prædeceſſorum etiam reuocata, de nouo cõceſſit Religioni Theatinorum, in quorum priuilegijs aliæ Religiones communicant. Et ad hoc faciant relata reſol. 3. q. 11. §. Sed quæres.

Quæres 11. An Prælati Regulares poſſint concedere licentiam ſuis Religioſis tenendi arma?

17 Reſpond. Ante Decretũ Pauli V. virtute Clementinæ, in qua id exprimitur poterant Superiores etiam locales dare licentiam ſuis tenẽdi arma intra ſepta Monaſteriorum ſiue propria, ſiue aliena, nunc autẽ ablata fuit illis hæc facultas in Decreto, ibi; *Sublata quauis facultate Superioribus Regularibus ea permittendi*. Quod ſi vrgeat aliquod periculum, poteſt illa permittere, quatenus imminet periculum inimicitiæ, vel latronũ, & non alias.

Quæres 12. An Superiores poſſint arma apud ſe retinere ſine incurſione harum pœnarum?

18 Reſp. Superiores poſſunt in ſuis Monaſterijs tenere arma pro occurrentijs, quia ſicut non includuntur in Clementina, ita neque in hoc Decreto, quod præciſè illam innouat, extendendo ad quoſcumque Religioſos omnium ordinũ, nulla facta mentione Superiorum, ſed ſolum Religioſorum, ibi: *Præcipit omnibus Regularibus, quorumuis ordinũ etiam Mendicantium, aut Cõgregationum quouis nomine nuncupentur*. Nec obſtat, quod infligatur pœna priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, quia hæc pœna refertur ad quoſcũque officiales ſine Prælatura, aut Superioritate, cuiuſmodi ſunt Definitores, Diſcreti, Procuratores, Cellerarij, Sindici, Curati, &c.

Quæres 13. An itinerantes poſſint ſecum ferre arma quædam honeſta ea occultando; & poſſint Superiores eam facultatem indulgere etiam in ſtatu Mediolanenſi?

19 Reſpond. Poſſunt, quia Decretum, & Clementina prohibent præciſe retentionem intra clauſtra, non autem eorum delationem, vt clarum eſt; & ſublata licentia refertur ad retentionem, non autem ad delationem extra Monaſterium.

Quæres 14. An Religioſus de foris veniens, vt Procurator, vel alius, qui tempore præſertim ęſtatis morantur in ſuis locis ad fructus colligẽdos, ad Monaſterium, poſſit intra clauſtrum arma ſecum ferre, & ibi retinere, donec egrediatur?

20 Reſp. Poteſt de licentia Superioris, quia in hoc caſu cẽſetur potius viator, quam habitator in Cõuentu, ideo neque dicitur tenere, ſed ſecum ferre pro ſuis occurrentijs. Ita docent Silu. ver. excom. 9. n. 72. §. Quinto, quia id non eſt tenere cum effectu, quod ſignificat continuationem Graff. part. 1. lib. 4. cap. 21. num. 22. vbi citat Caiet. caſu 63 & Zabar. ſuper Clem. Rationes autem illæ probant etiam reſpectu Decreti Pauli V.

Quæres 15. An extra ſtatum Mediolanenſem quicumque Religioſi poſſint tenere arma cum licẽtia Superiorum ſuorum abſque periculo incurrendi aliquam pœnam de iure communi?

21 Reſp. Poſſunt, quia hoc Decretum ligat ſolum degentes in ſtatu, vltra quẽ nullam vim habet, lex enim non plus obligat, quam verbis exprimat, ex c. Indemnitatibus 3. de elect. in 6. iuxta illud Lucæ c. 3. *Nihil amplius, quam conſtitutum eſt vobis faciatis*. Lazar. ſect. 2. de monit. q. 1. num. 20. Verba autem Decretis ligant ſolum degentes in ſtatu Mediolanenſi, ergo degentes extra non tenentur huic legi; Loquendo autem de Clementina ea cõprehendit ſolum Monachos nigros, ex probatis q. 8. §. Primum, ergo quicumque alij Religioſi tenentes, aut ferentes arma immunes ſunt ab illis pœnis.

Quæres 16. Quæ loca comprehendantur ſub ſtatu Mediolanenſi?

22 Reſp. Sequentes ciuitates cum ſuis cõtinentijs, & locis, nempe Mediolanũ, Comum, Oppia, Nouaria, Alexandria, Vigleuanum, Lauda, Cremona, Liburni, ſeu India, hoc eſt, Robiũ, Apua, ſeu Pontremulum, &c. In his ergo vrbibus, & locis adhærentibus ſtatus Mediolani Religioſi degentes arma intra Monaſteria retinere non poſſunt.

Quæres 17. An Aduenæ hoſpitantes in Monaſterijs ſuę Religionis poſſint ſine violatione huius Decreti ſecum tenere ſua arma, donec reuertantur ad ſuos Conuentus extra ſtatum?

23 Reſp. Poſſunt tenere, quia Decretũ afficit degentes, hoc eſt, habentes ibi domicilium, ſeu degẽtes de familia, vel alias habitationẽ habentes; ſed aduenæ non dicũtur habere domicilium, cum nõ ſint de familia conſtituti; nec dicuntur habitare, ſed tantum hoſpitari, nam habitatio acquiritur per conſiſtentiam in loco maiori parte anni, Tiraq. de retr. lignag. § 9. Gloſ. 2. nu. 26. & ex eo Sanch. lib. 3. diſp. 23. num. 12. §. Quarto; ſed aduenæ, vt ſuppono non habitant maiori parte anni, ſed per decem dies, vel per menſem vnum, vel alterum: Cõfirmatur, quia probabilior ferè omnium opinio eſt, quàm pro ſe refert Sanch. lib. 1. cap. 12. num. 38. peregrinum breui reuerſurum ad ſuam patriam, vel domicilium non ligari legibus, & ſtatutis loci ad quem diuertit. Nec obſtat idemmet Sanchez cit. dum numero 39. aſſerit ſuum dictum non habere locum in legibus iuris communis, quę licet non ſeruentur in ſuo domicilio, tamen obligatur in loco, ad quem vadit, ſi ibi ſint in viridi obſeruantia; quia in caſu noſtro hoc Decretum non eſt lex iuris communis, ſed ſpeciale Decretum pro ſtatu Mediolanenſi, vnde quatenus tale neque etiã Monachos nigros ligat, ſi vt peregrini teneant arma intra Monaſterium, vbi hoſpitantur, quia iſti cenſentur de foris venire, iuxta quod diximus quæſt. 14.

Dixi in quæſito, *ſecum tenere ſua arma*, quia loquendo de armis apud eoſdem repoſitis à Se-

Google

cularibus, puto, hos incidere in pœnas Decreti, quia licet aduerſa non dicatur degere quo ad verba Decreti, dicitur tamen degere, ac proinde facere contra Decretum, in quantum poteſt eſſe cauſa ſcandali, & delicti, armorum ſecularium conſeruatione, ſiquidem certum eſt, quod is committit in legem, qui legis verba complectens, contra legis nititur voluntatem, fin. de regul. iur. in 6. Confirmatur ex doctrina quam tradunt multi, cum quibus eſt Megal. libro 1. de cenſur. cap. 3. numero 48. quia ſtatutum fert principaliter in vtilitatem, & bonum territorij, conſequenter quoſcumque ibi repertos tranſgreſſores ſiue ſubditos, ſiue peregrinos afficit, quod maximè videtur procedere in caſu noſtro, quia, vt omnes ferunt, huiuſmodi Decretum impetratum fuit pro conſeruatione ſtatus Mediolanenſis, & ſic in hoc caſu peregrinus cenſetur de mente Pontificis degere, & non tantum hoſpitari.

Quæres 18. An ad tenendum, vel geſtandum arma iuxta Clementinam requiratur licentia ab Abbate obtenta? Et videtur quod ſufficiat petere licentiam, cum ibi non fiat mentio de impetratione, nam dicitur ibi: *Præfata quoque ſententiæ Monachos infra ſepta Monaſteriorum ſine licentia Abbatum ſuorum arma tenentes decernimus ſubiacere*. Confirmatur, quia ad tranſeundum ad ſecunda vota ſufficit petitio licentiæ, licet non obtineatur, capit. Licet 18. de Regul. ergo idem dicendum in caſu noſtro, immo à fortiori, quia in caſu præſenti nulla fit perſonæ alienatio, ſicut in caſu tranſitus.

24 Reſpond. Requiritur obtentio licentiæ, aliter non ſuffragatur ſola petitio, & quia Monachis contra voluntatem Abbatis arma tenere non poteſt, cum alias ſit proprietarius, & quia in verbis Clementinæ non fit mentio expreſsè de petitione, & impetratione licentiæ, ſed ſimpliciter de licentia, ergo extenditur ad vtrumque. Nec obſtat confirmatio ex cap. Licet, nam ibi Papa ſic declarat ſufficere petitionem, prætérquam quod lata eſt differentia, nam Religioſus petit aliquid quod ſibi multum vtile eſt, quod ei Prælatus negare non poteſt, cum in hoc Religioſus non ſubdatur Superiori, ſed eo etiam repugnante poteſt tranſire ad meliorem frugem; quo autem ad retentionem, vel delationem armorum Religioſus, dicitur omnino ſubiectus voluntati rationabili ſui Superioris, neque per hoc dicitur proficere in retentione armorum, ſed potius deficere. Licentiam obtentam requirunt Angel. verb. Excommun. caſu 38. numero 2. Tabien. ver. excommun. 5. caſu 47. Silu. ver. Excomm. 9. §. Trigeſima octaua num. 73.

Quæres 19. An tenentes propria, vel aliena arma in alieno Monaſterio apud amicum incurrat pœnam Clementinæ?

25 Reſpond. Monachi nigri tenentes arma apud amicum Religioſum in proprio, vel alieno Monaſterio non incurrunt eam pœnam; quia tenere eſt apud ſe arma habere; ſed retinens in aliena cella, vel Monaſterio, non dicitur apud ſe tenere, ergo eam pœnam non incurrit. De retinentibus in alio Monaſterio, Graſſ. part. 1. libro 4. cap. 21. num. 23. Silu. ver. excomm. 9. numero 73. §. Quartum. Tabien. ver. excommun. 5. caſu 47. Angel. ver. Excommun. caſu 38. numero 4. vnde iſti videntur aſſerere tenentem apud alium Monachum, & non in propria cella, incurrere pœnam, quia textus dicit, *Tenentes intra ſepta Monaſteriorum*, ſed ſubaudi, apud ſe, ſeu in ſua cella, nam tenere eſt apud ſe habere, & aliud eſt tenere, aliud facere ab alio teneri.

Quæres 20. An Religioſi Tertij Ordinis habeant ſpecialem prohibitionem non tenendi, neque vtendi armis?

26 Reſpond. Habent, nam in eorum Regula cap. 12. habentur hæc verba: *Arma nullo modo tangant, aut deferant*. Et ſi non poſſunt ea tangere, neque proinde apud ſe retinere, nullam tamen pœnam incurrunt tranſgreſſores extra ſtatú Mediolanenſem.

RESOLVTIO XXIII.

De Reclamatione profeſſionis nullæ.

SVMMARIVM.

1 *Decretum Trident. de Reclamatione.*
2 *Habens locum in impedimentis tantum ibi expreſſis ex Peyrino.*
3 *Reuera diſponitur de omni impedimẽto nõ perpetuo.*
4 *Derogatum ne cenſeatur Concilium per clauſulam generalem.*
5 *Expulſio inualidè profeſſi ſine culpa tenet.*
6 *Religio reclamat contra nulliter profeſſum virtute Concilij.*
7 *Breue Sancti ſuper profeſſionibus nullis ratificandis.*
8 *Reclamatio ex parte Religionis ſpectat ad eoſdem, ad quos ex parte profeſſi.*
9 *Eijce nolens habet remedium, vt non appellatur.*
10 *Poſt quinquennium Religio reclamare non poteſt.*

1 CONcil. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. in hæc verba: *Quicumque Regularis ſe per vim & metũ ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe aut quid ſimile, velitque habitum dimittere, quacumque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum, non audiatur, niſi intra quinquenium tantum à die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario. Quod ſi ante habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegãdum quamcumque cauſam admittatur, ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tamquam apoſtata puniatur, interim vero nullo priuilegio ſuæ Religionis iuuetur.* Dat facultatẽ Superiori Religioſi volentis reclamare ob nullitatem profeſſionis, vna cum Ordinario dimittendi illum ſic reclamantem infra quinquennium a die profeſſionis. Circa quam diſpoſitionem reclamandi hic aſſignatam.

Dubitãt aliqui, an dictum caput habeat locum nõ ſolum in impedimentis ibidem expreſſis, quæ ſunt Metus, & defectus ætatis, & quid ſimile, quæ

vocan-

Digitized by Google

vocantur impedimenta intrinſeca, & ordinaria, cuiuſmodi in primis eſt etiam defectus conſenſus, ſeu ficta promiſſio, ſed etiam in impedimentis extrinſecis; vt eſt defectus conſenſus Monaſterij, integritatis anni probationis, & alijs poſt Conciliũ additis ab alijs Pontificibus, vt omiſſio informationum iuxta quod dixi in meo tractat. de profeſſ. regul. cap. 2. q 65. inhabilium nempe, defectus loci deſignati, iuxta Conſtitutionem Clem. VIII. incipientem: *Sanctiſſimus in Chriſto*. Dat. 20. Iun. 1597. in Bullario nouo ſub eiuſdem Conſtitutione 83. citatam, & innouatam ab Vrbano VIII. in ſuo Breui, Dat. 2. Aprilis 1631. incip. *Religioſos viros*.

2 Peyrinus tom. 1. Religioſus q. 1. cap. 25. §. 4. ſeipſum citans tom. 3. Priuileg. cap. 12. ad dictum Breue Vrbani, not. 1. negat habere locum in poſtremis impedimentis, & extraordinarijs, loqui autem ſolum de impedimentis ordinarijs, & in iure expreſſis, quod probatur. Tum quia Concilium refert in exemplum impedimenta intrinſeca profiteri volentis, vt ſunt metus, & ætas non matura, cuiuſmodi non ſunt extranea impedimenta defectus integri anni Nouitiatus, ſeu locus nõ deſignatus, aut omiſſio informationum. Tũ quia Cõciliũ loquitur de impedimentis, quæ erant eo tempore, quo conditum fuit Tridentinum, hæc autem extraordinaria non erant eo tempore, vt luce clarius eſt de impedimentis defectuum informationum à Sixto V. & loci deſignati à Clem. VIII. qui ambo fuerunt poſt Cõcilium. Tum quia ita videtur colligi ex alio Decreto infra ſub q. 2. extenſo, in quo Papa nulliter profeſſos defectu loci deſignati decernit, vt iura ſua coram Sacra Congregatione deducant, ſi volunt exire infra quinquennium, extra quod tempus omnino illis negat audiẽtiam in eo caſu præciſè, ergo ſignum eſt, hoc impedimentum non ſubijci diſpoſitioni Tridentini, alias Papa feciſſet mentionem de ipſo illud in hoc derogando. His tamen non obſtantibus.

3 Reſpond. In illo capite diſponitur de reclamatione non ſolum in ordine ad impedimenta ibi expreſſa, ſeu ordinaria, & intrinſeca, ſed etiam de alijs quibuſcumque non perpetuis, vt probaui capite ſeptimo, de profeſſ. regul. quæſtione 16. & 17. & cap. 6. quæſtione 19. vbi plura de hoc impedimento loci. Probatur, Tum quia illa ponuntur exempli gratia, non autem ad excludenda alia, cum exempla regulam non reſtringant l. Damni infecti ff. de damn. inf. Tum quia hoc indicat illa particula, *Aut quid ſimile*. Item. *Quacumque de cauſa* in ſupradicto capite expreſſa; aliter eſſent ſuperfluæ in eo capite, quod dicere magnum abſurdum eſt, in iure enim neque vna ſyllaba ſuperfluere debet, gloſ. verſic. Tamquam, cap. Solitæ de maior. Sanchez iuribus, & Doctoribus citatis libro 3. diſputatione 26. numero ſexto. Tum quia terminus *Quicumque*; propter eius generalitatem comprehendit caſus etiam diſſimiles, vt habet gloſ. ver. Quamuis initio Clement. 1. de ſent. & re iud. vbi Imola num. 8. Couarr. alios citat quæſtionum pract. cap. 25. num. 3. & ex eis Sanchez lib. 7. diſput. 37. num. 31. infertur ergo ex probatis huiuſmodi impedimenti contineri ſub diſpoſitione dicti capitis Tridentini.

Quam reſponſionem colligo ex Sanch. libr. 7. diſput 37. quæſt. 4. num. 35. præcipue ad primum argumentum, dum ait illam particulam, poſitam fuiſſe maioris declarationis gratia, vt clarius perciperetur mentem Concilij fuiſſe loqui de quocumque impedimento ad tempus profeſſionem irritante Rodr. tomo 3. quæſt. & art. 17. in fine, cum Beia parte 4. caſu 18. §. Sed vtrum, ſub diſpoſitione hujus capitis ponit defectus omiſſionis informationum ex Sixto V. qui ſine dubio conſtituit poſt Tridentinum, Mirand. tom. 1. q. 30 art. 2. vbi cõcludit inualide profeſſum defectu integritatis anni probationis reclamare infra quinquenniũ poſſe iuxta Concilij diſpoſitionẽ, & art. 4. 5
idẽ affirmat de inualide profeſſo ob impedimentũ deſcendentiæ ex genere Iudæorum, Saracenorum, aut hæreticorũ ſtatutum pro Ordine Minorũ ex motu proprio Pauli IV. & aliorũ Pontificum, poſt Tridentinum, de quorũ cõſtitutionibus vide ſupradictũ Mirãd. ibid. & q. 19. art. 7. Bonac. p. 10. de clauſura difficult. 2. per totã, vbi agit de diuerſis impedimentis etiam in Concilio non expreſsis reſpectu illorum, qui poſsũt reclamare infra quinquennium.

Ad argumenta reſpondetur ad primum, ex eo, quod exemplificat in impedimentis intrinſecis, non ideo excluduntur reliqua, quæ ſunt extrinſeca, cum illa expreſſerit, exempligratia, & vt notiora erunt. Ad ſecundum, quamuis exprimat impedimenta vetera, non ideo excludit poſteriora, & noua poſt Concilium addita, vt probaui ſupra, & quia lex ſemper loquitur l. Ariani, C. de hæret. lex enim indefinite loquens quo ad tempus, ad omne tempus extenditur, vt in ſimili caſu dixi reſol. 35. de habitu regulari quæſt. 10. vbi probaui, illud decretum prohibens ſub excommunicatione latæ ſententiæ dimiſsionem habitus, non ſolum comprehendere Regulares illarum Religionum, quæ tunc extabant, ſed etiam quæ poſtea inſtitutæ fuerunt. Ad tertium dico, Sanctiſsimum in eo decreto non abſtuliſſe audientiam Superiori volentis reclamare, & Ordinario, ſed ſolum ſtatuit, prætendentes exire vt prius deducerent ſua iura coram Sacra Congregatione, quibus viſis, & ab ea bene perſpectis, ex ſpeciali Sanctitatis ſuæ facultate poſtea determinabit quid agendum ſit à dictis iudicibus; & hoc fuit neceſſarium, experientia enim compertum fuit multos forſan etiam valide profeſſos partim dimiſſos fuiſſe, iuribus ſuis parum firmiter ſubſiſtentibus quandoque fictis, atque falſis probationibus adhibitis, & interdum coram ſolo ordinario, immo, & incompetente, ac proinde via exitus multum facilis reddebatur, cui malo vt Sanctiſsimus occurreret, ſtatuit ne quis inualide profeſſus exiret, aut Religio illum eijceret, niſi prius à Sacra Congregatione cauſa huiuſmodi cognoſceretur.

4 Illud autem axioma, quod non intelligatur derogatum alicui Concilio Generali, niſi de eo fiat expreſſa mentio cap. Eam te, de ætate, cap. Ex parte, de capell. Mon. cap. Nonnulli de reſcr. Sanch. lib. 3. diſp. 26. nu. 7. quos, & alios citat Lauor.

tit.4. de elect. cap,19.num.16.immo Sanchez loco citato pro derogatione Tridentini requirit indiuiduam eius mentionem, fallit in illis Concilijs, in quibus expreſsè reſeruatur authoritas Papæ,& Sedis Apoſtolicæ, Mareſcotus libro 2. Var. reſolut. cap.38. num.41. Rota in Vix bon. decimarum 27. Nouemb. 1572. coram Robuſterio, & in Oriol. decimarum ſub die 8. Febr. 1588. coram Orano, quos pro ſe citat Lauor. cit. numero 26. ſufficit ergo clauſula generalis ad derogandum Concilio generali, quando in eo reſeruatur authoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ in Tridentino reſeruatur cap.21. ſeſſ.25.

Quod ſi dicas, in eo Decreto neque adeſſe clauſulam generalem,ac proinde hoc ſignum eſt, in Concilio nihil omnino diſponi de hoc impedimento loci non deſignati, præterquam quod tota reſponſio ad dictum argumentum videtur impertinens, quia derogatio alicuius iuris refertur ad aliquam gratiam conceſſam contra ipſummet ius derogatum, ſed per dictum Decretum nihil conceditur,ſed potius aliquid auſertur,& modificatur facultas illis iudicibus conceſſa in Tridentino. Iam reſpondi illud Decretum non aduerſarij Tridentino,ſed tantum modificare facultatem ibi conceſſam illis iudicibus, ad quod non eſt neceſſe aliqua clauſula derogatoria neque generalis, neque ſpecialis,quia axioma intelligitur reſpectu alicuius conceſſionis, non autem modificationis, aut rei odioſæ, quia ipſamet diſpoſitio contraria de ſe,& directè derogat, cum ſit ipſamet derogatio, aliter inane eſſet diſponere aliquid contra ius, & non habere ſuum effectum. Neque dicta circa illud axioma impertinentia ſunt,quanti locum nō habeant hic, quia licet directè ad rem non faciat illius explicatio in ordine ad hoc Decretum Vrbani VIII.facit tamen incidenter,& reſpectu obiectionis,vt illa poenitus ſubuerteretur.

Quæres autem 1. An Religio poſſit ſine peccato bonum, & honeſtum Religioſum, ſed inualidè profeſſum,ſine propria culpa, ſed aliorum ex parte Religionis, vt ſi illum receperunt ad habitum, & profeſſionem extra locum deſignatum, vel quia maior pars carebat voce, vel fecerunt profiteri infra annum, vel ante ætatem, &c. reclamando contra ipſum expellere præciſè intuitu profeſſionis nullæ? (in ſequenti enim probato Religionem poſſe reclamare contra ipſum.) Videtur quod poſſit, quia cum Religio, & Religioſus ſint correlatiua ad inuicem, non debent iudicari ad imparia, ſed Religioſus poteſt exire ſine peccato,ergo & Religio illum expellere.

5 Reſpond. Expulſio tenet, peccant tamen; illiud ſuadetur. Tum quia nullum ius irritat talem expulſionem. Tum quia poteſt expelli incorrigibilis, qui iam profeſſus eſt, & incorporatur Religioni, ergo eo magis nondum incorporatus. Sed reuera peccant contra charitatem, quia deijciunt illum a ſtatu perfecto ſibi multum pro futuro, neque ipſe dederit cauſam huic expulſioni; nec ratio in contrarium adducta vrget, quia & Nouitius exiens peccat, vt probaui cap. 4. de profeſſ. Regul. q.55. ergo eo magis iam ſic profeſſus,faciunt dicta in fine ſequentis quæſiti.

Quæres 2. An Religio poſſit reclamare contra nulliter profeſſum virtute dicti capitis 16. ſeſſ.25. ſicut poteſt ipſe Religioſus nulliter profeſſus reclamare poteſt contra Religionem? Ratio dubitandi, quia de Religione reclamante nulla fit mentio in eo capite, ſed ſolum de inualidè profeſſo. De hac reclamatione ad plenum Doctores refert Barboſa in ſuis Collectaneis ſuper Concilium ad dictum caput, & ego quamplura in meo tractatu de profeſſione Regulari capite finali.

6 Reſpond. Poteſt. Tum quia correlatiua non iudicantur ad imparia, & diſpoſitum in vno cenſetur diſpoſitum in altero, l. fin. ff. de accept. l. final. Codice de iudic. iud.toll. l. Si quis ſeruo Codice de furt. alijs iuribus, & Doctoribus citatis à Barboſa littera C, de locis commun. numer. 76. niſi lex alio modo diſponat de vno,& altero, Domin. in cap. 1. de temp. ordin. Felin. in procem. Gregor.num. 12. cum Nau.conſil.5. de empt.nu. 5. ſed in caſu noſtro Religio, & Religioſus ſunt correlatiua,ſe enim habent, vt mater,& filius, quæ correlatiua ſunt, & nulla lex inuenitur, quæ aliter diſponat, ergo non debent iudicari ad imparia, ſed quod diſponitur pro Religioſo in materia reclamationis, debet ſubintelligi diſpoſitum etiam pro Religione. Tum quia Religio non debet eſſe deterioris conditionis, & Religioſus melioris; eſſet autem, ſi Religio ex parte ſua, profeſſionis nullitate probata, non poſſet nulliter profeſſum eijcere, poſſet vero Religioſus exire, ſi vellet, neque enim conueniens eſt, vt publicum bonum, quale eſt Religionis in ſimilibus caſibus ſuccumbat bono priuato, contra cap. 3. de poſtul. Prælat. cap. Licet, de Regul. Tum quia licet ex vna parte illud caput reſpiciat fauorem nulliter profeſſi, cuius libertate conſulitur, hoc ipſo, quod poteſt exire à Religione, ex alia tamen, in quantum huiuſmodi reclamatio reſtringitur ad quinquennium dicitur eſſe in commune bonum Religionis, vt ab inualidè profeſſo perpetuo non moleſtetur, vt cum Sanchez, & alijs docet Portel. part.3. caſu 42. numero 2. & in ſuis dubijs regul. ver. Profeſſionis nullæ numero 48. ergo quo iure inualidè profeſſus poteſt reclamare contra Religionem, & eodem Religio contra ipſum, aliter quod fauore Religionis introductum fuit, retorqueretur in eius diſpendium, contra vulgata iura. Tum quia difficilius eſt excludere incorrigibilem verè profeſſum,cum ſit membrum Religionis eius verus ſpiritualis filius, tamen quia per ſua facinora efficitur membrum putridum, & ſeipſum ab alijs quodammodo præſcindit, ideo eijcitur; nulliter autem profeſſus nunquam fuit verum Religionis membrum, ſed putatiuum, & apparens, ideo pauco negotio videtur eijci poſſe. Tum ratione naturali, nam vt refert D. Auguſtin. tractat. 36. in Ioan. Aquilæ pulli ſintne legitimi, an adulterini ſic probantur, nam radijs ſolis opponuntur, qui ſi firme contemplati fuerint, filij agnoſcuntur, & vt tales retinentur, ſi verò acie palpitauerint, tamquam adulterini ab vngue dimittuntur, ergo pari ratione Religio filios ſuos adulterinos, qui

ſunt

Digitized by Google

ſunt inualide profeſſi, dimittere poteſt. Demum id apertè colligitur ex ſequenti Decreto Sacræ Congregationis, quod ad manus meas peruenit, dum hæc ſcriberem, eſt autem tenoris ſequentis.

7 *Sanctiſſimus Dominus noſter Vrbanus diuina prouidentia Papa VIII. ad occurrendum motibus, qui poſſent in Religionibus oriri occaſione receptionis Nouitiorum, & profeſſionis per eos emiſſæ in Conuentibus non deſignatis, contra formam decretorum Sanctæ mem. Clem. VIII. de Nouitijs ad habitum Regularem, & profeſſionem non admittendis, niſi in Conuentibus deſignatis; audita ſuper hoc ſententia S. C. Concilij declarauit, & decreuit huiuſmodi receptos, & profeſſos contra formam dictorum decretorum, allegantes propterea nullitatem receptionis, & profeſſionis non poſſe ſub huiuſmodi nullitate poſt lapſum quinquennij quoquomodo audiri. Quod ſi aliqui contra formam præfatorum decretorum recepti, & profeſſi è Religione infra quinquennium exire, vel Superiores extra eam reſpectiuè illos eijcere voluerint, eadem Sanctitas ſua declarauit, vt tam ipſi profeſſi, quam Superiores reſpectiue teneantur iura quæ ſibi fauore viſa fuerint, prius deducere coram, eadem Sacra Congregatione, quæ ex ſpeciali etiam ſuæ Sanctitatis facultate ſuper hoc conceſſa prouidebit. Inhibendo propterea Primatibus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & Prælatis inferioribus iuriſdictionem exercentibus, ac quibuſcumque iudicibus Ordinarijs, & delegatis, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus, & S. R. E. Cardinalibus etiam de Latere Legatis, Sediſq; Apoſtolicæ Nuntijs, ne impoſterum in hoc quoquo modo ſe ingerant abſque ſpeciali eiuſdem Sanctitatis commiſſione ſub pœna ipſo facto incurrenda, quo ad Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas, & Primates Interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ; quo ad Abbates, inferiores, & alios iudices prædictos excommunicationis latæ ſententiæ; quo ad Nuntios, & S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, indignationis ſuæ Sanctitatis, & pœnarum arbitrio eiuſdem imponendarum. Si vero, vt ſupra recepti, & profeſſi, iuribus ſuis minime deductis coram S. C. Concilij, & ſine illius expreſſa licentia è Religione exire, vel Superiores eos eijcere auſi fuerint, ipſi recepti, & profeſſi tamquam apoſtatæ puniantur, & pro talibus habeantur, necnon eoſdem iuxta formam decreti de Regul. Apoſt. & eiect. eiuſdem Sanctitatis ſuæ iuſſu ab eadem S. C. ſub die 21. Septembris 1624. editi procedatur: & Superiores, qui eiecerint, pœnam ſuſpenſionis à diuinis, necnon priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, ac perpetuæ inhabilitatis ad ea impoſterum obtinenda, vociſquò actiuæ, & paſſiuæ, ipſo facto, abſque alia declaratione incurrant. Datum Romæ 5. Ianuarij 1636. Extendit Peyrinus in ſuo Formul. lit. P, cap. 20.*

Conſtat igitur ex hoc decreto Religionem poſſe reclamare contra inualide profeſſum, eodẽ modo, & iure, quibus poteſt vice verſa profeſſus nulliter reclamare contra Religionem. Aduertãt tamen ſuperiores, ne præcisè nullitate profeſſionis ſpectata, qui volunt manere perſeuerando in Dei ſeruitio, profeſſione de vno emiſſa expellant, ſed meminerint maternæ pietatis, quam in huiuſmodi inualide profeſſos ad veram profeſſiones alliciendas exercere debent, cæteris enim paribus melius eſt illos retinere, quam eijcere, ſi manere velint; quod ſi præter nullitatem profeſſionis, quibuſdam vitijs, quibus veri Religioſi infici poſſunt, laborare comperti fuerint, & eorum perſeuerantia Religioni ſit obſutura, omnino eijciantur de habitationibus Religioſis, vti vſurpatores iniqui.

Quæres 3. Ad quos Iudices ſpectat huiuſmodi reclamatio ex parte Monaſterij contra Religioſum nulliter profeſſum? Et quid ſi ſolus Superior nouit nullitatem.

8 Reſpond. ad primum, ſpectat ad eoſdem iudices, ad quos ſpectat eadem raclamatio ex parte nulliter profeſſi cupientis exire. Probaui autem in meo tract. cap. 7. quæſt. 29. ſpectare ad Superiorem localem Conuentus, vbi nouitius profecit, & ad Ordinarium eiuſdem loci, ergo idem dicendum eſt de expulſione ex parte Religionis.

Reſpond. Ad Secundum. Prior, qui ſolus nouit nullitatem profeſſionis, quam exterius probare non poteſt, niſi ſuo iuramento, non poteſt in hoc caſu, ſimul cum ordinario fungi officio Iudicis, & teſtis, conſequenter impeditur expulſio, aut dimiſſio, quia ſimul ageret vices teſtis, & Iudicis, quod eſſe non poteſt, per cap. Nullus 4. quæſt. 4. ergo non poteſt expelli, aut dimitti defectu probationis; neque in hoc caſu ſufficit ſolus Ordinarius loci agens iudicem, ſine Priore coniudice, agente ſolù vices teſtis, vt excludatur, quia vterq. neceſſario, vt iudex concurrere debet, aliter ſententia non tenet, vt probaui cit. cap. 7. quæſt. 24.

Quæres 4. An profeſſus nulliter, exire nolens, habeat aliquod remedium ad impediendum hanc expulſionem, quam Religio intendit in illum inuitum exercere? Vide reſol. 8. quæſt. 5. vbi an ſtatim poſſit ratificari profeſſio nulla.

9 Reſpond. Habet, nam poteſt ſuam profeſſionem publicè, & coram teſtibus, etiam Superiore inſcio, ratificare, cuius virtute poſtea à Religione eijci non poteſt, neque ipſe egredi reclamando. Probatur, quia valide profeſſo ſiue per primam promiſsionem, ſiue per ſubſequentem eius ratificationem, de communi Doctorum, non datur ius reclamationis, neque ex parte nulliter alias profeſsi, neque ex parte Religionis, de illo probaui cap. 7. quæſt. 30. & contra Religionem faciunt dicta ibidem quæſt. 36. & hic §. Tranſacto, vterq; enim ageret contra conſcientiam, & mentem Eccleſiæ, quæ non vult, vt qui profeſsionem ratificauerunt eijciantur, neque egrediantur, cum ſint vere profeſsi: vnde in reſcriptis à Summo Pontifice conceſsis volentibus exire ponitur hæc clauſula, *dummodo Profeſſionem non ratificauerit*, quam clauſulam purificant coniudices mediante iuramento volentis exire. Neque hic locum habent vulgata iura, Fraus nemini debet patrocinari; Ex ſua iniquitate nemo debet reportare commodum, quia hæc actio, & de ſe bona eſt, & ex fine prudens, excludendo periculum expulſionis imminentis, quæ ſemper in deterius ſonat; & aliquale ius videtur habere, vt retineatur, maxime quando profeſsio ex ſua culpa non fuit inualida. Et dicta faciunt etiam pro eo, qui contra

tra

Digitized by Google

tra Religionem incæpit reclamare, ſed pænitentia, vel alio fine ductus ceſſit iuri ſuo, cupiendo remanere, in religione, quæ illum reijcere non poteſt, ſuppoſita ratificatione teſtibus probata; ſi enim Deus peccatorem, qui ſeipſum ab eius facie reiecit, pænitentia ductum recipit, quare & ſuperiores, qui Chriſtum imitari debent, nulliter profeſſum, qui tentauit exire, pęnitentem facti, admittere nolūt? ſi profeſſus ſe male egit, puniatur ideo, non autem eijciatur, cum eiectio ſit pernicioſa, non pæna, quæ medicinalis eſſe debet.

Quæres 3. An tranſacto quinquennio ſicut nulliter profeſſus reclamare non poteſt, vt aperte dicitur illo capit. 19. ſeſſ. 25. quia poſt illud tempus iudices ibidem aſſignari non habent amplius facultatem a Papa ea ducto præſumptione, quia cēſet inualide profeſſum ratificaſſe profeſſionem, & huius in oppoſitum lex denegat probationem, ita neque religio poſſit contra ipſum reclamare, expellere, aut dimittere, ſi petat?

10 Reſpond. Non poteſt, probatur. Tum quia non debent iudicari in hac materia reclamationis ad imparia, vt ſuperius dixi. Tum quia a nullo iure hæc facultas conceditur; & hoc probaui in meo tract. de profeſ. regul. cap. 8. q 35. quod dimiſſionem, contra Peirinum de ſubdito q. 1. de obed. c. 25. §. 4. & Ioannem Baptiſtā Lezanam Carmelitam in ſua ſumma quæſt. regul. c. 2. n. 7. ea motos ratione, quia illud quinquennium pro reclamatione profeſſorum tantum determinari videtur a Tridentino, quod tamen falſum eſt, ſiquidem non eſt maior ratio pro vno, & non pro alio, quibus limitatur reclamatio intra quinquennium, profeſſo quidem, quia præſumitur poſt illud tempus ratificaſſe profeſſionem, religioni, quia non amplius habet ius contra illum, & ne peccet expellendo, vel dimittendo illum, quem eccleſia præſumit ratificaſſe profeſſionem, & pro tali religio illum habere debet, quamuis alias talis non eſſet.

RESOLVTIO XXIIII.

De ſuperiore iubente Nouitijs in Refectorio.

SVMMARIVM.

1 *Subprior iubet Nouitijs in Refectorio.*
2 *Quomodo poteſtas Magiſtri dicatur ampla, & abſoluta.*
3 *Prior, et Subprior amplam habent poteſtatem ſuper nouitios extra nouitiatum.*
4 *Poteſtas Magiſtri vocatur educationis, non iuriſdictionis.*

QVæſtio eſt, an Subprior, ſiue quilibet alius Pater ex officio deputatus in Refectorio, dum actu abeſt Prior ab eo loco, licet etiam ſit in conuentu habeat ius ſuper Nouitios, exēpli gratia dandi eis ſignum, vt legant, vel deſiſtant a lectione menſæ, item vt inferant cibos, vel auferāt de menſa, &c.

1 Reſpond. Habet, Probatur primo, quia ſub nomine Prioris venit etiam eius Vicarius, vel Subprior, ſeu quiuis alius gerens eius vices. l. 1. ff. de off. eius, qui vicar. & poteſt ea, quæ ad eius officiū pertinent ex dicta lege, & cap. fin. diſt. 93. iuncta gloſa verſ. Tunc, & cap. 1. diſt. 94. iūcta gloſa verſ. Repræſentetur, vbi dicitur, quod ea, quæ facit delegatus, videtur facere ipſe delegans per cap. Sane 11. de off. deleg. Sed Prior habet ſupradictam facultatem in Nouitios, ergo & eius ſub prior 11. ſubrogatus ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur. l. ſi eum, §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut. vbi Bart. Bald. & alij citatis cum Barboſa lit. S, num. 16. ergo Subprior, cum ſubrogetur in locum Prioris, debet ſapere eius naturam, hoc eſt, habere eamdem facultatem, quam tenet Prior ſuper Nouitios III. Nouitij communem vitam cum profeſſis degunt in Eccleſia, Choro, Proceſſionibus, & Cænaculo, in quibus locis poſſunt cum profeſſis morari ſtatutis horis, vt dicitur in Inſtitut. Clem. VIII. ſuper educat. Nouit. §. Non liceat; ſed dignum eſt, vt qui ſimilem cum alijs vitam ſuſcipiunt, ſimilem quoque ſentiant in legibus diſciplinam cap. 3. med. de ſtatu monach. ergo ſicut profeſſi in omnibus ſubduntur Vicario Prioris, ita & Nouitij.

2 Quod ſi dicas Magiſtrum, habere amplam poteſtatem ſuper Nouitios, vt dicitur in dictis conſtitutionibus his verbis. *Habeat etiam Magiſter plenam, et abſolutam poteſtatem circa Nouitiorum inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini, Viſitatoribus, ac Superioribus Maioribus, vel etiam Localibus exceptis, quouis colore ſe ingerere liceat.* Sed in quo conſiſtit hæc plena, & abſoluta poteſtas? ſi in refectorio gubernare Nouitios ſpectat ad ſubpriorem, & non ad Magiſtrum?

Reſpond. Eam poteſtatem dici plenam, & abſolutam non reſpectiue ad ſuperiores, quaſi excludantur, quod eſt falſum, vt patet ex verbis ipſis mox relatis, ſed in ordine ad alios officiales conuentus, qui non poſſunt ſe ingerere in Nouitios, neque in regimine Nouitiatus, vt ibidem dicitur illis verbis & ſequentibus. *Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari etiam Conuentus, & Monaſterij officiali vllo vnquā tempore, ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſque Socio, ac etiam Monaſterij, aut Conuentus ſuperiori, ſi quandocumque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumat.* Officiales ergo nullum ius habent. Vicarius autem, ſeu ſubprior licet Prælatus non ſit, venit tamen ſub nomine Prioris, aut ſuperioris, quouis nomine appelletur, vt indicat nominis etymologia, is enim dicitur ſuperior, qui ſuper alios eſt in præcipiendo, ex quo Summus Pontifex ne Vicarios Prælatorum excluderet, vſus ſuit vocabulo ſuperioris communis Prælatis, & eorum vices gerentibus.

3 Habent ergo Prælati, & eorum Vices gerentes poteſtatem ſuper Nouitios, vt ex hactenus probatis manifeſtum eſt, maxime extra locum Nouitiatus

Digitized by Google

tiātus præcipiendi cōuenientia, & licita, & in hoc nulla difficultas, præcipue in ijs, quæ concernunt profeſſis, & Nouitijs, vt quādo ſimul eſſe poſſunt, vt in ſequentibus habetur verbis. *Non liceat eis durante Nouitiatus, & probationis tempore vna cum profeſſis niſi in Choro, in Eccleſia tempore Officiorum, in Proceſſionibus, aut in Cænaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis profeſſos domo exeuntes comitari.* Intellige niſi ſubſit aliqua cauſa, vt cum Magiſter ægrotatur, vel alio detinetur impedimento, & neceſſe ſit Nouitio exire, tunc ſuperior localis debet ei aſſignare Patrem pro exitu. Peyrin. tom. 3. cap. 1. num. 7.

4 Poteſtas autem plena, & abſoluta, quam ex ſupra relatis Clem. VIII. concedit Magiſtro Nouitiorum, non eſt proprie iuriſditionis, vt docet Rodr. tom. 1. q. 13. art. 20. quam ſuper illos ideo ſoli habent ſuperiores ſed educationis, per quam Magiſter, eis ſoli hæc competit, poteſt, & debet inſtruere Nouitios in diſciplina regulari, eos regendo, & caſtigando, ſicut pater ſuos filios, de qua dixi plura in Tractatu de profeſſ. regul. cap. 4. quæſt. 62.

RESOLVTIO XXV.

1

De celebratione Miſſarum.

SVMMARIVM.

1 *Officium dicitur vbi defunctus eſt ſepultus.*
2 *Prouincialis celebrat in quouis Altari priuilegiato ſuæ prouinciæ.*
3 *Sacræ Congreg. reſponſio.*
4 *Dianæ opinio de iam obligato ad celebrandum.*
5 *Obligatio celebrandi, ſed non applicandi.*
6 *Reſponſio ad obiecta.*
7 *Miſſam currentem dicientes ſatisfaciunt.*
8 *Non obſtante ſpeciali promiſſione.*
9 *Applicatio miſſæ nō ſubijcitur voluntati ſuperioris.*
10 *Aliter facta nulla eſt, ſi adſit decretum irritans.*
11 *Suarez opinio.*
12 *Intentio ſemel applicata valet pro pluribus futuris.*
13 *Opinio, qua vnica miſſa ſatisfit pluribus oneribus an reprobata.*
14 *Vnica miſſa pluribus ſatisfit de conſenſu dantis.*
15 *Sacerdos propriam partem alijs applicat ſine peccato.*
16 *Opera bona facta in mortali an proſint?*
17 *Miſſa vna pro plurib. ſatis fit applicatione indulgētia.*
18 *Vnica an ſimul ſatisfiat, & impetretur ſimul.*
19 *Priuilegia ſatisfaciendi vnica pluribus ſublata.*
20 *Concilio non fuit derogatum reſpectu obligationum ante ipſum.*
21 *Reductio miſſarum quomodo facienda.*
22 *Bona fide qui celebrauit vna pluribus non tenetur.*
23 *Generalis in Canone non eſt nominandus loco epiſcopi.*
24 *Miſſa propria alicuius religionis ab extraneis non dicitur.*
25 *Duæ miſſæ in eccleſijs Regularibus cantandæ non ſunt.*
26 *Sacerdos ſatisfacit licet peccet non celebrando in altari deputato.*
27 *Non peccat mortaliter celebrando per tertium, retinendo ſibi partem.*
28 *Pluribus id probatur.*
29 *Pænæ in Decretis quænam ſint.*
30 *Minuere non poteſt ſuperior numerū miſſarum propter expenſas.*
31 *Capitali inculpabiliter deſtructo ceſſat obligatio.*
32 *Obligatus clare ad celebrandum tantum, & non applicandum, aliam ſtipem accipit.*
33 *Priuilegio epiſcopi pro reductione vtuntur etiam Regulares.*
34 *Pecunia pro miſſis quomodo inueſtienda?*
35 *Peyrini opinio.*
36 *Onera ad tempus recipiens excluditur à pœnis.*
37 *Miſſæ minui poſſunt ad rationem fructuum.*
38 *Reductio ſpectatur dupliciter.*
39 *Legatum quid ſit?*
40 *Legatum relinquitur aliquando ſine præſcriptione ſalarij.*
41 *Legatum in teſtamento eſt ſimplex.*
42 *Etiam quando ſalarium deputatur omiſſum à teſtatore.*
43 *Legatum donatione relictum eſt ſimplex.*
44 *Legatum ſimplex, & conuentionale quid?*
45 *Legatum oretenus factum non dicitur inſtrumentale ex conuentione.*
46 *Legatum relictum cum prædio tradendo legatarijs non fit conuentionale.*
47 *Stipendium cum præſcripto de conſenſu partium legato iam facto non facit illud conuentionale.*
48 *Organum datum cum obligatione celebrandi eſt legatum ex conuentione.*
49 *Legatum eſt reducibile ſiue res incorporata ſit Eccleſiæ, ſiue non.*
50 *In reductione detrahuntur expenſæ Sacriſtiæ.*

AN quidam Prior cuiuſdam Fraternitatis erectæ in Eccleſia Regulari, cui a certo teſtatore commiſſum fuit, vt pro anima ſua tot miſſas, & officia poſt ſuam mortem celebrare faceret, pro ſuo arbitrio quamlibet Eccleſiam eligere poſſit, cum teſtator nullam in ſpecie, neque in genere nominauerit? An vero teneatur ea celebrare facere in Eccleſia Parochiali, aut vbi ſepultus fuit?

1 Reſpond. Si in eodem teſtamento fecit mentionem ſepulturæ, & officiorum, executor tenetur ea officia celebrari facere in Eccleſia vbi ſepultus eſt, Tunc quia communis vſus habet, vt huiuſmodi legata perſoluātur, vbi corpus teſtatoris quieſcit. Tum quia ſuffragia dicta, vbi eſt ſepultura defuncti, magis proſunt, quam alibi Zerola part. 2. verſ. Miſſa, apud Portellum part. 2. caſu 19. nu. 2. vbi num. 1. ait magis prodeſſe præſentibus, quam abſentibus; Tum quia teſtator præſumitur habuiſſe maiorem affectum ad eam Eccleſiam, in qua ſe fecit ſepeliri, ex Mantica in ſimili de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 9. nu. 2. per l. ſi quis ad declinandam §. vbi autem. Sic docet Portel. loco citato, & ver. Miſſa num. 13. vbi pro ſe citat Rodriq. tom. 4.

tom.4.Summæ cap.51.num.3.& ex eis Compend. Rodr.reſol.25.nu.21. Quod ſi in teſtamento non elegit ſepulturam, ſed ſimpliciter expreſſit miſſas, & officia ſine determinatione Eccleſiæ, pro ſuo arbitrio quālibet Eccleſiā eligere poteſt, quia Eccleſiam prætereundo executorem reliquit in libertate, quod idem procedit, ſi onus impoſitum fuit etiam oretenus, vel alias extra teſtamentum, licet melius ageret, ſi in Eccleſia defuncti onus ſibi impoſitum exequeretur, ob adductas rationes.

Quæres autem 1. An pater Prouincialis gaudeat priuilegio celebrandi in quouis altari priuilegiato cuiuſlibet Eccleſiæ ſuæ prouinciæ licet non ſit actu de familia in eo conuentu, vbi vult celebrare in altari priuilegiato ſolum pro ſacerdotibus ibi de familia, vt aiunt, moram trahentibus.

2 Reſpond. Gaudet, quia pater Prouincialis habet domicilium in quouis conuentu ſuæ prouinciæ, ſaltem poteſtate, & habitu, licet actu, & ſignate in certo ſibi commodiori, & prouinciæ ordinariæ moram trahat, neque id eſt de iure inconueniens, cum quis in pluribus locis poſſit habere domicilium, vt doctoribus allegatis docui conſ.26 q.34. quibus adde Megal. part.3. lib.1. de cenſur. cap.3. nu.14. Nald. verſ. Domicilium num.7. ergo in quouis conuentu ſuæ prouinciæ poteſt vti priuilegio altaris.

Quæres 2. Epiſcopus N. Regularibus quibuſdā die 3. Aprilis 1610. conceſſit incæptam Eccleſiam in honorem B.M.V. cum onere eiſdem impoſito celebrandi, ſeu faciendi celebrare vnam miſſam continuam ſingula quaque die, etiam diebus feſtiuis in Eccleſia conceſſa, nulla facta mentione de applicatione, neque aliquo pro ea ſalario deſignato. Difficultas eſt an teneātur prædictam miſſam applicare iuxta conceſſionem ab Epiſcopo ſaltem pro illis, qui dederunt eleemoſinas conſumptas in fundatione Eccleſiæ, ita vt per dictam non poſſint ſatisfacere nouis operibus ſuperuenientibus. Nam Sacra Congregatio ſuper Decreta de celebratione miſſarum, ſuper quarto interrogata
3 his verbis. *Quarto, an ſacerdotes, qui tenentur miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu capellæ, legati, aut ſalarij poſſint etiam manualem eleemoſinam pro miſſis votiuis, aut defunctorum recipere, & vnico miſsæ ſacrificio vtrique oneri ſatisfacere.* Reſpōdit in hęc verba: *Ad quartum, ſacerdotes quibus diebus tenentur miſsas celebrare ratione beneficij, ſeu capellæ, legati, aut ſalarij, ſi eleemoſinas pro aliis etiam miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſse eadem miſsa vtriq; obligationi ſatisfacere.* Quæ refert Diana tract.14. de celebr. miſſ. reſol.80. concludendo, per dictam reſponſionem, ſacerdotem, qui ſe obligauit ad celebrandum in aliqua Eccleſia ſine ſacrificij applicatione, *con la ſola preſenza*, vt vulgo dicitur, non poſſe aliud ſtipendium pro illa miſſa accipere, & alteri applicare, cum Gauanto ad Rubr. Miſſal.
4 tom.1. part.3. tit.12. num.2. dicit enim Diana eam reſponſionem loqui abſolute, & ſic habere locum in quouis caſu, & rationem affert, quia ſtipendium non datur pro ſacrificio ipſo, & fructu ſpirituali, nam hoc eſſet ſimonia, ſed exhibetur pro labore extrinſeco, qui eſt pretio æſtimabilis, ergo vnica miſſa vnicum meretur ſtipendium. Deinde huiuſmodi onus celebrandi quotidie cenſetur impoſitum in fundatione, ſacerdos autem obtinens capellaniam, & cenſus de obligatione celebrandi quotidie, vt in caſu noſtro, & licet de applicatione ſacrificij ſibi non conſtet, adhuc tenetur applicare pro patrono capellæ, vt cum Silueſt. ver. Miſſa num.13. de communi Bariola conſil.14. Bonac. p.7. de Sacram. Euchar. §.2. nu.13. Fraſcinel. ſect.4. concl.4. §.8. num.2. quia præſumendum eſt fundatorem ſibi voluiſſe conſulere omni meliori modo, ſic in caſu noſtro Epiſcopus impoſitione huiuſmodi miſſæ nō ſolum voluit obligare ad celebrandum, ſed etiam applicandum pro fundatoribus huiuſmodi Eccleſiæ. His tamen non obſtantibus.

5 Reſp. Nulla eſt obligatio applicandi huiuſmodi miſſam quotidianam ex vi præfatæ impoſitionis ab Epiſcopo, quare per eamdem ſatisfieri poteſt alijs obligationibus, quod probatur. Tum quia nulla fit expreſſio applicationis in dicto inſtrumēto ab Epiſcopo, ergo ſignum eſt eum obligaſſe religioſos tantum ad celebrandum, & non applicandum, id enim expreſſiſſet ſi voluiſſet. Tum quia regulare eſt imponentes onera miſſarum, exprimere obligationem applicandi, ergo in caſu noſtro præterita præſumetur non adeſſe. Tum quia nemo imponit huiuſmodi onera celebrādi maxime cum applicatione abſque aſſignatione ſalarij, & ſtipendij, quod hic non aſſignatur, ergo neque intenditur applicatio, quæ regulariter ſupponit ſalarium. Tum quia diuerſa ſunt celebrare, & applicare, ita quod prius ſtare poteſt ſine ſuo poſteriori. Demum huiuſmodi onus celebrandi fuit impoſitum ob cultum, & venerationem B.M.V. & ad commoditatem populi illuc concurrentis cauſa deuotionis. Confirmantur ſupradicta, quia in dubio nullus præſumitur obligatus, cum in obſcuris quid minimum ſit ſequendum reg. 30. in 6. & in obligatione introducenda ſtrictior interpretatio eſt facienda l. quicquid ad aſtringendę ff. de verb. obligat.

6 Reſponſio autem Sacræ Congregationis nihil contra noſtram reſolutionem, nam ea loquitur de beneficiatis, capellis, legatis priuatorum, & de ſalariatis, extra quæ eſt noſter caſus, vt ſatis clarum eſt, præterea loquitur in caſu, in quo interuenit ſtipendium, & eleemoſina, quæ hic non inueniuntur; conſequenter patet etiam reſponſio ad dictū Dianæ, nam eius opinio habet locū vbi dubitatur de applicatione, tunc enim celebrandum pro eo, qui ſalarium dedit; aliter ſi conſtet de obligatione præciſe celebrandi, & non applicandi, poterit recipi nouum ſtipendium pro applicatione, non obſtante ratione Dianæ, quia ſtipendium non ſolum accipitur pro labore, ſed etiam pro noua illa obligatione, & pro ſuſtentatione celebrantis. Demum eſt diſpar ratio de fundatore, & in caſu noſtro, nam æquum eſt, vt celebratio applicetur pro eo, quia de ipſius bonis alitur celebrans, & miſſam inſtituens videtur ſibi meliori modo conſuluiſſe; quæ non contingunt in caſu noſtro, in quo Epiſcopus nihil de ſuo, vel alterius in ſpecie tribuit, ſed quod illi Eccleſiæ erat proprium, neque

ex re

ex re conceſſa Religioſi aluntur, cum ſit ſimplex Eccleſia materialis, & fabrica vix cæpta ſine illis redditibus.

Quando cōſtat Miſſam inſtitutam fuiſſe ſolum pro veneratione, & cultu alicuius Eccleſiæ, ſeu Altaris, aut ad populi commodum, eo caſu Sacerdos poteſt aliud ſtipendium accipere, vt docent Homobon. de exam. Eccleſ. tom. 1. tract. 4. quæſt. 121. Alphonſ. de Leone de offic. & poteſt. Confeſſ. temp. Iubil. part. 3. num. 32. §. Limitatur tertio, quos pro ſe refert Fraxinell. ſect. 4. concluſ. 4. §. VIII.

Quæres 3. An Regularis, ſeu quilibet alius Sacerdos, quibus ex teſtamento, aut alia occaſione relictum fuit onus celebrādi miſſas aut de requiē, aut de tali Sancto ſatisfaciat ſuæ obligationi, dicendo miſſam currentem aut aliam diuerſam à deſignatis?

7 Reſpond. Satisfacit. Probatur, Tum quia id colligitur ex cap. Significatum, de præbend. vbi Papa noluit inſtitutionem miſſæ quotidianæ de S. Maria confirmare, ſed Sacerdoti ſimpliciter iniunxit, vt celebraret miſſarum ſolemnia, hoc eſt, miſſas currentes ſecundum temporis congruentiam. Tum ex cap. Quidam, de celebrat. Miſſ. vbi decernitur, vt miſſæ audiantur de eadem die pro ſalute viuorum, & etiam defunctorum, ad tollendos abuſus laicorum, qui ſpeciales miſſas pro ſuo arbitrio petebant. Tum quia quæcumque miſſa, & maximè, quæ ſingulis diebus aſſignatur ita prodeſt æquè defunctis, ac ſi pro illis diceretur miſſa de Requiem, vt colligitur ex citato cap. Quidam, cap. Cum creatura, de celebrat. miſſ. ex interceſſione enim Sancti, affectu, & deuotionem ad feſtum currens ſuppletur directa intentio petentis miſſam de Requiem, docent Rodriquez tomo 1. quæſtione 42. articulo octauo, & ex eo Compendiat. reſolutione 25. numero 6. Silu. ver. Miſſa 1. numero 8. §. Quintum ait, quod quidam non irrationabiliter dicunt, nullam miſſam eſſe defunctis ſalubriorem, quam propriam diei currentis, id quod etiam aſſerit Nald. ver. Miſſa numero 21. Et hæc eſt opinio communiſſima, & vera inquit Fraxinell. ſect. 4. concluſ. 4. §. 4. num. 22. vbi pluſquam quinquaginta Doctores citat, & num. 23. ait non eſſe neceſſe addere ſpecialem orationē de miſſa petita, quia applicatio ſacrificij non conſiſtit in collectis, & orationibus, ſed in Memento.

8 [illegible]edicta procedunt, licet Sacerdos promiſe[illegible], ſeu dixerit ſe celebraturum Miſſam de Requiem, aut de tali Sancto, Tum quia promiſſor fidem datam frangere non dicitur a pari de eo, qui votum ſuum in æqualem ſeu melius mutando non dicitur infringere, ſed fidem datam Deo ſeruare argum. cap. Peruenit, de iureiur. cap. Scripturæ, de voto; ſed quandoque magis prodeſt miſſa de feſto currenti, quam de Requiem, iuxta illud: *Subuenite Sancti Dei, occurrite Angeli Domini*; de Sanctis autem non fit commemoratio in miſſis Defunctorum, & prçterea patet ſupra, miſſam currentem eſſe ſalubriorem, quam defunctorum, ergo Sacerdos celebrando miſſam currētem, cum magis proſit defuncto, quam celebrādo de Requiem, nō infringit datam, ſed in melius cōmutat. Tum quia huiuſmodi promiſſio quandoque ſeruari non poteſt ſine peccato, ergo tunc nō obligat: Antecedens ſuadetur, quia ex Rubricis Miſſalis, miſſæ defunctorum, & aliæ votiuæ non poſſunt celebrari in illis diebus, in quibus occurrit duplex, aut Dominica, vnde Pius V. in Bulla confirmationis Miſſalis, mandat non ſolum Prælatis, ſed quibuſuis Sacerdotibus in virtute S. Obedientiæ, vt iuxta formam, ritum, & modum eiuſdem Miſſalis celebrent, vt inſinuat Fraxin. cit. num. 14. & 15. quare illis diebus alia miſſa ſine peccato ſaltem veniali celebrari non poteſt; dixi (ſaltem veniali) quia non peccare mortaliter tenent multi cū Diana tract. 14. de celebr. Miſſ. reſol. 30. Amplia etiā in promiſſione iurata; Tum quia iuramentum habet Regulari ſecundū naturam actus, ſuper quē cadit, cap. Quemadmodū 25. de iureiur. l. fin. C. de non num. pec. ſed promiſſio non obligat ex mox probatis, ergo neque adiectum iuramentum. Tum quia iuramentum, quod ſine peccato ſeruari non poteſt, non obligat, cap. Debitores, cap. Si vero, cap. Verum, de iureiur. Intellige, vbi agitur de iuramento, quando miſſa currens celebranda eſt de die Dominico, vel feſto duplici, aut infra octauas Epiphaniç, Paſchç, aut Pentecoſtes, infra quas nullæ votiuæ celebrantur. Amplia in Miſſa ad Altare Priuilegiatum, nam Sacerdos dicendo Miſſam currentem ſatisfacit, niſi Papa in Priuilegio petat ſpecificè t[illegible]lem Miſſam deſunctorum, Nau. conſil. 37. de pœnit. & remiſſ. & ex eo Nald. ver. Miſſa numero 21. Homobon. parte prima, Reſponſ. 52.

Diana, alijs citatis, docent hanc noſtram reſponſionem tract. 14. cit. reſol. 31. vbi cum illis reſtringit ad eos dies, in quibus incidit ſolēnitas alicuius Sancti, & Sacerdos afficitur maiori deuotione in miſſa de illo Sancto; adducit præterea Villalob. tom. 1. ſum. tract. 8. diff. 91. n. 9. Ioan. de Cruce in ſuo direct. conſcient. p. 2. de ſacrif. Miſſç q. 4. dub. 2. concl. 2. qui de hac re loquuntur abſolutè, quibus ego adhçreo quoad ſimplicem promiſſionem, non autem ſi interueniat iuramentum, quia hoc ſeruandum eſt quoties ſine diſpendio animæ ſeruari poteſt, vt dixi ſuperius.

Dices 1. Ex parte orationū, & prçcationū plus prodeſſe Miſsā de mortuis, quia habet peculiares orationes ab Eccleſia inſtitutas pro ſubleuandis defunctorum miſerijs; ergo ea petita dicēda eſt, & non currens, vnde Nauar. conſ. 9. de celebr. dicit, quod applicatio ſacrificij per collectas eſt optimus modus ſuffragandi deſunctis. Reſp. Iam fuit, quod ſi dicatur miſſa currens tātum prodeſt, quātum ſi diceretur miſſa petita, quia orationes miſſæ currentis ſupplent eam vtilitatem, & fructum, quē petens perciperet ex miſſis deſignatis, ſi dicerentur, vt teſtatur Beia part. 1. caſu 23. & ſupracitati ſuperius, vnde eadem applicatio ſequitur ex collectis miſſæ currentis, quæ ex orationibus miſſæ petitæ, ſi diceretur, tam enim eſt ordinata pro ſalute mortuorum collecta de Sancto, quam oratio pro mortuis.

Dices 2. Non licet ſoluere Officium pro officio, quia ſaltem eſt peccatum veniale, ſecundum

minus

minus probabilem opinionem, immo mortale, & non ſatisfacit ſuæ obligationi recitãdos officium aliud a deſignato in Calendario, apud Bonac. q. 3. de hor. canon. p. 1. nu. 17. & hoc expreſſis verbis dixit Sacra Congreg. in quodam Decreto de hac re dat. 8. Apr. 1628. ergo neque ſacerdos ſatisfacit dicendo vnam miſſam pro alia. Reſpond. eſt differentia, quia obligatio recitandi diuinum Officium prouenit ex lege Rubricarum, & conſtit. Pij V. initio Breuiarij, atque præfato Sacræ Congreg. decreto, quam obligationem imponere non poteſt petens talem miſſam, maxime quãdo eſt petitio contra Rubricas Miſſalis; præterquam quod petet ex ſupra adductis rationibus, Miſſas omnes habere æqualem effectum quo ad ſatisfaciendum, conſequenter parum referre celebrationem vnius pro alia, quo ad mentem petẽtis, quia quando ſatisfit principali intentioni, nihil refert quid ex æquipollentibus fiat ſecũdum vulgata iura; in recitatione autem officij non tantum intenditur ſubſtantia eius, quam modus recitandi nempe de tali ſancto, vel Dominica, vel Feria, ſine quibus non ſatisfit obligationi recitandi Diuinum Officium.

Dices 3. Cui præcipitur, vel petitur, vt aliquid faciat cum certa qualitate, abſque illa ſatisfacere non poteſt, iuxta gloſam ſolemnem, & receptam in cap. ſignificaſti, 3. quæſt. 5. & cap. licet cauſa, de probat. ergo qui dicit Miſſam aliam ab ea, quam alter petit, non ſatisfacit. Confirmatur, quia vbi requiritur actus cum aliqua qualitate, non ſufficit actus ſine ea qualitate, ex cap. Ab eo, 31. de elect. in 6. Reſpond. Non ſatisfacere quando qualitas omiſſa inducit variationẽ in ſubſtantia rei, vt notant Bald. & Ang. apud Euer. in loco ab Æquipol. infra num. 18. in caſu autem noſtro, qualitas adiecta a petente, & abiecta a ſacerdote nõ vitiat ſubſtantiam, & effectum miſſæ, quæ qualiſcumque dicatur, prodeſt eodem modo, vt ex hactenus dictis patet.

Quæres 4. An ſit in poteſtate Prælati, & ſuperioris præcipiendi ſacerdotib. ſibi ſubiectis circa celebrationem Miſſarum quo ad applicationem ſacrificij, ita quod in eius poteſtate ſit applicatio ſacrificiorum, vnde ſi ſacerdos applicet Miſſam contra voluntatem ſuperioris, nulla ſit huiuſmodi applicatio?

9 Reſpond. Superior poteſt præcipere ſuis ſubditis circa celebrationem miſſarum, prohibendo ne applicent ad ſuum libitum, ſed iuxta ſuam intentionem pro obligationibus monaſterij, & ſi ſacẽrdos aliter applicet, irrita eſt applicatio, & in eius locum ſuccedit applicatio Prælati.

Primũ de poteſtate probatur, Tũ quia religioſus nõ habet velle, neque nolle, maxime in actibus externis, & etiam internis ab eis eſſentialiter pendentibus, cap. Non dicatis 22. q. 1. cap. ſi religioſus, de elect. in 6. cap. fin. de ſepult. ſed ſubditur volũtati, & præcepto ſui ſuperioris, ergo etiam ſubditur quo ad celebrationem miſſarum, quod eſt actus externus. Tum quia præcipere poteſt, quæ ſpectant ad bonam gubernationem ſui monaſterij, cuiuſmodi eſt celebratio diuinorum Officiorũ, & ſatisfacere oneribus miſſarum.

10 Secundum, quod applicatio facta contra ordinationem & voluntatem ſuperioris ſit nulla, & irrita, ſi tamen ſuperior eam irritauit ante celebrationem, probatur, Tum quia alias nulla eſſet poteſtas ſuperioris circa celebrationem, contra mox probata. Tum quia poteſt irritare eorum vota non ſolum facta, ſed etiam facienda, vt communiter tradunt Doctores, teſte Sanch. lib. 4. c. 24. & 25. ergo poteſt etiam irritare applicationem faciendam a ſacerdote contra eius præceptum, non enim maior ratio eſt de vno, quam de altero, ita enim præiudicat authoritati ſuperioris applicatio miſſæ facta contra ſuperioris præceptum, quam votum contra eiuſdem voluntatem emiſſum; immo magis applicatio, quam votum, nam id ſoli prælato præiudicat, ea vero etiam alijs, quibus ſatisfaciendum eſt ex obligationibus Miſſarum. Tum quia tam eſt ſub perfecto dominio prælati Miſſæ applicatio, quam voti emiſſio, cum reſpectu vtriuſque religioſus æqualiter velle, & nolle careat, & in eis pendeat a voluntate ſuperioris, ergo inefficacem reddere poteſt talem applicationem factam contra ſuam voluntatem. Ita tenent Fraxin. ſect. 7. §. 7. vbi citat Cordubã lib. 1. q. 3. not. 5. Confectium tit. 19. cap. 3. §. Aduertendum, vbi tamen nullam mentionem facit de irritatione, Barboſam de off. & poteſt. epiſc. part. 2. allegat. 24. nu. 28. Rodr. part. 1. cap. 251. concl. 10. Diana tract. 14. de celebr. miſſarum reſol. 72. eam notat probabilẽ, & pro ea præter citat Fraxin. & Gauantum part. 3. tit. 12. nu. 28. Ille ergo religioſus, qui contrafacit ordinationi ſui ſuperioris peccat mortaliter contra iuſtitiam, quia in re graui delinquit, & tenetur ad reſtitutionem pecuniæ acceptæ, quia miſſam applicare non potuit pro accepta eleemoſina, quam debebat applicare pro oneribus monaſterij, quibus ſine dubio tenetur.

11 Suarez in part. 3. diſp. 79. ſect. 9. apud præcitatos tenet oppoſitum cum alijs, quos citat Diana, ea ductus rõne, quia applicationis actus ita proprius eſt celebrantis, ſicut ipſa conſecratio; ſed hanc ſuperior annullare non poteſt in ſubdito, ergo neque illam. Reijcitur, negando applicationẽ ita eſſe propriam ſacerdotis, ſicut conſecratio, vt ab eo auferri non poſſit, ex iuſta cauſa; differunt enim, ſiquidem conſecratio ex eo, quod eſt eſſentialis ſacrificio ab alio poni non poteſt, quam ab ipſo celebrante; poteſt vero ſacrificium Miſſæ cõſiſtere abſque applicatione, vt notum eſt, hinc fit quod applicatio eſt ſub poteſtate ſuperioris, nõ autem conſecratio. Quod autem applicatio ab alio, quam à celebrante poſſit prẹſtari, aperte colligitur ex verbis Canonis Miſſæ ibi. *Pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt ſacrificium laudis pro ſe, ſuiſq; omnibus &c.* ex quibus verbis conſtat ſacrificium non ſolum a ſacerdote, ſed etiam à circumſtantibus, & alijs etiam non ſacerdotibus offerri ideſt applicari poſſe.

Aduerte autem, quod prælatus, poſt actam celebrationem, non poteſt irritare ſacrificium iam applicatum a ſacerdote ſuddito, quia ſicut Sacramentum ſolum nondum conficitur operatur ſuum effectum, ita quod ſuſpendi non poteſt ſecundum aliquos effectus, ſed ſi ſtatim non applicatur, re-

manet

manet in theſauro Eccleſiæ, ita & ſacrificium miſſæ applicatur, dum celebratur, vel ante celebrationem, & non poſt actam miſſam, cum non maneat in ſuſpenſo, immo vni iam applicatum, alteri offerri non poteſt, vnde dicit Rodriq. cit. Prælatum debere Sacerdotis celebraturi intentionem applicationis irritare, antequam celebret contra ſuam intentionem.

Quæres 5. An ſufficiat vnica actualis intentio applicatiua futurorum ſacrificiorum exēpli gratia: Sacerdos quotidie obſtrictus celebrare, ita ſuam voluntatem exprimit. *Ego ſingulis diebus, quibus celebrare teneor nunc pro tunc intendo celebrare, ſeu ſacrificium applicare pro illis, pro quibus teneor Miſſam offerre, &c.* Huiuſmodi autem Sacerdos quotidie proſequitur celebrare, & raro recordatur obligationis, ita quod actualem, neque virtualem habet intentionem applicandi. An prædicta intentio ſufficiat, ita quod celebrans ſatisfecerit ſuæ obligationi? Quod idem quæritur de Superiore applicante miſſas ſuorum ſubditorum in futurum celebrandas per aliquod Decretum, & ordinatiunem.

12 Reſpond. Dictæ Miſsæ, in quibus nulla fuit facta actualis memoria, aut virtulis intentio erga obligationem, intelliguntur applicatæ illis, quibus debebantur, modo celebrans eam priorem intentionem non reuocauerit, & poſito, quod dicta intentio fuerit abſoluta, & non ſimplex deſiderium, & propoſitum applicandi, quia hæc applicatio non ſunt. Probatur. Tum quia intentio, qua offertur, ſeu applicatur ſacrificium non eſt productiua ſacrificij, ergo nihil refert ſi ſit actu, vel virtute dum ſacrum peragitur, aut ante præceſserit, ad differentiam intentionis conficiendi ipſum ſacrificium, cuius cum ſit effectiua, ideo ſimul cum eo actu, vel virtute debet eſse; ſufficit ergo quod præceſserit ſiue paulo ante, ſiue multo tempore parum refert, quia non eſt maior ratio de vno, quam pluribus diebus, hoc ipſo quod non eſt de eſsentia, neque cauſa productiua ſacrificij. Tum quia talis actus ita circumſtantionatus, & formatus eſt, vt dicatur continuo perſeuerare non tantum habitualiter, immo etiam virtualiter ex vigore præfatæ intentionis continentis in ſe huiuſmodi perſeuerantiam applicationis per ipſam celebrationem. Tum quia ſicut Superior per vnicum actum ſuæ voluntatis recipiendo benefactorem ad Communionem bonorum operum, quæ in Religione fiunt, eidem applicat orationes, quas ſui Religioſi facturi ſunt, vt colligitur ex ijs, quæ tradit Rodriquez tomo primo, quæſtione 33. articulo præſertim ſecundo, Conſect. titulo 22. ita item dicendum eſt de applicatione ſacrificij Miſsæ.

Hanc reſponſionem tenent Suar. in parte tertia, tomo 3. diſputatione 13. ſect. 3. concluſione ſecunda, Bonacina de Sacrament. diſputatione 1. quæſtione 3. punct. 2. §. 3. numero 11. Molfeſius tomo 1. tract. 3. cap. 4. numero 13. quos citat Diana tract. 14. de celebrat. miſs. reſolut. 47. & ſequitur cum diſtinctione, quæ coincidit cum dictis in noſtra reſponſione.

Quæres 6. An per Decretum de Celebratione Miſſarum, incip. *Cum ſæpe contingat, &c.* Dat. 21. Iun. 1625. extenſum apud Fraxinell. ſect. V. reprobata ſit opinio tenens vnica miſſa poſſe ſatisfieri pluribus obligationibus, quam probabilem, & conſequenter excuſantem a peccato, & reſtitutione tuentur Caiet. parte 3. quæſtione 79. articulo 5. Silu. Miſſa 1. quæſtione nona, Angel. quæſtione 20. P. Soto lect. 7. de Euchar. P. Nau. 2. de reſtitut. cap. 2. numero 268. Beia part. 1. caſu 12. Aragon. de iuſtit. quæſt. 85. att. 3. Vaſq. tom. 3. in part. 3. diſput. 230. cap. 3. quos, & alios refert Bonac. diſput. 4. de Sacram. quæſt. 8. p. 7. §. 2. num. 1. & Fraxinell. ſect. 3. Prænot. 4. §. I. & Diana (quos tamen non ſequuntur) tract. 14. de celebrat. miſſar. reſolut. 8. & eamdem probabilem reputat Beianus de Sacrifie. Miſſæ quæſt. 17. his rationibus. Tum quia ſi fieri poſſet, vt plures homines tenerent eamdem hoſtiam conſecratam, ſinguli perciperent tantum fructum Sacramentalem ex opere operato, quantum ſi vnus ſolus perciperet. Tum quia vnica aſperſio aquæ baptiſmalis ita prodeſt multis, ac ſi vni applicaretur. Tum quia ſi vna anima informaret plura corpora, non minus conferret ſingulis, quam vni tantum. Tum quia multi de eodem igne candelæ accipiunt, & vnus alteri non præiudicat.

13 Reſpond. Ex vna parte non videtur reprobata. Tum quia Papa opinionem non reprobat, niſi de ea faciat mentionem, argum. capit. Literas 13. de Reſtitut. ſpoliat. ibi. *Nos ad præſens nullam de prædictis ſententijs reprobamus, &c.* Tum quia ad reprobationem alicuius opinionis requiritur, quod Eccleſia faciat eaſum diſcutere à Theologis, & iuris peritis, & poſtea votum illorum habito, per ſuum Decretum, eam expreſsè reprobet, & damnet, vt id colligi poteſt ex alijs opinionibus reprobatis; exempli gratia ex modo, qui ſeruatus fuit in reprobanda opinione de Confeſſione Sacramentali facienda abſenti, quam modo prædicto Clemens VIII. per ſuum Decretum extenſum apud Quar. ver. Confeſſio Sacramentalis, damnauit. In caſu autem noſtro nullum prædictorum fuit factum, quia in Decreto ne verbum quidem de hac reprobatione, ergo adhuc remanet opinio in ſuo robore.

Ex altera vero parte, licet eiuſmodi opinio formaliter, & expreſsè damnata non videatur; virtualiter tamen tamquam falſa reprobata cenſeri poteſt. Tum quia Sacra Congregatio expreſsè prohibuit vnica miſſa pluribus ſtipendijs, quantumlibet incongruis, ſatisfieri poſſe, & hoc ſub graui peccato, & obligatione reſtitutionis. Tum quia ratio condendi hoc Decretum fuit, ex eo, quod ex huiuſmodi celebratione animę defunctorum debitis priuabantur ſuffragijs, quod eſt ſignū, omnino eſſe falſum, vnica miſsa pluribus obligationibus ſatisfieri poſse.

Diceret fortaſſe quiſpiam, eam nihilominus non fuiſſe reprobatam, eo quod vtraque obiectio, (quæ ſunt rationes expreſsæ in eo Decreto) intelligenda ſit in ordine ad eos, qui ſuſtinent, vnica miſſa nō poſſe ſatisfieri pluribus obligatio-

nibus; nam celebrans, ſi ſit opinionis negatiuæ, ſine dubio tot miſſas dicere tenetur, quot ſunt ſtipendia quantumuis incongrua, aliter defunctorum animæ debitis priuantur ſuffragijs, & ſic celebrans peccat grauiter, & tenetur ad reſtitutionem. Quomodocumque tamen iſthæc pro parte negatiua ſpeculatiue quidem diſputentur: Ego ſic exiſtimo, vt practice ſaltem nullatenus impoſterum liceat pro eadem miſſa accipere plura ſtipendia; & hoc attenta ea portione valoris ſacrificij, quæ communiter alijs applicatur.

Quæres 7. An accedente conſenſu offerentis eleemoſinam, celebrans vnica miſſa ſatisfacere poſſit pluribus obligationibus, ordinariæ nimirum, & aduentitiæ ex accepto manuali ſtipendio, præſato non obſtante decreto.

14 Reſpond. Poteſt, modo offerens non ſit legati, aut alienæ voluntatis executor. Probatur, Tum quia volenti, & conſentienti non fit iniuria. Tum quia ceſſant omnes illi fines, quibus Sacra Congregatio mota fuit ad concedendum illud decretum; nam anima defuncti ſuo ſuffragio non defraudatur, cum tantum ſit, quantum vult libere offerens, cuius mens non fraudatur, aut retrahitur à ſimilibus caritatis oneribus, ergo decretum hoc non obſtat. Bonac. quæſt. vltim. de Euchar. p. 7. §. 2. numero 4. & p. 8. nu. 3. in fine, Fraxinel. ſect. 6. arg. 17.

Quæres 8. An non obſtante eodem decreto, poſſit celebrans ſuam portionem ſacrificij tam ex parte operis operantis, quam operati alijs applicare; ac proinde ſatisfacere duabus ſemel obligationibus?

15 Reſpond. Poteſt. Probatur, Tum quia de hac re nulla extat prohibitio. Tum quia maiorem charitatem nemo habet, vt animam ſuam quis ponat pro amicis ſuis. Tum quia id non præiudicat benefactori, cum fructus ſpecialis celebrantis non ſit minor fructu offerenti ſtipendium debitũ, vt docet Henr. lib. 9. cap. 21. nu. 7. apud Dianam reſol. 14. de celebr. miſſ. cum in ſua portione non debeat eſſe deterioris, immo melioris conditionis, quam ſint cæteri ſtipem conferentes. Tum quia quilibet ſua bona opera alteri applicare poteſt, ex communi Theologorum in materia de ſuffragijs, ergo & opus ſacrificij, non enim eſt maior ratio de vno, quam de altero, vtrumque enim licet ſit opus perſonale, nihil tamẽ prohibet, quin proximo communicari poſſit; & id tam reſpectu operis operantis, quam operati, vt docet P. Nau. libro 2. capitulo 2. numero 256. Sic tenent Mirand. tom. 1. diſput. 42. artic. 4. concl. 1. & art. 17. concluſ. 1. qui cum Suar. videtur tenere hoc procedere reſpectu operis tantum operantis, Molfeſius tomo 1. tract. 3. capitulo 15. numero 40. Bartolom. ab Angelo Dialogo 5. §. 507. quos citat Diana ex reſolut. 14. Nugnus quæſt. 83. artic. 1. Henr. cum alijs citatis à Bonac. p. 8. de ſacrificio Miſſæ numero 16. quos tamen non ſequitur, Nauar. capitulo 25. numero 92. & 111. dicẽs poſſe alteri ſuam partem applicare, quod idem tenet Filliu. tomo 1. tract. 5. capitulo 6. numero 181. dicendo valorem trium miſſarum proprij ſacerdotis ſufficere pro vna miſſa, quæ tota alteri dicenda eſſet, & citat pro ſe Nau. conſilio 18. de celebr. miſſ. qui in eo codice id non habet. Sed teneas tu vnica miſſa poſſe ſatisfieri, quia portio celebrantis non eſt minoris valoris, immo maioris, vt dixi, quam ſit alterius eleemoſinam dantis.

Prædicta ante Decretum de celebratione miſſarum procedebant ſine vlla difficultate, & à multis complectebantur, nunc vero videtur grauis difficultas, attenta prohibitione Sacræ Congregationis, quæ omnino interdicit, ne quis ſacerdos vnica miſſa ſatisfacere poſſit pluribus obligationibus, ex acceptis ſtipendijs, quantumlibet incongruis; & hanc difficultatem mouet citatus Diana reſolut. 8. quam tamen non reſoluit, ſed ſub dubio relinquit ab alijs reſoluendam. Ego autem dicerem probabiliter, hanc opinionem ſine dubio adhuc locum habere; neque vlla eſt ratio dubitandi, nec oppoſitum ſentiendi, quia ex reſponſione intelligitur, quod per eadẽ miſſam non poſſit ſatisfieri vtrique obligationi ex parte fructus medij, non autem applicando proprium fructum, reſpectiue ad aliud ſtipendium; & Nald. qui refert ibidem in fine decretum Sacræ Congreg. noſtram reſponſionem non reprobat, ſed ſequitur, licet ſibi contrarius. Intellige, poſteriore, ſtipem offerente, ad id aſſenſum præbente. Nam duo ſunt valde dubia, primum, an hic valor ſit alteri applicabilis; ſecundum, an ſit tantus, quantus valor medius.

Fraxinellus ſect. 3. Prænot. 3. §. 2. num. 4. refert eam opinionem, quam in ſequentibus reprobat, & numero 8. quamplures Doctores in contrarium refert, & numero 9. ait huic opinioni, in quantum ex ea ſequitur, duobus ſtipendijs pro duabus miſſis poſſe ſacerdotem ſatisfacere applicando per vnicam miſſam fructum medium, & ſpecialem, obſtare Decretum Sacræ Congreg. ſed iam ſuperius dixi Decretum in eo caſu locum non habere.

Dices cum eodem Fraxin. à ſimili in effectibus Sacramẽtorum ex opere operato exempli gratia in Baptiſmo datur gratia, & totius pœnæ remiſſio, & tamen non eſt in poteſtate baptizati, vt ſe ea gratia, & remiſſione priuet, nec quo ad aliquã partem, vt alteri applicet. Similiter in ſatisfactione Sacramenti pænitentiæ remittitur pœna pænitenti, quod tamen alteri applicari non poteſt. Item, ille, cui conceditur indulgentia, non poteſt illius fructum alteri applicare; ergo idem dicendum eſt de fructu miſſæ ſpeciali ſacerdotis. 2. ſacerdos certo non ſcit ſe eſſe in gratia, & conſequenter an ſit capax fructus huiuſmodi ſpecialis, ergo non poteſt valorem proprium, & incertum alteri applicare, qui dedit certum ſtipendium. 3. ſequitur ex ea reſponſione ex alijs datis in quæſitis 6. & 7. præſatum decretum eſſe fruſtratoriũ, ad quid enim in eo præcipere, vt tot dicantur miſſæ diſtinctæ, quot eleemoſinæ, ſi in prædictis tribus caſibus vnica miſſa pluribus ſatisfieri poteſt.

Reſpond. ad 1. eſſe diſparem rationem, nam ſacramenta præciſe inſtituta ſunt pro ipſo recipiente, qui vt gratiam, & remiſſionem peccato-

rum

rum conſequatur debet illis cooperari, ſe ad ea diſponendo; ad conſequendum vero fructum Miſſæ, ſufficit recepturo ſi ſit in gratia, ita quod ex parte tua nil debet cooperari, immo eidem ignoranti confertur fructus miſſæ ſiue ſit medius, ſiue ſpecialis. Præterea Sacrificium ex conditione ſua quatenus eſt ſatisfactorium inſtitutum eſt vt proſit non tantum celebranti, quam alijs; Sacramentum vero ſoli recipienti, & non alijs. Deinde confeſſarij nonnulli iniungunt pro pænitentia, vt recitetur officium defunctorum pro mortuis, & eſt opinio probabilis amplexata a Turoiano apud Dianam tract. quarto, de Sacram. reſolut. 54. de indulgentia dico, cum tantum valeat quantum ſonat, eam tertio applicari non poſse, niſi Papa à quo id totum pendet, id exprimat, vt alijs citatis docet Boſſius ſect. quarta de Iubileo caſu 8. ad finem; applicatio autem ſacrificij eſt in poteſtate, & voluntate celebrantis, ideo applicare poteſt, cui vult, proprium fructum, cum illius ſit dominus, & ſicut poteſt illum reſpuere, ita & altera applicare. Ad 2. dico ex ignorantia ſui non tolli nec minui eius fructum, ſed reponi in theſauro Eccleſiæ, niſi illum alteri applicet, non obſtante quod eſt in peccato mortali celebrans, ex quo oritur magna difficultas.

16 An opera bona facta in peccato mortali proſint agenti, vel alijs, pro quibus fiunt? nam opinio thomiſtarum eſt nihil prodeſſe facienti, neque alijs quo ad ſatisfactionem, exceptis indulgentijs, & miſsa, quam ab exiſtenti in mortali applicatæ defunctis proſunt. Alia opinio tenet ſuffragia ab exiſtente in mortali facta prodeſse non ſolum ſibi, ſed etiam alijs, non ſolum quo ad bona temporalia, ſeu ad diſpoſitionem, ſed etiam ad ſatisfactionem, nulla autem ratione ad merendam vitam æternam. Ita tenet Scotus in 4. diſt. 15. quæſt. 1. artic. 4. §. De quarto dicitur. Maior queſt. 3. Gabriel diſt. 16. quæſt. 2. artic. 3. dub. 3. Medina tract. 3. quæſt. 5. dub. fin. Nau. tom. 3. in cap. 1. diſt. 6. de pænit. numero 46. & in Manuali capitulo 3. numero 6. quos citat, & ſequitur Faber de Pœnit. diſput. 35. numero 112. & diſput. 37. capitulo 3. vbi magis ad propoſitum noſtrum, D. Thom. Auguſt. Triumphus à Nau. cit. tenent ſuffragia facta ab exiſtente in mortali prodeſse defunctis, gloſ. in cap. quod quidam, de pœnit. vbi habentur hi duo verſus. *Quæ cum mortali bona fiunt, dant bona terræ. Confaciunt humile, minuunt tormenta gehennæ*, qui repetuntur cap. quæras, §. quod autem diſt. 3. de pœnit. D. Aug. idem tenet relatus in cap. ſi quis autem, cit. diſt. 3. explicans Apoſtoli hæc verba, *Si tradidero corpus meum, itaut ardeam, charitatem autem habuero, nihil mihi prodeſt*. Ait nihil prodeſse ad regnum cælorum obtinendum, non ad extremi iudicij tolerabilius ſupplicium ſubeundum.

Probatur ergo noſtra reſponſio. Tum ex citatis doctoribus. Tum quia exiſtẽs in peccato mortali poteſt pro ſe ſatisfacere reſpectu pænæ culparum iam remiſsarum, ergo & pro alijs, maxime defunctis. Conſequentia tenet, quia in vtroque eſt par ratio. Antecedens ſuadetur, tum quia pœna, cui ſatisfaciendum eſt, cum temporalis ſit, & finita compenſari poteſt ſine gratia iuſtificante, & dignitate perſonæ, aliud eſt enim meritum, aliud ſatisfactio, illud enim præſupponit gratiam in merente, hæc vero ſolum remiſſionem culpæ eorum peccatorum, quorum pœnæ ſatisfaciendum eſt. Tum quia debitor ſiue amicus, ſiue inimicus ſuo creditori ſoluendo ſatisfacit, ergo idẽ dicendum reſpectu ſpiritualis ſatisfactionis. Tum quia Principi mandanti propter acceptam iniuriam quempiam mori, ſatisfacit delinquẽs; quamuis eidem reconciliatus non fuerit pro eo delicto. Tum quia proſunt non ſolum ad bona temporalia, verum etiam diſponunt ad impetrandam conuerſionem, & remiſſionem peccatorum, vt omnes tradunt, ergo proſunt etiam ad ſatisfactionem, eſt enim id quid minus, vt patet. Tum quia ex oppoſita ſententia ſequuntur multa abſurda. Nam quis obligatus ad dicendum Coronam Virginis pro defunctis teneretur confiteri, quoties eſset in peccato mortali, vt ſuæ obligationi poſſet ſatisfacere, quod tamen nullus aſserit. 2. ſacerdos obligatus ad dicendum aliquod ſuffragium, poſset illud omittere, ad quid enim fruſtra laborare? & ad inutile nemo tenetur. 3. fideles ex hoc multum retraherentur ab exercitio bonorũ operum, tam pro ſe, quam pro alijs.

Colligitur ergo ex his ſacerdotem partem ſui fructus ſibi contingentis ex miſsa poſse alteri applicare, & ei prodeſse tam ex parte operis operantis (ſiue nomine proprio, ſiue nomine Eccleſiæ) quàm ex parte operis operati, licet ſit in peccato mortali celebrans, non enim bene operans nomine alterius reſpicitur, ſed perſona, quæ bonum opus mandauit, vel ea, pro qua fit, & ſi defuncta eſt, iam cenſetur in gratia, cum ſit in Purgatorio.

Ad tertiam obiectionem dico illud Decretum, poſita reſolutione præcedentium difficultatum, non eſse fruſtratorium, quia non eſt neceſse vt lex locum habeat in omnibus caſibus, ſicut enim omnis regula patitur exceptionem, gloſ. in Rubr. de reg. iur. in 6. ita & in legibus excipiuntur aliqui caſus, lex enim humana admittit exceptionẽ cauſæ rationabilis, cap. ſi quando, de reſcr. & reſtringitur, ſeu ampliatur ſecundum rationem in proœmio expreſsam ideſt cum pater, §. Dulciſſimis ff. de legat. 2. capit. ſuggeſtum, cap. Meminimus, de appellat. ex Nau. de celebrat. conſil. 22. num. 2. licet verba id non patiantur, Panor. in cap. in inſulis, de regul. num. 3. Megal. conſil. 31. num. 8.

Dices bona opera facta ab exiſtente in peccato mortali nihil prodeſse faciẽti, neq; alteri quod ad ſatisfactionem ideſt quia opera bona ſatisfactoria non ſunt, niſi ex gratia Chriſti, quæ cum operibus exiſtentis in peccato mortali coniungi non poteſt, gratia enim, & peccatum mortale ſimul in eodem eſse nequeunt, ergo neque huiuſmodi opera ſatisfactoria eſse poſsunt; & id colligitur ex ſeſs. 14. c. 8. illis verbis. *In quo*, i. in Chriſto, *ſatisfacimus facientes fructus dignos pænitentiæ, qui ex illo vim habent; ab illo offeruntur patri, & per illũ acceptantur à patre.* Sed opera peccatoris ex Chriſto cũ habere nõ poſsunt. 2. ſatisfactio includit reconciliationẽ cum Deo, cui exiſtens in mortali re-

 con-

conciliari non poteſt. 3. Huiuſmodi opera dicuntur mortua, cum careant vita ſpirituali, quæ eſt gratia, ergo nihil operari poſſunt. 4. Non conſtat Deum nobis remittere pænas, niſi de condigno, quod ſupponit gratiam, ergo ſine hac remiſſio earum non poteſt haberi.

Reſpond. ad 1. falſum eſſe requiri ad ſatisfaciendum coniunctionem gratiæ ſanctificantis, cũ bonis operibus, ſufficit enim gratia auxilians, ſine qua nemo ſpiritualiter operari poteſt, & ita intelligenda ſunt verba Concilij, ibi .n. ſermo eſt cõtra hæreticos negantes fidelem indigere Dei auxilio ad ſatisfaciendum. Ad 2. dico reconciliationẽ ex ſe non coniungi cum ſatisfactione, ſed quandoq; ſatisfactionem eſſe ſine illa, & tunc vocatur imperfecta, quia non habet tantam vim, quantam haberet, ſi cum gratia eſſet coniuncta, vnde cum Prouerb. 15. dicitur. *Victimæ impiorum abominabiles ſunt*; & alibi. *Deus non exaudit peccatores*; intelligenda ſunt de ſatisfactione perfecta, quod eſt dono gratiæ formata, vel quod Deus non exaudit peccatores ad vitã æternam, vel reſpectu peccatorum nondum remiſſorum. Ad tertium dico eſſe mortua in ordine ad meritum, & vitam æternam, non in ordine ad ſatisfactionem. Ad 4. remittere de condigno reſpectu præteritæ gratiæ. Demum vnico die verbo, prædictas obiectiones non obſtare præciſe caſui noſtro, quia non habent locum vbi agitur de ſatisfactione præſtanda ei, qui eſt in gratia, cuiuſmodi ſunt animæ in Purgatorio exiſtentes.

Quæres 9. An, non obſtante eodem Decreto, poſſit ſacerdos quotidie obligatus eadem miſſa ſatisfacere aduentitiæ obligationi ex nouo ſtipendio, mediante indulgentia, aut altari priuilegiato, quibus liberantur animæ a pœnis Purgatorij?

17 *Reſp.* Poteſt. Probatur Tum quia virtute fructus medij ex miſſa celebrata ſatisfacit obligationi ordinariæ, & mediante indulgentia ſatisfit alteri obligationi, nam liberatur anima è Purgatorio ex vi illius indulgentiæ, vnde in quibuſdam conceſſionibus dicitur, quod celebrans ſiue ex deuotione, ſiue ex obligatione adhibito grano benedicto, liberat animam è purgatorio, ergo ſatisfit obligationi vtrique vnica miſſa, conſequenter ceſſant omnia inconuenientia, quib. factum fuit illud Decretum ad ea exterminanda. Tum quia poteſt quis conſequi indulgentiam ſiue pro ſe, ſiue pro mortuis adimplendo ſemel illud opus bonum, quamuis alias ad illud teneatur, deſignatum pro ea obtinenda, ita quod indulgentiam lucratur, & ſatisfacit præterea obligationi, ad quem antea tenebatur, ſiue ex præcepto naturali, ſiue diuino, aut Eccleſiaſtico, vel ex voto, vel ex iuſtitia, docet Boſſius de Iubileo ſect. 4. caſu 9. vbi pro ſe citat Cordubam de indulg. q. 1. propoſ. 3. Henriq. lib. 7. cap. 10. num. 5. & 6. Comitolum lib. 1. reſp. moral. q. 38. Rodr. in Bullam Cruc. §. 7. Vegam tom. 2. cap 7. caſu 24. & 25. Laymanum lib. 5. trac. 7. c. 8. nu. 18. Benz. lib. 1. dub. 13. Hieron. Gratian. p. 2. de Iubil. c. 12. in fine, Anton. Fernand. part. 3. examin. c. 7. §. 10. nu. 2. Santuar. c. 4. dub. 10. & c. 7. dub. 1. Polachium de Iubil. ſect. 42. & alios. Tum quia poteſt quis eadem oratione ſemel recitata conſequi diuerſas indulgentias e.g. tot annos, ſi conceduntur a diuerſis Pontificibus recitantib. e.g. vnũ Miſerere, &c. ita Cord. q. 35. de indulg. Graff. lib. 1 Append. cap. 5. nu. 55. vbi citat Aſtenſem, & ex eo Hoſtienſem, vbi probat exemplo recitantis ſemel officium Diuinum ex diuerſis obligationibus, quibus ſatisfacit vnica recitatione; & ſacerdotis vnica abſolutionis prolatione remittentis plura peccata. Quare ergo & a ſimili per vnicam Miſſam non poteſt ſacerdos ſatisfacere diuerſis obligationibus? Scio, aduerſarios reſpondere prædicta habere locum, vbi non interuenit obligatio iuſtitiæ vt in caſu noſtro: ſed hæc reſponſio nullius eſt momenti, Tum quia eorum reſponſio bene currit in reb. temporalibus non ſpiritualibus: Tum quia in caſu noſtro ex parte obligationis duo ſpectari poſſunt ſatisfactio, & ſtipendium, hoc autem ſoquitur conditionem illius, vnde ſi ſatisfactum ſit animæ exiſtenti in Purgatorio æque bene, ac ſi præciſe tota miſſa & totaliter (vt ita loquar) dicta eſſet integraliter pro illo defuncto, pro quo petita fuit, conſequens eſt vt mereatur ſacerdos illud ſtipendium, vt in caſu noſtro cenſetur ſatisfeciſſe, quia licet miſſa ſit medium perfectiſſimum ad cõſequendum fructum ſatisfactorium, tamen etiam indulgentia eſt optimum remedium ad liberandum animas a Purgatorio, de quo nullus dubitat, neque refert ſi non ſit ſatisfactum intentioni materiali (vt ita loquar) petentis miſſam, quia ſatiſfactum eſt principali intento, quod eſt finis, & effectus præciſe a petente intentus, nempe remiſſio pœnarum, miſſa vero petita eſt medium, & inſtrumentum ad eam conſequendam, ſicut eſt etiam ipſa indulgentia Plenaria. Dum ergo quis conſequitur effectum ab alio ſibi demandato, non eſt curandum quo medio ad illum perueniat. Demum citatus Boſſius abſolute loquitur etiamſi interueniat debitum ex iuſtitia. Intellige, de conſenſu offerentium, vt dictum ſup.

18 An autem eadem miſſa ſatisfieri poſſit duobus obligationibus ex duplici ſtipendio, per modum ſatisfactionis vni, & per modum impetrationis alteri? eſt enim triplex effectus Miſſæ, vnus eſt conferre gratiam, & remittere peccata, & dicitur ex eo ſacrificium propitiatorium, de fide ſeſſ. 22. cap. 2. ſecundus eſt ſatisfacere pro pœnis peccatorum iam remiſſorum, vnde dicitur ſatisfactorium. Tertius eſt impetrare aliquod bonum hominibus petentibus ex quo vocatur impetratorium; & ſecundũ hunc effectum Miſſa eſt infiniti valoris, quatenus Deus eius intuitu poteſt plura, & plura bona concedere non tam vni, quam pluribus, quia impetratio reſpicit meram Dei liberalitatem, & eius miſericordiam, de qua infinitate doctoribus citatis agunt Bonac. diſput. 4. de Sacram. quæſt. fin. p. 6. numero 6. §. Dixi in 3. præpoſit. Praxinel. ſect. 3. prænot. 4. §. 9. Bizozerus de Sacram. Euchar. cap. 10. numero 7. in fine. Ex his bene inferunt nonnulli apud ipſos, in quos inclinat Bonac. poſſe ſacerdotẽ vnica miſſa ſatisfacere duabus prouenientibus ſiue ex impetratione, vt ſi plures petant miſſam, ad impetrandam ſanitatẽ, &c. vel in honorem talis Sancti ob deuotionem ad illum, vel vnus petat pro gratia obtinenda, &

alter

alter pro defunctis, vtrique vnica ſatisfit. Intellige de conſenſu offerentium, vt ſup.

Quæres 10. An illa priuilegia, quæ indulgent Regularibus poſſe vnica miſſa pluribus ſatisſacere, ſublata ſint tantum reſpectu obligationum receptarum poſt publicationem Decreti, an etiam reſpectu obligationum ante illud contractum.

19 Reſpond. Sublata ſunt tantum reſpectu obligationum poſt Decretum receptarum, vt apertè colligitur ex verbis ipſius Decreti, quæ talia ſunt. *Id vero, vt deinceps obſeruetur exactius Sacra Congregatio eadem authoritate reuocat priuilegia, & indulta omnia*, & paulo infra. *Quibus indulgetur, vt certarum miſſarum, vel anniuorſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationibus plurium miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.* Ita docet Fraxinell. ſect. 7. §. 8. ibi initio, & num. 7. Sed poſtea Sacra Congreg. ſuper 6. dubio eiuſdem Decreti, declarauit oppoſitum, nempè, illa verba (*in futurum ſuſcipiendis*) intelligenda eſſe de oneribus ſuſcipiendis, & ſuſceptis poſt conceſſionem priuilegij.

Quæres 11. An facultate Sacri Concilij, de qua ſeſſ. 25. c. 4. poſſint adhuc Epiſcopi, & Generales Religionum in ſuis capitulis generalibus reducere onera miſſarom, non obſtante eo Decreto?

20 Reſpond. Poſſunt reducere opera conceſſa ante ipſum Concilium, non autem poſt neque quæ ſunt in limine fundationis, vt expreſſis verbis dicitur in eo Decreto ſub §. Ac primo diſtrictè. Ita expreſsè tenet poſt dictum Decretum Dian. tract. de celebrat. Miſſarum reſolut. 2.

Quæres 12. Quid obſeruandum ſit in reductione miſſarum iuxta facultatem in Concilio datam?

21 Reſpond. Generalis tria vota obſeruare debet in reductione miſſarum. Præmittendo, quod non poteſt quæcumque onera reducere, non enim poteſt moderari miſſam in ipſa fundatione beneficij, ſeu capellæ relictas, vt docent communiter cum Diana reſolut. 1. de celebrat. miſſ. Nald. ver. Miſſa num. 8. Barboſa hic num 7. Fraxin. ſect. 7. §. V. à num. 5. ad 8. neque miſſas votiuas, vel pro defunctis ſine conſenſu facientium eas in dies celebrare, Nau. conſ. 9. num. 9. & conſ. 11. num. 1. de celebrat. miſſar. Barb. num. 9. reliqua ergo quæcũque pro defunctis officia, & miſſas, ſeu anniuerſaria legata, ſeu relicta etiam cauſa donationis inter viuos, aliouc quouis modo docet Moneta, & ex eo Barboſa hic ad cap. hoc num 3. modo ſint impoſita ante Cõcilium, nam ſuper impoſitis poſtea non poteſt, quod expreſsè prohibetur in Decreto. Primo igitur eam reductionem facere non poteſt niſi in capitulo Generali, hoc eſt, cum conſilio, & conſenſu Patrum Rodr. tom. 1. q. 43. art. 13. Mirand. tom. 1. q. 41. art. 24. & ex eis Diana reſol. 4. & expreſsè habetur in Sacto Concil. Secundo, requiritur iuſta cauſa, qualis cēſetur, tum ſtipēdij, ſeu ſalarij recepti diminutio, aut diſtractio, tũ augmenti ſtipendij currentis, tum minor numerus Sacerdotum, tum extenuatio reddituum Monaſterij, tum maiores expenſę ad victum, & veſtitum, habito ſemper reſpectu ad uires legati; vnde diligenter inueſtigandum eſt, quo tempore onus fundatum ſit, quibus modis, quotum ſtipendium, quot miſſis, ſeu officijs, debent autē antiquiora præferri alijs. Tertio, eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute legata ad pios vſus reliquerũt, vbi dicitur, in fine capitis, & refert Barboſa num. 14. quæ commemoratio ex declaratione Sacræ Congreg. apud Fraxin. ſect. 7. §. V. n. 17. fieri poteſt in ſecundo Memēto, & per collectas, ſubdet etiam idem Fraxinell. ex Vgol. quod Prælatus præcipere poteſt, vt ſemel in hebdomada Miſſa celebretur pro illis defunctis, aut cantetur vnum Nocturnum defunctorum, vel quid ſimile. Demum, fides huius reductionis debet fieri in forma authentica exprimendo modum, & ordinem ſeruandum in executione huiuſmodi actæ reductionis, ad hoc vt Superiores locales cum ſuis Sacriſtis ſcire poſſint, quomodo agendum ſit illis in huiuſmodi celebrationibus, & oneribus reductis.

Quæres 13. An qui bona fide, vel ſtante opinione ſibi probabili ſatisfecit vnica pluribus miſſis, poſtquam deuenit in malam fidem, vt mutando opinionem, vel cognoſcendo, ſe amplius non poſſe ex prohibitione Decreti, ſic celebrare, aut videndo ſe nõ potuiſſe accipere exemptionem, vt aiunt, alibi celebrando, teneatur reficere miſſas, aut accepta ſtipendia reſtituere.

22 Reſpond. Non tenetur. Probatur, Tum quia obligatio reſtituendi oritur ex formali læſione iuſtitiæ, vt omnes docent; ſed hic nulla eſt huius generis læſio, ergo ad nihil tenetur. Minor ſuadetur, quia ſic celebrans bona fide, vel ex opinione, intendit ſatisfacere, & prudenter credit, cum agat ex opinione, ergo quantum eſt ex parte ſua non peccauit, conſequenter ad nihil tenetur, quia obligatio reſtitutionis ſupponit culpam ſaltem venialem, immo quidam requirunt mortiferam cum Sanchez libro 2. cap. 23. num. 160. quarum vtraque cum abſit dicendum eſt, non adeſſe obligationem reſtituendi. Tum quia vbi non eſt culpa, vt in caſu noſtro, cum egerit bona fide, & ex opinione probabili, quæ excuſant à mortali, Nau. conſ. 4. de Vſur. num. 4. per cap. Capellanus, de ferijs; neque adeſt pœna, qua cogatur ad reſtitutionem. Tum quia ſtante dicta opinione ſatisfecit, ergo ad nihil tenetur. Tum quia ad hoc vt quis teneatur ad reſtitutionem, neceſſe eſt, vt adſit formalis violatio iuſtitiæ ideſt vt ſciat ſe lædere tertium, Megal. 1. 2. lib. 2. cap. 31. numero 31. ergo cum hic ignorauerit huiuſmodi læſionem, ad reſtitutionem non tenetur. Verum quidem eſt, quod Caritas eum cogit ad orandum pro ijs, à quibus ſtipendia recepit. Neque dicas, poſſeſſ rem bonæ fidei teneri de eo, quo factus fuit ditior, poſtquam deuenit in malam fidem; quia iſte Sacerdos in nullo fuit factus ditior, ſiquidē illa ſtipendia reſpondent labori, & occupationi in celebrando; præterquamquod illa regula non habet locum in oneroſis, neque Sacerdos cēſetur factus ditior, ita quod ea regula hic nulla ratione locum habet.

Quæres 14. An in canone Miſſæ Sacerdos Regularis poſſit nominare ſuum Generalem, an teneatur orare pro Epiſcopo, in cuius Diœceſi cõmoratur de familia.

23 Reſpond. Debet ponere nomen Epiſcopi loci, vbi celebrat, & non poteſt nomen ſuperioris Generalis poni ſub peccato mortali, vt reſpondit Sacra Congregat. apud Gauant. in expoſitione Canonis Miſſæ, vbi expreſſe dicitur nominandum eſſe Epiſcopum; quod idem refert Portel. num. 14. ex Rodr. tom. 4. ſummæ cap. 51. num. 13. & ex illis Compend. reſolut. 25. num. 24. vbi putat hoc non eſſe peccatum mortale, quia ſibi authentica non eſt, nec promulgata Sacræ Congreg. declaratio. Reuera non ita facile inducenda ſunt peccata mortalia, videant enim iudices, peccatum mortale priuare gratia Dei, quo maius bonum inueniri nõ poteſt, quare non niſi pro tranſgreſſione rei magni momenti peccatum mortale videtur inducendum, neque enim res magni momenti arbitratur oratio ſcienter facta pro ſuo Generali quandoq; cum excluſione Epiſcopi contra Rubricam, cum maior ſit obligatio erga ſuum Patrem Principalem, quam erga Epiſcopum, quæ fere nulla eſt. Prædictos Doctores refert etiam Diana tract. 14. de celebrat. miſſ. reſol. 40.

Quæres 15. An Miſſa certis Regularibus conceſſa poſſit dici in ipſorum Eccleſijs ab alijs Sacerdotibus?

24 Reſpond. Non poteſt. Ratio eſt, quia gratia ſolũ conceſſa fuit illis Regularibus, ergo ſicut ipſi regulares ante conceſſionem eam Miſſam celebrare non poterant, ita neque poſt conceſſionem alij, quibus non fuit conceſſa gratia, ſe enim habent ac Regulares ante conceſſionem priuilegij. Præterea hoc eſt priuilegium, quod non debet excedere perſonas, quibus conceſſum eſt, vt habẽt vulgata iura. Et ita ferunt declaratum fuiſſe a Sacra Congregatione 19. Nouembr. 1622. Diana tract. 14. de celebr. miſſ. reſolut. 74. & Gauant. in Rubr. Miſſal. part. 3. tit. 10. num. 16. de qua re agit etiam dictus Diana tract. 1. Miſcell. reſol. 55. Puto autem id potius procedere reſpectu quorumdam Beatorum, quorum Miſſæ celebrantur tantum à certis ſacerdotibus tali die, non autem reſpectu Sanctorum regularium, qui habent propria officia in vna quaque religione, vt ſunt ſanctus Didacus, S. Raimundus, &c. Ita Fraxin. ſect. 4. concl. 4. § XXIII. Declarauit S. C. Capellanos Monialium ſeculares poſſe celebrare ſed cum Miſſali Romano, 20. Nou. 1618.

Quæres 16. An in Eccleſijs Regularium cantandæ ſint duæ Miſſæ, vna de feſto poſt Tertiam, altera de Feria, ſeu Ieiunio poſt Nonam, vt dicitur in Miſſali, & hoc ſub peccato mortali, vt reſpondit Sacra Congregatio, cuius verba refert Diana reſol. 76. de celebrat. Miſsar.

25 Reſpond. Non, quia Eccleſiæ regularium licet in materia fauorabili veniant ſub nomine collegiatæ ex gloſ. & Abbas in cap. cum creatura, de celebrat. Miſsar. Rodr. tom. 3. q. 6. art. 7. vocat eorum monaſteria collegia, & ex eo cap. probat eſse quotidie in eis celebrandum nõ ſolum officia ſed etiam Miſſas, vel ſaltem vnam Miſsam ſub mortali, vt docent Layman. lib. 6. tract. 5. cap. 3. num. 5. Filliuc. tom. 1. tract. 5. capit. 4. num. 104. Victoria vero in ſum. num. 94. negat peccare mortaliter, ſi aliquo die Miſsa intermittatur, apud Dianã loco citato; quod dictum Victoriæ admitterem in Eccleſis, vbi non eſt numerus ſacerdotum, neque obligatio aliunde celebrãdi. Quod autem regulares non teneantur ad has duas miſsas cantandas docet Rodr. tom. 1. q. 43. art. 12. eoque ita declaratum fuit in quodam ſuo capitulo, Eccleſiam Regularium in onerosis non venire nomine collegiatæ, & præterea refert quoddam priuilegium Mart. 5. pro ordine S. Hieronymi, cuius religioſis indulgetur Miſsa de feria cum commem. feſti occur. non duplicis, ſed cum illud fuerit viuæ vocis Oraculum non tenet amplius, cum hæc ſint reuocata ex Vrbano VIII. & cum eo eius Compend. reſol. 25. nu. 10. vbi citat Villalobos to. 1. tract. 8. diff. 19. nu. 4. quem etiam citat, & ſequitur Diana loco citato. Ex verbis autem dictæ declarationis conſtat ibi ſermonem eſse de Cathedralibus, & alijs collegiatis, vbi ſunt canonici, &c.

Quæres 17. An quando ſacerdos ſatisfacit animæ defuncti, ſed peccat, vt quia directe non ſatiſfecit voluntati petentis miſsam, exempli gratia, non dicendo miſsam ad altare determinatum, vel non ad altare priuilegiatum, ſed eius loco applicauit indulgentiam iuxta dicta ſuperius q. 9. vel quando vni applicauit Miſsam, alteri indulgentiam & c. teneatur ad reſtitutionem?

26 Reſpond. Licet iſte peccet etiam grauiter, eo quod in re graui defraudat mentem petentis Miſſam, non ſeruando illi datum promiſſum, conſequenter peccat contra virtutem fidelitatis, non tamen contra iuſtitiam, cum iam ſatisfecerit principali intento, quod eſt remiſſio pœnarum, quas defunctus patitur in Purgatorio, vt in ſupradictis quæſtionibus probaui, & hoc tenet reſpectu loci non ſeruati in celebrando Bonac. diſput. 4. de Sacram. Euchar. q. fin. p. 7. § 4. num. 5. §. Mihi, quia non priuauit fundatorem fructu ſacrificij, addo ego vel indulgentiæ eodem æquiualentis, vt docet Alfonſus de Leone, de poteſt. confeſs. tempore Iubilæi part. 3. nu. 29. apud Fraxin. ſect. 4. concl. 4. §. 9. num. 2. vbi Altare Priuilegiatum ab indulgentia diſtinguit per hoc, quod illum vniuerſale eſt pro ibi celebrantibus, hæc vero particularis, & perſonalis, ita quod quo ad effectum remiſſionis non differunt, citat autem Bonac. pro ſe dictum Fraxinellum, Azorium, & Poſseuinum cap. 2. nu. 25. ſubdit tamen Bonacina in fine, quod Magis prodeſt Miſsa in Altari priuilegiato, quam proſit aliqua breuis oratio priuilegio calculi benedicti recitata, ex Nau. Azor. & Fraxin. ſed eſto Miſſa ſit medium efficaciſſimum & inter alia principale, nihilominus etiam Indulgentia eſt medium certiſſimum non minus potens ad liberandum animã defuncti a purgatorio, quia Indulgentiæ ſunt ſatisfactoriæ pro peccatis de iuſtitia, eoquod in Eccleſia ſit communio Sanctorum, ex cuius decreto Deus tenetur eas ſatisfactiones acceptare, vt cum Scoto, & alijs docet Faber de Pœnit. diſput. 38. num. 248. ad 254.

Quæres 18. An Sacerdos ex eleemoſina pinguiore, vel etiam minori taxata lege, aut cõſuetudine, poſſit ſatisfacere Miſſis per tertium, minori parte ſibi retenta, & quo ad peccatũ, & reſtitutionẽ, ita ut nõ peccet, neq; teneatur ad reſtitutionẽ.

27 Re-

Digitized by Google

27 Reſpond. Hoc prohibetur in Decretis de celebrat. Miſſ. §. Ac ſimiliter, illis verbis: *Ac ſimiliter omne damnabile lucrum ab Eccleſia remouere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eamdem Miſſam alteri, parte eleemoſinæ ſibi retenta, celebrandam committat*. Ex hoc Decreto prohibetur vſus illius opinionis, quæ tenet poſſe Sacerdotem per tertium ſatisfacere, retenta ſibi parte eleemoſinæ, & tradito illi tertio ſtipendio iuxta taxam, vel conſuetudinem, quæ opinio eſt communis, & erat licita ante dictum Decretum, prout eſt videre apud Bonac. de Miſſa p. 8. num. 18. Dianam reſol. 10. de celebrat. Miſſ. Fraxin. ſect. 3. prænot. 5. §. IV. Probant, Tum quia nulli facit iniuriam, cum tradat ſtipẽdium taxatum. Tum quia eſt dominus illius pecuniæ, modo ſatisfaciat per ſe, vel per tertium, ergo ſatisfaciendo per tertium, retinet partem quæ propria eſt. Nullũ ergo peccatum facere celebrare per tertium retenta ſibi parte ſtipendij, & data eleemoſyna taxata illi tertio, cum hac limitatione, modo qui habuit Miſſas non erat ſimplex diſpenſator, quia in eo caſu totum acceptum tradere debet. Punctus ergo difficultatis eſt, an poſt decretum mox relatum; ſit peccatum mortale; an ſolum veniale, nam eſſe peccatum indubitatum eſt, quia Sacra Congregatio illud expreſsè prohibet, vt damnabile lucrum in Eccleſia non tolerandum.

28 Ego dico, tradentem ſtipendium taxatum, retenta ſibi parte minori, aut etiam maiori non peccare mortaliter, neque teneri ad reſtitutionem. Probatur primum de minori parte. Tum quia decretum non damnat recitatam opinionem, ſed eius vſum tantum, cum in decreto, non conſtet de huiuſmodi reprobatione, & ad hæc fauore videntur dicta ſuperius ſub quæſt. 6. ergo ex hac prohibitione contra rem alias licitam non videtur inferendum peccatum mortale. Tum quia decretũ vtitur ſimplici verbo, *Prohibet*; quod ex ſe non magis inducit vnum, quam alterum peccatum, ergo aliunde deducendum eſt peccatum mortale, nempe ex grauitate materiæ, & voluntate Legiſlatoris obligandi ad mortale; vt de communiori docet Sanch. lib. 6. cap. 4. a num. 29. ſed in caſu noſtro neutrum reperitur; non intentio obligandi ad mortale, quia iſta ibi non exprimitur, neque ſufficit vt tale propoſitum habuerit Papa, quia propoſitum in mente retentum nihil operatur; neque id colligitur ex contextu aliorum decretorum, ex quibus ſimul collatis potius colligitur oppoſitum, nam in Decreto §. Deinde, intendit obligare ſub mortali cum obligatione reſtitutionis, vt tot celebrentur Miſſæ, quot ſunt ſtipendia etiam incongrua, ibi. *Sub obteſtatione Diuini iudicij mandat, ac præcipit*, & infra ſubdit, *Suæ obligationi non ſatisfaciant, qui immo grauiter peccent, & ad reſtitutionem teneantur*. Ecce quot verbis vrgentibus vtitur, & geminatis, quæ magnum miſterium indicant peccati mortalis cum reſtitutione, & ne quis dubitaret de his, expreſſit ſuam intentionem Sacra Congregatio; ergo ſi hoc idem voluiſſet in noſtro præſenti caſu, expreſſiſſet, arg. l. Vnic. §. Sin autem, C. de caduc. toll. l. Si ſeruus, §. Prætor ait, ver. Non dixit, ff. de aquir. hæred. Barboſa lit. I, num. 32. Neque pars ſtipendij eſt notabilis quantitas, cum ſit minor pars retenta, quam tradita, vt in caſu ſupponitur; immo tradita etiam minori parte, & retenta maiori non videtur peccare mortaliter, quod eſt ſecundũ probandum, quia hic non deſumitur quantitas notabilis, ſeu grauitas materiæ, neque ex ſacrificio, neque ex notabilitate reſpectiue ad furtum, quod ſit peccatum mortale ex notabili quantitate; ſuadetur illud primum, quia ſtipendium attenditur ratione laboris, ſeu potius oneris, & obligationis ciuilis, quam contrahit Sacerdos ad celebrãdum, ergo ex hoc capite non fit contra grauem materiam; ſuadetur etiam ſecundum, quia notabilis quantitas ea cenſetur, in qua infertur graue damnum proximo, vt de communi tradit hanc Regulam Bonac. diſp. 2. de reſtit. quæſt. 8. p. 1. num. 7. Sed in caſu noſtro nulli infertur damnum neque leue, non defuncto, cum illi æque ſatisfiat, non Sacerdoti, cum voluntarie non inuitus recipiat illam ſtipem congruentem ſecundum taxam, Deinde quando animus tradit ſtipem duplam, vel maiorem Sacerdoti amico, cenſetur potius donare exceſſum, quam dare pro ſtipẽdio, quia ſolum amici ſolent hoc liberalitatis ſignum monſtrare, & magni viri ſuam vrbanitatem, quam non intendũt computare in ſtipendium taxatum. Vide aliquid apud Dianam cit. reſol. 11. & 12. de celebr. Miſſ. Itaque ille Sacerdos, qui pingue ſtipendium ſupra taxam accepit ſibi liberaliter oblatum, & non per vim, poteſt per tertium ſatisfacere, tradendo illi iuſtam ſtipem, reliquo ſibi retento, ſine peccato mortali, ſiue pars retenta ſit minor, ſiue etiam maior, quia nulli infertur damnum, neque iniuria, ſed ſolum fit contra ſimplicem prohibitionem, quod non poteſt eſſe niſi peccatum veniale.

Quod ſi dicas notabilis exceſſus quantitatis videtur inducere peccatum mortale, nimirum, quãdo excedit dimidiam partem traditi ſtipendij, aut etiam quando Sacerdos ſibi retinet dimidiatum ſtipendium, cum medietas conſtituat notabilem quãtitatem, ergo & peccatum mortale cum violatione iuſtitiæ, a ſimili de notabili quantitate furti, quod inducit peccatum mortale contra iuſtitiam. Deinde in dictis Decretis infliguntur pœnæ grauiſſimæ contra tranſgreſſores, quæ ſine dubio arguunt peccatum mortale, ergo iſte Sacerdos peccauit mortaliter.

Reſpond. Notabilem quantitatem inducere peccatum mortale cum obligatione reſtitutionis, quando ex ea infertur graue damnum proximo: vt cum alijs docet Bonac. diſput. 2. de Reſtitut. quæſt. 8. p. 1. num. 7. cuius dictum placet ſanis Dianæ part. 2. Miſcell. 3. reſol. 57. vbi refert nouem opiniones; In caſu autem noſtro nulli infertur dãnum, ſed iuſta eleemoſina traditur, neque fit contra iuſtitiam, ſed ſatisfit tertio iuxta taxam, aut conſuetudinem loci. Quod ſi Sacerdos contentus ſit celebrare per dimidium ſtipendij, neque in hoc violatur iuſtitia, licet tradens peccet grauiter, quia eſt ſignum auaritiæ, & negotiationis in hac re, quod remouendum eſt à Sacerdotibus Eccleſiæ Dei miniſtris. Demum non obſtat inflictio

pœna-

Digitized by Google

Perez de Lara de Anniu. & Capell. lib. 2. cap. 25. num. 8. & 9. cum Fraxinello ſect. 4. concluſ. 4. §. 27. Dixi ſine culpa, quia ſubſiſtente culpa adhuc Sacerdos, ſeu Religio remanet obligata, quia nemo debet pati damnum ex culpa aliena.

32 Quæres 22. An obligatus præciſè ad celebrandum pro cultu diuino, vel pro commoditate aliquorum, ſe declarantium petere ſolum celebrationem, & applicationem ſacrificij liberam relinquere, poſſit aliud ſtipendium pro applicatione aliorum recipere? Videtur reſpondendum negatiuè ex verbis Sacræ Cõgregationis, nam ad quartum quæſitum propoſitum illis verbis: *Quarto, an Sacerdotes, qui tenentur miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu capellæ, legati, aut ſalarij, poſſint etiam manualem eleemoſynam pro miſſis votiuis, aut Defunctorum recipere, & vnico miſſæ ſacrificio vtrique oneri ſatisfacere?* Reſpondet in hæc verba; *Ad quartum Sacerdotes, quibus diebus tenentur celebrare ratione beneficij, ſeu Capellæ, legati, aut ſalarij, ſi eleemoſynas pro alijs etiam miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem miſſa vtrique obligationi ſatisfacere.* Ita expreſsè in caſu noſtro tenet de mente Sacr. Congreg. Gauantus tom. 1. part. 3. tit. 12. num. 5. & ex eo citato Diana reſolut. fin. de celebrat. Miſſar. Ante Decretum opinio affirmatiua fuit Alphonſi de Leone part. 3. de Iubileo quæſt. 20. num. 27. Homob. part. 1. Exam. tract. 4. cap. 13. quæſt. 121. Fraxinellus ſect. 4. concluſ. 4. §. VIII. Alij poſt eam reſponſionem ſunt contrariæ opinionis. Vide quæ dixi ſub quæſt. 1. quæ faciunt pro iſtis.

Quæres 23. An priuilegium ſi concedatur Epiſcopo alicui reducẽdi onera miſſarum ſuę Diœceſis, extendatur, vel intelligatur etiam reſpectu Regularium, ita quod Epiſcopus poſſit reducere onera miſſarum Regularium?

33 Reſpond. Poteſt Epiſcopus virtute illius priuilegij reducere etiam onera Miſſarum Regulariũ, modo verba non reſtringant priuilegium ad onera ſolum Clericorum Secularium. Probatur, quia etiam onera huiuſmodi ſpiritualia commiſſa Religioſis ex propria vocabuli ſignificatione dicuntur onera Diœceſis Epiſcopi habentis priuilegiũ, ergo illud extenditur etiam ad Religioſos, Quod confirmatur, quia Epiſcopus ex debito ſui officij de iure communi poteſt exequi, & diſponere de vltimis voluntatibus teſtatorum, tum ciuili C. de Epiſcop. & Cler. tam Canonico cap. Nos quidem 3. cap. Tua nobis 17. vbi ſermo eſt etiam de Religioſis, de teſtam. Clem. de teſtam. vbi ordinarius loci rationem exigit à Religioſis etiam exemptis de executionibus teſtamentorum, ergo cum Religioſi in hoc, quod odioſum reputatur, Epiſcopo ſubijciantur, eo magis in hoc fauore, vt poſſint ab eo procurare reductionem miſſarum, Faciunt dicta reſolut. 27. q. 27. de alio priuilegio alienandi conceſſo Epiſcopo, quod commune eſt etiam Religioſis.

Quæres 24. An pecunia relicta cum onere perpetuo celebrandi miſſam implicari poſſit ſuper bona monaſterij exempta à ſimili onere? quod accidere poteſt; vel aſſignando talem fundum monaſterij, quod ſubſtet illi oneri vel fabricando e.g. partem monaſterij, vel domum colono, vel quid ſimile, ex quibus actu nullus colligitur fructus. Peyrinus in ſuo Formulario lit. A, cap. 11. num. 2. proponit ferè eumdem caſum quærendo, An Regulares mille ſcuta implicanda in annuos redditus pro miſſa celebranda inſumere poſſint in reficienda domo ſui coloni combuſta a Gallis tempore belli, ne cogantur ſingulis annis eam conducere à vicino pro habitatione ſui coloni, maxime cum Monaſterium alias pecunias non habeat ad fabricandum. Reſpond. Poſſe. Tum quia illa domus eſt de ſui natura fructifera, & ſi actu non fructificat, eſt per accidens, licet dicatur etiam fructificare æquiualenter, eo quod liberat à ſolutione domus conductæ. Tum quia ex ea pecunia poſſunt domum emere, ergo & fabricare. Tum quia pecia eſt verſa in vtilitatem perpetuam monaſterij. Tum quia poſſunt per illum annuum cenſum extinguere, vt ex viris doctis retulit Trimarchus, & ita videtur ſentire Marta in ſuis deciſ. voto 243. num. 3. & 5. Idem dicit, ſi Conuentus, vel Eccleſia minaretur ruinam, nec aliunde poſſet reparari, ea ductus ratione, quia Eccleſiam, vel Conuentum ſub ea obligatione miſſæ quotidianæ recipere poſſunt, ergo & reparare ex pecunijs illis.

34 Reſpond. Emenda eſt noua proprietas, quæ actu fructificet per accretione prouentuum monaſterij. Probatur, Tum ex natura implicationis, quæ importat aquiſitionem nouorũ fructuum ex re frugifera ab alio empta, quæ alias propria non erat emptoris, aut ſaltem fit propria ratione fructuum, vt ſi domus locanda reædificetur iam combuſta; ſi quidem implicatio accreſcit nouos fructus implicanti, quos antea non percipiebat; aliter implicatio produceret contrarium effectũ, nimirum onus, ſine commodo, & vtili, ſi non adiungeret prouentus implicanti. Tum ex Decreto Sacræ Congregat. de celebrat. miſſar. ibi: *Decernit, vt pecunia, ac bona mobilia.* Infra *in futurum ſimpliciter aquirẽda cum onere perpetuo miſſarum celebrandarum ab ijs, ad quos pertinet, ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ, ipſo facto, incurrenda à die realis aquiſitionis, ſtatim deponi debeant pœnes ædem Sacram, vel perſonam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, ſeu illorum pretium quamprimum inueſtiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expreſſa, & indiuidua mentione oneris, quod illi annexum reperitur.* Pecunia ergo inueſtienda eſt in bonis immobilibus frugiferis, quod fieri non poteſt niſi ex implicatione aquiratur ius lucrandi nouos fructus, qui non aquirantur in dictis caſibus, neque etiam ex reſtauratione, ſeu refectione domus collapſæ, vel combuſtæ, aut ædificatione Eccleſiæ, vel Monaſterij, cum huiuſmodi ædificia non locentur extraneis, qui annuos reditus prebeant.

Ad rationes Peyrini dico ad primam, requiri actualem fructificationem, ex qua Sacerdos celebraturus ſuſtentari poſſit, vt denotat verbum illud, *Fructiferis*, verba enim cum effectu intelligenda ſunt, ex vulgatis iuribus; vnde neque ſufficit æquiualentia, cum hęc non releuet indigentiam Sacerdotis, qui actu non æquiualenter ſuſtentandus eſt.

cerdotem, quos non intendit gratis celebrare, ſed ex conuenienti ſtipendio.

Deinde huiuſmodi aſſumpta obligatio celebrandi habet rationem contractus inter ſacerdotem, & dantem ſtipendium, nam ex hoc naſcitur vtrinque obligatio, ſiquidem ſacerdos tenetur ex iuſtitia celebrare, & alter promiſſum ſalariũ perſoluere; de communi doctorum, quos citat Fraxinel. teſtatur ſect. 3. prænot. 1. ſed in alijs contractibus debitor ſeruatur indemnis, vt patet de conductore, qui integram penſionem ſoluere non tenetur, quando ob grandines, depopulationem hoſtium, aquarum inundationem, & ſimiles caſus fortuitos prædia conducta remanent ſterilia, cap. Propter ſterilitatem, de locato. l. ſi quis fundum ff. locat. in his locator tenetur facere reſtaurum, vt aiunt, hoc eſt, remiſſionem pro rata damni accepti, ergo pari ratione idem dicendum in caſu noſtro, Sacerdos enim quaſi conducit, & quodammodo excolit ſpiritualem agrum animę proximi, ex condicto ſtipendio fundato in cenſu, agro, vel domo deterioratis, quod ad fructus, vnde ad conſequenter miſſarum numerum minui neceſſe eſt.

Præterea, quia eiuſdem naturæ eſt pars, cuius eſt totum. l. Si grege legato ff. de legat. 1. ſed destructo toto ſtipendio, fundo, domo, &c. in quibus conſiſtit totum ſtipendium, Sacerdos abſoluitur ab obligatione celebrandi, quando caſus accidit ſine eius culpa, ex probatis ſupra quæſtione 21. ergo & pro parte, quando pars deperijt, ſeu minutum fuit ſalarium auctione ſtipendij, aut alia ratione.

Demum tota difficultas minuendi miſſas conſiſtit in tenuitate ſtipendij, quod eſſe cauſam ſufficientem non celebrandi tot miſſas, quot præſcriptæ fuerunt, tenent probabiliter Corduba libro 1. quæſt. 4. & Azor. part. 3. libro 12. cap. 6. quæſt. 3. cum alijs apud Bonac. p. 7. de Sacrific. Miſſæ §. II. num. 8. quos tamen non ſequitur, cum illis eſt Nald. ver. Miſſa num. 1. Mirand. tomo 1. quæſt. 41. artic. 23. concluſ. 3. quamuis pro ſe citet Bonacina falſo de more ſuo; ergo & in caſu noſtro, qui ab hac opinione in nullo differt.

38 Primæ obiectioni reſpondeo, miſſarum reductionem ſpectari dupliciter, vno modo, quatenus numerus miſſarum diminuitur authoritatiue, & per diſpenſationem, in quo ſenſu loquitur obiectio, & ſic ſolus Papa diſpenſat; altero quatenus numerus miſſarum diminuitur ex æquitate, & iuſtitia quæ non patitur vt Sacerdos celebret gratis, quod ſtipendio promiſit, & in hoc non eſt neceſſaria Papæ facultas: Quod ſuadetur à ſimili de relaxatione voti per diſpenſationem, quæ ſolius eſt Superioris; & commutationem propria authoritate, poſita rationabili cauſa.

Secundæ dico eſſe diſparem rationem de tenui ſtipendio, de quo in obiectione, reſpectu cuius, cum Capellanus ab initio fuerit contentus, ratio dictat, vt in futurum id ſibi non diſpliceat, ſtando promiſſis, ex vulgatis enim iuribus; Quod ſemel placuit, amplius diſplicere non debet. Et de ſtipendio congruenti, de quo in caſu noſtro, & non de primo; vnde promiſſio intuitu ſtipendij congrui regulanda eſt ex congruitate ſtipẽdij, conſequenter ſicut variatur mutatione temporis, ita variari debet numerus miſſarum, quod accidere non poteſt in caſu obiectionis, in quo Capellanus promiſit ſtare tali ſtipendio tenui vt ſic.

Tertiam reſoluendo dico, id non eſſe mutare mentem teſtatoris, ſed ſecundum eius mentem facere, qui non intendit Sacerdotem gratis, aut cum tenui ſtipendio obligare ad celebrandum, quam cum ab initio congruentem eleemoſinam deſignauerit, alias voluntas eius eſſet incongrua, & iniuſta, quæ ſeruanda non eſt, Gloſ. ver. Voluntatem, cap. Tua nobis, de teſtam.

Quartæ dico, expreſſam quidem eſſe mentem teſtatoris reſpiciendo præcisè numerum miſſarum, eſſe vero implicitam, & dubiam, ſi inſpiciamus mutationem ſtipendij, in quo caſu ex ſupra allatis rationibus benè colligi poteſt, mentem teſtatoris eſſe, vt Sacerdos ſeruetur indemnis, quod alia ratione contingere non poteſt niſi diminutione miſſarum.

Ad reſponſiones Sacræ Congregationis facilis eſt reſolutio ſicut ad ſecundam obiectionem, ponunt enim caſum diuerſum a noſtro, nimirum de tenui ſtipendio, cui ſtare debet Sacerdos, cum onus per huiuſmodi tenue ſalarium ſcienter acceptauerit; in caſu autem noſtro ſupponitur ab initio iuſtum ſtipendium, factum poſtea tractu temporis iniuſtum augmento eleemoſinæ, aut deterioratione fructuum aſſignatorum.

Dixi in reſponſione quæſtionis. *Quando alias ſtipendium ab initio aſſignatum non excedebat taxã eleemoſyna conſuetæ*, Quia eo in caſu, in quo ſtipendium aſſignatum fuit minus taxæ currentis, qui promiſit celebrare pro illo exiguo ſtipendio, ſtare debet promiſſis, niſi adſit circumſtantia datam promiſſionem varians, quæ apud Regulares ſine dubio reperitur; Iſti enim ante Decretum de celebratione miſſarum, poterant promittere de exiguo, & tenui ſtipendio, quia habebant priuilegia concedentia facultatem vnica miſſa cum pluribus collectis ſatisfaciendi pluribus obligationibus, & ſic poterant ſtare promiſſis; poſt autem Decretum, cum ea priuilegia ſublata fuerint, Religioſi paterentur graue damnum, ſi deberent pro tenui ſtipendio, aut quaſi gratis celebrare, & cum huius mentis non cenſeantur fuiſſe teſtatores ab initio, neque nunc, iden promiſſio noſtra hac tempeſtate non tenet, ſed regulanda eſt iuxta taxatum ſtipendium curſu temporis quæ omnia fundantur in illa regula. Promiſſio non tenet, ſtatu rei mutato Gloſ. ver. Furens argum. cap. Ne quis 14. 22. quæſtione ſecunda, per l. Cum quis ff. de ſolut. cap. Quemadmodum 25. iuncta Gloſ. ver. Conditio, de iureiur. quia promiſſio intelligitur, rebus ſic ſtantibus.

Quæres 27. Quænam legata dicuntur ſimplicia, ſuper quibus Sacra Congregatio ſolet concedere reductionem, & quæ ex conuentione inſtrumentali, ſuper quibus negat reductionem ordinariam.

40 Notandum pro reſponſione, quod legatum definitur donatio quædam à defuncto relicta, ab hærede præſtanda, Inſtit. lib. 2. de legat. tit. 20. Ita quod iuxta datam definitionem, legatum fieri

non

non poteſt, niſi inteſtamento; in quo ſenſu nomẽ Legati ſtrictiſſime accipitur. Ego autẽ prout ad præſens negotium ſpectat, accipiat nomen Legati pro quolibet relicto cum onere celebrandi pro ſalute animarum, quouis deinde titulo, aut genere contractus aliquod relinquatur, ſiue per teſtamentum, ſiue per donationem, aut aliouis contractu; e.g. ſi relinquatur pecunia, prędium, domus, organum, turibulum, &c. cum onere celebrationis Miſſæ annuæ, menſtrualis, &c. Igitur hic duo ſpectantur; res relicta prætio æſtimabilis; & onus celebrandi, quæ duo ad inuicem ſe habent proportionaliter, ſicut beneficium, & officium; nam ſicut datur beneficium Eccleſiaſticum propter officium Diuinum, cap. fin. de reſer. in 6. ita propter celebrationem, quæ & ipſa venit ſub nomine officij, iuxta ſcriptores Eccleſiaſticos tit. de off. diuin. apud Fraxinell. ſect. 4. concluſ. 4. §. 4. §. 23. num. 1. datur, & relinquitur legatum, quod per quandam ſimilitudinem poteſt dici beneficium, lato modo, cum ſit ſalarium, & merces aſſumptæ obligationis temperantiæ, & laboris, ita ratione dictante, qui enim Altari ſeruit, de Altari viuere debet, & qui ad ehus eligitur a mercede repelli non debet, cap. Cum ſecundum 16. de præbend.

41 Duobus autem modis legatum relinqui poteſt; vno, ſpecificando ſimul ſalarium cum onere, e.g. Lego cenſum, domum, &c. cum onere celebrandi tot Miſſas. Altero, exprimendo ſolum onus celebrationis ſine aſſignatione ſalarij, & mercedis; vt ſi quis inſtituendo hæredem ſuum filium obliget ad celebrari faciendum Miſſam quotidianam, vbi ſibi placuerit, vel in tali Eccleſia, nõ determinando ſalarium dandum Sacerdoti celebraturo.

42 Difficultas tota in eo videtur eſſe poſita, in quo conſiſtat conuentio, qua legatum denominatur cõuentionale, eſt autem conuentio actio, ſeu vnio, per quam plures veniunt in eumdem conſenſum circa aliquid; certum eſt autem legatum relictum in teſtamento dicendum eſſe ſimplex, & non conuentionale, quia in eo condendo non cõuenit Legatarius cum teſtatore, regulariter enim teſtamenta fiunt ſine interuẽtu Legatarij, ac proinde legata in his relicta ſine dubio ſunt ſimplicia; quod ſi quandoque interueniret in illis Legatarius, promittendo de ſatisfactione legati, id eſſet per accidens, ex quo legatum non fieret conuentionale, quia teſtator, & legatarius in eo caſu, non intenderent formaliter efficere nouum contractum, ſed incidenter iam factum corroborare per eam interuentionem, & cũ id non ſit de eſſentia teſtamenti, neque legati, & raro accidat non eſt habendum in conſiderationem arg. l. Nam ad ea ff. de legib. Neque legatum dicitur, aut ſit conuentionale, quando poſt mortem teſtatoris legatarius conuenit cum hæredibus acceptando legatum cum promiſſione ſatisfaciendi, quia huiuſmodi acceptatio, & promiſſio ſunt naturaliter, & per ſe conſequentia legatum, & ideo ſi ante erat ſimplex, adhuc tale remanet non obſtantibus acceptione, & promiſſione ſuperuenietibus, vt quæ corroborant, & complent legatum in ordine ad illius exequutionem. Quod ſi hæredes, aut exequutores conuenirent cum legatario alterando, & minuendo ſalarium iam conſtitutum a teſtatore, in eo caſu, meo iudicio, & vero quidem legatum de ſimplici tranſiret in conuentionale, quia anbæ partes tunc dicuntur conuenire in aliquid ſupra mentem, & diſpoſitionem teſtatoris; & aliquid de nouo additur legato reſpectu cuius merito dicendum eſt conuentionale.

43 Maior poteſt eſſe difficultas, quando teſtator reliquit onus celebrandi ſine determinatione ſalarij, in quo caſu, partes videntur conuenire in determinatione ſalarij, ac proinde facere legatum alias ſimplex cõuentionale, cum ambæ partes conueniant, & vniantur in idem ſtipendium per vnanimem conſenſum; ſed meo iudicio ita nõ eſt, ſed legatum adhuc ſimplex remanet, quod ſuadetur. Tum quia præſcriptio ſalarij, quæ de iure ſpectat ad ordinarium, qui illud iuxta morem ciuitatis, vel Prouinciæ determinare debet, vt reſpondit ad quintum quæſitum S. C. ſuper Decretis de celebr. Miſſ. conuentionem non importat, cum id ſit munus ordinarij tantum, aut alias hæredum, ſeu exequutorum. Tum quia in eius præſcriptione ordinarius, aut quiuis alius repræſentat perſonam defuncti teſtatoris; ergo ſicut teſtator ſi illud præſcripſiſſet, legatum ideo non effeciſſet conuentionale, ita neque ordinarius illius vices ſupplendo.

Tum quia ſupplens vices alterius eius mentẽ non dicitur alterare, ſed id, quod deeſt ponere cap. 1. de ſponſ. l. quia actionum ff. de ſignif. verbor. ergo legatum de mente teſtatoris ſimplex non alteratur in conuentionale ſupplendo, quod deeſt. Tum quia ex perſona heredis non mutatur conditio obligationis l. 2. §. Ex his, ff. de verb. obligat. Tum quia determinatione ſalarij nil de nouo additur, quod antea non comprehenderetur tacitè, & virtualiter in eodem legato, ſed ſolum quod implicite includebatur exterius, & explicitèr manifeſtatur, & cũ taciti, & expreſſi eadẽ ſit virtus, ex vulgatis iuribus, idẽ remanet legatũ poſterius, quod erat prius, ac proinde ſimplex.

Concluditur itaque ex his legatum in teſtamẽto relictum ſiue cum pręſcriptione ſalarij à teſtatoris, ſiue non, ſemper dici ſimplex, quia legatum ſic factum ſuum effectum habet primarium independenter à conuentione inter legatorem, & legatarium; excepto eo caſu, in quo ſalarium mutatur, & minuitur de conuentione partium.

Neque legatum dicitur conuentionale, quando legatarius inſtituitur hæres etiam vniuerſalis, quia inſtitutio ſatis, & perfectè completur ſine interuentu hæredis, qui nullo modo concurrere habet ad perfectionem, & complementum teſtamenti, qui a ſolo teſtatore conditur, & eiuſdem mente perficitur, & confirmatur ſecundum Apoſtolum, & veritatem.

44 Legatum in donatione relictum non eſt conuentionale. Tum quia alias omne legatum eſſet conuentionale, cum omne legatum dicatur donatio ex Inſtit. de Legatis. Tum quia acceptatio ex parte donatarij donationem perficiens conuẽtio non eſt, cũ eſſe poſſit ſine conſenſu donatoris, vt notũ eſt. Tum quia acceptatio fieri poteſt poſt

mortem

Digitized by Google

mortem donatoris, Molin. lib. 4. de primog. cap. 2. num. 77. & cum eo Sanchez lib. 1. diſput. 6. num. 5. §. Verius; Tum quia acceptatio refertur formaliter ad donationem non ad legatum.

Cum igitur ex teſtamento, aut donatione non videatur poſſe dari legatum conuentionale, niſi in caſu, quo ſalarium primo præſcriptum alteratur, & minuitur de conuentione, & conſenſu legatarij, & hæredum, ſequitur legatum ſolum dici conuentionale, eo caſu excepto, quando extra teſtamentum, aut donatiônem partes primo conueniunt in creatione legati, & conſtitutione ſalarij, vt contingit, quando quis alias non obligatus, ſed libere alteri offert onus celebrandi, & alter illud acceptat, ambo diſponentes, & conuenientes ſuper ſalario, iuxta exigentiam oneris aſſumpti ad celebrandum ſuper hac re inſtrumento confecto. Ex his deducitur ad quæſitum.

45 Reſpond. Legatum ſimplex eſt illud, quod teſtamento, aut donatione relinquitur ſine diminutione ſalarij primo conſtituti à legatore, aut ordinario, ſeu alio vices ſupplente legatoris, qui non præſcripſit ſalarium. Legatum vero conuentionale eſt illud, quod iam præfixum alteratur, aut minuitur; aut quod extra nulla ſuppoſita obligatione, conſtituitur conuentione partium facta ſuper onere, & ſalario correſpondente, inſtrumento ſuper illo confecto. Id totum conſtat ex notatis, & præmiſſis.

46 Quid ſi legatum fieret ore tenus inter partes nullo ſuper illo confecto inſtrumento, an dicendum eſſet legatum conuentionale? & videtur ſic, cum ſit plurium conſenſus in vnum l. 1. ff. de pact. l. 3. ff. de pollicit. Tamen dubitari rationabiliter poteſt, quia huiuſmodi conuentio inſtrumento nõ perficitur in terminis reſcriptorum S.C. ad effectum reductionis; & cum reſcripta ſint ſtricti iuris, & non extendantur ad res non expreſſas, Gloſ. ver. Omnino, cap. Edoceri 21, de reſcript. per cap. Sedes, eod. & cap. Cum olim, de off. deleg. huiuſmodi reſcriptum concedens facultatem reducendi onera miſſarum excludet præcisè moderationem miſſarum ex conuentione inſtrumentali.

47 Ex ijs patet ſolutio illius quæſiti, an legatum relictum à teſtatore ſub ea conditione, quod ſi hæredes non ſatisfaciant, prædium aſſignatum in teſtamento eidem hæredi, tranſeat immediatè ad legatarios, de ſimplici fiat conuentionale, ſi hæredes illud prædium medio inſtrumento ſpõte, vel coacte tradant legatarijs? Reſpond. Enim adhuc remanere legatum ſimplex, non obſtante eo inſtrumento, quia partes non conueniunt ſuper aliquo legato, ſed mentem teſtatoris de plano exequuntur, id exterius inſtrumentaliter manifeſtando ad æternam hominum memoriam.

48 Colligitur 2. Legatum relictum à quodam cum obligatione celebrandi miſſam quotidianam in Eccleſia Sanctæ Mariæ Q. ſine præſcriptione ſalarij, deinde de conſenſu partium ſtipendio præſcripto, non euadere conuentionale, inſtrumento etiam confecto ſuper illo; quia ſupplent id quod teſtator omiſit, & conſequenter idem eſt, ac ſi ipſe teſtator præſcripſiſſet, ratione cuius præſcriptionis legatum non reddidiſſet conuentionale, ex ſupra probatis.

49 Tertio autem illud legatum dicitur conuentionale, in quo N. dedit organum Eccleſiæ cum onere duarum Miſſarum ſingulis hebdomadibus, & illius Sacerdotes acceperunt pro ſalario tale organum ſe obligantes ad celebrandum dictas miſſas, quia in hoc contractu adeſt formalis conuentio primo dans eſſe legato. Quod ſi organum legaretur teſtamento, aut donatione, legatum diceretur ſimplex, non obſtante conuentione, ſeu potius acceptatione organi cum obligatione celebrandì, quia acceptatio non dat eſſe legato, quod ſuum eſſe recepit ex teſtamento, aut donatione.

Quæres 28. An reſcripta obtenta pro reductione miſſarum comprehendant non ſolum legata, quæ iam quo ad bona, & proprietatem tunc incorporata Eccleſiæ bonis; verum etiam illa, quæ adhuc ſunt in bonis hęredũ quo ad proprietatem?

50 Reſpond. Legata, quorum bona ſunt incorporata ſiue non, veniunt ſub tenore Reſcripti de reductione miſſarum, quia proprietas, ex qua deducuntur fructus ſalarij ſiue ſit Eccleſiæ incorporata, ſiue adhuc apud hæredes, vel alibi, non mutat naturã legati, ac proinde remanet reducibile.

Quæres 29. An in reductione Miſſarũ ad proportionatam redditùum quantitatem, ex aſſignatis redditibus detrahi poſſit aliquid pro manutẽtione ſacriſtiæ, & ex reliquis fieri reductionem?

51 Reſp. Fieri poteſt detractio pro manutentione Sacriſtiæ, quando redditus proprios non habet S. C. ad ſeptimum ex quæſitis ſuper Decretis de celebrat. Miſſar. Vnde Reſcriptum concedens reductionem Miſſarum ad rationẽ e.g. quinquaginta ſcutorum monetæ Romanæ pro qualibet quotidiana intelligendum ita eſt, vt deductis expenſis pro manutentione Sacriſtiæ ad rationem reliquorum prouentuum fiat reductio miſſarum.

RESOLVTIO XXVI.

De Electionibus celebratis inter Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Quandoque aperiri poſſunt Schedulæ.*
2 *Quod probatur.*
3 *Neque contrariatur iuri.*
4 *Vocalis doloſus eycitur.*
5 *An teneat electio facta ab alijs.*
6 *Scrutinium contingit tribus modis.*
7 *Generalis, & Prouincialis eligitur per ſcrutinium nominationis.*
8 *Scrutatores tres tantum, & de collegio.*
9 *Superior nouus oſtendit literas ſui officij.*
10 *Statutum, vt vetus pater gubernet vſque ad aduentum ſuperioris.*
11 *Duo officia idem ſimul habere non poteſt.*

12 *Officialis electus ad aliud perdit prius.*
13 *Officium vnum habens adhuc eſt eligibilis ad aliud.*
14 *Definitor prætendens Prioratum renuntiat prius officium.*
15 *Definitor, Diſcretus, Cuſtos, & Prior ſimul eſſe non poſſunt.*
16 *Pluritatem officiorum ſolus Papa diſpenſat.*
17 *Definitor Generalis non poteſt ſuffragari in Congregatione.*
18 *An verus Prior ſit de nouo eligendus pro ſecundo anno?*
19 *Reiectus nullum ius habet ad reſtitutionem.*
20 *Prioratus in Tertio Ordine ſunt annales.*
21 *Generalis ſolus durat per ſexennium.*
22 *Querelatus non promouetur, ſi fuerit probatum.*
23 *Non poteſt impedire capitulum, vt ſe purget?*
24 *Suaſio non omnis eſt ſubornatio.*
25 *Conſuetudo eſt proponendi tantum duos.*
26 *Electio ex duobus propoſitis nulla eſt.*
27 *Præambula ad electionem.*
28 *Iurandum pro electione meliorum.*
29 *Præambulorum omiſſio non vitiat electionem.*
30 *Legendæ Bullæ de S. Inquiſitione.*
31 *In capitulis, & Conuentibus.*
32 *Inaduertentia lectionis earum excuſat.*
33 *Electio ſimoniaca non eſt irrita.*
34 *Neque inducit excommunicationem.*
35 *Annus in electionibus attenditur ciuiliter.*
36 *Extranei electio non eſt facienda, tenet tamen.*
37 *De electoribus in Tertio Ordine.*
38 *Prouinciæ tantum quattuor eius Ordinis anno 1549.*
39 *Bulla de electione in Tertio Ordine.*
40 *Difficultates 11. ſuper ea proponuntur.*
41 *Quinam accedebant ad capitulum Generale ante Bullam.*
42 *Nullus Generalis antiquus accedit ad Capitulum.*
43 *Generalis in quouis negotio totius Religionis habet vocem.*
44 *Antonius de Sillis refellitur.*
45 *Prouincialis habet votum in tota prouincia, & non extra.*
46 *Procurator ſuffragatur in omnibus capitulis Prouincialibus.*
47 *Definitor item Generalis.*
48 *Vota ſcribenda ſunt in ſchedula ab ipſomet vocali.*
49 *Combuſtio non facta ſchedularum non irritat electionem.*
50 *Publicatio votorum cauſa futuræ electionis irritat.*
51 *Electio attentata contra formam in Bulla eſt nulla.*
52 *Electio nulla declaranda talis eſt, antequam deueniatur ad aliam.*
53 *Electio ſolum ſecreto per ſchedulas facienda eſt.*
54 *Ignorans ſcribere non eſt incapax electionis.*
55 *De diuturnitate officiorum, & reditu ad eadem in meo Ordine.*
56 *Quot numero vocales ad eligendum, Diſcretum localem.*
57 *Plurium officiorum etiam diuerſorum ſimul facta electio tenet.*
58 *Indigni caſſata electio ad quos ſpectet?*
59 *Abſens non poteſt votum dare per literas.*
60 *Sed bene per procuratorem.*
61 *Diſcretus localis neceſſario eligendus.*
62 *Familia contra Priorem pro eius electione reclamat.*
63 *Illegitimi electio nulla.*
64 *Illegitimus filius eligitur vbi eſt pater.*
65 *Prælati maiores habent votum in omnibus actis legitimis.*
66 *Generales, qui fuerunt, carent voce.*
67 *Antonius de Sillis refellitur.*
68 *Prior, qui nunquam potuit reſidere, immediatè reſumitur.*
69 *Præſidens præmortui habet votum.*
70 *Nihil de eo in meo Ordine.*
71 *Eligi poteſt in Diſcretum localem.*
72 *Præſidens capituli non poteſt ſeipſum poſtulare.*
73 *Vtique in meo Ordine.*
74 *Diſcretus fit ex tribus vocalibus.*
75 *Electio non poteſt fieri per modum compromiſſi.*
76 *Sententiatus non poteſt eligi.*
77 *Fornicarij ſunt infames.*
78 *Ordinatio Prælati ceſſat eo amota.*
79 *Prouincialis cum alijs eligit omnes diſcretos locales.*
80 *Profeſſione ſecuta omnes habent vocem.*
81 *Laicus peragat nouitiatum in loco deputato.*
82 *Numerus ſenarius eſt de forma pro Nouitijs.*
83 *Statim ac quis eſt de familia habet vocem.*
84 *Percutiens ſuum Priorem eſt priuatus voce.*
85 *Habitus dimiſſio in eligendo non vitiat, neque peruerſio ordinis.*
86 *Electio non publicata nulla.*
87 *Forma publicandi electionem.*
88 *In meo ordine explicatur.*
89 *Siculi alias erant ſegregati ab Italis.*
90 *F. Iacobus de Augubio reformator Siculorum.*
91 *Conſuetudine quis non aquirit vocem contra Decretum irritans.*
92 *Conſuetudo contra Decretum irritans non valet.*
93 *Generalis non confirmatur ab obſeruantibus.*

IN Religione N. vocales congregati in capitulo ad eligendum ſuum Patrem Prouincialem bis deuenerunt ad conſcribenda ſuffragia, in quibus ſemper fuit fraus ex parte ſuffragiorum, nam inter ſchedulas vna modo erat alba, modo altera ſuperaddebatur, & conſequenter impediebatur electio. Quare quidam in eam conuenerunt opinionem, vt ſchedulæ aperirentur ad tollendum dolum; alij reſiſtebant dicentes ex earum apertione ſequi publicationem electorum, quod eſt contra iura, præſertim Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 6. de Regul. prohibens ne vnquam nomina eligentium publicentur. Quibus tamen non obſtantibus Præſidens Capituli mandauit Scrutatoribus, vt aperirentur Schedulæ, quibus explicatis, innotuit doloſus vocalis, vnde è Capitulo eiectus fuit. Difficultas eſt, an potuerit explicare ſchedulas, & repertum delinquentem è capitulo eijcere?

1 Reſpond. Potuit licitè Præſidens committere ſcrutatoribus apertionem ſchedularum, & eijcere poſtea doloſum vocalem. Vnum aũt aduerto, antequã probẽ, ꝙ reſpõdi. Si Scrutinium, in quo erat Schedula alba, potuit habere effectum electionis,

ea ex-

Digitized by Google

eâ excluſa, tenuit electio, quia ea Schedula pro non adiecta, & in numero non computatur, ille enim, qui eam dedit, reputatur ac ſi eſſet abſens, de quo non habetur conſideratio vti alieno, arg. c. Cum nobis 19. de elect. & de hoc caſu de ſchedula alba ſic tenent Nauarr. conſil. 7. de election. Rodriq. tomo ſecundo, quæſtione 51. artic. 13. cum ſuo Compend. reſolut. 57. numero decimo tertio, Mirand. tomo ſecundo, quæſt. 23. art. 20. Sigiſm. dubio 29. numero tertio, Lauorius tit. 4. de election. capite decimonono, numero 64. 65. Conſequenter ſuperior non potuit ſchedulas aperire, quia principalis finis apertionis ſchedulæ eſt, vt excluſis doloſè ſuffragantibus, ſine litigio, & fraudibus poſſit ex nouo ſcrutinio ſequi vera electio, quæ cum de facto, & de iure ſit ſecuta, fruſtra ſchedulæ apertæ fuerunt, fruſtra enim expectatur, euentus eius, cuius nullus ſequitur effectus: Addo quod potuit aperiri illa ſola, ſi habebat nomen non eligentis ſigillatum. In ſecundo item ſcrutinio, ſi in aliqua ſchedularum erat expreſſum votum inutile, quod triplicis generis recenſetur cap. In electionibus ſecundo, de election. in ſexto, Incertum vnum, vt religio, quem Petrus eliget: Conditionatum alterum; vt, eligo Petrum, ſi conſenſerit, ſi placuerit tali; Alternatiuum tertij generis, vt, eligo Petrum, vel Paulum: Adde quarti generis votum, ſcilicet, prohibitum, vt eligo in Priorem Regem Francorum, Patrem Generalem, vel quemlibet alium prohibitum eligi, &c. Hæc & ſimilia vota non augent, neque minuunt numerum ſuffragiorum, cum ſint inutilia, vnde illis excluſis, ſi ſcrutinium ex alijs ſchedulis ad inuicem collatis potuit habere effectum electionis, pari ratione ſupradicta, ille Superior malefecit aperiendo ſchedulas, quas ſimpliciter debebat reijcere, ſicut & illam albam. Quod ſi electio exceſſu cædularum legitimarum quo ad votum, ex illo ſcrutinio non potuit habere effectum, debebat Superior admonere vocales, vt legitime procederent ad electionem, proteſtando, quod ſi in ſequenti ſcrutinio ſchedulę non fuiſſent legitimæ quod ad numerum, & votum, tunc eas aperuiſſet, ad excludendum fraudem. Et ſic procedit noſtra reſponſio.

2 Quam, quo ad primum, nempè, quod potuerit ſchedulas aperire, probo, Tum quia Præſes, & Iudex Capituli habet ius ſuper acta Capituli, ita quod ad eum ſpectat prouidere, vt omnia legitime fiant, & ſequatur debita electio in bonum commune totius Prouinciæ, ex cap. Quamuis, ad finem, de elect. in 6. Nauar. conſilio 2. de election. numero 2. alijs iuribus citatis. Non videtur autem poſſe ſequi, niſi tollatur fraus apertione ſchedularum. Tum quia iudex efficere debet, ne iudicium reddatur nullum, cap. Iudicantem 11. in fine 30. quæſtione 5. cap. Cauſſam 9. de iudic. Tum quia viam malitijs precludendum eſt in materia electionis, cap. Vt circa 4. de elect. in ſexto, malignantium ſiquidem fraudibus, & ſubterfugijs in electionibus obuiandum eſt, cap. Cupientes initio, 16. eodem, ergo ſchedulæ, quarum apertione id præſtatur, licite explicantur, fraudem enim non facit fraudem excludens, l. Cum pater, §. Titio, in fine ff. de legat. 3. Gloſ. ver. Malignantium, cit. cap. 16.

3 Neque ſchedularum apertione contrariatur menti Sacrorum Canonum prętertim Sacri Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 6. vbi mandat, vt ſingulorum eligentium nomina nunquam, publicentur. Quia prohibitio hæc locum habet, quando publicatio eſt doloſa, vel eſt cauſa realis, aut ſaltem præſumptiua futuræ electionis huius potius, quã alterius perſonæ, Nauarr. conſilio 9. de election. numero tertio, & quarto, Rodriq. parte prima, cap. 102. numero quarto, Caſtell. capite quarto, numer. tertio, quos refert Barboſa ad locum Trident. idem Rodriq. tomo 2. quæſt. 51. artic. 9. Mirand. tom. 2. quæſt. 23. art. 19. & ex eis Compend. reſolut. 58. numero 8. Vide infra quæſtione 13. §. Nono.

4 Quod ad ſecundum, de iuſta eiectione doloſi vocalis, probatur, quia in eo quis debet puniri, in quo deliquit, cap. Quanto 3. de tranſlat. Epiſc. cap. An ſit 42. de appellat. ergo merito iſte eijcitur à Capitulo, cum deliquerit in materia electionis. Confirmatur ex cit. cap. In electionibus 2. eodem in 6. vbi huiuſmodi vota reprobantur, voce illorum, qui nõ pure conſenſerunt ea vice in alios reſidente; & licet ibi ſermo ſit de electione pro ea vice ſi ſcrutinium ex alijs habuit effectum electionis, aliter non, ita quod ſi elector impertinens in futura de nouo electione, vtiliter ſuffragetur, non dicitur excludi, quia ex ſecuta electione ex aliorum ſcrutinijs, ea vice tantum priuatur, quatenus non connumeratur inter alios ſit impertinenter ſuffragans; nihilominus is textus aliqua ratione facit ad rem noſtram, quatenus iudex a iure edoctus ſimili pęna in hunc electorem doloſum animaduertere poteſt, vt neque ad hanc electionem nondum perfectam, accedere poſſit. Vide Sigiſm. dub. 29. de elect. ſupradictum cap. In electionibus explicantem.

5 Excluſo autem vocali doloſo, deuenerunt tertio ad alia ſuffragia, ex quibus ſequuta fuit electio cuiuſdam tertij, quem quidam egreferentes, dicere ceperunt, ex priori ſcrutinio, in quo maior pars conſentit N. Schedula alba non computata, ſequutam fuiſſe veram electionem, & ideo hanc poſtremam non tenere, quia certi iuris eſt, quod nulla eſt ſecunda electio, priore ſubſiſtente, & non caſſata cap. Inter dilectos, de exceſſibus Prælat. cap. Conſiderauimus decimo, iuncta gloſſ. ver. Irritanda, cap. Auditis 29. de elect. Sigiſmund. dub. 100. de elect. nec putant præiudicaſſe ſibi, eo quod deuenerunt ad aliud ſcrutinium conſentiendo in hunc tertium, quia putabant ex ignorantia inuincibili ſchedulam albam vitiare electionem: Alij ex altera parte, qui volebant tertij electionem ſubſiſtere, dicebant, ex conſuetudine approbata in anteactis Capitulis, ſemper fuiſſe ſeruatum, vt electio vitiaretur ex adulterinis votis, & ſubſequens teneret, quare ſi legitime præſcripta, conſtat huiuſmodi conſuetudo, ſtandum erit huic poſtremæ electioni.

6 Scrutinium in electione contingere poteſt tribus modis, I. per vota viuæ vocis accedendo ſinguli vocales ſeorſim ad ſcrutatores, quibus

ſecreto notificant ſuum votum, & deſiderium, vt à ſe nominati ſequatur electio. II. Per ſchedulas proprio nomine vocalis conſcriptas, & ſigillatas ex parte ſui nominis, expreſſo nomine eius, quem deſiderat eligi, quæ omnes eiuſdem quantitatis, & figuræ eſſent debent complicatæ, in vaſe ad hoc præparato correpoſitæ, vt inde omnes ſimul extractæ à ſcrutatoribus diligenter exquirantur. III. Per globulos, ſeu fabas repoſitas in pixide electoria, quod eſt vas ligneum duplum habens duos loculos, vnum, in quo ponitur globus approbationis, & alterum, vbi mittitur globus reprobationis, & is vſus ſeruatur ferè communiter apud Seculares in electionibus ſuorum officiorum, & eligendi dicuntur Imballotari, globulari, &c. Eſt autem differentia inter hos tres modos, nam primus eſt minus ſecretus alijs, & infert aliquem timorem votantium apud ſcrutatores, vnde neque eſt plenæ libertatis, vt reliqui duo. Secundum autem hunc modum debent ſcrutatores prius alijs ſe inuicem ſcrutari, nempè duo ſemper tertium, vt docent Innocent. Compoſtell. Hoſtienſ. Abbas, Butr. quos citat Lauorius titulo quarto, de elect. capit. decimo nono, numero ſexageſimo ſexto, ſexageſimo ſeptimo, & ſexageſimo octauo, vbi cum Sigiſmund. dubio vigeſimo ſecundo, dicit eſſe modum ſcrutandi magis communem, & approbatum, vbi cit. Sigiſmund. numero ſexto, ait fore nullam electionem, ſi ſeipſos prius non ſcrutentur, quia ſi ſeipſos vltimo ſcrutarentur, ab illis dependeret effectus electionis, & non ab alijs, vt ergo electio ſequatur ex omnibus indifferenter, & non ex ſcrutatoribus præcisè, primo exquirenda ſunt vota ſcrutatorum, vt ſupra. Hunc ordinem ſcrutandi prius inter ipſos ſcrutatores, volunt communiter Doctores citati ſeruandum eſſe etiam quando electio fit per ſchedulas; ſed non video neceſſitatem ſeruandi hunc ordinem, & qua ratione Doctores communiter hunc ſuadeant, vt ſcrutatores teneantur prius ſeipſos ſcrutari ante alios electores, cum omnes ſchedulæ à ſingulis ſeorſim ſcriptæ deferantur in vnum vas ad hoc præparatum, vt inde ſimul extractæ ſiue ſcrutatorum, ſiue aliorum electorum diligenter examinentur, & vota in ſcriptis à ſcrutatoribus redigantur, vt bene mea Religio ſeruat, & id eſt conforme Conſtitutioni Gregor. Decimiquinti de electione Romani Pontificis, vt videre eſt in Bullario Nouo, & apud Lauorium tomo primo ſuarum Lucubrat. pagina mihi quingenteſima trigeſima ſexta, in qua Conſtitutione, & adnexa Vrbani VIII. de hac re cum Ceremoniali nulla fit mentio de ſcrutinio prius faciendo de ipſis ſcrutatoribus. Eſt igitur voluntarius iſte prærordo reſpectiuè ad alios, immo & inutilis, cum omnes ſchedulæ commiſceantur in vrna, ſeu vaſe. Secundus autem iſte modus per ſchedulas eſt magis ſecretus priore, cum in primo vnuſquiſque electorum votum exprimat voce ſcrutatoribus, quod non contingit per ſchedulas; eſt tamen is modus minus ſecretus tertio, cum in eo ſcrutatores poſſint venire in cognitionem nominum electorum per manum ſcribentis à ſe cognitam; vnde Gregor. XV. id præuidens, in dicta Conſtitutione de electione Romani Pontificis §. Suffragiorum, dicit, quod nomen electi, quantum fieri poterit, charactere alterato ſcribatur, itaut cognoſci non poſſit. Tertius ergo modus per globulos, ſeu ſpherulas ligneas, ſeu, vt aiunt, per imballottationem perfectiſſimus eſt, quo ad ſecretudinem, cum omnis humanus timor ab eo excludatur, & periculum publicandi nomina eligentium.

Hi autem tres modi non aduerſantur, ſed potius ſunt conformes capit. Quia propter, de elect. vt colligitur illis verbis. *Aſſumantur tres de collegio fide digni, qui ſecrete, & ſigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta, mox publicent re communi.* Ex quibus verbis habetur electionem factam vno ex illis modis non diſcrepare à præſcriptis in eo capite, ſi enim electio fiat, ſiue voce viua, & oretenus, ſiue globulis, aut ſchedulis, patet tres ſcrutatores ſecrete, & ſingillatim ſingulorum vota, illis modis non obſtantibus, exquirere poſſe, immo & debere ſingula fideliter redigendo in ſcriptis. Neque aliquis horum modorum reprobatur, aut aduerſatur Tridentin. cit. Seſſ. 25. capit. 6. quia nihil de dicto cap. Quia propter, innouauit, ſed ſolum prohibuit, ne eligentium nomina vnquam publicarentur, vt docent Rodriquez in ſumm. cap. 102. numero ſecundo, Mirand. quæſtione ſeptima de Monial. articulo tertio, concluſione prima, Silu. Electio 2. numero tertio, & quarto, & ex eis Lauor. cit. titulo 4. de elect. capit. 19. num. 54. Portel. part. 1. caſu 14. num. 1.

7 In mea Religione cap. 1. præſcribitur, electionem præſertim Generalis, & Prouincialis faciendam eſſe per ſcrutinium nominationis id eſt primo modo, quantum colligi poteſt ex vtroque capite, ſeu ſecretam electionem fabarum id eſt tertio modo, & ibi obſeruatur cit. cap. 1. Quod is modus eligendi per fabas eſt melius, & ſecurius. Tamen Clem. VIII. Conſtitut. *Decet Romanum* 33. in Bullar. nouo, mandauit electionem omnium Superiorum, & aliorum fieri per ſchedulas conſcriptas ſub pœna nullitatis electionis, præcipiendo vt poſt electionem ſtatim comburantur, ſi tamen non ſequatur combuſtio, non ideo nulla eſt electio, quia pœna nullitatis adiecta reſpicit præciſe non ſeruatam eligendi formam, combuſtio autem ſchedularum non ſpectat ad formam electionis, cum ſit poſt perfectam electionem, vnde neque illam inficere poteſt incrematio ſchedularum; tamen Rodriq. apud Lauor. cit. capit. 19. numero 95. refert, oppoſitum declaraſſe Pium V. vide ipſum.

Quæres autem 1. Quot, & quales debeant eſſe ſcrutatores pro valore electionis?

8 Reſpond. Tres non pauciores, neque plures, & ſinguli de collegio, & in eo vocem habentes, aliter nulla electio, & hoc colligitur ex cap. Quia propter de elect. Quod tres præcisè aſſerit Silu. ver. Electio 2. numero 12. Azor. part. 2. lib. 6. cap. 14. quæſt. 11. Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 5. num. 10.

num. 10. Sigiſm. dub. 20. num. 1. quos pro ſe citat Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. num. 46. & cap. 21. num. 125. vbi ait eſſe communem, & indubitatam ſententiam, quod debeant eſſe de collegio; aſſerit Tab. Electio 1. num. 20. Angel. num. 26. Lauor. num. 47. & cap. 21. nu. 126. Quod debeat habere ibi vocem, alijs citatis tradit Sigiſm. dub. 20. Lauor. cap. 19. num. 47. Et prædicta præcipiuntur obſeruari in mea regula cap. 1. vnde fabrum eſt, quod ibidem Annotat. 2. dicit Pater de Sillis, quod deputentur tres, aut quatuor Patres diſquiſitores, id eſt, Scrutatores, non enim debent excedere numerum ternarium, aliter electio eſt nulla.

Quæres 2. An ſuperior electus debeat exhibere literas teſtimoniales ſui Prioratus Fratribus eius Conuentus, cui præfectus fuit?

9 Reſpond. Debet, probatur. Tum quia nulli credendum eſt, ſe habere mandatum Principis, niſi oſtenderit, l. Vnc. C. de mand. princip. ergo neque tali Religioſo credendum eſt. Tum quia ſuperior, de cuius iuriſdictione non conſtat, tenetur illam probare, cap. Cum contingat, de reſer. cap. Cum in iure, de off. deleg. ſed non conſtabat illum eſſe priorem, quia ante non erat in prędicamento talis prælaturæ, immo & ſi fuiſſet neque ideo illi credendum eſſet, quia vt plurimum huiuſmodi ſpes eſt incerta, cum de futuris contingentibus non detur determinata veritas, & voces populi vanę non ſint audiendæ, l. Decurionum, C. de pœnis, argum. cap. Oſius de elect. cap. Non vos 23. quæſtione quinta. Tum quia in foro contentioſo, vt eſt caſus noſter, nulli credendum eſt ſine probatione, argumenr. capit. Ex parte, de offic. ordin. cap. Sicut de ſentent. excommunicat. & docet Graff. tomo primo, conſilio 2. de offic. Vicar. numero vigeſimo ſecundo, ſed dictus prior non probat neque per teſtes, neque per literas tuum officium, ergo audiendus non eſt. Tum quia quicquid agitur, propter finem fit, finis autem, quo fiunt electis Prioribus literæ teſtimoniales ſuorum officiotum, eſt vt eas exhibeant ſuis ſubditis, præſertim iuſte, & licite petentibus, vnde in ea Religione vbi caſus accidit mandatur Prælatis, vt officialibus electis dentur literæ teſtimoniales ſui officij cap. 1. Regulæ.

10 Eſt autem in ea Religione ſtatutum, vt pater antiquior gubernet vſque ad aduentum noui Superioris, accidit autem, quod ille pater fecit in carcerem conſtringere nouum Priorem, qui nolebat exhibere literas teſtimoniales ſui officij, de cuius carcerationis iuſtitia dubitatum fuit. Sed conſequenter ad ſupradicta dico fuiſſe iuſtam. Tum quia, vt dixi, vetus Prior, ſeu Pater antiquior gubernat vſque ad aduentum noui Superioris, quid ſimile dicit Nald. ver. Superior, numero decimo quarto, ergo habuit ius carcerandi illum, quem non agnouit priorem ſibi inſultantem, & perturbantem propriam iuriſdictionem, quod eſt graue delictum, & ideo dignum carceratione, qua compeſcuit eius audaciam alio medio non ſapiendum pro tunc. Tum quia qui non facit, quod debet, non recipit, quod oportet, leg. Iuſianus, §. Offerri, ff. de act. empt. eſt ſimile ad Coloſſenſes 3. Debebat autem oſtendere ſuas literas, quod quia non fecit, ideo non recepit, quod oportebat, ſed merito carceratus fuit.

Dices 1. videtur illi feciſſe iniuriam, debebat enim illum vti priorem, ſicut talis erat recognoſcere, cedendo illi locum, quia ipſe non amplius regebat 2. conſuetudo in hac Religione eſt non oſtendere literas teſtimoniales, immo neque dantur 3. exhibitio literarum requiritur ſolum in officio delegationis, non electionis, quia delegatio fit per actum priuatum, & electio per publicum in capitulis.

Reſpond. ad primum negatiue, quia vtens iure ſuo nulli facit iniuriam, ideo, iniuriarum, §. 1. ff. de iniur. cap. Cum Eccleſia, §. quia, de elect. & in dubio præſumitur quis ſuum tueri ius, non iniuriam committere, leg. Proculus, ff. de dam. infect. Barboſa lit. I, num. 49. modo prior vetus adhuc erat prior, licet nouus eſſet vere prior ex parte rei, talis tamen legitime non oſtendebatur, quia non apparere idem eſt ac non eſſe, l. Duo ſunt Titij, ff. de teſtam. tutel. & ideo vt ſubditus caſtigatus fuit. Ad ſecundum dico eſſe eius Ordinis abuſum contra iura ſupracitata, ex quo ſequuntur diuerſa inconuenientia. Ad tertium requiri in vtroque caſu, quia licet electio ſit per actum publicum in capitulo, tamen extra ignoratur in alijs Conuentibus, quibus ſolum nota eſt celebratio capituli, ignota verò electio huius vel illius ad hæc, vel illa officia.

Quæres 3. An idem duo officia ſimul habere poſsit, vt eſſe ſimul prior, & definitor non ſolum in eadem Prouincia, ſed etiam in diuerſis? Et caſus accidit in quadam Religione, in qua Religioſus electus fuit dicitur in Prouincia Romana, vbi actu degebat, & anno ſequenti electus fuit prior cuiuſdam Conuentus ſub Prouincia Mediolanenſi, à qua abfuit per biennium, & initio tertij anni cœpit perſonalem reſidentiam, quam tamen ſæpius interpellauit, manendo in alio Conueutu eiuſdem Prouinciæ.

11 Reſp. Duo officia ſimul idem habere non poteſt, conſequenter in ſupradicto caſu non potuit eſſe ſimul prior, & definitor ſiue in eadem, ſiue in diuerſa Prouincia, ita quod per electionem prioris de iure ſtatim ceſſat dignitas præcedens definitoratus, aut cuiuslibet alterius perſonatus, aut dignitatis.

Quod duo officia quis habere non poſſit. Probatur, Tum iure communi, capite primo, diſtinctione 89. cap. Quia, cap. Referente, capite Præterea, vbi dicitur, quod quis non poteſt habere plures dignitates, aut perſonatus in eadem, vel diuerſis Eccleſijs, dic tu in eadem Prouincia, vel diuerſis, cap. Cum non ignoret, cap. De multa, vbi dicitur, quod quis non poteſt habere plures dignitates etiam ſine cura, Titul. de præbend. ergo eo magis ſi ſit cum cura, vt in caſu noſtro, capite Cum ſingula, eodem in ſexto, vbi in ſpecie de Regularibus ſermo eſt, capite Quia nonnulli, de Clericis non reſidend.

Digitized by Google

cap. Cum Eccleſiaſticus ſeſſ. 24. capit. 17. vbi citantur præallegati textus, quos Concilium vult includere etiam Regulares; & in Regula meæ Religionis, vbi caſus accidit, id prohibetur cap. 1. propè finem, vbi dicitur quod quis diuerſa officia ſucceſſiuè babere poteſt, ergo non ſimul. Tum rationibus ex præcitatis textibus, quia vnus vnum officium vix implere poteſt cap. Presbiteros 16. quæſt. 1. cap. cit. Quia nonnulli, de Cler. non reſid. cap. 1. de conſuetud. in 6. extr. Ioan. 22. de præbend. Inſuper non licet Religioſo babere locum in diuerſis Monaſterijs, cap. fin. de Relig. dom. cap. cit. Cum ſingula, de præbend. in 6. eo magis in diuerſis prouincijs; neque idem poteſt eſse Abbas diuerſorum locorum, capit. Monachum 20. quæſt. 4. cap. fin. cit. de Relig. dom. Deinde eſſent capita duo eiuſdem corporis, quod eſt quid inconueniens, & monſtruorum, cap. Quoniam in pleriſque de off. ordin. extr. com. cap. 1. de Maior. Tum authoritate Rodr. tom. 1. quæſt. 23. art. 9. Mirand. tom. 2. q. 3. art. 3.

12 Alterum, quod per electionem ad ſecundum officium, ſtatim ipſo iure electus ſit priuatus priori officio, perſonatu, aut dignitate, apertè probatur per cap. De multa, de præbend. & licet ibi loquendo de pluribus dignitatibus limitet ad eamdem Eccleſiam, loquendo autem de cura animarum extendat ad diuerſas Eccleſias; in Clement. tamen 3. eodem loquitur indefinite, & in extr. Execrabilis, Ioann. 22. eodem, magis ſe explicat, ſiue ſint in eadem Eccleſia, ſiue in diuerſis eiuſdem vicinis, aut longè diſtantibus, decernendo, vt per adeptionem poſterioris, ipſo iure ceſset prior; ex quo ceſsant alia iura capit. Referente cap. Præterea, in quibus dabatur optio alterum relinquendi. Quare non eſt audiendus Nau. conſil. 13. de præbend. aſserens prius officium non vacare ipſo iure per aquiſitionem ſecundi, quia inquit id nullo iure exprimitur, niſi in cap. De multa, de beneficio vniformi ſub eodem tuto; ſed id non obſtat, quia alia iura ſuperius citata clarè, & diſtinctè loquuntur ſiue ſub eodem tecto, ſiue ſub diuerſis.

13 Ex quibus conſtat, quod licet quis ſimul habere non poſſit plures dignitates, & officia ſiue curata ſiue non, tamen habens de facto vnam dignitatem, ſeu officium, aut etiam plura ſine cura, non ideo eſt ineligibilis, cap. Dudum, de elect. docent Cardin. in Clementin. Cum iam dudum, de præbend. oppoſ. 3. & Anchar. conſil 59. quos ſequendo citat Rodr. tom. 2. quæſt. 53. art.

14 7. In Religione Tertij Ordinis, quando vnus definitor intendit Prioratum, ante eius electionem renuntiat definitoratum, & ſic validè ſine dubio eligitur, quia eligendus ex tunc nullum habet Officium; quamquam ſimilis renuntiatio patiatur difficultatem, nam arguit ambitionem, & continuationem in officijs, & dignitatibus, præterquamquod electio non videtur libera, cum electores ex ſuppoſita renuntiatione cogantur illum eligere.

15 Infertur Definitorem, Diſcretum, Cuſtodem, ſeu quemque alium officialem non poſse eligi ſimul in priorem, aut Guardianum, ſed ſtatim amittere priorē perſonatum ex hactenus probatis, quod confirmatur, quia ſuperior localis æquiparatur Parocho Rodr. tom. 3. q. 31. art. 2. quia habet ipſe curam animarum, & ſunt incompatibilia, vt videtur Nau. conſil. 13. de præbend. num. 5. non tantum propter reſidentiam in eadem prouincia, & loco prioratus, quam propter vitiū ambitionis, a quo Religioſi, qui humiles eſſe debent, & mundum contemnere, abhortere debent.

16 Ius commune ita abhorret pluralitatem officiorum, vt in eis ſolus Papa diſpenſet, vt dicitur in cap. cit. De multa, vbi diſpenſare ſe dicit ad beneficia incompatibilia ſolum cum ſublimibus, & literatis. Quare neſcio, quo iure in conſtitutionibus generalibus Tertij Ordinis decernatur, qui in paruis prouincijs quis poſſit eſſe ſimul definitor, & prior, item Cuſtos, & prior, cum id expreſsè ſit contra ius commune ex citatis textibus, contra quod ſtatuere non poteſt inferior per iura, & Doctores citatos in Reſolutione 4. præterquamquod eſt contra primum caput Regulæ eorum ex ſupra dictis; nec vrget paucitas patrum, quaſi ad huiuſmodi munera apti non ſint, cum nō deligantur ſed paſſim, & indifferenter eligantur. Neque iuuat priuilegium, quo ex authoritate Apoſtolica in Ordine Minorum Generalis Miniſter, legitima ſubſiſtente cauſa diſpenſat, vt teſtatur Rodriq. tom. 1. quæſt. 23. artic. 9. Mirand. tom. 2. quæſt. 3. art. 3. & quæſt. 7. art. fin. huic Religioni communicatum, quia aliud eſt diſpenſare, de quo non fit mentio in dictis conſtitutionibus, aliud condere ſtatutum, ad quod peragendum nullum habetur priuilegium neque iure pontificio, neque ex conſtitutione huius Religionis. Quare ſine dubio concludendum eſt nullam eſſe huiuſmodi electionem de duplici officio, aut ſaltem non poſſe ſuſtineri priorem.

Quæres 4. An Pater Definitor Generalis poſſit ſuffragari, & eligere in Congregatione celebranda die 6. April. 1636. Mediolani in Conuentu Parad? Nam adducit I. ſe alias non ſolum in hac Prouincia, in qua reſidet, ſed etiam in alijs comitando Reu: Patrem Generalem in quibuſuis Capitulis, & Congregationibus vocem præbuiſſe. II. Præterea allegabat cap. 1. Regulæ vbi dicitur, quod Pater Generalis cum ſuis quatuor Definitoribus præſert Miniſtros ideſt Priores Cenobijs, quod prius ſtatuerat Nicol. V. Conſtit. *Paſtoralis Officij*. Dat. 20. Iul. 1447. in noſtro Bullario pag. 34. III. Se id præſtare ex officio, cum ſit definitor pro bono communi totius Religionis, conſequenter omnium Prouinciarum, & ſingulorum Conuentuum, inter quæ bona præcipuè eſt materia de electione, ergo poteſt ſuffragium dare. IV. citando Mirand. qui tomo 2. quæſtione 12. art. 2. concluſ. 2. ait Patres Definitores vocādos eſſe ad quodcumque negotium totum ordinem concernens, ergo & ad electionem. V. Me ipſum in meo tractat. de Profeſſ. Regul. capit. 3. quæſtione 47. in fine, vbi dico, quod ſuffragium dare poteſt Nouitio ad profitendum, ergo & ad eligendum, argumentando à minori ad maius. Quibus tamen non obſtantibus.

Reſp.

Digitized by Google

17 Reſpond. Dictus Pater, (Dominus meus, & Patronus) nequaquam ſuffragari poteſt in dicta Congregatione, ſeu Capitulo intermedio, & ideo ſe abſtinuit de iure, & de facto. Alia ratione non probatur, niſi quia ita colligitur ex cap. 2. Regulæ illis verbis. *Quibus cum ipſe prouinciæ Diſcretum, & Cœnobiorum Miniſtros elegat*. Ideſt Prouincialis cũ quatuor Definitoribus Prouĩcialibus eligat Priores; quod clarius præcepit Clem. VIII. conſtitut. *Decet Romanum*. Dat. 29. Iul. 1595. in noſtro Bullar. pag. 93. addendo particulam. *Tantum*. Quæ limitat, impedit, & excludit extenſionem, & continet negationem, quo ad omnes caſus, ſeu perſonas non expreſſas. l. ob æs. C. de prædijs min. cap. cum Eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſſ. Sanch. lib. 7. diſput. 37. num. 19. in fine. Sigiſm. de elect. prælat. dub. 51. num. 9.

Obiectis reliquum eſt reſpondere, ad I. bene ſuffragium tuliſſe, vt ſupra, ſed in Capitulis Prouincialibus, quæ ſolent fieri ſingulo triennio, non in quauis tamen electione, ſed dumtaxat Prouincialis, Cuſtodis, & Definitorum Prouincialium, nequaquam autem Priorum, ſiue in capitulo triẽnali, ſeu intermedio, aut Congregatione, ita quod nullo modo vocem habet in electione Priorum, vt expreſſe habetur in citata Conſtit. Clem. VIII. quod ſi de facto ſuffragatus fuit ſiue in propria, ſiue in aliena Prouincia, nulla de iure fuit electio, in qua ipſe interuenit, nã Papa annullat electiones aliter factas contra ſuam conſtitutionem. Ad II. de Regula noſtra cap. 1. de Conſtitut. Nicol. V. dico ſublatas fuiſſe per dictam Conſtitutionem Clem. VIII. vt patet ex clauſula derogatoria cõſtitutionum Apoſtolicarum, & ſtatutorum Ordinis, appoſita in fine. Nec caput primum Regal. concedens huiuſmodi electionem definitoribus generalibus, aduerſatur capiti ſecundo eiuſdem regulæ, vbi excluduntur, vt dixi; nam hic excludũtur in capitulis intermedijs tantum, ibi vero includuntur in Capitulis triennalibus. Ad III. eius officium proprie non eſt eligere, ſed decidere & definire cum patre Generali ea quæ ſpectant ad commune bonum religionis; aliud enim eſt eligere, aliud definire, & cum ex diuerſis non fiat illatio, ſecundum vulgata iura, ex vno non infertur aliud. Ad IV. dico Mirand. cit. loqui in ſuo ordine Minorum de obſeru. vbi in capitulis Generali, ſeu intermedio item Generali habent vocem in electione Miniſtri Generalis, & Commiſſarij Generalis, & Sigiſm. dub. 111. num. 8. intelligendus eſt de Definitoribus Prouincialibus dum dicit, Definitores habere votum electiuũ in electione Guardianorum, vt colligitur ex citato ibi ſtatuto illius religionis. Et cum duo ſint genera definitorum, alij enim dicuntur Generales, quia Patrem Generalem ſequuntur in ſuis negotijs, alij Prouinciales, quia cum Prouinciali procedunt in ſuis negotijs, & ordo confundatur, ſi vnicuique propria iuriſditio, & facultas non ſeruatur, cap. Peruenit 36. in fine 11. q. 1. ideo cum agente Prouinciali debent concurrere ſui definitores, ſicut cum Generali eius proprij, & non prouinciales. Ad V. dico loco citato me non fuiſſe locutum aſſertiue, ſed ſub conditione, quando .ſ. votum electiuum habent in alijs electionibus, conſtat autem non habere; præterquam quod dico non valere illationẽ ex diuerſis, neque argumentum a minori ad maius, neque è contra in iuriſdictionalibus, vel quaſi, Archid. in capit. Nullus diſt. 79. & ibi Turrecrem. Alberic. de Roſate de ſum. Trinit. Maufred. deciſ. 259. num. 386. Azor. Silu. ver. Electio §. 2. num. 4. & ex eis Lauorius tit. 3. de conclaui cap. 3. nu. 12. Prædicta procedunt etiam in Procuratore Generali, qui ſolum procedit ad electionem Prouincialis, Cuſtodis, & Definitorum Prouincialium in Capitulis Prouincialibus, & ad nullas alias, & in hoc eſt minor difficultas, quia de eo nulla fit mentio in regula, aut alijs ordinationibus in ordine ad electionem, ſed ſolum in dicta conſtitutione Clementis Octaui. Quare dictus Pater Definitor Generalis cum de iure, neque de probata conſuetudine habeat ius eligendi in his Congregationibus, debet aquieſcere.

Quæres 5. An ſit reſtituendus verus prior iterum promotus, ſed non electus. Caſus eſt talis.

18 In religione Tertij Ordinis de iure Reg. cap. 2. Priores ſingulis annis eliguntur, ſiue veteres, ſiue noui proponantur, modo vltra triennium idem non perſeueret in Prioratu: Probata tamen conſuetudo habet, vt electi primo anno, deinde pro ſecundo, & tertio anno ſingulis vicibus proprie, & formaliter reeligantur, quamuis de hac re nil in Regula. Accidit caſus, quod quidam Prior ſecũdo anno non fuit electus, licet nominatus, & propoſitus fuerit etiam primo loco. Dubium eſt, an ius habeat faciendi ſe reſtituere in priſtinum ſtatum, procurando, vt caſſetur electio de ſecundo loco nominato, quod videtur ſic; Tum quia per hoc aſſerebat ſe caſſatum fuiſſe, & remotum à Prioratu intuitu cuiuſdam quærelæ in ſcriptis redactæ, & probatæ inſufficienter per teſtes; & cum proceſſus terminatus non fuerit, quia ipſe non fuit examinatus, neque condemnatus, ideo contra omnia iura aſſerit iniuſtè fuiſſe deiectum a Prioratu. Tum quia licet ex quadam ſcriptura appareat in definitione reputatum fuiſſe indignũ promotione, & electione intuitu præfatæ quærelæ, tamen poſtea per exhibitum conſilium fuit iudicatus dignus promotione, & conſequenter electione, ſicut alij. Tum quia omnes alij veteres Priores confirmati fuerunt, ergo illi iniuria facta fuit. Tum quia, vt dicit Reu. Pater de ſillis Annot. 6. ſuper dictum caput 2. Reg. qui primo anno electus fuit, debet confirmari, quia habet ius ad id quodam modo aquiſitum. Demum Pater Prouincialis pluribus in locis dixerat, ſe velle illum caſſare, vel nolle, vt deinceps non eſſet prior, ergo ſi non ſucceſſit in Priorem, hoc illi fuit in pœnam, quam iudex infligere non poteſt inaudita parte cap. 1. de cauſa poſſeſſ. neque enim debet is pœnam ſuſtinere, in cuius damnatione non eſt canonica prolata ſententia, quare cum non fuerit perfectus proceſſus, neque lata ſententia, fuit iniqua pœna. Quibus tamen non obſtantibus.

19 Reſpond. Nullum habet ius faciendi ſe reſtituere in priſtinum ſtatum, & electio de ſecundo Patre in Prioratum fuit legitima, & canonica.

Probatur, Tum quia in electione duo ſpectantur

tur

tur quo ad propoſitum noſtrum, Promotio, & Suffragium. Tunc autem quis dicitur promoueri ad electionem, cum à ſuperiore proponitur, & nominatur dignus, vt poſſit eligi, ſuperior enim in Capitulo electionis Priorum in religione noſtra duos ſaltem Patres dignos nominat, & proponit electoribus, eos admonendo, vt ex illis propoſitis ſuffragentur digniori, ſeu aptiori pro gubernatione, prout in Domino expedire iudicabunt. In ferendo autem ſuffragio, liberum eſt vnicuique ſuffragari, & eligere vnum ex duobus propoſitis, libertas enim eſt de ſubſtantia ſuffragiorum, & electionis, ita quod libertate ſublata nulla ſit electio, cap. eum terra 14. de elect. Rodr. tom. 2. q. 51. art. 10. ſiquidem electio eſt ex pluribus dignis vnius aſſumptio, eligere enim eſt vnum ex pluribus voluntarie capere, Gemin. in cap. cum expediat, de elect. in 6. Franc. in capit. ſi quis iuſto §. Porro, de elect. num. 2. Abbas in cap. Abbate, de verb. ſignif. quos ſequendo citat Lauor. tit. 4. de elect. canon. capit. 21. num. 12. ſed Electores iudicarunt aptiorem ſecundum, quem conſequenter elegerunt, & merito, quia electus nullam quærelam habebat, & erat & eſt vir bonæ famæ, alias etiam expertus in tali officio, ergo cum is iuridice fuerit electus, ille nullum ius habet faciendi ſe reſtituere in priſtinũ ſtatum. Tum quia ſi debebat eligi ille pater Maurus, & quodam modo reſtitui in priſtinum, electio debuiſſet reſtringi ad ipſum, quod eſt omnino abſurdum, & attentata electio, ſub ea neceſſitate, fuiſſet nulla, quia electionis reſtrictio ad vnam perſonam, numquam fieri poteſt, ſecundum Butrium in cap. cum in iure, de elect. num. 30. Abbas in cap. licet, eod. num. 7. & ex eis *Lauor*. cit. nu. 11. Tum quia aliquis dicitur habere ius ad priſtinum ſtatum, quando ab illo ſtatu adhuc durante, iniuſte deiectus fuit; ſed ille pater neque iuſte, neque iniuſte deiectus fuit, cum tempus iam finitum fuerit de iure, & de conſuetudine, quia Priores non durant vltra annum, vnde ſi habent vltra durare, de nouo veniunt formaliter eligendi, aliter nullum ius retinent. Confirmatur autem noſtra reſponſio ex confutatione obiectorum.

Primum obiectum in ſe efficax eſt, ſed non facit ad propoſitum, quia vere non fuit caſſatus, ex eo quod iam terminauerat de ſe tempus, neque de iure tenuiſſet caſſatio, inaudita parte. Secundum obiectum ſolum probat per illud conſilium exhibitum in Congregatione aquiſiuiſſe ius ad promotionem, & nominationem in ordine ad electionem, quod ius amiſerat ex vnanimi conſenſu electorum ſtante quærela, vnde & promotus fuit, & habuit duo ſuffragia inſufficientia tamen ad electionem, ad quam nullum ius aquiſiuit per illam promotionem, ſeu nominationem, cap. quod ſicut 28. de elect. Lauor. tit. 4. de elect. canon. cap. 13. num. 20. Quartum nil vrget, quia ideo alij probati fuerunt, & non ipſe, tum quia erant digni ſine vlla exceptione, tum quia ſic prudenter placuit electoribus. Quintum non probat intentum, quia ille Reu. Pater aſſerit ſub cõditione ſi ſit dignus, quamquam alias non ſubſiſtit eius dictum, quia prorogatio priorum vltra anuum non fit per confirmationem, ſed per realem, & formalem electionem, ad quam nullus habet ius, ita quod electores teneantur illum eligere, & non alium dignum, quem ſibi placuerit, hoc enim eſſet deſtruere ſubſtantiam electionis, intellige ergo dictum Patris, quod habeat verus prior dignus, deinceps ius ad promotionem, non ad electionem, & ſuffragia ſibi tantum danda. Vltimum nullam facit difficultatem, quia multa dicuntur, quæ tamen poſtea non ſiunt l. ſciendum ff. de edil. edict. Lauor. titul. 4. de elect. can. cap. 6. num. 51. & conſtat de facto illum non deieciſſe à Prioratu, immo id erat impoſſibile, quia iam tempus terminauerat; neque pœna fuit, ſi electus non eſt, ſed ideo accidit ex libertate, & prudentia electorum ſecundum aptiorem iudicantium.

Sed iſte non vult aquieſcere dicendo, iniuriam ſibi illatam fuiſſe ab electoribus, quia Prioratus ſunt triẽnales, maxime quando præſidens capituli non ſe declarat, proteſtando eſse annales ſecundum regulam.

Quæres ideo 6. An in hac religione Prioratus ſint ſemper annales. Caſus eſt talis.

Pater Prouicialis, cuius eſt ſimul cum ſuis quatuor Definitoribus eligere Priores pro ſingulis conuentibus ſuæ prouinciæ, peracta electione, more aliorum Prouincialium, qui ante ipſum fuerunt, non fuit proteſtatus, neque declarauit, huiuſmodi à ſe celebratas electiones eſse annales. Accidit caſus, quod ſecundo anno. Quidam Prior vetus non fuit reelectus, contra vſum, & morem aliorum, qui omnes per nouam electionem fuerunt confirmati, vnde conquæſtus fuit, aſserendo ſibi iniuriam fuiſse illatam, quia electiones celebratæ in præterito capitulo, in quo fuerat electus prior, erant triennales, eo quod Pater Prouincialis non ſe declarauit circa durationem electionis.

20 Reſpond. non obſtante omiſsa proteſtatione electiones illæ erant ad annum, & ideo ſi ſecundo anno non fuit reelectus, nulla de iure fuit affectus iuria.

Probatur. Tum quia de iure Regulæ capit. 2. Prioratus ſunt annales. Tum quia ad hoc nihil conducit proteſtatio, ſeu declaratio ſiue fiat, ſiue omittatur, ea enim, quæ intrinſece inſunt, parum refert, ſiue exprimuntur, ſiue non, cap. ex part. 2. de reſcr. cap. ſignificaſti 4. de elect. & eorum expreſſio, quæ tacite inſunt, nihil operatur. l. 3. ff. de legat. 3. modo duratio vnius anni in Prioratur intrinſece, & tacite ineſt, licet non exprimatur, vt diſertis verbis dicitur in citato capite. Tum quia propoſita noua electione, vt de iure, & de facto celebrata fuit reſpectu omnium de nouo nominatorum, & propoſitorum in ea congregatione, erat in libertate electorum ſuffragari non magis vni, quam alteri, quare electores vocem dantes potius ſecundo, quam priori, qui æque dignus erat, canonice ſe egerunt, conſequenter nulli fecerunt iniuriam, per vulgata iura, quæ habent, quod quando quis vtitur iure ſuo nulli facit iniuriam. Et faciunt dicta in præcedente reſolut. Ad confirmationem horum.

Obſerua, quod officia, quæ per electionem in ea Religione conferuntur, non poſsunt durare

vltra

Digitized by Google

vltra triennium, etiam Generalatus, vt expreſsè dicitur cap. 1. Regulæ, deſumpto ex Conſtit. Eugen. IV. *Iniunctum nobis*. Dat. 6. Febr. 1442. pro degentibus in Regnis Hiſpaniarum; & pro Italis ex Nicolao V. Conſtitut. *Paſtoralis Offi ij*. Dat. 20. Iul. 1447. immo in Diœceſi Leodienſi, vbi Patres noſtri ſibi Generalem conſtituunt, ſingulis annis eligunt, vt videre eſt in Conſtitut. eiuſdem Nicolai V. *Apoſtolicæ Sedis*. Dat. 23. April. 1450. Pro noſtris autem Sixtus V. Conſtit. *Romani Pontificis*. Dat. 29. Martij 1586. Generalem, quem Pius V. ſua Conſtit. *Ea eſt Officij*. Dat. 3. Iul. 1568. extinxerat, reſtituit, & præterea indulſit, quod tranſacto triennio primo ſui Generalatus, in ſubſequenti immediate Generali capitulo triennali poſſet liberè confirmari per ſequenti triennio; quare Generalis durare poteſt per ſexennium, & non vltra, in ſecundo autem triennio propriè, & formaliter reeligitur, ſicut reeliguntur Priores, & ſolebat reeligi, & confirmari Prouincialis viſitator tempore Pij V. vt videre eſt in eius citata Cõſtitutione §. In ipſis autem, vnde ſi alius eligeretur, illi non fieret iniuria, quia in poteſtate eſt eligentium eligere quem ſibi in Domino expedire videbitur; aliter ſi cogerentur illum vnicum eligere, nulla eſſet electio, neque nomen electionis mereretur, cum electio ſit vnius ex pluribus libera vocatio, ex iuribus, & Doctoribus citatis præcedente Reſolutione. Ad hanc autem Generalatus Prælaturam idem redire non poteſt, niſi poſt ſexennium, vt ſtatutum ſuper hac re factum confirmauit Paulus III. Conſtitut. *Paſtoralis Officij*. Dat. 12. Aprilis 1549. Quod idem ſtatuit Pius V. cit §. In ipſis autem, vbi ordinat, quod omnes, ſiue ſint Prouinciales, ſiue Priores, & officiales per electionem conſtituti, non redeant ad eadem officia, niſi poſt ſexennium. Alij officiales, qui ſunt Prouincialis, Definitores, & Diſcretus eius, & Priores, ſunt tantum annales ex cap. 2. Regulę, Paulo III. cit. vbi mentionem facit de Prouinciali, Diſcreto, & Definitoribus eligendis ſingulis annis, & de omnibus ex Pio V. cit. §. In ipſis autem. Poſſunt tamen protrahi vſque ad triennium per nouam electionem celebrandam ſecunda, & tertia vice, non ſolum de probata conſuetudine, ſed etiam de iure Regulæ cap. 1. circa finem, vbi inſinuatur illis verbis. *Nec quiſquam vltra triennium eodem fungatur officio*. De Prouinciali expreſsè in citato §. Pius V. immo in Regula, cap. 2. dicitur, quod poteſt præfici per triennium, & ſic per vnicam electionem, quod idem ſeruatur nunc de Diſcreto, & Definitoribus per vnicam electionem, & de Cuſtode, de quo nulla mentio, neque in Regula, neque apud præcitatos Pontifices, de illo enim ſolus Clem. VIII. mentionem facit Conſtitut. *Decet Romanum*. Dat. 29. Iul. 159;. quem mandat eligi in capitulo Prouinciali à preterito Prouinciali, à ſuo Diſcreto, à Prioribus cũ ſuis diſcretis, à Definitoribus Generalibus, & à Procuratore Generali, & non alijs.

Deducitur ergo ex his, quod ſolus Generalis poteſt prorogari ad ſexennium cœteri vero omnes durare poſſunt in ſuis officijs per electionem obtentis per triennium, & ad eadem redire non poſſunt niſi poſt ſexennium ex citatis Conſtitutionibus Pontificijs.

21 Difficultas tamen non leuis oritur, quia ex c. 1. Regulæ habemus oppoſitum expreſſis verbis. *Nec quiſquam vltra triennium eodem fungatur officio, niſi vno minimum anno ab eodem vacauerit*. Ecce expreſsè hoc ſtatutum aduerſatur Pontificijs conſtitutionibus, tranſacto igitur anno quiſque poteſt per nouam electionem redire ad idem officium, & de facto vidi redire multos, quo iure neſcio. Compertum enim eſt, inferiorem nil ſtatuere poſſe contra legem ſuperioris. Cap. Cum inferior, de maior. Clem. Ne Romani, de elect. alijs iuribus, & Doctoribus locatis a Barboſa iuniore lit. I, num. 21. Nauar. in ſpecie de Religioſis non valentibus facere ſtatutum contra ius Canonicum, aut aliquam conſtitutionem Pontificiã, conſil. 3. de elect. & conſ. 26. de regul. numero 4. Rodriq. tom. 1. quæſt. 10. art. 3. & tom. 3. q. 11. art. 1. Mirand. tomo 1. quæſt. 19. art. 7. Ergo de iure præcitatum ſtatutum, quo indulgetur, vt quis poſt annum redire poſſit ad idem officium, cum ſit contra Conſtitutiones præfatas Pauli III. & Pij V. nullum eſt, & ſubſiſtere non poteſt, præſertim attenta conſtitutione allegata Pij V. per quam approbat Regulam, in quantum non aduerſatur ſuæ conſtitutioni, vt videre eſt §. Ipſarum vero. Et licet dici poſſit Bullam Pauli III. non amplius habere locum, ſed ceſſare, quia in ea præcipuè ſtatuitur de alternatiua Generalatus, & Commiſſariatus, item aliorum officialium inter Venetos ex vna parte, & alios Patres cœterorum Italiæ locorum, quæ officialium diſpoſitio ſublata fuit conſequenter a Pio V. dum extinxit Generalem, quem reſtituendo poſtea Sixtus V. noluit, vt eligeretur Generalis Commiſſarius, vt fiebat tempore Pauli III. Sublatis ergo Generali, & Commiſſario, in quibus conſiſtebat principaliter conſtitutio Pontificia, dicendum eſt conſequenter ceſſaſſe reliqua acceſſoria; non ideo tamen ſublata fuit Bulla Pij V. per dictum Sixtum reſtituendo Generalem, cum, quo ad hoc, eam reliquerit in ſuo vigore nihil diſponendo de reditu ad eadẽ officia, ergo ſtandum eſt Bullæ Pij V. quod ad illud ſexennium arg. l. Præcipimus C. de appellat. Nauar. conſil. 1. de teſtam. num. 4. ab antiquo ſiquidem iure recedendum non eſt, niſi quatenus in nouo eſt expreſſum; & procedit quo ad omnes officiales, excepto Generali, contra quem datur illud ſexennium ſolum à Paulo III. cuius Bulla cum ſublata iam ſit, ex probatis, non amplius illum ligat, ſicut facit conſtitutio Pij V. reſpectu aliorum officialium, reſpectu quorum remanet poſtremo reſoluendo difficultas, ad quam.

Dico nunc ſeruari citatum caput Regulæ, non quia de ſe ſubſiſtat de iure ſpeciali, & ſtatuti, cum ſit contra Bullam Pij V. in hoc non ſublatam, ſed de conſuetudine, dicam legitimè introducta, & vſu tanti temporis ritè præſcripta, ex rationabili cauſa, cum plerumque non inueniantur homines Religioſi ad hæc officia apti, ſi ſtetur huic Decreto de ſexennio. De his iterum infra q. 16.

Quæritur 7. An quærela probata ſaltem per vnicum teſtem, poſſit quærelatus promoueri ad electio-

Digitized by Google

electionem? & an impedire tempus præfixum electioni, ſi velit ſe purgare? & de ſubornatione aliquid. Caſus autem fuit talis.

Quærelatus fuit N. de quibuſdam delictis, ſed quia depoſitio ſufficienter non fuit probata, ſuperior eum admiſit ad concurſum Prioratus, eum proponendo libere eligendum electoribus. Quia autem quærelans nolebat eum euadere Priorem, ſecreto electores ſubornauit, ne vota in eius fauorem dirigerent, allegando ad hoc rationabiles cauſas, eum eſſe indignum electione præſertim ob ea delicta, quæ licet ea probare non potuerit, tamen vera ſunt, & ita ſciuit ſe bene gerere, vt obtinuerit intentum. Quæruntur hic tria. Primum, Quę probatio requiratur, vt quis poſſit repelli à promotione electionis? Secundum, An quærelatus ad ſe purgandum, & oſtendendum ſe innocentē poſſit prorogare præfixum tempus, aut diem Capituli? Tertium, An dicta ſuaſio fuerit ſubornatio?

22 Primo reſpondetur. Quærela probata ſaltem per vnicum teſtem idoneum non poteſt quærelatus promoueri ad electionem. Probatur expreſſe per cap. Omnipotens 4. de accuſat. vbi Gloſ. citat cap. Laici diſt. 33. cap. tantis, diſt. 81. cap. fin. de teſtib. l. Reus delatus, ff. de mun. & honor. Ratio id ſuadet, quia electus ſuperior ex officio ſuo cum debeat ſubditorum exceſſus corrigere cap. 3. 11. q. 3. cap. 1. de off. ordin. capit. licet 31. de Simon. quomodo id præſtare poterit, ſi eiſdem laboret vitijs? poterit enim argui. Medice cura te ipſum: Quod vero ad probandū quærelam ne quis promoueri poſſit, docet Nau. conſil. 22. de hæret. nu. 6. quod ad impediendam electionem videtur ſufficere ſemiplena probatio, & per conſequens depoſitio vnius teſtis integræ famæ, inquit Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. num. 121. Duo igitur requiruntur, vnus ſaltem teſtis, & qui ſit integræ famæ, ſeu omni exceptione maior, is enim ſemiplene probat. De vnitate teſtis probatur arg. cap. ſuper eo 22. de teſtib. & cap. Præterea 12. de Sponſal. in quibus locis per dictum vnius quis impeditur à matrimonio contrahendo, & cap. ſuper eo 2. de conſanguin. repellitur per ſolam famam, ergo idē dicendum eſt in ordine ad electionem, quæ eſt ſpirituale matrimonium, cap. inter corporalia 2. de translat. epiſc. valet ſiquidem argumentum à matrimonio carnali ad ſpirituale, Euer. in eo loco, Barboſa in ſuis locis commun. lit. A, nu. 188. Teſtis autem ſemiplene probare valens debet eſſe omni exceptione maior, qui & idoneus, ſeu integer, & vir bonæ famæ dicitur, cui nihil obijci poſſit, per quod a teſtimonio repellatur, Ghiſlerius de iudice Regul. cap. 17. nu. 85. Mirand. de ordine iudic. q. 17. art. 1. concl. 2. vide Sanch. lib. 1. diſp. 71. per totam, vbi ponit conditiones requiſitas ad hunc teſtē in cauſa Matrimonij, quæ etiam procedunt in cauſa electionis.

23 Secundo reſpondetur. Quærelatus ad ſe purgandum non poteſt impedire diem præfixum Capituli. Tum quia mora in electionibus eſt valde ſuſpecta, immo ſæpe damnoſa, cap. cum inter 18. de elect. Tum quia Capituli non eſt ſuperior, neq. eſt de numero vocalium, ergo nullum ius habet faciendi protogare diem præfixum, eſt enim perſona priuata in ſe publica nullum ius habens. Demum ſibi imputet, ſi non fuit diligens in purgando ſe debito tempore.

24 Tertio reſpondetur illa ſuaſio non eſt proprie ſubornatio, ſed bonum conſilium, cum iuſte, & ex officio charitatis monuerit electores, ne illū tamquam indignum eligant. Bona enim ſubornatio, quæ eſt prudens ſuaſio, vt indigni, & defectuoſi non promoueantur, neque eligantur ad dignitates, præcipitur omni lege, non prohibetur, ſed ſolum mala, & iniqua, per quam indigni, ſeu etiam digni vijs illicitis quodam modo electores cogendo, ad prælaturas perueniunt. Præterea in caſu noſtro ſubornatio non refertur ad electionem præſtandam, ſed ad illius ſimpliciter impeditionem; iura autem prohibent ſubornationem in ordine ad futuram electionem, non ad illius electionem præciſe. De materia ſubornationis dixi aliqua conſil. 8. vide Nau. conſ. 1. & 4. de elect. Rodr. tom. 2. q. 56. cum ſuo Compend. reſol. 48. n. 48. Portel. ver. eod. Sigiſm. dub. 55. & 56. Lauor. tit. 4. de elect. canon. cap. 21. nu. 19. ad 23. vbi prius tractat hanc rem.

Queres 8. An ex duobus tantum propoſitis, alijs excluſis, poſſit ſequi valida electio. Caſus vero eſt talis.

25 Solent Prouinciales in ſuis Capitulis pro electione Guardianorum, ſeu Priorum proponere duos tantum Patres ad concurſum per electionem celebrandum, alijs excluſis. Difficultas eſt, an teneat electio inde ſecuta, & videtur quod ſic arg. capit. 1. Actorum, vbi ex duobus propoſitis Ioſepho, & Matthia, ſors electionis cecidit ſuper Matthiam. Ratio poteſt eſſe, quia electio eſt vnum ex pluribus capere, vt dictum fuit præced. conſil. & pluralitas eſt contenta numero duorum, Reg. 40. in 6. Nihilominus.

20 Reſp. Electio non tenet. Probatur expreſſe per cap. cum terra 14. de elect. vbi huiuſmodi conſuetudo reprobatur propoſita in caſu noſtro. Ratio eſt, quia reſtringitur libertas eligentium, quæ in eis debet eſſe ampla, ſine qua electio conſiſtere non poteſt, cap. vbi periculum, §. cæterum, de elect. in 6. Eſtque communis opinio, quam ſequuntur Sigiſm. dub. 52. nu. 4. & 5. immo Rodr. tom. 2. q. 51. art. 11. Mirand. to. 2. q. 23. art. 22. concl. 3. & cum eis Compend. reſol. 58. nu. 10. & citatus Sigiſm. in Addit. ad illud dub. 52. refert deciſum a Sacra Cōgreg. in hæc verba. *An ſtante libertate electionis, liceat Prælato ſuperiori proponere duos, vel tres, ex quibus neceſſario vnus eligatur? Reſp. cenſuit non licere.* Similem refert Lauor. tit. 4. cap. 21. num. 16. qui num. 21. potuerat noſtram reſponſionem, vbi Caſtellin. qui in ſuo tract. de elect. cap. 3. num. 7. dicit, quod quando electores præſtiterunt cauſam reſtrictionis, tunc poteſt ſuperior reſtringere electionem ad tres, vel quatuor. Dicas tu, valere electionem, quando electores contenti ſunt illo numero, quia tunc dicuntur remanere in libertate; niſi fiat præiudicium alijs æque bonis, & idoneis, ſicut nominati, qui nulla ratione debent excludi, immo ſi iudicentur magis idoneis præteriti, illa nominatio vitioſa eſt, & ſecuta electio, quæ de indignis ſubſiſtere poteſt, immo neque de dignis ſi adſint dignibus, vel quando non adſunt de illa patria

Digitized by Google

tria alij idonei, tunc enim de iure debent vnum ex illis eligere, vt de communi tenent Doctores, referente Sigiſm. cit. num. 5. vel quando licet duo ſolum proponantur, ſuperior ſe tamen declarat nolle alios excludere, ſed illos ſibi videri idoneos præ alijs. His limitationibus poteſt ſaluari huiuſmodi conſuetudo in noſtra religione, quæ non obſtat citato cap. cum terra, quæ reprobatur, quatenus cogit electores ad vnum ex duobus propoſitis, alijs excluſis contra voluntatem eligentium, & ſic ſolutę manent obiectiones. Quamquam magis expediret religionibus electoribus relinquere amplam libertatem in celebrādis huiuſmodi electionibus.

27 Quæres 9. De quibuſdam præambulis, quæ fere ſeruantur apud Regulares, antequam procedant ad electionem per ſuffragiorum conſcriptionem in ſchedulis. Primo namque celebranda eſt Miſſa de Spiritu Sancto eodem die quo fit capitulum, cui intereſſe debent cum ſuperiore omnes vocales, & cum ſit pro re graui, ſiue fiat in Capitulo Generali, ſiue Prouinciali dicitur cum vnica Oratione, Gloria, & Credo, etiam ſi ſit Dominica, ex Theſauro Sacrorum rituum, & eius omiſſio, & non intereſſe eſt graue illorum peccatum; non eſt tamen de eſſentia electionis, Tabiena ver. Electio. 1. num. 20. Anchar. Panor. Butr. quos citat Sigiſm. dub. 19. num. 5. & ex eo Lauor. tit. 4. cap. 19. num. 43. ſecundo in loco electionis inuocatur ab omnibus ſimul congregatis Spiritus Sāctus, ex cap. cum terra 14. de elect. dicendo, *Veni Creator Spiritus*. Tertio leguntur conſtitutiones de qualitate, & requiſitis elegendorum ex Decreto 36. Clem. VIII. de reformat. vnde in mea religione deſumuntur ex cap. 1. & 2. Regulæ, & legi etiam debet conſtit. *Decet Romanum*, dat. 29. Iul. 1595. de modo procedendi in electione. Quarto

28 electores iurare debent, ſe electuros probiores, & magis idoneos, ex eodem Decr. 36. ſed hoc iuramentum, cum alio iure non præcipiatur, quam per dictum Decretum, ſeruandum eſt, quatenus conſtitutiones Clem. VIII. receptæ fuerunt, nam ante Vrbanum VIII. videbantur non eſſe vſu receptæ, vt inſinuat Sigiſm. dubio 26. numero quarto, poſtvero dicit debere recipi dub. 56. innouatas eū Lauor. tit. 4. capit. 19. num. 50. & dixi conſil. 8. §. Reſpond. me Alio autem iure non vidi præſcriptum illud iuramentum electioni præmittendum, niſi in Concilio Baſilienſi, quod non eſt generale, ſed ſpeciale, immo reuocatum in Concilio Later. ſub Leone X. ſect. 11. prout refert Sigiſm. in Addit. ad dictum dubium 19. vnde quandoque minus malum eſt illius omiſſio, quam eiuſdem delatio ex parte recipientium, vix enim ſeruatur, & quandoque bonum eſſet, ſi ſaltem digni eligerentur. Neque præcipiendum eſt in virtute Sanctæ obedientiæ electoribus, cum hoc præceptum nullibi reperiatur expreſſum iure communi; vnde Mirand. tom. 2. q. 23. art. 29. §. Septimo, & cum eo Sigiſm. dub. cit. 26. no. 3. reprehendunt Rodr. qui tom. 2. q. 51. art. 3. requirit hoc præceptum ex cap. quia propter, ſed reuera neque inde id colligi poteſt.

29 Obſerua autem, quod omiſſio vnius, vel ſingulorum, aut omnium præambulorum non vitiat electionem; tum quia ſunt actus præcij; tum quia ſunt eius accidentia; tum quia nullum adeſt decretum irritans, ergo eorum omiſſio non poteſt vitiare electionem.

30 Nouiſſimè Vrbanus VIII. per ſuum decretum in Congregatione Generali Sanctæ Inquiſitionis habita 14. Apr. 1633. publicatum die 7. Iun. præcepit, vt ſuperiores regulares ſingulis annis feria ſexta poſt octauam Aſſumptionis B. M. V. in publica menſa, vel alio loco ad hoc deputato, vel in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus, quocūque nomine appellentur, ſuos ſubditos commonerent de iniuncta omnibus obſeruantia, & executione Apoſtolicarum conſtitutionum, & decretorum ad Sanctum Officium Inquiſitionis pertinentium, ſub pœna priuationis officij, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, ipſo iure, alijſque arbitrio Sanctitatis ſuæ infligendis. Sufficit autem legere per ſe, vel per alium ſummarium ſingularum Bullarū contentum in præcitato decreto. Hoc munus in ſingulis conuentibus ſpectat ad immediatum ſuperiorem loci, ita quod ſi ibi reſideat Generalis, aut Prouincialis, & omittatur huiuſmodi lectio, ſeu commonitio, non enim eſt neceſſe verbaliter legere illud ſummarium, aut ſingulas Bullas, ſed ſufficit eos admonere de obligatione, quam habent circa tale &c. cadit ſuper locales ſuperiores pœna. In capitulis autem Generali, & Prouinciali, eorum prælati & ſuperiores, ſiue ante, ſiue poſt electionem, parum refert, quia ibi non leguntur vt quid connexum cum electione, ſed incidenter, & ratione præfixi temporis.

31 Poteſt autem dubitari, an ſufficiat vnica lectio in ſingulis cōuentibus, ita quod omitti poſſit tempore capituli, & videtur reſponſio affirmatiua, quia adeſt diſiunctiua, *vel*, quæ denotat ſufficere alterutram lectionem; ſed tutius eſt ſuperaddere lectionem etiam in dictis capitulis, quia ea dictio quandoque copulatiue accipitur. Nomine autem capitulorum veniunt Generale, & Prouinciale etiam intermedium, non vero locale, niſi religio careat illis.

32 An autem ex inaduertentia, vel ex negligentia omittens prædictam commonitionem, ſeu lectionem incurrat dictas pœnas, & poſſit accuſari? Reſp. non incurriſſe, ſi negligentia fuit leuis, non ingens, & temeraria, quia non peccauit mortaliter; Immo in foro externo excuſari poteſt, & ignorantia probari inculpabilis ex ſequentibus cauſis; vt ſi poſtea quamprimum fecit legere; ſi erat ægrotus; ſi aberat à refectorio ex legitima cauſa; ſi admiſit conuiuium benefactorum, vel alia ſimili cauſa fuit impeditus. Vide Homob. par. 2. Reſp. 204. Peyrinus tom. 3. priuileg. cap. 12. ad dictum decretum de celebratione Miſſ. num. 4. vbi ait non incurri dictas pœnas, ſi non legantur præfixo die, modo ſubſequenter legantur, quia tempus præfigitur potius ad rememorandam obligationem, quam hanc annectendam huic diei præfixo; ex eo Trimarchus de ſolicit. diſp. 1. ſect. 5. num. 16.

Quæres 10. An electio Simoniaca, ſeu quæuis alia prouiſio ad officia, & dignitates in religione ſit ipſo iure nulla, & ex ea inducatur excommunicatio.

Reſp.

Reſp. electio ſimoniaca non eſt irrita, ſed tenet, licet irritanda, neque electus per hoc incurrit excommunicationem, de iure communi.

33 Primum, quod non ſit irrita, ſuadetur, quia in iure non reperitur huiuſmodi decretum irritans, vt docet Sigiſm. dub. 58. num. 7. §. Hanc §. Dico. Bonac. de Simon. q. 7. p. 2. num. 24. vbi aſſerit officia ſpiritualia religionum, vt Abbatis, Prioris, Generalis, & Prouincialis, & ſimilium valide obtineri, etiamſi per ſimoniam conſequantur, & hoc dicit ex opinione Nau. capit. 23. num. 111. §. Septimo, Leſſij lib. 2. capit. 35. dub. 25. num. 137. Azor. part. 3. lib. 12. cap. 21. q. 6. §. quæres, à quibus non videntur diſcrepare Ang. ver. Simonia 6. num. 9. Silu. q. 12. Tabiena q. 73. dum aſſerunt excommunicationem non incurri, niſi ob ſimoniam in ordine, & beneficio intellige ſeculari ex infra dicendis.

Oppoſitum quod nulla ſit electio, & excommunicatio ex ea indueatur, tenent expreſſe Caiet. capit. 72. Armil. ver. excom. 59. Sorbus ver. Simonia §. ſecundo notandum. Rodr. tom. 1. q. 20. art. 13. & alij apud Bonac. q. 7. de Simon. p. 2. num. 24. per extr. comm. cum deteſtabile, de Simon. & conſtit. *Cum primum*. 5. Pij V. quam refert quar. ver. Simonia, ex quibus locis conſtat quamcumque electionem ex Simonia procedentem etiam in monaſterijs eſſe ipſo iure nullam, & irritam. Sed reuera prior opinio excludens ab illis iuribus electiones regulares verior eſt, quod probatur. Tum quia officia regularia non ſunt proprie beneficia Rodr. tom. 2. q. 26. art. 2. quia beneficia ſunt perpetua, officia regularia ad tempus, & facile reuocabilia. Tum quia vtraque conſtitutio loquitur de beneficijs, dignitatibus, & alijs officijs frugiferis illis verbis. *Nec inde faciat aliquis fructus ſuos ſed ad illorum omnium, quæ recepit reſtitutionem, ſub animæ ſuæ periculo ſit adſtrictus*. Quæ verba ita ſunt clara, & referuntur ad clericos ſeculares, vt nullus relinquatur dubitandi locus, quia regularia nullos habent adiunctos fructus, neque electi poſſunt facere fructus ſuos, aut reſtituere, paupertatis voto repugnante. Tum quia verba intelligenda ſunt ſecũdum vulgatum loquendi modum, vt iuribus citatis refertur à Barboſa lit. V. num. 7. ſed inter regulares, & ſeculares inuſitatus eſt is modus loquẽdi, quod eorum prælati dicantur habere beneficia. Nec vrget ver. *Monaſterijs*, quia clerici ſeculares eligi poſſunt ad beneficia adnexa Monaſterijs, de qua re vide Nau. conſil. 6. de vi rep. & multa Monaſteria gubernantur per clericos relicta à regularibus, cap. inter quatuor, de relig. domib.

Dices prædictis obſtare conſtitutiones Clem. VIII. de reformatione regularium num. 35. vbi dicitur. *Quicumque ſecus fecerint, præter alias pœnas, & cenſuras hactenus contra huiuſmodi ambientes inflictas, quas in ſuo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipſo incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, ſuper quo cum eis à nemine poſſit, niſi à Nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur*. Quas confirmauit Paulus V. & poſtea Vrbanus VIII. anno 1624. die 21. Septembris in decreto de electis, & fugitiuis §. Ac primo eaſdem innouando cum ſuis pœnis, & cenſuris, vt refert Sigiſm. dub. 56. n. 1. & 2. & idem Clem. VIII. in conſtit. de largit. mun. §. 16. pœnas ampliauit contra eoſdem ſimoniacos.

Reſpond. me loquutum fuiſſe de iure communi, nam allegatæ conſtitutiones ſunt de iure ſpeciali religionum, inter quas religio Tertij Ordinis pro Italis nullam habet ex huiuſmodi conſtitutionibus pœnam inſligẽtibus contra Simoniacos, & male ſubornantes in electionibus, & ideo nulli pœnæ, aut irritationi ſubiacet in hac religione electio ſimoniaca, niſi in Hiſpania, & Portugallia ex Clem. VII. conſtit. *Ad vberes*, pag. 76. illis verbis. *Quiue promiſſione, minis, vel alia quauis via illicita publice, vel occulte quouis modo per ſe, vel alium in viſitatorem, præſidentem, ſeu definitorem, vel Miniſtrum, vel alium officialem eligi procurauerit eo ipſo quocumque officio obtento ſit priuatus, & per decennium ex tunc inhabilis exiſtat ad quæcũque officia, & actus legitimos tam actiue, quam paſſiue*. Quod ſi præterea cuilibet religioni in communi ibidem ſtatuatur pœna priuationis officiorum ex ſubornatione, ſeu ſimoniace obtentorum, cum perpetua inhabilitate ad quęcũque, hoc procedit pro foro externo, non enim vſu receptum eſt, vt refert Sigiſm. dub. 58. numero 7. §. Hanc, & fuſius Sanch. lib. 9. diſp. 30. vt huiuſmodi pœnæ priuationis officiorum etiam ipſo iure inflictæ incurrantur ante ſententiam, ſed electiones vti validæ ſuſtinentur. Inſuper dici poteſt dictas conſtitutiones non fuiſſe à regularibus acceptatas, vt de Bulla circa largitiones munerum teſtantur Megal. cõſil. 33. num. 19. & multi alij cum Diana reſol. 1. de paupert. relig. & non eſt mirum, cum hiſce temporibus humana ingluuies multũ delectetur muneribus.

34 Secundum, quod ex ſimoniaca electione non incurratur excommunicatio de iure communi dictæ extr. de ſimon. iam ſupra patet ibidem ſermonem eſſe in ordine ad beneficia ſecularia, vt alijs citatis expreſſe docet Bonac. q. 7. de ſimon. p. 1. §. 11. num. 4. §. Ego vero. Dixi iure communi, quia in quibuſdam religionibus illam incurrunt ſubornãtes in electionibus, quas vide apud Sigiſm. dub. 56. num. 8. qui nu. 9. pœnas ſtatutas contra regulares vnius religionis in electionibus non extendi ad religioſos alterius ordinis, contra quos nihil ſtatutum fuit, quia odioſa non extendantur, & regulares communicant in priuilegijs ſibi gratioſis, non autem in oneroſis, & odioſis, vt in alijs etiam caſibus docent Rodr. tom. 1. q. 55. art. 17. ad finẽ, Mirand. tom. 2. q. 46. art. 6.

Quæres 11. An pater Prouincialis in proximo capitulo intermedio, infra ſex, aut octo menſes celebrando, poſſit proponere, & propoſitum eligere cum ſuo definitorio, ſi placebit, quemdã patrem dignum, & benemeritum in Priorem ſui cõuentus in quo iam terminauerat hoc idem officiũ in proximo capitulo prouinciali præterito? Ratio dubitandi, cur non poſſit, eſt duplex, vna quod de præſenti eſt cuſtos, vnde cũ vnus vix vnum poſſit implere officium, cap. Presbiteros diſt. 59. c. 3. de cler. non reſid. c. 1. de conſuet. in 6. videtur illi ſufficere cuſtodiatus. Altera eſt, quod huic electioni obſtat regula huius Ordinis capit. 1. prope finem

his

Digitized by Google

his verbis. *Ne quiſquam vltra triennium eodem fungatur officio, niſi vno minimum anno ab eodem vacauerit*. Cum autem nondum octo Menſes fuerint tranſacti, nulli dubium videtur, non poſſe eligi in Priorem.

45 Reſpond. Poteſt Pater Prouincialis ſine dubio cum ſuis definitoribus procedere ad eius electionem, obiectis non obſtātibus, quia annale ſpatium interponendum, non eſt intelligendum de anno naturali dierum 365. ſed de anno ciuili, hoc eſt, de ſpatio inter vnum, & alterum capitulum interiecto, quouis tempore celebrentur, quod

Primo probatur, quia in honorib. annus cęptus habetur pro completo, leg. ad Rempublicam, ff. de mun. & honor. & concordat gloſ. ver. Exegerit, cap. Cum in cūctis, de elect. vbi licet hoc reijciat quo ad electionem Epiſcopi, non tamen excludit quo ad electionem inferiorum, cuiuſmodi eſt electio Prioris, & quamuis ibi ſermo ſit de ætate, tamen etiam ad tempus extenditur, & eo magis cum tempus ætatis ſit plus conſiderandum, quam vacationis ab vno ad aliud officium, ergo ſi tempus ciuiliter attenditur quo ad ætatem, multo magis quo ad vacationem.

Secundo verba ciuili modo ſunt intelligenda, l. pęn. ff. ad exhibend. etiam in materia temporis, & occaſione electionis, gloſ. ver. Idem tempus c. Cupientes de elect. in 6. Prædicti autē ſtatuti verba intelliguntur, legali, ſeu ciuili modo, ſi annus accipiatur ab vno ad aliud capitulū, verba enim formaliter accipienda ſunt Nauar. conſ. 3. de Cler. nō ordin. §. Contrariam, ſiquidem verborum ſubſtantia, & ſenſus, non ſonus attendendus eſt, cap. Propterea 8. cap. In ijs, 15. ad finem, de verb. ſignific. l. Inſulam, ff. de præſcript.

Tertio, in ſtatutis huius Religionis tempus electionis non computatur naturaliter ſecundū Solis curſum, ſed legaliter, ſecundū computū Feſtorum Mobilium, nam Capitulum Generale celebratur vnoquoque triennio de ſtatuto Regulę cap. 1. poſt tertiam Dominicā Paſchæ, de conſuetudine vero approbata, quę nūc ſeruatur in vigilia Pētecoſtes. Capitula vero Prouincialia ſingulis annis, nullo à Regula ſtatuto tēpore, de cōſuetudine, ſeu potius iure exemplari poſt tertiā Dominicā Paſchę, iuxta quod antiquitus ante Sixtū V. celebrantur Capitula Generalia, ergo & idē dicēdū eſt de hoc tēpore annali vacationis ab officio, nō .n. eſt maior ratio cur triennium Capituli Generalis, & Capitula annualia computentur legaliter, ſeu eccleſiaſticè, & non hoc annuale vacationis.

Quarto, abſurdus intellectus ab omni diſpoſitione remouendus eſt, l. Nam abſurdum ff. de bonis liber. cap. Cum inter, de except. cap. Dudū, de prębend. in 6. & ad illum euitandum omnis interpretatio eſt admittenda, aſſerit Anton. Monachus Lucenſ. dec. 64. nu. 30. & ex eo Barb. de locis cōmun. lit. A, nu. 5. Sed poſito intellectu illo, de quo in ratione dubitandi ſequitur abſurdum, nēpè Priorem finito ſuo officio poſt annum naturalem, nō poſſe, vt plurimum, eligi iterum in Priorem, contra dictū Regulæ ſtatutū, nam tempus quo ad creationē officialiū ſingulis annis variatur, ita quod annus modo reſtringitur, & ampliatur, & nunquā in eod. ſtatu permanet, ergo vt vitetur abſurdū, annus accipiendus eſt legaliter ab vno ad aliud capitulū. Deinde eo anno, quo celebratur Capitulū Generale, Prouinciale fit poſt Mensē, & quando poſt plures à die Pentecoſtes, ita quod Prior, qui finiuit ſuum Prioratum in eo capitulo, non poteſt iterū eligi in ſubſequenti intermedio, quod sēper fit ante Pentecoſtem; ſed id aduerſatur præcitato Regulæ ſtatuto, ergo, ne ſequatur hoc incōueniēs annus vacationis ab eod. officio cōputandus eſt à cap. ad cap.

Quinto, ratio, quę canoni, & legi æquiualet cap. Conſuetudo diſt. 5. & æquitas, quæ rigori præfertur, l. Placuit C. de iudic. cap. fin. de tranſact. id ſuadent, nam iſte Pater eſt benemeritus de illo Monaſterio, cū triginta ab hinc annis illud intrepide cū sūma prouidentia gubernauerit, & auxerit diuitijs, ergo ratio, & æquitas ſuadent, hunc eſſe eligendū iterum in Priorem, vt poſſit alacriori animo proſequi beneficiū Monaſterij, & aliū nō eſſe interijciendū, ne fruſtretur bona volūtas tam ſpectati viri.

Ab hac reſponſione non multum diſtat Rodr. immo hoc idem pęnitus videtur aſſerere tomo 2. q. 52. art. 12. cui aſſentitur Pater Bobadilla eiuſdē Ordinis Minor. de Obſeruantia apud Mirand. t. 2. q. 56. art. 6. & ex noſtris Antonius de Sillis ad citatum caput, Annot. 1. §. Non eſt tamen.

Demum non obſtat prima ratio, quia illi textus locum habent, quando duo officia ſunt incompoſſibilia, cuiuſmodi non ſunt Cuſtodiatus, & Prioratus, vnde ex ordinationibus huius Ordinis Tertij editis anno 1601. Cuſtodes poſsūt eſſe Priores. Ad ſecūdam rationē patet ex hactenus dictis illū annū accipiendū eſſe ciuili modo ab vno ad aliud capitulū. Sed immorandū non eſt in hac difficultate, quia vt audio, bello graſſante inter Gallos, & Hiſpanos in maximam perniciem fere irrepabilem ducatuum Mediolani, & Parneſiorū, forſitan differetur etiam poſt annū naturalē, vt poſtea de facto accidit, & ſine ea difficultate dictus Pater electus fuit in Priorem hoc anno 1636. die 6. Aprilis.

Quæres 12. An Prior eligendus ſit de gremio eiuſdem Conuentus? & alij officiales totius Prouinciæ ex eadem Prouincia.

36 Reſpond. Sunt eligendi, ſi tamen extranei eligantur, tenet electio, niſi adſit in contrarium Decretum irritans, vel conſuetudo, vt probaui reſol. 10. quæſt. 15. §. An teneatur.

Quæres 13. Quid ſtatuatur in Religione Tertij Ordinis tam iure Pontificio, quam ſpeciali ſeruandum circa electionem canonicam officialium Religionis? Nimirum quinam Religioſi poſſint procedere ad electionem?

37 Reſp. Ioannes XXIII. Cōſtit. *Perſonas vacantes*, Dat. 26. Aug. 1414. pag. 19. factum in Religione ſtatutum, quod omnes Fratres de Conuentu procedant ad electionem ſui Miniſtri, ſeu Prioris ſui Cōuentus, cōfirmat; nil de alijs Superioribus, quia tunc illis carebant Flandrenſem. Deinde Eugen. IV. Conſtit. *Iniunctum*, Dat. 6. Febr. 1442. conceſſit pag. 34. Hiſpanis Generalem ex proprio ordine, ad cuius electionem procedunt ex ſingulis Cōuentibus ſuperior localis dictus Miniſter, & alter D. Diſcretus Cōuentualis electus ab ipſo Cōuētu, iſti Patres vocales eligūt ēt quatuor Definitores,

Digitized by Google

& Notarium, ſeu Scribam ipſius Generalis, quæ omnia, licet ita non exprimantur in dicta Bulla Eugenij, clare tamen habentur in conſtitut. *Ad vberes*, Dat. 15. Martij, 1526. Clem. VII. pag. 77. vbi dicitur etiam, quod Generalis non cenſeatur electus niſi concurrat maior pars Miniſtrorum, & Diſcretorum. Subinde Nicol. V. conſtit. *Paſtoralis offi. ij*, Dat. 20. Iulij 1447. pag. 35 Italis concedit, quod congregent capitulum Generale, in quo eligatur Generalis ab omnibus accedentibus cum ſuis quatuor Definitoribus, & licet loquatur vniuerſaliter per dictionem, *Omnes*, non tamen huiuſmodi generalitas extendenda eſt ad quoſuis religioſos, ſed ad accedentes vti vocales, qui nimirum ſunt Prior, & Diſcretus Conuentuales, nam verba quãtumuis generalia reſtringuntur ad ſuam formalem ſignificationem, nimirum ad omnes vocem habentes in capitulo. Ibidem etiam ordinatur, quod Miniſtri locales, ſeu Priores in ſingulis Conuentibus eligantur a Generali cum ſuis quatuor Definitoribus. Ita etiam clare ordinantur in Regula noſtra cap. 1. Et hęc forma electionis hic in Italia ſeruata fuit vſque ad Clementem VIII. qui in ſubiecta conſtitutione alium modum decreuit. Idem Nicolaus V. pro Leodienſibus conſtit. *Apoſtolica Sedis*, ordinat, quod omnes, & ſinguli Fratres conueniant ad capitulum Generale pro electione Generalis, intellige omnes vocem habentes, nimirum Miniſtros, & Diſcretos Conuentuales. Iulius II. conſtitut. *Decet Romanum*, Datum 8. Ianuarij 1508. dicit, quod in capitulis Generalibus procedatur ad electionem Viſitatoris Generalis ſecundum morem, & ordinationes Fratrum Minorum; & ſermo eſt de Italis pag. 56. Leo X. in Regula cap. 5. pag. 86. dicit, quod Priores Miniſtri eligantur per ſuos Conuentus, vel inſtituantur per ſuos Princiales, ſeu Viſitatorem Generalem. Paulus III. conſtit. *Paſtoralis officij*, Datum 12. April. 1549. ſtatuit, quod apud Italis eligantur duo patres vnus in Viſitatorem Generalem, & alter in Commiſſarium pariter Generalem, hoc ordine, quod quando eligitur vnus ex dominio Venetorum in Generalem, alter ex dominio reliquarum partium Italiæ eligatur in Commiſſarium, & hoc de triennio in triennium alternatiue. Deinde ordinatum fuit, quod duo Vicarij, & diſcreti Prouinciales, ac Definitores ex ambabus partibus æquales numero pro qualibet parte eligerentur de anno in annum duraturi, & ſi quis eorum in officio decederet, alter poſſet à Viſitatore ſubſtitui ex parte mortui, ita quod qualibet pars poſſet ſuos Definitores eligere. Pius V. conſtitut. *Ea eſt officij*. Dat. 3. Iulij. 1568. extinguendo Generalem, vbi pag. 86. mandauit, vt Prouincialium, quos ibi vocat Prouinciales Viſitatores, electio fieret de idoneis Fratribus per ſecreta ſuffragia. Sixtus V. conſtit. *Romani Pontificis*, Dat. 29. Iulij 1595. pag. 91. reſtituendo Generalem, non autem Commiſſarium, iuxta Bullam Pauli III. indulſit, vt in ſingulo triennio Congregarent capitulum Generale, & in eo eligerent Generalem, & alios Miniſtros, & officiales eiſdem modo, & forma, quibus antequam literæ Pij V. emanaſſent conſueuerant eligere; hoc eſt, ſuffragantib. in capitulo pro electione Generalis omnibus Prioribus, & Diſcretis Conuentuum. Quia autem quamplures erant Conuentus, ac proinde multitudo vocalium procedebat ad hoc capitulum cum graui, & importabili diſpendio totius Religionis, fuit ſupplicatum Sanctitati Clementis VIII. qui hunc numerum vocalium reſtrinxit ad tres tantum in qualibet Prouincia, præcipiendo, vt electio Prouincialium, Miniſtrorum, & aliorum, fieret in ſingulis Prouincijs; vnde nunc ſeruatur huiuſmodi forma relictis omnibus alijs ſupra relatis; Bullam mox referam.

38 Colligo hinc tempore Pauli III. anno 1549. extitiſſe quatuor tantum Prouincias, ratione accepta à numero Prouincialium, qui quatuor tantum eligebantur, & non plures; quod etiam obſeruat Pater noſter de Sillis ſuper primum caput Regulę pagina quadrageſima. Subijcitur autem Bulla Clementis VIII. Dat. 29. Iulij 1595. pag. 92. his verbis.

39 *Decet Romanum Pontificem, in his authoritatis ſuæ partes libenter interponere, per quæ Religioſorum ſtatui, eorumque proſpero regimini opportune conſulitur. Sane pro parte dilectorum filiorum Viſitatoris Generalis, & aliorum Superiorum, ac Fratrum Tertij Ordinis Sancti Franciſci de Pœnitentia nobis fuit expoſitum, quod cum alias prædictus Ordo non ita propagatus eſſet, ſtatutum fuit, dilectos filios Priores, & Diſcretos Conuentuum, ac Domorum dicti Ordinis Capitulis Generalibus, quæ quolibet triennio pro electione noui Viſitatoris Generalis, & quatuor Definitorum Generalium fieri ſolent, intereſſe, & vota cum cæteris inео habere debere. Cum autem dictus Ordo in varias Prouincias, benedicente Domino, diffuſus, & auctus ad præſens exiſtat, valdeque moleſtum ſit, & diſpendioſum tot Fratres ad Capitula Generalia conuocare, quinimmo confuſio ob ingentem numerum multoties inde prouenire ſoleat. Nos cupientes his, & alijs incommodis opportuna ratione occurrere, dicti Viſitatoris Generalis ſupplicationibus inclinati authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus in electione noui Viſitatoris Generalis, ac etiam Definitorum Generalium in ipſis Capitulis Generalibus facienda Viſitator Generalis præteritus, nec non ex qualibet Prouincia vnus Prouincialis, ac Diſcretus, & Cuſtos ſimiliter Prouinciales, & non alij, Generalibus capitulis intereſſe, & votum habere poſſint. In electione vero nouorum Prouincialium, Cuſtodum, & Definitorum Prouincialium in Capitulis Prouincialibus facienda Prouinciales, Priores, & Diſcreti Conuentuum, necnon Definitores Generales actuales, ac demum Procurator Generalis tunc exiſtens vota habeant. Ad Priorum vero, & Diſcreti Prouincialis electionem Prouincialis, & quatuor Definitores Prouinciales tantum procedant.*

Mandamuſque vt electiones omnium, ac quorumcumque ſupradictorum per vota ſecreta in ſchedulis conſcripta fiant, et ſtatim facta electione ſchedulæ comburantur, itaut eligentium vota nunquam publicari poſſint.

Ac prohibemus, vt nullo pacto in Capitulis Generalib.

electiones

Digitized by Google

electiones Prouincialium, ac Priorum fiant, ſed tantum in qualibet Prouincia ſuus Prouincialis, Diſcretus Prouincialis, & Priores creentur.

Decernentes, omnes, & ſingulos Viſitatoris Generalis, Prouincialium, ac Diſcretorum, & Cuſtodum etiam Prouincialium, nec non Priorum, & Definitorum prædictorum, ſeu quorumuis eorum electiones, quas contra hic traditam formam fieri pro tempore contigerit, eo ipſo nullas, & nullius momenti eſſe, ac fore, illiſque nõ obſtantibus, ad alias electiones, iuxta huiuſmodi formam procedi poſſe, ac debere.

Nec non irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec non prædicti ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alias roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſub Annulo Piſcatoris, die vigeſima nona Iulij 1595. Pontificatus noſtri, anno quarto.

40 Difficultates nonnullæ emergunt ex intelligentia huius præſcriptæ conſtitutionis. Prima eſt. An præter Priores, & Diſcretos Conuentuales alij accederent ante dictam Bullam ad capitulum Generales, quod affirmatiuè videtur colligi ex illis verbis. *Et vota cum cæteris habere deberet.* Secunda eſt, An ſub illis verbis. *Viſitator Generalis præteritus*, veniant omnes præteriti Generales, & non ſolum immediatè præteritus? Tertia eſt, An Generalis actualis præſens in capitulis Prouincialibus, ſeu intermedijs, aut Congregationibus habeat votum pro eligendis Prouincialibus, Cuſtodibus, & Definitoribus, ac etiam Prioribus, non obſtante particula, *Tantum*, & quod non exprimatur inter vocales? Quarta eſt, An Prouinciales habeant votum reſpectu cuiuſlibet Prouinciæ in capitulis Prouincialibus, ſeu Congregationibus, ita quod Prouincialis e.g. Brixienſis poſſit ſuffragari in capitulo Mediolanenſis Prouinciæ, quod videtur colligi ex illis verbis. *Prouinciales præteriti*, cum loquatur in plurali, & cum pro qualibet Prouincia ſit vnicus Prouincialis, vtendo Summus Pontifex numero multitudinis, videtur voluiſſe Prouinciales in quauis Prouincia, & non tantum in propria votum habere. Quinta eſt, An Procurator Generalis in quauis Prouincia poſſit ſuffragari, quantis ibi caſu, vel conſulto reperiatur ad ſuffragandum, an vero ſolum, vbi actu eſt de familia? quod ita videtur ex illis verbis. *Ac demum Procurator Generalis tunc exiſtens*, adde de familia. Sexta eſt, An Definitor Generalis poſſit ſuffragari in quouis capitulo Prouinciali, ſeu Cõgregatione? quod videtur, quia Definitor Prouincialis ſuffragatur in ſua Prouincia ad electionem Priorum, & Diſcreti Prouincialis, ergo & Generalis Definitor, cum nõ ſit deterioris conditionis, immo potioris. Septima eſt, An votari poſſint ſine ſchedulis, quod contingere poteſt duobus modis, voce nimirum viua, quando ſuffragatores accedunt ad ſcrutatores, & Notarium, & illis oretenus indicant ſecreto ſuum votum, aut voce mortua per fabas vel quid ſimile immiſſum in pixide nuncupato, *Boſſolo*, vulgari idiomate. Et videtur quod ſic, quia in Regula hi duo præſcribantur modi ſeruandi, vt videre eſt cap. 1. Octaua, An ſi ſchedulæ non comburantur, vitietur electio? & videtur quod ſic ex illis verbis. *Electiones, quas contra hic traditam formam fieri pro tempore contigerit eo ipſo nullas.* Nona, An publicatio alicuius voti ſuffragantium vitiet electionem? & videtur quod ſic ex allatis verbis, præterquamquod præcipitur vt nunquam publicentur. Decima eſt, An electiones præfatæ contra formam ibidem factæ ſint ipſo iure nullæ? Vndecima eſt, An ſi fiat ſecunda electio ſine declaratione, & caſſatione prioris attentatæ contra hanc formam, poſterior celebrata ſecundum formam hanc teneat?

41 Reſpond. Primo, præter Priores. & Diſcretos Conuentuales ad capitulum Generale accedebant Commiſſarius Generalis, Prouinciales, & eorum Diſcreti, vt expreſſis verbis dicitur cap. 1. Regulæ, in ſupracitatis Conſtitutionibus ſit tantum mentio de localibus Superioribus, & Diſcretis, non autem de Commiſſario, neque Prouincialibus, aut eorum Diſcretis, quia nondum erant, niſi à tempore Pauli III. cit. Conſtit. *Paſtoralis Officij*. Dat. 12. Apr. 1549.

42 Secundo nullus Generalis præteritus, excepto immediatè præterito, habet vocem in capitulo Generali, neque in alijs capitulis, ſiue ſit mediatus, ſiue immediatus, cui ſoli competit votum in Generali capitulo, & hoc ſatis indicant verba allata. Viſitator Generalis præteritus, in numero ſingulari, ſermonem eſſe de eo, qui poſtremo finiuit ſuum officium.

43 Tertio, Generalis in quibuſuis capitulis ſiue ſuis Generalibus, ſiue Prouincialibus, vel intermedijs, aut etiam Conuentualibus non ſolum in materia electionis, ſed etiam in quouis alio negotio habet ſuum votum efficacius, & potentius pre alijs ſuffragatoribus quo ad authoritatem, & excellentiam, nõ quo ad exceſſum, cum eius vox vnicum ſit ſuffragium, ac aliorum vocalium; niſi expreſsè prohibeatur in terminis à ſede Apoſtolica, vel aliquo ordinis capituli Generalis ſtatuto.

Primũ, quod voueat in omnibus, ſuadetur, Tũ authoritate Summorum Pontificum, tum ratione. Authoritas eſt primo Eugen. IV. Conſt. *Iniunctum nobis*, pag. 31. illis verbis. *Ac etiam per ſeipſum dũtaxat capitulum Generale huiuſmodi congregare, illique praeſſe, ac idoneos ex dictis Fratribus ad officia domorum, & locorum prædictorum, quoties illa ceſſare, ſeu expirare contigerit deputare, & inſtituere.* Eſt pro Hiſpanis Nicolaus V. Conſtitut. *Paſtoralis Officij*; pro Italis pagina 34. ita diſponit. *Nec non in ſingulis domibus, Oratorijs, Capellis, & alijs eorum locis, & Hoſpitalibus ſingulos miniſtros idoneos deputandi, & eligendi.* Quod idem exprimitur in Regula cap. 1. vbi loquitur de capitulo Generali triennali, in quo Pater Generalis olim cum ſuis quatuor Definitoribus eligebat Prouinciales cum ſuis Diſcretis pro ſingulis Prouincijs, & Priores pro ſingulis

Conuẽtibus. Et cap. 2. vbi agitur de capitulis Prouincialibus annalibus habentur hæc verba. *Nouus Vicarius per nominationis ſcrutinium, vel per ſecretam electionem fabarum eligatur, aut vetus confirmetur. Hunc à maiori capituli parte electum principalis Miniſter comprobare debeat, & teneatur; ſi vero indignum elegiſsent, tunc Principalis Miniſter cum definitoribus eligendis alium præponere, ac eligere poſſit, & debeat.* Neque dicas, huiuſmodi authoritates hiſce noſtris temporibus euacuaſſe habito reſpectu ad ſupra poſitam conſtitutionem Clementis VIII. in qua Generali actuali nulla conceditur facultas, ſed ſolum immediate præterito tribuitur facultas ſuffragandi pro electione noui Generalis, & quatuor Definitorum Generalium, actualis enim Generalis neque ad hoc nominatur. Quia licet non exprimatur, neque nominetur in ordine ad votum habendum, nihilominus neque excluditur per dictionem taxatiuam, nam particula, *tantum*, reſpicit duo, vnũ in capitulum tantum Prouinciale, in quo Priores eligendi ſunt, excludendo capitulum Generale, in quo amplius eligi non poſſunt, alterum vocales ibi expreſſos, excludendo definitores generales, per incluſionem definitorum Prouincialium, alias illi viderentur æquales in ſuffragando Generali, ſi in omnibus electionibus, & vbique poſſent ſuffragari. Et Pater Generalis cũ ſit Principalis in religione & ſpeciali nota dignus, non intelligitur excluſus à ſuffragijs quibuſcumque niſi expreſſe excludatur, in locutione enim generali non veniunt illi, qui habent nomen ſpeciale, & elegans, ex cap. de multa de præbend. ex cap. Sedes Apoſtolica, de reſcr. ex cap. fin. de off. deleg. in 6. cap. Ne aliqui, de priuil. in 6. Gutier. lib. 3. practic. quæſt. 16. numero 51. & ex illis Trimarchius de ſolicitat. in confeſſ. diſput. 8. numero 43. Ratio eſt, quia omnis facultas ad quæcumque negotia diſperſa in inferioribus officialibus ſubiectis ſuo Generali, perfectiori modo reperitur collecta in ipſomet capite, a quo deſcendit in omnes inferiores ſubditos vti eiuſdem capitis membra. Deinde non eſt minor poteſtas in Generali, immo maior, quam ſit in Definitoribus Generalibus, & Procuratori; ſed iſti ſuffragantur in electione Prouincialium, Definitorum eorum, & Cuſtodum, vt patet clare in Bulla Clementis, ergo & Generalis, quamuis ibi non nominetur.

Secundum, niſi id expreſſe illi prohibeatur in terminis, ſuadetur ex mox dictis, quia Generali nõ præiudicatur per prohibitionem expreſſam verbis ordinarijs, ſeu communibus non facientibus mentionem de ipſo, cum ſit ſpeciali nota dignus, & in religione ſua dicatur Principalis ſuperior, & Miniſter, quo nomine ſępius vocatur in Bullis Põtificijs ſupracitatis initio quæſtionis.

Tertium, niſi prohibeatur aliqua ſpeciali lege aut ſtatuto, quia tunc certum eſt, non poſſe ſuffragari, vel tractare negotium ſibi prohibitum, vnde in Regula capit. 28. illi prohibetur conſtructio nouorum conuentuum ſine conſilio, & aſſenſu Capituli ſaltem illius Prouinciæ, in qua conſtruendum eſt.

44 Antonius de Syllis ſuper capit. 2. Regulæ An- not. 2. aſſerit, quod Pater Generalis ex conſuetudine immemorabili votum præbet in omnibus capitulis, congregationibus, & definitorijs Generalibus Prouincialibus, & Conuentualibus, item & Vicarius Prouincialis in omnibus capitulis conuentualibus ſuæ Prouinciæ. Placet aſſertum exercitium, ſed diſplicet ratio, in qua fundatur, nimirum in conſuetudine, quia hanc poteſtatem non habent ex conſuetudine, quæ nulla eſt, cum ſit reprobata ſaltem poſt Bullam Clementis, vt mox probabo, ſiquidem dicti Patres ſuffragantur de iure ſui officij, vt probant authoritates, & rationes, ſuperius adductæ. Quod autem huiuſmodi conſuetudo quantumuis immemorabilis nulla ſit conſtat, tum ex verbis expreſſis in Bulla dicti Clementis, ibi. *Non obſtantibus quibuſcumque, & conſuetudinibus etiam immemoralibus.* Ergo ſi Pater Generalis ex vi huius Bullæ excluditur à ſuffragijs in Capitulis inferioribus Generali dandis, non poteſt ſuffragari titulo conſuetudinis, cui Papa derogauit expreſsè, neque potuit de nouo induci conſuetudo contra hanc ſpecialem legem, eo quod non poſſit eſſe rationabilis, neque proinde præſcribi argument. eorum quæ habet gloſſ. ver. Rationabilis capit. final. de conſetud. Præterquam quod conſuetudo contra decretum irritans quale reperitur expreſſum in noſtra Bulla, non valet, cap. Quod ſuper his, de conſang. cap. Super eo, de cognat. Spirit. Couarr. parte quarta, capite ſexto, §. 10. numero trigeſimoquinto, & ex eis Lauorius titulo quarto, de elect. cap. 21. numero 132. vbi numero 133. reddit rationem, quia lex irritans facit perſonam incapacem, quem defectum tollere non poteſt conſuetudo reddendo perſonam habilem Suar. de legibus lib. 7. cap. 19. num. 13. tradit etiam alijs citatis Sigiſmun. de elect. dub. 3. num. 9. Quare ſolidiori ratione fundatur noſtrum aſſertum præſcindẽdo a Bulla hac, quæ nil pro, aut contra Superiorem Generalem quo ad ſuffragium diſponit, ergo ſicut antequam emanaſſet, poterat, imo habebat vocẽ in omnibus, & per omnia, ita & poſtea retinuit idem ius, cum à nullo Summo Pontifice, aut Capitulo Generali ſublatum hactenus fuerit.

45 Quarto, vnuſquiſque Prouincialis pro eligendis officialibus ſuę Prouinciæ, & non extra in alijs, votum habet, quia nullus debet excedere virtutem ſuæ ſpheræ, & quilibet dicitur Prouincialis pro, & in ſua Prouincia, extra quam cenſetur perſona priuata, neque illa pluralis locutio. *Prouinciales præteriti*, vexare habet intellectum, quia ſumitur diſtributiue, ideſt, vnuſquiſque in propria Prouincia, & cum plures ſint Prouinciæ pluralis locutio ad eas refertur, non ad pluralitatem votorum pro alijs Prouincijs.

46 Quinto, Procurator Generalis in quauis Prouincia poteſt ſuffragari in electione Prouincialis, Cuſtodis, & quatuor Definitorum Prouinciæ, quia eſt officialis totius Religionis, & hoc officium cum eo eſt deambulatorium, ergo vbique poteſt vocem habere. Nec vrget illa particula, *Tunc exiſtens*, quia non determinat locum, ſed refertur ad eum, qui actu habet eiuſmodi officium.

47 Sexto, Definitor Generalis vbique ſuffragatur ad illa tria genera officiorum, Prouincialatus, Cuſtodiatus, & Definitoratus Prouinciç, eo quod illi non limitatur aliqua Prouincia, in qua debeat habere vocē. Non tamen ſuffragatur in electionibus Priorum, quia ad has ſolū Definitores Prouinciales cum Prouinciali procedunt, vt expreſſe dicitur in Bulla; neq. generalitas conuincit ſpecialitatem, cū generi per ſpeciem derogetur, & ſic poſſunt procedere Definitores Prouinciales, non Generales. Et id ſpecialiter probaui quæſt. 4. hic.

48 Septimo, Vota conſcribenda ſunt ab ipſomet vocali in ſchedulis, vt expreſſe dicitur in Bulla, vnde excluduntur alij duo modi ſuffragandi aſſignati in Regula, quamuis ſint boni, maxime per Ballotationē, ſeu fabas, vt aiunt, quos modos ſuffragandi clare expoſui ſupra initio huius reſolut. §. Scrutinium. Aliter ergo datum votum infringit electionem, vt expreſſe ibidem dicitur, & notaui §. In mea.

49 Octauo, ex omiſſa combuſtione ſchedularum non irritatur electio iam facta, & publicata, quia quod ſemel ſuum valorem habuit non dicitur poſtea de iure irritum eſſe, ſed irritari, & caſſari facto iudicis, electio autem habuit omnia ſibi requiſita eſſentialia, ergo tenuit, & valida fuit. Confirmatur, quia omiſſio combuſtionis ſchedularū eſt quid poſterius ad eſſe electionis, conſequenter eſſentialia electionis cum debeant eſſe ſimul cum electione, huiuſmodi combuſtio non poteſt ſpectare ad eſſentiam electionis, & ſic illam infirmare non poteſt, neque eius valorem impedire. Neque obſtat clauſula illa. *Contra hic traditam formam*, quia ibi ſermo eſt de forma eſſentiali electionis, vt nimirum eligant habentes tantum vocem, & votum conſcribatur in ſchedula, & fiant electiones vnaquæque in ſuis capitulis, &c. combuſtio autem cum ſit quid poſterius non poteſt eſſe forma, niſi accidentalis, & complementum extrinſecum. Lauorius tit. 4. de elect. cap. 19. numero 94. dicit electionem eſſe irritam ſchedulis ſtatim non combuſtis, probando id, referendo num. 95. declarationem Summi Pontificis Pij V. expoſitam per Cardinalem Cribellum, & regiſtratum a Rodriq. in ſuo Bullario, ibi. *Declarauit ad mentem Concilij cap. 6. ſeſſ. 25. vt omnes electiones fiant per vota ſecreta medijs ſchedulis, & nunquam publicentur eligentium nomina, vt peracto ſcrutinio eorum, qui plura habent ſuffragia vltra medietatem, habeantur electi. Quo facto coram capitulo crementur ſchedulæ. Et irritat electiones, quæ non ſeruauerint prædictum modum*. Hæc reſponſio mihi nō videtur legitime relata, eo quod Concilium non reſtringit electionem per ſchedulas, ſed ſufficit quouis modo tamen ſecreto fiat, vt ipſemet Lauor. citat. num. 54. aſſerit cum alijs, quos citaui ſupra initio reſolut. §. Hi autem. Vnde illa irritatio ibi expreſſa potius refertur, ad formam ſecretudinis, quam combuſtionis, ſiue deinde electio fiat per ſchedulas, vel alio modo. Puto præterea combuſtionem cenſeri factam, quando ſchedulæ dilacerantur, & conteruntur, itaut nullum appareat veſtigium ſcripturæ, hac enim ratione adimpletur mens legiſlatoris, quæ in eo conſiſtit, vt nomina eligentium nunquam publicentur.

50 Nono, Publicatio votorum, quæ poteſt eſſe cauſa futuræ electionis, vitiat, & irritat attentatam electionem, quia in Tridētino potiſſimum prohibetur hæc, quæ eſt malitioſa irritando electionem c. 6. ſeſſ. 25. vt cum Nau. conſ. 9. de elect. alios Doctores citaui initio reſol. §. Neque, qui dicit, electionem nō infringi, ſi vnus alteri ſuum votum mōſtret, ſiue caſu, aut etiam ex malitia, modo hæc monſtratio nō ſit cauſa electionis, Lauor. tit. 4. de elect. c. 19. num. 15. vbi dicit volentem publicè dare ſuum votum infringere electionē, immo hunc repellendum eſſe pro ea vice ab electione. Publicatio autem facta votorum poſt ſtabilitam electionem non poteſt firmam electionem infirmare, quia ſecretudo requiſita ad valorem electionis conſiſtit in ipſo actu electionis, & non poſtquam ſtabilita, & publicata eſt, & particula, *Nunquam*, in Tridentino, expreſſa ſumitur in eo ſenſu, vt nunquam liceat eorum manifeſtatio.

51 Decimo, Electiones attentatæ contra formam ibi expreſſam, ſine dubio ſunt nullæ, vt expreſſis verbis dicitur in Bulla, §. Decernentes. Forma autē ex cuius omiſſione ſequitur nulla electio cōſiſtit in quatuor. I. Quod tot vocales procedant ad electionem, & non alij. II. Quod vota conſcribant in Schedulis. III. Quod huiuſmodi ſuffragia ſint ſecreta. IV. Quod electio fiat in capitulis deſignatis. Exemplum ſit in electione Prioris, qui ſi eligatur extra capitulum Prouinciale trienniū, aut intermedium, etiam in capitulo Generali, nulliter aſſumitur, quia omittitur forma ſubſtantialis, vt vnuſquiſque officialis eligatur in capitulo deſignato.

52 Vndecimo, quando prior electio nulla fuit, antequam deueniatur ad poſteriorem ea declarāda eſt nulla, aliter non tenet ſequens electio, cap. Inter dilectos, de exceſſ. Prælat. Sigiſm. dub. 100. de elect. cap. Conſiderauimus, de elect. Lauor. tit. 4. cap. 19. num. 123. Nald. ver. Electio nu. 21. Neque obſtant Bullæ ea verba. *Illiſque non obſtantibus ad alias electiones iuxta huiuſmodi formam procedi poſſe*. Quia licet non fiat mentio de caſſatione prioris, hoc tamen ſubintelligitur, iuxta vulgatam Regulam. Expedit iura iuribus concordare. Procedunt, quando non ita apertè conſtat de nullitate, nam ſi notoria ſit, poteſt deueniri ad ſecundum ſine caſſatione prioris, ſit enim irritatio, vt conſtet de nullitate electionis attentatæ, de qua cum conſtet, non eſt opus declaratione, Sigiſm. dub. 100.

Quæres 14. An in Tertio Ordine electio ſuperiorum, & aliorum officialium oretenus facta, vel per fabas iuxta cap. 1. Regulæ ſit nulla, & irrita, ſtante Bulla Clementis VIII. prçcipientis fieri per vota ſecreta in ſchedulis.

53 Reſp. Electio alio modo fieri non poteſt, niſi per vota ſecreta in ſchedulis, aliter facta ipſo iure nulla eſt, vt expreſsè dicitur in Bulla, & notaui initio huius reſol. §. In mea, & q. præced. 13. §. Septimo. Nec obſtat citatum caput, quia illi derogatum fuit per hanc Bullam. Reſponſio procedit in

Digitized by Google

electionibus Generalis, Prouincialium, Definitorum, Priorum, Cuſtodum, & Diſcretorum prouincialium, & non in alijs, vt in electione diſcreti Cõuentus, Magiſtri Nouitiorum, & aliorum, qui poſſunt eligi alio modo, quam per ſchedulas, quam Clemens VIII. in ſua Bulla nihil diſponat de modo, & forma ſeruanda in electione horum.

Quæres 15. An ignorans ſcribere ſit incapax vocis, quando pro celebranda electione requiruntur ſchedulæ?

54 Reſpond. Non eſt incapax, niſi quando in forma electionis mandantur ſchedulæ conſcribendæ ab ipſomet vocale, in hoc enim caſu ignarus ſcriptionis ſuffragari non poteſt; quod ſi id non exprimatur, cum per tertium poſſit ſcribere ſuum votum in ſchedula, ſeruat formam ſuffragãdi per ſchedulam, & ſic eſt capax voti actiui; neque id obſtat ſecretudini votorum, quia ſecretum dicitur non ſolum quod ſcitur ab vno, ſed etiam ab altero, ex ijs, quæ habet Nau. conſ. 9. de elect. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. num. 5. iſti tamen vti rudes, & indigni non ſunt admittendi in capitulis maioribus, cum cæteris virtute præditis non parum præiudicetur.

Quæres 16. De diuturnitate officiorum, & reditu ad eadem? Nimirum quoto tempore perdurare poſſit electus in officio? & finito tempore, an ſtatim poſſit redire ad idem?

55 Reſp. Vnuſquiſque conſulat ſtatuta ſuæ religionis. In meo ordine ſequentia inuenio. In Regul. Nicol. IV. capit. 15. pag. 13. limitatur quidem tempus Miniſtris, ſeu Prioribus, ſed non determinatur. Idem limitatur in Regula Leonis X. cap. 5. pag. 68. Eugenius IV. conſtit. *Iniunctum nobis.* pro Hiſpanis pag. 31. conceſſit Generalem duraturũ per triennium dumtaxat, & de Italo id ſupponit Paulus III. conſt. *Paſtoralis officij.* pag. 83. ad quod officium negat poſſe redire niſi poſt ſexennium à finito triennio computandum. Sixtus V. conſtit. *Romani Pontificijs*, conceſſit pag. 91. quod eligeretur Generalis per triennium, & eo finito poſſet iterum cõfirmari per nouam electionem in aliud triennium futurum. Regula noſtra cap. 1. ante Sixtum concedebat, vnicum triennium. Quod dictum eſt de die ratione Generalis habet locum in Definitoribus Generalibus durantibus ſolũ per triẽnium, & non vltra, licet confirmetur vetus Generalis, niſi confirmatio ſit Papalis, quia tunc prorogatur etiã officium Definitorũ, cum non detur Generalis ſine ſuis Definitoribus; quod ſi daretur hoc inconueniens electionis noui Generalis, nulla facta mentione Definitorum, cenſerentur perdurare veteres. Cæteri officiales, vti Prouincialis, Diſcretus, Definitores eius, & Priores ſunt annales, vt habetur in cap. 2. Regulæ, cui conformatur Paulus III. cit. pag. 83. & Pius V. conſtit. *Ea eſt officij noſtri*. pag. 86. ibi tamen concedit, quod per nouam electionem poſſunt perdurare vſque ad triennium, factam ſingulis annis, ſubdendo, quod ad illa non poſſint redire niſi poſt ſexenniũ. Clemens VIII. nil diſpoſuit circa hæc tempora durationis, & reditionis, vnde ſeruanda ſunt decreta Regulæ, iuxta quam cap. 2. Prouinciales nunc durant ad triennium, cum ſuis definitoribus, & Diſcretis. Priores etiam per triennium regulariter durant, eo quod ſolent ſingulis annis per nouam electionem confirmari, niſi obſtet aliquid, & de his dixi ſupra q. 6.

Quæres 17. Quot numero vocales requirantur ad eligendum Diſcretum Conuentualem mittendum ad capitulum Prouinciale in Tertio Ordine Sancti Franciſci, & aliorum religionum?

56 Reſp. Inſpiciendæ ſunt conſtitutiones vniuſcuiuſque religionis, & ſecundum eas celebranda eſt electio. In mea religione requiruntur ad minus quinq; voces; vt decreuit Pater Ioannes Baptiſta Proueneanus anno primo ſuæ electionis 1601. in conſtitutionibus Generalibus Romanis editis de conſilio, & aſſenſu ſuorum quatuor Definitorum Generalium, confirmatis ab Eminentiſſimo Protectore Cardinali Mattheio die Sabbati 23. Iunij 1601. illis verbis. *I Frati Laici habbiano la voce attiua tantum, e ſiano almeno cinque voci nell'elettione de Diſcreti locali: & i Frati d'vn conuento piciolo ſi poſſino vnire colli Frati d'altri Conuenti più vicinẽ per far vn ſol Diſcreto*. Dubitari poteſt tum de valore huius conſtitutionis, tum de eius neceſſitate; loquendo circa primum, non videtur nunc habere vim hæc conſtitutio, quia licet fuerit confirmata a Protectore, hoc tamen nõ ſufficit vt incipiat habere cum obligandi perpetuo, nam Nicol. V. conſtit. *Apoſtolicæ Sedis*. pro Leodienſibus habentur hæc verba, pag. 43. *Et quicquid per deputatos huiuſmodi vna cũ Generali Miniſtro concorditer definitum, ſeu ſtatutum fuerit, publicetur, & diligenter tam à Miniſtris, & Fratribus, quam alijs ſubditis primo anno obſeruetur, ſecundo anno examinetur, & tertio anno opprobetur, ſi ad approbandum videbitur, & ſi approbare contigerit, in antea plenam habeat in omnibus conuentibus eorum firmitatem.* Dici poteſt habere locum, quando non accedit confirmatio Profectoris. Iſta conſtitutio non fuit neceſſaria, quia facultas electionis etiam de perſona eiuſdem conuentus, ſeu collegij poteſt conſeruari in tribus, immo & in duobus, nam duo poſſunt eligere tertium, vel alter alterum admittendum ad capitulum Prouinciale, vt docet Sigiſm. dub. 24. §. ſed obijcies, vbi refert reſponſionem Sacræ Congregationis, ad dubitantes quomodo electio facta à duobus de tertio ſuſtineri poſſit, cum debeat eſſe ſecreta, illis verbis. *Vbi ſunt tres vocales, quorum vnus poteſt eligi in diſcretum, & per conſequens neceſſe eſt, vt alter aliorum duorum, qui remanent, det alteri vocem ſuam, & ita electio non poteſt eſſe ſecreta, dubitatum fuit, an fieri poſſit electio Diſcreti, qua non ſit contra huius Decreti formam ſeſſ. 25. capitulo ſexto, de regul. Congregatio cenſuit, poſſe, ſi ita ſtatus religionis permittit.* Reddit rationem Sigiſm. quia lex non ſtringit, vbi de facto ſeruari non poteſt capit. Erit autem lex diſt. 4. l. fin. ff. quæ ſent. ſine appoſ. reſcind. l. ita autem, ff. de admin. tut. qua eadem ratione probat defectu perſonarum non poſſe ſeruari formam ſcrutinij, quando ius eligendi remanet in duobus tantum. Cum igitur Sacra Congregatio Reſpondeat ſub conditione, ſi ita ſtatus religionis permittit, ſeruanda erat congregatio quinq; voca vocalium etiam ex diuerſis Conuentibus. Sed his obſtare

viden-

videntur ſtatuta confirmata ab Eugen. IV. in ſua Conſtitutione *Iniunctum nobis*, pagina trigeſima, prout refertur a Clemente VIII. Bulla. Ad vberes, pag. 73. illis verbis. *Ex qualibet domo Ordinis, & Regnorum, ac partium prædictorum vnus Miniſter, & alius per illius Fratres in procuratorem Diſcretum nuncupatum electus audere, &c.* Ergo Fratres extranei, & non de familia, vt aiunt, non poſſunt concurrere ad electionem Diſcreti Conuentus, vbi non ſunt de familia. Sed dici poteſt, hoc eſſe ſtatutum Religionis, quod licet confirmatum à Papa immutari poteſt, vt hic immutatum fuit; vel illud locum habere vti ſunt plures Religioſi, nam cum in paucis id ſeruari non poſſit, ex impoſſibilitate lex locum non habet, & ad hoc facit quod ſupponit Nau. conſil. 6. de elect. referendo quemdam Prouincialem deficientibus Fratribus miſiſſe ad vnum Conuentum duos Fratres pro eligendo illius Priore de extraneis. Demum non placet quod dicit extraneos cum intraneis vnitos poſſe eligere vnicum diſcretum, quia is diſcretus non poterit æque affectuoſe tueri rationes extranei Conuentus, ſicut proprij. Iterum infra q. 30.

Quæres 18. An teneat electio plurium ſimul facta ſiue ad idem officium, ſiue ad diuerſa, publicata demum electione ſingulorum ſucceſſiue ſine alio intermedio? Exempli gratia in quadam Religione eodem contextu conſcribuntur ſchedulæ continentes Prouincialem cum ſuis quatuor Definitoribus, vel ſingulæ diuiſæ ſcribuntur, poſtea eodem etiam modo ſcrutantur, & demum fit publicatio electionis. An nimirum huiuſmodi electio valida ſit?

57 Reſpond. Valet, quia huiuſmodi continuatio, vt ita dicam, ſimultanea, ſine diuerſione ad alia extranea non prohibetur iure communi, neque obſtat formæ eſſentiali ſuffragiorum, quo ad ſcriptionem, collationem, & publicationem ex quibus fit electio, quia nil extraneum mediat, & conſequenter electio dicitur facta ſtatim ſine interuallo poſt collationem votorum, eorumque publicationem. Quod enim dicitur cap. Cum poſt 46. electionem poſt collatione votorum, ex interuallo poſtea celebratam non valere, in noſtro caſu non verificatur huiuſmodi interuallum, quia nõ fit diuerſio ad extranea, ſed vniuſcuiuſque electio continuatur, & perficitur ſecundum omnia ſua requiſita.

Capite 2. Regulæ decernitur, quod Prouincialis eligatur, & confirmetur, & poſtea deueniatur ad electionem quatuor definitorum. Itaque ſupradictus modus ſeruari non poteſt, impediente collatione votorum, publicatione electionis, & eiuſdem confirmatione, nihilominus aliter facta electio valida eſt, quia non irritatur loco citato, nec alibi.

Quæres 19. An ſi ſuperior caſſet indignum electum, à quibus facienda ſit electio alterius in eius ſuccedentis locum?

58 Reſpond. Eligentes ſcienter indignum indignitate ratione immaturæ ætatis, ſcientiæ literarum, & grauitatis morum pro ea vice ſunt priuati iure eligendi alterum in locum reprobati a Superiore; Ad quem ſpectat prouidere; vel ad aliam partem, quæ vota ſua non contulit in indignum de facto electum.

Primum, quod fermo fit de indigno vno ex illis tribus modis, colligunt Doctores cum Ioan. Andr. in Regula. Odia, Panor. in cap. Cum in cunctis, initio, de elect. vbi indicitur pœna illa indigno ex illis modis, Suar. tom. 5. diſput. 24. ſect. 2. num. 22. cum alijs, quos citatos ſequitur Sigiſm. dub. 61. num. 11.

Secundum, de pœna priuationis eligendi pro ea vice, habet dicto cap. Cum in cunctis, §. Clerici ſanè, 7. de elect.

Tertium, quod prouiſio deuoluatur ad Superiorem, colligitur ex eodem cap. vbi Epiſcopo deficiente ius electionis deuoluitur ad Metropolitanum, quando capitulum concordare non poteſt.

Quartum, quod pars, quæ in indignum non conſentit, ſi apparet, poſſit proſequi electionem de digno à ſe iam electo, vel propoſito, ratio dictat, quia non peccauerunt, ideo non priuandi ſunt, nullus enim priuandus eſt iure ſuo, niſi ſubſit culpa, cap. Diſcretionem 6. de eo, qui cogn. cap. Satis peruerſum 6. diſt. 56. Regula 23. in 6. & colligitur ex cap. Bonæ memoriæ 23. de elect. Sigiſm. dub. 61. num. 8.

In cap. 2. Regulæ, poteſtas eligentium indignũ Prouincialem, deuoluitur ad Generalem, qui cum quatuor Definitoribus eligendis prius, debet poſtea deuenire ad electionem alterius Prouincialis, excluſis quibuſcumque vocalibus, qui in illum vota ſua direxerunt; non obſtante Bulla Clem. VIII. in qua nihil diſponitur de hoc caſu, proinde relinquitur diſpoſitioni iuris ſpecialis citati in dicto capite. Non placet, quod ibi habet Antonius de Sillis Annot. 4. quod Generalis in tali caſu debet præponere electoribus, vt alium eligant, ſi enim loquitur de electoribus prioribus, qui indignum elegerant, iam id expreſsè conſtat eſſe contra Regulam.

Quæres 20. An abſens poſſit ſuffragari in electionibus Canonicis? quod accidere poteſt duobus modis, vel per literas mittendo ſuum votum expreſſum in ſchedula; vel per procuratorem ei mandando, vt ſuum votum dirigat in talem perſonam. Et loquendo in terminis Regulæ noſtræ cap. 1. ad finem, videtur quod non illis verbis. *Declaramus præterea neminem ex Fratribus noſtris in eligendo Generali Viſitatore datum, aut ſibi data accepturum fore ſuffragia, qui comitijs intereſſe recuſauerit, aut non potuerit, abſentium enim in tali electione nulla erit conſideratio.* Idem pariter habetur ex Tridentino cap. 6. ſeſſ. 25. illis verbis. *Nec in poſterum liceat Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoſcumque Titulares ad effectum electionis faciendæ conſtituere, aut voces, & ſuffragia abſentium ſupplere.*

59 Reſpond. Abſens per literas nullo modo ſuffragari poteſt, neque etiam per ſchedulas tempore ſcrutinij apertendas, quia electio debet eſſe facta per votum ſecretum datum tempore ſcrutinij à ſuffragante, cap. Si quis iuſto, de elect. Lauor. tit. 4. cap. 17. num. 53. Sigiſm. dub. 14. de elect. contra Portellum part. 2. caſu 1. num. 1. in fin. ex Azor.

Procu-

Digitized by Google

60 Procuratorem mittere poteſt non obſtantibus prædictis, quæ nil diſponunt de Procuratore, ſed Tridentinum præcipuè intendit tollere quoſdam abuſus in Religionibus apud quoſdam, qui vti præſidentes capituli committebant aliquibus, vt ſupplerent vota abſentium, vt docent Rodr. tom. 2. q.52. art. 6. Mirand. quæſt.23. art.7. & ex eis Lauor.tit.4. cap.17.num.33. Aliquæ conditiones requiruntur ex parte vtriuſque ex parte Procuratoris, vt ſit initiatus ſaltem Subdiaconatu, ex Clement. Vt ij, de ætate Lauor.cit.47. Ego reſol.21. quæſt.8. Deinde, vt non habeat mandatum ſpeciale de eligenda certa perſona, vt reſpondit Sacra Congregatio, teſte Garzia, quem citat Barboſa ad hoc cap.6. ſeſſ.25. num.13. & Lauor. num. 57. vbi refert verba declarationis; neque neceſſario debet eſſe de corpore Capituli niſi obtent alij, ex Lauor. cit. num. 46. Ex parte electoris neceſſe eſt, quod non ſit præſens, quia tunc ipſe eligat, cum cenſeatur electa eius induſtria; & requiritur, quod ſit legitimè impeditus, alias capitulum, ſi vult, poteſt repellere procuratorẽ. Vide alia apud dictum Lauor.cap.17.cit. à num.33. ad 58. Sigiſmund. dub.14.

Quæres 21. An in noſtra Religione Prior teneatur cum ſua familia eligere diſcretum conuentualem mittendum ad capitulum Prouinciale? Et ſi non eligatur, An aliqui de capitulo Vocales poſſint reclamare, vt ſuſpendatur capitulum vſque ad aduentum Diſcreti eligendi? Nota autem quod de huiuſmodi diſcretis fit mentio c.1. Regulæ, quibus cum cœteris vocalibus olim erat ius proficiſcendi ad capitulum Generale, in quo eligebant Generalem, & eius Commiſſarius cum ſuis quatuor Definitoribus Generalibus. Ad hoc autem officium eligi poſſunt non ſolum Sacerdotes, aut Diaconi, ſed etiam Subdiaconi ex eodem primo capite. Poſt vero Bullam Decet Romanum Clem. VIII. accedunt ad ſolum capitulum Prouinciale ſingulis triennijs, in quo ſimul cum alijs, nomine ſuę familię eligunt Prouincialem cum ſuis quatuor Definitoribus; quod ius etiam concedebatur per Regulam cap. 2. in capitulis intermedijs, ad quæ dicta nunc Congregationes non amplius procedunt, quia Prouinciales, & Definitores ſunt triennales, Alibi in Regula de his non fit mentio. Eorum officium à puncto electionis ſuæ durat vſque ad terminationem capituli prouincialis. Hoc officium aliud ius illis tribuere non videtur, niſi facultatem eligendi prædictos quinque, vt ſupra, ad hunc finem præciſè conſtituantur, neque à Regula, aut Conſtitutionibus alia iura non præſcribantur. Horum electio non dat dignitatem, honorem, aut aliquod ius præcedentiæ, ſed ſimplicem vſum eligendi in capitulo. His prænotatis. Vide Mirand. tom. 2. quæſt. 22. Sigiſmund. dub.113.

61 Reſpond. Prior cum ſua familia tenetur eligere ſuum Diſcretum, aliter Vocales, quorum intereſt, in capitulo proclamare poſſunt, & interim ſuſpendere capitulum.

Primum probatur. Tum quia ita colligitur ex citatis capitibus Regulæ, & ex Bulla Clem. VIII. quibus locis præcipitur acceſſus ad capitulum horum diſcretorum, ergo ſicut neceſſarius eſt acceſſus ad eligendum, ita & neceſſaria eſt electio horum ad capitulum Prouinciale mittendorum, non enim mitti poſſunt, niſi prius eligantur. Tum quia qui mandat conſequens, videtur neceſſario mandaſſe antecedens, ſine quo conſequens haberi non poteſt, l. Illud, ff. de aquir. hæred. l. Ad rem, l. Legatum ff. de procur. Sed electio demandatur his diſcretis in capitulo Prouinciali, ergo neceſſario debet præcedere eorum electio, cum quis non poſſit eligere, niſi prius ſit creatus diſcretus. Tum quia non minus eſt neceſſarium votum diſcretorum, quam Priorum, & aliorum vocalium, ſed alij vocales inſtituendi ſunt, & accedere debẽt ad capitulum, ergo & Diſcreti inſtituendi neceſſario ſunt, vt accedere poſſint ad capitulum. Tum quia id tendit in communem vtilitatem, & fauorem totius prouinciæ, cum agatur de electione Prouincialis, & Definitorum, ad quos ſpectant negotia totius prouincię, ſed ex vulgatis iuribus, nullus renuntiare poteſt vtilitati, & fauori publico, cap. Si diligenti 12. de foro compet. ibi gloſ. ver. Pacto priuatorum, ergo neceſſario eligendi ſunt.

62 Secundum, quod alij vocales, immo, & familia contra Priorem reclamare poſſit, probatur. Tum quia Regula familiæ dat ius eligendi Diſcretum, ergo eo iure vti poſſunt, Priore contradicente. Tũ quia familia agit iuxta Regulã, & exequitur eius præſcriptum, ergo prohiberi non poteſt à Prælato, etiam Generali, qui omnes Regulæ ſubiecti ſunt. Tum quia intereſt totius Conuentus huiuſmodi electio, cum electus nomine totius Conuentus procedat ad electionem in capitulo prouinciali; ergo illis contradicere non poteſt Prælatus. Tum deinum, quia intereſt etiam totius prouinciæ, & præcipuè illorum, qui habent intereſſe in electionibus paſſiuis in capitulo arguendis, ergo poſſunt reclamare, & ſuſpendere capitulum donec eligatur Diſcretus.

Neque vlla cauſa Diſcreti electionis prætereundæ videtur aſſignabilis, niſi defectus eligendorum, vt quia nullus eſt dignus; aut omnes carent ordine ſacro, aut alium excluſionis defectum patiuntur; aut eligentium, vt quia carent voce, vel non adeſt ſufficiens numerus, de quo dixi q. 17. Legitima autem cauſa non eſt defectus Sacerdotum pro miſſis celebrandis, quia aliunde ſatisfieri poteſt, vocatis Sacerdotibus extraneis.

Dixi quęſt.14. electionem Diſcreti conuentualis non alligari ſchedulis ſcriptis, quia neque in Regula, neque in Bulla Clementis, neque in Tridentino cap. 6. ſeſſ. 25. vbi ſtatuitur de electionibus tantum ſuperiorum, cuius generis non eſt diſcretus Conuentualis.

Quæres 22. An electio illegitimorum ad officia Religionis ſit ipſo iure nulla? vti Prioratus, Prouincialatus, Generalatus, Definitoratus, &c. de quibus ſatis dixi reſol.12. q.7.

63 Reſpond. Nulla eſt electio illegitimi etiam occulti cap. 1. vbi prohibetur electio illegitimi ad prælaturam, cap. fin. prohibentur promoueri ad dignitates, perſonatus, & alia beneficia curam animarum habentia, de fil. presbit. & titul. eod. in 6.

in 6. Ita docent Nauarr. tom. 2. com. 2. de Regul. num. 60. Rodriq. tom. 1. quæſt. 13. art. 5. Mirand. tom. 2. q. 2. art. 1. Sigiſmund. dub. 72. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 26. vbi multos alios citat Megal. conſil. 91. Dixi cit. reſol. 12. quæſt. 6. & 7.

Quæres 23. An filius illegitimus poſſit eligi in eodem Conuentu, vbi pater fuit antea ſuperior, diſpenſatione præmiſſa?

64 Reſpond. Poteſt eligi etiam ſimul cum patre. Probatur quia in iure non reperitur huiuſmodi prohibitio, quæ ſolum eſt contra filios Seculares, vt expreſsè probatur per cap. Ad abolendum 16. de filijs presbit. iuncta gloſa ver. In Secularibus, vbi hoc tenet. Doctores nobiſcum ſentientes citaui reſol. 12. q. 9. §. Sexto, vbi reſpondi obiectis à contraria opinione.

Quæres 24. An Patres Generalis in tota Religione, & Prouincialis vnuſquiſque in ſua prouincia poſſit in qualibet electione, & actu legitimo dare ſuum votum, ſiue ibi, vbi actus legitimus capitulariter eſt abſoluendus, ſiue alibi in alio Cõuentu reſideat?

65 Reſpond. Poſſunt, quod in ſpecie de Generali probaui ſupra ſub quæſt. 13. §. Primum, §. Antonius. Vbi adductæ rationes faciunt proportionaliter pro Prouincialibus. Ita de vtriſque aſſerit Antonius de Sillis Annot. 2. ſuper cap. 2. Regulæ. Et de Prouinciali, quod poſſit dare ſuffragium pro nouitia moniali recipienda ad profeſſionem, docet Portel. part. 1. caſu 11.

Quæres 25. An Generales veteres abſoluti ab officio generalatus habeant vocem electiuam in capitulis Generalibus, Prouincialibus, & Conuentualibus?

66 Reſpond. Non poſſunt. Tum quia ius, quod habebant ſuffragandi in tota Religione pendebat ab officio Generalatus, vt colligitur ex probatis in præced. quæſt. 24. ſed ab eo officio ſunt iam abſoluti, ergo & iure ſuffragandi; ſublato enim fundamento tollitur & id, quod ſuper illud fundabatur, cap. Cum Paulus 26. 1. q. 1. ex 1. Cor. capit. 3. de presbit. non bapt. Tum quia ſi poteſt ſuffragari, maximè virtute dignitatis officij, quod finiuit; ſed in illis non tantum ceſſauit officium, ſed etiam dignitas, ex Sanchez lib. 6. cap. 6. num. 29. cum idem ſit, quod Generalatus, ergo & facultas ſuffragandi. Tum quia in hoc æquiparantur alijs ſubditis, ſubijciuntur enim Prælatis Religionis, vt affirmat ipſemet Sanchez cit. num. 28. & 29. ergo quo ad actus legitimos non habent plus iuris, quam ſit conceſſum alijs ſubditis, qui in electionibus ſuffragari non poſſunt niſi ſint officiales, vel de corpore capituli actu. Tum quia Generalis in fine ſui officij renuntiat officio, & dignitati, vt dicitur cap. 1. Regulæ, ergo cenſetur par cum alijs Religioſis, quo ad negotia communia. Tum quia Curatus à cura animarum abſolutus ſtatim caret facultate adminiſtrandi Sacramenta, niſi habeat aliam delegatam, vt probaui reſolut. 2. quæſt. 3. allegatis Doctoribus, ergo pari ratione idem dicendum de Generalibus præteritis. Tum demum, quia in Conſtit. *Decet Romanum*, vbi de forma in omnibus electionibus, ſupra extenſa ſub quæſt. 13. vt in eius expoſitione obſeruaui ibi §. Secundo, ſit mentio de Generali præterito in ſingulari, nimirum de eo, qui immediatè renuntiauit ante celebrationem capituli Generalis; & præterea additur alia clauſula efficacior. *Et non alij Generalibus capitulis intereſſe*, ergo de iure carent ſuffragijs electiuis in capitulis.

67 Antonius de Sillis ſuper cap. 3. Regulæ Annot. 1. §. Quorum Miniſtrorum: aſſerit horum Generalium expleto officio, durare aliquam ſimilitudinem, & figuram ſuæ authoritatis; ſunt Patres totius ordinis, vocandi ad quodcumque negotium totius ordinis, & multa alia ſubinfert, quæ nequaquam ſubſiſtere poſſunt; & quod facit ad rem noſtram, nullum habent ius ſuffragandi in capitulis, & ſimilia præſtandi niſi ſint officiales actuales; neque conſuetudo prodeſſe poteſt, quia conſuetudo contra Decretum irritans, quale continet ſupradicta conſtitutio, nullius eſt roboris, neque induci poteſt cap. Quod ſuper his, in fine, de conſang. cap. Super eo, initio, de cognat. ſpir. Couarr. part. 4. cap. 6. §. 10. numero 35. & ex eis Lauor. tit. 4. de elect. cap. 21. num. 132. & 133. vbi reddit rationem, quia lex irritans facit perſonam inhabilem, & hunc defectum tollere non poteſt conſuetudo, Dec. in cap. Nouit, de iud. num. 84. Suar. lib. 7. de legib. cap. 19. num. 13.

Quæres 26. An electus prior, qui ob peſtem ſuperuenientem neque potuit accedere ad locum ſui Prioratus ad reſidendum, vnde nullam habuit adminiſtrationem ſuper dictum Conuentum, in quo fuerat electus Prior, tranſacto dicto triennio, iterum eligi poſſit in Priorem eiuſdem, vel alterius Monaſterij, non obſtante in contrarium Decreto Regulæ cap. 1. vbi decernitur, ne quis eligatur niſi vno minimum anno elapſo a vacatione eiuſdem officij?

68 Reſpond. Poteſt eligi immediatè, quia prior electio fuit nulla, ergo non poteſt præſtare impedimentum ſecundæ, & ſic eligi poterit ea vice ſecunda. Antecedens ſuadetur, quia nulla ratione valens illo triennio reſidere, & adminiſtrare in ſuo officio idem eſt, ac ſi eſſet pro tunc incapax electionis, ſed electio incapacis eſt ipſo iure nulla, electio enim debet fieri de perſona idonea, cap. Cum in cunctis, de elect. ergo ſi fuit nulla non poteſt præſtare impedimentum ſecundæ, quia non præſtat impedimentum, quod de iure non ſortitur effectum. Reg. 52. in 6.

Quæres 27. An Præſidens in locum præ mortui, vel amoti ab officio, per modum prouiſionis ſuffectus vſque ad tempus capituli, in quo eligendus eſt Superior ſucceſſor præceſſoris habeat vocem in capitulis, ſicut haberet, ſi electus fuiſſet in Superiorem? Procedit maximè in Superioribus localibus, immo etiam in Prouincialibus, & Generalibus ſuffectis in locum præmortui, vel amoti ab officio.

69 Reſpond. Suffectus à Superiore per modum prouiſionis in locum ſuperioritatis vacantis habet eam omnem facultatem, quam habebat præceſſor, ac ſi in eius locum per formalem electionem ſubſtitutus fuiſſet, niſi à Superiore pro-

uiden-

uidĕte limitetur, aut per ſtatuta ſit limitata, quod fieri poteſt.

Probatur I. ex illa communi regula. Subrogatus ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur l. Si eum §. Qui iniuriarum ff. Si quis caut. l. 1. §. Hæc actio ff. Si quis teſtam. lib. Cap. Eccleſia 3. Vt lite pend. ibi gloſ. ver. Succeſſerunt; quod maxime habet locum in caſu noſtro, nam ſubrogatio proprie fit quando à ſuperiore quis præficitur in locum præmortui, Sigiſ. dub. 77. Port. ver. Prouincialis num. 5. Addit. Sed natura, & conditio Prioris eſt ſuffragium ferre in capitulis, ergo & Præſidentis. II. ex Reg. 46. Is, qui in ius ſuccedit alterius, eo iure, quo ille vti debet; ſed Prior vti debet iure ſuffragandi in capitulis, ergo & Præſidens. III. Succeſſor reputatur vna perſona cum prædeceſſore, Gloſ. ver. Viueret. in fine, cap. Significauit 36. de reſcr. & ver. Contra cap. Dilecti 17. de foro compet. quouis modo ſuccedat ſiue per prouiſionem, ſiue per electionem: ergo Præſidens cum ſuccedat, & reputetur vnica perſona cum illo, ſuffragari poteſt, eo etiam quia ſucceſſor fungi debet omnibus partibus eius, in cuius locum ſuccedit, Gloſ. ver. Succedat, cap. Paſtoralis 11. de off. ordin. per l. Mortuo iudice ff. de iudic. l. quædam §. Nil intereſt ff. de edend. IV. Huiuſmodi Præſidentes, dicti etiam Vicarij, gaudent omnibus priuilegijs Prioribus, & Guardianis conceſſis, vt probat Rodr. tom. 3. q. 76. art. 1. Mirand. tom. 2. q. 20. art. 1. concl. 2. ergo poſſunt ferre ſuffragium.

70 In mea Religione nil ſtatuitur circa facultatem horum Præſidentium, conſequenter poterunt ſuffragari in capitulis.

Quæres 28. An in illis Religionibus, in quibus negatur votum huiuſmodi Præſidentibus ratione officij, poſſint ſaltem eligi in Diſcretos Conuentuales mittendi ad capitulum Prouinciale.

71 Reſpond. Poſſunt iuxta dicenda in fine ſequĕtis quæſtionis. Tum quia per hoc, quod ſunt ſuperiores non fiunt inhabiles ad huiuſmodi electionem, niſi expreſſe illis interdicatur, quod in mea Religione interdictum non eſt. Tum quia ex eo quod ſunt Præſidentes non adimitur libertas ſubditis, qui adhuc libere poſſunt illum eligere, quia cum vota ſecrete præſtent, libertatis arbitrium habent ſuffragandi, cui maluerint, preterquam quod iſti ſunt in fine officij; cum Diſcretus eligatur, vt procedat ad capitulum, in quo noui Superiores eliguntur. Apud Minores de Obſeruantia adeſt ſtatutum ne huiuſmodi eligantur, de qua re Rodr. tom. 2. q. 52. art. fin. cum ſuo Compend. reſolut. 58. num. 27. Mirand. tom. 2. q. 22. art. 7. qui probant hos non poſſe eligi, quia reſtringitur libertas ſuffragantium, quod vti falſum reieci.

Quæres 29. An qui ex commiſſione Generalis deputatus fuit Præſidens in capitulo pro electione Prouincialis, poſſit poſtulare electionem de ſe faciendam?

72 Reſp. Nō pōt. Tum quia ſicut patronus clericus etiam idoneus non poteſt ſeipſum præſentare ad perſonatum eccleſiæ vacantis, cuius eſt patronus, ex cap. Per noſtras, de iurepatr. ita neque Præſidens capitulo tamquam illius patronus, & caput poteſt ſe præſentare, & proponere in Prouincialem eligendum, licet alias ideoneus ſit. Tū quia proprium officium quandoque damnoſum eſt, ne quis poſſit vlterius aſcendere, ad quod facit gloſ. in cap. Conſtitutum 22. 7. q. 1. vbi dicit, quod habens curam in electione, prohibetur eligi, ne poſſit malignari, & alia exempla adducit, quæ multum faciunt ad noſtrum propoſitum. Tū quia talis electio præſumitur potius coacta, quam libera, nemo enim negabit, metum, & timorem reuerentialem, abſque intereſſe impellere electores ad eum eligendum, quem non eligerent, ſi elector ſimplex eſſet, & non Præſidens capituli; ſed huiuſmodi electio eſt nulla, per tradita a Nauar. citato a Rodr. tom. 2. q. 51. art. 10. Tum quia nemo poteſt ſeipſum poſtulare, & præſentare ad aliquam dignitatem, cap. Cum ad noſtram, de inſtitut. ſed iſte Præſes ipſum poſtulat ad hoc officium: Præſidis enim eſt poſtulare, & proponere eligendum in Prouincialem. Tum quia nemo in propriam electionem exercendam conſentire poteſt, cum id ſit nota ambitionis, & inordinata electio, cap. Cum poſt petitam, de elect. Tum quia ſicut qui non poteſt alienare, neque etiam aliquē actum, per quem ad alienationem deuenitur, facere valet, ex gloſ. in l. Item quia ff. de pactis; ita neque valens eligere ſeipſum, poteſt efficere aliquem actum, per quem perueniatur ad eius electionem, ergo non poteſt poſtulare, ſeu proponere ſeipſum eligendum, cum per poſtulationem perueniatur ad electionem, Gloſ. ver. Priuare cap. 1. de Poſtul. Tum quia in iure reprobatur pluralitas officiorū c. 1. dict. 89. quia vnum officium vix vnus implere poteſt cap. Presbiteros 59. diſt. cap. 1. de conſuet. in 6. & probaui q. 3. Iſte autem ſimul eſſet Præſes, & Prouincialis, quia illud officium durat toto tempore capituli, etiam poſt electum Prouincialem. Demum in quibuſdam Religionibus adeſt huiuſmodi prohibitio, vt in aliquibus Prouincijs Minorum de Obſeruantia, ne fiat electio præſidentium localium, vt obſeruaui in præcedenti quæſtione, pro qua re faciunt adductæ rationes, vnde reſponſio ibi data habet locum, quando adeſt maior ſuperior promouens electionem, tunc enim demitur omnis difficultas metus, & timoris reſpectu electionis.

73 Nota, quod electiones huiuſmodi de Præſidentibus ſe ipſos promouentibus in illis Religionibus, in quibus non adeſt ſtatutum prohibitiuum, ſuſtineri poſſunt, donec impugnentur, vt in mea religione, in qua tale ſtatutum non eſt, & de facto cōtra dictum non fuit cuidam electioni celebratæ fauore Præſidentis electi in capitulo Prouinciali noſtræ Religionis Papiæ in conuentu Sanctorum Geruaſij, & Protaſij anno 1632. in quo electus fuit P. Frater Magiſter Columbanus Maiocus, qui item erat capituli Præſidens, ibique incæpit Patria Papienſium.

Quæres 30. An in conuentu, vbi morantur tantum tres, aut quatuor de familia cum Priore, poſſit fieri electio Diſcreti mittendi ad capitulum Prouinciale? In mea Religione habetur ordinatio, vt ad minus ſint quinque, iuxta quod dixi quæſt. 17.

74 Reſp.

Digitized by Google

74 Reſpond. Quando cum Priore ſimul ſunt tantum duo, aut tres, tunc non poteſt fieri electio, vt probatur ex definitione electionis, quæ eſt canonica vocatio vnius ex pluribus; ſed quando ſunt tantum duo, aut tres, nullus horum poteſt vocari ex pluribus, cum ſemper debeat excludi Prior, & ſic in caſu duorum, remanet ſolum vnus vocandus, in caſu vero trium, & ſi duo remanent vocandi, tamen qui debent vocare, ſeu eligere non habent electionem vnius ex pluribus, quia in tali caſu alter alterum vocaret neceſſario; talis tamen electio ex parte poſſet ſuſtineri ex duplici ratione, & quia eſt aſſumptio vnius, ex pluribus ex parte Prioris; & quia maior pars ideſt duo conſentiunt in tertium. Quando ſunt quatuor, tunc poteſt cadere electio, quia fit vocatio vnius ex pluribus, nam ex tribus aſſumitur vnus. Igitur ad perfectam electionem Diſcreti de iure requiruntur ad minus tres capaces electionis paſſiuæ, & præterea ſuperior, qui negotium promoueat. Quod ſi adſint tantum tres ſubditi ſine ſuperiore locali, de illis electio fieri poteſt per Prouincialem, aut eius delegatum, ſeu Generalem. Et hæc de iure, abſtrahendo ab aliquo peculiari ſtatuto requirente plures vocales.

Quæres 31. An poſſint fieri electiones in noſtra Religione per modum compromiſſi? Electio per compromiſſum fieri poteſt duobus modis, vno modo illimitatè dando facultatem compromiſſarijs eligendi, quem ſibi placuerit; altero modo, limitatè quando electores committunt compromiſſarijs, vt eligant talem perſonam. Vide Doctores ſuper cap. Quia propter, de elect. Sigiſm. dub. 2. Mirand. tom. 2. q. 23. art. 34. ad 42.

75 Reſpond. Electiones, quæ faciendæ ſunt per Scrutinium, & ſchedulas, cuiuſmodi ſunt electiones Generalis, Prouincialium, Priorum, Definitorum, Diſcretorum non Conuentualium, & Cuſtodum, de quibus dixi q. 14. non poſſunt fieri per inſpirationem, neque per compromiſſum, vt declarauit Sacra Congregatio, teſte Garzia de benef. part. 5. cap. 4. num. 204. apud Sigiſm. dub. cit. n. 7. Ratio poteſt eſſe, quia Tridentinum, & conſtitutio Clem. VIII. quam regiſtraui ſub q. 13. & Regula cap. 1. & 2. preſcribunt electionem celebrandam per Scrutinium, ergo reliquas volunt excludi.

Quæres 32. An Prioratu, vel alio officio priuatus per ſententiam iudicis, ob crimen fornicationis, ſeu dilapidationis bonorum monaſterij, vel ob aliud graue crimen, poſſit iterum ſine alia diſpenſatione eligi ad illud, vel aliud officium?

76 Reſpond. Huius generis nullo modo poſſunt eligi, vt expreſſe habetur cap. illi, cap. Infames 6. q. 1. cap. Infamibus de reg. iur. Sigiſm. dub. 86. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 16. num. 99. quia eligendi fama, in nullo debet vacillare cap. Laici diſt. 33. cap. Omnipotens, de accuſat. vbi dicitur, quod accuſatus interim promoueri non poteſt, multo minus ſententia infectus. Et attentata electio eſt nulla, vt docent omnes cum Garzia part. 7. cap. 8. num. 4. Suar. tom. 5. diſp. 48. ſect. 1. apud citatum Lauor. num. 100. Sed ſententiati ſunt infames vt in ſpecie de Religioſis docet Anuerſ. cap. 23. num. 13. apud Bertium tom. 4. Rodr. tit. 2. cap. 13. num. 23.

Diſpenſare autem poſſunt ſuper infamia Prælati maiores, quod probaui reſolut. & q. 11. cum doctoribus ibi citatis, quibus adde Bertium citatum num. 27.

77 Fornicarj autem ſunt infames, vt colligitur ex cap. 4. §. Dei adulterijs, de iudic. & cap. 6. de bigamis, in quib. locis id ſupponitur, cum dicatur poſſe Epiſcopum diſpẽſare, quod pręſtare etiam poteſt Prælatus regularis minor, argum. deducto à poteſtate Epiſcopi, iuxta quæ dixi reſol. 10. q. 6. Vnde neque eligi poſſunt iam condemnati adulteri, Lauor. tit. 4. cap. 16. num. 113.

Quæres 33. An Præceptum, ſeu ordinatio diuturna facta a Priore duret toto triennio ſui officij, an finiatur primo anno in illis Religionibus, in quibus Prioratus ſunt annales, & ijdem prima vice electus, ſolet reelegi ſecunda, & tertia per formalem electionem? Et caſus accidere poteſt in noſtra Religione, in qua Priores ſunt annales ex probatis q. 6.

78 Reſpond. Ordinatio facta ſpirat ſtatim anno ſui Prioratus finito, qui cenſetur finire apuncto ſecundæ electionis. Probatur ex illa communi Regula, quod acta ab homine durant donec finitur eius officium, quod multis iuribus, & doctoribus probaui reſol. 6. q. 24.

Quæres 34. Reſolutionem, quinque difficultatem propoſitarum ab admodum Reu. Patre Prouinciali Prouinciæ Marchiæ Anconitanę, quarum prima eſt. An Prouincialis ad arbitrium ſuæ voluntatis in quibuſcumque Conuentibus ſuæ Prouinciæ ſibi ſubiectis habeat vocem reſpectu cuiuſcumque negotij etiam electionis, & in ſpecie, An poſſit concurrere ſuo voto ad electionem Diſcreti conuentualis mittendi ad capitulum Prouinciale? Reliquæ quatuor proponentur infra.

79 Reſpond. Affirmatiuè, quod probatur Primo, quia omnis facultas ad quæcumque negotia diſperſa in inferioribus ſubiectis Prouinciali, perfectiori modo reperitur collecta in ipſo Prouinciali capite ſingulorum de ſua Prouincia, a quo deſcendit in omnes inferiores ſubditos, vti eius capitis membra; turpis enim ea pars eſt, quę non congruit ſuo toti, cap. 2. diſt. 8. cap. fin. de ſponſa duor. §. Nec vero; neque membra a capite diſcedere licet, cap. 5. diſt. 12. neque diſcrepare, aut aliter ſe gerere cap. Celebritatem 21. diſt. 3. de conſecr. c. Cum ſtare liceat 12. de præſumpt. Sed Prouincialis eſt caput omnium Religioſorum ſibi ſubditorum argum. eorum, quæ habet Gloſ. in cap. Cum ab Eccleſiarum, de off. ordin. ergo quicquid poſſunt inferiores, perfectiori modo poteſt Prouincialis; ſed inferiores eligere poſſunt diſcretum Conuentualem, ergo & cum illis concurrere poteſt Prouincialis. Secundo, ius, quod habet Religioſus quilibet concurrendi ſimul cum Priore in omnibus negotijs, & electionibus proprij monaſterij proximè oritur ex eo, quod eſt aggregatus, & connumeratus de familia in tali Conuentu, cuius dicitur eſſe pars, & membrum; ſed Prouincialis eſt aggregatus de familia cuilibet Conuentui ſuæ Prouinciæ, vti caput aggre-

gatum,

Digitized by Google

gatum, & vnitum ſuis membris, aliquis enim in pluribus locis domicilium habere poteſt, docent communiter omnes cum Innoc. in cap. Ex parte, de foro compet. & colligitur ex cap. 2. de ſequel. in 6. ergo vti de familia poteſt cum alijs concurrere ad electionem Diſcreti Conuentualis. Tertio, Prouincialis nolentes eligere Diſcretum poteſt ad id cogere, quia eius eſt prouidere circa ea, quæ tangunt totam prouinciam, vt notum eſt, & conſtat ex cap. 2. Regulæ illis verbis. *Denique omnia, vel neceſſaria, vel opportuna Prouincia componat, & ordinet*. Ergo & concurrere ad electionem Diſcreti. Confirmatur ex illa Regula. Conceſſo vno intelliguntur conceſſa quæcumque faciunt ad eius perfectionem, & expeditionem, cap. Præterea 5. in fine, cap. Prudentiam 21. de off. deleg. l. Penul. ff. de vſufr. Sed ad exequutionem Diſcreti localis facit electio, ſine qua non datur officium, ergo Prouincialis poteſt concurrere ad electionem, ſi ad eam cogere poteſt. Quarto, Res per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, 1. de regul. iur. Sed Prouincialis poteſt diſſoluere electionem factam de indigno, ad ipſum enim ſpectat corrigere, & emendare malefacta in ſua prouincia ex cap. 2. & 4. Reg. ergo & per ipſum naſci legitimus Diſcretus. Simili argumento Portellus part. 1. ſuorum reſponſ. caſu 30. probat Prouincialem quendam potuiſſe incurrere ad electionem Abbatiſſæ, quia eam priuare poteſt ſuo officio, ſi cauſa ſubſit. Quinto, quod non eſt expreſsè prohibitum cenſetur conceſſum, ex capit. Sunt nonnulli 21. 16. quæſt. 1. cap. Iam nunc 7. 28. quæſt. 1. ibi. *Hoc non vetat Dominus*, l. Mutus ff. de Procur. Quod procedit etiam in dubio, Maſcard. lib. 3. de probat. concluſ. 1237. numero 2. Anchar. conſil. 344. Sed nullibi, non in Regula, neque Conſtitutionibus prohibetur, ergo habet ius eligendi. Vnde ad hoc facit, quod habet Rodriq. tomo 1. quæſt. 17. art. 6. Prælatos maiores habentes poteſtatem quaſi Epiſcopalem, ſi non eſſent prohibiti in Religione poſſe, quicquid poteſt Papa in toto orbe; ſed Papa concurrere poteſt ad quaſcumque electiones, immo, & per ſe creare omnes officiales in Religione, cum omniũ ſit Generalis, Prouincialis, & Prior, Sotus libro 8. de Iuſt. quæſt. 5. art. 1. ex Rodr. tom. 1. q. 22. art. 6. Nau. conſil. 3. de ſtatu Mon. num. 51. Quare cum Prouincialis non prohibeatur, poterit procedere ad eam electionem. Sexto ita practicatur in Prouincijs Lombardiæ, & aſſeritur à Reu: olim Generali de Sillis ſuper cap. 2. Regulæ Annot. 2. Pro ſecunda difficultate.

Quæres 35. An Clericus ſtatim poſt emiſſam profeſſionem habeat ius ad vtrumque vocem reſpectu cuiuſcumque negotij etiam electionis?

80 Reſpond. Habet ius ad vtramque vocem. Ad paſſiuam quidem ſi ſit conſtitutus in ordine Subdiaconali pro Diſcretatu, ad alia officia ſi ſie Sacerdos in legitima ætate conſtitutus, quod conſtat ex cap. 1. Regulæ conforme cap. 12. ſeſſ. 24. Vide Mirand. tom. 2. quæſt. 3. art. 1. Sigiſmund. dub. 62. Habet etiam vocem actiuam, quod probatur. Tum quia Conuerſi habent ex Conſtitut. Reu. olim Generalis Prouendani, editis ſub anno 1601. ergo potiori ratione Clerici, cum hæc illis ſit via ad paſſiuam debito tempore, ad quam Cõuerſi nunquam peruenire poſſunt. Tum quia hoc ius illis nullibi prohibetur. Tum quia omnes Clerici profeſſione emiſſa, ſtatim ſunt capaces vocis, cum huius principale fundamentum ſit profeſſio, & habetur cap. Ex eo 32. de elect. in 6. de maſculis, de feminis vero, cap. Indemnitatibus 43. eod. & docent Nauarr. conſil. 2. de conſtit. Rodriq. tomo 2. quæſt. 51. art. 13. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. libr. 2. cap. 3. num. 16. & cum eis Lezana cap. 18. num. 9. Ratio eſt, quia non maioris efficaciæ eſt profeſſio veterani, quam tironis. Procedunt autem hæc de conſuetudine, aut iure ſpeciali Religionum, attento iure nouo Clem. 2. de ætate, & cap. 4. ſeſſ. 24. interdicitur vox actiua nondum inſignitis ordine ſacro. Quibus tamen iuribus non fuit derogatum ſpecialibus ſtatutis, & conſuetudinibus, vt probant Rodriq. & Sigiſmund. quos ego retuli reſolut. 21. quæſt. 8. Neque obſtant Conſtitutiones Clement. VIII. de Educat. Nouit. propè finem §. Ad hoc tamen; quia reſponderi poteſt, vel non fuiſſe quid ad hoc ſpeciale, vſu receptos, vel congruentius ad verba textus, Papam loqui de illis Religionibus, quorum Nouitij iam profeſſi ex conſuetudine remanent adhuc cum alijs intra locum Nouitiatus, quod noſtra non obſeruat, conſequenter nec illud caput exequi tenetur. Pro tertia difficultate.

Quæres 36. An Nouitius laicus in quouis Conuentu, qui non ſit deputatus ad Nouitiatum, probari, & proficere poſſit, ſtante quodam vſu Reu. olim Generalis Monteſani probandi huiuſmodi laicos indifferenter in quouis Conuentu, vbi manent ſex de familia?

81 Reſpond. Certum eſt, Nouitiatum peractum etiam a Conuerſis extra locum deputatum à Sede Apoſtolica iuxta Decreta Clem. eſſe nullum ipſo iure, & inde ſecuta profeſſio, quia non magis eſt Nouitius Clericus, quam Laicus, ſed vterque æque ſub nomine Nouitij comprehenditur. Neque ſuffragatur allegata conſuetudo, quia hæc introducta contra legem, & Decretum irritans non tenet, neque vllam habet vim, ex cap. Quod ſuper his, de conſang. cap. Super eo, de cognat. ſpir. Couarr. part. 4. cap. 6. §. 10. nu. 35. & ex eis Lauor. in ſuis Lucubr. tit. 4. de elect. c. 21. num. 132. Dec. in cap. Nouit, de iudic. numero 84. Suar. de leg. lib. 7. cap. 19. numero 13. ducti ea ratione, quia conſuetudo non poteſt tollere incapacitatem, & inhabilitatem inductam à Decreto Clem. quod cum irritet, & inhabilitet Superiores, & Nouitios ad probationem, & profeſſionem, nullius momenti poteſt eſſe huiuſmodi conſuetudo reprobata, & irrationabilis, maximè ſtante noua confirmatione ex Breui Vrbani VIII. Quod ſi ille pater Generalis non ex vſu, ſed ex priuilegio introduxit illud genus Nouitiatus, tenet probatio, & profeſſio, cum Papa id poſſit indulgere contra ſuas leges, cui non cenſetur derogatum per nouam confirmationem Vrbani VIII. cum in eius Breui non fiat mẽtio de derogatione alicuius priuilegij reſpectiuè ad Confirmationem, quod eſſet neceſ-

neceſſarium, ex cap. Veniens 19. de præſcript. & ibi Gloſa ver. Nullam. Obſerua autem, quod priuilegium concedi poteſt per Breue, aut Bullam, vel viuę vocis oraculo ſine ſcriptura, & ſi priuilegium obtentum fuit viuæ vocis oraculum dubitari poteſt, quia huiuſmodi derogatum fuit per Gregor. XV. & Vrbanũ VIII. ſed nulla eſt difficultas, quia probaui reſol. 31. q. 3. eos Summos Pontifices nõ annullaſſe oracula viuę vocis mere fauorabilia, & nulli præiudicialia, quale eſt noſtrum de Nouitijs? Pro quarta difficultate.

Quæres 37. An iſte numerus ſenarius Fratrum debeat eſſe talis formaliter, an materialiter ſufficiat, itaut ſi aliqui adſint voce carẽtes teneat Nouitiatus; & quid ſi quinque tantum ſint numero?

82 Reſp. Debent eſſe omnino ſex omnes habentes vocem ſaltem tempore acceptationis, aliter nulla eſt probatio, & inde ſecuta profeſſio. Probatur ex cauſa finali anni probationis, qui inuentus fuit, vt Nouitius probaret aſperitates Religionis, & Religio vice verſa eius mores, vtrum ſit idoneus ad onera Religionis, cap. Ad Apoſtolicam 16. de Regul. ſed iſta probatio haberi, & perfici non poteſt niſi per expreſſionem vocis ſaltem eo tempore, quo debet fieri iudicium de eius idoneitate, & ſufficientia ad profitendum, ſine illa enim non poteſt ferri iudicium, cum vox ſit fundamentum iudicij ferendi, ergo omnes debent habere vocẽ. Quod ſi caſus interim accideret, quod aliquis eo tempore careret voce, hæc culpa, & defectus non debet nocere Nouitio, cum culpa carens non debeat eſſe deterioris conditionis culpa infecto, ex cap. Legi epiſtolam 36. 16. q. 1. Vel eo caſu priuatus voce poteſt reſtitui per Superiorem ad id poteſtatem habentem. Demum iſte numerus ſenarius omnino eſt neceſſarius ad valorem Nouitiatus, & profeſſionis, quia pręſcribitur pro forma ſubſtantiali, cuius omiſſio etiam in minimo vitiat actum, vt docent omnes, vnde de hoc dubitãdum non eſt. Pro quinto dubio.

Quæres 38. De Religioſo bimeſtrali de familia, an poſſit eligere, vel eligi in Diſcretum eius Conuentus, vbi de nouo eſt de familia conſtitutus?

83 Reſpond. Affirmatiuè, quia in hoc nullam inuenio prohibitionem iuris communis, aut ſtatuti Religionis, ratio eſt, quia non minus eſt membrũ, & pars Conuentus nouiſſimus de familia, quam veteranus. Confirmatur, quia ſi plures Fratres diuerſorũ Conuentuũ puſillorum poteſt ſimul vniri ad electionem vnius Diſcreti, ex Conſtitut. Reu. olim Generalis Prouenzani, ſub anno 1601. quare nouiſſimus cum primis non poterit concurrere? Pro vltima.

Quæres 39. De percutiente ſuum Priorem, an ſit priuatus vtraque voce?

84 Reſpond. Affirmatiuè, per triennium, vt conſtat ex Conſtitut. citati Reu. ſub annis 1595. & 1601. illis verbis. *Chi darà con pugni, baſtone, ò coltello à Frati, o à Secolari, ſia punito di pena di carcere ad arbitrio de' Superiori, & priuo di voce attiua, & paſſiua per tre anni.* Sub ea dictione, *Frati*, continentur etiam Superiores, cum in fauorabilibus non excludantur ab ea voce, & quia non debent eſſe deterioris conditionis ſuis ſubditis. Et hæc pœna eſt ipſo iure, quia Conſtitutor vtitur præſenti modi imperatiui, *Sia priuo*, quod indicat pœnam ſtatim incurri, vt docent omnes Doctores, dum explicant modum cognoſcendi cenſuram ferendam a lata, & explicant dictionem illam *Anathema ſit*. Et cum huiuſmodi pęna ſupponat cenſuram excommunicationis ob iniectionem manuum violentarum contractæ, ſi percuſſor ſit publicus non poteſt neque licitè neque validè eligere, aut eligi, ſi occultus non vitiatur electio, ad quam concurrit actiuè, licet peccet, quia excommunicatus priuatur communione fidelium, ſi vero concurrat paſſiuè nullius eſt roboris electio de ipſo excommunicato facta, vt docent omnes in cap. Conſtitutus de appellat. cap. Poſtulaſti, de Cler. excommun. min. apud Sigiſm. dub. 66. de elect.

Quæres 40. An electio habita inter Religioſos in quodam Conuentu tempore æſtatis, quo ſolent vigere vehemẽtiſſimi calores, ſuis habitibus exutos, & ordine præcedentiæ non ſeruato in reponendis ſchedulis in vaſe ad hoc deputato, vt quia prius laicus, vel clericus Sacerdote repoſuit, ſit nulla?

85 Reſpond. Valet, quia ſicut habitus non facit Monachum ex vulgatis iuribus, neque eſt neceſſarium ad validam electionem, cum adhuc Religioſus dicatur depoſito habitu. Neque obſtat ordo ille, cum ſit accidentalis, neque ideo ordinis peruerſio vitiat actum l. 1. C. de appellat. Bartol. ibi, & in l. Prolatam C. de ſent. Abbas, Imol. in cap. Exhibita, de iudic.

Quæres 41. Scrutatores, ſingulorum ſchedulis electorum ante ſe delatis, & ad inuicem collatis, ſcrutinium inde publicauerunt, dicens vnus eorum, talem N. habuiſſe maiorem partem vocum, & conſequenter ipſum eua ſiſſe Superiorem ab ipſis vocalibus electum, & ſtatim præſes capituli illum confirmauit; An teneat huiuſmodi electio, cum non videatur facta, neque publicata canonica electio, prout de iure debebat fieri?

86 Reſpond. Nulla fuit hæc electio, Gloſ. ver. Variare cap. Publicato 58. de elect. per cap. In Geneſi 55. capit. Eccleſia 57. eodem, & in dicto capitulo 58. diſtinguit Papa publicationem ſcrutinij ab electione, a qua recedere non poſſunt poſt publicationem ſcrutinij. Electio autem hæc facienda eſt, & publicanda ſolemniter, vel à præſide capituli, vel à digniori vocali, aut ab alio deputato, ex Suarez apud Lauor. titul. 4. de elect. capitulo decimo nono, numero nonageſimo tertio, aliter electio nulla eſt, ex eodem numero 97. Sigiſmund. dub. 39. numero primo, Nauarr. conſilio ſeptimo, de elect. numero 2. Mirand. tom. 2. quæſt. 23. art. 25. Iſta autem electio ab vno formaliter eſt facienda nomine ſuo, & aliorum publicè coram omnibus, aliter nulla eſt electio ex citatis Doctoribus, & ex eod. Miran. q. 29. §. Tertiodecimo.

87 In mea Religione præſcribitur forma huius electionis publicandæ pro Generali cap. 1. Regulæ his verbis. *Ego N. nomine omnium veſtrum,*

qui in ipſum conſenſiſtis declaro Reuerendum Patrē
Fratrem N. Generalem Viſitatorem, & Principa-
lem Miniſtrum Tertij Ordinis D. Franciſci per vni-
uerſam Italiam à maiori parte veſtrum electum fuiſ-
ſe. Quæ forma, vt ibi dicitur à Tabellione publi-
catur, & ſeruāda eſt in omnibus electionibus alio-
rum Superiorum, ab eo enim menſurandæ ſunt e-
lectiones aliorum inferiorum. Si hæc publicatio
fiat ab vno ex vocalibus, addendum eſt. *Ego N.*
nominibus meo, & veſtrum eligentium eligo, de-
88 *claro, & publico, &c.* Sub eo nomine: *Vniuerſam*
Italiam, veniunt etiam Inſulæ Siculanæ, quia:
Inſulæ Italiæ pars Italiæ ſunt, dicitur in l. Inſulæ
ff. de iudic. Sed quoniam in Bullis Pontificijs, V-
niuerſa Italia ab illis Inſulis, vt quid diuerſum ex-
primitur, ideo rectius addendum eſt illi prædictæ
formæ, *Et per Inſulas Siciliæ*, vt clarius explice-
89 tur ad quæ loca ſe extendat eius authoritas. For-
ſan eo tempore Siculi non erant ſubiecti Generali
Italiæ, nam de anno 1538. in ciuitate Drepani e-
90 rat quidam Frater Iacobus de Augubio de Reli-
gione Minorum Obſeruantiæ, qui ordinem hunc
ingreſſus reformauit Siculos, quorum poſtea à
Pio V. electus fuit Generalis in illo Regno, in
quo Drepani fundauit Conuentum Martognæ, &
tres alios feminarum infra vrbem, vt teſtatur Silu.
Marulus, ſeu Maurolicus Abbas S. Mariæ Roc-
camadoris Ciſtert. ordinis in ſua Hiſtoria Sacra
intitulata: *Mare Oceano* lib. 4. pagin. 260. ex quo
colligo, cum iſte Generalis non numeretur inter
Italos, tempore Pij V. Siculos nondum fuiſſe ag-
gregatos Italis.

Quæres 42. An conſuetudine introduci poſſit,
vt aliqui graues patres ſuffragentur in capitulis,
ſeu Congregationibus pro electione officialium,
ad quorum electionem aliter concurrere nō poſ-
ſunt, quia præfixus eſt numerus vocalium e. g. in
mea Religione in electione Generalis, & qua-
tuor Definitorum Generalium concurrunt qua-
tuor Generalis præteritus, Prouincialis, Diſcre-
tus, & Cuſtos. In electione Prouincialis, & qua-
tuor, Definitorum eius, & Cuſtodum, Prouincia-
lis, Diſcretus, Priores, & Diſcreti Prouincia-
les, Definitor Generalis, & Procurator Gene-
ralis, in electione Priorum, & Diſcreti pro alij
concurrunt Prouincialis, & quatuor eius Defi-
nitores tantum, vt expreſsè dicitur in Bulla 33.
Clement. VIII. in nouo Bullario. Quæſtio igitur
eſt, an conſuetudine, ſeu etiam ſtatuto, & con-
ſtitutione admitti poſſint alij ſupra expreſſos vo-
cales?

91 Reſpond. Conſuetudo, neque ſtatutum indu-
cere poteſt, vt huiuſmodi patres quantumuis
graues procedant ad electionem, in qua iam præ-
fixus eſt numerus vocalium ex Bulla Pontificia
habente Decretum irritans electiones aliter fa-
ctas, quam præſcribatur in illa, quod idem dici-
tur de ſtatuto, ſi aliud in contrarium numerum
præfigens conſtet Decreto irritante, nimirum
conſuetudine tolli non poſſe, vtique ſtatuto op-
poſito condito per eoſdem, vel ſucceſſores ſta-
tuentes.

92 Probandum igitur remanet Bullam Pontificiā,
aut Regulare ſtatutum conſtanti Decreto irri-
tante tolli non poſſe contraria conſuetudine ſic,
quia conſuetudo contra Decretum irritans non
valet, quod eſt Regulare in omni lege, & canone
habente Decretum irritans, cap. Quod ſuper his,
in fine, de conſang. cap. Super eo, de cognat. ſpir.
Couar. part. 4. cap. 6. §. 10. num. 35. & ex eis La-
uor. tit. 4. de elect. cap. 21. num. 132. vbi numero
133. reddit rationem, quia lex irritans facit per-
ſonam incapacem, quem defectum non poteſt
tollere conſuetudo Dec. in cap. Nouit, de iudic.
num. 84. Statutum ergo factum, aut conſuetudo
inducta contra eam Bullam, & ſimiles nullius va-
loris eſt, niſi confirmetur à Papa formaliter cum
derogatione Bullæ in terminis, cui aduerſatur
ſtatutum, aut conſuetudo; neque autem ſufficit
confirmatio in forma communi, ſed in forma ſpe-
cifica requiritur cum expreſſione vtriuſque op-
poſitorum.

Quæres 43. An Confirmatio Generalis Tertij
Ordinis ſpectet ad Miniſtrum Generalem Mino-
rum de Obſeruantia? Non videtur dubitandum,
cum id expreſsè ſtatuatur à Sixto V. Bull. 46. in-
cip. Romani Pontificis, quod nempe confirma-
tionem ab illo petat infra duos menſes à die ſuæ
electionis computandos, qua non obtenta, vel de-
negata, cenſetur confirmatus ex indulgentia A-
poſtolica.

92 Reſpond. Nullus Generalis talem confirma-
tionem petijt, ſed in capitulo Generali quouis
præſidens Cardinalis Protector, vel alius Præla-
tus eius vice, ſeu Sanctiſſimi illum confirmat. Ita
quod illa Bulla nunquam incipit habere effectum,
neque Miniſter Obſeruantiæ curat de hac facul-
tate. Ex quo conſtat Tertiarios in omnibus, & per
omnia eſſe exemptos à Minoribus ſiue Conuen-
tualibus, ſeu Obſeruantibus, etiam quo ad viſita-
tionem ibidem præſcriptam.

RESOLVTIO XXVII.

De rebus Eccleſiæ alienandis, vel non alienandis.

SVMMARIVM.

1 *Prior non potuit alienare prædium quinquaginta aureorum.*
2 *Ager parui momenti poteſt alienari 19. 38.*
3 *Alienari poteſt peruentum ad Monaſterium cum tali onere.*
4 *Hipotecatio an ſit probibita volenti alienare?*
5 *Commune Eccleſiæ, & Laico alienabile eſt.*
6 *In quo caſu nullæ pœnæ incurruntur.*
7 *Probibitio alienationis non includit neceſſariam.*
8 *Retrouenditio non eſt alienatio probibita.*
9 *Litigioſæ rei alienatio non reprobatur.*
10 *Tranſactio non interdicitur.*
11 *Rei poſſeſſæ alienatio probibetur.*
12 *Extrauagans, & Decretum excipiunt caſus iuris.*
13 *Bona in genere obligari poſſunt.*
14 *Vineæ inutilis inciſio non eſt alienatio.*

Decre-

15 *Decretum de non alienando ſine licentia Sedis.*
16 *Prohibitio Decreti refertur ad extrauagantem.*
17 *Priuati excluduntur à pœnis Decreti.*
18 *Nemus incidens non incurrit pœnas.*
19 *Modicum alienans excuſatur à pœnis, 2. 38.*
20 *Leuis exceſſus adhuc excuſat.*
21 *Conditiones ſex requiruntur ad alienationem.*
22 *Iuſta cauſa alienandi quadruplex.*
23 *Neceſſitas 1.*
24 *Pietas 2.*
25 *Vtilitas 3.*
26 *Inutilitas 4.*
27 *Quarum vnaquæque ſufficit.*
28 *Authoritas Prælati ſcunda conditio.*
29 *Tractatus tertia conditio.*
30 *Conſenſus capituli quarta.*
31 *Subſcriptio ſingulorum quinta.*
32 *Licentia Papæ vltima.*
33 *Euidēti vtilitate nō obſtāti requiritur adhuc licētia.*
34 *Aliter incurrunt pœnas.*
35 *Contractus nullus ſine illa licentia.*
36 *Apoſtolica licentia non ſupplet alia requiſita.*
37 *Alienatio, ſaluo aſſenſu apoſtolico tenet.*
38 *Modica alienantur ſine licentia. 2. 19.*
39 *Caſus tres alienationis ſine licentia.*
40 *Infeudatio ſecundus caſus.*
41 *Emphiteuſis fit ſine licentia.*
42 *Bona, quæ ſeruando ſeruari nequeunt alienantur.*
43 *Bona relicta religioni incapaci alienantur.*
44 *Bona relicta ea conditione, vt reuertantur.*
45 *Commune indiuiſibiliter Laico, & Eccleſiæ.*
46 *Repudiari poteſt legatum à ſolo Superiore.*
47 *Nondum tamen acceptatum.*
48 *Niſi vſusfructus ſpectet ad Religioſum particularē.*
49 *Repudiari non poteſt à Religioſo ſolo.*
50 *Remiſſio caducitatis licita eſt.*
51 *Pecuniæ magna ſumma poteſt diſtrahi.*
52 *Pecunia Banchi S. Ambroſij Mediolani alienatur.*
53 *De eius iuſtitia quidam dubitarunt.*
54 *Iuſtus tamen probatur.*
55 *Cenſus alienari non poſſunt.*
56 *Vitalicius creari poteſt.*
57 *Retrouenditio fieri poteſt.*
58 *Hipotecatio generalis conceditur.*
59 *Tranſactio conceditur.*
60 *Deſtrui non poteſt fabrica ſine readificatione.*
61 *Eccleſia alienari poteſt.*
62 *Reliquiæ alienari poſſunt.*
63 *Res relicta ære alieno obligata alienari poteſt.*
64 *Ornamenta Eccleſiæ alienari non poſſunt.*
65 *Pœnæ extrauagantis, & Decreti referuntur.*
66 *Quas non incurrunt priuati.*
67 *Pœnæ Decreti referuntur.*
68 *Excuſatio ab his pœnis.*
69 *Teſtamentum cum pacto alienationis exequi poteſt.*
70 *Priuilegio Epiſcopi alienandi vtuntur Religioſi.*
71 *Immobile relictū particulari Religioſo nō alienatur.*
72 *Pro choro alienę Eccleſię cōſtruēdo vēdi pōt ſtabile.*
73 *Cum ſola licentia Prouincialis.*
74 *Neque prætium eſt neceſſario implicandum.*
75 *Pecunia reſtituta in extinctione cenſus implicari poteſt in fundum.*

QVidam Prior Prouincialis propria authoritate à ſuo Conuentu agrum 50. aureorum alienauit transferendo in aliud Monaſterium ſibi ſubiectum, prętendēdo, ſe id poſſe facere, adducēdo Gloſ. in c. Eccleſiæ 16. q. 1. vbi Epiſcopus bene aufert de iure vnius, & dat alteri, modo prior Eccleſia enormiter non lædatur, & probat per cap. Bonæ rei 12. q. 2. c. Sicut vnire, de exceſſibus Prælat. c. Ad audientiā, de Eccleſ. ædif. c. Cum apoſtolica, de ijs, quæ fiunt à Prælat. ergo idem dicendū in caſu hoc, Epiſcopus enim & Prouincialis quod ad iuriſdictionē comparātur, Panor. in Clem. 1. de reb. Eccl. Rodr. tom. 1. q. 27. art. 6. Mirād. alios citans tom. 2. q. 7. art. 1. Neque enim Eccleſia dicitur lædi, quia finis, propter quem prohibetur alienatio eſt, ne bona Eccleſiaſtica deteriorentur, aut diſtrahantur, quod non ſequitur, quando transferuntur ab vna ad aliam Eccleſiam, ſed ab Eccleſia ad laicos, tunc enim Eccleſia deterioratur, & enormiter læditur, & confirmatur per l. Voluntas C. de fideiuſſ. vbi frater dando ſorori non dicitur alienare, ergo neque is Superior ex ſorore dando alteri ſorori. Quibus tamen non obſtantibus.

1 Reſp. Nō potuit, nec proinde tenuit alienatio, probatur. Tum quia id expreſsè prohibetur cap. 1. de reb. Eccleſ. vbi dicitur, quod nō licet Epiſcopo, vel Abbati terram vnius Eccleſiæ vertere ad aliam, quamuis ambæ ſint in eius poteſtate. Tum quia per Clem. de ſuppl. negl. Prælat. prohibetur, ne proprijs menſis applicent ea, quæ ſpectant ad vacantes Eccleſias, quas conferre debent ſibi ſubiectis Regularibus, neque eas penſionibus aggrauent, ergo ſignum eſt quod ſuper ſuas Eccleſias non habent ius alienandi ab vna ad aliam. Tum quia nulla eſt alienatio facta ſine cōſenſu capituli, cap. Placuit 50. cap. Sine exceptione num. 12. q. 2. vbi per totam de hac materia alienationis, c. 1. cap. Tua nuper 8. c. Paſtoralis 9. de ijs, quæ fiunt à Prælat. Tum quia in iure generaliter prohibetur quæuis alienatio, ergo nullam debemus excipere. Et quod non poſſit fieri alienatio ab vna ad aliam Eccleſiam tenent Quarant. ver. Alienatio num. 15. alijs citatis, & Bonacin. de alienat. p. 2. numero 14. vbi citat Riccium deciſ. 38. & 74. non requirentem aſſenſum apoſtolicum. Et in re noſtra tenuit Peyrin. tom. 2. ad conſtitut. Iul. 2. numero 76. oppoſitum aſſerens tom. 3. cap. 3. num. 20. accedente conſenſu capituli.

Ad rationes dubitandi dico ad illos textus, in illis locis ſermonem eſſe prę ſertim de vnione Eccleſiarum, quæ contingit abſque præiudicio poſſidentium beneficia, ſed ea vacantia vnire poteſt per dicta iura, & alia Sacri Concil. ſeſſ. 21. cap. 5. ſeſſ. 23. c. 18. ſeſſ. 24. cap. 13 & 15. in caſu autem noſtro ſemper fit præiudicium Conuentui, cum nunquam vacet. Præterea alienationem peregit ſine conſenſu ſui capituli, in quo Prælatus ille dānatur, & enormiter læſit illud Monaſterium, cum rem magni momenti alienauerit.

Quæres 1. Quid ſi ager fuiſſet parui momenti, vt viginti, aut vigintiquinque aureorum, an potuiſſet alienare?

2 Reſp. Potuiſſet, cum cōſenſu illius Monaſterij, cuius eſt res alienāda, ꝙ probatur per c. Terrulas 52. illis verbis. *Terrulas, aut vineolas exiguas, & Eccleſiæ minus vtiles, aut longè poſitas, Epiſcopus ſine conſilio fratrum, ſi neceſſitas fuerit, diſtrahendi*

qui in ipſum conſenſiſtis declaro Reuerendum Patrē Fratrem N. Generalem Viſitatorem, & Principalem Miniſtrum Tertij Ordinis D. Franciſci per vniuerſam Italiam à maiori parte veſtrum electum fuiſſe. Quæ forma, vt ibi dicitur à Tabellione publicatur, & ſeruãda eſt in omnibus electionibus aliorum Superiorum, ab eo enim menſurandæ ſunt electiones aliorum inferiorum. Si hæc publicatio fiat ab vno ex vocalibus, addendum eſt. *Ego N. nominibus meo, & veſtrum eligentium eligo, de-*
88 *claro, & publico, &c.* Sub eo nomine: *Vniuerſam Italiam*, veniunt etiam Inſulæ Siculanæ, quia: *Inſulæ Italiæ pars Italiæ ſunt*, dicitur in l. Inſulæ ff. de iudic. Sed quoniam in Bullis Pontificijs, Vniuerſa Italia ab illis Inſulis, vt quid diuerſum exprimitur, ideo rectius addendum eſt illi prædictæ formæ, *Et per Inſulas Siciliæ*, vt clarius explice-
89 tur ad quæ loca ſe extendat eius authoritas. Forſan eo tempore Siculi non erant ſubiecti Generali Italiæ, nam de anno 1538. in ciuitate Drepani e-
90 rat quidam Frater Iacobus de Augubio de Religione Minorum Obſeruantiæ, qui ordinem hunc ingreſſus reformauit Siculos, quorum poſtea à Pio V. electus fuit Generalis in illo Regno, in quo Drepani fundauit Conuentum Martognæ, & tres alios feminarum infra vrbem, vt teſtatur Silu. Marulus, ſeu Maurolicus Abbas S. Mariæ Roccamadoris Ciſtert. ordinis in ſua Hiſtoria Sacra intitulata: *Mare Oceano* lib. 4. pagin. 260. ex quo colligo, cum iſte Generalis non numeretur inter Italos, tempore Pij V. Siculos nondum fuiſſe aggregatos Italis.

Quæres 42. An conſuetudine introduci poſſit, vt aliqui graues patres ſuffragentur in capitulis, ſeu Congregationibus pro electione officialium, ad quorum electionem aliter concurrere nõ poſſunt, quia præfixus eſt numerus vocalium e. g. in mea Religione in electione Generalis, & quatuor Definitorum Generalium concurrunt quatuor Generalis præteritus, Prouincialis, Diſcretus, & Cuſtos. In electione Prouincialis, & quatuor, Definitorum eius, & Cuſtodum, Prouincialis, Diſcretus, Priores, & Diſcreti Prouinciales, Definitor Generalis, & Procurator Generalis, in electione Priorum, & Diſcreti pro alij concurrunt Prouincialis, & quatuor eius Definitores tantum, vt expreſsè dicitur in Bulla 33. Clement. VIII. in nouo Bullario. Quæſtio igitur eſt, an conſuetudine, ſeu etiam ſtatuto, & conſtitutione admitti poſſint alij ſupra expreſſos vocales?

91 Reſpond. Conſuetudo, neque ſtatutum inducere poteſt, vt huiuſmodi patres quantumuis graues procedant ad electionem, in qua iam præfixus eſt numerus vocalium ex Bulla Pontificia habente Decretum irritans electiones aliter factas, quam præſcribatur in illa, quod idem dicitur de ſtatuto, ſi aliud in contrarium numerum præfigens conſtet Decreto irritante, nimirum conſuetudine tolli non poſſe, vtique ſtatuto oppoſito condito per eoſdem, vel ſucceſſores ſtatuentes.

92 Probandum igitur remanet Bullam Pontificiã, aut Regulare ſtatutum conſtanti Decreto irritante tolli non poſſe contraria conſuetudine ſic, quia conſuetudo contra Decretum irritans non valet, quod eſt Regulare in omni lege, & canone habente Decretum irritans, cap. Quod ſuper his, in fine, de conſang. cap. Super eo, de cognat. ſpir. Couar. part. 4. cap. 6. §. 10. num. 35. & ex eis Lauor. tit. 4. de elect. cap. 21. num. 132. vbi numero 133. reddit rationem, quia lex irritans facit perſonam incapacem, quem defectum non poteſt tollere conſuetudo Dec. in cap. Nouit, de iudic. num. 84. Statutum ergo factum, aut conſuetudo inducta contra eam Bullam, & ſimiles nullius valoris eſt, niſi confirmetur à Papa formaliter cum derogatione Bullæ in terminis, cui aduerſatur ſtatutum, aut conſuetudo; neque autem ſufficit confirmatio in forma communi, ſed in forma ſpecifica requiritur cum expreſſione vtriuſque oppoſitorum.

Quæres 43. An Confirmatio Generalis Tertij Ordinis ſpectet ad Miniſtrum Generalem Minorum de Obſeruantia? Non videtur dubitandum, cum id expreſsè ſtatuatur à Sixto V. Bull. 46. incip. Romani Pontificis, quod nempe confirmationem ab illo petat infra duos menſes à die ſuæ electionis computandos, qua non obtenta, vel denegata, cenſetur confirmatus ex indulgentia Apoſtolica.

92 Reſpond. Nullus Generalis talem confirmationem petijt, ſed in capitulo Generali quouis præſidens Cardinalis Protector, vel alius Prælatus eius vice, ſeu Sanctiſſimi illum confirmat. Ita quod illa Bulla nunquam incipit habere effectum, neque Miniſter Obſeruantiæ curat de hac facultate. Ex quo conſtat Tertiarios in omnibus, & per omnia eſſe exemptos à Minoribus ſiue Conuentualibus, ſeu Obſeruantibus, etiam quo ad viſitationem ibidem præſcriptam.

RESOLVTIO XXVII.

De rebus Eccleſiæ alienandis, vel non alienandis.

SVMMARIVM.

1 *Prior non potuit alienare prædium quinquaginta aureorum.*
2 *Ager parui momenti poteſt alienari* 19. 38.
3 *Alienari poteſt peruentum ad Monaſterium cum tali onere.*
4 *Hipotecatio an ſit prohibita volenti alienare?*
5 *Commune Eccleſiæ, & Laico alienabile eſt.*
6 *In quo caſu nulla pœna incurruntur.*
7 *Prohibitio alienationis non includit neceſſariam.*
8 *Retrouenditio non eſt alienatio prohibita.*
9 *Litigioſæ rei alienatio non reprobatur.*
10 *Tranſactio non interdicitur.*
11 *Rei poſſeſſæ alienatio prohibetur.*
12 *Extrauagans, & Decretum excipiunt caſus iuris.*
13 *Bona in genere obligari poſſunt.*
14 *Vineæ inutilis inciſio non eſt alienatio.*

Decre-

Digitized by Google

15 *Decretum de non alienando ſine licentia Sedis.*
16 *Prohibitio Decreti refertur ad extrauagantem.*
17 *Priuati excluduntur à pœnis Decreti.*
18 *Nemus incidens non incurrit pœnas.*
19 *Modicum alienans excuſatur à pœnis, 2. 38.*
20 *Leuis exceſſus adhuc excuſat.*
21 *Conditiones ſex requiruntur ad alienationem.*
22 *Iuſta cauſa alienandi quadruplex.*
23 *Neceſſitas 1.*
24 *Pietas 2.*
25 *Vtilitas 3.*
26 *Inutilitas 4.*
27 *Quarum vnaquæque ſufficit.*
28 *Authoritas Prælati ſecunda conditio.*
29 *Tractatus tertia conditio.*
30 *Conſenſus capituli quarta.*
31 *Subſcriptio ſingulorum quinta.*
32 *Licentia Papæ vltima.*
33 *Euidẽti vtilitate nõ obſtãti requiritur adhuc licẽtia.*
34 *Aliter incurrunt pœnas.*
35 *Contractus nullus ſine illa licentia.*
36 *Apoſtolica licentia non ſupplet alia requiſita.*
37 *Alienatio, ſaluo aſſenſu apoſtolico tenet.*
38 *Modica alienantur ſine licentia. 2. 19.*
39 *Caſus tres alienationis ſine licentia.*
40 *Infeudatio ſecundus caſus.*
41 *Emphiteuſis fit ſine licentia.*
42 *Bona, quæ ſeruando ſeruari nequeunt alienantur.*
43 *Bona relicta religioni incapaci alienantur.*
44 *Bona relicta ea conditione, vt reuertantur.*
45 *Commune indiuiſibiliter Laico, & Eccleſiæ.*
46 *Repudiari poteſt legatum à ſolo Superiore.*
47 *Nondum tamen acceptatum.*
48 *Niſi vſusfructus ſpectet ad Religioſum particularẽ.*
49 *Repudiari non poteſt à Religioſo ſolo.*
50 *Remiſſio caducitatis licita eſt.*
51 *Pecuniæ magna ſumma poteſt diſtrahi.*
52 *Pecunia Banchi S. Ambroſij Mediolani alienatur.*
53 *De eius iuſtitia quidam dubitarunt.*
54 *Iuſtus tamen probatur.*
55 *Cenſus alienari non poſſunt.*
56 *Vitalicius creari poteſt.*
57 *Retrouenditio fieri poteſt.*
58 *Hipotecatio generalis conceditur.*
59 *Tranſactio conceditur.*
60 *Deſtrui non poteſt fabrica ſine reædificatione.*
61 *Eccleſia alienari poteſt.*
62 *Reliquiæ alienari poſſunt.*
63 *Res relicta ære alieno obligata alienari poteſt.*
64 *Ornamenta Eccleſiæ alienari non poſſunt.*
65 *Pœnæ extrauagantis, & Decreti referuntur.*
66 *Quas non incurrunt priuati.*
67 *Pœnæ Decreti referuntur.*
68 *Excuſatio ab his pœnis.*
69 *Teſtamentum cum pacto alienationis exequi poteſt.*
70 *Priuilegio Epiſcopi alienandi vtuntur Religioſi.*
71 *Immobile relictũ particulari Religioſo nõ alienatur.*
72 *Pro choro alienę Eccleſię cõſtruẽdo vẽdi põt ſtabile.*
73 *Cum ſola licentia Prouincialis.*
74 *Neque pretium eſt neceſſario implicandum.*
75 *Pecunia reſtituta in extinctione cenſus implicari poteſt in fundum.*

QVidam Prior Prouincialis propria authoritate à ſuo Conuentu agrum 50. aureorum alienauit transferendo in aliud Monaſterium ſibi ſubiectum, pretendẽdo, ſe id poſſe facere, adducẽdo Gloſ. in c. Eccleſiæ 16. q. 1. vbi Epiſcopus bene aufert de iure vnius, & dat alteri, modo prior Eccleſia enormiter non lædatur, & probat per cap. Bonæ rei 12. q. 2. c. Sicut vnire, de exceſſibus Prælat. c. Ad audientiã, de Eccleſ. ædif. c. Cum apoſtolica, de ijs, quæ fiunt à Prælat. ergo idem dicendũ in caſu hoc, Epiſcopus enim & Prouincialis quod ad iuriſdictionẽ comparãtur, Panor. in Clem. 1. de reb. Eccl. Rodr. tom. 1. q. 27. art. 6. Mirãd. alios citans tom. 2. q. 7. art. 1. Neque enim Eccleſia dicitur lædi, quia finis, propter quem prohibetur alienatio eſt, ne bona Eccleſiaſtica deteriorentur, aut diſtrahantur, quod non ſequitur, quando transferuntur ab vna ad aliam Eccleſiam, ſed ab Eccleſia ad laicos, tunc enim Eccleſia deterioratur, & enormiter læditur, & confirmatur per l. Voluntas C. de fideiuſſ. vbi frater dando ſorori non dicitur alienare, ergo neque is Superior ex ſorore dando alteri ſorori. Quibus tamen non obſtantibus.

1 Reſp. Nõ potuit, nec proinde tenuit alienatio, probatur. Tum quia id expreſsè prohibetur cap. 1. de reb. Eccleſ. vbi dicitur, quod nõ licet Epiſcopo, vel Abbati terram vnius Eccleſiæ vertere ad aliam, quamuis ambæ ſint in eius poteſtate. Tum quia per Clem. de ſuppl. negl. Prælat. prohibetur, ne proprijs menſis applicent ea, quæ ſpectant ad vacantes Eccleſias, quas conferre debent ſibi ſubiectis Regularibus, neque eas penſionibus aggrauent, ergo ſignum eſt quod ſuper ſuas Eccleſias non habent ius alienandi ab vna ad aliam. Tum quia nulla eſt alienatio facta ſine cõſenſu capituli, cap. Placuit 50. cap. Sine exceptione num. 12. q. 2. vbi per totam de hac materia alienationis, c. 1. cap. Tua nuper 8. c. Paſtoralis 9. de ijs, quæ fiunt à Prælat. Tum quia in iure generaliter prohibetur quæuis alienatio, ergo nullam debemus excipere. Et quod non poſſit fieri alienatio ab vna ad aliam Eccleſiam tenent Quaran. ver. Alienatio num. 15. alijs citatis, & Bonacin. de alienat. p. 2. numero 14. vbi citat Riccium deciſ. 38. & 74. non requirentem aſſenſum apoſtolicum. Et in re noſtra tenuit Peyrin. tom. 2. ad conſtitut. Iul. 2. numero 76. oppoſitum aſſerens tom. 3. cap. 3. num. 20. accedente conſenſu capituli.

Ad rationes dubitandi dico ad illos textus, in illis locis ſermonem eſſe preſertim de vnione Eccleſiarum, quæ contingit abſque præiudicio poſſidentium beneficia, ſed ea vacantia vnire poteſt per dicta iura, & alia Sacri Concil. ſeſſ. 21. cap. 5. ſeſſ. 23. c. 18. ſeſſ. 24 cap. 13. & 15. in caſu autem noſtro ſemper fit præiudicium Conuentui, cum nunquam vacet. Præterea alienationem peregit ſine conſenſu ſui capituli, in quo Prælatus ille dãnatur, & enormiter læſit illud Monaſterium, cum rem magni momenti alienauerit.

Quæres 1. Quid ſi ager fuiſſet parui momenti, vt viginti, aut vigintiquinque aureorum, an potuiſſet alienare?

2 Reſp. Potuiſſet, cum cõſenſu illius Monaſterij, cuius eſt res alienãda, ꝙ probatur per c. Terrulas 52. illis verbis. *Terrulas, aut vineolas exiguas, & Eccleſiæ minus vtiles, aut longè poſitas, Epiſcopus ſine conſilio fratrum, ſi neceſſitas fuerit, diſtrahendi*

habeat facultatem 12. q.2. ex quibus verbis habes huiuſmodi rem debere eſſe exiguam,& potius inutilem, & requiri neceſſitatem, & licet Epiſcopus in hoc caſu non requirat conſenſum capituli,quia Eccleſiæ, neque illis præiudicat, Prælatus vero Regularis cum præiudicet Fratribus illius Conuentus,ideo ſine illorum conſenſu alienare nõ poteſt; & impedire poſſunt,quia Superioris eſt conſtruere, & non deſtruere bona ſuorum Monaſteriorum,aliter Superior non eſt, ſed mercenarius. Res autem parua dicitur valens viginti quinque aureos, vt infra refero ex Sacra Congregatione q.5. §.Sed caſum, vbi amplius explico dictum caput,& deinde q.10.

Quæres 2. An quidam Prouincialis habito tractatu, & conſenſu ſui capituli ſine licentia in ſcriptis nunc obtinenda à Sacra Congregatione, vt patet ex Decreto eiuſdem. Dat.7. Sept.1624. de quo infra dicam q.4. potuerit alienare fundum ſuo Monaſterio relictum ex teſtamento, iam eidẽ incorporatũ,quẽ fundũ teſtator antea contraxerat obligatione permutandi cum alio, vnde parte inſtante executa fuit alienatio, ſeu permutatio?

3 Reſpond. Potuit licitè, & validè contrahere dictam permutationem, ac proinde abſque periculo incurrendi pœnas contra malè alienãtes bona Eccleſiæ ſtatutas in extr. Ambitioſæ, de rebus Eccleſ. non al. & in ſupra allegato Decreto, quod probatur. Tum quia in illis prohibetur alienatio voluntaria,non autem neceſſaria,vt probatur per l. 1. ff. de fund. dot. l. Alienationes ff. famil. Erciſc. l. Diuus ff. de petenda hæred. ex his enim textibus colligitur, quod quando lex loquitur de alienatione non celebranda,debet intelligi de voluntaria, non autem de neceſſaria, teſte Megal. 2. 2. libr.2. cap. 91. num. 92. in caſu autem præſenti alienatio huius fundi eſt neceſſaria ex debito iuſtitiæ, vt mox probatur, cogitur enim Prælatus cum ſuo Conuentu ad exequendum contractum,ad quem teſtator antea ſe obligauerat argumento cap. Quia Ioannes 12. q. 5. cap. Illud 16. q. 6. cap. Literis de reſcript. ex quibus locis colligitur ſucceſſorem non tantum in iuriſditione, ſed etiam in quauis alia re debere ſtare contractui ſui anteceſſoris, ſeu alterius cuiuſcumque cum Eccleſia negotium habentis. Tum quia res tranſit cum ſuo onere l. Si conuenerit §. Si fundus, ff. de pignor. l. Pomponius §. 1. de aquir.poſſeſſ. cap. Ex literis, de pignor. Barboſa lit. R, num. 17. pleriſque iuribus, & Doctoribus locatis; quod procedit etiam in caſu noſtro, quando res tranſit ad Eccleſiam, Craueta conſil.217. num.5. Duennas reg.100. num. 100. quos ſequendo citat Belletus in diſquiſit. Clerie. de Clerico debitore §. & num. 8. ergo dictus Prælatus licitè potuit permutare, quia ad Religionem cum tali onere peruenit ille fundus. Tum quia ex perſona hæredis, ſeu legatarij conditio obligationis non mutatur l.2. §.Ex his, ff. de Verb. ſignif. ſed adhuc perſeuerat, & tranſit ad ſucceſſorem, qui ſuccedit in onera teſtatoris, & tenetur adimplere contractus in quos teſtator ſe obligauit, quia ex contractu naſcitur obligatio realis, quæ tranſmittitur ad hæredes ex communi Doctorum per l. Neceſſario, §.Quod ſi pendente, ff. de peric. & com. rei vend. & docent Molina diſp.332. num.5. Leſſ.lib.2. c.20. Med.q. 4. de Vſur. nec vis facienda eſt inter hæredem,& legatarium, quia etiam legatarius eſt quidam hæres ſi non vniuerſalis, ſaltem particularis, & in certa re, l. Quoties, C. de Hæred. Tum quia ſicut non poteſt alienari fundus relictus à teſtatore interdictus alienari, l. Filius familias, §. Diui. ff. de Leg. 1. ita à contrario ſenſu poteſt alienari fundus habens adnexum contractum alienationis. Tum quia is contractus alienationis propriè non eſt, ſed initi contractus à teſtatore executio perfecta à legatario, ſicut enim legati repudiatio non eſt alienatio, ſed eius remiſſio l. Alienationis, ff. de verb. ſign. ita neque hæc permutatio, quæ præciſè eſt executio obligationis teſtatoris, vnde ſicut repudians legatum non facit contra dictas leges, vt tenent Lapus Allegat.25. Feder. de Senis conſ. 9. cum multi alijs a Quar. citatis num.23. & à Bonac. quos ſequitur p.4. de Feudo,& Emphit. num. 38. §.Sed mihi, ita neque alienans fundum habens adnexum huiuſmodi onus. Tum quia coactus vẽdere ad ſoluenda debita adnexa rei, quæ peruenit ad Eccleſiam, non tenetur ſeruare præfatas leges, vt docet Redoan. q. 51. cap.8. num.18. quem citat,& ſequitur Quar. n.36. iuxta ibi dicta; ergo neque quando res habet adnexam aliam obligationem magis coniunctam cum re, quã debitum ſit. Tum quia leges pęnales reſtringendæ ſunt, cuiuſmodi ſunt præfatæ de reb. Eccleſiæ non alienandis, in quibus non fit mentio de permutatione, alijs omnibus enumeratis cõtractibus, ergo ſignum eſt eam non contineri ſub illis, præſertim cum ex ea non ſequatur rei Eccleſiaſticę diſtractio, principalis finis ob quem Summi Pontifices moti fuerunt ad prohibendum rerũ Eccleſiaſticarum alienationem: & licet in cap. Nulli, de reb. Eccl. non alien. ſub nomine alienationis veniat permutatio, id non eſt ex natura,& conditione vocabuli *Alienationis*, quod propriè ſonat diſtractionẽ, ſed quia ibi ſumpſit terminum. *Alienationis*, late,& improprie, vt colligitur ex Gloſ. ibidem, vnde in dictis Extr. & Decreto eam prætermiſit exprimendo diuerſos contractus, non exempli gratia, ſed vt eos tantum includeret, ex quibus ſequitur de facto, vel ſequi poteſt diſtractio. Cõcluditur ergo ex hactenus dictis cum leges Canonicę prohibeant ex vna parte alienationes voluntarias, & ex alia colligatur ex citatis legibus, & Doctoribus non prohibere neceſſarias, inter quas præſens permutatio numeratur,& expediat iura iuribus cõcordare, cap. Cum expediat, de elect. præfatum Prouincialem celebrando dictã permutationẽ ſine licẽtia ſedis Apoſtolicæ nullã incurriſſe pęnã ex ſupra enumeratis.

4 An autem hypoteca ſit prohibita, quãdo adijcitur contractui celebrato a Prælato non contento ſub diſpoſitione dictæ Extr. & Decreti? Videtur enim affirmatiuè reſpondendum, quia ibi enumeratur. Sed poteſt dici, ſermonem ibi eſſe de hypotheca nullo ſupponente contractu ex parte hypothecantis per Reg. 42. Acceſſorium congruit ſequi naturã principalis; modo permutatio, quæ eſt principalis contractus non prohibetur, ergo neque acceſſoria hypoteca; quamquam id patiatur aliquam difficultatem, cum non ſit eadem ratio, quia in permutatione non eſt diſtractio

ſicut

ſicut poteſt eſſe in hypotecatione. Id ſequuntur Couar.lib.2.Reſol.cap.16. num. 7. & alij citati à Quar.quos non ſequitur num. 17.eorum ratio eſt, quia in cap. Nulli fit mentio ſolum de hypoteca ſpeciali, non autem generali, quæ eſt obligatio omnium bonorum, nec obſtat quod extr. ſimpliciter loquatur, quia reſtringitur per citatũ caput.

Quæres 3. An quando quis reliquit domum exempli gratia eccleſiæ, & particulari laico in communi, & indiuiſim, ſi laicus velit vendere, & domus non eſt apta, & commoda diuiſioni, poſſit monaſterium conſentire venditioni, non ſeruata forma, & ſolemnitate dictorum iurium?

5 Reſpond. Poteſt, probatur. Tum quia huiuſmodi venditio ex conſequenti cenſetur neceſſaria alienatio, poſito quod laicus velit vendere, & non poſſit diuidi domus, ergo non continetur ſub diſpoſitione dictorum iurium, quia per illa prohibetur ſolum alienatio voluntaria non neceſſaria, vt patet ex dictis præcedenti quæſito. Tum quia ſi eſt aliqua difficultas, maxime quia laicus vendendo præiudicat Eccleſiæ, cui prohibetur alienatio, ac proinde indirecte eidem laico, quod tamẽ verum non eſt, quia prohibitio non eſt contra eum, qui iure ſuo vtitur, licet præiudicium afferat tertio, l.Cum eo ff. de ſeru.vrb.præd.Megal. 2.2.lib.2.cap.3.num.11.quamquam poteſt, & debet pecuniam implicare, & ſic tollitur pręiudiciũ. Tum quia non obſtat pag.56. In re communi potior conditio prohibentis, quia habet locum in prohibitione priuata, ſeu ab homine, non in legali, vt in caſu noſtro.

Quæres 4. De alienatione fundi, extirpatione vineę, & alijs in ſequenti caſu. Paulus emit ab Antonio fundum cum pacto retrouendẽdi infra præfixum tempus redimendum adiecta conditione, quod ſi Antonius non redemerit infra ſtatutum tẽpus, non poſſit amplius redimere, ſed ſtatim cedat Paulo, qui tranſacto tempore adijt poſſeſſionẽ dicti fundi, ex quo Antonius, qui tenebatur redimere infra præfixum tempus, mouit litem ſuper poſſeſſione vti inualida, & cum tunc peſtilentia graſſaretur de anno 1630. Paulus teſtamentũ cõdidit in eo dictum fundum legando RR. PP. SS. Geruaſij, & Protaſij Papiæ, quod legatum acceptarunt, & proſequuti fuerunt litem, ad quam tãdem ſedandam tranſegerunt partes titulo permutationis, nam ſuperior Conuentus cum ſui capituli conſenſu inijt eum contractum reſtituendo fundum, & eius loco recipiendo alium, & ſic finẽ impoſuerunt litibus, ſequendo illud D. Greg. in Regiſtro. *Contentiones*, inquiens, *de terrenis diu habere, Religioſis indignum eſt*.

Difficultas eſt. An dictus Prælatus (eſt enim Prouincialis ibi cum ſuo Conuentu morã trahens) ſic tranſigens, inconſulta Congreg. Sacra contra eiuſdẽ Decretum. Dat. ſub die 7. Sept. 1624. incurrerit pęnas in eo inflictas, quæ sũt priuationis omniũ officiorũ obtentorum, vocis actiuæ, & paſſiuæ cum perpetua inhabilitate ad illa impoſterum; & alias in extr.com. *Ambitioſæ*, de reb. Eccl. nõ alien. Pauli 2. quę ſunt excommunicatio nulli reſeruata, & priuatio ipſo facto pręlaturæ eius Eccleſiæ, cuius bona alienarunt? Præterea an in dicta tranſactione potuerit obligare bona Monaſterij? Demum, an euellere, & extirpare vineam?

Videtur reſpondendum, nullum ex prædictis actibus potuiſſe fieri, & conſequenter incidiſſe in pœnas, quod apertè colligitur ex citatis extr. & Decr. ijſdem clauſulis, & terminis conſtantibus in hæc verba. *Omnium rerum, & bonorum immobiliũ, & prætioſorum mobilium alienationem, omneque pactum per quod ipſorum dominium transfertur*. Ecce ex his verbis prohiberi permutationem, per quam ſine dubio transfertur dominium, & vera eſt alienatio præſſe accepta, de qua fit mentio in cap. Nulli, de reb. Eccl. nõ alien. quod idem dicitur de inciſione vineæ, eſt enim actus dominij ex l. Diuertio §. Fundum ff. ſolut. matr. & de hypotheca fit expreſſa mentio paucis interiectis, quare nõ videtur relictus dubitandi locus. Nihilominus.

6 Reſp. ad primum. Dictus Superior nullas incurrit pęnas, quia præfatæ alienationes non continẽtur ſub diſpoſitione dictarum legum, quod multis probatur.

7 Primo. Quoties in aliquo iure prohibetur alienatio alicuius rei, non venit neceſſaria, ſed tantũ voluntaria l.1. ff. de fund. dot. l. Alienationis, ff. famil. Erciſc. l. Diuus, ff. de pet. hæred. & concordat tex. in c. Nulli cit. ait Megal. 2.2. lib.2.c.5.nu.196. limit.2. & conſ.4. nu.5. Sed præfata alienatio non fuit voluntaria, ſed neceſſaria, quia pendebat neceſſitas ex contractu retrouenditionis inducente obligationem, quæ neceſſitatem infert in contrahente arg. cap.1. 17. quæſt.1. ergo de hac nihil diſponunt dictæ leges.

8 Secundo. Retrouenditio non eſt propriè alienatio, neque nouus contractus, neque diuerſus à priori, cum illius ſit præcisè reſciſſio, vt aiunt iuriſperiti, quæ ſicut non erat prohibita Paulo, immo ex pacto neceſſaria, ita neque eſt prohibita Eccleſiæ, quæ in eius locũ ſucceſſit; emptio enim cum pacto retrouendendi tranſit ad hæredes, & legatarios cum iiſdem cõditionibus, quibus antea erat apud legantẽ, docent Gomez lib.2. Var.cap. 2.num.27. Megal.cit.c.6.n.217. Molin. diſp.376. nu.8. Boer. deciſ. 182. Ratio eſt, quia res quælibet tranſit cũ onere ſuo, quod procedit etiam, cũ peruenit ad Eccleſiam. Crau. conſ. 217. Duenas Regul. 100. quos ſequendo citat Bellet. in diſquiſ. cler. de cler. debit. §.8. n.8. & quos citando locat Barboſa lit. R, n.17. & in ſpecie de hoc contractu retrouenditionis non prohibito ſub dictis legib. docet Redoan. q.66. n.9. cum alijs, quod nõ improbabile putat Bonac. T.V. p.1. de Alienat. n.16. & confirmatur, Tũ quia quęlibet res facilè ex natura ſua reuertitur ad ſuũ principiũ, & dominum, c. 2. diſt. 35. l. Si vnus §. Pactus ne peteret. ff. de Pact. Tũ quia non eſt alienatio præcisè, & in terminis, ſed iã initi contractus à Paulo teſtatore perfecta executio a legatarios ſicut enim legati repudiatio nõ eſt alienatio, ſed eius remiſſio l. Alienationis ff. de verb. ſign. ita neq; hæc permutatio, quæ ſolum eſt executio obligationis teſtatoris, vnde ſicut repudians legatũ nõ facit contra canones, vt tenent Lap. alleg. 25. Feder. de Senis cõſ. 9. cũ alijs multis à Quar. citatis n.23. & à Bon. quos ſequitur p.4. de hac re n.38. §. Sed mihi. Ita neq; alienãs, ſed potius

reſtituens fundum habentem nexum huiuſmodi onus contrafacit dictis legibus.

9 Tertio. Alienatio rei litigioſæ in iure non reprobatur, ſed tantum præcipitur ſubſtitutio alterius in eius locum, vt expreſsè habetur cap. 3. & 4. Vt lite pend. Sed in caſu noſtro fuit alterata, ſeu potius reddita res litigioſa, & in eius locum alia ſubſtituta, ergo iſte Superior egit iuxta ſacros Canones, conſequenter nullas incurrit pœnas, nõ enim pœnam meretur legitimè factũ l. Gracchus, C. de Adult. c. 2. de Conſt. Nau. conſil. 16. de ſtatu Mon. Neque licet dicere, obſtare extr. & dictum Decretum id prohibentia etiam in litigioſis; tum quia non licet recedere a iure antiquo niſi quatenus reperitur ex queſtum in nouo, c. 2. de Tranſl. l. Præcipimus, de Appellat. de re autem litigioſa nil diſponitur in dictis locis, ergo manet ſub diſpoſitione iuris antiqui, caſus enim nõ expreſſus habetur pro omiſſo l. Quidquid aſtringendæ ff. de verb. ſign. & is relinquitur diſpoſitioni iuris communis l. Si cum dotem ff. ſolut. matr. Tum quia expedit iura iuribus concordare cap. 29. de elect. in 6. legum enim vitandę ſunt correctiones quantum fieri poteſt, ex iuribus citatis à Gloſ. ver. Iuri communi, in cap. 8. de conſuet.

10 Quarto licita eſt tranſactio etiam ſuper rebus Eccleſiaſticis ex Gloſ. cap. Quia res 11. q. 1. & colligitur ex cap. 2. 3. iuncta Gloſ. Literas, & 4. de Tranſact. & docent Rebuff. in Comp. huius materiæ n. 2. Roland. conſ. 15. Alber. & Feder. in Auth. Hoc ius, ſolemnizata à ſacris Canonibus, can. 3. 10. q. 2. Apud Roſellam ver. Alienatio num. 11.

11 Quinto. In dictis extr. & Decr. prohibetur alienatio earum rerum, quæ ab Eccleſia poſſidentur, alienatio enim ſupponit rei aquiſitionem, & alienantem habere ius non ſolum ad rem, ſed etiam in re, & conſequenter pacificam poſſeſſionẽ, quomodo enim poteſt quis alienare rem, cuius dominium non habet? cum alienatio ſit dominij tranſlatio, ex citatis iuribus. Res autem litigioſa nõ videtur eſſe ſub dominio alicuius, cum de ea vertatur inter petitorem, & poſſeſſorem Auth. de litig. Et confirmatur id ex cap. Cum Apoſtolica, ibi. *Cũ aliud ſit alienare quod ab Eccleſia poſſidetur.* De ijs, quæ fiunt a Prælat. Res autem litigioſa non dicitur poſſidenti, arg. cap. Quoniam, ibi *Verus conſtituetur poſſeſſor*, §. In alijs, Vt lite non cont. Quare cum dictus Prælatus non alienarit rem à Monaſterio perfectè poſſeſſam contra dictum Decretũ non venit, conſequẽter neque eius pęnas incurrit.

12 Sexto. Dicta extr. & Decr. excludunt caſus à iure expreſſos, in quibus conceditur liberè alienatio iuſta ſubſiſtente cauſa inconſulto Põtifice Romano, vt docet Redoan. q. 36. & alij, quos cito q. 7. ibi tamen corrigo, quod hic dico: ſed caſus noſter eſt de exceptis ex duplici titulo, nempè ex neceſſitate contractus perficiendi, & terminandi, & ex incommoditate expenſarum, quas conſequuntur lites, de quibus caſibus incommoditatis tangit Gloſ. Summæ 12. q. 2. & in cap. Nulli, de reb. Eccleſ. non alien. conr. q. 25. Roſella Alienatio num 4.

Septimo, Tũ quia ceſſante fine legis, ceſſat ipſa lex, ex vulgatis iurib. finis autem extr. & Decr. eſt conſeruatio bonorũ Eccleſiaſticorũ, ne per iniquã alienationem diſtrahantur Nau. tom. 2. Comm. de Alienat. num. 14. §. 2. & ſatis expreſsè vtrobique initio inſinuatur; Sed in caſu noſtro ceſſat finis legis, quia inde nulla ſequitur diſtractio rei, ſed Superior vtiliter gerit negotium Eccleſiæ ſuæ, cum ex illa tranſactione Monaſterium fiat verus Dominus, & pacificus poſſeſſor ſimilis fundi æque boni, ergo & ceſſare debet ipſa lex, in quantum poſſet aliquid diſponere circa huiuſmodi tranſactionem.

13 Ad ſecundum. Potuit iuſtè obligare bona Monaſterij in genere. Tum quia dictæ diſpoſitiones loquuntur de hypotheca nullo ſupponente contractu licito ex parte hypothecantis, non autem, quando contrahens ſuo contractui adijcit huiuſmodi obligationem, quia tunc ſequitur naturam contractus, cui apponitur, per Reg. 42. Acceſſorium ſequi congruit naturã ſui principalis; modo tranſactio, ſeu permutatio ex retrouenditione nõ prohibetur, vt ſufficienter probatum fuit, ergo nec acceſſoria hypotheca. Tum quia vno conceſſo, intelliguntur conceſſa ea omnia, ſine quibus illud vnum expleri non poteſt, cap. 5. ad finem, de off. deleg. cap. 21. §. Sexta, in fine, eod. licet alias actus expediri poſſet, ſed non ita commodè l. Penult. ff. de Vſufr. ex Nau. conſ. 12. de elect. num. 3. Megal. conſil. 10. num. 6. Et ita tenet Couarr. lib. 2. Var. cap. 16. num. 7. Redoan. q. 2. cap. 6. & q. 51. cap. 29. Molin. diſput. 466. num. 2. qui dicunt Extr. procedere tantum in hypotheca ſpeciali, quia in cap. Nulli, ſpecificatur, ad quod reſtringi, & intelligi debent extr. & Decr. ne iura videantur diſcrepare; illi Doctores citantur à Quar. quos tamen non ſequitur num. 17.

14 Ad tertium dico, Vineæ inciſionem non eſſe alienationem. Suadetur. Tum quia per eius extirpationem nulla fit tranſlatio dominij, ergo nulla alienatio. Tum quia vinea ſpectari poteſt vel vt hærens ſolo, vel vt ab eo præciſa; illo modo non eſt alienata, neque iſto quia in Cõuentu comburitur, & non transfertur in alterum. Tũ quia nõ eſt res prætioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſit, cũ penitus inutilis ſit, & debile ignis pabulum, vnde D. Aug. Tract. 81. in Ioan. dicit, quod nullis vſibus, aut operibus fabrilibus deputatur. Tum quia in eius cultura plus expendebatur, quam fructus perciperentur, & plus incommodi, quam vtilitatis; huiuſmodi inutilia non ſubijciuntur præfatæ prohibitioni, vt colligitur ex cap. Sine exceptione, cap. Terrulas 12. q. 2. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 100. num. 14. Nau. Comm. cit. de Alienat. num. 3. & de arboribus præciſis expreſsè tenent Nauarr. conſ. 6. eod. Rodriq. tom. 1. q. 27. art. 4. adhæret Quar. Panor. Riccius, apud Bonac. p. 4. de Alien. num. 19. quos tamen non ſequitur, ex eo quod vult eſſe res prætioſas, quod eſſe falſum oſtendi in caſu noſtro; neque ex eo, quod inciſio eſt actus dominij l. Diuortio, §. Fundum ff. ſolut. matr. bene infert tranſlationem dominij, quia res inciſa adhuc remanet apud priorem dominum, prætérquamquod multi euertẽtur actus dominij abſque tranſlatione, ſine qua non ſubſiſtit alienatio, cum in plus ſe habeat genus, quam ſpecies. De inciſione arborum, infra reſol. 17.

Ex his

Ex his patet reſponſio ad rationem dubitandi, probatum enim fuit in dictis extr. & Decr. ſermonem eſſe de alienatione voluntaria, non neceſſaria, qualis eſt in caſu præſenti, in quo probauimus retrouenditionem, per contractũ permutationis non eſſe præciſe alienationem, ſed prioris contractus reſciſſionem; & nomine hypothecæ, de qua ibidem venire ſolum ſpecialem, aut & generalem non tamen acceſſorium contractui.

Demum ex ſupra allatis ſaltem reddetur dubia huiuſmodi alienatio ſitne contra dictas leges, necne, in quo caſu & in foro externo, dictus ſuperior; debet iudicari immunis a dictis pęnis, ꝙ probatur. Tũ quia illæ non incurruntur abſq. præſumptione quod denotat dolum, & temeritatem, per iura citata à Graff. tom. 1. conſil. 22. de ſent. excom. num. 13. & a Quar. num. 9. & 50. Nau. conſil. 19. de reb. eccl. non alien. num. 3. & in tom. de Alien. num. 16. Sed in eo Pręlato, & toto ſuo capitulo, qui in hũc contractum conſenſerunt, præſumendus non eſt dolus, neque temeritas, vt ex toto rationibus ſupra adductis colligi poteſt, ergo excuſantur à dictis poenis. Tum quia ſimplicitas, bona fides, & ignorantia probabilis excuſant a peccato præſertim mortali, vt tenent omnes, & conſequenter à incurrendis eis poenis, quam ſupponunt peccatũ mortale. Nau. cit. com. de Alien. num. 10. & 16. Quar. num. 50. Tum quia quando ſunt diuerſæ opiniones, & ideo ius eſt dubitabile agens excuſatur à peccato, & a poenis incurrendis, Quar. nu. 50. de hac re, vbi citat Felinum in cap. 1. de ſent. & re iud. num. 15. Nau. com. cit. num. 16. & alibi. Negal. conſil. 32. ex profeſſo defendit à prædictis pęnis ſuperiorẽ quendã in caſu Eccleſię alienatæ.

Decretum autem Sacræ Congregationis Concilij S. D. N. Vrbani Papæ VIII. iuſſu editum, de rebus regularium non alienandis, eſt tenoris ſequentis.

15 *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum rerum experimento edocta, quantum Religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium, & pretioſarum mobilium diſtractionibus, quas crebro faciunt Regulares Apoſtolicis priuilegijs innixi, ac proinde opere pretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compeſcere ſpeciali Sanctiſſimi D. N. Iuſſu, Generalibus, & Prouincialibus Capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuſcũque alijs Superiorib. Regularib. cuiuſuis Ordinis, Cõgregationis, Societatis, vel instituti, intra fines Europæ exiſtentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium, ac pretioſorum mobilium alienationem, omneque pactum per quod ipſorum dominium transfertur, cenſus perpetuos, ſeu vitalitios, hypotecam, locationem, & conductionem vltra trſennium, conceſſionem in feudum, & emphyteuſim, præterquam in caſibus à iure permiſſis fieri perpetuo prohibet, atque interdicit, abſque ipſius Congregationis Concilij expreſſa licentia in ſcriptis, & gratis concedenda ſub pęna priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque actiuæ, & paſſiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa impoſterum obtinenda, quam ipſo facto abſq. alia declaratione incurrant, ſublata etiam Generali, & Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate; pęnis nihilominus Apoſtolicarum Conſtitutionum, & præſertim fel. record. Pauli II. quæ incipit. Ambitioſæ in ſuo robore permanſuris. Alienationes vero, pacta. cenſus, hypotecas, locationes, conductiones & conceſſiones quaſcumque contra huiuſmodi prohibitionem faciendas Sanctitatis ſuæ authoritate ipſo iure nullas, atque irritas decernit. Non obſtantibus &c. Datum Romæ die VII. Septembris 1624.*

In hoc Decreto nihil alteratur conſtitutio Pauli II. ſolum additur expreſſe contractus cenſus perpetuus, ſeu vitalitius, qui includebatur in illis verbis. *Omnium rerum, & bonorum Eccleſiaſticorum*, ſed ſolum prohibet, & perpetuo interdicit illorum alienationes abſque Sacræ Congregationis expreſſa licentia in ſcriptis obtinenda, alias capitula Generalia, ſeu Prouincialia, Generales & alij ſuperiores, quocumque nomine vocentur, præter pænas Apoſtolicarum Conſtitutionum, præſertim Pauli II. quas vult in ſuo robore permanere, incurrunt ipſo iure prædictas poenas.

16 Obſerua autem duo, vnum in eo Decreto perpetuo prohiberi alienationem rerum Eccleſiaſticarum iuxta Bullam Pauli II. quare quo ad hoc parum refert ſiue ſit in vſu, ſiue non; Immo id apud regulares quærere eſt inutile, cum conſtet ante hoc Decretum contra illos fuiſſe nullius roboris modo adhuc viget, & reuixit quo ad pęnas.

17 Alterum eſt ex vi hujus Decreti prædictas poenas incurrere ſolum capitula Generalia, aut Prouincialia, & ſuperiores, non autem alij Religioſi priuati non ſuperiores, immo neque habentes adminiſtrationem, cum de his nulla mentio fiat; ex tenore vero Paulinæ etiam adminiſtrationem habentes incurrunt poenas in ea inflictas, non autem reliqui regulares non ſuperiores, neque adminiſtrationem habentes, quia non dicuntur alienare ſed ſolum præſtare conſenſum in alienationem, & ſic docent de Paulina Zabar. Clem. 1. de reb. Eccl. non alien. q. 21. num. 28. Sopranus apud Filliuc. tract. 44. cap. 6. q. 4. num. 4. quos citat, & ſequitur Bonac. p. 5. de alienato num. 1.

Quæres 5. de incidente nemus an inciderit in poenas dictorum extrauagantis, & Decreti?

18 Reſpond. Non, quod probatur. I. Quia prædictis iuribus prohibetur alienatio immobilium, & mobilium prætioſorum, & non aliorum; ſed ille Religioſus alienauit arbores exciſas, quæ ſine dubio non ſunt immobiles, cum loco moueantur, neq. mobiles pretioſæ, cum non ſint deputatæ ad cultum diuinum, neque ex eis capitur vſus, aut vtilitas niſi ex venditione, vnde poſſunt æquiparari pecuniæ repoſitæ, ad nihil ſtabile emendum, quæ non computantur inter prohibita alienari Tabien. num. 2. Ang. num. 6. Arm. num. 7. Genuenſ. cap. 60. num. 8. & vtrumq. ie dicit Nau. conſil. 6. de reb. Eccl. ita neque ligna inciſa, & c. II. Silua duplex eſt, nam alia eſt frugifera, vt caſtanetum, oliuetum, &c. alia infrugifera ex arboribus ſterilibus, vide Graff. prax. libr. 2. cap. 6. num. 4. & 5. referentem leges huius diſtinctionis, quam ibi explicat. In dicta autem extr. non prohibetur alienatio huiuſmodi arborum infrugiferarum, quod ſuadetur. Tum quia finis eius eſt, ne bona Eccleſiaſtica deteriorentur, & diſtrahantur, vt apertius dicitur in Decreto, ſed fundus ſiuæ non

deterio-

deterioratur, neque diſtrahuntur cum inde aliæ arbores pullulare poſſint. Tum quia illæ arbores ibi inutiliter manebant, cum nullos fructus referrent, ergo melius fuit ex illis præciſis percipere aliquod emolumentum, quam vt ibi terram occuparent, & ſicut lex non debet continere verba ſuperflua, ex vulgatis iuribus, ita neque diſponere de inutilibus. Tum quia ſicut diſtractio, & alienatio fructum arborum frugiferarum non prohibetur, quia vſusfructuum, & eorum venditio eſt in vtilitatem Eccleſiaſticarum, aliter ſi non poſſent vendere eſſent, vt plurimum inutiles, ita neque inciſio arborum infructiferarum, quia earum vſus eſt inciſio, vnde dixit Quar. ver. Alienatio num. 33. quod huiuſmodi arbores per inciſionem ſunt in fructu; fructus autem non prohibentur alienari, ergo neque iſtæ arbores. Et adhoc facit exemplum Domini, qui præcepit, vt ficus ſterilis ſuccideretur, quia terram occupabat. III. Res pretioſa ideo dicitur, quia ex ea magnum pretium percipi poteſt; ſed ex arboribus infrugiferis ſolo adhærentibus, & non præciſis nullo modo pretium percipi poteſt, ergo præcidens arborem ſolo adhærentem non dicitur cædere rem pretioſam. IV. Neque ex eo, quod arbores præciſas vendidit, dicitur alienare contra dicta iura, quia arbores præciſæ amplius, non dicuntur ſed ſimpliciter ligna. l. Ligni, ff. de legat. 3. quæ nulla lege prohibentur alienari, cum non ſint res pretioſæ, nec ſeruari poſſint vtiliter, illud enim ſeruando ſeruari poteſt, quod ſic ſeruatur fructus producere poteſt, dixit Angel. ver. Alienatio num. 7. arg. l. 1. §. Fuit quæſitum ff. ad Trebell. V. In caſu neceſſitatis non prohibetur alienatio, iura enim prohibent alienationem voluntariam, non neceſſariam vt probatur, per l. 1. ff. de fundo dot. l. Alienationes, ff. famil. Erciſc. l. Diuus ff. de pet. hæred. ex his enim textibus colligitur, quod quando lex loquitur de alienatione non facienda, debet intelligi de voluntaria, non autem de neceſſaria, teſte Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 9. num. 92. & conſil. 4. num. 5. In caſu autem præſenti, alienatio eſt neceſſaria, ſtante indigentia illius Conuentus ob grauamina fere importabilia bellorum, de qua re, cũ multis huius Prouinciæ Patribus experientia manifeſtiſſimum ſit, diſputandum non eſt. V I. Fere omnes præteriti ſuperiores illius Conuentus nemus illud reformauerunt, vt ita loquar, & cum id notorium antea ſemper fuerit omnibus etiam Superioribus illac tranſeuntibus temporibus ſuarum viſitationum, etiam poſt innouatam extrau. per nouiſſimum Decretum citatum, qui cum nihil dixerint, & tamen proprijs oculis viderint inciſionem, præſumendum eſt, fuiſſe huius opinionis, vt illarum arbor præciſio non ſubijciatur iuribus citatis, neque enim conuenit dicere, ſuperiores erraſſe in ſuis viſitationibus in re tam notiſſima, quare & eiuſdem ſententiæ fore adm. Reu. Patrem Prouincialem rationes hactenus allatæ ſuadent, & ex promotione ſequuta fuit electio.

Neque his obſtant dicta a Nau. conſil. 7. vbi dicit alienantes arbores frugiferas, & infrugiferas in magna quantitate incidere in pœnas prædictas, & Bonac. de contract. q. 8. p. 4. n. 10. §. Ego, & Tract. Var. p. 2. de alienat. n. 7. vbi dicit prohiberi alienationem arborum etiam infructiferarum, exceptis cæduis. Tum quia cedunt ſolo, & inter pretioſa computantur. Tum quia inciſio eſt actus dominij, l. Diuortium, §. Si fundum, ff. ſolut. matr. Qui tamen ibidem reſpondet non incurrere pęnas extrau. quia inciſio arborum non eſt alienatio, ſed vult incidere in aliam Cenſuram Concilij ſeſs. 22. cap. 11. quæ tamen non facit ad rem noſtram, vnde patet ex ſupradictis non obſtare, neque etiam Nau. qui conſuluit de caſu ex arboribus permixtis vtriuſque generis.

19 Sed caſum ponamus, quod Superior nolit ſtare huic reſponſioni, an alia ratione poſſit defendi, dicendo modicum quid fuiſſe, quod alienauit, cõſequenter non incidiſſe, arg. cap. Terrulas 52. 12. q. 2. modicum autem, ſeu exiguum dicitur, quod non excedit valorem viginti ſolidorum, vt dicitur cap. 51. quos 55. ead. & nomine ſolidi venit aureus, vt in ſimili dixit poſt Gloſ. ver. Solidos, cap. 10. q. 3. per l. 2. ff. de ſport. & Inſtit. de pęn. temer. litig. in fine, & in re noſtra Archid. in cit. cap. Si quos; Genuenſ. in praxi Neapol. cap. 60. num. 3. dicit hoc relinqui arbitrio iudicij, qui attendere debet conſuetudinem terræ, facultatem rei datæ, & venditæ, per iura ab eo citata: nihilominus S. Congr. reſcribẽs Epiſcopo Fauentino anno 1601. cenſuit, quod quantitas valoris terrularum Eccleſiarum, quæ ſine debita ſolemnitate alienari prohibentur, debet eſſe viginti quinque aureorum; ſic referente Nald. ver. Quantitas num. 6. Pretium autem, quod ex cæſis arboribus deduxit fuit inferioris numeri, vt retulerunt, ergo non incidit.

29 Quid vero dicendum ſi exceſſiſſet per vnum, vel alterum aureum? an in eo caſu, potuiſſent expenſæ factæ in præciſione arborum, non deduci item & ſumma pecuniæ reſpondens pretio ramorum arborum? Reſp. ſic, Tum quia expenſæ, & rami non ſunt ſubiecta pręfatę prohibitioni. Tum quia pœnæ legum interpretatione molliendæ ſunt, cap. Pœnæ 18. de pœnit. diſt. 1. Tum quia ſingula diuiſa, quæ non nocent, nec ſimul iuncta præiudicant, vt notat Iaſon in l. Patre furioſo ff. de ijs, qui ſunt ſui, vel alien. iur. num. 44. & ex eo Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 6. nu. 106. Alia duo conſilia de Alienatione.

Quæres 6. Quot conditiones requirantur ad validam alienationem faciendam à Regularibus de rebus ſuarum Eccleſiarum?

21 Reſpond. Requiruntur ſex, I. Iuſta cauſa. II. Authoritas Prælati. III. Tractatus. IV. Conſenſus capituli. V. Subſcriptio ſingulorum ſaltem per Notarium, & hæ quinque iure antiquiore Suffíciebant, poſt vero extrau. Ambitioſæ, VI. eſt licentia Romani Pontificis, & nunc poſt Decretũ licentiam ſufficit obtinere a Sacra Congregatione Deficiente ergo vna ex præallaris conditionibus alienatio eſt nulla, vt tenent omnes Canoniſtæ ſuper dictam extrau. & iura inferius citanda. Reducunt autem doctores dictas conditiones ad duo capita ad iuſtam cauſam, & ad formam, ſeu legitimam ſolemnitatem.

22 Iuſta aũt cauſa eſt quadruplex, Neceſſitas, Pietas, Vtilitas, & Incõmoditas, de quibus gloſ. in ſũma

ma 12. q. 2. vbi per totam ſermo eſt de alienatione, Silu. ver. Alienatio num. 2. Quarant.num. 3. Bonac.de alienat.p.3. Nau.tom. 2. com.de alienat. num. 4. & alij communiter Rodr. tom. 1. q. 27.art.2.

23 Neceſſitas alienandi licitè eſt, quando Eccleſia grauatur debitis,quę alio modo ſolui non poſſunt, niſi per alienationem, ſi non adſint fructus ipſius Eccleſiæ, & Monaſterij, vel quando fundus, vel Monaſteriũ ruinam minans neceſſario eſt reſtaurandum. De neceſſitate in genere fit mentio cap. Non habenti 49. 12. quæſt.2. cap. Placuit 50. eadem Clem.1. de reb. Eccl. non alien. De debitis, cap. Hoc ius 10. quæſt.2. ſub initium. De reſtauratione cap. Sicut 16. 12. quæſt. 2. Ita Doctores citati.

24 Pietas alienationem licitam faciens conſiſtit in tribus, primo in alendis pauperibus, cap. Aurum 12.quæſt.2. Secundo in redimendis captiuis, cap. Apoſtolicos 13. cap. Et Sacrorum 14. cap. Sacrorum 15. cap.cit. Aurum 68. 12.quæſt.2. Tertio in propaganda Religione Chriſtiana, cap. Si Epiſcopus 71. cap. Bonæ 72. cap. Religioſam 73.12. quæſt. 2. Intellige hanc cauſam cum præcedenti, licere alienationem, quando nullo alio medio poteſt Pietas,& Neceſſitas ſuum ſortiri effectum; hęc autem ſecunda cauſa hiſce noſtris temporibus raro aut fere nunquam locum habet.

25 Vtilitas euidens dat licitam alienationem in caſu,quo monaſterium fit locupletius, cap. Sine exceptione 51. 12. q. 2. cap. 1. eod. in 6. Clem. 1. de reb.eccl. non alien. Hæc autem vtilitas attenditur tempore celebrati contractus, ſecundum Genuenſ. cap.89.num.3.& ex eo Bonac.cum alijs p.3.num. 2. Hoc autem tempus debet eſſe regulare, vnde tempus peſtis, belli, & famis non ſpectatur, quia calamitas illius temporis non attenditur,cum parum ſoleat durare, Caualcan.part.1.deciſ.45.num. 13. Menoch.de arbitr.lib.2.caſu 172.& ex eis Bonac.p.3.num.2.& hæc vtilitas euidenter probanda eſt per teſtes ab illis, quibus per Romanum Pontificem datur commiſſio, Quar. num.12. Bonac.num.4. & ſic practitur, nam Epiſcopi Sedem legitime informant de huiuſmodi vtilitate.

26 In commoditas,ſeu inutilitas,& damnum,quod ſequitur ex retenta re Eccleſiaſtica eſt ſufficiens cauſa alienationis,ex cit.cap. Sine exceptione 51. 12.q.2.cap. Terrulas, ead.

27 Vnaquęque harum quatuor cauſarum ſufficit ad valide alienandum rem Eccleſiæ, & dicuntur caſus à iure permiſſi pro faciẽda alienatione, nam nullo alio modo, qui non reduceatur ad vnam ex his cauſis poteſt fieri alienatio, ſed omnino prohibetur,& Summus Pontifex licentiam non concedit, neque præſumitur concedere, alias concederet illicitam alienationem, quod omnino dicere abſurdum eſt. Quod dicantur caſus a iure permiſſi dicit Gloſ.in ſumma 12.quæſt.2.cap.2.de reb.Eccleſ.non alien.Quarant.num.3.

28 Auctoritas Prælati eſt ſecunda conditio; ad valide alienandum neceſſaria eſt licentia Prouincialis, ſeu Generalis cum ſuo decreto inſerendo in inſtrumento, iuxta vniuſcuinſque Religionis conſtitutiones, & Summorum Pontificum Bullas, de quibus Rodriq. tomo 1. quæſt.27.art. 3. cum ſuo Compend. reſolut.7. num.6. Portel.ver. Alienare num.4. Compend.Priuileg.ver.Alienare, Confect. tit.9.c [illegible].2.§.Quarto, Nauar.conſ.6.& 7.eodem, Angel.ver.eod.num.13. Tabien.num.19. Quando igitur Superior localis vult alienare debet petere licẽtiam a Prouinciali, vel Generali, & ille ab hoc, bene inquit Bonac.in tract.de alienat.p.4. num.4. Difficultas poteſt eſſe; An hæc conditio ſit de iure communi reſpectu Regularium exemptorũ, quia in iure nihil expreſſe dicitur, quod ſuperior localis debeat petere authoritatem ſui Prælati, niſi quod in Clem.1. eod. exigitur hæc authoritas, quando Prioratus caret Cõuentu, ergo quando habet Cõuentũ, hoc eſt plures Religioſos ſub ſe, ipſe põt ſe ſolus cum illis alienare; & cap. Abbatibus 40. 12. quæſt.2. & cap. In venditionibus 17. quæſt.4. requirentia authoritatem Epiſcopi, præter conſenſũ ſui capituli, loquuntur de Monaſterijs ſubiectis Epiſcopis, vt notat Gloſ. ver. Proprij, cit. Clem.& ex ea Nau. tom.2. Com.de alien.num.7. quare de hoc nil expreſſum habemus in iure, neque in Extr. aut Decreto Sacræ Congregat. quod extendit hic ſub quæſt.4.§.Sacra. Quare id erit de iure ſpeciali ſingularum Religionum,& ex conſtitut. diuerſorũ Pontif. nimirum Leo. X.pag.151.Clem. VII.pag. 172. & Greg. XIII. pagin. 244. apud Confect. in quibus locis Papa concedit facultatem alienandi cum licentia Prouincialis, aut Generalis; & in mea Religione licet cap. 27. Regulæ fiat mentio de ſolo Generali, non ideo excluditur Prouincialis, quia ibi dicitur, quod Prouincialis poteſt punire tranſgreſſores, ergo & ab eo videtur poſſe peti licentiã.

29 Tractatus, tertia conditio requiſita, in eo conſiſtit, vt Superior localis volens alienare cum ſuo capitulo diſcutiat, vtrum expediat alienatio, adſitne euidens vtilitas Monaſterij,& ſufficit vnus tractatus publicè, & collegialiter factus, cap. Sine exceptione 12. quæſt.2. cap. Tua nuper 8. de ijs, quæ fiunt à Prælat. cap.1.de reb. Eccl. non alien.in 6. in quib.locis Papa loquitur in ſingulari, vt aduertit Bonac.p.4.nu.1.§.Quod, citans Clem. loco cap. 1. eod.in 6. iſte bonus vir eſt ſolitus errare in citãdo. Ita alijs citatis, Compend.reſol.7. num.16.

30 Conſenſus præſtandus eſt à Capitulo ſuperiori volenti alienare, ſi concluſum fuit, alienationem expedire,& eſſe licitam Monaſterio. An autem requiritur conſenſus omnium Religioſorum, videtur ſic, ex cap. Sine exceeptione 51.12.quæſt.2.ibi, *Et cum totius Clerici tractatu, atque conſenſu id eligat*. Sed non obſtat, quia cap. Tua nuper 8.de ijs, quæ fiunt à Prælatis, exponit de conſenſu maioris partis, quod colligitur etiam ex cap. Vt ſuper 8. §. Poſſeſſiones, de reb. Eccl.non alien. ratio eſt, quia factum à maiori parte, cenſetur actum ab omnibus, l. Nam quod liquide, ff.de pœn.legat. Lauor. tit.4. de elect. cap.6. numero 8. & facit cap. 1. diſtinct. 65. & in mea Religione id expreſsè dicitur cap.27. Regulæ. Gloſs. ver. Tractatus cap.1. de rebus Eccleſ.non alien.in 6.ait ſufficere conſensũ ſingulariter non in communi præſtitum, quando præceſſit tractatus, quam ſequuntur Silueſt.numero quinto, in fine, Conrad. pact.2. quæſt.25. Bonac.p.4.nu.2. contra opinionem quamplurimum,

quam

Digitized by Google

quam iudico probabiliorem, quia conſenſus taliter præſtitus non dicitur capituli, ſed ſingulorum; & non placet illorum limitatio, quia non poteſt dari conſenſus, niſi præceſſerit tractatus, ſine quo alienatio ſubſiſtere non poteſt, & videtur irrationabile præſtari conſenſum in rem, de qua non fuit diſquiſitum, liceret ne conſentire, an diſſentire, & in Religionibus practicatur, quod tractatus, & diſcuſſio negotiorum ſimul cum ſubquenti conſenſu, ſeu reprobatione fiant, vt vidi obſeruari in mea Religione. Quando facienda eſt alienatio rei modici momenti non eſt neceſſarius conſenſus capituli ſecularis Eccleſiaſtici, neque proinde antecedens tractatus, qui eſt via ad conſenſum, expreſſe cap. Terrulas, 12. q. 2. Gloſ. cap. Abbatibus, ead. Quar. cum Bonac. cit. num. 3. modicum quod dicatur vide q. 5. §. Sed caſum. Conſenſus autem ſiue ſit capituli, ſiue licentia Prælati debet præcedere inſtrumentum, ſeu concluſionem alienationis, quia cum ſit de forma eſſentiali huius contractus, debet præcedere vt illi det eſſe, Abbas in ca. Nulli, de reb. eccl. non alien. Afflict. deciſ. 355. & ex eis alijs citatis Quar. num. 8. & ver. Graff. tom. 2. conſil. 1. diff. 3. de reb. eccl. non alien. Apud regulares tamen neceſſarius eſt tractatus, & conſenſus capituli, vt dixi q. 1.

31 Subſcriptio neceſſaria eſt ſingulorum de capitulo ad alienandum rem Eccleſiæ, vt dicitur cap. Sine exceptione 12. q. 2. & repetitur cap. Tua nuper, de ijs, quę fiunt à Prælat. Hæc autem ſubſcriptio modo fit a Notario inſerendo nomina Religioſorum in inſtrumento alienationis ita Armilla num. 6. Leſſ. libr. 2. cap. 24. dub. 10. Conr. part. 3. q. 25. referens ipſamet verba Armillæ, Bonac. p. 4. num. 3. §. Obſeruant.

32 Licentia Demum Romani Pontificis eſt neceſſaria ad alienandum res Eccleſiæ in caſibus licitis poſt extr. Ambitioſæ. Nam ante, Prælati de iure antiquiore poterant alienare inconſulto Pontifice Romano, quando alienatio erat licita, iuxta quatuor cauſas, quas ſuperius recenſui hic §. 1. Iuſta, & nullo modo nulla ſubſiſtente cauſa, ſicut neque poſtea, neque talem licentiam alienandi in præiudicium Eccleſiæ dat Summus Pontifex, iuxta ergo ſubſiſtente cauſa, & in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, & non alias Papa dat licētiam alienandi, nam Paulus II. cuius eſt dicta extr. volens conſulere indemnitati Eccleſiarum, quæ magnū patiebantur detrimentum ex alienatione ſuorum bonorum a Prælatis, & Rectoribus earum facta, prohibuit quaſcumque alienationes inconſulto Romano Pontifice, qui ſibi reſeruauit cognitionem iuſtæ cauſæ in alienationibus requiſitæ. Regulares deinde impetrarunt diuerſa priuilegia faciendi alienationes, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, quæ ſuperioribus Regularibus indulſit, vt poſſent alienationes facere in euidentem tamen vtilitatem Eccleſiæ cum ſola licentia ſuorum Superiorum maiorum, Prouincialis, aut Generalis, de conſenſu ſui Conuentus; huiuſmodi autem priuilegia refert Confect. in ſuo Bullario, pro Dominicanis Clem. VII. conſt. 3. *Exponi nobis*. pag. 172. & ante illum Leo X. 14. *Pro paſtorali*, pag. 151. pro Eremitis S. Auguſtini Greg. XIII. conſtit. 6. *Dum ad veteres*. pag. 244. Vide Rodr. tom. 1. q. 27. art. 3. Sed quia Sacra Congregatio experta fuit, quantum detrimentum Religiones patiantur ex alienationibus bonorum factis virtute priuilegiorum, ideo omnibus priuilegijs, de hac re ſublatis, de mandato Sanctiſſimi Vrbani VIII. Decretum fecit, quod ſupra extendi ſub q. 4. ne quis ſuperior Regularis deinceps alienaret bona immobilia, & pretioſa mobilia Religionis intra fines Europæ ſine licentia in ſcriptis obtinenda ab eadem Sacra Congregatione, ſub pœnis in eo contentis. Certum igitur eſt Prælatos Regulares deinceps non poſſe alienare etiam in euidentem vtilitatem ſuæ Religionis ſine expreſſa licentia Sacræ Congregationis, vt mox probabo. Circa hanc conditionem vltimam ſunt nonnullæ difficultates examinandæ in ſequentibus quæſitis, vt diſtinctus procedatur.

Quæres igitur 7. An quando adeſt euidens vtilitas adhuc ſit petenda licentia apoſtolica? Redoanus q. 36. & 42. dicit, quod ſi ſeruentur ſolemnitates, & conditiones illæ quinque, quas ſupra retuli, non eſſe neceſſariam licentiam Romani Pontificis, quia per Paulinam permittitur alienatio in caſibus a iure permiſſis, nempe, iuſta de cauſa, & ſeruata forma iuris, ideſt, ſeruatis quinque conditionibus a me explicatis; & illum ſequitur Nau. cap. 27. num. 157. §. 14. & tom. 2. com. de alienat. num. 2. & clarius num. 17. §. Secundum quos contra ſe citat Quar. num. 5. in fine, quibus videtur adhærere Rodr. tom. 1. q. 27. art. 9. cum ſuo Compend. reſol. 8. num. 9. & 10. dum dicunt alienationem factam in vtilitatem monaſterij tenere, omiſſa iuris ſolemnitate, ſub qua continetur conſenſus Apoſtolicus, & alij quamplures citati a Bonac. contra ſe p. 4. num. 14. Hæc autem quæſtio poteſt habere duplicem ſenſum, Primus eſt, An omiſſo conſenſu Apoſtolico, aut alia iuris forma ex recitatis contractus ſit nullus? Secundus eſt, An poſſit omitti licentia ſine incurſione pœnarū tam extrauagantis, quam Decreti Sacræ Congregationis?

33 Reſpond. Quiuis data euidenti vtilitate, adhuc Prælati tenentur petere licentiam a Sede Apoſtolica iuxta extr. & Decretum, aliter incurrunt pœnas, & nullitatem contractus. Quod teneantur petere licentiam, licet adſit euidens vtilitas, probatur. Tum quia finis, propter quem extrau. & Decretum prohibent alienationem inconſulto Pontifice Romano, vel Sacra Congregatione, quod in re recidunt in idem, eſt, vt obuietur detrimento, & damno, quod Eccleſię patiuntur ex alienationibus, quæ vt plurimum damnoſæ ſunt, licet appareant vtiles Eccleſijs, ergo Papa dum requirit in ſuis legibus licentiam ſuam pro alienandis rebus Eccleſiæ, intendit dare illam pro licita alienatione, quæ ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, & non in præiudicium, abſurdum eſt enim dicere Papam conſulere illicitas alienationes de facto, quas per ſuam Extrauagantem, & Decretum Sacræ Congregationis intendit pœnitus interdicere. Tum quia licet tam in Extr. quam in Decreto referantur hæc verba. *Præterquam in caſibus à iure permiſſis*. Quæ videntur excipere

aliena-

alienationem ex iuſta cauſa, quam quadruplicem aſſignaui præcedenti quæſito §. 1. Iuſta, quaſi non ſit ſubiecta licentiæ Sedis, eo quod iuſta cauſa ſint caſus in iure permiſſi ad alienandum inconſulto Romano Pontifice, vt dixi hic q. 6. §. *Vnaquæque*. Non tamen ita eſt, ſed referuntur illa verba ad quaſdam alienationes, quæ fieri poſſunt ſine Papali licentia, non autem ad iuſtam cauſam. Dicam de illis infra quæſt. 11. Igitur in alienatione ex euidenti vtilitate requiritur licentia Maiorum, Ita tenent Quar. num. 5. dixerat enim num. 2. quod duo copulatiue requiruntur ad alienationem per hanc extr. iuſta cauſa, quo venit nomine euidens vtilitas & ſolemnitas, quo nomine continetur Papalis licentia ex cit. num. 5. & clarius nu. 44. §. Decimoquarto, Bonac. p. 4. nu. 6. §. Dixi, vbi teſtatur de communi, contra Redoanum ſupra citatum in quæſito. Graff. tom. 2. conſil. 1. diff. 3. num. 5. Genuenſ. expreſſe cap. 60. num. 2. & cap. 88. numer. 2. & 3. nam in reſcriptis ſemper adeſt clauſula. *Si in euidentem vtilitatem*, &c.

34 Quod Prælati ſine licentia Sedis alienantes, licet cedat alienatio in euidentem vtilitatem, incurrant pœnas, conſtat ex eo, quod formaliter ſunt tranſgreſſores extr. & Decreti, eo ipſo, quod non conſulunt Summum Pontificem, neque licentiam a Sacra Congregatione obtinent, Bonac. p. 1. de alienat. num. 8. vbi de pœnis Decreti contra Regulares, & quos afficiat dixi q. 4. §. Alterum.

35 Nullus demum eſt contractus ſine illa licentia, quia nulla res, nullus contractus ſubſiſtere poteſt ſine ſua forma, & ſolemnitate eſſentiali, & ita expreſſe dicitur in extrau. & in Decreto. Et pro foro exter. nulla eſt difficultas, quia in dictis iuribus exprimitur nullitas. In foro conſcientiæ valere quamplures docent cum Nau. tom. 2. com. de alien. num. 17. §. Secundum, Angelum num. 14. Filliuc. Maſcardo, quos contra ſe citat Bonac. p. 4. num. 14. & alijs quos pro ſe citat Quar. num. 34. & ſequitur Rodr. tom. 1. q. 27. art. 9. quod valde probabile dicit tom. 3. q. 54. art. 6. in reſponſ. ad arg. primum ita quod Eccleſia non tenetur reſcindere contractum altero etiam inſtante in foro externo, neque cogi poteſt, vtique vero alterum cogere poteſt, vt ex doctoribus citatis docent plures cum Quar. cit. num. 34. & Bonac. p. 4. num. 14. §. Exiſtimo. Ratio eſt, quia tenet contractus omiſſa ſolemnitate præſcripta a lege fundata in præſumptione, cum hoc in caſu lex non obliget, ac proinde contractum annullare non dicitur, quando abeſt deceptio, & fraus, vt deſunt in caſu noſtro, de quo axiomate cap. Tua nos 26. cap. 55. qui fidem 30. de ſponſ. Nau. cap. 23. num. 62. §. Decimo, Rodr. tom. 3. q. 54. art. 6. Megal. conſ. 6. num. 11. & 65. num. 2. & 66. num. 3. Becan. q. 9. de lege hum. num. 5. §. Dices Bonac. de contr. in gen. p. 3. §. Reſpondeo, Sanch. lib. 4. cap. 15. num. 37. vbi explicans eam rationem, ait quod lex fundata in præſumptione duplex eſt, quædam enim eſt qua legiſlator in quouis caſu particulari aliquid præſumit, ratione cuius aliquid conſtituit, & hæc non obligat in illis omnibus caſibus, in quibus præſumptio eſt falſa; altera eſt, in qua legiſlator non præſumit fraudes in ſingulis caſibus, ſed in genere prudenter iudicat ſolere accedere in re aliqua, præſertim in contractibus, ac proinde vt illis occurrat ſtatuit legem, licet fundatam in præſumptione, obligantem tamen omnes, ſiue committant fraudem, ſiue non; ſic procedunt extrauagans & Decretum, quæ fundantur in præſumptione fraudis, & læſionis Eccleſiaſticorũ bonorũ, non in omnibus ſingularibus alienationibus, ſed in genere, cum in negotijs, & contractibus ſolet vt interponi fraudes, & deceptiones, conſequenter licet quandoque ceſſet præſumptio, non tamen deſinit lex huiuſmodi, quia non fundatur in ſingulis caſibus, ſed in ipſa alienatione vt ſic, in quãtum poteſt accidere cum detrimento Eccleſiæ. Vnde contrariam opinionem, quod nullo modo teneat inconſulto Papa docent quamplures cum Bonac. p. 4. num. 14. per rationem hic initio adductam, & per reſponſionem ad dictum axioma, & confirmat Graff. tom. 2. conſil. 1. diff. 3. num. 6. quia agitur hic de conſeruatione boni pubblici, cui proinde renuntiari non poteſt, alienando ſine debitis ſolemnitatibus.

Quæres 8. An quando Papa, ſeu Sacra Congregatio concedit licentiam alienandi, requirantur præterea vltra euidenter vtilitatem, etiam aliæ conditiones, nempe licentia Prælati maioris, tractatus, & conſenſus capituli?

36 Reſpond. Adhuc requiruntur, quia per adiunctionem huius conditionis conſulendi Romanum Pontificem, ſeu obtinendi licentiam à Sacra Congregatione non infringuntur aliæ conditiones, quaſi non ſint neceſſariæ, ſed magis confirmantur. Quamuis enim in licentia a Sede Apoſtolica obtenta contineatur, vel ſaltem ſupponatur contineri iuſta cauſa, ſine qua non ſubſiſtit, ac proinde ad hoc tractatus factus a capitulo, cum cæteris requiſitis, tamen non continentur formaliter vti prouenientia à Sede Apoſtolica, ſed ſupponuntur ab alio originem habuiſſe, nempe a Prælato, & conuentu volentibus alienare, iſti enim debent informare Ordinarium, ſeu Epiſcopum, ad quem regulariter committitur cognitio huius cauſę, an ſcilicet expediat alienatio, & ſit in euidentem vtilitatem Eccleſiæ; hanc autem informationem dare non poſſunt, niſi prius inter ſe de re diſquiſierint, liceat nec ne alienatio, adductis pro vtraque parte rationibus, & iſta tractare non poſſunt ſine licentia maioris ſuperioris, cum ſint res magni momenti, ergo præter licentiam Papę, requiritur etiam tractatus, & licentia maioris ſuperioris. Deinde Religiones omnes licentiam alienandi petunt a maioribus ſuperioribus per ſtatuta propria ſingularum, hic ſupra q. 6. §. 6. Licentia, illis autem Papa, multo minus Sacra Congregatio cenſetur derogare, niſi id expreſſe dicãt, cum duæ licentiæ circa idem a diuerſis non pugnent ad inuicem, neque vna conditio alteri arg. a fortiori cap. 1. de conſtit. in 6. vbi conſtitutio poſterior Pontificia non derogat ſtatutis ſpecialibus etiam contrarijs, niſi de illis fiat expreſſa mentio in illa. Eſt contra Abbatem part. 1. conſil. 41. Decium conſil. 142. Rebuffum in Compend. de hac mater. nu. 15. & alijs pro ſe citatis a Quar. num. 7. quibus videtur adhærere Bonac. p. 4. nu. 6.

§. dixi,

Digitized by Google

§. dixi, dum dicit, quod ſufficere poteſt conſenſus Papæ ſine alia ſolemnitate, in qua, cum pendeat a iure Canonico, Papa diſpenſare poteſt, cuius arbitrio bona Eccleſiaſtica ſunt ſuppoſita; & quod poſſit id facere nulli eſt dubium, non intelligitur facere, neque ſupplere tractatum, & licentiam Prælati, niſi id exprimat in ſua licentia; & ibidem num. 7. cum Quar. eodem num. 7. dicit Papam per ſuum conſenſum non ſupplere defectũ iuſtæ cauſæ, quia licentia conceditur ſub ea conditione. *Si cedat in euidentem vtilitatem*; & Quar. ibidem non ſupplere cõſenſum capituli, ſine quorum conſenſu conſiſtere non poteſt contractus. Genuenſ. cap. 88. num. 6. Reſtat igitur, quod poſſit ſupplere alios defectus præter iuſtam cauſam, non tamen præſumitur ſupplere, niſi expreſſe id dicat.

Quæres 9. An Regulares de facto alienantes præmiſſis ſupradictis conditionibus explicatis q. 6. præter ſextam de licentia petenda à Sacra Congregatione, cum clauſula, *Salua Sacra Congregationis licentia*, quam petere quamprimum, ſe obligant per publicum inſtrumentum, aliter alienationis contractus ſit nullus, tranſgrediantur extrauagantem, & Decretum, ac proinde pœnas in illis inflictas, incurrant? Quod idem quæſitum procedit, quãdo inferior alienat, ſaluo aſſẽſu Superioris.

37 Reſpond. Non, ſi cõtractus celebratus fuit ſolo inſtrumento, ſine executione, & traditione rei venditæ, probatur. Tum quia huiuſmodi clauſula facit contractum manere in ſuſpenſo Graff. tom. 2. conſ. 1. diff. 4. de reb. Eccl. non alien. nu. 2. ac proinde nondum cenſetur perfectus, ergo ſic alienantes nullas pœnas incurrunt, quia nulla lex punit actum attentatum, ſeu inceptum, & nondũ cõpletum, vt omnes dicunt, niſi lex declaret, ſe velle punire actum etiã attentatũ, quod non exprimit noſtra extrauagans, neque decretum. Tum quia ex hoc contractu ſic celebrato nulla ſequitur alienatio, eſt enim conditionatus, & conditio nihil ponit in eſſe, niſi ſequuto conditionis effectu, ergo ſic alienantes non ſunt trãſgreſſores, ac proinde nullas incurrunt pœnas. Ita ſentit Nau. conſil. 1. de reb. Eccl. non alien. Genuenſ. cap. 44. vbi refert deciſionẽ Clem. VIII. quemdam incidiſſe in Paulinam eo quod alienauerat, & tradiderat poſſeſſionem rei alienatæ, ſaluo aſſenſu Apoſtolico, in cap. vero 88. num. 4. dicit valere contractum ſub ea clauſula factum, vnde videtur ſibi contrarius, dicit Bonac. p. 4. nu. 5. ſed dic in hoc ſecundo loco loqui de celebratione contractus ſine traditione rei, Quar. num. 9. & 10. Contrarium tenet Riccius in ſua praxi var. reſol. reſol. 372. apud Nald. ver. Clauſula §. Saluo aſſenſu, modo in inſtrumẽto adſint clauſulæ, *Et non alias, nec aliter, aut alio modo, &c.* ſi enim deſunt non præſeruaret traditionem ſubſecutam rei, docet Barboſa clauſ. 80. & Tulchus concl. 310. num. 3. ex eodem Naldo. Vide Dianam reſol. 77. de contract. aſſerentem cum alijs teneri contractum, & nullam incurri pœnam, etiam facta rei traditione.

Quæres 10. An in rebus modicis, petenda ſit licentia apoſtolica, iuxta Extrauagantem, & Decretum?

38 Reſpond. Non eſt petenda, quia non comprehenditur modica res ſub dictis legibus, nam in generali prohibitione alienationis non venit modicum, Abbas in cap. Vt ſuper, de rebus Eccl. non alien. & de modicis non curat prætor, l. ſcio, ff. de reſtit. in integr. & lex generaliter loquens non concipit modica, vt ex Socino Fallent. 229. docet in hac re Genuenſ. cap. 60. num. 3. loquendo de Extrauaganti Nald. ad dictam Extr. loquendo de Decreto, quod non comprehendat res modicas. Alienatio autem huiuſmodi ad libitum facienda non eſt, ſed ſolum quando plus vtilitatis percipitur ex eius alienatione conuertendo pecuniam in aliud vtilius, quam ex eius retẽtione, alias alienatio eſſet pernicioſa Eccleſiæ, quæ omnino interdicitur. Requiritur autem conſenſus conuentus, vt probaui quæſt. 1. Et quæ res dicatur modica, colligitur ex eius valore, qui non debet exeedere vigintiquinque aureos, vt dixi ſub quæſt. 5. §. Sed caſum. Puto autem hoc procedere in ſtabilibus, non autem in pretioſis mobilibus cum hęc expreſsè prohibeantur, de quibus infra quæſt. 24.

Quæres 11. An alij ſint caſus, in quibus fieri poſſit alienatio ſine licentia Apoſtolica, non obſtantibus extrauagãnti, & Decreto?

39 Reſpond. Tres, ſeu verius quatuor aſſignantur caſus in illis legibus iure antiquiore permiſſi. Primus eſt locationis ad triennium tantum, & non vltra. Dubitant hic aliqui an locatio facta vltra ad tempus e.g. ad ſex vel nouem annos, teneat ſaltem quo ad triennium, infra quod licita eſt? Dico nullam eſſe, vt colligitur ex extrau. in qua annullatur locatio vltra triennium, non ſolum vnica locatione, ſed etiam triplicata, quaſi ſint diſtinctæ locationes, licet obligatio ſit vnica ad nouem annos, ac proinde cum ſit in fraudem extrauagantis nulla eſt. Ita Bonac. alijs citatis p. 2. num. 24. qui §. Hoc tamen, dicit Mediolani eſſe conſuetudinem locandi ad nouem annos triplici locationis contractu; Regulares tamen ea extante non poſſunt ſine periculo culpæ, & pœnarum Decreti facere in hac vrbe locationes ad nouem annos triplici contractu, obſtante decreto, licet ſit nullum vtile, nam conductor ad meliorem frugem agros conducit, quam ſi ſolum per triennium illos conduceret. Genuenſ. cap. 60. numero 10. dicit valere pro primo triennio, & cum eo Quar. num. 18. non vero quando facta fuit vnico contractu. Qui omnes obſeruant cum Bonac. citat. §. Aduertendum, poſſe fieri locationem ad ſex, vel nouẽ annos, quando res non fructificat ſingulis annis, quia tunc duo, aut tres anni pro eodem reputantur, quod procedit etiam apud Regulares Decreto non obſtante, cum ſit de natura rei.

40 Secundus caſus eſt inſeudationis, nam Prælatus Feudum antiquum ad Religionem reuerſum per mortem Feudatarij, poteſt de nouo concedere alteri vaſallo ex cap. 2. de ſeudis. Quem caſum intellige iuxta mox dicenda de emphiteuſi, cum qua vnicum faciunt caſum doctores, cum Caiet. cap. 75. Quar. num. 5. Sair. lib. 3. cap. 32. num. 22.

41 Tertius eſt emphiteuſis, quæ mortuo emphiteuta poteſt iterum concedi alteri, inconſulto Romano Pontifice, vt in Extr. quæ ad hoc ponit tres

condi-

conditiones. Prima, quod res ſolita eſſet concedi ab antiquo in emphiteuſim; dicitur autem ſolita, quando reperiuntur duæ ſaltem conceſſiones factæ cum curſu quadraginta annorum, Genuenſ. cap.60.num.5. Quarant.num.40. teſtantur de cõmuni. Secunda, vt fiat, in ca ſibus à iure permiſſis. Tertia, vt fiat cum euidenti vtilitate Eccleſiæ. Res ergo ſolita tradi in Feudum, vel Emphiteuſim poteſt ſine ſolemnitate iuris iterum concedi tribus concurrentibus. Vtilitas euidens Eccleſiæ; modo tradatur anteqũ ſit incorporata Eccleſiæ vſibus, vel Monaſterij. Archidic.in cap. Vt ſuper de reb. Eccl.non alien.& ex eo Genuenſ. cap.60. num.6. Quar.nu.39. Megal.de contr.lib.2.cap.9.nu.108. Dicitur autem incorporata Monaſterio, quoties Superior id expreſſe declarat, eam deſcribendo inter bona Monaſterij, vel tacitè, colligendo fructus, ſicut ſolet de alijs iam incorporatis, & hanc eſſe communem opinionem docet ex Curtio, Claro, & alijs Genuenſ. cap.60. numero 6. Bonac. de contractibus Feud.& Emphit.p.4.num.30. Compend.reſol.7.num.20. Tertia conditio eſt, vt non debeat alterari ſolitum, id eſt, ſi primo conceſſa fuit pro maſculis, non poteſt concedi pro fœminis, ſi conceſſa fuit pro tribus generationibus, non poteſt extendi in perpetuum, ita quod eodem modo, & pacto debet tradi in ſubſequenti conceſſione, quo tradita fuit in præcedente, ſemper tamen cum euidenti vtilitate Eccleſiæ, nec ſufficit quod euidens vtilitas fuerit in prima conceſſione, Ita Genuenſ.cap.60. num.6 Quar.num.39. Bonac. cit. Compend. Bull. ſchol. 2. ad hanc extrauag. S. Pauli II. Plura vide apud Quar.num.39. & Genuenſ. cap. 60. numero 6. Ratio autem cur Feudum, & Emphiteuſis ſine ſolẽnitate fieri poſſint, eſt, quia non eſt noua alienatio, ſed continuatio prioris contractus, vt dixit Iulius Clarus §. Emphit. quæſt.6.num.1. Couarr.2. Var.cap.17. num.4.& alij cum Bonac.cit.de contr.p.4.nu.30. §. Ratio.

42 Quartus caſus eſt alienatio fructuum, & aliorũ bonorum, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. Ita omnes cum Caiet.cap.75.Quar.num.5.Sair.lib.3. c.32. nu.12. qui illos tres caſus expreſſos in Extr. & Decreto referunt. Nomine aũt fructuũ veniunt præciſi fructus præſcindẽdo à re frugifera, quę ſine dubio alienari prohibetur, vnde locatio fructuum vltra trienniũ nõ eſt licita, ſed contra Extr. ſiquidẽ talis locatio nõ eſt præcisè locatio fructuũ, ſed rei frugiferę, ex qua colliguntur fructus, quod prohibetur in Extr.& Decreto. Ita Armilla ver. Locatio num.5. Sa ver. Conductio nu.5. quos, & alios pro ſe citat Bonac.p.2.de alien.n.25 contra quãplures aſſerẽtes apud illũ, poſſe eã locationẽ fructuũ fieri.

Dantur etiam alij caſus, in quibus poteſt fieri alienatio non ſeruata iuris ſolemnitate.

43 Primus fit de rebus relictis Religioni, quæ nihil in communi retinere, neque poſſidere poteſt, nam tunc poteſt vendere, & pretium conuertere in vſum Monaſterij, vt docent Socinus Reg. 110. numero 3. Decius in cap. In præſentia, de probation. num.271. & ex illis Quarant.num.41. §. Sexto, ita alienant Theatini, contra quos non eſt decretũ, vt dicit Pereg.in ſuo Comp.ver. Alienat.in ſchol.§.1.

44 Secundus fit, quando res, ſeu prædium peruenit ad Religionem ea conditione reali, vt reuertatur ad alium recepto pretio à Religione, vt contingit in contractu retrouenditionis, iuxta caſum, quem reſolui hic quæſtione 2. res enim ſemper tranſit ad quemcumque cum ſuo onere, & reali obligatione. Quod ſi res relinquatur ab aliquo Religioni cum pacto, quod Monaſterium poſſit illam alienare ad ſuum libitum ſine ſolemnitate; adhuc Superiores non poterunt illam alienare, quia pacta contra leges nullam vim habere poſſunt. leg. Pacta C. de pactis, leg. Non dubium, C. de leg. Thomas Reg. 216. Ita Armilla num.19. Quar.num.31. alios pro ſe citat Bonac.p.4.de alienat. num.11.

45 Tertius eſt, quando res relicta eſt communis indiuiſibiliter cum laico, qui ſi velit vendere, poteſt Superior conſentire ſine ſolemnitate, vt probatur hic quæſt. 3. pretium autem debet conuertere in rem frugiferam, niſi ſit parui valoris.

Vid. Quaranta numer.38. vbi in ſequentibus quamplures caſus, præter allatos refert, qui tamen poſſunt reduci ad prædictos, vel continentur in ſequentibus quæſitis.

Quæres 12. An repudiatio legati prohibeatur in dictis Extrauag. & Decreto, ita vt alienari non poſſit ſine ſolemnitate? Quæſtio autem fieri poteſt de hereditate, & de legatis relictis tam Eccleſiæ immediatè, quàm alicui particulari Religioſo? Nã Molina diſput.368. num.11. Lambertinus de iure patr. lib.3.quæſt.9.art.1. num.31. cum alijs à Bonac.contra ſe citatis p.4.de contr. Feudi, & Emph. num.38.& de Alienat.p.2.num.33. reſpondent affirmatiue, quia licet Eccleſia non aquirat dominium rei relictæ ante acceptationem, habet tamen ius ad rem, cui renuntiare non poteſt. Et circa legatum Eccleſiæ relictum faciunt maiorem difficultatem per l. Magis puto §. Si pupillus, verſ. Fundum ff. de rebus eorum, illis verbis, *Fundum autem legatum pupillus repudiare, ſine prætoris authoritate non poteſt.* ergo neque Superior, Eccleſia enim in ijs, quæ ſibi præiudicium afferre poſſunt æquiparatur pupillo, & minori, vnde hanc opinionem tenent præter citatos Angel.ver. Alienatio num.16. Alex.Rom. Pinellus, quos cõtra ſe citat Sãch.lib.6 diſput.4.nu.12. eũ eis Comp. reſol 7. nu.21. Vide Cõp. Pereg. conciliantẽ opiniones in ſchol. dub.8.

46 Reſp. Superior ſolus ſine ſolemnitate de iure communi, niſi obſtet ſtatutum ſuæ Religionis, poteſt repudiare, relictum titulo Legati, vel hæreditis pręcisè ſuæ Eccleſię, aut Monaſterio, ſit nondũ illud acceptatum; nõ aũt relictum alicui Religioſo.

47 Primum de relicto præcisè monaſterio, probatur. Tũ quia in Extr. & Decreto prohibetur alienatio rei Eccleſiæ; Sed hoc relictum repudiatum ante acceptationẽ non eſt res Eccleſiæ, ergo nibil Eccleſiæ alienatur. Tum quia aliud eſt alienare, aliud nolle aquirere Monaſterio, nam alienare eſt iam aquiſitum in alium ire; ſed in caſu noſtro relictum nondum ſuit aquiſitum, ergo neque alienatũ. Neque obſtant in contrarium adducta, nã illud ius ad rem eſt quid in ſpe, & imperfectum ius, quod in dictis legibus non prohibetur; & illa lex bene procedit in pupillo, cui prohibetur non ſolum

Cc aliena-

alienatio, vt fit Prælato, ſed etiam omiſſio lucri, ratione cuius repudiatio in pupillo dici poteſt quædam alienatio impropria, vt docet Gomez tom. 2. Var. cap. & num. 14. apud Sanchez qui l. 6. diſput. 4. num. 12. §. Sed contrarium, tenet noſtrum reſponſum, cum Roſella ver. Alienatio nu. 10. Tabien. quæſt. 16. Silu. quæſt. 19. & alijs, Bonac. cit. Vide Quar. num. 43. Relictum igitur Eccleſiæ poteſt ſolus Superior repudiare duobus cõcurrentibus, & quod nondum acceptatum ſit, & incorporatum monaſterio; & quod in Religione non extet ſtatutum in contrarium. In mea Religione non extat, cum nullibi reperiatur, neque in Conſtitutionibus, neque in Regula, in qua debet poni cap. 27. vbi de cautione bonorum Monaſterij. Ad hæc dicit Gloſ. cap. fin. 16. quæſt. 6. ver. Meliorem, & ver. Non debet, cap. 2. de donat. quod ſolus Prælatus poteſt in aquirendis nocere Eccleſiæ, & conditionem eius facere deteriorem, non autem in aquiſitis. Quare ſic repudians non incurrit pœnas Extrauagãtis, neque Decreti, quia non comprehendunt huiuſmodi renuntiationem, vt cum Tabien. quæſt. 20. dicit Sanchez lib. 9. diſp. 4. num. 14. & 15. ait hunc præter peccatum mortale contra iuſtitiam, ſi non habuit rationabilem cauſam, teneri ex officio reſarcire damnum, quod paſſus fuit Conuentus ex amiſſione lucri ex cap. Quicumque 12. quæſt. 4. & in eo caſu poſſe Eccleſiam vti beneficio reſtitutionis in integrum Doctoribus citatis, quos ſequitur Bonac. cit. & Compend. reſolut. 7. numero 22. quo tamen vti non poteſt, ſi res iam incorporata ſit alteri Eccleſiæ, vt ex Bernan. Diaz, & alij docet Sanch. num. 55. §. Si autem, num. autem 17. ait hunc ſuperiorem ſic repudiantem non poſſe illud cedere in fauorem alterius, qui alias non ſuccedebat, quia huiuſmodi ceſſio eſt donatio, ac proinde alienatio prohibita, & cum eo Bonac. part. 2. de alien. num. 34. Sed ego dicerem, quod ſicut legatum non aquiritur monaſterio per actum repudiationis ſimplicis, quod eſt principale, ita neque per adiectam donationem, cum hæc potius dependeat ab illo, ad quem alias deberetur, quam ab ipſo repudiante, qui ſolum interponit affectum, quem habet, vt donetur extraneo, quod nullo modo eſt alienare, ſed ſolum rogare, vt relictum fiat alterius, procederet ergo dictum Sanch. ſi ſuperior ipſe propria authoritate donaret, non autem ſi alter eius rogatu donaret.

48 Alterum, de relicto quoad vſumfructum Religioſo particulari, & quo ad proprietatem monaſterio, quod non poſſit repudiari a ſuperiore. Probatur. Tum quia Religioſus immediate aquirit ſibi relictum, ita quod non poteſt Monaſterium adire hæreditatem Religioſi, ſine eius facto, vt docet communis opinio apud Sanch. lib. 7. cap. 12. num. 39. quamuis ipſe num. 40. teneat probabilius oppoſitum cum multis alijs, ergo illo reſiſtente non poterit ſuperior repudiare. Tum quia vſus licitus iam obtinuit in Religionibus non reformatis, vt licite aquirantur huiuſmodi legata, & hæreditates, ergo ſuperiores non poſſunt præiudicare per ceſſionem. Tum quia Religioſus ſine licentia abbatis ſui poteſt acceptare legatum ſibi factum, vt ex Collectario docet Nau. tom. 2. com. 2. de Regul. num. 65. in fine, & ex eis Sanch. cit. 37. ergo ex acceptatione cũ dicatur Eccleſiæ incorporatum non amplius eſt locus repudiationi. Nec per hoc dicitur obſtare obedientiæ ſui Superioris, aut voto paupertatis, quia in hoc caſu obedientia non tenet cum ſit illicita, hoc ipſo, quod Eccleſiæ, & Monacho præiudicat; nec ſequitur hinc proprietas, quia aliud eſt vti relicto contra voluntatem Superioris, quod nõ accidit hic, aliud impedire repudiationem, quod cuilibet licitum eſt fauore Eccleſiæ. Oppoſitum multis citatis tenet Sanchez lib. 7. cap. 12. num. 42. dicentem, integrum eſſe Superiori repudiare hæreditatẽ Monacho delatam ipſo inuito, ea ratione ſicut in adeundo non pendet à voluntate Monachi, ita nec in repudiando.

49 Econtrario Religioſus non poteſt repudiare hæreditatem, aut legatum ſine licentia ſui Superioris. Tum quia non habet velle, neque nolle. Tum quia non poteſt contrahere, neque alia ratione agere in præiudicium Monaſterij, nam contractus Monaſterio vtilis ratificatur per Superiorem, ſi abſque eius licentia factus fuit, non autem ſi fuit nociuus, vt docet Abbas cap. Quanto, de off. ordin. num. 5. & cum eo Nau. tom. 2. com. 2. de Regul. num. 65. & cum eis Sanch. lib. 7. cap. 12. num. 37. qui alijs citatis tenet hoc.

Quæres 13. An Superior remittens caducitatẽ ſuo libellario faciat contra leges de rebus Eccleſiæ non alienandis?

50 Reſpond. In eius poteſtate ei remittere abſque periculo incidẽdi in tranſgreſſionem iurium de rebus Eccleſiæ non alien. Ratio eſt. Tum quia non habet obligationem illum expellendi, ergo poteſt licitè ſinere illum perſeuerare in poſſeſſione rei emphiteuticæ, vt colligitur ex cap. Potuit, de locato, per illa verba. *Iuſtè potuiſſet expelli*. Tum quia remiſſio caducitatis non eſt alienatio alicuius iuris aquiſiti, ſed tantum nolle aquirere ius, quod poſſet aquiri. Procedit hoc, quando res per caducitatem nondum eſt incorporata Monaſterio, fit autem incorporatio, quando declaratur emphiteutam à iure ſuo cecidiſſe. Ita docent communiter Sanchez libro 6. diſputat 4. numero 13. §. Si taliter, Quarant. num. 44. Tabien. num. 15. Bonac. p. 4. de contractu feud. & emphit. num. 39. Ad hanc autem remiſſionem faciendam requiritur conſenſus capituli Superioris remittentis, gloſ. ver. Expelli cap. Potuit, de locato, Megal. de contract. libro 2. cap. 9. numer. 127. Homob. parte 4. Reſponſ. 42.

Quæres 14. An magna ſumma pecuniæ repoſita pro emendis ſtabilibus, vel prætioſis alienari, & diſtrahi poſſit in emendis mobilibus neceſſarijs pro monaſterio? Vide Peregr. in ſuo Compend. ver. Alienatio in Schol. §. Dubia.

51 Reſpond. Poteſt. Probatur. Tum quia in dictis Extrauagãti, & Decreto prohibetur alienatio immobilium, & mobilium pretioſorũ; ſed dicta pecunia nõ eſt de immobilibus, vt de ſe conſtat, neque de pretioſis, ſiquidem illa res dicitur pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poteſt cum fructu, & vſu abſque ſui diſtractione, pretioſum enim, in re noſtra,

magis

magis dicitur ex fructu,& vtilitate,quam Ecclefia conſequitur ex eius perſiſtentia , quam ex magno pretio,quod valere poteſt,ita colligo ex Panor.in cap.Nulli,de reb.Eccleſ.non alien. Silu.ver.Alienatio num.7.Armill.num.5.Conrad.part.2. q.25. Sed pecunia licet ſeruabilis ſit, & non corrumpatur,neque vltra triennium ſed perpetuo duret,tamen fructum,nec vſum habet perſiſtens apud dominum,ſed eius fructus,& vſus eſt conſumptio,& alienatio,vnde D.Chryſoſt.relatus à Palea c.Eijciens diſt.88.inquit.*Ex pecunia repoſita nullum vſū capis*,quod obſeruat Paulus in cit.c.Nulli,& Gloſ. in l.Cum plures ff.de admin.tut. Tum quia huiuſmodi pecuniæ ſumma in tantum videtur hic prohibita alienari,in quãtum refertur ad emptionem ſtabilium , ad quæ ſi non eſſet deputata , ſine dubio poſſet diſtrahi , ac proinde ideo prohibeatur alienari, quia ex eius diſtractione Eccleſia deſinat aquirere illud ſtabile , ac ſi in dictis iuribus prohiberetur non ſolum alienatio aquiſitorum , ſed etiã impeditio aquirendorum ; ſed in dictis Extrauaganti , & Decreto prohibentur ſolum aquiſita , vt conſtat , & ex probatis quæſt.12. de repudiatione legati , & de remiſſione caducitatis ob non ſolutum canonem à Libellario quæſt.13. & ex fine prohibitionis , ne ſcilicet bona Eccleſiaſtica alienentur in detrimentum Eccleſiarum , ſed magis conſeruentur , & meliorentur , nemo autem patitur detrimentum ex diſtractione eius , quod non habet, neque illum conſeruare, aut meliorare poteſt, cum non exiſtentis nulli ſint effectus, & paſſiones . Ita videtur tenere Silu. numero 7. §. Dico , quando Superior , vel capitulum , non ſe obligauit voto,vel iuramento,aliter tenetur emere præſcriptum pecunia repoſita,quam ideo non poteſt diſtrahere. Sed aliud eſt quod non poſſit ea pecunia diſtrahi ob illam præcedentem obligationem , ſicut neque pecunia repoſita pro dote monialis , vel pro perpetua obligatione miſſarum , & quod non poſſit alienari ex tit. de rebus Eccleſ. non alien. nam hoc eſt falſum , vt abſolutè probant adductæ rationes.Oppoſitum ſentiunt Armilla num.4. Conrad.part.2.q.25.Quar.num. 25.Homob.part.4. Reſp.44.alios pro ſe allegans cum Barboſa part.3.de Epiſcopo allegat.95.num. 40. & teſtatur de communi Bonac. p. 2. de alien. num.5. probantes, & à ſimili,quia pecunia pupilli ſic deſtinata ad emendum prædia diſtrahi non poteſt,Ioſeph.Ludou.deciſ.48.Menoch.conſil.114. nu.22. Tuſch.ver.Pecunia concl.200.quos refert Homob. & quia alienatione prohibita, oẽs actus antecedentes, per quos peruenitur ad illã cenſentur interdicti,vt ex Gloſ.quadam docet Nau.conſ. 4.de rapt.§.Tertio.Sed hæc non obſtant,primum ob differẽtiam allatam q.12. §.Primum.Secundũ nõ facit ad rẽ,quia per diſtractionem pecuniæ nihil alienatur prohibitũ in dictis iuribus , in quibus interdicitur alienatio aquiſitorum,non aquirẽdorum,potius non aquiſitio,quam alienatio.

Quæres 15. An pecunia conſignata in Bancho Sancto Ambroſio Mediolani, ſiue à Conuentu, ſiue à particulari Religioſo poſſit inde extracta diſtrahi , non obſtante Extrauaganti , & Decreto? Videtur quod non , quia æquiparatur cenſui , qui ſine ſolemnitate alienari nõ poteſt, præterea huic pecuniæ bene quadrat definitio rei pretioſæ allata initio præcedentis reſponſionis .

52 Reſp. Poteſt alienari. Probatur. Tum quia pecunia expoſita negotiationi per cõtractum ſocietatis, & finito negotio,ſeu tempore præfixo reſtituta poteſt diſtrahi,cũ huiuſmodi pecunia ſic expoſita non habeat perpetuitatem in fructificãdo , vnde vna ex conditionibus eſt , vt non poſſit fieri pactum Saluo capitali ex Sixto V.Conſt.45.*Deteſtabilis*,quam extendit Nald.ver.Societas.Sed Bãchum dictum ſic negotiatur per contractum Societatis , ergo huiuſmodi pecunia diſtrahi poteſt, ſicut ſi daretur particulari perſonæ , & eo magis cum poſſit repeti ad arbitriũ reponentis,& ſic patet multum diſcrepare à cenſu , cuius pecunia repeti non poteſt,ſed tantum accipi,quando offertur ab eo, qui cenſum vendidit , & in cenſu adeſt perpetuitas,quæ non in Bancho. Tũ quia ſicut volũtariè expoſita fuit lucro , ita illo expoliari poteſt per repetitionem,quod Bãchũ negare non põt,ac proinde tunc amittit rationem rei pretioſæ , cum non amplius dicatur frugifera ex cõditione ipſius contractus,& ſic nulla eſt ſecunda ratio in contrarium adducta. Nec dicas,pecunia,cenſu extincto, non amplius dicitur frugifera , ac proinde, neque pretioſa,ergo alienari poterit,quia reſpondeo,pecuniam exponi per contractum cenſus, vt perpetuo ſit frugifera , cum non poſſit repeti ab exponente, vtique vero pecunia Banchi, quod ſignum eſt perpetuo non exponi lucro ; deinde per pecuniam cenſus emptor emit tale ius,quod computatur inter immobilia , cum fundetur in re ſtabili, & frugifera,Clem.Exiui,de verb. ſignif.& ibi Gl.ver. Cumque annui , ius autem quod competit danti pecuniam ad Banchum nõ eſt quid immobile, ſed mobile,& reuocabile ad nutum dantis. Cõtra Bonac.& alios à ſe citatos p.2.de alien.n.5.§.Secus.

53 Occaſione huius Banchi,quidam dubitarunt de eius iuſtitia, eo quod dicebant, ibi pecuniã reponi ad cuſtodiã, & ſic eſſe depoſitũ, ratione cuius nihil debetur deponenti , immo è contra deponens obligatur aliquid dare depoſitario pro cuſtodia , neque depoſitarius ſine licentia deponẽtis poteſt vti re depoſita ; in hoc autem Bancho deponens nil tribuit , & depoſitarij negotiantur pecuniam , nulla à deponente petita licentia, quæ videntur inconuenientia vſuram palliantia; vnde alij dixerũt eſſe contractum ſocietatis , in quo deponens tribuit pecuniam , & Banchum illis negotiatur , ſed in hoc etiam caſu videtur iniuſtitia , nam in ſocietate ponens pecuniam ad nutum ſuum non poteſt illam repetere, ſed ad tempus præfixum,aut finito negotio, l. Actione §. Item ſi alicuius ff. pro ſocio , in hoc autem Bancho repetitur ad libitum ; in ſocietate nõ fit pactum, ſaluo capitali,quod tamen ſaluatur in Bancho;in ſocietate lucrum non eſt certũ , ſed modo maius, modo minus ſine vlla determinatione,in Bãcho lucrum ſemper eſt certum,ergo erit contractus vſurarius,cum non conueniat cum depoſito,neque cum ſocietate, neque alius licitus eſt aſſignabilis.

54 Sed iuſtificatur alio cõtractu adiecto,ꝙ eſt aſſecurationis,quo Bãchũ ſe obligat ſaluare capitale,

obligando ſe ad illud compenſandum, ſi pereat, & cum hæc obligatio, & periculum, quibus ſe ſubijcit, ſint pretio æſtimabilia, ideo licite ſibi aliquid retinere poteſt, diuidendo poſtea lucrum, extracto obligationis, & periculi pretio, & hinc eſt, quod deponens non tantum lucratur ex Bancho, quantum ſi cum priuato, vel alio Bancho, quod nollet ſubire periculum ſaluandi capitale, acquirere poſſet, & illa repetitio ad libitũ minuit & ipſa lucrũ; nec facit difficultatem certum lucrum quia in ſocietate ponens pecuniam poteſt paciſci cum ſocio, vt ſibi tradatur certum lucrum, in quo caſu ſocius adijcit alium contractum aſſecurationis fructus, vt multis citatis docet Bonac. p. 3. de ſociet. num. 8. Itaque in Bancho Societati adiunguntur duo contractus aſſecurationis, vnus, quo Banchum ſe obligat ſaluare capitale deponẽti, alter, quo illũ aſſeuerat de certo lucro, deinde ſinit capitale arbitrio deponentis, vnde cum in tribus ſit deterioris conditionis, æquum eſt, vt releuetur ad æqualitatem conſocij cum maiori emolumento ſupra ſocium. Et hæc obiter dicta ſint.

Quæres 16. An cenſus extincti ex parte venditoris, quorum pecunia peruenit, & redit ad Eccleſiam, poſſint diſtrahi à Superioribus, ſiue ſint inſtituti ab ipſo Monaſterio, ſiue à particularibus Religioſis, aut alijs? & ſermo eſt tam de perpetuis, quàm vitalitijs.

55 Reſpond. Non poſſunt alienari, ſed eadem omnino pecunia inueſtienda eſt iterum per eundem contractum cenſus, vel in emptione aliorum ſtabilium. Probatur, quia annui redditus, cuiuſmodi ſunt cenſus, computantur inter immobilia, vt dixi præcedẽti quæſito in reſp. Ita Quar. nu. 26. & alijs citatis Bonac. p. 4. de contr. feud. & emphit. nu. 19.

Videtur facere difficultatem conſtitutio cenſus vitalitij, quando emitur ex parte Religionis, nam Superior, ſeu Religioſus ſubditus de licentia ſui Superioris emendo cenſum vitalitium, ſine dubio pro futuro tempore poſt mortem ſuam Religio amittit capitale, & ius exigendi fructos, ergo cum creatio huiuſmodi cenſus contineat futuram alienationem rei immobilis, nõ poteſt fieri abſque ſolemnitate, cum ſit actus alienationis ſaltem inductiuus. Confirmatur, quia ideo res immobilis nõ poteſt hypothecari, neq; pretioſa pignorari, quia licet in his non alienentur res ſic obligatæ, tamẽ in tali ponuntur periculo, vt ex his contractib. poſſit facile ſequi alienatio; ſed ex cenſu vitalitio non tãtum facile ſequi poteſt, immo neceſſario ſequitur alienatio, ergo ſi prohibetur hypothecatio, a fortiori conſtitutio cenſus vitalitij. Et facit illud vulgatum. Prohibita alienatione, cenſentur interdicta illa omnia, per quæ poteſt perueniri ad illam; quod retulit in fine quæſt. 14. ſed per huiuſmodi cenſum peruenitur ad alienationem pecuniæ, & fructus, vt de ſe conſtat, ergo cenſetur prohibita conſtitutio cenſus vitalitij.

56 Dico nihilominus, poſſe creari cenſum vitalitium, quod probo. Tum quia in huius creatione fit emptio iuris exigendi fructus ſuper re frugifera alterius; emptio autem non prohibetur, cum non ſit alienatio, ſed aquiſitio rei alienæ. Tum quia illa pecunia nõ prohibetur alienari neque hoc modo, neq; alio, cũ de ſe non ſit res ſtabilis, neq; frugifera, ac proinde neq; pretioſa, quæ duo ſolũ in noſtris iurib. prohibẽtur alienari. Tum quia licet totum extinguatur morte cõtrahentis, ac proinde ſequatur Religioni detrimentum, non ideo ſequitur prohiberi huiuſmodi ſenſus conſtitutionẽ, quia euidens vtilitas attenditur tẽpore contractus celebrati, vt Doctorib. citati dixi q. 6. §. Vtilitas de qua re vide gloſ. ver. Tũc, c. Ad aures, de reb. Eccl. non alien. vbi de hac vtilitate attendenda tẽpore contractus cum Quar. c. 89. per totũ, & ſic patet reſponſio ad primã, & tertiã rationẽ. Nec obſtant ea, quæ refert Grilenz. conſ. 80. à nu. 24. probãs vtilitatẽ conſiderandã eſſe non ſolũ ſecundũ tẽpus præſens contractus, ſed ẽt futurũ, Doctorib. citatis, & fundatur in cap. Sine exceptione 12. q. 2. illis verbis, *Vt meliora proſpiciat*, & alijs ſubiectis, *Quod non ſit dubium profuturũ*. Quia reſpondeo in caſu noſtro adeſſe præſentẽ, & futurã vtilitatẽ ex conditione ipſius contractus, cũ reddat eoſdẽ fructus in ſ̃o. quos in principio; & extincto contractus ex ſuis naturalib. per mortẽ conſtituentis, non amplius ſpectatur cõtractus, quia ꝙ non eſt, nullos poteſt producere effectus. Deinde dici poteſt nõ ſolũ prohiberi alienationẽ, ſed etiam eum actũ, per quem perueniri poteſt ad illam reſpectu eius rei, quæ actu habetur, & poſſidetur ab Eccleſia; in caſu autem noſtro creatio cenſus vitalitij, qui eſt actus, per quẽ in futurũ peruenitur ad alienationẽ, non eſt talis actus cum per illum non perueniatur ad alienationẽ rei iam habitæ, ſed econtra aliquid tũc aquiritur Eccleſiæ, ergo nulla ratione obſtat noſtræ reſpõſioni. Tum quia mediũ argumentũ de hypotheca non poteſt ſubſiſtere, præterquãquod ea expreſsè prohibetur in iuribus, non ſic creatio cenſus, de quo nulla ſit mentio in extrauaganti, ſed ſolũ in Decreto in ordine ad eius extinctionem, quod non poſſint alienari, ergo non prohibetur inſtitui, quia hypothecatio eſt quædam ſpecies alienationis ex cap. Nulli, de rebus Eccl. non alien. creatio autem cenſus ex appoſito eius eſt aquiſitio rei ſtabilis, quod ſine dubio nullo iure prohibetur.

Quæres 17. An emptio cum pacto retrouendẽdi poſſit fieri apud Religioſos, tempore ſtatuto retrouendendo abſq; ſolemnitate, & ſine violatione iurium de rebus Eccl. non alien. de venditione vero cum pacto redimendi conſtat, non poſſe fieri, quia eſt formalis, & expreſſa alienatio.

57 Reſp. Poteſt fieri retrouenditio ex antecedente emptione, quia non eſt proprie, neq; late alienatio, ſed prioris contractus reſciſſio; neq; nouus cõtractus, ſed reſtitutio rei alias aquiſitæ per priorẽ cõtractum, Ita Redoan. q. 66. nu. 9. cũ alijs apud Bonac. p. 2. de alienat. nu. 16. qui in eam multum inclinat §. Contrarium. Dixi iterum q. 4. §. Secundo.

Quæres 18. An Regulares poſſint in pignus res prætioſas, & in hypothecam dare ſtabilia ſine ſolemnitate.

58 Reſp. Vtique generali obligatione, non autem ſpecialiter, vt probaui quæſt. 4. §. Ad Secundum.

Quæres 19. An Superiores Regulares poſſint tranſigere ſuper re litigioſa, aut ſi ſit magni diſpendij poſſint eam relinquere?

59 Reſpond. Poſſunt ſine ſolemnitate tranſigere, ob ra-

ob rationes, & Doctorum authoritates, quos attuli q.4. §. Quarto. Ratio eſt, quia res litigioſa non dicitur Religioni adhuc incorporata. Conſequenter poſſunt illi, cedere poſito detrimenti periculo, alias non, ſed ſaltem fieri debet tranſactio, ſi lis vinci non poteſt, vide dicta loco citato §. Tertio. Quicquid dicat Quar. numer. 20. Vide Peregr. in Schol. §. Sexta.

Quæres 20. An ille Superior, qui demolitus fuit fabricam antiquam Monaſterij, vbi amplius non habitabat Conuentus Fratrũ, & ex materia vendita pecuniam nõ inueſtiuit in res frugiferas, ſed diſtraxit, fuerit tranſgreſſor Paulinæ, & Decreti?

60 Reſp. Fuit. Probatur. Tum quia demolitio, & deſtructio rei immobilis ſine dubio eſt alienatio, fit enim deſtructum alia res tranſiens ſub dominio alterius. Tum quia ille deſtructor vendidit materiam rei deſtructę, ac proinde immobile redactum in ſuas partes mobiles. Tum quia nulla actio peior, & deterior inueniri poteſt in materia alienationis, quã deſtructio, & demolitio, ratione cuius Eccleſia leſa reſtitui nunquam poteſt in integrum, & priſtinum ſtatum.

Quæres 21. An Eccleſia donari poſſit, vel permutari cum alia ſine ſolemnitate?

61 Reſpond. Quouis modo alienetur Eccleſia ſiue vniẽdo vnam alteri, ſiue permutando, ſiue donando extra Religionem, non requiritur dicta ſolemnitas, quia iura; & Decretum prohibentia alienationem loquuntur de alienatione rerum, & bonorum Eccleſiæ, non autem de alienatione ipſarũ Eccleſiarum, non enim Eccleſia detrimentum patitur, neque dicitur diſtrahi, ſi ab vno patrono trãſeat ſub alio. Ita tenet Megal. conſil. 32. vbi limitat, modò non tranſeat ad profanos vſus, contra Quarant. numero 35. & Bonae. p. 4. de contr. feud. & Emphit. num. 14. & p. 2. de alien. num. 14. De vnione Eccleſiarum, vide quæ tetigi initio huius Reſolutionis, de qua re alibi. Alienationem autem Eccleſiæ certum eſt fieri non poſſe in extraneum, neque in alienam Prouinciam ſine conſenſu generalis, & Prouinciæ, vt dicam alibi.

Quæres 22. An reliquię poſſint alienari ab vno Conuentu ad alium, vel ad extraneum ſine tranſgreſſione iurium de reb. Eccleſ. non alien.

62 Reſpond. Poſſunt. Probatur. Tum quia in iure prohibetur alienatio rerum pecunia eſtimabiliũ, ſub quo pretio non veniunt reliquiæ. Tum quia neque ſunt pretioſę quo ad magnum pretiũ, quod reſpicit lex prohibens alienationem, licet ſint prętioſæ quo ad ſuam excellentiam, & venerabilitatem. Hoc probabile putat Bonae. p. 2. de alienat. num. 31. §. Probabile, oppoſitum ipſe tenet hic, & de contr. p 4. num. 17. cum Riccio, qui deciſ. 63. num. 6. teſtatur hũc eſſe ſtylum Curiæ Romanæ; quem non cogimur ſequi, cum non legem, ſed opinionem faciat, vt dixit alijs allegatis alia occaſione Dian. tom. 1. tract. 5. reſol. 1. in fine, & tract. 10. de legib. in fine reſol. 8. Vide nobiſcum Compend. Peregr. ver. Alienatio in Schol. §. Quinta.

Quæres 23. An res, quę peruenit ad Eccleſiam, cui iam incorporata fuit, poſſit ſine ſolemnitate alienari ob æs alienum ante aquiſitionem, obligata, creditore inſtante?

63 Reſpond. Quando alia via non poteſt ſatisfieri, inſtante parte per iudicẽ, poteſt vendi, vel conſignari aquiſitum creditori pro rãta parte, qua poſſit illi ſatisfieri. Probatur. Tum quia Eccleſia non aquiſiuit perfectum, ac ſtabile ius ſuper illud relictum obligatum alteri ex debito, quia debitor nõ poteſt alteri donare, vel relinquere, quod eſt debitum, Pariſ. vol. 4. conſil. 70. num. 31. & ex eo Grilenn. conſil. 161. num. 16. Tum quia prohibita alienatione, non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, qualis eſt cauſa ob æs alienum l. Alienationes ff. famil. erciſc. Ita Quar. nu. 36. Quare Superior ſpontè alienare non poteſt, vt ſoluat debita annexa rei aquiſitæ, ſed ſolum, quando creditor vrget, vt ibidem docet cum Maſcard. de probat. concluſ. 1237.

Quæres 24. An poſſint alienari, donando, vendendo, vel impignorando ornamenta Eccleſiæ, vt calices, lampades, candelabra, veſtes ſacerdotales, & huiuſmodi?

64 Reſp. Non poſſunt, quia hæc ſunt bona pretioſa, quæ ſeruando ſeruari poſſunt prohibita expreſſe in Extrauaganti, & Decreto, ergo alienari non poſſunt. Ita Quar. num. 24. & ex eo Bonac. p. 2. de alien. numer. 30. cum Redoan. quæſt. 13. num. 8. Riccius ab eo citatus §. Contrarium, tenet poſſe alienari, conuerſo eorum pretio in fabricam neceſſariam Eccleſiæ, quia per hoc nullum dominium transfertur in extraneum, ſed ibidem reſpondet dominium tranſire in emẽtem; & bene, quia hac ratione poſſent quæcumque alia alienari titulo neceſſitatis, vel fabricæ, vel victus, quia id redundat in vtilitatem Eccleſiæ, cuius bona venduntur, quod tamen eſt falſum, & eluderetur mens legis. Pretioſa autem dicuntur etiam, quæ non excedunt valorem 25. aureorum, vt cenſuit S. C. apud Peregr. in ſuo Comp. ver. Alienatio in Schol. §. Ad quam, & §. Dico.

Quæres 25. Quænam ſint pœnæ contra Regulares inflictæ alienantes ſine debita ſolemnitate? A quibus Regularibus incurrantur? An quandoque excuſentur?

65 Reſpond. ad primum. Quatuor pœnæ infliguntur in Extrauaganti. Prima eſt nullitas contractus de qua ſupra q. 7. §. Nullus. Secunda eſt excommunicatio non reſeruata tam contra alienantes, quam contra recipientes quoſcumque. Tertia eſt interdictus ab ingreſſu Eccleſię, quo ad Põtifices, & Abbates, & poſt ſex menſes ipſo iure ſuſpenſio à regimine, & adminiſtratione. Quarta eſt quod ad inferiores Prælatos, & alios Rectores, vel adminiſtrationem habentes eſt ipſo iure abſque alia declaratione priuatio prælaturæ, ſeu officij illius Eccleſiæ, cuius bona alienarunt, vltra excommunicationem. Prima, & ſecunda pœna eſt contra omnes participantes in alienatione. Tertia ſolum contra Pontifices, & Abbates ſiue Seculares, ſiue Regulares, & ſic excluduntur Mendicantes, qui Abbatibus non vtuntur. In quarta igitur includuntur Generales, Prouinciales, & Superiores locales, & alij officiales adminiſtrationẽ habentes, qui priuantur ſuis pręlaturis, & officijs, nõ quibuſcũque, ſed tantũ illis, à quib. poteſt dependere alienatio, vnde ille Religioſus, qui eſt ſimul Prior, Magiſter,

& Definitor, malè alienãs priuatur ſolú prioratu, nõ reliquis, quia per hos nõ influit in alienationẽ, ſicut per Prioratum. Quamuis dicatur incurri eam priuationẽ ipſo iure, abſque alia declaratione, tamen ante ſententiam declaratoriam facti criminis non incurritur, quia ea verba referuntur ad pœnã, ad quam incurrendam nõ eſt neceſſaria ſententia condemnatoria ad illam. Ita docet multis citatis Quar. nu. 49. de his pœnis. Vide etiam Bonae. p. 4. de contr. feud. & emphit. num. 14. Megal. conſil. 32. initio.

66 Secũndo, dictę pœnæ incurruntur tantum à Superioribus, & adminiſtratoribus, non autem a reliquis Religioſis, qui non dicuntur alienare, ſed tantum in alienationem conſentire; vt dixi q. 4. §. Alterum, vbi a pœnis Decreti, de quibus mox exclusi etiam habentes adminiſtrationem, de quibus non fit mentio. Vide Bonacin. punct. 5. de alien. numero 1.

67 Decreti ergo pœnæ contra Superiores Regulares ſolum ſunt. Priuatio ipſo iure abſque alia declaratione omnium officiorum, quæ tunc obtinebũt, & vocis actiuę, & paſſiuę cum perpetua inhabilitate ad illa imposterum obtinenda, ſublata facultate Generali, & Protectori illam relaxandi; pœnis Apoſtolicarum conſtitutionum, præſertim Paulinæ in ſuo robore permanentibus, cum nullitate alienationis factæ. Vide illud ſupra extenſum ſub q. 4. §. Sacra.

68 Excuſat ab his pœnis. I. Bona fides, nam in extrau. adeſt verbum. *Præſumpſerit*, quod non poteſt ſtare cum bona fide. Ita Nau. conſ. 19. num. 3. de rebus Eccleſ. non alien. Megal. cit. conſil. 32. num. 2. Quar. num. 50. Bonae. p. 5. de alien. num. 1. ac proinde excuſat etiam ignorantia tam iuris, quam facti, modo ignorantia non ſit iuncta cum ingenti temeritate Bonac. cit. Quar. Nau. & faciunt dicta hic q. 4. §. Demum. II. excuſat opinio ſaltem alicuius probati Doctoris, qualis eſt ille, qui ſuum dictum bene probat. Nau. conſ. 2. de præſcr. & tom. 2. com. de alien. nu. 16. quem citat Quar. num. 50. Excuſat III. reuocatio facta ante traditionem rei Nau. conſ. 18. de reb. Eccleſ. Quar. num. 50. requiritur enim, vt res ſit tradita parti recipienti alienatum, quicquid dicat Bonac. p. 5. de alienat. num. 2. incurri ſtatim ac perfectus eſt contractus, licet res nondum ſit tradita, quia multi contractus perficiuntur ſolo mutuo conſenſu antequam res tradatur; cuius ratio non obſtat, quia contractus intelligitur perfectus, quatenus partes non poſſunt ab eo reſilire, non autem quo ad totum ſuum complementum, quo perficitur traditione rei. Vide Peregr. in Schol.

Quæres 26. An ſit prohibita alienatio ſequentis fundi a Nouitio relicti in ſuo teſtamento Monaſterio, in quo intendit profiteri peracto probationis anno, ſub ea conditione in ſequenti clauſula contenta. *Volo autem, vt huiuſmodi mea bona poſt profeſſionem meam validè emiſſam, & non aliter, tranſeant ad ſupradictum Conuentum, cum ea obligatione, vt Superior, qui pro tempore erit ibi, prædicta bona loci N. ſtatim vendat & ex illorum pretio emat alium fundum propè ſtabilia ſui Monaſterij, quod ſi occaſio non ſe obtulerit ſtatim pretium implicandi, reponatur pecunia in Banco Sancti Ambroſij Mediolani, & inde non auferatur, niſi ob cauſam huiuſmodi implicationis aliorum bonorum propè bona Monaſterij.* Et videtur quod Religio non poſſit alienare, aduerſante Bulla; *Ambitioſa*, de rebus Eccleſ. non alien. & Decreto Sacræ Congregationis ſupra extenſo ſub q. 4. §. Sacra, quibus locis prohibetur Regularibus alienatio rerum Eccleſiaſticarum ſine licentia expreſſa Sacræ Congregationis. I. quia teſtator per ſuum teſtamentum hanc facultatem non poteſt dare Regularibus. II. quia priuata diſpoſitio teſtatoris non poteſt generalem conſtitutionem legis, aut canonis immutare, cap. Requiſiſti 15. de teſtam. nemo enim facere poteſt, quod in teſtamento ſuo leges locum habere non poſſint, l. Nemo poteſt ff. de pactis inter debit. III. quia conditio turpis, aut impoſſibilis habetur pro non adiecta non ſolum in contractu matrimonij, cap. fin. de condit. appoſ. veram etiam in teſtamento, prout Gloſ. ſuper dictum cap. fin. ver. Impoſſibiles, aſſerit, citando l. Quidem ff. de condit. inſtit. cum alijs iuribus; ſed quod Superior obligetur alienare, conditio impoſſibilis eſt, quæ enim à iure prohibentur, vocantur impoſſibilia, l. Conditiones quæ contra ff. de condit. inſtit. ergo cum pro non adiecta habe[illegible], ſed reijciatur, cenſetur hæreditas tranſire ſine illo onere. Verum iſtæ rationes videntur rem non ſolum perſuadere, verum demõſtrare. Tamen.

69 Reſpond. Poteſt fieri huiuſmodi alienatio, cum hęc non ſubijciatur alienationi ab Eccleſia prohibitæ, quod probatur. Tum quia in re ſua quiſque eſt moderator, & arbiter, l. Sed & ſi, §. Conſuluit, ff. de pet. hæred. l. In re manda C. Mandati, ergo teſtator iſte potuit ſic moderari ſuas res, vt alienarentur, & ex illarum pretio alibi emeretur fundus. Nec obſtat explicatio ſuper hac regula, dicentium procedere, quando lex non reſiſtit, vt in caſu noſtro de alienatione, cui lex citata Pontificia reſiſtit; quod axioma ita explicat Thomaſet. cum alijs Regula 247. vbi exemplificat in teſtamento, & vltimis voluntatibus. Quia huiuſmodi prohibitio alienandi afficit res Eccleſiaſticas, non autem Seculares, res autem de qua iſte teſtator diſponit eſt mere Secularis, ergo talem obligationem, & ius adijcere rei ſuæ poteſt, cum lege ciuili non interdicatur, neque ſacris canonibus ipſe ſubijciatur quod ad hoc, quæ ſola Eccleſiaſtica prohibent alienari, conſequenter tale onus teſtator apponere poteſt, & Religio illud exequi poteſt, immo tenetur. Et ſic patet reſponſio ad omnes obiectiones, quæ ſupponunt teſtatorem eſſe ſubiectum huic legi Eccleſiaſticæ, quod falſum eſt, quia cũm nihil Eccleſiæ poſſideat, nil contra huiuſmodi legem diſponere dicitur. Tum quia neceſſaria alienatio non venit ſub prohibitione alienationis, vt probaui ſupra hic quæſtione ſecunda, hæc autem eſt neceſſaria, quia voluntas teſtatoris omnibus modis ſeruanda eſt, cap. Vltima 4. 13. quæſtione 3. capit. Tum nobis 17. de teſtam. & pro lege habenda eſt, §. Diſponat, Auth. de nupt. Tum quia hęres, & defunctus vna perſona reputantur, §. 1. Auth. de iu-

Digitized by Google

de iureiur. l. fin. C. de impub. repræſentat ſiquidem hæres perſonam defuncti teſtatoris, & ſuccedit in eius iura, leg. Nihil autem ff. de regul. iur. §. Neceſſarius, Inſtit. de hæred. qualit. & differ. ſed defunctus poterat rem ſuam alienare, & diſtrahere, ergo eadem qualitate poteſt afficere ſuum hæredem, vt rem, in qua inſtitutus fuit, alienare poſſit. Tum quia quamuis Religioſi prohibeantur alienare res Eccleſiæ ſibi relictas, de quo nullus dubitat, tamen hoc verum non eſt vniuerſaliter, ſed eget exceptione, quam quælibet, lex humana admittere poteſt, cap. Si quando ſcilicet de reſcript. nimirum non habere locum niſi in illis, quæ ſimpliciter tranſeunt ſine aliqua ſpeciali obligatione teſtatoris. Tum quia ex perſona & qualitate hęredis non mutatur conditio obligationis. l. 2. §. Ex his ff. de verb. obligat. Megal. 2. 2. q. lib. 2. cap. 7. num. 111. ergo qualitas prohibitiua in Religioſo ne alienet, non habet mutare diſpoſitionem teſtatoris, conſequenter, cum efficax ſit, Religio poterit propria authoritate facere alienationem, ac ſi non eſſet perſona Eccleſiaſtica, neque ageret de re Eccleſiaſtica. Demum faciunt omnia argumenta ſuperius adducta ſub q. 2. cum ſimilis huic ſit. Ita tenet Socin. ſen. conſil. 48. num. 4. & conſil. 53. num. 16. volum. 1. dum dicit, non requiri aliquam ſolemnitatem, quando teſtator dedit facultatem alienandi, apud M. Anton. lib. 1. reſol. 99. num. 5. quod & ipſe tenet reſol. fin. caſu 44. trib. rationibus, vbi etiam ad hoc citat Redoan.

Quęres 27. An Epiſcopi priuilegium alienandi res Eccleſiaſticas, ſuę Dięceſis a Sede Apoſtolica conceſſum, ſit commune tam Regularibus, quam Secularibus Eccleſiaſticis? Ita quod Religioſi in hoc ſe ſubijcientes Epiſcopo priuilegiato, de eius conſilio, & conſenſu poſſint alienare ſine licentia ſpeciali Sacrę Congregationis, non obſtante eiuſdem Decreto, de quo ſupra extenſo ſub q. 4. de non alienando ſine licentia in ſcriptis obtenta a Sacra Congregatione.

70 Reſpond. Priuilegium hoc commune eſt omnibus Eccleſiaſticis habentibus bona Eccleſiaſtica ſub eius Diœceſi. Suadetur. Tum quia alia priuilegia Epiſcopi faciunt, etiam pro Religioſis exemptis, vt de pluribus dixi reſol. 16. q. 2. §. Tertium ergo & hoc de rebus Eccleſiæ alienandis. Tum quia ſi Religioſi non poſſunt gaudere eo priuilegio, maxime quia exempti ſunt a iuriſdictione Epiſcopi, ſed hoc non obſtat, quia exemptio intelligitur in ijs, quæ eiſdem ſunt præiudicialia, hoc ipſo, quod exemptio eſt a ſubiectione, quæ ex ſui conditione præſefert præiudicium, ſed alienatio, quæ cedit in commodum, & vtile euidens, nullum affert præiudicium, ergo fieri poteſt virtute priuilegij. Tum quia Religioſi dicuntur exempti a poteſtate ordinaria Epiſcopi, non autem a delegata Papali, cuiuſmodi eſt, quam habet ad alienandum, ſicut enim in odioſis ſubijciuntur huiuſmodi delegationibus a Summo Principe, ita intelliguntur, participare in eiſdem fauorabilibus. Tum quia etiam bona regularium dicuntur res Eccleſiaſticæ Diœceſis, ergo ſub eodem veniunt priuilegio.

Quæres 28. An proprietas aliqua rei immobilis, ſeu annuus redditus, aut vſusfructus alicui particulari Religioſo relicta, vel a ſe antequam profiteretur, vel alias a parentibus, ſiue ab extraneis ante, vel poſt profeſſionem, alienari poſſit abſque ſolemnitate requiſita in ſupradictis iuribus?

71 Reſpond. Alienatio prædictorum, ſiue perpetuo remaneant in Religione, ſiue poſt vitam vtentis redeāt fructus ad proprietarios Seculares, ſine requiſita ſolemnitate fieri non poteſt. Probatur. Tum quia huiuſmodi computantur inter ſtabilia, vt expreſſe aſſeritur in Clem. Exiui, §. Cumque annui redditus, de verb. ſignif. Sed ſtabilia ſubijciuntur extrauaganti Ambitioſæ, & Decreto Sacræ Congregationis, vt ibidem expreſſis verbis habetur, ergo non poſſunt alienari ſine debita ſolęmnitate. Tum quia licet vſusfructus, ſeu vtilitas, & commodum cedat in bonum Religioſi, adhuc tamen directum dominium, ſeu ius vtendi ea commoditate eſt apud Religionem, vnde cum ſit res Eccleſiaſtica neceſſario requirit ad ſui alienationem requiſita in dictis iuribus. Ita de annuis reditibus docet Quaranta ver. Alienatio num. 26. Bonacina in Tractat. Var. p. 2. num. 10. §. Ex quo. Quare Religioſi habentes annuos cenſus, liuellos, penſiones, quauis ratione ad illos peruenerint, nō poſſunt illa diſtrahere, vendere, ſine ſolemnitate, & multo minus ſtabilia præſſe accepta, vt prædium, domus, &c. quia licet relicta ſint alicui ſpeciali Religioſo, adhuc tamen dicuntur bona Eccleſiaſtica, & incorporata cum cæteris bonis cōmunitatis quo ad proprietatem, & ius illis vtendi.

Quæres 29. An Prior Sanctæ Mariæ Quarterij Parmæ cum ſuo capitulo, & ſola licentia ſui Superioris Prouincialis, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, non obſtante Decreto Sacræ Congregationis ſupra relato ſub q. 4. dirupatiuum quoddā annexum domui, quod vocatur Monaſterium vetus, poſſit vendere Eccleſiæ Parochiali Sanctæ Marię Burgi Taſcherij contiguæ pro fabrica Chori, quo maxime indiget, qui in nulla alia parte eiuſdem Eccleſiæ, quæ alios confinantes non habet niſi domum dictam, & publicam viam, conſtrui poteſt? Et data venditione, an pecunia diſtrahi poſſit, an potius ſit inueſtienda in proprietatem idoneam, & fructiferam?

72 Reſpond. Poteſt, neque tenetur implicare. Primum probatur. Tum quia iura prohibentia alienationem ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, locum non habent in alienatione, & venditione neceſſaria, ex iuribus, & Doctoribus allegatis hic ſupra q. 2. & 4. §. Primo; huiuſmodi autem alienatio eſt maxime neceſſaria, cum quælibet Eccleſia Parochialis, cuiuſmodi eſt hæc indigeat Choro, qui in caſu præſenti non poteſt fabricari niſi in aliqua parte huius domus, cum hęc ſola cum ſtrata publica, & cæmeterio contermineт cum Eccleſia. Tum quia huiuſmodi venditio reſultat in vtilitatem Monaſterij magis, quam eiuſdem negatio, ſiquidem huiuſmodi pars vendenda in nullo vtilitatis deſeruit Religioni, nec conductori, cum ſit dirupatiuum, quo nemo vtitur, ex cuius venditione reſultat commodum pecuniæ Religioni, & Eccleſiæ Dei honor, & cultus miniſtro-

rum

rum erga Deum augetur. Tum quia propter cultum diuinum, & pietatem conceditur, quod alias prohibetur arg. c. 2. & 3. de Eccleſ. ædif. vbi, etiam c. fi. non obſtante iuramento de rebus Eccleſiæ non alienandis, poteſt Epiſcopus propter indigentiam alienando nouam ædificare Eccleſiam, ergo idem dicendum in caſu noſtro, in quo Eccleſia Sanctæ Mariæ indiget fabrica noui Chori, quod reſultat in pietatem, & cultum diuinum.

73 Sufficit autem ſola licentia Prouincialis, ſi velimus ſtare conſtitutionibus Apoſtolicis, quos citaui ſupra ſub q. 6. §. Authoritas, non obſtante Regula huius Ordinis capitulo 27. quæ ſoli Generali concedit hanc facultatem alienandi bona Eccleſiæ; tum quia huiuſmodi reſtrictio habet locum in alienatione voluntaria, qualis non eſt hæc; tum quia conſtitutiones Pontificiæ, quæ ſunt Leonis X. & Clem. VII. conditæ fuerunt poſt illud caput Regulæ, vnde illi bene potuit derogare.

74 Alterum, quod prætium non ſit neceſſario implicandum, ſuadetur ex eo, quod nullum ius, aut conſtitutio Apoſtolica, vel ſtatutum ordinis id præcipit; & pecunia ex ſua natura eſt diſtrahibilis, cum cæteris mobilibus non prætioſis, quæ implicationi non ſubduntur. Confirmatur, quia probaui ſupra hic q. 14. magnam pecuniæ ſummam pro ſtabilibus emendis repoſitam diſtrahi poſſe; & q. 15. idem probaui, de pecunijs Banchi Sancti Ambroſij, ergo a fortiori pretium hoc diſtrahi poteſt pro indigentijs conuentus, cum non ſit dedicata ad fructificādum, ſicut pecunia in dictis duobus caſibus.

Quęres 30. An pecunia reſtituta in extinctione cenſus neceſſario ſit implicanda ſub alio cenſu, an inueſtiri poſſit in libellum, ſeu per illam emi domus, vel prædium? Nullū horum videtur poſſe fieri quia deterioratur conditio Eccleſiæ, ſiquidem inter hos tres contractus frugiferior eſt implicatio pecuniæ in alium cenſum, quam liuellum, aut emptionem prędij, quod minus reddit cęteris, & liuellus minus quam cenſus, ergo pecunia huiuſmodi iterum in alium cenſum inueſtienda eſt. His tamen non obſtantibus.

75 Reſpond. Pecunia cenſus extincti inueſtiri poteſt emptione alicuius rei frugiferæ, probatur. Tum quia Religio per hunc contractum ſit immediate domina, & patrona rei emptæ; in emptione autem cenſus ſit ſolum domina cuiuſdam iuris exigendi certos fructus ſingulis annis. Tum quia cenſus facile pereunt, fundo, ſuper quo imponuntur, antea alijs obligato, non ſic prædiū emptum, & propter immediatum Dominium, & poſſeſſionem aquiſitam Religioni, & quia habet actu vſumfructum; quod non accidit in cenſu, reſpectu cuius dans pecuniam non accepit in ſe proprietatem, neque poſſeſſionem fundi; neque fructus, quos ab extraneo accipit. Tum quia ex communi prouerbio cenſus incenditur, liuellus *liuera* ideſt finitur, prædium autem ſtat, cum dicatur fundus, quia bonum habet fundamentum. Ex his patet ad rationem appoſitam, illa enim euidens vtilitas cum ſit magis in ſpe, & vt plurimum, propter incommoda maiora, & fructus apud tertium, per hoc non videtur excedere vtilitatem prædiorum, & domus.

RESOLVTIO XXVIII.

De iniectione manuum violentarum in Religioſos.

SVMMARIVM.

1 *Manus violentæ nomine quid veniat?*
2 *Iniectio manus temeraria exterius conſumata eſſe debet.*
3 Suadente diabolo, *quid veniat?*
4 *Capiens, carcerans, &c. ſunt excommunicati.*
5 *Banniens item.*
6 *Torquens clericum.*
7 *Verberans ob correctionem non incurrit.*
8 *Inſequens ſine tactu non incidit.*
9 *Veneno necans incidit.*
10 *Abortiens monialis, vel procurans ſubijcitur.*
11 *Mandans, conſulens, &c. incurrunt.*
12 *Monachi nomine qui veniant.*
13 *Monachorum nomine quando veniant Canonici.*
14 *Mendicantes Religioſi ceperunt tempore D. Franciſci.*
15 *Conuerſi gaudent priuilegio Canonis.*
16 *Oblati ſe, & ſua offerentes Religioni.*
17 *Nouitij gaudent, &*
18 *Moniales.*
19 *Tertiarij collegialiter viuentes.*
20 *Priuilegijs Regularium gaudent.*
21 *Eremitæ gaudent.*
22 *Cenſurati gaudent.*
23 *Militares.*
24 *Profeſſus inualide.*
25 *Profeſſus ſed nondum baptizatus.*
26 *Priuilegium hoc perdit in certis caſibus.*
27 *Habitus derelictio poſt trinam monitionem facit amittere priuileg.*
28 *Repercutiens non eſt excommunicatus.*
29 *Si id faciat titulo defenſionis.*
30 *Moderamen inculpatæ tutellæ in quo conſiſtat?*
31 *Fuga quomodo ſit in præcepto.*
32 *Fuga arripi non debet, omiſſa defenſione tertij.*
33 *Defenſio etiam cum aliquo exceſſu excuſat.*
34 *Caſus de Magiſtro nouitiorum.*
35 *Eripiens aliquid de manu incurrit.*
36 *Iniectio manus comprehendit etiam iniuriam.*
37 *Religioſus quomodo non habet velle, neque nolle.*
38 *Iniectiones quædam imperfectę excuſat.*
39 *Percuſſio triplex leuis, mediocris, & enormis.*
40 *Leuis quid ſit?*
41 *Grauis quid ſit?*
42 *Enormis.*
43 *Mediocris.*
44 *Leuis quomodo fiat grauis.*
45 *In dubio eſt ſuperioris iudicium.*
46 *Abſoluunt ſuperiores de iure communi, ſi non ſit grauis.*
47 *Clauſtrales diuerſorum abſoluuntur ab vtriſque.*

Cleri-

48 *Clericũ ſecularis percutiens abſoluitur à ſolo Papa.*
49 *Monialis abſoluitur ab Epiſcopo.*
50 *Iure priuilegij abſoluentur etiam ab enormi.*
51 *Decretum Clem. VIII. eſt in ordine ad pœnitentes ſeculares.*
52 *Moniales à ſuis prælatis regularibus.*
53 *Superiores abſoluentes ſunt etiam locales.*
54 *Prior in ſuo ordine abſoluit.*
55 *Abſoluuntur etiam nouitij, & alij commenſales.*
56 *Nouitij abſoluti non reincidunt.*
57 *Abſoluunt ſe inuicem excommunicati.*
58 *Seruanda quædam in abſolutione.*
59 *Secularis percutiens Religioſum non poteſt abſolui à regulari.*
60 *Percutiens clericum declaratur excommunicatus ab Epiſcopo.*

INnocentius II. creatus de anno 1130. excommunicationem tulit in percuſſores Eccleſiaſticorum in cap. Si quis 22. 17. q. 4. illis verbis. *Si quis ſuadente diabolo, huius ſacrilegij vitium, vel crimen incurrerit, quod in clericum, vel monachos violentas manus iniecerit, anathematis vinculo ſubiaceat, & nullus Epiſcoporum illum præſumat abſoluere, niſi mortis vrgente periculo, donec Apoſtolico conſpectui præſentetur, & eius mandatum ſuſcipiat.* Pro intelligentia eius, quod vocatur priuilegium canonis.

1 Quæres I. Quid ſignificent manus violentæ inducentes eam excommunicationem?

Reſpond. Manus violenta à potiori, & vſitatiori inſtrumento lædendi proximum, ſignificat quamlibet actionem iniurioſam opere factam cõtra perſonam Eccleſiaſticam, regulariter tangendo illam, vel ſibi adhærentia, immediate, vel mediate aliquo inſtrumento, vel medio apto ad illã perſonaliter lædendam. Dixi I. *actionem iniurioſam*, & non læſionem corporalem, propter cap. Nuper 29. de ſent. excom. vbi eam pœnam incurrit carcere, vel domo includens ſine manuum iniectione, ecce actio iniurioſa violenta ſine corporali læſione, Sair. lib. 3. cap. 26. num. 13. Megal. lib. 4. de cenſ. cap. 1. num. 5. ad finem; neque dixi violentam, qua ſufficit iniectio manuum ſine violentia, vt patet in eo, qui percutit clericum conſentientem, cap. Contingit 36. eod. in his enim non ſpectatur præciſe modus inferendi iniuriam, ſed potius effectus ipſius iniuriæ, quæ fit ſtatui Eccleſiaſtico, vt dicunt omnes ſuper hunc textum, & cap. Nuper. Dixi II. *Opere factam*, quia non ſufficit iniuriam verbo impingere, ſed requiritur factum aliquod, & corporalis læſio, ſeu violentia ſaltem redundans in perſonam Religioſam, Megal. lib. 4. cap. 1. num. 2. & alij. Dixi III. *Regulariter tangendo illam*, quia non ſufficit minari, aut proijcere lapidem, enſem, &c. Megal. cit. num. 2. Bonac. q. 4. p. 1. num. 11. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 49. num. 16. immo neque ſimpliciter tangere ſine læſione aliqua, Ang. Excom. 5. num. 29. Tabien. num. 41. ex Ioan. de Lignano, Ioan. Andr. in cap. Perpetuæ, de elect. in 6. verba enim ſunt cum effectu intelligenda, & inijciens manus debet peruenire ad conſumationem actus maxime in odioſis, & pœnalibus, requiritur ergo contactus phyſicus regulariter, excepto caſu carceris, vt ſupra dixi. Dixi IV. *Sibi adhærentia*, quia ad hanc pœnam ſufficit tangere perſonæ adhærentia, cuiuſmodi ſunt non ſolum veſtes, galerus, mantellum, & ſimilia indumenta, quibus eſt actu veſtitus, verum etiam ſcabellum, vel alia res cui inhæret, vt equus & eius ornamenta, vt ſi remoueat ſcabellum vel aliud, & lædatur cadendo, vel ſi equum retineat per frænum, vel illud, aut cingulum frangat, aut feriat equum, vel laceret habitum, vel capiat aliquod ex eius manibus, vel faciat cadere è Sede, vel inijciat puluerem, vel aquam, & quid ſimile cum læſione, in his & ſimilibus iniurioſis actionibus incurritur excommunicatio. Dixi V. *Immediate*, vt ſi fiat non ſolum manu, ſed etiam dentibus, pede, bracchijs, genu, aut per aliam quamuis partem corporis. Dixi VI. *mediate*, vt ſi fiat inijciendo puluerem, aquam, lapidem, ſaliuamq́; vel quouis alio inſtrumento diſiuncto, vt etiam veneno. Vide de his actionibus Sair. lib. 3. cap. 26. num. 14. Nau. cap. 27. num. 77. §. Quinta, Angel. ver. excom. 5. num. 28. Tabien. num. 39. Armill. excom. 1. num. 2. Megal. lib. 4. de cenſ. cap. 1. num. 5. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 49. num. 4. Confect. tit. 14. cap. 4. Silu. excom. 6. num. 5. §. Sexto, Bonac. q. 4. p. 1. num. 12. Nald. ver. clericus a nu. 20. ad 23. Vide infra q. 4. de alijs actionibus, quæ ſunt capere, incarcerare, bannire, torquere, verberare, inſequi, veneno necare, & q. 5. de mandante, conſulente non obſtante, & ratum habente.

Quæres 2. Quot conditiones requirantur, vt ex iniectione manuum violentarum quis incidat in hanc canonis cenſuram? Silu. aſſignat tres ver. excom. 6. num. 2. Graff. vero part. 1. lib. 2. cap. 49. num. 4. de mente Abbatis refert in cap. 1. de ſent. excom. quatuor; ego ad duas reduco.

Reſpond. Requiruntur duæ. Prima, quod iniectio hęc fiat ex temeritate, ſeu dolo. Secunda, 2
quod exterius ſit conſumata in ſua ſpecie læſionis. Primum deducitur ex clauſula, *Suadente diabolo*, quæ ſignificat actionem illam factam ex odio, mala voluntate, & peccaminoſe, & ex cap. 3. de ſent. excom. & obſeruat gloſ. fin. cap. Cum voluntate 54. eod. Doctores de hac prima conditione mox referam in q. 3. Secundum deducitur ex clauſula, *manus violentas iniecerit*, quæ ſignificat actionem cum effectu conſumato, maxime vbi agitur de pœna hac, quæ eſt grauiſſima, qua nulla maior in Eccleſia, cap. Corripiantur 24. q. 3. cum ſit damnatio æternę mortis, cap. Nemo 11. q. 3. & cum infligatur ab Eccleſia, quæ non iudicat de occultis c. Sicut tuis 35. in fine, & 34. Med. de ſimon. quæ neque proinde punit, cap. Cogitationis 14. cap. Cogitatio 20. diſt. 1. de pœn. ſed ſecundum iudicium actionis externæ, quę ſi iudicatur exterius peccaminoſa mortaliter ſine dubio inducit excommunicationem, aliter ſi ſolum venialis iudicetur percuſſio, non inducit, quamuis percutiens habuerit animum grauiter lædendi, immo, & occidendi, Caiet. ver. excom. cap. 10. Nau. cap. 27. num. 85. in fine Ang. excom. num. 2. Megal. num. 3. Bonac. p. 1. num. 11. §. Verum.

Quæres 3. Quid ſignificet illa clauſula, *Suadente diabolo?*

Reſpon-

3 Reſpond. ſine dubio ſonat in malam partem, nempe, iniectionem factam ex odio, mala voluntate, indignatione, inuidia cap. 1. de ſent. excom. Nau. cap. 27. num. 76. §. Secunda, Silu. excom. 6. num. 2. Megal. lib. 4. cap. 1. num. 14. Tabien. excom. 5. num. 3. Graſſ. part. 1. lib. 2. cap. 49. num. 5. Armil. num. 6. Tolet. lib. 1. cap. 32. num. 6. Angel. ver. excom. 5. num. 1. & 27. dicunt ſignificare dolum, & peccatum mortale, ſine quo hæc excommunicatio non incurritur, Panor. & Decius in c. Cum non ab homine, de iud. & ex eis Nau. conſil. 29. de ſent. excom. num. 2. Sair. lib. 3. cap. 27. num. 20. de communi.

Quæres 4. An capere, incarcerare, bannire, torquere, verberare inſequi, venenum propinare, abortiri veniant ſub nomine manuum violentarum?

4 Reſpond. Prælatus faciens capere, ſeu incarcerare, & ipſemet capiens, ſeu incarcerans, etiam laicus de mandato eius Religioſum ſubditum incorrigibilem, cap. *Vt famæ* 35. de ſent. excom. vel corrigibilem cap. Si clericos 15. eod. in 6. non ſunt excommunicati, vt decidit in dictis capitibus, ea ratione, quia huiuſmodi actiones non fiunt doloſe, & ſuadente diabolo, ſed ad corrigendum, & puniendum clericos, & de hoc nullus dubitat. Procedit etiamſi admiſceatur aliquid odij, aut alterius mali finis, quia intentum principale eſt ipſamet punitio, odium vero ſe habet vt circumſtantia, & modus incidens in ea actione, quę non ſunt in conſideratione legis. Quod ſi nulla ſubſiſtente cauſa mandetur capi, tam mandans, quam capiens, aut carcerans ſine dubio incidunt, quia huiuſmodi actio non poteſt contingere ſine praua intentione, & ſuadente diabolo, Genuenſ. cap. 27. num. 3.

Quicumque laicus capiens, ſeu faciens capere Religioſum, ſine facultate Eccleſiaſtica, ſiue bono, ſiue malo fine, peccat mortaliter, de malo fine conſtat, probatur de bono fine, quia licet talis ſit in ſe, ratione tamen circumſtantiæ euadit malus, & non leuis iniuria fit ſtatui Eccleſiaſtico; non tamen incurrit hanc excommunicationem, quæ ſupponit actionem non quotis modo malam, ſed ex dolo, & mala intentione prouenientem, vt non accidit in capiēte bono fine. Tres autem ſolent aſſignari huius actionis boni fines; primus, quando Religioſus capitur in fragranti crimine, vt deducatur ad ſuum prælatum ſtatim nulla interpoſita mora, vt de communi teſtatur, Felin. in cap. Si vero de ſent. excomm. Secundus, quando capitur ad obuiandum delicto committendo, Ioan. Andr. Abbas, Felin. Decius, & alij communiter in cap. Cum non ab homine de iudic. apud Farin. de Inquiſitione q. 8. nu. 1. quos refert Genuenſ. in ſua praxi Neapol. cap. 27. num. 8. ex quo infert familiam iudicis ſecularis poſſe capere clericum de nocte incedentem cum armis, quia pręſumitur velle delinquere. Tertius, quando poſt delictum commiſſum dubitatur de fuga, poſſunt ſatellites illum capere ne fugiat, ita Doctores citati, quos refert idem Genuenſ. In his ergo & ſimilibus caſibus pręfati Doctores aſſerunt Satellites iudicis ſecularis poſſe licite capere Eccleſiaſticum, ac proinde non incurrere hanc excommunicationem, quia non capiunt doloſe, & ſuadente diabolo, ſed ex bono zelo deducendi illum ad ſuum prælatum, præter citatos docent Angel. ver. Excom. 5. num. 12. Sair. lib. 3. cap. 27. num. 28. & ex alij Megal. lib. 3. de cenſ. cap. 11. num. 7.

Quamuis hoc certum ſit ex eo capite, tamen non effugiunt ſatellites, & aliæ perſonæ publicæ mandantes capi, aut capientes, vel carcerantes Eccleſiaſticos etiam illi bono fine excommunicationem decimamnonam, quod probatur. Tum quia huiuſmodi actio ibi ſimpliciter prohibetur, vt ſatis aperte deducitur ex illa particula, *Quomodolibet*, quæ denotat, & diſtribuit quemlibet modum, vt dicit Archid. citatus à gloſ. ver. eod. cap. Indemnitatibus 43. §. Si qua, de elect. in 6. ergo ſiue bono fine, ſiue malo capiatur. Tum quia in hac actione ſuppponitur aliqua approbatio, & tacitus conſenſus prælati perſonæ captæ; ſed is non ſufficit, quia Papa in ea Bulla Cœnæ requirit ſpecificam, & expreſſam licentiam ſuam, in ea tota criminali cauſa, ergo etiam reſpectu huius particularis actionis capiendi requiritur ex parte prælati inferioris. Tum quia curia Eccleſiaſtica habet ſuos ſatellites, ergo ab illis capiendi ſunt. Tum quia curia Eccleſiaſtica non poteſt capere ſeculares in delictis, quæ non pertinent ad forum Eccleſiæ, ſiue bono, ſiue malo fine, ergo neque ſatellites fori laici poſſunt capere clericum. Tum quia nullus textus in iure reperitur expreſſus hanc facultatem illis concedens, ergo forus laicalis nō poteſt eam ſibi vſurpare in graue præiudicium fori Eccleſiæ, non enim forus Eccleſiæ ſubijcitur aut corrigitur à poteſtate laica, ſed neceſſe eſt, vt hæc illi ſubdatur, eſt enim contra rationem quod filius velit dominari in patrem, & diſcipulus docere magiſtrū. Tū deniq; quia non vrget, quod aliqui dicunt in Bulla Cœnæ Domini excommunicari ſolum eos Magiſtratus, iudices, executores &c. qui ſe interponūt in cauſis criminalibus tractando ex profeſſo huiuſmodi cauſas contra clericos, quia reuera ibi ſermo eſt de quauis actione tendente in cauſa criminali, cuiuſmodi eſt etiam ſola captura, licet capiēs, vlterius procedere non intendat, & conceſſa captura iuridica facile ſequantur plerique alij actus iudiciales, & ſic paulatim laica poteſtas ſibi vſurparet hoc ius in graue dedecus ſtatus Eccleſiaſtici, cui Papa obuiare intendit per hanc cenſuram. ita in terminis tenet Megal. lib. 3. de cenſur. cap. 11. num. 7. Marta de iuriſd. part. 4. cent. 1. caſu 42. num. 17. Souſa in Bulla cap. 16. diſp. 82. num. 8. quos contra ſe citat Diana tract. 2. de immun. reſol. 10. vbi quamplures citans Doctores tenet oppoſitum cum quibus Sair. cap. 27. a nu. 27. & reſol. 11. ait poſſe licite capi clericum nocte ambulantem cum armis prohibitis, ſed nulla interpoſita mora eſſe deducendum recto tramite ad iudicem Eccleſiaſticum. Sed dic vt ſupra, nam huiuſmodi iuriſdictio eſt ſicut hedera, quæ multum ſerpit, & ramuſculos extendiendo cōſtringit, & demolitur comprimendo ius Eccleſiaſticum, quod turpe eſt dicere, ne dum facere.

5 Banniens ſiue formaliter ex fabricato proceſſu

ſeu

ſeu de repente & quaſi priuata actione incurrit dictam excommunicationem Bullæ Cœnæ, ob rationes adductas. Non tamen incidit in eam ob iniectionem manuum violentarũ, quia hic nulla adeſt exterior violentia manuum, ſed ſolum cogitur exulare ex vi præcepti, licet iniqui, Caiet. excom. 10. §. Primo, & ex eo Sair. lib. 3. c. 26. n. 16.

6 Torqueri poſſunt eccleſiaſtici omnes etiã religioſi de mandato ſui prælati, ſeu iudicis, per manus laicorum in hoc expertorum, quia conſuetudo ita ſe habet, & ratio id ſuadet, ne delicta remaneant impunita contra bonum reipublicæ vnde in diſuetudinem rationabiliter abijt cap. Presbyt. 4. 5. q. 6. vbi id prohibetur, & ita docet Franc. Aretinus in ſua praxi crimin. canon. in 3. ſubſtant. ca. 6. & alij communiter. Peyrin. tom. 3. cap. 3. num. 38. & 39. Megal. cit. nu. 17. Si tamen iudex contra iura faceret torquere ex mala intentione, ſine dubio incurreret hãc excommunicationem, faceret enim hoc ſuadente diabolo.

7 Verberari modeſte poſſunt religioſi correctionis gratia non ſolum per manus ſuperioris, ſed etiam alterius religioſi, aut etiam laici, ſed famuli monaſterij, de mandato ſuperioris, quia ita conſuetudo ſe habet, vt docent Confect. tit. 14. cap. 8. §. Item, Rodriq. tom. 2. q. 19. art. 8. alios citat Homob. part. 4. Reſp. 32. ita tenet etiam Nau. conſil. 28. de ſent. excom. Megal. lib. 4. de cenſ. cap. 1. numero 17. abſolute dicit ſuperiorem verberantem per laicum etiam neceſſitate data non excuſari ab hac excommunicatione, quia id expreſſe prohibetur in cap. Vniuerſitatis 24. de ſent. excomm. ita quod ſuperior non poteſt verberare clericum ſuũ cauſa correctionis, niſi per ſe, aut per religioſum, ſi neceſſitas vrget, non autem per laicum, aliter ambo incidunt, ſed quæſo ſtemus conſuetudini. Nihil dico de priuilegijs Alex. VI. & Leon. X. in Compend. §. 15. & 17. quia cum ſint oracula, iam extincta ſunt per Gregor. XV. & Vrbanum VIII.

8 Inſequens aliquem religioſum, ſi illum non tangit, non incurrit, niſi ex fuga ſequatur aliqua corporalis læſio, vt ſi ex fuga ſe præcipitem det, aut claudus fiat, aut ex alio caſu corporaliter lædatur, quia huiuſmodi corporalis læſio proxime prouenit ex illa fuga ab inſequente per ſe, ita tenet Ang. ver. Excommunicatio. 5. num. 30. Anton. cum alijs quos pro ſe citat Sair. lib. 3. cap. 26. nu. 15. contra Nau. cap. 27. nume. 77. §. Quinta in fine, & ex eo Megal. lib. 4. cap. 1. numero 5. in fine, Silu. excommun. 6. numero 5. §. Septimo, & reddit rationem, quia illa læſio ex caſu non fuit intenta in ſe ab inſecutore, nec in ſua cauſa, quæ eſt fuga, quia per accidens ſe habet ad illam; ſed hæc ratio ſuſtineri non poteſt, quia non eſt maior ratio, cur præcipitatio dicatur intendi in cauſa fugæ, & non læſio illa ex caſu fugę, nam inſequens neutrum per ſe intendit, quamuis vtriuſque ſit cauſa ipſa fuga ſic qualificata ex mala inſequutione, eſt ergo inſequens cauſa vtriuſque læſionis, ac proinde in vtroque caſu eſt excommunicatus. Quod ſi inſequens ſit ſuperior cauſa diſciplinæ, ſi lædatur cadendo religioſus, non incurrit, cum non ſit inſecutio praua, Henricus Valle hic.

9 Veneno necans eccleſiaſticum morte ſecuta, aut alia corporali læſione, vt infirmitas, debilitatio ſine dubio incurrit, quia ſuadente diabolo manus iniecit mediate in religioſum, Beia part. 1. caſu 46. Megal. libro quinto de pœnit. capit. 14. numero 11. Bonac. nu. 13. Nald. ver. Clericus n. 20.

10 Abortiens monialis, vel ei potionem procurans, aut dans non incidit ſecundum Caieta. ver. Excommun. ca. 10. not. 3. Ioſephum Angles, quos ſequitur Sair. libro tertio capit. 26. num. 17. Tum quia ſit violentia naturæ, non perſonæ; Tum quia læditur fœtus, non ipſa monialis. Ego autem puto incidere extraneum dantem potionem, & ſecuto effectu, quia fœtus eſt pars ventris, & viſcerũ matris, vt in ſimili de fœtu mortuo cum matre ſepeliendo dixit Lauor. tit. 2. de funer. cap. 12. num. 42. quod confirmatur, quia ſi tangens non ſolum veſtimenta, quo clericus actu induitur, ſed etiam equum, vel inhærentia equo, cui inſidet incidit, multo magis abortiens monialem, cum non adhærentia moniali, ſed partem naturalem ipſius lædat, & ſic non naturæ ſed perſonæ religioſæ ſit violentia, & corporalis læſio.

Quæres. 5. An mandans, conſulens, non obſtãs, aut ratum habens percuſſionem clerici incidat in hunc canonem?

11 Reſp. Eſt quidem excommunicatus, ſed non ex vi canonis, Si quis, vbi ſolum excommunicatur inijciens manus, non autem conſulens, aut mandans, niſi extenſiue per interpretationem aliorum iurium, quæ caput illud extenderet ad prædictas cauſas, nam cap. Mulieres 6. cap. Vniuerſitatis 24. cap. Vt famæ 35. de ſent. excom. ca. Si clericus 15. eod. in 6. colligitur canonẽ illum extendi ad mandantem, & conſulentes; ex cap. vero Quantæ 47. eod. extendi ad conſentientem, & non obuiantem cum poſſit, & ex officio id ei incumbat; ex cap. Cum quis 23. in 6. dicitur ratam habentem percuſſionem ſine eius mandato factam, ſed tantum eius nomine, eſſe excommunicatum. Vide Megal. lib. 4. cap. 1. num. 7. Bonac. qu. 4. de excomm. p. 3. per totum.

Quæres. 6. Quinam veniant ſub nomine *Monachi* in textu expreſſo?

12 Reſp. Veniunt omnes religioſi non ſolum profeſſi ſiue ſint deputati ad Chorum, vt conſtituti in aliquo ordine, vel prima tonſura, immo cum ſola corona monachali, ſeu religioſa, ſiue conuerſi, ac laici ad chorum non deputati, ſed ad ſeruitia corporalia, & alia vilia exercitia; verum etiam nondum profeſſi, vt ſunt nouitij, vel non profitentes vt ſic, geſtantes habitum religioſum, vel eccleſiaſticum, cuiuſmodi ſunt quidam oblati, item Tertiarij alij inſeruientes cum habitu imperfecto, hoc eſt, tunica ſine caputio. Item Moniales tã profeſſæ, quam nouitiæ, & aliæ ſeruitrices habitum religioſum deferentes. Hæc omnia conſtringunt Sair. li. 3. c. 26. n. 5. Bonac. q. 4. de excom. p. 1. n. 6. Confect. tit. 14. c. 6. Megal. lib. 4. de cenſ. ca. 1. q. 5. à nu. 37. Nau. cap. 27. n. 79. §. Octaua, Silu. ver. Excom. 6. nu. 3. Ang. excomm. 5. n. 27.

13 Licet monachorum nomine proprie non veniant Canonici regulares ex cap. Quod Dei timorem. 5. de ſtatu mon. neq; reliqui religioſi nũcupati

Fra-

ditur, dum enim habitum geſtat, intelligitur ſubeſſe Religioni, tam quo ad priuilegium fori, quam canonis, aliter Religionis decus & exemptio periclitaretur, ſi quod ad vtrumque eſſet de foro laicorum, dimiſſo autem habitu rediens ad ſeculũ fit de illius foro, & nõ amplius gaudet eo priuilegio, cum non ſit deinceps ſub eo ſtatu Religionis.

Quæres 10. An nondum baptizatus profeſſus, aut etiã Nouitius Religionis, ſeu alio titulo ferens Regularem habitum gaudeat hoc priuilegio?

25 Reſpond. Gaudet. Tum quia tota difficultas, quæ pendet ex nullitate profeſſionis, iam ſublata fuit in præcedenti quęſito. Tum quia licet clarius nondum baptizatus excludatur ab hoc priuilegio, quia caret charactere ordinis in quo fundatur hoc priuilegium, non tamen eximitur Religioſus apparens, quia hoc priuilegium in ipſo non fundatur in profeſſione, alias non profeſſi, vt Nouitius, & Tertiarij non baberent illud, ſed in aſſumptione ſtatus per receptionem babitus.

Quęres 11. An in illis omnib. caſib. in quib⁹ Clericus nõ gaudet priuilegio canonis, aut alter eum percutiens excuſatur ab hac excommunicatione, immunis etiam ſit inijciens manus violentas in Monachum, & Religioſum.

26 Primus autem caſus habetur cap. Si vero 3. de ſent. excomm. vbi excuſatur ille, qui incontinenti vim vi repellendo ſibi illatam à Clerico percutit, de quo caſu vide Sair. lib. 3. cap. 27. num. 17. Megal. lib. 4. cap. 1. num. 19. & tangam aliquid infra quæſt. 13. Secundus in eodem capite, ibi. *Nec ille compellendus eſt ad ſedem Apoſtolicam venire, qui in Clericum cum vxore, Matre, Sorore, vel Filia propria turpiter inuentum, manus iniecerit violentas.* Sair. numero 23. Megal. numero 23. Tertius in in cap. In audientia 25. & cap. contingit 45. eod. vbi clericus vt laicus incedens, & tertio monitus non reſipiſcẽs, perdit priuilegium clericale, de quo Megal. num. 31. Sair. num. 8. Quartus in cap. Cum non ab homine 14. cap. Perpendimus 23. eodem vbi non ſunt excommunicati percutientes Clericum, aut Presbiterum, qui depoſuit habitum, & tyrannidi, atq; enormitati ſe immiſcuit, de quo Megal. num. 30. Silueſt. Excommun. 6. num. 6. §. Quarto Sair. num. 8. Quintus in cap. Vn. de vita, & hon. in 6. priuantur omni priuilegio clericali ſe ioculatores, goliardos, aut buſones facientes, ſi per annum eam artem exercuerint, & etiam breuiori tempore, ſi tertio moniti, non reſipuerint, de quo Megal. num. 32. Sextus in Clem. 1. de vita, & honeſt. vbi Clerici coniugati perſonaliter publicè exercentes officia macellarij, aut tabernarij, ſi nominatim tertio moniti non deſiſtant, licet deferant habitum clericalem, & tonſuram, ſtatim amittunt clericale priuilegium, non coniugati vero illud nempe canonis non amittunt, niſi depoſuerint habitum, Megal. numero 34. Sair. numero nono, Septimus in capite ſecundo, de pœnitent. in 6. vbi degradati perdunt vtrumque priuilegium, Megal. num. 35. Sair. num. 30.

Reſpond. In his, & ſimilibus caſibus etiam Monachum perdere priuilegiũ canonis, ita quod percutiens illum non incurrit hanc excommunicationem, ratio eſt, quia qui eodem priuilegio gaudẽt, non ſunt diuerſo iure cenſendi, cum non ſit maior ratio in vno, quam in alio, maxime cum ſupradicti caſus vtriſque applicari poſſint, immo debeant ęqualiter, & Megal. cit. caſus illos proponit communes Clericis, & Monachis, vt videre eſt nu. 19.

Quæres 12. An ſolius habitus derelictione perdatur hoc priuilegium? an præterea requiratur, vt Religioſus exerceat aliquod officium, vel artẽ infamem, aut ſe immiſceat in delictis enormibus?

27 Reſpond. Solius habitus depoſitio, ſeu potius derelictio, ſuppoſita tamen trina monitione faciẽda à ſuo Prælato, inducit amiſſionem huius canonis priuilegij, vt babetur cap. Cõtingit 45. de ſent. excom. & docent de Clerico omnes citati à Sair. lib. 3. cap. 27. num. 7. Quamquam ego puto illum Religioſum, qui habitu abiecto, receſſit in longinquas partes, ibiq; ſe exerceat vt laicus, ſiue bene, ſiue male, amittere hoc priuilegium, quia æquiualenter cenſetur non ter, ſed pluries admonitus de obligatione ferendi habitum, & redeundi ad Religionem, & huiuſmodi Apoſtatæ ſolent excommunicari, ſeu potius ſub cenſuris citari, vt reuertantur ad Religionem, & ſic intelligenda ſunt, quę dixi ſupra quæſt. 7.

Quæres 13. An repercutiens Religioſum aggreſſorem ſit excõmunicatus. Caſus eſt talis. Frater Petrus recumbens in Refectorio inter prandendum, videns Fratrem Franciſcum pugno, & vini amphora alium Religioſum percuſſiſſe, a ſuo loco feſtinanter recedendo, ſimul cum alijs cucurrit ad ſedandum rumorem, & dum conatur Franciſcum retinere, ne vlterius alium Religioſum offendat, ab eo recepit nou leuem alapam, & incontinenti ſic inuaſus vnico pugno repercuſſit inuaſorem, quem poſtea ambabus manibus amplexum ſubito retinuit, ne dictum Religioſum, & ſeipſum deinceps lęderet, ex cuius manibus ſe retrahendo, alteram vini amphoram arreptam violenter proiecit contra vtrumque Punctus difficultatis in eo conſiſtit, an Petrus ex illa repercuſſione, & amplexu inciderit in excommunicationem huius Canonis.

28 Reſpond. Non incidit. Probatur, quia repercuſſio incontinenti facta titulo defenſionis, ſeruato moderamine inculpatæ tutellæ excuſat ab excommunicatione ob percuſſionem Clerici, ita tex. in cap. Si vero 3. de ſent. excom. ibidem gloſ. ver. Inferentem, cap. Ex tenore 10. eod. gloſ. cap. Significaſti 18. de homicid. ver. Tutellæ, licet excedatur modus caſualiter, non ex propoſito; ſic docent omnes cum Sairo lib. 3. cap. 27. num. 17. Armil. excomm. num. 5. Sà num. 2. Caiet. ver. excom. cap. 10. Notab. 16. in caſu 2. Angel. excom. 5. num. 13. Tolet. lib. 1. cap. 34. §. Tertius Megal. lib. 4. de cenſur. cap. 1. num. 19. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 65. num. 14. & lib. 3. part. 2. cap. 5. numero 39. Bonac. punct. 4. de excommunic. part. 4. numero primo, Birozer. in tractatu de excommunic. Si quis ſuadente diabolo, §. Sextus caſus, Nauarr. cap. 27. num. 82. §. Decima ſeptima, Tabien. ver. excom. 5. num. 10. Ratio eſt, quia cenſura excommunicationis eſt pęna infinite aggrauans, cum ſit damnatio ęternę mortis, cap. Nemo 11. q. 3. proinde debet ei correſpondere culpa infinita, quæ eſt

peccatum mortale; percuſſio autem titulo defenſionis licita eſt, & contingit ſine peccato ſaltem mortali, vt docent omnes cum Silu. ver. Bellum 2. numero ſexto. Defenſor enim propriæ vitæ in nullo peccaſſe videtur, Graff. prax. lib. 3. capitulo 7. numero quarto per text. in l. 3. C. ad legem Corn. de Sicar. ſi quidem neque repercutere dicitur, qui ſe defendendo alium percutit l. Si quis percuſſorem, Cod. de Sicar. quare cum ex repercuſſione facta animo ſe defendendi nullum ſequatur peccatum mortale, neque inde deduci poteſt cenſura excommunicationis, quæ ſemper præſupponit peccatum mortale, capitulo. Nemo, capitulo. Nullus 11. quæſt. 3. Sed talis fuit repercuſſio fratris Petri in perſonam fratris Franciſci, vt poteſt colligi ex verbis caſus, & probatur mox, ergo frater Petrus immunis, fuit ab excommunicatione. Duo autem, quæ continentur in minori propoſitione, vnum, quod repercuſſio fuerit cauſa defenſionis, alterum, quod in ea ſeruatũ ſit moderamẽ inculpatæ tutellæ probanda ſunt.

29 Primum, quod repercuſſit fuerit cauſa defenſionis, probatur. Tum quia repercuſſio in dubio præſumitur facta cauſa defenſionis, hoc ipſo, quod fit contra aggreſſorem, ita Bart. & Bald. apud Graff. in Addit. ad partem primam libro ſecundo ad capitulũ 65. numero decimotertio apud M. Anton. Blanchum in ſua praxi crimin. §. Tertio pars defenſ. numero octauo per l. 1. §. Cum arietes ff. ſi quadr. paup. & alia iura, & doctores citatos ab eodem Graff. numero quinto. Genuenſ. capitulo 23. numero decimo per Felin. in cap. Significaſti, de homicid. Marſil. conſil. 137. numero 8. Clarum §. fin. quæſt. 60. numero decimoquarto, & in ſpecie Cardin. conſil. 42. vnde ibidem Genuenſ. dicit, quod ſi duo clerici ſe inuicem percutiunt, ſed vnus prius incæpit, & prouocauit, non ſunt ambo declarandi excommunicati, ſed ſolum qui prouocauit, niſi alter exceſſerit modum in defendendo, quia prouocatus præſumitur repercutere cauſa defenſionis. Tum quia quãdo ſit aliquis actus, aliquo caſu permiſſus, & alio non, ſi fiat palam, non præſumitur doloſe factus, Felin. in capitulo. Si autem, de reſcript. fall. 3. per l. fin. ff. de ritu nupt. l. Non intelligitur, §. Si quis palam, ff. de iure fiſci. Tum quia nullum præſumitur vellẽ delinquere capitulo ſecundo de reg. iur. l. Merito ff. pro ſocio & ita tenet etiam gloſ. ver. Tutelæ capitulo. Significaſti 18. de homicid. per l. Si ex plagis, §. Tabernarius ff. ad legem Aquil. Nec obſtat limitatio dictæ gloſæ, procedere, quando aggreſſor procedit; tum quia inſultans præſumitur habere animum iterum percutiendi, vt dixit Bald. in l. 1. C. Vnde vi, & in l. 1. ff. de iure, & iuſt. tum quia patet habuiſſe animum reinuadendi, cum de facto poſtea liber factus, proiecerit aliam amphoram.

30. Alterum, quod in ea ſeruatum ſit moderamen inculpatæ tutelæ, probatur, nam ad hoc tria requiruntur. Primo, æqualitas armorum. Secundo, ſimultaneus conflictus. Tertio, neceſſitas ineuitabilis, ita omnes cum Homob. part. 2. Reſpond. 128. §. Reſpondi. Silu. ver. Bellum 2. numero ſecundo Angel. ver. Defenſio numero quarto. Nald. ver. eod. numero primo. Sed hæc tria concurrunt in caſu præſenti; primum quidem, quia pugno prouocatus pugno repercuſſit; ſecundum etiam verificatur, quia incontinenti, nulla interpoſita mora repercuſſit, tertium denique ſuadetur, quia alio modo non poterat euitare proſecutionem aggreſſionis niſi pugno, & amplexu competendo iniquum eius impetum.

Quod ſi dicas deeſſe hoc tertium requiſitum, quia aggreſſus poterat fugere, immo debebat, vt colligitur ex gloſ. ver. Interimeretur, cap. Suſcepimus 10. de homicid. neque enim religioſis fuga eſt ignominioſa, quod tenent communiter doctores cum Silu. ver. excommun. 6. numero 6. §. Nono, in fine Nau. capit. 27. numero 82. & alij ſupra citati.

31 Reſpondetur. 1. quod fuga non eſt in præcepto ad euitandum excommunicationem, ſed tantum irregularitatem, & gloſ. prædicta cum textu habet locum præciſe in materia irregularitatis, de qua ibi ſolum ſermo eſt 2. eſſe communem opinionem neminem debere fugere, ſiue fuga ſit ignominioſa, ſiue non, Bart. in l. 1. C. Vnde vi, quem ſequuntur Panorm. in cap. Olim cauſam, de reſtitut. ſpoliat. numero 17. Angel. ver. Excomm. 5. numero 15. apud Sair. lib. 3. capit. 27. numero 21. vbi tamen tenet oppoſitum, Coriolanus, de caſib. reſeru. caſu 5. de iudicio regul. de defenſionibus §. 7. numero 24. §. Quod adeo, vbi citat Iaſonem in l. Vt vim, ff. de iuſt. & iure, Alex. libro primo conſil. 109. numero quarto Felin. in capit. Suſcepimus, de homicid. Neque enim illa gloſa eſt tanti ponderis, vt ſequenda ſit, ſed potius relinquenda, cum de hac re nullam afferat rationem, aut textum, niſi exemplum Chriſti Domini fugientis in Ægyptum, quod non facit ad rem noſtram. 3. fuga eſt quædam iniuria. l. Item apud Labeonem ff. de iniur. ad quam repellendam quis percutere licite poteſt, Silu. ver. Bellum 2. numero quarto ergo in eo caſu reſiſtere nullum eſt peccatum. 4. Honor & æſtimatio cum ſit bonum naturale non magis conſeruandus eſt a ſeculari, quam à perſona Eccleſiaſtica, immo ab hac magis, cum ſit in nobiliſſimo ſtatu, conſequenter etiam religioſo fuga eſt ignominioſa, cum profeſſione non amittat naturalia, neque honorem, ſed magis in eo augeantur.

32 Præterea concedamus caſum, quod poſſet fugere, quantum ad ſe, ex alio tamen capite non debebat fugere, quia erat in defenſionem alterius Patris iam aggreſſi, ad quod tenebatur ex debito Charitatis, vt colligitur ex capit. Non inferenda 7. capit. Qui poteſt 8. 23. qu. 3. negligens enim cum poſſit proximi iniuriam propulſare, videtur iniuriantem fouere, capit. Dilecto 6. de ſent. excommun. in 6. Nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obuiare capit. Sicut dignum 6. §. Ille etiam, de homicid. vnde Graff. part. prima libro ſecundo cap. 49. numero 20. in caſu propoſito, dicit, hunc, quamuis ex officio ei non incumbat, peccare mortaliter, & docet peccare gloſ. in capit. Quantæ, de ſent. excomm. Neque per hoc, quod proximum defendit

per-

Digitized by Google

percutiendo clericum aggreſſorem incurrit excommunicationem, vt docent omnes præcitati in §. Reſpond.

Cum igitur aggreſſor primo percutiens præſumatur habere animum iterum percutiendi, & inuaſus quicquid facit, præſumatur facere ad ſui defenſionem, immo in dubio adhuc ita præſumptio procedat, nec vt Bald. & alij dicunt, vulnera dentur ad menſuram, & hæc omnia in hoc caſu præſupponantur, immo probata ſint, ideo cenſeo hũc Fratrem non eſſe iudicãdum incurriſſe in eam excommunicationem.

Quæres 14. An in caſu, quo licet percuſſio, vt quando fit titulo defenſionis, vt in præcedenti caſu, vel titulo correctionis, vel alio quouis modo, ſi excedatur, incurratur excommunicatio?

33 Reſpond. Excedens modum caſu, & non voluntarie, ex propoſito, odio, aut malignitate non incurrit, quia talis exceſſus non prouenit ex dolo, & diabolo ſuadente, ſine quo non incurritur hæc cenſura, vt de caſu correctionis docet gloſ. fin. ca. Cum voluntate 54 de ſent. excom. Sair. lib. 3. cap. 27. num. 16. de communi, & de caſu defenſionis gloſ. ver. Exceſſiſtis arg. cap. Olim 12. de reſtitut. ſpoliat. & ver. Tutellæ, cap. Significaſti 18. de homicid. arg. cap. Perpendimus 23. de ſent. excommun. Sair. cit. num. 20. Bonac. q. & p. 4. n. 4. vbi dicit corrigens principaliter licet admiſceatur peccatum mortale interni odij excuſari ab hac cenſura.

Quæres 15. An incurrat iſte Prior, qui violenter eripit cædulam de manu ſui ſubditi.

34 Magiſter Nouitiorum coram ſuperiore conqueſtus fuit, vt occurreret periculo, quod imminebat, ex nouitio ſibi minitante, ſi illum ſubiecìſſet correctioni, ſed quia ſuperior nouit illum audire, ne nouitio præiudicium afferret ad profitendum proxime, miſit Patrem Seniorem ad Prælatum pręfatum, vt dignaretur, per eum, audire querelam, & prouiſionem ſuper eam facere, à quo & ipſe inauditus licentiatus fuit, demum eodem inſtãte Magiſtro, Senior cum cædula querula tertio ſubſcripta iterum adijt prælatũ, qui vt ſtatim præuidit negotium, petijt, vt ſibi ſcriptum conſignaretur, Senior probabiliter dubitans de eo, quod poſtea euenit, noluit cædulam tradere, ideo hinc inde trahentes, & retrahentes cartã conſciderunt. Difficultas eſt, an prælatus violenter ſcindendo, & rapiendo partem cædulæ præciſæ è manibus Senioris inciderit in canonem, Si quis 22. 17. q. 4.

Pro Prælato facit. 1. quia non percuſſit, neque lęſit Seniorem, cum eius intentio fuerit ſolum eripiendi ſcriptum de manibus Senioris, ergo manus non dicitur inieciſſe in clericum. Facit. 2. quia religioſus non habet velle, neque nolle, cap. Non dicatis 12. qu. 1. cap. Si religioſus 27. de elect. in 6. Cap. fin. de teſtamen. & ſepult. vnde Prælatus licite, & ſine peccato ſicut poterat cædulam petere, ita & rapere de manibus monachi nolentis cõſignare. Facit. 3. quia Prælatus vti iudex requiſitus habebat ius faciendi ſibi conſignare cædulam, vt de negotio inſpecto poſſet poſtea ferre iudicium ergo non rapuit ſuadente diabolo, ſed iuſtitia id exigente; immo priuatus rem propriam de manu clerici reſiſtentis rapere poteſt, ſine violatione huius Canonis, Angel. ver. excommun. 5. num. 18. Tabien. eod. caſu. 1. num. 39. Regin. lib. 1. numero 206. vbi citat dictum Ang. & Silu. ergo id eo magis dicendum eſt de prelato, cum petierit id, quod ſuum erat. Facit. 4. demum, quod ſuperior omnia peregit ad bonum finem, nempe, ne impediretur ingreſſus ad profeſſionem nouitio, ergo nullo modo peccauit, conſequenter eam cenſuram non incurrit, quæ ſemper ſupponit peccatum mortale, cap. Nemo 39. cap. Nullus 40. 11. qu. 3. eſt enim excommunicatio mortis æternæ damnatio, ex cit. cap. 39. His tamen non obſtantibus.

35 Reſpond. Prælatus iſte incurrit excommunicationem præallegati canonis. Ratio eſt, quia ad eã incurrendam requiritur violenta iniectio manuũ, quæ ſit peccatum mortale, qua Phyſice attingatur vel perſona clerici, vel aliquid ei adhærens, vt omnes ſcribentes de hac materia fatentur; ſed is Prior, qui eſt Cartuſiæ Papienſis tetigit, & fregit cædulam exiſtentem in manibus Senioris cum magna violentia, & peccauit mortaliter, ergo incurrit excommunicationem. Singula clare, & diſtincte oſtenduntur. Primo, quod cædulam fregerit, & extraxerit de manib. Senioris, non negatur, cum ex narratiua caſus id ſupponatur. Secundo, quod factum fuerit cum violentia, ſatis probat exceſſus fractionis, & raptus, quæ ſine violentia contingere non poſſunt arg. l. 2. ff. de eo quod motus cauſa, & eo etiam, quod factum fuit in inuitum, cũ violentia proprie fiat in inuitum, vt docet Caiet. ver. Excomm. cap. 10. not. 3. Graff. prax. lib. 1. ca. 8. num. 7. Tertio, quod huiuſmodi actio fuerit peccatum mortale, probatur ex tribus, ex conditione perſonæ, ex modo auferendi, & ex qualitate negotij; ex conditione perſonæ, nam de Prælatis dicitur cap. Præcipue 3. 11. qu. 3. *Deterius quippe in populis Prælati delinquunt, ac per hoc ipſi crudelius, quam cæteri puniuntur.* Ex modo auferendi, nempe per raptum, fractionem, & violentiam, continebat enim cædula rem grauis conſiderationis, vt impediretur futurum malum nouitij contra ſuũ Magiſtrum, quæ omnia multum aggrauant factum Prioris. Ex qualitate negotij, nam tenebatur Prior prouidere negotio, & potius oppoſitum indicauit ſic perdendo ſcripturam, vt nouitius remaneret impunitus, debet enim Prælatus inquirere de exceſſibus ſubditorum cap. 1. de off. ordin. capit. 3. 11. quæſt. 3. ergo multo magis requiſitus debet iuſtitiam facere, aliter illi imputatur culpa ſubditorum capit. 1. diſt. 86. & in grauibus, vt eſt caſus noſter, taciturnitas, (vt prætendebat in caſu hoc) eſt peccatum mortale, gloſ. ver. Quippe, cap. Sancta quippe §. 2. quæſt. 7. vnde capit. 1. diſt. 86. dicitur, quod inferiorum culpæ ordinum ad nullos magis referendæ ſunt, quam ad deſides, & negligentes rectores, qui multam ſæpe nutriunt peſtilentiam, dum auſteriorem, diſſimulant adhibere medicinam, is autem Prior nullam voluit neque leuem adhibere. Quare ex his omnibus manifeſtum eſt, peccaſſe mortaliter, & conſequenter incurriſſe eam cenſuram. Quarto demum, quod inijciens manus in rem adhærentem clerico ſubijciatur huic canoni, aperte habet gloſ. ver. Manus,

ibidem,& gloſ. 1. in cap. Pulſatus 13. diſt. 1. de pœnit. vbi clare loquitur in caſu noſtro illis verbis. *Qui mittit manum in veſtem clerici, vel in rem ab eo detentam*. Ratio eſt, quia adhærentia Religioſis ſunt Religioſa,& eorum priuilegijs gaudent, l. Quę Religioſis ff. de rei, vendit. cap. Si quis contumax 16. 17. quæſt. 4. & omnes mox citandi.

Reſolutionem huius caſus in terminis de rapina, ſeu fractione alicuius rei è manibus clerici, docent Caiet. ver. Excom. cap. 10. not. 1. Nauar, cap. 27. num. 77. §. Quinta, & ex illis Megal. part. 3. de cenſur. lib. 4. cap. 1. num. 4. Gordonus libr. 7. ſuæ Theol. moralis quæſt. 13. §. 2. ver. Porro, Tabien. excom. 5. caſu 1. num. 39. Silu. excom. 6. num. 11. Angel. num. 18. Regin. lib. 1. numer. 206. Bonac. quæſt. 4. num. 12. Armil. num. 1. Sair. lib. 3. de cenſur. cap. 26. num. 15. Tolet. lib. 1. cap. 32. num. 4. Confect. tit. 14. c. 4. D. Anton. p. 3. tit. 24. cap. 1. numero 3. etiamſi dominus auferat rem ſuam commodatario clerico, ante tamen finitum tempus ex dictis refert & Suarez citatus.

36 Reſpond. ad argumenta in cōtrarium. Ad primum dico iniectionem manuum violentarum non tantum importare percuſſionem,& lęſionem corporalem, verum etiam quamlibet aliam iniuriam, & violentiam Clerico factam vel in perſona, vel in rebus illi adhærentibus, quamuis inde nulla perſonæ percuſſio ſequatur, poteſt enim alicui violentia inferri abſque corporali læſione, vt docuit Panor. in cap. Nuper de ſent. excom. not. 3. & ex eo Megal. citat. numer. 5. vnde Grilenz. conſil. 82. quemdam, qui animo irato miſit manum ſuper dorſum Clerici, abſque vlla læſione, damnauit excommunicationis.

37 Ad ſecundum, quod non habeat velle, neque nolle, dico non procedere vniuerſaliter, nam in multis Monachus habet velle,& nolle independēter, immo contra voluntatem Superioris, iuxta Sanctum Thomam 2. 2. quæſt. 105. art. 5. ab omnibus receptum, teſte Nau. cap. 4. num. 6. qui tom. 2. com. 2. de regul. nu. 59. ait tam Domin. in cap. Quorumdam extr. Ioan. 22. de verb. ſignif. quod poteſt velle licitè multa præter voluntatem ſui Superioris; vnde Sanch. lib. 6. cap. 2. num. 17. & 18. affirmat, quod Religioſi ſuam voluntatem tranſtulerunt in Superiorem, ſolum quod ad ea, quæ ad regulam directè, vel indirecte pertinent. Quare in licitis reſiſtere poſſunt voluntati illicitæ ſui Superioris inique petentis, vt in caſu præſenti, in quo Senior non caret propria voluntate, cum ex officio ſuo vti Senior teneatur cauſam non ſolum referre, ſed etiam procurare, vt opportunum remedium malo applicetur.

Ad tertium dico in hoc caſu Prælatum non habuiſſe intentionem faciendi iudicium,& iuſtitiam, ſed potius iniquitatem,& iniuſtitiam, ſemper ſimulando exceſſum nouitij, vt ex narratiua caſus clare colligitur, conſequenter in petitione cedulæ conſignandæ non procedebat vt iudex, quia iudex non eſt ille, in quo non eſt iuſtitia, cap. 1. 23. quęſt. 2. & cap. Forus 10. de verb. ſignificat. & quamuis non deſinat propter hoc eſſe ſuperior, deſinit tamen eſſe iudex, in quantum importat actuale exercitium iudicij, & cum termini formaliter in iure, & de iure in quauis materia accipiendi ſint Nau. conſil. 23. de ſent. excom. num. 9. vbi adducit textum in l. in delictis §. 1. ff. de Noxal. Megal. part. 3. lib. 3. cap. 1. num. 26. vbi citat Caiet. ver. Excommun. cap. 1. ad finem; colligitur hinc argumentum nihil ſurgere, cum fundetur in formali iudice, qualis non fuit dictus Prior in præſenti caſu, immo potius ſibi deſtruxit naturam, & conditionem iudicis, hoc ipſo, quod ſimulat facere iuſtitiam, quam de facto negat.

Ad quartum dico, quod bonus finis non poteſt eſſe is, ex quo ſequitur malum, neque enim malum iuſtificatur propter bonum cohęrens, cap. Neque enim 7. 14. quæſt. 5. Non enim ſunt facienda mala, vt inde eueniant bona, neque malum admittendum eſt ſub ſpecie boni, docet Farinac. parte 4. prax. crim. conſil. 30. num. 62. nam malum omne naſcens facile opprimitur, inueteratum fit plerumque robuſtius, inquit Cicer. apud Campanilem in diuerſ. iur. Canon. Rubr. 12. cap. & num. 8. Ex quibus patet, eius finem fuiſſe iniquum protegendo exceſſus nouitij, potuiſſet enim ex vna parte corrigere nouitiū,& ex alia adueniēte tēpore profeſſionis tueri eius partes, ſi merita id expoſtulaſsēt.

Quæres 16. An iniectiones manuum in ſequentibus caſibus induceant excommunicationem, I. Si quis Religioſum capiendo per capillos, ſeu barbam, aut caputium, dicat, ſi non eſſes Religioſus ego te percuterem, occiderem, eruerem oculum, de quo affirmant Graff. part. 1. lib. 2. cap. 49. num. 17. & tom. 2. conſil. 1. de ſent. excom. num. 8. & 13. Armilla num. 13. de ruſtico, qui iure tetigit oculum Clerici, ſed non percuſſit, & tamen iudicatur excommunicatus. Grilenz. conſil. 82. de iniiciente manum ad collum Sacerdotis, altera manu ſuper pugione, excommunicato. II. Cum quis exportat aliquem è ſua Sede, ſeu bracchio inde trahit, is iudicatur excōmunicatus a Nauar. conſ. 24. de ſent. excom. quem citat Rodr. tom. 2. quæſt. 61. art. 2. §. Pro, III. Turbatus ſubito manu impellens Monachum.

38 Reſpond. In primo,& tertio caſu non eſt excōmunicatus. Probatur, Tum quia, vt dixi quæſt. 2. ad incurrendam eam cenſuram, neceſſe eſt vt iniectio manuum exterius ſit conſumata in ſua ſpecie læſionis,& non tantum cępta, per ibi probata, verba enim cum effectu ſunt accipienda, cap. Relatū, de cler. non reſid. vnde Panor. in cap. Cum in cunctis, §. Clerici, de elect. dicit, quod vbi pœna imponitur, illa nunquam incurritur, niſi delictum inchoatum ſit conſumatum; & Archid. in cap. Qui bona 17. quæſt. 1. col. penult. dicit, quod in pœnis ſpiritualibus, cuiuſmodi eſt hæc, cenſuris imponendis conſideratur effectus, & non affectus, & voluntas male agēdi. Tum quia præfatæ manuum iniectiones perpetratæ in laicum non cenſentur peccaminoſę mortaliter, cum ſint imperfectæ, & non lædentes ergo neque in his caſibus ac proinde excommunicatio locum non habet in illis, percuſſio enim tam ſubita, & tam leuis, quæ laico illata non eſſet mortalis, excuſat ab incurſione cenſuræ, vt docent Armil. num. 7. Caiet. cap. 10. Nauar. capite 27. numero 85. & ex illis relatis Bariola conſil. 22. §. Primo, vbi nobiſcum ſentit de tertio

caſu

caſu ſupradicto. Tum quia vt dicit Megal. libro 4. capitulo primo numero 8. huiuſmodi iniectio iudicata leuis reſpectu externi actus tam ſecundũ læſionem, quam ſecundum iniuriam, quamuis fiat ſuadente diabolo, & cum peccato mortali, non ideo inducit hanc pœnam, & talis eſt in caſu noſtro. Tum quia in rigore loquendo illæ non ſunt iniectiones manuum, neque percuſſiones, cum nulla ſequatur læſio, ſed ſolum deſignationes, & declarationes velle inijcere manus, quæ ſine dubio hanc pœnam non inducunt, cum in ſe nullam ſpeciem læſionis habeant, licet alioquin iniurioſæ ſint, non tamen in genere iniectionis, quæ conſiſtit in læſione ad diſtinctionem iniuriæ verbalis, ad quam potius reducuntur illæ, quam ad iniectionem. Tum quia huiuſmodi conditionales, & proteſtationes releuant proteſtantem, cum non ſint contrariæ facto, per notata in cap. Cum M. de conſtitut. gloſ. Sine præiudicio, & blaſphemãs cum proteſtatione excuſatur, quia per talia verba non intendit blaſphemare, *Lazar.* queſt. 3. de Blaſphem. numero 31. Floron. caſu 3. §. 1. à numero quarto alios citans, ergo idem dicendum eſt in caſu noſtro, cum ſic tangendo non percutiat, ſed declaret animum ſuum eſſe, quod percuteret, ſi non eſſet religioſus. Ita tenet Angel. excommun. 5. numero 26. & 29. Tabien. excommun. 5. numero 41. vult incidere ſi faciat animo iniuriandi, ſed id ſuſtineri non poteſt, quia non punitur animus, ſed factum ipſum, & in his imperfectis actionibus ſemper adeſt animus iniuriandi, requiritur præterea effectus ipſius animi, nobiſcũ aperte ſentit Bariola loco citato.

In caſu intermedio ſine dubio incurritur excommunicatio, quia illę extractiones in ſuo genere læſionis ſufficienter conſumantur in genere iniectionis extractiuæ, quæ formaliter in ſe violentiam includunt.

Quæres 17. Quotuplex ſit iniectio manuum, ſeu percuſſio?

39 Reſpond. Triplex, leuis, ſeu modica; media ſeu mediocris; grauis ſeu enormis, de quibus fit mentio in cap. Si vero 3. cap. Peruenit 17. ca. Cum illorum 32. cap. Relatum 37. de ſent. excommun. & eas bene explicat Ioann. 22. in quadam ſua extrau. incip. Perlectis, quam per extenſum referunt Quar. ver. Abſolutio, Megal. libro quarto de cenſur. capitulo primo numero 10. Nau. capit. 27. numero 91. Sair. libro tertio capitulo 28. numero 8. & alij communiter Confect. conſtitut. 2. Ioan. 22. pag. 24. & tit. 14. ca. 5. Bonac. q. 4. de hac excommun. part. 5. numero ſecundo Graff. tom. 2. conſil. S. de ſentent. excommunicat. eam ſuſpectam facit Diana cum Filliucio Miſcell. 2. reſolut. 23. dum eam vocat incertam, ſed neſcio qua ratione, cum ſit præter ea fundata in diuerſis iuribus, quæ citat Graffius. Leuitas autem, & grauitas percuſſionis dignoſcitur non tam ex parte læſionis, quam iniuriæ, percuſſio enim facta per pugnum dicitur leuis in ſe, & ex ſua natura, ſi vero ſit facta in perſonam prælati ex circumſtantia iniuriæ illatæ perſonæ publicæ dicitur grauis.

40 Leuis ergo dicta non quia excuſet à mortali, ſed in ordine ad mediocrem, & grauem, dicitur illa, quæ fit pugno, palma, manu, pede, digito, baculo, lapide, quæ non cauſat liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem magnam capillarum, vel magnam effuſionem ſanguinis.

41 Grauis autem poteſt eſſe vnaquæque illarum ex duplici capite. Primo ratione loci, vt ſi fiat coram Prælato, Rege, vel Iudice, aut coram multis, ſeu in loco publico. Secundo ratione perſonæ, vt ſi percuſſus ſit Prælatus, Magiſtratus, Iudex, Magiſter, Pater, Patruus, aut quilibet alius in dignitate, vel perſonatu conſtitutus, vt eſt Sacerdos, Doctor, vt dicit Megal. cit. in fine, & hoc ſi percuſſio contra dictas perſonas publicas fiat ab inferiori, & hæc omnia colliguntur ex citata extrauaganti. In prædictis caſibus leuis ex ſe dicitur grauis extrinſece ratione loci, ſeu perſonæ offenſæ iuxta mox dicenda §. Aduerte.

42 Enormis autem ſeu grauis ex genere ſuo, & in ſe dicitur homicidium, mutilatio, vulnus letale, grauis ictus, magna ſanguinis effuſio, cicatrix, debilitatio alicuius membri, Gair. libro tertio capitulo 28. numero ſexto Bonac. p. 5. numero 2. §. Grauis.

43 Mediocris autem percuſſio eſt illa, quæ mediat inter leuem, & grauem, vt dentis euulſio, capillorum extractio, effuſio ſanguinis è naribus, carnis ſugillatio, pellis inciſio, & ſimiles percuſſiones, in quibus non apparet grauis leſio, neque magna iniuria. Bonac. part. 5. numero ſecundo §. Mediocris Sair. numero ſeptimo Megal. numero 13. Nauar. capitulo 27. numero 92. Silu. ver. Abſolutio 4. num. 1.

44 Aduerte autem, quod ad hoc vt percuſſio leuis in ſe fiat grauis ex circumſtantia loci, ſeu præſentia ſuperioris ſui, non ſufficere locum, neque perſonam materialiter ſpectata, ſed neceſſe eſt, vt multitudo perſonarum, ſeu prælati, coram quibus fit percuſſio, aduertant ad hanc actionem, quia coram aliquo dicitur aliquid fieri, quod fit eo ſciente, & intelligente leg. Coram, ff. de verb. ſignific. gloſ. ver. Coram, capitulo quarto de elect. in 6. Præterea requiritur ſcandalum magnum, vt docent Nauar. capitulo 27. numero 92. Genuenſ. in ſua praxi Neapolit. capitulo 80. numero tertio per tex. in cap. Cum illorum 32. de ſentent. excommunic. iunctis gloſ. ver. Mutilationem, & ver. Promoueri. Perſona autem coram qua fit, debet eſſe Rex, Iudex, aut Prælatus ipſius percutientis, vt ex Puteo libro primo deciſ. 303. tenet idem Genuenſ. in fine dicti capitis, vnde Riccius Collect. 824. part. quarta, quem refert Nald. ver. clericus numero 39. §. Pro, dicit colaphum in publico impictum eſſe leuem percuſſionem ſi contingat ſine ſcandalo. Præterea iudicatum nõ fuit graue colaphum datum clerico ab alio clerico inſeruientibus coram Archiepiſcopo, dum ſacra peragerert, eo quod fere nullus aduertit; neq; epiſcopus, neque tumultus, aut rumor excitatus fuit, neque ad hunc ſpecialem caſum vrget pertractatio rei ſacræ, & Sacramentalis præſentia Chriſti, quia hæc præſentia vt ſic potius ſe materialiter habet, cum inde ſcandalum non poſſit oriri, aliter

quæuis percuſſio in Eccleſia nullis exiſtētibus coram Sanctiſſimo Sacramento eſſet enormis, quod omnino eſt indicibile; & quod ait Genuenſ. ca. 23. num. 7. percuſſionem coram Sanctiſſimo Sacramento eſſe enormem, non obſtat, quia fuit Archiepiſcopo, & populo videntibus, ac proinde cum magno ſcandalo; vbi etiam dicit, quod in illa Curia iudicata fuit grauis percuſſio facta cum baculo quinque aut ſex vicibus etiam ſine vulnere, aut ſugillatione carnis, & compreſſio ſacerdotis circa collum cum periculo ſuffocationis facta à conſanguineo cuiuſdam ægrotantis, cujus animam commendauerat Deo.

45 In dubio autem percuſſionis leuis an grauis iudicare ſpectat ad prælatum habentem iuriſdictionem abſoluendi, & ad eum prælatum, qui quærit an poſſit abſoluere, & non eſt recurrendum ad Papam, vt docet Gloſ, Innoc. Abbas, & Panor. in cap. Cum illorum de ſent. excommun. Sair. lib. 3. capit. 28. numero 7. Graff. tom. 2. conſil. 8. de ſent. excommun. numero 3. Quod ſi iudicium ferri non poſſit, ſed adhuc dubiū remaneat, dicit Ioan. 22. in dicta extrau. Perlectis, prælatum potius debere inclinare, percuſſionē fuiſſe grauem, quam leuem, ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones. Sed hoc non vrget, quia ibi potius conſilium eſt, quā præceptum, idcirco prælatus iudicare illam poteſt leuem, ne ſe priuet ſua iuriſdictione, quia in dubio nemo tenetur ſe ſpoliare, vnde dubitans an aliquis caſus ſit reſeruatus, poteſt reſoluere non eſſe reſeruatum, vt de veriori ſententia docet Suar. tom. 5. diſp. 4. ſeſs. 6. numero 5. Sanch. lib. 1. cap. 10. numero 74. & ex illis Floren. part. 1. de caſib. reſeru. cap. 5. numero 30. & Sanch. refert præſentem caſum de percuſſione iudicanda leui ne ſuperior amittat ſuam iuriſdictionem abſoluendi.

Quæres 18. An ſuperiores regulares poſſint ſuos ſubditos abſoluere de iure communi ab hac excommunicatione? nam reſeruatur Papæ, vt expreſſe dicitur in canone citato initio huius reſolution.

49 Reſpond. Poſſunt ſuperiores regulares de iure communi abſoluere ſuos ab hac excommunicatione, modo ſit contracta ex leui vel mediocri percuſſione facta in ſe inuicem, cap. Monachi 2. de ſent. excommun. & licet ibi non diſtinguatur de leui, & enormi, tamen cap. Cum illorum 32. & cap. Canonica 50. eod. etiam de intellectu dicti capitis venit ſolum leuis, ac mediocris & enormis reſeruatur Papæ, qualis eſt mutilatio, effuſio ſanguinis, percuſſio Epiſcopi, vel Abbatis, vt expreſſe dicitur in dictis alijs duobus capitibus. Quamuis autem hæc facultas abſoluendi à percuſſione leui tribuatur à iure Prælatis regularibus, quando eorum ſubditi ſe inuicem in clauſtro percutiunt, nihilominus abſolui poſſunt ſe inuicem percutiētes etiam extra clauſtrum. Tum quia Papa expreſſit clauſtrum, quia ibi ſolent ſe percutere, vbi ordinarie manent, vnde reſpiciendo ad id, quod vt plurimum ſolet accidere, non reſtrinxit abſolutionem ad percuſſionem clauſtralem. Tum quia in cap. Canonica nullum expreſſit locum, ergo videtur parum referre hoc. Quare poſſunt abſoluere illos, licet ſe percutiant extra conuentum, & ſic docuerunt Rodriq. tom. 1. qu. 20. art. 12. & ex eo Coriol. ſuper caſum 10. de reſeruādis à Super. regul. numero 15. Angel. ver. Excomm. 5. numero 43. ex Panor.

47 Clauſtralis vero percutiens religioſum alterius clauſtri per prælatum vtriuſque abſoluitur à leui ſeu mediocri percuſſione, cap. Cum illorum 32. Duo dubiola hic ſunt; vnum, quomodo abſoluetur ab vtroque ſi enim vnus abſoluat, quid poſtea relaxabit alter? dic vnum abſoluere de conſenſu alterius, nam percutiens non poteſt abſolui a ſuo prælato, niſi prius ſatisfactum ſit parti læſæ, nempe prælato qui cenſetur offenſus in perſona ſui ſubditi percuſſi, habita ergo remiſſionē ad hoc, abſoluet prælatus ſuum ſubditum percuſſorem, & non aliter, Ang. ver. excommun. 5. num. 42. ex Panorm. Sair. lib. 3. cap. 28. numero 11. Alterum eſt, an diſtinctio clauſtri referatur ad diuerſos ordines tantùm, an etiam ad diuerſos conuentus eiuſdem ordinis? vt ſi Frater Paradiſij percutiat Fratrem Gratafolij, qui Mediolani ſunt duo Conuentus eiuſdem Ordinis Tertij D. Franciſci. Poteſt intelligi eiuſdem ordinis, quia iniuria ſit prælato offenſi, vnde ſine eius conſenſu non debet abſolui percutiens, quod præcipue procedit, quando abſolutio datur à ſuperiore locali, non autem à Prouinciali, vel Generali, niſi ſint diuerſarum prouinciarum, data tamen alias abſolutio tenet.

48 Percutiens autem clericum ſecularem ſiue leuiter, ſiue grauiter à ſolo Papa abſoluitur, ca. Cum illorum 32. poſtea Bonifacius VIII. cap. Religioſo 21. de ſent. excommun. in 6. indulſit, vt poſſet religioſus percuſſor de leui abſolui ab Epiſcopo, & quod ſit de leui colligitur ex verbis textus, & gloſa ver. Eo caſu, Tolet. lib. 1. cap. 33. num. 8. delegare autem poteſt Epiſcopus eam facultatē Prælato ipſius percutientis, Angel. ver. excommun. 5. num. 44.

49 Moniales abſoluit Epiſcopus, ca. De monialibus 33. eod. etiam exemptas, gloſ. ver. per epiſcopum, quia abſoluit vt delegatus Papę, de communi docet Angel. excommu. 5. num. 45. & procedit etiam in enormi percuſſione Silu. ver. Abſolutio 4. numero 3. §. Tertius eſt, Homob. part. 4. Reſp. 34.

Quæres 19. An de iure priuilegij poſſint abſoluere non ſolum à leui percuſſione ſeinuicem percutientes, vel cum clauſtralibus alterius ordinis, ſed etiam percutientes clericos ſeculares non ſolum leuiter, ſed etiam enormiter, etiam homicidam?

50 Reſpond. Poſſunt Iure priuilegii conceſſi Dominicanis a Bonif. VIX. Conſtit. *Sacræ Religionis* 27. Apr. 1402. apud Confect. pag. 26. illis verbis. *Vel manus violentas in cōfratres, vel alios quoſcumque clericos etiam vſque ad ſanguinis effuſionem, & enormem læſionem iniecerint*. Excipit tamen ibi. *Dummodo læſio huiuſmodi adeo enormis non exiſtat, quod propterea foret merito ſedes prædicta* (idest apoſtolica) *conſulēda*. homicidium aut, mutilatio, effuſio oculi videtur tales læſiones, pro quibus ſit conſulēda Sedes, & vere ita eſt ex hoc priuilegio, & de iure communi cap. *Cum illorum* 32. eod. Quare ex hoc capite non eſt probata noſtra reſpon-

Digitized by Google

ſponſio quoad huiuſmodi percuſſiones tã enormes. Probatur tamen ex alio capite, nam Clem. VIII. in tuo decreto de caſibus reſeruãd. à Super. regul. incip. *Sanctiſſimus*. Dat. 26. Maij 1593. extenſo apud Confect. tit. 17. cap. 8. Nald. ver. Religioſus num. 43. Coriol. initio ſui operis de his caſibus. Quar. ver. Caſus illis præſcripit decimum caſum reſeruandum in hæc verba. *Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſcumque perſonæ.* Modo certum eſt, habentem facultatem reſeruandi ſibi caſus, poſſe ab illis abſoluere, quid eſt enim reſeruare? niſi alijs non concedere facultatem, quam reſeruans habet abſoluendi a caſibus reſeruatis contra alios. Quare cum ſuperiores Regulares poſſint ſibi reſeruare quamlibet percuſſionem, etiam homicidium, & reſpectu cuiuſcumque perſonæ, ſine dubio poterunt abſoluere homicidam etiam ſacrilegum cuiuſcumque perſonæ Eccleſiaſticę, extra caſum Bullæ Cœnæ Domini. Non obſtantibus iuribus citatis præcedenti quæſito, & priuilegio mox relato, quia ſingulis ibidem derogauit Papa Clemens. II. quod in alio decreto duplici emanato ab eodem Clem. annis 1601. & 1602. vno alterius declaratiuo, in quo Papa ſibi reſeruat excommunicationem ob percuſſionem clerici iuxta Canonem noſtrum. Si quis 17. q. 4. initio hic extenſum, iuxta iuris diſpoſitionem. i. Quando percuſſio eſt enormis, derogando quibuſcumq; priuilegijs, & literis Apoſtolicis, conſequenter etiam præfato Decreto. Quia illud eſt contra confeſſarios Regulares, qui prætextu ſuorum priuilegiorum abſoluebant ab omnibus reſeruatis perſonas ſeculares, vnde nihil contra nos, qui loquimur de abſolutione inter ipſos Regulares exercenda, nihil ergo diſpo-
51 nit de Regularibus, vt reſpondit Sacra Congregatio teſte Naldo ver. Reſeruatio, ſic tenet etiam Vecchius de Nouitijs diſp. 9. dub. 7. in fine III. quod aliud ſit reſeruatio cenſurę, aliud peccati, cum hæc inter ſe differant, Nau. cap. 27. num. 261. §. Decimo, ac proinde cum hic ſermo ſit de cenſura, & in eo decreto de caſibus reſeruatis, ſeu peccatis, non bene infertur, ex eo quod illa peccata ſubijciantur ſuperioribus Regularibus, intelligi etiam excommunicationem hanc ſubiectam, ita quod poſſint abſoluere excommunicatum ob homicidium, vel percuſſionem clerici. Quia in dicto decreto comprehendi etiam cenſuras reſpondit Sacra Congregatio, vt per extenſum refert GhoKier part. 4. de exempt. q. 56. & ex eo Peyrinus tom. 3. cap. 12. num. 5. & meminit Diana reſol. 49. de dubijs regul. & licet cenſuræ, & peccata ſint diuerſa in ſe, & in ordine ad abſolutionis conceſſionem, ita quod concedens abſolutionem ab vno, non videtur concedere abſolutionem ab altero, quod habet locum reſpectu diuerſorum obiectorum, non autem reſpectu eiuſdem, vt in caſu noſtro, in quo confunduntur cenſura, & percuſſio, recidunt tamen in idem reſpectu diſpoſitionis reſeruatiuæ, & ita intelligendi ſunt doctores quando diuerſificant iſta duo. Et hoc verum eſt, aliter ſequeretur ſublata a Summo Pontifice excommunicatione, adhuc remanere peccatum percuſſionis reſeruatum ex facta reſeruatione a ſuperiore contra communem opinionem aſſerentium, ſublata Papali cenſura, peccatum tolli poſſe a quouis ſimplici confeſſario Nau. cap. 27. num. 261. §. Nono Graff. Append. lib. 1. cap. 7. num. 53. Belloch. part. 1. de caſibus reſeru. q. 2. num. 48. Floron. alios citans part. 1. de reſeru. cap. 2. num. 11. in reſeruatione ergo hac Decimi caſus includitur tam cenſura, quam peccatum. Demum prælati regulares ſuos ſubditos a quibuſcumque reſeruatis Sedi Apoſtolicę abſoluere poſſunt; vt probabo ſuo loco in hoc opere, etiam virtute cap. Licet 6. Seſſ. 24. vbi Epiſcopis conceditur facultas abſoluenti ab omnibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, ac proinde a quauis percuſſione etiam graui, & enormi, vt de Epiſcopis aſſeruit Graff. tom. 2. conſil. 1. diff. 2. num. 3. de ſentent. excomm. Bonac. q 4. De hac cenſur. p. 5. num. 4. ergo & prælatus Regularis; nam prælati regulares, & Epiſcopi quo ad poteſtatem iuriſdictionis comparantur, Gloſ. ver. Regularis cap. Ne pro defectu 41. de elect. per cap. Si quis deinceps 16. q. fin. Rodr. q. 20. art. 10. Immo & maiorem q. 24. art. 16. & q. 62. art. fin. Homob. part. 4. Reſpond. 88. Poſtel. ver. Pręlatus num. 1. Lazar. ſect. 4. de monit. q. 14. num. 15.

Quod ergo prælati Regulares poſſint abſoluere ſuos ſubditos ab hac excommunicatione etiã ex percuſſione enormi iure ſuorum priuilegiorum, docent Sair. lib. 3. cap. 28. num. 12. Rodr. to. 1. q. 20. art. 12. Coriol. ſuper dictum caſum Decimum num. 14. §. Ex quo. Confect. tit. 14. cap. 9. Megal. lib. 1. de cenſur. cap. 7. num. 26. in fine, qui duo exprimunt reſpectu cuiuſcumque percuſſi, ſiue ſit proprij clauſtri, ſiue alterius, ſiue clericus ſecularis, & de hoc citat Doctores Bariola pagina 243.

52 Moniales etiam a ſuis prælatis iure priuilegiorum abſolui poſſunt ab ea excommunicatione ob quamuis percuſſionem etiam grauem, Confect. tit. 14. cap. 9. §. Regul. Gaudent enim priuilegijs Religioſorum eiuſdem ordinis ex conſtit. *Dudum per nos*, Leonis X. Dat. 10. Decembr. 1519. & abſolui poſſunt a quibuſcumque reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vt docet Rodr. tom. 1. q. 20. art. 22. de profeſſis, art. 23. de nouitijs, art. 24. de inſeruientibus.

Quæres 20. Quinam ſint illi ſuperiores, ſeu Prælati, qui poſſunt abſoluere ab hac percuſſione, tam de iure communi ex dictis q. 18. quam iure priuilegij q. 19. Sunt autem in triplici differentia fere in omnibus Religionibus, Locales, Prouinciales, & Generales, qui duo vocantur maiores.

53 Reſpond. Iure communi, nomine Abbatis, ſeu Prælati, vt dicitur in dictis capitibus 232. & 50. venit etiam ſuperior localis, dicitur enim Abbas, & Pręlatus ſuorum religioſorum, quod nemo negat, & in terminis tradit Bonac. qu. 4. de hac excomm. pun. 5. nu. 1. §. Hinc ſequitur. Armilla ver. Abſolutio num. 68. Regin. lib. 1. quem citat pro ſe Homob. ſuper dictum caſum reſeru. §. Quid circa abſolutionem obſeru. Iure priuilegij abſoluuntur illi prælati qui in conceſſione exprimuntur, vnde in Ordine Minorum exprimuntur tantum Maiores; Generalis nimirum, & Prouincialis in ordine

ad huius excommunicationis abſolutionem, quod intelligo prout eſt reſeruata; nihilominus Rodriq. q.20.art.12. vbi refert illud priuilegium, quod eſt Innoc. IV. per ſuum Breue authenticum, & ex eo Coriol. ſuper dictum caſum 10. nu.13. §. Et quia, dicunt etiam Prælatos locales ab illa poſſe abſoluere de iure priuilegij Clem.4. indulgentis etiam localibus facultatem abſoluendi à reſeruatis ſedi Apoſtolicæ, vt ibidem, & art.1. docet.

54 Difficultas nõ leuis oritur an prædicta facultas cõceſſa prælatis regularibus, tam de iure cõmuni, quam priuilegij, habeat locum in Prioribus noſtræ religionis, Tertiariorum. §. in qua cap.14. Regulæ inter caſus reſeruatos Prouincialibus, & Generali ſunt hi duo. *Excommunicatio maior. Violentarum manuum in clericos, vel religioſos iniectio.* Ergo non videntur poſſe abſoluere ab excommunicatione ob iniectionem manuum violentarum in clericũ, quod includitur in duobus illis caſibus reſeruatis.

Dico tamen non excludi Priorem à facultate abſoluendi ab illis reſeruatis vt ſic. Tum quia dum alijs prohibetur abſolutio, fit mentio ſolum de ſacerdotibus his verbis. *Caueant igitur cæteri ſacerdotes, ne huiuſmodi crimina confitentibus remittant, aut confeſſos abſoluant.* Quo nomine, *Sacerdotes*, non poteſt venire prælatus, neque prior ſacerdos, quia qualificata diſpoſitio numquam venit ſub ſimplici, cap. Suſceptum, de reſer. in 6. ſeu ſub nomine ſimplici non venit qualificatum maxime in odioſis, Nald. ver. qualitas nu.8. ſicut nomine monachorum, & religioſorum non venit Abbas, & Prælatus in odioſis, Nau. conſil.3. de ſtatu mon. n. 42. in fine; Tum quia prior ex vi priuilegiorum tãtam facultatem habet, quam Prouincialis Rodr. tom.1. qu.17. art.4. quam tamen illi Maiores limitare poſſunt, vt ſubdit art.5. illis autem non limitauerunt in caſu noſtro, ergo poſſunt abſoluere. Tum quia ſi excluderẽtur ſuperiores locales, hoc eſſet contra ius commune, qui in citatis cap.2. 32. & 50. poſſunt ſuos ſubditos ſe inuicem percutientes, vel cum alijs religioſis, abſoluere, modo percuſſio non ſit enormis, qualis eſt mors, mutilatio, effuſio magna ſanguinis, percuſſio ſui prælati, vt dicitur cap.32. Statutum autem illud Regulæ à Papa confirmatum non fuit, ſed a ſolo Protectore, qui non potuit derogare iuri communi in hoc; præterea neque regula ipſa, neque protector de facto ſuſtulerunt, aut limitauerunt ſupradicta priuilegia conceſſa etiam localibus abſoluendi à quauis percuſſione, ergo non obſtante regula in eo capitulo decimoquarto de caſib. reſeru. poſſunt priores abſoluere ab ea percuſſione reſeruata. Præterea caſus præfati cum alijs de iure ſpeciali regulæ ſublati fuerunt per præfatum decretum Clemen. VIII. vt colligo ex ijs quæ habet Beia, qui interfuit, dum illud conderetur, nam par. 3. caſu 16. §. Extat, dicit quod Clem. VIII. fecit à Generalibus, vel eorum Procuratoribus ſibi in Schedulis præſentari caſus omnes, qui in eorum religionibus erant reſeruati de iure, vel conſuetudine, & expreſſos in dicto decreto voluit ab omnibus reſeruari, quod ideo patet ex eo etiã, quod in fine dicti decreti adeſt clauſula derogatoria ſtatutorum, regularum, &c. Et faciunt quæ dicit Graff. pr. lib.1. ca.4. nu.37. dum ait hoc ipſo quod aliqui caſus de nouo reſeruantur ab homine, cæteri à iure, ſeu a conſuetudine intelliguntur ſublati, quod tamen Graffij dictum abſolute ſubſiſtere non videtur, vt dicam alibi, cum de caſibus reſeruatis.

Quæres 21. Quinam ſint illi religioſi, quos ſuperiores abſoluere poſſunt ab iniectione manuũ violentarum?

55 Reſpond. Sunt omnes illi, qui poſſunt illis confiteri ſua peccata independenter ab approbatione epiſcopi; & hi ſunt Profeſſi, Nouitij, & Tertiarij, alijque commenſales perpetui, de quibus dixi reſol.34. qu.15. & 16. & reſol.36. qu.19. de profeſſis autem, & nouitijs patet in citatis capitibus præſertim cap. Cum illorum vbi de ipſis Nouitijs, ſiue percuſſerint ante ingreſſum, ſiue poſt, Gloſ. ver. Talibus. ver. Mutilationem, Sair. lib.3. cap.28. num.14. Bonac. qu.4. de hac excommun. p.5. nu.1. §. Cæteri, in fine, & alij communiter, nam in his maxime fauorabilibus veniunt ſub nomine religioſorum.

Quæres 22. An nouitij abſoluti ab ea cenſura, aut à quauis alia, ſeu caſu reſeruatis regrediendo, reincidat?

56 Reſpond. Non reincidunt, quamuis non ſe præſentent ordinarijs, quibus alias de iure erant ſubiecti quo ad reſeruationem. Quod procedit ſiue abſoluantur virtute iuris cap. Cum illorum, ſiue iure priuilegiorum. Primum probatur, quia ibidẽ ſimpliciter datur hæc facultas nullo reſpectu habito ad perſeuerantiam, aut retroceſſionem; nec obſtat cap. Eos qui 22. de ſent. excomm. in 6. quã pro ſe citant Angel. Silu. Sair. citati pro ſe a Vecchio diſp.9. dub.25. de hac re, vbi dicit communiter tenere doctores reincidere, quia dictum caput loquitur, quando quis abſoluitur ab eo, qui non poteſt abſoluere niſi in caſu mortis, aut alterius legitimi impedimenti, vt ibidem expreſſis verbis dicitur, in caſu autem noſtro nullum eſt huiuſmodi impedimentum, & de aliis impedimentis dicitur cap. Quod de his 25. de ſent. excommun. cum ergo neutrobique nouitiatus dicatur, neque ſit ex huiuſmodi impedimentis, cum neque ſimpliciter ſit impedimentum, noſtræ reſponſioni obſtare nõ poteſt citatum caput.

Alterum quod neque iure priuilegiorum reincidant, probatur. Tum quia illis vtũtur more profeſſorum, quibus ſunt conceſſa ſimpliciter, & non ſub conditione, ſi remanſerint. Tum quia decet conceſſum à principe beneficium eſſe manſurum. Tum quia priuilegia, in quibus fit mentio de ipſis nouitiis, non ponunt clauſulam reincidentiæ, niſi priuilegium Clem.4. relatum a Rodriq. tom.1. q. 20. art 21. vbi ponit reincidentiam ſolum, quando abſolutus fuit ante ingreſſum, & receptionem habitus, & non intrauit ordinem mox, quare ſtando in rigore verborum iam habitu indutus abſoluatur, vel ſi iam abſolutus ingrediatur de facto, & ante profeſſionem retrocedat, non reincidit, quia illa reincidentia ibidem ſpectatur ex fraudulentia eius, qui fingit ſe velle fieri religioſum, vt præciſe abſoluatur, fraus enim, & dolus nemini debẽt patrocinari. Compend. reſol.3. num.12. dicit, quod

non

non reincidunt ſi abſoluantur virtute priuilegij Clem. VII. conceſſi Prædicatoribus, vel Pauli III. Societati Ieſu.

Quæres 23. An quando in conuentu ſunt ſolum Prior, & alius Frater ſubditus poſſint ſe inuicem abſoluere?

57 Reſp. Quando alter non ſit valens abſoluere, poteſt ſuperior facere facultatem ſubdito, vt ſeipſum abſoluat, & vice verſa poteſt ſuperior abſolutus ſuum ſubditum abſoluere, quia is cenſetur caſus neceſſitatis, in quo lex ſeruari non poteſt; ac proinde neque peccatum participando in diuinis, neque irregularitatem incurrunt exercentes actū abſolutionis in excommunicatione; illud de peccato patet ex illo verſu. *Vtile, lex, humile, res ignorata, neceſſe*, ex vltima dictione, quæ non tantum verificatur de communicante cum excommunicato, ſed etiam de ipſo excommunicato participante cum alijs. Alterum de irregularitate intelligendum eſt hoc modo, quod primo abſoluens non debeat abſoluere ſacramentaliter, hoc eſt, etiam à peccatis, ſed tantum extra Sacramentum, & ab excommunicatione præciſe, quia neceſſitas abſoluendi refertur tantum ad excommunicationē, qua ſublata, debet deinde abſolutus primum ab vtriſque abſoluere, hoc eſt, a cenſura, & peccatis, hoc enim modo ſaluatur incurſus irregularitatis, quæ ab excommunicato non incurritur niſi quádo exercet actum Ordinis Sacri, nō autem ſi exerceat actum iuriſdictionis, vt in caſu hoc abſolutio à cenſuris extra Sacramentum, vt alijs citatis docet Sair. lib. 7. de cenſ. cap. 9. num. 10. Noſtram reſponſionem docuerunt Sorbus in ſua Annot. ver. Abſolutio ordinaria quoad Fratres §. Sed ſi ſuccederet, Rodr. tom. 1. q. 20. art. 12. ad finem.

Quæres 24. Quæ ſeruanda ſint in abſolutione huius cenſuræ?

58 Reſpond. In foro externo tria ſeruanda ſunt. I. Abſoluendus debet iurare de parendo mandatis Eccleſiæ, hoc eſt, ſe non amplius tranſgreſſurum eſſe Canonem, vel decretum, ſeu legem, quam violauit, & habetur cap. Ex tenore, cap. De cætero de ſent. excommun. & hoc procedit in delictis grauibus. II. Debet parti læſæ ſatisfacere, cap. Solet, de ſent. excommun. hæc duo præſtanda ſunt ab excommunicato ante abſolutionem. III. demum à ſuperiore abſoluēte debet flagellari ſuper humeros nudatos cum ſuis orationibus deſignatis in Rituali Romano. Vide Nau. cap. 26. num. 6. 7. 8. Bonac. in fine diſp. 1. de cenſuris. Megal. lib. 1. de cenſur. cap. 10. num. 12. In foro conſcientiæ, ſeu occulte abſoluens nihil petit niſi ſatisfactionem parti læſæ faciendam ante abſolutionem. Vide Vechium diſp. 9. dub. 12.

Quæres 25. An quando ſecularis percutit religioſum, poſſit abſolui à ſuperiore religioſi læſi?

59 Reſpond. Non poteſt, ſed abſolutio danda eſt ab eius Epiſcopo ſi ſit leuis, ſi grauis à ſolo Sūmo Pontifice, vel etiam ab eius Epiſcopo, ſi percuſſio quantumuis enormis ſit occulta vigore ca. 6. ſeſs. 24. Nam Prælato regulari nuſquam conceditur huiuſmodi facultas in iure, aut ex priuilegio, ſed ſolum dicitur cap. Cum illorum 32. de ſentent. excommun. quod clauſtralis percutiens non enormiter religioſum alterius clauſtri poteſt abſolui per Prælatum vtriuſque, & quod percutiens religioſus clericum ſecularem abſoluatur à ſolo Papa, vt ibidem dicitur, vel ab Epiſcopo ex cap. Religioſo 21. de ſent. excommun. in 6. vt retuli ſub q. 18. Licet autem ex priuilegio Pauli III. conſtitut. *Cum inter cunctas*, pag. 184. Confeſſarij Regulares Societatis Ieſu, & alij per communicationem poſſent alias abſoluere à quibuſcumque reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, exceptis caſibus in Bulla Cænæ Domini, ac proinde etiam ab excommunicatione ob percuſſionem clerici, quoſcumque ſeculares, tamen poſtea ex Decreto Sacræ Congr. ſublata fuerunt priuilegia quod ad hoc, vt latius dixi reſol. 5. q... Quare nulla ratione modo abſoluere poſſunt dictum ſecularem percutientem clericum regularem; immo impedire poteſt ne abſoluatur donec parti læſæ ſatisfecerit.

Quæres 26. An percutiens clericum ſecularem poſſit denuntiari excommunicatus ab Epiſcopo clerici percuſſi? Videtur quōd ſic, quia Epiſcopus poteſt excommunicare Religioſos in illis omnibus caſibus, in quibus poteſt illos punire, vt docent Piaſecius par. 2. prax. epiſc. cap. 3. num. 52. §. Delinquentes, Genuenſ. in ſua praxi cap. 59. num. 8. & Aldan. in ſuo Compend. canon. reſol. li. 2. tit. 18. num. 20. refert deciſum licere Epiſcopo pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis in decretis eidem ſpecialiter commiſſis ſeſs. 25. Regulares compellere ad eorum executionem, prout prædicta refert Barboſa ad cap. 24. ſeſs. 25. ſed regulares extra clauſtra delinquentes, ſi à ſuo ſuperiore non puniantur, poſſunt corrigi ab Epiſcopo, ex ead. ſeſs. 25. ca. 14. & ſi poſſunt excommunicari, à fortiori declarari excommunicati.

60 Reſpond. Epiſcopus non poteſt denuntiare excommunicatum religioſum, qui ſuum clericum percuſſit etiam extra notorie, & cum ſcandalo. Probatur; Tum quia Epiſcopus in hoc ſpeciali caſu delinquendi extra clauſtra non habet ius, niſi defectu ſuperioris negligentis punire ſuum ſubditum ex dicto cap. 14. & in caſu negligentiæ neque poteſt eum punire pœna declarationis ad effectum, vt ab alijs euitetur, quia de iure iam dicitur ſufficienter declaratus ad hunc finem, vt euitari debeat à cæteris fidelib. in hoc enim caſu ſufficit, ſi percuſſor ſit notorius quoad hunc exceſſum, ergo fruſtra adhibetur declaratio, quamquam in hoc caſu negligentiæ Prælati non damnarem actum Epiſcopi ex vna parte, quia ſi non fuit ſatisfactum parti læſæ præſumi poteſt non fuiſſe abſolutum. Vide de hac re Graff. part. 1. lib. 2. capit. 49. nu. 69. & 70. & ex eo Sorbum ver. Exemptio, §. Sed an, Barboſam ad dictum cap. 14. ſeſs. 25. aſſerentem huiuſmodi delinquentes non poſſe puniri per cenſuras, & numero 10. ait poſſe declarari excommunicatos. Hanc quæſtionem fuſius, & diſtinctius explicaui reſol. 7. quæſt. 7. vide ibi, & hæc corrige.

Google

RESOLVTIO XXIX.

De Regularibus Tranſeuntibus.

SVMMARIVM.

1 *Decretum S.C. pro tranſeuntibus.*
2 *Non alterat aliud iuris communis.*
3 *Religio receptura facit fidem ſe eſſe paratam.*
4 *Receptio tranſeuntis ſpectat ad conuentum immediatum.*
5 *Superior igitur cum ſuo conuentu recipit nouitium.*
6 *Sic apud Tertiarios recipientes nouitium in filium.*
7 *Informationes de vita, & moribus a ſuperiore locali.*
8 *Probantur etiam extra capitulum iure priuilegij.*
9 *Informationes ſumuntur ab excedentibus annos 16*
10 *A ſuperiore locali cum ſuo conuentu.*
11 *Quæ non recipiuntur a tranſeuntibus ad ſecunda vota.*
12 *Tranſiens ad laxiorem petit licentiam a Papa.*
13 *Ad parem obtinetur à ſuperioribus.*
14 *Cum conſenſu conuentus.*
15 *Cuius eſt filius.*
16 *Ad ſtrictiorem petitur a ſuperiore locali.*
17 *Et ſimul a conuentu à quo.*
18 *Obtentio licentiæ non eſt neceſſaria.*
19 *Superiores tranſeuntes debent petere licentiam.*
20 *Perfectio maior, vel minor in Religionibus a quo ſumatur?*
21 *Quandoque a fine extrinſeco.*
22 *A fine intrinſeco accipitur pro tranſeunte.*
23 *Mendicantes omnes ad Curtuſianam.*
24 *Curati ſtatus non eſt perfectior Religionis.*
25 *Tranſitur a ſtrictiori in obſeru. ad laxiorem obſeruantem.*
26 *Mendicantium Religiones quot ſunt.*
27 *A Mendicantibus ad non Mendicantes prohibetur tranſitus.*
28 *Adeſt excommunicatio.*
29 *Religiones fere omnes habent priuilegia prohibentia tranſitum.*
30 *Tertiarij non tranſeunt ſub pęna excōmmunicationis.*
31 *Sub eadem pęna Minimi non recipiunt obſeruantes.*
32 *Cartuſiani tranſeunt ad Camaldulenſes Eremitas.*
33 *Camaldulenſibus prohibetur.*
34 *Ciſtercienſibus.*
35 *Carmelitæ diſcalciati ad ſolos Cartuſianos.*
36 *Sicut & Diſcalciati. S. Auguſtini.*
37 *Oliuetani ad ſolos Cartuſianos.*
38 *De mercede captiuorū prohibentur ad Mēdicantes.*
39 *Barnabitæ ſine licentia tranſeunt ad Cartuſiam.*
40 *Ieſuitæ ad quoſcumque cum licentia Generalis.*
41 *Caſſinentibus interdicitur etiam ad Cartuſiam.*
42 *Canonici regulares libere tranſeunt.*
43 *Dominicanos recipientes Minores ſunt excommu.*
44 *Tranſitus de vna ad aliam eſt de iure Pontificio.*
45 *Cauſæ quatuor ad licitum tranſitum.*
46 *Et illicito tranſitu prima conditione quandoque ſequitur nulla profeſſio.*
47 *Secundæ conditionis defectu boni finis ſequitur.*
48 *Tertiæ conditionis defectus præiudicij non irritat profeſſionem.*
49 *Quartæ defectus licentiæ irritat profeſſionem.*
50 *Ingrediens animo tranſeundi poſt profeſſioné peccat.*
51 *Omnibus licet tranſitus ad ſtrictiorem.*
52 *Etiam ſuperioribus.*
53 *Et ſubditis profeſſis.*
54 *Item oblatis.*
55 *Cauſæ tranſeundi ad laxiorem referuntur.*
56 *Tranſiens ad laxiorem ſine licentia non profitetur.*
57 *Reuerſus quandoque reijcitur.*
58 *Rediens ex nullitate profeſſionis non renouiciat.*
59 *Reuerſus ſedet vltimo loco.*
60 *Prior religio non tenetur recipere valide profeſſum in alia.*
61 *Quid ſi inualidè profeſſum nolit recipere?*
62 *Tranſiens tenetur ad nouitiatum, & profeſſionem.*
63 *De profeſſione probatur.*
64 *Translatus vt ſit ſuperior ſolum proficit.*
65 *Priuilegium habens tranſeundi illud inſpiciat.*
66 *Epiſcopus quomodo tranſeat?*
67 *Parochi quomodo tranſeunt?*
68 *Votum non tranſeundi ad ſtrictiorem nullum.*
69 *Quod de voto non tranſeundi ad laxiorem, vel parē?*
70 *Nouitius vouens non ingredi laxiorē valide vouet.*
71 *Probatur, & explicatur.*
72 *Vouens ſtrictiorem valide profitetur in laxiore.*
73 *Irritare votum quid?*
74 *Diſpenſare ſimiliter.*
75 *Irritare non poſſunt votum tranſeundi.*
76 *Sed tantum diſpenſare.*
77 *Et commutare.*
78 *Obligationes prioris Religionis certant.*
79 *Conuentus totus poteſt tranſire.*
80 *Licentiam habens tranſeundi vagans punitur.*
81 *Officijs caret tranſiens ad non Mendicantes.*
82 *Non ad Cartuſianos.*
83 *Concilij Decretum refertur.*
84 *Præcedentis iura aquiruntur in profeſſione.*
85 *Monialibus licet tranſitus.*
86 *Clauſtrales non tranſeunt ad Militares.*
87 *Multiplicari poteſt tranſitus.*
88 *Vſusfructus transfertur.*
89 *Maxime relictus a parentibus.*
90 *Cui aquirat in ſecunda?*
91 *Scripta inutilia priori ſecum fert.*
92 *Clericum transferunt ad ſtatum laicorum.*
93 *Et econtra.*
94 *Conuerſus non vtitur corona.*
95 *Decretum de conuerſis non tranſeuntibus ad ſtatū clericorum.*
96 *Tranſiens ad ſecūda vota, quos gradus ſecum transferat?*
97 *Prelaturæ non transferuntur.*
98 *Tituli non prælaturæ tranſeunt.*
99 *Confeſſarius tranſit cum hoc gradu.*
100 *Profeſſione ſecunda extinguuntur tituli.*
101 *Reuerſi egent noua inſtitutione titulorum.*
102 *Gradus extra aquiſiti manent.*
103 *Gradus repugnantes ſecundæ deſinunt.*
104 *Doctoratus habet aliquid ſpeciale.*
105 *Confertur intra, vel extra.*
106 *Continet duo dignitatem, & priuilegia.*
107 *Doctoratus eſt gradus perfectionis.*

Inualidé

108 *Inualide doctoratus defectu nulla profeſſionis ratificatione ſolidatur.*
109 *Doctoratus eſt dignitas.*
110 *Duplex dignitas eſt.*
111 *Comitatur doctorem vtique.*
112 *Suſpenduntur eius priuilegia in reformatis.*
113 *In alijs non.*
114 *Lectores non omnes ſunt doctores.*
115 *Galli Tertiarij ad Italos nouitiatum, & profeſſionem emittunt.*
116 *Apoſtata inualide profitetur in ſecunda.*

1 PEr caput Licet 18. de Regul. poteſt Religioſus à laxiore Religione ad ſtrictiorem tranſire poſt petitam a prælato ſuo licentiam, licet non obtentam, in hæc verba. *Talis ergo poſtquam à prælato ſuo tranſeundi licentiam poſtulauerit, ex lege priuata, quæ publicæ legi præiudicat, abſolutus, libere poteſt ſanctioris vitæ propoſitum adimplere, non obſtante proterua indiſcreti contradictione prælati*. Sacra Congregatio iuſſu Sanctiſſimi Vrbani VIII. in ſuo Decreto Dat. 21. Septembr. 1624. extenſo apud Vecchium diſp. 11. de Nouit. circa hunc tranſeundi modum ita decreuit. *Deinde, vt apoſtandi oportunitas Regularibus præripiatur, ſtatuit, vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem tranſire, niſi prius ſuperiori conſtiterit, eam Religionem paratam eſſe illum recipere, qui licentiam petit, tumque Regularis recta ſe transferat ad arctiorem; quod vt reipſa adimpleatur, idem ſuperior omni ſtudio, ac diligentia inuigilet*. Ex quibus verbis ibi, *Nullus permittatur*, inferri videtur cupientem tranſire, nullo modo poſſe, ſine licentia non tantum petita, ſed etiam obtenta tranſire ad ſecunda vota, permittere enim tranſitum ex parte ſuperioris ſignificat licentiam dare, ex parte tranſeuntis eamdem obtinere.

2 Reſpond. Tamen, Illud caput in nullo alterari, ſed illi ſuperaddi nouam formam tranſeundi ad ſecundam Religionem, quia illa clauſula in ratione dubitandi adducta non refertur ad licentiam obtinendam, ſed ad præſcriptam formam, qua non exhibita nullo modo permitti poteſt tranſitus; bene enim ſtare poteſt, quod tranſiturus exhibeat fidem publicam probantem, ſecundam religionem eſſe paratam illum recipere, & ſuperior reſiſtat petitioni, nolitque licentiam dare, in quo caſu poteſt tranſire, licet non obtinuerit petitam licentiam, quod dictum caput indulget, in hoc non mutatum, non enim recedendum eſt a iure communi, niſi quatenus in nouo reperitur expreſſum, cap. 2. de transl. epiſc. l. Præcipimus, C. de appellat. Ex hac autem noua forma ſolum deducitur Religioſum tranſeunte ante exhibitionem dictæ fidei poſt petitam licentiam, licet non obtentam puniri poſſe à ſuperiore vt apoſtatã, finis. n. eius decreti fuit, vt apoſtatandi opportunitas Regularibus præriperetur, vt ibi dicitur, in quem antea animaduerti minime potuiſſet ex indulgentia dicti capitis aliud non requirentis.

Quæres autem. 1. Quid veniat nomine Religionis, quæ fidem faciat, ſe eſſe paratam illum recipere?

3 Reſpond. Veniunt illi Religioſi, ad quos ſpectat recipere nouitios. Religio enim nihil aliud eſt, quam congregatio Religioſorum, ergo ad hos ſpectat; tunc autem Religio dicitur eſſe parata recipere volentem tranſire, quando iudicat illum eſſe dignum ingreſſu, promittendo recipere illum, de quo iudicio, & promiſſione Religio recipiens fidem authenticam facere debet oſtendendam ſuo ſuperiori, vt illi legitime conſtet, ſecundam eſſe paratam illum recipere; & vice verſa debet tranſiturus fidem de petita licentia tranſeundi exhibere prælato ad quem, vt dixit Nau. conſil. 54. de Regul. num. 3. de Tertiario regulari ad Benedictinos, & colligitur ex cap. ſtatuimus 3. 19. q. 3. Quare hoc iudicium, & promiſſio conſiſtit in acceptatione tranſeuntis ad ſecunda vota, quod coincidit cum receptione Nouitij ad habitum probationis. Quare.

Quæres 2. Ad quoſnam ſpectet recipere ad Religionem Tranſeuntem ſiue Religioſum alterius ordines, ſeu ſecularem, vterque enim ſub nomine nouitij bene venire poteſt hic?

4 Reſpond. Iure communi ſpectat ad immediatum ſuperiorem, & conuentum ſimul. Probatur ex cap. Nouit. 4. cap. Quanto 5. cap. Ea noſcitur. 6. de ijs, quæ fiunt a prælat. in quibus locis dicitur prælatum requirere conſenſum ſuorum Fratrum in tractandis negotijs ſuæ Eccleſiæ; inter quæ præcipuum eſt receptio nouitiorum ad Religionem, & in his loqui etiam de hoc receptionis negotio, aſſerit Gloſ. ver. Pertineat cap. fin. de regul. in 6. ex citato capite. Ea noſcitur, vbi dicitur, quod negotium pertractatum ſine aſſenſu collegij ſui nullam obtinet firmitatem, & idem tenet Gl. 1. cap. Porrectum, de regul. Nau. conſil 9. de conſtit. huius opinionis noſtræ num. 12. probat per cap. Congregatio fin. 16. q. 7. vbi dicitur, quod Abbas non poteſt ordinare ideſt recipere ad Religionem propinquum, vel amicum ſine voluntate Fratrum, ſed reuera is non eſt verus textus intellectus, vt colligitur ex Summario, & contextu verborum, nam ibi ſermo eſt de ſubſtitutione Abbatis, qui ſubſtitui non poteſt ſine voluntate Fratrum propinquus, vel amicus Abbatis viuentis, ſed quia ibi ſermo eſt de ſubſtitutione eius, qui nondum eſt Frater, neque congregationi aggregatus, ſi de voluntate Fratrum ſubſtitui poteſt, neceſſe eſt vt prius ab illis recipiatur in numerum Fratrum, ergo huiuſmodi receptio, & non tantum ſubſtitutio pendet non ſolum ab Abbate, ſed etiam a Fratribus. Deinde cap. Monaſterijs 6. 19. q. 3. interdicitur Monaſterijs, ne nouitios, quos receperunt, ignotos audeant tonſurare ideſt recipere ad profeſſionem infra triennium, ibi autem non diſiunxit inter ſuperiorem, & Fratres, ſed indiſtincte prohibuit Monaſterio, quod conſtat ſuperiore, & ſubditis, ergo ad vtrumque ſpectat huiuſmodi receptio. Quod etiam ſuadetur ex cap. Non ſolum, de regul. in 6. vbi loquens Papa de receptione ad Religionem, & profeſſionem non diſtinguit inter ſuperiores, & ſubditos, ſed ſimpliciter loquitur ad Fratres, quo nomine maxime in fauorabilibus, vt in caſu hoc veniunt tam ſubditi, quam ſuperior. Ratio eſt, quia recipere nouitiũ ſoli prælato prodeſſe, aut obeſſe non poteſt, ſicut

Digitized by Google

cut neque ſolis ſubditis, ſed toti monaſterio, ergo ratio naturalis dictat, vt ipſum monaſteriũ, quod conſtat ex prælato, & ſubditis faciat iudicium, expediat necne huiuſmodi receptio, & ſi profutura eſt, debet approbari, ſi obfutura reprobari. Confirmatur, quia ad eoſdem ſpectat recipere ad religionem, ad quos pertinet recipere ad profeſſionem, eſt enim par ratio, & hoc dicit Vecchius diſp. 6. de Nouit. dub. 2. & nu. 2. ſed ad profeſſionem admittere ſpectat ad ſuperiorem ſimul cum conuentu, vt probaui cap. 3. de profeſſ. regul. q. 1. 9. Sic docent Nau. conſil. 9. de conſtit. num. 12. Mirand. tom. 1. qu. 15. art. 1. concl. 2. Vecchius diſp. 7. dub. & nu. 2. Sanch. lib. 4. cap. 16. nu. 52.

5 Superior autem cum ſuo conuentu recipere valens nouitios eſt Prælatus immediatus de iure communi, vt docent præcitati, & hoc rationi cõgruum eſt, quia receptio fere ſemper fit pro tali conuentu, & non pro religione, aut prouincia, vt his temporibus conſtat in omnibus penè religionibus, quæ habent filiationem, ergo ratio dictat, vt requiratur conſilium, & conſenſus ſuperioris localis, & Fratrum Conuentus, cui ille præeſt, iſti enim præ cæteris ſciunt, expediat nec ne receptio Nouitiorum, agitur enim de re ad ipſos ſpectãte. Non ideo tamen excludũtur ab hac receptione prælati maiores vt Generalis, & Prouincialis, qui & ipſi recipere poſſunt accedentes Localibus, quamquam de iure hoc ſit munus proprium Localium, qui melius nouerunt indigentiam ſuorum conuentuum, quam prælati maiores, quorum officium eſt proſpicere religioni in genere, & prouinciatim, potius monachis, quam monaſterijs. Scio in Frãciſcana religione ſub prima regula militantibus prælatis ſolum maioribus conuenire, vt declarauit ca. Exiui, de verb. ſignif. in 6. vt docent Rodr. tom. 3. q. 9. art. 1. cum ſuo Compend. reſol. 101. num. 1. Vecch. diſp. 7. de Nouit. dub. 1. Miran. tom. 1. q. 15. concl. 4.

6 In religione Tertij Ordinis hoc munus ſpectat ad Priorem cum ſuo Conuentu vbi nouitius recipiendus eſt in filium, vt dicitur cap. 8. Regulæ illis verbis. *A cœnobiorum Miniſtris maiore Fratrũ ſuorum parte aſſentiente Nouitios ſemper recipi poſſe volumus.* In Regulis autem Nicolai IV. & Leonis X. nihil dicitur de huiuſmodi conſenſu Fratrum neceſſario ad receptionem Nouitiorum, ſolum enim in illis ſermo eſt de receptione ad profeſſionem, quæ non fit ſine Fratrum conſenſu, neque recipitur à Miniſtro ſine illorum conſenſu, & cum non fiat mentio de ſuperiore recipiente, bene exponit Regula cap. 9. quod Nouitij non recipiantur ad profeſſionem niſi accedente aſſenſu etiam patris Generalis, aut Prouincialis, qui tamen prælati maiores non excluduntur ab huiuſmodi receptione ad eam accedentes ſimul cum ſuperioribus localibus, quos nullatenus excludere poſſunt, cum hanc facultatem de iure Regulæ habeant.

Nec dicas hanc poteſtatem recipiendi Nouitios remanſiſſe tantum apud ſuperiores maiores exercendam ſolum in capitulis Generali quidem, aut Prouinciali cum conſenſu definitorum, ac proinde ſublatam fuiſſe prælatis localibus, qui nõ habẽt capitula Generale, aut Prouinciale, vt colligitur ex conſtit. *Cum de omnibus*. Sixti V. dat. 26. Nouembr. 1587. Quia Summus Pontifex in citata conſtitutione ſolum decreuit illos non poſſe recipi in Religionem, niſi prius de illis receptæ fuerint informationes de vita, & moribus, deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali capitulo, plena, & indubitata fide facta tam ſuperioris Generalis, ſeu Prouincialis, quam definitorum conſenſu approbati, & admiſſi fuerint; ex hoc autem nõ aufert poteſtatem ſuperioribus localibus recipiẽdi nouitios pro his conuentibus, vt bene aduertit ad dictum cap. 8. Regulæ doctiſſimus de Sillis Annot. 2. Aliud enim eſt approbatio informationum, & requiſitorum, iam in actis redactorum à conuentu, quod ſpectat ad capitulum Generale, aut Prouinciale, vt conſtat ex conſtit. Sixti V. aliud receptio Nouitiorum pro hoc, vel illo conuentu, quod ſpectat ad ſuperiorem localem cum ſuo cõuentu, examinando, an habeat requiſita ingrediendus, maxime vbi adeſt Filiatio, vt docet Greg. XIV. conſt. *Circumſpecta*. Dat. 15. Martij 1590. extenſa apud Quar. ver. Monaſteria illis verbis. *Ideoque receptio Nouitiorum in vnoquoque monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & capitulum eiuſdẽ Monaſterij tantum pertineat.*

7 Itaque tria hic ſpectantur. Receptio informationum, Approbatio earum, & receptio nouitij ad religionem, quæ de iure hoc modo procedere debent, nam primo informationes de vita, & moribus recipiendæ ſunt à ſuperiore locali, qui intendit Nouitium introducere, neque enim in conſtitutione Sixti fit mentio de illis, qui habent recipere, ſeu ſe informare de requiſitis Nouitij, quare ratio dictat ſpectare potius ad Priorem, quam alium ſuperiorem, cum vt plurimum cognoſcat volentem ingredi, & ambo morentur in eodem loco, ac proinde facile recipi poteſt informatio de vita, & moribus illius, ſolent autem fieri per Notarios publicos in materia criminum, apud enim eorum acta conſtat ſint necne criminoſi, quod aduertit Mirand. qu. 21. art. 1. concl. 1. Portel. ver. Nouitii num. 3 §. Quæris. Et ſeruatur in noſtra religione. Informationes autem receptę approbandæ ſunt, vt ſupra dixi, in capitulo Generali, aut Prouinciali, vt docent etiam Rodr. tom. 3. qu. 10. art. 3. Mirand. tom. 1. qu. 21. artic. 4. olim Nouitij probabantur etiam à Congregatione Reformationis Apoſtolicæ, vel à proprijs locorum Ordinarijs, ſed Sacra Congregatio id abſtulit de iuſſu Vrbani VIII. in ſuo decreto, de Apoſt. & eiect. ſupra citato. Habitis ergo ſupradictis duobus Nouitius receptus ante, vel recipiendus ſtatim habitu indui poteſt, cum nihil aliud præſtandum ſuperſit. Si tamen induatur habitu probationis, non præmiſſis informationibus non vitiatur Nouitiatus, ſed recipi poſſunt ante profeſſionem, de qua re vide Vecchium diſp. 6. dub. 4. Rodr. cit. qu. 10. & Mirand. q. 21.

8 Scio præfatas informationes approbari poſſe extra capitula Generale, aut Prouinciale, aut etiã intermedium, vt conceſſerunt idemmet Sixt. conſtit. *Ad Romanum. §. Cum vero*, apud Quar. verb. Monaſteria, indulgendo illis religionibus, quę ſingulis annis non celebrãt capitulum, vt extra illud

poſſint

poſſint examinari, & approbari, ac indui habitu Nouitij a certis patribus ad præmiſſa deputatis, quæ conceſſio nobis non prodeſt, cum ſingulis annis celebretur capitulum intermedium, quod & congregatio nuncupatur. Gregorius XIV. in ſua conſtit. *Circumſpecta*, in Conuentibus vbi adeſt perpetua filiatio gratiam fecit, vt Nouitij, habita aliqua informatione veſtiri poſſent, non tamen admitti ad profeſſionem, niſi prius facta iam informatio examinetur, & approbetur in capitulis etiam intermedijs; & in modus facit ad propoſitum noſtræ Religionis, in qua vſitatur filiatio, confirmatum à Sacra Congregat. 1619. die 5. Septembris, his verbis. *Sacra Congregatio Cardin. C. T. interpretum cenſuit, ſi quemadmodum proponitur, dictæ Religionis Monaſteria, ita ſit inſtituta, vt in eis quadam perpetua filiatio conſtituatur, Nouitios ab eorundem Monaſteriorũ Superiore de ſui capituli cõſenſu recipi poſſe, vt diſertis verbis ſtatuitur Conſtit. Sanctæ mem. Gregor. XIV. edita Idibus Martij Anno ſui Pontificatus Primo.* Et de eo modo loquitur Rodriq. tom. 3. quæſt. 10. art. 1. Mirand. tom. 1. q. 21. art. 1. qui cum Vecch. diſput. 6. dub. 4. num. 2. dicunt non habere locum reſpectu Religionum, in quibus non adeſt filiatio, & ita eſt.

9 Nota aut Bullam Sixti V. quæ informationes recipi ſolũ à maioribus ſexdecim annis mandat, nõ habere locum in minoribus ea ætate; immo nulla eſt ratio dubitandi, quin poſſint minores ſexdecim annis recipi quouis tempore, cum de illis nullę ſint recipiendæ informationes, vt clare colligitur ex ea conſtitutione, quæ expreſſe nominat tantum maiores ſexdecim annis, vt ad id aduerterunt etiã Rodr. tom. 3. quæſt 10. art. 13. & quæſt. 54. art. 6. §. Ex quibus, Sanch. libro 2. diſput. 37. numero 30. in fin. quos retuli capite ſecundo, de profeſſ. regul. quæſtione 62.

10 Tranſiturus ergo ad ſecunda vota, vt ex probatis hactenus infertur, de iure communi recipiendus eſt à Superiore locali cum conſenſu ſuorum ſubditorum annuentibus maioribus, quod & procedit in mea Religione illo cap. 8. quiſque conſulat ſuæ Religionis, ſtatuta. Et licet ſupradicta videantur ſolum procedere de ingredientibus ſimpliciter dictis Nouitijs, & non de Tranſeuntibus Religioſis ad ſecunda vota, tamen adhuc bene applicari poſſent noſtro caſui, quia non ſpectatur perſona quatenus iam Religioſa eſt, ſed quatenus tranſit, & efficitur nouitia, nam & ſeculares dicuntur tranſire a ſeculo ad Religionem, ergo more eorum recipiendus eſt tranſiens.

Quæres 3. An ab his tranſeuntibus recipiendæ ſint informationes præſcriptæ à Sixto V.

11 Reſpond. Non, quia Papa ibi loquitur expreſſe de ſæcularibus volentibus habitum Religionis accipere. Ita docent Rodriq. tomo 3. quæſtione 10. arit. 13. Mirand. quæſtione 21. articulo ſecundo, concluſ. 6. & ex eis Vecchius diſputatione ſexta, dubio ſexto, & ego capite 2. de profeſſ. Regul. quæſt. 63.

Quæres 4. A quonam Tranſiturus debeat petere licentiam in Religione vbi reperitur ante tranſitum?

12 Reſp. Quãdo tranſit ad laxiorẽ ſiue adſit cauſa, ſiue non, ſolus Papa dat hanc licentiam ex ſeſſ. 25. cap. 19. *Nemo Regularis cuiuſcumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem*, ea ratione, quia huiuſmodi tranſitus non poteſt fieri ſine commutatione prioris voti maioris in minus, ac proinde ſine aliqua diſpenſatione, quæ cum ſit circa votum ſolemne Religionis, ideo ad ſolum Papam ſpectat. Ita tenent Speculat. Abbas, Monach. Anchar. Imol. Roman. Henr. quos citat ſed non ſequitur Sanchez libro ſexto, capite ſeptimo, numero 52. eam tenet Bonac. quæſtione ſecunda, de clauſ. p. 9. §. 3. diff. 1. numero 13. §. Reſpondeo, Compend. reſolut. 124. numero 91. vbi alios citat. Portel. ver. Religionis tranſitus numero duodecimo. Alij noſtram Reſponſionem admittunt, quando nulla ſubſiſtit cauſa, ſpectare nimirum, ad ſolum Papam licentiare, Gloſ. ver. Canonicè, capit. Cum ſingula 32. de præbend. in 6. citantur à Sanch. libr. 6. cap. 7. numero 50. dub. 5. num. 1. & tenet idem Sanchez num. 67. qui cum alijs omnibus, & Compend. reſol. 123. numer. 65. ait talem licentiam ſine legitima cauſa datam non prodeſſe pro foro animæ, vtique pro foro externo, ergo ſignum eſt, quod ibi eſt aliqualis diſpenſatio, ac proinde ſolius Papæ, cum verſetur circa votum ſolemne. Contra noſtram reſponſionem tenent iuxta ſubſiſtente cauſa, poſſe Prælatos maiores, Generalem, ſeu Prouincialem cum aſſenſu Conuentus, licet pateat aditus ad Papam, Nauar. conſ. 56. de Regul. Azor. tomo 1. lib. 12. cap. 15. quæſt. 1. Leſſius libro 1. de iuſt. cap. 41. dub. 13. num. 103. & alij cum Sanchez libro ſexto, cap. 7. num. 65. 66. & 68.

13 Quando ſit tranſitus ad parem, ſeu æqualem, tunc à Prælatis maioribus cum conſenſu Conuentus petenda eſt licentia, & obtinenda, de iure communi. De Prælato maiori Generali, aut Prouinciali, probatur, quia hæc eſt vna ex cauſis grauioribus, ergo illis eſt reſeruata, maiores enim cauſæ maioribus referuntur, cap. Vt debitus 59. de appell. cap. 3. de baptiſ. in princ. vbi eſt ſermo de cauſis ad primam ſedem referendis, quod tamen proportionaliter intelligitur etiam reſpectu aliorum Prælatorum inferiorum, & ex gloſ. magna

14 prope finem extr. 1. comm. de pœnit. Quod requiratur conſenſus conuentus probatur, & quia conuentus ſimul cum Superiore aquiſiuit ius ſuper dictum Religioſum, ergo conſentaneum eſt, vt ab vtriſque remittatur; & quia negotia grauia tractantur, & perficiuntur cum conſilio, & conſenſu Fratrum cap. Nouit. 4. cap. Quanto 5. cap. Ea noſcitur 6. de ijs, quę fiunt à Prælatis; & quia alienatio aliarum rerum non poteſt fieri ſine conſenſu capituli cap. Placuit 50. cap. Sine exceptione 51. cap. Terrulas 52. 12. quæſt. 2. ergo multo minus Religioſi, cum huius maior ſit alienatio, quam illarum, gloſ. ver. Capitulo cap. Cum olim, de maiorit. per cap. Præcipimus 12. quæſt. 1. Præterea is conſenſus requiritur in tranſitu ad ſtrictiorem cap. Statuimus 19. quæſt. 3. ergo eo magis in hoc caſu. Quod licentia ſit obtinenda probatur ex eo quod Conuentus iam habet ius ſuper illum, vt non poſſit recedere, cui iuri poteſt renunciare Prę latus cum Conuentu faciendo illi facultatem

Ee receden-

recedendi. Debet autem hæc facultas concedi ex iuſta cauſa, quia prælati ſine illa non poſſunt religioni auferre ius, quod ſuper religioſum aquiſierat, vnde dicit Ang. ver. Religioſus numero 34. quem citat Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 9. § 3. diff. 1. numero 12. §. Tertia, quod ſine cauſa ſolus Papa licentiat ad æqualem, quia magno iure in religionibus gaudet. Hanc reſponſionem quo ad prælatos maiores præſertim Generalem tenet Bonac. cit., & etiam quo ad conſenſu conuentus, Gloſ. Canonice capit. cum ſingula de præbend. in 6. Ang. ver. Religioſus numero 34. Silu. ver. Religio 4. qu. 9. Tabien. quæſt. 22. quos citat cum alijs Sanch. libro 6. capitulo 7. numero 49. Portel ex Rodriqu. numero 14. refert Sacram Congregationem declaraſſe, id fieri non poſſe niſi de licentia Capituli Generalis, cui putat eſſe ſtandum, vbi ſubdit, quod ſi de ea dubitetur, poterit Generalis, aut Prouincialis eam licentiam concedere ex iuſta cauſa, & ibidem aduertit in ſua Religione Minorum non poſſe eam licentiam concedere dictos Prælatos, quia ex præcepto Regulæ cap. 2. non poſſunt Fratres Minore exire, ſed dic tu poſſe, quia ibi eſt ſermo de exitu ad ſæculum, vt colligitur ex dicto ſacro. *Nemo mittens manum ad aratrum, & aſpiciens retro aptus eſt regno Dei*, ibidem relato, non autem de tranſitu ab vna ad aliam religionem, qui fit ſine retroſpectione, & cum aptitudine regni Dei.

15 Nomine autem conuentus, cuius conſenſum haberet debet tranſiturus venit illud monaſteriũ, cuius ille filius eſt, nam ſicut in alienatione rerum monaſterij præſtant conſenſum filij, ſeu alij de familia, vbi contingit alienatio, ita & Fratres eiuſdem conuentus, a quo recedit filius, conſenſum præbere debent, cum agatur de iure tangente cõfilios eiuſdem monaſterij.

16 Cum vero ſit tranſitus ad arctiorem ſufficit petere licentiam, licet non obtinere à prælato immediato Conuentus, & ſimul à Fratribus eiuſdem monaſterii, a quo tranſiturus eſt filius. Primum de Prælato immediato, probatur ex capit. Statuimus 19. quæſt. 3. ibi, *Diſtrictioris Religionis obtentu ex eodem clauſtro audeat ſine patris, & totius Congregationis permiſſione recedere*. Pater autem clauſtri eſt proprie ſuperior localis, Papa enim Vrbanus II. de anno 1088. creatus ſcribebat Abbati Sancti Rufini, & proinde ſuperiori locali, tunc enim temporis nondum erat inſtitutio ſuperiorum maiorum; & ex capit. Licet 18. de Regul. vbi dicitur, quod licentiam petere debet a ſuo prælato, ne videatur contemnere bonum obedientiæ, quo nomine proprie, & præcipue venit localis, qui dicitur ſuus, & obedientiam præſtare quotidie, cum præ oculis illum continue habeat, ita Sanch. libro ſexto capitulo ſeptimo numero 59. Bonac. qu. 2. p. 9. §. 3. diff. 1. numero 9. Silu. Religio 4. quæſt. 3. Mirand. tom. 1. quæſt. 31. artic. 5. concluſ. 1. Nau. comm. 4. de regul. numero 10. quos & alios citat Vecchijus diſp. 15. numero 13. Portel numero 4. Hęc procedunt de iure communi, nam in tota religione Franciſcana petitur à Maioribus, Rodriq. tom. 3. quæſt. 52. artic. 3. Angel. ver. Religioſus numero 36. quos ſequitur Vecch. citatus, & hoc eſt clarum in mea religione capit. 9. in fine, & in conſtitut. *Decet Romanum*. Iulij II. in Bull. noſtro pag. 56. petendã eſſe a Generali, aut Prouinciali.

17 Alterum de licentia etiam a conuentu petenda, probatur ex citatis verbis capit. Statuimus, vbi ſatis id expreſſum eſt, nec verum eſt quod dicit Sanch. numero 6. caput Licet, loqui de ſolo prælato, & ſi enim nulla fiat mentio de conuentu, tamen non excluditur, aliter illi duo textus aduerſarentur ad inuicem, quod eſt inconueniens, quia expedit iura iuribus concordare. Atque ratio eſt, & quia ſicut ſe obligauit perpetuo religioni, ita & vice verſa religio ipſi, quæ proinde ſuper ipſum jus quoddam aquiſiuit; religio autem eſt congregatio religioſorum, ergo ad auferendum hoc ius præter prælatum requiritur etiam conuentus licentiam, & quia hoc negotium eſt commune toti conuentui, ergo tam ſubditorum, quam pręlati requiritur licentia, & quia eſt quædam alienatio, quam facere non poteſt ſuperior ſine conſenſu Fratrum, ex adductis iuribus hic §. Quando, & quia eſt res grauis, quam prælatus non poteſt expedire ſine conſenſu ſui capituli. Eſt opinio Gloſ. ver. Canonice, capit. cum ſingula 32. de prębend. in 6. capit. Si religioſus, 27. de elect. in 6. gloſ. Sine varia. Turrecrem. in citatum capit. Statuimus, & tutiorem putant Innoc. Hoſt. Ioan. Andr. Anton. quos refert Sanch. libro ſexto capitulo ſeptimo numero 40. qui numero 62. tenet non eſſe neceſſariam conuentus licentiam, ſed peti poſſe à ſolo pręlato, vt aſſerunt Nau. tom. ſecundo comment. 4. de regul. numero decimo. Rodriq. tom. 3. qu. 52. articulo tertio, & alij, quos refert Sanch. libro ſexto capitulo ſeptimo numero 41. Bonac. cit. numero 10. ex eo quę tranſitus illi competit iure naturali, intellige tu poſitis debitis requiſitis. Hæc autem licentia petenda eſt ante tranſitum, Ang. numero 35. Roiella Religio 4. numero quarto Azor. libro 12. capitulo quarto quæſt. ſexta. Vecch. diſp. 15. dub. ſecundo numero ſexto. Et eam non petens peccat grauiter ex Nau. conſil. 52. de regul. in fine, Sanch. numero 33. dicit eſſe mortale, cum ſit tranſgreſſio rei grauis nempe obedientiæ. Cauſam autem tranſitus ſuo ſuperiori exprimere debet, vt docet Sanch. cit. nu. 36.

18 Quod non ſit neceſſarium obtinere licentiam, ac proinde negata tranſire ad ſecundam religionem ſtrictiorem, expreſſe dicitur in cit. capit. Licet, & valet tranſitus pro vtroque foro, vt docet Rodriqu. quæſtione 52. artic. tertio & ex eo Portel. ver. Religionis tranſitus numero quinto. Vt autem liceat neceſſe eſt, vt non fiat ex leuitate, neque cum detrimento prioris religionis, vt colligitur ex citato capite, & notat Portel cit. numero ſexto & Prælatus negans licentiam ſine legitima cauſa, peccat mortaliter inquit Portel numero 11 §. Hoc.

19 Superiores autem tranſeuntes ad laxiorem, ſicut & ſubditi, tenentur eam immediate petere à Papa, iuxta dicta hic primo loco, in hoc enim vocantur ſubditi, & potior ratio eſt in eis, qui ex officio ſuo deberent perſeuerare in gubernatione ſuorum conuentuum. Si vero tranſeant ad æqualem, vel ſtrictiorem Locales petunt à ſuo

Pro-

Digitized by Google

Prouinciali, & is à Generali, iſte demum à Summo Pontifice, qui illius eſt immediatus ſuperior. Sufficit autem petere, licet non obtineatur dum fit tranſitus ad arctiorem, ſi tamen Papa eam denegaret Generali, tunc non poſſet tranſire, quia ipſe eſt ſuperius, & tranſeuntem reuocare poteſt, ita tenet Sanch. libro ſexto capitulo ſeptimo numero octauo, & ante ipſum Ang. numero 35. Silu. ver. Religio 4. nnmero 3. Roſella numero 8. Tab. qu. 24. Bonac. qu. 2. p. 9. §. 2. nu. 6. Præterea credo non ſufficere licētiam petere à ſuo ſuperiore, ſed prçterea requiri etiam licentiam conuentus, ſeu capituli, nempe Prouincialis cum ſuo definitorio, quādo Prior vult tranſire, & Generalis cum ſuis definitoribus, quando Prouincialis tranſiturus eſt, quod probatur; & quia alias vertebatur in dubium an requireretur conſenſus conuentus, quādo quis transferebatur vt prælatus ad aliam religionem, quem non requiri ſtatuitur in cap. Si religioſus 26. de elect. in 6. ſed ſufficere licentiam ſui prælati, vt quis eligatur ad eccleſiam extra ordinem, ergo multo magis caſus dubitabilis eſt hic, cum duo ſpectentur renuntiatio prælaturæ, & tranſitus, & cum ſit res magni momenti non poteſt tractari à prælato ſine conſenſu ſui capituli, vnde neque Papa renuntiare debet ſine conſilio, & aſſenſu ſuorum Fratrum capit. 1. de renunt. in 6. & quia pro tranſitu ſimplicis religioſi requiritur ex probatis hic §. Quando, ergo eo magis in caſu noſtro.

20 Quæres. 5. A quōnam deſumatur maior, vel minor perfectio religionis, vt poſſit de iure fieri tranſitus à minus perfecta ad perfectiorem? Nota autem quod ex duplici capite, ſeu fine deſumi poteſt huiuſmodi perfectio. Primo, ex fine intrinſeco, ſeu abſolute, & vtili religioſo, qui conſiſtit in vnione animæ ad Deum per media aptiora ad huiuſmodi finem obtinendam, & huius generis ſunt obſeruatio trium votorum; item exercitia ſpiritualia, vt ſunt oratio, frequentatio ſacramentorum, ſilentium, ſolitudo, item corporales auſteritates, vt abſtinentia, ieiunium, cilicium, inceſſus ſine calceis, ruditas habitus, vigiliæ noctis, dormire extra lectum, &c. Illa ergo religio, quæ omnia vel plura præſcribit ſeruanda eſt auſterior, & aſperior ea, quæ minora, vel pauciora tradit ſuis profeſſoribus, ac proinde in hoc ſenſu perfectior. Similiter, quæ prçter tria vota, obligat etiam ad omnia, vel plura ex prædictis exercitijs perfectior eſt alia, quæ ad pauciora, vel ad nulla obligat, ſed præſcribit obſeruanda tantum ſub conſilio. Secundo, vna

21 religio dicitur perfectior alia ratione finis extrinſeci & relatiui, qui conſiſtit non ſolum in vtilitate propria, ſed etiam proximi, vt ſunt religiones, quæ reſpiciunt non ſolum ſalutem ſui profeſſoris, ſed etiam vtilitatem proximi, vt ſunt prædicationes, adminiſtrationes ſacramentorum, redemptiones captiuorum, ſeruitus infirmorum, inſtructio iuuenum, &c. Illa igitur religio, quæ maiora caritatis opera exercet in proximum perfectior eſt alia, quæ pauciora, vel nulla præſtat pietatis opera erga proximum. Sed quoniam hæc pietatis opera extrinſeca ſunt ad eſſe religionis, quæ perfecte ſine illis conſiſtere poteſt, idcirco ex illis Religionis perfectio deſumenda non eſt, ſed aliunde, nimirum ex his medijs, quæ ſunt accommodata ad perficiendum religioſum & vniendum cum Deo, tamquam vltimo, & propriiſſimo fine omnium religioſorum, qui ideo tales dicuntur, quia ſpeciali modo præ cæteris Chriſtianis ſeipſos Deo vouerunt, & dedicauerunt, cui ſe approximare intendunt per diuerſa exercitia tam corporalia, quam ſpiritualia iungendo ſe illi per gratiam in via, & per gloriam ſperantes ſe vniri in patria cæleſti. Quibus notatis.

22 Reſpond. Maior, vel minor perfectio religionum in ordine ad tranſitum deſumitur non ex fine extrinſeco reſpiciente vtilitatem proximi, ſed ex intrinſeco conſiſtente in vtilitate profeſſi cupientis tranſire. Probatur, Tum ex etymologia huius vocis, *religio*, quæ denotat eius profeſſorem denuo ligari, & obligari Deo per votum profeſſionis, homo enim per ſuſceptionem baptiſmi primo ſpeciali modo ſe obligat Deo, deinde ſecundo per profeſſionem in Religiones antiquam obligationem magis corroborat, & ſpecialius religat omnipotenti Deo; ſed hæc reſpiciunt vtilitatem ipſius Religioſi, ergo quatenus Religioſus tranſit Deo ſe ligare magis intendit, ergo debet tranſire ad ſtrictiorem, & perfectiorem quo ad ſe, & non quo ad ſalutem proximi. Tum quia iura loquentia de tranſitu, ſemper reſpiciunt vtilitatem tranſeuntis, non fructum, quem conſequi poſſet fauore aliorum ex eo tranſitu, vnde illo cap. Licet, de regul. dicitur, quod lex priuata præualet legi publicæ. Tum quia lex caritatis eſt, vt & ordinata incipiat à ſe capit. Si non licet 23. quæſt. 5. ergo hunc caritatis actum tranſeundi debet Religioſus ordinare ad ſe, & conſequenter tranſire ad perfectiorem ratione auſteritatis, non ratione vtilitatis proximi. Tum quia iura ſemper faciunt mentionem de vita arctiori, quæ vtilis eſt tranſeunti. Tum quia tranſitus fit, vt conſulatur animæ tranſeuntis, ergo ad aſperiorem.

23 Tum quia ab omnibus mendicantibus fieri poteſt tranſitus ad Cartuſianam, quæ tamen non eſt perfectior alijs ratione vtilitatis proximi, ſed ſolum ipſi tranſeunti, cui præ alijs eſt auſterior. Tum quia ſi aliquando negatur in iure tranſitus ab vna minus auſtera ad aſperiorem, id non accidit, quia perfectio deſumatur ab illo fine extrinſeco, ſed quia fit ex leuitate quadam, & temeritate, qua ratione prohibetur tranſitus a Canonicis regularibus ad Monachos capitulo 1. 2. & 3. 19. quæſt. 3. qui tamen inſeruiunt regulæ ſtrictiori, capit. Quod Dei timorem, de ſtatu mon. Tum

24 quia ſequeretur ſtatum Curati eſſe perfectiorem ſtatu Religioſi, ex eo quod ille incumbit ſaluti animarum proximi, & tamen hoc eſt falſum, cum in ſtatu perfectiori ſit Religioſus, vt docet D. Thom. 2. 2. quæſt. 184. artic. 8. & ex eo Nau. conſil. 1. de cler. non reſid. num. 2. ex eo probans, quod ſit trāſitus a Clerico curato ad Religionem, cap. Clerici 19. quæſt. 1. & cap. Duæ quæſt. 2. Ita ſentiunt Rodr. tom. 3. quæſt. 52. art. 4. vbi ſeipſum citat quæſt. 48. artic. 1. vbi plura de perfectione Religionis in genere præſcindēdo a tranſitu, eius

Compend.reſol. 123.num.58, Portel.ver.Religio numero 1. & 2. Sanch. libro 6.cap.7. numero 31. vbi alios citat, referens & reijciens oppoſitam opinionem.

Quæres 6. An poſſit fieri tranſitus à Religione ſtrictiori ad Religionem laxiorem, quando in ſtrictiori non ſeruatur Regula, vtique vero in laxiori? ſit exemplum in Franciſcana primi ordinis, in qua regula eſt auſterior, & ſtrictior, & dato quod ibi non ſeruatur regula, an aliquis illius Regulæ poſſit tranſire ad Religionem Seruitarum, vbi ſeruatur Regula, quæ eſt laxior?

25 Reſpond. Poteſt licite petita, licet non obtenta, quia in eo caſu Religio Seruitarum cenſetur ſtrictior quo ad tranſitum, ratione obſeruationis Regulæ, aſperior enim Religio deſumitur non ſolum ex Regula, ſed etiam ex conſtitutionibus, & præcipuè ex præſenti obſeruantia, in qua formaliter conſiſtit auſteritas, & ſtrictitudo Religionis, vita enim Religioſi conſiſtit in exercitio vitæ ſpiritualis iuxta ſibi præſcripta in ſua Regula. Neceſſe eſt tamen, vt non ſit alius conuentus, qui ſeruet Regulam, nec ſperet in priſtinum reformationem, & reductionem Religioſorum ad obſeruationem Regulæ, quam profeſſi ſunt. Ita Rodriq. tomo 3. quæſt. 52. artic. 5. Nauarr. tomo 2. Comment. 4. de Regul. num. 3. Roſella ver. Religio 4. num. 8. Angel. Religioſus num. 34. Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 24. & 25. quamplures alios citat, Mirand. quæſt. 31. art. 4. Compend. reſol. 123. num. 59. vbi alij citantur.

26 Quæres 7. Quænam ſint illæ Religiones, inter quas ab vna ad aliam vti ſtrictiorem poteſt fieri tranſitus de iure conceſſus? Nota quod inter Religiones aliæ ſunt Mendicantes, quæ principales ſunt quatuor, ordo Sancti Dominici, Sancti Franciſci, Sancti Auguſtini, & Carmelitarum ex Gregorij X. in cap. *Vn.* de Religioſis dom. in 6. quibus adiecti fuerunt reliqui ordines, nempè Seruorum, Minimorum, Ieiuatorum, Ieſuitarum, & aliorum apud Rodriq. tom. 1. quæſt. 2. & tom. 3. quæſt. 49. art. 1. & ex eo Compend. reſolut. 123. num. 25. Sanch. lib. 6. cap. 7. numero 117. Non Mendicantes vero ſunt ordo Canonicorum Regularium, Monachorum Benedictinorum, ex quo exierunt Congregationes Montis Oliueti, Vallis Vmbroſę, Ciſtertientium, Cartuſianorum, Celeſtinorum, Camaldulenſium, & aliorum Monachorum apud præcitatos Doctores, quibus adde Vecchium diſput. 15. dubio 5. numero 14. & alios citandos.

27 Reſpond. Nullus Mendicans poteſt tranſire à ſua Religione ad aliam non Mendicantem, excepta Cartuſiana ſub pęna excommunicationis latæ ſententiæ tam contra ipſum tranſeuntem, quam contra recipientes inflicta, & Papę reſeruata, vt expreſsè dicitur extr. comm. Viam ambitioſæ, de Regul. ſic tenent omnes cum Rodr. tom. 3. quæſt. 52. art. 15. cum ſuo Compend. reſol. 123. num. 70. Mirand. tom. 1. quæſt. 31. art. 8. Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 28. Vecch. diſput. 15. dub. 5. num. 9. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 9. §. 5. diff. 2. num. 10.

Procedit hæc reſponſio, quod non fiat tranſitus, I. etiam cum licentia obtenta ſui Superioris, & conſenſu etiam Monaſterij, Mirand. cit. concl. 1. Vecch. cit. numero 9. Procedit, II. in ſolis validè profeſſis, vnde tranſeunt Nouitij, & inualide profeſſi, Mirand. Religioni enim illi non ſunt obligati Sanch. cit. num. 112. Procedit III. quando fit tranſitus prætextu cuiuſcumq; licentiæ, etiam indulti Apoſtolici, aut quorumcumque Legatorum, aut Nuntiorum Apoſtolicorum, vt ibi expreſsè dicitur, Bonac. cit. nu. 13. Sanch. cit. nu. 110. qui dicunt ſine dicto prætextu non incurrere excõicationẽ. Procedit IV. in omnibus mendicantibus ẽt poſt eã extr. inſtitutis, quia lex ſemper loquitur, l. Ariani, C. de hæretic. Sanch. cit. num. 117. & ex eo Bonac. num. 18.

28 Excõicatio autẽ illa incurritur ẽt per ſimplicem tranſitũ, & receptionẽ, licet nondũ profeſſionem emiſerit, textus .n. non diſtinguit inter receptionẽ ad probationem, vel profeſſionem, ſed vtrumq; includit, vt apertè habetur in dicta Extr. Afficit autẽ ſolos Superiores recipientes, & non ſubditos conſentientes receptioni, cũ de ſubditis non fiat mentio, ſed de ſolis Superioribus, Bonac. num. 17.

29 Oẽs fere Religiones ẽt inter Mendicãtes eiuſdẽ quoque inſtituti obtinuerunt à ſede Apoſtolica indulta, & priuilegia ne ſui Religioſi tranſirent ad aliã, etiã ęque ſtrictam, aut etiam ſtrictiorem; vnde in Franciſcana Fratribus Reformatis prohibetur tranſitus ad Conuentuales ſub pœna excõicationis latę ſententiæ contra ipſos tranſeuntes, & Prælatos, ac ſubditos Conuentualiũ eoſdẽ recipiẽtes, vt videre eſt in Bulla Vnionis Leonis X. quam citat Sorbus ver. Conuentuales Fratres §. 2. & ex eo Bonac. q. 2. de clauſ. p. 9. §. V. diff. 2. nu. 1. Paulus III. Conſtit. *Romani*, & Iulius pariter III. Conſtit. *Officij*, interdixerunt Minoribus de Obſeruantia tranſitum abſque licẽtia ſuorum Superiorum Generalis, aut Prouincialis, in ſcriptis ad Fratres Capucinos, quas Conſtitutiones poſtea confirmauit Sixtus V. in ſua Conſtit. incipit *Pro ea quam* 20. in Bullario nouo, excommunicando Capucinos cum priua tione dignitatum, & officiorum recipientes Minores de obſeruantia abſque Pontificis licentia, & ibi Compend. in Schol. citat Rodriq. tom. 3. quæſtione 52. artic. 22. Vide Vecch. diſput. 15. dub. 3. numero quinto, Bonac. cit. numero ſecundo. Sorbum ver. Recipere Filliuc. tract. 14. cap. 8. quæſtione 10. numero 150. Gregorius XIV. conſtit. *Beati Franciſci* II. interdixit Capucinis tranſitum ad Reformatas Conuentualium, ſed hi modo extincti ſunt. Pius V. conſtit. *Sedis Apoſtolicæ* 45. prohibuit ſub pœna ſuæ indignationis, ne Capucini tranſirent ad Minimos Sancti Franciſci de Paula, & è contra ne iſti ad illos tranſirent; pęna autem indignationis eſt pęna arbitraria Sanctitatis ſuę, & vt dixit Bald. in Auth. Statuimus, C. de Epiſcop. & Cler. num. 2. & hoc communiter recipi dicunt Menoch. de arbit. caſu 361. num. 3. & Farinac. quæſt. 19. ſub num. 32. quos citat Compend. ad dictam Bullam ſchol. 1. Vecchius diſput. 15. dubio 3. numero ſexto, Clemens VIII. Conſtitut. *Nuper ad nos*, 46. interdixit Minoribus de Obſeruant. tranſitum ad Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptoris Captiuorum, etiam prætextu quarti voti, quod emittũt,

& Papa

& Papa ibi dicit, alia ratione, quam quarti voti regulam ſtrictiorem eſſe indicandam. Ad quos de Mercede neq; Fratres Capucini tranſire poſſunt, vt interdicit Paulus V. conſtitut. *Nuper ad nos* 50. Franciſcani igitur ſub prima regula militantes nō poſſunt tranſire ad ſe inuicem, nempe Zocolantes ad Capucinos, neque iſti ad illos, vtique vero Conuentuales ad Zocolantes, & Capucinos, cum hoc non ſit interdictum.

30 Tertij Ordinis Regulares Diui Franciſci non poſſunt tranſire etiam ad Mendicantes alios ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, nulli tamen reſeruatæ, niſi prius petita licentia à Viſitatore Generali, ſeu eius Vicario Prouinciali, & ita decreuit Iul. II. Conſtit. *Decet Romanum*. Dat. 8. Ian. 1508. Sufficit autem licentiā petere licet non obtineatur, ſed negetur, cum ſit tranſitus ad ſtrictiorem, iuxta ius commune cap. Licet 18. de Regul. cui non fuit derogatum per dictam conſtitutionem, quæ nullam facit mentionem de impetratione licentiæ, & ideo is caſus relinquitur diſpoſitioni iuris communis, ex vulgatis iuribus. Ita docet Nau. conſil. 54. de regul. vbi dicit licitum eſſe tranſitum ab hac religione ad religionem Sancti Benedicti, quæ eſt ſtrictior cum ſola licentia Generalis, aut Prouincialis licet non obtenta; ſed non placet hoc, quod ab ea poſſit fieri tranſitus ad hanc cum ſola licentia ſui ſuperioris, cum de iure extr. *Viam ambitioſæ* requiratur etiam Papalis licentia, cum fiat tranſitus à Mendicante ad non Mendicantem, interdictus omnibus mendicantibus ad Monaſticos, ſiue laxiores, ſiue ſtrictiores, & ibi expreſſe ſit mentio de Ordine Sancti Benedicti. De iure ſpeciali, aut communi nullam aliam habent prohibitione, vnde cum ſola licentia dictorum ſuperiorum tranſire poſſunt ad arctiorem regulam aliorum Mendicantium, adhibito conuentus conſenſu, iuxta dicta ſub q. 4.

31 Minimi S. Franciſci de Paula prohibentur ſub pœna excommunicationis latæ recipere ſine licentia Papæ Minores de Obſeruantia, vt ſtatuit Iul. II. conſtit. *Exponi*, Bon. qu. 2. de clauſ. p. 9. §. 5. diſt. 2. nu. 3. vbi pro ea excommunicatione refert Viuald. & Filliu. Vide Sorbum ver. Recipere Rodriq. tom. 3. qu. 52. art. 21. Portel num. 15. Fratres autem iſti non tranſeunt ad Capucinos ex conſt. Pij V. vt ſupra.

32 Cartuſiani tranſeunt ad Camaldulenſes Eremitas ex conſtit. *Illa, quæ pro tranquillo*, Eugen. IV. in Bull. 8. Et ſi enim Monachi vtriuſque Ordinis ſolitariam degant vitam, tamen Camaldulenſes dicuntur eſſe in maiori ſolitudine, vt ex doctoribus refert Compend. ad dictam conſtitutionem. Ad Cartuſianos omnium religionum tam Mendicantium, quam Monaſticorum patet aditus de iure communi, exceptis Clericis infirmorum, qui non poſſunt tranſire ex conſtit. 20. Pauli V. incip. *Romanum decet*. Vide Mirand. tom. 1. q. 31. art. 10. & 11. vbi negat id Franciſcanis.

33 Camaldulēſi Priori, & cæteris in Eremo famulātibus Greg. XIII. conſt. *Ea eſt Eremi*, 99. pręcipit, ne ad alium ordinem, & religionem, etiam quæ Montis coronæ vocatur eiuſdem Ordinis ſine expreſſo conſenſu in ſcriptis obtento Maioris dicti Eremi, tranſire audeat. Ad hos patet aditus omnibus religioſis ſiue Mendicantib. ſiue Monachis, etiam Cartuſianis, vt dixi, & ita conſtituit Greg. IX. conſtit. Feruor, & integritas. 1. Sixt. V. conſtit. *Ea eſt Congregationis*. 35.

34 Ciſtercienſes prohibentur ſub pęna excommunicationis latæ extenſæ ad Abbates eis licentiam concedentes, tranſire ad alium ordinem, quam Cartuſianorum; ex conſtit. 16. Eug. IV. incip. *Regularem vitam*. Alias ordinationes pro eiſdem dictis de Beata Maria Fulienſi vide conſt. *Paſtoralis noſtri*, Clem. VIII. 12. & eiuſdem 107. incip. *Pro noſtro paſtorali*.

35 Carmelitæ diſcalceati ad ſolos Cartuſianos tranſeunt, Greg. XIII. conſtitut. 64. *Pia conſideratione*.

36 Eremitæ S. Auguſtini Diſcalceati ad ſolos Cartuſianos tranſeunt, Clem. VIII. Conſt. III. *Paſtoralis officij*.

37 Oliuetani Ordinis S. Benedicti ad ſolos Cartuſianos tranſire poſſunt, ad alias vero religiones cum licentia, & conſenſu Abbatis Generalis, aliter irriſum & inane quicquid attentatum fuerit. Greg. XII. conſt. *Specialis beneuolentiæ* relata per extenſum à Compend. ad Bullam. 1. Clem. VI.

38 Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum non poſſunt tranſire ad Ordines Mendicantium, conſt. *Super gregem* 3. Calliſti III. & reddit rationem, quia iſte Ordo reſpectu quarti voti peregrinationum tranſmarinarum pro redimendis captiuis ab infidelibus, & ſe excambiando pro Captiui redemptione cenſetur ſtrictior illis: Recipere non poſſunt Minores de obſeruantia, neque Capucinos, neque Minimos, vt ſupra retuli. Et modo ad nullam omnino tranſire poſſunt excepta Cartuſiana, vt ſtatuit Vrbanus VIII. conſt. Cōmiſſi, apud Peyrin. tom. 3. c. 12.

39 Barnabitæ, qui dicūtur Congregationis S. Pauli Decollati abſq; licentia ſui Generalis non poſſunt tranſire ad quemuis alium ordinem præter Cartuſianum, vigore cuiuſcumq; indulti, ad Cartuſianos infra tres menſes à die receſſus, ad alios ordines infra terminum à Generali præfigendū.

40 Ieſuitę tranſire poſſunt ad Cartuſianos iuxta ius commune, & etiam ad quoſcumque alios cum licentia ſui Generalis, vt docet Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 71. ex conceſſione Pauli III. Pij IV. & V. & Greg. XIII. Tranſeuntes autem, & recipientes nō Cartuſiani, ſine dicta licentia incurrunt excōmunicationem, quam tollere poteſt ipſe Generalis, vt docet Suar. & ex eo Sanch. cit. n. 28. Bonac. qu. 2. de clauſ. par. 9. §. 5. diff. 2. num. 5. §. Addo. dicit requiri etiam licentiam obtentam ad ingreſſum in ordinem Cartuſianorū, quia Ieſuitæ gaudent priuilegijs Carmelitarum, ex priuilegio Pij V. Carmelitis autem conceſſum fuit priuilegium à Paulo V. die 3. April. 1610. ne ad Cartuſiam tranſire valeant ſub pęna excommunicationis latæ. Nō placet. Tum quia Sanc. hoc nō dicit, ſed excipit ſemper Cartuſianos ab hac licentia, vt exceperunt citati Pontifices. Tum quia hoc nō bene deducitur ex cōmunicatione priuilegiorum, quorum communicatio ſemper intelligitur quo ad fauores, non quo ad odioſa, & pœnas, vt docent Rodr.

Digitized by Google

tom.1.quæſt.55.art.17.ad finem, Mirand. tom. 2.q.46.art.6.Sigiſm.dub.56.num.10. & 11. Portel.ver.commun.priuileg.num. 10. Sorbus eod. §. Notandum, contra eundem Portel. hic num. 11. in ſpecie tranſitus ad ſecunda vota.

41 Caſſinenſibus interdicitur tranſitus ad Cartuſiam iuxta ea, quæ refert Miranda tom. 1. q. 31. art.12.concl.1.Rodr.tom.3.q.52. art. 20.

42 Canonici regulares tranſire poſſunt ad quemcumque ordinem Mendicantium, & Monachalem vt ex D.Thoma,& Nau. probat Mirand.cit. art. 9.

43 Dominicanos recipientes Minores ſine expreſſa licentia Papæ, vel ſuorum ſuperiorum incurrant excommunicationem Papæ reſeruatam; & eſt etiam contra Eremitanos, de qua D. Anton. part.3.tit.24.cap.70 Suar.de cenſ.diſp.22.ſect.5. num.17. Armilla excomm.67.Filliuc.tract.15.ca. 8.q.7.num.97.& ex eis Bonac. q.2. de clauſ.q.9. §.5.diff. 2.nu.6. vbi ait de mente Suar.non eſſe reſeruatam, quia in priuilegio Clem.nulla ſit mentio reſeruationis.

Quæres 8. Quo iure regularibus competat trãſitus ad Religionem arctiorem, Diuinone, an Apoſtolico? Prius aſſerunt Caiet.2 2.qu.88.art.12. quia in cap.Licet, nouum ius non ſtatuitur, ſed naturale diuinum declaratur, quod tamen reijcitur, cum id nulla ratione ſuadeat, nec ſubſiſtit, quod ipſum ſequendo probat Sanch.lib.6. cap. 7. nu.3. in hac commutatione voti per tranſitum ſpectari ſolum Deum, propter quem ſolum fit votum prælato,& non propter prælatum ipſum; eſto hoc ſit verum, adhuc non tollitur obligatio eius erga religionem, à qua recedere non poteſt, ſine licentia.

44 Reſpond. Tranſitus ad arctiorem Religionem competit profeſſis iure Pontificio, non iure diuino naturali, ex cap. Nullus, cap. Mandamus, capit. Statuimus 19.qu.3.vbi ſimpliciter prohibet hunc tranſitum Canonicis Regularibus ad Monachos, & cap.Licet 16.de Regul.vbi licentiam tranſeundi requirit petendam à prælato, huiuſmodi autem prohibitio non fieret, ſi iure naturali diuino competeret tranſitus, neque enim ſtatui poteſt aliquid contra ius diuinum,& naturę. Ratio eſt, Tum quia de iure diuino eſt, vt vnuſquiſque maneat in vocatione, qua eum Dominus vocauit, ergo de iure diuino non eſt, vt tranſeat ad aliam Religionem. Tum quia per primam profeſſionem religioſus ſe totum tradit,& obligat priori Religioni, ergo nullum ius ſibi retinuit tranſeundi, ergo ſi poteſt trãſire id totum habet à iure humano. Tum quia licet de iure naturæ quiſque poſſit capere vitã perfectiorem, & proprium votum cõmutare in melius euidenter, hoc tamen fallit in Religioſis, qui per profeſſionem hoc ius à ſe abdicarunt,& tranſtulerunt in Religionem, ergo ſi poſſunt tranſire, hoc poſſe habent à iure Pontificio. Tum quia illud naturæ ius ſibi reſeruare non poſſunt abſque peccato mortali, dicit enim Bonac. qu.2. p.9. §.1. numero ſecundo Nouitium profitentem animo firmo aduolandi ad alium Ordinem etiam ſtrictiorem peccare mortaliter, cum in re graui decipiat priorem Religionem. Ita ſentire videntur Azor.tom.1.lib.11.cap.17.qu. 18.Sair.in Claui libro 6 cap.10.num.9.quos contra ſe citat Sanch. ſupra relectus cum Caietano.

Quæres 9. Quot conditiones requirantur ad licitum tranſitum in arctiorem religionem?

45 Reſpond. Requiruntur quatuor cauſæ. Prima, quod tranſitus non ſit interdictus, cui ſtandum eſt iuxta tenorem prohibitionis. Secunda, quod fiat bono fine, & zelo melioris vitæ non malo fine, leuitate, odio, aut intereſſe mundano. Tertiã, quod fiat ſine præiudicio Religionis à quo. Quarta, quod petatur licentia cum ſuis requiſitis. Hæc conditiones colliguntur ex cap. Nullus, ca. Mandamus, cap. Statuimus 19 qu.3.cap. Non eſt, cap. Sane, ca. Significatum, ca. Licet, de Regul. Sanch. lib.6.cap.7.num.2.qui qu.2. a num. 10. ad 19. explicat duas medias, Bonac.qu.2.p.9.§.3. Vecch. diſp.fin. dub.2. & ego cap.2. de profeſſ. regul.qu. 72.§. Quarto.

Quæres 10. Quandonam, & quomodo ex illicito tranſitu ſequatur profeſſio nulla?

Reſpond. Quæſitum diſtincte reſoluitur diſcurrendo per ſingulas conditiones in præcedenti quæſtione recenſitas.

46 Primæ conditionis defectu, cum nimirum trãſitus eſt interdictus, inde ſecuta profeſſio eſt nulla, quando prohibitio cõtinet decretum irritans; tale autem decretum continet extr. *Viam ambitioſa*, prohibens Mendicantibus tranſitum ad non Mendicantes, exceptis Cartuſianis. Simile decretum habent Ieſuitæ, vt non poſſint tranſire, niſi prius petierint licentiam à ſuo Generali, exceptis Cartuſianis, docet Sanch.lib.6.cap.7.num.29.32. & 88. Pius V. conſtit.89 *Quæcumque ſacrarum*, reuocat omnia priuilegia emanata præter iuris diſpoſitionem, recipiendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris, prohibetque ſuperioribus illorum receptionem ad habitum, & profeſſionem, annullando admiſſiones, & receptiones aliter factas. Ibi ergo reuocantur priuilegia tranſeundi contra diſpoſitionem iuris communis, vt docet Nauar.conſil.88.de Regul.numero primo. Rodr. tom.3.qu.52.art.8. Mirand.tom.1. quæſt.31.art. 7.concluſ.1.& ex eis Vecch. diſp.fin.dub.1. num. 8.Sanch.lib.6.cap.7.num.2. Quare ex hoc capite, quando prohibitio non continet decretum irritans ex illicito tranſitu contra prohibitionem nõ ſequitur inualida profeſſio, quia multa prohibentur fieri, quæ tamen facta tenent, vt ad rem dicitur cap. Ad apoſtolicam 16. de regul. Quod procedit in mea Religione, in qua Iul. II. in ſua conſt. de qua ſupra qu.7. prohibuit Tertiarijs tranſitum ad alias ſimpliciter ſine decreto irritante. Decretum autem irritans illud cenſetur, in quo mandatur reuocari tranſiens, quale eſt cap. Mandamus 19.qu.3.cap. Non eſt 7.de regul. cap. Licet 18. in fine, vbi prohibetur moleſtatio contra eos, qui bona fide tranſierunt, ergo cõceditur contra eos, qui malo animo tranſierunt.

47 Secundæ conditionis defectu, nempe boni finis tranſiens cum licentia valide profitetur, tum quia malus finis, ſi non eſt contra ſubſtantiam profeſſionis illam non irritat, vt probaui in meo tract.de profeſſ.regul.cap. 2. q. 36. Tum quia ex leuitatis inſtinctu cum licentia ſuperioris tranſitus

tus

tus non negatur cap. Statuimus 3. 19. q. 3. Leuitas ergo, ſeu vanitas non inficit tranſitum ad valorem profeſſionis, niſi quando licentia petita non fuit, vt docet Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 89. cum Abbate conſil. 95. vol. 1. num. 2. & Rotella ver. Religio 4. num. 6. qui Sanch. num. 90. cum dicto Abb. aſſerit eſſe nullam etiam quando petita fuit, & non obtenta per cap. Licet 18. de regul. in quo conceditur tranſitus ex licentia petita licet non obtenta, quando tranſitur zelo melioris frugis, ergo defectu huius conditionis, & licentiæ obtentæ nullus eſt tranſitus, & profeſſio, quare quãdo quis tranſit ex leuitate, vanitate, vel alio fine non bono, licentia petita non poteſt valide profiteri, niſi prius licentiam petitam obtineat, quia in eo caſu volens tranſire adhuc ſubijcitur ſuo ſuperiori, cui ſe totum ſubiecit, & conſequenter alteri non poteſt ſe ſubijcere niſi de ſui ſuperioris licentia.

Quamplures doctores, quos pro ſe citat Vecchius diſp. 15. de Nouitijs dub. 2. num. 4. tenent validum eſſe tranſitum, & profeſſionem eius qui ſine licentia tranſiuit ſtudio melioris vitæ ad arctiorem, & id videtur aperte colligi ex cap. Sane 10. de regul. vti Papa cuidam Epiſcopo ſcribit, vt canonicum regularem, qui fugerat a ſuo Monaſterio, permittat remanere in ſecundo Monaſterio Monachorum, ſi tranſiuit cum pura conſcientia. Vtitur tamen Papa verbo *Permittas* quod importat quandam diſpenſationem arg. cap. de ætat. in 6. Gloſ. in cap. Literas, de fil. præsbit.

Tertiæ conditionis defectus, cum nimirum tranſitus præiudicat grauiter priori Religioni,
48 poſitis alijs requiſitis, nõ irritat profeſſionem, vt docent Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 92. ex Canon. ſuper cap. Licet. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 9. §. III. diff. 1. num. 7. §. Idem dic, & ego in meo tract. de profeſſ. cap. 2. q. 72. §. Tertia. Quia tranſitus, & profeſſio ſe habent per accidens ad damnum, nam damnum vel eſt temporale, quo caſu ſpirituale bonum a tranſeunte in ſenſum illi præualet, præterquam quod non poteſt dici damnum pati prior religio, quando de iure bona tranſeunt ad ſecundam Religionem, aut eſt ſpirituale concionum, Confeſſionum, quo caſu cum hæc redundent in bonum commune fidelium indifferenter, vbique prodeſſe poteſt, & ſic tollitur difficultas.

49 Quartæ conditionis defectus nimirum licentiæ irritat tranſitum, & profeſſionem; Tum quia ita colligitur ex cap. Mandamus 2. cap. Statuimus 3. 19. q. 3. cap. Ioannes 5. cap. Non eſt 6. cap. Licet 18. de regul. & ibi Gloſ. ver. Licentiam, adducit optimam rationem, quia profeſſus inuito ſuo prælato ſuam perſonam alienare non poteſt. Tũ quia ſuum velle, & nolle ſubdidit priori ſuperiori per profeſſionem, ergo ſine eius licentia non poteſt ſe tradere alteri. Tum quia ſeruus ſine licentia domini inualide profitetur, ex probatis a me cap. 2. de profitente q. 50. Tum quia licentia eſt de forma ſubſtantiali actus, cui prærequiritur, & præſcribitur Felin. in cap. Ex parte, de conſtit. Neque dicas licentiam petitam, & negatam pro non licentia haberi, quia licentia iuſte petita licet negata habetur pro licentia obtenta docent Boſſius ſect. 3. de ſubſ. caſu 2. num. 31. quod maxime procedit in caſu noſtro, vt in ſimili docet ille, & Megal. lib. 1. de pœnit. cap. 15. num. 6. in fine, vnde Religioſus bono zelo tranſiens non obtenta à ſuperiore dicitur eam obtinuiſſe legalem ex citato capite. Nec obſtat nouiſſimum decretum de Apoſt. & eiectis, dum ſtatuit, vt nullus permittatur tranſire ad ſtrictiorem, niſi prius conſtiterit ſuperiori, ſecundam Religionem eſſe paratam illum recipere.

Quæres 11. An ingrediens animo firmo, aut dubio tranſeundi ad ſtrictiorem peccet.

50 Reſp. Iſte peccat mortaliter, & tenetur mutare propoſitum, vel recedere ante profeſſionem, probat Sanch. lib. 6. cap. 7. nume. 17. & 18. quia licet habeat ius poſt profeſſionem tranſeundi ad ſtrictiorem, id tamen ei non competit ante profeſſionem, quia nondum eſt Religioſus incommutabiliter, cui ſoli competit hoc ius tranſeundi ad ſtrictiorem; exemplificat autem in eo, qui ingreditur Religionem laxiorem eo animo, vt literas addiſcat ex commoditate habita in laxiori, vt poſtea vir effectus tranſeat ad ſtrictiorem. Prauus eſt igitur huiuſmodi animus ante profeſſionem conceptus, poſt autem ſi tunc tranſitum intendat bono zelo vere Deũ inſeruiendi non peccat tranſeundo ad arctiorem, qui ius commune nulli negat huiuſmodi tranſitum profeſſo. Probat Bonac. qu. 2. p. 9. §. 1. num. 2. quia in re graui decipit Religionem.

Quæres 12. An omnibus profeſſis ſiue ſuperioribus, ſiue ſubditis clericis, vel conuerſis liceat trãſitus ad ſtrictiorem, ſicut & oblatis?

51 Reſpond. Licet omnibus, quia ius nullos excipit volentes tranſire ad meliorem frugem. Præterquam quod ex prædictis vnus non magis alijs obligatur Religioni priori, ergo ſi vnus poteſt tranſire, & cæteri, cum non ſit maior ratio de vno, quam alijs.

52 Superioribus licitus eſt tranſitus petita licentia iuxta ea quæ dixi ſupra ſub q. 4. §. Superiores, per doctores ibi citatos, & colligitur ex cap. Licet, vbi omnibus religioſis indiſtincte conceditur facultas tranſeundi ad ſtrictiorem petita licentia, licet non obtenta, vbi excipiendo Epiſcopos, qui immediate à Papa debent petere licentiam, cenſetur indulgere alijs prælatis huiuſmodi tranſitum. Bon. p. 9. §. II. num. 6.

53 Profeſſi clerici, aut conuerſi ſine dubio tranſire poſſunt ex cap. Statuimus, 19. q. 3. & cap. Licet 18. de regul. in quibus locis ſermo eſt de profeſſis, nulla diſtinctione facta inter deputatos Choro, & Conuerſos, cum ſint profeſſi tam iſti, quam illi, & ita tenent Rodr. tom. 3. q. 52. art. 7. cum ſuo Compend. reſol. 123. num. 61. Sanch. lib. 6. cap. 7. nu. 8. contra Armillam ver. Monachus num. 1. Angel. nu. 1. Tabien. n. 1. aſſerentes conuerſos non poſſe tranſire, quia religioni ſunt magis obligati quam clerici, pro qua re citant gloſ. ver. Profeſſi cap. vt lex 27. q. 1. ſed hoc eſt falſum, quia religioni ſe obligant per profeſſionem, quæ eſt eadem met omnino, quam clerici emittunt, ergo pari obligatione ambo religioni ſe ſubijciunt.

Ob-

Digitized by Google

54 Oblati pariter, quales ſunt illi, qui ſe, & ſua offerunt monaſterio, habitu non mutato, neq; profeſſione emiſſa, vt docent præcitati cum Rodriq. tom. 3. qu. 21. art. 1. & 2. tranſire poſſunt ad arctiorem ex eodem Rodr. cit. art. 2. & 7. q. 52. & Sanc. num. 8. Bonac. p. 9. §. II. num. 3. contra Armillam, Angelum, Tabienam, & alios, obiecta ratione de conuerſis, ibi reſoluta addendo, quod textus, & gloſæ in contrarium loquuntur de oblato Eccleſiæ ſeculari.

Quæres 14. Quænam ſunt legitimæ cauſæ, per quas Summus Pontifex poteſt moueri ad concedendum alicui profeſſo religionis ſtrictioris tranſitum ad laxiorem? Ad tranſitum ad ſtrictiorem nulla requiritur cauſa, neque ad æqualem, vt docent Silu. Religio 4. q. 2. Menoch. Azor. Mirand. q. 31. art. 5. & 6. contra Vecch. diſp. 15. dub. 6. citantem pro ſe Nau. Suar. Sanch. requirentes aliquam cauſam ſaltem paruam, & iuſtam tranſeundi ad æqualem.

55 Reſpond. Sunt multæ, quas referunt Rodriqu. tom. 3. q. 52. art. 9. cum ſuo Compend. reſol. 123. num. 64. Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 72. Bonac. qu. 2. de clauſ. p. 9. §. III. diff. 1. num. 13. Diana reſol 43. de dub. regul. Prima eſt ſenectus inæptas ad ſufferendas auſteritates, Domin. & Franc. in cap. Cum ſingula, de præbend. in 6. Secunda quādo in priori religione eſt aliquod impedimentum perfectionis, quod non eſt in ſecunda, Tabiena ver. Religio q. 23. Tertia, quando tranſiturus eſt odioſus cæteris, & ab eis male tractatur, ſi tamen non dedit cauſam, aut ſi dedit, fuit emendatus, & tamen alij perſeuerant contra ipſum Rodr. cit. Bonac. Azor. tom. 1. lib. 12. ca. 14. q. 8. Sanch. cit. Quarta, quando infamatus fuit ob graue crimen, & ibi manet ſemper cum graui pudore, & meſtitia, Sanch. cit. niſi ea euitare poſſit tranſeundo ad aliud monaſterium eiuſdem religionis. Quinta, magna difficultas ſufferendi auſteritates, vt ſi inconſulte profecit non aduertendo ad aſperitates, niſi difficultas hæc proueniat ex prauo habitu. Rodriq. cit. Vecch. dub. 6. Sexta, infirmitas, aut incommoda valetudo, quib. non poteſt ferre auſteritates religionis Azor. Sanch. qui citat Rodr. tom. 3. qu. 52. artic. 9. dicentem hanc non eſſe cauſam ſufficientem, quia in eo caſu ſuperior poteſt diſpenſare; ſed dic tu cum Sanch. ſufficere, quia huiuſmodi diſpēſatio aliis eſt occaſio relaxationis, prætcrea ſi ex ſententia Rodr. non ſufficit hæc ſexta cauſa, neque quinta, ex eo quod in ea poteſt diſpenſare, quod tamen non dixit ipſe Rodr. Septima, aeris intemperies, quando tamen non adeſt aliud monaſterium extra locum intemperatum, Rodriqu. Sanch. Octaua, magna neceſſitas parentum, quando ſolum in laxiori illis prouidere poteſt. Sanch. Rodr. Bonac. & alij. Nona, quando propria religio eſt finienda. Nau. conſil. 54. de regul. in fine.

Quæres 15. An tranſiens ad laxiorem ſine licētia Papæ, (hanc enim requiri in tranſitu ad laxiorem, probaui ſupra hic q 4.) aut cum licentia, ſed legitima non ſubſiſtente cauſa, valide profiteatur in ſecunda religione.

56 Reſpond. In neutro caſu tenet profeſſio, non in primo, quia nullum ius concedit, aut permittit huiuſmodi tranſitum, ergo attentando profiteri in ſecunda nihil facit, cum ſe totum iam obligauerit, & tradiderit priori religioni, a qua ſe eximere non poteſt, niſi per priuilegium Summi Pontificis, neque in ſecundo caſu, quia illa licentia licet excuſet in foro externo, non tamen in foro Dei, nō enim Papa valide diſpenſat ſine legitima cauſa in votis, cum in his obligatio ſit de iure diuino naturali, quæ ſine cauſa a Papa tolli, aut minui nō poteſt, vt docent omnes in materia diſpenſationis. Quod huiuſmodi profeſſio ſit irrita, aſſerit Sanch. lib. 6. cap. 7. nu. 105. in fine, & cum eo omnes illi, qui tenent huiuſmodi licentiam ſine legitima cauſa conceſſam non ſuffragari in foro conſcientiæ, quod retuli in cit. q. 4. & tradit Vecch. diſp. 15. dub. 5. nu. 1. & Nau. conſil. 88. de regul. & Com. 4. de regul. num. 10.

Quæres 16. An religioſus, qui tranſiuit ad ſecundam religionem, ſi redeat ad priorem, neceſſario ſit admittendus?

57 Reſpond. Si reuertatur ante, vel poſt profeſſionem ſed inualidam in ſecunda religione prior religio tenetur illum admittere, abſque noua probatione, aut profeſſione, non tamen gaudet prioris præcedentię priuilegio. Peracta vero valida profeſſione non tenetur illum recipere. Primum reſpectu inualidæ profeſſionis, vel nondum admiſſæ probatur, quia tranſeundo animo profitendi non dicitur amittere ius, quod habet in priori religione, niſi peracta profeſſione vera; ergo cum non profecerit ſaltem vere adhuc retinet illud ius, vt admittatur, quod procedit non ſolum quando iuſte tranſiuit cum licentia, ſed etiam quando ſine illa, & iniuſte, quia non ideo illud ius amiſit, ſed ſolum dignus eſt caſtigatione, nam in hoc æquiparatur fugitiuo, qui requirendus eſt, ex cap. fin. de Regul. ergo multo magis iſte admittendus eſt, qui vere non fugit, ſed ſolum obedientiā prælati contempſit, & ita omnes docent, quando tranſiuit iuſte cum Anton. par. 3. tit. 16. cap. 4. §. fin. Silu. ver. Religio 4. q. 5. Tabien. q. 24. in fine Mir. q. 31. art. 18. quos, & alios citat Sanch. lib. 6. cap. 7. nu. 104. Quando vero iniuſte Ant. & Abbas in cap. Intelleximus, de ætate dicunt non poſſe cogi priorem Conuentum ad illum recipiendum, ſed idem Abbas conſil. 95. in 1. vol. cum Ioan. Andr. & Hoſtienſi dicunt cum Sanch. cit. num. 105. habere ius ſe faciendi recipere a priori religione ob rationes adductas, quos ſequitur Mirand. qu. 31. art. 18. & ex eo Vecch. diſp. 15. dub. 2. nu. 16. Bonac. p. 9. §. 4. diff. 1. nu. 3.

58 Secundum, quod rediens ex nullitate profeſſionis non teneatur renouitiare, neque reproficere, ſuadetur illud, quia illius mores iam noti, & experti ſunt, vnde non eſt neceſſaria noua probatio, modo reuertatur ad eumdem conuentum, & vel prouinciam, vt probaui cap. 2. de profeſſ. regul. q. 72. §. Vndecimo, & faciunt, quæ dixi cap. 4. q. 36. de dimiſſo reuertente, nam ſi velit redire ad diuerſam prouinciam, vbi ignotus eſt, debet ſe ſubijcere probationi iuxta arbitrium ſuperiorū, immo in hoc caſu aliena prouincia, aut conuentus illum recipere non tenetur, ſed debet reuertere ad illum monaſterium, in quo erat filius. Hoc vero

patet

patet ex eo, quod adhuc durat prior profeſſio, cum ſublata non fuerit per ſimplicem tranſitum, neque per inualidam profeſſionem, cum non perſtet impedimentum, quod de iure non ſortitur effectum, cum igitur teneat prior profeſſio, reuertendo non tenetur reproficere. Quod ſi reuertatur ex profeſſione valida in ſecunda, debet reproficere in priore, quia per poſteriorem pœnitus extincta fuit prior, vt probaui cap. 2. q. 72. cit. §. Vndecimo.

Quæ dixi de nouitiatu non repetendo non procedunt, quando fit tranſitus a ſecunda profeſſione valida ad priorem, in hoc enim caſu, ſi magnum temporis ſpatium ſit interpoſitum, poſſunt ſuperiores petere nouitiatum, quia ex diuerſitate temporum diuerſificantur mores, vt pluribus probaui de dimiſſo ad ſeculum prętextu nullius profeſſionis cap. cit. 4. de profeſſ. regul. q. 36.

59 Tertium, quod non debeat concedi præcedentia, ſed vltimo loco ſedere, expreſſe dicitur cap. Mandamus 19. q. 3. illis verbis, *Præcipimus, vt redeat, & deinceps memorialem cucullam deferat, & vltimus in choro maneat*, vt dixi etiam cap. 5. q. 54. Procedunt tamen hic, & ibi dicta, quod iniuſte tranſiuit, vt malo fine, vel ſine licentia, ſeu ex leuitate; tempore tamen procedente poteſt illi ſuum ius ſolum in actu amiſſum reſtitui; ſi vero valide profeſſus reuertatur nullatenus debet de iure gaudere priori pręcedentia, quia per profeſſionem in ſecunda Religione omne ius amiſit, quod habebat ex vi profeſſionis prioris, quæ omnino eſtincta fuit per poſteriorem validam, vt loco citato dixi.

60 Quartum, quod prior Religio non teneatur recipere valide profeſſum in ſecunda petentem admitti iterum in priori, probatur. Tum quia amiſit ius petendi admiſſionem iterum, ergo Religio non neceſſitatur ad id. Tum quia non cogitur recipere iuſte expulſum, ſi emendatus petat admitti, quia ex iuſta ſententia perpetuo ſunt expulſi, ex parte Religioſis, vt docet Sanch. lib. 6. cap. 9. num. 32. citatis Azor. lib. 12. cap. 18. q. 2. Rodr. tom. 1. q. 30. art. 20. in fine, ergo eo magis nō cogitur recipere translatum, qui non amplius eſt Religioſus prioris Religionis, ſicut expulſus.

61 Sed quid dicendum, quando inualide profeſſum non vult recipere prior Religio, an poſſit manere in ſecunda laxiore, ad quam ſine licentia tranſiuit; Azor. lib. 12. cap. 15. q. 2. reſpondet indigere diſpenſatione, vt ſecure poſſit manere. Sanchez vero lib. 6. cap. 7. num. 106. affirmat, hunc repulſum perpetuo a priore Religione, ad quam volebat redire, poſſe ingredi quamlibet etiam laxiorem, in eo caſu ſolum eget ratificatione, ſi velit manere in ſecunda Religione, quod probat a ſimili de eiecto, qui poteſt eligere quamlibet etiam laxiorem.

Quæres 17. An tranſiens ad ſecunda vota teneatur ad nouitiatum, & profeſſionem?

62 Reſpond. Tenetur ad vtrumque. Primum ſuadetur, quia annus probationis inſtitutus eſt fauore vtriuſque nempe Religionis, vt experiatur mores ingreſſi, & nouitij, vt probet mores, & auſteritatem Religionis cap. Ad apoſtolicam; ſed neuter expertus fuit mores alterius, ergo debet peragere nouitiatum iuxta dictum cap. & Seſſ. 25. cap. 16. vbi nulla diſtinctio de venientib. a ſeculo, vel a Religione. Ita tenent Nau. conſil. 61. num. 4. & 62. num. 5. de Regul. Rodr. tom. 2. q. 19. art. 11. cum ſuo Compend. reſol. 101. num. 46. Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 12. & alij quos citat Barboſa ad dictum cap. 55. ſeſſ. 25. num. 21. &, Bonac. q. 2. de clauſ. p. 9. §. II. num. 10. Mirand. q. 31. ar. 21. quod procedit, licet fiat tranſitus ab arctiori ad laxiorem, immo reſpectu eiuſdem Religionis, vt ſi Capucini tranſeant ad Zocolantes ſtrictioris Obſeruantiæ, immo & ad illos de Familia. Adde prædictis Vecchium diſp. 15. dub. 2. num. 18. ſeipſum citantem diſp. 11. dub. 2. Prælati Ordinis Minorum olim ex priuilegio Leonis X. viuæ vocis oraculo, neq; authentico, vt videre eſt in Compend. priuil. ver. Nouitius num. 27. poterant infra annum probationis huiuſmodi Religioſos ad ſe trāſeuntes admittere ad profeſſionem; quod neque fuiſſe ſublatum per Sacrum Concilium putarunt Sorbus ibid. §. Sed an requiratur, & Pactus cap. 2. art. 15. num. 65. oppoſitum tamen ſenſerunt citatus Nau. Rodr. tom. 3. q. 15. art. 11. Mirand. q. 22. art. 2. conſil. 3. & alij cum Barboſa cit. num. 19. ſed lis hæc iam ſublata fuit per reuocationem oraculorū viuæ vocis a Greg. XV. & Vrb. VIII.

63 Alterum de profeſſione probaui cap. 2. q. 72. §. Primo, quia tranſeundo ad ſecundam debet in ea ſe obligare, quod non niſi per profeſſionem contingit; & quia profeſſio facit monachum, ergo ſi ſecundæ cupit eſſe Religioſus, debet in ea proficere. Rodr. tom. 1. q. 30. art. fin. & tom. 3. q. 17. art. 8. Nau. q. 60. de regul. Si autem religio ad quam tranſit vtatur eadem forma profeſſionis non indiget profeſſione tranſiens, quod deciſum fuiſſe 13. Nouemb. 1627. teſtatur Sellius in ſelect. canon. cap. 18. num. 3. & ex eo Barb. ad dictum cap. 15. ſeſſ. 25. num. 21. referendo Regulares Diſcalceatos Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis de licentia Sedis Apoſtolicæ ad laxiorem Calceatorum tranſeuntes habere annum probationis, non autem emittere profeſſionem. Quare in Frāciſcana Religione inter Zocolantes de Familia, & Reformatos, de nouo non emittenda eſt profeſſio à tranſeuntibus, quia communem profeſſionis formam habent, quod videtur inſinuare Greg. XIII. conſtit. §. *Cum illis vicem*, anno 1579. Vbi mādat Fratribus de Obſeruantia volentibus tranſire ad ſuos Fratres Reformatos, vt peragant Nouitiatum per annum integrum, & eo elapſo habeantur pro profeſſis, referente Sorbo ver. Nouitius tit. De Nouit. Profeſſ. Emiſſione §. At in noſtris, vti dicit in ſuis conſtitutionibus cap. 2. Ordinari, vt venientes ex partibus Conuentualibus, vel de Obſeruantia ad ſuam Religionem, poſt annum probationis profeſſionem emittant; quod de Conuentualibus mihi placet, quia iſti non vtuntur eadem forma profeſſionis, ſed alteratam, & laxatam iuxta Apoſtolica priuilegia. Tertij autem Ordinis tranſeuntes ad prædictos tenentur reproficere, quia eorum forma profeſſionis omnino eſt diuerſa, & propriam habent regulam.

Dubium

64 Dubium eſt de Religioſo tranſlato ad ſecundam Religionem, vt ibi ſit prælatus, An debeat renouitiare, & reproficere? Reſpond. Tenetur ſolum de nouo emittere profeſſionem in ſecunda Religione antequam eligatur in ſuperiorem, non autem omittere nouitiatum. Illud probatur expreſſe ca. Nullus 28. de elect. in 6. vbi dicitur quod nullus religioſus ad abbatiam, ſeu prelaturam ſuę, vel alterius religionis de cætero eligi poteſt, niſi fuerit antea expreſſe profeſſus; quod in ſpecie de Monachis decernitur cap. Cum ſingula 32. §. Prohibemus, & in Clem. Ne in §. Ceterum, in fine, de ſtatu mon. vbi ſtatuitur, ne prioratus aliquis, ſiue adminiſtratio committatur alicui, niſi expreſſe profeſſus fuerit; quod de omnibus regularibus innouat Sacrum Concil. ſeſſ. 14. capit. 10. & ſeſſ. 25. cap. 21. de iure ergo certum eſt, tranſlatum debere profiteri in ea religione, in qua præficiendus eſt prælatus, rationem huius doctores citandi deducunt ex cap. In noua 16. q. 7. quia quilibet debet ſe accommodare vitæ, & moribus eorum, cum quibus viuit, & cap. Recolentes, de ſtatu mon. vbi dicitur, quod qui cum alijs vitam ſimilem ſuſcipit, ſimilem quoque diſciplinam in legibus ſentire debet, ac proinde emittere profeſſionem. Sentiunt Rodr. tom. 3. q. 52. art. 25 Nau. conſil. 61. nu. 2. & conſ. 64. de regul. Mirand. q. 31. art 22. contra Bonac. qu. 2 de clauſ. p. 9. §. IV. diff. 1. in fine, quia, ait, ſic tranſlatus non ſolet profiteri, cum prærequiratur nouitiatus, ſed dicas Bonacinam non vidiſſe iura Pontificia ſuperius allegata. Alterum de nouitiatu non pręmittendo probatur, quia huiuſmodi tranſlatio ſupponit tranſeuntem habere cognitionem religionis ad quam transfertur, & illius religioſus bene noſce eius mores, prætcrquam quod hic eſt ſpecialis caſus, qui ſub cap. Ad apoſtolicam de Regul. & cap. 15. ſeſſ. 25 non continetur, & rationabilius, quia electiones ad prælaturas celeriter exequendæ ſunt arg. cap. Vbi periculum, de elect. in 6. & quia ex earum dilatione timetur periculũ, & Eccleſiæ remanent viduatæ cum graui periculo tum bonorum Eccleſiæ, tum religioſorum, qui ſine paſtore ſunt oues errantes, præmiſſio autem nouitiatus eſſet occaſio huiuſmodi dilationis damnoſæ, quare non eſt neceſſarius; pręterquam quod ſi præficiendus eſt vt magiſter, vt docet, & alios corrigat, inconſentaneum eſt, vt tranſeat ſicut diſcipulus ſub aliorum diſciplina, & correctione. Ex his patet ſic translatum profeſſione emiſſa remanere religioſum poſterioris Monaſterij, vt docent præcitati, quia per ſecundam profeſſionem abſolutus fuit à ſubiectione prioris.

Quæres 18. An habens licentiam legitimam tranſeundi ad aliam religionem, poſſit tranſire ad quamcumque?

65 Reſpond. Habens licentiam tranſeundi ad determinatam religionem, non poteſt virtute eius licentiæ tranſire ad aliam etiam ſtrictiorem, quia cauſa limitata, cuiuſmodi eſt talis licentia, limitatum producit effectum. l. In agris ff. de aquir. rerum dom. Sanch. lib. 3. diſp. 5. nu. 2. Ita ex Nau. ſentit Mirand. qu. 31. art. 14. Si vero habeat licentiam tranſeundi ad quamcumque indifferenter, non poteſt tranſire niſi ad arctiorem, aut æqualem, non autem ad laxiorem, quod euidenter patet, quando licentia conceditur a quouis Prælato etiam Generali, quia iſti licẽtiare poſſunt ſolum ad ſtrictiorem, vel æqualem, nam ad laxiorem ſpectat ad ſolum Papam tradit Nau. tom. 2. com. 4. de Regul. num. 10. & dixi ſupra qu. 4. ſatis probaui, & in hoc nulla difficultas. Quod ſi a Papa proueniat huiuſmodi licentiam adhuc non poteſt tranſire ad laxiorem, ſed tantum ad ſtrictiorem vel æqualem, & quia licentiæ huiuſmodi, & reſcripta ſunt ſtricti iuris cap. P. & G. de off. deleg. Grilen. conſil. 43. nu. 8. & conſil. 91. nu. 8. & ita interpretandum eſt priuilegium vt aliquid operetur, & vltra non extendatur, cap. In ijs, de priuil. & priuilegia præſumuntur conceſſa ſecundum ius commune, Compend. reſol. 90. in fine num. 49. & ab eo recipiunt interpretationem Moditius §. Principum placita dub. 212. num. 7. ius autem commune præſcribit, vt licentia detur ad ſtrictiorem, ergo ita erit intelligẽdum reſcriptum Papale, aut licentia prælati. Ita Nau. conſil. 57. de regul. Rodr. tom. 3. qu. 53. art. 11. cum ſuo Compend. reſol. 123. nu. 67. Mirand. qu. 31. art. 14. Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 74. Quando priuilegium eſt magis amplum, tranſeundi nimirum ad quamcumque religionem etiam laxiorem ſiue mendicantem, ſiue non mendicantem, non poteſt tranſire ad religionem militarem, niſi de hac fiat expreſſa mentio in licentia, ſatis enim eſt, ſi poſſit tranſire ad laxiorem, & ita declarauit Sacra Congreg. die 17. Nouemb. 1578. vt teſtatur Sanch. nu. 75. & Addit. ad Nau. conſil. 58. in fine.

Quæres 19. de Epiſcopis regularibus quomodo tranſire poſſint ad religionem?

66 Reſpond. Epiſcopi regulares debent tranſire cum licentia Papæ licet antea renuntiauerint epiſcopatui, aliter nullus eſt tranſitus, ex ca. Niſi cum, de renunt. ex capit. Licet de regul. & probaui ego cap. 2. de profeſſ. regul. 9. 66. De eo, qui iam renuntiauit poteſt eſſe aliqualis dubitatio, dico tantum nunc poſſe valide tranſire ad quamcumque etiam laxiorem, quod probatur, & quia licet adhuc ſit Religioſus prioris Religionis, tamen cum illi non ſit ſubiectus, nec redire teneatur, poteſt libere ingredi quamcumque, & valide profiteri; & quia in hoc caſu ęquiparatur ſeculari: & quia cenſetur vti prælatus maior habere ius eligendi cum ſtatum, quem vult; & quia eſt abſolutus ad obſeruantijs regularibus cap. 1. 18. q. 1. D. Thom. 2. 2 q. 185. art. 8. & ex eo Rodr. tom. 2. q. 58. art. 3. & ſolum tenetur tribus votis, ergo cum illis obſeruantijs ſuæ prioris Religionis non teneatur, poteſt ſine aliqua diſpenſatione tranſire ad laxiorem, cũ in hoc caſu non dicatur ſuum votum commutare in minus, ſed in æquale, immo in maius, quia per ſecundam profeſſionem ſe obligat ad Regularem obſeruantiam, à qua erat abſolutus ratione dignitatis Epiſcopalis: & quia cæteris paribus melius eſt ingredi aliquam Religionẽ, quam ſic manere, vt ita dicam, otioſus. Hunc tranſitum ad laxiorem negat Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 8. ex eo quod quãuis non teneatur redire ad ſuam Religionem, manet tamen illius vere Religioſus; ſed cum non ſit ſubiectus prælato Regulari, ideo liber illi eſt tranſitus ac ſi eſſet ſecularis; & in hoc æquiparatur

etiam

etiam Parocho, qui ſine licentia Epiſcopi ſui poteſt tranſire ad Religionem cap. fin. 19. q. 2. Innoc. Hoſt. Cardin. Abbas in cap. Licet 18. de regul. citati à Sanch. quos ſequitur libr. 4. cap. 26. num. 48. Bonac. p. 9. §. 11. num. 9. quia in capite dicto fit mentio de ſolis Religioſis tranſeuntibus, qui a ſuo prælato licentiam petere debent, ergo hoc idem eo magis dicendum de Epiſcopo, qui renuntiauit curæ animarum, ratione cuius officij videtur preciſe neceſſaria licentia tranſeundi ad Religionem. Nobiſcum ſentit Bonac. cit. num. 8. Demum quando Epiſcopus, qui renuntiauit Epiſcopatui, redit ad Religionem, ſe ſubijciendo poteſtati Regularis prelati, in eo caſu quo ad tranſitum ſubiectus eſt legibus de iure tranſeundi ad ſecunda vota, cum in hoc par ſit conditionis cum cæteris profeſſis, ita docet Sanch. lib. 6. cap. 7. num. 8.

Quæres 20. An Regularis Parochus, & alij religioſi translati ad alias dignitates ex Religione dicantur ita exempti à prelatis Regularibus, vt poſſint ad ſuum libitum tranſire ad quamcumque Religionem etiam laxiorem, & de ipſis procedāt mox dicta de Epiſcopus?

67 Reſpond. Quando prenominati ſunt exempti à ſubiectione prælatorum Regularium a Summo Pontifice per aſſumptionem eorum ad Parochiale beneficium, aut ad aliquam dignitatem, quod fieri poteſt ex cap. Monachos, cap. In Parochia 16. q. 1. ex gloſ. in cap. 2. diſt. 58. vbi referuntur de his alia iura, poſſunt beneficio renuntiato redire ad priorem, vel tranſire ad quamcumque Religionem etiam laxiorem, quod probatur, & quia ſimpliciter fuerunt abſoluti à priori ſubiectione, & a priori vita Regulari, iuxta mox dicta de tranſlato ad Epiſcopatum, vnde Parochus perpetuo inſtitutus in Eccleſia ſeculari ſubijcitur Epiſcopo, & continuo reſidere tenetur, gloſ. ver. Ad clauſtrum, Clem. Ne in agro Nau. conſil. 79. de Regul. vbi num. 1. & 2. dicit hunc priuatum beneficio non teneri redire ad clauſtrum, & ex eo Rodr. q. 30. art. 21. & quia faciunt dicta de Epiſcopo præcedenti quæſtione. Quando autem remanet ſubiectus prælato Regulari cum ea dignitate, vel beneficio non poteſt tranſire ſine licentia, cum ſit paris conditionis cum cæteris profeſſis, neque dicatur translatus, ſed permanens aſſumptus ad dignitatem.

Quæres 21. An votum etiam iuratum, ſeu iuramentum non tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem teneat, ita quod ad eam tranſire non poſſit ſine diſpenſatione?

68 Reſpond. Non tenet, ac proinde abſque vllo peccato, ſiue diſpenſatione tranſire poteſt, quia huiuſmodi votum nullam in ſe honeſtatem, aut bonitatem continet, ſed eſt impeditiuum melioris boni, quod eſt tranſitus ad arctiorem religionem: ergo eſt inutile, & inualidum, cum non ſit materia bona. Sanchez lib. 4. cap. 8. num. 3. Ita tenet de communi omnium de voto nulla ingrediendi religionem ſimpliciter, ac proinde neque de non ingrediendo ſtrictiorem. Quod idem dicitur de iuramento, non tenere, quia eſt de materia illicita, & peccatum veniale ita iurare ſecundum Sanch. lib. 3. cap. 4. num. 30. Bonac. p. 3. de iuram. num. 9. §. Item qui p. 4. num. 3. §. Secundo, huiuſmodi iuramenta contra Dei conſilia propria authoritate eſſe violanda etiam ſine diſpenſatione ex ſententia communi aliorum apud præcitatos. Sed valet argumentum a toto ad partem, iuribus, & doctoribus citatis locat Barboſa lit. A. num. 234. ergo nec valet votum, ſeu iuramentum non ingrediendi Religionem ſtrictiorem, eſt enim ſtrictior religio pars Religionis. Confirmatur, quia a quocumque remouetur genus, remouentur etiam eius ſpecies probat Euer. in ſuis locis Topicis in loco a genere ad ſpeciem; ſed Religio in genere remouetur ab huiuſmodi ratione voti, ergo & in ſpecie, vt eſt Religio arctior. Sic tenent Rodr. to. 3. q. 52. art. 24. cum ſuo Compend. reſol. 123. num. 80. Nau. conſil. 55. de Regul. Mirand. q. 31. art. 16. Portel. ver. Religioſus tranſ. num. 18.

69 Sed quid dicendum de voto, vel iuramento non ingrediendi Religionem laxiorem, vel æqualem? Reſpond. Loquendo reſpectu ſecularis neutrum tenet, & propter rationes allatas mox; & quia huiuſmodi promiſſio non eſt de re bona, ſed de re mala, cum impediat ingreſſum in Religionem, quod eſt bonum; & quia valet votum ingrediendi laxiorem, vt de communi docet Sanch. lib. 4. cap. 8. num. 40. eſt enim melius eligere religionem licet laxiorem, quam manere in ſeculo, ergo eius oppoſitū nullū eſt. Quod ſi profeſſus voueat eo modo tenet, & quia nō eſt impeditiuū melioris boni, immo illius conſeruatiuum, quia per tale votum cogitur perſeuerare in religione perfectiore, & quia contrarium votum ingrediendi laxiorem eſt nullum, cum cogat remouere vouentem à meliori ſtatu ad ſtatum minus perfectum. Ex quo patet non obſtare illas duas iuris regulas, nam procedunt ex citatis doctoribus, quādo in ſpeciebus, ſeu partibus eſt eadem, & par ratio, modo conſtat votum non tranſeundi ad ſtrictiorem eſſe impeditiuum directe maioris boni, ac proinde non tenere quæ ratio reperitur etiam in voto non tranſeundi ad religionem in genere, non autem in hoc poſteriori caſu, & ideo illæ regulę locum non habent. Quod ſi habens hoc votum non ingrediendi religionem laxiorem petat diſpenſationem vel profeſſus in religione ſtrictiore ad ingrediendum laxiorem, non facta mentione huius voti non ingrediendi, licite, & valide ingreditur, non obſtante taciturnitate huius voti, quia poſita diſpenſatione ceſſat illud votum, eo quod in tantum valet, in quantum non eſt impeditiuum melioris boni, ſed illius conſeruatiuum, modo poſt diſpenſationem non dicitur conſeruare illud melius bonum ſtrictioris religionis, quia ille ſtatus, & obligatio iam ſublata fuit, ac proinde illud, non impedit, cū amplius non ſit, conſequenter inutile reputatur votum nihil obſtans tranſitui ad laxiorem.

70 Dixi, *profeſſus*, quia nouitius vouens non ingredi laxiorem, inualidet vouet, quia ponit obſtaculum ſtatui meliori ſtatu nouitiatus, is enim eſt imperfectus, variabilis, & in libertate nouitij, qui poteſt & remanere, & recedere, cap. Conſulbi 20. ca. Statuimus 23. de regul. vnde nullam habet obligationem manendi, ſtatus vero Religionis etiam laxio-

laxioris eſt perfectior, inuariabilis, neceſſitans religioſum ad manendum, & per illud votum nouitius ſe obligat ad illum ſtatum aſſumendum, per nouitiatum vero ad nihil ſe obligat. Si tamen vult manere in ſtrictiore, vbi peragit nouitiatum, profitendo in fine anni, bene facit, nec dicitur ponere obſtaculum executioni illius, ſed illud commutare in melius, quod Deo eſt gratius, quia omne votũ ſimplex bene, & valide commutatur in votum profeſſionis, cap. Scripturæ 4. de voto, vt latius probo in ſequenti quæſtione.

71 Itaque votum a ſeculari emiſſum ingrediendi Religionem laxiorem tenet, quia eſt de meliori bono, melius eſt enim ingredi Religionem laxiorem, quam manere in ſæculo; niſi ante fecerit votum ingrediendi ſtrictiorem, quia tunc ſecundum ſuperueniens cum remoueat vouentem a meliori bono non tenet. E contra ſi vouit non ingredi laxiorem, inualide promiſit, quia hæc promiſſio impeditiua eſt melioris boni, quod eſt ſtatus religionis licet laxioris perfectior ſtatu ſeculari; niſi prius feciſſet votum ingrediendi ſtrictiorem, quia tunc ſubſequens votum non ingrediendi laxiorem bene tenet, eo quod hoc poſterius ſit determinatiuum, & conſeruatiuum prioris, magis enim conſtringit vouentem ad exequendum votum prius; idem dic ſi vouit Religionem in genere, quia per ſecũdum votum limitat prius ad Religionem ſtrictiorem, & ſic eſt declaratiuum anterioris. Dicta procedunt etiam in Nouitio, cum militet eadem ratio, ſtatus enim religionis ſemper eſt melior, quam ſtatus nouitiatus, cum ſit via ad illum. Profeſſus vero religionis ſtrictioris non valide vouet laxiorem, quia hoc votum illum remouet à ſtatu perfectiori, vtique vero bene vouet non ingreſſum in laxiorem, quia ſic ſe magis conſeruat in priori ſtatu perfectiori, & vouet tale bonum, quod non eſt impeditiuum melioris boni. In laxiore exiſtens bene vouet ingreſſum in ſtrictiorem, quia a bono perfecto proficiſcitur ad perfectius, illicite vero & inualide vouendo nõ ingreſſum in ſtrictiorem, quia eſt deſcenſus a bono in malum ſimpliciter, ſeu ſaltem in rem imperfectam.

Quæres 22. An qui in ſeculo vouit religionem ſtrictiorem, & poſtea de facto profitetur in laxiore peccauerit, & teneatur ingredi ſtrictiorem, ad quam ſe obligauit?

72 Reſpond. Non peccauit, neque proinde tenetur tranſire ad ſtrictiorem, ſed in ea, quam profeſſus fuit ſecure perſeuerare poteſt. Probatur expreſſe per cap. *Qui poſt votum à ſe de certa religione intranda emiſſum, religionem aliam etiam laxiorem ingreditur, & profitetur in ipſa, poteſt, (voto non obſtante priori, cui tamquam ſimplici per ſecundum ſolemne noſcitur derogatum) manere licite in eadem.* Ratio eſt, & quia quiſque ſuum votum in melius, & perfectius commutare poteſt, nõ enim votum infringit, qui illud in melius commutat ca. Peruenit 3. de iureiur. ſed melius & perfectius eſt votum ſolemne religionis, quam ſimplex eiuſdem etiam ſtrictioris, nam per ſimplex promittit ſe tradere religioni, per ſolemne autem ſe de facto tradit, perfectior ſiquidẽ eſt promiſſio, quæ de præſenti exequitur, quam quæ in futurum, a ſimili de pecunia, quæ præſens magis valet, quam abſens; & quia minus ſemper continetur in eo, quod plus eſt, reg. 35. in 6. conſequenter votum ſimplex religionis in voto ſolemni profeſſionis; & quia magis trahit ad ſe, quod eſt minus, & in ſuam naturam conuertit, capit. Vnic. de conſecr. eccl. in 6. Deinde poſſunt ſuperiores etiam locales huiuſmodi ingredientes diſpenſare in hoc voto, quod illis non ſuffragatur ſi retrocedant, ex conſtit. *Et ſi quaslibet*. Eugen. IV. apud confect. pag. 40. Vide Sanch. lib. 4. cap. 16. à nu. 16. ad 26. vbi multa de hac re congerit, dicit peccare mortaliter, eſſe tamen liberum à priori voto.

Dices qui vouit religionem ingredi, ſi voto nõ completo fiat Epiſcopus, renuntiare debet, & votum implere cap. Per tuas 10. de voto, ergo idẽ dicendum de eo, qui vouit ſtrictiorem, & eo non cõpleto profitetur in laxiore, videtur enim, quod debeat ingredi ſtrictiorem ad complendum ſuum votum; ſi enim ſtatus Epiſcopalis, qui eſt perfectior ſtatu religionis ex D. Thom. communiter recepto 2. 2. qu. 184. art. 4. non valet imbibere illud votum, multo minus profeſſio, quæ cõſtituit profeſſum in ſtatu minus perfecto. Præterea ſic tranſiens videtur peccare, quia in citato capite: Qui poſt votum, ſubijciuntur hæc verba. *Pro voto tamen non completo, erit eidem penitentia imponenda.* ergo peccauit tranſeundo, non adimpleto prius voto, pœna ſiquidem ſupponit præcedentem culpam, ex D. Thom. 1. 2. quæſt. 87. art. 7. & 8. & 22. qu. 108. art. 4. in ſolut. & ex eo alios refert Barboſa lit. P. num. 10.

Reſpond. eſſe diſparem rationem, nam quis aſſumi poteſt ad ſtatum epiſcopalem ſine aliquo voto, & ideo votum præmiſſum non dicitur imbibi, & commutari per aſſumptionem ſtatus Epiſcopalis, ſed adhuc remanere eius obligationem, ac proinde teneri depoſito Epiſcopatu ingredi Religionem, ad ſtatum vero religionis nemo aſſumi poteſt niſi per ſolemne religionis votum, quod ſine dubio ad ſe trahit illam priorem rem obligationem in ſe extinguendo, cum ſit eiuſdem materiæ in genere cum tranſitu à perfecto ad perfectius, & ſicut ſimbola elementa facile Congregantur, & conuertuntur minus in maius tranſeundo, ita iſta vota cum ſint ſimbola, & eiuſdem materiæ facile Congregantur, & minus transmutatur in maius. Ad aliud, quod peccauerit profitendo in laxiore, negatur, quia illa pœnitentia non in ponitur propter tranſgreſſionem voti, cum illud non infregerit mutando in melius, ſed propter Scandalum, & malum exemplum, quod dedit, vt in ſinuat ibi gloſ. fin. per text. in cap. Vn. de voto in fine, in 6. prætérquam quod, pœna non ſemper arguit culpam, vt colligitur ex reg. 23. in 6. Sine culpa, niſi ſubſit cauſa, non eſt aliquis puniendus, D. Tho. 2 2. q. 108. art. 4. & ex eo Sanch. lib. 6. cap. 4. num. 11.

Quæres 23. An prælati Regulares poſſint irritare, diſpenſare, aut commutare votum tranſeun-
73 di ad aliam Religionem? Irritare autem votum eſt relaxare, & annullare illud antequam perfecte obliget, ſunt enim aliqui, qui non habent plenam poteſtatem vouendi, ſed tantum dependenter ab

illis,

Google

illis, quorum dominio ſubduntur, cuiuſmodi ſunt filij reſpectu patris, vxores reſpectu maritorum, & Religioſi reſpectu ſuorum Prælatorum, quotieſcumque enim iſti vouent, ſubintelligitur hæc conditio in eorum votis, *ſi placuerit, ſi conſentus erit meus Superior*. Superior igitur Regularis habet hoc ius, & dominium ſuper ſuum ſubditum, vt nõ poſſit vouere independenter à ſua voluntate, non ſolum de materia ſibi præiudicante, ſed etiam de materia, quæ illi non præiudicat, atque & de materia ſibi alias præcepta, & neceſſaria, conſequenter votum independẽter ab eo factum irritare poteſt, vt omnes docent cum Sanch. lib. 4. cap. 24. & 25. Rodr. tom. 1. q. 25. art. 4. Iuſta aũt cauſa ad valorẽ irritationis non requiritur; ſed ſufficit ſola volũtas dominatiua ex Sanch. cit. c. 24. n. 7. & n. 13. vbi ait Superiorẽ ſolum venialiter peccare irritãdo vota ſine cauſa; & cum irritatio proueniat ex poteſtate dominatiua, quæ denotat dominium, & imperiũ, tunc eſt, quod ſuperior poteſt irritare votũ ſui ſubditi etiam nolentis, & reſiſtentis irritationi.

74 Diſpenſare vero eſt tollere obligationem voti perfecte obligãtis, in fauorẽ alicuius particularis, remanente adhuc obligatione reſpectu aliorum non diſpenſatorum. Commutare vero eſt materiã prioris voti obligantis transferre in aliam ſub eadem obligatione. In vtraque autem requiritur iuſta cauſa aliter diſpenſatio, & cõmutatio eſt nulla, Sanchez lib. 4. cap. 45. q. 1. His præmiſſis.

75 Reſp. Superiores Regulares non poſſunt irritare vota ſuorum ſubditorum tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem, vtique vero in eis diſpenſare, & commutare.

Primũ de irritatione tenẽt omnes cum Sanch. lib. 4. c. 33. nu. 2. Rodr. tom. 1. q. 25. art. 4. cum ſuo Comp. reſol. 123. n. 80. cũ alijs citatis a Diana reſol. 91. de dub. regul. Bonac. p. 7. de voto §. II. nu. 27. Ratio eſt, quia irritare votum, eſt illud imperfecte obligans, & dependenter a voluntate Superioris relaxare etiã contra voluntatẽ vouentis cogendo illũ, vt non exequatur; ſed hoc votum in ſe perfecte obligat independenter à voluntate Superioris, qui nõ poteſt cogere ſubditũ, vt ab eius impletione deſiſtat cũ iure communi c. Licet 18. de Regul. omnibus profeſſis detur facultas tranſcũdi ad ſtrictiorẽ, licet negetur licẽtia petita, & in hoc non eſt difficultas; neque dicas ex conſenſu ipſius vouẽtis poſſe irritari, in quo caſu hæc materia dicitur ſubiecta poteſtati dominatiuę ſuperioris, imò & poteſt vouere de conſenſu Superioris, & ſic cũ in omnibus materia huius voti pẽdeat à Superiore, poterit ab eo relaxari per irritationem. Quia hoc modo tollitur qualitas formalis irritationis, quæ conſiſtit in cogendo ſubditum ne adimpleat votum ſuum, & hoc quatenus obnoxium eſt irritationi neceſſario dependere debet à voluntate Superioris vouentis, & non per accidens aut voluntariam dependentiam.

76 Diſpenſare vero poteſt in voto tranſeundi ad ſtrictiorem Religionẽ, vt maneat in propria, iuxta ſubſiſtẽte cauſa, quod probatur, quia ad diſpẽſandum ſuppoſita legitima cauſa ex parte Superioris requiritur poteſtas ſpiritualis, & quod votum non ſit reſeruatum Papæ ex parte ſubditi; ſed Prælatus Regularis poteſtatẽ habet ſpiritualẽ, & votum nõ eſt reſeruatũ, ergo in eo poteſt diſpenſare, de poteſtate conſtat ex eo, quod in vtroque foro habẽt poteſtatem ordinariam ſuper ſuos ſubditos, vt de communi teſtatur Sanch. lib. 4. diſput. 39. num. 3. quod alibi probata reſol.

Quod votum ſtrictioris Religionis nõ ſit reſeruatũ Papæ, ſed ſolũ votũ Religionis abſolute docẽt cõmuniter cũ Sanch. lib. 4. c. 40. n. 74. & lib. 8. diſp. 9. n. 17. Bonac. p. 7. de voto §. IV. n. 21. non enim eſt diſpẽſatio voti Religionis, ſed illius circũſtãtię; Quare cum nihil obſtet poteſt Superior diſpenſare; & licet Doctores citati loquantur de Epiſcopo reſpectu eius, qui nondũ eſt ingreſſus Religionem ſtrictiorem, cuius votũ Epiſcopus poteſt diſpenſare, vel commutare, vt ingrediatur laxiorẽ, tamen hæc doctrina bene applicari poteſt noſtro caſui, vt docet Sanch. lib. 4. c. 42. n. 1. & potiori ratione, quia Religioſi magis ſunt ſubditi ſuis Prælatis, quã Seculares Epiſcopis; & quo ad poteſtatẽ ſpiritualẽ ſunt maiores Epiſcopis, vt dixi alibi; & quia laudabilius eſt, ac multum expedit manere in priori vocatione, vnde tranſiens ad ſecunda vota etiam ſtrictiora, dicitur incõſtans, & variabilis ſecundum Canoniſtas in cap. Licet 18. de Regul.

77 Commutare demum poteſt huiuſmodi votum, quod patet ex eo, quod id minus eſt, quam diſpenſare, ſi ergo diſpenſare poteſt ex mox probatis, etiam commutare.

Quęres 24. An ſtatim ac quis tranſiuit in ſecundam Religionem in anno Nouitiatus ceſſent obligationes, quas contraxit virtute profeſſionis in priori Religione? exemplum ſit in Fratre Minimo an in anno Nouitiatus poſſit comedere carnes ĩter Tertiarios, ad quos tranſiuit ex indulto Apoſtol.

78 Reſp. Ceſſant, ſeu ſuſpenduntur, & poteſt comedere carnes, & id latius probaui in meo tract. de profeſſ. regul. c. 2. q. 72. §. Tertio.

Quæres 25. An omnes profeſſi vnius Conuentus poſſint tranſire ad ſtrictiorem?

79 Reſp. Poſſunt, vt probaui loco citato §. Vndecimo, & docent Sanch. lib. 6. c. 7. nu. 7. Rodr. tom. 3. q. 52. art. 6. & ex eis Bonac. q. 2. de clauſ. p. 9. §. II. num. 5. & cum, vt ſupra diximus q. 4. non poſſit fieri is tranſitus ſine licentia Prælati, & Conuẽtus, iudico hãc licentiam petendam eſſe à Generali ſimul cum patribus illius Prouinciæ in qua eſt Conuentus tranſeuntium, quia hoc eſt negotium grauiſſimum, ac proinde conſiderandum à grauiſſimo Superiore, qui eſt Generalis, & agitur de intereſſe totius Prouinciæ, ideo ab illius Patribus ſaltem Definitoribus, & alijs grauioribus licentia petenda eſt, quæ ſi negetur, adhuc tranſire poſſunt, quia totus Conuentus non eſt inferioris conditionis vno, qui tranſire poteſt licet non obtinuerit petitam licentiam. Habemus rarum exẽplũ de vno toto Monaſterio S. Benedicti profeſſo in ordine Minorum in eodem Conuentu S. Benedicti, part. 2. Cronic. lib. 1. cap. 65.

Quæres 26. An qui cũ licentia, aut ſine illa trãſire decreuit ad aliam Religionẽ, ad quam dimiſſus fuit, ſed interim antequam illius habitum ſuſcipiat, vagatur, poſſit puniri à Superiore priori, an puniendus ſit à Superiore ad quem?

80 Reſpond. Puniendus eſt Aquo. Probatur, & quia ſic vagans non cenſetur manumiſſus, neque licentiatus, nam licentia fuit ad tranſeundum, non ad vagandum, ergo adhuc eſt ſub poteſtate Superioris Aquo, debet enim Religioſus licẽtiatus recto tramite tranſire abſq; mora, vnde iura ad id ſignificandum vtuntur quandoque verbo tranſuolandi, & verbum tranſire denotat continuationem itineris ad locum deſtinatum. Tum quia priuilegiũ meretur amittere, qui ſibi conceſſa abutitur poteſtate cap. Vbi iſta 7. diſt. 74. cap. Licet 18. de regul. c. 11. de priuil. cap. fin. de pęnit. in 6. Tum quia ita colligitur ex decreto Sacræ Cong. cuius verba ad hoc retuli initio huius reſol. Puniendus autẽ eſt non vt apoſtata, quando petijt licentiam, ſed ſolũ vt fugitiuus, quia hoc ipſo, quod petijt licentiã, non eſt præſumptio dicẽdi ipſum receſſiſſe a Religione ea intentione, vt retrocederet, ideſt, vt nõ reuerteretur ad ſuam, neque ad aliam, cum conſtet licentiã habuiſſe ad aliam, ergo non eſt pręſumendus apoſtata, ſi conſtat de licentia tranſeundi, Nau. conſ. 1. de Apoſt. num. 8. Coriolanus de caſib. reſeru. caſu 2. nu. 7. Dicitur ergo iſte vagus, & fugitiuus, qui ex c. 20. regulę noſtrę debet carceraria pęna caſtigari. Quãdo autem diſceſſit ſine licentia petita pręſumi poteſt apoſtata, vnde pęnis apoſtatarum plecti poteſt. Vide Mirand. quæſt. 31. art. 19. tranſcribentẽ verba Siueſt. Sanch. lib. 6. cap. 7. nu. 76. vbi ſeipsũ citans eod. lib. cap. 8. nu. 68. ait hunc habitũ prioris religionis dimittentem, vt tranſeat non incurrere excõicationem, quia dimiſſio non fit intentione vagandi; ſed tranſeundi ad ſecundã religionẽ, & ego probaui reſol. 35. q. 1. §. Poteſt, modo non vagetur priori dimiſſo habitu, & poſteriori non recepto legitimè, nam propria authoritate indutus vagando ſine dubio incurrit, quia idem eſt, ac ſi incederet ſine habitu, & in hoc æquiparatur ſæculari, qui caſu ſeipſum induit regulari habitu, & non induitur à Superiore, hæc omnia eſt legitima habitus ſuſceptio, & non quando ſe induit Superiore nil annuente, debet ergo ſine mora aliqua dimiſſo veteri habitu indui à Superiore ſecũdæ religionis.

Quæres 27. An tranſeuntes ad ſecunda vota prohibeantur habere officia in ea Religione, ad quam tranſeunt?

81 Reſpond. Clemens V. cap. 1. de regul. vt Mendicantes retardaret ab huiuſmodi tranſitu ad non Mendicantes eiſdem Mendicantibus etiam authoritate Apoſtolica ad non Mendicantes translatis iterdixit, ne poſſent obtinere prioratus, beneficia etiam curata, adminiſtrationes, aut quæcumq; alia officia, ẽt tãquam Vicarij, ſeu miniſtri, & aliorum Locumtenentes, neq; vocem, aut locum in capitulum habere, etiam ſi ab alijs hoc libere illis concedatur. Quicquid autẽ attentatum fuerit ibi irritum dicitur. Nullum ergo officiũ habere poſſunt, vnde non poſſunt eſſe Priores, neque Procuratores, ſeu Syndici, aut adminiſtrare, neq; curam animarum habere, neq; Sacriſtę æconomi, Caſtaldi, Camerarij, neque Prædicatores, vt ibi dicit gl. ver. Officia, ex eo quod eſt officium Curati, vnde ſi nõ poſſunt eſſe Curati, neq. Prędicatores. Ego non excluderẽ Prædicatores, Lectores, neq. Confeſſarios, quia huiuſmodi officia cũ ſint ſpiritualia, in quibus nõ eſt ambitio productiua diſcordiarũ, ſicut in alijs officij nõ retrahant a ſpiritu deuotionis, quicquid dicãt aliqui cum Vecchio diſput. 15. dub. 5. num. 15. & Sanch. lib. 6. cap. 7. à num. 127.

Nomine Mendicantiũ veniunt validè profeſſi, nam hi dicuntur perſiſtere in vocatione, nõ autem Nouitij, aut inualide profeſſi, qui recedere poſsũt, & pertinentes non ſunt. Veniunt præterea illi ſoli Mendicantes, qui ex primæuo ſuæ regulę inſtituto prohibentur poſſidere in cõmuni ſtabilia, cuiuſmodi ſunt Franciſcani, Dominicani, Auguſtiniani, & Carmelitani, ibi gloſ. ver. quoslibet, licet poſtea incęperint poſſidere in communi ex priuilẽgijs Pontificijs, & nunc omnes exceptis Franciſcanis de Obſeruantia, & Capucinis, poſſident ex cõceſſione Tridentini ſeſſ. 25. cap. 3. Sanch. alijs citatis lib. 6. cap. 7. num. 113. ad 116. Rodriq. quęſt. 52. art. 28. cum ſuo Compend. reſol. 123. num. 83. Mirãd. q. 31. art. 8. §. Sed, Vecch. diſp. 15. dub. 5. nu. 14. vbi extendit ad alios Mendicantes inſtitutos poſt, vt Minimi, Ieſuitę &c. & ſic tenẽt Rodr. cit. art. 15. §. Tertio, Azor. & Suar. ab illo citatos. Inter hos Mendicantes nõ continetur Ordo Tertiarius, quia ex primæuo ſui ordinis inſtituto non prohibentur huius profeſſores poſſidere in communi, vt probatur à me in propria reſol. huius ordinis.

82 Si fiat tranſitus ad Cartuſianam ab iſtis poteſt aquiri quodcumque officium, & dignitas, quia ibi ſermo eſt de tranſeuntibus virtute alicuius priuilegij, qui autem tranſeunt ad Cartuſianos, non iure priuilegij, ſed de iure communi extr. Viam ambitioſæ, tranſmeant, ſic docent Sanch. lib. 6. cap. 7. numer. 110. & cum eo Vecch. diſput. 15. dubio 5. numer. 13. contra Leſſium lib. 2. cap. 41. dub. 13. num. 105. & Mirand. quæſt. 31. art. 8. §. Sed inter, vnde Armendar. in Addit. ad recop. Legum Nauarr. lib. 2. tit. 18. lib. 7. de relig. num. 68. refert deciſum, tranſeuntes cuiuſcumque Religionis ad Cartuſianos ibi in clauſtro poſſe eſſe priores, & extra procuratores, quod ex eo transfert Barb. ad cap. 11. ſeſſ. 14.

83 Concilium Tridentinum citata Seſſ. 14. cap. 11. decernit tranſeuntes exiſtere incapaces beneficiorum ſecularium, etiam curatorum, licet tranſeuntes ſint canonici regulares. Hæc autem incapacitas eſt etiam reſpectu non tranſeuntium, ſed manentium in prima vocatione, quicumque ſint illi regulares etiam canonici, qui ſine diſpenſatione Apoſtolica non poſſunt recipere beneficia ſecularia, aut curam animarum etiam ad tempus, vt docent omnes cum Quar. ver. Canonicus regul. Sanch. lib. 7. cap. 29. num. 71. Mirand. quæſt. 32. art. 5. Compend. reſol. 15. nu. 52. in fin. quos & alios citat Barboſam ad dictam ſeſſ. num. 6. & 9.

Quæres 28. Quomodo ſedebit in ſecunda relig.

84 Reſp. In anno nouitiatus vt nouitius tractabitur, à puncto profeſſionis ſecundæ incipit habere ius ſuæ ſeſſionis in choro, & in menſa, ratione enim prioris profeſſionis nullum ius dicitur aquirere in ſecunda, immo nec poteſt, cum vt non exiſtens nullum producere valeat effectum. In hoc non eſt diſcrepantia. Ita Rodr. tom. 3. quæſt. 52. art. 29. & 30. cum ſuo Compend. reſol. 123. nu. 81. Mirand. quæſt. 31. art. 23. Sanchez lib. 6. cap. 7. num. 86.

Digitized by Google

numero 86. cum Nauar. conſi l. 11. de maior. vbi excipit tranſlatum in Prælatum, qui finito ſuo officio ſedet apud Priorem, niſi adſit alius maior dignitate.

Quæres 29. An non ſolum viris Religioſis, ſed etiam Monialibus concedatur tranſitus ad ſtrictiorem ordinem?

85 Reſpond. Conceditur cap. 1. 20. quæſt. 4. ibi Gloſ. & ver. Perpetua cap. Vn. de ſtatu Regul. in 6. & ſupponit Gloſ. ver. Quoslibet Clem. 1. de Regul. quam explicaui præced. quæſt. 28. quibus applicantur ibi, vt docet Sanchez lib. 6. cap. 7. num. 116. Nec obſtat edictum de clauſura perpetua ex cap. Vn. de ſtatu Regul. in 6. ſeſſ. 25. c. 5. vbi prohibetur illis, ne exeant a clauſura quocumque prętextu, niſi ex legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda, tranſitus autem ad ſtrictiorem ordinem ſine dubio eſt legitima cauſa, ergo concedendus eſt. Nec obſtant duæ Conſtit. Pij V. *Circa Paſtoralis* 8. *Decori, & honeſtati.* In quibus prohibent exitũ, exceptis tribus caſibus, inter quos non eſt noſter, ſed dicas illos referri in exemplum, quod regulam non reſtringit l. Damni infecti ff. de dam. inf. poſſunt ergo exire in hoc, & alijs vrgentibus caſibus, vt ibi docet Compend. Schol. 1. ex Nau. com. 4. de Regul. num. 49. Sanchez lib. 6. cap. 15. num. 37. Licẽtiam autem tranſeundi debet Monialis petere non ab Abbatiſſa, quia hæc non dicitur prælata iuxta cap. Licet 18. de Regul. neque illi hoc iudicium cum ſit grauiſſimum eſt committendum, ſed Prælato ſiue Regulari, ſiue Epiſcopo, cui ſubiecta eſt. Ita docet Rodr. tom. 3. quæſt. 52. art. 6. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 9. §. II. num. 4. Sanchez lib. 6. cap. 7. num. 61. Faciunt difficultatem circa licentiam exeundi è clauſura, nam Portell. dicit neceſſario petendum eſſe a Papa ver. Religionis tranſitus num. 8. Ego autem cum Rodr. cit. & ſuo Compend. reſol. 123. num. 61. Nau. tom. 2. com. 3. de Regul. num. 60. Sanch. lib. 6. c. 7. num. 6. vbi ait ſufficere illam petere licet non obtineatur, dico requiri licentiam obtentam cum Rodr. quia in alijs cauſis iuſtis, & expreſſis requiritur, multo magis in hac.

Quæres 30. An Clauſtrales poſſint tranſire ad Militares?

86 Reſp. Non, niſi de expreſſa licentia Summi Põtificis, patet ex ſupra adductis quæſt. 18.

Quæres 31. An tranſitus fieri poſſit non ſolum ad 2. ſed etiam ad 3. & 4. Religionem?

87 Reſpond. De iure fieri poteſt, quia tranſitus nõ reſtringitur ad ſecundam Religionem, ſed non eſt laudandus is tranſitus, quia nullum deuotionis ſpiritum arguit, ſed maximam animi inſtabilitatem, & inconſtantiam indicat, dignus non leui reprehẽſione, ac proinde non exaudiendus, quia prçſumitur minimè tranſire zelo arctioris vitæ.

Quæres 32. An trãſiens poſſit ſecum transferre aliquid in ſecunda Religione?

88 Reſp. Nihil poteſt, niſi ſolum vſumfructum intuitu perſonæ conceſſum, cuius proprietas eſt extra Religionem, & ſcripta inutilia priori Religioni. Quod nihil poſſit transferre probatur ex Auth. de Monachis §. Si vero relinquens, & in Auth. Ingreſſi C. de Sacroſ. Eccl. aperte dicitur omnia bona profitẽtis aquiri Monaſterio virtute profeſſionis. Ratio eſt, quia huiuſmodi tranſlatio eſt actus dominij, & proprietatis, quibus caret Religioſus. Omnia ergo bona aquiſita priori Religioni per profeſſionem, quouis titulo ſiue ante profeſſionẽ, ſiue poſt ex legato, donatione, contractu, aut alio quouis modo, ſiue ex induſtria ipſius profeſſi, aut ex eleemoſina remanent priori Monaſterio, ita quod ſecum nihil eorum transferre poteſt. Ita cõmunior opinio cum Nau. tom. 2. com. 4 de Regul. num. 24. §. Vndecimo, & conſ. 55. nu. 9. de Regul. Rodr. tom. 2. q. 79. art. 2. & tom. 3. q. 5. art. 5. q. 52. art. 27. cum ſuo Comp. reſol. 123. n. 82. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 9. §. IV. diff. 2. num. 2. Mirand. q. 31. art. 24. Sanch. fuſius prę alijs lib. 7. c. 32. num. 8. vbi citat, & refert oppoſitam aliorum opinionem aſſerentium omnia ſecum transferre, quia in conſequentiam perſonæ erant prioris Monaſterij, ergo cum ea tranſeunt ad ſecundum, ſed id non obſtat, quia licet intuitu perſonæ tranſierint, effecta tamẽ fuerunt ſimpliciter, & abſolute propria Religionis prioris. Procedit hoc, quãdo valida fuit profeſſio, nam inualide profeſſus tranſiens ſecum defert relicta priori Conuentui intuitu ſuæ perſonæ, vt docent omnes, bona enim intelliguntur aquiſita ſub ea conditione. Dicta habent locum etiam in hæreditate delata ſolum, & nondum adita, ita quod remanet apud Monaſterium prius, quia hoc ipſo quod Religioſo ea delata eſt, Monaſterium aquiſiuit ius etiam adeundi illam abſque facto Monachi, quod nõ eſt neceſſarium, vnde poſtquam profecit in ſecunda, prior Religio poteſt adire hæreditatem ſibi delatam. Ita Sanchez alijs citatis nu. 18. Bonac. num. 6. Habent quoque locum reſpectu vſusfructus eorum bonorum, quorum proprietas eſt Monaſterij prioris Sanch. lib. 7. cap. 32. num. 11. contra Rodr. & alios volentes transferri alimenta, apud eundem Sanch. num. 7. in fine.

89. Vſusfructus, ſeu Liuelli, & penſiones relicti profeſſis a parentibus, vel alijs tranſeunt ad ſecundum Monaſterium, quia ſic præſumuntur inſtituti maxime, cum eorum proprietas remaneat apud inſtitutores, ad quos ordinarie redit vſusfructus poſt mortẽ profeſſi, vſusfructus enim eſt ſeruitus perſonalis l. 1. de vſufr. De conceſſo ante profeſſionẽ tenent Rodr. cit. cum ſuo Compend. cit. q. 52. art. 27. Bonac. q. 2. p. 9. §. IV. diff. 2. num. 9. Sanch. lib. 7. cap. 13. num. 63. Et de conceſſo etiam poſt profeſſionem tenent præcitati, excepto Sanch. lib. 7. cap. 32. num. 14. vbi ait conceſſum ſub ea conditione, ne Monaſterium in illud ſe ingerat, tranſire in ſecundum, non autem quando abſolute conceſſum fuit. Sed dic tu conceſſum ſiue ante, ſiue poſt profeſſionem ex bonis, quæ non ſunt Monaſterij intuitu profeſſi ad ſubleuandam eius indigentiam tranſire cum eo ad ſecũdum Monaſterium ob allatam rationem. Si vero poſt profeſſionẽ ſibi conſtituit Liuellum, aut cenſum, vel quid ſimile, nihil horum ſecũ trãsfert, quia id totũ aquiſiuit Monaſteriũ prius, ius nempe in proprietate, & vſuſructu, & nõ eſt ſimile de cõſtituto ab alio extra Religionẽ, in quo caſu proprietas remanet apud cõſtituẽtem cum iure reditionis poſt mortẽ vſufructuarij, in cõſtituto aũt ab ipſo Religioſo õe ius remanet

apud Religionem, & ideo Religioſus nullum ius habet transferendi ſecum vſumfructum, ille ergo vſusfructus, cujus proprietas eſt Monaſterij, ex quibuſuis bonis, ſeu pecunijs prouenait, non trāſfertur, vt dixi ſupra. Quare centum à Patre meo ex teſtamento mihi relicta ante aditionem ſi trāſibo, remanent, quinque vero ſingulis annis ab hæredibus mihi ſoluenda mecum transfero in Religionem capacem, alias remanent apud hæredes.

90 Sed quid dicendum, quando translatus aquirit aliquid, dum eſt Nouitius in ſecunda Religione, cuinam tunc aquirit Priorine, an ſecundo Monaſterio? Nauar. tom. 2. comm. 4. de regul. num. 24. §. Vndecimo, Rodriq. tom. 2. quæſt. 79. art. 2. Sāch. lib. 7. cap. 32. num. 9. & cum eis Bonac. quæſt. 2. p. 9. §. IV. diff. 2. numero 2. dicunt ſemper aquiri priori Monaſterio vſque ad profeſſionem in ſecundo, quia non eſt perfecte translatus, ſed adhuc eſt verus religioſus prioris Monaſterij toto anno nouitiatus. Sed mihi magis placet ſententia Cardin. in Clem. 1. §. Quia vero de regul. quæſt. 12. num. 14. aquiri ſecundo Monaſterio, quia quod non ſit perfectè translatus, ſed Religioſus prioris conuentus, hoc ſolum indicat, nondum profeciſſe in ſecundo conuentu, vbi eſt nouitius, & magis dicitur eſſe de ſecundo conuentu, quam de primo, ſicut ſecularis effectus Nouitius magis dicitur eſſe de Religione, quam de ſæculo, & ex eo quod non tenetur ad obſeruantias prioris Regulæ, ex probatis hic quæſtione 24. ſed debet ſe conformare ſecūdę regulæ experiendo eius aſperitates, & profeſſorum mores. Præterea aquiſita relinquuntur ſolemniter via teſtamenti, aut contractus, ac proinde exprimitur nomen Nouitij in tali conuentu talis Religionis, ergo præſumitur aquiſitio proprietatis facta ſecundo conuentui, ſi ibi profecerit, aliter priori, ſi redibit improfeſſus.

91 Scripta inutilia priori religioni ſecum ferre poteſt, aſſerunt Nauar. conſil. 55. de regul. num. 10. ex eo Rodriq. tom. 2. quæſt. 79. art. 2. ad finem, Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 9. §. IV. diff. 2. nu. 5. Compend. Bull. 35. Sixti V. Ego dicerem etiam vtilia, quia cum ſint fœtus, & partus ſui intellectus, videntur vti eius naturales filij, vt ita dicam, cum ipſo tranſire, & pateretur magnum detrimentum, ſi ſuas lucubrationes, in quibus componendis, tantum inſudauit, ſecum transferre non poſſit, in ſolatium animæ ſuæ.

Debet autem in ſecundam religionem incedere cum ſuis veſtibus interioribus, & exteriori habitu prioris religionis, vt eo exuto immediate à Superiore poſterioris induatur nouo habitu, remittendo habitum ſuum priori religioni, aut retinendo vſque ad diem profeſſionis remittendum, aut reſumendum, ſi non poſſit proficere redeundo ad priſtinam domum religioſam. Quod ſecum poſſit deferre habitum antiquum docent præcitati.

Quæres 33. An Superiores poſſint profeſſum de ſtatu clericali transferre ad ſtatum conuerſorum, ſiue ob imperitiam, ſiue ob aliquod graue crimen.

92 Reſpond. Poſſunt, quod probaui reſolut. 30. quæſtione 12.

Quæres 34. An è contra conuerſum poſſint transferre ad ſtatum clericalem, ſi habeat merita, & requiſita?

93 Reſpond. Poſſunt, quod ſupponitur in conſtitutione Leonis X. apud Compend. ver. Laici Fratres §. 5. & Rodriq. tom. 1. quæſt. 42. art. 19. dum ſtatuit, quod quando aliquis Frater Laicus ad clericatum aſcenderit extra obedientiam prælatorum Ordinis, etiamſi vſque ad Sacerdotium promotus fuerit, omni honore clericali priuetur, nec permittatur canonicum perſoluere Officium, ſed laicorum perſoluere iubeatur. Vnde ſubdit Compendiat. ibidem, quod virtute dictæ conſtitutionis in capitulo Generali Lugdunenſi renouatum fuit ſtatutum ne Laici ad Clericatum aſcendant ſine conſenſu Generalis Miniſtri, aut Capituli Generalis. In hoc ergo Ordine Minorum, quod eſt de Obſeruantia poteſt Capitulum, aut Generale conuerſum efficere Clericum. Aliæ Religiones attendant ſua ſtatuta.

94 In mea Religione cap. 29. Regulæ, ſeu ſtatutorum prohibetur, ne quiſpiam noſtri Ordinis Laicorum ea ipſa Corona, ſeu tonſura ornari queat, & ſi enim hæc verba eum habeant ſenſum, vt conuerſi non ferant coronam religioſam, per quam Clerici diſtinguuntur a Conuerſis, audio enim antiquitus huiuſmodi Laicos eam ferre conſueuiſſe, illius vſus ſublatus fuit anno 1494. vt ibidem dicitur; tamen bene iſte textus prohibet etiam aſcenſum ad ſtatum clericalem, quia apud regulares habentes coronam religioſam cenſentur deputati ad Chorum, & ſic proxime idonei ad Ordines. Id autem munus clericandi conuerſum ſpectabit ad patrem Generalem, cum agatur de re maximæ conſiderationis, & optimum illi erit abſtinere ſe ab huiuſmodi gratia, cum vt plurimum iſtæ perſonæ ducantur potius ambitione dignitatum, quam feruore maioris deuotionis, & altioris Diuini ſeruitij.

95 Prædictis videtur facere difficultatem Clem. VIII. in Inſtitut. ſuper recept. & educat. nouit. §. Tempore, illis verbis. *Sed qui ad Conuerſorum habitum recepti fuerint, ad clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.* Particula enim, *Etiam*, eſt implicatiua, & ampliatiua, etiam caſuum magis dubitabilium, vt colligitur ex cap. 7. de hæret. §. De quæſtionibus Alex. libro ſecundo, conſil. 127. Megal. part. 3. lib. 3. cap. 10. numero 17. Nauarr. tomo 3. de Iubileo nor. 26. Non poteſt ergo Conuerſus in anno probationis, neque poſt profeſſionem tranſire ad ſtatum clericorum. Sed tollitur difficultas reſpondendo aliud eſſe tranſire, quod reſpicit agere propria authoritate, aliud transferre, quod indicat actum alterius potentis transferre, itaque per illud ſtatutum non aufertur poteſtas Superiori, ſed ſubdito negatur tranſitus propria voluntate ad altiorem ſtatum, ad quem nemo debet accedere, niſi prius vocetur.

Quæres 35. An tranſiens ad ſecunda vota perdat officia, gradus, & dignitates, quæ babebat in priori religione? Nota autem quod huiuſmodi onera, ſeu tituli dupliei via aquiri poſſunt in Religione, vel ab ipſa Religione tantum, quæ habet

facul-

facultatem, ſeu priuilegium ea conſerendi, cuiuſmodi ſunt officia ſuperioritatis, quæ a ſola religione conferuntur, vt prælaturæ, & cœteræ adminiſtrationes reſpicientes gubernationem, & adminiſtrationem in religione cuiuſmodi ſunt officia electorum, procuratorum, definitorum, & cœtera. Item facultas audiendi confeſſiones intra religionem, item dignitas doctoratus, & officium Lectoris, ſeu prędicatoris, & huiuſmodi quę conferuntur a ſuperioribus religionis. Vel poſteriori modo recipiuntur extra religionem, de conſenſu tamen ſuperiorum religionis; cuiuſmodi ſunt officia Lectoratus in Schola ſeculari, Confeſſoris erga ſeculares, laurea Doctoratus in Theologia, in altero, aut vtroque iure, procuratoris, tutoris, curatoris, vicarij epiſcopalis, &c. Obſerua inſuper officia ſeu titulis primi generis differre inter ſe, nam aliqui dependent à loco, cuiuſmodi ſunt prælaturæ, aliæ ſuperioritates, adminiſtrationes electiones præſertim actiuæ, vt Definitoratus, Diſcretatus &c. Alij ſunt independentes à loco, vt facultas excipiendi confeſſiones, legendi, concionandi, laurea doctoratus, &c. & huius generis ſunt etiam tituli poſteriores relati.

96 Reſpond. Tituli primi generis, vt ſunt prælaturæ, adminiſtrationes, electoratus, &c. à loco dependentes aliqua ratione extinguuntur per legitimum tranſitum ad ſecunda vota. Qui vero ſunt independentes à loco remanent ſuſpenſi quo ad exercitium infra annum nouitiatus, & per profeſſionem extinguuntur pænitus, vt tamen dicam. Reliqui ſecundi generis in ſuo perſeuerant robore in ſecunda religione, in qua tamen tranſeuntes cogi poſſunt ad renuntiandum antequam profeſſionem emittant. Demum quando directe repugnent, quicumque ex prædictis extinguuntur, & pænitus euaneſcunt.

97 Primum, quod prælaturæ cum ſimilibus primi generis locum reſpicientes extinguantur per trãſitum. Probatur. Tum argum. capitulo. Niſi eum, capitulo. Poſt translationem, capitulo fin. de renunt. capitulo. Licet, de regul. in quibus locis dicitur Prælatos, vt Epiſcopi, Abbates, non poſſe renuntiare Præſulatui, ſeu Abbatiæ pro ingreſſu religionis niſi de licentia Papæ. (ibi ſermo de immediate ſubiectis Papæ) ergo huiuſmodi tranſitus ſupponit renuntiationem non tantum in dictis prælatis maioribus, ſed etiam aliis inferioribus, cum tam iſti, quam illi alijs ſint obligati. Tum quia iſti etiam per tranſitum cenſentur præciſi vti membra à priori capite. Tum quia huiuſmodi officia ſunt propria prioris religionis cum reſidentia, ergo non poſſunt tranſire ad ſecunda vota, aliter tranſiens reſideret, & non reſideret. Tum quia dependent etiam à loco, hoc eſt, conuentu, & prouincia; ſed per tranſitum abdicarunt ſe à loco; ergo & a dictis titulis. Illud conſtat, quia dicuntur Superiores, Definitores, Vocales &c. talis conuentus, talis prouinciæ, vnde ex eo quod ſunt talis conuentus, talis prouinciæ completur ius præſidendi, & ſuffragandi, quod non competit extraneis, quamuis ſuperioribus & titulatis extra, & quod non ſunt talis loci titulares. Demum facit ſecundum argumentum ſub quęſtione 34. conſilio 26.

Quare ſi iſti reuerterentur etiam infra annum ad priorem religionem, poſteriore dimiſſa, eſſent religioſi priuati, ac ſi illas prælaturas, gradus, & titulus numquam habuiſſent, ſicut illi, qui tempore finito ſua renuntiant officia.

98 Secundum, quod tituli reliqui eiuſdem primi generis à loco independentes, comitentur tranſeuntes, ſed tamen remaneant ſuſpenſi pro anno nouitiatus; ſuadetur. Tum quia tranſeuntes adhuc dicuntur religioſi primi ordinis, cum nondum profecerint in ſecundo, ergo non cenſeatur ſpoliati illis, licet ſuſpenſi quo ad eorum exercitium, eo quod per tranſitum elongauerunt à priori religione, quæ ius, & exercitium illis concedebat. Tum quia licet reliquerint prius monaſterium, & prouinciam ratione loci, non tamen ratione profeſſionis, cum illius adhuc ſint religioſi, ad quam ſi facti pœnitentia ducti reuerterentur ante profeſſionem reciperentur ſine alia profeſſione Sanch. libro ſexto capitulo ſeptimo numero 104. Mirand. tom. primo quæſtione 31. articulo decimooctauo ego capitulo ſecundo de Profitente quæſtione 72. §. Octauo. Tum quia in his titulis habent aliquod ius, cum non conferantur gratis, ſed ex iuſtitia ex præmiſſo examine, & idoneitate perſonæ.

99 Quare Confeſſarius, qui iam tranſiuit, ſi excipiat confeſſiones illorum religioſorum, quos de prioribus ſuis conuentu, vel prouincia poterat ante tranſitum audire, poterit ſi non licite ob negatum exercitium, ſaltem valide abſolute, cum facultas eius extincta non fuerit, ſed tantum ſuſpenſa quo ad exercitium licitum. Item ſi ſit Doctor in priori religione poterit concurrere ad laureãdum quempiam in Doctorem, ſi ante tranſitum poterat, quia adhuc eſt Doctor, neque per tranſitum cenſeatur renuntiaſſe iuri ſuo ex probatis. Prioris autem religionis doctores non tenentur illum vocare, immo poſſunt illum contemnere, & expellere à collegio, ſi contra vellet ingredi. Item lector reuerſus ante profeſſionem adhuc eſt lector, & proſequutionem lecturæ petere poteſt, ſi adhuc vacat.

100 Tertium, quod ſecuta profeſſione extinguuntur reliqui tituli, cum quibus quis tranſiuit, probatur. Quia profeſſione ſecuta cenſetur tranſiens omnibus renuntiaſſe, prior enim profeſſio, ſecundo in eſſe poſita, omnino euaneſcit, & extinguitur quo ad omnia, quæ ab ea dependebant, ergo & huiuſmodi prælaturæ, & tituli. Confirmatur, quia detracto fundamento, quod in re hac eſt profeſſio, ex vulgatis iuribus, extinguuntur, & deſinunt eſſe ea omnia, quæ ab ipſo pendebant, cuiuſmodi ſunt eius generis tituli, quos religioſus quatenus talis profeſſione aquiſierat.

101 Quare iſti redeuntes ad priorem religionem non amplius ſunt confeſſarij, lectores, &c. Sicut erant antequam recederent, vnde egent noua inſtitutione, ſecundum quam illis a ſuperiore denuo collatam aquirunt iura non antiqua, ſed ex tunc, ac ſi nunquam fuiſſent alias gradua-

Digitized by Google

ti, excepta Doctoratus laurea, de qua mox ſubijciam.

102 Quartum, quod officia, tituli, gradus extra Religionem allata comitentur tranſeuntem, & cum eo permaneant in ſecunda Religione, probatur. Tum quia tituli, de quib. §. Secundum tranſeunt ſaltem infra annum probationis, ergo à fortiori iſti etiam ſecuta profeſſione manent, cũ non fuerint collati a Religione, ſicut illi. Tum quia iſti gradus conferuntur Religioſo, vt eſt perſona apta, & idonea ad illas, non quatenus Religioſus talis ordinis, ſed tranſiens tam eſt idoneus in ſecundo ordine, ſicut fuit in primo, ergo nulla eſt ratio ſuadens illos extingui ſecunda profeſſione. Tum quia tranſiens ſecum transfert Liuellos, cenſus & vſufructus deſignatos ſibi a conſanguineis, ex probatis ſupra num. 89. ergo a fortiori tranſeunt hi tituli, in quibus nulla poteſt eſſe ſuſpicio proprietatis. Tum quia ſicut res, per quas cauſas naſcitur per eaſdem diſſoluitur, ex vulgatis iuribus, ita à contrario ſenſu, per quas non naſcitur, nec per eaſdem diſſoluitur, ſed hi tituli à neutra Religione naſcuntur, ergo a neutra diſſoluantur.

Quare ſic tranſeuntes in ſecunda Religione etiam peracta profeſſione poſſunt vti ſuis titulis cum iuribus, & priuilegijs iuxta conditionem, & ſtatuta eius Religionis; ſed quia propriam voluntatem ſubiecerunt de nouo ſuperioribus ſecundæ Religionis, dependentes ab his illis vti, & frui debent per nouam recognitionem, & aggregationem, & quo ad præcedentiam, & cætera iura reſpectiua ſtandum eſt ſecundæ profeſſioni.

103 Quintum, quod huiuſmodi tituli debeant renuntiari, aut intelligantur renuntiati, ſi repugnent ſecundæ Religioni, probatur, quia volens antecedens, vult etiam conſequens neceſſario ſequens ad illud l. 1. §. 1. ff. ſi vſufr. pet. l. 2. ff. de iur. om. iud. Euer. in loco a conceſſ. antec. Sed tranſiens vult efficaciter profeſſionem in ſecunda religione, ergo conſequenter debet velle quicquid ſtatuitur in ea religione, in qua cum non habeant locum illi tituli, cenſetur illos renuntiaſſe ſaltem in conſequentiam, ſi non directe, & expreſſe.

104 Doctoratus, loquor de quauis facultate, habet aliquid ſpeciale, ratione cuius illo inſignitum comitatur etiam poſt mortem, vnde doctor a ſeculari ſtatu tranſiens ad eccleſiaſticum, etiam regularem ſucceſſiue quoq; reſpectu cuiuslibet ordinis ſemper tranſit cum hoc gradu, quo cuius probatione præmittenda ſunt duo.

105 Primo, hunc gradum conferri poſſe primo a prælatis regularibus priuilegium habentibus pro ſuis profeſſis, cuiuſmodi ſunt Dominicani ex priuilegio Innoc. IX. & Boniſ. VIII. atque Franciſcani Conuentuales ex *Martino V.* Rodr. cum ſuo Compend. reſol. 70. num. 1. Sanch. lib. 6. cap. 14. num. 47. Mea religio caret hoc priuilegio, creat vero ſolum Lectores, Baccalaureos, vnde extra huius ordinis religioſi hunc gradum aquirunt de licentia ſolius Generalis. Secundo autem modo confertur is grados per dimiſſionem ad vniuerſitates, vel alias habentes priuilegia Doctorandi confirmata poſt *Pium V.* factam a ſuperioribus earum religionum tam non carentium hoc priuilegio, quam habentium illud.

106 Secundo præmiſſo, hunc gradum continere duo dignitatem, & priuilegia, ratione primi Doctoratus ſemper manet ad quemcumque ſtatum tranſeat laureatus, ratione ſecundi ſuſpenditur, quando priuilegia repugnant, vel aduerſantur, aut non ſunt in vſu in religione, ad quam fit tranſitus.

107 Gradus autem Doctoris, cuiuſuis facultatis, vti Theologię, iuris Canonici, Cæſarei, neque Filoſofiæ repugnat ſtatui religioſo, cum dicat perfectionem, quæ proficiſcitur a caritate in Deum per exercitium vitæ contemplatiuæ, & in proximum per officium vitæ actiuæ, & vna religio tanto magis alia eſt perfectior, quanto magis ad hãc perfectionem caritatis per veram dilectionem accedit, vt docent Theologi cum D. Thom. 2. 2. q. 188. art. 2. Sed religioſi omnes debent tendere ad perfectionem non tantum per viam contemplatiuæ, vt ſibi proſint, ſed etiam per exercitium actiuæ, vt alijs prodeſſe poſſint, ergo nulla religio habet reſpuere hunc gradum perfectionis. Quod is gradus non repugnet ſtatui religioſo docent Sanch. libro ſexto capitulo 14. numero 43. Rodr. cum ſuo Compend. cit. *Lezana* capitulo octauo num. 25.

Religiones habentes hoc priuilegium, gradũ hunc non poſſunt conferre niſi verè profeſſis, vt ex tenore priuilegiorum colligitur, conſequenter collatus inualide profeſſo nullus, eſt roboris, ſicut & nouitio.

108 Quid ſi eam ratificet? an reuiuiſcat doctoratus? Reſpon. ſic, quia ratificatione huiuſmodi conſequuntur omnia ſuum valorem dependentia à profeſſione, cuiuſmodi eſt gradus Doctoratus. Confirmatur a ſimili de renuntiationibus factis a nouitio conualidatis per ratificationem profeſſionis nullæ, ex Rodr. tom. 2. q. 47. art. 11. ex parte Sanch. lib. 7. cap. 5. num. 56. Barboſa ad cap. 16. ſeſſ. 25. num. 18. ergo idem dicendum de hoc gradu, & potiori ratione, cum hic non agatur de bonis fortunæ, ratione quorum poteſt præiudiciũ alicui afferri, ſed de bonis animę, quæ nulli præiudicare poſſunt.

109 Doctoratus eſt dignitas, quod probatur. Tum quia eſt prærogatiua quædam, & honor ex cap. 3. & Clem. 2. de Magiſtr. Tum quia ordo doctorum eſt quaſi præcipuus in eccleſia Dei, cap. Ex iniuncto 13. de hæretic. Tum quia doctor honorandus eſt, cap. De multa, ad finem 28. de præbend. Tum quia infamis doctorari non poteſt, Rota Rom. diuerſ. vol. 3. lib. 2. deciſ. 125 nu. 2. ex eo, quod portæ dignitatum non patent infamibus 87. de regul. iur. in 6. Graſſ. tom. 2. conſil. 2. de teſtam. diff. 3. nu. 2. & conſ. 3. de pœnit. Villalobos lit. D. n. 89. Bart. in Rubr. de veteri iure enucl. & in lib. 1. num. 10. C. de nouo cod. fac. qui diſtinguit duplicem dignita-
110 tem, Natiuam ex præſuppoſita ſcientia, ex qua vera nobilitas naſcitur, ex tex. in l. Prouidendum, ibi! *Quos ſcientia nobiliſſimos facit* Cod. de Portul. & ibi Salicet. dicit nobilitatem eſſe filiam ſcientię; & Datiuam, quam nulla præexiſtente ſcientia, neque meritis princeps confert pro ſuo libito alicui,

quem

Digitized by Google

quem vult honorare; Bald. in l. Sacrilegij C. de diuerſ. reſcrip. Quicquid dicat Nald. ver. eod. ex eo, quod Doctoratus poteſt conferri infami, quod nõ eſſe verum oſtendi, & excommunicato, quod verum eſt, ſolum quoad actum validum, quando non habet adnexam iuriſdictionem, non quo ad licitum, docet Vgol. tab. 2. de excommun. cap. 18. §. 1. cum alijs, quos citat Bonac. p. 7. de excommunic. num. 4. vbi dicit quod Doctoratus eſt propriè dignitas Eccleſiaſtica, licet non habeat adnexam iuriſdictionem.

111 Dignitas hæc ſiue Natiua, ſiue Datiua comitatur Doctorem quocumque eat, probatur. Tum quia Doctor vbique eſt Doctor, Bald. in l. 1. §. Huius ſtudij ff. de iuſt. Felin. in cap. Cauſam, de reſcr. num. 17. Boſſius ſect. 3. de Iubil. num. 218. Valerus de diff. vtr. iur. ver. Abſolutio diff. 1. Faber de pœnit. diſp. 30. num. 34. Tum quia creatio Doctoris nõ pendet à loco, ſed ex doctrina, & meritis probatis per rigoroſum examen, ergo non prohibetur loco, neque ſtatu. Tum exemplo B. Pauli qui Doctoratum ex gentili ſtatu tranſtulit apud Chriſtianos. Tum quia Doctor reſuſcitatus adhuc eſt Doctor, ex Sebaſt. Medic. in ſuo libello. Mors omnia ſoluit part. 2. nu. 275. ergo à fortiori idem dicendum reſpectu cuiuſcumq; ſtatus poſitiui. Tum quia dignitas numquam moritur, cap. Si gratioſe, de reſcr. in 6. vnde & perpetua dicitur, conſequẽter ſemper habet comitari Doctore. Demum in ſignum huius perpetuæ dignitatis, mediante exercitio in prædicatione Euangelij, & doctrina Sacrę Scripturæ Doctores (loquor de Natiuis) in æterna vita decorantur corona gloriæ dicta Aureola, ſeu Laureola à Theologis in 4. diſt. 49. quæ eſt quoddam præmium accidentale ſuperadditum eſſentiali beatitudini Doctoris, qui laborauit in doctrina, iuxta illud 1. ad Timot. 5 *Qui bene præſunt presbyteri, duplici honore digni ſunt, maxime qui laborãt verbo, & doctrina.*

112 Demum in religionibus, in quib. gradus Doctoris non ſolet conferri humilitatis cauſa, ſed prohibetur, ſuſpenduntur iura & priuilegia nominis, præcedentiæ, &c. quo ad religionem, & tractantur vt alij non Doctores, ac ſi non fuiſſent antea Doctores, eo quod profeſſione cenſeãtur illis iuribus renuntiaſſe. Remanet vero ſola dignitas natiua cum per tranſitum non auferatur, cum ſit congenea illi, vti nobilitas religioſo nobili ex ſanguine.

113 Ex his ergo infertur, tranſeuntes ſecum ſaltem transferre dignitatem Doctoratus, ſi non priuilegia quo ad exercitium in illis religionibus, in quibus non ſolent creati Doctores. Doctor autem tranſiens ad religionem, vbi Doctoris gradus confertur, conſeruat ſua priuilegia, ſecuta profeſſione, & præcedit ſimplices Sacerdotes antiquos, quia ſicut vbique eſt Doctor, ita vbique honorandus eſt, cęteros vero Doctores in nullo præcedit, niſi eos qui poſt ipſum creabuntur, licet ſint priores profeſſione. Idem dic de translatis, & dimiſſis, ex aliquo indulto Apoſtolico, nam extra religionem manentes, ſiue cum habitu, ſiue ſine illo, modo fuerint valide profeſſi, adhuc retinent iura ſui gradus, ſiue ſint creati intra religionem, ſiue extra ab aliqua vniuerſitate, in quo etiam poſteriori ſenſu adhuc ſunt Doctores, licet inualide profeſſi, quia Vniuerſitas confert hanc lauream attenta ſcientia, & meritis laureandi, religio autem præterea attendit profeſſionem, cum dependeat a priuilegio quod requirit pro forma profeſſionem, qua non exiſtente, nihil fit.

114 Sed quid dicendum de lectoribus, an idem ſint quod Doctores, & Magiſtri in illis religionibus, in quibus non ſolent creari Magiſtri, & Doctores, nec ſimiliter nominari, ſed ſolum Lectores? Reſp. Quando religio habet priuilegium creandi lectores cum omnibus iuribus, & priuilegijs competẽtibus Doctoribus, eo caſu nomen *Lectoris* idem importat, quod nomen Doctoris, & ſic in te Lectores iſti ſunt Doctores, vt in religionibus Reformatis, & alijs, quæ humilitatis gratia, & ex ſuis inſtitutis non conſueuerunt vti his nominibus Doctoris, aut Magiſtri, ſed ſolum Lectoris, & apud Hiſpanos vocantur Doctores Iubilati. In illis vero religionibus, in quibus ſolent diſtingui, & creati Lectores à Magiſtris, & Doctoribus, ſine dubio Lectores præciſe non ſunt Doctores, neque ſub hoc nomine veniunt; & hoc confirmatur a ſimili ex ijs, quę habent Doctores ſuper Clem. 1. de Regul. in qua ſub nomine officiorum quæ interdicũtur ibi conferri tranſeuntibus Mendicantibus ad non Mendicantes, veniunt Lectores cuiuſcumque facultatis, non autem Doctores, cum iſte gradus non ſit nomen officij, ſicut Lectoratus, Sanch. lib. 7. cap. 7. num. 131. Bonae. de clauſ. qu. 2. p. 9. §. 5. diff. 1. num. 4. alijs ætatis, Vecchius diſp. 15. dub. 5. num. 15. Igitur nomen Lectoris eſt nomen exercitij, & officij pręſeferens aliquid honoris. Doctoris autem nomen pręciſe ſonat honorem, & dignitatem, & non eſt officium, neque exercitium cum non conferatur ratione officij exercendi, ſed ratione honoris, & pręmij, quo virtute præditus eſt dignus.

In quibuſdam quoq; religionibus creantur Lectores à patre Generali, qui ideo Lectores Generales vocantur, & tamen in eo conuentu, in quo morantur, nulli ſunt ſtudentes, quibus legant. Iſti ſi ſint ſine examine honorati hoc gradu, dicuntur potius Datiui, quam Natiui, & poſtponuntur alijs pręuio examine electis, maxime habentibus Scholares, licet creatis in ſolis capitulis prouincialibus. Iſti ergo ſine ſcholaribus vocari poſſunt titulares, quo nomine inſcribuntur quidam Abbates ſine iuriſdictione, & cura Monachorum.

Quæres 36. An Tertiarij Galli tranſeuntes ad Italos, qui non dicuntur reformati, ſicut illi viuentes ſub reformatione indigeant licentia Apoſtolica, nouitiatu, & profeſſione?

115 Reſpond. Si Galli vtuntur eadem forma profeſſionis, qua Itali non egent licentia ſedis, vtique nouitiatu, & profeſſione.

Primum probatur, quia votum ſolemne idem eſt, & ſolum exigitur licentia Papę, quando per tranſitum prius votum in ſtrictiori obſeruantia commutandum eſt in latius, quod vt ſolemne à ſolo Papa commutari poteſt per illam licentiam, & diſpenſationem, qua ratione accipe, quod dixi ſupra qu. 4. nu. 12. in caſu autem noſtro ex ſuppoſitione

tione eadem eſt forma, ergo idem votum commutatione non egens.

Secundum, quod egeat nouitiatu, probaui ſupra ſub q. 62. Doctoribus allegatis à Barboſa ad cap. 15. ſeſſ. 25. num. 21.

Tertium de profeſſione emittenda apud Italos, etiam caſu quo eadem vtantur forma profeſſionis Galli, & Itali, quia Galli vt ſic per eorum profeſſionem nulla ratione ſubduntur ſuperioribus Italis, non Generali, cum ſit ſolum prælatus Italorum, à qua proportionaliter reliqui ſuperiores dependent; ergo vt ſubijciantur debent reprofiteri, nam ſolo obedientiæ voto Regularis ſubijcitur ſuperiori regulari. Deinde Galli habent proprios ſuperiores, qui non communicant cum Italis, cum non ſubſint vni Generali, ſed illos habent diſtinctos, ergo ſi volunt tranſire ad Italos debent reprofiteri, vt hac ratione ſubijciantur. Nec deciſio ſub die 13. Nouemb. 1627. pro Diſcalceatis ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis tranſeuntibus ad laxiorem eiuſdem ordinis Calceatorum, vt non teneantur reproficere, cum eadem ſit forma profeſſionis vtriſque communis, obſtat dictis, cum ſit diſpar ratio, quia iſti ſunt ſub eiſdē ſuperioribus ſaltem mediate, cum ſint ſub eodem Generali; in caſu autem noſtro Galli, & Itali diſtinctos habent ſuperiores, ratione cuius licet forma profeſſionis alias eſſet eadem ſecundum verba, non tamen ſecundum ſenſum, cum non promittatur obedientia eiſdem ſuperioribus apud vtroſque vt notum eſt. De illa deciſione retuli Doctores ſupra ſub q. 17. num. 63.

Quæres 37. An Frater N. vere apoſtata habitu dimiſſo ſe fingendo ſecularem, valide admittatur ad nouitiatum, & profeſſionem in ſecunda Religione ſtrictiori? Loquor de Strictiori, nam in laxiori ſine dubio inualide profitetur, cum nulla ratione huiuſmodi tranſitus concedatur ſine diſpēſatione, ex probatis ſupra num. 12. Videtur valide tranſire, quia nil videtur obſtare niſi defectus licentiæ, & excommunicationis, aut vitium apoſtaſiæ. Sed nullum horum impedit valorem profeſſionis, neque proinde antecedenter probationis annuæ; non impedit licentia non petita, quia ex cap. Sane 10. de regul. expreſſe habemus Canonicum regularem fugiſſe, & ſic ſine licentia, ad Monachos, apud quos Papa mandauit permanere poſſe pura conſcientia, ergo per validam profeſſionem, & eſt opinio plures habens Doctores, vt dixi ſupra num. 47. Non impedit defectus excommunicationis, quia hæc non vitiat profeſſionem ex cap. Cum illorum 32. de ſent. excom. & docent communiter doctores, quos cito in meo Tractat. de profeſſ. cap. 2. q. 36. quibus adde Portellum part. 1. caſu 9. num. 3. licet quis eſſet etiam nominatim excommunicatus. Demum apoſtaſia vt ſic præciſe dicit retroceſſionem à priori Religione ſine animo ad eam redeundi, quæ videtur habere aliquam ſimilitudinem cum tranſitu ad ſecunda vota, in quantum volens trāſire debet habere animum non reuertendi, ſed remanendi in ſecunda Religione, quæ retroceſſio videretur iuſtificari per licentiam ſaltem petitam tranſeundi ad ſecunda vota; ſed licentia omiſſa non vitiat profeſſionem ex probatis, ergo neque apoſtaſia per eius defectum vitiata. Immo in caſu præſenti ſic tranſiens non eſt dicendus apoſtata, ſed tranſiens per ea, quæ habent Rom. conſil. 341. Stafil. de reſcr. apoſt. num. 23. & cum eis Ricciullus de iure gentium extra grem. lib. 8. cap. 3. num. 4.

116 Reſpond. Huius profeſſio nulla eſt præciſe ex eo, quod tranſitus factus fuit ſine licentia ſui ſuperioris, quæ neceſſaria eſt, quando fit tranſitus etiam ad arctiorem, etiam zelo melioris vitæ, vt probaui ſupra q. 10. num. 49.

Ad rationes aduerſarias reſpondetur in genere ex illo defectu non ſequi nullitatem profeſſionis, ſed ex defectu licentiæ; neque prodeſt allegatum cap. Sane, quia ibi Papa vtitur verbo, *Permittas*, quod importat quandam diſpenſationem, vt dixi in eadem q. num. 47. quamquam alius pręſens caſus habet ſpecialem notam, quia iſte Religioſus, & fugerat ad euitandam pœnam, nam furtū fecerat in priori Religione, & in ſecunda deceperat illius ſuperiores, fingendo ſe hominem liberum, & ſui iuris, cum alias eſſet ſubditus, & alieni iuris. Et quamuis concedamus hunc non eſſe proprie, & preſſe apoſtatam, ſed tantum fugitiuū à ſuo ſuperiore metu pœnæ, adhuc tamen non potuit valide profiteri, hoc ipſo quod prior Religio poteſt illum reuocare, vt docet apud c. tantū Ricciul. Rom. loco ſuperius citato.

RESOLVTIO XXX.

De Horis Canonicis.

SVMMARIVM.

1 *Clericus carens ſacris non tenetur ad Horas.*
2 *Conſuetudo obligat.*
3 *Conſuetudo eſt quid facti.*
4 *Caietani opinio de Horis.*
5 *In choro recitandę.*
6 *Religioſi minus obligantur choro Clericis.*
7 *Peccant ſuperiores non inuigilantes.*
8 *Quatuor ad minus requiruntur ad chorum.*
9 *Obligati ex iuſtitia abſentes peccant.*
10 *Laici tenentur ad proprium officium.*
11 *Nouitij, & alij non tenentur.*
12 *Moniales tenentur.*
13 *Triremibus damnati excuſantur.*
14 *Eiectus non in ſacris excuſatur.*
15 *Manentes perpetuo extra non tenentur.*
16 *Reiectus in conuerſum non tenetur.*
17 *Diſpenſant prælati in Horis.*
18 *Mutare quandoque poteſt ſuperior.*
19 *Calendario Epiſcopali vti poſſunt.*
20 *Aduenæ ſe accommodant vbi ſunt.*
21 *In ſacriſtia ſatisfit.*
22 *Graduales &c. non recitant.*
23 *Sanctus Religionis præponitur Sancto Calendarij.*
24 *Officia ad libitum omitti poſſunt.*
25 *Angelorum Cuſtodum quando celebrandum.*
26 *Officia propria non dicuntur ab extraneis.*

Sa-

27 Sacroſanctæ *oratio quid indulgeat?*
28 *Dubia quatuor ſuper ipſam.*
29 *Ab vno dicta prodeſt omnibus.*
30 *Non fuit ſublata licet ſit oraculum.*
31 *Valet licet recitetur à non genuflexo.*
32 *Prodeſt etiam ſecularibus clericis.*
33 *Conceptionis officium non fuit ſublatum.*
34 *An celebranda officia SS. Ludouici, & Eliſabet.*
35 *Opinio contraria refertur.*
36 *Affirmatiua probatur.*
37 *Opinio Ranutij Pichi refertur.*
38 *Reijcitur.*
39 *Vnde inceperit ordo Tertiarius.*
40 *Reijcitur quædam diſtinctio Tertiariorum.*
41 *Caputium duplex.*

QVidam clericus in ſacris ordinibus nondum conſtitutus, cui ſuus Confeſſarius eo, quod extra chorum numquam Diuinum Officium recitabat, grauem iniunxit Pœnitentiam, aſſerendo toties peccare mortaliter, quoties illud omittit, dubitando de hac opinione Confeſſarij, petit eius reſolutionem.

1 Reſpond. Clericus regularis nondum in ſacris conſtitutus ad Chorum deputatus, quando abeſt à choro Officium omittens non peccat, niſi ex vi regulæ obligetur ſub culpa illud ſimpliciter celebrare. Probatur, Tum quia iure communi nullum extat præceptum religioſis vt ſic recitandi Diuinum Officium, neque in cap. Dolentes de celebr. Miſſar. vbi nulla mentio fit de regularibus; neque in Clem. I. eod. huiuſmodi obligatio inducitur, ſed aliunde ea ſupponitur, & ſolum præcipitur, vt in Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis, horis debitis diuinum pſallatur officium, vt obſeruat Suar. tom. 2. de religione lib. 4. cap. 17. numero 2. & alij omnes, quos ſequitur Bonac. diſp. 2. de horis canon. q. 1. p. 1. num. 9. Tum neque iure profeſſionis, alias omnes religioſi tenerentur ad hoc, & ſi enim tenentur tendere ad perfectionem, hanc alijs medijs aſſequi poſſunt. Neque iure diuino, cum in Sacra Scriptura non inueniatur huiuſmodi obligatio. Neque ob eleemoſynas, quia non dantur ſub hoc titulo. Tum quia non tenetur ex vi Regulæ, nam in Regula huius religioſi, qui eſt Tertij Ordinis ca. 15. ordinatur quidem Officium celebrandum debitis horis Diurnum, & Nocturnum in eccleſia ex Regula Nicolai IV. cap. 8. & Leonis X. cap. 4. nullibi autem in dictis locis adeſt obligatio ſub culpa, eſt enim hoc certum in hoc ordine, nullum caput ex dictis regulis obligare ſub culpa, vt colligitur expreſſe ex poſtremis capitibus dictarum Regularum, & Proemio Conſtitutionum, niſi contineant ius diuinum, & humanum alias obligans, conſtat autem ex ſupra allatis nullum ius religioſos Sacris non initiatos obligare ad Horas Canonicas, ergo conſulens non peccauit omittendo illas. Ac proinde neque ex vi profeſſionis præciſe regulares obligantur, quia huiuſmodi obligatio in eius forma non exprimitur, & hoc expreſſe colligitur ex conſtit. 5 *Exponi nobis*. Iulij II. relata per Confect. pag. mihi 121. & hoc expreſſe, quod Clericus Tertii Ordinis non obligetur ad recitandum Horas Canonicas, aſſerit Cartuſianus declarans regulam Nicol. IV. art. 19. poſt initium.

2 Tota difficultas conſiſtit in conſuetudine, quã communiſſima opinio aſſerit obligare religioſos profeſſos ad Chorum deputatos, ad recitandum Diuinum Officium, quando abſunt ab eccleſia, de qua doctoribus citatis Bonac. diſp. 1. de Horis qu. 2. p. 2. num. 1. Rodr. tom. 1. qu. 24. art. 20. extendit etiam ad Moniales, ſicut & Bonac. nu. 5. & Diana reſol. 17. de horis canon. Mirand. tom. 1. q. 37. art. 7. Portel ver. Horæ canon. num. 1. 2. 3. dicit Franciſcanos ſub prima regula teneri ex vi Regulæ, & de conſuetudine, non placet, quod nu. 2. ait Mendicantes profeſſos carentes ordine Sacro teneri ex eo ſolum, quod per profeſſionem ſunt poſiti in ſtatu irreuocabili, ſeu omnino impedito ad matrimonium, & Choro addicto, vbi citat Rodr. tom. 3. Summæ ver. Horæ canon. concl. 11. Quia ſtatus religionis vt ſic non inducit huiuſmodi obligationem, aliter omnes religioſi tenerentur, conſtat autem Conuerſos non teneri, vt infra probabo q. 6. Deinde profeſſio, quæ illos in hoc ſtatu ponit, non obligat, ſed ſolum conſtringit ad tria vota, & & alia contenta in forma profeſſionis, vt docet Bonac. cit. num. 7. & ego retuli ſupra ex conſtitutione Iulij II. ſed in nulla forma religionum exprimitur huiuſmodi obligatio, ergo neque inducitur ex vi ſtatus religioſi: remanet ergo ſola conſuetudo, vt ex Caietano bene dicit. Mirand. cit. in fine. Dicunt autem hanc conſuetudinem obligari ſub mortali, cum ſit de re graui.

3 Quamuis de hac conſuetudine fere omnes teſtentur, tamen cum ſit quid facti, difficile eſt, de eius ſubſiſtentia iudicium ferre; vnde ego puto hanc conſuetudinem referri ad Chorum, nõ præciſe ad deputatum ad Chorũ, quando abeſt, quod ſuadeo, quia conſuetudo in vim legis obligans non inducitur ex actibus priuatis, ſed publicis, & manifeſtis, vt docent communiter cum Bonac. de cõſuetud. nu. 26. Officium autem extra Chorum dicitur occulte, & non manifeſte, ergo ſignum eſt eam conſuetudinem referri ad profeſſum non vt ſic, ſed quatenus recitat in Choro. Deinde nullo iure probatur eſſe obligationem recitandi in choro, niſi ex conſuetudine, aut ex vi Regulæ, de qua obligatione infra quæſt. 1. vbi probabo non afficere ſingulos, ſed communitatem, quatenus Chorus non debet ceſſare ab huiuſmodi recitatione.

4 Quare ſequendo opinionem Caietani, qui ver. Horę Canon. dubitat de hac conſuetudine, & cum eo Medina de orat. tract. 6. Armilla ver. eod. nu. 4. ac proinde dicunt non obligare ſub mortali, dico ſaltem non peccaſſe mortaliter dictum clericum, immo neque venialiter ſtante reſponſione Cartuſiani in terminis noſtri caſus, quare dicta conſuetudo locum non habet in hac religione, in cuius Regula neque præcipitur huiuſmodi recitatio extra Chorum, & ſi præciperetur, non eſſet ſub culpa, cum in Regula nihil ſub culpa ſtatuatur, ſed tantum ſub pœna.

Quęres autem: 1. An extet obligatio apud regulares recitandi Diuinum Officium in choro? & quo iure? & quomodo religioſos afficiat?

5 Reſpond. Religioſi tenentur recitare Diuinum

Officium

officium in Eccleſia iure antiquiſſimæ traditionis, & ex ſtatutis ſuarum Regularum, ſeu conſtitutionum. Omnes quidem non diſtributiue, ſed collectiue tantum.

De hac traditione, ſeu conſuetudine immemorabili docent omnes cum Rodriq. tom. 1. qu. 42. art. 1. Mirand. tom. 1. qu. 37. art. 5. Bonac. diſp. 2. de horis canon. qu. 1. p. 1. num. 9. Ratio eſt, quia religioſi non tantum pro ſe, ſed etiam ad commoditatem aliorum celebrare debent, deinde ſtatus religioſi in eo conſiſtit, vt non tantum vitam corporalem, ſed etiam ſpiritualem degant in communi, quod eſt orare ſimul in Eccleſijs. Quod autem non afficiat omnes diſtributiue, & in indiuiduo, ſed collectiue tantum, probatur, & explicatur, quia huiuſmodi obligatio in eo conſiſtit, vt ſingulis diebus Choro ſatisfiat recitando diuinum Officium, cuius obligationis executio principaliter, & primario reſidet in ſuperiore, qui totis viribus procurare debet, vt ſingulis diebus recitetur, vt docet Raphael de Turre 2. 2. tom. 1. controu. 10. diſput. 1. numero 8. quem pro ſe citat Diana reſol. 38. de horis canon. Bonac. diſp. 1. q. 2. p. 2. num. 8. §. Dixi, & diſp. 2. q. & p. 1. num. 9. vbi dicit hoc munus curandi, vt Diuinũ Officium in Choro recitetur ſpectare ad Prælatum, vnde dicit idem Bonac. eo §. Dixi, de mente Suar. quod quando ſubditi negligunt Chorũ, & Diuinum Officium penitus prætermittitur, in eo caſu tenetur ſuperior ſingulis præcipere, vt Choro interſint, & tranſgreſſores grauiter peccant negligendo, & violando præceptum in materia graui. Peccat ergo ſuperior mortaliter ex negligentia non frequentando Chorum, ſimiliter, & ſubditi, quando ex eorum abſentia non ſatisfit Choro, in caſu enim, quo prætermittitur ſine rationabili cauſa officium ſiue diurnum, ſiue nocturnum in Choro recitandum, omnes ſunt in culpa, quia ſinguli in ſolidum tenentur in caſu prætermiſſionis. Quãdo autem idem Bonac. cum alijs à ſe citatis dicit Religioſos ad Chorum non accedentes non peccare mortaliter ex vi regulæ, intelligendum eſt, præſcindendo à prætermiſſione, immo tunc nullum eſt peccatum, cum obligatio inſit toti communitati collectiue, ita quod ab aliquibus ſingulis diebus officium, recitetur in Choro, vnde Diana reſol. 18. dicit ex conſuetudine non accedentem ad Chorum non peccare mortaliter.

Quæres 2. An Religio[illegible] [illegible]gis obligati clericis ſecularibus recitandi o[illegible]m in Choro?

6 Reſpond. Canonici & alij beneficiarij habent Strictiorem obligationem intereſſendi Choro, quam regulares. Tum quia in cap. fin. diſt. 92. id Presbiteris præcipitur ſub pœna depoſitionis, regularibus autem nullibi. Tum quia ſeculares tenentur ex iuſtitia, illis enim datur beneficium, vt recitent in Choro Diuinum officium cap. Cum ſecundum, de præbend. ea. Quia perambitioſam, de reſer. in 6. Tum quia fere nulla Religioſorum Regula eos obligat ſub mortali, ad recitandum Horas Canonicas, immo neque ſub veniali excepta prima regula Diui Franciſci, quæ ſuos alumnos in multis obligat ſub culpa. Sic docet Bonac. diſp. 1. de Horis q. 2. p. 2. num. 8. citando Suar. cõtra Macignum. In mea regula cap. 15. & in Regula Nicolai IV. Ordinatur officium eſſe recitandum in Eccleſia, niſi excuſet rationabilis cauſa, in Regula vero Leonis X. cap. 4. nulla eſt obligatio accedendi ad Eccleſiam pro officio dicendo.

Quæres 3. An ſuperiores permittentes aliquando ex leuiſſima cauſa omiſſionem Diuini Officij etiam in totum, peccent mortaliter? Item tolerantes duos, aut tres recitare Matutinum? Item an ſit peccatum recitare illud poſt Completorium, & non de nocte, vel matutinali tempore?

7 Reſpond. Attendendæ ſunt vniuſcuiuſque Religionis conſtitutiones, & vſus, præſcindendo enim ab illis Regulis, quæ ſub culpa præcipiunt recitationem Diuini Officij in Choro, puto in alijs nullum eſſe peccatum ſaltem mortale præfatas permiſſiones, præſertim primam, & tertiam quas neque cenſeo veniales, vtique vero peccatum veniale pernicioſum in ſecundo caſu, quia Choro non plene, & vt eſt debitum, ſatisfit, & abſentibus eſt facilis occaſio neque illud dicendi extra Chorum, in hoc ergo caſu vigilare debent ſuperiores, & magis expedit illud recitare in ſero poſt Completorium, quam de nocte, vel mane cum paucis clericis, cum peruerſio temporis maxime apud regulares non Reformatos nullum ſit peccatũ saltẽ mortale recitare Matutinum poſt Cõpletorium, Clem. enim. 1. de celebr. miſſ. præcipiendo etiam Regularibus, vt in ſuis eccleſijs debitis horis pſallant Diuinum Officium, non idcirco imponit obligationem ſimpliciter recitandi, ſed ſuppoſitæ adiecit tempus; cum autem ex ſupra probatis conſtet nõ eſſe rigoroſam huiuſmodi obligationem, cum laxior ſit illa, quam habent Collegiatæ, & Cathedrales, conſequenter obligatio temporis ſequitur obligationem recitationis, & cum hęc ſit ſub mortali, oportet inferre eam eſſe ſub veniali tantum, & in quibuſdam Religionibus nullum peccatum, vt puto non eſſe in mea Religione, quia neque in Regula Nicolai, neque Leonis, neque cap. 14. noſtrorum ſtatutorum id ordinatur, & ſi enim ibi fiat mentio citatæ Clem. tamen poſtea in ordinando ſtatuto, dicitur ſimpliciter, quod conueniant in Templa ad perſoluendas canonicas Horas nõ determinando tempus, ergo illud relinquit arbitrio ſuperiorum Localium, aut Maiorum determinandum. Quod autem non ſit peccatum mortale docent Caiet. & Valent. quos pro ſe citat Bonac. diſp. 1. de Horis Canon. q. & p. 3. nu. 7. §. Ego, contra Nau. tom. 4. cap. 3. de orat. num. 63. Regin. lib. 18. num. 180. & alios, ibi citatos.

Quæres 4. An in paruis Conuentibus, vbi tres, aut quatuor tantum reſident, teneantur recitare in Choro?

8 Reſpond. Requiruntur ad minus quatuor ad Chorum deputati, vt alternatiue reſpondere cõmode poſſint, & ſi enim conuentualis eccleſia ea dicatur, in qua ſunt plures, nempe duo, aut tres clerici, Gloſ. ver. In conuentuali cap. Nobis, de iurepatr. per cap. 1. de elect. & gloſ. ver. Eccleſijs extr. com. Ne ſede vac. non tamen ſtatim habet adnexam hanc obligationem, ſed tantum ad eligen-

gendum ſibi ſuperiorem, quod fieri commode poteſt, præſertim eum ius electionis in vno permanere poſſit, Sigiſm. dub. 24. de elect. & poteſt prælat. regul. duo autem, aut tres commode officium recitare non poſſunt publice in Choro; id autem quod commode fieri non poteſt reputatur impoſſibile in iure, ac proinde nulli ſubiectum obligationi, conſequenter illi duo, aut tres non tenentur recitare in Choro Horas Canonicas. Vt plurimum excuſarem etiam quatuor, aut quinque reſidentes, cum huiuſmodi obligatio recitandi in Choro regularibus non ſit ita ſtrictior, ſicut beneficiarijs collegiatis, vt probaui q.2.

Quæres 5. Quid dicendum ſit, quando in monaſterio adeſt obligatio recitandi, quotidie in Choro ex fundatione Conuentus, an emittentes, peccent mortaliter, vt ſinguli, & præterea teneantur ad reſtitutionem fructuum pro rata illius officij omiſſi? Et an fructus huius orationis illi applicandum ſit? Et quid quando in Conuentu non eſt numerus quaternarius iuxta præcedentem quæſtionem.

9 Reſpond. Peccant mortaliter ſinguli. Non eſt obligatio reſtituendi, ſi hanc non expreſſit benefactor. Eſt applicandus. Si abeſt numerus quaternarius non eſt obligatio recitandi in Choro.

Primum probatur. Tum quia ſinguli omittentes faciunt contra iuſtitiam, cum ſinguli alantur ex illis fructibus. Tum quia, in hoc æquiparantur beneficiarijs de collegio, qui vt ſinguli tenentur intereſſe Choro, & cum ſit in re graui omiſſio cōtra iuſtitiam, nulli dubium eſſe poteſt, non eſſe peccatum mortale.

Secundum probatur, quia ſi eſt aliqua ratio obligandi ad reſtitutionem maxime vel expreſſa intentio fundatoris, de qua non conſtat, conſequenter cum res ſit dubioſa, potius inclinandum eſt in negatiuam partem, cum in dubio nullus ſit obligatus, & in materia iuſtitiæ melior ſit conditio poſſidentis, vt de communiori docet Bonac. q. 2. de reſtit. in genere. p. 11. §. Incidens. Et obligatio non extenditur ad inſolita l. Fiſtula §. Frumenta ff. de contr. empt. referente gloſa ver. Inſolitam extr. com. de dolo. Eſt autem inſolitum, quod fundator Monaſterij obliget ad recitandas Horas canonicas in Choro cum obligatione reſtitutionis fructuum reſpondentium pro rata officio omiſſo: vel Concilium Later. ſub Leone X. & conſtitutio. *Ex proximo.* Pij V. vtrumque refert ad verbum Bonac. diſp. 1. de horis q. 5. p. 2. ſed non obſtant, quia loquuntur ſolum de clericis beneficiariis, & ſecularibus, qui Diuinum Officium omittentes fructus non faciunt ſuos, ſed reſtituere habent fabricæ beneficii, vel pauperibus, Bonac. cit. p. 4. Regulares autem non dicuntur beneficiarii, ac proinde non ſubijciuntur dictis decretis, vt idem Bonac. dicit p. 2. nu. 3. §. Hinc patet, neque illi redditus conſtituunt beneficium, ſed eſt ſimplex eleemoſina ad congruam ſuſtentationem religioſorum, qui habent onus recitandi officium in choro; & ſic patet differentia inter clericos, & religioſos in ratione reſtitutionis, & conuenientia in culpa mortali, à qua non excuſantur, niſi abſint ex rationabili cauſa, quæ ſemper excuſat, licet non ſit tam grauis, & tam legitima, quam illa, quam clericus habere debet, vt non obligetur ad reſtitutionem, quia clericus habet dominium vtile beneficii, religioſus vero ſolum congrua alimenta recipit à monaſterio, pœnes quod eſt dominium directum, & vtile rei relictæ; & hinc patet alia differentia inter beneficium, & hoc relictum, nam beneficii proprietas non eſt apud beneficiarium, ſed pœnes eccleſiam, religioſi vero ſunt domini eleemoſinæ ſibi relictę.

Tertium probatur, quia per illam recitationē iniunctam in choro præſumitur voluiſſe ſibi conſulere, vnde cum in officio diuino ſicut in Miſſa, Fructus diſtingui poſſit in Generalem competentem toti eccleſiæ, Specialem competentem recitanti, & medium benefactori debitum, hunç tertium conſequetur. De quibus vide Bonac. cit. diſp. 1. qu. 4. p. 2.

Quartum probatur à ſimili de voto, quod dubium interpretatur iuxta alias obligationes legis, ita, & hæc priuata impoſitio obligationis explicari debet eo modo, quo exponitur obligatio impoſita ab eccleſia, quæ non præſumitur obligare ad chorum, niſi ad ſummum quatuor clerici interſint choro.

Quæres 6. An conuerſi profeſſi teneantur ad aliquod officium recitandum?

10 Reſpond. Laici iure canonico, aut ex conſuetudine non tenentur ad aliquod officium ſub mortali recitandum, niſi eorum Regula ad id illos obliget, & non inuenio aliam regulam obligantem, niſi primam D. Franciſci capit. 2. Vnde laici profeſſi ſub hac regula tenentur ad officium, ſibi in ea præſcriptum ſub pœna peccati mortalis, & ita Bartolucius ſuper dictam regulam cap. 3 docet §. Laici vero dicant. Iſti autem promoti ad ordines ſine licentia ſuorum Superiorum prohibentur dicere Horas Canonicas, ſed iubentur dicere horas laicorum, Compend. Priuileg. ver. Laici Fratres §. Idem Leo, Portel ver. Horæ Canon. nu. 3. Compend. reſol. 24. num. 21. quia non conceditur illis perſeuerare in ſtatu clericali, ſed reducuntur ad ſtatum priſtinum. Quod autem non obligētur, prę ciſo præcepto Regulæ obligante ſub culpa docēt omnes cum Caiet. Silu. Armilla, Soto, Rodr. quos citat dictus Bartolucius, & Bonac. diſp. 1. q. 2. p. 2. num. 1. §. Dixi Tolet. lib. 2. cap. 12. num. 7. oppoſitum tenet Nau. cap. 25. num. 97. & tom. 4. cap. 7. num. 23. §. Nec non, Graff. part. 1. lib. 2. cap. 50. numero 7. aſſerentes illos teneri recitare officium ſibi præſcriptum.

Hinc patet Tertiarios profeſſos non teneri recitare certas præces ſibi a regula cap. 15. præſcriptas, loco Horarum Canonicarū, quia non aliunde, quam a Regula illis præſcribitur huiuſmodi officium; regula autem non obligat ad peccatum, ergo neque ad recitandas huiuſmodi preces. Neque Regulæ Nicolai IV. cap. 8. neque Leonis X. cap. 4. obligant ad dictas præces inibi præſcriptas laicis profeſſis.

Quæres 7. An Nouitij, & Tertiarii geſtantes ſemihabitum, & collegialiter viuentes obligentur ad aliquod officium dicendum?

11 Reſpond. Nouitii nō tenentur, quia nullum ius, aut conſuetudo, neque profeſſio, quam nondum pro-

promiſerunt illos obligat, ergo non tenẽtur. Nau. tom. 4. cap. 7. de Statione num. 23. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 50. num. 7. Tolet. lib. 2. cap. 12. num. 7. Bonac. diſp. 1. q. & p. 2. num. 1. §. Dixi, & alii communiter, quamquam Palud. Apud Graff. videatur dicere Nouitios teneri, eo quod elemoſinis aluntur, & gaudent priuilegijs Religioſorum, ſed hæc non obſtant, quia extranea ſunt ab hac obligatione, quam non valent inferre. Multo minus tenentur Tertiarij ſiue in domibus proprijs degentes, ſiue collegialiter cũ profeſſis, vt docet Nau. cit. Graff. vero ait eos obligari ad recitandum officiũ ſibi præſcriptum in Regula Nicol. IV. ſecundum Felinum, & Tabien. ſed reuera contrarium eſt tenendum, quia nullum decretum in ea Regula poſitum obligat ſub culpa neque veniali, vt dicitur in eius finali capite.

Quæres 8. *An moniales deputatæ ad Chorum teneantur, Diuinum Officium recitare?*

12 Reſpond. Tenentur eo modo, quo viri profeſſi obligantur vel ex conſuetudine, vel ex Regula ita docent omnes cum Rodr. qu. 42. artic. 20. Cum Compend. reſol. 24. num. 21. Portel ver. Horæ canon. num. 3. Nau. tom. 4. cap. 7. de Orat. num. 27. Bonac. diſp. 1. de Horis q. & p. 2. num. 5. Diana reſol. 96. de dub. regul.

Quæres 9. *An damnati ad triremes teneantur ad Horas canonicas?*

13 Reſpond. Religioſi etiam in ſacris conſtituti, aut alia ratione obligati non tenentur illas recitare. Tum quia in hoc ſtatu infeliciſſimo nullum tempus commodum habent ad illud recitandum, ergo cum tamquam impoſſibile cenſeatur non adeſt obligatio. Tum quia ſatis ſunt afflicti, dum illu afficiuntur ſupplicio, ergo ad aliam afflictionem, & obligationem non tenentur, non enim eſt danda afflictio afflicto cap. 1. diſt. 5. cap. Acutius diſt. 26. cap. 2. 7. q. 1. Ita Diana tenet reſol. 40. de Horis cum Homob. parte 1. exam. tract. 4. cap. 4. q. 32. Soto lib. 10. de iuſtit. q. 5. art. 3. Sanch. lib. 8. diſp. 8. num. 11. Leſſio lib. 2. de iuſt. cap. 37. dub. 9. num. 45. Sed reuera non inueni hoc apud Sanch. neque Sotum in meis codicibus. Noſtræ reſponſioni adhæret Rodr. tom. 3. Sum. ca. 194. concl. 15. Illos vero teneri, quando ſunt conſtituti in ordine ſacro, aſſerunt Layman. lib. 4. tract. 1. cap. 4. num. 2. Gauant. ſect. 1. in rubr. Breuiar. cap. 4. num. 16. Azor. part. 1. li. 10. cap. 5. q. 9. quos contra ſe citat Diana, ſequitur Bonac. diſp. 1. q. & p. 2. num. 3. vbi eos eximit ex vi profeſſionis, non, ſi ſunt in ſacris.

Quæres 10. *An eiecti, & fugitiui teneantur ad Horas canonicas?*

14 Reſpond. Fugitiuus ſine dubio tenetur, quia cũ non fuerit expulſus à ſtatu Religioſo, adhuc tenetur recitare horas canonicas, ſi ad eas tenetur dũ viuit intra clauſtra. Nau. tom. 4. cap. 7. de orat. nu. 20. & mox citandi aſſerentes de eiecto. Eiectus vero ſiue iuſte, ſiue iniuſte non tenetur, quia amplius non eſt in ſtatu Regulari, neque vitam Regularem ducere tenetur, vt alibi probabo, ergo hoc non ſubſiſtente fundamento, in quo conſiſtebat obligatio, neque tenebitur recitare Diuinum Officium. Ita docet Bonac. diſp. 1. q. & p. 2. num. 6. vbi pro ſe citat, Sotum, & Angelum, & hoc extendit etiam ad fugitiuum, quem ſequitur Diana reſol. 18. de Horis, ſed iam patet differentia, communior opinio tenet vtrumque teneri, quia non definit eſſe Religioſus, & ex ſua iniquitate non debet reportare commodum, & ita aſſerunt Leſſius, Nau. Azo. Mald. Suar. Filliuc. Layman Villabobos, & alij apud Bonac. & Dianam, & ſequitur Portel. num. 1. Compend. reſol. 24. num. 22. Placet ergo mihi eximi ſolum eiectum, cum non amplius ſit in ſtatu; in quo fundabatur conſuetudo recitandi, neque enim obſtat, quod adhuc ſit Religioſus, vt ſic enim præſcindit ab hac obligatione quæ conſuetudinem reſpicit, non ſolemne votum, ſed præciſe ſtatum regularem cum ea conſuetudine, vnde neque Franciſcanus de prima regula tenebitur, quia ex ſolo precepto Regulæ tenetur recitare, non ex voto, ad quod præceptum eiectus non obligatur, quia expulſus ad Regulares obſeruantias non tenetur, cum non amplius ſit ſub obedientia, & ſic patet ad rationem oppoſitam, & ad alteram per accidens reportare commodum, non autem directe, & per ſe, quod iure reprobatur.

Quęres 11. *An diſpenſatus ad manendum extra Religionem in perpetuum teneatur ad horas canonicas? Item, An ad illas teneatur, qui ex diſpenſatione duxit vxorem?*

15 Reſpond. Neuter tenetur, quia ſunt extra ſtatum, in quo ſolo obligantur, vtrumque aſſerit Bonac. diſp. 1. q. & p. 2. num. 4. Poſterius tenet Sanch. lib. 8. diſp. 8. num. 11. Quare pro eo tempore, quo actu eſt vxoratus exemptus eſt, ſicut & extra manens, qui ſi redeat reſurgit obligatio; qui vero manet extra ad tempus tenetur, quia cenſetur etiam extra degere vitam regularem pro eo paruo tempore, manens enim extra de licentia ſuperioris dicitur viuere intra clauſtra ſub obedientia ſui ſuperioris, & in hoc ſpeciali conueniunt, omnes.

Quæres 12. *An clericus ob ſua demerita de gradu clericali deiectus in numerum Conuerſorum teneatur recitare Officium clericorum, an Laicorum?* Suppono autem poſſe fieri hanc tranſlationem in duobus, primo ob imperitiam, eo quod non habet ſufficientem literaturam ad ſtatum clericalem, ſecũdo ob grauiſſimũ crimen reſpiciens hunc ſtatum, in cuius ſit dedecus, & in is caſibus nullam puto eſſe difficultatem, quin clericus poſſit deijci ab eo ſtatu in numerum laicorum quia ſuos Religioſos ſuperiores punire poſſunt perpetuo carcere, expellere à religione, & ad triremes damnare, quæ ſunt pœnę longe grauiores ergo & hanc imponere poſſunt. Cum autem iudicetur pœna grauiſſima imponenda eſt à ſolo Generali petito conſilio, & conſenſu illius Conuentus, in quo ille deponendus eſt filius. Sic ſeruatur in religione patris Sanch. qui lib. 6. cap. 7. num. 81. ait hoc iudicium ſpectare vel ad Prouincialem, vel Generalem. Hanc tranſlationem admittunt Fauſtus in Theſauro li. 6. qu. 177. quos citat, & ſequitur Peyrinus tom. 3. ca. 5. ad conſtit. Leonis X. n. 58 & hoc ſupponit Sotus li. 10. q. 5. art. 3. Arrag. Azor. & Petrus Ledeſma apud Sanch. cit. nu. 80. Oppoſitũ ſentiunt Rodr. & Portel ver. Horę n. 13.

Reſp.

16 Reſpond. Deobligatur ab Officio Diuino clericorum, & ſubijcitur orationibus eodem vinculo obligationis, quo cęteri conuerſi, quorum ſtatui adſcriptus fuit. Probatur, quia in tantum tenetur ad Officium Diuinum, in quantum perſeuerat in illo ſtatu, ab eo enim dependet obligatio, ergo remoto ſtatu, tollitur obligatio. Confirmatur à ſimili de tranſeunte ad ſecũda vota, qui liberatur ab obſeruantijs, & obligationibus primæ regulæ, vt probaui reſol. 29. præced. q. 24. ergo & translatus ad ſtatum laicalem liberatur ab obligationibus clericalibus, eſt enim in vtroq; caſu par ratio translationis. Ita tenet Azor. lib. 10. cap. 6. q. 7. & cum eo Sanch. cit. lib. 6. cap. 7. num. 8. Dicta de translatione, & conſequenti de obligatione Horarum Canonicarum puto procedere etiam reſpectu cõſtituti in Sacris, qui ex grauiſſimo crimine deponi poteſt in numerum conuerſorum, ſi enim poteſt degradari, & quare non deponi, & transferri ad laicalem ſtatum, cum id ſit quid minus? quicquid dicat Peyrinus ſine probatione cit. cap. 5. num. 58. Rodriq. tomo 4. Sum. cap. 194. & cum eo Portel. ver. Horæ, qui numero 13. ſimpliciter negant hunc tranſitum; De deobligatione probatur, Tum quia ſi poteſt ſuperior hunc humiliare, ergo & deobligare vti quid conſequens ad illam humiliationem, conceſſo enim principali intelliguntur conceſſa omnia ad illud conſequentia, cap. Præterea 5. in fine, cap. Prudentiam, §. Sexta, in fine, de off. deleg. Tum quia Superiores habent facultatem diſpẽſandi in hac recitatione, vt probo mox quæſt. 13. ergo ſaltem diſpenſabunt illum ab hac obligatione, cum ſit rationabilis cauſa, vt cõmodius poſſit incumbere officio laicali, neque conuenit hunc depoſitum accedere ad Chorum. Nec obſtat character indelebilis, quia ex hoc non ſufficienter arguitur obligatio canonice orandi reſpectu profeſſi, quia in iure communi non reperitur huiuſmodi præceptum factum Religioſis, ſed ſolis Præsbyteris in capite primo, de celebrat. Miſſar. quod eſt ex Concilio Agathenſi Prouinciali celebrato 438. in quo nulla mentio de Religioſis, immo neque illis applicari poteſt, quia tunc temporis non erant Mendicantes incępti tẽporibus D. Dominici, & Franciſci, & Monachi eo tempore Concilij non erant Clerici, vt videre eſt 16. q. 1. per totam, etſi enim lex ſemper loquatur, quaſi nunc, & eo tempore, quo incœperunt Religioſi initiari Sacris Ordinibus, afficiat, & ſibi ſubijciat, hoc non procedit, quãdo ex alijs clauſulis legis colligitur decretum non poſſe illis applicari, vt in caſu noſtro, nam Religioſi ẽt Clerici nõ fuerunt inſtituti, vt curam animarum haberent, prout illud caput loquitur de Præsbyteris, qui tunc omnes indifferenter incũbebant curæ animarum, qui ſi nunc cuncti hoc non exercent officium, nõ ideo exempti sũt ab hac obligatione Diuini Officij, quia ſummi Pontifices reſtringendo curam animarũ nõ cõmittendam niſi idoneis, & deputatis à ſe, vel ab Epiſcopis, non exemerunt Pręsbyteros non deputatos ab obligatione Diuini Officii, neq; c. Dolentes, neq; Clem. 1. de celebr. Miſſ. vbi expreſſa mentio fit Regularibus imponunt hoc præceptũ, ſed illud ſupponunt, & ſolum præcipiũt, vt debitis horis ſtudiosè, & deuote Diuinum Officium celebretur. Remanet ergo, quod ex ſola cõſuetudine fundata in ſtatu regulari clerici etiã in ſacris cõſtituti teneãtur ad horas Canonicas, ergo ſi deiiciãtur ab eo ſtatu nõ amplius ſubiecti erũt huic obligationi.

Quæres 13. An Prælati Regulares poſſint diſpenſare circa horas canonicas?

Reſpond. Superiores regulares poſita legitima
17 cauſa poſſunt diſpenſare tam iure communi, quàm iure priuilegij ſuos ſubditos in obligatione recitãdi Diuinum Officium, de iure quidem, quia poſſunt diſpenſare in obſeruãtijs regularib. vt alibi probo, quod nũc pro certo ſuppono; ſed recitatio Diuini Officij in Religionibus ortum habuit ex cõſuetudine ſtatus regularis, ſuperiore conſentiente, vnde & inter regulares obſeruãtias numeratur, ergo in ea diſpenſare poteſt. Cõfirmatur hoc, quia grauis infirmitas excuſat, quãdo recitatio notabiliter lædit infirmum, c. Clericus victũ, diſt. 91. piè enim credi poteſt Eccleſiam noluiſſe cum tanto incommodo obligare, & hoc cõiter docent Nau. tom. 4. cap. 11. de orat. ſub initiũ, Tolet. lib. 2. c. 14. nu. 1. quos, & alios citat Bonac. diſp. 1. q. 6. p. 1. nu. 2. ergo ſi aliquale eſt dubiũ teneatur nec ne, accedente diſpenſatione ſuperioris tollitur omnis ſcrupulus. De hac diſpenſatione Leſſius lib. 2. cap. 37. dub. 9. nu. 51. Gauant. tom. 2. ſeſſ. 1. c. 5. tit. 1. nu. 6. Villal. tom 2. tract. 24. dub. 9. nu. 12. limitat ad clericos nõ conſtitutos in ſacris ordinibus, quæ limitatio mihi non placet, quia ex præcedenti quæſt. patet obligationem hanc inter religioſos eſſe ex conſuetudine ſtatus Religioſi, ſuperiore annuente, reſpectu omnium clericorum; præterea ſi de iure communi poteſt legitima ſubſiſtentẽ cauſa, ergo poteſt reſpectu omnium indifferenter, cũ legitima cauſa ſit vniuerſalis pro omnibus, pro quibus eſt etiam ius commune ſine vlla exceptione. Illos ſequitur, & citat Diana reſol. 19. de Horis, & Bonac. diſp. 1. q & p. 2. ad finem. Oppoſitum tenent Regin. lib. 18. c. 12. nu. 141. & 186. Suar. tom. 2. lib. 4. c. 28. nu. 41. Filliuc. & alij citati a Bonac. & Diana.

Iure Priuilegij conceſſi Theatinis à Clem. VII. Conſtit. *Dudum pro parte veſtra* 38. & Barnabitis à Paulo III. Conſtit. 5. *Dudum felicis recordationis*: in quibus Prælati poſſunt diſpenſare ſuper recitatione Diuinorum Officiorum ſuos ſubditos, dummodo infirmi certum Pſalmorum numerum per ſuperiorem deſignandorum non minus ſeptem, aut ſex cum diſtinctione, ac orationem Dominicam ſepties, & Simbolum Apoſtolorum bis recitent. Grauiter autem ægrotantes, orationem Dominicam ſemel, & Salutationem Angelicam ſepties in die pronuntiantes toti Diuino officio dicuntur ſatisfeciſſe. Diſpenſare etiam poſſunt cũ inſeruientibus infirmis, & cũ occupatis Concionibus, Confeſſionibus, & ſtudijs Sacrarum literarũ. Ita refert Pereg. Theatinus in ſuo Compend. ver. Diſpenſatio §. 8. Neapoli impreſſo 1633. Prædicta ante conceſſerant Leo X. & Eugen. IV. vt videre eſt in Cõpend. Sorbi ver. Infirmi Fratres §. 6. 8. 9. 11. 12. 13. & ver. Officium Diuinum §. 10. Sed quia ſunt oracula viuæ vocis, nunc extincta, ideo omitto, & me fundaui in dictis conſtitutionibus, quæ communicantur cęteris Mendicantibus.

Digitized by Google

De his diſpenſationibus iure priuilegiorum vide Rodr, tom. 1. q. 42. ar. 7. cum ſuo Compend. reſol. 24. num. 5. ad 8. Portel ver. Horæ num. 11. Mirand. q. 37. art. 16.

Prçlati aũt diſpenſantes ſunt locales, quibus regulariter conceduntur aliæ regulares obſeruantię relaxandæ, ob cõmoditatẽ ſubditorũ, quibus ſubtrahitur occaſio vagãdi per recursũ ad maiores, cõſequẽter diſpẽsare poſsũt in prędictis cauſis cũ ſuis ſubditis, vt docẽt præcitati, & Port. n. 13. addit ẽt Vicariũ in abſentia Guardianĩ diſpẽsare poſſe.

In mea religione ca. 15. Regulæ indulgetur infirmis, vt non teneantur Horas dicere, niſi velint, vnde ſuperior facilius diſpenſare poteſt, hoc ipſo, quod ipſa regula illos eximit, quod tamen non intelligitur reſpectu ſacris initiatorum legitima exiſtente cauſa, cum non quæuis infirmitas illos excuſet, ſed quæ grauis, iuxta ſacros canones.

Poſſunt dicti Prælati iubere Fratribus imperitis, qui nõ valent officiũ diuinũ cum aliis in choro recitare, vt loco illius dicãt officiũ laicorum. Ita cõceſſit Clem. VII. viuę vocis oraculo Compend. ver. Moniales §. 30. Portel ver. Horæ n. 13. Peyrin. to. 3. c. 4. in fine n. 58. quod puto trãſiſſe in cõſtitutione dictã. *Dudum*, ipſius Clem. VII. & Pauli III.

Quæres 14. An Prçlatus regularis poſſit mutare diuinum officiũ? Poteſt aũt mutatio cõtingere tribus modis. Primo; inſtituendo nouũ officium alicuius ſancti, qui non ſit deſcriptus in Calendario inſerto in ſingulis mẽſibus Breuiarij Romani noui, neque in proprio Religionis Calendario. Secũdo, præſcribendo officium vnius pro alio, exempli gratia Officium Sancti loco Feriæ. Tertio, mutando ritum, nempe de ſimplici faciendo duplex.

18 Reſp. Ad primũ. Non poteſt, niſi in certis caſibus, prout de mandato Sanctiſſimi Vrb. VIII. decreuit Sacra Congregatio Ritũ die 8. Apr. 1628. & habetur in principio Breuiarij noui Vrb. VIII. his verbis. *Nõ potuiſſe poſt Bullã Pij V. de Breuiario Romano, neq; poſſe locorũ ordinarios, tã ſeculares, quã regulares addere Calendarijs etiã proprijs Sanctorum Officia, niſi ea dũtaxat, quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel Sacræ Congregationis, ſeu Sedis Apoſtolicæ licentia conceduntur.* Excipiuntur ergo tres caſus, in quibus regulares ſuis Calendarijs poſſunt addere officiũ alicuius Sãcti, qui antea nõ erat deſcriptus in vno ex dictis Calendarijs, colligitur aũt duplex Calendariũ ex citatis verbis, Romanũ ſimpliciter, quod nimirũ ponitur initio Breuiarii Romani noui, ſingulis menſibus, & diebus aſſignatis propriũ officiũ alicuius Sãcti, vel Feriæ, & Propriũ ſingularũ religionũ in ſingulis deſcribens, de quibus ſit faciẽdũ officiũ propriũ apud ſingulas religiones.

Primus igitur caſus, in quo poſſe fieri officium de Sãcto non expreſſo in vno ex dictis Kalẽdarijs, quando nimirũ Rubrica dictat eſſe faciendũ officiũ de Sãcto, licet nõ expreſſo in vno ex dictis Calendarijs. Ex quibus rubricis colligitur poteſt fieri, ſeu potius faciendum eſſe officiũ de Patrono loci, vel Eccleſiæ ſub ritu duplici Rubr. 1. nu. 1. primæ claſſis, Rubr. 9. n. 3. etiã cum octaua, ad quã tamen nõ tenentur regulares, impeditis officiis propriis, & de hac obligatione vide conſtit. *Paſtoralis officij* Greg. XIII. conſtringentẽ Regulares Hiſpanos ad recitãdum diuinũ officiũ Patroni diçceſis, de qua quar. ver. officiũ diuinum. Tenentur vero ad octauã, quando eſt Patronus, vel Titularis Eccleſiæ. Itẽ eſt vſus celebrandi officiũ eius Sancti, cui dedicatũ eſt Altare, ſeu Capella, Rubr. 9. n. 3. qui ſi reperiatur in Calendario deſcriptus, dicit Gauantus quod eius officiũ recitandum eſt illo ritu, quo ibi deſcribitur; ſi in eo non exprimitur, tunc non poteſt eius officium celebrari ſine licentia Maiorum, quo nomine intelligit Papam, vel Sacram Congregationem p. 1. tit. 9. §. Accidit, & dicit, quod ibi poteſt celebrari miſſa feſtiua cum hymno Angelico. Sed eius dictum nõ placet, & puto officium Sancti in Breuiario non expreſſi, alicuius Capellę, vel Altaris celebrari poſſe ſub ritu duplici maiori, quod ſuadeo. Tum ex vſu cõmuni omnium Eccleſiarũ, quæ ſolent huiuſmodi Sanctos ſolẽniter celebrare non ſolum cum Gloria, ſed etiam Credo in Miſſa, quod arguit officium duplex ſaltem Maius, & ita ſeruatur apud omnes regulares. Tum quia Rubricæ Breuiarij Rubr. 9. n. 3. ſupponunt de his officiũ duplex non exprimentes Maius, aut Minus, ergo congruũ eſt, vt fiat ſub duplici maiore ad differentiã aliorum dupliciũ, quæ non ſunt alicuius Capellæ vel Altaris. Tum quia non inuenio, Sacram Rituum Congregatiõnẽ aliter decreuiſſe maxime de Sanctis non deſcriptis in Calendario Romano, & quod ſubiecit in ſupracitato decreto his verbis. *Neq; propria authoritate quouis prætextu mutare ritum, qui habetur in Calendario Romano, ſeu Rubricis Breuiarij in altiorem ritum.* Locum habet, quando ritus ſine rationabili cauſa mutatur, dictio enim illa. *Quouis prætextu*, idem ſignificat, quod ſub velamine, vel colore alicuius rei, quæ non eſt, vel deſinit eſſe, ſeu falſa eſt, ſit, vt tradit Gonzalez Reg. 8. Cancell. gloſ. 57. nu. 2. in caſu autem noſtro ſolemnitas hæc velata non eſt, nec falſa, ſed vera cũ adſit Capella, ſeu Altare, ergo rationabiliter ſolẽnizari poteſt dicto ritu, nõ obſtante, quod inferiori ritu deſcribatur in Breuiario, in quo ordinantur officia diuerſorum Sanctorũ abſtrahendo ab hac, vel illa eccleſia, & vnuſquiſque poſtea accõmodat ritus celebrationis illorum Sanctorum propriis locis, & eccleſijs, vt manifeſtum eſt hoc de Patrono Eccleſiæ, qui ſi in Calẽdario ſit ſimplex ſit duplex primę Claſſis cum octaua, procedit ergo illud decretum de mutatione voluntaria ſine rationabili cauſa non deducta ex Rubricis Breuiarij.

Neq; placet quod nomine Maiorum, quibus inſtituitur officium eius Sancti Capellæ, vel Altaris, in Calendario nõ deſcripti, venire ſolum Papam, aut Sacram Congregationem, puto enim probabiliter venire etiã ſuperiores regulares, quia nulliter hoc reperitur illis prohibitum, neq; excedit illorum poteſtatẽ, & vſum cum in Breuiarii Rubricis loco citato non damnetur conſuetudo, quã habebant, & nunc conſeruant recitandi officia Sãctorum ſuarum religionum, nec obſtat, quod Rubr. 1. nu. 1. dicatur eorum officia propria à Sede Apoſtolica approbari, quia nõ loquor de compoſitione lectionum, quæ vt ſupra probari debent, ſed de inſtitutione acceptis lectionibus, & aliis de cõmune eiuſdem Breuiarii. Compend. reſolut. 65. numero 10. inſuper ex probatis ſupra poſſunt celebrare

Digitized by Google

lebrare officinm de Sancto, cuius Altare extat in eccleſia eorum, quod eſt inſtituere nouum officium non quo ad ſubſtantiam, ſed quo ad recitationem, quicquid in contrarium videatur dicere Portel ver. Horæ n.7.& ex eo Compend.reſol.24. num.11.in fine, qui tamen mihi videntur loqui de permutatione vnius officij pro alio.

Colligo ex his, in Eccleſia noſtra Paradiſij Mediolani celebrari legitime Officia Sanctorum Iſidori, Firmi, & Franciſci de Paula, quorum extant Capellæ, ſub ritu duplici etiam Maioris, ob maiorem deuotionem, & honorem prædictorum Sanctorum, ſumendo tamen omnia de Communi iuxta vniuſcuiuſque qualitatem.

Secundus, & tertius caſus addendi Calendario officiũ Sancti non expreſſi eſt, quando Papa, aut Sacra Congregatio facit hanc facultatẽ Religioſis, vt nouiſſime conceſſerunt Paulus V. & Greg. XV. Feſtũ B.Paſchalis confeſſoris, quod celebratur die 17.Maij ſub ritu duplici. Vrb.VIII. B. Ioannis de Capiſtrano confeſſoris quod celebratur 23.Octobris ſub ritu duplici; B.Iacobi de Marchia confeſſoris ſub ritu duplici die 28. Nouembris; S.Conradi confeſſoris duplicis 19.Februarij; Sanctæ Eliſabeth nec virginis, nec mar[illegible] is profeſſæ expreſſe Tertium ordinem D.Franciſci de Pœnitentia, ritu duplici 4.Iulij, B.Margaritæ nec virginis, nec martyris, eiuſdem ordinis duplicis 22.Februarij, quæ omnia refert Cõpend.reſol.95.à n.8. citando Bullas conceſſionum, demum idẽ Vrbanus conceſſit officium, & Miſſam Beatorum 26. Iaponenſium Martyrum celebrãdum ritu duplici die quinta Februarij, licet Compend.cit. & reſol. 24.n.38.dicat eſſe recitandum die ſexta.

Reſp.ad ſecundum. Superiores, & multo minus ſubditi non poſſunt præſcribere, aut dicere vnum officium pro alio, ſiue in Choro, ſiue extra Chorum, ſed illud recitare debẽt, quod ſingulis diebus præſcribitur in Calendario, ſiue Calendarijs attẽtis Rubricis, quibus mediantibus poſſint confrontare ad inuicem Calendaria, quod alia ratione nõ probatur niſi quia Pius V. conſtit.64. *Quod à nobis*. ita obſeruari mandauit. Ita tenent apud Bonac.diſp.1.q.3.p.1.n.17.quamplures, quos etiam citat contra ſe Diana reſol.3.de Horis, qui §.Dicendum, aſſerit mutationem officij etiam dedita opera non eſſe peccatum mortale, cum Caiet.ver. Horæ cap.2.Leſſio lib.2.ca.37.dub.12. num.77. Valentia tom.3.diſp.6.qu.2. p.10. & alijs quampluribus, & quod ſic recitans ſatisfacit, quia non mutat ſubſtantiam, ſed modum accidentalem, ſed hoc falſum eſt, quia ſubſtantiam officii conſiſtit in precibus, & orationibus deſignatis ſingulis diebus iuxta rubricas modus vero conſiſtit in ritibus, vt fiat duplex, vel ſemiduplex, aut ſimplex.

Reſp.Ad tertium. Mutatio ritus de ſimplici in duplex nõ poteſt fieri, ſine rationabili cauſa, quod patet ex ſupradictis §. Primus caſus. Aliter non puto eſſe pluſquam peccatum veniale, quia nõ eſt mutatio ſubſtantiæ, ſed modi accidentalis.

Quæres 15. An Regulares poſſint vti Calendario Romano epiſcopali eius diœceſis vbi morãtur?

19 Reſp. Poſſunt, quia nulla adeſt probibitio in contrarium, non tamen ad id cogi poſſunt ab epiſcopis, vt decreuit Sacrã Congreg. ſuper c.12. ſeſſ. 25. explicans illa verba. *Dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præceperit, ab exẽptis omnibus, etiam Regularibus ſeruentur*. Quæ intelliguntur, quo àd abſtinentiam ab operibus ſeruilibus, & auditionem Miſſæ, nõ autem quo ad celebrationem officij, & Miſſæ ordinatarũ ab Epiſcopo, ad quę non tenentur, ſed de ſuis ſanctis celebrare habent. Verba refert quar.ver. Priuilegia reg. citat Portel ver. Feſti dies n.1. Cõpend.reſol. 65.n.14. Clem. VIII. conſtit. 5. *Dudum felicis*. Barnabitis præſcribit officium diuinum recitandũ, iuxta vſum, & morẽ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & ad aliũ vſum cogi non poſſe declarat, rationem reddit ibi Cõpend. Schol.2. quia Mediolani, à quo originem traxerũt, celebrãtur officia ritu Ambroſiano. Ita dicit Peyr. de cõſt. 28. Leo. X. tom.3.c.4.n.56.

In mea religione vti poſſunt non ſolum Calendario Romano, ſed etiam Epiſcopali, vt colligitur ex Regula Nicol. IV. cap.8. Bernardinus Buſſus ſer.27. ſui Roſarij, relatus à Reu. de Sillis pag.80. Cartuſianus art.19. ſuper eam Regulã, Nicol.V. conſt. *Apoſtolicæ ſedis*. Dat.23. Apr.1450. illis verbis. *Omnes Horas Canonicas vniformiter obſeruent ſecundum ordinem Eccleſiæ Leod. dẽptis quibuſdam hyſtorijs ſpecialibus, & alijs ordinatis, quas Eccleſia Romana non noſcitur obſeruare, abdicatis quoque, & reſecatis nonnullis alijs, prout definitores prædicti religioni, & deuotioni Fratrum eorum indicauerint conuenire*. Eſt autem ſublata huiuſmodi facultas reſecandi, & mutandi ſubſtantiam officij ex citata conſt. Pij V. ſub q.14. Leo. X. cap.4. Regulæ, & in conſtitutionibus Regulas prædictas continentibus cap.15. præcipitur Diuinum Officium recitandum iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, non ideo tamen excluditur Calendarium Epiſcopale, quod eſt in vſu, quia & ipſum iuxta ritum Romanum conficitur.

Quæres 16. Quomodo iter agentes, & qui in alieno cõuentu, recitare habeant diuinũ officium? Difficultas procedit reſpectu eorum regularium, qui vtuntur Calẽdario Epiſcopali; Accidere enim poteſt, vt religioſus Laudenſis e.g. recitato Matutino iuxta Calendarium Laudenſe, pergat Mediolanum, vbi eo die celebratur de alio Sancto, an hic poſſit proſequi reliquum Officij de Sancto Mediolanenſi, an vero teneatur cæptum Officium de Sancto Laudenſi perficere, immo & ſequentibus diebus, quibus Mediolani manebit, vti Calendario ſui Epiſcopatus?

20 Reſp. Poteſt vti Calendario loci, vbi reperitur, licet in breui ſit rediturus etiam ſequenti die, pro quo facit illud Axioma. *Si fueris Romæ Romano viuito more. Si fueris alibi, viuito ſicut ibi*. Et ratio eſt, quia congruum eſt, vt perſonæ religioſæ inter ſe conueniant in diuini officij recitatione, quod procedit maxime in choro, ad quem accedentes ſine dubio tenentur ſe alijs conformare, & eo magis, quando per multum temporis ibi morantur. Vnde Prædicatores habent ſe cõformare Calẽdario, quo vtuntur reliqui Conuentus, vbi in Quadrageſima, ſeu Aduentu concionantur. Ad hæc faciunt, quæ habet Bon.diſp.1.de Horis q.2.p.5.n.7. & 8. Neque dicas hunc non ſatisfacere ſuę obligationi

ditis, vt ſupra de Conceptione B. V. M. & prima die cuiuslibet menſis ſimiliter non impedita de Stigmatibus Beati Patris Franciſci, poſſint aliquãdo illa omittere, dicẽdo de ſimplici, ſeu Feria?

Reſp. Poſſunt, quia nullus cogitur vti ſuo priuilegio, cum in inuitum non conferatur, cap. Ad Apoſtolicam, de regul. ca. Si de terra, de priuil. niſi ſit commune, & alteri præiudicet, Sanch. lib. 9. diſput. 2. n. 2. ſed prædicta priuilegia quandoq; omiſſa nulli præiudicant, nec facit, quod ſint communia, quia etiam communiter relinqui poſſunt, ſeu communitas poteſt non vti, cum nõ cogatur. Nec propter hoc, quod aliquando illis non vtantur, perduntur, quia priuilegium religioni conceſſum non perditur per non vſum, Panor. in ca. Cum acceſſiſſent 8. de conſt. n. 8. Silu. ver. Priuilegium q. 1. modo non tranſeat curſus 40. annorum, poſt quod tempus amittitur, ſecundum doctrinam Catonis in l. 2. C. de diuerſ. reſcrip. & ex eis Compend. ad Bullam 2. Pauli III. Schol. 2. Si officium D. Franciſci non recitent illa die prima non impedita, nõ poſſunt pro eo menſe illud reſumere, quia addictũ eſt præciſe primo diei non impedito.

Eius generis ſunt officia Sanctorum Philippi Nerii confeſſoris 26. Maij; Eliſabeth Reginę Portugalliæ 4. Iulij, Franciſcanis tamen de præcepto, cum fuerit regiſtrata in eorum Calendario; idem die de Sacris Stigmatibus in corpus S. Franciſci ad libitum aliorum 17. Septẽbris, Caroli Epiſcopi Confeſſoris 4. Nouembris ad libitum celebranda ab omnibus Chriſti fidelibus, quibus adde Officiũ Angelorum Cuſtodũ, de quo in ſequẽti quęſtione.

Quæres 21. Quomodo celebrandum ſit officiũ Angelorum Cuſtodum poſt feſtum Dedicationis S. Michaelis Archangeli prima die non impedita feſto nouem Lectionum. Difficultas autem conſiſtit in ſciẽdo, quomodo illa prima dies dicatur impedita, nam de feſto duplici occurrente nulla eſt difficultas, idcirco die 30. immediate poſt feſtum dictæ Dedicationis ſit officium de Sancto Hieronimo, difficultas ergo reſtabit in officio tranſlato ſiue duplici, ſiue ſemiduplici, aut etiam in officio infra aliquam octauam, vt Sancti Franciſci, an hæc officia infra octauam, ſeu tranſlata debeãt prius celebrari, & differri Officium Sanctorũ Angelorum, poſt octauam occurrentem, & alia officia, ſolet accidere hæc difficultas fere ſingulis annis in religione mea, & in illis eccleſijs, quæ habent octauas Dedicationis S. Michaelis, S. Hieronymi, & Sanctorum Coſmæ, & Damiani.

25 Reſp. Officium Angeli Cuſtodis non poteſt recitari prima die Octobris, neque ſequentibus diebus, quando impediuntur aliquo officio non ſolũ occurrente, ſed etiam tranſlato, ſiue ſit duplex, ſiue ſemiduplex, aut die infra octauam prædictorum, aut Dominica, ſed expectandus eſt dies, in quo de nullo poſſit fieri officium nouem lectionum. Quod alia ratione non probatur, niſi quia illa officia dicuntur impedire ipſum Angelorũ Cuſtodum Officium, quod celebrãdum eſt prima die non impedita officio nouem lectionum, quo nomine veniunt omnia prædicta officia, licet tranſlata, non enim amittũt ex ſua tranſlatione numerũ nouem lectionũ. Et hoc confirmatur à ſimili de officio Sanctiſſimi Corporis Chriſti à Franciſcanis ad libitũ celebrando ſingulis quintis ferijs nõ impeditis aliquo feſto nouem lectionum, quo nomine reſpondit Sacra Congregatio rituũ venire feſtum duplex, ſemiduplex, etiam tranſlatũ, ſeu diẽ infra octauã, vt refertur in officiis propriis Ordinis Minorũ poſt Bullam Pij V. Neq; de hoc eſt aliquatenus dubitandũ, quia Papa ſciebat 1. die Octobris in Calendario Romano nullum deſcribi feſtũ nouem lectionum, & tamen hoc officiũ illi diei non affixit, ſed vagum reliquit vſq; ad diem vacãtem, & non impeditum alio officio mobili, & vagante. Celebratur autẽ ſub ritu duplicis minoris, ac proinde cũ D. Hieronymo diuidit Veſperas, vt reſpõdit Sacra Rituũ Congregatio die ſecunda Octobris 1627. vnde ad rem hanc non facit Rubr. 11. num. 2. aſſignans vtraſque veſperas feſtis Angelorum, quod locũ habet ſolum in ſolẽnitatibus Archangeli Michaelis, & Gabrielis apud Regulares.

Quæres 22. An ſeculares clerici poſſint recitare officia conceſſa in ſpecie regularibus? & an cõceſſis vni religioni alius ordo vti poſſit ſaltem per communicationem?

26 Reſp. Nõ poſſunt clerici ſeculares recitare officia propria regulariũ, quia talis regularibus cõceſſa ſunt, neq; extat priuilegiũ aliquod de hac re. Faciũt dicta de Miſſa conſ. 25. q. 15. Quod ſi clericus in ſacris cõſtitutus, vel alias obligatus religionem intret, antequã ſumat habitum nouitiorum, accedendo ad Chorum ſatisfacit ſuæ obligationi recitando ſimul cum profeſſis, quia proxime induẽdus habetur pro induto, & nouitio, qui in pſallendo debent ſe conformare cum profeſſis.

Quoad alterum officia conceſſa vni religioni ſunt in duplici differentia, alia ſunt Beatorum illi religioni, cui conceduntur, propria, vt ſi concedatur Tertiarijs in tota religione officiũ Beati Pauli de Ambroſijs confeſſoris, ſacerdotis profeſſi eiuſdem Ordinis, Patroni Cropani diœceſis, Catãzarij, vbi celebratur eius officium, & huius generis officia alijs religionibus, quarum non fuit profeſſor, non communicantur. Alia vero communia, & nulli propria, vt officium Sanctiſſimi Nominis Ieſu, Gabrielis Archangeli, &c. & horum officia vni religioni conceſſa, alijs religionibus volentibus vti intelliguntur communicata. Vnde officium Sacrorum Stigmatum conceſſum Minoribus de Obſeruantia intelligitur nobis Tertiarijs communicatum, vt alibi oſtendam.

Quæres 23. Circa illam orationem. *Sacroſancta* quæ apud regulares ſolet dici in fine officii. Quomodo nimirum Leo X. qui eam dicenti conceſſit viuę vocis oraculo, plenariam remiſſionẽ omniũ defectuum in officio recitando humana fragilitate commiſſorum, ſit intelligẽdus? Nam poteſt eſſe multiplex intellectus. Primus eſt, an per eam orationem remittantur omnia mortalia quo ad culpam, & pœnã, nam etiã peccata mortalia ex fragilitate cõmittũtur. Secũdus eſt an iſta remiſſio excuſet à repetitione partis officii omiſſi nã Sixtus IV. viuæ vocis oraculo cõceſſit, vt omiſſa per defectũ viſus, vel auditus non tenerentur repetere, ſupplendo per vnũ pſalmũ in fine officij; quod idẽ cõceſſerũt Innoc. VIII. & Alex. VI. per vnũ pſal-

mũ,vel dicẽdo, *Pater noſter*,vel, *Aue Maria*, quæ omnia referũtur a Rodr.tom.1.q.42.ar.3. Tertius eſt, quo titulo remittantur huiuſmodi defectus ex fragilitate contracti in recitatione Diuini Officij,quod eſt quærere an remittantur virtute alicuius indulgentiæ, an huiuſmodi oratio ſit aliquod Sacramentale,quod more aliorum remittat prædictos defectus?

27 Reſpond.Papa conceſſit,vt mediante illa oratione poſſent aquirere remiſſionem omnium defectuum, quos ex humana fragilitate cõtraxiſſent in recitatione Officij,& de hoc non eſt difficultas cum id in ea exprimitur. Ad hanc autem remiſſionem conſequendam tria requiruntur. I. quod ille defectus contractus ſit tantum culpa venialis, quia ea oratio non poteſt habere tantam efficaciam etiam ex voluntate Papæ, vt deleat mortalia, ex quo ſequitur II. quod non ſit in peccato mortali,aliter oratio illa nihil prodeſt,quia venialia non remittuntur remanentibus mortalibus, vt omnes docent Theologi cum D. Thom. part. 3. q.87.art. 4. quos citatos vide apud Bonac. q.6.de Pœnit.ſect.2.p.4.num. 4. Regal. de Pœnit. lib. 3. cap.5.num.8. Ratio eſt, quia venialia non remittuntur ſine infuſione, aut augmento gratiæ, quæ cum peccato mortali exiſtere non poteſt. Oppoſitum tenent Scotus in 4.diſt.16.q.3.Durand.ibid. & cum alijs Nau.tom.3. ca. De quotidianis num. 11.diſt.6.de Pęnit.& §.Sacerdos num.28.ibidem. III. quod ad illorum remiſſionem ſe diſponat ſaltem per actum attritionis ſufficientem ad deſtruẽdum peccatum veniale, nam hæc oratio delet prædictos defectus veniales quo ad culpas, quatenus eſt Sacramentale, Sacramentalia autem, peccata venialia non remittunt ex opere operato, quia non ſunt inſtituta à Chriſto, ergo ex opere operantis, qui ideo debet eſſe diſpoſitus ſaltem per actum attritionis excitatum per Sacramentalia,& hæc eſt communior opinio de Sacramentalibus apud præcitatos, quibus adde Fabrum diſ. 40. de Pœnit. à num. 54. Ex his patet ad eas difficultates, ad primam non tolli mortalia; ad ſecundam excuſare à repetitione paruæ quantitatis reſpondentis defectui veniali, ad tertiam demum eam orationem remittere vt eſt quoddam Sacramentale,non autem eſſe indulgentiam,quia hæc numquam remittit culpam,ſed pœnam culpæ iam condonatæ, vt omnes docent in tractatu de indulgentijs.

28 Remanent quattuor dubiola circa hoc quæſitum;vnum eſt,an ſi ab vno tantum, vt ab. Hebdomario dicatur, (ſiue in fine cuiuslibet horæ, ſiue in fine omnium vnica vice, quod parum refert, cum ſic conceſſerit ad libitum Papa, vt videri poteſt apud citatum Rodriquez: ſolet autem dici quoties Officium terminatur aliqua Hora, ſiue in Choro, ſiue extra Chorum, vbique enim prodeſt) alijs audientibus, vt determinatum fuit à Minoribus de Obſeruantia in capitulo Valiſoletano anno 1593. ſatisfiat ab omnibus, & ſingulis? Alterum eſt, an nunc ſublata ſit cum ſit oraculum viuæ vocis? Tertium, an valeat, ſi dicatur ſtando? nam in Breuiarijs modernis præſcribitur dicenda flexis genibus? Quartum, An valeat pro ſolis Regularibus?

29 Primo ſatisfit dicendo prodeſſe omnibus, ac ſi à ſingulis diceretur, ratio eſt,quia fauores animæ ampliandi ſunt, & maxime facit hic illa regula. Odia reſtringi, fauores autem conuenit ampliari, cum in re noſtra nulli præiudicet, & multum proſit. Si autem eſſet indulgentia aliqualiter dubitarem,quia Bulla indulgentiæ tantum valet, quantum ſonat, & proinde ſinguli deberent eam dicere, & non tantum audire.

30 Secundo dico non videri ſublatam, nam poſtea Breuiaria adhuc retinuerunt illam in calce Officiorum Ordinis Minorum,& proſequitur eorum recitatio in fine Officij ab omnibus; & puto annullata fuiſſe ea oracula, quæ aliquo modo poſſunt tertio præiudicare, non autem, quæ nulli præiudicium afferre poſſunt, vt probabo reſol. ſequenti 31.

31 Tertio puto valere, ſi recitetur ſtando, aut ambulando, cum dicitur extra Chorum, quia ex verbis relatis à Rodriqu.cit.quæſt.42.art.3.& a Compend.ver.Officium Diuinum 2. §. 5. non habetur huiuſmodi genuflexio ordinata in dicto capitulo forſan pro Choro, vtilior autẽ,& efficacior erit ſi dicatur genibus flexis, cũ excitet maiorẽ affectũ.

32 Quarto res dubia eſt, & pro affirmatiua facit, quod ea refertur in Compend. priuilegiorum regularium,& à Rodriq.cit.quæſt.42.art.3. & inſeritur in officio proprio Ordinis Minorum, ex quibus infertur regularibus tantum prodeſſe; ex alia parte videtur vtilis omnibus recitantibus, quia apud dictos authores per talia verba refertur, per quæ datur intelligi Papam Leonem conceſſiſſe omnibus eam gratiam, nam in aliis priuilegiis ibi ad hoc citatis expreſſio ſit Fratrum Minorum, quibus conceduntur, cum vero præfati Scriptores,cum quibus eſt etiam Nau.tom.4. cap. 19.numero 89.hanc referunt gratiam,dicunt,quod quibuſcumque prodeſt, ergo pro omnibus eſt, & bene, quia conuenit bona ſpiritualia omnibus communicare.

Quæres 24. An non obſtante annullatione oraculorum viuæ vocis, de quibus dicam ſequenti reſolut. 31. poſſint regulares Franciſcani ſingulis Sabbatis extra Quadrageſimam, & Aduentum, non impeditis officio nouem lectionum, recitare officium Immaculatæ Conceptionis Mariæ Virginis a Paulo V. viuæ vocis oraculo illis conceſſum die 19. Ianuarij 1609.

33 Reſpond.Poſſunt,quia huiuſmodi oracula non fuerunt ſublata, cum extincta fuerint ſolum ea, quæ præiudicialia ſunt, vt ſequenti reſolut. probatur. Vnde eius eiuſdem Officii recitatio omiſſa non fuit, ſed continuatur in religione.

34 Quæres 25. An a religioſis Tertii Ordinis D. Franciſci poſſint celebrari officia Sanctorum Ludouici Regis Francorum, & Eliſabetæ Reginæ Vngariæ Regis filiæ Viduæ? Faciunt ſubiecta.

Poſt Decretum Sacrorum Rituum Congregationis,in quo declaratum fuit, ordinarios quoſcũque etiam Regulares poſt Bullam Pij V. de Breuiario Romano Dat.9.Iul.1568.nõ potuiſſe, nec deinceps poſſe addere ſuis Calendarijs Sanctorũ officia,niſi ea dumtaxat,quæ Breuiarij Romani Rubri-

bricis, vel Sacræ Rituum Cōgregationis, ſeu Apoſtolicæ ſedis licentia conceduntur; neque propria authoritate, quouis prętextu mutare ritum, qui habetur in Calendario Romano, ſeu Rubricis Breuiarij in altiorem ritum, &c. Nonnulli Patres Tertij Ordinis Regulares cęperunt dubitare; An non obſtante pręlibato Decreto, clerici huius Ordinis, officia eorum Sanctorum, qui ordinis antedicti habitum induerunt, dum in humanis degerent, nimirum, Sanctorum Ludouici Regis Francorum 25. Aug. & Eliſabeth Viduæ filiæ Andreæ Regis Vngarorum 19. Nouembr. ſub ritu duplici primæ claſſis cum ſuis octauis, ac aliorum ſub alijs ritibus, recitare poſſint?

35 Contendunt ſerio hunc ritum ſeruandum non eſſe, ſed prædictorum officium celebrandum eſſe iuxta ritum deſcriptum in Calendario Romano, aut Franciſcano vulgato à Minoribus de Obſeruantia reformato, in quibus officia Sanctorum Tertij Ordinis deſcribuntur ſub ritu ſemiduplicis. Probant. I. quia in dictis Calendarijs ſemiduplicia deſcribuntur, ergo non potuerunt transferri in altiorem ritum contra Decretum Sacræ Congreg. II. quia huius ordinis profeſſi cęteris Franciſcanis conformari debent, vt eſt communiter pronuntiatū, id quod quidam Generalis interpretatus fuit reſpectu Minorum de Obſeruantia. III. Vulgata iura habent, quod in claris non eſt locus coniecturis, l. Continuus §. Cum quid ff. de verb. obligat. l. Ille, aut ille ff. de legib. & vbi caſus eſt in lege expreſſus ceſſat omnis diſputatio, Gloſ. fin. in l. Ancillę C. de furtis cum Doctoribus citatis à Barboſa var. in ſuis locis communib. lit. L. num. 15. ſed omnino datum eſt, & expreſſum officia dictorum Sanctorū eſſe ſemiduplicia tantum, ergo nō occurrit de hac re diſputare. IV. Huiuſmodi ritus altiores, immo excelſos, & ſupremos nouiſſime inuenit quidam Religioſus huius inſtituti homo priuatus, ergo cum nullam iuriſdictionem habeat repellendus eſt cum ſuis Rubricis. His tamen non obſtantibus dictarum Rubricarum ſcriptor, non author, niſi quatenus decerpit eas ex Rubricis Generalibus Breuiarij Romani.

36 Dicit Regulares Tertij Ordinis omnino teneri celebrare ea officia prout diſponuntur in illis Rubricis ſpecialibus, nimirum ſub ritu duplici cum ſuis octauis, vt ſupra, quod oſtenditur ex ſubiectis, conſuetudine, ordinatione, & congruentijs.

Conſuetudo eſt antiquiſſima apud hos religioſos recitandi officia Sanctorum ſui Ordinis cum octauis, de qua ſuppoſita fit mentio in Bulla Pauli III. incipit, *Cum à nobis petitur*, Dat. 28. Febr. 1547. vbi Hiſpanis, & Portugallenſibus Tertiarijs cōfirmauit priuilegia ſuſpendendi interdictum, & ceſſationem in ſuis Eccleſijs in feſtis cum ſuis octauis Sanctorum ordinis Lucij, Ludouici Regis, Rochi, Iuonis, Elzearij, Roſæ, Angelæ, & Eliſabeth Tertij Ordinis. Eſt autem antiquiſſima hæc conſuetudo, vt non extet aliqua memoria huius initij, nam officia pręſertim Eliſabeth, & Ludouici ſub ritu duplici ſolemni ſupponuntur inter quaſdas ordinationes, quas ex ſpeciali commiſſione apoſtolica fecit, & condidit Pater Rainaldus Gratianus de Coſignola electus in Generalem anno 1506. apud Firmam. pag. L. & LI. part. 3. §. Ordin. diu. offic. Suffragantur Rubricæ Breuiarij noui huiuſmodi conſuetudini, vt videre eſt Rubr. 1. num. 1. vbi dicit, quod officium fit duplex *& in feſtis Sanctorum, qui apud quaſdam Religiones conſueuerunt ſolemniter celebrari cum officijs proprijs, à ſede Apoſtolica approbatis*. Quod idem de octauis repetitur Rubr. 7. nu. 1. Sed id iam conceſſum fuit dicto Patri Generali, vt dixi, ergo decretum prælibatum nulla ratione obſtare poteſt huic conſuetudini, cum à ſede Apoſtolica alias, & nunc etiam fuerit approbata.

Ordinatione oſtenditur ex dictis Ordinationibus Patris Cotognolæ, in quibus licet non exprimantur octauæ, tamen colliguntur ex citata Bulla Pauli III. eo quod Tertiarij tūc viuebant ſub Minoribus ſaltem quo ad has ordinationes diuini officij, vt videre eſt loco citato Firmam. Demum ex noſtris P. Reuer. de Siliis in quodam ſuo Decreto mādauit hæc officia celebrari cum octaua; ne deperiret mos antiquiſſimus.

Congruentiæ id ſuadent, Tum quia aliæ religiones officia Sāctorum ſuarum religioſorum ſolemniter quædam celebrant cum octauis, de quo non eſt dubitandum. Tum quia capit. 15. Regulæ, ſeu Statutorum, quæ ſubſtantiam Regulæ continent, vt dicat Pius V. citandus, decernitur, quod inter ſuffragia communia B. V. SS. Apoſtolorum, & Franciſci ſupponatur commemoratio SS. Ludouici, & Eliſabeth, eſt autem non leue inconueniens de ipſis, faciendam eſſe commemorationem, & poſtea officium fieri ſemiduplex quod decretū factum anno 1475. cum alijs confirmatum fuit 1549. quod ſeruari mandauit Pius V. conſtit. Ea eſt anno 1568. Demum ambo ſunt Patroni huius ordinis, vnde inſignia religionis eſt Sanctus Ludouicus.

Concluditur ergo ex dictis Regulares huius ordinis teneri ſub mortali celebrare huiuſmodi feſta iuxta præſcriptum ritum, ob adductas rationes. Reſpondendum eſt obiectis.

Ad primum dico in Calend. Romano apponi ſub ritu ſemid. pro ſecularibus, in Calend. Franciſcano pro Regularibus militantibus ſub prima regula, & rationabiliter, quia non detulerunt habitum primæ Regulæ, neque proinde in ſolemnitate comparandi erant hi ſancti cum alijs primi ordinis, quamquam & olim apud eoſdem fuerint celebrati ſub ritu duplici, vt ſupra vidi, & apud noſtros vt apparet ex citata Bulla Pij IV. Nec id contradicit decreto, quod dicit, ordinarios regulares non potuiſſe poſt Bullam Pij V. transferre officia ad altiorem gradum; nam iſta translatio ſupponitur fuiſſe ante ipſum Pium V. vt patet ſubducentibus, immo non fuit translatio, ſed primæua inſtitutio ſub illo ſolemni ritu. Deinde decretum loquitur de illis officiis, qui non conceduntur vno ex his tribus capitibus, vel Rubricis Breuiarij, vel Apoſtolica ſede, vel Sacra Congregatione; iam autem probaui illa officia antiquitus conceſſa fuiſſe ſub illo ritu à ſede Apoſtolica, & approbata fuiſſe in Rubricis præcitatis Breuiarij noui. Demum Decretum Sacræ Congregationis nō derogauit dictæ conſuetudini, quod neceſſarium erat, vt de ea expreſſam mentionem faceret, Pa-

pa-

pa enim non cenſetur per ſuas conſtitutiones derogare ſpecialibus cõſtitutionibus, & cõſuetudinibus, niſi de illis mentionẽ faciat c.1. de cõſt. in 6. in dicto autem Decreto nulla exprimitur clauſula derogatiua, ergo nullo modo obſtat, præterquam quod illud non plus diſponit, quam Bulla Pij V. quæ tales conſuetudines non reprobat, ſed potius confirmat, vt ſupra viſum fuit.

Ad ſecundum requiri talem legem, aut ſtatutũ, quo teneatur iſta Religio conformare ſe alijs Frãciſcanis, ſiquidem illud vulgatum fuit inuentum cuiuſdam Patris Generalis in quadam ſua Epiſtola, quam non inſeruit in Decretis Regulæ. Præterea conueniens eſt illis conformari, quando ſpecialis ratio oppoſitum non ſuadet, vt in caſu noſtro, in quo ratio perſuadet oppoſitum, nempe huius ordinis Religioſos debere ſolemnizare Sanctos ſui ordinis, ſicut faciunt cœteri Franciſcani, qui proprios ſolemnizant, extraneos ſolum ſemiduplicant.

Ad tertium patet ſupra ad primum clarum eſſe illa officia determinari ſemiduplicia pro Regularibus ſub prima regula militantibus; & præterea etiam clarum eſt apud probantem hoc aſſertum, tamen diſputatur difficultas pro aduerſarijs, vt confutentur, & edoceantur.

Ad quartum, illarum rubricarum confectorem non fuiſſe authorem, quaſi ius diceret ſuper illas, ſed ius iam lege, aut conſuetudine conditum adaptauit huic ſpeciali ordini abſque vlla mutatione, aut tranſgreſſione Bullarum, Decretorum, aut Kalẽdarij Romani. Et ad hoc facit, quod ex Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 10. q. 2. Leſſio lib. 2. de Iuſt. c. 37. num. 77. Vega part. 1. cap. 128. refert Peyrin. tom. 3. de priuil. cap. 12. num. 2. vbi ait, quod conſtitutio Pij V. ſolum obligat ad recitandum officium, ſecundum formulam in communi ibi deſcriptam, non ſecundum cærimonialia, hoc eſt, iuxta ſpeciales ritus cuiuſque Religionis.

Sed quid agendum, quando nonnulli aquieſcere nollent, prædictis inſtantes vt id declararetur? An Pater Generalis adhibito conſilio poſſit aliquid ſuper id ſtatuere, an potius conſulenda ſit Sacra Congregatio.

Reſpond. Quamuis recurſus ad Sacram Congregationem pro huius rei confirmatione eſſet optimus, nihilominus Pater Generalis cum ſuis Definitoribus id ſtatuere poteſt, & determinare, quia cum illis habet poteſtatem diſponendi circa Diuinum Officium, vt illi id conceſſit Nicolaus V. Conſtitut. *Apoſtolicæ Sedis*. Dat. 23. April. 1450. pro Religioſis Leodienſibus, quorum priuilegijs gaudet Generalis Italus p r Conſtit. *Excitat arcanum*. Dat. 26. Maij 1467. Pauli II.

Occaſione S. Ludouici Regis Francorum, quẽ ſuppoſui Sanctum Fratrem ex Tertio ordine Sãcti Franciſci ſe mihi offert noua opinio excogitata à Doctore Ranuntio Pico Patricio Parmenſi nobiliſſimo, Sereniſſimi Ducis noſtri Parmæ Secretario, viro vtique erudiſſimo, & de geſtis Sãctorum benemerito, in ſuo Opere de vita, & geſtis eiuſdem Sancti Regis Francorum lingua materna conſcripto in Annot. 2. pag. 223. aſſerente Sanctum Regem ex ſola deuotione geſtaſſe habitum Religionis, ſeu Ordinis Tertij Sancti Franciſci, & nunquam emiſiſſe profeſſionem in dicto ordine, neque proinde fuiſſe verũ Fratrem ex Tertio Ordine illius temporis. Probat hoc tribus argumentis.

Primo authoritate negatiua hiſtoricorũ, quorum nullus meminit huiuſmodi habitus Franciſcani, vt videre eſt apud Giouillium, & Confeſſarios eius, nimirum Fratres Gulielmum, & Gaufridum ex ordine Dominicano, qui eius vitam, & geſta conſcripſerunt.

Secundo authoritate Bonifacij Papæ VIII. qui in primo ſermone de Canonizãdo hoc rege, proclamat, Regem vſum fuiſſe veſtibus Religioſis, non exprimendo in ſpecie, cuius Religionis eſſent illæ veſtes, ſed tantum in genere, ergo non eſt maior ratio, vnius Religionis, quam alterius habitum aſſumpſiſſe.

Tertio ab authoritate Cantiprati, qui dicit, Regem ſe inueniſſe deferentem caputium capitis ſuper ſcapulam ex aduerſo ſuſpenſum. Tertiarij autem nõ vtuntur caputiis, ſicut nec corda, ſed corrigia, vt colligitur ex Regula Nicol. IV. Ex quibus concludit, dato, quod huiuſmodi habitum tulerit, id non arguit niſi deuotionem, non tamen verum fuiſſe Fratrem Tertiariũ profeſſione, alias prædicti ſcriptores id non prætermiſiſſent, cum ſit quid ſpeciale, & notabile exprimendum, vt plerique ex Summis Pontificibus fecerunt in Bullis canonizationum aliorum Sanctorum huius Ordinis.

38 Concludunt tamen omnes Doctores indiſtinctè, hunc Sanctum Regem fuiſſe vere, & proprie Fratrem Tertiarium, & non tantum ex deuotione, quales ſunt quidam vouentes ferre habitum alicuius Religionis priuatim in domo propria, & ſine licentia quandoque Prælatorum Regulariũ, ſi Deus eos liberabit aliqua infirmitate, vel alio periculo, & in dies videntur pueri ex deuotione, ſeu voto parentum incedentes in habitu alicuius Religionis, qui ſine dubio nullius Religionis, ſeu Ordinis dicuntur Fratres.

39 Notandum pro confirmatione huius aſſertæ concluſionis, & reiectione præfatæ opinionis, Sãctum Franciſcum inſtituiſſe Tertium Ordinẽ prædicãdo in Villa Carnerij ab Aſſiſio diſtantis quatuor milliarijs anno 1221. acceptando in Fratres, & Sorores quoſcumque fideles vtriuſque ſexus illius loci, qui eum in via Domini ſequi voluiſſent, vnde dedit cuidam Fratri ex primis huius Ordinis nomine Bartolomęo facultatem recipiendi alios in Fratres Tertiarios, hunc viuendi modum ſequi volentes ex Cronic. part. 1. lib. 2. c. 33. Et illis hominibus ſic receptis in Fratres Tertij Ordinis veriſimile eſt tũc præſcripſiſſe peculiarem formam, ſeu Regulam viuendi magis ſtrictam, quam alij communiter fideles diuerſam habebant, Cronic. cit. lib. 9. cap. 11. Et illum viuendi modum diuerſum à vita aliorum fideliũ, in quo ſine dubio tunc conſiſtebat Tertius Ordo confirmarunt ſucceſſiue Summi Pontifices, incipiendo ab Honorio III. qui deceſſit anno 1227. vt ibidem Cronicæ tradunt, & docet Beatus Ioãnes de Capiſtrano in ſuo Defenſorio Tertij Ordinis pag. 14. Poteſt autem quis

fieri frater verus, & proprius huius Ordinis per ſolam acceptionem habitus a ſuperiore regulari cum ſimplici promiſſione ſeruandi hunc ſpecialem modum viuendi abſque voti alicuius promiſſione, aut profeſſione regulari; vnde Cornie. cit. eod. cap. 1. negant emiſſionem voti, & profeſſionis apud nos Tertiarios. Nec obſtat, quod Nicolaus IV. dicit cap. 2. Regulæ, quod nouitius poſt vnius anni ſpatium idoneus recipiatur hoc modo, videlicet, vt promittat ſe Diuina præcepta omnia ſeruaturum, quia huiuſmodi promiſſio votum non eſt profeſſionis, ſed ſimplex propoſitum, & voluntas ſpecialis quam alijs ſeruandi diuina mandata. Ita reſponſum fuit Conymbricæ anno 1608. per ſex Doctores, inter quos fuit Suar. quorum dicta refert Carillus lib. 3. de Tertiar. vt teſtatur Portellus in ſuis dub. regul. ver. Tertiarij nom. 5. qui ibidem ante dictum numerum ex citato Carillo docet, hunc inſtitutum dici præciſe Ordinem, & nõ Religionem, ex eo, quod Religio eſt quid ſtrictius ratione voti profeſſionis, ordo vero ſonat directionem, & ordinationem quamdam viuendi, quã Tertiarij aſſumunt. Quod confirmatur ex diuerſo modo loquendi in Regulis tam Nicolai, quam Leonis X. nam ille in ſua nunquam facit mentionem de voto, aut profeſſione, ſicut iſte in ſua, quã accommodauit Tertiarijs, Regularibus in Congregatione viuentibus ſub tribus votis. *V*nde pluribus citatis docet Sanch. lib. 7. diſp. 25. num. 10. illum dici verum Religioſum, qui tria emittit vota in Religione approbata a Sede Apoſtolica, nec ſatis eſſe, vt modus viuendi ſit approbatus, vt hic Tertiariorum illius temporis reſpectiue ad Regulam Nicolai, niſi tamquam vera Religio ſub profeſſione trium approbetur.

40 Quare ex his notatis deſtruitur opinio hæc cũ ſua diſtinctione inter Frater Tertij Ordinis illius temporis aſſumentes habitum ex deuotione, aut profeſſione, nam ad locum habere non poteſt in caſu noſtro, in quo non cadit profeſſio Religionis, ſed ſimplex promiſſio ex ſupra allatis, quare ſi Sanctus Ludouicus geſtauit habitum Religioſum, ſeu veſtes Religioſas, vt teſtatur præcitatus ab eo Bonif. VIII. illæ ſine dubio ſunt Franciſcanæ Religionis, & Tertij Ordinis, vt habemus ex traditione omnium Croniſtarum, & non ex deuotione, ſed ex licentia ſuperiorum, & promiſſione ſimplici ſeruandi illum viuendi modum, quem Tertiarijs præſcripſit Sanctus Pater, vnde fuit verus Frater Tertiarius, nam Croniſtæ non ſolent facere mentionem de illis, qui ex deuotione, ſeu voto proprio ſine licentia Prælatorum induunt habitum alicuius Ordinis, cum huiuſmodi aſſumptio habitus ab aliquo ſuperiore non pendeat. Remanet ergo quod ſit verus Frater Tertiarius ex aſſumptione habitus & promiſſione viuẽdi iuxta morem aliorum Fratrum huius Ordinis, aliter huiuſmodi geſtatio habitus, maxime cum caputio, ſine dictis qualitatibus præſumeretur potius temeraria, quâ deuota contra inſtituta Religionum, & earum ſuperiores, qui non patiuntur aliquem ferre habitũ Religioſum ſine illorum licentia, quod non eſt dicendum reſpectu huius ſancti, qui omnes ſuas actiones cum magna prudentia, & intimo ſpiritu dirigebat in Chriſtum. Adde, quod communiſſima opinio eſt, ſanctum Regem geſtaſſe habitum Tertij Ordinis, & nemo vſque adhuc aſſeruit tuliſſe ex deuotione, ergo neque noſter Doctor hũc nouum loquendi modum introducere debebat, nouitates enim diſcordias generant, cap. Cum cõſuetudinis 9. de conſuetud. Nau. tom. 4. de iudic. not. 6. num. 68. Sed ſimpliciter aſſerere cum alijs poterat S. Regem Fratrem Tertiarium ductus illa vniuerſali Regula: Verba in potiori ſignificatione ſunt accipienda. Barboſa Vaz. in ſuis locis commun. lit. V. num. 13. Et verba intelligenda ſunt ſecundum vulgatum modum loquendi cap. Ex literis 7. de ſponſal. Gloſ. ver. Vltra duas dietas ca. Nonnulli 28. de reſcr. Modo verbum hoc *Frater* in potiori ſignificatu accipitur pro eo, qui vere eſt Frater de licentia prælati habitum geſtat ea conditione, & qualitate, quibus cæteri, aliter improprie loquerentur Croniſtæ, quod non eſt dicendum, tales enim qui ferunt habitum ex deuotione, & non agnoſcunt alium ſuperiorem, quam propriam voluntatem, ficti ſunt Fratres, & improprie tales. Demum, nonne Nouitij infra annum probationis ſunt veri Fratres; pariter Terzini degentes intra clauſtra cum Regularibus, ferentes habitum imperfectum, hoc eſt, ſine caputio, qui quatenus tales non profitentur, ſi in Religione moriantur cum habitu illo, nonne omnes illi ſunt vere Fratres de Tertio ordine, licet nunquam profeſſerint, ergo & Sanctus Ludouicus verus Frater fuit Tertiarius, non obſtante profeſſione non emiſſa. *V*nde illud axioma: *Habitus non facit Monachum, ſed profeſſio* cap. Porrectum 13. cap. Ex parte 22. de Regul. procedit in illis ordinibus in quibus Regula præſcribit proficiendũ eſſe ex voto, ad quod non conſtringit Tertius ordo ex probatis.

41 Reſpondendum modo eſt ad obiecta in contrarium; duo enim prima ſupponunt in hoc ordine emitti profeſſionem preſſe acceptam pro ſolemnizatione trium votorum, quod tamen negatum ſupra probatum fuit; niſi accipiamus nomen profeſſionis, pro ſpeciali modo viuendi diuerſo ab alijs, vt profeſſio coniugatorum, clericorum &c. arg. cap. fin. diſt. 41. & quis audet negare huiuſmodi profeſſionem emiſſam non fuiſſe a Sancto Rege? Quod ſi illi Hiſtorici huius rei mentionem non fecerunt, parum refert, præterquam quod erant alterius Religionis, & forſan ex Sancta æmulatione tacuerunt hoc ſpeciale, erubeſcentes talem Regem propriam eorum Religionem geſtatione habitus, & morum probitate non illuſtraſſe. Deinde ex authoritate Sanctiſſimi Boniſacij potius colligitur noſtra concluſio, quam noua noſtri doctoris, quia ſi tulit veſtes Religioſas, ergo Franciſcanæ Religionis, non primi Ordinis, in quo coniugati non admittebantur, ergo Tertij Ordinis, qui non reſpuit coniugatos, inter quos fuit Sanctus Ludouicus. Hoc idem probat Cantipratus, fuiſſe nimirum Fratrem Tertij Ordinis, hoc ipſo, quod dicit ſe Regem vidiſſe habentem caputium capitis ſuſpenſum ſuper ſcapulas, nam & Tertiarij etiam tunc ferebant caputium capitis ab ineunte Religione; & ſiquidem duplex

Caputium,

Digitized by Google

42 Caputium, vnum dictum a capite, quod tegit, & ideo Cantipratus non dicit abſolute Caputium, ſed caputium capitis, & hoc omnes antiquitus ferebant tam fratres primę regulæ, quam tertiæ conſutum tunicę, quo modo geſtant nunc Capuccini, & ferunt eremitæ, Alterum dicitur potius ſcapulare ab officio tegendi ſcapulas, quo antiquitus nõ vtebantur fratres, vt colligitur diuerſis locis Cronic. Quod ſecundum caputium continuatur cum priori caputio, ad cuius diſtinctionem a Summis Pontificibus vocatur Mozeta, & Scapulare. Neque regula Nicolai IV. aliquam mentionem facit de his caputijs ea prohibendo, vel concedendo Tertiarijs. De caputio, & Corrigia ſatis dixi reſol. 35. q. 22.

RESOLVTIO XXXI.

De oraculis viuę vocis.

SVMMARIVM.

1 *Oraculum quid ſit?*
2 *Conceſſa prælatis contra ſubditos non ſunt ſublata.*
3 *Gratiæ omnino fauorabiles non ſunt ſublatæ.*
4 *Indulgentiæ adhuc durant.*
5 *Caſſata ſunt oracula alias etiam confirmata.*
6 *Durant poſtea per Bullam conceſſa.*
7 *Oracula declaratiua non ſunt ſublata.*
8 *Oracula ſucceſſiua ſublata.*

PApa Gregorius XV. in ſua conſtit. *Romanus Pontifex*, Dat. 2. Iul. public. 5. Septembris, reuocat quaſcumque conceſſiones ſpirituales, & eccleſiaſticas viuę vocis oraculo à Sede Apoſtolica factas, exceptis oraculis factis Cardinalibus, & eorũ manu firmatis, ad ipſorum, vel aliorum quorumcumque fauorem, pro ipſis, vel alijs conceſſis; verba autem ex parte ſunt ſequentia. *Omnia autem, & ſingula indulta, facultates, priuilegia, gratias, & conceſſiones quaſcumque ſpirituales, & Eccleſiaſticas, tam ad forum interius, quam ad exterius ſpectantia, ac tam ad ſupplicationem partium, quam motu, ſciẽtia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus à Sede Apoſtolica, quæ tamen viuæ vocis oraculo hactenus quandocumque, & qualitercumque, ex quauis etiam de neceſſitate exprimenda cauſa, quibusuis Collegijs, Capitulis, Ordinibus, tam Mendicantium, quam non Mendicantium.* Et infra, *non tamen ad ſupplicationem Regum conceſſas, in ijs, videlicet, quæ non ſunt ſortita effectum, tenore præſentium reuocamus.* Et infra. *Firmis tamen, & in ſuo robore permanentibus omnibus indultis, & alijs conceſſionibus prædictis viuæ vocis oraculo S. R. E. Cardinalibus ad ipſorum, vel aliorum quorũcũq; fauorem, propria S. R. E. Cardinalium manu firmatis, pro ipſis, vel alijs factis, & de quibus ijdem S. R. E. Cardinales teſtimonium in ſcriptis præbuerunt.*

Poſtea Vrbanus VIII. in ſua conſtit. *Alias felicis recordationis.* Dat. 20. Decembris 1631. reuocationem factam à Gregorio XV. extendit ad quæcumque oracula etiam obtenta à Cardinalibus, & eorum manu firmata, & ad inſtantiam quoq; Imperatoris, Regum, & Principum quorumcumque conceſſa religionibus quibuſcumque earumq; ſuperioribus, aut perſonis. Mandat autem ſub pœna excommunicationis, priuationis officiorum dignitatum, vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrenda Generalibus, vt infra tres menſes à die publicationis, certiores faciant ſuos Prouinciales de his literis, qui ſub eiſdem pœnis debent præcipere Localibus, vt eaſdem publicent ſuis ſubditis. Circa quas conſtitutiones nonnulla dubia ſuborta expedienda ſunt. De his vide Peyrinum tom. 3. cap. 12.

Quæres autem 1. Quid ſit oraculum viuę vocis, & quæ eius efficacia?

1. Reſpond. Oraculum viuæ vocis eſt conceſſio, ſeu gratia oretenus facta ſine ſcriptura à Summo Pontifice. Et cum nõ poſſit probari niſi adſit ſcriptura in forma authentica vel ſaltem duo teſtes idonei, aut firmatum manu alicuius Cardinalis, ideo Leo X. oretenus voluit valere tãtum pro foro conſcientiæ, & non eſſe minoris valoris, & efficaciæ, quam ſi per Bullam, aut Breue eſſent conceſſa huiuſmodi oracula, prout aſſerit Rodr. tom. 1. q. 7. art. 5. & tom. 3. qu. 22. art. 1. & 2. & cum eo Portel ver. eod. & Compend. reſolut. 117. Quod ſi adſit ſcriptura adduci poſſunt pro foro externo. Supradictus Leo viuæ vocis oraculo conceſſit, vt Maiores Superiores, nempe Generalis, & Prouincialis in ſuis Capitulis cum conſenſu Patrum poſſent limitare, & etiam tollere vſum huiuſmodi oraculorum, vt docent præcitati Rodr. tom. 3. art. 3. Compend. & Portellus.

Quæres 2. An priuilegia viuæ vocis oraculo conceſſa fauore ſuperiorum contra ſubditos ſint reuocata per dictas Bullas? Exempli gratia, in pręcedenti quæſito, aſſertum fuit Leonem X. viuę vocis oraculo conceſſiſſe, poſſe ſuperiores maiores à ſuis ſubditis tollere vſum priuilegiorum viuæ vocis oraculo conceſſorum, an hoc ſublatum ſit?

2 Reſpond. Non ſunt reuocata, nam pręfati Sũmi Pontifices non videntur loqui de huiuſmodi, vt colligitur ex cauſa finali, quæ illos mouit ad hanc reuocationem faciendam, nempe quia illorũ vſus erat vt plurimum in detrimentum Eccleſiaſticæ diſciplinæ, illis verbis. *Minus Canonica interpretatione extendi, & perperam in diſciplinæ Eccleſiaſticæ detrimentum executioni demandati.* Cauſa autem finalis eſt illa, quæ reſtringit, aut ampliat conſtitutionem ad limites ſuos. l. Cum pater §. Dulciſſimis ff. de legat. 2. & docet Hoſt. quem refert, & ſequitur Panorm. in capit. Eccleſiæ, de Immun. eccleſ. nume. 5. & 6. ſed vſus dicti priuilegij, & ſimilium nequaquam eſt in detrimentum, neque poteſt eſſe Eccleſiaſticæ diſciplinæ, ſed potius in illius conſeruationem maxime apud religioſos, qui ſuas voluntas repoſuerunt in manu ſuperioris. Infra q. 7.

Quæres 3. An illæ gratiæ, quæ omnino fauorabiles ſunt, & nulli poſſunt eſſe præiudiciales reuocatæ ſint? Exempli gratia conceſſio recitandi officium Cõceptionis B. M. Virginis ſingulis Sabbatis non impeditis iuxta quod dixi præced. conſ. 30. qu. 24. Dicendi illam orationem, *Sacroſancta*, de qua ibidem qu. 23. §. Secundo. Faciendi commemo-

memorationem Sanctorum Ordinis ſub vna Antiphona *Vos Sancti Dei incliti*. viuæ vocis oraculo facta a Sixto IV. Oraculo 21. apud Compend. reſol. 24. num. 16. §. Sixtus.

3 Reſpond. Non ſunt ſublatæ. Propter adductā rationem præcedenti quæſtione, & Confirmatur, quia reuocatio ſonat in malam partem, & ideo inducitur, quia alias reuocatum erat præiudiciale; modo conceſſiones relatæ ſupra ita ſunt mere fauorabiles, vt neque per accidens poſſint alicui nocere, ergo non intelliguntur reuocatæ, ſed perſiſtere in ſuo robore, quod valde conſentaneum eſt, cum ſint multum vtiles.

Queres 4. An ſublatæ ſint indulgentiæ viuæ vocis oraculo conceſſæ?

Reſpond. Non, Tum quia nulli præiudicant.
4 Tum quia de his nulla fit expreſſa mentio, ſicut enim iſtæ non intelliguntur conceſſæ, niſi de illis fiat expreſſa mentio, ita neque ſublatæ ſine illarum expreſſa mentione, indulgentia enim eſt maximum priuilegium, quod ideo non venit ſub cōmuni nomine aliarum conceſſionum, & gratiarum. Tum quia id videtur colligi ex Nau. conſil. 17. de pœnit. num. 3. dum dicit eas non venire ſub nomine indultorum, & gratiarum, quas ſolent reuocare Summi Pontifices initio ſuæ aſſumptionis per regulas Cancellariæ. Ita tenet Peyrinus tom. 3. ad hanc conſtit. Vrbani VIII. cap. 12. nu. 1. ad finem.

Queres 5. An priuilegia viuæ vocis conceſſa, ſed poſtea per alios Summos Pontifices confirmata per Bullas, etiam ex certa ſcientia, ſeu plenitudine poteſtatis, ratione quarum clauſularum intelliguntur non ſolum confirmata, ſed etiam de nouo cōceſſa, & innouata, vt fecit Paulus IV. cōſt. *Ex Clementi*, apud confect. p. 185. Greg. XIII. cōſt. *Ex benigna*: Confect. pag. 247. Sixti V. *Et ſi Mendicantium*. Confect. pag. 267. Clem. VIII. Conſtit. *Ratio paſtoralis*: apud Confect. pag. 286. intelligātur, inquam, reuocata huiuſmodi priuilegia viuæ vocis oraculo conceſſa, ſed per Bullas ex certa ſcientia expreſſe confirmata, & innouata? Negatiuam reſponſionem, nempe non eſſe reuocata viuæ vocis oracula conceſſa a Summis Pontificibus vſque ad Gregorium XIII. incluſiue, qui ea innouauit ex certa ſcientia tenet Peyrinus tom. 3. de priuil. cap. 12. ad eam conſt. Vrbani VIII. num. 1. debebat etiam negare vſque ad Clem. VIII. conceſſa, quia, vt patet ex citata eius conſtitutione illa innouauit. Rationem affert & inquit. *Quia iſte etiam Pontifex* (Gregorius nimirum) *ea omnia confirmauit per ſuam conſtitutionem primam ex certa ſcientia, quam habes tom. 2. noſtrorum priuilegiorum in Greg. XIII. quæ clauſula habet vim nouæ conceſſionis. Cum itaque iſti duo Pontifices* (Pius V. nimirum, & Gregorius XIII.) *per confirmationem, & innouationem ex certa ſcientia, quæ nouæ conceſſionis vim habet, priuilegia viuæ vocis oraculis conceſſa confirmarint in genere, & in ſpecie per ſuas particulares conſtitutiones, iam illa deſinunt eſſe conceſſa per viuę vocis oraculum, ſed ſunt conceſſa per nouas dictorum Pontificum conſtitutiones, quare ſub iſta reuocatione cadere non videntur, ſaluo ſemper meliori iudicio, & ſtylo Curiæ Romanæ aliter interpretante, & ſentiente*. Quibus tamen non obſtantibus.

5 Reſpond. Prędicta oracula ſic confirmata, & etiam innouata reuocata fuerunt. Quod alia ratione non probo, niſi impugnando argumentum Peyrini, nam falſum eſt, priuilegia conceſſa viuæ vocis oraculo confirmata, & innouata per Bullas Pontificias, non dici amplius conceſſa per oracula, ſed per conſtitutiones; ac proinde amiſiſſe nomen & vim Oraculi, quod vt falſum probo, quia adhuc remanent oracula, ac conſequēter ſubiecta reuocationi, aliud eſt enim, aliquod priuilegium confirmari, & innouari, ſi alias non ſubſiſtebat, quod fit per confirmationem ex certa ſcientia, ſeu ex plenitudine poteſtatis, aliud tranſire in naturam, & conditionem Bullæ exuendo nomen oraculi, priori enim modo Oraculum innouatum adhuc remanet oraculum, quia per confirmationem, ſeu innouationem non mutatur natura, & conditio eius, aliter non eſſet eius confirmatio, ſed nouum eſſe alterius rei: huiuſmodi ergo legales actiones rem, quę antea erat, magis in eſſe cōfirmant, illi non auferendo ſuum nomen priſtinum, in quo ſenſu cum ea priuilegia fuerint confirmata vt oracula a dictis Pontificibus concluditur reuocata fuiſſe a Gregorio XV. & Vrbano VIII. Poſteriori autem modo, ſi qua ſunt ſic confirmata, & innouata, nulla mentione de ipſis facta vt oraculis in actu ſignato, non amplius oracula ſunt, ſed priuilegia per Bullas, aut Conſtitutiones conceſſa, ac proinde in hoc ſenſu non intelliguntur reuocata, eo quod nunc nulla ratione ſunt oracula; dicuntur autem tranſire in Bullam, quotieſcumque Papa in ſua conſtitutione, aut de illis non meminit in actu ſignato, aut ea priuilegia exprimendo concedit non habitu reſpectu ad pręteritum ac ſi nunquam conceſſa fuiſsent, vt oracula: exemplum affero in recitatione Diuini Officij, in quo viuæ vocis oraculo priuilegia Regulares habebant diſpenſandi cum ſuis ſubditis ratione infirmitatis, prædicationis, Lectionis, &c. iuxta ea, quæ dixi præced. reſolut. 30. qu. 12. ſed poſtea illa tranſierunt in Bullas, & conſtitutiones Clem. VII. & Pauli III. nulla mentione facta, quod antea eſſent viuæ vocis oracula.

Quæres 6. An priuilegium per Bullam vni Religioni conceſſum, & viuæ vocis oraculo alteri conceſsum intelligatur reuocatum his?

6 Reſp. Peyrinus ſuper dictam Bullam Vrbani VIII. num. 2. per Turrianum part. 2. ſelect. diſp. 16. dub. 5. non eſse reuocatum, quia gratia conceſsa per viuæ vocis oraculum hoc modo, intelligitur omnino ſicut Apoſtolicum diploma. Confirmatur, quia communicare vni Religioni priuilegia alterius idem eſt, ac illi eadem concedere, ſicut conceſsa fuerant priori Religioni Confect. tit. 1. cap. 5. Rodr. q. 8. art. 4. q. 55. art. 21. & in eo caſu priuilegium iam conceſsum non euadit oraculum per communicationem factam oretenus ſine ſcriptura alteri Religioni, ſed adhuc remanet conceſsum per Bullam per adiectionem modi concedendi, nimirum oretenus ſine ſcriptis, quod vt quid accidentale non habet tantam vim, vt immutet ſtabilitatem priuilegij Bullati.

Quæres

Quęres 7. An ſub hac reuocatione veniant priuilegia declaratiua aliorum priuilegiorum, ſacrorum Canonum, & Apoſtolicarum conſtitutionū, aut ſtatutorum Religionis.

7 Reſpond. *Lezana* Carmelitana in ſua ſumma qu. regul. cap. 3. num. 21. & ex eo citato Peyrinus cap. 12. ad dictam Bullam num. 3. ſeipſum citans tom. 2. priuileg. ad conſtit. 8. Pauli V. non vere. Adde tu rationem, quia huiuſmodi declaratiua non ſunt in detrimentum eccleſiaſticæ diſciplinæ, ſed multum conducunt ad conſeruationem Religioſorum in Regulari obſeruantia. Faciunt dicta ſub q. 2.

Quæres 8. An viuæ vocis oracula, quæ ſuum effectum ſortita fuerūt ante hanc reuocationem, licet effectus habeat tractum ſucceſſiuum in futurum, intelligantur reuocata? Negat Lezana in ſua ſumma quæſtionum regul. cit. cap. 3. num. 21. & ex eo Peyrinus cit. numero quarto quia Papa id non explicat.

8 Reſpond. *V*iuæ vocis oraculum, quod habet in ſuo effectu vnicum actum ſucceſſiuum, non reuocatur, donec perficiatur: vtique vero ſi eius actus multiplicari poteſt ſucceſſiue, ita quod vnus effectus ab alio non dependet, & probatur ex verbis ipſius Bullæ Gregor. XV. ibi, *In ijs videlicet, quę non ſunt ſortita effectum, tenore præſentium reuocamus*. Illa ergo indulta, quæ nondum ſortita ſunt effectum. t. Quorum nullum priuilegiatus ſenſit emolumentum, non reuocantur, quare ad reuocationem ſufficit ſi effectus totalis, propter quem petita ſunt, verificatus ſit pro ipſo indigente; explico id totum exemplo duplici; Primo Priuilegium viuæ vocis oraculo conceſſum religioſo cõfeſſori diſpenſandi quemdam in voto Peregrinationis Ieruſalem, non intelligitur reuocatum, ſi ille religioſus impetrans nondum diſpenſauit, hoc enim modo nondum ſortitus eſt ſuum effectum, & hoc indultum nullum dicitur habere tractum ſucceſſiuum. Quod ſi is religioſus haberet abſolute hanc gratiam viuę vocis oraculo abſoluendi quẽlibet ad ſe accedentem ad hoc voto, in hoc caſu, pænitus intelligitur reuocatum hoc priuilegium, quamuis nullum hactenus diſpenſauerit, quia licet non ſit ſortitum effectum, quo ad diſpenſandum, habuit tamen ſuum effectum ex parte ipſius priuilegiati, reſpectu cuius dicitur gratia facta illi, in quo differt à priori caſu, in quo gratia non dicitur facta, ſed facienda, cum fuerit conceſſa priuilegium illi religioſo potius fauore indigentis diſpenſatione, quam ipſius religioſi, cui parum prodeſt illud indultum. Secundo priuilegium viuę vocis oraculo conceſſū comedẽdi lacticinia in Quadrageſima dicitur habere ſuum effectum ſucceſſiuum, quem non dicitur ſortiri, niſi peracta Quadrageſima, ac proinde iſtud non dicitur reuocatum, quia nondum ſortitus eſt ſuum effectum neque primarium, neque conſequentes, quia hi multiplicati ſucceſſiue ſe habent per modum vnius; quod non verificatur in facultatibus abſoluendi, diſpenſandi, & ſimilibus plures effectus ſucceſſiue in ſeipſis perfectis inter ſe non dependentibus producentibus.

RESOLVTIO XXXII.

De Religioſis appellantibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus an potuerit carcerare recurrentem ad ſuperiorem.*
2 *Tria dubia de recurſu ad ſuperiores.*
3 *Appellatio conceditur Religioſis.*
4 *Verbo, vel facto.*
5 *Concilium non prohibet iuſtam appellationem.*
6 *Ordinariorum nomine ibi ſolum Epiſcopi.*
7 *Correctionis non datur appellatio* 29.
8 *Priuilegia habent interdicentia appellationem.*
9 *Referuntur.*
10 *Pro Tertiarijs nullum priuilegium negans appellationem.*
11 *Religio non communicat in illis priuilegijs.*
12 *Priuilegia communicantur ſecundum fauorem, non odia.*
13 *De dictis priuilegijs agunt Doctores.*
14 *Ad ſeculares non fit recurſus.*
15 *Niſi pro tollendo manifeſtum grauamen in defectum ſuperiorum.*
16 *Recurſus per ſimplicem querelam prohibetur.*
17 *Recurrentes incurrunt pœnas.*
18 *An excommunicationem Bullæ Cœnæ.*
19 *Reſoluitur negatiue.*
20 *Interdicta appellatio non tollit querelam.*
21 *Ordo procedendi in appellatione.*
22 *Appellatur ad Sacram Congregationem.*
23 *Ad legatos à latere.*
24 *Non ad Nuntios.*
25 *Neque ad Epiſcopos.*
26 *Appellatio fit per ſaltum.*
27 *Et valida eſt.*
28 *Appellans ſine licentia petit Vrbem.*
29 *Correctionis ſecundum regulã non datur appellatio.*
30 *Appellatur à ſtatutis ſi cauſa ſubſit.*
31 *Negans appellationem peccat mortaliter.*
32 *Recuſari poteſt ſuperior vt iudex.*
33 *Impediens appellationem non eſt excommunicatus.*
34 *Neque etiam in Bulla Cœnæ.*
35 *Megalij opinio reijcitur.*
36 *Appellatio non ſuſpendit officium appellantis ſuperioris.*
37 *Appellatio ſuſpendit executionem ſententiæ.*
38 *Querela ad Epiſcopum ferri poteſt in manifeſto grauamine.*

1 EPiſcopus N. fecit carcerare quemdam reli-
2 gioſum repertum ſine licentia ſui ſuperioris, putans eum eſſe fugitiuum, & deſertorem ſui inſtituti, ac proinde habere ius illum puniendi virtute cap. 4. ſeſſ. 25. verba autem ſunt iſta. *Nec licet Regularibus à ſuis conuentibus recedere etiam prætextu ad ſuperiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint. Qui vero ſine prædicto mandato in ſcriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinarijs locorum,*

ſorum, tanquam deſertor ſui inſtituti puniatur. Carceratus autem ſe tuetur dicendum non eſſe fugitiuum, neque apoſtatam, ſed recurrere ad ſuperiorem maiorem, de facto appellando ad ipſum ob grauamen ſibi illatum, neque in dicto capite prohiberi iuſtam appellationem, ſed ſtiuolam, & vanam nullum ſupponentem grauamen, aut ſaltem leuiſſimum; & caſu ibi inuenitur alius Religioſus cum ſua obedientia, fidem faciens, eum non eſſe apoſtatam, neque fugitiuum, ſed vere recurrere ad ſuperiorem ob grauamen inique illatum, vnde epiſcopus illum dimiſit impunitum. Vide conſil. 7. initio.

2 Quæruntur hic tria. Primo, an recurſus ad ſuperiores ſit appellatio de facto? Secundo, An Concilium ſufferat quemcunque recurſum etiam licitum ſine obedientia ad ſuperiores? Tertio, an nomine ordinariorum locorum veniant ſoli Epiſcopi, an alii prælati exempti, & Nullius diæceſis.

3 Primo, certum eſt omnes regulares ſe grauatos ſentiẽtes a ſuo prçlato appellare poſſe ad ſuperiorem ad effectum tullendi grauamen, & hoc habẽt de iure naturæ, ſicut cæteri hominum, quibus nõ ſunt deterioris conditionis maxime in naturalibus appellatio ſiquidem nihil aliud eſt, quam naturalis defenſio à grauamine illato, vel inferendo, eſt ergo debita de iure naturę quod ad ſubſtantiam, natura enim dictat ex ſuo inſtinctu, vt vnuſquiſq; grauatus ſe defendat, vt fecit D. Paulus appellando Ceſſarem Act. 25. ſecundum formam vero, & modum eſt de iure poſitiuo, vt videre eſt titul. de appellationibus, & ita omnes docent nullo diſcrepante, & in ſpecie de Regularibus Nau. tom. 2. cõment. 3. de regul. n. 51. & conſ. 4. de Appell. Sair. li. 12. ca. 17. n. 38. quem pro ſe citat Ghiſilerius de iudice regul. ca. 15. n. 58. Rodr. tom. 1. q. 29. ar. 2. cum ſuo Compend. reſol. 10. Portel ver. Appellare, Mirand. qu. 29. de ordine iudic. n. 35. de communi teſtatur, Sanch. li. 6. ca. 8. q. fin. Probatur tum authoritate, Act. 25. vbi D. Paulus verus Chriſti ſenſus, & religioſus appellauit ad Ceſarem, & cap. Omnis oppreſſus, ca. Licet, ca. Appellantem 2. q. 6. omnibus indifferentes conceditur facultas appellandi, ergo & regularibus, cum & ipſi ſint ſubiecti iuri cõmuni, ac cæteri fideles; tum ratione, quia id non eſt effugere ſui ſuperioris obedientiam, ſed ſe vindicare ab iniuria, ſeu violentia illata, ſeu inferẽda, quod omnibus iure naturæ conceditur, & in hoc religioſus habet velle & nolle, quod in naturalibus à ſe non reiecit, neq; renuntiauit per profeſſionem, ſed ſibi retinuit hoc ius ſe defendẽdi a ſuo ſuperiore, quoties iniuſte grauaretur, vt docẽt omnes cum præcitatis, loquendo de iure communi, nam quidam, vt Sotus li. 5. de iuſtitia q. 6. art. 3. & ex eo Mir. cit. q. 29. n. 34. & 39. dicit vnamquamq; fere religionem de iure ſpeciali habere priuilegiũ prohibens appellare a ſententijs ſuorum ſuperiorum, ſed huiuſmodi priuilegia intelligenda ſunt, quando nullum eſt grauamen, niſi imaginarium, vel ſaltem leue, iuxta mox dicenda q. 2.

4 Poteſt autem religioſus appellare ad ſuperiorẽ maiorem duobus modis, vno modo appellãdo iudicialiter per ſcripturam continentẽ expreſſe grauamen, & nomina à quo, & ad quem ſuperiorẽ ſit appellatio, ca. Cum ſit Romana, ca. Vt debitus ca. Cauſam, de appell. & ca. 1. eod. in 6. facienda autẽ eſt intra decem dies à die latæ ſententiæ, ca. Anteriorum 2. q. 6. referente Ghiſiler. ca. 15. n. 31. 32. & hæc vocatur formalis appellatio. Altero modo contingit appellatio de facto, cum nimirũ prçlato eam negante, ſubditus inſalutato hoſpite, vt aiunt, recurrit ad ſuperiorem, vt ſibi iuſtitiam miniſtret, auferendo grauamen illatum, vel remouẽdo periculum incidendi in illud, de qua re vide, ca. Dilecti 52. de appell. Nau. cit. nu. 51. §. Ad 4. conſ. 5. de appell. nu. 7. Rodr. tom. 2. q. 30. art. 3. & tom. 2. q. 53. art. 10. ad finẽ cum ſuo Comp. reſol. 10. n. 3. iſte igitur recurſus ad ſuperiorẽ vocatur appellatio de facto, quæ iuſta eſt, & de iure naturæ defenſio in dicto Concilio nõ prohibita, vt mox probo. Ita præcitati cũ Mirãda tom. 1. q. 51. art. 1. concl. 1. ad finẽ.

5 Secundo in Concilio non prohibetur iuſta appellatio ex præſuppoſito grauamine, vt docet Nau. tom. 2. Comm. 3. de Regul. n. 51. §. Ad quartũ, & ex eo Rodr. tom. 1. q. 30. art. 4. in fine. Azor. par. 1. li. 12. c. 11. q. 8. Sair. li. 12. ca. 17. n. 38. ad 49. & ex eis Sanch. li. 6. c. 8. n. 102. Barboſa ad dictum cap. nu. 10. & 11. Itaque in eo capite non prohibetur recurſus ad ſuperiorem, vt liberetur ab iniqua vexatione, ſed ſolum, quando grauamen eſt apparens, vel nullum, aut leue.

6 Tertio, ſub nomine ordinariorum locorum veniunt ſolum epiſcopi, non autem alij prælati, quia iſti nullum ius habent in regulares, vnde exiſtentes in eorum territorijs eximuntur ſemper, & viciniori Epiſcopo ſubijciuntur in aliquibus caſibus, vt obſeruaui reſol. 36. qu. 22.

Quæres autem, 1. Cum Prçlatus regularis in caſtigãdo ſuos delinquentes ſubditos procedere poſſit duobus modis; primo, vt pater corrigendo potius, quam puniendo omiſſo proceſſu; ſecundo, vt iudex fabricando proceſſum, & iuxta allegata, & probata ſententiando, in quo poſteriori ſenſu non eſt difficultas, appellationem habere locum, ſi iniqua eſt ſententia, vnde illa pendet tota ex primo modo, An. 5. religioſi pænitentiati poſſint appellare à correctione ſuorum prælatorum?

7 Reſp. Non licet appellare à correctione legitime facta ſecundum conſtitutiones ordinis, niſi quando ſuperior corrigens excedit modum. Probatur de iure communi, cap. Licet in Corrigendis 12. ca. Irrefragabili 12. de offic. ordin. cap. Ad noſtram, cap. Reprehenſibilis, cap. Cum ſpeciali, de appell. Ratio eſt, quia appellatio non conceditur vbi non eſt grauamen, cap. Vt debitus, de appell. non præſumitur autem in ſuperiore corrigente iuxta conſtitutiones ordinis, vnde appellans prætextu grauaminis, debet in illa exprimere cauſam grauaminis, vt docent Canoniſtæ ſuper ca. Ad noſtram cit. de appell. quos cumulat Sanch. lib. 6. ca. 8. nu. 105. Ita docent Nau. tom. 2. com. 3. de regul. n. 11. & conſil. 4. de appell. Rodr. tom. 1. q. 29. art. 2. & 3. & tom. 2. qu. 53. art. 10. in fine, Portel ver. Appellare n. 1. alios citat Barboſa ad ca. 4. ſeſſ. 25. n. 11. Sanch. lib. 6. cap. 8. n. 102. Mirand. q. 29. de ordine iudic. num. 36.

Procedit reſpõſio quouis modo puniatur ſubdi-

Digitized by Google

tus, ſiue extraiudicialiter, ſiue in iudicio, formato proceſſu, in vtroq; enim caſu poteſt cõtingere grauamen, propter quod tollendum datur locus appellationi. Ita dicunt Abbas, Alexander de Neuo, & Præpoſitus in cap. Speciali §. fin. de appell. & ex eis Sanch. lib. 6. cap. 8. nu. 103.

Habet locum eadem reſponſio non ſolum, quãdo grauamen eſt manifeſtum, ſed etiam dubium, loquendo de iure communi, vt colligit Sãch. lib. 6. c. 8. nu. 110. ex cap. Cum ſpeciali, §. Porro, de appell. & ibi doctores ex Silu. ver. Appellatio q. 12. n. 13. & ex Sanch. Compend. reſol. 10. nu. 13.

Quæres 2. An apud Regulares extẽt priuilegia interdicentia appellationem regularibus a correctionibus, ordinationibus, & mandatis ſuorũ Prælatorum? & quomodo ſint intelligenda?

8 Reſp. Extant priuilegia interdicentia appellationem religioſis, quæ intelligenda ſunt ſecundum ius commune, nempe appellationi nõ eſſe locum, quando nullũ eſt grauamen, vel ſaltem leue, poſito autem vero grauamine, quod ſit alicuius momenti non intelligitur prohibita appellatio per priuilegia, quæ infra referam, quia aliter eſſent iniqua, & fouerent iniuſtitiam, & dolum ſuperiorum. Ita Rodr. tom. 1. qu. 29. art. 2. Sair. lib. 12. cap. 17. num. 38. Nau. conſil. 4. de appell. num. 4. & tom. 2. com. 3. de regul. num. 51. §. Nec obſtant, & ex eis Sanc. lib. 6. capitulo 8. numero 110. Ponit tamen Sanch. cit. differentiam inter ius commune, & ius priuilegij interdicens regularibus appellationem, quod ius commune illam non tollit, quando grauamen eſt dubium, vtique vero tollunt priuilegia quando eſt incertum, & ſolum concedunt, quando eſt manifeſtum, & magni momenti, quod eſt neceſſariũ, vt priuilegia huiuſmodi operentur aliquid præter ius commune, & Sanch. ſequuntur Compend. reſol. 10. nu. 13. & Mirand. tom. 1. q. 51. art. 1. ab illo citatus concl. 1.

9 Priuilegia autẽ conceſſa religioni Franciſcanæ ſunt iſta, nam Bonif. VIII. ſtatuit non licere Fratribus Minoribus à correctionibus ſuorum prælatorum nullatenus appellare, Sorbus ver. Appellare n. 1. Eiſdem de Obſeruantia Greg. XIII. conſt. 27. *Quoniam noſtro*, at apud Confect. pag. 235. prohibuit appellare ad ſecularia tribunalia ſub pęna excommunicationis ſibi reſeruatæ, & præterea priuationis officiorum obtentorum cũ perpetua inhabilitate ad ea, & alia quæcumq; atq; vocis actiuæ, & paſſiuæ, quas pęnas ſtatuit incurrere etiam appellantium conſultores, & fautores directe, vel indirecte. De qua conſtitutione Portel. ver. Appellare in addit. nu. 3. & ex eo Compend. reſol. 10. nu. 14. & 15. aſſerunt excuſari à dictis pœnis recurrentes per modum ſimplicis quęrellæ, de qua re ego infra q. 3. Mirand. q. 29. de ordine iudiciar. nu. 44. ait ſub nomine ſecularium tribunalium venire, quæcumque extra religionem, excepto tribunali Papæ, & Sacræ Congregationis, ac proinde incurrere appellantes ad tribunalia Imperatoris, Regum Cardinalium, Legatorum, Epiſcoporum, & aliorum ſecularium, probat, quia tribunalia, ad quæ prohibetur appellatio ſunt non contenta in Regula Sancti Franciſci, in qua exprimuntur ſolum Prouincialis, Generalis, Protectoris, & Papæ, addendo Sacram Congregationem, cui à Sixto V. hoc de mandatum fuit, vt poſſet admittere appellationem. Sed non placet hoc eius dictum ſatis infirmum ex ſua falſitate, vnde enim habet, ſub nomine tribunalium ſecularium venire etiam Eccleſiaſtica, cum omnino ſint diuerſa, ac proinde ex vno expreſſo non infertur aliud, ſed potius excluditur, vt in ſimili Conſt. *Romani Pontificis* 10. apud Confect. pag. 146. Leonis X. prohibendo Dominicanis appellationem, vel quęrelam inter ſeipſos coram tribunalibus tam ſecularibus, quam Eccleſiaſticis, quod Greg. pro Obſeruantibus expreſſiſſet, ſi voluiſſet, excludere appellationem ad Eccleſiaſtica tribunalia per ſuam conſtitutionem. Nec obſtat, quod ea Papa mãdet, vt a Prælatis ſuis grauati prætendant, ad Generalem Miniſtrum ſeu Pretorem, aut Viceprectorem, vel ad ſedem Apoſtolicam appellare poſſint, quaſi alios excludat; Siquidem dico hanc conſtitutionem, cum ſit pœnalis ſolum prohibere recurſum ad tribunalia ſecularia, ita quod recurrens ad alia tribunalia Eccleſiaſtica extra Religionem non incurrunt dictas pœnas, quicquid poſtea ſit de recurſu, ſitne legitimus, an illicitus, & nullus vti ad iudicem non competentem.

10 In Religione Tertij Ordinis nullum extat ſuper hac re priuilegium, vnde appellare poſsũt ad ſuos legitimos Superiores nẽpè ad Prouincialem, Generalem, Protectorem, Sacram Congregationem, & Papam, iſti enim ſunt illorum legitimi iudices, non ſolum quando grauamen eſt manifeſtum, ſed etiam dubium iuxta ius commune, quod hoc concedit omnibus, ac proinde etiã Religioſis quibuſcumque, vt dixi hic in reſponſione, quod auferunt conſtitutiones prohibentes appellationẽ, quã ſolũ admittunt, quando grauamen eſt clarum, & manifeſtum per hoc tamen nõ conceditur illis, nec habent facultatem appellãdi ad tribunalia Epiſcoporum, & aliorum Eccleſiaſticorum, qui non ſunt eorum legitimi iudices, iuxta quod dicam infra, & multo minus ad ſecularia, cum id omnibus Eccleſiaſticis omnino ſit interdictum, vt mox dicam.

11 Dubium eſt, an noſtra Religio communicet in eo priuilegio interdicendi appellationem ad tribunalia ſecularia in ordine ad illas pęnas, nã omnes Religiones communicant in priuilegijs, & regulares noſtri cęteris Franciſcanis conformari debent, vt dicit Pater Bonauentura in Epiſtola poſt caput vltimũ Regulæ, ſed id recepiſſe ex libro, cui titulus eſt Fundamenta, ſeu Monumenta trium ordinum, ſi autem hoc priuilegium extenditur ad noſtram Religionem, ſequitur tranſgreſſores incurrere dictas pœnas.

12 Dico, cum priuilegia communicentur inter Religiones, ſecundum fauores, & non odia, vt docent Rodr. tom. 1. quęſt. 55. art. 17. ad finem, Mirand. 2. q. 46. art. 6. Sigiſm. dub. 56. num. 10. & 11. Portel. ver. com. priuil. nu. 10. Sorbus ver. eod. §. Notãdũ, fundati in ea regula, quod fauores ſunt ampliandi, odia vero reſtringẽda, dictũm priuilegiũ neq; quo ad prohibitionem, neq; quo ad pęnas communicatum eſſe noſtræ Religioni, nec obſtat, quod cęteris Franciſcanis conformari debemus, hoc enim non eſt lex, neq; ſtatutũ, cum nõ reperiatur conſtitutio

Ponti-

Digitized by Google

Pontificia, aut Ordinis, in qua id iubeatur, & licet in quadam cõſtitutione facta à quodam Patre Generali, habeatur declaratio, quod nomine, *Franciſcanis*, veniant Minores de Obſeruantia, quibus conformari debent huiuſmodi religioſi, hoc non tollit difficultatem, quia ille Pater ſupponit, quod prius debebat reducere in conſtitutionem, & poſtea eam declarare; neque enim dicitur edita conſtitutio ea, quæ ſupponitur facta, aut ſi fiat ſolum in actu ſignato, niſi poſtea in actu exercito, & ad verbum publicetur in religione, in qua, vt obſeruaui 27. ab hinc annis nunquam audiui publicare, aut pro publicatis legere conſtitutiones, ſeu ſtatuta, & ordinationes aliorum Ordinum Franciſcanorum in hac religione, quare in ea nullam vim habere poſſunt, quomodo enim ſubiectus ſum legi, & debeo obſeruare legem, quæ mihi nunquam publicata, aut declarata fuit? Non extenditur ergo dictum priuilegium ad noſtram religionem, niſi de facto ſuperiores condant ſtatutum, per quod intendant illud obligare huius religionis religioſos illud publicando, & faciendo obſeruare, ac ſi in ſpecie illi conceſſum fuiſſet.

13 Priuilegia aliarum religionum prohibentia appellationem ſiue intra, ſiue extra religionem, referunt præcitati Sanch. lib. 6. cap. 8. nu. 107. Rodr. q. 29. art. 2. Mirand. de ordine iud. q. 29. nu. 39. Confect. pro Dominicanis ex Iulio II. pagina 122. ex Leone X. pag. 146. Compend. Sorbi ver. Appellare, Peregr. in ſuo Compend. ver. eod.

Quæres 3. An prædicta priuilegia interdicant recurſum ad tribunalia extra religionem non ſolum per formalem appellationem, vt viſum fuit, ſed etiam per modum ſimplicis querelæ, implorando auxilium, & fauorem principij ſecularis cõtra grauamen, procurando remedium, vt tollatur? De qua re vide Dianam tom. 3. de immun. reſol. 53. & tom. 1. tract. 2. de immun. reſol. 13. referentẽ doctores pro vtraque parte.

14 Reſp. In iſto recurſu per modum querelæ grauatus procedere poteſt duobus modis; vno, ſimpliciter abſq; vlla forma iudicij procurando fauorem alicuius magni viri, ſeu principis, qui placãdo iudicem petat remiſſionem pœnæ, ſeu grauaminis, inſtando, & rogando ſuperiorem regularem, vt cum ſuo ſubdito mitius agat parcendo illi; & in hoc ſenſu dicta priuilegia non prohibẽt recurſum ad principem ſecularem, quia in hoc caſu nullum apparet veſtigium alicuius actus iudicij, & tribunalis, cum de facto non ſuſpendatur iuriſditio in ſuperiore, neque eius acta examinentur, aut cenſurentur, ſed ſolum rogatur fauore querelati. Sic docet Portel ver. Appellare Addit. ad adit. num. 2. vbi dicit Minoritis etiam hoc eſſe interdictum per ſtatutum Segouienſe ſub pæna arbitraria, & excõmunicationis latæ à Paulo V. de quà vide eundem ver. Officia ordinis fuſe explicantem. Altero modo recurrendo ad iudicem ſecularem rogando, vt defendat ab imminenti, vel illato grauamine, procurando, vel vt ceſſet à grauamine, vel vt alios iudices aſſignet, videndo, & examinando proceſſum quatenus opus eſt; Itaque in iſto caſu ſecundo agit aliquem ſaltem actum iudicialem. Et in hoc ſenſu iudex ſecularis nullatenus poteſt ſe intromittere. Probatur de iure communi cap. At ſi clerici 4. cap. Qualiter 17. vbi id prohibetur expreſſe etiam defectu iuſtitiæ de iudit. capit. Nullus 2. cap. Si diligenti 12. de foro comp. in quibus locis dicitur abſolute, & ſimpliciter laicam poteſtatem non eſſe competentem, & legitimum iudicem reſpectu perſonæ eccleſiaſticæ, ergo neque in caſu repellendæ iniuriæ, & grauaminis, & capit. Ad reprimendum 8. de off. ordin. cap. Sacro 48. de ſent. excommun. permittitur recurſus ad ſuperiorem eccleſiaſticum: ergo nulla ratione fieri poteſt recurſus ad poteſtatem laicam, & ratio eſt, quia hæc vt iudex omnino incompetens nihil efficere poteſt, fauore recurrentis, ita in genere tenent Layman libro quarto tract. 9. capitulo 4. numero quarto Azor. part. 1. libro quinto cap. 12. & 14. Regin. libro 9. capitulo 22. numero 341. Sair. libro tertio capit. 18. numero ſexto & alij, quos pro ſe citat Diana tom. 1. tract. 2. de Immun. reſol. 13. vbi pro contraria parte maximam doctorum turbam citat, & multiplicat tract. eod. part. 3. reſol. 53. quorum affirmatiua ſentẽtia in duobus fundatur textu, & ratione, textus eſt D. Hieronymi relati capit. Regum 22. 23. q. 5. vbi dicitur, quod regum officium proprium eſt facere iuſtitiam, & liberare de manu calumniantium vi oppreſſos, ad quem textum dici poteſt eam non eſſe legem; deinde ad hunc, & quoſcumque de hac re agentes reſpondetur, loqui de liberatione per modum ſupplicationis, rogando, vt grauamen auferatur, non autem iubendo, aut imperando, quia nullus laicus in nullo caſu ius habet ſuper eccleſiaſticos. Ratione inſuper nituntur, quia dicunt ſe non cognoſcere cauſas Eccleſiaſticorum per viã iuriſdictionis, ſed per viam iuſtæ defenſionis; ad quod dico, hanc rationem bene procedere, ſi eccleſiaſticum grauatum procurent liberare præciſe monendo, & exhortãdo iudicem eccleſiaſticum, vt bene negotium examinet, videndo an vere ſuus ſubditus deliquerit, & is verus eſt modus defendendi oppreſſum, non autem faciendo aliquos iudiciales actus pro illo liberando, per fas & nefas vt aiunt, qua ratione nullo modo ſaluare poſſunt, ſe non agere per modum iuriſdictionis, cũ huiuſmodi actus iuriſdictionales ſint omnino prohibiti; Quod ſi in his ſe ingerunt, peſſimi ſunt iudices, alienum ſibi vſurpantes iuriſdictionem prætextu pietatis, & caritatis proximi, & ignorantes temerarij neſcientes terminos ſui iuris, & poteſtatis, hoc ipſo, quod illos irrationabiliter excedunt; ſed oportet patienter omnia ferre, quia potentiam ſuperat iuſtitiam, & iniquitatem facit, & ideo de iſtis dicitur, quod potentes potenter tormenta ſuſtinebunt. Huius opinionis doctores non refero, quia maior eorum pars ſunt ſeculares, & ideo ſuſpecti, quia ita loquuntur, vt placeant ſuis principibus, quibus dilatant, & ampliant etiam ſibi ad inferiora viam iniquitatis, cũ quibus nonnulli alij malignantur, quaſi ingrati immemores fortis Domini.

15 Nonnulli aduerſariorum opinionem admittunt in caſu, quo nullus eccleſiaſticus vult adminiſtrare iuſtitiam in grauamine manifeſto, ita apud Dianã illa reſolut. 13. quos ipſe ſequitur §. Sed ego, Malderus part. 2. quæſt. 96. artic. 4. Portel. Addit. ad

Digitized by Google

Addit. numero 4. mihi ver. Appellare, quem ſequitur Souſa in Bulla Cœnæ Domini capitulo 15. diſputat. 78. numero ſecundo tamen dictus Diana poſtea in fine dicit non eſſe recedendum ab opinione Theologorum, quod confirmat tom. 3. reſolut. cit. 53. Sed dictus caſus videtur de facto impoſſibilis, nam in his recurſibus ſemper examinatur de exiſtentia grauaminis, vnde ex hoc capite, grauamen non eſt clarum, ſed dubium, in dubio autem ſuperior iudex eſt in poſſeſſione ſuæ iuriſdictionis; in caſu autem periculi ratione moræ, vel diſtantiæ legitimi ſuperioris, tollitur difficultas, appellando ad legitimum ſuperiorem, vſque ad ſummum Pontificem, in quo nullo modo nec leuiter præſumendum eſt aliquod iniquitatis veſtigium, & quæ maior ratio præſumendi iniquitatē in iudice eccleſiaſtico, quam in laico quocumque etiam ſupremo? demum grauatus ſe tutari poteſt via ſupplicationis, & fauoris, vt initio dixi, conſequenter is caſus redditur impoſſibilis, & nullus in rerum natura. Bonacina in ſuo Bullario diſp. 1. qu. 15. p. 4. § 4. reſpondet obiectis aduerſariorum nobiſcum ſentit etiam Megal. lib. 3. de cenſ. cap. 10. num. 4.

16 Sed magis in ſpecie redeundo ad regulares dico hunc recurſum per modum ſimplicis querelæ ad tribunalia ſecularia expreſſe prohiberi Minorib. de Obſeruantia in ſupracitata conſtit. Greg. XIII. illis verbis. *Ad ipſa tribunalia eccleſiaſtica quouis prætextu, aut quæſito colore, vt præfertur appellare* (ecce formalis appellatio) *vel illa propterea quoquo modo adire audeant*, (ecce recurſus titulo defenſionis, per ſimplicem querelam) immo rem ſpeculatius conſiderando hæc clauſula, *Quoquo modo adire*, videtur prohibere quemcumque acceſſum etiam per modum fauoris, nam ſubditur. *Sed ſi à prælatis ſuis grauati prætendant ad Generalem Miniſtrum ipſius Ordinis ſeu illius Protectorem, aut vice protectorē in Romana Curia, vel ad nos, ſiue Romanum Pontificem ſucceſſorem noſtrum, ſupremum in Eccleſia Dei iudicem, ſicut antiquitus ſemper conſuetum fuit, recurſum habeant, vnde illis breui manu iuſtitia miniſtrabitur*. Ex quo clare habetur religioſum grauatum habere copiam legitimorum iudicum eccleſiaſticorum, ad quos confugere poteſt, ſiue per appellationem, ſiue per ſimplicem querelam, vnde nulla eſt neceſſitas recurrere ad ſeculares, quod confirmat particula, *Quoquo modo*, quæ eſt diſtributiua omnium modorū, ſicut dictio quomodolibet, ſecundum Archid. cit. in ca. Indemnitatibus 43. §. Si qua, de elec. in 6. per glo. ver. Quomodolibet, ergo ibi includit omnem modum recurrendi, ſiue per appellationem, ſiue per ſimplicem querelam. Idem habetur pro religione Dominicana in citata conſt. Leo. X. apud Confect. pag. 146. vbi diſtinguit expreſſe querelam ab appellatione.

17 Colligitur ex his regulares putātes ſe grauatos, & recurrentes ad tribunalia ſecularia incurrere Dominicanos & Minores de Obſeruantia, & alios in excommunicationem, & alias pęnas, ſi quę ſūt impoſitæ contra appellantes extra religionem, ſiue recurrāt per appellationem formalem, ſeu virtualem per modum ſimplicis querelæ, quia vtroq; modo prohibetur in præcitatis conſtitutionibus; & rationabiliter, cum alijs medijs poſſint ſe liberare a grauamine recurrendo ad ſuos ſuperiores, quod illis non eſt prohibitū, vt probabo qu. 5. Oppoſitum de his pænis conſequenter ad ſua principia tenet Portel in 2. Addit. n. 6. & ex eo Compēd. reſol. 10. n. 15. aſſerentes religioſos grauatos poſſe recurrere, quando alioquin illis iuſtitia non miniſtratur à ſuis ſuperioribus.

18 Difficultas autem eſt, an ſic recurrentes incurrant excommunicationem 13. Bullæ Cęnę Domini, nam ita aſſerit Arrag. 2. 2. q. 69. art. 3. apud Mirand. qu. 29. de ord. iud. numero 43. vbi ex ipſo dicit, quod iſte caſus eſt vnus ex contentis in Bulla Cœnæ Domini, in qua caſu 15. cauetur, ne eccleſiaſticæ cauſæ coram iudicibus ſecularibus tractentur, & ne ipſis in eiſdem ſe intromittant, de quo tamen dicit ſe nolle diſputare. Arragonam ſequūtur Portel in Addit. numero 6 & 7. vbi dicit eſſe decimamtertiam, ſeu decimamquartam. Compend. nu. 15. dicit eſſe eam, quam aſſignat Arrag. neuter tamē eam tenet niſi ex ſuppoſitione, quod recurſus ſit prohibitus.

19 Ego dico in nullam ex illis tribus prænominatis ſic recurrentem in caſu noſtro incurrere, quod oſtendo adducendo quid in illis contineatur, & prohibeatur, nam decimatertia fulminatur contra appellantes a grauamine, vel futura executione literarum Apoſtolicarum ad laicam poteſtatem; cauſa ergo à qua fit appellatio debet ſpectare ad ſedem Apoſtolicam, vt docent omnes ſuper dictam excommunicationem; ſed appellantes, ſeu recurrentes ad laicam poteſtatem regulares pro grauamine ſibi illato a ſuo ſuperiore, non appellant in cauſa ſedis Apoſtolicæ, ergo neque eam excommunicationem incurrunt. Neque decimaquartam, in qua excommunicantur ſolum trahentes ad ſe cauſas ſpirituales iudicum Eccleſiaſticorum; in caſu autem noſtro non agitur de cauſa ſpirituali, ſed temporali eccleſiaſtica. Neque decimamquintam, in qua excommunicantur trahentes, vel procurantes, vt trahantur perſonæ Eccleſiaſticæ iudiciaria authoritate ad ſua tribunalia ſecularia; in caſu autem noſtro nullus trahitur, ſed innocens liberatur a grauamine ſibi illato. Neque puto illos incurrere in ſequentem decimamſextam, in qua excommunicantur, qui ad eludendum ſuorum iudicum ſententias, & decreta, aut alias ad curias ſeculares recurrunt, procurantes in contrarium ordinationes, & mandata, atque illorum executionem contra illos, vel impedientes, quo minus ſua iuriſdictione vtantur: in caſu autem noſtro recurrens intendit ſibi conſulere remouendo grauamen, non autem aliquid facere ordinare contra ſuum iudicem, quem nec impedit a ſua iuriſdictione, cum iam functus ſit ſuo officio. Quod ſi ante proceſſum inchoatum, vel datam ſententiam impediat eludendo iudicium, puto neque tunc incurrere, quia Papa ibi excommunicat impedientes Prælatos ne ſua iuriſdictione vtantur, non quoſcumque ſed ſeculares hoc facientes authoritate publica, vt docet Nauar. capitulo 27. num. 71. §. Declaratio, Graff. part. 1. libro 4. cap. 18. numero 139. & ex eis

Bariola conſil. 9. §. Neque Suarez in ſuo Enchir. tract. de contract. lib. 6. ſuper hac excomm. nu. 16. pag. mihi 436.

Quæres. 5. An quando prohibetur appellatio intra religionem, ſentiens ſe grauatum poſſit interdicto non obſtāte accedere ad ſuperiorem per modum querelæ?

20 Reſpond. Poteſt, quia æquitas ſuadet, vt ſi religioſus grauatus, non poteſt ſe liberare ab iniuria inferenda, vel illata per viam appellationis, ſe vindicet per ſimplicem querelam oſtendendo ſuperiori, ſe iniuſte vexari. Ita docent Rodriq. tom. 1. quæſtione 29. articulo ſecundo. Sair. libro 12. capitulo 17. numero 38. fine Nau. conſil. 5. de appell. numero octauo quos pro ſe citat Sanch. libro 6. capitulo 8. num. 110. in fine, vbi ſubiungit, hanc querelam non ſuſpendere iuriſdictionē Prælati inferioris, donec inhibeatur. Mirand. qu. 29. de ordin. iud. nu. 40.

Quæres 6. Quo ordine, & ad quos iudices poteſt religioſus grauatus appellare, & recurſum habere?

21 Reſpond. Gregorius XIII. in conſtit. 27. *Quoniam*, apud Confect. pag. 235. dicit eſſe vſum antiquum recurrendi ad Generalem, ſeu ad Protectorem, vel ad Sedem Apoſtolicam. Sacra Congregatio ſuper hac re ſpeciale decretum edidit ſub his verbis. *Quoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio ſecundum imminentem admiſſorum criminum pœnam ex ſuis conſtitutionibus, aut alias debitam, ſibi metuunt, falſa, & commentitia grauamina cauſati, non ad immediate ſui ordinis ſuperiores, ſcilicet à grauamine Prioris ad Prouincialem à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, prout cuiuſcumque religionis conſtitutionibus diſponitur; ſed ad hanc Romanam Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt, potius, quam recurrant, ex quo ordinum diſciplina relaxatur, prelati contemnuntur, & ipſi in dies audaciores euadunt Placuit Sacræ Regularium Congregationi ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis regularium in poſterum temere, leuiue ex cauſa hanc almam Vrbem, ſeu Curiam, abſque ſui ſuperioris licentia, & ſupradicta forma prætermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem ſuperiores, ſeueriori pœna plectendus remittatur.* Ita refert Quar. ver. Monaſteria, & Conuentus datum anno 1587. de quo mentionem faciunt Rodr. tom. 1. q. 29. ar. 2. Illud refert Confect. tit. 6 capit. 2. in fine, Peyrinus tom. 3. cap. 4. ad conſtit. Leon. X. nu. 15. atque citat Miranda q. 29. de ordine iudic. nu. 42. Et bene prædicti aſſignantur, quia appellatio eſt prouocatio à iudice inferiori ad ſuperiorem iudicem, & prelatum ſaltem in hoc noſtro caſu vtriuſq; tam appellantis, quam eius, à quo appellatur; ſed in ſupradictis ſuperior, ad quem recurritur eſt prælatus vtriuſq; vt patet, ergo merito ad illos, & non ad alios fit appellatio, eſt ergo de eſſentia appellatio ſubditi ab inferiore ad ſuperiorem, vt docent omnes, & notat Silu. ver. eod. nu. 2.

Quæres 7. An appellatio inter regulares ita ſit reſtricta ad dictos iudices nempe Prouincialem, Generalem, Protectorem, & Papā, ex allatis præcedenti quæſito, vt non poſſit fieri ad alios eccleſiaſticos, nempe ad Epiſcopum, neque ad Legatū à latere, ſeu ad Nuntios Apoſtolicos neque ad Sacram Congregationem?

22 Reſpond. Non negatur appellatio ad Sacram Congregationem, ad quam Rodriq. cit. art. 2. extendit dictum decretum relatum præcedenti quæſito, & Sorbus ver. Appellare, in quo tamen reuera non exprimitur, non ideo excluditur, quia eſt iudex ordinarius regularium delegata à ſede Apoſtolica, ex conſtit. 74. Congreg. ver. Incipiente *Immenſa*, §. *Nec ſane minus*. in Bull. nouo, & apud Quar. ver. Congregatio. Ita tenet etiam Coriol. in fine caſus quinti reſeru. Aretinus in ſua praxi de 4. ſubſt. cap. 10. in fine pag. 351.

23 Hoc ius competit etiam legatis à latere erga regulares morantes in ſua prouincia, quia illorum ſunt iudices ordinarij, ex capit. Si Abbatem 36. de elect. in 6. capit. 1. de verbor. ſignific. in 6. & expreſſe Gloſ. fin. capit. 1. de off. legati, & ver. Reſeruata, poſt med. cap. Quod tranſlationem 4. de off. leg. Regulares igitur cum non ſint exempti à iuriſdictione legatorum à latere, vt conſtat ex citatis iuribus, & docet Rodriq. tom. 2. quæſt. 63. art. 4. cum ſuo Compend. reſol. 63. numero 15. Diana reſolut. 16. de dub. regul. poſſunt ſine dubio appellare ad illos, ſi de familia ſint in eorum prouincia. Nec obſtat decretum illud, in quo non exprimuntur, quia in eo expreſſis non datur facultas recipiendi appellationem, quaſi alias non eſſent iudices appellationis, ſed ipſis regularibus ſe grauatos ſentientibus deſcribitur modus, & ordo, quem tenere debent in appellando, vnde numerus iudicum appellationis non reſtringitur ad ibi tantum expreſſos, præſcribitur ergo ordo appellandi, non autem reſtringitur numerus iudicum, ad quos referenda eſt appellatio. Neque conſtitutio Clem. IV. incip. Exigentibus, apud Firmam. part.
24 2. tract. 1. fol. 20. quia ibi ſermo eſt de alijs legatis, non a latere, docent apud Compend. cit. de quibus mox. Poſſunt etiam cenſurare ex eodem Compend. reſolut. 62. numero quinto Sanch. libro ſeptimo diſput. 33. numero 23. qui libro quarto capitulo 33. numero decimoquarto aſſerit habere poteſtatem ordinariam in religioſos citando plures doctores.

Ad Nuntios Apoſtolicos, ſiue miſſos, cuiuſmodi ſunt non Cardinales, ſiue Natos, qui ſunt Archiepiſcopi quatuor Piſarum, Rhemenſ. Cantuar. & Eborenſ. Regulares non poſſunt appellare, quia non ſunt eorum iudices ordinarij, neque delegati, vt docent citatæ Gloſæ, & doctores, quicquid dicat Portel numero tertio allegando capitulo. Ad Romanam 2. quæſtione ſexta, vbi ne verbum quidem, ſed de ſolo Papa, ad quem totus orbis immediate appellare poteſt, ſermo eſt.

25 Epiſcopi nullius appellationem recipere poſſunt, quia non ſunt iudices regularium in huiuſmodi cauſis vertentibus inter ipſos, & ſuos ſuperiores, vnde omnibus conſtat in his, & ſimilibus cauſis eſſe ab illis omnino exemptos, & de Dominicanis id expreſſum habetur ea conſtitut. *Romani Pontificis*, Leonis X. apud Confect. pag. 146. nempe illos non poſſe recurrere ad tribunalia non ſolum ſecularia, ſed neque Eccleſiaſtica, non tamen excluduntur Sacra Congregatio; neque

Digitized by Google

legati à latere. Ad hos autem recurrentes de iure communi nullam cenſuram, aut pœnam priuationis incurrunt, cum in iure non exprimatur, neque Francitcani trium Ordinum aliquam incurrunt ex Pontificia conſtitutione, nam Greg. XIII. pœnas infligit ſolum contra recurrentes ad tribunalia ſecularia, non vero ad alia eccleſiaſtica, quicquid dicat Mir. qu. 29. nu. 44.

Quæres 8. An appellatio gradatim, & ordine præſcripto à Sacra Congregatione facienda ſit, an vero poſſit fieri per ſaltum omiſſo medio, vt à Priori ad Generalem, vel ad Protectorem, vel ad Papam immediate?

26 Reſp. Religioſi immediate à ſuo ſuperiore appellare poſſunt ad ſedem Apoſtolicam. Probatur per duo ca. Ad Romanam 5. & 7. 2. q. 6. in quibus locis expreſſe dicitur, quod omnes ad ſedē apoſtolicam appellare poſſunt. Ratio eſt, quia Papa eſt principalis, vniuerſalis, & immediatus ſuperior regularium, vnde illorum eſt Prior, Prouincialis, & Generalis, ait Sotus li. 8. de inſtit. qu. 5. art. 1. ex Rodr. q. 22. art. 6. Nau. conſ. 3. de ſtatu mon. n. 51. vnde omnes illi immediate ſubijciuntur, cap. Authoritate §. 1. de priuil. in 6. Gloſ. cap. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. Ita tenent Nau. conſil. 2. & 4. de appell. num. 3. in fine Portel num. 3. Scroſa de Inualid. profeſ. dub. 25. & 26. & cum eis Diana reſol. 54 de dub. regul. atque Peyrinus tom. 3. cap. 4. ad conſtit. Leon. X. num. 14. vbi num. 15. dicit Decretum Sacræ Congreg. non obſtare, quia non derogat iuri communi: ſed fruſtra in obſtantiam adducitur, ſiquidem nec pro, nec contra noſtrā reſponſionem facit, cum in illo decreto nihil diſponatur de hac re, immo neque de Sacra Congregatione, ac proinde videtur non prohibita immediata appellatio ad illam. Negant Duard. lib. 2. Bullæ cap. 9 qu. 37. num. 8. Spatharius in ſua praxi tract. 10. part. 4. cap. 1. num. 3. Iuan de S. Maria in ſuo Tribunali relig. tract. 5. cap. 10. §. 1. num. 3. ad finem, quos contra ſe citat Diana.

27 Appellatio per ſaltum, medio omiſſo, facta ad alios iudices, ordine præſcripto non ſeruato, tenet quidem, quia in appellatione ordo præſcriptus eſt quid accidentale eius ſubſtantiā non vitians, dicit Silu. ver. Appellatio n. 2. & ex eo Mir. q. 29. de ordine iud. nu. 80. Panor. in cap. Referente 7. de prębend. Gloſ. in cap. Dilecti filij 66. de appell. Limitat tamen Panorm. cum Gloſ. non tenere quando impeditur, & obijcitur, ne ſuum ſortiatur effectū, ad quod ius habet iudex inferior, ſua enim intereſt, vt ſeruetur ordo à Sacra Congregatione præſcriptus, niſi appellans tunc ſuſpectum habeat immediatum ſuperiorem ad quem, in eo caſu eo omiſſo poteſt appellare ad alium, debet tamen cōſtare de ſuſpicione ſuperioris, ne irrationabilis iudicetur appellatio per ſaltum, ita Peyr. tom. 3. ca. 4. ad conſtit. Leon. X. nu. 18.

Quæres 9. An appellantes, ſeu recurrentes ad ſuperiores immediatos, ſeu etiam ad Romanā curiam ſine licentia ſuorum ſuperiorum, quam illi negauerunt, peccent, & incurrāt pœnas adeuntiū Romam ſine licentia, quam dare poteſt nō ſolum Generalis, aut Protector, vt aperte dicitur in Decretis Refor. Clem. VIII. n. 22. verum etiam Prouincialis, non pro qualibet cauſa, ſed tantū ex cauſa communi totius Prouinciæ, vt in fine dictorum decretorum decreuit idem Pontifex die 20. Martij 1601. in quo declarauit pęnam priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ contra facientibus inflictam in eiſdem Decretis nu. 23. Sanctitati ſuæ eſſe reſeruatam, interdicta omnino etiam Generali, & Protectori facultate illam moderandi, aut relaxādi. Hæc autem pœna afficit non ſolum itinerantes, ſed etiam illos, qui eos admiſerint, & receperint. Difficultas ergo eſt, an legitime recurrentes Romam iniuſte grauati à ſuis ſuperioribus, ſine licentia ſubijciantur illis pœnis, & alijs infligendis ab ordinarijs locorum iuxta cap. 4. ſeſs. 25.

28 Reſp. Religioſus, ſerio grauatus, qui non potuit obtinere licentiam adeundi Romam, vel eum ſuperiorem, ad quem appellauit, poteſt ſine peccato, ac proinde abſque incurſu dictarum pœnarum iter arripere ad Iudicem appellatum. Quod non peccet, ſed licite poſſit ſine obedientia adire ſuum ſuperiorem oſtenditur. Tum quia licentia rationabiliter petita habetur pro obtenta licet negetur, maxime quando expreſſe non requiritur, vt obtineatur arg. cap. Licet 18. de Regul. Tum quia licentia formalis, & expreſsa neceſsaria non eſt in ijs, quę alias conceſsa ſunt, gloſ. ver. Licentia ca. 2. de temp. ordin. in 6. Graff. tom. 1. conſil. 8. de voto n. 6. Tum quia recurſus ad ſuperiorem includit tacitam licentiam, hoc ipſo quod licitus eſt acceſsus ad repellendum grauamen. Licentia autem petēda non eſt a ſuperiore à quo grauamen inducitur, ſed à ſuperiore ad quem, vt ex gloſ. cap. Cum paſtoris 2. q. 7. deducit vix Rodr. tom. 1. qu. 30. art. 3. Ita quidam tenent non peccare mortaliter apud Rodr. q. 29. art. 2. in fine recurrentes ſine obediētia, & docet Peyrin. tom. 2. cap. 4. nu. 17. & Concilium, atque decretum Clem. VIII. excludunt hunc caſum, loquuntur enim de acceſsu ſine grauamine, aut alio prætextu, quam liberandi ſe à grauamine illicite illato. In mea religione volenti adire Generalem, mandatur cap. 20. dari in ſcriptis licentiam. Quod neque pœnas Concilij incurrant, conſtat ex probatis initio qu. §. Secundo, neq; Decretorum Clem. VIII. ſuadetur ex eo quod locum non habent in caſu hoc, irrationabile enim eſset dicere, Sacrum Concilium, aut Clem. VIII. velle impedire, & punire iuſtum recurſum ad legitimos ſuperiores; præterquam quod aliquis nō punitur, neque priuatur voce actiua, & paſſiua, niſi præceſſerit culpa; in caſu autem noſtro nulla adeſt culpa, ergo neque pœna. Ita Peyr. tom. 3. ca. 4. n. 17.

Quęres 10. An religioſus poſſit appellare à correctione ſuorum prælatorum, ſi fiat ſecundum ſtatuta Regulæ, vel conſtitutionum?

29 Reſp. Non poſsunt, niſi quando pręlatus excedit grauiter in modo corrigendi, expreſse cap. Ad noſtrā 3. de appell. & alijs iuribus citatis hic qu. 1. Quare ille ſacerdos, aut etiā graduatus, qui non interfuit Choro de nocte nō poteſt appellare ab abſtinentia comedēdi in pane, & aqua in publico refectorio, vtique vero ab alia pœna, quam ſuperior ex arbitrio ſuo vult imponere, omiſsa expreſsa in religione, neq; enim poteſt ſuperior hoc facere, cum religio præſcribendo, & taxando legitimam

pœnam

Digitized by Google

pęnam intendat ab eo prælato auferre facultatem imponendi aliam proprio arbitratu, quamuis alias rationabilem, quod colligit Gloſ. ver. Arbitrium, cap. Super his 16. de accuſat. per cap. De cauſis, de off. deleg. l. Antepen. ff. de verb. oblig. & tangit Rodr. tom. 1. q. 6. art. 7. §. Dico 2.

Quæres 11. An Regulares appellare poſſint à Conſtitutionibus, & alijs ordinationibus factis à ſuis Superioribus? Nam id negatur cap. Ad noſtram, cap. Reprehenſibilis, cap. Quia nos, de appellat.

30 Reſp. Appellare poſſunt, quando ordinatio eſt iniuſta, & multum præiudicat ſiue Religioſis, ſiue Monaſterio, quia omnibus licet, immo debitum eſt propulſare iniuſtitiam, & grauamen. Allegata autem capita in contrarium ſolum probant, Religioſos non poſſe appellare in re parui momenti, neque cum præiudicium nihil importat, aut quādo iniuſtitia, & ſolum imaginaria, Vide quæ dixi q. 1. Ita tenet Nau. conſil. 4. de appell.

Quęres 12. An Superior negans appellationem ſubdito grauato peccet mortaliter?

31 Reſpond. Superior requiſitus non deferens appellationi peccat mortaliter, quando ſubditus legitimè appellat debito ordine, quia iniuriam iniuriæ addit contra ſuum ſubditum. Ita Nau. conſil. 9. de Conſtit. num. 8. Rodr. q. 29. art. 4. Mirand. de ordine iudic. q. 29. num. 76. & puniendus eſt, vt docet Nau. ex cap. De priore, de appellat. vbi id colligitur.

Quęres 13. An Regulares poſſint recuſare Superiorem ſuum ſibi in iudicem?

32 Reſp. Recuſari poteſt, quando valde ſuſpectus reputatur, & creditur exceſſurus terminos iuſtitię ob paſſionem, vel ob aliam cauſam iniquam. Probatur ex cap. Cum ſpeciali 61. vbi dicitur, quod quando quis vult iudicem recuſare, debet coram eodem cauſam ſuſpitionis probabilem proponere; nec facit, quod in fine Papa excludat Religioſos ab hac recuſatione, quia hæc excluſio venit intelligenda, quando iudex non eſt vere ſuſpectus, ſed talis iudicatur ſolum ex leui ratione, vnde ad hoc dicit Sanchez lib. 6. cap. 8. num. 111. quod ſuſpectus debet eſſe manifeſtus, ſicut & grauamen reſpectu appellationis, æquiparantur enim appellatio, & recuſatio in iure cap. Super eo 12. de appell. Quod tu intellige reſpectu earum Religionū quæ habent priuilegium interdicens ſuis profeſſoribus appellationem, vt dixi quæſt. 2. vbi §. Dubium, dixi meam Religionem carere huiuſmodi priuilegio, & ideo infero ſicut poteſt appellare in grauamine dubio, ita & recuſare ſuum Superiorē, quem dubitando credit ſuſpectum, & ſibi nociturum. Vide Compend. reſol. 10. num. 16. ſequentem Sanchez.

Quæres 14. An ſi Prælatus impediat appellationem, ſeu recurſum immediate ad Sedem Apoſtolicam incurrat aliquam excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini? Ratio dubitandi eſt, quia in nona excommunicatione inquit Papa. *Anathematizamus omnes illos qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent; necnon omnes illos, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam à Nobis, vel à noſtris iudicibus non habentes, illam ſibi temere vſurpantes ſimilia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.* Et hoc expreſsè tenet Remigius Scroſa Dominicanus in ſuo libello de Inual. profeſſ. dub. 25. vbi dicit, derogatum fuiſſe Decreto, quo prohibetur acceſſus ad Romanam Curiam ſine licentia Reuerendiſſimi Generalis, de quo Decreto dixi in propoſitione quæſt. 9. Immo videtur etiam incurrere in decimamtertiam, in qua circa finem dicitur. *Quiue alias quibuſcumque perſonis in genere, vel in ſpecie, ne pro quibuſuis eorum negotijs proſequendis, ſeu gratijs, vel literis impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant, ſeu gratias ipſas, vel literas a dicta Sede impetrent, ſeu impetratis vtantur, directe, vel indirecte prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe, aut Notarios, ſeu Tabelliones, vel alias quomodolibet retinere præſumant.*

33 Reſpond. In neutram incidit, nonam quidem, quia ibidem excommunicantur lędentes, vt ſupra, ſolum venientes, morantes, aut recedentes à Sede Apoſtolica, facio vim in illa dictione *Venientes*, quæ cum ſit nomen verbale ſignificat factum l. Conſilio ff. de Curat. fur. ac proinde differt a volente venire, ſicut actus à potentia, velle enim accedere Romam eſt declarare animum ſuum circa hoc faciendum, docent Nauar. in ſimili conſil. fin. de teſtam. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 93. num. 11. accedere vero actu, eſt eſſe iam in via, quod eſt ipſum factum iam animo prædeclaratum; ſed qui appellat ad Sedem Apoſtolicam dicitur tantum declarare voluntatem ſuam eſſe accedēdi ad illam, vnde reuera appellans nondum dicitur accedens, aut veniens Romam, vt ſatis conſtat, vnde cum nō ſit veniens, neque proinde Superior non deferens appellationi, ſed appellantem proijciens in carcerē dicitur quidem appellantem detinere, ne vadat Romam, non tamen dicitur detinere venientem, aut accedentem, neque conſequenter incurrit excommunicationem. Confirmatur, quia in pœnalibus verba accipienda ſunt formaliter, & ſtricte maxime in materia excommunicationis, pro quare faciunt, quæ habet Nauar. tom. 3. cap. Pœnæ diſt. 1. initio, & conſil. 20. de ſent. excomm. vbi dicitur num. 5. & 9. legem valde pœnalem valde eſſe reſtringendam, & neminem latet, hanc legem Bullæ Cœnæ eſſe valde pœnalem cum ſit plena excommunicationibus, quarum non inuenitur in iure maior pœna excommunicatione, cap. Corripiantur 17. 24. quęſt. 3. & hoc maxime procedit in Bulla Cœnæ Domini, in qua exprimuntur quamplures actiones in ſingulis caſibus, ita quod illę ſolæ ſpectantur, & non omiſſæ, quare cum in textu allato ſit participium *Venientes*, & non mixtum ex infinito, *volentes venire*, Superior impediēs appellationem, ſolum detinet volentem venire, & nō venientem, ac proinde non incurrit excommunicationem. Nec obſtat, quod potentia pro actu habetur, apud Barboſam lit. P, num. 33. & accingendus de proximo habetur pro accincto l. Ex eo tempore ff. de teſtam. mil. quia hæc axiomata locum habent in fauorabilibus non in odioſis, & ſumuntur impropriè, & ficte, in pœnalibus autem

legis

Digitized by Google

legis verba proprie, & vere, non improprie, neque ficte accipienda ſunt, vt bene docet Thomaſet. Reg. 231. vbi ſubdit fallere, quando lex actum ipſum requirit arg. l. Cum hi, §. Si prætor, de tranſact. ſed lex Bullæ, requirit actum, cum vtatur participio præſentis, *venientes*, quod actum indicat.

Quod ſi huiuſmodi Superior ſua, vel aliorum opera poſtquam iter verſus Romam arreptus eſt, interficeret, mutilaret, ſpoliaret, caperet, detineret, ſine dubio incideret, quia verba id expreſſe dicunt, poſito tamen quod appellatio eſſet iuſta, & legitima, & cōſtaret de iniuſto grauamine apud illas Religiones, quæ habent interdictum, ne ſui profeſſores appellent, vt dixi hic quæſt. 2. & 13. immo in hoc caſu incurrerent etiam duodecimam inflictam contra lædentes recurrentes per ſe, vel alios ad Romanam Curiam pro ſuis negotijs.

34 Decimam tertiam non incurrit, quod probo explicando illam, quæ eſt contra appellantes à grauamine, vel futura executione literarum Apoſtolicarum, aut aliorum Decretorum Sedis ad tribunalia ſecularia, Verba autem quæ retuli in ratione dubitandi in quæſtione referuntur ad fauorem huiuſmodi appellantium, ita quod illi dicuntur incurrere hanc cenſuram, qui prohibent, ne quis recurrat ad Curiam Romanam pro eneruanda dicta appellatione, cum ſibi adnexis, & ratio id ſuadet, quia in illo contextu verborum continetur vnica excommunicatio, ergo omnia membra ibi poſita habent referri ad principalem actionē prohibitam, quæ eſt appellatio in ſpectantibus ad Sedem ad tribunalia ſecularia, conſequenter non quicumque impedientes quouis modo recurrētes Romam, ſed ſolum recurrentes, vt eneruent literas, gratias, & alia quibus poteſt tueri illa iniuſta appellatio. Confirmatur, quia expoſitores omnia ibi prohibita ponunt, & declarant ſub vnica excommunicatione, ergo omnes actiones ibi prohibitæ referendæ ſunt ad principalem actionē, quæ eſt appellatio ab Eccleſia ad tribunalia laicorum: Conſtat autem noſtrum caſum de Superiore impediente recurſum ſui ſubditi appellantis ad Sedē, ſeu Curiam Romanam non poſſe accommodari prohibitis in hac tertiadecima excommunicatione, neque vice verſa verba Bullæ illi accommodari, ac proinde recte reſponſum fuit, dictum Superiorem non incurriſſe excommunicationem. Antecedens notum eſt, quia in iſta appellatione nihil miſcetur de tribunali laicorum, neque de literis Apoſtolicis, ſed Religioſus præciſe petit licentiam eundi Romam, vt ſe liberet a grauamine proprio, de qua cauſa nihil in dicto caſu Bullæ Cœnæ Domini.

35 Megalius de cenſuris lib. 3. cap. 10. quæſt. 1. vbi explicat hanc excommunicationem, dicit num. 8. quod non excommunicatur ille Superior, qui impedit ſubditum, ne acceſſum habeat ad Romanā Curiam, quia Regularibus talis acceſſus prohibitus eſt ſine licentia ſuorum ſuperiorum, & cum nō teneantur Superiores hanc licentiam concedere, liberum illis remanet impedire hūc acceſſum abſque incurſu huius cenſuræ. Subdit vero incurrere, quando impedit recurſum nō perſonalem, ſed per nuntium, vel literas, ad Curiam Romanam, quia textus de omnibus hunc recurſum impedientibus generaliter loquitur, nec deciſio aliqua reperitur, ex qua hæc cenſura limitanda ſit, quod ampliat procedere etiam in recurſu per literas, vel nuntiū appellando, & non tantum pro alijs negotijs. Primum eius dictum quo ad rationem nō placet, quia licet prohibeatur acceſſus ad ſedem Apoſtolicam ſine licentia Maiorum, vt retuli ſupra quæſt. 9. initio, huiuſmodi tamen abſolute intelligenda non eſt, ita quod in arbitrio ſit Superioris licentiā dare, vel non dare in quouis caſu, nam eam negare debet ſolum quādo irrationabiliter eam petit, aut etiam rationabiliter, ſed ex negatione nullum ſequitur præiudicium, quare in caſu appellationis, in quo agitur de graui præiudicio, non poteſt Superior licentiam negare, ſed debet eam concedere, & ſi petita negetur habetur pro obtenta, ex ſupra probatis quæſt. 9. ac proinde illam negando in hoc caſu appellationis incurrit cenſuram, ſequendo opiuionem eiuſdem Megalij, ſi velimus tenere hunc caſum compræhendi, quem non includi ſupra probaui. Secundum eius dictum conſiſtere nequit, quia actiones ibi vltimo loco prohibentur in ordine ad principalem, vt ſupra probaui, actionem, quæ eſt appellare contra executionem literarum Apoſtolicarum ad forum laicū recurrendo, ac proinde excommunicantur vltimo loco, per verba in quæſito allata, impedientes recurſum ad Romanam Curiam pro negotijs, gratijs, literis impetrandis, vel impetratarum vſum, in quantum ſunt ordinata hæc impetranda, vel impetrata ad eludendum dictam iniquam appellationem.

Quod ſi explicationes datæ illis tribus caſibus excommun. 9. 12. & 13. videantur alicui nouæ, & ſuſpectæ quamuis meo iudicio tales non ſint, ſed rationabiliter fundatæ, accipiat communem rationem pro ſuſtinenda reſponſione. Nam in illis caſibus prohibentur actiones illicitæ, & iniquæ, nam huiuſmodi tranſgreſſiones vti peccaminoſæ mortaliter inducunt excommunicationes dictas, non autem, quando ſunt actiones licitæ, & iuſtæ reſpectu perſonæ detinentis, vel impedientis recurſum, & in hoc non eſt difficultas, cum excommunicatio incurratur ſolum per actionem iniquā, & mortaliter peccaminoſam ſecundum omnes, nullo diſcrepāte, vt in ſubiecta materia docet Sair. lib. 3. cap. 16. num. 4. §. Secunda, ſuper excomm. 12. Modo Superiores Regulares habent ius impediendi appellationem ſui ſubditi, quoties fit per ſaltum, vt Duard. Spatharius, Iuan de S. Maria, Peyrinus tom. 1. de Relig. ſubd. tract. 5. cap. 10. §. 1. num. 3. quos contra ſe citat Diana reſol. 54. de dub. regul. quos ego contra me retuli quæſt. 8. & ipſum Peyrinum, ſibi contrarium, ſi credendum ſit Diana, apud me ſiquidem non extat Codex mox citatus, ergo ſaltem in horum ſententia negans appellationem non eſt excommunicatus. Et reuera difficile eſt iuſtificare excommunicatione hanc contra Prælatum nolentem deferre appellationi ad Sedem Apoſtolicam, ſiquidem Superior ſemper præſumitur bene fungi officio ſuo, & in dubijs Superiori obediendum eſt Gloſ. fin. arg. cap. Quid culpatur 23. quæſt. 1. & cap. In memoriam

diſt. 19.

Digitized by Google

diſt. 19. quare remanente negotio dubio Prælatus credendus non eſt excommunicatus.

Quæres 15. An Superior priuatus officio ſuo, vel alius priuatus voce, poſſit appellare? Et an poſita appellatione legitima interim poſſit proſequi ſuum officium, iubendo, abſoluendo, excommunicando, dando vocem, vel illam recipiendo?

36 Reſpond. Poteſt appellare, ſi officium adeptus fuit per electionem, & pendente appellatione, poteſt proſequi ſuum officium, iubendo, cenſurando, abſoluendo, vocem dando, vel recipiendo, &c. quæ ante ſententiam definitiuam præſtare poterat.

Primum probatur, poſita diſtinctione officiorum, nam alia aquiruntur per electionem, vt Prioratus, Prouincialatus, Generalatus, Cuſtodiatus, Definitoratus, Diſeretatus, & his ſimilia, quæ conſtituuntur per electionem factam à communitate collegij, ſeu capituli, de quibus vide Sigiſm. de elect. dub. 49. à num. 1. ad 4. Alia aquiruntur a ſolo Superiore prouidente, vt ſi quis inſinuatur præſidens loco præmortui, vel amoti ab officio Vicarius Subprior, Procurator, Sacriſta, & vocãtur officia manualia ad nutum Superioris amouibilia, de his ſecundi generis ſicut poteſt Superior pro ſuo arbitratu ſpoliare ſuos ſubditos, etiam ſine cauſa, cap. Cum ad Monaſterium, §. Tales, iuncta Gloſ. ver. Perpetuo, de ſtatu Monach. ita & non deferre eorum appellationi, aut querelæ, vt docet citatus Sigiſmund. num. 7. id referens deciſum, & Doctores de hac re agentes. De primi generis officijs, non poteſt Superior ad libitum ſuum ſpoliare ſuos ſubditos, niſi ex cauſa ſubſiſtẽte legitime probata, ratio eſt, quia in his habent ius vt non poſſint priuari niſi ex cauſa probata, vt colligitur ex cap. Nullam poteſtatem 18. quæſt. 2. cap. Monachi de ſtatu Mon. & ibi Gloſ. ver. Non mutentur, & hæc eſt communis opinio apud Rotam par. 1. diuerſ. deciſ. 772. num. 3. quam ſequendo citat Sigiſmund. numer. 4. Verum quidem eſt, quod ad illos priuandos ſufficit quæuis cauſa leuis, vt docet ius commune cap. Qualiter 24. in fine de accuſ. cap. Per tuas 32. in fine de ſimon. Videtur tamen id abijſſe in diſſuetudinem, ita quod non pro quauis cauſa Prælatus deijciatur à ſua dignitate, ſed graui cauſa exiſtente, & bene cognita; aliquas cauſas refert Sigiſm. cit. dub. 49. num. 13. nempe incontinentiam cap. Si quis Abbas 18. q. 2. cap. Monachi, de ſtatu Mon. dilapidationem bonorum Monaſterij, &c.

Si igitur iniuſte priuentur ſuis Prælaturis, & officijs ex electione poſſunt ſe defendendo vti appellatione, quæ ſicut in alijs negotijs non negatur, ex ſupra probatis, ita neque in ijs eſt impedienda, cum iure ſuo vtantur, repellendo grauamen, & ſe liberando ab illata iniuria, vt docent mox citandi.

37 Alterum, quod appellatio ſuſpendat executionem ſententiæ, probatur per cap. Cum venientes; de iureiur. l. 1. ff. ad Turpil. Gloſ. ver. Sententia; cap. Sæpe 44. de appell. Nau. conſil. 2. de appell. num. 3. Scaccia de appellat. q. 3. num. 72. Et pro Regularibus Sigiſmund. de elect. dub. 94. num. 5. Peyrin. tom. 3. Priuil. cap. 4. num. 19. Ratio eſt, quia non ſunt deterioris conditionis cæteris Prælatis, præterquamquod appellatio in ſe de iure habet hanc vim, vt ſuſpendat effectum ſententiæ, & appellans non dicitur condemnatus, l. 2. §. fin. ff. de pœn. ergo reſpectu cuiuſcumque perſonæ habet producere illum effectum. Apud Regulares id non videtur in vſu, vnde dicit Compend. reſol. 10. num. 28. quod cauſa appellationis dum pẽdet, in eodem carcere, quo reperitur appellãs remanebit, donec aliud per Superiorem ordinatum fuerit, vt ergo ſuum exerceat officiũ, debet prius reſtitui ad ſuum officium a Superiore.

Quæres 16. An, licet Religioſus non poſſit appellare ad forum Epiſcopale ex probatis ſupra n. 25. ſaltem poſſit ad illud recurſus fieri per modum ſimplicis quærelæ?

38 Reſpond. Poteſt, quando in manifeſto grauamine, & damno imminente probabiliter alio modo prouideri non poteſt, probatur, Tum quia in tali caſu ceſſat lex poſitiua, & habet locum naturalis, quæ tunc pro legitimo Superiore deſignat Epiſcopum, quælibet enim res facilè reuertitur ad ſuum priſtinum principium, de vulgatis iuribus, vnde in ſimili caſu Religioſus dicitur reuertere ad ſuum Superiorem originarium. Tum quia ex dicto num. 25. prohibetur recurſus ſolum per modum appellationis, ergo conceditur per modum quærelæ. Tum quia ex opinione non improbabili omnino relata ſuperius ſub num. 15. quandoque permittitur ad Seculares, ergo à fortiori ad forum Eccleſiaſticum. Tum quia ratio propter quam Regulares exempti fuerunt ab Epiſcopis refertur in viginti grauamina ipſorum Epiſcoporum contra Regulares, relata in cap. Nimis graue, cap. Nimis inique, de exceſſ. Prælat. apud Portel. par. 2. caſu 13. num. 3. ergo vice verſa ſi grauentur euidenter a ſuis Superioribus ſe eximere poſſunt de facto per recurſum ad Epiſcopum.

RESOLVTIO XXXIII.

De ludo Religioſis interdicto.

SVMMARIVM.

1 *Ludens notabilem ſummam peccat mortaliter.*
2 *Aureus cenſetur notabilis quantitas.*
3 *Conſuetudinarius dicitur ludens ſingulis hebdomadibus.*
4 *Non licet ludere cum Secularibus.*
5 *Licet ob honeſtam recreationem.*
6 *Moderata quantitas non eſt ſubiecta reſtitutioni.*
7 *Licentiam habens donandi non dicitur ludendi.*
8 *Benedictum aliquid ludo exponi poteſt.*
9 *Non poteſt plus aquirere, quam ludere.*
10 *Militares ludere poſſunt more laicorum.*
11 *Aſpectus ludorum eſt prohibitus.*
12 *Clericus ludit in Conuentu ſine incurſu pena.*
13 *Laruarum ludus illicitus.*
14 *Choreis, curſu, ſaltibus quandoque licet.*
15 *Muſicalia inſtrumenta licent.*

Baccha-

16 *Bacchanalium tempore licet aſpectus ludorum Secularium.*
17 *Comedijs non interſunt,*
18 *Spectaculis ferarum intereſſe non debent.*

QVamuis Ludus, qui eſt contractus, in quo ludentes exponunt res ſuas periculo, propter ſpem aquirẽdi rem alterius, ex genere ſuo non ſit illicitus, maxime quando luditur ob honeſtam recreationem, ſeruatis debitis circumſtantijs, tamen Religioſis videtur peccaminoſus, quia nihil proprij habent, quod poſſint periculo exponere. Difficultas ergo eſt, An Religioſi ludendo peccent mortaliter? Eſt autem Ludus duplex, vnus induſtria, & ingenio exercetur, vt ludus latrunculorum, ſeu Scacchorum, tabulæ nouem, aut duodecim calculorum, pilæ, &c. quibus homines etiam graues ſolẽt ludere animi gratia, & huiuſmodi non dedecent etiam Religioſos non reformatos, ſi quandoque his vtantur ob honeſtam recreationem, vt dicam. Alter ludus alearum ſeu taxillorum, & cartarum expreſſe prohibitorum in citandis canonibus, qui vix quandoque decent homines laicos.

1 Reſp. Igitur, Religioſus ludens ſeu ex induſtria, ſiue ex fortuna maxime taxillis, & cartis notabilẽ quantitatem pecuniæ peccat mortaliter. Probatur, Tum quia cap. 1. diſtinct. 35. prohibetur ludus alearum ſub pęna priuationis communionis, & in cap. Inter dilectos 11. de exceſſ. Prælat. publicus aleator priuatur beneficio, cap. Clerici 19. de vita, & hon. & in Sacro Concil. Seſſ. 22. cap. 1. præfati canones innouantur; ſed hæ ſunt grauiſſimæ pœnæ, ergo arguunt peccatum mortale. Tum quia Seculares ludentes ludis lege ciuili prohibitis ſæpius, & in magna quantitate peccant mortaliter, ſecundum Michaelem Salon. 2. 2. q. 5. de domin. art. 6. contr. 1. concluſ. 2. apud Megal. conſil. 6. num. 1. ergo multo magis Religioſus, qui cũ ſit in perfecto ſtatu reſpectu laici, & perfectiori reſpectu clerici, ideo incumbere debet perfectiori vitæ; & non immorari in ludis, qui multum præiudicant ſtatui Religioſo. Tum quia ludens facit actum proprietatis cunctis Regularibus ſub peccato mortali prohibitum, nam pecuniam contrectat contra votum paupertatis, ac proinde peccat mortaliter, vt dicit Sanchez libr. 7. cap. 19. num. 76. & alijs citatis Diana reſol. 98. de dub. regul. Rodriq. tom. 2. quæſt. 38. art. 1. Docent hanc reſponſionem præter citatos Sanchez num. 79. Nauar. cap. 20. num. 9. Conrad. part. 1. quæſt. 195. §. Quantum, Portell. ver. Ludus num. 1. & 2. Compend. reſol. 48. num. 44. Bonac. diſput. 2. de Reſtit. q. 3. num. 12. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 122. num. 15. & alij communiter.

Quæres autem 1. in quo cõſiſtat notabilis quãtitas, vt Religioſus illam exponendo peccet mortaliter ludendo?

2 Reſpond. Religioſus expendens vnum aureum in eodem ludo eodem die peccat mortaliter non ſolum in ludis cartarum, ſed etiam in alijs ex ingenio, vt docet Panorm. in cap. Clerici, & ex eo Graff. part. 2. lib. 3. cap. 9. num. 8. quia hæc ſumma videtur ſatis notabilis in Religioſo, qui militat ſub voto paupertatis, expendente vnum aureum eodem die; ſi quidem ludus dicitur conceſſus Religioſo ſolum ob honeſtam recreationem, vel etiã quandoque ob animi relaxationem, exponere autem tantum pecuniæ ſummam non videtur id fieri ex relaxatione animi, ſed potius ob auaritiam, & lucrum in Religioſo damnabile, non enim lucrum debet recreare animum Religioſi, ſed ipſum exercitium, expoſitio igitur tantæ pecuniæ excludit recreationem, ac proinde ſine dubio inducit peccatum mortale. Nauar. cap. 20. num. 12. dicit Religioſum ſtudentem, aut negotiantem impenſis ſui Abbatis, extra Monaſterium poſſe ob honeſtam recreationem quatuor, aut quinque de centum ſibi ſingulis annis ad ſuſtentationem conceſſis ludere à ſimili de filio familias, qui habet præſumptam à patre licentiam ludendi & illũ ſequitur Sanch. alijs citatis num. 79. vbi dicit hoc non procedere, quando Religioſus habet expreſſam prohibitionem à Superiore, vel regula, ſeu conſtitutionibus ludendi, quia tunc non poteſt præſumi tacita licentia. Sed reuera meo iudicio, puto id non habere locum in ſtudẽtibus, quia poſt Conc. ſeſſ. 25. c. 4. non poſſunt ſtudere extra Conuentus, & nunc omnes religiones habent propria ſtudia, aut ſaltem alienis vtuntur in eodem loco, vbi ſunt eorum Monaſteria. Et quo ad præſumptam licẽtiam nullus videtur poſſe ſic ludere, quia in omni Religione ſine dubio reperitur huiuſmodi prohibitio vel ex regula, vel ex cõſtitutionibus; in mea Religione prohibetur in regula Nicol. IV. cap. 4. Leonis X. cap. 10. in Statutis c. 12. Sed quia Superiores in Religionibus non reformatis ſolent conniuere, & vſu contrario ludere, ne alijs forſan ſumant occaſionem inutilioribus occupandi, videntur excuſari a mortali, non ſic in Religionibus reformatis, in quibus Religioſi nunquam debent otioſi viuere, ſed ſtatas habent horas, quibus incumbant, modo vitæ ſpirituali contemplationis, modo vitæ actiuæ, & temporali honeſtæ.

Quæres 2. Quot vices requirantur ludi ad conſtituendum Religioſum cõſuetudinarium in ludo?

3 Reſpond. Ludens ſingulis hebdomadibus ſaltem ſemel eſt conſuetudinarius. Probatur, nam licet Gloſa in cap. Mos diſt. 4. dicat, quod in delictis duo actus conſtituant conſuetudinem, in c. Ita nos 25. 25. quæſt. 2. per l. 3. C. de epiſc. aud. in cap. Illos vos, de pignor. in cap. Monaſteria ver. Frequentare, de vita, & honeſt. quos & alios citat Graff. pr. lib. 1. cap. 10. num. 1. & Floron. caſu 3. de Blaſphem. num. 10. qui dicunt illum dici blaſphemum conſuetudinarium, qui ab vltima confeſſione blaſphemauit ter, ducti ex Bartolo in l. Iura ff. de legibus, vbi ait, illud, quod fit ſemel, aut bis, dicitur raro fieri, ac proinde non ex conſuetudine, vnde concludunt, non incidere in caſum reſeruatum illum, qui ter non blaſphemauit ab vltima confeſſione; Et Lazarius dicat quæſt. 8. de Blaſphem. num. 5. requiri, vt quinquies blaſphemauerit ab vltima confeſſione, quia hoc vitium in lubrico linguę conſiſtit, quod non eſt facilè ad pęnam trahendum, l. Famoſum ff. ad leg. Iuliam, vnde idem Graff. lib. 1. arbitr. cap. 27. num. 6. ait hoc relinquendum eſſe arbitrio boni viri. Licet, inquam,

Digitized by Google

quam, Gloſa, & præcitati Doctores, velint conſuetudinarium in aliquo vitio conſtitui ex tribus, aut quinque vicibus; ego tamen iudico in caſu noſtro requiri plures vices, vnam nimirum ſingulis ſeptimanis. Quod ſuadeo, quia rationabile non videtur tot requiri actus, & non plures in conſtituenda conſuetudine in ludente, quot exiguntur in conſuetudine inducenda in blaſphemante, nam ludus non eſt quid intrinſece malum, nec propter ſe prohibetur, ſed quia ex illo ſequi poſſunt multa mala, & inconuenientia, blaſphemia autem eſt in ſe, & intrinſece mala, & facile lingua in eam prolabitur, ac proinde conſtituitur paucioribus actibus, nam hic ſpectatur conſuetudo, non ad conſeruandum actum malum, ſed ad retrahendũ hominem ab illo, vnde quo maius eſt peccatum, eo pauciores debent deſcribi actus, vt delinquẽs habeat occaſionem relinquendi malum, & quo minus eſt, eo plures actus indulgeri poſſunt, quia nõ agitur de reprimendo tam graui malo, ſed de minori, cum cautius agendum ſit, vbi maius timetur periculum cap. 4. de elect. in 6. Quare cum ludus non ſit tam graue malum, vt blaſphemia, immo in comparatione eius leue malum, & quãdoque nullum, idcirco in hoc vitio ludi ad conſtituendum aliquem habitudinarium multo plures actus requiruntur, quam quinque.

Quæres 3. An liceat ludere cum laicis, & clericis ſecularibus etiam ludis honeſtis?

4 Respond. Non licet, quod probat Graff. part. 2. lib. 3. cap. 9. num. 12. per Gloſ. 2. in cap. Continebatur, de homicid. nam debent Eccleſiaſtici abhorrere comertia, & familiaritates laicorum, cap. His igitur diſt. 23. Cum laici ſemper ſint infeſti clericis, cap. Laicos 2. quæſt. 7. & inde non niſi ſcãdalũ, & cõtẽptus oriri poteſt; & licet ſermo ſit in locis citatis de clericis, eo magis id ꝓcedere debet in Religioſis, qui mũdo, cui mortui ſunt, abrenuntiarunt, vt viuerent cum Chriſto, ſed erubeſco dicere, quod noſtri temporis Regulares volũt viuere cum mundo, vt Chriſto moriantur. Non eſt autem peccatum mortale niſi quando ex praua conſuetudine extra Conuentum luditur cum Secularibus, & ſcandalo aliorum, vnde ludentem caſu vno, aut altera vice non damnarem mortalis.

Quæres 4. An Superiores poſſint dare licentiã expreſſam ludendi ſuis ſubditis?

5 Reſpond. Poſſunt interdum dare huiuſmodi licentiam, aut ſaltem non contradicere certis temporibus recreationis, vt poſſint ludere aliquam honeſtam pecuniæ quantitatem. Probatur, Tum quia bonorum Monaſterij ſunt veri adminiſtratores ad quoſcumque vſus licitos, & honeſtos; ſed ludere ludo decenti Religioſos moderatam quãtitatem pecuniæ eſt vſus licitus, ergo id concedere poteſt Superior. Tum quia licet in eorum regulis, & ſtatutis prohibeatur ludus, non tamen obſtat huiuſmodi licentiæ, quia prohibitio venit intelligenda, quod non poſſint ludere in magna quantitate, & certis ludis, qui dedecent ſtatum Religioſum. Ita de communi docet Sanchez lib. 7. cap. 19. num. 78. Hanc reſponſionem limito in Religionibus reformatis, in quibus puto eſſe graue peccatum ludus alearum, taxillorum, ſcacchorum, calculorum, & ſimilium pecunia exercitorum.

Quæres 5. An Religioſus ludens teneatur reſtituere aquiſitum in ludo, vel Religioni perditum?

6 Reſpond. Religioſus ludens ſiue cum clerico ſui Conuentus, ſiue alterius, aut cum laico moderatam quantitatem pecuniæ, vel alterius rei, non tenetur ad reſtitutionem; Ratio eſt, tum quia in eo caſu valide ludit, & licite ergo nulli fecit iniuſtitiam; Tum quia non facit contra votum paupertatis, cum nihil ſibi approprie, aut diſtrahat ſine licentia ſaltem præſumpta Superioris, in cuius manu ſtat obſeruatio voti Paupertatis, ille enim dicitur facere contra hoc votum, & eſſe proprietarium, qui contrectat res Monaſterij contra voluntatem Abbatis, Ioan. Andr. in cap. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Mon. Ita tenent Alcocer. de ludo cap. 39. poſt init. Petrus Ledeſma tom. 2. tract. 31. capit. 1. concluſ. 10. quos citat Sanchez lib. 7. cap. 19. num. 80. Rodr. tom. 2. quæſt. 38. art. 3. cum ſuo Compend. reſol. 48. num. 43. qui cum eo dicit, lucrum in ludo factum aquiri Monaſterio, Portell. ver. Ludus num. 3. Quando igitur Religioſus ludit recreationis cauſa & perdit, vel lucratur valide perdit, & lucratur Monaſterio, ita quod neuter colluſor teneatur ad reſtitutionem, quando de licentia ſaltem præſumpta in modica quantitate ludus actus fuit; Quod ſi exceſſus fuit, manet obligatio reſtitutionis, quia in hoc non potuit Religioſus perdere, neque aquirere, cum in eo caſu non præſumatur licentia, nec concedi poſſit. Quicquid dicat Leſſius lib. 2. de iuſtitia c. 26. dub. 5. num. 36. cum alijs apud Sanchez cit. num. 80. poſſe Religioſum valide lucrari notabilem ſummã ludendo cum expreſſa licentia Superioris, quamuis peccatum mortale ſit, res Monaſterij ſic ludo exponere, quem reijcio etiam ſub q. 8.

Quæres 6. An habens generalem licentiam donandi, & expendendi aliquid, poſſit illud ludere licet ſit quid notabile?

7 Reſpond. Non, Tum quia donare, & expendere diuerſa ſunt à ludere. Tum quia licentia non eſt præſumenda peccaminoſa, neque iniuſta, neque expreſſa licentia ad id ſufficit, cum ſit iniqua, ergo neque præſumpta. Ita Rodr. tom. 2. q. 38. art. 3. Sanchez lib. 7. cap. 29. num. 81.

Quæres 7. An licitus ſit ludus, in quo ex parte Religioſi exponitur aliquid benedictum; ex parte alterius pecunia?

8 Reſpond. Eſt licitus, probatur quia ratio dubitandi in eo conſiſtit, an hic vitium ſimoniæ adſit, ſed non habet admixtam ſimoniam, ſiquidem ſimonia in vtroque contrahente ponit aliquid lucri, quod accidere non poteſt in ludo, in quo ſi vnus aquirit, alter perdit, ergo hic non committitur ſimonia. Ita tenent Megal. de contractibus libro 2. cap. 19. num. 17. in fine libri, Bonacin. diſput. 2. de reſtitut. quæſt. 3. p. 1. num. 8. Portell. ver. Ludus num. 4.

Quæres 8. An Religioſus poſſit plus aquirere, quam perdere?

9 Reſpond. Non poteſt, ſed debet reſtituere exceſſum lucrati, ſicut & extraneus cum eo ludens

ſi ex-

Digitized by Google

ſi exceſſum lucratus fuerit, ratio eſt, quia neuter factus fuit dominus pecuniæ aquiſitæ, ſiquidem ſicut Prælatus non præſumitur, immo nec poteſt concedere ſubdito ſuo facultatem ludendi notabilem quantitatem, ita neque poteſt Monaſteriũ per illũ aquirere ius in lucrum notabile, eſt enim iniuſtitia, quod moderata quantitas poſſit exponi periculo, & magnum lucrum excedentem moderatam quantitatem aquiri poſſe. Ita communior opinio, quam ſequitur Sanchez lib.7.cap.19.num. 86. Bonac.diſput.2. de reſtitut.q.3. p.2.num.15. Nald.ver.Ludus num.3. Megal.de contr.lib.2.c. 19. num.16. §. Reſpectu. Dicunt tamen aliqui, quod cum extraneus ludens ſciat conditionẽ Religioſi ludentis, cenſere aquiſitum donare Religioſo, quod alijs diſplicet, quia nemo præſumitur donare ſuum. Quod ſi Religioſus ſimul cum pluribus eodem ludo ludat, dicunt omnes in eo caſu poſſe Religioſum lucrari plus, quam poſſit perdere, quia reſpectu ſingulorum poteſt totam pecuniam perdere, ergo ęquum eſt, vt poſſit etiam ſingulorum aquirere. Nald.ver.Ludus num.3. Nau. cap.20.num.19. Sanchez alijs citatis lib.7.cap.19. num.83.84.

Quæres 9. An hactenus dicta procedãt tantum in Religioſis clauſtralibus, an etiã in Militaribus?

10 Reſpond. Militares non ſolum quibus permiſſum eſt matrimonium, vt ſunt milites D. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ in Hiſpania, & Commẽdatarij Chriſti D. Iacobi, & de Auis, ſed etiã ęquites D. Ioann. quibus interdicitur matrimoniũ, licite ludere poſſunt, ac ſi eſſent Seculares, quia huiuſmodi Religioſi habent dominium ſuarum rerum, & bonorum, & de illis diſponere poſſunt, ſicut quicumque Seculares. Ita docet Sanchez lib. 7. cap. 8. num. 32. citans pro ſe Alcozer de ludo cap.39.

Quęres 10. An non ſolum ludi exercitium, ſed etiam aſpectus prohibeatur Religioſis?

11 Reſpond. Interdicitur etiam aſpectus ludorum Eccleſiaſticis, cap. Clerici 15. de vita, & honeſt. Cler. puto eſſe ſolum veniale, quando abeſt ſcandalum, quod ſi Religioſus in locis publicis ludorũ aſpiciat notabiliter ludentes peccat mortaliter, quia tales loci multum videntur dedecere ſtatum Religioſum. Ita ex Silu.ver.Ludus num.8.Graff. part. 1. libr.2. cap.122. num. 16. Nauar. cap.20. numero 14.

Quæres 11. An Clericus prohibitus à ſuo Epiſcopo ludere ſub pœna excommunicationis, poſſit ludere nõ ſolum extra dięceſim Epiſcopi prohibentis, ſed etiam intra in locis exemptis abſque incurſu excommunicationis? Quod idem quæri poteſt de Religioſo?

12 Reſpond. Clericus poteſt ludere nõ ſolum extra Dięceſim, ſed etiam in Dięceſi in loco exempto; illud probatur ex cap. Vt animorum, de cõſtit. in 6. vbi dicitur, quod extra territorium ius dicenti non paretur impune; de ludente in loco exẽpto, probatur ex illo cõmuni axiomate, quod locus exemptus, & extra Diœceſim æquiparantur, Zabar. in repet.cap. Vt animarum cit.nu.35. Gomez in repet.dicti cap.§.Statuto num.85.de conſtit.alijs citatis Sair.de cenſ.lib.1. cap.6. num.40. qui noſtrum caſum comprobat ſiue excommunicatio lata ſit per modum ſtatuti, ſiue ſententiæ, cũ quo ſentit Auila par.1. cap.3.diſput.2.dub.5.Bonac. diſput.1. de cenſ.in genere q.1. p.11. num.8. concedit, quod ad ſtatutum, negat vero num.14. per modum ſententiæ, & Sair.cit.cap.7. num.18. ſibi contrarius, ſequuntur indiſtinctè Megal. de cenſ. lib.1.cap.3.num.36. Peyrinus tom.3.priuil. cap.1.ad Conſtit. Sixti IV. num.2. Religioſus vero habens prohibitionem ludendi, in quouis loco ludat, ſine dubio pœnam incurrit, quia prohibitio Prælati Regularis, ſiue ſit per Conſtitutionem, ſiue edictum, vel præceptum immediate afficit Religioſum ſibi ſubditum præſcindendo a loco, & Monaſterio, quia profeſſio, per quam Nouitius ſe ſubijcit obedientiæ Superioris Regularis, illum ſimpliciter, & perſonaliter obligat ad obediendum independenter à quouis loco. Ita docet Megal. de cenſ. lib.1.cap.3.num.37. quia Superiores Regulares non ſunt iudices loci ſimpliciter, ſed loci, & perſonarum, & confirmat authoritate Sacri Concilij ſeſſ. 25. cap. vbi puniendi veniunt Religioſi delinquentes etiam extra clauſtra à ſuis Pręlatis.

Dices locus Religioſorum non dicitur exemptus quo ad ſe, ſed tantum quo ad perſonas Religioſas, & de ſe non ſolum eſt in Diœceſi, ſed etiã de Diœceſi, vt docet Suar. tom.5. in part.3. diſp. 5.ſect.4.num.6. ConinK diſput.13. de cenſ.dub.7. num.63. Filliuc.tom.1.tract.11.num.149. vt refert Peyrinus cit. num. 3. ac proinde ſecundum iſtos clericus inibi ludens non euadit pœnas, quia locus præciſe ſumptus non eſt exemptus, ergo plene eſt in territorio ius dicentis. Reſpond. falſum eſſe Monaſteria religioſorum eſſe exempta ſolum ratione perſonarum, quod ſuadeo, tum quia ſequeretur abſurdum, poſſe Epiſcopum quamcumque iuriſdictionem, & functionem exercere in Monaſterijs, & Eccleſijs regularium propria authoritate, quod tamen falſum eſt, etiam apud citatos aduerſarios; tum quia in priuilegijs concedẽtibus exemptionem dicitur, quod non ſolum perſonæ Religioſæ, ſed etiam earum res, loca, & Monaſteria ſunt exempta à iuriſdictione Epiſcopi, vt apertis verbis colligitur ex cap. Nimis iniqua, cap. Nimis praua, de exceſſib. Prælat. Clem.1. eod. & 2. de cenſib. & Sacrum Concil. Seſſ.25.cap.20. confirmando regularium priuilegia ita decreuit. *In cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura cõcernunt, firma ſint, & illæſa*. Ecce diſtinguuntur ibi, & in alijs iuribus citatis tria genera exemptionũ, nempe perſonarum, locorum, & rerum, ergo Monaſteria ſunt exempta non tantum ratione perſonarum, quam ſui ipſius, & localiter; expreſſe Conſect.tit.5.cap.1. Rodr.tom.2.q.63.art.3. & 6. clare colligitur.

Dicta de Clerico, quod non incurrat pęnam ludens in Monaſterio procedunt, licet Epiſcopus intendat ligare etiam extra Diœceſim, vel in loco exempto, quia ad ligandum hoc modo non ſufficit intentio, ſed requiritur iuriſdictio, qua caret Epiſcopus extra ſuum territorium, vt ex Bonacin. cit. diſputat. & quæſtione 1. de cenſur. p. 11. num.6.

num.6. docet Peyrin. cit. tom. 3. cap. 2. numero 3.

Quæres 12. An Religioſis liceat ludus laruarum?

13 Reſpond. Ludus laruarum inter ipſos Regulares, vel etiam amicos in Monaſterio, non eſt pluſquam veniale peccatum, quia eſt vana animi relaxatio, & non honeſta recreatio; extra Monaſterium in domo parentum, & amicorum, vbi abſunt extranei, qui non poſſint ſcandalum concipere, ſic ludere, modo domo illa non exeat, non puto mortale, quia is ludus de ſe non eſt niſi veniale, nec exercitus cum dictis cautelis videtur euadere mortale, cum non adſit circumſtantia inducens grauem malitiam, ergo non excedit peccatum veniale. Ita Graff. part. 1. lib. 2. cap. 21. num. 9. vbi dicit ludere ad laruas Religioſos non poſſe abſque peccato, cum habitum mutare non poſſint, niſi ex rationabili cauſa, ait autem eos poſſe ludere cartis ſine veniali ob cauſam recreandi ſocium ægrotum, ego tamen cenſeo peccare venialiter, quia alio medio ægrotus recreari poteſt, puta legendo aliquã hiſtoriam, vel quid curioſum nullam continens turpitudinem, aut etiam ludendo Scacchis, aut calculis. Vide quæ dixi de laruis reſol. 35. q. 28.

Quæres 13. An liceat Religioſo ludere Choreis, curſu, & ſaltibus?

14 Reſpond. Non eſt peccatum, quandoque in ijs ſe recreare, modo fiat ſecreto in Monaſterio, vel apud parentes, & amicos, abſque ſcandalo, & deterioratione ſui ſtatus, quia huiuſmodi actus ſunt virtutis eutrapeliæ, & recreationis Graff. part. 1. lib. 2. cap. 121. num. 15. dicit non eſſe mortale, ſi abſit ſcandalum, ſecreto fiat, & breue per tempus fiat, ex Silu. ver. Ludus num. 3. & ver. Clericus 3. num. 5. §. Et octauo.

Quæres 14. An liceat Religioſo diuerſis inſtrumentis muſicis, licet ad Chorum etiam non ſpectent, ludere, & vti pro ſua, & aliorum recreatione?

15 Reſpond. Licet, modo illis vtatur in Monaſterio, aut in domo parentum ſine ſcandalo extraneorum, ita quod non deterioret ſtatum Religioſum, quia eſt actus virtutis eutrapeliæ, quo modeſte, & moderate Religioſus vti poteſt; quod ſi publice, vel in domo extranea omnis generis, vt aiunt, perſonarum, vtatur ad ducendum Choros, vel per vias publicas, vt ſolet fieri tempore bacchanalium, eſt peccatũ mortale, quia ſic vti multum dedecet ſtatum Religioſum.

Quæres 15. An tempore carnis priuij liceat aſpicere laruas exercentes, ſaltantes, currentes ad brauium, & choreas ducentes, ſimiliaque publice facientes?

16 Reſpond. Licitum eſt, quia his temporibus huiuſmodi ludus conceduntur ad recreandum animos omnium indifferenter, nec continent actus illicitos, niſi quandoque per accidens ex parte ludentium, non autem aſpicientium. Verum quidem eſt, quod Religioſis non licet ad choreas fœminarum inhoneſtarum accedere, ob periculum, & ſcandalum, nam Seculares videntes Religioſos accedentes ad ſimilia loca habent occaſionem male ſentiendi de illis, ac proinde ne Religioſi ſine cauſa huius peccati debent ſub mortali abſtinere ſe ab huiuſmodi acceſſibus, ſicut à viſu turpium ſpectaculorum, Silu. ver. Curioſitas in fine, & ver. Ludus q. 8. in fine, & Graff. part. 1. lib. 2. cap. 121. num. 15.

Quæres 16. An Religioſi poſſint intereſſe comedijs in locis publicis platearum, vel locorum, vbi hæ recitantur?

17 Reſpond. Illis intereſſe prohibetur Clericis capit. Præterea diſtinct. 51. cap. Non oportet 36. diſtinct. 5. de conſecrat. cap. Clerici 15. de vita, hæc autem prohibitio eſt tantum ſub veniali, vt dicit Caiet. ver. Peccata Clericorum, ad finem, & ex eo Sanchez diſputat. 46. libro nono, de Matrimon. numero 41. Intellige ſi in illis non recitetur aliquid turpe, nec adſit periculum cadendi, neque ſcandalum, quod ipſe ait hodie ceſſare in Clericis, cum frequentiſſime accedant ad comędias; & ex eo Bonac. quæſt. 4. de matrimon. p. 9. num. 22. Et multo grauius eſt hoc peccatum veniale in Religioſis, qui melius exemplum debent dare reliquis hominibus, non tamen puto incidere in mortale, quia Seculares non multum admirantur videntes Regulares audire comędias, immo illos inuitant, & hiſce noſtris temporibus potius tendunt ad moralitatem, & politicam, quam ad Scurrilitatem, & arcentur pœnitus turpes actus ſaltem expreſſis, & audientes informantur, & edocentur mores.

Quæres 17. An ſit peccatum mortale Religioſis intereſſe agitationi taurorum, vel alterius feræ?

18 Reſp. Eſt peccatum mortale ſecundum Gutier. lib. 1. canon. c. 7. num. 20. & ex eo Rodr. tom. 3. q. 68. art. 2. §. Quarto, etiam præciſo ſcandalo, quia contra clericos reſpicientes Papa Pius V. Conſtit. 48. *De ſalute gregis*: cõminatur excommunicationem, quæ ſemper ſupponit peccatum mortale; & licet in ea Conſtitutione nulla fiat expreſſa mentio de Religioſis, tamen poſtea Sixtus V. & Clement. VIII. in ſuis Bullis pro Regnis Hiſpaniarum, dicunt Pium V. comprehendiſſe etiam Regulares ſub ſua Conſtitutione. Vide etiam Compend. Bull. ſuper dictam Conſtitut. Pij V. in ordine 48. Nau. apud Graff. part. 1. libro 2. capit. 121. numero 4. quod intelligitur prohibitio ſub pœna excommunicationis, quando cum probabili periculo mortis, vel vulnerum, aut alterius notabilis nocumenti exercetur, ſecus ſi huiuſmodi periculum non timetur.

RESOLVTIO XXXIV.

De electione Confeſſarij inter Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Itinerans eligit quemuis Sacerdotem.*
2 *Referuntur priuilegia.*
3 *Approbatio Epiſcopi non requiritur.*

4 *Eligit Sacerdotem ſui ordinis ſi adeſt.*
5 *Licentia tacita ſufficit pro electione in itinere.*
6 *Facultas eligendi extra eſt immediate à Papa.*
7 *Probatur.*
8 *Superiores ſuam delegare poſſunt.*
9 *Quando poſſunt inſtituere Confeſſarlos.*
10 *Poteſtas duplex requiritur ad abſoluendum.*
11 *Iuriſdictio delegata*
12 *Conceditur à tribus Prælatis.*
13 *Aquiritur per præſumptam conceſſionem.*
14 *Item per electionem.*
15 *Alijs modis aquiritur.*
16 *Duobus modis aquiritur à Papa.*
17 *Eccleſia non ſupplet iuriſdictionem vitandi.*
18 *Prior ſuos de ſamilia abſoluit iure ordinario.*
19 *Facultatem ordinariam delegant quibuſuis.*
20 *Subijciuntur Epiſcopo pro abſolutione.*
21 *A Superioribus etiam localibus.*
22 *Tacita etiam licentia.*
23 *Ex vi electionis non abſoluuntur à reſeruatis.*
24 *Bini exiſtentes quandoque extra eligunt.*
25 *Dedita opera itineraus non eligit.*
26 *Fugitiuus non eligit.*
27 *Neceſſitate vrgente eligitur.*
28 *Prælati iure communi eligunt.*
29 *Etiam Præſidentes.*
30 *Non tamen Vicarij.*
31 *Eligunt Sacerdotem ſui Ordinis.*
32 *Etiam nondum deputatum.*
33 *Eadem facultate pro ſe vti poſſunt.*
34 *Et licentiare extra ſeipſos.*
35 *Priuilegia electionis non poſſunt tolli.*
36 *Habens ſolum venialia non eligit.*
37 *Regulares eliguntur ab extraneo.*
38 *Nouitij non eligunt extra.*
39 *Niſi in itinere, & in neceſſitate.*
40 *Tertiarij confitentur approbatis ſolum in Religione.*
41 *Item famuli, & Commenſales.*
42 *Cruciata vti non poſſunt.*
43 *Neque Nouitij.*
44 *Tertiarij cum famulis vtique.*
45 *Iubilei tempore extra confitentur.*
46 *Sed tunc eligunt Epiſcopalem.*
47 *Probatur.*
48 *Sufficit quod ſit approbatus ab aliquo Epiſcopo.*
49 *Duplex reſponſio S.C. refertur.*
50 *Confitentur in Iubileo ſuis etiam non Epiſcopalibus.*
51 *Eodem modo dic de Nouitijs, & alijs.*
52 *Moniales tempore Iubilei eligunt.*
53 *Sine ſpeciali licentia Epiſcopi.*
54 *Etiam approbatum pro ſolis viris.*
55 *Electus in Iubileo debet eſſe actu approbatus.*
56 *Electus, ſi expiret licentia, adhuc proſequitur.*
57 *Licentia requiritur ad exeundum pro Iubileo.*
58 *Nondum indutus eligit etiam non approbatum ab Epiſcopo.*
59 *Pœnitentiarijs Papæ confitentur.*
60 *Parochus peccat mortaliter reijciens ſuum ſubditum.*
61 *Confeſſarius nunquam audiens peccat mortaliter.*
62 *Regularis non peccat reijciens pœnitentem.*
63 *Tertiarij non poſſunt confiteri Minoribus de Obſeruantia.*

FRater Petrus extra Monaſterium manens, vel in itinere obtinuit à ſuo Prælato, & Superiore facultatem eligendi ſibi Confeſſarium; An poſſit eligere quemcumque Sacerdotem ſiue Secularem, ſiue Regularem ſui, vel alterius Ordinis etiam ſimplicem à nullo approbatum?

Reſpond. Inſpiciendus eſt tenor conceſſionis; & iuxta illum eligendus eſt Confeſſarius, nam cum hujuſmodi conceſſio ſit priuilegium, ipſius tenor certe eſt inſpiciendus, & diligenter attendendus, capitulo Porro ſeptimo, capitulo Recepimus octauo, de priuileg. Quod ſi non adeſt ſtatutum, & ordinatio Religionis in contrarium, quo ad hoc, & verba conceſſionis dubia ſint, & indefinita, neque concedens interrogari poſſit, tunc pœnitens poteſt eligere etiam ſimplicem Sacerdotem, cuiuſcumque ſit ordinis, aut ſtatus Secularis, modo ſit idoneus, & non impeditus aliqua cenſura, licet neque ab Epiſcopo, aut alio quouis Superiore non ſit approbatus, vt ſi concedatur electio ſub vna ex his formis. *Concedo tibi facultatem eligendi Confeſſarium: Confitere vbi vis: Eligas quemcumque Confeſſarium: Confitearis cuilibet Sacerdoti idoneo.* Hæ & ſimiles formæ dant arbitrium etiam ſimplicem eligendi Sacerdotem.

1 Probatur, quod quemlibet Sacerdotem indifferenter poteſt eligere. I. Quia hæc reſponſio eſt conformis priuilegijs Summorum Pontificum concedentium facultatem Regularibus eligendi Confeſſarium, dum ſunt extra Conuentum, vel in itinere; nam ſic conceſſit Innocent. VII. Conſtitut. *Prouenit*, apud Confect.
2 fol. 3. Dominicanis, in hæc verba. *Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati Fratribus huiuſmodi, quos pro tempore, vt præfertur itinerare, & per eorum Superiores mitti contigerit, vt ſi aliquem presbiterum idoneum, ex profeſſoribus dicti Ordinis habere non poſſint, quemcumque alium idoneum, & diſcretum Religioſum, vel Secularem in eorum Confeſſores eligere valeant.* Item Sixtus IV. Conſtitut. *Supplicari*, 5. apud eumdem Confectium folio ſeptuageſimo octauo, eamdem facultatem conceſſit Franciſcanis illis verbis. *Vt Fratres veſtra, vel aliorum Prælatorum, & ſuorum, qui pro tempore erunt, licentia, ſolummodo tamen cum itinerauerint, vel fuerint extra Conuentus eorum, prout eis concedetis, confiteri poſſint, & vos quomodocumque Sacerdotibus, cuiuſcumque Secularis, aut Regularis Ordinis confiteri valeatis.* Ecce iſti duo Summi Pontifices concedunt, quod Fratres de licentia itinerantes, vel extra manentes poſſunt eligere ſibi in Confeſſarium quemcumque Sacerdotem Regularem, vel Secularem, non dicentes, quod debeat electus Sacerdos, eſſe iam Confeſſarius. II. Sicut vbi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus, ſecundum vul-

gata

gata iura, ita neque diſtinguere debemus, vbi Superior concedens non diſtinguit. III. In Iubileis quando fit mentio de electione Confeſſarij, ſic dicitur. *Eligere poſſint quemcumque presbiterum Confeſſarium, ex approbatis à locorum Ordinarijs*. Ergo ſignum eſt, quod expreſſio presbiteri, ſeu Sacerdotis, & etiam Confeſsarij non includit, quod ſit approbatus, ſed ſufficit, quod ſit ſimplex Sacerdos, modo ſit idoneus id eſt vir bonus, prudens, ſcientiam habens, non excommunicatus, &c. IV. Dato quod conceſſio contineret ſimilia verba. *Eligere poſſis Sacerdotem Confeſſarium. Eligat Sacerdotem in Confeſſarium. Eligas Confeſſarium.* Adhuc potes eligere ſimplicē Sacerdotem, quia eligere Sacerdotem in Confeſſarium, non eſt eligere eum, qui iam erat Confeſſarius, ſed electum de non Confeſſario euadere Confeſſarium, ſicut illi, qui eligunt Priorem, non eligunt, qui iam erat Prior, ſed de non Priore ſit Prior, vt in ſimili de electione conceſſa Prælatis, ex vi Capitis. Ne pro dilatione, de pœnit. & remiſſ. docet Coriolanus part. 1. de caſibus reſeruatis, ſect. 1. articul. 21. numero 3. V. Ratio efficaciſſima, ſi enim aliqua eſt in contrarium, cur debeat eligere approbatum, maxime videtur eſſe hæc, quia nullus Sacerdos ſimplex, cum careat poteſtate iuriſdictionis de eſſentia valoris huius iudicij, ideo abſoluere valide non poteſt; ſed hæc ratio non obſtat hic, quia Sacerdos ſimplex ſic electus, eo ipſo aquirit iuriſdictionem ſibi collatam non ab eligente, ſed à concedente facultatem eligendi Confeſſarium, de qua facultate, ſeu iuriſdictione infra tangam quæſt. 3. §. Colligitur. VI. Ponamus, quod eligat extraneum Sacerdotem, vel Secularem, vel Regularem, ſi Secularem certum eſt, quod parum refert, habeat necne iuriſdictionem, vel Ordinariam, vt Parochus, vel delegatam per approbationem Epiſcopi, quia neutra earum excedit limites, nam Parochialis reſtringitur ad ſubditos Parochianos, qualis non eſt Religioſus, delegata vero extenditur ſolum ad ſubditos Epiſcopi approbantis, qui alia ratione non confert beneficium, vel non approbat ſuum presbiterum, niſi vt audiat ſubditos ſui Epiſcopatus, neque aliter illum approbare poteſt pro extraneis, ſiue Secularibus, ſiue Regularibus; quia agere non poteſt vltra ſpheram ſuæ actiuitatis, aut iuriſdictionem conferre in non ſubditum, neque ius habet ſuper animas alterius Epiſcopi, aut Prælati ſibi non ſubiecti cauſ. 9. per totam quæſt. 2. & cap. 1. cap. Conquerente 16. cap. Graue 19. de off. ordin. ergo ea iuriſdictio inutilis eſt Religioſo eligenti. Hoc idem procedit in Sacerdote extraneo electo, cum enim eius Superior Regularis nullum ius habeat in Religioſum eligentem, neque ideo ei prodeſſe poteſt eius iuriſdictio. VII. in cap. Omnis 12. de pœnit. dicitur, quod ſi quis alieno Sacerdoti voluerit, iuſta de cauſa, confiteri peccata ſua, licentiam prius poſtulet, & obtineat à proprio Sacerdote, cum aliter ipſe illum non poſſit abſoluere. Ecce, quod Summus Pontifex Innocent. III. in Generali Concilio decreuit, quod volens eligere extraneum Sacerdotem, debet à proprio habere facultatem obtentam virtute cuius, tamquam iuriſdictionis delegatę Sacerdos electus abſoluit, & non dicit textus, quod Sacerdos electus debeat habere licentiam à ſuo Epiſcopo, vel Prælato. Neque placet, quod ibi Gloſ. ver. Alieno, adiungit, Sacerdotem electum debere habere executionem ordinis, hoc eſt, iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, (loquendo reſpectiue ad dictum caput, nam poſt Concilium Trident. certum eſt, & verum quod dicit Gloſa) nam communior, & verior opinio tenet, electionem fieri de ſimplici Sacerdote potuiſse ante Concilium, & ita tenent Silu. ver. Confeſsor 1. numero ſeptimo, Sotus in 4. diſtinct. 18. quæſtione quarta, articulo tertio, §. Poſtremum dubium, Nauarr. capitulo quarto, numero 3. quos, & alios ſequendo citat Boſſius de Iubileo ſectione tertia, caſu ſecundo, numero 88. & cum noſter caſus ſit extra diſpoſitionē Sacri Concilij non eſt dubitaudum electionem fieri non poſse de ſimplici Sacerdote, nam Concil. ſeſ. 23. cap. 15. loquitur tantum de Confeſsarijs in ordine ad Seculares perſonas; vt mox dicam cum citandis Doctoribus.

3 Approbatio igitur Epiſcopi pro audiendis Cōfeſſionibus Religioſorum, ſiue ab ipſis Regularibus eiuſdem ordinis, ſiue alterius, ſiue à presbiteris Secularibus non eſt neceſsaria, vt docent communiter Doctores cum Nauarr. cap. 4. num. 7. & tom. 3. in cap. Placuit numero 43. in fine, Megal. part. 1. capitulo 10. numero 16. Aphoſ. Epiſcop. ver. Facultas numero 2. Sà ver. Confeſſor numero 6. Homobon. tom. 1. tract. 5. quæſt. 12. Bonac. quæſt. 7. de pœnit. p. 5. §. 2. numero 25. §. Ex quo, Portell. ver. Confeſsor erga Fratres numero 14. Rodriq. tom. 1. quæſt. 62. art. 4. & 5. cum ſuo Compend. reſolut. 31. numero 21. Fabr. de Pœnit. diſput. 30. num. 23. Barboſa ad dictum caput alios citans num. 9. Diana reſol. 3. de dub. regul. §. Quo ad, & tom. 4. Miſcell. 4. reſolut. 3. refert ſe alibi recenſuiſse 19. Doctores, Boſſio de Iubileo ſect. 3. caſu 4. num. 5. vbi alios citat. Iſti omnes in presbitero electo non requirunt approbationem Epiſcopi.

Miranda tomo 2. quæſt. 33. artic. 6. expreſse requirit approbationem factam à Superiore Sacerdotis electi, & videtur ſibi parum conſonans, hoc ipſo quod excludit Epiſcopi approbationem quā prius admiſerat, & non eſt maior ratio, cur hæc approbatio requiratur in Sacerdote Regulari alterius ordinis, & non in ſeculari, & ad quid vtraque cum non deſeruiat eligenti, cum non ſit ſubditus Superiori Sacerdotis electi, & cum eo procedunt Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 55. vt ſe explicat poſtea lib. 3. capit. 5. num. 108. Rodr. cit. tom. 1. q. 62. art. 4. & 5. & Portell. ver. Confeſsor erga Fratres num. 14. Videntur autem iſti conuenire cum præcedentibus Doctoribus, & nobiſcum, quod confeſſio facta intra Religionem non requirat in Confeſsario eiuſdem Religionis approbationē Epiſcopi, vtique vero ſi fiat extra Religionem, nam iſti volunt itinerantes, vel alio modo extra exiſtentes, debere eligere aliquem ex approbatis à Superiore ipſius electi, quod nos

4 *Eligit Sacerdotem ſui ordinis ſi adeſt.*
5 *Licentia tacita ſufficit pro electione in itinere.*
6 *Facultas eligendi extra eſt immediate à Papa.*
7 *Probatur.*
8 *Superiores ſuam delegare poſſunt.*
9 *Quando poſſunt inſtituere Confeſſarios.*
10 *Poteſtas duplex requiritur ad abſoluendum.*
11 *Iuriſdictio delegata*
12 *Conceditur à tribus Prælatis.*
13 *Aquiritur per præſumptam conceſſionem.*
14 *Item per electionem.*
15 *Alijs modis aquiritur.*
16 *Duobus modis aquiritur à Papa.*
17 *Eccleſia non ſupplet iuriſdictionem vitandi.*
18 *Prior ſuos de familia abſoluit iure ordinario.*
19 *Facultatem ordinariam delegant quibuſuis.*
20 *Subijciuntur Epiſcopo pro abſolutione.*
21 *A Superioribus etiam localibus.*
22 *Tacita etiam licentia.*
23 *Ex vi electionis non abſoluuntur à reſeruatis.*
24 *Bini exiſtentes quandoque extra eligunt.*
25 *Dedita opera itineraus non eligit.*
26 *Fugitiuus non eligit.*
27 *Neceſſitate vrgente eligitur.*
28 *Prælati iure communi eligunt.*
29 *Etiam Præſidentes.*
30 *Non tamen Vicarij.*
31 *Eligunt Sacerdotem ſui Ordinis.*
32 *Etiam nondum deputatum.*
33 *Eadem facultate pro ſe vti poſſunt.*
34 *Et licentiare extra ſeipſos.*
35 *Priuilegia electionis non poſſunt tolli.*
36 *Habens ſolum venialia non eligit.*
37 *Regulares eliguntur ab extraneo.*
38 *Nouitij non eligunt extra.*
39 *Niſi in itinere, & in neceſſitate.*
40 *Tertiarij confitentur approbatis ſolum in Religione.*
41 *Item famuli, & Commenſales.*
42 *Cruciata vti non poſſunt.*
43 *Neque Nouitij.*
44 *Tertiarij cum famulis vtique.*
45 *Iubilei tempore extra confitentur.*
46 *Sed tunc eligunt Epiſcopalem.*
47 *Probatur.*
48 *Sufficit quod ſit approbatus ab aliquo Epiſcopo.*
49 *Duplex reſponſio S.C. refertur.*
50 *Confitentur in Iubileo ſuis etiam non Epiſcopalibus.*
51 *Eodem modo dic de Nouitijs, & alijs.*
52 *Moniales tempore Iubilei eligunt.*
53 *Sine ſpeciali licentia Epiſcopi.*
54 *Etiam approbatum pro ſolis viris.*
55 *Electus in Iubileo debet eſſe actu approbatus.*
56 *Electus, ſi expiret licentia, adhuc proſequitur.*
57 *Licentia requiritur ad exeundum pro Iubileo.*
58 *Nondum indutus eligit etiam non approbatum ab Epiſcopo.*
59 *Pœnitentiarijs Papæ confitentur.*
60 *Parochus peccat mortaliter reijciens ſuum ſubditum.*
61 *Confeſſarius nunquam audiens peccat mortaliter.*
62 *Regularis non peccat reijciens pœnitentem.*
63 *Tertiarij non poſſunt confiteri Minoribus de Obſeruantia.*

FRater Petrus extra Monaſterium manens, vel in itinere obtinuit à ſuo Prælato, & Superiore facultatem eligendi ſibi Confeſſarium; An poſſit eligere quemcumque Sacerdotem ſiue Secularem, ſiue Regularem ſui, vel alterius Ordinis etiam ſimplicem à nullo approbatum?

Reſpond. Inſpiciendus eſt tenor conceſſionis, & iuxta illum eligendus eſt Confeſſarius, nam cum huiuſmodi conceſſio ſit priuilegium, ipſius tenor certe eſt inſpiciendus, & diligenter attendendus, capitulo Porro ſeptimo, capitulo Recepimus octauo, de priuileg. Quod ſi non adeſt ſtatutum, & ordinatio Religionis in contrarium, quo ad hoc, & verba conceſſionis dubia ſint, & indefinita, neque concedens interrogari poſſit, tunc pœnitens poteſt eligere etiam ſimplicem Sacerdotem, cuiuſcumque ſit ordinis, aut ſtatus Secularis, modo ſit idoneus, & non impeditus aliqua cenſura, licet neque ab Epiſcopo, aut alio quouis Superiore non ſit approbatus, vt ſi concedatur electio
ſub vna ex his formis. *Concedo tibi facultatem eli-* 1
gendi Confeſſarium: Confitere vbi vis: Eligas quemcumque Confeſſarium: Confitearis cuilibet Sacerdoti idoneo. Hæ & ſimiles formæ dant arbitrium etiam ſimplicem eligendi Sacerdotem.

1 Probatur, quod quemlibet Sacerdotem indifferenter poteſt eligere. I. Quia hæc reſponſio eſt conformis priuilegijs Summorum Pontificum concedentium facultatem Regularibus eligendi Confeſſarium, dum ſunt extra Conuentum, vel in itinere; nam ſic conceſſit Innocent. VII. Conſtitut. *Prouenit*, apud Confect.
2 fol. 3. Dominicanis, in hæc verba. *Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati Fratribus huiuſmodi, quos pro tempore, vt præfertur itinerare, & per eorum Superiores mitti contigerit, vt ſi aliquem presbiterum idoneum, ex profeſſoribus dicti Ordinis habere non poſſint, quemcumque alium idoneum, & diſcretum Religioſum, vel Secularem in eorum Confeſſores eligere valeant.* Item Sixtus IV. Conſtitut. *Supplicari*, 5. apud eumdem Confectium folio ſeptuageſimo octauo, eamdem facultatem conceſſit Franciſcanis illis verbis. *Vt Fratres veſtra, vel aliorum Prælatorum, & ſuorum, qui pro tempore erunt, licentia, ſolummodo tamen cum itinerauerint, vel fuerint extra Conuentus eorum, prout eis con-*
cedetis, confiteri poſſint, & vos quomodocum- 2
que Sacerdotibus, cuiuſcumque Secularis, aut Regularis Ordinis confiteri valeatis. Ecce iſti duo Summi Pontifices concedunt, quod Fratres de licentia itinerantes, vel extra manentes poſſunt eligere ſibi in Confeſſarium quemcumque Sacerdotem Regularem, vel Secularem, non dicentes, quod debeat electus Sacerdos, eſſe iam Confeſſarius. II. Sicut vbi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus, ſecundum vul-

gata

gata iura, ita neque diſtinguere debemus, vbi Superior concedens non diſtinguit. III. In Iubileis quando fit mentio de electione Confeſſarij, ſic dicitur. *Eligere poſſint quemcumque presbiterum Confeſſarium, ex approbatis à locorum Ordinarijs.* Ergo ſignum eſt, quod expreſſio presbiteri, ſeu Sacerdotis, & etiam Confeſsarij non includit, quod ſit approbatus, ſed ſufficit, quod ſit ſimplex Sacerdos, modo ſit idoneus i. eſt vir bonus, prudens, ſcientiam habens, non excommunicatus, &c. IV. Dato quod conceſſio contineret ſimilia verba. *Eligere poſſis Sacerdotem Confeſſarium. Eligat Sacerdotem in Confeſſarium. Eligas Confeſſarium.* Adhuc potes eligere ſimplicē Sacerdotem, quia eligere Sacerdotem in Confeſſarium, non eſt eligere eum, qui iam erat Confeſſarius, ſed electum de non Confeſſario euadere Confeſſarium, ſicut illi, qui eligunt Priorem, non eligunt, qui iam erat Prior, ſed de non Priore ſit Prior, vt in ſimili de electione conceſſa Prælatis, ex vi Capitis. Ne pro dilatione, de pœnit. & remiſſ. docet Coriolanus part. 1. de caſibus reſeruatis, ſect. 1. articul. 21. numero 3. V. Ratio efficaciſſima, ſi enim aliqua eſt in contrarium, cur debeat eligere approbatum, maxime videtur eſſe hæc, quia nullus Sacerdos ſimplex, cum careat poteſtate iuriſdictionis de eſſentia valoris huius iudicij, ideo abſoluere valide non poteſt; ſed hæc ratio non obſtat hic, quia Sacerdos ſimplex ſic electus, eo ipſo aquirit iuriſdictionem ſibi collatam non ab eligente, ſed à concedente facultatem eligendi Confeſſarium, de qua facultate, ſeu iuriſdictione infra tangam quæſt. 3. §. Colligitur. VI. Ponamus, quod eligat extraneum Sacerdotem, vel Secularem, vel Regularem, ſi Secularem certum eſt, quod parum refert, habeat necne iuriſdictionem, vel
1 Ordinariam, vt Parochus, vel delegatam per approbationem Epiſcopi, quia neutra earum excedit limites, nam Parochialis reſtringitur ad ſubditos Parochianos, qualis non eſt Religioſus, delegata vero extenditur ſolum ad ſubditos Epiſcopi approbantis, qui alia ratione non confert beneficium, vel non approbat ſuum presbiterum, niſi vt audiat ſubditos ſui Epiſcopatus, neque aliter illum approbare poteſt pro extraneis, ſiue Secularibus, ſiue Regularibus; quia agere non poteſt vltra ſpheram ſuæ actiuitatis, aut iuriſdictionem conferre in non ſubditum, neque ius habet ſuper animas alterius Epiſcopi, aut Prælati ſibi non ſubiecti cauſ. 9. per totam quæſt. 2. & cap. 1. cap. Conquerente 16. cap. Graue 19. de off. ordin. ergo ea iuriſdictio inutilis eſt Religioſo eligenti. Hoc idem procedit in Sacerdote extraneo electo, cum enim eius Superior Regularis nullum ius habeat in Religioſum eligentem, neque ideo ei prodeſſe poteſt eius iuriſdictio. VII. in cap. Omnis 12. de pœnit. dicitur, quod ſi quis alieno Sacerdoti voluerit, iuſta de cauſa, confiteri peccata ſua, licentiam prius poſtulet, & obtineat à proprio Sacerdote, cum aliter ipſe illum non poſſit abſoluere. Ecce, quod Summus Pontifex Innocent. III. in Generali Concilio decreuit, quod volens eligere extraneum Sacerdotem, debet à proprio habere facultatem obtentam virtute cuius, tamquam iuriſdictionis delegatę Sacerdos electus abſoluit, & non dicit textus, quod Sacerdos electus debeat habere licentiam a ſuo Epiſcopo, vel Prælato. Neque placet, quod ibi Gloſ. ver. Alieno, adiungit, Sacerdotem electum debere habere executionem ordinis, hoc eſt, iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, (loquendo reſpectiue ad dictum caput, nam poſt Concilium Trident. certum eſt, & verum quod dicit Gloſa) nam communior, & verior opinio tenet, electionem fieri de ſimplici Sacerdote potuiſse ante Concilium, & ita tenent Silu. ver. Confeſsor 1. numero ſeptimo, Sotus in 4. diſtinct. 18. quæſtione quarta, articulo tertio, §. Poſtremum dubium, Nauarr. capitulo quarto, numero 3. quos', & alios ſequendo citat Boſſius de Iubileo ſectione tertia, caſu ſecundo, numero 88. & cum noſter caſus ſit extra diſpoſitionē Sacri Concilij non eſt dubitaudum electionem fieri non poſse de ſimplici Sacerdote, nam Concil. ſeſ. 23. cap. 15. loquitur tantum de Confeſsarijs in ordine ad Seculares perſonas; vt mox dicam cum citandis Doctoribus.

3 Approbatio igitur Epiſcopi pro audiendis Cōfeſſionibus Religioſorum, ſiue ab ipſis Regularibus eiuſdem ordinis, ſiue alterius, ſiue à presbiteris Secularibus non eſt neceſsaria, vt docent communiter Doctores cum Nauarr. cap. 4. num. 7. & tom. 3. in cap. Placuit numero 43. in fine, Megal. part. 1. capitulo 10. numero 16. Aphoſ. Epiſcop. ver. Facultas numero 2. Sa ver. Confeſſor numero 6. Homobon. tom. 1. tract. 5. quæſt. 12. Bonac. quæſt. 7. de pœnit. p. 5. §. 2. numero 25. §. Ex quo, Portell. ver. Confeſsor erga Fratres rumero 14. Rodriq. tom. 1. quæſt. 62. art. 4. & 5. cum ſuo Compend. reſolut. 31. numero 21. Fabr. de Pœnit. diſput. 30. num. 23. Barboſa ad dictum caput alios citans num. 9. Diana reſol. 3. de dub. regul. §. Quo ad, & tom. 4. Miſcell. 4. reſolut. 3. refert ſe alibi recenſuiſse 19. Doctores, Boſſio de Iubileo ſect. 3. caſu 4. num. 5. vbi alios citat. Iſti omnes in presbitero electo non requirunt approbationem Epiſcopi.

Miranda tomo 1. quæſt. 33. artic. 6. expreſſe requirit approbationem factam à Superiore Sacerdotis electi, & videtur ſibi parum conſonans, hoc ipſo quod excludit Epiſcopi approbationem quā prius admiſerat, & non eſt maior ratio, cur hæc approbatio requiratur in Sacerdote Regulari alterius ordinis, & non in ſeculari, & ad quid vtraque cum non deſeruiat eligenti, cum non ſit ſubditus Superiori Sacerdotis electi, & cum eo procedunt Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 55. vt ſe explicat poſtea lib. 3. capit. 5. num. 108. Rodr. cit. tom. 1. q. 62. art. 4. & 5. & Portell. ver. Confeſsor erga Fratres oum. 14. Videntur autem iſti conuenire cum præcedentibus Doctoribus, & nobiſcum, quod confeſſio facta intra Religionem non requirat in Confeſsario eiuſdem Religionis approbationē Epiſcopi, vtique vero ſi fiat extra Religionem, nam iſti volunt itinerantes, vel alio modo extra exiſtentes, debere eligere aliquem ex approbatis à Superiore ipſius electi, quod nos

Digitized by Google

ſupra reprobauimus per totum §. Probatur.

Dices, in prædictis priuilegijs, & vbique vbi ſit facultas eligendi Confeſſarium, habetur, quod Sacerdos electus debet eſſe idoneus, & diſcretus; ſed is non poteſt eſſe talis, niſi ſit approbatus, ergo non ſufficit ſimplex electio. Deinde Epiſcopus habens facultatem eligendi Confeſſarium debet eligere approbatum, vel eligendum approbare, vt declarauit Sacra Congregatio, teſte Suar. apud Megal. parte prima, libro primo, capitulo decimo in fine, & capitulo decimoquinto, numero ſecundo, §. In alia vero, Nald. Epiſcopus numero 5. & de hac re plura refert Boſſius ſectione tertia, de Iubileo caſu ſecundo, à numero 96. ergo multo minus hæc facultas reſtringenda eſt in Religioſis præſertim ſubditis.

Reſpond. ad primum, illas conditiones non denotare approbationem, ſed id quod debet aduertere itinerans, ſeu alius ante electionem, nempe vt eligat bonum, & prudentem, qui ſciat remedium applicare Gloſ. ver. Idoneum, capitulo ſecundo, de pœnitent. in 6. & dixi ſupra in probat. 3. & aduerterunt Graff. parte prima, libro 4. capitulo 15. numero 12. & tom. 2. conſil. 4. de pœnitent. numero 2. Coriolan. part. 1. de caſibus reſeruatis, ſect. 1. artic. 21. numero tertio, Boſſius ſect. 3. caſu 2. numero 89. vbi alios citat Cruz libro 1. cap. 6. dub. 11. §. Nota.

Ad ſecundum, ideo Epiſcopum teneri eligere vnum ex approbatis ab ordinario, ſeu à ſe, vel alio Epiſcopo, quia priuilegium eius intelligitur conceſſum iuxta diſpoſitionem Sacri Concilij, quod nullum Sacerdotem Secularem excludit, cuiuſmodi eſt Epiſcopus etiam Regularis in hoc caſu, cum ergo Regularis non ſubijciatur Concilio in hoc, non eſt facienda difficultas in obiectione. Hanc difficultatem de Epiſcopo fuſe tractat Boſſius cit. à numero 95. & numero 102. reſoluit poſſe eligere etiam ſimplicem Sacerdotem indiſtincte, non obſtante Concilio, quia eligendo dat de facto facultatem, quam communicare poteſt etiam extraneo non ſolum pro ſuis ouibus, ſed etiam pro ſe.

Quæres 1. An itinerantes habentes copiam Sacerdotis ſui ordinis, ſed non approbati, poſſint eligere extraneum approbatum, ſeu alium quemcumque?

4 Reſpond. Debet eligere Sacerdotem ſui ordinis, licet non approbatum, poſtponendo extraneum etiam approbatum. Probatur, Tum ex priuilegio conceſſo Dominicanis relato ſupra §. Probatur, & licet in priuilegio conceſſo Franciſcanis non habeatur hæc reſtrictio, ſubintelligitur tamen. Tum quia Superiores præſumuntur concedere electionem Confeſſarij extranei, quando deeſt copia Sacerdotis proprij ordinis. Faciunt dicenda ſub quæſtione decima, §. Quod debeant. Ita tenent Coriol. parte prima, ſectione tertia, articulo decimotertio, §. Solum, Megal. libro primo, de Pænitent. capitulo decimo, numero decimoſeptimo, Boſſius ſectione tertia, caſu quarto, numero quinto. Poteſt tamen Superior illi gratiam facere, vt non obſtante ſocio confiteatur extraneo, vt probatur infra quæſtione tertia. Quando autem hoſpitatur in Conuentibus ſui ordinis, debet accedere ad deputatos, cum in hoc caſu ſubijciatur legibus, vbi reperitur, ex Tamburinio docet Boſſius ſect. 3. caſu quarto, numero 6.

Quæres 2. An itinerantes, ſeu extra manentes præter hanc licentiam, teneantur etiam petere facultatem eligendi in Confeſſarium proprium ſocium, vel extraneum, ſi illo careant, an vero illa includatur in licentia peregrinandi, vel manendi extra? quod eſt quærere, an ſufficiat licentia interpretatiua, ſeu præſumpta, & virtualis?

5 Reſpond. Sufficit tacita, & præſumpta, quia concedens facultatem peregrinandi, videtur omnia concedere, ſine quibus peregrinatio commode fieri non poteſt argum. cap. Præterea 5. capit. Prudentiam 21. §. Sexta, de off. delegat. ſed non poteſt Religioſus extra manere, ſeu peregrinari commode, & vt decet Religioſum, qui Sacramenta frequentare debet, ſine electione Confeſſarij, ergo præſumitur hæc facultas illi conceſſa in licentia manendi extra. Deinde Religioſus, non eſt deterioris conditionis Seculari, qui hanc præſumptam facultatem habet incluſam in licentia peregrinandi, ex communi Doctorum cum Anton. parte tertia, titulo decimoſeptimo, capitulo quarto, §. Quartus caſus, Silu. ver. Confeſſio 1. quæſtione vndecima, numero decimo, Nauar. tomo tertio, in capit. Placuit numero ſexageſimo ſecundo, §. Infertur, quos & alios citat Floron. parte prima, de caſibus reſeruatis capitulo tertio, §. III. numero tertio, & quarto, ergo & Religioſus eamdem habet. Ita Rodriquez tomo primo, quæſtione ſexageſima ſecunda, articulo quinto in fine. Mirand. tomo ſecundo, quæſtione trigeſima tertia, articulo ſexto, concluſione prima in fine. Nec obſtant priuilegia mentionem licentiæ facientia, quia referuntur vel ad peregrinandum, vel ad præſumptã, cum & hæc ſit licentia.

Quæres 3. An itinerantes, vel extra manentes, hanc facultatem eligendi Confeſſarium immediate habeant a Sede Apoſtolica, cum dependentia à ſuis Superioribus? An vero immediate à ſuis Prælatis, quibus id competat ex officio, & iure ordinario? Et quinam Superiores poſſint illam concedere?

6 Reſpond. Itinerantes, vel extra manentes habent immediate à Sede Apoſtolica. Nihilominus Superiores eamdem, quam iure ordinario, & ex officio ſuo habent, concedere poſſunt ſuis ſubditis non ſolum extra, ſed etiam in clauſura manentib. Non tamen omnes ſed illi tantum, qui poſſunt Confeſſarios inſtituere.

7 Primum, quod habeant à Sede Apoſtolica, quæ Sacerdotibus electis eo ipſo iuriſdictionẽ delegat, probatur, quia ita colligitur ex præſatis Conſtitutionibus relatis ſupra initio §. Probatur. Nec facit difficultatem, quod hæc facultas videatur immediate conceſſa Prælatis, & ab illis dependenter ſubditis, vt videtur colligi ex conceſſione Sixti IV. quia res ita ſe non habet, ſed ſolum Pontifex intẽdit, vt ea vtantur mediantibus ſuis ſuperiorib. quia

cum non

cũ non poſſint peregrinari ſine licentia ſuorũ Superiorum, & dicta conceſſione non vti, niſi extra, conſequens eſt dicere eius exercitium, & vſum dependere à Prælato, quod ideo non impedit, quin immediate ſit communicata Sacerdoti electo ab itinerante ex vi ſuæ electionis. Quod declaratur à ſimili de Regulari Confeſſario erga Seculares, qui ſine licentia Epiſcopi non poteſt illos audire, neque abſoluere, ab Epiſcopo tamen non habet iuriſdictionem, ſed immediate à Papa recipit, vt docent Rodriquez tom. 1. quæſtione 59. articulo 1. §. Sexto, & cum eo Compendiat. reſolut. 32. numero 2. Portell. ver. Confeſſor Regularis numero 2. & 3. Graff. libro 2. Append. cap. 5. num. 15. Becan. cap. 38. de Sacrament. quæſtione 11. numero 3.

8 Secundum, quod Prælati ſuam delegare poſſint Sacerdotibus electis, ſuadetur, Tum quia ſuper ſuos ſubditos habẽt poteſtatem iuriſdictionis ordinariam, maxime in adminiſtratione Sacramentorum, cap. Omnis 12. de pœnit. & remiſ. cap. Quanto, cap. fin. de off. ordin. cap. Ea quæ, de ſtatu Monach. Rodriq. tom. 1. quæſt. 17. art. 21. eius Compend. reſolut. 104. numero 14. Graff. part. 1. libro 1. cap. 13. numero 10. Sed poteſtas ordinaria delegari poteſt, cap. Aqua 9. de conſecr. ergo poſſunt facere facultatem eligendi Confeſſarium, illi delegando iuriſdictionem. Tum quia hæc facultas ſupponitur in Epiſcopo ex officio ſuo, cap. Si Epiſcopus 2. de pœnitent. ergo, & in Prælato Regulari probanda eſt fauore ſui ſubditi. Conſequentia patet ex eo, quod Prælatus Regularis tantam habet iurſdictionem, quantam habet Epiſcopus maxime in adminiſtratione huius Sacramenti, Gloſ. ver. Proprij, Clement. 1. de rebus Eccleſiæ non alienandis. Nauar. conſil. 23. de priuileg. comparantur enim in poteſtate, Rodriq. tom. 1. quæſt. 20. art. 10. immo maiorem, ex eodem Rodriq. tom. 1. quæſt. 24. art. 16. & quęſt. 62. art. fin. §. Aduertit Lazar. ſect. 4. de monit. q. 14. num. 15. Ita expreſſe in caſu noſtro de hac poteſtate delegandi quibuſcumque Sacerdotibus docet Megal. part. 1. cap. 9. numero 19. Diana reſol. 1. de dub. Regul. vbi id concedit ipſis Prælatis erga ſeipſos, eligere ſcilicet poſſe extraneum in Cõfeſſarium, & reſolut. 2. idem eiſdem concedit reſpectu ſubditorum, & in hoc nulla eſt difficultas.

Procedunt hæc, quando non adeſt aliqua prohibitio in contrarium, vt in Religione Clericorum Regul. ex eodem Diana reſolutione 1. de mente Peregrini in Comment. ad conſtitut. ſuæ Religionis, quem ibi impugnat. Stante nihilominus hac poteſtate delegandi, ſobrie hoc ius ſubditis eſt indulgendum, maxime intra clauſtra, & non niſi cauſa vrgente, quia intentio Summi Pontificis, & Religionum eſt, vt extra confiteantur minus, quam fieri poſſit, aliter conceſſio, licet teneat; eſt tamen indiſcreta, & diſſipatiua Religioſæ diſciplinæ. Vide de hac concluſione reſol. 2. q. 11.

9 Tertium, quod hanc delegationis facultatem habeant ſolum, qui Confeſſarios inſtituere poſſunt, probatur, quia hanc facultatem delegare Sacerdoti electo nihil aliud eſt, quam ipſum inſtitui à Superiore delegante in Confeſſarium pro ſuo ſubdito; in quibuſdam autem Religionibus non omnes poſſunt Confeſſarios inſtituere, ergo neque delegare. Quare in mea Religione, Priores, & alij Superiores locales poſſunt delegare hanc facultatem, quia poſſunt inſtituere Confeſſarios, capit. 22. Regulæ, quod licet quoad hoc ſuſtulerit Pius V. Conſtitut. Ea eſt officij 63. in Bullario nouo, ſub Dat. 3. Iul. 1568. vbi §. Ipſarum, ſtatuendo, quod Confeſſarij, & Prædicatores approbentur per Generalem, vel Prouincialem. Tamen per reſtitutionem Generalis omnia redierunt ad priſtinum ſtatum, vt probaui reſolutione quarta, quæſtione ſeptima. Hanc facultatem eligendi Confeſſarium in Religione Dominicana dat ſolus Generalis, Cruz libro primo, capit. 6. dub. 11. relatus a Diana reſolutione ſecunda, de dubijs regul. qui hanc facultatem facit communem omnibus Superioribus localibus, & probat, quia iſti habent poteſtatem ordinariam in ſuos ſubditos, quod de ſe notum eſt. Addo ego pro ipſo, quod Parochi habent eam facultatem, dandi nempe licentiam ſuis Parochianis, vt confiteantur alteri Sacerdoti; ergo hanc eamdem habent Prælati Regulares locales, qui Parochis æquiparantur, immo Parochi vere ſunt reſpectu ſuorum ſubditorum, argum. eorum quæ habet Gloſ. ver. Iſtos, prope finem, Clementin. Ne in agro, de ſtatu Monach. Fagundez libro octauo, capitulo quarto. Nihilominus hæ duæ rationes non obſtant, & tolluntur vnica reſponſione dicendo, delegare in hoc caſu ſtare dupliciter; vno modo, communicando Sacerdoti electo poteſtatem iuriſdictionis; altero, ſimpliciter licentiando ſuum ſubditum, vt abſoluatur à Sacerdote electo, iam Confeſſario exiſtente ante illam electionem, ſed nondum deputato. In primo ſenſu qui non poteſt inſtituere Confeſſarium, neque illi valet delegare facultatem; in ſecundo autem ſenſu, licet non poſſit inſtituere Confeſſarium, poteſt tamen illi licentiare ſuum ſubditum, cum iam habeat iuriſdictionem, ſed impeditam reſpectu eligentis; hoc modo Parochus Secularis licentiat ſuum ſubditum alteri Sacerdoti iam habenti iuriſdictionem à Superiore vtriuſque; & huiuſmodi licentiam dicit nullius momenti Floronus parte prima, capitulo tertio, §. III. numero quinto, reſpectu peregrinationis, Sic Prior Regularis non valens inſtituere Confeſſarium, poteſt tamen ſuum ſubditum licentiare ad Sacerdotem iam exiſtentem Confeſſarium in eodem Conuentu, vel Prouincia, habentem tamen impeditum exercitium ſuę delegationis, eo quod eligens habebat Confeſſarium ſibi deputatum à Priore. Vel clarius, & breuius dic poteſtatem abſoluendi in Priore eſſe quidem ordinariam, quia ex officio ſuum abſoluit ſubditum, talem tamen non eſſe poteſtatem delegandi, ſeu inſtituendi Confeſſarium, quando ea omnino caret, & quidem meo iudicio abſolutè in hoc caſu noſtro negandum eſt, Priorem habere poteſtatem ordinariam ad delegandum, quia id formaliter non eſt abſoluere,

Digitized by Google

ſed facere alteri facultatem, vt abſoluat.

Quod ſi dicas, Parochum dantem licentiam peregrinandi, & conſequenter confitendi extra Diœceſim videtur Sacerdoti eligendo delegare iuriſdictionem, quia licet habeat facultatem is electus ab Epiſcopo ſuo audiendi ſubditos de propria Diœceſi, non tamen extraneos pertranſeuntes, cũ quilibet Epiſcopus approbet ſuos Cõfeſſarios pro ſuis ouibus, ſub cuius ouili non eſt peregrinans, & ſic inanis pro eo eſt huiuſmodi iuriſdictio, vt etiã probaui ſupra initio in probat. 6. ergo cum Sacerdos electus reſpectu eligendi nullam iuriſdictionẽ habeat, niſi dependenter à ſuo Parocho, videtur idem dicendum de Priore. Tollitur difficultas, quia Parochus nullo modo delegat iuriſdictionem electo Sacerdoti à ſuo ſubdito, ſed in eo caſu Sacerdos electus dicitur habere iuriſdictionem ex vi conſuetudinis, quam non habenti iuriſdictionem tribuere poteſt, cap. Cum cõtingat, de foro compet. Nauar. tom. 3. in cap. Placuit num. 100. Beia part. 1. caſu 16. Megal. part. 1. lib. 1. cap. 7. num. 14. Vel dic cum prędictis prędictis pręſumi delegationem proprij Epiſcopi, quod rationabile eſt, ne videatur peregrinus carere beneficio Sacramenti Pœnitentię multum neceſſariæ præſertim iter agentibus. Demum Religioſus peregrinus non eget hac facultate à ſuo Priore in Sacerdote eligendo, quia iam habet immediate à Sede Apoſtolica, vt probaui hic §. Primum.

10 Colligitur ex hactenus dictis, nullum Sacerdotẽ poſſe valide abſoluere pœnitentem, niſi præter poteſtatem ordinis habeat etiam poteſtatem iuriſdictionis, & cum omnis iudex quatenus talis debeat habere iuriſdictionem, Clem. 1. de off. deleg. & ibi gloſ. 1. hinc eſt, quod cum Sacerdos Confeſſarius ſit iudex, in hoc foro, iuriſdictione carere non debet, natura enim, & ratio iudicij, inquit Trident. ſeſſ. 14. cap. 7. expoſcit vt ſententia feratur in ſubditos, quos Sacerdos dicitur habere, hoc ipſo, quod illi confertur hæc poteſtas à Superiore ſubditorum, in quos proinde dicitur habere iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, vt ibidem ſubiungitur. Hanc Sacerdos non in ipſa ordinatione aquirit, vt quidam voluerunt apud Megal. lib. 1. de pœnit. cap. 6. vbi bene reijcit, neque enim impediri poſſet, ſaltem quo ad valorem ab Eccleſia, vt patet, in reliquis Sacramentis, quod omnino falſum eſt; & Nauar. qui cap. 27. num. 259. & 260. aſſerit aquiri in ordinatione ſacerdotali ſecundum eſſe habituale, non in actu, qui dandus eſt ab Eccleſia; ſed reijcitur eadem ratione, quia Eccleſia licet poſſit impedire vſum poteſtatis ordinis, ſi tamen omnia concurrant efficere non poteſt, vt actus nulliter fiat; alij volunt Sacerdotes in ordinatione recipere iuriſdictionem, quæ tamẽ iure diuino non poteſt exire in actum, niſi Sacerdos habeat ſubditos, qui aſſignantur ab Epiſcopo, ſeu à Papa, nam Chriſtus inſtituit, vt nemo ſine authoritate Eccleſiæ ſe poſſit alteri ſubijcere, & parum videtur differre à ſententia Nau. Sed, inquam, aquirit, dum deputatur ad audiendas Confeſſiones, & hoc iure ordinario, & ex officio ſuo, à quo denominatur iuriſdictio ordinaria, quam Sacerdos aquirit per aſſumptionem ad curam animarum, & triplex aſſignatur; Papalis, quam Summus Põtifex habet in vniuerſos fideles ſibi immediate à Chriſto in perſona Petri attributam, dum dixit Matth. 16. *Tibi dabo claues regni cælorum, & quodcumque ligaueris, &c.* loquitur in plurali, quia Papa à Chriſto immediate recipit vtrãque poteſtatem ordinis nimirum, & iuriſdictionis, dum aſſumitur ad Pontificatum: Epiſcopalis ſecunda, dum quis eligitur ad hanc dignitatem; idem dic de Regularibus, nam Generalis pro tota Religione, & Prouincialis pro ſua Prouincia, dum eligitur, recipit hanc iuriſdictionis ordinariæ poteſtatem in ſuos ſubditos: Parochialis tertia, dum Sacerdos Secularis aſſumitur ad beneficium parochiale, & Superior Regularis, dum inſtituitur Prior, ſeu Guardianus in tali Conuentu. Iſti igitur omnes, & quicumque alij, quouis nomine nuncupentur, quibus ex officio immediate incumbit cura animarum, hanc poteſtatem iuriſdictionis ordinariæ recipiunt, dum aſſumuntur ad hoc officium, & tamdiu apud eoſdem durat, quandiu manent in officio, ita quod confeſſio facta, & abſolutio data à prædictis etiam ab eo, qui renuntiauit Papatui, ſit nulla præciſe ex defectu huius iuriſdictionis, & pro dictis faciunt allata ſuperius reſol. 7. cum Doctoribus ibi citatis.

11 Altera iuriſdictio dicitur delegata, quæ ſcilicet conceditur, vel alias confertur, communicatur, ſeu deſcendit in Sacerdotem, cui Confeſſiones audire ex officio, & iuſtitia non competit, ſed ex caritate, & facultate ſibi facta ab habente ordinariã poteſtatem beneficio ſui ſubditi; Hæc autem multis modis aquiritur.

12 Primo per approbationem factã ab vno ex tribus dictis Prælatis erga ſuos ſubditos, vt ſi Papa mihi cõferat facultatem abſoluendi quoſcumque ad me accedentes. Hoc modo omnes Sacerdotes Regulares approbati ab Epiſcopo poſſunt abſoluere quoſcumque Seculares nõ ſolum ſubditos Epiſcopi approbatis, ſed etiam aliorum Epiſcoporum ad ſe accedentes, vt docent Armilla ver. Abſolutio num. 23. Rodriq. tom. 1. quæſt. 60. art. 6. Peregrin. in ſuo Compend. ver. Abſolutio quo ad Seculares §. I. Ratio eſt, quia cum immediate recipiant eam iuriſdictionem à Papa, poſita Epiſcopi approbatione, ex citatis §. Primum, ſub quæſt. 3. & probo reſol. 36. quæſt. 12. qui cum ſuper omnes fideles ſit, conſequens eſt inferre, Religioſos eamdem aquirere fauore omnium fidelium indifferenter. Hanc facultatem dicitur conferre Epiſcopus Sacerdotibus nõ curatis, immo etiam Parochis, dum illos approbat ad audiendas confeſſione aliorum ſuorum ſubditorum, qui non ſunt illius Parochiani, nam iuriſdictionem ordinariam præciſe habet erga ſuas oues, vnde ſi vult extraneas eiuſdem Diœceſis audire, debet habere prędictam delegatam. Idem dic à pari de Sacerdotibus Regularibus approbatis à ſuo Prouinciali, & etiam Superioribus localibus, qui iure ordinario, & ex officio ſuo, commiſſas ſibi oues ſolum audire poſſunt, ex iure tamen priuilegij ſeu verius, ex conditione ſubiectionis virtute obedientiæ hoſpites, & peregrinos audire poſſunt, quia dum in Conuentu hoſpitantur, ſubijciuntur obedientiæ

Superio-

ſuperioris localis, vnde & beneficio huius Sacramenti, ac proprie ſubditi, gaudent, vnde confiteri poſſunt, & debent confeſſarijs ibidem expoſitis, & non poſſunt eligere confeſſarium alium a deputatis ex Tambur. & Peregrino citatis pro ſe à Boſſio ſect. 3. de Iubileo caſu 4. num. 6. De priuilegio abſoluendi hoſpites facto ſuperioribus etiam localibus à Bonifacio VIII. fit mentio in Cōpend. ver. Abſolutio quo ad Fratres num. 30. conceſſo Dominicanis, & ante §. 7. à Clem. IV. conceſſo maioribus ſuperioribus Franciſcanis, immo etiam extenſo ad Locales, vt notat Corduba, ſuper dictum 7. Hanc eamdem facultatem habent etiam confeſſarij non ſuperiores, ſi non ex priuilegio, cum in dictis priuilegijs ſermo ſit de abſolutione a reſeruatis, ſaltem de iure rationabili, cum in conuentu ſint deputati pro omnibus exiſtentibus ſub obedientia illius conuentus, ſeu prouincialis, vt ſuppono.

13 Secundo delegata abſoluendi iuriſditio per tacitam conceſſionem, & præſumptam delegationem, vt contingit, quando alicui fit licentia peregrinandi, Megal. lib. 1. de pœnit. cap. 9. nu. 1. Nau. tom. 3. in cap. Placuit nu. 62. §. Infertur. Item contingit quando ob nimiam loci diſtantiam confitens accedit ad Parochum alterius diæceſis, in hoc enim caſu ſuperior, ſeu Epiſcopus accedentis ad extraneum confeſſarium, dicitur illi conferre delegationem ex præſumpta cōceſſione, Nau. cit. num. 100. & ex eo Megal. cap. 7. num. 14. Beia part. 1. caſu 16.

14 Tertio ex electione aquiritur iuriſditio ſacerdoti electo, vt cum ſuperior pœnitenti dat facultatem eligendi confeſſarium, in eo caſu illi delegatur hæc facultas, vt dixit Megal. cit. cap. 9. num. 1. iuxta ea, quæ dixi initio huius conſilij. Hæc autem facultas eligendi confeſſarium dari poteſt à Summo Pontifice, à iure, ab Epiſcopo, a ſuperioribus regularibus, iuxta ſuperius dicta, de qua re alia quæſita ſubijcientur.

15 Quarto multis alijs modis poteſt aquiri hęc poteſtas iuriſdictionis delegatę, & hoc immediate ab Eccleſia vniuerſali, ſeu à Papa, cuius eſt caput, noſque membra eius, ideo illa tamquam pia mater noſtra, & is pater clementiſſimus noſter nobis de neceſſarijs, præſertim ad ſalutem animarum noſtrarum, prouidere debet, vnde quoſdam defectus, qui in adminiſtratione accidere poſſunt, præter culpam ipſorum pœnitentium, ex parte confeſſarij, qui quandoque caret iuriſditione neceſſaria ad abſoluendum, ſupplere, fere omnes doctores pie, & prudenter arbitrati ſunt, in abſolutione, vt teneat, ſupplendo eam iuriſditionem, qua caret ſacerdos, vnde dicit Leſſius lib. 2. cap. 29. dub. 8. nu. 68. quod non ſolum error communis, ſed etiam probabilis doctorum opinio efficit, vt eccleſia det iuriſditionem, etiam ſi opinio ſit falſa, vt ſi probabile ſit talem poſſe abſoluere à reſeruatis, &c. quē citat Diana reſol. 3. de dub. regul. §. Vnde, & decet Bonac. q. 4. de peccat. p. 9. de opinione probabili num. 19. §. Reſpondeo. Et hoc contingere poteſt duobus modis. Primo, dum dubitatur habeat necne confeſſarius iuriſditionem in hoc, vel illo caſu, poſita enim opinione probabili, valide abſoluit, licet ex parte rei, careat iuriſditione in eo caſu, quia Eccleſia ſupplet, vt dixi cum citatis doctoribus. Secundo, quando vere ſacerdos caret iuriſditione, tamen quia non caret titulo colorato, & communiter ignoratur is defectus iuriſditionis, in hoc caſu Eccleſia ſupplet defectum iuriſditionis, ne fidelium animæ ſine propria earum culpa pereant. Vide Doctores de hac re agentes à me citatos reſol. 7. §. Præterea.

16 Alijs etiam duobus modis intelligitur delegata poteſtas à Summo Pontifice ſimplicibus ſacerdotibus. Primo, in articulo mortis, ea facultate poſſunt omnes ſacerdotes abſoluere conſtitutum in articulo mortis ab omnibus etiam reſeruatis, quia hoc in Eccleſia ſemper cuſtoditum fuit Trident. ſeſſ. 14. ca. 7. Secundo, in abſolutione peccatorum venialium tantum, aut etiam mortalium, ſed iam ſemel rite remiſſorum per abſolutionem, ita tenet Medina C. de confeſſ. q. 36. Valent. part. 3. diſp. 7. qu. 10. p. 2. cum alijs, quos citat Tiberius in ſuo libello Inſtructio pro ordinandis qu. 121. Sed quod ad hoc dicam conſ. 36. q. 20.

17 Nota autem, quod in degradato, & excommunicato vitando, extra articulum mortis, Eccleſia non intendit ſupplere hanc iuriſditionem, quia eū tamquam indignos, & à ſe præciſos nullo modo toleret, conſequens eſt dicere huiuſmodi pænitus repellere, & eius actus tamquam nullos reprobare, Henr. lib. 13. cap. 10. nu. 2. Suar. diſp. 40. ſect. 2. quos, & alios refert Bonac. qu. 2. de excomm. p. 2. §. 4. num. 3. vbi cum multis alijs ait procedere, ſi confeſſio fiat, vbi pro tali habetur, ſi vero alibi, vbi habet titulum coloratum, & communiter ignoratur, ſupplet Eccleſia, ob rationes allatas.

18 Infertur ex hactenus dictis, Priorem localem iure ordinario abſoluere poſſe omnes, qui ſunt de eius familia, & etiam hoſpites tranſeuntes, vel pro tempore ſub eius obedientia commorantes, & hoc, vel ratione priuilegij relati ſupra hic §. Altera, & conſil. 7. in fine; vel iure electionis, iuxta dicta initio huius cōſilij; vel iure rationabili, & quaſi ordinario, eo quod aduenæ apud omnes fere religiones ſubijciuntur illi ſuperiori, in cuius conuentu reperiuntur. Vnde non ſolum ad ſuperiorem, ſed etiam ad confeſſarios deputatos in eo conuentu accedere poſſunt. Idem de Prouinciali, & Generali, qui quoslibet ad ſe accedentes abſoluere poſſunt, cum ea tamen differentia, quod Generalis in omni conuentu, & extra poteſt abſoluere ſuos religioſos, & Prouincialis per totā prouinciam, & extra ſolum proprios ſubditus, & non extraneos, niſi intra proprium diſtrictum, Rodriq. q. 21. art. 3. Priores vero ſibi ſubditos non ſolum in ſuo conuentu, ſed etiam extra, aduenas autem ſolum in ſuo conuentu iure ordinario. Confeſſarij autem delegati abſoluere poſſunt omnes ſubditos illius ſuperioris, qui ſibi fecit facultatem excipiendi confeſſiones, & ſic confeſſarius generalis omnes de religione vbique, prouincialis vero omnes de prouincia vbique.

Quæres 4. An hanc facultatem, quam poſſint ſuperiores facere peregrinantibus, ſeu extra manentibus, ex hactenus probatis, delegare etiam poſſint fauore continuo exiſtentium intra clauſuram,

Digitized by Google

ram, ita quod meus v.g.ſuperior poſſit mihi concedere facultatem eligendi ſacerdotem extraneũ in confeſſarium?

19 Reſpond. Poteſt. Probatur, Tum quia Clem. IV. inhibendo vniuerſis Eccleſiarum prælatis, ne confeſſiones Fratrum Minorum audire præſumerent eorum prælatis inuitis, referente Rodr. tom. 1. qu. 62. art. 4. colligitur dictorum Fratrum Prælatum, nempe Prouincialem, aut Generalem poſſe hanc facultatem prælatis Eccleſiarum delegare: Tum quia prælati regulares valentes confeſſarios inſtituere habent hoc ius iure ordinario, ergo illud delegare poſſunt quibuslibet indifferenter, etiam non ſubditis, eſt enim facultas, & iuriſditio gratioſa, & voluntaria, quæ in non ſubditum conferri poteſt, ſi velit illam acceptare. Tum quia religioſi præcipue in receptione Sacramenti Pœnitentiæ ſunt ſubiecti ſuis ſuperioribus, vt ſemper commune fuit ſtatutum omnium religionum, pluries a Summis Pontificibus confirmatum, ergo in eorum eſt poteſtate, illos ſubijcere huic, vel illi ſacerdoti delegando propriam facultatem. Et in hoc nulla eſt difficultas loquendo de abſolutione illorum peccatorum, à quibus poſſunt ipſi abſoluere, quod tamquam notum docet Molina tom. 4. de Iuſto diſp. 61. num. 3. & Sanch. lib. 4. cap. 39. numero 28. vbi ait id eſſe manifeſtum. Vide reſol. 4. quæſt. 7.

Difficultas vero in eo conſiſtit, an ſuperior regularis ſuum ſubditum poſſit ſubijcere Epiſcopo, vt illum abſoluat, vel diſpenſet in ijs, in quibus ſuperior regularis non poteſt?

20 Reſpond. Poteſt ſubijcere. Probatur, quia duo poſſunt facere difficultatem, exemptio, & delegatio, quam præſtare non poteſt ſuperior regularis reſpectiue ad ea quæ ſunt reſeruata, ſed vtrumque tollitur, primum quidem, quia Religioſi de licentia ſuorum ſuperiorum, poſſunt renuntiare exemptioni, in quantum eius renuntiatio poteſt illis prodeſſe, quod enim conceſſum eſt in fauorẽ alicuius, non eſt retorquendum in eius diſpendiũ, Regul. 61. in 6. retorqueretur autem, ſi non poſſent ſubijci; immo neque in hoc renuntiãt exemptioni, cum hunc fauorem non habeant intra Religionẽ, vt quid tale inſinuat Rodr. tom. 1. q. 59. art. 9. in fine. Secundum, licet ſuperior Regularis non poſſit delegare hanc facultatem, cum non habeat ius ſuper reſeruata, ac proinde, ex probatis præced. quæſt. in hoc caſu Epiſcopus non poſſit abſoluere virtute iuriſditionis ſibi committendæ à ſuperiore regularis ſubiecti, vt enim ſuperius probaui, confeſſarius electus debet habere iuriſditionem delegatam ſibi a prælato eligentis, tamen cum hæc ratio non habeat locum reſpectu Epiſcopi, in cuius diæceſi eſt Religioſus, qui ſubditur illius diſpenſationi, aut abſolutioni, difficultas non obſtat, nam Religioſus per hanc ſubiectionem, quo ad forum conſcientiæ euadit proprie ſubditus Epiſcopi, quia quælibet res facile reuertitur ad ſuũ priſtinum principium, ſtatum, ſeu naturam, cap. 2. diſt. 35. l. Si vnus §. Pactus ne peteret, ff. de pactis, Religioſi autem omnes ab exordio erant ſubditi Epiſcopis cap. 1. cap. Si quis Abbas, cap. Abbates 18. q. 2. Nau. tom. 2. comment. 4. de regul. num. 22. ergo ſine vlla difficultate reuerti poſſunt ad eumdem ſtatum vti ſibi naturalem, conſequenter cum ſic in hoc caſu ſit eorum proprius prælatus, non eget iuriſdictione ſuperioris ſibi delegata, ſed ſua propria ſubiectum ſibi Religioſum diſpenſare, ſeu abſoluere poteſt, qua ratione Hieron. Papponius lib. 1. conſil. 1. num. 13. aſſerit, Regulares, cum alias de iure eſſent Epiſcopis ſubiecti, poſſe illis ſe ſubmittere; & ad hoc optimam adducit rationem Rodr. q. 60. art. 3. §. Neque Deinde ſi abſoluant, iuriſditione à Summo Pontifice ſibi delegata, iam Religioſus ſubiectus dicitur abſolui iuriſditione Epiſcopo conceſſa à ſuo ſuperiore, nam Papa eſt ſuperior omnium Religioſorum, Sotus lib. 8. de iuſt. q. 5. art. 1. ex Rodr. q. 22. art. 6. Nau. conſil. 3. de ſtatu mon. num. 51.

21 Poſſunt ergo Generalis, Prouincialis, immo & ſuperior localis ſuos ſubditos ſubijcere quo ad abſolutionem, & diſpenſationem non ſolum in ijs, à quibus ipſi abſoluere poſſunt, ſed etiam in alijs, à quibus non poſſunt, neque obſtant prædicta præcedenti quæſito quo ad ſuperiores locales, qui cum non poſſint inſtituere confeſſarios, ita neque delegare hanc facultatem, quia ibi dicta procedũt reſpectu inferiorum confeſſariorum, & aliorum, qui nullum ius aquirere poſſunt in Religioſos, vti poteſt Epiſcopus, qui ad ſoluendum Regulares non eget delegatione eorum ſuperiorum Regularium, cum illius in hoc religioſi dicantur ſubditi, ciues enim ſiunt illius vrbis, in qua eſt eorum conuentus, Bart. in l. 1. ff. ad municip. ex Nauar. tom. 1. com. 2. de regul. num. 63. & conſil. 6. de teſtam. nu. 3. conſil. 9. de maior. num. 3.

Hanc reſponſionem, quod Religioſi de licentia ſuorum ſuperiorum poſſint Epiſcopis ſuis ſubijci pro diſpenſatione, aut abſolutione etiam eorum, quæ tollere non poſſunt eorum ſuperiores, tenent communiter doctores, quos citat, referendo contraria Sanch. lib. 4. cap. 39. num. 32. Nau. conſil. 8. de off. ordin. Bonac. p. 7. de voto §. 4. num. 10. Compend. reſol. 3. num. 6. & 15. Boſſius ſect. 1. caſu 10. num. 159. contra quoſdam ex antiquioribus citatis ab eodem Sanch. num. 29. quos ſequitur Megal. lib. 1. cap. 13. num. 10. & Mirand. tom. 2. q. 7. art. 2. concl. 2. ad finem. Dixi, *ſuis Epiſcopis, in cuius diœceſi morantur*, quia alijs ſubijci non poſſunt hoc modo, vt bene obſeruat Sanch. nu. 29. & Portel ver. Epiſcopus nu. 4. vbi ait, quod ſi aliquis prælatus religionis poteſt abſoluere, vel diſpenſare, tunc ſubditus non poterit adire Epiſcopum, quia iam obuiaret reſeruationi factæ intra religionem, intellige hoc, quod non poteſt adire propria licentia, & extra caſum neceſſitatis, quam neque cõcedere poteſt ſuperior inferior reſpectu reſeruatorum maiori ſuperiori, in hoc enim cenſetur reſiſtere, niſi vrgeat neceſſitas, quia tunc ex præſumpto conſenſu maioris, poteſt inferior ſubijcere ſuum ſubditum Epiſcopo, ſicut & quilibet ſuperior reſpectu caſuum ſibi reſeruatorum etiam extra caſum neceſſitatis non ſolum ratione ſubiectionis, ſed etiam delegationis, ſed id raro indulgere debent regulares prælati, Vide Sanch. num. 28. Coriol. part. 1. ſect. 3. art. 13. §. Hoc autem ait in religione Minor. capit. 7. prohiberi huiuſmodi

dele-

Digitized by Google

delegationem extra ordinem ſupra reſeruata, & pro ſe citat Hugonem, & Piſan. ſed res non eſt ita, nam dicit Regula, quod ſi Miniſtri non ſunt Sacerdotes faciant abſoluere per Sacerdotes ordinis, deſignat modum, ſed non prohibet delegationem, vnde & Bartoluc. in declar, dicti capit. in fine, ait in caſu neceſſitatis poſſe confiteri extra.

22 Licentia autem non requiritur expreſſa, ſed ſufficit tacita, & præſumpta, docent Anton. part. 3. tit. 24. cap. fin. §. l. Silu. ver. Apoſtaſia q. 8. num. 11. ad finem, quos pro ſe citat Sanch. lib. 4. cap. 39. num. 35. & 36. ait, quod ſi proprius Superior nolit abſoluere, vel diſpenſare, in eo caſu poteſt ſe ſubdere Epiſcopo, Superiore iniuſte denegante abſolutionem, quia talis præſumitur voluntas Papæ, & Religionis, vt poſſit ſibi prouidere.

Summa ergo poteſtatis Epiſcopi in foro conſcientiæ, erga Religioſos morantes in ſua Diœceſi, eſt, vt de licentia ſaltem præſumpta ſuorum Superiorum, immo etiam ſine illa, illis iniuſte denegantibus abſolutionem, poſſint abſolui non ſolum ab ijs, a quibus ipſi valent eos abſoluere, & hoc poteſtate etiam ab ipſis delegata Epiſcopo, verum etiam ab illis, a quibus non poſſunt, eo quod ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ, illis ſublata facultate, & hoc Epiſcopus praſtare poteſt proprio ſuo iure; inferior autem ſubijcere non poteſt ſuum Religioſum, neque Epiſcopus abſoluere reſpectu reſeruatorum Prælato maiori, ne huius iura lædantur, dato tamen caſu neceſſitatis, vt quia maior eſt excommunicatus, vel depoſitus, vel longe abeſt, & inferior ius non habet ſuper caſus ſui Superioris, tunc Epiſcopus poteſt abſoluere, per epicheiam, & præſumptum Superioris conſenſum.

Quæres 5. An itinerantes ex vi electionis Confeſſarij poſſint abſolui à reſeruatis à Sacerdote electo?

23 Reſpond. Non, niſi id expreſſe concedatur à Superiore, quod probatur, Tum argum. capit. Si Epiſcopus, de pœnit. in 6. vbi Epiſcopus concedendo facultatem eligendi Confeſſarium, nõ ideo dat facultatem, vt electus poſſit abſoluere à reſeruatis. Tum quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis non eſſet veriſimiliter in ſpecie conceſſurus Reg. 81. in 6. Et ita tenent Rodriq. tom. 1. quæſt. 20. art. 27. Mirand. tom. 2. quæſt. 33. art. 6. concluſ. 2. Compend. reſol. 31. num. 22. Boſſius ſect. 3. caſu 4. num. 7. Megal. lib. 1. cap. 10. nu. 14. vbi num. 15. ſibi obijcit priuilegium Innoc. 7. de quo ſupra initio Reſolutioni, vbi itinerantibus conceditur facultas eligendi ſibi Confeſſarium, qui eos abſoluat a quocumque crimine, de quo nõ ſit conſulenda Sedes Apoſtolica, quæ non eſt conſulenda pro caſibus reſeruatis à Prælatis Regularibus, ergo videntur ſibi poſſe eligere Confeſſarium, qui a reſeruatis abſoluat, reſpondet tamen non poſſe, quia Papæ mens non fuit reſtringere authoritatem Superiorum, vt ſibi caſus reſeruare non poſſint reſpectu itinerantium, cum id ſit ius antiquum Prælatorum, a quo non eſt recedendum, niſi quatenus inuenitur expreſſum, ſed Innoc. nec alius Papa expreſſit, ergo dicendum eſt Confeſſarium ſic electum à reſeruatis abſoluere non poſſe. Adde, quod ſicut Papa concedens facultatem abſoluendi a ſibi reſeruatis, eſto nihil dicat de reſeruatis alijs Prælatis, Eccleſiæ tamen vſus interpretatur, facultatem hanc conceſſiſſe, vt ex Vgolino de cenſ. tab. 1. cap. 10. §. 4. tradit Floron. cap. 4. §. I. num. 7. de caſibus reſeruat. & Homob. part. 1. eod. tit. cap. 5. §. Quod etiam, ita à contrario ſenſu Papa in dicto priuilegio prohibēs abſolutionem à ſuis caſibus, cenſetur etiam illam interdicere à reſeruatis in Religione.

Quæres 6. An exiſtens in Conuentu, vbi nullus reperitur Sacerdos ſui ordinis, vel ſi reperitur, quia ad inuicem non ſunt bene affecti, aut timet de reuelatione Confeſſionis, poſſit eligere extraneum?

24 Reſpond. Poteſt in primo caſu, Tum quia in hoc æquiparatur itineranti. Tum quia ratio cur conceditur electio Confeſſarij, eſt ne pro dilatione confeſſionis immineat periculum animarum, ex cap. fin. de pœnitent. ſed in caſu hoc imminet periculum animæ huius Sacerdotis, ergo poteſt eligere Sacerdotem. In ſecundo caſu non ita facile conceditur electio, debet enim prius prauidere hoc, & ſic gratiam à ſuo Superiore petere confitendi extra, quamquam non damnarem eum Religioſum, qui reperitur in Conuentu cum vnico alio Sacerdote, eligentem Confeſſarium extraneū aliquando, quia præſumitur voluntas Prælati eſſe, ne diutius ſui ſubditi differant Sacramentum Pœnitentiæ, ſed tutius eſt, admonere Superiorem, qui non debet eſſe difficilis in conceſſione huiuſmodi.

Quæres 7. An iter arripiens de licentia ſui Superioris, dedita opera, & eo fine præciſe, vt extra ordinem confiteatur valide abſoluatur? Quod idē quæri poteſt de Concionatore, vel alio differente Confeſſionem ad tempus Quadrageſimæ, vel ad aliud tempus, quo extra manere debet?

25 Reſpond. In primo caſu nulla eſt abſolutio. Tū quia fraus, & dolus nemini debet patrocinari, cap. Sedes Apoſtolica, de reſer. Tum quia priuilegia non ſunt trahenda in conſequentiam, capit. 8. de priuileg. & Reg. 28. in 6. ergo priuilegium datum peregrinantibus, non extenditur ad vagantes præciſe, vt illo vtantur. Tum quia priuileg um meretur amittere, qui ſibi permiſſa abutitur poteſtate cap. 7. diſt. 74. cap. 60. 11. quæſt. 3. cap. 18. de regul. cap. fin. in fine, de pœnit. in 6. Tum demum quia priuilegia illa conceduntur, modo Religioſi illis vtantur ſine fraude, vt id expreſſe dicit Leo X. ſimile priuilegium cōcedēs, apud Sorbum ver. Abſolutio ordin. quo ad Fratres §. 23. In ſecundo caſu de Concionatore, & alijs conſulto cōfeſſionem differentibus, eſt valida abſolutio. Tum quia dum actu exiſtit extra Monaſterium verè peregrinus eſt, ergo habet ius vtendi priuilegio, præſertim Leonis X. in quo eſt ſermo præcipue de Prædicatoribus, conſequenter illa dilatio confeſſionis non poteſt vitiare hanc electionem. Tum quia ſicut valide eligit Confeſſarium peccans ſub ſpe veniæ, & abſolutionis recipiēdarum virtute alicuius Bullæ, vel Iubilei concedētis electionem Confeſſarij, vt in hoc peculiari, caſu 29. multis probat Beia part. 2. ita & dictus Concionator, vel alius differendo confiteri, valide eligit Confeſſarium.

Neque

Digitized by Google

Neque obſtant mox dicta de fraude, & dolo, quia eſt diſpar ratio, nam in præcedenti membro quæſiti, aſſumitur iter cauſa confeſſionis, non peregrinationis; in præſenti vero Concionator iter directe aggreditur ad concionandum, conſequenter poſtea ad eligendum confeſſarium, ſuſceptum enim iter alio fine, quam confitendi, eſt ſufficiens titulus eligendi confeſſarium. Quare fraus, licet immediate non poſſit prodeſſe alicui, mediate tamen, & per accidens poteſt, vt dixit Nau. conſil. 6. de conuerſ. coniug. num. 4. ad 3. per cap. Quia diuerſitatem, de conceſſ. præbend.

Quæres 8. An profugus, ſeu apoſtata, & ſine licentia habens recurſum ad ſuperiorem maiorem, poſſit vti priuilegio electionis confeſſarij?

26 Reſpond. Fugitiuus non poteſt vti eo priuilegio, quia conceditur ſolum peregrinantibus de licentia ſuorum ſuperiorum. Appellans vero, ſeu recurſum habens legitimum ad ſuperiorem maiorem, inuito etiam inferiore, eligere poteſt confeſſarium. Tum quia appellatio illis licita eſt, præſuppoſito grauamine, vt omnes docent in cap. 2. & 3. de appellat. & in ſpecie religioſorum Rodr. tom. 1. q. 29. art. 2. Nau. com. 2. de Regul. nu. 61. & com. 3. num. 51. & de appellat. conſil. 4. ergo ſiue cum licentia, ſiue ſine licentia recedat, cenſetur iuſte recurrere, & ſic cum præſumpta licentia maioris ſuperioris, ad quem recurrit, arg. cap. 18. de regul. vbi licentia legitimè petita, licet non conceſſa, habetur pro obtenta, præterquam quod licentia non eſt neceſſaria in ijs, quæ alias ſunt conceſſa, gloſ. arg. cap. 2. de temp. ordin. in 6. ver. Licentia, per alia iura ibi citata. Tum quia ſi eſt aliqua difficultas, maxime oritur ex ca. 4. ſeſſ. 25. vbi dicitur, quod nec liceat regularibus a ſuis conuentibus recedere, etiam prætextu ad ſuperiores ſuos accedendi, niſi ab eis miſſi, aut vocati fuerint, nam locus iſte debet intelligi de acceſſu illegitimo, ſeu cauſa appellationis à correctionibus, quæ regularibus non permittitur, niſi exceſſus fiat in corrigẽdo, vt notatur a citatis doctoribus, & dixi reſolut. 32. num. 5.

Quæres 9. An in alio caſu, excepta peregrinatione, vel exiſtentia extra conuentum, poſſit religioſus eligere ſibi confeſſarium e. g. aliquis celebrandi obligationem habet in eccleſia aliena, & ibi proxime præparatus, vt quia vltimum ſignum campanæ dedit, & recordatur, ſe lethalis culpę eſſe conſcium, an tunc poſſit confiteri extraneo ſacerdoti ibi caſu exiſtenti? Idem quæritur de exiſtente in cathedrali pro recipiendis ordinibus, & ſimilibus caſibus in quibus non poteſt commode, aut ſine graui admiratione, redire ad proprium conuentum ad confitenda ſua peccata.

27 Reſp. Proxime præparatus ad celebrandum, vt ſi data iam ſunt ſigna, vel ſi cæpit ſe ſacris veſtibus induere, vel ſi congregatus eſt populus, vel receſſus eſt magnæ admirationis, ſeu ex alio accidenti eſt ſibi graue incommodum regreſſus ad propriũ confeſſarium, ſicut & exiſtens Sabbato in Eccleſia pro ordinatione, poteſt defectu ſacerdotis proprij eligere extraneum. Suadetur. Tum quia id colligitur ex priuilegio Sixti IV. illis verbis. *Vel fuerint extra Conuentus ſuos*. Expreſſius habetur à Clem. IV. apud Sorbum ver. Abſol. ordin. quo ad Fratres §. 4. qui prohibet religioſis, ne confiteantur alijs, quam prælatis ſuis, niſi neceſſitatis vrgente articulo; ſed in caſibus prædictis vrget articulus neceſſitatis, ergo eligere poteſt. Tum quia in hoc æquiparatur peregrinanti, cum & ipſe ſit extra monaſterium, vbi non habet copiam proprij confeſſarij, ergo alijs confiteri poteſt. Tum quia rationabiliter præſumitur tunc habere tacitam licentiam eligendi confeſſarium. Tum quia neceſſitas non eſt ſubiecta legi, cap. Quanto, de conſuet. ergo confiteri poteſt extraneo, ſiquidem neceſſitas licitum facit alias illicitum cap. 4. de reg. iur. Neq; tenetur tunc elicere actum contritionis, ſi confeſſarium ibi in promptu habet, quia obligatio contritionis intelligitur, quando confeſſarius haberi non poteſt.

Quæres 10. An ſuperiores, & prælati regulares dum peregrinantur de licentia ſuorũ maiorũ gaudeant eodem priuilegio eligendi ſibi confeſſariũ? Item, an aliud habeant priuilegium eligendi ſibi confeſſarium iure communi conceſſum cap. fin. de pœnit. à Greg. 9. illis verbis. *Ne pro dilatione pænitentiæ periculum immineat animarum permittimus Epiſcopis, & alijs ſuperioribus, necnon & minoribus prælatis exemptis, vt etiam præter ſui ſuperioris licentiam, prouidum, & diſcretum poſſint ſibi eligere confeſſarium.* De quo priuilegio mentionem faciũt Palud. in 4. diſt. 17. Silu. confeſſio. 1. §. 8. cum Coriol. part. 1. de caſib. reſeru. art. 21. ſect. 1. Armilla ver. Abſolutio num. 15. Sotus in 4. diſt. 18. q. 4. art. 2. Corduba in Comp. priuil. ver. Accedere ad monaſt. mon. circa finem, Tolet. lib. 3. cap. 13. Rodr. tom. 1. qu. 20. art. 28. Sigiſm. de elect. dub. 121. nu. 3. præfatos citans, Megal. de pœnit. lib. 1. cap. 10. Compend. reſol. 63. num. 10. Boſſius ſect. 3. dub. 3. à nu. 95. ad 128.

28 Reſpond. ad primum. Superiores itinerantes, vel extra manentes, vel in articulo neceſſitatis nõ habentes ſacerdotem ſui ordinis poſſunt eligere extraneum. Tum quia id expreſſit Sixtus IV. cuius verba retuli ſupra in reſponſione ad Conſilium. Tum quia in hoc ſunt ſubditi reſpectu ſuorum maiorum. Tum quia non ſunt deterioris conditionis ſuis ſubditis.

Reſpond. Ad ſecundum. Superiores nempe Generalis, Prouincialis, & ſuperior localis immediatus quouis nomine appelletur, ſiue Abbas, ſiue Prior, ſiue Guardianus, aut Præpoſitus, item Præſidens ſubrogatus in locum præmortui, vel non exiſtentis, gaudent hoc priuilegio eligendi ſibi aliquem ſacerdotem ſui ordinis in confeſſarium, alias in eius defectum extraneum alterius ordinis, ſeu ſecularem, & non eſt neceſſe, quod ſacerdos electus ſit approbatus, ſeu delegatus à ſuperiore eligentis, ſeu electi, ſed ſufficit, quod ſit ſimplex ſacerdos.

Quod prędicti omnes gaudeant eo priuilegio, probatur, quia quo ad caſum noſtrum, confeſſarium eligere poſſunt ſuperiores, & prælatum minores exempti, præter ſui ſuperioris licentiam, vt ibi expreſſe dicitur; ſed enumerati ſunt prælati, cum habeant adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarũ cum iuriſditione, Silu. ver. Dignitas, & ex

eo

eo Rodr. tom. 1. q. 13. art. 10. q. 17. art. 4. q. 24. art. 9. & alijs citatis docet Sigiſm. de elect. dub. 121. num. 1. vbi præcipue hoc ſuadet de Guardianis, & alijs ſuperioribus localibus non ſolum electis, ſed etiam prouiſis, aut alia ratione deputatis, Portel. ver. Prælatus num. 1. idem aſſerit, adiungendo prædictis Commiſſarium Generalem, & Cuſtodes quæ duo officia vt ſint prælaturæ procedunt in illis Religionibus, in quibus præter electionem, de iure ſpeciali habent adminiſtrationem, & iuriſditionem erga ſubditos, vt in ordine Minorum de prima Regula; in mea enim Religione non ſunt prælati, quia Commiſſarius Generalis non eligitur, ſed prohibetur à Sixto V. conſtit. *Romani Pontificis*, Dat. 29. Martij 1586. non obſtante cap. 1. Reg. cui in hoc fuit derogatum per dictum Pontificem, & licet eligatur de iure Cuſtos, tamen prælatus non eſt, cum careat iuriſditione, & præciſum officium ſuffragandi habeat ſolum in capitulo Generali.

Faciunt aliqui difficultatem in Prioribus, ſeu alijs prælatis localibus, nam Panor. & Angel. ver. Confeſſio 3. num. 5. cum alijs negant hanc electionis facultatem, ea ratione, quod vel quia non ſunt prælati, vel quia ſi tales, immediate non ſubduntur Papæ, vt requirit priuilegium. Sed vtrumqſe repellitur, nam ſunt prælati, vt probatum fuit, & parum facit allata diſtinctio mediationis, vel immediationis, aliter neque prouinciales eo fruerētur, cum non ſint immediate ſubiecti Papæ ſed ſuo Generali. Reliqui ergo omnes tenent Priores poſſe ſibi eligere confeſſarium, de noſtris mentionem facit ſuccinte Reu. de Sillis Annot. 2, in fine, ſuper cap. 5. Regulæ.

29 Locum habet etiam in Præſidentibus, ſeu Vicarijs, qualcs ſunt illi Patres, qui per modum prouiſionis præficiuntur immediati ſuperiores in locum præmortui, vel amoti ab officio, vel abſoluti ab officio, vel quia in tali loco ſolent præfici à ſolo ſuperiore ſine electione, quia iſti ſine dubio ſunt prælati, & habent poteſtatem fori contentioſi, docent Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. capit. 21. num. 5. quem pro ſe citat Sigiſm. de elect. dub. 78. num. 6. Rodr. tom. 3. qu. 76. art. 1. & cum eo Compend. reſol. 139. nu. 1.

30 Cæteri vero Vicarij, qui vices gerunt ſuperioris localis, vel maioris ſuperioris, cum non ſint prælati, nec aliam iuriſditionem habeant, niſi quā illis delegant ſui ſuperiores, ex citatis doctoribus non gaudent hoc priuilegio eligendi confeſſariū, & Vicarius, de quo fit mentio in Regula mei Ordinis cap. 6. nullum ius habet ſuper religioſos, ſed ſolum curam habere debet rerum monaſterij, & procurare neceſſaria victui, & veſtitui Fratrum. Vnde is nequaquam eligit confeſſarium, neque aliquod ius, in vim Regulæ habet ſuper Fratres, etiam dum abeſt Prior. Megal. lib. 1. de pœnit. ca. 10. num. 4. & Coriolanus ſect. 1. art. 24. hoc priuilegium extendunt etiam ad Vicarios non prælatos, ideſt, ad illos, qui vicem gerunt ſuperioris exiſtentis, in caſu ſolum abſentiæ, & probat Megal. Tum quia actio ſubrogata priuilegium eius habet, in cuius locum ſubrogatur. Tum quia abſente prælato, in eo militat ratio cap. fin. de pœnit. iminet enim tunc periculum animæ Vicarij, abſente eius ſuperiore. Coriolanus vero ait hoc fieri ex conſuetudine. Sed reijcitur prima ratio Megal. quia illud axioma habet locum, quando quis proprie ſubrogatur in locum non exiſtentis, docet Sigiſm. cit. dub. 77. num. 5. præterea non ſubrogatur vt prælatus, ergo neque prælatio priuilegio vti poteſt. Secunda ratio nihil probat, aliter etiam ſubditi poſſent virtute dicti capitis eligere confeſſarium, præterquamquod in eo caſu Vicarius non caret proprio ſacerdote, ſeu confeſſario deputato. Ad conſuetudinem Coriolani dico eſſe iure cōmuni reprobatam ca. 2. de pœnit. in 6. vbi dicitur, quod nulla conſuetudine induci poteſt, quod quis præter ſui ſuperioris licentiam, confeſſorem ſibi eligere valeat.

31 Quod debeant eligere ſacerdotem ſui ordinis, probatur. Tum quia ita probaui de priuilegio itinerantibus conceſſo, ergo idem dicendum de ſuperioribus, debent enim dare bonum exemplum ſuis ſubditis, cum prælatorum geſta trahantur in exemplum à ſubditis, capit. Magnæ, de voto, eſſet enim prauum exemplum, quod prælatus confiteretur extra religionem, ad quod ſine dubio in perniciem religionis inducerentur ſubditi, quod tamē illis quotidie prohibent, non faciant ergo prælati quod alijs prohibent, arg. capit. 15. de ſentent. excommun. Tum quia non eſt maior ratio cur ſuperiores vi ſui priuilegij eligant extraneum, & non poſſint hoc facere itinerantes, cum in vtroq; priuilegio par ſit diſpoſitio ſacerdotis eligendi, immo amplior pro peregrinantibus, ſicut ergo illi non poſſunt, quando habent copiam proprij, ita neque illi. Tum quia intentio Papæ, & vniuerſalis religionum eſt, vt omnes, etiam Generalis ipſe, quantum ad Sacramentum pœnitentiæ ſubiecti ſint ſacerdotibus intra religionem, nullo obſtante priuilegio, ex conſtit. Clem. VIII. relata à Quar. ver. Confeſſor, & multis probat Boſſius ſect. 3. caſu 4. Bcia caſu 16. part. 3. Ita tenent Coriol. ſect. 1. art. 21. dicendo maiores eligere poſſe non deputatum, Guardianos vero deputatum, ergo non niſi de propriis ſacerdotibus ordinis eligentis, & ſimiliter Sigiſm. dub. 121. nu. 4. vbi pro ſe citat Suar. ita etiam videtur ſupponere Rodr. qu. 20. art. 28. Diana dub. 1. de dub. regul. tenet oppoſitum nempe Generalem, & alios inferiores ſupradictos poſſe eligere confeſſarium extra religionem virtute dicti capitis, vbi præter alios citat Villalobos, & Mirand. tom. 2. qu. 19. art. 7. quæſt. 33. art. 6. ſed illi doctores neque expreſſe, neque implicite dicunt poſſe vi illius capitis eligere extraneum, quādo habent copiam ſacerdotis ſui ordinis, & de more cōfundit ſecundo loco priuilegium peregrinationis cum priuilegio iuris communis, quod de prælatis intra clauſtra degentibus potius loqui videtur, quam de itinerantibus, neque ex verbis Vill. lobos ab eo Hiſpanice relatis id colligitur.

32 Quod neque ſit neceſſe, vt Sacerdos electus ſit ex deputatis à ſuperiore eligentis, aut electi, ſi ſit extraneus, defectu Sacerdotis ſui ordinis, probatur, quia aliter priuilegium eſſet inutile, & nihil operaretur, quod eſt inconueniens, quia priuilegium ita interpretari debet, vt aliquid operetur,

cap.

Digitized by Google

cap. In ijs 30. de priuileg. cap. Abbate 25. §. de verb. ſignif. Nau. conſil. 22. de priuileg. Sanch. lib. 3. diſp. 26. num. 6. Præterea fruſtra poneretur illa clauſula, *Præter ſui ſuperioris licentiam*, ſi cogerentur virtute huius priuilegij eligere approbatũ à ſuo ſuperiore. Ita tenet Coriol. part. 1. ſect. 1. art. 21. num. 3. vbi dicit, quod omnes prælati poſſunt eligere, quem maluerint, Sacerdotem deputatum, vel non deputatum, & poſtea in fine articuli, ſibi aduerſando dicit, quod Guardiani non eligunt niſi deputatum, quod idem afferit Compend. reſol. 69. num. 10. vbi ſubdit, neque Generalem, aut Prouincialem extra ordinem poſſe eligere confeſſorem ſibi non ſubditum, qui non ſit approbatus à ſuo ordinario, idque probatur, *inquit*, à fortiori, nam Epiſcopo non licet eligere extraneum niſi à ſuo ordinario approbatum, per quandam declarationem Cardinalium, &c. Sed errat iſte Pater. Tum quia per huiuſmodi electionem, confertur à Summo Pontifice ſeu à iure communi iuriſditio delegata Sacerdoti electo, ergo alia non indiget, quæ cum ſit extranea inutilis eſt, & impertinens reſpectu eligentis, vt multis probaui ſub reſponſione reſolut. & ſub q. 3. Tum quia ideo Epiſcopus non poteſt eligere non ſubditum ſimplicẽ Sacerdotem, quia ex diſpoſitione Sacri Concilij nullus poteſt audire confeſſiones ſecularium etiã Sacerdotum, niſi habeat iuriſditionem ordinariã, vel alias ſit approbatus ab Epiſcopo, quod non habet locum in Religioſis, præterquamquod dico virtute dicti capitis in opinione quamplurium, poſſe Epiſcopum eligere etiam extraneum, & non ſubditum, tunc enim ei delegatur poteſtas à iure, pro qua re vide Boſſium ſect. 3. caſu 4. num. 102. Nobiſcum eſt Lauor. tit. 4. de elect. cap. 23. n. 17.

Quæres 11. Cum dixerim q. 4. poſſe ſuperiores regulares facere facultatem ſuis ſubditis etiam intra clauſtra morantibus eligendi confeſſarium; An etiam eadem facultate gaudere poſſint pro ſe, & ita ſicut licentiant ſubditos, ita ſeipſos licentiare poſſint delegando facultatem extraneo, vt ſeipſum abſoluat? Et quinam ſuperiores poſſint ſeipſos licentiare?

33 Reſp. Ad primum. Poſſunt, niſi habeant prohibitionem ex Regula, vel ſtatutis. Suadetur. Tum quia ex Caiet. 2. 2. qu. 96. art. 5. ſuperior poteſt diſpenſare in ſuis legibus pro ſe, ſicut poteſt pro ſuis ſubditis; ſed pro ſuis ſubditis diſpenſat, vt extra poſſint confiteri, ergo & pro ſe. Tum quia ſuperior non debet eſſe deterioris conditionis, quam ſint ſubditi. Tum quia licẽtiare ſubditos eſt ſacerdoti electo delegare iuriſditionem, ex probatis q. 3. §. Tertio, ſed hanc delegare etiam pro ſe poteſt, quod patet in Papa, qui ſacerdoti à ſe electo delegat iuriſditionem, vt ſeipſum abſoluat, ex cõmuni doctorum ſententia, & Generalis, ſeu Prouincialis deputando confeſſarium pro ſuis ſubditis, cenſetur illum approbare etiam pro ſe, ergo ſicut approbare poſſunt extraneum pro ſuis ſubditis ita etiam pro ſe. Et ita tenent non ſolum in materia abſolutionis, ſed etiam in diſpenſationibus, & alijs, communiter doctores cum Sanch. li. 8. diſp. 31. & lib. 4. cap. 39. num. 37. Boſſius ſect. 1. caſu 10. nu. 162. Rodr. tom. 1. q. 21. art. 8. cum ſuo Compend. reſol. 69. num. 8. Mirand. tom. 2. q. 1. 34. art. 14. Beia part. 4. caſu. 5. §. Reſpondemus. Faciunt dicta reſol. 3. qu. 9.

34 Reſp. Ad ſecundum. Soli ſuperiores, qui poſſunt confeſſarios inſtituere poſſunt ſeipſos licentiare, & in mea religione ſunt non ſolum Generalis, & Prouincialis, ſed etiam Prior, qui confeſſarios approbare poſſunt, vt dixi q. 3. §. Tertium. Et poteſt Prior ſeipſum ſubijcere Epiſcopo ſuo, hoc eſt, in cuius diæceſi moratur, quia cum in hoc caſu ſit illi ſubditus non dicitur delegare illi facultatem, quam ſine dubio habet ex ſe, vt probaui qu. 4. in reſponſ. difficul. & ibi dicta magis confirmantur in ſpecie religionis noſtræ, quæ ab exordio ſuæ inſtitutionis ſubiecta erat ordinarijs locorum etiam in ſpiritualibus ex Regula Nicol. IV. capit. 18. & geſta in capitulo olim confirmabantur ab Epiſcopo loci, vt videre eſt ex conſtit. *Perſonas vacantes*. Dat. 26. Septembr. 1414. quamuis poſtea primo Eugen. IV. in ſua conſtit. Iniunctum nobis. Dat. 6. Februar. 1442. omnes exemerit ab obedientia ordinariorum locorum.

Quæres 12. An Religio, ſeu Generalis, aut Prouincialis cum ſuis capitulis poſſint tollere, aut ſaltem reſtringere huiuſmodi priuilegia itinerantibus, aut Prælatis cap. fin. de pænit. de quib. hactenus, conceſſa? Item an auferre, vel prohibere huiuſmodi licentias ad extraneos confeſſores, quos ſuperiores iure proprio concedere poſſunt?

35 Reſp. Loquendo de priuilegiis conceſſis itinerantibus relatis initio huius reſolutionis, & de alio inſerto in corpore iuris pro prælatis, de quo q. 10. hæc ſuperiores tollere non poſſunt, neq; reſtringere. Si vero ſermo ſit de licentiandis ſubditis intra clauſtra manentibus, poſſunt ſuperiores maiores, ſeu religio in ſuis capitulis reſtringere, & de facto in diuerſis religionibus extant huiuſmodi ſtatuta, ne quis extra religionem eligat confeſſariũ, vt in religione Theatinorum, & Dominicanorũ, vt refert Diana reſol. 1. de dub. regul.

Primum, de priuilegiis itinerantium, & Prælatorum, probatur, Tum quia decet conceſſum à Principe beneficium eſſe manſurum, Reg. 16. in 6. Tum quia priuilegia violanda non ſunt, neque etiam indirecte, cap. quanto 26. de priuileg. Tum quia inferior non poteſt tollere legem ſuperioris, cap. Cum inferior 16. de maior. Clem. Ne Romani, de elect. Quod autem religio, ſeu ſuperiores maiores non poſſint tollere priuilegia, ſeu eorũ vſum reſtringere iure proprio, niſi circa hoc habeant ſpecialem a Papa facultatem docent fere omnes cum Rodr. qu. 2. art. 2. & in ſpecie de priuilegio illo eligendi confeſſarium inſerto in iure communi multum inclinat qu. 20. art. 28. quia non eſt priuilegium, ſed conſtitutio iuris communis, Mirand. tom. 2. qu. 43. art. 4. & cum illis Diana reſol. 87. de dub. regul. vbi etiam citat Compend. reſol. 116. nu. 26. tenentem, hoc procedere etiam in religionibus carentibus dicta conceſſione moderandi priuilegia, & probat, quia tota religio poteſt renuntiare vſui priuilegiorum, cum non conferatur in inuitum, ſed reijcitur, quia ſine ſpeciali licentia nõ poteſt renuntiare cap. Cum tempore, in fine, de arbitris, Rodriq. tom. 1. qu. 59. art. 9. In mea autem

reli-

Religione, hactenus à nullo Pontifice Maximo fuit facta facultas tollendi, aut reſtringendi priuilegia Apoſtolica, neque in hoc poſſunt ſuperiores noſtri communicare cum priuilegijs aliarum Religionum, quia communicatio intelligitur in fauorabilibus, cap. Sane, de priuil. Rodr. tom. 1. q. 55. art. 17. ad finem §. Ex quibus, Mirand. tom. 2. qu. 46. art. 6. Sigiſm. dub. 56. de elect. num. 9. non autem in odioſis, qualis eſt facultas tollendi priuilegia; quare priuilegia maxime prædicta duo cum ſint rationabilia, immo neceſſaria tolli non poſſunt.

Secundum de licentiandis ſubditis, & ſeipſis extra illos caſus tolli poteſt, & optimum eſſet auferre hoc ius ab omnibus, vt Religioſi hoc Spirituali fręno retraherentur à vitijs, & continerentur in diſciplina Regulari. Vnde raro vtantur hac licentia, quia facilitatem peccandi tribuit, & prauas conſuetudines fouet.

Quæres 13. An habens ſola peccata venialia, vel mortalia, ſed alias rite remiſſa poſſit confiteri extra Religionem, eligendo quemuis etiam ſimplicem Sacerdotem?

36 Reſpond. Non poteſt. Tum quia de iure communi in extrau. com. *Inter cunctas* §. Sed quia multoties, de priuileg. de communi apud Boſſium ſect. 3. caſu 4. numero 1. & de iure ſpeciali cuiusque Religionis, debent confiteri intra Religionem, & de noſtris patet cap. 22. Reg. Sed tam eſt confeſſio facta de venialibus, quam mortalibus, cum ad vtrumque genus peccati hoc Sacramentum ſe extendat, ergo prohibita ſimpliciter confeſſio extra Religionem, intelligitur de vtriſque. Tum quia licet confeſſio venialium, & mortalium alias rite remiſſorum non ſit in præcepto de iure, cum ſit voluntaria Sacramenti huius materia; tamen ſi quis vult ea confiteri debet ſeruare leges confeſſionis; à ſimili enim, ſicut qui diebus non feſtiuis vult audire miſſam, ad quam non tenetur, debet illam attente, & deuote audire, alias peccat ſub veniali, vt docet Beia par... ita & qui vult confiteri venialia debet ſeruare leges confeſſionis, inter quas vna eſt, vt Religioſus confiteatur intra religionem. Tum quia tenet ſtatutum, quo præcipitur repetitio Confeſſionis omnium peccatorum iam rite remiſſorum, in Religionibus SS. Benedicti, Bernardi, Cartuſienſium, Carmelitarum Diſcalciatorum, vt docent Rodr. q. 61. art. 2. & alii, quos eius Compend. citat reſol. 31. num. 19. ergo ſignum eſt Religioſos quo ad venialia, & mortalia rite remiſſa ſubiici ſuis prælatis.

Quæres 14. Vice verſa, an ipſi Religioſi poſſint acceptare electionem de ſe factam ab extraneis ſine licentia ſuorum ſuperiorum. Hoc eſt, An Religioſi poſſint audire extraneos quo ad huiuſmodi peccata venialia, vel mortalia rite remiſſa? An audire in articulo mortis? An in quouis alio caſu audire pęnitentem habente ius eligendi ſibi confeſſarium, & difficultas eſt de ſimplicibus Sacerdotibus. Nam de Confeſſarijs alia eſt difficultas, de qua alibi reſol. 36. q. 11.

37 Reſp. In dictis caſibus poteſt audire quemlibet extraneum etiam ſine licentia, modo non habeat prohibitionem ex præcepto ſuperioris, vel ſtatuto ſui ordinis, quæ pro articulo mortis nullius eſt momenti. Probat bene Nau. cap. 4. numero 6. tam reſpectu venialium, quam mortalium rite remiſſorum, & ſine dubio in articulo mortis, & habentis diploma à Papa eligendi confeſſarium. Tum quia eſt opus charitatis, ad quod præſtandũ non requiritur licentia, poteſt enim religioſus pacem componere, tractare matrimonium, & ſimilia facere, quæ non præiudicant religioni, neq; ſuo ſtatui, aut ſuperiori; ſed hoc in nullo repugnat, ergo poteſt. Tum quia licet velle, & nolle nõ habeat in aliquibus, neque in præiudicialibus, vt mox, in multis tamen aliis habet, vt ex D. Thom. ibi docet Nau. & tom. 2. comm. 2. de regul. num. 59. Sigiſm. de elect. dub. 41. numero 13. Ita ergo de prædictis omnibus tenent Nau. cit. cap. 4. num. 6. Cano, quem citat Rodriqu. tom. 1. qu. 60. art. 1. vbi licet videatur tenere oppoſitum, nobiſcum tamen eſt, quia ibi cum Soto ſolum probat, poſſe ſuperiores prohibere, & reos punire. Graff. part. 1. libro primo capitulo 13. numero 87. & capitulo 17. numero 8. cum multis aliis, quos pro ſe citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. numero 177. & 178. tenent non poſſe ſine licentia ſuperioris audire in dictis caſibus, quia nolle, nec velle habet, ſed iam ſublata eſt vis rationis. Conueniunt autem omnes, abſolutiones eſſe validas, & in articulo mortis non requiri huiuſmodi licentiam; immo prohibitionem factam cõtra hunc articuli mortis caſum eſſe nullam, & irrationabilem tenent omnes. Et religiones, quæ habent huiuſmodi ſtatutum non audiendi extraneos ſine licentia ſui ſuperioris, puto loqui in ordine ad mortalia, vt ſcilicet non poſſint audire cõfeſſiones ſecularium indiſtincte ſine licentia ſuperioris, licet ab Epiſcopo habeant approbationem, maxime quando in prohibitione adſunt verba reſtrictiua, & loquentia in ordine ad Epiſcopos; & prohibitio audiendi confeſſiones ſecularium videtur intelligenda de illa, quæ fit præuia ordinarii approbatione, non autem de illa, quæ incidenter fit, vt in prædictis caſibus, verba enim debent intelligi ſecundum communem vſum loquẽdi, cap. Ex literis 7. de ſponſal. bene gloſ. ver. *Vltra* duas dietas, ca. Nonnulli 28. de reſcr. & multa locat Barboſa lit. *V*, n. 7. & 8. communis autem vſus loquentium eſt de confeſſariis regulariter, & ordinarie approbatis ab Epiſcopo, conſequenter prohibitio illos includit, & non qui incidenter, & ex electione audiunt quãdoq; confeſſiones ſeculariũ.

Quæres 15. An Nouitii poſſint eligere confeſſarium extra religionem, vel teneantur confiteri confeſſariis regularibus ſicut alii profeſſi? Et an in itinere gaudeant priuilegio eligendi confeſſarium more profeſſorum?

38 Reſp. Tenentur confiteri intra religionem ſuo Magiſtro, aut vni ex deputatis à ſuperiore regulari, aliter confeſſio eſt nulla. In itinere autem gaudent priuilegio profeſſorum. Primum multis rationibus probaui in meo Tractatu de profeſſione regul. ca. 4. q. 70. interim vide Dianam reſol. 4. de dub. regul. & reſolut. 27. de paupert. religioſa ſententiem oppoſitum, referentem tamen de more ſuo oppoſitas ſententias. Nota autem, quod licet in Decretis Clem. VIII. pro nouitijs dicatur.

Ipſi autem Magiſtro ſoli nouitiorum confeſſiones audiendi cura committatur, Quaſi ille ſolus poſſit audire illos, & non confeſſarii monaſterii, quod videtur magis confirmari ſubſequentibus verbis. *Liceat tamen ſuperiori etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum, vel per alium ab eo deputandum ſemel, aut bis, &c.* tamen illa verba non facient facultatem, quia taxatiua *ſoli* non ſemper excludit, vnde locum non habet quo ad perſonas eamdem rationem habentes, docet Euer. in loco à natura dict. taxat. numero quarto iurib. & doctoribus ibi citatis; alii autem ſacerdotes in confeſſarios deputati pares ſunt cum Magiſtro quatenus Confeſſario, ergo & ipſi nouitios audire poſſunt. Præterea particula *ſoli* non accipitur taxatiue, ſed ſignanter, quatenus indicat, ſi aliqui ſacerdotes deputandi ſunt in Confeſſarios nouitiorum, præcipue debet eſſe eorum Magiſter arg. cap. 1. 32. quæſt. 2. vbi gloſa dictionem *ſolus* explicat. i. præcipuus, & ſic aliqualiter corrigo, quæ dixi capitulo quarto de profeſſ. regul. quæſtione 65. §. Non videtur. Vbi vide alia duo dubiola de hac re. Intellige dicta, modo non adſit expreſſa prohibitio, ne Confeſſarii indifferenter audiant nouitios, quam hactenus non vidi in meo ordine, licet regulariter confiteantur ſuis Magiſtris, vel aliis de eorum, aut ſuperiorum conſenſu ſaltem interpretatiuo.

39 Quod gaudeant priuilegio profeſſorum eligendi confeſſarium quemcumque etiam non approbatum, ſed ſimplicem, aut extraneum, ſi careant copia ſacerdotis ſui ordinis; Suadetur. Tum quia illa duo priuilegia ſuperius initio conſilii relata indifferenter loquuntur de Fratribus peregrinantibus de licentia ſuorum ſuperiorum, non diſtinguendo inter profeſſos, & non profeſſos; nouitii autem & ipſi Fratres ſunt, & non poſſunt peregrinari ſine licentia ſuperioris religionis, cui ſubduntur, ergo gaudent priuilegio hoc. Tum quia nouitius in fauorabilibus venit nomine religioſi, ſeu profeſſi, vt docent communiter doctores, quos retuli cap. 4. qu. 1. §. Nouitius, & qu. 42. & qu. 67. de profeſſ. regul. maxime pro foro conſcientiæ arg. cap. 21. de ſent. excomm. in 6.

Quæres 16. An Tertiarii, ſeu Terzini, & alij quouis nomine appellentur, habitum religionis deferentes, collegialiter viuentes cum clauſtralibus, poſſint eligere Confeſſarium extra religionem? An vero more profeſſorum teneantur eligere vnum ex deputatis in religione? Item an is debeat eſſe approbatus etiam ab ordinario loci? Itẽ an gaudeant priuilegio peregrinationis?

40 Reſp. Tertiarij, quales dicuntur deferentes imperfectum habitum ſine caputio, & alij famuli illum non deferentes, continuo tamen viuentes ſub obedientia regulari intra monaſteria, poſſunt confiteri ſacerdoti religioſo ſolum approbato ab illo ſuperiore, ſub quo viuunt, ita quod hi ſacerdotes ab illis electi non egent approbatione Epiſcopi. Et gaudent priuilegio peregrinationis.

Probatur de Tertiarijs, Tum quia de illis ſic diſponitur in Concil. Later. per conſtitut. *Dum intra mentis arcana.* Leon. X. relatam ad verbum a quar. ver. Priuilegia Regul. nam §. Fratres, dicit, quod prædicti Tertiarij in ſuis domibus viuentes, ſacramenta Eccleſiaſtica, excepto Sacramento dũtaxat Pœnitentiæ, recipiant a proprio ſacerdote, & is eſt eorum Parochus, qui vero collegialiter viuunt cum clauſtralibus, concedit priuilegia religionis; vnde Leo. X. videtur omnes indifferenter Tertiarios eximere præcipue quo ad Sacramentum pœnitentiæ, ergo præcipue quo ad hoc ſubduntur ſuperioribus regularibus. Nec obſtat capit. 15. ſeſſ. 23. vbi nullus ſacerdos poteſt audire confeſſiones ſecularium, etiam ſacerdotum, ſine Epiſcopi approbatione, quia iſti Tertiarij non ſunt ſeculares, ſed perſonæ religioſæ, quo ad fauorabilia, maxime pro foro animæ, vt alijs citatis docet Bonac. de excommunicat. quæſtione 4. p. 1. numero octauo vbi probat, hos gaudere priuilegio Canonis, & Diana tractat. 2. de Immunit. reſolut. 84. gaudere priuilegio fori. Tum quia poſſunt audire Famulos continue commenſales, vt mox probabo, ergo & hos Tertiarios. Ita tenent.

41 Famuli inſeruientes, & viuentes cum clauſtralibus eligunt Confeſſarium, vt Religioſi faciunt etiam non approbatum ab Epiſcopo. Probatur, quia ita colligitur ex Saero Concil. Trident. ſeſſ. 24. capit. 11. vbi eximuntur à iuriſditione Epiſcopi, ſeu potius intelliguntur exempti, qui monaſterijs, & alijs locis ibi expreſſis actu ſeruiunt, ac intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum obedientia viuunt, & ſeſſ. 25. capit. 11. in monaſterijs, quibus imminet cura animarum perſonarum ſecularium, perſonas tam ſeculares, quam regulares curam huiuſmodi exercentes ſubijcit immediate iuriſditioni Epiſcopi in iis, quæ ad curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, præter eas perſonas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum familia; ergo omnes exiſtentes de familia in conuentu, cuiuſmodi ſunt non ſolum profeſſi, ſed etiam nouitij, Tertiarij, famuli, & reliqui continue commenſales eximuntur à iuriſditione Epiſcopi etiam in materia Sacramẽtorum, ergo ſufficit ſi confiteantur ſua peccata ſacerdotibus ſolum in religione deputatis. Ita tenet Megal. part. 1. libro primo capitulo 8. numero 20. aſſerens ita declaraſſe Sacram Congregationem, vt refert Farinac. deciſ. 96. ſub die 27. Martij 1594. Rodriqu. in Compil. priuileg. regul. tom. 2. in fine Bullar. Greg. XIII. Barboſam ad capit. 15. ſeſſ. 23. vbi refert Fernandez in exam. Theol. moral. part. 3. capitulo 9. §. 6. numero primo Homobon. de exam. Eccleſiaſt. tract. 8. capitulo ſecundo quæſtione 7. Peyrin. tom. 3. priuil. cap. 3. numero primo hoc deciſum refert etiam Armendar. in Addit. ad recopil. legum Nauarræ libro 2. tit. 8. lib. 7. de relig. numero 53. & libro 4. tit. 28. libro 1. §. 1. de confitendo ſemel in anno numero 10. Graff. de arbitr. libro 1. capit. 24. Compend. reſolut. 31. numero 35. vbi ſui authoris oppoſitas ſententias refert contra Boſſium ſect. 3. caſu 2. nu. 32. vbi alios pro ſe refert. Neque obſtat, ſi dicas requiri approbationem ordinarii etiam reſpectu eorum regularium, qui alioquin habent priuilegium audiendi huiuſmodi ſeruitores, quos regulares audiunt de iure priuilegiorum ſuorum, vt videre eſt in Compend. Priuil. ſingularum religionum ver. Famuli,

muli,

muli, Familiares, Seruitores, & in mea Religione conceſſit Eugen. IV. conſtitur. *Iniunctum nobis.* Dat. 6. Febr. 1442. & Nicol. V. conſtit. *Apoſtolicæ ſedis.* Dat. 23. Apr. 1450. Nam hoc falſum eſt reſpectu Famulorum, quia licet ſint mere ſeculares, tamen excluduntur ab illo decreto, vt reſpondit Sacra Congre. apud Rodr. & Armend. citatos; præterquam quod dici poteſt, quod confeſſariis Regularibus præciſe confitentur non tãtum iure priuilegii, quam iure quaſi Domicilii, ſicut faciunt Nouitii, & Tertiariarii, nam eſto non habeant animum perpetuo manendi, ac proinde proprie domicilum non contraxerint de iure, & ſimpliciter quo ad omnia, tamen illud contraxerunt, quantum ſufficiat ad ſe ſubijciendum iuriſditioni regularium, quo ad Sacramentorum adminiſtrationem, reſpectu quorum non requiritur tantum ius domicilij, ſicut pro foro externo, facilius enim aquiritur domicilium, ſeu quaſi domicilium pro recipiendis Sacramentis neceſſarijs pro foro animæ, quam pro alijs rebus fori externi, vnde dicit Silu. ver. Domicilium numero ſecundo ad aquirendum domicilium pro Sacramento Pœnitentiæ, & Communionis ſufficere habitationem ſine animo perpetuo manendi. Vide reſol. 36. qu. 21.

Deinum quod gaudeant priuilegio peregrinationis ſufficienter infertur ex hactenus probatis, quia vt vidimus in hoc Sacramento, & alijs pro beneficio animæ ſubduntur ſuperioribus Regularibus, ergo more profeſſorum poſſunt ea recipere à ſolis regularibus vel alijs non approbatis ab Epiſcopo.

Dixi, quod poſſunt, non autem debent, quia cum non ſint neque proprie, neque imperfecte Religioſi, vt nouitij, neque extet in contrarium conſtitutio, quod teneantur confiteri ſolum intra Religionem, remanet, quod in eorum ſit arbitrio confiteri Intra, vel extra Religionem alijs confeſſarijs ab Epiſcopo ſuo approbatis, neque enim tenentur vti priuilegijs Religionis, cum nemo cogatur vti priuilegio ſibi conceſſo capit. Ad apoſtolicam, de regul. capit. Si terra, de priuileg. maxime quando nulli præiudicat Sanch. libro 9. diſput. 2. numero ſecundo. Et faciunt dicta ſeq. qu. 17. §. Tertiarij.

Quæres 17. An profeſſi, & nouitij cum Tertiarijs, & alijs Famulis dictis poſſint eligere confeſſarium extra Religionem virtute Bullæ Cruciatæ, aut alterius ſimilis priuilegij ſine licentia ſuorum ſuperiorum?

42 Reſpond. Non poſſunt, exceptis Tertiarijs, & aliis famulis. Et hoc alia ratione non probatur, niſi quia quo ad ſacramenta præcipue Pœnitentiæ ſubduntur ſuis prælatis. Et hoc expreſſe declarauit Clemen. VIII. conſtitut. 64. *Romani Pontificis.* Dat. 23. Nouemb. 1599. relata in Bull. nouo, & à Quaranta ver. Confeſſor, à Coriolano ſec. 3. articulo decimoquarto, & eam renouauit, & confirmauit denuo prohibens Vrbanus VIII. conſtitut. *In ſpecula*, prout eam citat Boſſius ſect. 3. de Iubileo caſu 4. nume. 9. & refert ad verbum Peyrin. tom. 3. priuil. pag. 323. Eſtque communis opinio doctorum apud Beiam part. 3. caſu 16. vbi eam fuſius probat, & Compend. reſolut. 3. numero 25. quo ad caſus reſeruatos, & Barboſa ad capitulo ſeptimo ſeſſ. 13. numero 25. vbi multis citatis, refert ex Sellio in ſelectis canon. capitulo 18. numero 10. ita deciſum fuiſſe in cauſa Portugalliæ, & Caſtellæ 4. Decemb. 1627. Diana tract. de Bulla Cruciatæ reſolut. 14. tres de hac re refert opiniones. Prima eſt Rodriq. in ſum. tom. 3. capitulo ſeptimo numero ſecundo cum multis doctoribus Salmatic. tenet poſſe abſolui à non reſeruatis, quia ita interpretatur conſtitutio Clem. VIII. Secunda Villalobos tomo primo tractat. 23. concluſ. 9. §. 2. numero decimoſecundo aſſerentis poſſe eligere deputatum confeſſarium ſui Ordinis, à quibus abſoluatur etiam à reſeruatis, quia ita colligitur ex dicta conſtitutione. Tertia eſt Ioannis della Cruz libro primo de ſtatu regular. capitulo ſexto dub. decimoſecundo aſſerentis poſſe eligere quemcumque etiam extraneum, etiam pro reſeruatis, quia Clem. VIII. ſolum declarauit ſuam intentionem, & ſuſtulit indulta à ſe conceſſa, & concedenda.

Quamuis prima, & ſecunda opinio, tertia vti falſa nulla ratione ſuffulta, non careat probabilitate, ſtando in cortice verborum præcitatæ Bullæ Clem. VIII. tamen quia non debet aliquis conſiderare verba, ſed voluntatem, & intentionem, loquentis non enim debet intentio verbis deſeruire, ſed verba intentioni, capit. Humanæ 1. 22. quæſt. 5. ideo iſti doctores Rodriqu. & Villalobos cum verba potius, quam intentionem legiſlatoris, ſeu potius declarantis, non prohibentis conſiderarint, affecti etiam aliquo intereſſe, cum in illis partibus Bulla Cruciata ius habeat, audiendi non ſunt. I. propter eam rationem. II. Motiuum, propter quod Summus Pontifex fecit, ſeu potius declarauit illam prohibitionem ad inſtantiam illius ſuperioris, qui erat Procurator Generalis Carmelitarum, fuit idem, quod mouit dictum patrem ad petendum hoc à Papa, & fuit, quia confiteri virtute eius Bullæ ſine licentia, vergit in ſpeciale detrimentum Religionis, ſuperioris, & ſubditorum, ibi. *Quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum:* Sed hoc motiuum verificatur in confeſſione tam non reſeruatorum, quam reſeruatorum, vt de ſe notum eſt, ſic enim relaxatur diſciplina Regularis, & confitentes extra liberiores fiunt ad peccandum, ergo contra Rodr. non poſſunt confiteri neque etiam non reſeruata. III. Deinde quamuis in narratiua petitione dicatur, quod Religioſi virtute Cruciatæ eligunt confeſſorem, qui eos abſoluit à reſeruatis, non ideo licet inferre ex hac narratiua, ſupplicantem petere prohibitionem ſuper reſeruata tantum, quia narratiua petentis non facit ius, ſed reſponſio decretiua petionis. IV. Summus Pontifex reſpondendo, duo declarat; vnum eſt, Cruciatam non habere locum in Religioſis, quo ad illum articulum eligendi confeſſorem, & abſoluendi à reſeruatis; alterum eſt, quod Papæ intentio eſt, vt Religioſi, quo ad hoc Sacramentum, ſint ſubiecti ſuis ſuperioribus. Infero contra vtrumque ex eo quod Cruciata non habet locum in electione Confeſſarij reſpectu Religioſorum, ergo eius vir-

tute abſolui non poſſunt neque intra à reſeruatis contra Villal. neque extra à non reſeruatis contra Rodr. denegatur enim ſimpliciter electio confeſſarij ſine qua nullum peccatum tolli poteſt Sacramentaliter, & adeſt copulatiua, & cuius eſt diuerſa connectere, Euer. in loco à natura copul. numero 11. & mentio expreſſa ſolius reſeruatorum facta non excludit alia, ſed arguit maius periculum, maiora enim maioribus ſubſtant periculi cap. 2. diſtinct. 42. & ideo circa iſta inter alia præcipue cautius, & efficacius prouiſum fuit arg. cap. fin. 7. quæſt. 2. cap. 3. de elect. in 6. non excludendo præterea prouiſionem circa alia peccata, licet non exprimendo illa, eo quod pro iſtis fere nullus anxius, ſeu diligens in eligendo Confeſſarium, ſed ad proprium accedit. Ex ſecundo infero contra vtrumque, & præcipue Villal. ex eo quod non obſtante Cruciata, Religioſi ſemper fuerunt, & modo ſunt ſubiecti ſuis ſuperioribus quo ad Sacramentum Pœnitentiæ nullo modo ſine illorum licentia poſſunt confiteri de reſeruatis intra contra Villal. neque extra de alijs contra Rodr. alias non eſſent ſubiecti ſuis ſuperioribus quo ad Confeſſionem. V. quia pro Villal. non faciunt illa verba. *Et illarum prætextu eligunt Confeſſorem aliquando præter eos, qui a ſuis prælatis eorum Confeſſionibus deputati ſunt.* Si quidem narratiua petentis non facit ius, ſed reſponſio legiſlatoris, qui reſpondet, Bullam Cruciatæ, quo ad Sacramentum pœnitentiæ, non habere locum pro Religioſis, ergo ſi ſimpliciter virtute Bullæ non poſſunt eligere Confeſſorem, ergo neque Confeſſorem Regularem, valet enim argumentum negatiue a genere ad ſpeciem non ſolum in phyſicis, ſed etiam in moralibus. Euerard. in loco à genere. Et de hoc amplius dubitandum non eſt, quia Vrbanus VIII. anno 1630. vt ſuperius retuli, & notat Nald. ad capit. Placuit, diſtin. 6. de pœnit. §. Notandum innouauit, ampliauit, & omnino prohibuit huiuſmodi electionem virtute Cruciatæ.

43 Nouitij non poſſunt licite, neque valide eligere Confeſſarium virtute Cruciatæ, vt probaui capit. 4. de profeſſ. regul. quæſt. 70. §. Et conſequenter, & probatur, quia in materia Sacramenti pœnitentiæ veniunt ſub nomine Religioſorum, & Fratrum, quibus nominibus vtitur Clem. VIII. non diſtinguendo inter profeſſos, & nouitios. Itaque non ſunt proprie Religioſi in onerofis, & odioſis, extra hunc forum conſcientiæ. Ita tenent Tambur. tom. 2. de iure Abbat. q. 6. num. 11. citatus à Diana reſolut. 94. vbi eum male reprehendit, Vecchius diſp. 9. dub. 3. num. 7. vbi citat Cordubam lib. 1. quæſt. Theolog. 30. Crouſers lect. 17. §. An vero tunc nouitius in cap. 7. Regulæ ſol. 649. Homob. part. 1. exam. eccleſ. tract. 5. cap. 2. q. 13. Oppoſitum ſentiunt multi cum Diana reſol. 14. de Bulla Cruciatæ.

44 Tertiarij, & alij continui commenſales poſſunt vti priuilegio Cruciatæ, quia licet ſi volunt confiteri intra religionem, poſſint eligere ſacerdotem approbatum ſolum à ſuperiore regulari, non habent tamen obligationem ad hoc, ſed poſſunt extra confiteri, ex q. 16. §. Dixi. Ratio autẽ differẽtię in hos, & nouitios eſt, quia nouitijs aſſignatur annus probationis, vt in eo experiantur auſteritates, & alias regulares diſciplinas, quas poſt profeſſionem ſeruaturi ſunt, & interim religio habet probare eorum mores, capit. Ad Apoſtolicam 16. de regul. inter has autem obſeruantias, & aſperitates connumeratur etiam ſubiectio quo ad Sacramentum pœnitentiæ, ad quas experiendas cum non introducantur Tertiarij, & alij, ſed potius ad famulatum, & ſeruitium, hinc eſt, quod illi, & non iſti ſubijciuntur declarationi non gaudendi Bulla Cruciatæ.

Quæres 18. Quid dicendum ſit de Iubileis. An regulares ſine licentia ſuorum ſuperiorum poſſint eligere confeſſarium virtute ſibi facta in Iubileis? Quem confeſſarium poſſint eligere? An exire ſine licentia pro lucrando Iubileo? Quid ſi in eo nõ exprimantur?

45 Reſpond. Religioſi poſſunt ſine licentia ſuorum ſuperiorum, virtute Iubilei vniuerſalis eligere ſibi confeſſarium. Et ſi volunt eligere extraneum, tenentur accedere ad approbatum ab aliquo Epiſcopo, quicumque ſit ille, ſiue loci, ſiue confeſſarij, ſiue pœnitentis. Quod ſi nolunt eligere, poſſunt confiteri ſuis proprijs confeſſariis intra religionem, licet non approbatis ab aliquo Epiſcopo, deputatis tamen à ſuis ſuperioribus. Confeſſarius autem deputatus, ſeu approbatus debet eſſe talis actu. Extra domum pro lucrando Iubileo, vel eligendo confeſſario ire debent cum licentia. Si non exprimantur non poſſunt eligere extraneum.

Primum, quod ſine licentia eligant confeſſarium, probatur, Tum quia Iubileum vocatur gratia vniuerſalis, ergo conceditur omnibus indifferenter, & ſic ſine ſubiectione lucrantis illud ad ſuum immediatum ſuperiorem. Tum quia ſeculares ſiue Eccleſiaſtici, ſiue laici eligunt quemcumque approbatum à quouis Epiſcopo, vt infra probabo §. Quartum ſine licentia Epiſcopi, aut ſui Parochi, ergo & Religioſi, probatur conſequentia, quia non minus ſubijciuntur ſuis paſtoribus ſeculares, quo ad confeſſionem, quam Religioſi ſuis Prælatis, nam de iure communi cap. Placuit, diſt. 6. de pœnit. & capit. Omnis 12. de pœnit. omnes fideles ſiue ſint ſeculares, ſiue regulares debent confiteri ſuo proprio Sacerdoti, aut alteri de illius licentia. Tum quia in Iubileis vniuerſalibus, quæ iubilum, & gaudium ſpirituale ſignificant, Summus Pontifex vti pater vniuerſalis æqua lance Theſauros Eccleſiaſticos omnibus indifferenter porrigit, ergo omnes indifferenter manum apponere poſſunt. Tum quia ille Religioſus, qui habet facultatem à ſuo Generali, vel Prouinciali eligendi confeſſarium, non tenetur petere licentiam ab inferiori ſuo Prælato eligendi confeſſarium, vt id nemo negabit; ſed Papa eſt ſuperior Generalis, Prouincialis, & prior omnium Religioſorum, Nau. conſil. 3. de ſtatu mon. num. 51. Soto l. 8. de iuſt. q. 5. art. 1. apud Rodr. tom. 1. q. 22. art. 6. Tum quia in fine Iubileorum adeſt clauſula derogatoria illorum omnium, quæ poſſunt obſtare. Demum nec obſtat declaratio Clem. VIII. & renouatio Vrbani VIII. quibus Regulares non poſſunt eligere confeſſarium, ſine licentia ſuo-

ſuorum ſuperiorum, virtute Bullæ Cruciatæ, aut priuilegiorum, & ſimilium indultorum à ſede Apoſtolica conceſsorum, quia in dictis Bullis nulla fit mentio de Iubileis vniuerſalibus, quæ non veniunt ſub illis vocibus, eſt enim gratia tam ampliſſima, vt dedignetur hæc nomina Priuilegij, indulti, & ſimilium. Eſt communis opinio, vt refert Boſſius ſect. 3. de Iubileo caſu 4. numero decimoquinto vbi citat quamplures, quos ego infra, & ita tenet etiam Megal. capitulo 10. numero 12. Nonnulli non male obſeruant, prædicta procedere, quando in Bulla Iubilei fit expreſsa mentio ipſorum Regularium, quod poſſint eligere confeſsarium, ſed hiſce noſtris temporibus huiuſmodi expreſſio eſt regularis in omnibus Iubileis.

46 Secundum, eligere volentes extraneum, tenentur eligere approbatum actu ab aliquo Epiſcopo, probatur, quia ita expreſſis verbis dicitur in Bullis Iubilei, quæ ad vnguem ſeruanda ſunt. Ita docent Faber diſp. 30. de Pœnitent. nu. 32. Boſſius ſect. 3. caſu 4. nu. 18. & omnes.

Dixi, *eligere volentes*, quia non coguntur, cum eligere poſſint vnum ex ſuis ordinariis, & deputatis, vt mox probatur §. Quintum, ergo non teneantur eligere approbatum extra contra Suarez diſputat. 28. de pœnit. ſect. 6. numero vndecimo Reginald. libro primo numero 175. quos refert, ſed non ſequitur Bonac. qu. 7. de Pœnit. p. 4. §. 1. nu. 25. §. Suarez.

47 Tertium, extraneus electus debet eſse approbatus ab aliquo Epiſcopo, probatur, quia in Bullis Iubileorum, adeſt illa clauſula. *Ab ordinarijs locorum*, quæ ſignificat, & denotat Epiſcopum, gloſ. ver. Ordinario, extr. vn. Ioan. 22. de præbend. Floron. inrib. & doctoribus citatis capitulo quinto §. Quarto verſ. In contrarium de caſib. reſeruat. Et confirmatur, quia nomine *Ordinariorum locorum*, à quibus ſupponitur facta approbatio confeſsarij eligendi, iuxta capitulũ 15. ſeſs. 23. veniunt Epiſcopi, hoc enim nomine ibi exprimuntur, ſiue tales ſint nomine, ſiue iuriſditione, vt eſt eius capitulum ſede vacante, vel alii prælati habentes iura Epiſcopalia, & iuriſditionem in perſonas ſeculares, independenter ab Epiſcopis, de quib. vide Boſſium ſect. 3. caſu 2. per totum §. 3. & ab his approbati confeſsarii eligendi ſunt tempore Iubilei doctoribus citatis docet Barboſa ad dictum cap. numero decimoquarto & vt clarum ſupponit Faber diſp. 30. de pœnit. num. 32.

Hinc redarguendus eſt Coriolanus, quatenus part. prima de caſib. reſeruat. ſect. 3. articulo 16. ad finem dicit, volenti confiteri regulari alterius ordinis, ſufficere, quod ille talis confeſsarius electus ſit approbatus à ſuo prælato ad audiendas Fratrum confeſſiones. Errat ſiquidem iſte Pater, quia vt conſtat ex mox probatis, electio confeſsarii extra debet eſse ex approbatis ab ordinario loci, ideſt, Epiſcopi.

48 Quartum, iſte confeſsarius extraneus, ſiue ſit regularis, ſiue ſecularis, ſufficit, ſi approbatus actu ſit ab aliquo ordinario loci, ſiue ſit ordinarius confeſsarii, ſiue pœnitentis, parum refert. Probatur. Tum quia nulla reſtrictio apponitur in Bulla, ergo ample explicanda eſt, beneficia enim principum, inter quæ hoc eſt maximum, pro foro animæ, largiſſime interpretanda ſunt. Tum quia ad miniſtrandum valide hoc ſacramentũ requiritur poteſtas ordinis, & iuriſditionis; ſed approbatus ab aliquo Epiſcopo, quicumque ille ſit, hoc ipſo quod eſt electus virtute Iubilei, à Papa immediate habet eam iuriſditionem, cuius virtute ſolum abſoluit maxime à reſeruatis, ex eo, quod ab illis abſoluere non poteſt iuriſditione parochiali, vel Epiſcopali, vt notum eſt; ergo præſuppoſita approbatio cum requiratur potius vt conditio ſine qua non, quam alia ratione, ſufficit ſi ſimpliciter talis ſit, à quouis deinde proueniat Epiſcopo. Tum quia ita colligitur ex quadam declaratione, quam referunt Megal. lib. primo capitulo 10. numero 12. Flor. capitulo quarto §. 12. numero ſexto §. His ſic poſitis, circa finem. Faber de pœnit. diſput. 30. numero 31. Boſſius ſect. 3. caſu ſecundo numero 214. & caſu 4. numero decimoquinto ad finem, vbi ait Papam 19. Decembr. 1581. reſpondiſſe his verbis. *Tempore Iubilei poſſe omnes regulares confiteri peccata ſua ſacerdotibus etiam ſecularibus approbatis ad confeſſionem, nam in Bulla non fit mentio niſi de ordinario eorum, qui audituri ſunt confeſſiones, non autem de ordinario penitentium*, ergo ſufficit quod confeſſarius electus ſit approbatus à ſuo ordinario, hoc eſt Epiſcopo, quamuis regularis eligens ſit alterius Epiſcopatus, ſiue ambo ſint in propria diæceſi, ſiue extra gratia itineris, ſiue confeſsarius electus, in Epiſcopatu eligentis, aut econtra; igitur approbatus ab aliquo Epiſcopo vbique eligi poteſt tempore Iubilei. Et prædicta procedunt etiam pro ſecularibus, quia electio confeſſarij tempore Iubilei æqualiter, & ſub eiſdem verbis conceditur omnibus Chriſti fidelibus tam laicis, quam Eccleſiaſticis, & regularibus. Ita tenent Henr. in ſum. libro ſexto capitulo ſexto §. 7. lit. A. & libro ſeptimo capitulo 12. §. 4. Candel. aureum de confeſs. numero 28. concluſ. 3. Regin. libro primo numero 186. quos & alios citat Floronus loco citato, & Boſſius expreſſius ſect. 3. caſu 2. numero 215. Nald. ver. Indulg. numero nono §. Quis, vbi refert Sacram Pœnitent. declaraſſe ſufficere eligere confeſsarium approbatum à ſuo ordinario.

49 Quod ad aliam Sacræ Congregationis reſponſionem Archiepiſcopo Valentino datam his verbis. *Approbatum ab alio, quam a Valentino Archiepiſcopo, in diæceſi Valentina non cenſeri approbatum ab ordinario*. Dico. I. hanc reſponſionem eſſe pro ſecularibus eligentibus, non religioſis, aliter contrariarentur ad inuicem, pro iſtis namque extat alia reſponſio ſuperius allata. Dico II. intelligi extra caſum electionis Pontificiæ. Dico III. intelligi tantum de approbatione per parochiale beneficium, vel delegationem Epiſcopalem. Dico IV. extraneum non cenſeri approbatum in illo loco, vt ibi audiat confeſſiones publice virtute approbationis ſui Epiſcopi.

Poſita hac declaratione multi contra noſtram reſponſionem requirunt approbationem Epiſcopi loci, in quo fit cõfeſſio, cũ Barboſa ad c. 15. ſeſs. 23.

Digitized by Google

num.30.31.32.33. in quibus locis diſtinctè diuerſas cum ſuis doctoribus refert opiniones.

50 Quintum, poſſunt confiteri ſuis intra Religionem confeſſarijs, licet ab Epiſcopo non approbatis, probatur. Tum quia illa clauſula eligendi confeſſarium approbatum ab ordinario loci, quæ proprie refertur ad Epiſcopum, ex allatis ſupra hic §. Tertium ponitur ampliatiue fauore pœnitentis, vt poſſit accedere non ſolum proprium, ſed etiam eligere extraneum, vnde cum non ponatur priuatiue nolens Summus Pontifex pœnitentem priuare iure ſuo accedendi ad ſuum ordinarium confeſſarium, poteſt Religioſus confiteri intra Religionem. Tum quia quod eſt conceſſum ob gratiam alicuius non eſt retorquendum in eius odium, reg.61.in 6. Tum quia in multis Religionibus vbi non adſunt confeſſarij Epiſcopales cogerentur Religioſi vagari extra clauſtra, vt inter Cartuſienſes, & Religiones Monachales in quibus non eſt vſus confeſſariorum ab Epiſcopis approbatorum. Ita tenent Bonac.q.7.de pœnit.p.4. §.1.num. 25. Sortus in reſol. mater. Confeſſ. circa finem, Coriol. part. 1. ſect.3.art.16. Faber. diſp. 30. de pœnit. num. 32. inclinat Nald. ver. Verba num.20. qui ver. Indulg. num.9.§. Quo, tenet omnino accedendum eſſe ad approbatum ab Epiſcopo, quaſi ſibi contradicendo. Contra plures, quos citat, & ſequitur Boſſius ſect.3.caſu 3.num.6.

Prædicta procedunt, quando Religioſus non vult mutare confeſſarios, ſed accedere ad eos, ad quos poterat ire ante ipſum Iubileum; quod ſi velit mutare, quod conſequenter eſt proprie, & ſtricte eligere confeſſarium, debet inuenire confeſſarium habentem requiſita in Bulla Iubilei, nempe quod ſit approbatus ab Epiſcopo, vt ſupra, priuilegiarius enim volendo vti priuilegio debet ſeruare formam in eo præſcriptam, aliter fruſtra eligit, & inualide abſoluitur, priuilegium enim attendendum eſt iuxta ſuum tenorem, & ad vnguem ſeruandum eſt, cap. Porro; cap. Recipimus 8. de priuil. aliter geſtum nullum eſt, gloſ. fin. cit. capit. Porro, adiuncto cap. Cum dilecta 22. de reſcript. Quare ſi in conuentu diuerſi ſint confeſſarij inſtituti alij pro ſacerdotibus alii pro clericis, alii pro alijs, vnuſquiſque debet accedere ad ſuos ſibi deputatos, niſi aliqui eſſent epiſcopales, quia ſinguli ad illos accedere poſsent, non obſtante in eo caſu deputatione. Itaque vt vno complectar verbo ſolum accedere poſsunt ad eos, quibus poſsent confiteri, ſi Iubileum non emanaſset. Nec obſtat, quod ſecularis in hoc caſu poſſit eligere quemcumque à quouis epiſcopo approbatum, & non religioſum à quouis prælato regulari approbatum regularē, quia religioſus præciſe non eligit, ſed confitetur proprio alias ſacerdoti. Coriol. cit. §. Hinc, tenet poſse eligi regularem alterius ordinis à ſuo prælato ſolum approbatum; Graff. vero lib.2. Append. cap.5.num.18. cum Rodr. Bulla Cruc.§.9. num 9. aſserente ſacerdotem electum alterius ordinis requirere approbationem ſuperioris eligentis, & ita eoſdem refert Boſſius ſect.3.caſu 3.nu.2. qui nu.6. & 7. tenet requiri in omnibus approbationē Epiſcopalem.

51 Nouitij, Tertiarij & alij fruentes priuilegijs Regularium, & ſubiecti quo ad Sacramentum Pœnitentiæ ſi volunt confiteri intra Religionem debent accedere ad ſuos proprios confeſſarios, ſicut ante, qui illos abſoluere poſſunt ab omnibus iuxta tenorem Iubilei, aliter volentes proprie eligere confeſſarium, prout illis in Iubileo indulgetur, debent confiteri approbato ab aliquo Epiſcopo, iuxta dicta §. Quartum. Vtrumque ſuadetur, & quia qui ſimilem cum alijs vitam ſuſcipiunt, ſimilem ſentire debent in legibus diſciplinam, quæ ratio proprie pro Religioſis dicta fuit, cap. Recolentes, de ſtatu monach. Tum quia vna, & eadem Eccleſia, ſeu perſonæ eiuſdem Religionis, non debet diuerſo iure cenſeri cap. Cognouimus 29.12.q.2.cap. Cum in ſua 30. de decim. cap. quia circa 22. de priuileg. Sed præfati cum profeſſis ſunt eiuſdem Eccleſiæ, ergo eodem iure cenſendi ſunt. Et de nouitijs tenent Homobon. & Cruz, quos contra ſe citat Boſſius cit. num.3.

52 Moniales tempore Iubilei poſsunt ſibi eligere confeſsarium, ſeu confeſsarios, cum in Bulla hæc gratia cōcedatur omnibus Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus etiam regularibus. Neceſse tamen eſt, vt ſit approbatus ab ordinario, hoc eſt Epiſcopo, non ex capite Bullæ Iubilei, vt patet §. Secundum, & §. Tertium, ſed quia abſtrahendo à Iubileo, ſuperiores regulares ſuis Monialibus non poſsunt deputare confeſsarios, ſiue ordinarios, ſiue extraordinarios, niſi prius ſint ab Epiſcopo approbati, decreuit Greg. XV. conſtitut. *Inſcrutabili*. Dat. 5. Febr. 1622. ergo ſiue mutent, ſiue non ſemper habent confiteri approbato ab Epiſcopo. Et ita aduertit Boſſius ſect.3.caſu 3.num.9. ſeipſum citans caſu præced. nu.75. Vide Peyrinum tom.3. cap.4. num.4. in aliquibus à nobis diſsentientem.

53 Punctus autem difficultatis eſt, an ſine licentia ſuperioris regularis, & epiſcopi poſſint ſibi eligere hūc confeſsarium, & ab eo audiri, quia, vt mox dixi, Confeſsarius deputandus, ſeu eligendus eget approbatione epiſcopi in ſpecie ad hoc munus, vt reſpondit Sacra Congreg. illis verbis. *Ad nonum Regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad cōfeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum, ſed egere quo ad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione*. Quæ habetur in fine conſtit. Romanæ Typografiæ.

Tollitur dicendo, poſse moniales valide eligere ſibi confeſsarium, qui proinde eas abſoluat, iuxta præſcriptum Iubilei, neque ad hoc indigere licentia, aut ſpeciali approbatione Epiſcopi pro audiendis monialibus. Tum quia non ſunt deterioris conditionis reliquis fidelibus, & illis hoc priuilegium æque communicatur, & prorſus eodem modo, ac cæteris fidelibus. Tum quia viri religioſi nō egent huiuſmodi licentia, ex probatis §. Primum, ergo neque moniales. Tum quia in ijs, quæ a iure, ſeu à iuris legislatore conceduntur, non requiritur Epiſcopi licentia, inquit Graff. tom. 1. reſolut.8. de voto num.6. per cap. Duæ, 19. qu.2. Tum quia ſine licentia adſunt omnia requiſita, nempe approbatio Epiſcopi, & iuriſditio a Papa ex vi electionis delegata. Tum demum quia ratio dubitandi non habet locum hic, ſed ſolum pro confeſſionibus ordi-

ordinarijs, vel extraordinarijs, iuxta cap. 10. Seſſ. 25. vbi ſermo eſt de confeſſarijs ordinarijs, & extraordinarijs, qui bis, aut ter in anno illis offeruntur, quæ non poſſunt cadere in electionem confeſſarij tempore Iubilei, vnde in conſtitutione Greg. XV. & in Concilio fit mentio de confeſſarijs deputandis, non autem de electione eorum, quod eſt diuerſum, nam deputatio reſpicit ſuperiores, electio ipſas moniales, ergo cum ex diuerſis non fiat illatio, ſecundum vulgata iura, firmum fiat, quod poſſint eligere confeſſarium tempore Iubilei, & abſolui independenter a ſuis prælatis ſupradictis. Nec placet, quod apud Dianam reſol. 154. de Sacram. aiunt Fauſtus lib. 4. de Iubileo q. 78. & de Leone part. 2. de Iubil. q. 9. num. 25. non poſſe confeſſarium quemcumque tempore Iubilei abſoluere moniales ea ratione, quia confeſſarijs probibitus eſt acceſſus ad Monaſteria monialium, & ideo Papa non intendit dare iuriſditionē impedito: Id enim falſum eſt, quia prohibitio eſt extra hoc tempus, & loquendo de Religioſis decretum excludit Confeſſarios, quod refert Nald. ver. Monialis num. 17.

54 Mouent difficultatem, An Moniales poſſint eligere Sacerdotem approbatum quidem ab Epiſcopo, ſed limitatè tantum ad audiendas Confeſſiones virorum, vt ſeruatur in quibuſdam diæceſibus; & negant Gutierez lib. 1. canon. q. 17. num. 28. & 19. & Boſſius alios citans ſect. 3. caſu 2. nu. 244. & 246. Probant autem, & quia electio debet fieri de Confeſſario ſimpliciter electo ad Confeſſiones cuiuſque, nam verba legis ſimpliciter ſunt intelligenda, non ſecundum quid, iuribus, & Doctoribus relatis à Barboſa, & exemplis citatis à Naldo ver. Sermo num. 4. Et quia ſicut non poteſt eligi Confeſſarius admiſsus per annum, finito anno, ita neque eligi poteſt à fœminis admiſsus pro viris tantum, & eo magis cum careat iuriſditione reſpectu mulierum; & de monialibus in ſpecie negat Nald. ver. Monialis nu. 2. §. Prædictus. Et hanc tenui reſol. 9. q. 9. num. 27.

55 Sextum, confeſſarius deputatus intra religionem, vel extra electus, debet eſſe actu approbatus tempore quo Sacramentum adminiſtratur, probatur ex mox dictis, & ita tenent Diana reſol. 8. de Bulla Cruciatæ §. Notandum, de curatis, qui renuntiauerunt beneficio Floron. cap. 4. §. 12. ad finem, Barboſa ad cap. 15. ſeſſ. 23. num. 21. Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 56. qui num. 237. idem affirmat de delegato reprobato, & valet etiam de eodem finito tempore, quamquam Rodr. Villal. Craz apud Barboſam cit. num. 22. teneant oppoſitum de Parocho poſt dimiſſum beneficium, quem volunt dici approbatum ad audiendas confeſſiones tempore Iubilei, & alij apud Dianam cit. reſolut. 11. idem aſſerunt de delegato finito tempore, ea ratione, quia reputatur ſimpliciter idoneus, neq; neceſse eſt, quod ſit actu approbatus, quæ nedum probabilis ratio, ſed falſa. Quod ſi iniuſte reprobetur confeſsarius volunt aliqui nihilominus poſſe eligi, quamuis tutius, & verius non eligere; Diana reſol. 12. & reſol. 13. ait approbatum ab Epiſcopo, ſed prohibito à ſuperiore regulari eligi poſſe tempore Iubilei.

56 Oritur hinc difficultas, an ſacerdos electus cōfeſſione incæpta, ſi expiret approbatio Epiſcopi, eo quod tranſeat tempus, vel interim renuntiet beneficio, poſſit proſequi, & valide abſoluere pœnitentem? Reſp. Poteſt. Tum quia approbatio in hoc caſu prorogatur arg. capit. In literis 9. de off. deleg. vbi iuriſditio delegata non expirat niſi poſt ſententiam definitiuam executioni mandatam, & licet ibi non ſit præfixum tempus, vt in caſu noſtro, procedit tamen prorogatio etiam hic arg. ca. De cauſis 4. eod. vbi dicitur, quod iuriſditio delegata ad præfixum terminum prorogari poteſt de conſenſu partium, donec negotium finiatur, ergo & in caſu noſtro, nec puto requiri iſtum conſenſum inter confeſsarium, & pœnitentem, ſed procedere hunc conſenſum inter partes litigantes coram delegato, quod locum non poteſt habere hic, cum confeſsarius non ſit pars, ſed iudex, quamquam hunc conſenſum requirat Sanch. lib. 8. diſp. 15. nu. 17. in ſimili caſu, de proroganda confeſſione poſt tempus Iubilei, ex legitima cauſa, quem cum aliis citat Boſſius ſect. 1. caſu 39. Tū quia eſto non prorogaretur approbatio, hoc nihil refert, quia iudicium hoc iam cæptū fuit coram confeſsario tunc actu approbato, ergo proſequi poteſt, & terminari ab eodem, nam in actu abſoluendi, aut diſpenſandi habet omnia requiſita, cum inter alia habeat iuriſditionem ex electione, quæ non dependet in ſuo effectu ab approbatione Epiſcopi, quā tantum actu ſupponit in actuali electione confeſſarii. Tum quia, vt dixi de communi, ipſamet iuriſditio ex electione delegata à Papa prorogari, & differri poteſt poſt tempus Iubilei, ergo multo magis in caſu noſtro, in quo non dubitatur de iuriſditione, ſed tantum de approbatione ſuppoſita. Tum quia nonnulli, vt retuli ex Diana, & Barboſa mox §. Sextum, tenent ſufficere, ſi confeſsarius electus, alias fuit approbatus ab Epiſcopo, licet actu non ſit, dum eligitur, ergo multo magis in caſu noſtro. Demum ratio poſtulat, vt iudicium finiatur ab eo, à quo cæptum fuit. l. *Vbi* cæptum ff. de iuriſ. om. iud. l. Si quis poſtea ff. de iud. capit. Propoſuiſti 19. de foro comp. iuncta gloſa ver. Preuētus.

57 Septimum, exire non poteſt ſine licentia ad eligendum confeſsarium, aut lucrandum iubileum, probatur, quia religioſi tenentur ad clauſuram, extr. com. 2. de regul. §. Cæterum, à qua ſine licentia egredientes peccant ſaltem venialiter præciſo contemptu, & præcepto graui ſuperioris, docet D. Thom. 2. 2. qu. 189. art. 9. Nau. tom. 2. de regul. com. 4. num. 35. & ex eis Graff. in praxi lib. 1. cap. 5. num. 5. Rodr. tom. 1. q. 50. art. 1. iterum Nau. conſ. 70. de regul. nu. 1. ſolum venialiter ſi breui reuerſurus ſit, ex eodem conſil. 1. de apoſt. num. 8. Poteſt etiam imponi excommunicatio ne quis exeat ex clauſtro, per ca. Reprehenſibilis, de appellat. Tolet. lib. 1. cap. 10. num. 5. vnde Cardin. in Clem. Ne in agro, de ſtatu monach. Nau. cap. 27. nu. 139. §. Secundo, definiunt clauſtrum locum, vnde exire non licet ſine facultate ſuperioris, & Rodr. tom. 1. qu. 44. art. 2. §. Huic, dicit, quod clauſura eſt aptiſſimum medium ad viuendum iuxta regulam, ex quibus patet in nullo caſu exeundum eſse ſine licentia, etiam ad bene faciendum, quia mala non

ſunt

Digitized by Google

ſunt facienda, vt inde eueniant bona Roman. 13. cap. Ex tuarum, de ſortileg. cap. Super eo, de vſur. Subditus autem petens licentiam pro exitu non tenetur explicare hunc articulum ſe velle eligere Confeſſarium, cum independenter ab eo eligere poſſit, vt probaui §. Primum; Si autem quis Religioſus in clauſtro ſit relegatus à Superiore in pœnam delicti, inferior non poteſt facere illi facultatem exeundi, nec ipſe exire poteſt, quia Papa non intendit per datam facultatem eligendi Confeſſarium diſpenſare in pœnis iuſte inflictis, vt colligitur ex Bullis Iubileorum, quorum gratia ſuffragatur ſolum pro foro animæ, & præſertim cum ſic detentus poſſit alia via lucrari iubileum vocando ad ſe Confeſſarium, ſi extraneum eligere vult. Nō poteſt autem Superior negare hãc licentiam Religioſo iuſte petenti, quia ſubditus ad hoc ius habet exeundi, immo peccaret Superior, cum inique ageret, per ea, quæ ex D. Thoma tradit Nau. conſil. 10. de priuileg. num. 6. Egrediens ergo ſine licentia illo prætextu peccat, valet tamen Cõfeſſio, & aquiſitio Iubilei, ac non eſt pluſquam veniale in pleriſque Religionibus. Vide Boſſium ſect. 3. caſu 4. num. 20.

Octauum, ſi in electione non exprimantur non poſſunt confiteri extra, probatur, quia Papa non cenſetur concedere Regularibus facultatem confitendi extra, niſi hoc exprimat. Ita tenent Viuald. de abſol. num. 15. 18. 25. Floron. cap. 4. §. V. num. 6. & alij quos citat Boſſ. ſect. 3. caſu 4. numero 25.

Quæres 19. An proxime induendus habitu Religionis, pro indulgentia aquirenda, quæ in die receptionis habitus plenaria aquiritur poſſit eligere ſibi in Confeſſarium Magiſtrum Nouitiorum, vel alium Sacerdotem ibi de conſenſu Superioris Regularis, nondum approbatum ab Epiſcopo? Et an Sacerdos ſic electus cęptam Confeſſionem terminare poſſit, ſuperueniente tali impedimento, quo habitu Religionis amplius indui non poteſt? Et poſito etiam, quod ſit actu Nouitius, habens nimirum habitum Religionis poſſit audiri à Magiſtro, licet paulo poſt ſine dubio ſit receſſurus.

58 Reſpond. Affirmatiue in meo tractatu de profeſſione Regul. capit. 4. quæſt. 68. 69. & 71. ideo remitto illuc lectorem, ne iterum ibi dicta repetam hic.

Quæres 20. An Religioſi poſſint ſibi eligere in Confeſſarios Pœnitentiarios Papæ?

59 Reſpond. Poſſunt, quia ſunt admiſſi à Summo Pontifice pro omnibus Chriſti fidelibus indiſtincte, ſiue Secularibus, ſiue Regularibus, & Religioſi ad illos accedentes dicuntur confiteri ſuis proprijs Confeſſarijs, quia Papa eſt omnium ordinarius ſupremus. Ita tenent Tambur. tom. 2. diſput. 6. quæſt. 6. num. 2. Lezana in ſumma quæſt. regul. cap. 18. num. 26. quos ſequitur, & citat Boſſius ſect. 3. caſu 4. num. 4. Coriolan. part. 1. ſect. 3. artic. 12.

Quæres 21. An Confeſſarius nolens acceptare electionem de ſe factam peccet, ſi nulla ſubſit cauſa, ſed ſolum voluntariè neget, quia non vult, cum tamen tempus habeat, & poſſit? Et quæſtio poteſt eſſe abſolutè de quouis Confeſſario, an requiſitus à quouis, & negans peccet?

60 Reſpond. Parochus requiſitus ſiue titulo electionis, ſiue vt paſtor à ſuis Parochianis tenetur audire Confeſſiones ſuarum ouium, quia id illi ex officio incumbit, & id pluribus probat Nauarr. tom. 2. in cap. Placuit num. 152. & plures citat Bonac. quæſt. 7. de pœnit. p. 4. §. 2. num. 23. quod volunt procedere toties, quoties eſt requiſitus, ſed ego puto cum alijs, quos ſequitur Silu. ver. Confeſſor 1. num. 14. Francus ver. Abſolutio num. 28. Armill. num. 27. teneri quidem, ſed non ſemper, nimirum, quando vrget præceptum confitendi, aut eſt tempus iubilei, aut ſemel in hebdomada deuotionis cauſa, ſi enim quis vellet bis, aut quater in hebdomada confiteri, crederem poſſe reijci ſine peccato, cum Parochus non habeat debitum continue tempus inſumendi pro ſuis ouibus, ſed congruis temporibus.

61 Quod ſpectat ad alios Confeſſarios delegatos
præſertim Regulares, puto Confeſſarium delega-
tum nunquam audiētem peccare mortaliter, quia
huiuſmodi ſpirituale exercitium videtur potius
contemnere, quam æſtimare, vnde Gloſ. in cap. 3.
de off. Archid. cum Homobon. part. 3. Reſponſ.
94. dicit negligentiam eſſe peccatum mortale in
ijs, quæ quis ratione officij negligit facere. Con-
firmatur à ſimili de Sacerdote toto anno nunquã
celebrante, ex communi Doctorum, quos refert
Bonac. p. 7. de Miſſa. *Limita*, niſi ſe præſentauit
honoris cauſa, potius, quam intentione miniſtran-
62 di. Requiſitus ergo ſiue tempore iubilei, ſiue ex-
tra, præſertim Religioſus, non peccat reijciendo
pœnitentem, quia non habet debitum exercendi
hoc munus petentibus, cum ſit priuilegium illi fa-
ctum ex Clement. Dudum, de ſepult. & alibi; ſuo
autem priuilegio nemo cogitur vti, ex vulgatis iu-
ribus; vrgente autem caſu neceſſitatis mortis, te-
netur ex charitate ſubuenire proximo, ſi deſit Cu-
ratus. *Vicecurati* tenentur fere eadem obligatio-
ne, qua Curati, cum in hoc officio illi ſubrogen-
tur. Quando autem Confeſſatius delegatus ad-
miſit pœnitentem, tenetur illum abſoluere etiam à
reſeruatis, ſi poteſt, aliter illi facit grauem iniuriã,
ex Doctoribus cum Mirand. tom. 1. q. 46. attic. fin.
Boſſius ſect. 2. caſu 34. fuſius.

Quæres 22. An Tertij Ordinis Religioſus poſſit ſine licentia ſui proprij Superioris confiteri apud Minores de Obſeru. prætextu diuerſarũ Bullarum, quibus Summi Pontifices Tertiarios ſubiecerunt eiſdem quo ad receptionem Sacramentorum, præſertim Bullæ 63. Pij V. incip. Ea eſt officij, per quam omnes Tertiarij tam in ſpiritualibus, quam temporalibus ſubduntur Generali, & Prouincialibus Ordines Minorum de obſeruantia; & quamuis poſtea Sixtus V. Conſtitut. 46. incip. Romani Pontificis Tertio Ordini reſtituerit Generalem proprium, mandat tamen hunc petere debere confirmationem à Generali, de Obſeruantia, qui per ſeipsũ adhibitis duobus alijs ſui ordinis ſingulo quadriennio poſt viſitationẽ proprij Generalis poteſt dictum ordinem viſitare; ergo cum adhuc illis ſubdantur, apud eoſdem Confeſſarium eligere poterunt.

63 Reſpond. Nullo modo poſſunt Tertiarij eligere Con-

re Confeſſarium apud Obſeruantes, niſi habeant licentiam proprij Superioris ſui ordinis. Probatur, Tum quia vnuſquiſque Chriſti fidelis debet confiteri proprio Sacerdoti, & ſolum de eius licentia alteri, cap. Omnis 12. de pœnit. Sed Doctores nomine proprij Sacerdotis intelligunt Superiorem proprium, vel alium Sacerdotem ab eo deputatum, etiam reſpectu Regularium, vt docet Faber diſput. 25. de pœnit. num. 89. quod eſt conforme iuri communi, & Bullis Summorum Pontificum, de quibus dixi reſol. 2. quæſt. 12. Sed Superiores Minorum de Obſeruantia neque in hoc, neque in alijs dicũtur Superiores Tertiariorum Regularium; vt probo per citatas Bullas, nam Pius V. adhuc voluit eoſdem eſſe ſubiectos ſuis Superioribus quo ad hoc Sacramentum, non obſtante ſubiectione Miniſtrorum Generalis, & Prouincialium de Obſeruantia, quorum poteſtas præciſe eſt pro foro externo, & illud patet illis verbis. *Ac quãdo opus fuerit Confeſſiones omnium, & ſingulorum Fratrum, & Sororum Tertij Ordinis huiuſmodi per ſe, vel alios ſuæ Regulæ Sacerdotes idoneos audire.* Loquitur de Viſitatoribus Prouincialibus Tertiarijs in vnaquaque Prouincia eligendis, qui per ſe, vel alios Sacerdotes eiuſdem Regulæ hoc munus audiendi Fratrum Confeſſiones exerceant. Ecce quomodo etiam tunc tẽporis Pius V. voluit Tertiarios quo ad hoc Sacramẽtum eſſe ſubiectos ſuis Superioribus Tertiarijs. Quod & eo magis arguitur ex præcitata Bulla Sixti V. reſtituendo Generalem intendendo omnino Tertiarios eſſe ſubiectos etiam in ſpiritualibus ſuis Superioribus. Præterea Generalis Obſeruantiæ nunquam confirmauit Generalem Tertij Ordinis, neque viſitauit; nã Protector, vel alius Prælatus eius nomine præſidens in capitulis Generalibus confirmat eius electionem, conſequẽter euanuit huiuſmodi poteſtas Generalis Obſeruantię ſuper Tertij Ordinis Religioſos. Probatur 2. quia ex cap. 14. & 22. Regulæ Priores deputant Confeſſarios ſui Ordinis pro ſuis ſubditis, ergo extra confiteri non poſſunt. Prętereа demus, Miniſtrum Generalem confirmare, & viſitare adbuc poſſe hunc ordinem, non ideo bene infertur, Religioſos Tertij Ordinis poſſe eligere quemuis Confeſſarium de Obſeruantia; immo neque ipſum Generalem, aut Prouinciales de Obſeruantia, quibus tantum olim ſubijciebantur Tertiarij ex citata Bulla Pij V. cum aliud ſit confirmare, & viſitare, aliud adminiſtrare Sacramentum Pęnitentiæ, nam etiam Archiepiſcopus eſt ſuper Epiſcopos ſuffraganeos, & eorum ſubditos, & tamen non eſt eorum ſubditorum proprius Sacerdos, cum eos non poſſit abſoluere niſi in actu viſitationis ex cap. fin. de cenſibus in 6. ergo pari ratione ſolus præciſe Miniſter Generalis, aut Prouinciales, ſi adhuc ſubderentur, poſſent audire illorum Confeſſiones in actu viſitationis, & non alij, nec alio modo, niſi in ſpecie deputarentur ab illis.

RESOLVTIO XXXV.

De Habitu Regulari.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitio habitus laruis reſumptis eſt peccatum cũ excommunicatione.*
2 *Tres cõditiones; prima vt fiat extra Monaſterium.*
3 *Secunda, quod depoſitio ſit peccatum mortale.*
4 *Quandoque eſt mortale, alias veniale.*
5 *Vt probatur.*
6 *Saltatio, & vſus laruarum in Conuentu ſolum veniale.*
7 *Dimiſſio habitu ex rationabili cauſa nullum peccatum.*
8 *Dimiſſio habitus ſine cauſa cum ſcandalo extra eſt peccatum mortale.*
9 *Cum notabili tamen ſpatio temporis.*
10 *Tertia, vt adſit actualis vagatio.*
11 *Notabilis receſſus à loco ſufficit.*
12 *Laruatus incedens ſine habitu eſt excommunicatus.*
13 *Proprij habitus depoſitio ſola cum illis tribus inducit excommun.*
14 *Aſſumptio alterius veſtis non requiritur.*
15 *Habitus alterius ordinis duplici ſine ſumi poteſt.*
16 *Si ſumatur ſine intentione tranſeundi adbuc dupliciter.*
17 *Apoſtaſia, fuga non requiruntur, ſed ſola vagatio.*
18 *Facere ſe videre non requiritur pro pęna.*
19 *Partialis dimiſſio habitus excuſat à pęna.*
20 *Negat Suarez cum alijs.*
21 *Quid ſi ferat habitum Nouitiorum?*
22 *Non incidit quando fere communis eſt.*
23 Habitus *nomine quid veniat?*
24 *Nouitiorum habitus non neceſſario diſtinctum ab profeſſorum.*
25 *Dimiſſio babitus cum licentia non excuſat.*
26 *Carceratus ſine habitu aufugiens non incurrit.*
27 *Male faciunt carcerantes ſine habitu.*
28 *Habitus aufertur in quatuor caſibus.*
29 *Triremibus damnatus excuſatur, ſicut & eiectus.*
30 *Expulſus cum habitu tenetur illum ferre.*
31 *Epiſcopus, & alij tranſlati non incidunt.*
32 *Curatus incidit.*
33 *Profeſſi omnes incidunt.*
34 *Etiam Ieſuitæ.*
35 *Conſtitutio* Vt periculoſa *omnes ligat.*
36 *Ignorantia etiam craſſa excuſat.*
37 *Ignorantia inculpabilis quid?*
38 *Inaduertentia excuſat.*
39 *Occultans habitum non incidit.*
40 *Contraria opinio eſt multorum.*
41 *Cuius rationibus reſpondetur.*
42 *Superiores non dant licentiam occultandi babitum.*
43 *Militares excipiuntur ab hac pęna.*
44 *Diuerſos babitus habere debent diuerſæ Religiones.*
45 *Nouus babitus non introducitur.*
46 *Habitus debet eſſe veſtis talaris.*
47 *Habitus benedicitur.*
48 *Profeſſionem tacitam inducit ſuſceptio habitus.*

Habitus

49 *Habitus nomine in iure venit profeſſio.*
50 *Habitus Tertij Ordinis.*
51 *Tunica quid ſit?*
52 *Corda quid ſit?*
53 *Caputium ſcapulare, capam idem.*
54 *Caparonis nomen includit duo.*
55 *Guamellum, & Placentinum.*
56 *Clamis, Mantellum, Pallium.*
57 *Sotularis, & Solatura.*
58 *Qualitas habitus Tertij Ordinis.*
59 *Tunica, Caputium, & Pallium paria.*
60 *Quod de reformatione Habitus.*
61 *Pallium quomodo ferendum apud Tertiarios.*
62 *Tertiarij an debeant ferre habitum eremiticum.*
63 *Reformatio habitus.*
64 *Camiſijs, & lectis vtuntur.*
65 *Dimiſſio habitus in Confeſſione eſt aperienda.*
66 *Peccant abutentes habitu Religioſo.*
67 *Oſculantes habitum lucrantur indulgentiam.*
68 *Morientes ſepeliendi cum habitu aquirunt indulgentiam.*
69 *Defuncti ſepeliri poſſunt cum habitu in Eccleſijs Regularibus.*
70 *Sepulti in Eccleſijs Regularibus lucrantur indulgentiam.*

QVidam Religioſus, vt commodius incederet laruatus dimiſit habitum ſuæ Religionis. Queritur, an inciderit in excommunicationem, inflictam à Boniſacio VIII. in cap. Vt periculoſa 2. Ne Cler. vel Mon. in 6. illis verbis. *Vt periculoſa Religionis euagandi materia ſubtrahatur, diſtrictius inhibemus, ne de cætero, aliquis quãcumque Religionem tacite, vel expreſſe profeſſus, in Scholis, vel alibi temere habitum Religionis ſuæ dimittat.*

1 Reſpond. Incidit. Probatur, quia ad hoc tria requiruntur, vt colligitur ex citatis verbis textus. I. Vt dimiſſio fiat extra Monaſterium. II. Vt hæc dimiſſio ſit peccatum mortale. III. Requiritur vagatio. Quarum vna deficiente non incurritur excommunicatio.

2 Prima igitur conditio eſt, vt dimiſſio habitus ſit extra Monaſterium, quod intelligi poteſt duobus modis, vno expoliando ſe intra Monaſterium, & poſtea exeundo ſine habitu, altero exuendo ſe habitu extra clauſtrum, quouis ex his duobus modis contingat dimiſſio habitus cum exitu extra Monaſterium inducitur excommunicatio, quod probatur, quia dictio *alibi*, in textu poſita, licet videatur includere omnem locum à Scholis, ac proinde clauſtrum, quod gymnaſium non eſt, res tamen ita ſe non habet, quia non intentio verbis, ſed verba intentioni deſeruire debent, cap. Humanæ aures 11. 22. quæſt. 5. cap. In ijs, de verb. ſignific. intentio autem Boniſacii VIII. fuit ſubtrahendi materiam vagandi Religioſis, cuius periculum ſubire minime poſſunt, dum intra clauſtra morantur, ergo verbum, *alibi*, reſpicit loca, quæ no ſunt de clauſtro, & intra Monaſterium. Ita tenent Angel. ver. Excõmunicatio 7. caſu 27. Graff. part. 1. lib. 4. cap. 21. num. 5. & lib. 2. de arbitr. c. 26. num. 5. Nald. ver. Habitus numero 1. Oppoſitum tenent Silu. ver. Excommun. 9. caſu 24. num. 54. q. 5. & num. 53. not. 3. Tabien. excommun. 5. caſu 23. Nau. cap. 27. num. 131. Sair. lib. 3. cap. 33. num. 11. quos & alios pro ſe citat Sanchez lib. 6. cap. 8. num. 61. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 2. num. 12. ſi deponat animo vagandi, licet non exeat.

3 Secunda conditio eſt, vt dimiſſio extra Monaſterium facta, ſit peccatum mortale, nam hoc ſine dubio ſupponitur ad excõmunicationem, quæ nunquam inuertitur, niſi tranſgreſſor peccet mortaliter, & de hoc nullus dubitat, & colligitur in caſu præſenti ex particula, *temere*, quæ ſignificat temerariam habitus depoſitionem. Illa autem depoſitio dicitur temeraria, quæ fit ſine rationabili cauſa, ex Inſtit. de pœnis temere litig. Item cum fit per dolum, negligentiam, & fatue, ex Gloſ. in cap. 1. de ſent. excomm. in 6. Item temere fit aliquid, cum præſumptioſe, & ſcienter, ſeu conſulto, & dedita opera fit aliquid, vt apud Sanch. cit. num. 43. docet Card. in Clem. 1. §. Si quis, de ſtatu Mon. not. 1. & ibi Anchar. num. 15. Suar. tom. 5. in part. 3. diſput. 4. ſect. 10. num. 3. qui diſput. 23. ſect. 4. num. 29. ait idem eſſe quod præſumere, ex quo idem Sanchez inſert ad incurrendam hanc cenſuram requiri certam ſcientiam, aliter ignorãtia etiam craſſa excuſat ab ea incurrenda, modo ignorantia non ſit affectata, aut cum ingẽti temeritate coniuncta, vt dicam infra q. 11.

4 Depoſitio iſta temeraria quandoque eſt peccatum mortale, cum ſcilicet fit cum ſcandalo aliorũ, vel cum vagatione, vel ex turpi cauſa fornicandi, furandi, choreus ducendi cum Secularibus, laruis vtendi extra clauſtrum, ex his ergo, & ſimilibus circumſtãtijs deducitur peccatum mortale, ſiquidem dimiſſio habitus in ſe ſpectata non eſt peccatum ſaltem mortale, nam cap. Sanctimonialis diſt. 23. cap. Vidua 20. quæſt. 1. vbi præcipitur vt Religioſa ſemper deferat habitum, etiam in lecto, & in infirmitate, vt ibi Gloſ. ver. Semper explicat intelliguntur de honeſtate, & conſilio, non autem de præcepto, cum non contineant verba præceptiua, iuxta D. Anton. part. 3. tit. 24. capit. 53. ex Nau. cap. 27. num. 131. Bonac. q. 2. da clauſ. p. 2. num. 3. alios citat Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 49. & facit textus noſter cap. Vt periculoſa, ſupra vbi adeſt particula, *De cætèro*, quæ ex ſui conditione reſpicit futurum tempus, non præteritum Gloſ. in cap. Vn. Ne ſed. vac. extr. Ioan. 22. & in extr. 4. de verbor. ſignific. ver. Deinceps, Hoſt. in cap. fin. de ſponſa duor. ex quo infertur illa dictione mediante aliud præceptum antea nõ fuiſſe circa cõtinuam geſtationem habitus Religioſi; nec vrget Gloſ. initio cap. 3. 16. q. 1. inter ſubſtantialia Monachatus referendo geſtationem habitus, ſicut continentiam, & non habere proprium, quaſi trangreſſio eius ſit ex ſe mortale, ſicut violatio continentiæ, & paupertatis; ſiquidem Gloſa vult hoc dicere, quod Religioſus non poteſt degere eam vitam ſine ſuo habitu, non negat autem, quin poſſit aliquando ſe illo exuere, etiam ex leuitate, & ſine peccato mortali.

5 Quandoque vero dimiſſio habitus, ſeu eius expoliatio, (has enim voces diuerſificat Sanchez cit. num. 59.) & ſolum veniale, quando nimirum quis eo ſe expoliat ſine ſcandalo ad ſaltandum, ludendum,

dendum, proijciendum lapidem, vtendum laruis intra Monaſterium, ad recitandum etiam aliquid ludierum recreationis gratia, modo non ſit de re ex ſe mala. Ita docent Silu. ver. Habitus quæſt. 2. Suar. & ex illis Bonac. q. 2. de clauſ. p. 2. num. 15. Graff. part. 1. lib. 4. cap. 21. num. 15. Nauar. cap. 27. num. 131. Sanchez lib. 6. cap. 8. quæſt. 3. num. 55. Tolet. lib. 1. cap. 39. qui ſuperiora exempla referunt.

6 Saltatio autem, & vſus laruarum, honeſte & recreationis cauſa peracta, apud quaſdam Religiones tempore Bacchanalium, cum depoſitione habitus, immo & in domibus parentum tantum, non ſunt pluſquam venialia, præciſis extraneis, ſiquidem Superiores huiuſmodi recreationes permittunt, neque prohibent, aut alicui ſit ſcrupulus de peccato mortali, quicquid dieat Graff. part. 1. lib. 3. capit. 5. num. 77. aſſerens Religioſum dimittentem habitum, vel illum occultantem ob ludum laruarum peccare mortaliter, quod multis probat, quæ non reijcio, quia aut probant eſſe ſolum veniale, aut mortale, non tamen ex ſe, ſed reſpectu circumſtantiarum peccatum mortale inducentium.

7 Demum nullum eſt peccatum dimiſſio habitus cum rationabili cauſa, præciſo ſcandalo; ſiue deponatur intra, ſiue extra clauſtrum, puta, cauſa balneationis, natationis, piſcationis, laboris, magni æſtus, vtilitatis, commoditatis, dormitionis cauſa, ad euitandum mortem, vel alterum damnum de quibus vide Confect. tit. 13. cap. 14. Toletum lib. 1. cap. 39. num. 15. Nauar. cap. 27. num. 131. Sanchez lib. 6. cap. 8. num. 41. Bonac. p. 2. nu. 14. Diana reſol. 115. de dub. regul. Rodriq. tom. 2. q. 76. artic. 6. cum ſuo Compend. reſol. 71. num. 6. Anton. de Sillis ſuper cap. 11. Regulæ noſtræ, Portell. ver. Habitus, qui in Addit. num. 3. ait recurrentem iuſte ad Superiorem maiorem, poſſe in itinere deponere, ſeu occultare habitum ſine peccato, ſi timet probabiliter detinendum eſſe de ordine Superioris inferioris.

8 Conſtat ex hactenus dictis de iure communi nõ omnem habitus dimiſſionem eſſe peccatum mortale, ſed eam tantum, quæ contingit ſine rationabili cauſa, & cum ſcandalo, ſeu cum animo vagandi, dico de iure cõmuni, quia vnuſquiſque videat, quod in ſua Religiune circa hoc ſtatuatur, vel ſit in vſu, & ſecundum morem ſui ordinis viuat. In mea Religione vſus babet, dormitionem in lecto fieri habitu exuto, quamuis in Regula cap. 11. ſtatuatur, quod *Vnuſquiſque tunica ac ſcapulari veſte indutus., ſoluſque dormiat. Neque tamen vllus in plumeis lectis cubet*. Hæc autem ſtatuta non obligant ad mortale, neque veniale, immo in diſuetudinem abierunt, etiam ex rationabili cauſa, quia tunc temporis, quando condita fuerunt illa decreta, viuebant noſtri in habitu eremitico, quod nunc non faciunt, ideo neque eo modo dormire habent, præterquamquod in regulis Nicolai IV. & Leonis X. non reperitur indicta huiuſmodi auſteritas. Et quod dicit de lectis plumeis intelligitur etiam de laneis ſub eadem ratione, vt mortificent ſub ea auſteritate corpora ſua in ſeruitutem ſpiritus redigentes, vnde & ibidem interdicitur vſus linearum interularum, de quibus infra quæſtione 26.

9 Vt autem dimiſſio habitus etiam ex malo fine, puta ad fornicandum, furandum, &c. ſit peccatum mortale non ſufficit quæuis eius depoſitio, ſed debet eſſe cum notabili ſpatio temporis, nam in breui reſumens depoſitum habitum nõ dieitur dimiſiſſe, per l. Diuortium ff. de diuort. vt refert Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 55. Videntur autem omnes conuenire ſpatium vnius horæ eſſe breue tempus, ita Silu. ver. Excomm. 9. num. 51. & ver. Habitus num. 3. Caiet. explicando hoc caput. Vt periculoſa Graff. part. 2. lib. 3. cap. 17. num. 9. & citatus Sanch. Bonacina vero q. 2. de clauſ. p. 2. num. 21. notabile tempus ſtatuit duas, vel tres boras. Ratio autem eſſe poteſt, quia maius tempus iudicio prudentis videtur requiri ad peccandum mortaliter contra minus præceptum, vt eſt noſtrum de nõ dimittendo habitu, quam contra præceptum maius, vt eſt præceptum e.g. non laborandi die feſto, non ferendi arma prohibita; ſed ad peccandum mortaliter cõtra hęc duo pręcepta requiritur ſpatium vnius horæ, ex Bonac. p. 7. de legib. §. 4. num. 17. & 18. ergo maius ſpatiũ requiritur ad peccandũ mortaliter cõtra præceptum prohibens dimiſſionem habitus, ergo ſpatium vnius horæ non ſufficit. Maior ſuadetur arg. cap. 1. diſt. 5. iuncta Gloſ. quia vbi timetur periculum, ibi citanda eſt mora, vnde quo periculum eſt maius, minor debet eſſe mora, maior vero reſpectiue vbi minus eſt periculum. Quam doctrinam ſuſtineo reſpectu earum Religionum, in quibus hoc præceptum non ſeruatur tam rigoroſe, mitigatum per vſum viuendi nõ ita ſtrictum, ſicut ſit in Religionibus magis reformatis, reſpectu quarum dimiſſionem ad horã cenſerem inducere peccatum mortale, quia vna ex præcipuis perfectionibus reformationis, eſt continua habitus delatio. Faciunt dicta à Megal. lib. 4. de cenſ. cap. 6. num. 52. Dicta procedunt contra Suar. de cenſ. diſput. 23. ſect. 4. num. 30. arbitrantem nõ requiri notabile tempus, ſed in ipſa dimiſſione vt ſic committi peccatum, quia eius grauitatem non deſumit ex quantitate temporis, ſed ex ipſamet habitus depoſitione. Ad hoc bene dicit Sanchez num. 54. in ordine ad excommunicationem requiri notabile tempus, quia ad incurrendã cenſuram ſpectatur actio externa, quæ debet eſſe mortalis etiam ex malitia externa. Quare qui nihil cogitauit de quantitate temporis, & breui maneat ſine habitu non peccat mortaliter, ſi vero intendebat diu vagari ſine habitu, & de facto breui temporis ſpatio reſumpſit depoſitum habitum, peccauit mortaliter, ex intentione.

10 Tertia cõditio eſt, vt præter dimiſſionem mortalem habitus extra Conuentum de facto vagetur, quod probatur. Tum quia ita colligitur ex illis verbis, *euagandi materia Religioſis ſubtrahatur*, noſtri textus initio hic allati, dicit enim, *materia*, non *occaſio*, aut *animus*, licet enim hæ dictiones idem ſignificare videantur, tamen æquum eſt, & conforme legibus pęnalibus, vt hic accipiatur pro actuali vagatione, non pro animo, aut occaſione vagandi, quia cogitationis pœnam nemo meretur, capit. Cugitationis, cap. Cogitatio, diſt. 1.

de

[illegible]

de pœnit. Tum quia quælibet lex quibuſcumque verbis conſtet intelligitur reſtrictiue, ſiue ampliatiue iuxta limites ſuæ rationis, a qua regulatur, eo quod ratio eſt anima ipſius legis, cap. Ratio nulla, de præbend. l. Cum pater, §. Dulciſſimis, ff. de leg. 2. docet Tiraq. multis citatis in tract. cauſa ceſſante part. 1. num. 138. & 159. & in l. Si vnquam, §. *Libertis*, C. de reuocand. donat. num. 45. Sanch. lib. 2. diſp. 37. num. 7. Finis autem propter quem Papa edidit illud decretum prohibens dimiſſionem habitus fuit, ne Religioſi vagarentur, ergo ceſſante vagationes ceſſat etiam decreti diſpoſitio, conſequenter pœna non incurritur, niſi ſecuto effectu vagationi. Tum quia Papa punit Religioſum deponentem habitum propter vagationem, ergo ſicut non punit animum deponendi habitum, ſed factum ipſum, ita neque punit propter intentionem, & occaſionem vagandi, ergo quia vagatus fuit de facto. Antecedens ſuadetur, quia deponens habitum, vt commodius, ſeu voluptuoſius fornicetur non eſt excommunicatus, Tolet. libro 1. capit. 39. numero 15. Nau. capit. 27. numero 131. & alij ſupracitati, & alia ratio non videtur aſſignanda, niſi quia in ea expoliatione nullum contigit vagationis vitium, intellige id, quando religioſus exuit habitum non in conuentu, & ſine eo pergit ad meretricem extra conuentum exiſtentẽ, ſed in loco, vbi fornicatur. Tum quia dimiſſio habitus vt ſic in ſe ſpectata nõ inducit excõmunicationem ſed cum adiuncta materia vagandi, vt fere omnes doctores citati, & mox citandi aſserunt, ergo talis debet eſse vagatio, qualis dimiſſio, ſiquidem pœna excommunicationis, ſicut quælibet alia pœna non incurritur niſi propter actum externum, ſed dimiſſio debet eſſe in actu, & in facto, & non tantum in intentione, & voluntate, ergo & ipſa vagatio, ſi enim hæc in mente retineatur nihil poteſt operari, ac proinde neque inducere excommunicationem, quia propoſitum in mente retentum nihil operatur, l. Si repetendi, C. de condit. ob turpem cauſ. Tum quia ad ea, quæ raro accidunt lex non aptatur. l. Nam ad ea, ff. de legib. ſed raro accidit, quod quis deponat habitum animo vagãdi, & poſtea non vagetur. Nobiſcum eſt Calcaneus conſil. 123. num. 7. contra Silu. ver. Excommun. 9. caſu 24. num. 54. qu. 5. in fine, & nu. 53. not. 3. Tabienam Excommun. 5. caſu 23. qu. 1. num. 2. Nau. cap. 27. num. 131. Sair. lib. 3. cap. 33. num. 11. cum alijs, quos pro ſe citat Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 61.

11 Non eſt autem neceſse, vt Religioſus vagetur per diuerſa loca, ſeu vicos, ſed ſufficit ſine habitu recedere a loco notabiliter, in quo depoſitus fuit. Tum quia ex gloſ. ver. Vagandi materia in extr. Ioan. 22. Execrabilis, per l. Si quis domeſticorum, C. de domeſt. & protect. vagabundus dicitur, qui aberrat à loco, in quo aſſiduus habet eſse, vbi vides nullam fieri mentionem de diuerſitate locorum, locus autem aſſiduus Religioſi eſt proprium monaſterium, in quo dicitur habere domicilium ex iis, quæ habet Innoc. in capit. Ex ore, de priuil. Tum quia ex cap. Cum ſingula, de præbend. in 6. vagus reputatur ille Religioſus, qui habendo vnũ prioratum, ſeu curam animarum recipit aliam Eccleſiam, ſicut & clericus, cap. Quia in tantum, de præbend. vbi dicitur vagus diſcurrens ab vna ad aliam Eccleſiam, ſic ergo dicetur vagus Religioſus à ſuo monaſterio recedens ad extraneum locum. Tum quia hic nomen vagi non accipitur pro eo, qui nullibi domicilium habet, ſed hodie eſt hic, cras alibi l. 4. §. Præter ff. de damn. infect. ſed pro eo qui diſcurrit, ac ſi eſset ſecularis non ſe ſubſtrahendo à commertio ſecularium.

12 Reſponſio igitur ad quæſitum, quod Religioſus incedens laruatus habitu depoſito inciderit in excommunicationem non reſeruatam Papę, manet probata ex hactenus dictis. Ita tenet in terminis Migal. lib. 4. de cenſur. cap. 6. nu. 53. §. Ex quibus verbis, Graff. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 77. Conrad. part. 1. qu. 249. his verbis. *Ex omnibus his collectis, & bene perſpectis videtur elici poſſe, quod ſi Clericus, vel Religioſus ad horam laruatus incedat non incidere in excommunicationem, quia hic actus de ſe non eſt mortalis.* Cuius dictum eſt conforme noſtræ reſponſioni ex allata doctrina præſertim in ſecunda conditione, vbi dicimus horam vnam eſſe breue tempus.

Quæres autem. 1. An præter dictas tres conditiones, aliæ requirantur, nam aliqui volunt depónentem habitum ſuæ Religionis ad hoc vt eam cenſuram incurrat debere aſſumere alium habitum. Alij requirunt, vt deponens habeat intentionem fugiendi, ſeu apoſtatandi, non autem reſumẽdi illum. Quidam exigunt ſcandalum, nempe vt religioſus faciat ſe videre ſine habitu ſecularibus.

13 Reſpond. Nullum prædictorum requiritur. Nõ aſſumptio alterius habitus. Non intentio fugiendi, ſeu apoſtatandi. Non ſcandalum.

14 Primum, non requiritur aſſumptio alterius veſtis, probatur. Tum quia in textu non exprimitur, neque deducitur huiuſmodi aſſumptio, ergo neq; à nobis eſt aſſerenda. Tum quia ſtat perfecta dimiſſio habitus abſque eo, quod quis alium induat, & hoc notum eſt exemplo eorum qui noctu ſe expoliant, vt eant dormitum, tunc enim deponũt, & dimittunt habitum, neque enim dimittere, ſeu deponere accipiendum eſt pro relinquere, aliter ſoli apoſtatæ habitu dimiſſo, eam pœnam incurrerent, quod falſum probatur hic §. Secundum. Tum quia illi Religioſi, qui calceati incedũt, cum ſubtus habitum more ſecularium, eorũ ſtatui condecentem ferant, alium non aſſumendo numquam inciderent in excommunicationem, quia veſte regulari depoſita, fere numquam alium aſſumunt, ſed proprijs ſubueſtibus vtuntur. Diſcalceati vero cum ſolis femoralibus vtantur egent alterius aſſumptione, ne ſe videntes ad riſum prouocent, vnde ex hoc doctores fere omnes requirunt hanc aſſumptionem, quia nec nudi, aut indecenter veſtiti ſolent communiter homines vagari, & ad ea, quæ rara ſunt, leges aptari non ſolent l. Nam ad ea ff. de legib. & doctores ſunt Silu. excommun. 9. caſu 24. num. 52. & 53. Nau. cap. 27. num. 131. Rodriq. tom. 2. qu. 76. art. 6. §. Secundo, Tolet. lib. 1. capit. 39. num. 15. quos & alios pro ſe citat Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 51. ob eam rationem, quæ habere poteſt locum in reformatis, qui habitum, ſeu veſtes more ſecularium non ferunt, Bonacina autem q. 2. de clauſura p. 2. num. 7. Suar. tom. 5. in part. 3.

diſp.

Digitized by Google

diſput.23. ſect.4.num.28. & Filliuc.tract. 14.cap. 8.q.4.num.133.afferant iuxta noſtram reſponſionem non requiri aſſumptionem alterius habitus, immo & reformatos aufugientes cum ſolis femoralibus eſſe excommunicatos.

15 Poteſt autem aſſumi habitus alterius Religionis, vel cum intentione illam ingrediendi, vel ſine illa intentione. Priori modo ſumens, ſi ſtatim abſque mora tranſeat, non incurrit, quia hic nulla vagatio, nec dimiſſio temeraria, ſiue tranſeat ad laxiorem, ſiue ad arctiorem. Ita docent Rodriq.tom.2. quæſt.76. art.6. §. Secundo, Angel. ver. Religioſus num.36. Tabien. excomm.5.caſu 27. num.3. Armilla Excommun. caſu 53. quos & alios pro ſe citat Sanchez libro 6. capitulo octauo, numero 68. Bonac. quæſt.2. p.2. numer.16. concedit hoc, quando tranſit ad ſtrictiorem, quia dimiſſio non eſt temeraria, numero 17. ait incurrere, quando tranſit ad laxiorem, quia adhuc prior Religio habet ius ſuper illum, & reditus contingere poteſt cum periculo vagandi, ſed non placet. Tum quia abeſt hoc periculum, ſi vere intendit aliam Religionem, & ſine periculo vagandi redire poteſt, ſi vult. Tum quia de facto per hoc nō vagatur. Tum quia tranſitus ad aliam Religionem ex ſua natura non inducit occaſionē vagandi, ad quam per accidens ſe habet; ibidem vero pro ſe citat Doctores. Verum quidem eſt, quod ſic tranſiens ſine licentia ſiue ad laxiorem, ſiue ad arctiorem puniri poteſt vt apoſtata, quia ex Decreto Sacræ Congreg. ſub dat.21. Septembr.1624. *Vt apoſtatandi opportunitas Regularibus præripiatur, ſtatuit, vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem tranſire, niſi prius Superiori legitime conſtiterit, eam Religionem paratam eſſe illum recipere, qui licentiam petit, tunc qui Regularis recta ſe transferat ad arctiorem.* Id colligitur; inde tamen non infertur incurrit hanc cenſuram, cum de ea nulla fiat mentio, Vide reſolut. 29. quæſt. 20. Et in mea Religione eſt ipſo iure excommunicatus ſine reſeruatione tranſiens ſine licentia petita à Generali, vel Prouinciali per Iul.II. Conſtit. *Decet Romanum.* Dat.8.Ian.1508. in noſtro Bull.pag.56.

16 Poſteriori modo ſumens habitum alterius ordinis ſine intentione ingreſſus accidere poteſt duobus modis, vno ad malum finem, vt ſi Franciſcanus exempli gratia, induat Dominicanum, vt liberius vagetur, & in hoc caſu incidit poſita vagatione, iuxta ſuperius dicta, Tum quia in citato capite non ſolum prohibetur ſimpliciter dimiſſio habitus in genere, ſed propriæ Religionis, vt denotat pronomen, *ſuæ*, quicquid dicant Gemin.Lapus,& alijs dum aiunt vnam eſſe omniū Religionem; ſed errant, quia non ſine cauſa appoſitum fuit illud pronomen, *ſuæ*, quod prætermiſiſſet legiſlator, ſi voluiſſet eos non incidere, recipiendo habitum alterius ordinis, argum. cap. Solitæ, de maior. l.Si quando ff.de legibus in lege enim nulla eſt dictio ſuperflua, ſed vnaquæque ſuam habet vim, & miſterium. Tum quia peccat mortaliter ſic incedendo, cum non leuem faciat iniuriam proprio, & alieno ordini contra prohibitionem Summorum Pontificum, nam Innocent. 4. Conſtitut. *Quia confuſio habitus ſæpe confuſionem inducit ordinum, & animorum,* Dat. 21. Decembr.1242. & Clem.4. Conſtitut. *Virtute conſpicuas,* Dat.10. Nouembr. 1439. in Bullario nouo 4. interdicunt Religioſis ne deferant habitum alterius ordinis. Quare ſine dubio ſic vagans incurrit. Altero modo ſumi poteſt ad finem honeſtum, vt ad prædicandum, diſputandum, cantandum &c. in Eccleſia alterius ordinis, aut etiam ſi ſumat veſtem clericalem ad cantandum &c. in Eccleſijs clericorum, in hoc caſu non incurrit cenſuram, peccat tamen ſiue adſit licentia proprij Superioris, quam dare non poteſt, cum delatio habitus proprij ſit de iure communi, ſiue non, aut alterius, cuius fert habitum, propter eamdem rationem, ſuadetur. Tum quia honore, quem propriæ Religioni deferre debet, alienæ tribuit. Tum quia prædicta cum proprio habitu æque bene, & melius præſtare poteſt. Tum quia in re non leuis momenti ementitur proprium ſtatum. Tum quia ſicut in vno, eodemque officio non debet eſſe diſpar profeſſio cap. In noua 16, quæſtione ſeptima, neque debet quis veſte mi[n]duere de lana, linoque contextam, cap. Cum cauſam 27. de elect. neque in eodem Monaſterio Clem. 1. de elect. ita multo minus fingi. Tum quia ex diuerſitate habitus generatur confuſio, & ſcandalum, Gloſ. in capit. cit. In noua, ex capit. Quod Deo Patri 33. quæſtione quinta. Demum hæc dimiſſio eſt temeraria, & indiſcreta, ergo peccaminoſa. Quod aſſumptio habitus alterius ordinis ſine intentione ingreſſus inducat cenſurā, docent fere omnes cum Rodriq. tom.2. quæſtione 76. articulo 6. §. Secundo, Confect. titul. 13. capit.15. & alij cum Sanchez libro 6. cap.8.num. 65. Quod ad ſecundam partem, quando ſumitur ad bonum finem nobiſcum videtur ſentire Sanch. cit. num. 66. dum dicit ſic proprium habitum dimittentem ſumendo alienum de licentia eius Superioris temere deponere, quando alio modo poteſt commode deſeruire alteri ordini, & grauis vrgeat neceſſitas, contra Bannez 2.2. q.12. art. 1. dub.2. poſt 2. concluſ.& Cruz lib.1. de ſtatu regul.cap.7.in fine.

17 Secundum, ad incurrendam hanc pœnam non requiritur apoſtaſia, ſeu fuga, ſed ſufficit ſola vagatio, probatur. Tum quia hæc non exprimuntur in textu. Tum quia tam eſt dimiſſio habitus ea, quæ fit cum animo reſumendi habitum, quam illa, quæ fit ſine animo reſumendi, ſeu apoſtatandi. Tum quia ſine his ſubſiſtere poteſt vagatio, quam intendit Papa ſubtrahere Religioſis timore huius pœnæ, non autem punire apoſtatas. Rodriq. tom.1. quæſt.30. articulo 1. cum ſuo Compend. reſol.11. num.1. Nau. conſ. Vn. de Apoſt. num.6. quos & alios citat Sanch. lib.6. cap.8.nu. 45. qui nu.48. de communi ait, ad hanc cenſuram incurrendam non requiri, vt in perpetuum deponatur, vel vt deponatur eo animo, Sair. lib.3. cap. 33.num.15. refert, quoſdam tenere non incurrere, quando dimittitur cum intentione reſumēdi, propter eam rationem, quia dimittere eſt relinquere, ſed errant ſine dubio, quia in ſubiecta materia dimittere reſpicit expoliationem cum tēpore notabili,

Digitized by Google

bili, aliter fruſtaretur Papæ in ea lege intētio, quæ fuit ſubtrahere regularibus materiam vagandi.

18 Tertium, ad incurrendam hanc cenſuram parū refert ſcandalum, ſeu facere ſe videre, aut ſe celare Secularibus, probatur. Tum quia adbuc eſt vagatio cum dimiſſione habitus. Tum quia ſequeretur poſſe Religioſos de nocte vagari ſine habitu, aut ſe transferre ad partes, vbi Religioſi non cognoſcuntur, & ſic per plures dies, aut menſes vagari ſine habitu, quod omnino abſurdum eſt. Sic tenent Azor. lib. 12. cap. 17. q. 14. & ex eo Sanch. lib. 6. c. 8. num. 61. contra fere omnes, quos ſequitur Rodr. tom. 2. q. 76. art. 6. Sair. lib. 3. cap. 33. num. 11. & 16. Tabiena ver. Excomm. 5. caſu 23. num. 2. apud dictum Sanch. aſſerens requiri, vt habitum dimittens ſe offerat in conſpectu hominum.

Quæres 2. An ad incurrendam hanc cenſuram dimittendus ſit totus habitus, an ſufficiat dimittere partem, e. g. ſi Franciſcanus dimittat ſcapulare, tunica retenta. Item ſi Tertiarius eiuſdem ordinis dimiſſo ſcapulari proprio ſumat illum Conuentualium, vel proprium rotundet a parte priori. Itē, ſi quis propriam haſtam, ſeu patientiam in alienā commutet. Item ſi Auguſtinianus ex duobus habitibus, alterum deponeret. Item ſi profeſſus reciperet habitum Nouitiorum. An in his, & ſimilibus caſibus vagans extra Monaſterium incideret in hanc excommunicationem?

19 Reſpond. Dimittens propriæ Religionis habitum ex parte non incurrit cenſuram hanc. Probatur, Tum quia ad incurrendam excommunicationem requiritur, vt actio prohibita fiat ſub ea ratione, ſub qua interdicitur, & nō ſufficit, vt imperfecte fiat, ſed opus debet eſſe cōſummatū, propter quod cenſura incurritur, vt docēt omnes cū Nau. conſ. 18. de ſent. excom. nu. 3. tom. 3. in cap. Si quis non dicam de pœnit. diſt. 1. nu. 17. Megal. de cenſ. lib. 5. cap. 4. num. 2. Quaranta ver. Sodomia in Addit. ſed in præcitatis caſibus non perficitur, neque conſumatur dimiſſio habitus, cum ſit talis ſecundum quid, & imperfecte, & dicatur ſemiueſtitus, ergo non dimiſiſſe habitum. Tum quia in prædictis caſibus non eſt proprie habitus dimiſſio, ſed habituum permixtio, de qua non loquitur noſter textus, ergo non habet locum excommunicatio.

20 Suar. tom. 5. in part. 3. diſput. 23. ſect. 4. num. 28. & ex eo Sanchez libro 6. capitulo 8. numero 52. Bonacin. quæſtione 2. de clauſ. punct. 2. numero octauo, affirmant Religioſum dimittentem non ſolum totum habitum, ſed etiam illius partem, alia retenta, per quam nequit Religioſus ſuæ Religionis cognoſci, incidere; probant, quia perinde eſt ac totum habitum dimittere, & ex hoc occaſionem vagandi habet, cum non cognoſcatur profeſſus ſui Monaſterij; ſed patet ex ſupra adductis hanc non eſſe perfectam habitus dimiſſionem, ſed eius partis expoliationem, ſeu permixtionem habituum; neque facit ad hanc cenſuram incurrendam, quod non cognoſcatur Religioſus ſuæ Religionis, hoc enim extraneum eſt, cum accidere poſſit, vt adhuc cognoſcatur ſuæ Religionis, & ſic non incurret dicendo amicis, & alijs, ſe eſſe talis Religionis, & ſic videretur eſſe in eius poteſtate incurſionem huius pœnæ, quod ridiculum eſt, Confirmatur, tum quia verba intelligenda ſunt ſimpliciter, & non ſecundum quid l. Hoc legatum ff. de legat. 3. l. 1. §. Si quis ſimpliciter, ff. de verborum obligat. Cardin. Tuſcbus littera V, concluſione 92. Barboſa littera V, num. 15. ſed nomine depoſitionis habitus venit totus habitus ſimpliciter loquendo, ergo non venit dimiſſio partis, Tum quia ſoluens partem debiti non dicitur ſoluiſſe debitum, ergo ſoluere ſe veſtem ſeu illa ſe exuere non dicitur ſoluiſſe habitum perſonam ſuam.

21 Circa habitum Nouitiorum dicunt præcitati Doctores, tunc profeſſum induentem, proprio dimiſſo hanc pœnam incurrere, quando habitus Nouitiorum aſſumptus eſt diſtinctus ab habitu Nouitiorum, Probant, tum quia non dicitur ferre habitum ſuæ Religionis; Tum quia datur ſufficiens occaſio vagandi, Sed prima ratio reijcitur, quia adhuc eſt habitus ſuæ Religionis in genere ſubalterno, quia ſine dubio ille peculiaris habitus Nouitiorum ſpectat ad ſuam Religionem. Secunda nullius eſt roboris, cum per habitum Nouitiorum potius ſubtrahatur materia vagandi, quam relaxetur, quia Nouitijs ſtrictior clauſura indicitur in probatione, quam profeſſis; nec facit quod Nouitius non poſſit impediri à fuga, & reuocari ad Religionem, quia hoc prouenit ex eo, quod nondum eſt profeſſus, vnde libere exire poteſt cap. Statuimus, de regular. & non quia fert peculiarem habitum, quem tenetur dimittere redeundo ad Seculum. Quando autem habitus Nouitiorum idem eſt cum habitu profeſſorum, ſed ſuperadditur aliquid ad diſcriminandum Nouitios a profeſſis, pari ratione profeſſus non incurrit, quia adhuc dicitur retinere habitum ſuæ Religionis.

22 Colligitur ex hactenus dictis in illis Religionibus, in quibus habitus ſunt eiuſdem generis, & parua eſt differentia quo ad materialitatem veſtium permixtionem habituum nullam inducere cenſuram, vnde ſi Sacerdos, ſeu Clericus in Religione Dominicana induatur patientia nigri coloris fratris Conuerſi è contra accipientis albi coloris clerici, hanc pœnam non incurrit: ſicut neque ſi induat habitum Sancti Baſilij Mediol. nuncupatorum SS. Coſmæ, & Damiani, qui vtuntur habitu ſimili veſtitui Laicorum Sancti Dominici, Neque Religioſus Tertij Ordinis induens Caputio rotundo Patrum Conuentuum, aut è contra, in his enim, & ſimilibus Religionibus communicantes multum in habitus ſimilitudine nulla incurritur cenſura huius noſtri textus, quia aut eſt habituum permixtio, non depoſitio, aut quia adhuc cenſentur geſtare proprium habitum, cum parum differant, & conſequenter nihil diſtare videantur. Pari ratione Regulares clericalium Religionum, vt ſunt Ieſuitæ, Theatini, Barnabitæ, Somaſchi ſi habitus commutent non incidunt, quia ſunt habitus communes, conſequenter etiam proprij, cum in forma, & colore non differant. E contra inciderent Capucini permutantes cum Conuentualibus, & è contra cum latiſſima ſit differentia, ſicut Dominicani cum Franciſcanis, & ſic proportionaliter de reliquis.

Quæ-

Digitized by Google

Quæres 3. Quænam veſtes Religioſorum veniant ſub nomine habitus, de quo fit mentio in noſtro capite?

23 Reſpond. Certum eſt non venire interiores veſtes, quas ſubtus more Secularium deferant Regulares Calceati, vt omnes Monachi, Clerici Regulares, Dominicani, Auguſtiniani, Carmelitani, Franciſcani Conuentuales, & Tertiarij, &c. Neque Superiores veſtes potius ad ornatum, aut tegendum a pluuijs reliquas, & totum corpus, quæ vocantur mantellum, ſeu capa. Remanet ergo media veſtis talaris exterior cum caputio, de quibus loquitur noſter textus, quarũ dimiſſione venit depoſitio habitus interdicta in eo capite, per hunc enim habitum medium Religiones diſtinguuntur, Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 52. Vnaquæque Religio conſulat proprias regulas, & ſtatuta, in regula mei ordinis capit. 10. habitus regularis deſcribitur his verbis. *Noſtratum habitus ſit tunica talaris cum ſcapulari veſte, ſiue cucullo vtrinque angulari, poſteriori tamen angulo funiculum attingẽte.* Sed de hoc iterum infra q. 21. 22. 23. 24.

Quæres 4. An habitus Nouitiorum debeat eſſe diſtinctus ab habitu profeſſorum?

24 Reſpond. Non, de iure communi, quia nullibi reperitur hoc ſtatutum, licet enim in multis locis iuris mentio fiat de diuerſis habitibus, nempe probationis, conuerſionis, & profeſſionis, ex Gloſ. in capit. 1. 17. quæſtione prima, de quibus ego dixi in meo tractat. de profeſſ. regul. capitulo 1. quæſtione 16. in illis tamen Papa non præcipit diſtinctionem, ſed ſupponit ex inſtitutis, & conſuetudinibus vniuſcuiuſque religionis, de quibus in Clement. fin. de regul. & ibi Gloſ. Poteſt ergo eſſe omnino idem habitus Nouitiorum, & profeſſorum, & hoc docent Suar. tomo 3. de Relig. libro quinto, capitulo 14. numero decimo, Vecchius in praxi nouit. diſputat. 11. dub. 7. numero 3. Diſtingui autem poteſt habitus Nouitiorum ab habitu profeſſorum ſeptem modis, I. colore, eo quod Nouitij ferunt habitum vnius coloris, profeſſi alterius. II. Sciſſura, vt ſi habitus ex parte diuidatur. III. Detractione, ſeu omiſſione, vt Nouitij Conuentualium olim ex cap. 2. Regulæ probabantur ſine caputio. IV. Additione alterius veſtis, vel ſigni, vt ſi fructum panni addatur vtrinque angulo caputij, & in his diſtinctio dicitur intrinſeca habitui, in reliquis vero dicitur extrinſeca, proueniens. V. ex benedictione, quæ fit benedicendo habitum, aut in prima receptione, vt apud nos fit, vel in profeſſione, quod apud alios ſeruatur tradendo diuerſum habitum. VI. ex loco, ſi Nouitius induatur in vno, & in alio proficiat, quamquam nunc ex Conſtit. Clem. VIII. confirmata ab Vrbano VIII. in ſuo Breui. *Religioſos viros*. Dat. 2. Apr. 1631. quod retuli in meo tract. de profeſſ. regul. cap. 3. quæſt. 37. debeant indui, & proficere in eodem loco Nouitiatus. VII. ex Superiore, vt ſi Nouitij induantur ab vno Superiore, & proficiant ſub alio, vt in mea Religione capitulo nono, profitentur per manus Generalis, aut Prouincialis, ad habitum autem non deſignatur Superior induens niſi Superior localis.

Quæres 5. An vagans dimiſſo habitu cum licentia ſui Superioris excuſetur ab hac excommunicatione?

25 Reſpond. Non. Probatur. Tum quia inferior non poteſt tollere pœnam à Superiore, & lege inflictam capit. Inferior 4. diſtinct. 21. capit. Cum inferior 16. de maior. Clement. Ne Romani, de elect. Graff. Addit. ad partem primam libr. 1. capit. 31. Tum quia non poteſt concedere facultatem deferendi illum occulte Seſſ. 25. cap. 19. ergo multo minus deponendi. Tum quia poſita tota actione prohibita ſub pœna cenſuræ, neceſſario ſequitur ipſa pœna, ergo Superior concedendo dimiſſionem habitus cum vagatione, neceſſario concedit etiam incurſionem pœnæ, quã impedire non poteſt. Tum quia huiuſmodi licentia; ſiue referatur ad exeundum è clauſtro, ſiue ad vagandum, & deponendum habitum nullius eſt momenti, & nomen licentiæ non meretur, ergo hic nihil prodeſt, nec obſtat Gloſ. ver. Licentiam capit. Qui ſincera 3. diſtinct. 45. dicens, licet non liberet a peccato, excuſare tamen à pœna incurrenda, quia hoc procedit, quando author pœnæ dat licentiam, in caſu autem noſtro Superior non eſt author pœnæ. Neque quod dicit Aretinus in fine Addit. ad capitulo ſecundo, in ſua practica crimin. eum dici vagum, qui ſine obedientia vagatur, & Nauarr. conſil. de Apoſtatis numero octauo, dum vocat eum fugitiuum, ſeu vagabundum, qui exit è Monaſterio ſine licentia, iuribus, & Doctoribus citatis; ex his enim non bene infertur, dictum Religioſum exeuntem è clauſtro cum licentia, non dicit vagum, ac proinde excuſari ab excommunicatione, quia licentia non ſuffragatur, ſed eſt ac ſi non fuiſſet conceſſa, & illi Doctores loquuntur de legitima licentia, non falſa, & indiſcreta, quam Superior facere non poteſt. Sic tenent Silu. ver. Excommun. 9. caſu 25. numero 55. Sair. libro 3. capit. 33. numero 19. Sanctar. de Apoſtaſ. capit. 1. num. 17. quos pro ſe citat Bonac. q. 2. de clauſ. p. 2. num. 11.

Quæres 6. An carceratus ſine habitu ablato de mandato Superioris, ſi inde aufugiat habitu non reſumpto incidat in excommunicationem? Item dato quod non incidat, an ſic fugiens negligendo reſumere fiat excommunicatus? An demum liceat Superioribus priuare habitu carcerato pro eo tempore, quo manet ſub cuſtodia.

26 Reſpond. Aufugiens ſine habitu priuato non incurrit. Neque poſtea ſi negliget illum reſumere. Male faciunt Superiores expoliantes carceratos habitu Religioſo.

Primum, quod profugus non incidat, probatur, Tum quia huiuſmodi excommunicatio prouenit tantum ex actiua, & ſpontanea dimiſſione habitus, non ex paſſiua ordinata à Superiore; ſed carceratus habitum ſponte non depoſuit, ſed priuatus fuit, ergo non incidit. Tum quia iſta expoliatio non fuit facta vt carceratus vagaretur, quod requiritur ad hanc pœnam incurrendam, ex probatis initio Reſolutionis §. Tertia, ergo non incidit. Ita Nauar. tomo ſecundo, comm. 4. de Regul. numer. 63.

§. Quarto, Bonacin. quæſtione ſecunda de clauſ. punct. 2. numero 6. Rodr. tom. 2. quæſt. 22. art. 6. Sanchez lib. 6. cap. 8. num. 47. qui omnes caſum proponunt de eo, qui iuſte condemnatus ad perpetuum carcerem denudatus fuit habitu Religionis in pœnam ſuorum criminum, quem nolunt aufugientem incurrere excommunicationem, quia cum iuſte denudatus fuerit, debet ſe abſtinere ab vſu habitus Regularis, vnde non habet obligationem deferendi illum. Sed noſtra reſponſio eſt vniuerſalior.

Secundum, quod non teneatur illum reſumere in caſu noſtro ſub pœna hac, probatur, Tum ob rationes allatas. Tum quia nullo iure ſub ea pœna præcipitur habitus reſumptio. Verum quidem eſt, quod ſub pœna peccati mortalis tenetur illum reſumere, quando tamen illo iuſte priuatus non fuit.

27 Tertium, male faciunt Superiores, dum in carcerem trudunt aliquem Fratrem auferendo illi aut caputium, aut tunicam ex quodam vſu indiſcreto, Probatur. Tum quia eſt de iure communi, vt continuo feratur habitus Religionis, capit. Vidua 20. quæſtione 1. capit. Sanctimonialis diſtinct. 23. ſed Superiores Regulares non ſunt ſuper ius commune, capit. Quod ſuper his, de maior. & alijs iuribus citatis ſub quæſtione quinta. Tum quia habitus Religionis eſt annexus officiis Religioſorum ex Ioanne Andrea cum Graff. part. 2. capitulo 17. numero 12. & Gloſ. in cap. 3. 16. quæſtione prima, inter ſubſtantialia Monachatus refert delationem habitus ſicut continentiam, & non habere proprium; ſed Superiores neque ipſe Generalis ſuper ſubſtantialia Religionis nihil omnino poſſunt, capit. Cum ad Monaſterium, de ſtatu Monach. Tum quia talis habitus ablatio videtur inutilis, cum nullam mortificationem inferat carcerato, aut Superioribus expediat. Quare talis vſus eſt potius abuſus, & corruptela contra Sacros Canones, ac proinde irrationabilis capit. final. de conſuet. Procedunt dicta, quando auferunt habitum ſine iudiciali ſententia, & non in pœnam, vt mox referam. Auferre autem illis cingulum eſt bonum, ne illis Diabolus inijciat laqueum, & ſemper deberet auferri.

28 Quatuor autem ſunt caſus, in quibus Religioſo auferri poteſt habitus, qui ſunt pro re grauiſſima. Primus eſt in caſu incorrigibilitatis ex Conſtitut. Alexand. VI. *Cum ſicut nobis*. Dat. 15. Iun. 1501. apud Confect. pagin. 110. quædam autem ſeruantur præſcripta à Sacra Congregat. ſub datum 21. Septemb. 1624. de mandato Vrbani VIII. de quibus alibi. Secundus eſt in caſu, quo Religioſus eſt perpetuo carceri mancipandus, vt ſupponunt præcitati Doctores ſupra hic §. Primum, Tertius eſt in caſu, quo eſt tradendus curiæ ſeculari, tunc enim degradatur ab Epiſcopo, vt dicam alibi, & habitu priuatur. Quartus eſt in caſu triremium, ad hanc enim pœnam damnatum debent Superiores priuare habitu. Tum quia aliter hoc eſſet graue ſcandalum, & dedecus Religioni. Tum quia ſunt indigni eo habitu pro eo tempore, quo vtuntur remige pœna.

Quæres 7. An eiectus à Religione, ſeu ad triremes damnatus, ſi non fuit priuatus à Superioribus habitu, poſſit illum deponere abſque incurſu huius excommunicationis.

29 Reſpond. Non incurrit. Probatur. Tum quia Superiores tenentur illum priuare habitu, ergo ex hoc capite non habet obligationem ferendi illũ, ac proinde non incurrit, dimittendo eum. Quod Superiores debeant denudare incorrigibilem, patet ex citata Conſtitut. Alex. VI. & Decreto Sacræ Congreg. De damnato probaui ibidem. Tum quia per expulſionem licet remaneat Religioſus quo ad ſubſtantiam votorum, quæ relaxari non poſſunt Rodriq. tom. 1. quæſt. 1. artic. 4. & quæſt. 30. art. 19. Nauar. in fine conſil. 77. de regul. tamen quo ad vitam Regularem non dicitur amplius Religioſus, vnde neque tenetur ad obſeruantias Regulares, vt multis probat Sanchez lib. 6. c. 9. num. 52. Doctoribus citatis, cum mutauerit ſtatum; ſed ſub vita Regulari eſt habitus Regularis, ergo mutata vita mutandus eſt etiam habitus. Et hoc idem poteſt applicari damnato ad triremes, in quo licet non detur mutatio ſtatus præſſe accepti, datur tamen eiuſdem ſuſpenſio, & conſequenter etiam habitus, qui pertinet ad vitam Regularem. Demum huiuſmodi depoſitio ab illis ſponte facta temeraria non eſt, ſeu potius bona Religioni, ne patiatur dedecus apud Seculares.

30 Bonacin. quæſtione ſecunda, de clauſ. punct. 12. §. V. Sanchez libro ſexto, capitulo 9. numero 55. ex Rodriq. tomo 1. quæſtione 30. articulo 27. & Sair. in Claui libro 6. capit. 9. numero 28. tenent eiectum habitu non priuatum, illum dimittere non poſſe, ſine incurſione excommunicationis, Probant I. quia adhuc eſt Religioſus; ſed non bene infert, quia habitus non facit Monachum, & dixi quod aliud eſt remanere Religioſum, aliud mutare vitam Regularem, inter quam eſt delatio habitus, ſi ergo mutat vitam, debet etiam mutare habitum. II. Epiſcopus factus defert habitum ſuæ Religionis, ergo & expulſus. Eſt diſpar ratio, nam ille defert ad augendum honorem Religionis, iſte deponere debet ne opprobrium accreſcat. III. quia ſententia condemnatoria non operatur effectum in ea non expreſſum: dico ſententiam bene datam debere hoc includere, finis enim propter quem iſti eijciuntur, vel damnantur, eſt, ne Religio vlterius opprobrijs inficiatur, eo magis autem inficeretur, ſi huiuſmodi homines facinoroſi cum libertate in ſeculo manentes deferrent habitum. Citant præſertim Rodriq. & Nauar. tom. 2. comm. 2. de Regul. num. 36. & conſil. 78. 79. de Regul. in quibus locis videntur aſſerere iuſte eiectum non poſſe ferre habitum, quo per ſententiam priuatus fuit, non exprimentes quid de eo, qui eiectus fuit cum habitu, nam Rodr. ſic loquitur. *Verum tamen eſt, quod eiectus à Monaſterio, quia nolunt eum recipere, non poteſt propria authoritate habitum relinquere*, videtur enim loqui de iniuſte eiecto, qui ſine dubio habitum deponere non poteſt, ſed procurare reditum.

Quæres 8. An creatus Cardinalis, Epiſcopus, vel Abbas, aut Curatus Eccleſiæ Secularis debeat

ferre

ferre habitum ſuæ Religionis, ita quod illum deponens fiat excommunicatus.

31 Reſp. Debent ſe conformare in veſtibus ſuæ dignitati cõgruentibus, quo ad formam, & figurã, quo ad colorem vero debent veſtire habitum coloris ſuæ Religionis, deponẽtes tamen etiam quo ad colorem non ſubijciuntur excommunicationi excepto Curato, qui ſine dubio incidit.

Primum de congruentia habitus quo ad formã dignitatis, & colorem religionis colligitur ex c. In noua 19. 16. q. 7. iuncta Gloſ. ibidem, & cap. Clerici 15. de vita, & honeſt. in quibus locis præcipitur delatio habitus quo ad proprium colorem, vnde quo ad formam, & figuram mutari poteſt in conuenientem ſuæ dignitati, ita præcepit Paulus V. in Rituali Romano, vt Epiſcopi Regulares habitum deferrent quo ad colorem ſimilem Religioni, quo ad formam vero ſe accommodarent alijs Epiſcopis, & deſuper deferrent inſignia ſuæ dignitatis, vnde Cardinales inducuntur habitu ſuæ Religionis, & Biretum habent rubeum, galerum ſui ordinis quo ad colorem, formam Cardinalitiam cum cordone rubeo, ita ſtatuit Gregor. XIV. Conſtit. Sanctiſſimus in Bullario nouo 9. Epiſcopi monetam eiuſdem coloris cum forma Epiſcopali. Quod debeant tenere habitum Religionis quo ad colorem docent omnes cum Compend. Bull. Schol. 2. ad Conſtitut. 2. Eugen. III. Schol. 1. ad Conſtit. 104. Clem. VIII. vbi loquitur de Cardinalibus, & Epiſcopis. Idem dic de Abbatibus, & Curatis qui debent ferre habitum Religionis, adiunctis inſignijs Abbatum, & Curatorum proprijs, vt vidi obſeruare hic Mediolani, vbi Curati Regulares deferunt ſtolam humeralem, ſeu paruum mantellum ſuper humeros. Quod autem Cardinales, & Epiſcopi non incurrant deponentes probatur. Tum quia non amplius ſunt ſubiecti Superioribus Regularibus, in eo autem capite ſermo eſt de viuentibus ſub obedientia Prælati Regularis. Tum quia ſunt in tali ſtatu, in quo defectus vagationis non eſt præſumendus, immo aſſumptio habitus ſuæ dignitati competentis retrahit à periculo vagandi. Ita de Epiſcopis docent Tapia in Auth. Ingreſſi ver. Sua cap. 6. num. 61. C. de Sacroſ. Eccleſ. Rodriq. tom. 2. quæſt. 58. artic. 3. quos pro ſe citat Sanchez lib. 6. cap. 6. num. 23. & 34. de Cardinalibus, Barboſ. ad cap. 19. num. 42. contra quamplures tenentes incurrere in excommunicationem, Bonacina quæſt. 2. de clauſ. p. 2. numero 26. de Epiſcopis, vtramque opinionem refert loquendo etiam de Cardinalibus, num. 29. & Epiſcopis aſſerens, quod nos diximus, vbi num. 27. idem dicit de Abbate habente dignitatem quaſi Epiſcopalem, in hoc enim comparatur Epiſcopis, quod idem ſentit Sanchez cit. num. 35.

32 Secundum de Curato incurrente probatur. Tũ quia non eſt abſolutus in totum ab obſeruantia Regulari, cum eam obſeruare poſſit ſimul cum officio Parochiali, ſicut præfati Prælati de quibus dicitur cap. Statutum 18. quæſt. 1. quod electio canonica abſoluit à iugo regulæ Monaſticæ, & ibi ſermo eſt de Epiſcopali dignitate. Tum quia in Parocho non militat ratio dignitatis ſicut in dictis Prælatis. Et quod incurrant aſſerit D. Anton. part. 3. tit. 16. cap. 5. in fine principij, Silu. Religio 7. q. 11. quos pro ſe citat Sanch. lib. 6. cap. 6. num. 36. & ex illis Bonac. q. 2. p. 2. num. 25. Compend. reſol. 71. num. 3.

Quæres 9. Quinam Religioſi dicantur incidere in dictam cenſuram? qua occaſione de Ieſuitis.

33 Reſp. Incidunt omnes profeſſi ſiue tacite, ſiue expreſſe, vt in textu diſertis verbis dicitur, ſiue ſint Clerici, & deputati ad Chorum, ſiue Laici, & Cõuerſi, quibus non obſtant illa verba, *In Scholis, vel alibi*, quia ſunt duæ excommunicationes, vna contra dimittentes habitum intuitu ſcholæ, & altera ex quouis alio illicito fine cum vagatione, qua capaces ſunt etiam Laici, licet non dedicentur ſtudijs, & ſcholis, pro quo caſu alia infligitur excommunicatio. Quare excluduntur Nouitij, & Tertiarij, & ſimiles habitum non deferentes profeſſorum, ſed imperfectum, eo quod nullam profeſſionem emittant.

34 Societatis Ieſu profeſſi incurrunt, quia licet in omnibus locis communem, & eundem habitum non habeant, dicuntur tamen habitum ſuæ Religionis habere, hoc ipſo quod in ſingulis prouincijs, regnis, aut locis eumdem habitum in colore, & forma deferunt vbi ſimul reperiuntur, diuerſum vero quo ad loca, habent ergo habitum proprium in ſpecie, vt ita loquar, communem vero in genere quo ad diuerſitatem locorum. Ita ſentit Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 2. numero 24. contra Sanchez libro 6. cap. 8. num. 70. eo quod eius Religio non habet habitum proprium, ſed iam reſpondi non habere proprium diuerſitate locorum, vtique vero vnitate collegiorum, quia in eodem collegio diuerſis non vtuntur veſtibus, ſed eiſdem colore, & forma iuxta tamen morem patriæ.

Quæres 10. An hæc conſtitutio, quæ eſt Bonifacij VIII. creati anno 1294. cui ſucceſſit Benedictus XI. 1303. compræhendat etiam Religioſos earum Religionum, quæ poſt ipſum inſtitutæ fuerunt, & ſunt quamplures, vt Minimi de Paula, Ieſuatorum, Societatis, Barnabitæ, &c.

35 Reſpond. Sic. Tum quia lex ſemper loquitur l. Ariani C. de hæret. Tum quia Conſtitutio loquitur indefinite quo ad tempus, & Religiones, ergo compræhendit omne tempus, & perſonas cuiuſuis Religionis, quouis tempore inſtitutas. Ita in ſpecie ſentit Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 2. numero 23.

Quæres 11. An quæuis ignorantia etiam craſſa excuſet ab incurſu huius excommunicationis?

36 Reſpond. Excuſat. Probatur, quia illæ excommunicationes, quæ ſupponunt temerariam violationem non incurruntur ab ignorantibus non ſolum probabiliter, ſed etiam culpabiliter ex ignorantia culpabili, immo etiam craſſa, & ſupina, non tamen affectata, aut quæ ſit cum ingenti temeritate; ſed hæc excommunicatio ſupponit tranſgreſſionem temerarie factam, nam bis repetitur hæc temeritas in textu, modo ſub hoc verbo, *temere*, modo ſub his verbis, *temerarius violator extiterit*, ergo non incurritur per ignorantiam etiam culpabilem. Maiorem docent

communiter doctores cum Sanch. lib. 9. diſp. 32. num. 38. vbi pro ſe citat Nauar, cap. 27. num. 74. Henr, lib, 13. de excommun, cap. 23. nu. 3. Petrum de Ledeſma de ſacram, cap. 3. de excommun. dub. fin. num. 36. Bonac, qu. 2. de cenſuris p. 1. num. 12, vbi alios citat. Ratio eſt, quia temere facere eſt dedita opera, conſulto, & ſcienter facere prohibitum, cap. Ex literis de diuortijs, conſtat autem quálibet ex prædictis ignorantijs excludere ſcientiam, ergo ſic ignorans excuſatur ab ea pœna, Ita tenent Sanch. lib, 6. capit. 8. num. 43. Bonac. qu. 2. p, 2, num, 18.

37 Aduerte pro intelligentia mox dictorum, quod ignorantia inculpabilis eſt illa, qua ignoramus ea, quæ ſcire aut non tenemur, aut ſi tenemur, vel adhibuimus neceſſariam diligentiam, & non potuimus ſcire veritatem, vel nunquam menti occurrerunt. Ignorantia culpabilis eſt illa, qua quis ignorat ea, quæ ſcire tenetur prçuiſa iam in dubitatione, ſeu cogitatione, quam ignorantiam quis non dicitur vincere, ſeu ſnperare, quando paruam, aut nullam adhibuit diligentiam. Hæc autem vocatur Craſſa, & ſupina, in qua ſuperanda ignorans modieam, aut nullam adhibuit diligentiam, negligendo ſcire veritatem rei. Quod ſi adhibuit mediocrem diligentiam, ſed non ſufficientem, aut neceſſariam vocatur ſimpliciter culpabilis, quandoque indueens peccatum mortale cum ſcilicet negligentia in addiſcendo eſt grauis, aut grauiſſima, ex quo tunc vocatur craſſa, vt ſupra, interdum ſolum veniale, cum negligentia eſt leuis in addiſcendo. Affectata demum eſt illa, qua quis dedita opera ſcire non vult ſcienda, vt liberius peccet. Vide Sanch. lib. 1. cap. 16. & 17. optime totum explicantem. Ille ergo Religioſus, qui nunquam cogitauit, aut dubitauit adeſſe hanc excommunicationis pœnam contra deponentes habitum ſuæ Religionis, immo & ſi dubitauit, ſed non curauit ſe certificare de hac re, modo id non omiſerit, vt liberius poſſet incedere ſine habitu, excuſatur ab ea incurrenda, vt ſatis probaui.

38 Excuſatur demum ille, qui ſcit adeſſe hanc pçnam, ſed dum depoſuit habitum incedendo, & vagando numquam aduertendo ad eam, cum tûc memoriæ nullatenus occurrerit, Ratio eſt, quia inaduertentia, qua quis dum operatur non aduertit ad malitiam, quæ eſt coniuncta cum opere, vel ad pçnam, in hoc caſu excuſandi ab incurrendis cenſuris, pari pactu eurrit cum ignorantia, vt docent Suar. diſp. 4. de cenſ. ſect. 8. nu. 5. & 11. Azor. part. 1. lib. 1. cap. 16. qu. 3. Sanch. lib. 1. cap. 16. num. 8. & ex eis Bonae. qu. 2. de cenſ. p. 1. nume. 5. §. Notandum.

Quæres 12. An occultans habitum veſte bacchanali, vel alio genere indumenti, itaut non appareat in ſuo habitu incidat in hac excommunicationem?

39 Reſp. Non. Tum quia hoc non exprimitur in noſtro textu, neque inde colligitur, nam dimittere habitum vere, & proprie eſt illum extra ſe abijcere, & relinquere, occultare vero ſonat oppoſitum, hoc eſt, habere apud ſe abſconditum, aliter eſſet impropria locutio, quæ in pænalibus non habet locum. Tum quia lex pænalis non eſt extendenda de caſu ad caſum capit. Pœnæ diſt. 1. de pœnit. ſed caſus ſunt omnino diuerſi habitum dimittere, & occultare: ergo diſpoſitum in vno non debet extendi ad alterum. Ita tenent Tabiena ver. Excom. 5. caſu 23. num. 2. Palud. in 4. diſt. 18. qu. 3. artic. 3. num. 41. Sair. lib. 3. cap. 33. num. 9. Suar. tom. 5. in part. 3. diſp. 23. ſect. 4. num. 33. & 34. Bonae. qu. 2. p. 2. nu. 10. vbi alios citat.

40 Contrariam ſententiam, quod occultans incidat, docent Rodr. tom. 1. qu. 30. art. 2. & tom. 2. qu. 76. art. 6. §. Secundo, Graff. part. 1. lib. 4. capit. 21. num. 9. Oldr. Ioan. Andr. Anton. Anchar. Silu. Caiet. Armilla & multi alij quos pro ſe citant Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 63. & Barboſa ad cap. 19. ſeſſ. 25. num. 39. qui hoc intelligunt modo non cognoſcatur vt Religioſus. Probant I. Quia nō dicitur portare habitum, ex quo non portat, vt debet arg. ca. Qui ex timore, de regul. iur. II. paria ſunt non eſſe, & non apparere, ex gloſ. in cap. Solemnitates de conſecr. diſt. 1. III. Probat Megal. de cenſuris li. 4. cap. 6. à num. 53. §. Hanc igitur, quia nihil refert, quid ex æquipollentibus fiat, ſed paria, & æquipollentia ſunt dimittere, & occultare habitum, ſicut paria ſunt deformare edictum prætoris, ita quod legi non poſſit, & illud totum delere, vt probatur ex l. Si quis id, ff. de iuriſd. omn. iud. ergo ſicut pari pœna punitur delens, ac deturpans, ita occultans ſicut dimittens habitum. IV. Quia quo ad effectum huius pœnæ incurrendæ idem eſt habitum dimittere, & occultare, vt nequeat quis cognoſci, tamquam Religioſus ſui ordinis, quod ita tegens, & ſi non dimittat materialiter, dimittit tamen formaliter ideſt in ordine ad videntium notitiam, & ſic poteſt vagari, ac proinde fruſtrari finis Summi Pontificis, qui fuit, vt Religioſis ſubſtraheretur vagandi materia, ex Sanch. cit. qui hoc cōfirmat exemplo Iudæorum, qui occultantes ſignum, quod tenentur geſtare ex capit. Nonnullis, itaut tales non cognoſcantur, ſine dubio ſubijciūtur ijſdem pœnis quibus ſubderentur ſi non geſtarent. V. Pçnam legis non euadit, qui amplexus verba legis, mentem legis offendit, reg. fin. in 6. l. Non dubium C. de legib. l. Fraus, l. Contra legem ff. de legib. ſed Religioſus habitum occulte deferens vagando mētem legis offendit, licet eius verba ſeruet, ergo pçnam incurrit. VI. Lex etiā odioſa, & pœnalis extenditur de vno caſu ad alium, quando alias vana redderetur ex Nau. cap. 27. nu. 51. §. Dixi tacite per tex. in cap. Si ciuitas de ſent. excommunic. vbi interdictum vrbis extenditur ad ſuburbia, ne fiat eluſorium, ergo idem dicendum in caſu noſtro.

41 Reſp. Ad primum, & ſecundum argumentum procedere quo ad peccatum, quia tam peccat occultans, quam dimittens quo ad Deum, quo ad pœnam autem occultans non dicitur dimittere, cum vere illum à ſe non abiecerit, & fictio iuris numquam pœnam inducit Villal. ver. Abſens nu. 10. Ad 3. regula de æquipollentibus non habere locum, vbi agitur de re odioſa, & pœnali ex Euer. in loco ab Aequipoll. num. 18. Ad 4. quamuis finis legis huius ſit ſubtrahere materiam vagandi regularibus, qui redditur vanus æque bene per occultationem ſicut per dimiſſionem, ſeu vtroque

modo

Digitized by Google

modo violatur, tamen quia finis legis non eſt ſub præcepto maxime pęnali, ideo hæc pæna incurritur propter dimiſſionem, non autem propter occultationem, aliter vagans cum habitu aperto, & non abſcondito incideret, quod eſt falſum, cum non vagatio, ſed dimiſſio habitus cum illa vti cõditione ſine qua non hæc pœna incurritur. Exemplum autem nõ bene currit cum caſu noſtro, quia illud ſignum eſt ad diſtinguendum exterius Iudęũ à Chriſtiano, quæ diſtinctio nulla eſt cum ſignum non apparet, Papa autem ideo vult Religioſum ferre ſuum habitum, ne illius dimiſſione arripiat occaſionem vagandi, non autem vt diſtinguatur à ſecularibus, quod ſi requireret, ſine dubio incurreret. Ad 5. illam regulam capi dupliciter, nam legis voluntas, ſeu finis duplex eſt, vnus intrinſecus conſiſtens in materia præcepta, aut interdicta à legislatore, in quo ſenſu locum habet regula, & ſic deponens habitum, quæ in caſu noſtro eſt materia prohibita, committit in legem; alter extrinſecus, & eſt ille, propter quem legislator mouetur ad legem condendam, & in hoc ſenſu non habet locum regula in caſu hoc, vnde occultans habitum amplectitur quidem verba legis, quia illum non deponit, non tamen committit in legem, licet faciat contra eius voluntatem, & finem extrinſecum, quę non poſſunt inducere pœnam, quia huius incurſus non pendet à tranſgreſſione finis extrinſeci, ſed finis intrinſeci ex conditione extrinſeci. Sic explicant dictam regulam alia occaſione Sanch. lib. 1. cap. 14. num. 4. Bonac. p. 9. de legib. num. 3. §. Reſpondeo, & alibi. Vel dic breuius ibi non eſſe ſermonem de pæna, ſed de peccato tantum. Ad 6. falſum eſſe legem pænalem extendi de caſu ad caſum, vt expreſſe negatur cap. Pœnæ diſt. 1. de pænit. & docet ipſemet Nau. cit. §. Tertio ſecundum gloſ. receptam in Clem. I. de ſepult. & de conſang. vbi eſt ſermo de excomm. & Ioan. Andr. Anton. de Butrio cum quibus eſt Mirand. tom. 2. q. 25. art. 26. concluſ. 10. quia leges pœnales quo ad pęnam infligendam non omnino pendent à ratione, licet rationabiliter ſint conditæ, ſed à voluntate potius legislatoris, cuius eſt punire hoc, & non illud delictum, Floron. part. 1. de caſib. reſeru. cap. 1. n. 45. Quare eluſoria, neque vana eſt huiuſmodi conſtitutio licet non comprehendat caſum de occultatione habitus, quia potuit Papa rationabiliter excommunicare deponentem, non vero occultantem habitum, eo quod regulariter occurrere poſſit dimiſſio habitus, raro autem & incidẽter eiuſdem occultatio, quare cum lex ad ea, quæ vt plurimum euenire poſſunt, non autem, quæ raro contingeret applicetur, Summus Pontifex bene diſpoſuit prohibendo depoſitionem habitus, nihil dicendo de eiuſdem occultatione.

Quæres 13. An ſuperiores Regulares, ſaltem Generalis poſſit facere facultatem dimittendi, aut ſaltem occultandi habitum, incedendo ſine illo?

42 Reſp. Neutrum poteſt. Tum quia in lege ſuperioris, & maxime iuris communis nullus Summo Põtifice inferior diſpenſare poteſt Clem. Ne Romani, de elect. ſed delatio habitus patens, & manifeſta præcipitur iure communi cap. Sanctimonialis diſt. 23. cap. Vidua 20. qu. 1. vbi licet ſermo ſit de monialibus, ex identitate tamen rationis extenditur ad viros Religioſos, magis ad propoſitũ in textu noſtro. Tum quia in ſeſs. 25. cap. 19. prohibetur, ne cuiquam Religioſo detur facultas occulte ferendi habitum, ergo multo minus poteſt dari licentia illum deponendi. Ita Nau. conſil. 76. de regul. §. Secundo, Graff. part. 1. lib. 3. cap. 5. nu. 72. Bonac. de clauſura qu. 2. p. 1. num. 5. & p. 2. nu. 31. Barboſa ad cit. cap. Concil. vbi adducit plures doctores. Compend. reſol. 123. num. 190. Facultas ergo hæc eſt pœnes Summum Pontificem, in aliquibus tamen caſibus ſuperior poteſt interpretari licitam eſſe habitus dimiſſionem, rationabili ſubſiſtente cauſa, & docent Bonac. cit. nu. 31. alijs citatis, & Graff. part. 2. lib. 3. cap. 17. nu. 23.

Quæres 14. An Religioſi militares ſuę Religionis habitum deponentes incurrant dictam excommunicationem.

43 Reſp. Non, quia in capite vt periculoſa ſermo eſt ſolum de regularibus propriiſſime acceptis viuentibus continue intra clauſtra, militares autem non viuunt ſub obedientia continue in clauſtris. Confirmatur, quia Sixtus V. conſtit. 92. in Bull. nouo. *Cum Sacroſanctam*. Dat. 9. Ian. 1589. ſtatuit clericos, vel milites beneficia, vel penſiones obtinentes, teneri deferre habitum, & tonſuram, & tranſgreſſores punit pœna priuationis beneficiorum, & penſionum, ergo ſignum eſt hos Religioſos nõ eſſe ſubiectos dicto capiti, alias de eo feciſſet mentionem. Vide Rodriq. tom. 2. q. 76. art. 2. & ex eo Compend. reſol. 71. nu. 2.

Quæres 15. An Regulares debeant geſtare habitus proprios, & diuerſos inter ſe pro diuerſitate Religionum?

44 Reſp. Debet eſse vnitas habitus inter profeſſos eiuſdem ordinis, diuerſitas vero quoad diuerſitatem, & diſtinctionem Religionum, nam cap. Deus 11. de vita, & honeſt. cler. præcipitur ne ſit diſpar obſeruantia, & diſpar habitus apud eos, quibus vnum Euangelium prædicatur, quia diuerſitas habitus ſcandalum generat cap. Quod Deo 4. 33. qu. 5. neque enim rationi congruit, vt qui ſunt eiuſdẽ profeſſionis, diuerſos habitus gerant. Quod autem in diuerſitate profeſſionis, & Religionum diuerſitas etiam habitus exigatur colligitur arg. capit. 4. cit. 33. q. 5. & Clem. 1. de elect. Ex diuerſitate ergo Religionum diuerſitas habituum exigitur. Ita docent Rodriqu. à Portel ver. Habitus nu. 6. & Compend. reſol. 71. num. 4. Eſt autem inducta multis de cauſis, & ſignanter ne ordines Mendicantes in quærendis eleemoſynis ſibi ipſis præiudicent, in ſuo Scholio 2. notauit ex Feder. de Senis conſ. 13. nu. 3. Compend. Bull. ad conſtit. 66. Pauli V.

Quæres 16. An poſſit introduci nouus habitus Religionis abſque licentia Sedis Apoſtolicæ?

45 Reſpond. Non poteſt, nam hoc prohibetur ca. Vn. de Relig. dom. in 6. §. 1. ſub pęna excommunicationis nulli reſeruatæ, ab ea tamen conſtitutione excluduntur Fratres Prædicatores, & Minores, item Eremitæ S. Auguſtini, & Carmelitæ, quorum Religiones erant inſtitutæ ante dictum Concilium, quod fuit celebratum ſub Gregor. X. qui vixit ab anno 1271. ad 1277. de qua cenſura agunt Nau. cap. 27. num. 127. Tolet. lib. 1. cap. 39.

ex-

excommun. 10. Sair. lib. 3. cap. 33. num. 5. & 6. & Toletus cit. dicit eam cenſuram hodie non habere locum, vt citat Megal. lib. 4. de cenſur. capit. 6. numero 46.

Quæres 17. De qualitate habitus perſonarum Regularium ſecundum ius Canonicum?

46 Reſp. Habitus Religioſorum debet eſſe veſtis talaris cap. penult. diſt. 23. q. 4. per totam cauſ. 21. Clem. Ne in agro, de ſtatu mon. vbi reformatur habitus Monachorum, & Canonicorum Regularium, vide gloſ. iu cap. 1. de elect. ver. Vel habitus, & Compend. Bull. ad conſtit. 92. Sixti V. ſchol. 1. Graff. part. 1. lib. 3. capit. 5. numero 71. & part. 2. lib. 3. cap. 26. vbi de qualitate habitus fuſe vſque ad num. 8.

Quæres 18. An habitus ſit benedicendus toties quoties nouus induitur?

47 Reſp. De iure communi non adeſt hæc obligatio, ſed ſolum decernitur cap. Statuimus, de regul. quod cum in quibuſdam locis Religioſis nouitiorum habitus non diſtinguatur ab habitu profeſſorum, profeſſionis tempore benedicantur veſtes, quæ profitentibus cōceduntur, vt nouitiorum habitus à profeſſorum habitu diſcernatur. In noſtra autem Religione, in qua habitus nouitiorum, & profeſſorum non diſtinguuntur non ſeruatur iſte textus, quia ſolum benedicuntur veſtes in receptione habitus pro anno probationis, & in profeſſione omittitur hæc benedictio, ratio eſt, quia in receptione ad profeſſionem nouitius non induitur nouo, vel veteri habitu, ſed proſequendo delationem habitus legit profeſſionē; nec hoc eſt contra dictum caput, quod habet locum, quando nouitius profitetur recipiendo denuo habitum, quod in Religionibus Franciſcanis non ſeruatur, in his enim habitus profeſſorum, & nouitiorum ſunt pares, nempe tunica, Caputium, & Corda licet D. Franc. cap. 2. Regulæ neget Caputium nouitijs; ſi autem nouitij carerent pro eo anno probationis Caputio, non experirentur perfecte aſperitates Religionis, inter quas veſtium non leuis aſperitas eſt geſtatio Caputij maxime tempore æſtiuo, de quo Caputio loquens Elias relatus in capit. Eos, Clem. 2. de regul. initio dicit, quod in ordine Minorum nouitij non habent Caputium ſutum cum ſuo habitu, ſicuti habent profeſſores, ſed hac tempeſtate præter Capucinos, video omnes Franciſcanos geſtare Caputium diſſitum à tunica, forſan quia antiquitus gerebant Caputium præciſe, hoc eſt, eam partem, qua caput tegitur, ex quo dicitur Caputium, non autem ſcapulare, ſeu mozetam, quæ humeros, & ſcapulas tegit, ex hoc dictum ſcapulare; ex quo non incongrue quidam ex Modernis obſeruarunt Diuum Franciſcum geſtaſſe Caputium ſine mozeta confuſum tunicæ, ergo dictum Eliæ de Caputio diſſuto ſine mozeta non videtur poſſe ſubſiſtere, quia non poteſt commode aptari niſi conſuatur tunicę, ſed dic conſui nouitijs ex vna parte vt magis probarent eius aſperitatem, ex alia vero vt tamquam tyrones illud portare neſcientes, aſſuefierent coniunctione cum tunica, quæ ratio cum non militet in profeſſis iam aſſuetis, ideo ab his ferrebatur diſſutum. De his autem vocabulis dicam q. 22.

Quæres 19. An per aſſumptionem habitus ſolemnizetur votum profeſſionis?

48 Reſp. Solemnizatur, hoc eſt, per delationem habitus, qui ſit proprius profeſſorum, ſeu idem omnino, & indiſtinctus inter nouitios, & profeſſos nouitius profiteri poteſt per illius ſolam delationem, & in hoc caſu profeſſio dicitur tacita, & nūc requiritur illius habitus delatio per annum, in loco deputato, quo peracto, nouitius cenſetur ſtatim profeſſus. De profeſſione hac tacita per ſuſceptionem habitus profeſſorum agitur ca. Quod interrogaſti diſt. 27. cap. Deuotis 20. q. 1. cap. Viduas 27. qu. 1. cap. De viduis 27. qu. 1. cap. Ad noſtram, cap. Sicut, cap. Sicut à nobis, ca. ex parte de regul. capit. 1. 2. 3. eod. in 6. & Clem. 2. eod. Sed de hac re ſatis dixi capit. 1. de profeſſ. regul. à qu. 15. & deinceps.

Quæres 20. Nomine habitus Regularis quid veniat in iure?

49 Reſp. Venit profeſſio, & colligitur cap. Ad noſtram, cap. Super eo, cap. Cum virum, ca. Conſulti, cap. Statuimus, de regul. & hoc ad differentiam habitus vel ſecularium, vel nouitiorum, vnde & dicitur habitus profeſſorum, cap. 3. de regul. in 6. habitus Monachalis reſpectu Monachorum, cap. Cum ſimus, cap. Sicut, cap. Ex parte, de regul. reſpectu monialium virginum habitus virginalis, ca. Cum virum, de regul. velamen reſpectu viduarum cap. Illud 20. qu. 1. iuncta gloſa ver. Velamen cap. Puella 20. q. 1. Sanch. lib. 7. diſp. 37. nu. 54.

Quæres 21. Quid ſtatuerint Summi Pontifices circa habitum Regularium Tertij Ordinis Diui Franciſci?

50 Reſp. Nicolaus IV. qui primo illis deſignauit Regulam à Beato Franciſco inſtitutam ſub nomine ordinis Pœnitentium ab eodem approbati, vt hoc aſſerit conſtitut. *Vnigenitus* Dat. 8. Aug. 1290. Rodriq. tom. 3. qu. 72. art. 1. dicit Beatum Franciſcum Regulam dictaſſe de anno 1221. ſed eam nō inueniri, Ciacon. in vita Honor. III. dicit, quod biennio poſt annum 1223. quo Ordo Minorum ab ipſo Honorio confirmatus fuit, Beatus Franciſcus Tertium Ordinem Pœnitentium inſtituit, hoc eſt de anno 1226. vt ex illis refert Compend. Bull. ſuper conſt. 2. dicti Nicolai IV. ſed iſti Croniſtæ non differunt, ſed concordantur dicendo Rodr. loco citato, cui aſſentitur Mirand. tom. 1. quæſt. 36. art. 1. loqui de inſtitutione ordinis, & Regulæ eo anno 1221. Ciacon. vero loqui de eiuſdem ordinis confirmatione facta ab Honor. III. eo anno 1226. vltimo ſui Pontificatus, & quamuis non extet autentbica Bulla in ſpecie de hac re, tamen fuiſſe confirmatam colligitur ex conſtitut. *Nimis patenter*. Gregor. IX. data die 26. Maij anno 1227. in qua mentionem facit de priuilegio exemptionis ab exactionibus, & publicis officijs, quod priuilegium illis non conceſſiſſet, niſi ordinem prius confirmaſſet, quem poſtea ipſemet confirmauit Greg. Conſt. *Deteſtanda*. Dat. 30. Martij 1228. Innoc. IV. Conſtit *Ne per ſecularia*, 25. Oct. 2252. vt refert Beatus Ioan. de Capiſtrano in defenſorio Tertij Ordinis fol. 14. & ſupradictus Nicol. in citata conſtit. *Vnigenitus*, & demum ex citata conſtit. *Supra montem*. Dat. 17.

Aug.

Digitized by Google

Aug. 1289. in Bullar. nouo 2. in noſtro pag. 9. vbi tradit Regulam eius ordinis, & cap. 3. De forma habitus, & qualitate indumentorum, ad noſtrum propoſitum dictat hæc. *Fratres inſuper ipſius Fraternitatis de humili panno in pretio, & colore non prorſus albo, vel nigro communiter veſtiantur, niſi fuerit ad tempus in pretio, per Viſitatores de Conſilio Miniſtri ob cauſam legitimam, & apertam cum aliquo diſpenſatum. Clamides quoque & pelles abſque ſcolaturis ſciſſas, vel integras affibulatas tamen, vel patulas, vt congruit honeſtati. Clauſaſque manicos Fratres habeant ſupradicti. Sorores etiam clamide induantur, & tunica de huiuſmodi panno factis, vel ſaltem cum clamide habeant guarnellum, ſeu placentinum coloris albi, vel nigri, aut paludellum, amplum de canabo, ſeu lino abſque vlla crispatura conſutum: Circa humilitatem vero panni, & pellitonis Sororum ipſarum iuxta conditionem, cuiuslibet earumdem, ac loci conſuetudinem poterit diſpenſari. Bindis, & ligaturis ſericis non vtantur, pelles dumtaxat agninas, burſas de corio, & corrigias ſimpliciter abſque ſerico vllo factas, & non alias tam Fratres habeant quam Sorores, depoſitis cæteris, iuxta Beati Petri Apoſtolorum Principis Salubre Conſilium, vanis huius ſeculi ornamentis.* Vide Doctorem Dionifium Cartuſianum explicantem hoc caput art. 14. pag. 19. & art. fin. pag. 57. & ego mox nonnulla dubiola ſoluam. Ioannes 23. (Sic enim debet vocari de iure, & vſu Hiſtoricorum ne confundatur cum Ioanne 22. ab ipſo citato) Conſtit. *Perſonas vacantes* Dat. 26. Aug. 1414. refert, quam ego attuli ex Nicolao V. de habitu noſtro his verbis. *Prædictique Fratres & Sorores ſecundum vſum communem dicti Ordinis induerentur, & haberent Fratres vnam tunicam griſeam vilem, qua vilitas attenderetur in pretio, & colore, & vnum ſcapulare, pro cingulo Cordam rudem de canapo nodoſam, & moris eſt, haberent longum caputium, & magnum mantellum, de eodem panno, ad modum ſimplicium hominum, Satulares ligatos, vel cum vincleis, ſecundum quod pauperes illius patriæ habebãt,* &c. Nicolaus V. in ſua Conſtit. *Apoſtolicæ Sedis*, Dat. 23. Apr. 1450. in noſtro Bull. pag. 40. mãdauit Decano Eccleſiæ Sancti, ſepulcri Leod. *Quod eorum caputia admodum paruæ cucullæ ſupra mantellum cum ſcapulari (quemadmodum Fratres dicti Ordinis in Zelandriæ, & Hollandriæ partibus, nec non in diœceſi Maurienſi commorantes geſtabant, & portabant) geſtare, & portare libere, & licite poſſent concederet, nec habitum ipſum per alias perſonas in communi, & ſub obſeruantia non viuentes, prædictas geſtari permitteret.* Iulius ſecundus, de eorum habitu mentionem facit, prout ex eo refert Clem. VII. in ſua Conſtit. *Ad vberes*. Dat. 15. Martij 1526. ſub noſtro Bull. pag. 72. in hæc verba. *Et eorum conſuetum habitum, videlicet, tunicam, & mantellum cum caputio ante, & retro acuto, & corda ſub dicto Mantello,* &c. Et Bulla Iulij II. ſine dubio eſt illa quæ incipit *Viſis, ac diligenter perſpectis.* Dat. Romæ 25. Maij 1508. in hæc verba. *Quod Fratres Tertiarij poſſent habitum diſtinctum à Fratribus primi Ordinis, & ad minus habeant Caparonem deſcendentem ſuper ſcapulas per quatuor digitos, qui ſit tam longus à parte anteriori, & poſteriori, vt de ſuper eum cingulum cingi poſſit, & color habitus tendat magis ad nigredinem, quam ad albedinem.* Referuntur hæc verba in priuilegijs noſtris eiuſdem Iulij pag. 59. Et a Compend. ver. Tertiarij num. 18. Clemens VIII. Conſtit. *Vt ea quæ*, Dat. 27. April. 1600. pag. 93. confirmat ſtatutum factum à Cardinali Mattheo Protectori Ordinis, qui ordinauerat. *Quod prædicti Fratres (ſunt verba Clementis) Tertij Ordinis de Pœnitentia in regno Portugalliæ exiſtentes, iuxta eorum Regulam, & indulta Apoſtolica, habitum geſtare deberent, quodque talis habitus eſſet ex humili, & vili panno contextus, eo videlicet modo, vt ex quatuor partibus lanæ naturaliter nigræ, & abſque aliqua tinctura contextæ, & vna parte lanæ, etiam naturaliter candidæ, & talis habitus fieret, & quod ſingulis quatuor libris lanæ naturaliter nigræ adderetur vna libra lanæ albæ.* Mandat autem Papa hoc obſeruari ab omnibus, & ſingulis Fratribus, præcipiendo in virtute Sanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis Prælatis præſentibus, & futuris ſub pœna excommunicationis, ac priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, officiorumque, & dignitatum, perpetuæ inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ipſo facto pœnis incurrendis, ne poſthac alium habitum geſtare poſſint, aut à ſuis ſubditis geſtare permittãt. Hæc autem pęna nulli reſeruatur, & fulminatur ſolum contra Prælatos, qui ſunt Generalis, Prouincialis, aut Prior, non autem contra alios Fratres, qui non ſunt Prælati. De eadem prohibitione, forma, & colore mentionem fecerunt Compend. Rodriq. reſol. 71. num. 11. & Portel ver. Habitus num. 5. Paulus V. conſtit. Inter graues. Dat. die,......anno 1610. in Bull. nouo 66. ortam differentiam inter ipſos familiæ Vltramõtanæ, & Fratres S. Franciſci de Paula ſedauit, approbando ordinationem, qua duo Cardinales decreuerũt Fratres Tertij Ordinis geſtare debere habitum ex humili panno confectum ex tribus partibus lanæ nigrȩ, & altera lanæ albæ, de qua Peyrinus tom. 3. cap. 10. num. 11. varijs ambagibus quaſi ſe glorians de parte victoria lanæ caprinæ, & parum differt à præcedenti, in qua mandatur geſtatio habitus cõfecti ex commixtione quatuor partium lanȩ nigrȩ librarum, & vnius lanæ albæ. Demum pro Italis cap. 11. Regulæ præſcribitur habitus illis verbis. *Noſtrarum habitus ſit tunica talaris cum ſcapulari veſte, ſiue cucullo vtrimque angulari, poſteriori tamen angulo funiculum attingente. Pallium vero inſtar impluuiæ, nulla vel coloris, vel formæ differentia, vt eodem modo, et colore, quem vulgo beretinum appellamus omnes veſtiantur.*

Quęres 22. Significationem ſequentium dictionum in præcedentibus conſtitutionibus inſertarũ, nempe quid ſignificent Tunica, Clamis, Scollatura, Guarnellum, ſeu Placentinum, aut Paludellum, Corrigia, ex conſtitut. *Supra montem*, Nicol. IV. quid ſcapulare, Corda pro cingulo, Caputium longum, Mantellum magnum, Sotularis ex conſtitut. *Perſonas*. Ioan. 23. Quid per Caparonem in conſtit. *Viſis*, Iulij 2, & quid nomine Pallij in Regula?

51 Reſp. Ad ſingulas dictiones. *Tunica* apud Romanos erat veſtis ſine manicis interior cui ſuperinduebatur toga, & dicitur à tuendo corpore homi-

nis tunicati, ideſt illa induti, ſignificat ergo apud
Religioſos veſtem, & habitum talarem, & ob lon-
gum vſque ad pedes, amplum & latum, quo indu-
cuntur Religioſi. Hanc veſtem cingit *Corrigia*, ſeu
Corda, illa conficitur ex corio, hæc vero ex cana-
pe, vel lino, ex prima voce Collector priuil. ver.
Tertiarij §. Non poſſunt, ſumpſit rationem aſſe-
rendi Fratres Tertiarios etiam Regulares non
poſſe ferre Cordonem, ſed ſolum Corrigiam, de
quo nomine præciſe loquitur Nicol. IV. ſed toto
52 cælo errat, nam de corda canapea, & nodoſa
mentionem faciunt Ioan. 23. Iulius II. in Bulla
Clem. VII. ſupra relati loquentes ſemper reſpe-
ctiue ad Nicolaum IV. qui licet vtatur eo voca-
bulo non ideo negat hoc cingulum fieri ex cana-
pe, cum hoc ſit proprium totius Franciſcanæ
Religionis, alij illud nomen a corrigendo dedu-
cunt, voluntque fuiſſe quoddam genus loci, quo
ſerui corrigebantur, ſiue ergo deducatur ex loco,
& corio, ſeu aliunde legaliter acceptum, & ciuili
modo ſignificat cordam canapeam, ſeu lineam,
qua Franciſcani omnes poſſunt, & debent ſe cin-
gere, verba enim intelligenda ſunt non ſecundum
quod ſonant, ſed ſecundum ſenſum, quem habent,
iusta ſubiectam materiam ex vulgatis iuribus, ne-
que enim argumentum ab ethymoligia neceſſa-
rio concludit, probat Cardin. Tuſchus li. 4. concl.
50. num. 1. Subſequitur *Caputium, Scapulare, Ca-
53 paro* ſunt eadem veſtis quæ humeros, & caput te-
gunt, & rigoroſe & ſtricte loquendo caputium
vocatur illa pars quæ caput tegit, à quo dicitur
caputium, ſeu capitium, vt voluit Nonius, & in
iure nomine Caputij venit hæc ſola pars, quæ ca-
put tegit, & reliqua pars quæ tegit humeros, &
pectus vocatur Mozeta, vt videre eſt Conſtit. *Bea-
ti Franciſcani*. II. in Bull. Nouo. Greg. XIV. Vn-
de ridiculus eſt ille intellectus, quem quidam dant
verbis ſupra relatis in conſtit. Nicol. V. ibi.
*Quod eorum caputia ad modum parua cuculla ſupra
mantellum cum ſcapulari geſtare*, &c. nempe ca-
putium ferendum eſſe totum ſupra mantellum,
nam ibi diſtinguitur caputium, quod quidem fer-
tur ſupra mantellum a Scapulari, quod fertur ſub
mantello, cum in iure diſtinguantur hæ duæ par-
tes, licet ſint eadem numero veſtis, vt probaui ex
citata Conſtit. XIV. & Confirmatur. Tum quia
oportet iura iuribus concordare, & expreſſius col-
ligitur ex Iulio II. in Bulla Clemen. VII. & in alia
eiuſdem Iulij, vt ſupra retuli, quare verba illa in
conſtit. Nicol. V. ita ſunt intelligenda vt Caputiũ
ideſt ea pars quæ tegit caput proijciatur ſupra
mantellum, non vero reliqua anterior, & poſte-
rior oblonga. Tum quia dictio, *Cum*, multum di-
uerſificat ſenſum reſpectu duorum ſubſtantiuorũ,
nam ſignificat nomen cui præponitur ſpectari ac-
ceſſorie tantum ad aliud, quod principaliter con-
ſideratur l. 1. & 2. ff. de pecul. leg. vide Sanch. lib. 7.
cap. 1. nu. 22. conſequenter alia eſt diſpoſitio prin-
cipalis, alia acceſſorij, quia cum principale ſit Ca-
putium, quod debet ferri ſupra Mantellum, & ac-
ceſſorium ſcapulare ad debet ferri ſub mantello,
vt alia ſit eius conſtitutionis diſpoſitio. Tum quia
numquam vidi Patres illorum regnorum portare
ſcapulare ſupra mantellum. Nomine *Caparonis*,

54 venit vtrumque Caputium, & Scapulare, quam-
quam alias ſignificat aliud genus indumenti, quo
vtuntur illi Religioſi tempore pluuiarum, imbriũ,
& niuium loco galeri, & pallij quem non poſſunt
ferre Franciſcani reformati, & de eo loquens D.
Franc. cap. 2. Reg. dum aſſignat nouitijs tunicam
ſine Caputio, & Caparonem vſque ad cingulum.
Scapulare vero dicitur à ſcapulis, quas tegit, ſeu
humeros.

55 Nomina hæc Guarnellum, Placentinum, ſeu
Paludellum vidētur in eam veſtem muliebrem re-
cidere, nam Guarnellum dicitur veſtis fœminea vi-
lis, vulgo dicta *Gonella*. Paludellum veſtis lata, &
longa, ſed non tam ampla, quam paludamentum,
de quo Plin. lib. 33. cap. 3. inquit. *Vidimus agrippi-
nam inductam paludamento auro textili*. Placenti-
num non videtur differre a Guarnello. Veſtis au-
tem hęc ſignificata tribus his vocibus ex more
diuerſarum regionum, eſt tunica Sororum.

56 Nomina iſta *Clamis*, *Mantellum*, ſeu *Pallium*
videntur differre in eo, quod Clamys eſt breuior
pallio, quod eſt longum mantellum deſcendens
ſuper humeros ad tibias, Clamys parum humeros
excedit, vnde ex vi vocabuli, & huius Conſtitutio-
nis deberent ferre paruum pallium inſtar Capuci-
norum, & videtur idem cum Caparone, ſed hoc
procedit quo ad Tertiarios ſeculares, nam Regu-
lares debent ferre magnum, & amplum Mantel-
lum etiam vſque ad talos, vel ſaltem vſque ad ti-
bias vt colligitur ex conſtit. Ioan. 23. & Regula
noſtra cap. 11. dum dicit eius formam debere eſſe
inſtar Pluuialis, nam hoc tangit talos.

57 Remanent alia duo nomina explicanda, quæ
ſunt *Sotularis*, & *Scollatura* Sotularis notat ſoleas,
quæ plantas pedis ſolum obtegunt, cæteris pedis
partibus nudis relictis, quibuſdam antulis in ſupe-
riori parte coeuntibus reuinctę, quibus ſolo pedis
ſubijciantur, dicuntur, *Scarpe all' Apoſtolica*, vocan-
tur *Sotulares* a ſub & talo, quia ſupponuntur tali-
bus, quibus circumcinguntur ſoleæ, tali autē ſunt
vtrimq; iuxta calcaneum extuberantia. Aliud ver-
bum videtur ſatis difficile ibi. *Pellès abſque ſcolla-
turis ſciſſas* ideſt ſine ornatu globulorum, vel alte-
rius rei, &c.

Quæres 23. Qualē tunicam, Caputium, & Pal-
lium debeant ferre Regulares Tertij Ordinis in
Italia? nempe cuius coloris, formæ.

58 Reſp. Quod ad colorem Tunica, Caputium, &
Pallium debent eſſe coloris beretini, ſeu griſei, vt
dicitur in præcitatis conſtitutionibus, ex quibus a-
perte habetur, hunc colorem Beretinum, cum ſit
medius inter albedinem, & nigredinem, magis de-
bere tendere ad nigredinem, & ſic fabricatur pan-
nus Mediolani, Cremonæ, Bononiæ, Placentiæ,
& alibi.

Quod ad formam, tunica dicta ſimpliciter ha-
bitus debet eſſe talaris, Caputium vero angulare
vtrinque ita quod à parte humerali, ſeu à tergo
cordonem attingat, quē dicitur attingere eo ma-
gis ſi per duos, aut tres digitos protrahatur, a par-
te pariter anteriori debet accedere ad cordam, nō
tamen illam excedere protractum, ita quod angu-
lus prior poſteriore ſit breuior; corda autem tu-
nicam, non ſcapulare cingere dēbet, cū eius vſus

mediet

mediet inter vtrumque, & prius aptanda ſit tunica eo genere vinculi, quam ſuperinduatur ſcapulare, neque obſtat conſtitutio Iulij II. citati ſub q. 21. quia ibi ſermo eſt de noſtris degentibus in Regnis ferentibus Caputium vtrinque multum oblõgum præferens formam patientiæ, ſeu haſtæ more Paulinorum, quod ſupercingere habent ſimul cum tunica. Pallium vero eiuſdem coloris eſſe debet oblongum, & amplum, cum tale ſit pluuiale, ad cuius inſtar conficiendum eſt, ex parte capitis, ſeu colli ita aptatum, & accommodatum, vt pars caputii ea parte, qua caput tegit, illi ſuperijci poſſit: aliquo autem vinculo ferreo, aut ligneo ad collum conſtringendum non eſt, cum id proprium ſit Capuccinorum, & Reformatorum Obſeruantiæ, & nullibi id præcipiatur niſi in Regula Nicol. IV. ad quam non tenentur hi regulares, niſi quatenus reperitur in ſtatutis, quæ pro Regula habentur, vt aperte dicitur in forma profeſſionis; in regula autem non exprimitur huiuſmodi vinculatio, neque obſtat, quod debeat eſſe inſtar impluuiæ, quæ ante pectus vincitur, quia ſi conficeretur in omnibus vt impluuia, iam non eſſet Pallium, ſed Pluuiale, vnde dicit Sanch. li. 3. diſp. 36. §. Ad ſecundum, quod non eſt neceſſarium æquiparationem aliquorum fieri in omnibus, quod enim in omnibus ſimile eſt, non dicitur ſimile, ſed idem omnino cum eo, cui dicitur ſimile, quia ſimile non eſt idẽ. l. Quod Nerua ff. depoſiti. Similitudo igitur in eo conſiſtere debet, vt ſit oblongum, magnum, & amplum, vt determinarunt Summi Pontifices citati ſupra ſub q. 21. præſertim Ioan. 23.

59 Debent ergo hæc tria huius Religionis indumenta Tunica nimirum, Caputium, & Pallium eſſe paria, & vniformia decentia, & honeſta nõ tam in colore quam in forma, nec nimis ampla, nec ſtricta, cum extrema ſint vitioſa. l. Solent §. fin. ff. de off. proconſ. Cardin. Tuſcb. concl. 685. Reformatio igitur veſtiũ debet eſſe vniformis iuxta Regulæ præſcriptum attentis perſonis, & locis, neq; vna reformanda eſt, & non alia, vnde miror quoſdam ſuperiores qui totis iuribus incumbunt reformationi Mantelli quo ad latitudinem, ita reſtringendo, vt vix homunculum capiat, non quo ad longitudinem, id enim eſt contra ſupracitatã conſtitut. Ioann. 23. ſub qu. 21. in qua dicitur eſse magnum mantellum, ergo ſecundum latitudinem, & longitudinem, nihil ſtatuentes de tunica; alij Caputium vtrinque acutum ita volunt, vt potius cuſpidatum phyſice, quam legaliter conſtructum videatur mouens potius admirationem, quam deuotionem, & ſuper humeros ita anguſtum, vt vix acromia tegat, vt potius defectum panni notet, quã reformationis diſcretæ miſterium ſignificet.

60 Sed huiuſmodi reformationes laudandæ non ſunt nec imitandæ, ſed potius fugiendæ circa veſtes maxime in illis religionibus, quæ habitum auſterum, & vilem non præſcripſerunt ab antiquo, vt eſt noſtra religio, vt videre eſt illo cap. 11. Regulæ, iuxta quod ſupra dixi. Suadetur id totum. Tum quia ita colligitur de clericis ex Concilio Grangenſi relato cap. Parſimoniam 5. diſt. 41. illis verbis. *Parſimoniam cum veſte humili non reprobamus, ſicut etiam ornatum præter corporis diligentiã inſucatum laudamus.* Ecce hic licet non reprobetur humilis veſtis, laudatur tamen ornatus infucatus ideſt non pretioſe fucatus: & ca. Nullus 2. 21. qu. 4. dicitur. *Nullus eorum, qui connumerantur in clero veſtimentum indecens habeat.* Clem. 1. Ne in agro, de ſtatu monach. Papa monachis nigris interdicit in veſtibus eorum omnem inordinatum, & exquiſitum ornatum, inquit. *Sit veſtis ipſa rotunda per circuitum, et non ſciſſa, nec longitudine nimia, aut breuitate: notandas largas etiam manicas habeat vſque ad pugnum protenſas.* Item Ioan. 22. in extrau. Quorumdam, de verb. ſignif. Minoribus probibet habitus curtos, ſtrictos, inuſitatos, & ſqualidos, cum dicantur nouitate pleni, magis admirationem, & abiectionem apud ſeculares, quam deuotionem, & edificationem mouentes. Sanctus Bonauentura in opuſc. de diſciplina circa temporalia cap. 8. his verbis dicit. *Nam honeſta exigit veſtimentorum formatio, vt non ſit nimis larga, vel ſtricta*, Corduba in cap. 2. Regulæ q. 22. p. 3. refert verba Martini V. dicentis. *Quod non debent veſtes noſtræ eſſe adeo pretioſæ, vt videntes eas notare debeant curioſitatem, vel vanitatem, neque ita viles, & groſſæ, quod videntes eas ad terrorem, horrorem, et deriſum inducant*, ita refert Compend. reſol. 71. num. 1. in fine. Et faciunt, quæ habet Bartolucius lib. 1. Speculi Regularis p. 2. de accidentali voto paupert. pag. 165. Ecce ex tot ſententijs, & authoritatibus qualis debeat eſſe habitus regularis, nempe honeſtus, decens, & grauis, honeſtus propter deuotionem, decens propter ſtatum, grauis propter honorem, & reuerentiam religioſis debitam, ne ex vilitate habitus vileſcat ſtatus religionis. Tum quia ſicut diuerſitas habitus in colore generat ſcandalum gloſ. ver. Profeſſi cap. 11. Ne Cler. vel mon. per cap. 4. 33. q. 5. ita & diſparitas eiuſdem in forma, vt ſi caputium ſit ſtrictum, & tunica ampla, nil boni referre poteſt, ſed riſum mouere. Tum quia quiſque talis præſumitur, in quali habitu reperitur. l. Item apud Labeonem §. Si quis virgines ff. de iniur. arg. cap. Si iudex 12. de ſent. excom. in 6. ergo & vilis habitus demonſtrat vilitatem perſonæ; & tales cenſentur Religioſi apud Indos, vnde Ieſuiti, vt decus ſui ſtatus ſeruẽt more nobilium, & doctorum veſtiunt neque obſtant Regulæ Franciſcanæ cap. 2. vbi dicitur. *Et Fratres omnes veſtimentis vilibus induantur*, quia ibi vilitas accipitur reſpectiue ad veſtes ſecularũ, quæ ſunt ornatæ, fucatæ, & diuerſi coloris, vanitatem potius indicantes, quam decentiam, & honeſtatem, & hoc colligitur ex ſequentibus verbis eiuſdem capitis, ad quod faciunt a Bartolucio ſuper dictum cap. Regulæ pag. 202. Tum quia reformatio de mente Sacri Concilij Trident. Seſſ. 25. cap. 1. refertur ad obſeruationem trium votorum, & ad conſeruanda, quæ ſpectant ad communem victum, & veſtitum, vt inde expreſſe colligitur, & notat Rodr. tom. 2. q. 73. art. 3. & 4. quem citat Nazarius in ſuis opuſc. Theol. vbi de Reformatione dubit. 10. concl. 2. reformatio autem veſtitus in eo conſiſtit, vt communis, atq; vniformis ſit omnium habitus conueniens ſtatui Religioſo, vnius coloris, vnius formæ, differentia enim habituum, præter ſcandalum, generat etiam aliquod

pro-

proprietatis vitium, non vero ſignificat, quod debeant confici ſine decentibus criſpaturis ad collum, cum quadam decenti ſtatum Religioſum forma & honeſtate, iuxta vſum Religionis, & morem regionis, ſeu loci, vbi degunt religioſi, in veſtibus enim Religioſi debent attendere morem patriæ, & regionis, ex Clem. Exiui, §. Cum vero, de verb. ſignif. & Clem. Ne in agro, §. Statuimus, de ſtatu monach. tempore enim loco, & qualitate perſonarum leges, & canones intelliguntur, & variantur diſt. 29. vnde noſtri in Lombardia veſtes ſatis honeſtas & decentes, & non ruidas iuxta morem huius Regionis ferre debent, ruidas interſiculos, medias extra intra Italiam, attenditur enim locorum conſuetudo dicit Nicol. IV. cit. ſub q. 21. Attenditur præterea ſtatus vniuſcuiuſque religionis etiã ſub eodem ſtipite, nam nec Frãciſcanis, nec Tertiarijs imponi poteſt ſtatutum ferendi habitum Capucinorum, aut aliorum Reformatorum, quia dedecet illorum ſtatus, habitus enim Capucinorum in eorum Religione eſt magnæ ædificationis & decentiæ magnum humilitatis præſeferens exemplum, inter Conuentuales vero, & Tertiarios horrorem, & riſum magis mouere poteſt, quam deuotionem, & reuerentiam erga illos.

61 Mouent difficultatem noſtri circa formam Pallij, nam iubent ferendum eſſe collo allegatum cũ vinculis ferreis, aut ligneis, & ſatis ſtrictum ſine collario vt vix capiat hominem, ad differentiam Conuentualium, a quibus per hoc differans exterius apud ſeculares. Sed ego non video hanc neceſſitatem. Tum quia ex hac colligatione tollitur differentia, nam Conuentuales, & Tertiarij potiſſimum diſcernuntur per anteriorẽ partẽ ſcapulatis, nã in illis tendit ad rotunditatem, in iſtis ad angularitatem. Deinde ex ſupra probatis illa colligatio non eſt de iure regulæ, ergo ad eam conſtringi non poſſunt, neque titulo differentiæ, cum ſatis differant per Caputium, vt dixi, neque titulo reformationis, quia hæc eſt reductio Religioſorum ad priſtinam obſeruantiam eorum, quæ collapſa iam, promiſerunt in profeſſione reſpectiue ad ſuam regulam, ſed hoc in ſpecie non præſcribitur in Regula, ergo ad hoc de iure reduci non poſſunt. Præterea negatio collatij ad pallium nulla ratione prohibetur in Regula, neque in aliqua Pontificia conſtitutione, ergo reduci de iure non poſſunt ad id; præterquam quod videtur eſſe quid indecorum pallium carere aliqua ſui parte eius complemento, ſicut moſtruoſum eſt hominem carere digito etiam minimo, aut pilis in capite. Inſuper iſti duo ordines ſatis differunt præter differentiam Caputij, etiam in colore habitus, qui tendit magis ad nigredinem, Conuentualium vero magis ad albedinem. Demum re delata ad diuerſos Summos Pontifices Clem. VIII. Paulum V. reſpectu aliarum Religionum, reſoluta fuit difficultas in colore habitus, nil de pallio, vt videre eſt conſtitutionibus à me citatis ſupra ſub q. 21. Omnia denique vno referam verbo *Habitus non facit Monachum*. Sed profeſſio, regularis obſeruantia, & bonum exemplum vitæ, & morum.

Quæres 24. An Tertij Ordinis Religioſi debeant deferre habitum Eremiticum, eorum enim Regula intitulatur. *Generalia ſtatuta, ſeu decreta Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci nuncupati Regularis obſeruãtiæ, Congregationis Longobardę in habitu Eremitico degentium*. Valet autem argumentum a titulo deſumptum, gloſ. in cap. Hæc autem 17. diſt. 1. de pœnit. & ver. Titulus Proœmij in 6.

62 Reſpond. Non. Tum quia licet vſque ad Paulum III. de anno 1549. à diuerſis Summis Pontificibus vocati fuerint eo nomine, nullus tamen ſubſequens Papa eoſdem de habitu Eremitico appellauit, quod ſignum eſt, quod ſicut euanuit titulus, ita & obligatio deferendi dictum habitum, cum non amplius degant vitam Eremiticam. Tũ quia non facit quòd ſtatuta, quæ pro regula habentur, edita à Patre Bonauentura Vicentino nuncupentur eo nomine, prout retuli in quæſito, ſiquidem Pius V. conſtit. *Ea eſt officij*. Dat. 3. Iul. 1563. qui ea prout continentia ſubſtantiam Regulæ confirmauit, de illo titulo nullam mentionem fecit, inſinuare volens etiam tunc temporis non fuiſſe in vſu habitum Eremiticum; & dictus Pater voluit ſolum ſignificare poſteris, ante ceſſores Fratres cum eo habitu vixiſſe, non autem deinceps teneri, quia capitulo 11. Regulæ nullam mentionem facit huius habitus. Tum quia illis temporibus degebant in villis, & locis remotis inter ruſticos, ex quo mirum non eſt, ſi habitu Eremitico, & ruſtico vtebantur, quaſi vellent illis conformari, nunc autem degentes in vrbibus conſequens eſt, vt vrbano habitu induantur more ciuium, & aliarum religionum, geſtantes habitum decentem eorum ſtatum iuxta morem patriæ, & loci, vbi habitant, iuxta illud. *Dum fueris Romæ*, &c.

Quæres 25. An, & quomodo Prælati regularium poſſint reformare habitum ſuorum religioſorum?

63 Reſpond. Aliam reformationem adhibere non poſſunt, niſi eam, per quam religioſi reducantur ad ferendum habitum, & alias veſtes, quæ ſecundum inſtitutę Regulæ iam deſignatæ fuerunt. Ratio eſt. Tum quia ſuperiores poſſunt præcipere ſolum ea, quæ ſunt ſecundum regulam, ſiue directe, ſiue indirecte, vt omnes communiter tradunt teſte Sanch. lib. 6. cap. 2. num. 15. ergo ſolum præcipere poſſunt reformationem habitus ad præſcriptum regulæ. Tum quia Prælati non poſſunt condere, etiam de conſenſu Capituli Generalis, leges obligantes ad vitam ſtrictiorem, & aſperiorem, vt optime id docent D. Greg. 1. Regeſti cap. 19. relatus in cap. Geſta diſt. 74. illis verbis. *Iuſtum eſt, vt nemo creſcere compellatur inuitus*, & D. Bernard. de præcept. & diſpenſ. cap. 8. quos ſequuntur Ang. ver. Habitus nu. 29. & Armilla nu. 10. & plures alij, cum quibus citatis eſt Sanch. nu. 18.

Reformatores autem vnum aduertant, in his non ſemper debere exactam requirere reformationem, præſertim cum reformatio habitus, qui de ſe condecens eſt, nõ multum conducat, ſed ſuauem, & benignam compatientes huius temporis conditionem veſtiendi, quæ potius decentiam religioſi ſtatus reſpicit, quam aliud, quod Religioſis obeſſe poſſit, debent ergo ſuperiores eſſe ſuaues, & non impetuoſi, vt multa, & grauia ſcandala, quę

ex hoc ſolent conſequi euitentur, dicit enim Salustius ad Cæſarem. *Acerbis iudicijs vaſtantur magis ciuitates, quam corrigantur*. & Cicero ad Atticum. *Melius eſt ſanare vitioſas partes, quam exſecare*. Quandoque enim magis expedit permittere tranſgreſſiones, quæ in his vix ſunt culpæ venialis, quam inducere reformationem cum diſcordijs, rixis, & grauibus ſcandalis tam intra, quam extra religionem.

Quæres 26. An Religioſi vti poſſint lineis camiſijs, & cubare in lectis plumeis, aut laneis?

64 Reſpond. In cap. Cum ad monaſterium Monachis diſtricte prohibetur vſus lineæ Camiſiæ, ex quo ſequitur illis non interdici Camiſias laneas, aut aliàs rudioris materiæ. Idem probibetur in noſtra Regula, quæ prohibitio non prouenit ex Regulis Nicolai I V. aut Leonis X. aut alterius Pontificis, cum nullibi boc interdictum reperiatur, ſed ex vſu antiquo noſtrorum, qui tunc vitam ducebant Eremiticam, quam nunc temporis cum non degant, poſſunt indui lineis interulis, cum non ſint Eremitæ, ſed Religioſi inter vrbanos, & ciues, vitam agentes, & citatum capit. Cum ad monaſterium, loquitur de monachis, qui & ipſi hiſce temporibus vtuntur camiſijs lineis maxime in partibus Italicis præſertim Lombardiæ, vt ſe conforment vſui regionis, vbi viuitur cum munditia, & decore, quod video ſeruari in Religionibus nouis Clericorum, ſeu presbiterorum Regularium, & hoc mihi ſummopere placet, fæditas enim corporis arguit mentis turpitudinem.

Quæres 27. An dimiſſio habitus in confeſſione ſit aperienda?

65 Reſp. Ita, quando eſt peccatum mortale non ſacrilegum, cum fere nullus Religioſus ex vi voti teneatur ferre habitum, ſed ex vi ſtatus, & præcepti Eccleſiaſtici, & hoc maxime quando habet annexam excommunicationem.

Quæres 28. An ſeculares hyſtriones, ſeu alij laruati incedentes cum babitu Religioſo, vel ſimili peccent mortaliter.

66 Reſpond. Peccant mortaliter, quia grauis iniuria irrogatur Deo in ſanctis eius, qui habitum Religioſum inuenerunt ad honorandum, atque laudandum Deum, valde turpe eſt, & vnde abominabile introductum ad bonorem Dei, & fidelium deuotionem conuertere in ludibrium, & ſcurile ſolatium. Ita prohibetur cum vſu laruarum cap. Cum decorem 12. de vita, & honeſt. cleric. & eſſe mortale docent omnes Nau. capitulo 23. numero 22. & tom. 3. capit. Sacerdos numero 110. Rodriqu. tom. 2. quæſt. 76. quæſtione 7. cum ſuo Compend. reſolut. 71. numero 7. Portel ver. Habitus num. 3. Silu. Angel. Nald. ver. Habitus. Genuenſ. capit. 46. in Annot.

Queres 29. An oſculantes habitum Religioſum aquirant aliquam indulgentiam?

67 Reſpond. lucrantur quinque annos, & totidem quadragenas ex Bulla Ioan. XXII. conceſſos oſculantibus habitum Religionis D. Dominici, vt referunt Compēd. ver. Indulgentia quo ad ſecul. 6. §. nono, vbi ait communicari habitui Minorum, Rodr. tom. 2. quæſt. 76. articul. 11. cum ſuo Compend. reſol. 71. num. 10. & Portel ver. Habitus in Addit. & hoc priuilegium per communicationem habet habitus omnium Religionum. Sed ſi quis oſculetur Pallium, ſeu Caputium, non tunica, an lucretur? dicas ſic, quia indulgentia eſt omnino fauorabilis nulli præiudicans, ergo late interpretanda, præterquam quod etiam Pallium dicitur habitus, quamquam ſecurius eſt oſculari tunicam, & poſtea Caputium, & demum Pallium, ſi deſit copia aliorum.

Quæres 30. An decedentes cum habitu Regulari aquirant indulgentiam?

68 Reſpond. Morientes, & ſepeliendi cum babitu Regulari aquirunt præter diuerſas indulgentias non plenarias à diuerſis conceſſas, indulgentiam plenariam viuæ vocis oraculo conceſſam à Leone X. reſpectu trium Ordinum D. Franciſci, & declarauit, ſufficere petere ante mortem habitum, & ſuper ſe habere, & cum eo ſepeliri; ita Compend. ver. Indulg. quo ad ſeculares 6. Rodriq. tomo ſecundo quæſtione 76. artitulo 10. cum eo Portel ver. Habitus in Addit. Compend. reſolut. 71. numero 9. Eſt autem dandus per ſuperiorem, vel de eius commiſſione inquiunt præcitati ex Bulla Aurea Sixti I V. apud Confect. pag. 68. ſed non placet hæc reſtrictio in ordine ad indulgentiam, de qua non loquitur dictus Sixtus verba faciens tantum de ſepultura eligenda cum habitu Religioſo, ſufficit ergo ſi detur etiam a Religioſo priuato, maxime cum dictus Leo, & alij Pontifices non faciant mentionem in qua Eccleſia ſit ſepeliendus moriens cum habitus.

Quæres 31. An ſeculares cum habitu Religioſo poſſint ſepeliri in Eccleſijs Regularium, quorum habitum ſuſceperunt?

69 Reſpond. Regulares habent ius ſepeliendi vtriuſque ſexus fideles in ſuis Eccleſijs, ſi ibi elegerint ſepulturam, cum babitu, & ſine illo. Primum de iure ſepeliendi conſtat capit. In noſtra 10. de ſepult. & Clem. Dudum, de ſepult. Sixtus IIII. in Marimagno prope finem apud Confect. pag. 59. & in Bull. nouo conſtitut. 6. pro Franciſcanis, & 7. pro Dominicanis, vbi concedit liberam ſepulturam, & præcipit, vt volentes ſepelire mortuos cum habitu Religionis, non alibi, quam in locis ordinis, vel abſque Fratrum licentia ſepeliant. Secundum igitur de ſepultura cum habitu in proprijs eorum Eccleſijs, & non alibi conceſſit idem Sixtus conſtitut. *Sacri Prædicatorum*. Dat. 26. Iul. 1479. Bull. nouo 19. apud Confect. dicta Bulla aurea, pag. 68. illis verbis. *Cum autem nonnulli ad ordines prædictos Prædicatorum, & Minorum ſpecialiter gerentes deuotionis affectum eorum cadauera cum babitu Fratrum Prædicatorum vel Minorum, ſeu Fratrum, vel Sororum de Pænitentia vtriuſque ordinis prædictorum ſepeliri mandent, & perſæpe antequam moriantur habitum huiuſmodi eius poſtulant exhiberi, decernimus habitum huiuſmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci, in quo tales decedere continget, vel per ſuperiorem prælatum ipſorum Ordinum domorum, ſeu Prioratus, & Guardianiæ, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium, quauis authoritate, vel præ-*

latione fungentem exhiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Eccleſias debere ſepeliri in eorum habitu, quorum habitum ſuſcipiant, et illorum ſic indutorum cadauera diſcooperta, nullo pallio, vel tegumento ſuper impoſito cum habitu huiuſmodi ad ſepulturam deferri poſſe, ordinariorum etiam ſub cenſuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obſtante, quas quo ad hoc modificamus. Vide Cõpend. ver. Sepelitio, Confect. tit. 20. cap. 1. Rodr. tom. 2. qu. 76. art. 8. & 9. Portel ver. Habitus nu. 2. & ver. Sepultum nu. 8. & 9. Compend. reſol. 71. nu. 8. vbi ait contradictores incidere in excommunicationem Papæ reſeruatam ex Sixto IV. de quâ facit mentionem Sorb. cit. § 13. ſubiungit ibidem Collector Priuileg. illam non ligare propter decretum Concil. Later. quod tamen non obſtat, cum ſolum prohibeat, vt inconſulto parocho non audeant leuare corpus defuncti, & deferre ad ſuas Eccleſias.

Quæres 32. An ſepeliendi in Eccleſijs regularium aquirant aliquam indulgentiam?

70 Reſp. Ita, nam Martinus V. conceſſit ſepultis in Eccleſijs Minorum indulgentiam quadragenta annorum, vt refert Compend. ver. Sepelitio §. 5. Indulgentiam plenasiam ex Leone X. & alijs, vt ſupra dixi nu. 68.

Quæres 33. An Tertiarij ſeculares, & ſubſequenter ijdem Regulares ab initio detulerint caputium eiuſdem coloris, & formæ eius, quod nunc portatur?

71 Notandum autem eſt, quod caputij nomen duplex eſt, nam primo, & ex natura, & eius inuentione importat veſtem tegentem tãtum caput, quod à Beato Franciſco ferebatur conſutum tunicæ, de quò facit mentionem cap. 2. ſuæ Regulæ, dum dicit, quod Nouitijs concedantur duæ tunicæ ſine caputio, & cingulum, & brachas, & caparonem vſque ad cingulum, quod nomen Caparonis importat veſtem ampliorem, quo ab initio, & nunc etiam Reformati ſe tegunt caput, & humeros ad arcendas pluuias, & niues, vnde inſeruit loco galeri, quod iſti deferre non poſſunt, quo neque vtebantur Sanctus, Iſte autem Caparo dicetur a Capiendo caput, & humeros, quos defendit ab iniuria temporum, & per ipſum forſam voluit ſignificare ſaltem quo ad officium galerum, & mantellum, cum de his nil diſponatur in eius regula. Rodeundo ad caputium tẽpore Beati omnes, ipſum
72 imitantes deferebant coniunctum tunicæ, nouitij vero deferebãt ſeparatam ad diſtinctionem habitus profeſſorum à nouitiorum, vt inſinuat Doctor Elias in ſuo preſuppoſito & gloſa ad capitulo 2. Clem. de Regul. & hoc obſeruabatur ante annum 1313. quo in Vienenſi Concilio probata fuit dicta Clementina, vnde ex introductione ſectæ Clarenorum hoc caputium Fratres Clareni cæperunt geſtare diſiunctum ab habitu vtrinque oblongum, & attingens cingulum, & ita induebantur ante annum 1319. vt refertur part. 2. Cronic. libro ſeptimo capitulo 34. initio & fortaſſis eo tempore cæperunt obducere caputium hoc proprie acceptum a capite extendendo ad ſcapolos, & humeros, vt nunc omnes Franciſcani trium ordinum deferunt. Secundo igitur Caputium ſignificat idẽ quod ſcapulare, nempe veſtem ex eodem panno tegentem caput, & ſcapulas, à quibus dicitur ſcapulare. Vide quæ dixi reſol. 30. num. 41. & ſupra num. 53.

73 Reſpond. Tertiarij ſeculares ſine dubio ferebant caputium capitis ab initio eiuſdem coloris, & formæ cum tunica. Regulares vero videntur detuliſſe ab initio caputium etiam ſcapulare.

Primum probatur, Tum quia licet in Regulis Nicolai, & Leonis nulla fiat mentio horum caputiorum, vt apud Dioniſium Cartuſ. dicetur ſuper hanc Regulam Nicolai IV. art. fin. tamen id venit in conſequentiam, cum caputium ſit ſocium tunicæ. Tum quia illud deferebat S. Ludouicus, vt teſtatur Cantipratus illis verbis. *Habentem caputium capitis ſuper ſcapulam ex aduerſo ſuſpenſum.* Quæ verba refert Ranutius Pienus Paritan ſuo peregregio lib. Delle glorie di S. Luigi Re di Frãza nell'Annotatione 2. pag. 225. Vide, quæ de ipſo dixi reſol. 30. num. 41.

74 Secundum probatur per ea, quæ dixi hic ſupra num. 30. vbi recenſui Summos Pontifices loquentes de caputio huius ordinis.

75 Quæres 34. An Sanctus Franciſcus detulerit habitum Fratrum Eremitarum dictorum S. Auguſtini, & apud illos profeſſionem emiſerit ante inſtitutionem ſui Ordinis dicti Minorum? Nam hoc multi aſſerunt, primo F. Iordanus de Saxonia lib. primo cap. 8. in Vitas Fratrum, ibi. *Quidam Frater magnæ ſanctitatis re, & nomine Ioannes Bonus,* &c. infra. *Cumque fama conuerſationis eius per loca vicina crebreſceret, plurimi ad eum conuerſi ſunt, inter quos fuit B. Franciſcus, qui Ordinis, poſtea Fratrum Minorum fundator fuit.* Secundo F. Iacobus Philippus Bergomenſis lib. 12. ſub anno 1199. ſic ſcribit. *Huius autem ſancti viri, & patris Ioannis Boni, & celebres præſtanteſq; diſcipulos, Seraphicum Franciſcum de Aſſiſio Sanctiſſimi Ordinis Minorum conditorem fuiſſe conſtat* Et infra. *Sed hoc in loco vno veriſſimo probabimus teſtimonio, quod apud Mantuam, vbi, vt prædictum eſt, Sacratiſſimi viri ſancti extat corpus, & reliquæ ipſius veſtimentorum reliquiæ, tabellarij etiam inter antiquiſſimas monaſterij ſcripturas Chirographum aliquando viſum eſt conteſtãs Beatum Franciſcum de Aſſiſio profeſſionem Eremiticam ſub Regula B. Auguſtini emiſiſſe in manibus F. Ioannis Boni Eremitæ Mantuani.* Hos authores ſequuntur Aegidius Viterbienſis Card. & Ioannes Marquez capitulo 21. §. 5. quos referendo reijcit P. Gabriel Peronottus Nouar. in ſua Hiſtor. Canon. regul. libro primo capitulo 47. numero tertio. Quod confirmari poteſt ex Cronicis eiuſdem Ordinis Minorum parte prima libro primo capitulo quinto vbi dicitur, quod duobus annis geſtauit veſtem ſibi donatam Augubij cum baculo in manibus, & calceis in pedibus, cinctus corrigia, per quam tenebatur monachus D. Auguſtini. Dictus Pennottus hoc dictum tamquam fabuloſum, & falſum reijcit rationibus ſatis firmis, cum quo.

76 Reſpond. Diuus Franciſcus numquam portauit habitum Eremitarum D. Auguſtini, neque profecit in manibus B. Ioannis Boni.

Probatur primo ex approbatione horũ duorũ ordi-

Digitized by Google

ordinũ, Eremitarum nempe, & Minorum, nam or-
do Eremitarum ſub Regula D. Auguſtini cæpit
77 eſſe tempore Gregor. IX. vt apparet ex eius Bul-
la, apud Pennotum libro primo capitulo 25. pag.
69. anno ſui Pontif. 14. ætatis Chriſti 1240. circa,
nam iſte creatus fuit anno 1227. & non conſtat,
quod ante ab alio Pontifice vocatus fuerit ordo
D. Auguſtini, vt bene Pennottus cit. numero quar-
to §. Ex Bulla, & ponamus, quod ante id tempus
incæperit iſte ordo, D. tamen Franciſcus non po-
tuit omittere in eo profeſſionem ſolemnem ſub
Regula D. Auguſtini, quia Regula D. Auguſtini
non legitur donata illi ordini ante Gregorium IX.
ante cuius tempora Sanctus Franciſcus inſtituerat
78 ſuum ordinem nimirum initium dando Compoſi-
tioni ſuæ Regulæ, a die 18. S. Lucæ Apoſtol men-
ſis Octobris anno 1208. part. prima. Cronic. libro
primo capitulo ſeptimo cuius confirmationem
79 oretenus obtinuit ſequenti anno 1209. poſt men-
ſem Aprilis ab Innocentio III. anno 13. ſui Pon-
tificatus, in cuius manibus ipſe cum ſuis ſocijs emi-
80 ſit ſolemnem profeſſionem, ibidem capitulo de-
cimotertio: præcedentibus autem duobus annis,
81 hoc eſt, 1206. & 1207. vitam quidem degit He-
remiticam indutus calceis, & baculo in manibus,
corrigiam præcinctus, & non ante conuerſus fuit
ad Chriſtum, ergo non potuit profiteri Regulam
D. Auguſtini, nam Gregorius IX. qui primo ap-
probauit Regulam D. Auguſtini pro Eremitis fuit
multo tempore poſt, nimirum de anno 1227. &
de anno 1240. confirmauit illorum regulam. Vide
eumdem Pennottum loco citato, eſt cap. 47. præ-
ſertim nu. 3.

Secundo, tempore eiuſdem Gregorij magna
erat controuerſia inter hos Eremitanos, & Mi-
nores circa habitum, & eleemoſinas, nam illi Mi-
82 noribus ſtipendia ſurripiebant ſub ementito or-
dine, in infamiam Minorum, & ſcandalum plu-
rimorum, vt ibi dicit Papa, qui ideo ſtatuit, vt
Eremitæ tenerent in manibus, baculos quinque
palmorum, & induti irent veſtibus amplis, lar-
83 gis, & protentis, ergo qua ratione potuit Diuus
Franciſcus fuiſſe huius ordinis profeſſus, ſiqui-
dem ſi hoc verum fuiſſet, tanta differentia, ſcan-
dalum, & infamia non fuiſſent, nam Beatus Fran-
ciſcus ſine dubio omnia ſedaſſet, & potius Papa
egiſſet fauore Eremitarum contra Minores, vt qui
aliqua ratione fuiſſent ſub ipſis ratione capitis,
quare cum res aliter euenerit fabuloſum eſt profe-
ciſſe Regulam illorum.

Tertio, ſi Beatus Franciſcus fuit profeſſus in
manibus Beati Ioannis Boni hoc accidit illo bien-
nio ſuæ conuerſionis, vel poſt inſtitutionem ſui
Ordinis, neutrum eſt verum, non primum, quia
ex Cronicis conſtat illo biennio non fuiſſe in par-
84 tibus Ceſenatenſibus, neque Mantuanis, in quibus
degebat B. Ioannes Bonus, ſed poſt ſuam conuer-
ſionem ad Chriſtum, fuiſſe in locis circumuicinis
Aſſiſij, vbi tres Eccleſias dirutas reparauit, & de-
mum Romam petijt pro confirmatione ſuæ Re-
gulæ, & initio ordinis Minorum, vt colligitur ex
dictis Cronicis initio; neque ſecundum, quia fuiſ-
ſet Religioſus inſtabilis, quod neque excogitan-
dum eſt.

Quarto, quia Papa eum non recepiſſet, concedendo illi inſtitutionem noui ordinis, & confirmationem Regulæ, immo, & per proprias manus excipiendo eius ſolemnem profeſſionem cum ſuis ſocijs, ſed remiſiſſet ad Regulam, quam profeſſus, ſi tamen, fuerat; aliter huiuſmodi conceſſiones arguendæ fuiſſent ex parte Pontificis, qui ſine cauſa non ſpoliat vnam Religionem, vt nouam introducat; neque dici poteſt interfuiſſe hic diſpenſationem, quia de ea non conſtat, demum arguendus eſſet vitio Apoſtaſiæ recedendo à propria Religione ſine acceſſu ad alteram, quæ nondum erat.

Quod ſpectat ad illos Hiſtoricos primo reprobantur ex eo quod ſunt ſuſpecti, quia ſunt teſtes in re ſpectante ad propriam eorum Religionem, quam intendunt magnificare, & illuſtrare glorioſis meritis, & exemplis Sancti Franciſci, & ſic nihil probantes capit. Si teſtes 2. §. Nullus idoneus 4. quæſtione ſecunda, & 3. ex capit. De cætero 14. de teſtam. Deinde Bergomenſis teſtatur, aliquando viſum fuiſſe Mantuæ Chirographum conteſtans hoc, duo includit Chirographum, de quo non conſtat, à quo ſcriptum fuerit, conſequenter illi fides adhibenda non eſt, cum non ſit ſubſcripta ex capit. Cum a nobis, de teſtib. Gloſ. ver. ſubſcriptione capit. 4. diſt. 100. & à prædicto Hiſtorico viſum non fuit, ergo neque ab ipſo aliquam veritatem recipere poteſt, cum non poſſit eſſe teſtis, quia non vidit, neque de auditu, quia non ſpecificat perſonam à qua audiuit neque, a qua viſum fuit, ſed ſimpliciter dicit, *viſum eſt*, quod præſefert incertum authorem, qui nihil probat, capit. Sanctum eſt 34. diſt. 4. de conſecr. ex quibus cum dictum Chirographum in omnibus reddatur ſuſpectum, nulla ratione admittendum eſt quod in eo aſſeritur. Neque Cronicæ citatæ D. Franciſci hoc probant, ſed ſimpliciter dicunt. *Cinto d'vna correggia, per la quale era tenuto monacho di Santo Agoſtino.* Quod inſinuat opinionem vulgi, cui non eſt credendum, quia voces populi vt quæ vanæ ſunt, non ſunt audiendæ, Gloſ. 1. capit. Non vos 41. 23. quæſt. 5. per capit. 2. de elect. & l. Decurionum, C. de pænis: Præterea dicit, *Era tenuto*, id-eſt, videbatur, hoc autem verbum eſt dubitatiuũ, Rota Rom. diuerſ. vol. 3. libro ſecundo deciſ. 15. numero tertio conſequenter cum ex omni capite nulla reddatur ſcriptura, & Chirographum, abſolute concludendum eſt, mere eſſe figmentum, & falſitatem aſſerere Beatum Franciſcum profeſſum fuiſſe ordinem Eremitarum, & ita præter Pennottum inſinuat Bernard. de Buſto ſerm 27. Roſarij illis verbis. *Primo vilem habitum Eremiticum non alicuius Religionis.*

RESOLVTIO XXXVI.

De Confeſſarijs Regularibus pro ſecularibus approbandis ab Epiſcopis ex c. 11. Seſſionis 23.

SVMMARIVM.

1 *Approbatio neceſſaria præter examen.*
2 *Sufficit oretenus data.*
3 *Approbatio denegatur attentanti abſoluere.*
4 *Idoneum repertum valide reijcit Epiſcopus.*
5 *Contra opinionem aliquorum ſuper Clem, Dudum.*
6 *Quæ tamen facit reuocata.*
7 *Reuocare an poſſit approbationem?*
8 *Non poteſt licite ſine cauſa.*
9 *Poteſt in duobus caſibus etiam ſine cauſa.*
10 *Reuocatio facta vnius, vel alterius ſine cauſa valet.*
11 *Et tunc abſolutio ab his data nulla eſt.*
12 *Oppoſitum tenent Peyrinus, & Diana.*
13 *Reijciuntur.*
14 *Clementina* Dudum *exponitur.*
15 *Reuocatio omnium eſt inualida.*
16 *Semel admiſſus ſimpliciter non reuocatur.*
17 *Quis dicatur admiſſus ſimpliciter.*
18 *Reuocationes communes eſſe nullas probatur.*
19 *Epiſcopi nunc limitate approbant quoſcumque.*
20 *Nouus Epiſcopus omnes reuocare poteſt.*
21 *Etiam ſimpliciter approbatos,*
22 *Et ab ipſo nouo Epiſcopo.*
23 *Limitare poteſt facultatem.*
24 *Capitulum ſede vacante non reuocat.*
25 *Præter iuriſditionem requiritur approbatio.*
26 *Quæ eſt de valore abſolutionis.*
27 *Sicut poteſtas ordinis, & iuriſditionis,*
28 *Quæ inter ſe differunt.*
29 *Iuriſditio ſequitur ad approbationem.*
30 *Approbatio eſt diſtincta ab examine, & iuriſditione.*
31 *Approbationem habens habet etiam iuriſditionem.*
32 *Quæ illis immediate confertur a Papa.*
33 *Seculares ab Epiſcopo approbante illam habent.*
34 *Regularis abſoluit etiam extra ſuam Eccleſiam.*
35 *Admiſſus pro diæceſi non cenſetur pro ciuitate.*
36 *Audit vbique ſubditum Epiſcopi approbantis.*
37 *Reuerſus adhuc retinet ſuam approbationem.*
38 *Morte Epiſcopi an extinguatur approbatio?*
39 *Durat poſt mortem ſi facta fuit ſimpliciter.*
40 *Ad beneplacitum noſtrum, & Sedis quid importent.*
41 *Approbatur quis ſine examine vſque ad tale tempus.*
42 *Inualidè approbatur contradicente ſuperiore.*
43 *Opinio oppoſita reijcitur.*
44 *Non valat adminiſtratio Sacramenti vbi eſt decretum irritans.*
45 *Simplex prohibitio cum irritatione ſufficit.*
46 *Abſoluit valide quoſcumque præſentans ſe cum licentia prædeceſſoris.*
47 *Præſentatio fit per ſuperiores maiores in mea Religione.*
48 *Audiunt etiam forenſes.*
49 *Non tamen Religioſos extraneos.*
50 *Sacerdos apoſtata fictus clericus an abſoluat?*
51 *Sub Diæceſi approbantis tantum audit.*
52 *Extabant olim priuilegia audiendi etiam extra.*
53 *Valide abſoluit Curato contradicente.*
54 *Epiſcopi non poſſunt prohibere quin clerici confiteantur Regularibus.*
55 *Prælati etiam indigent approbatione poſt examen, excepto Generali.*
56 *Regulares ſuos audiunt ſine Epiſcopali approbatione.*
57 *Approbatio requiritur etiam pro venialibus.*
58 *Approbatio nulla in articulo mortis.*
59 *Copia Confeſſarij approbati excludit alium.*
60 *Copia Confeſſarij quando careat?*
61 *Capta Confeſſio à ſimplici perficitur.*
62 *Articuli mortis nomine quid?*
63 *Infirmos ſuorum hoſpitalium audiunt ſine Epiſcopo.*
64 *Approbantur a prælato Nullius.*
65 *Quinam poſſint examinare præter Epiſcopos.*
66 *Epiſcopus vitandus non approbat.*
67 *Boſsij opinio refertur.*
68 *Et refellitur.*
69 *Epiſcopus non dat licentiam eligendi ſimplicem Sacerdotem.*
70 *Militares abſoluuntur a ſuis Confeſſariis.*
71 *Pro Monialibus requiritur licentia Epiſcopi.*
72 *Referuntur declarationes Sacræ Congr. vſque ad num. 80.*
80 *Electus Confeſſarius eſt cum examine, excepto Generali num. ſeq.*
81 *Confeſſarij extraordinarij, eximuntur ab oneribus.*
82 *Approbatus a ſolo Epiſcopo non audit Religioſas.*
83 *Ob quas cauſas poſſit Epiſcopus priuare Confeſſarium.*
84 *Punit illum præciſe priuando officio Confeſſarij.*
85 *Valide abſoluit mulieres prohibitus audire ante lucem.*
86 *Trimarchi opinio examinatur.*
87 *Nouitius, qui in ſeculo erat Confeſſarius proſequitur.*
88 *Poſt profeſſionem non durat.*
89 *Præſentatio Confeſſariorum in meo Ordine ad quos ſpectet?*
90 *De iure communi per quos fiat?*
91 *De modo manendi Sacerdotis examinandi.*
92 *Seſſio examinandi eſt in arbitrio Epiſcopi.*
93 *Carceratus inobediens prætextu examinis.*
94 *Examinandi fere omnes ſtant.*
95 *Religioſus Curatus non venit ſub generali reuocatione.*
96 *Parochus vocat alienum Confeſſarium.*
97 *Quomodo vocet Parmæ.*
98 *Confeſſarij admiſſi ab exemptis abſoluũt a reſeruatis*
99 *Regulares immediate a Papa habent iuriſditionẽ.*
100 *Licẽtia veteris prouincialis adhuc durat ſub nouo.*
101 *Licentia Prouincialis non excedit prouinciam.*

Qui-

QVidam Religioſus quoſdam ſeculares pęnitētes audiuit, & ſacramentaliter abſoluit, ſtatim ac examinatus fuit, antequam obtinuiſſet ad hoc approbationem ab Epiſcopo, qui de hac re edoctus, in pęnam huius præſumptionis, & exceſſus illi negauit approbationem. Petuntur tria. I. An ad valorem confeſſionis requiratur approbatio, ita quod non ſufficiat pręciſe prudens, & legitima reſponſio ad examen data? II. An Epiſcopus debeat dare in ſcriptis approbationem, an ſufficiat oretenus? III. An iuſte illi denegauerit approbationem?

1 Primo Reſp. Requiri approbationem ad valorem huius Sacramenti, nec ſufficit reſponſio legitime data ad examen, quod probatur ex citato capite ſeſs. 23. illis verbis. *Quamuis presbiteri in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatē accipiant, decernit tamen ſancta Synodus, nullum etiam Regularem poſſe confeſſiones ſecularium, etiam ſacerdotū audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus, iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, priuilegijs, & conſuetudine quacumq; etiam immemorabili, non obſtantibus.* Ex quibus verbis ad meū propoſitum duo colligo; vnum eſt, in quouis ſacerdote ſiue ſeculari, ſiue regulari requiri actualem aquiſitionem approbationis, alterum, ea non habita, ſequi nullitatem abſolutionis. Primum ſuadetur ex verbo *obtineat* quod ex ſui conditione denotat aquiſitionem actualem, & poſſeſſionem eius, quod obtineri debet, arg. c. 1. Ad Apoſtolicam 16. de regul. ibi. *Multa fieri probibentur, quæ ſi facta fuerint obtinent roboris firmitatem* Hoc eſt, aquirunt firmitatem, ſignificat ego habere actu rem, & non ius ad illam; immo hoc verbum *Obtineo* maiorem aquiſitionem, & actualitatem notat, quam verbū *Habeo* quod ſignificat actu tenere, & poſſidere, Bart. in l. Stipulatio iſta §. Hæc quoque ff. de ver. ſignif. Sanch. lib. 7. cap. 30. nu. 3. vnde eius actualitas ſpecificatur per verbum Teneo; ergo ipſummet verbum magis explicat huiuſmodi actualitatem, & poſſeſſionem, & præpoſitio *ob* coniuncta determinat modum habendi, & cauſam, nempe ex præcedente petitione legitima fundata in examine. Secundum, quod ante habitam approbationē data abſolutio ſit nulla, probatur, quia in eo capite virtualiter continetur decretum irritans, vt omnes fatentur, nam illa clauſula. *Nullum poſſe*, inducit nullitatem actus, vt docent cum Bart. l. Gallus, ff. de liber. & poſth. nu. 4. Tiraquel. gloſ. 4. poſt leges connub. num. 1. Angel. ver. Excomm. 7. nu. fin. Silu. Excom. 10. in fine, & ex eis Sanch. lib. 6. diſp. 38. num. 20. §. Tertio. Ergo is Religioſus nondum approbatus inualide abſoluit. Probaui q. 5. §. Prima. Confirmatur. Tum quia aliud eſt poſtulare approbationem ſubijciendo ſe examini, aliud illam de facto obtinere, præſuppoſito examine cum ſuis requiſitis arg. cap. Licet 18. de reg. vbi diſtinguuntur poſtulare licentiam, & poſtulatam obtinere; prædictus autem Religioſus licet poſtulauerit approbationem, & eam meruerit ex probatis reſponſis ad quæſita, non ideo tamen habuit approbationē, quæ requirit factum Epiſcopi, non reſponſum ſacerdotis, quod ſolum præſupponitur, vt conditio, ſine qua non Epiſcopus dat approbationem, factum igitur Epiſcopi dat approbationē, non reſponſum examinati. Tum quia reſpōſio legitima in examine ad quæſita licet det ius ad approbationē, ſicut in concurſu ad beneficia, ca. 18. ſeſſ. 24. ibi. *Atque illi*, i. magis idoneo, *& non alteri collatio Eccleſiæ, ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre*; & colligitur ex ijs, quę habet Nau. ca. 17. nu. 69. & obſeruat ad dictum ca. Megal. conſil. 99. num. 4. non tamen dat ius in re, ſeu actualem rei aquiſitionem, & poſſeſſionem, quod eſt neceſſariū in caſu noſtro, in quo ſacerdos approbatione non obtenta attentans abſoluere nullum facit Sacramentū. Ita tenent omnes, Bonac. q. 7. de pęnit. §. 1. n. 9. Meg. de pęnit. li. 1. c. 15. n. 6. Barboſa alijs citatis ad hoc c. 18. ſeſſ. 23. nu. 4. Comp. reſol. 32. nu. 1. Faber de pęnit. diſp. 30. n. 26. vbi dicit, quod requiritur, vt ſit obtēta, & expreſſius Boſſius ſect. 3. caſu n. 79. alios referentes Flor. c. 4. §. 16. §. Nec ſufficit.

2 Secundo Reſp. ſufficere oretenus datā approbationem, in ſcriptis tamen prudentius fere committitur, Concilium autem vtro ex dictis modis ſit tradenda nō diſponit, vnde id relinquitur arbitrio Epiſcoporum, qui communiter eam cōſignant in ſcriptis, Graff. lib. 1. cap. 13. n. 51. Suar. diſp. 28. de pœnit. ſect. 5. nu. 9. vbi ait non eſſe de ſubſtantia vt gratis detur, aliter data valet, & ex eis Boſſis cit. n. 12. & 13. Barboſa ad cit. ca. n. 38. quod detur conſultius in ſcriptis, & n. 58. quod pretio data teneat exinde ſecuta abſolutio, Bonac. q. 7. de pœnit. p. 4. §. 2. num. 32. & 33.

3 Tertio Reſp. Iuſte denegaſſe. Tū quia ſicut electus ante confirmationē, ſe ingerens regimini, ipſo facto remanet priuatus omni iure, quod per electionem aquiſiuit, ca. Auaritiæ, de elect. in 6. ita & pręfatus Religioſus amiſit illud ius, quod habebat ad approbationem, quam ideo Epiſcopus illi iuſte denegauit. Tū quia quis debet puniri in eo, in quo peccauit, ca. Quanto 3. de transl. Epiſc. cap. An ſit 42. de appellat. ca. fin. de vſur. ſed is ſacerdos peccauit grauiter ſine approbatione inualide abſoluendo, ergo Epiſcopus iuſte illum puniuit. Tum quia qui non facit, quod debet, non recipit quod oportet, l. Iulianus §. offerri ff. de act. empt. l. Quæro §. Inter locatorem ff. loc. Meg. 1. 2. li. 2. c. 1. n. 9. Barb. lit. F. nu. 3. alijs iuribus, & doctoribus citatis. Tum demū, quia licet ius per reſponſa legitima in examine aquiſierit ad approbationem, quam illi Epiſcopus de iuſtitia conferre debebat, vt docent Suar. loc. cit. ſect. 5. n. 13. Layman, Fagund. & alij communiter, quos citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. n. 15. quia non eſt mera gratia, ſeu priuilegium, ſed iudicium declarans mereri de iure approbationē, qui recte reſpondit ad interrogata, tamen quia deliquit, illo iure priuādus erat, quilibet enim iure ſuo priuari legitime poteſt, non ſolum quando adeſt culpa, vt hic, ſed etiam ſine culpa, quando ſubeſt cauſa, vt in hoc caſu, Reg. 23. in 6.

Quęres autē. i. Quid ſit dicendum, quando Epiſcopus, ſine iuſta cauſa, ſed ex aliquo ſine prauo Regularem idoneum repertum per examē, etiam de iudicio examinatorum, non vult approbare; an tunc poſſit nihilominus ille Religioſus licite, & valide audire confeſſiones ſecularium?

Digitized by Google

4 Reſp. Non. Tum quia ad valorem huius Sacramenti præſupponitur obtenta approbatio, ex probatis mox §. Primo. Tum quia ſub conditione poſitum nihil operatur ante illius aduentum, ex cap. Si pro te 13. de reſcr. in 6. l. Si quis ſub conditione ff. ſi quis omiſ. cauſ. teſtam. Afflict. deciſ. 355. nu. 4. Tuſchus lit. C, concl. 593. ita quod debet impleri in forma ſpecifica. l. Qui hæredi, l. Mæuius ff. de condit. & demon. l. Mar. Anton. lib. 1. reſol. 56. nu. 2. cum alijs à Barboſa citatis lit. C. num. 33. ſed ex citato cap. Concilijs ſacerdotes etiam regulares non poſſunt confeſſiones audire niſi ſub hac conditione, quod prius ſint iudicati idonei, & obtinuerint approbationem, ergo ante hoc iudicium, & approbationem inualide abſoluunt. Tum quia licet conditio impedita per tertium, legitime habeatur pro impleta. l. Si Titius, ff. de condit. & demon. l. Nepos Proculo ff. de verb. ſignif. & licentia legitime petita, habeatur pro obtenta, licet fuerit negata, cap. Licet, de regul. non procedunt tamen, illud quidem, quãdo conditio pendet à voluntate aliena, iuxta reg. 66. quæ habet; Cum non ſtat per eum, ad quem pertinet, quo minus conditio impleatur, haberi debet perinde, ac ſi impleta fuiſſet; in caſu autem noſtro conditio approbationis non pendet à voluntate ſacerdotis, ſed Epiſcopi, & ideo ab hoc impedita, nõ habetur pro completa ex parte ſacerdotis; Scroſa Dominicanus in ſuo libello de inualid. profeſſ. dub. 12. nume. 7. ait procedere, quando conditio reſpicit fauorem priuatum, non autem publicum, vt in caſu noſtro reſpicit adminiſtrationem Sacramẽti, quod eſt publicus fauor, & emolumentum ſpirituale animarũ: Hoc autem, quando lex non exprimit, vt licentia obtineatur, Megal. lib. 1. cap. 15. num. 6. in fine, & Boſſius ſect. 3. caſu 2. nu. 31. ambo in terminis caſus noſtri, quamuis Boſſius ſequatur oppoſitum. Tum quia quando aliquid requiritur, vti de ſubſtantia, & eſſentia ad valorem alicuius actus, iniuſtitia negantis, ſeu iuſtitia petentis non poſſunt ſupplere id, quod eſſentialiter deeſt ad valorem actus, quia eſſentialia per æquipollens ſuppleri non poſſunt, cum in formis non admittatur æquipollens. l. 3. §. fin. l. Qui per ſalutem, ff. de iureiur. Vnde ſi iniquus confeſſarius ex odio, vel alio prauo fine non habeat intentionem abſoluendi, aut non proferat eſſentialia verba abſolutionis, ſine dubio nullum facit Sacramentum, quamuis pænitens ſit optime diſpoſitus, & ius habeat ad abſolutionem, eo quod iuſtitia pœnitentis non poteſt supplere eſſentialia ad valorem abſolutionis.

Tenent hanc reſponſionem Suar. diſp. 28. de pænit. ſect. 5. num. 13. Coninch. diſp. 8. de Sacram. dub. 7. num. 28. Filliuc. part. 1. tract. 7. cap. 9. num. 257. Floronus part. 1. cap. 4. §. 16. num. 2. Barboſa part. 2. de poteſt. Epiſc. alleg. 25. nu. 8. & 27. Tambur. tom. 2. diſp. 6. q. 12. num. 6. Valerus ver. Nullitas, diff. 5. num. 2. quos contra ſe citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 16. Megal. lib. 1. de pœnit. capit. 15. num. 16. Faber diſp. 30. de pænit. num. 28. alios citat Diana reſol. 24. de dub. regul. vbi videtur magis adhærere oppoſitæ.

Oppoſitam ſententiam, quod non obſtante iniuſta negatione, poſſint valide abſoluere, Rodriq. tom. 1. qu. 59. art. 2. cum ſuo Compend. reſol. 32. num. 3. Portel ver. Confeſſor num. 3. Mirand. qu. 45. art. 6. alios quamplures citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 17. quibus adhæret, Diana reſol. 24. de dub. regul. vbi tamen non ſe declarat.

5 Iſti ergo omnes tenẽt iniuſte reprobatum poſſe valide abſoluere; & ſuam intentionem fundant in Clem. Dudum, de ſepult. vbi ſi Epiſcopi ex odio nolunt regulares legitime præſentatos approbare, poſſunt ipſo iure licite, & valide miniſtrare hoc Sacramentum; idem ſtatuit Leo. X. in Concil. Later. conſtit. *Dum intra*, relata à quar. ver. Priuileg. regul. pro omnibus regularibus Fratribus; & priuilegium, hoc aiunt, illis ſublatum non fuit per Trident. quod licet deroget priuilegijs quibuſcũque non tamen cenſetur derogare prædicto Clementinę, quia non eſt merum priuilegium, ſed lex iuris communis, quod non venit ſub clauſula derogatoria priuilegiorum, niſi fiat mentio de priuilegijs inſertis in iure communi, vt docent præfati doctores, & alij à Diana reſol. 1. de dub. regul. cumulati §. Idem §. Hinc & eo magis cum ſit priuilegium conditum in Concilio Vienenſi; Concilijs autem non cenſetur derogatum, niſi de illis fiat expreſſa mentio, docent communiter cum Sanc. lib. 3. diſp. 26. num. 7. Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. nu. 18. 19. Confirmatur, quia cum iuriſdictionem immediate habeant à Papa, non ab Epiſcopo, & infra q. 5. §. Septimo, probabo, nihil aliud deſideratur ad valorem Sacramẽti, niſi approbatio, quæ pro regularibus non eſt neceſſaria, ſed tantum pro ſecularibus, ſic enim ſaluatur decretum Trident. & Clem. Dudum, non aduerſari ad inuicem, expedit enim iura iuribus concordare, cap. Cum expediat, & à iure antiquo non eſt recedendum, niſi quatenus in nouo reperitur expreſſum, l. Præcipimus, C. de appell. in nouo autem non reperitur expreſſa derogatio Clementinæ, ergo adhuc retinet ſuas vires.

6 Non vrgent prædicta, quia ſine dubio per decretum Trident. derogatum fuit illi priuilegio in iure communi inſerto; quod ſuadetur. Tum ex ca. 1. de conſtit. in 6. vbi Papa decernit, ſe per poſteriorem conſtitutionem derogare priori contrariç, licet non expreſſæ in poſteriori, & rationem præmiſit, quia in ſcrinio pectoris ſui omnia iura habet, non autem conſuetudines, aut ſtatuta particularium, niſi de illis mentionem faciat expreſſam, quia cum hæc ſint quid facti & poteſt probabiliter ignorare; ſed priuilegium dictæ Clem. non eſt conſuetudo, nec Speciale ſtatutum, ſed pontificia conſtitutio, & ius commune, etiam ſecundum aduerſarios, & veritatem, ergo ad eius derogationem non requiritur expreſſa mentio facienda in Tridentino, ſed ſufficit lex contraria ſimpliciter, condita ſine clauſula derogatoria, cui ſtandum eſt contra priorem. Nec dicas, quod directè non aduerſantur, vt requiritur ex gloſ. ver. Priorum, quia conſtat directa contrarietas, nam Clementina concedit iuriſdictionem negata approbatione iniuſte, quam negat Tridentinum, in hoc enim ſtat punctus contrarietatis. Tũ quia, quod non cenſeatur derogatum Concilio aliquo generali per generalem obſtantiam, non

facta

facta mentione concilij ſaltem in genere, aut iuris communis, in quo inſeritur, habet locum, quando Papa extra ius commune, ſeu Concilium concedit aliquid contra prædicta, vt colligitur ex prædictis doctoribus, immo derogatur etiam alicui Concilio, ſine expreſſa mentione, quando expreſſe reſeruatur authoritas Papæ, & Sedis Apoſtolicæ, vt dixerunt Mareſcot. lib. 2. Var. cap. 38. num. 41. Rota in Vlixib. decimarum 27. Nouem. 1572. coram Robuſterio, vnde Papa concedens aliquod priuilegium, reſcriptum, aut aliquam conſtitutionem contrariam Trident. non eſt neceſſe, quod ad ipſius derogationem faciat expreſſam mentionẽ dicti Concilij, neque in indiuiduo, neque in ſpecie, quia in cap. 21. ſeſſ. 25. ſemper fuit excepta, & reſeruata in omnibus authoritas Sedis Apoſtolicæ, vt refert Lauor. tit. 4. de elect. cap. 19. num. 26. Sed Papa non concedit reſcriptum, priuilegium, neque legem condidit in hoc caſu extra ius commune, aut Concilium, ergo non facit ad rem illud axioma. Tum quia Concilium Concilio derogare poteſt, & ius commune nouum iuri veteri ſine obſtantijs, & quia prius ius non ligat manus poſterioris, neque vetus Concilium eſt maioris virtutis noui, & quia non minori diligentia, maturitate, aut prudentia conditur vnum, quam alterum tam in conſtituendo, quam deſtruendo, & derogando, & eadem poteſtas requiritur in actu ſoluendo, quæ in faciendo. l. Sicut proponis. C. de nupt. Sanch. lib. 7. cap. 11. num. 5. & res per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, l. 1. de reg. iur. & facilius aliquid tollitur, quam conſtruitur, cap. 2. de transl. Epiſc. ergo ſicut per ſimplicem poſitionem Patrũ in Concilio Vienenſi habuit eſſe illud decretum Clem. ita & amittit eſſe per ſimplicem poſitionẽ Patrum in Concilio Tridentino, non facta mentione Concilij Vienenſis. Tum quia ſi Trident. non ſuſtulit decretum Vienenſis quo ad hoc, fruſtra addita fuerunt illa verba. *Nullum regularem*, nec rationabilis eſt reſponſio Rodr. cit. §. Ex qua, referri ad alios regulares, non autem ad Prædicatores, neque ad Minores, pro quibus tantum fuit conceſſum priuilegium Clement. quia certum eſt apud omnes, vniuerſos religioſos communicare in priuilegijs, vt dicitur in materia de commun. priuileg. quare ne illa verba dicantur ſuperfluere, inducenda eſſet correctio iuris communis, quamuis alias non eſſet inducta, ratio etiam dictat, correctionem iuris potius eſſe inducendam, quam verborum ſuperfluitatem admittere, dixit in hoc caſu Megal. lib. 1. cap. 15. num. 6. §. Ad ſecundum, quod repetit reſol. 78. num. 9. & ratio eſt, quia ſuperfluitas in lege arguit imperfectionem in legiſlatore, correctio autem eius perfectionem, & poteſtatem indicat circa leges, ergo ad ſuperfluitatem excludendam, admittenda eſt correctio dictæ Clementinæ. Tum quia Pius V. licet conſ. *Etſi Mendicantium* 41. in Bull. nouo noluerit religioſos comprehendi ſub dicto cap. 15. tamen poſtea in alia conſtitut. *Romani Pontificis* 133. in Bull. nouo, & II. apud Confect. pag. 128. reducendo eoſdem ſubiectioni dicti decreti, mãdat omnes religioſos, etiam graduatos, & Magiſtros debere obſeruare ea, quæ præcipiuntur in dicto capite de approbatione confeſſariorum regularium erga ſeculares ab Epiſcopo facienda, ergo ſaltem ex hac conſtitutione motum eſt regulares in omnibus, & per omnia ſubijci Epiſcopo quo ad approbationem, & facultatem audiendi confeſſiones ſecularium.

7 Quæres 2. An Epiſcopus approbationem à ſe factá religioſi poſſit reuocare? quod poteſt intelligi I. reuocando vnum, vel alterum confeſſarium pro ſuo libito, etiam ſine cauſa. II. reuocando omnes vnius Conuentus cum cauſa, vel ſine illa. III. reuocando ea de cauſa aliquos, vel omnes, vt iterum eos ſubijciat examini. IIII. An à ſucceſſore Epiſcopo omnes indifferenter reuocari poſſint?

Reſpond. Epiſcopus approbationem iam conceſſam, ſine cauſa reuocare licite non poteſt: Nihilominus reuocatio incidens vnius, vel alterius, non omnium ſimul, tenet, ac proinde ſecuta abſolutio nulla eſt, ſiue fiat, vt amplius non exerceant hoc munus, ſiue vt iterum examini ſubijciantur ſub eodem Epiſcopo; nam a ſucceſſore omnes indifferenter examinari poſſunt, ſiue finierit tempus approbationis conceſſæ a prædeceſſore, vel a ſe ſiue non. Singulæ partes diſtincte probantur.

8 Prima, Epiſcopus approbationem iam conceſſam ſine cauſa reuocare licite non poteſt, probatur, Tum quia non licet quemquam iure ſuo priuare ſine cauſa, reg. 26 in 6. Tum quia reuocatio cum ex ſe ſonet in malum, in hoc caſu aliquo ſine honeſto cohoneſtari non poteſt. Tum quia læditur iuſtitia proximi, quam habebat in aquiſita approbatione, & ideo grauiter peccat, aſſerunt Faber diſp. 30. de pœnit. num. 28. Megal. lib. 1. cap. 15. nu. 9. & alijs citatis Boſſius ſect. 3. caſu 2. nu. 15.

9 In duobus autem caſibus ſine peccato reuocari poteſt ſine cauſa. Primo, quando quis admiſſus fuit omiſſo examine; Tum quia hoc eſt priuilegiũ penitus gratioſum, ergo & gratis reuocari poteſt. Tum quia gratificatus nullum per hoc ius aquiſiuit irreuocabile, ergo reuocari poteſt, Boſſius cit. num. 45. Megal. cit. num. 9. & ita deciſum fuiſſe in vna Vercell. 31. Iul. 1615. ex Sellio, refert Barboſa ad hoc cap. 15. Seſs. 25. num. 45. Secundo, quando quis præuio examine fuit admiſſus ad beneplacitum, quia res per quas cauſas naſcitur per eaſdem diſſoluitur, ergo, ſi conceſſa fuit ad beneplacitum, per idem etiam reuocari poteſt, nam beneplacitum reſpicit liberum voluntatis motum, & in eo ſtat pro ratione voluntas. Ita deciſum fuiſſe in vna Papienſi 12. Martij 1619. ex Sellio refert Barboſ. num. 46. contra, Peirinum tom. 1. conſt. 2. Sixti 4. §. 2. num. 44. pro ſe citatum a Diana reſol. 26. Peregr. §. 2. Abſolutio quo ad ſeculares in Schol. quem citando ſequitur Boſſius ſect. 3. caſu. 2. num. 42. in fine vbi ſuſtinet cum Peregr. ſine cauſa non poſſe reuocari præmiſſo examine, ſed dic tu poſſe, alıter non eſſet admiſſus ad beneplacitum, & beneplaciti natura deſtrueretur, denotat enim libertatem voluntatis ex Corneo vol. 2. conſil. 92. num. 31. & qui vtitur iure ſuæ libertatis nulli facit iniuriam, nec dicitur irrationabiliter agere, quia non habet obligationem conſeruandi illum Sacerdotem in eo iure ſibi conceſſo ad libitum reuocabili.

10 Secunda, reuocatio vnius, vel alterius confeſſarij ſine

rij ſine cauſa, tenet, ac proinde ſecuta abſolutio, poſt reuocationem, nulla eſt, probatur, Tum quia nulla adeſt efficax prohibitio irritans hanc reuocationem, neque ſufficiens ratio, quæ hoc efficaciter perſuadeat, vt conſtabit ex inferendis. Tum quia multæ ſententiæ licet ſint iniquæ, & non ſuſtinendæ, tamen cum retractentur, vt videre eſt cap. Cum cauſa 8. cap. Inter cæteras 9. cap. Cum I. & A. de ſent. & re iud. ſupponuntur habuiſſe aliquem vigorem ante retractationem, ergo idem dicẽdum eſt de approbatione inique, & ſine cauſa reuocata; currit enim paritas etiam in ſententia aduerſariorum, dum volunt approbationem eſſe quaſi ſententiam, quam Epiſcopus fert pro Confeſſario, vt explicabo infra in obiectionibus §. Sed forma. Tum quia iuriſdictio delegata expirat mãdato reuocato ff. de iudic. l. Iudicium ſoluitur, & faciunt dicta a Gloſ. ver. Officio ſuo, cap 9. de off. deleg. ſed hæc approbatio delegatur ab Epiſcõpo, ergo ab eodem valide reuocari poteſt ſuo mãdato. Tum quia delegatus nil proprij habet, ſed alienam iuriſdictionem exercet, iuribus citatis à Gloſ. ver. Impendant, extr. 2. com. de ſepult. Megal. part. 3. lib. 3. de cenſur. cap. 10. num. 35. Nau. conſil. 8. de off. deleg. cum ergo Confeſſarius delegatus vtatur iuriſdictione aliena ſine dubio illa valide priuari poteſt ab eo, cui eam delegauit, & non facio vim in verbis iuriſdictionis, aut approbationis, quia cum hæc delegetur ab Epiſcopo, à quo dependenter iuriſdictio ſubſiſtit, & conſeruatur in eſſe, conſequens eſt dicere ſublata approbatione, auferri etiam iuriſdictionem, vt latius probabo mox §. Hinc fit. Tum quia licet ſemel examinatus non poſſit amplius ab eodem, iuxta dicenda infra §. Tertia, ſed ſolum à ſucceſſore examinari, ac proinde non poſſit reuocari approbatio ſemel facta, niſi à ſucceſſore, vt decreuit Pius V. Conſtitut. *Romani Pontificis*, 133. in Bullar. nouo, & 11. apud Confectium pag. 228. non tamen explicat reuocationem, ſiue iuſtam, ſiue iniuſtam eſſe nullam, conſequenter dicendum eſt habere ſuum effectum, & tenere, quia multa prohibentur fieri, quæ tamen facta tenent, cap. Ad apoſtolicam 16. de regul. Tum quia tenet ſententia lata contra priuilegium oſtenſum, ſiue non, capit. Suborta 21. de ſent. & de re iud. & tamen conſtat eſſe iniquam, hoc ipſo quod eſt contra priuilegiũ, ergo eo magis in caſu noſtro, in quo reuocatio habens ſpeciem ſententiæ eſt contra priuilegium, vt volunt aduerſarij. Tum quia ſententia paſtoris ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſemper eſt timenda, cap. 1. 11. quæſt. 3. explicant Doctores de valida, nam ſi ſit notorie inualida, non eſt timenda ergo reuocatio approbationis licet iniqua eſt tamẽ timenda cum ſit valida.

11 Hinc fit, quod abſolutio data ab huiuſmodi ſuſpenſis eſt nulla, quia in hoc caſu caret iuriſdictione, cũ reuocatio teneat ex probatis hactenus. Cõfirmatur, quia iuriſdictio ſe habet tamqnam accidens approbationi inhærens, quæ illius eſt velut ſubiectum, & conditio ſine qua non poteſt exiſtere, ergo ſublata approbatione per reuocationem tollitur iuriſdictio; & quod approbatio ſit conditio ſine qua non exiſtit iuriſdictio, neque exit in actum, patet ex ipſomet Concilio, quod decreuit nullum etiam Regularem poſſe audire confeſſiones Seculariũ, niſi approbationem prius obtineat, ergo ſignum eſt ad approbationẽ ſequi iuriſdictionẽ, ita quod nulla eſt abſolutio ſublata non ſolum iuriſdictione, ſed etiam approbatione, cũ ſine approbatione nullus valide audire poſſit, docẽt omnes cum Paulo Sãt. de caſib. Papal. & Epiſc. c. 1. n. 28. Sanch. lib. 6. diſp. 38. num. 20. Coriol. part. 1. de caſib. reſeru. ſect. 1. art. 20. & alijs citatis à Barboſa ſuper dictum cap. 15. ſect. 23. num. 4. Noſtram reſponſionem tenent ex Vaſq. Turr. de pœnit. q. 8. art. 1. diſp. 26. dub. 1. Ioannes Sancius in ſelectis diſput. 48. num. 23.

12 Oppoſitam expreſſe tenent Diana reſol. 22. & apud ipſum Peirinus tom. 1. de priuil. Conſtit. 26. Leon. X. §. 6. num. 7. qui aperte docent reuocationem eſſe nullam, ac proinde tenere abſolutionem datam à Confeſſario ſuſpenſo, hanc ſententiam probabilem iudicant Suar. in part. 3. tom. 4. diſp. 28. ſect. 8. dub. 7. inclinant Faber diſput. 30. de pœnit. num. 41. Boſſius ſect. 3. caſu 2. à num 39. ad 43. Homob. part. 4. Reſponſ. 86. Probant hi Doctores. Tum quia eſt ablatio iuris quæſiti. Tum quia eſt reuocatio quaſi ſententiæ iuſte iam datæ, quæ cum tranſierit in rem iudicatam, valide reuocari non poteſt. Tum quia ex Clem. Dudum, de ſepultur. præſentati iuridice à ſuis Superioribus, & reiecti ſine iuſta cauſa, ipſo iure cenſentur approbati, & valide abſoluere poſſunt, non enim illa Clem. quo ad hoc ſublata fuit à Trident. vt probãt Doctores citati q. 1. §. Oppoſitam, ergo multo magis iam approbati non poſſunt reprobari.

13 Sed firma ſtet noſtra præcedens reſponſio ſufficienter probata, & ad primum argumentum dico, & ſecundum, hoc ius, quod Confeſſarius aquiſiuit ex preuio examine, non eſſe rigoroſum fundatum in aliquo iuſtitiæ titulo, cum in perſona aquirẽte nihil iuris ſupponat, huiuſmodi enim onera, vocatis potius, quam ſe offerentibus dari debẽt, iuxta illud. *Nemo aſſumat ſibi honorem, ſed qui vocatur tamquam Aaron*. Quod ſi poſtea officium conferatur habito reſpectu ad idoneitatẽ vocati, qui ſe examini ſuppoſuit, ac proinde aliquale ius aquiſierit ad illud officium, pro quo examinatus fuit, id non multum vrget, quin ſine cauſa etiam valide auferri poſſit, quia hoc eſt de ratione publici officij, vt illud per ſe, & principaliter conferatur in bonum publicum, & vtilitatem proximi, ſecundario autem, & per accidens redundet etiam in perſonam, cui collatum fuit. Quare cum hæc ratio iuſtitiæ improprie hic potius ſumatur, & per accidens reſpectu approbati Confeſſarij, non poteſt habere tantam vim, vt reuocationem Epiſcopi nullam reddat. Tum quia non eſt conſiderandum id, quod per accidens eſt, ſed quod principaliter intenditur, l. Rogaſti, l. Si quis nec cauſam ff. ſi cert. pet. Tum quia quandoque accidere poteſt, vt nulla ſit idoneitas in Confeſſario approbato, & tamen teneat approbatio ex opinione Suar. diſp. 28. ſect. 5. num. 5. §. Et fortaſſe, Reginald. lib. 1. nu. 197. quos refert Barboſa ad hoc cap. num. 40. tenere approbationem eius, qui re ipſa non eſt idoneus, licet reputetur talis, ſi vero cognoſcitur ineptus

ptus

ptus nulla eſt, ergo in hoc caſu tollitur omne ius, quod ſignum eſt, eſſe quid extrinſecum iſte titulus iuſtitiæ. Tum quia delegatio eſt quid gratioſum, nemo enim cogitur communicare alteri, quod ſibi iure ordinario competit; Epiſcopis autem præcipue vti paſtoribus in Eccleſia incumbit ſpirituali Sacramentorum pabulo ſuas oues reficere, non autem Regularibus, qui ad hoc non tenentur, ex communi, & aſſerit Gloſa ver. Impendant Clem. Dudum, vnde vocantur ſolum coadiutores voluntarij Curatorum, Gloſ. ver. Concedimus, extr. com. Super cathedram, de ſepult. Tum quia in Clem. Dudum, & extr. dicta Super Cathedram eod. iuncta Gloſ. ver. Gratiarum, ver. Concedimus, approbatio Confeſſariorum Regularium dicitur conceſſio gratioſa, ergo non oneroſa. Ex his ergo efficaciter infertur, falſum eſſe, illud ius aquiſitum infringere reuocationem, cum ſit improprium, & per accidens reſpectu Confeſſarij, conſequenter ab eo remouibilis ad placitum Epiſcopi, ac proinde approbationem non eſſe proprie ſententiam, cum non præſupponat requiſita ad veram ſententiæ rationem, cum qua aliqualem ſolum ſimilitudinem habet, in quantum ex prçuio examine quis iudicatur idoneus ad confeſſiones audiendas, preterquamquod conſtat ſententias etiam iniquas ſortiri ſuos effectus, licet poſtea ſint reuocabiles, vt ſuperius patet.

14 Ad tertium ſtando in rigore Clement. Dudum, etiam dato, quod non fuerit reuocata per Trid. quam eſſe quo ad hoc ſublatam verius probaui q. præced. §. Non vrgent, dico, eam habere locum ſolum, quando reprobatur Sacerdos preſentatus, non autem quando iam approbatus reuocatur, de quo nulla ibi mentio; neque extendi poteſt ad hũc caſum, quia hæc approbatio non eſt ordinaria, ſed delegata, & ideo odioſa, & reſtringibilis, ita quod non debet excedere priorem caſum, argumento Gloſ. ver. Proceſſus, in fine de reſcript. in 6. & ibi Doctores, & in cap. Omnis, de pœnit. & rem. Zerola de pœnit. cap. 16. q. 3. §. Dico ſecundo.

15 Tertia, omnes Confeſſarios vnius, aut plurium Conuentuum non poteſt neque valide reuocare, neque nouam, & generalem reuocationem edicere iterum vocando ad nouum examen, probatur authoritate Pij V. Conſtitut. *Et ſi Mendicantium*, Dat. 16. Maij, 1567. in Bull. nouo 41. & Conſtit. *Romani Pontificis*, Dat. 6. Aug. 1571. in Bull. nouo 133. apud Confect. 11. pag. 228. illis verbis. *Volumus tamen eos, qui ſemel ab Epiſcopo in ciuitate, & diœceſibus ſuis prævio examine approbati fuerint, ab eodem epiſcopo iterum non examinari*. In priori autem Conſtitutione habentur hæc verba. *Statuimus etiam, quod ille, qui ſemel in vna diœceſi admiſſus per Epiſcopum fuerit, ſemper in eadem diœceſi habeatur pro admiſſo, nec amplius examinari, vel præſentari in dicta diœceſi debeat; tam quo ad prædicationes faciendas, quam quo ad confeſſiones audiendas*. Et hoc poſtea declarauit etiam Sacra Congregatio ad mentem Pij V. vt videre eſt apud Confectium tit. 17. cap. 5. §. Congregatio, quam ad verbum refert etiam Quar. ver. Confeſſor initio. De anno autem 1615. 20. Nouemb. declarauit, Epiſcopos, locorumque ordinarios nullo pacto adimere poſſe facultatem audiendi confeſſiones omnibus ſimul vnius Cõuentus Regularibus Confeſſarijs Sacra Congregatione inconſulta, ita ex Aldano in Compend. Canon. reſol. lib. 1. tit. 13. num. 5. Barboſa hic num. 52. Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 45. vbi refert Gauantum in Manuali Epiſc. ver. Confeſſarius num. 24. Peirinum tom. 1. conſtit. 2. Sixti IV. §. 11. num. 45. Alphonſum de Leone de Iubileo in fine part. 2. & Lezanam cap. 19. num. 9. Peregrin. ver. Abſolutio quo ad Seculares §. 2. in Scholio.

16 Semel ergo admiſſi Regulares nõ poſſunt amplius reuocari ad examen ſub eodem Epiſcopo, vt patet ex ſupradicta authoritate Pontificia, quod procedit, quando generaliter, vſquequaque, & vndequaque atque ſimpliciter approbati fuerunt ſine limitatione temporis, loci, & perſonarum, vt dicam infra quæſt. 3. vt docent Compend. Bull. ad dictam Conſtit. 133. Pij V. ſchol. 1. Peregr. cit. in Scholio, Megal. cap. 15. num. 9. §. Pone, ad finẽ, Faber diſp. 30. de pęnit. num. 43. Boſſ. ſect. 3. caſu 2. nu. 39. vbi alios citat, licet variet modo cum vno, modo cum alio, Barboſa ad hoc cap. num. 50. vbi id refert de mente Sanctiſſimi Vrbani reſcribentis in forma Breuis ſub die 30. Ian. 1629. Emin. Sandoual.

17 Dicitur autem admiſſus ſimpliciter, qui talis approbatus fuit ſine limitatione temporis, loci, & perſonarum. Limitatur autem tempus, ſi in licentia dicatur, *per ſex menſes: per annum: per tres annos: ad beneplacitum noſtrum: ad beneplacitum Epiſcopi:* quia beneplacitum ex ſua natura reuocabile eſt toties, quoties placuerit beneplacenti, vt dixi ſupra §. In duobus; ſi vero dicatur, *ad beneplacitum Sedis*, cenſetur ſimpliciter admiſſus, quia Sedes ſemper durat, & nunquam moritur, niſi gratia reuocetur à ſucceſſore, capit. Si gratioſe 5. de reſcript. in 6. Igitur approbatio dicitur ſimpliciter facta, ac proinde non reuocabilis ab eodem, quoties non præfigitur tempus, ſeu tacetur in licentia, & quando conceſſio eſt ad beneplacitum Sedis. Limitatur vero approbatio quo ad locum, quando Regularis approbatur pro diœceſi tantum, & non pro ciuitate. Vide dicta ſub quæſt. 6. Demum quo ad perſonas, ſi quis admittatur pro viris tantum, non pro feminis.

18 Remanet probandum prædictas reuocationes publicas, ſeu communes, vt ſupra ſub §. Tertia eſſe inualidas, quod probatur ſic, Tum quia reuocatio facta ſine requiſita conſultatione eſt nulla, Silu. ver. Conſilium quæſt. 4. Tabien. quæſt. 6. Angel. num. 3. Rodriq. tom. 2. quæſt. 45. articul. 2. alios citans Bonac. p. 7. de legib. §. V. num. 17. §. Obſerua, & licet hoc procedat, quando ſimul ab initio cum hac forma datur poteſtas agendi, ac proinde non videatur habere locum hic, cum ante hanc declarationem Epiſcopi haberent poteſtatem, dici tamen poteſt, illam Epiſcopos non habuiſſe, vt conſtat ex Pontificia authoritate ſuperius relata §. Tertia, ſed quia meo iudicio hanc facultatem ſemper habuerunt ſaltem valide, ideo illud dictum cum ſua limitatione procedere, quando adeſt perpetua prohibitio, docẽt Gl. ver.

Inhiben-

Digitized by Google

Inhibentes,in fine,Clem. 1. de iurepatr. & doctores, quos pro ſe citat Lauor. in ſuis Lucub. tit. 4. c. 21. n. 133. in caſu autem noſtro adeſt perpetua prohibitio, cum ſit a conſtitutione pontificia, quam vult ipſemet Summus Pontifex perpetuo durare; ergo nulla eſt reuocatio inconſulta Sacra Congregatione, & licet loquatur reſpectu vnius conuentus, habet tamen locum, & ęque probat, immo a fortiori reſpectu omnium, argumento a minori ad maius deſumpto. Tum quia reuocatio generalis omnium confeſſariorum contra expreſſam prohibitionem Pontificiam videtur continere errorem intolerabilem, ac proinde eſſe nulla argum. cap. Per tuas, de ſent. excom. iuncta gloſ. cap. 1. 11. qu. 3. vbi ſententia continens errorem intolerabilem dicitur nulla. Nec obſtant quæ dixi §. Secunda, quia poteſt ſtare, quod reuocatio vnius, vel alterius teneat, non autem omnium ſimul, vis enim conſiſtit in illa particula, *ſimul*, ergo ſucceſſiue poteſt valide reuocare, & facit ad hoc illud axioma; *Singula, quæ non proſunt, multa collecta iuuant*. l. Spadonem §. qui circa, ff. de excuſat. tut. Barboſa lit. S, num. 10, vnde reuocatio ſingularis non prodeſt Confeſſarijs, vtique vero collectiua.

19 Sed fruſtra laboro, cum hiſce temporibus Epiſcopi oculati ſint, ita quod ars deluditur arte, ſiquidem ordinarij locorum ſolent approbare omnes Religioſos limitatè ſaltem quo ad tempus, ex quo ſequitur poſſe eoſdem reuocare ad nouum examen non ſolum per ſingulare edictum, ſed etiã per publicum, & generale, licet tempus præfixum non ſit adhuc finitum, & mirum, quod in pleriſq; diæceſibus omnes fere approbantur eodem modo, vt per annum, vel ad beneplacitum, cum tamen omnes non ſint pariformiter ſcientifici, ſed quandoque, & vt plurimum diuerſi, & inæquales.

20 Quarta, ſucceſſor Epiſcopus in locum pręmortui, vel amoti, poteſt omnes Regulares Confeſſarios per generale edictum reuocare ad nouum examen, ſiue terminatum ſit tempus præfixum a prædeceſſore, ſiue non. In eo autem non includuntur Confeſſarij Parochi, vt probo reſol. 36. q. 35. Probatur per dictam conſt. *Romani Pontificij*, Pij V. apud Confect. pag. 228. & in Bull. nouo 133. illis verbis. *Ab Epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete examinari de nouo poterunt*. Obſerua verbum, *Succeſſore*, quod comprehendit illum, qui ſuccedit tam in præmortuum, quam in locum eius, qui renuntiauit, vel quouis alio modo amotus fuit a ſede; & verbum *poterunt*, quod honeſtatem non debitum pręſefert. Et ita fuit reſolutum in Alban. 5. Febr. 1628. & in alia die 7. Ian. 1630. & deciſum a Sacra Congreg. 23. Nouemb. 1629. tenet Sellius in ſelect. canon. cap. 14. num. 27. & ex eo Barboſa ad hoc cap. num. 49. Miranda to. 1. q. 45. art. 7. prope finem concl. Sancius in ſelectis diſp. 48. Riecius tom. 4. reſol. 70. num. 5. quos, & alios citat Diana reſol. 27. de dub. regul. Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 43. In hoc videntur claudicare nonnulli cum Rodr. citato à ſuo Compend. reſol. 31. num. 6. §. Pro quo, & Villalobos in ſum. tom. 2. tract. 9. diff. 53. num. 5. qui apud Diana citatum aſſerit, conſtitutionem Pij V. intelligendam eſſe de illis de nouo examinandis, quorum inſufficientia conſtat Epiſcopo moderno, non autem quod poſſit reuocare generaliter licentias omnium Religioſorum, niſi ſe præſentauerint examini intra tempus pręfixum in decreto reuocatorio, alij volunt non poſſe reuocari reſpectu Minorum, & Prædicatorum, quia eorum approbatio de iure communi eſt perpetua, alij ex eo, quod regulares non ab Epiſcopo, ſed a Papa immediate habent iuriſditionem. Sed hæ rationes ſunt leues, & potius imaginariæ, & affectatæ, quã rationabiles, & efficaces ad probandum ſuum intentum, & videntur pati exceptionẽ proprij intereſſe; patet ergo ex ſupra probatis, regulares omnino pendere ab Epiſcopis in hac facultate audiendi Confeſſiones ſecularium, & Pius V. ſatis clare loquitur, vt voluntaria diſtinctione eius verba non indigeant, motiuum enim ibi a Papa ſignatum fuit quies conſcientiæ Epiſcopi, quod cum indifferẽter reſpectu omnium cõfeſſariorum intret, ſine dubio omnes abſque vlla differentia reuocare poteſt, & cum habeamus claram conſtitutionem pontificiam non eſt cur vlterius inueſtigemus rationem, Bald. in l. Gallus, §. Si eius, ff. de liber. & poſth. Corneus lib. 4. conſ. 99. num. 2. ideo audiendus non eſt Villalobos, præſertim cum de hac nullam ſufficientem afferat rationem, neque alij confiſi in Clem. Dudum, quia ſufficienter ſupra probaui ſub q. 1. eam ſublatam fuiſſe quo ad hoc.

21 Procedunt dicta ideſt ſiue licentia prædeceſſoris fuerit ſimpliciter ſiue ad tempus conceſſa, & quia conſcientia in vtroque caſu æque vrgere poteſt, & quia Papa vbi loquitur de ſimpliciter admiſſis, & magis de approbatis ad tempus. Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 43.

Secundo procedunt etiam de licentia conceſsa capitulo ſede vacante, quia hoc venit ſub nomine prædeceſsoris, & vrgere poteſt conſcientia noui prælati.

22 Tertio procedunt etiam in examinatis ab ipſomet Epiſcopo nouo, tempore quoque præfixo nondum abſoluto, quia ex ſupradictis, ſi poteſt reuocare vnum, vel alterum confeſſarium ſine cauſa, eo magis cum cauſa, qualis eſt hic vniformitas in reuocatione generali omnium.

Quæres 3. An Epiſcopus poſſit limitare quo ad tempus, loca, & perſonas, facultatem audiendi confeſſiones?

23 Reſpond. Poteſt. Et ita decreuit Sacra Congregatio hoc procedere, quando regulares repeniunt non ita idoneos; ſecus vero quãdo ſunt ſimpliciter idonei, illis verbis. *Regulares qui ad audiendas confeſſiones idonei ab ordinarijs locorum, eorumue examinatoribus reperti, & probati fuerint; generaliter quoque & indiſtincte abſque vlla limitatione temporis, certorumue locorum, aut generis perſonarum admittantur in diæceſi propria: De cæteris vero, qui non adeo idonei reperientur ſi petierint ſe admitti arbitrio ordinariorum relinquitur, ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem ordinarijs magis videbitur expedire, probare, & admittere*. Ita referunt Rodr. q. 59. art. 8. Mirand. q. 45. art. 10. Confect. tit. 17. cap. 4. & 5. Faber diſp. 30. numero 42. Barboſa ad hoc capit. numero 53. vbi alios citat.

Quod

Quod ad reſtrictionem loc. faciunt dicenda q.6.

Sed, vt ſuperius dixi, non ſeruatur ab Epiſcopis hoc Decretum, cum omnes regulares indifferenter admittant, & approbent limitate quo ad tempus, & huic eorum conſuetudini patienter ſtandum eſt, quia ſi ex vna parte aliquis regularis dicat ſe mereri approbationem illimitatam, ex alia parte poteſt Epiſcopus reſpondere contrarium, nullã illi afferendo cauſam huius limitationis, quam ſi illi non tenetur edicere, quando aliquem ſuſpendit, vt de mente Sanctiſſimi Vrbani, refert Barboſa ad hoc cap. num. 50. multo minus quando illum approbat limitate quo ad tempus; ita quod finito tempore præfixo, poteſt Epiſcopus illum rexaminare; & ſi nolit amplius non poteſt proſequi neque licite, neque valide hoc munus, cum careat approbatione, & iuriſdictione, & de rexaminatione, ibidem Barboſa.

Quæres 4. An capitulum Sede vacante poſſit reuocare Confeſſarios, & rexaminare, ſicut poteſt nouus Epiſcopus? Videtur enim quod ſic, quia ſuccedit in iuriſdictione Epiſcopi cap. Si Epiſcopus 3. cap. Eccleſiæ 4. de ſuppl. negl. Prælat. in 6. cap. Vn. de maior. in 6. vnde ſicut poteſt eos approbare, ita & reprobare, & rexaminare. Ita affirmat Philibertus Manhinus de Bello diuino part. 5. cap. 4. num. 15.

24 Reſpond. Non poteſt. Probatur, Tum quia iſta reuocatio conceditur futuro Epiſcopo, in cuius locum non ſuccedit capitulum, ſed in locum præmortui, ergo neque in reuocatione. Tum quia id cõceditur pro tranquillitate, & quiete conſciẽtiæ futuri Epiſcopi, quod ſignum eſt, hanc conceſſionem rexaminandi Confeſſarios Regulares non reſpicere ſedem vt ſic, ſed perſonam de facto ſedẽtem, in ſede autem Epiſcopali non poteſt ſedere capitulum, cum non habeat dignitatem epiſcopalem, præterquamquod non eſſet capitulum ſedis vacantis. Tum quia rexaminare eſt quid odioſum, & pertinens ad poteſtatem delegatam à ſede Apoſtolica reſpectu regularium, vt notum eſt cum regulares ſint exempti ab Epiſcopo, & multo magis à capitulo; ſed hoc non ſuccedit Epiſcopo in ijs, quæ illi competunt iure delegato, vt ex Feder. de Senis conſil. 30. Abbate in cap. Cum olim, de maior. & alijs allegatis docet Quar. cit. initio Additionis, & ratio eſt, quia iam non ageret vices Epiſcopi mortui, ſed Papæ delegantis, vt dixit Gemin. in cap. Vn. de maior. in 6. ergo non poteſt eos rexaminare; quod ſi finitum ſit tempus, & capitulum nolit refirmare licentiam, videtur poſſe Regularis proſequi ſuum officium virtute cuiuſdã conſtitutionis, de qua mox in ſequenti ratione, in qua Papa prorogat iuriſdictionem; ſed hæc ratio eſt potius ſpeculatiua, quam practicabilis. Nec obſtat, quod capitulum poſſit examinare, & approbare ſibi præſentatum, quia cum id ſit fauorabile, Religioſus voluntarie ſe ſupponit, ideo dixi non ſuccedere in odioſis, vt probo quæſt. 23. Tum quia hoc colligitur ex Conſtitut. *Exigentibus*, 7. Clem. V. apud Confectium pag. 18. pro Dominicanis, illis verbis *Concedimus, vt in huiuſmodi caſu,* (mortis nimirum Epiſcopi) *poſſitis vti tamdiu libere prædicta licentia,* (audiendi nempe confeſſiones ſecularium) *donec viduatis Eccleſijs prouiſum fuerit de paſtore,* exponitur quæſt. 9. §. Regula. Neque hoc priuilegium fuit ſublatum per Sacrum Concilium, quod ſolum decreuit, nullum Regularem poſſe audire cõfeſſiones ſecularium, niſi prius obtineat approbationem, nihil dicendo de nouo examine reuocando preteritas licentias, vt obſeruauit Boſſius ſect. 3. de Iubileo caſu 2. num. 47. & ita cum eo tenent Mirand. tom. 1. quæſt. 45. art. 7. prope finem concluſ. Diana reſol. 27. de dub. regul. §. Notandum, vbi citat Fagundez præcepto 2. lib. 7. cap. 1. num. 28. Ex ſupradictis patet ad rationes dubitandi.

Quæres 5. In quo conſiſtat hæc approbatio, de qua Sacrum Cõcilium, an ſit quid diſtinctum a iuriſdictione, & a quo iuriſdictio conferatur?

25 Reſpond. In Sacerdote quouis præter approbationem obtentam ad valide abſoluendum, requiritur etiam poteſtas duplex, ordinis nimirũ, & iuriſdictionis, quæ tria inter ſe vti diuerſa diſtinguuntur, itaut ſine approbatione obtenta nõ poſſit aquiri poteſtas iuriſdictionis, quæ immediate ſubſequitur ad illam a Papa conceſſam Regularibus, ab Epiſcopo autem approbante presbiteris ſecularibus. Singulæ partes diſtinctæ probantur.

26 Prima pars, approbatio obtenta eſt de valore abſolutionis, præcedens poteſtatem iuriſdictionis, probatur authoritate Sacri Concilij in dicto cap. 15. ſeſſ. 23. vbi nullus poteſt audire cõfeſſiones, niſi prius obtineat approbationem; & ita tenent Coriol. part. 1. ſect. 1. art. 20. Piaſecius in praxi Epiſc. part. 2. cap. 1. num. 9. cum alijs citatis a Barboſa hic num. 4. & num. 16. præciſe pro regularibus refert Graſſ. par. 1. lib. 3. cap. 6. num. 109. Praſectium cit. num. 10. Mirandam q. 45. art. 8. in fine, & alios; licet ſint graduati, & Doctores, Mirand. art. 9. Compend. reſol. 32. num. 9. alij citati a Barboſa num. 16. & probaui initio huius reſolutionis.

27 Secunda pars, præterea ad valorem abſolutionis requiritur poteſtas ordinis, & iuriſdictionis, probatur, de poteſtate quidem ordinis, definitum de fide in pluribus Concilijs, præſertim Tridentino ſeſſ. 14. cap. 6. can. 5. 9. & 10. de poteſtate vero iuriſdictionis, ex eodem Trident. cap. 7. illis verbis *Nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quã Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem*. Ratio eſt, quia vt omnis actus iudicialis teneat, debet fieri ab habente iuriſdictionem in perſonam iudicatã, Reg. 26. in 6. & capitulo quarto, de iudic. Sed abſolutio eſt, actus iudicialis ex Trident. cit. capitulo quinto, & ſexto, & can. 9. ergo abſoluens non debet carere iuriſdictione. Ita omnes cum Fabro diſputatione 25. numero primo, & dixi reſol. 34. quæſt. 3. §. Colligitur, bene, & breuiter Conſect. tit. 17. cap. 3.

28 Tertia pars, poteſtas ordinis, & iuriſdictionis inter ſe diſtinguuntur, probatur, quia vna poteſt eſſe ſine altera, nam non Sacerdos effectus Papa, vel Parochus ipſo iure habet poteſtatem iuriſdictionis, caret vero poteſtate ordinis, cum non ſit Sacerdos; item è contra Sacerdos exiſtens, & nondum approbatus ad confeſſiones audiendas caret iuriſdictione, ergo diſtinguuntur inter ſe, &

conſe-

Digitized by Google

conſequenter poteſtas iuriſdictionis non cõfertur in ipſa ordinatione, ſed ſubſequitur approbationẽ, vt docent communiter Theologi cum D. Th. 2.2.q.39.art.3.Scoto in 4.diſt.19.q.2.art.3.& 4.& ex eis Faber diſp.25.c.3.a num.54.Quare nõ ſunt audiendi plerique Doctores mox citandi, qui dicunt hane iuriſdictinnem conferri in ipſa ordinatione,ac proinde nõ diſtingui à poteſtate ordinis, ſi ſpectetur prout eſt iuriſdictio habitualis, & inchoatiua,quæ non poteſt exire in actũ,& in vſum, niſi dependenter ab approbatione Ecelesiæ, per quã completur in eſſe exercitij,ratione cuius approbationis, & vſus poſtea diſtinguitur à ſeipſa prout eſt poteſtas ordinis,ſed de de hae re ſatis dixi etiam reſol.34.q.3.§.Colligitur.Hãc diſtinctionem poteſtatis in habitualem,& actualem diverſimode explieant pro ſe Caiet.tom.1.opuſc.tract.7. Nau.eap.4.nu.4.& tom.3. in cap.Placuit,Maior, Alenſis, Ricard. & alij,quorum dicta plene reijcit Faber diſp.25.num.41.& ſequentib.

29 Quarta pars,poteſtas iuriſdictionis nũquã aquiritur niſi poſt obtentam approbationẽ, probatur, ex illo eap.15. Trident. vbi tres aſſignantur modi, quo quis poteſt reputari, & iudicari, idoneus ad audiendas confeſſiones ſeculariũ.I.per Parochiale beneficium obtẽtum. II.per examen.III.per externam actionẽ, qua teſtificetur de idoneitate Sacerdotis;vt,quia in alio Epiſeopatu fuit approbatus;vel quia ab Epiſcopo cognoſcitur idoneus;vel de hoc ab aliquo fide digno habet teſtimoniũ; vel quia eſt doctor peritus, lector caſuum, &c. Poſito igitur iudicio per vnum ex illis tribus modis, remanet,quod Epiſcopus det illi approbationem,vt obſeruauit Megal. c.9. num.9. & deducitur ſufficienter, immo aperte ex illis Concilij verbis. *Idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat*. Non enim ſufficit iudicium, quo reputatur idoneus, quia eum ſit actus intellectus ad ipſum non ſpectat dare licentiam, ſeu approbationẽ, ſed hoc munus eſt voluntatis,cuius actus præciſe ſupponitur ab intellectu regulatus,cum volũtas non feratur niſi in præcognitum, ita quod illa clauſula, *Et approbationem obtineat*,refertur ad actum voluntatis,qua mediante,poſito rationis iudicio ſignato illis verbis,*Idoneus iudicetur*,Epiſcopus approbat,& dat licentiam audiendi confeſſiones. Vnde non placet,quod Doctores communiter dicunt, approbationem, definientes, eſſe iudicium, quo Epiſcopus externe declarat Sacerdotẽ eſſe idoneum miniſtrum huius Saeramẽti, vt Megal.lib.1. c.15. num.1. cum alijs,quos pro ſe citat Boſſius ſect.3.de Iubileo caſu 2.n.1.quia in Concilio diſtinguitur iudiciũ ab approbatione, interponit enim eopulam, *Et*, quæ ex ſua natura coniugit diuerſa inter ſe, vt idem Megal. animaduertit c.9. n.9.& Bonac.q.7.de pęnit.p.4.§.I.num.31. vtrumque diſtinguit,& ait non ſufficere iudiciũ,ſed præterea requiri approbationem,& merito. Tum ob interpoſitam copulatiuam,quę iungit diuerſa, Gl. ver.Vel electio,extr.Ioan.22.de elect.per l.Ea tamen adiectio,ff.de leg.3. & requirit vtriuſque exiſtẽtiam,vt diſpoſitio operetur ſuum effectum,l.Si hæredi plures,ff.de condit. inſtit. Megal. conſil.5. num.5. Tum quia iudicium eſt actus intellectus declarãs Sacerdotem examinatum,eſſe idoneum ad hoc munus; approbatio autem eſt ipſamet licẽtia miniſtrandi Saeramentum, actus voluntatis regulatus ab illo iudicio. Tum quia dicitur,quod gratis detur,dare autem eſt actus voluntatis non intellectus. Demum approbare idem eſt, quod conſentire,contentus eſſe,licẽtiare,qui ſunt actus voluntatis; ex his ergo cõcluditur non bene definiri approbationem eſſe iudicium declaratiuum idoneitatis Sacerdotis ad audiendum confeſſiones.

30 Quinta,approbatio hæc eſt diſtincta non ſolum à iudicio,vt mox probatum fuit,ſed etiam à poteſtate iuriſdictionis, probatur, quia approbatio eſt præuia diſpoſitio ad aquirendam iuriſdictionem, inquit Faber diſput.30. num.22. & conditio, ſine qua non confertur,num.38. ergo non eſt ipſamet iuriſdictio,cum ad hanc ſupponatur. Ita Becan. c. 38.q.11.num.3. vbi dicit Parochos habere approbationem pro tota diœceſi,non autem iuriſdictionem ordinariam,niſi pro ſua Parocbia,vnde alias præter ſuas oues audire non poteſt, niſi habeat etiam delegatam,aut niſi accedens habeat facultatem eligendi vnum ex approbatis, vt dicit etiam Suar. de pœnit. diſp.28. ſect.4. num.22. & ex eo Boſſius, qui ſect.3. caſu 2. num.5. alios plures refert,& Faber cit.num.38.

31 Sexta pars, ſtatim ac quis habet approbationẽ ſubintelligitur etiam habere iuriſdictionem, probatur, quia videretur inutilis facultas audiendi confeſſiones,ſi ſimul cum approbatione Saeerdos non reciperet iuriſdictionem, & eſſet implicantia in terminis, quod ego poſſem actu miniſtrare boc Sacramentum virtute facultatis,& approbationis conceſſæ, & non poſſem defectu iuriſdictionis. Dicunt ergo Doctores, quos citat Boſſius ſect.3. eaſu 2. num.5. quod Epiſcopus concedendo approbationem regulariter etiam dat iuriſdictionẽ; ſtare tamen poteſt quod concedat ſolum approbationem, non autem iuriſdictionem, & in eo caſu approbatus poſſet audire ſolum eos,qui habent priuilegium eligendi Confeſſarium, in hoc enim caſu Sacerdos approbatus,& electus recipit iuriſdictionem à Superiore eligentis. Non diſplicet caſus potius ſpeculatiuus, quã practicandus a Prę̨latis; Reuera enim iuriſdictio videtur ſequi ex approbatione quaſi neceſſario, ſicut quilibet effectus ex poſitione conditionis ſuæ, vt patet non ſolum in naturalibus, nam ex applicatione ignis ad lignum combuſtibile ſequitur combuſtio verũ etiam in moralibus, ſiquidem poſita conditione in eſſe, ſtatim pullulat, quod ab ea pendebat, vt docent omnes in Rubr.& Tit.de condit.Et in Regularibus Sacerdotibus approbatis nõ poteſt habere locum hæc ſeparatio, quia, poſita approbatione ſtatim Sacerdos dicitur aquirere iuriſdictionem immediate à iure communi, ſeu a Summo Pontifice, vt probo mox §. Septima, neque enim Epiſcopus poteſt hanc iuriſdictionem ſeparare ab approbatione, cum ab illo non pendeat. Faciunt inferius dicta quæſtione 24.§. Reijcitur rat.8.

32 Septima pars,Regulares approbati ab Epiſcopo, ſtatim neceſſario aquirunt immediate à Sede Apoſtolica poteſtatem iuriſdictionis, probatur,

quia

quia confeſſarij Regulares habent ampliorem iuriſdictionem, quam habeant ſacerdotes ſeculares, nam illi poſſunt audire, & abſoluere quoſcumque non ſolum de diæceſi, ſed etiam forenſes totius mundi ſibi confiteri volentes, vt conceſſerunt Sũmi Pontifices citandi, ſeculares vero ſolum de diæceſi, & tamen vtrique ſunt approbati ab eodem Epiſcopo, ergo ſignum eſt, quod iuriſdictio Regularium non pendet ab Epiſcopo, ſed à Papa, ſecularium vero ab Epiſcopo, qui confeſſarios ſeculares approbando dat iuriſdictionem tantum pro ouibus ſuæ diæceſis, & non pro forenſibus, cum ſuper illas nullum ius habeat, neque cura illi debeat eſſe de ouibus alienis, neque fas illi ſit mittere falcem in ſegetem alienam, & alligare faſciculos ab alijs collectos. Pontifices autem maximi regularibus concedentes facultatem audiendi quoſcumque illis confiteri volentes ſunt diuerſi, & primo ſe offert Clemen. Dudum, de ſepult. Concilium Lateran. ex conſtitut. *Dum intra*, §. *Nec non*, Dat. 19. Decembr. 1516 in Bull. nouo 22. relata à Quaranta ver. Priuilegia Regular. extrauag. comm. *Vas electionis*, de hæret. vt refert Becan. capitulo 38. de Sacram. quæſtione 9. numero primo pro Minorib. de Obſeru. conſtitut. *Ex clementi ſedis*, Dat. 1. Iul. 1555. prope finem Paulus IV. apud Confect. pag. 190. in Bullario nouo prima, Pro Dominicanis habes Sixti IV. conſtit. *Sedis Apoſtolicæ*, Dat. 9. Iun. 1477. apud Confect. pag. 77. Noſtris ex Tertio Ordine italis conceſſit Sixtus IV. conſtitut. *Sedes Apoſtolica* Dat. 29. Nouemb. 1471. in Compend. noſtrorum priuileg. pag 47. his verbis. *Nec non ipſis Fratribus dictæ Congregationis in ſacerdotio conſtitutis, quod omnes, & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas ad eos pro confeſſione, & pænitentia accedentes audire, & abſoluere, exceptis caſibus Epiſcopalibus, & pænitentiam ſalutarem iniungere poſſint, facultatem dicta authoritate elargimur, iure tamen Parochialis Eccleſiæ cuiuslibet in omnibus ſemper ſaluo.* Ex quibus verbis apertè habetur hanc authoritatem iuriſdictionis noſtros habere immediate a Sede Apoſtolica reſpectu quarumcumque perſonarũ vtriuſque ſexus, ergo non ſolum eiuſdem diæceſim, ſed etiam forenſium. Ita tenent de hac immediata conceſſione Rodriqu. quæſtione 59. articulo primo ad finem, cum ſuo Compend. reſol. 32. numero ſecundo Graff. libro ſecundo. App. capitulo 5. numero 15. Beia part. 4. caſu 20. §. Non, Henric. Coninc. Suar. Vaſq. & fere omnes apud Boſſium ſect. 3. caſu 2. numero 7. Faber diſp. 25. numero 98. & diſp. 30. numero 38. bene Confect. tit. 17. capitulo quarto, & quinto §. Septima, quamuis Bariola falſo pro ſe citet Confect. in reſp. ad arg. 1. ſui conſil. 1. poſt Flores inquiſ. vbi ſuſtinet Regulares hanc iuriſdictionem immediatè habere ab Epiſcopo, & pro ſe falſo citat etiam Gutier. Bonac. Rodriqu. eius ratio eſt in reſp. 4. quia aſſerit approbationem importare conceſſionem iuriſdictionis, pro ſe citando Suar. & Gutier. ſed ex ſupradictis conſtat §. Quinta, approbationem eſſe omnino diuerſam à iuriſdictione, vt expreſſe tenet etiam Suar. a me ibidem citatus. Vide reſol. 6. quæſt. 3.

Nec prædictis obſtant reſoluta q. 3. de limitatione quo ad perſonas, & locum, & quod Sacra Congregatio ſuper hoc reſpõdit regulares admittendos eſſe in diæceſi propria Epiſcopi approbãtis, vt refert Confect. tit. 17. cap. 4. in fine quia habent locum quo ad perſonas ſubditas Epiſcopó approbanti, & quo ad loca propriæ diæceſi, & nullo modo de forẽſibus, circa quos Epiſcopi nullum ius habent, & ideo ſicut non poſſunt reſtringere iuriſdictionem reſpectu forenſium, ſed ſolum reſpectu ſubditorum Epiſcopi approbãtis, ita neque poſſunt limitare approbationem reſpectu eorumdem forenſium, qui in hoc caſu ſe habent tãquam eligentes confeſſarium virtute Bullæ Pontificiæ, qui eligunt etiam illum, qui ſolam approbationem habet ſine iuriſdictione approbantis, vt dixi §. Quinta, §. Sexta, in ſententia quorumdam.

33 Octaua pars, ſacerdotes ſeculares iuriſdictionẽ habent ab Epiſcopo ſuo approbante, probatur. Tum quia illi immediate ſubduntur, & non Papæ, ergo nulla ratio ſuadet, quod aliunde habeant. Tum id ſuadet differentia inter Regulares, qui immediate ſubduntur Papæ, & ſeculares, qui immediate ſunt ſubiecti ſuo ordinario.

Quęres 6. An confeſſarius Regularis habens facultatem ab ordinario miniſtrandi Sacramentum Pœnitentiæ in Eccleſia, vel Eccleſijs ſui ordinis, valide abſoluat ſi illud miniſtret in aliena Eccleſia, vel ægrotis etiam in domibus ſuis? Solent enim Epiſcopi diuerſimode concedere facultates, nam Mediolani ſic concedunt. *Facultatem tibi facimus in Eccleſiis ſui ordinis, atque etiam grauiter ægrotantibus*, &c. & hęc eſt communior, & vſitatior forma. Laudæ addunt. *Ac alijs Eccleſiis de ipſarum rectorum conſenſu.* In alijs locis, vt Parmæ, non deſignatur Eccleſia, vbi confeſſiones ſunt audiendæ.

34 Reſpond. Siue locus deſignetur, ſiue non, data abſolutio in alia Eccleſia, vel loco non deſignato tenet, probatur, Tum quia iuriſdictio voluntaria in quolibet loco expediri poteſt l. 2. de off. pro conſ. Nau. conſ. 14. de claud. deſponſ. numero tertio Bartol. in l. Vn. ff. de confeſſ. numero ſexto per tex. in l. Nec quidquam, §. De plano ff. de off. proconſ. ex Megal. part. prima libro primo capitulo ſeptimo numero 25. ad finem, quod procedit ſiue ſit ordinaria, ſiue delegata, vt docent communiter omnes cum Sanch. libro 3. diſp. 19. numero 8. & diſp. 34. numero primo §. Cæterum, quia quod iuriſdictio voluntaria extra locum deſignatum exerceri poſſit, non prouenit, quia ſit ordinaria, vel delegata, ſed quia per eius exercitium nulli ſit iniuria, quod cum habeat locum in vtraque iuriſdictione, idcirco vtraque indifferenter extra locum deſignatum exerceri poteſt; ſed iuriſdictio delegata confeſſariorum etiam Regularium eſt voluntaria, vt de ſe patet, cum ſine vllo ſtrepitu fiat, ſed ſecreto in foro animæ, ergo exerceri poteſt vbique. Tum quia ratio dubitandi videtur eſſe in deſignatione propriæ Eccleſiæ, quaſi per illam reſtringatur, & limitetur approbatio, & ſubſequenter iuriſdictio intra locum deſignatum, iuxta dicta q. 3. & q. 5. §. Nec prædictis, ſed limitatio hęc non apponitur ad auferendam iuriſdictionem

extra illum locum præciſe deſignatum, ſed ad euitandas diſſenſiones; & rixas inter Confeſſarios, & Parochos; vnde nec obſtat reſponſio Sacræ Congregationis, quod Epiſcopus poſſit reſtringere, ſeu dictos Confeſſarios minus idoneos admittere, & approbare cum limitata facultate temporis, loci, & perſonarum, quia quod ad reſtrictionem loci, procedit limitatio non ad auferendum poteſtatem, ſed ad bene eſſe, & licitam adminiſtrationem, ne perturbetur Parochorum, & aliorum iuriſdictio, quę ratio non militat in reſtrictione temporis, & perſonarum, & ideo in his duobus caſibus reſtringitur approbatio, & ſubſequenter iuriſdictio vlterius non ſe extendit neque ad licite, neque ad valide abſoluendum; deinde tempus, & perſona reſtringitur confeſſario propter eius inſufficientiam, vt habeat occaſionem addiſcendi, quæ reſpectu loci accidere nō poſſunt, quod tamquam quid materiale ſolum perturbare poteſt iuriſdictionem Parochorum, & diſcordias generare, quæ ſunt extrinſeca ad valide abſoluendum, non ita inſufficientia Sacerdotis, & qualitas perſonæ, quæ reſpiciunt immediate habilitatem, & conditionem perſonę in ordine ad iuriſdictionem; Præterea reſtrictio loci ita interpretatur, vt non ſit ablatiua facultatis valide, ſed tantum licite abſoluendi, dat enim modum & ordinem abſoluendi, non autem tollendi iuriſdictionem. Tum quia deſignatio Eccleſiæ, ſicut & conſenſus Parochi petendus a Confeſſario volenti miniſtrare hoc Sacramentum in eius Eccleſia, non indicant conditionem, ſed modum, quo non ſeruato, tenet geſtum, vt docent communiter Doctores cum Sanchez lib. 3. diſputat. 33. §. Tandem, differentiam ponentes inter modum, & conditionem, quod hac non ſeruata nihil ſit, aliquid vero prætermiſſo modo, quia hic ordinem in agendo deſignat ſecundum eſſe licitum, conditio autem deſignat valorem rei a ſe pendentem. Ita docet Bonac. q. 7. de pęnit. p. 4. §. I. num. 18. de licentia facta miniſtrandi hoc Sacramentum etiam in alienis Eccleſijs de conſenſu Parochorum, quia caſus ablatiuus non ſemper importat conditionem, ſed quandoque modum faciendi aliquid licite, vt docet Sāch. lib. 3. diſp. 5. nu. 2. & 4. Tum demum, quia expreſſio loci, & Eccleſiæ, in qua hoc Sacramentum tractandum eſt, de iure ineſt, & ſolum admonitio eſt, vt hoc Sacramentum honeſte, & ſancte tractetur; ſed expreſſio eius, quod de iure ineſt, nihil prorſus operatur, cap. Significaſti, de elect. l. 3. ff. de legat. 1. l. Conditiones, ff. de cond. & demonſtr. Sanch. lib. 3. diſp. 33. nu. 3. ergo expreſſio Eccleſiæ, ſeu conſenſus rectoris nihil operantur, conſequenter non minuunt approbationem, neque iuriſdictionem.

35 Nota autē, quod admiſſus pro diœceſi non cēſetur approbatus pro ciuitate, ac proinde inualide abſoluit vrbanos, non quia reſtrictio loci auferat iuriſdictionem, ſed quia cum maior ſcientia requiratur in Confeſſarijs vrbis, quam Diœceſis, vt docent omnes apud Bonac. q. 7. de pœnit. p. 4. §. II. num. 8. Nau. cap. 4. num. 10. & 11. & vbi de ſcientia Confeſſarij, hinc eſt, quod reſtrictio hæc reſpicit magis qualitatem pœnitentis, & inſufficientiam Confeſſarij, conſequenter eſt potius limitatio perſonarum, quam loci, ſic intellige, quod dixi ſupra q. 3. & q. 2. §. Dicitur.

Quæres 7. An Regulares admiſſi ab Epiſcopis pro audiendis cōfeſſionibus ſecularium in ſuis Eccleſijs, poſſint illos vbique etiā extra diœceſim Epiſcopi approbantis audire, & abſoluere?

36 Reſpond. Poſſunt. Probatur, Tum quia hęc iuriſdictio Sacramentalis reſpicit præciſe pœnitentes ſubiectos Epiſcopo approbanti. Tum quia iuriſdictio volūtaria exercenda ſolum in foro animæ in omni loco exerceri poteſt, vt probaui ratione prima præced. quæſt. Tum quia Regulares parem cum Parochis iuriſdictionem habent, per Clem. Dudum, immo maiorem ſi reſpiciamus pęnitentes vndequaque venientes etiam non ſubditos Epiſcopo, vt dixi quæſt. 5. §. Septima, ſed Parochi vbique etiam extra Diœceſim ſuas oues abſoluere poſſunt, vt tenent communiter Doctores cum Florono cap. 3. num. 26. Barboſa ad hoc cap. num. 20. vbi omnes refert, Sanch. lib. 3. diſp. 34. §. Eandem, Megal. cap. 7. num. 25. Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 155. vbi quamplures refert. Et ita tenent fere omnes locis citatis cum Megal. cap. 9. numero 12. Boſſio cit, numero 202. Diana reſolut. 144. de Sacram. Beia part. 4. caſu 20. §. Colliges Peregrin. in ſuo Compend. ver. Abſolutio quo ad Secul. in Scholio, Rodriq. quæſt. 62. art. 5. & 7. cum ſuo Compend. reſol. 32. num. 14. Mirand. q. 45. artic. 14. concluſ. 3. & hoc inquiunt, non de iure, ſed priuilegio, quod eſt oraculum Sixti IV. ſed cum omnia oracula nunc ſublata ſint, euaneſcit illorum dictum, non meum, qui reſponſionem firmo in ratione; nec obſtat, quod in Clem. Dudum, dicatur, vt non exerceant hoc munus extra ciuitates, & Diœceſes, in quibus fuerint deputati; nec Sacra Congregatio dum dicit, quod Regulares admittantur pro Diœceſi propria, vt refert Confeſſ. tit. 17. cap. 4. in fine, vt eius verba retuli quæſt. 3. quia ſolum indicant Confeſſarium regularem ex vi approbationis factæ ab vno Epiſcopo, non poſſe hoc miniſterium exercere in alio Epiſcopatu circa illius ſubditos, vt obſeruat Diana cit. reſol. 144. de Sacram. §. Nec obſtaut, & de ſe hoc clarum eſt, qui reſol. 123. §. Nota, de dub. regul. infert non obſtare Conſtit. Vrbani VIII. à me citatam infra q. 15. in fine §. Secundum.

Quæres 8. An Confeſſarius Regularis approbatus in vna Diœceſi, ſi diſcedat inde, & poſtea reuertatur poſt vnum, aut alterum annum, debeat ſe præſentare iterum pro noua licentia, an poſſit proſequi confeſſiones, ſicut ſi non diſceſſiſſet?

37 Reſpond. Si adhuc durat illa prior approbatio, ſine dubio poteſt proſequi ſuum munus ſine noua præſentatione, aut examine, ſeu licētia, licet etiam mutatus ſit Epiſcopus approbās, vel mortuus, ratio vnica eſt, quia mutatione domicilij non perdit approbationē, neq; iuriſdictionē, ſiquidē approbatio hæc, & iuriſdictio cū reſpiciant forum animæ, loci mutatio ſe habet impertinenter ad conſeruationem huius facultatis, quæ ſecundum totum ſuum exiſtere pendet à voluntate approbantis, quæ in caſu noſtro non ſupponitur mutata, ſed adhuc perſeuerare. Neque obſtat, aut quod nō exercuerit ſuum munus; aut quia dicitur officialem

execun-

Digitized by Google

exeuntem prouincia remanere priuatum ſua dignitate, & iuriſdictione, Gloſ. fin. in fine, capit. Nouit ille 7. de off. legat. & Gloſ. Additio, capit. Si Abbatem 36. de elect. in 6. ex Archid. per l. 3. ff. de offic. præſid. Primum, inquam, non obſtat, quia negatiuus vſus non tollit approbationem, ſicut neque priuilegium, eo quod occaſio non ſe obtulerit, vel fuerit impeditus ratione mutationis loci; neque ſecundum, quia procedit pro foro externo, & iuriſdictione contentioſa, ſeu etiam pro voluntaria, ſed cum cognitione cauſæ, officialis enim extra ſuam prouinciam nihil officij exercere poteſt pro foro externo, vt ex locis citatis colligitur. Ita tenent Rodriq. quæſt. 59. art. 5 §. Nec his, Cruz lib. 2. cap. 6. dub. 4. concluſ. 2. iſti, quorum libri ſunt pleni oraculis, & priuilegijs, quibus omnia probant, vnde & facile euaneſcunt, de hac re rationem non afferunt, ideo hiſce temporibus eorum dicta non ſuſtinentur quod ad hæc oracula, quæ ſunt Eugen. IV. §. 3. & Clem. VIII. §. 16. in Compend. Priuileg. ver. Abſolutio quo ad Secul. primo, quia ſunt ſublata per Summos Pontifices Gregor. XV. & Vrbanum VIII. nunc fœliciter regnantem, de quibus dixi reſolut. 31. Tenent de iure rationis Bonacin. quæſt. 7. de pœnit. punct. 4 §. I. num 16. §. Qui etiam, Boſſius alijs citatis ſect 3. caſu 2. nu. 46. & aliquid num. 231. Barbola ad hoc cap. num. 44.

Qųeres 9. An licentia audiendi confeſſiones extinguatur morte Epiſcopi approbantis?

38 Reſpond. Extinguitur quando licentia limitata fuit vſque ad mortem Epiſcopi; durat vero etiam poſt eius mortem, vel amotionem ab officio, quando tempus non fuit limitatum, & reſtrictum vſque ad eius mortem.

Tempus autem cẽſetur limitatum ad mortem, quando approbatio conceſſa fuit ſub his verbis. *Donec vixero: Ad beneplacitum noſtrum: Donec voluero; Dum fuerit noſtra voluntas: Ad arbitrium noſtrum: Dum nobis placuerit*: &c. Licentia igitur conceſſa his, & ſimilibus verbis denotantibus viuam voluntatem approbatoris, extinguitur cum eius morte, quia cum pendeat a voluntate concedentis, quæ ſimul cum ipſo ſpirat, neceſſario debet etiam extingui licentia, quæ ab ea perenniter pendet in eſſe, & hoc expreſſe dicitur capit. Si gratioſe 5. de reſcr. in 6. nam ibi beneplacitum dicitur expirare morte concedentis, & hoc communiter docent cum Angel. conſ. 217. Socin. vol. 1. conſil. 89. num. 36. quos & alios citat Graff. tom. 2. conſ. & diffic. 1. de pęnit. num. 7. vbi noſtram reſponſionem firmat, & Sanchez lib 8. diſp. 28. num. 50. dicens gratiam ad beneplacitum conceſſam, ſiue ſit odioſa; & ambitioſa, ſiue fauorabilis delegatio, ceſſare morte concedentis, licet nonnulli teneant oppoſitum; hanc ſententiã noſtram præter Graff. tenent ex Boſſio ſect. 3. caſu 1. num. 10. Henr. Campan. Suar. & omnes illi qui aſſerunt, gratiam etiam fauorabilem ad beneplacitum conceſſam expirare morte concedentis, quod citat, & ſequitur Sanchez cit. num. 50. Reſpectu regularium, beneplacitum videtur durare etiam poſt mortem Epiſcopi, vt expreſſe id dicitur in extr. com. Inter cunctas de priuil. quæ quo ad hoc non eſt reuocata, vt in Summario eius; ſed argumentum valet, vt in ſimili docet Gloſ. in cap. 4. de hæretic. & cõfirmatur ex Bulla Clem. IV. quam retuli ſupra q. 4. Vide Doctores apud Boſſium ſect. 3. caſu 2. num. 10.

Tempus cenſetur durare etiam poſt mortem ſi concedatur his verbis. *Donec reuocauero: Aliud ordinauero: Abrogauero*, & ſimilibus denotantibus actum contrarium priori voluntati, in his licentia durat poſt mortem concedentis, donec à ſucceſſore reuocetur. Tum quia concedens præſumitur poſt mortem perſeuerare in eadem voluntate, in qua erat, quando deceſſit, argumento cap. Maiores, de baptiſm. Tum quia morte non reuocatur prior voluntas, quę erat reuocanda per contrariam voluntatem, cap. Si delegatus, de off. deleg. in 6. Bart. in l. More maiorum, ff. de iuriſd. omn. iud. & dicitur communis opinio apud Alex. in l. Centeſimis §. fin. ff. de verb. obligat. Innoc. in in cap. Licet vndiquè de off. deleg. Dec. conſ. 108. num. 4. & ex eis Graff. tom. 2. con. & diff. 1. de pęnit. num. 6. ad noſtrum propoſitum.

Licentia durat etiam poſt mortem approbantis, ſi data fuit his verbis. *Ad beneplacitum Papæ, Epiſcopi, Sedis, Epiſcopatus*. Huiuſmodi enim verba referuntur ad Sedem, & dignitatem, quæ perpetua eſt, & ſemper durat, vt expreſſe dicitur capit. Si gratioſe 5. de reſcr. in 6. ita quod ſicut Sedes nunquam moritur, ita neque hæc licentia expirat, niſi ſucceſſor illam reuocet.

De his tribus modis cõcedendi licentias audiẽdi confeſſiones, qui referuntur ad tempus, agit Graff. tom. 2. conſ. & diff. 1. de pęnit. & fuſius Sanch. lib. 8. diſp. 28. q. 3. de primo modo ad beneplacitum proprium nu. 50. de ſecundo ad actum voluntatis contrarium nu. 52. de tertio ad beneplacitum Sedis num. 59.

39 Regula ergo datur, quod licentia durat poſt mortem, quando data fuit ſimpliciter abſque limitatione temporis, qualis cenſetur conceſſa nullum explicando tempus, aut ſi expreſſum fuit, concedens non reſtrinxit approbationem vſque ad ſuam mortem, vt patet ex ſecundo, & tertio modo, vel ſi conceſſa fuit per annum, adhuc durat, ſi infra illum moriatur concedens His enim modis approbatio conceſſa eſt gratia facta, quæ morte concedentis non expirat etiam re integra ideſt licet habens de recenti licentiam, nondum incęperit audire, cap. Sicut, de præbend. in 6. Sanch. cit. num. 64. qui num. 72. in terminis de licentia audiendi confeſſiones regularibus conceſſa pro ſe refert Card. Clem. Dudum ver. Ac deinde num. 2. not 5. & ibi Bonifac. Nau. tom. 3. in cap. Placuit num. 163. ſequitur Bonac. p. 8. §. 1. num. 24. Faber diſp. 25. nu. 100. Peregr. in ſuo Compend. §. 2. Abſolutio quo ad Seculares, in ſcholio, Rodr. tom. 1. q. 59. in fine art. 6. referens priuilegium Clem. IV. de quo dixi q. 4. quod indulget, Regulares Confeſſarios poſſe proſequi munus audiendæ confeſſionis poſt mortem Epiſcopi, donec prouideatur de paſtore viduatis Eccleſijs.

40 Solent aliquando Ordinarij concedere approbationem ſub hac forma. *Ad noſtrum, & curiæ Epiſcopalis beneplacitũ* aut per diſiunctiuã, *vel, ſeu*, dubitatur, an mortuo approbante, extinguatur licẽtia?

tia? Graff. proponēs caſum to. 2. conſ. & diff. 1. reſpondet n. 14. non expirare cōceſſam per copulatiuam, &, quia eſt de materia, quę ſolet tranſire in ſucceſſorem, & adhæret Sanch. lib. 8. diſput. 28. n. 60. extingui vero datam per diſiunctiuam, *vel*, *Seu*, quia in alternatiuis ſufficit alteram eſſe impletam, Reg. 70. in 6. Ego autem dico etiam in diſiunctiua durare poſt mortem, Tum quia hæc facultas cenſetur conceſſa magis titulo dignitatis, quam perſonæ, cauſa enim fortior attenditur argum. l. Qui habet, de tutell. & accidentalis poſtponitur naturali, Sanchez libro 3. diſputatione 23. num. 6. ſed dignitas eſt cauſa fortior, & naturalis huius licentiæ, & perſona eſt inferior cauſa, & accidentalis immo habens iuriſdictionem reſpectiue ad dignitatem, ergo magis attendenda eſt virtus dignitatis, quam perſonæ. Tum quia licet cauſa, quæ nocet inſpicienda ſit, non quæ prodeſſi, vt docent l. Si quis in graui §. fin. ff. ad Sillan. l. 3. ff. de ſuſpect. tut. Felin. in cap. 1. de re iud. col. 5. in 2. limitat. hoc tamen procedit, quando cauſæ ſunt æquales, & agitur de re odioſa, non autem, quando agitur de re fauorabili, & cauſa, quæ prodeſſe poteſt, eſt potior, vt docet Brunor. à Sole in locis commun. ver. Cauſa 14. & ex illo Barboſa littera C, numero decimo octauo, per text. in leg. 3. §. Si quis palam, ff. de iure fiſci; ſed in caſu noſtro agitur de re fauorabili nulli præiudicatiua, & potior cauſa eſt dignitas, quam perſona, quæ à dignitate pendet in cauſando; ergo licentia hæc à dignitate recipit eſſe, non à perſona dignificata. Tum quia ſicut habens duas poteſtates in dubio cenſetur procedere per eam, quæ efficacior eſt, & per quam firmatur actus, vt ex Felino docet Nauarr. conſilio quarto, de off. deleg. numero tertio, & tomo ſecundo, de reddit. quæſtione tertia, mon. 7. numero tertio, ita & in caſu noſtro hæc approbatio cenſetur conceſſa potius per poteſtatem dignitatis, quam perſonæ dignificatæ. Tum quia iuriſdictio voluntaria fauorabilis, & nulli odioſa prorogari poteſt quo ad locum ex probatis quæſtione ſexta, & ſeptima, ergo & quo ad tempus. Tum quia illa regula alternatiuarum, in qua fundatur Graff. non facit ad rem, cum in ea ſermo ſit de debitore reſpectu duarum rerum, quarum vnam tradendo, dicitur adimpleuiſſe debitum ſuum; modo Confeſſarius eſt tantum vnius iuriſdictionis debitor, ergo non cadit regula illa. Quare diſiunctiua vel reſoluitur in copulatiuam iuxta priorem caſum, vel in declaratiuam, & ſumitur pro, *ideſt*, leg. Si quis ff. de auro, & argent. legat Bonac. de clauſ. quæſt. 2. p. 8. num. 24. ſeu ſumitur ampliatiue, & pro etiam, hoc eſt non tantum ad beneplacitum proprium, ſed etiam Sedis.

Quæres 10. Bello inter Gallos, & Hiſpanos agente, in quo principalis ſcopus militum fuit maxima plebium vtrinque depopulatio, interclufis ideo vijs ex vtraque parte, quidam Religioſus ab Epiſcopo iam de eius idoneitate certificato, ad confeſſiones Secularium approbatus fuit ſub ea conditione, vt iiſdem recluſis, ſe præſentaret pro examine; interim antequam aperirentur, immo & nunc interdictæ obtinuit licentiam publica fide tranſeundi pro ſuis negotijs ad loca aduerſæ partis, & poterat adire Epiſcopum pro examine, & noluit, ſed redijt ad proprium Conuentum, fiſus ea ratione, quia licentia, quam obtinuerat, durabat, donec paſſus aperirentur, qui per ſuum tranſitum non fuerunt aperti, & ideo putat ſe licite, & valide poſſe proſequi ſuum munus. De quo, inquam, quæres, an res ita ſe habeat?

41 Reſp. Adhuc durat eius approbatio, non obſtante, quod à Principe habuerit gratiam trāſitus, quia illa conditio loquitur non de tranſitu priuato, ſed de publica apertione viarum nondum indicta.

Quæres 11. An Religioſus inſcio, vel contradicente ſuo Superiore, qui ab Epiſcopo obtinuit approbationem audiendi confeſſiones Secularium, valide abſoluat quoſcumque pœnitentes ad ſe accedentes? Vide quæ dixi reſol. 9. q. 9. & concorda cum ſequentibus.

42 Reſpond. Negatiue, Tum quia ad valide abſoluendum neceſſaria eſt iuriſdictio ordinaria, aut delegata, ex communi Doctorum cum Trident. ſeſſ. 14. capitulo ſeptimo, obtinens autem approbationem ſine licentia ſui Superioris dictam iuriſdictionem non conſequitur, quia illi communicari non poteſt, niſi dependenter à ſuo Superiore, cui non cenſetur conſentire, eo ipſo quod contradicit, aut ignorat, cum voluiſſe nemo dicatur id, quod ignorat, & conſentire non dicatur ignorans, l. g. Si per errorem ff. de iuriſdict. omn. iud. caut. 29. initio. Quod procedit ſiue iuriſdictio immediate delegetur ab approbante, ſiue à Papa, quia neque Epiſcopus, neque Papa præſumuntur voluiſſe concedere eam modo illicito, hoc eſt, contra voluntatem ſui Superioris, cui Religioſus etiam in hoc ſubditur, vt docet Confect. titulo decimoſeptimo, capitulo primo, initio, dum dicit Religioſos non habere velle, neque nolle, ex vulgatis iuribus, neque proinde poſſe ſe præſentare coram ordinarijs pro audiendis confeſſionibus Secularium, ſine licentia ſuorum Superiorum. Tum quia Epiſcopus ſine licentia ſui Superioris non poteſt eum approbare, quod eſt actus iuriſdictionis, quem Epiſcopus facere non poteſt in Religioſum, niſi ſiat ei ſubditus per præſentationem ſui Superioris. Tum quia Epiſcopus alienum ſubditum in ſui Confeſſarium eligere non poteſt, vt reſpondet Sacra Congregatio apud Nald. ver. Epiſcopus numero 5. ex Suarez ergo multo minus approbare Religioſum pro Secularibus, in ſuo Superiore, ad quem ſpectat ſubijcere illum Epiſcopo.

Confirmatur, tum quia Religioſi in vtendo ſuis priuilegijs, quale eſt hoc audiendi confeſſiones Secularium, omnino ſubijciuntur, & dependent a ſuis Superioribus, vt docent omnes cum Mirand. tom. 2. quæſt. 43. art. 4. Diana reſol. 87. de regul. ergo fruſtra illis vtuntur. Tum quia ad præſentandum ſe Epiſcopis pro hoc munus obeundo in vnaquaque Religione ſine dubio requiritur licentia Superioris, quod fundatur in Clem. Dudum, de ſepult. cui inhærendo omnes Religiones ſtatutum habent, ne quis ſe præſentet ſine licen-

licentia prælati Regularis, ſed factum ſine requiſita licentia eſt nullius momenti. Auth. Licentia C. de Epiſc. & cleric. l. Si quis mihi §. Iuſtum ff. de aquir. hæred. Tiraq. poſt leges connub. gloſ. 6. nu. 7. Tum quia ſicut in materia huius Sacramēti quo ad paſſiuam adminiſtrationem in omnibus Regulares ſubijciuntur ſuis ſuperioribus, vt noti iuris eſt, & poſtremo mandauit expreſſius Clem. VIII. ſuo decreto incipit. Romani Pontificis. Dat. 13. Nouembr. 1599. apud quar. ver. Confeſſor, ita à pari quod ad actiuam reſpectu ſecularium, quia nō minus læditur ius ſuperioris in hoc, quam illo caſu, vel ſaltem æqualiter læditur. Demum nullius momēti eſt approbatio facta ab Epiſcopo, vt quæ facta ſit perſonæ incapaci ob defectum legitimæ præſentationis, conſequenter locum habere non poteſt iuriſdictio, quæ ſubſequitur ſolum legitimā approbationem. Ita tenere videntur Silu. ver. Cōfeſſor 2. num. 2. §. Secundo, Angel. ver. eod. 3. nu. 4. & 16. Portel expreſſe cum Rodriqu. tom. 1. qu. 60. art. 3. ver. Confeſſor Regularis num. 9. Boſſius de Iubileo ſect. 3. caſu 2. nume. 186. vbi citat præter Silu. Nauar. in cap. Placuit, de pœnit. num. 13. ſed ibi nihil.

43 Contrarium, quod ſcilicet non ſint inualidę datæ abſolutiones tenent Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 83. Zerola cap. 16. de pœnit. qu. 7. Homob. part. 2. Reſp. 102. §. Dixi, Bariola ver. Regulares pag. 261. quos & multos alios citat Boſſius cit. nu. 185. Probant, Et quia ex Clem. Dudum, de ſepult. vnde colligitur huiuſmodi pręſentatio, non habetur quod nullæ ſint abſolutiones datæ ab huiuſmodi approbatis ſine licētia ſuorum ſuperiorum. Et quia Religioſi in multis habent velle, & nolle, vt cum S. Thom. in re hac docet Nau. cap. 4. num. 6. Et quia Epiſcopi nō curant de huiuſmodi licentia, ſed illis ſufficit prodeſſe ſuis ouibus. Sed hæ rationes nullius ſunt momenti, nam prima excluditur, dicendum in Clem. & edictis ſingularū Religionum, ſi non expreſſe, ſaltem virtualiter continetur decretum irritans, hoc ipſo, quod in eis requiritur expreſſe licentia ſuperioris Regularis, qua omiſſa vitiatur factum, ex probatis. Ad ſecundam negatur, in his Religioſum habere velle, & nolle, vt docent ſupracitati. Demum allegare inconueniens non eſt ſoluere difficultatem, & falſum eſt, ordinarios nō curare de huiuſmodi licentijs, cum expreſſe Epiſcopi regulariter petant, qua facultate ſe præſentent.

44 Multi autem ex prædictis tenentibus valere abſolutiones cum Miranda tom. 1. qu. 45. art. 12. bene concludunt, nullas eſſe abſolutiones Religioſorum approbatorum ab Epiſcopo ſine licentia ſuorum ſuperiorum, vel illis contradicentibus, quando eorum religio habet Decretum expreſſe irritans huiuſmodi confeſſiones; limitant, modo tale decretum ſit confirmatum à Sede Apoſtolica; quod mihi non probatur, quia ſiue ſit confirmatum, ſiue non, habet vim ſuam ex eo quod tale ſtatutum factibile ſit à Religione, neque ſit contra ius commune, ſed conſentaneum obedientiæ, quā Religioſi ſuis ſuperioribus reddere tenentur.

45 Immo in opinione horum, qui tenent validas eſſe abſolutiones datas à dictis ſic male præſentatis à ſe ipſis tantum, teneo, ad annullandas huiuſmodi abſolutiones, ſeu, vt proprius loquar, ad auferendā ab eis iuriſdictionem ſufficere ſimplicem prohibitionem, etiam oretenus factam, coram teſtibus, pro foro externo, cum expreſſa intentione auferendi illis facultatem exercendi hoc ſpirituale munus. quia Religioſus in hoc caſu velit nolit eſt ſubiectus ſuo ſuperiori, qui habet legitimam cauſam inhabilitandi illum ad hoc munus.

Prędicta procedunt reſpectu cuiuſcumque peccati etiam venialis, aut mortalis alias ſemel rite remiſſi, quicquid dicat Nau. cap. 4. num. 6. quia ad hęc tollenda requiritur etiam poteſtas iuriſdictionis, vt probaui infra num. 57.

46 Pręſentatus autem cum licentia ſuperioris prędeceſſoris, qui iam ſuum finiuit officium, ſucceſſore non conſulto, valide obtinet approbationem, quando in eius Religione non eſt præceptum, aut ſtatutum petendi licentiam ſemper a ſuperiore actuali, quia legitime ſe præſentauit, cum antiqua licentia ſibi facta a prædeceſsore adhuc duret, iuxta quod dicam infra qu. 39. Verum quidem eſt, quod nouus ſuperior poteſt agere contra illum, ne adepta approbatione vtatur, ob non petitam ab eo licentiam.

47 In mea Religione dare licentiam ad audiendū confeſſiones ſecularium ſpectat ad Generalem, vel Prouincialem, aut illorum Vicarios ex cap. 22. Regulæ, & ex conſt. Ea eſt officij, in noſtro Compend. Priuil. pag. 87. & in Bull. nouo 63. conſtitut. Pij V. quare ea non petita nullius eſt momenti præſentatio, & approbatio, ex ſupra probatis.

Quæres 12. An Regulares ab Epiſcopo approbati poſſint audire non ſolum ſubditos Epiſcopi approbantis, ſed etiam aduenas, & forenſes?

48 Reſpond. Etiam aduenas, & quoſcumque forenſes, vt ex priuilegijs Summorum Pontificum probaui qu. 5. §. Septima, quia habent immediate iuriſdictionem a Papa, ex probatis ibidem, quo eſt Epiſcopus omnium Catolicorum, conſequenter Religioſus approbatus ab Epiſcopo habet facultatem non ſolum ſuper ſubditos Epiſcopi, ſed etiā ſuper omnes fideles ad ſe accedentes, & confitentes in diæceſi Epiſcopi approbantis.

Quęres 13. An eorum facultas ſe extendat etiā ad Clericos, & Religioſos ſiue ſui, ſeu alterius ordinis?

49 Reſpond. Extenditur ſolum ad Clericos, nam in extr. Inter cunctas, de priuileg. vbi conceditur hoc priuilegium abſoluendi quoſcumq; accedentes, excipiuntur Religioſi, & in conſtitut. Dum intra, Leon. X. in Concil. Later. habetur; quod poſſunt audire confeſſiones quorumcumque, forenſium ſiue laicorum, ſiue clericorum, ergo excluduntur Religioſi. Ita Silu. ver. Confeſſor 2. num. 6. Armilla ver. Abſolutio nu. 23. apud Mirand. tom. 1. qu. 45. art. fin. concl. 1. Compend. reſol. 32. num. 15. Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 37.

Quæres 14. An Religioſus apoſtata in habitu clericali incedens ab aliquo Epiſcopo approbatus putante illum eſse verum clericum ſecularem, valide abſoluat pœnitentes ad ſe accedentes?

50 Reſpond. Validæ ſunt datæ abſolutiones, non quia fuerit valide approbatus, & iuriſdictionem

obtinuerit,cū ex ſuprà probatis queſt. 11. conſtet, approbatos ſine licentia ſui Superioris, non recipere iuriſdictionem, ſed ex errore communi totius populi,qui videndo illum ſedere in Confeſſionali,putat eſse verum confeſsarium, in quo caſu, pia mater Eccleſia ſupplet defectum iuriſdictionis,quæ illi deeſt,nam Eccleſia non eſt minus pia, neque prouida circa ſolicitudinem ſuorum fidelium,quam ſit lex ciuilis,quæ non patitur ſuos ſubditos ab officiali poteſtate caſu carente decipi,ſed eius geſta, vtilitatem ſubditorum reſpiciendo,decernit valida, & firma ſupplendo poteſtatem,quę in ſuis miniſtris defuit. l. Barbarius ff. de off. prætor. De ſupplentia huius poteſtatis vide Sanch.li. 3.diſp.22.Megal.part.1.lib.5.ca.19.num.12. Bonac.qu.2.de matrim.p.8.num.24. Boſs.ſect.3. caſu 2.num.143.qui cum alijs requirunt tria. I. titulum coloratum exiſtentem actu in officiali, dum exercet ſuum officium,cum non ſufficiat illum habuiſſe ſiue verum, ſiue fictum. II. errorem communem, quo ab omnibus quis putatur verus officialis.III.quod illi nihil deſit de iure naturæ, aut diuino requiſitum. Molfeſ.tom.1.tract.7.cap.13. num.21. Pontius de Matrim.cap. 20. num.7. Sancius in ſelect.diſp.44.num.3.& cum eis Diana reſol.122.de Sacram. aiunt ſufficere errorem communem ſine titulo, & bene quia iuriſdictio, quæ ab Eccleſia ſuppletur nō fundatur in l.Barbarius, ſed in prouida pietate Eccleſiæ, quæ ſaluti fidelium intendit ſubuenire. Dicta autem procedunt reſpectu cuiuſcumque ordinis,& ſtatuti cuiuslibet Religionis etiam irritātis, quia nullam efficaciam habent, cum ſint contra vniuerſalem Eccleſiæ prouidentiam neque in caſu noſtro,videtur habere locum proclamatio contra dictū Religioſum, quia aliquo modo mutatus eſt ſtatus perſonæ, ſtatuta enim, ſicut & verba Canonum interpretantur,& concordantur tempore, loco, perſonis, & ratione,cap.1.2.3.diſt.29. & mutata perſona mutatur ſtatus rei. l. Per procuratorem, ff.de aquir. hæred.ergo cap.1.de iurepatr. in 6. §. fin. Megal. 1.2.lib.2.cap.17.nu.114.neque obſtat, quod mutatio ſit illicita, & non ſubſiſtens, quia arguit ſolum vitium ex parte ipſius mutati, non autem ex parte pœnitentium,aut ſtatuti, nam reſpectu pœnitentium adeſt valor Sacramenti, cum Eccleſia ſuppleat defectum iuriſdictionis, & reſpectu ſtatuti illi imputetur peccatum inobedientiæ, & non nullitas Sacramenti. Addit Rodriq.qu.60.art.2. in tali caſu mentem ſuperiorum dicti ſacerdotis non eſse priuare illum iuriſdictione,ſi aſsumatur ab Epiſcopo pro cura animarum. Sed hoc parum refert,ſiue enim habilitetur ad hoc,ſiue non, immo licet ſuperior intendat,& etiam ſententialiter, ſeu per ſtatutum Religionis hunc Religioſum reddat incapacem à quocumq; aſsumatur Epiſcopo extra Religionem,non obſtat huiuſmodi rigoroſum decretum irritans,cum ſit contra pietatem, & intentionem Eccleſiæ,quæ in hoc caſu,vt dixi, ſupplet iuriſdictionem,vnde inutile eſt huiuſmodi ſtatutum,& inefficax talis conatus,& intentio.

Quæres 15. An regularis approbatus ab vno Epiſcopo v.g. ab Epiſcopo Placentino, ſit admiſſus pro omnibus Epiſcopatibus, ita quod virtute dictæ approbationis poſſit vbique terrarum exercere hoc munus? Et ſi non poteſt virtute approbationis,an ſaltem habeat aliquod priuilegium.

51 Reſpond. Eſt admiſſus tantum pro Epiſcopatu Placentino; extabant olim priuilegia nūc ſublata.

Primum probatur, Tum quia approbatio ſit præciſe reſpectu pænitentium Epiſcopo approbanti ſubditorum, ſeu pro Epiſcopatu approbantis,de mente Concilij,vt obſeruat Rodr.citandus,ex particula, *Epiſcopis*, quæ refertur ad ſingulos Epiſcopos ſingularum diœceſum. Tum quia Epiſcopus non poteſt ponere falcem in ſegetem alienam,iuxta illud Deuter.cap. 23. relatum cap. 1.6.q.3. ca.Venerabilem, de elect. quam temerarie apponeret,ſi approbaret pro omnibus Epiſcopatibus, vnde & contra rationem perturbaret alienam iuriſdictionem,cap.Peruenit 36.11.q.1. Tum quia ita ſpecificatur in Clem. Dudum, & reſpondit Sacra Congregatio,ex verbis relatis q. 3. & q. 7. hic, & facit illud aliud Sacræ Congr. reſponſum. *Approbatum ab alio, quam a Valentino Archiepiſcopo in diœceſi Valentina non cenſetur approbatus ab ordinario*,apud Quar. ver. Confeſſor. Ita tenent Rodr. q. 59.art.5. cum ſuo Compend. reſol. 32.num.5. Collector priuileg. ver. Abſolutio quo ad ſecul.primo §.16. Compend.Bullar.Schol.2.ad Bullam 133.Pij V. Mirand.q.45.art.8.

52 Secundum de priuilegijs extantibus olim oſtēditur.Nam ex Clem. VII. refertur Oraculum,ſed non eſt immorandum, cum ſublata fuerint, vt dicam alibi, præterquam quod Rodr. Collect. & Mirand. dicunt priuilegium loqui de approbato redeunte ad priorem locum, vbi non eget approbatione,quam iam obtinuit, antequam diſcederet, vt hoc etiam probaui de iure hic q. 8. Referunt priuilegium Greg.XIII. Conceſſum Ieſuitis ſemel approbatis ab vno Epiſcopo, quibus indulgetur facultas Confeſſiones ſecularium audiendi extra diœceſim itinerantibus per terras,ſeu mare, quando in locis, vbi audiunt, non eſt Epiſcopus, a quo tunc debent approbationem obtinere,vt refertur Rodr.Mirand. Sorbus in ſua Annot. §. Et idem Gregorius,ſed videtur hoc priuilegium viuæ vocis oraculo conceſſum, cum non citetur Bulla, nam paulo ſuprà idem Sorbus refert aliud priuilegium ſub nomine oraculi, vnde & tale videtur hoc ſecundum, & conſequenter non amplius vires habet,dato quod ſit oraculum, quod pro nunc ignoro. Recenſent aliud priuilegium per Bullam incip.*Decet Romanum* Dat.5. Sept.1586.Conceſſum a Sixto V. Presbiteris Congregationis Oratorij Romæ approbatis ad Confeſſiones audiendas, qui extra Vrbem a locorum Ordinarijs non ſunt examinandi, quibus ſufficit præſentare licentias Romæ habitas, relatum a Quar. ver. Confeſſor. Hoc amplius eſt, quam priuilegium Ieſuitorum, cum hoc conceſſum ſit ſolum itinerantibus, illud vero etiam permanentibus.Sed quicquid ſit de his priuilegijs, quæ modo ſunt, modo euaneſcunt; nunc extat conſtitutio Vrbani VIII. condita 17. Septemb. 1628. per quem reuocantur omnia indulta audiendi Confeſſiones ſecularium abſque præuia ordinariorum approbatione, & in caſu hoc ita aſſerit Boſſius ſect. 3. caſu 21. num. 34. &

de hac reuocatione immerito dubitat Alfonſus de Leone in ſuo tract. de poteſt. Confeſſ. tom. 2. recollect. 10. num. 56. apud Diana reſol. 123. de dub. regul. quia ſub nomine facultatis generalis audiendi confeſſiones ſine approbatione Epiſcopi veniunt dicta priuilegia, quæ licet dicantur ſpecialia quo ad hanc vel illam religionem, ſunt tamen generales facultates, in quantum conceduntur omnibus, & ſingulis Religioſis vbique terrarum.

Quæres 16. An contradicente Parocho licite audiant Regulares non ſolum in proprijs Eccleſijs, ſed etiam in alienis?

53 Reſpond. In propria Eccleſia licite audiunt, in aliena patrono contradicente peccant, valide tamen abſoluunt. Quod in vtroque caſu valide audiant, probatur, quia locus, neque contradictio Curati, aut alterius patroni annullare poſſunt approbationem, neque iuriſdictionem auferre, cum neutrum dederint, neque ad hoc aliquam poteſtatem habeant, cum illis regulares nulla ratione ſubdantur. Quod procedit licet in licentia adſit clauſula. *De conſenſu Parochi;* ſeu, *Eo non contradicente.* Quia non ſonat in conditionem, ſed modum; & monitionem eius, quod faciendum eſt; faciunt dicta q. 6. Quod peccent, probatur ex eo, quod alienam iuriſditionem perturbant, quod eſt graue delictum, ideo abſtinere omnino debent, aliter ab Epiſcopo ſuſpendi poſſunt à confeſſionibus, cum hæc ſit cauſa directe tangens munus confeſſionis, in eo enim quis puniendus venit, in quo deliquit. Ita tenent Rodr. q. 60. art. 4. cum ſuo Compend. reſol. 32. num. 13. Portel ver. Confeſſio num. 8. Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 4. §. 1. num. 17. ait non requiri licentiam Parochi, in cuius parochia confeſſiones quis audire intendit, quamplures refert Megal. lib. 1. cap. 9. num. 14.

Quæres 17. An Epiſcopi poſſint limitare facultatem confeſſariorum Regularium prohibendo, ne audiant ſuos presbiteros? Item, An quando prohibitio eſt facta ipſis clericis ne accedant, niſi ad deputatos ab illis confeſſarios pro ipſis, nulla facta mentione de hac re in licentia, poſſint abſolui a confeſſarijs regularibus?

54 Reſpond. Non poſſunt, neque directe exprimendo hoc in eorum licentijs, neque indirecte prohibendo ſuis clericis, ne confiteantur niſi ſpecialiter deputatis pro ipſis. Probatur hoc de iure cōmuni. Tum in Clem. Dudū, de ſepult. vbi Regulares approbati poſſunt audire omnes ſubditos Epiſcopi approbantis volentes illis confiteri; nomine autem ſubditorum inter alios clerici præcipue veniunt, & potiori ratione, cum hi magis ſubdantur ſuo Epiſcopos quam laici. Tum in Concil. Lateran. citato a me q. 13. vbi ſpecificantur non tantum laici, ſed etiam clerici, quos regulares Sacerdotes legitime expoſiti poſsunt audire; ergo hanc facultatem Epiſcopi illis auferre directe, neque indirecte poſſunt, cum non ſint ſuper ius commune; neque contra illud aliquid ſtatuere poſſint in præiudicium perſonarum præſertim regularium maxime concernens earum priuilegia, cap. Sane 5. cap. Nimis iniqua 16. cap. Nimis praua 17. & clem. vn. de exceſſib. prælat. vt docent omnes cum confeſſ. tit. 5 cap. 2. & 3. Rodr. tom. 2. q. 63. Id autem referunt deciſum Grauant. in manuali Epiſc. ver. Clericus num. 49. Bariola ver. Confeſſarij pag. 66. ſub his verbis. *Confeßarij canonicis, & presbiteris non ſunt præſcribendi, ſed libere vtantur approbatis Confeſſarijs.* Ita reſponſum fuit Epiſcopo Alexandrino, die 15. Octobris 1601. Quæ reſponſio facit pro omnibus Epiſcopatibus, quia ratio quæ mouit Sacram Congregationem ad ſic reſpondendum æque aptari poteſt omnibus locis, ſicut aptata fuit Alexandrino Epiſcopatui. Vnde non obſtat alia Sacræ Congr. reſponſio die 2. Iul. 1587. quam retuli ſupra q. 3. vbi Epiſcopus poteſt limitare approbationem quo ad perſonas etiam; nam in hoc ſermo eſt de reſtrictione quo ad ſexum, non quo ad ſtatum perſonarum, ne videantur pugnare ad inuicem. Deputatio autem, quæ fit ab aliquibus præſertim Archiepiſcopis, vt Mediolani, locum habet reſpectiue ad Confeſſarios ſeculares, ita quod nec ipſi confeſſarij ſeculares clericos ſubditos audire valide poſſunt, niſi ſint ſpecialiter deputati; neque clerici poſſunt accedere ad alios cōfeſſarios ſeculares, niſi ad deputatos, vtique vero ad regulares.

Quæres 18. An Prælatus Regularis, vti Generalis, Prouincialis, Localis abſque approbatione Epiſcopi poſſit audire confeſſiones ſecularium Epiſcopo ſubiectorum? Nam in illo cap. 15. ſeſſ. 23. dicitur, quod nullus ſacerdos etiam regularis poteſt audire cōfeſſiones ſecularium, niſi aut habeat parochiale beneficium, &c. Supradicti autem prælati habent parochiale beneficium, cum ſint Parochi, inquit Fagundez lib. 8. cap. 4. ergo ſine approbatione poſſunt audire confeſſiones ſecularium. Ita docent plures apud Henr. quos etiā citat Diana reſol. 46. tract. 15. miſcell. 2. alios citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. numero 52. quos reijciunt, vti falſa opinantes.

55 Reſpond. Nō poteſt, quia nomine habentis parochiale beneficium, de mente Concilij, & omniū recte, & ſane intelligentium, quos citat Barboſa ad hoc cap. num. 18. venit ille, qui habet curam animarum ſecularium cum beneficio proprie accepto. Quod ſuadetur, Tum quia in iure ſub nomine beneficij non veniunt prælaturæ regulares, Rodr. tom. 2. qu. 26. art. 2. aliis citatis Bonac. qu. 7. de Simon. p. 1. §. 2. num. 4. & p. 2. nu. 24. & faciunt, quæ dixi reſol. 8. Tum quia Parochus quatenus Parochus, ſi aliam approbationem non habet, non poteſt audire niſi ſuas oues, vt omnes docent per ea, quæ habet Megal. part. 1. lib. 1. cap. 7. num. 21. Boſſius ſect. 3. caſu 2. nu. 50. Ergo cum Prælatus regularis non ſit talis, niſi reſpectu ſuorum ſubditorum, illos tantum abſoluere poterit, non ſeculares, qui illi nequaquam ſubduntur. Ita in ſpecie præcitati Diana, & Boſſius. Generalis tamen non videtur indigere examine; tum ob idoneitatem, quæ includitur in eminentia ſui officii; Tum ne vileſcat dignitas tam inſignis; Tum quia dicitur Princeps Aret. in ſua praxi in fine; Tum quia non ſubeſt ſindicatui Cephal. conſil. 39. ex Genuens. cap. 58. ſuæ praxis. Demum cum ex his dicatur inſignatus ſpeciali, & eleganti nomine non venit ſub generali locutione Trident. quo ad examen arg.

cap.

Digitized by Google

cap. De multa reſplend. 56. cap. Ne aliqui, de priuileg. in 6. Primarch. de ſolicit. diſp. 8. num. 43. in ſimili de excellentia Generalis.

Quod ſi prælati ſint magni Abbates habentes iuriſditiones non ſolum in ſuos religioſos, ſed etiã in ſeculares perſonas ſub eorum cura conſtitutos excludendo Epiſcopos, ſine dubio poſſunt audire immo eam facultatem aliis Sacerdotibus delegare, quia ſunt ordinarii ſuarum ouium, quos ex officio ſpiritualiter Sacramentorum adminiſtratione alere tenentur. Ita Boſſius cit. num. 6. Barboſ. numero 29.

Quæres 19. An neceſtaria ſit approbatio Epiſcopi regularibus abſoluere volentibus profeſſos ſuæ, vel alterius religionis? Item Nouitios, Tertiarios, &c.

Reſpond. Non requiritur, ſed ſufficit approbatio proprii Superioris, vt probaui reſol. 34. §. Approbatio, De Nouitiis, & aliis qu. 15. & 16. ea ratione, quod Sacrum Concilium requirit approbationem Epiſcopi reſpectu pænitentium præciſe ſecularium.

Quæres 20. An pro abſolutione venialium præciſe; aut etiam mortalium alias tamen rite remiſſorum, & pro articulo mortis requiratur approbatio Epiſcopi?

57 Reſpond. Requiritur pro peccatis venialibus, & mortalibus iam ſemel rite etiam remiſſis; non autem pro articulo mortis. Primum ſuadetur. Tũ quia ex illo capite nullus poteſt audire confeſſiones perſonarum ſecularium, niſi approbatus ſit ab Epiſcopo, alias nulla eſt attentata abſolutio, vt de communi doctorum refert Barboſa ad hoc capit. 15. ſeſſ. 23. num. 4. Sed tam eſt confeſſio facta de venialibus, quam de mortalibus, ergo de vtriſque eſt ibi ſermo. Tum quia ad abſoluendum a peccatis etiam venialibus requiritur poteſtas iuriſdictionis, vt conſtat ex iis, quæ adduxi qu. 5. §. Secunda, & bene probat Faber diſp. 25. de pænit. num. 73. hanc autem nemo habere poteſt, niſi ex preuia approbatione Epiſcopi, ad quam ea conſequitur, vt ibidem probaui §. Quarta, & ſine approbatione non tenet abſolutio, ex probatis de communi ibidem ex §. Prima, ergo ad abſoluendum a venialibus requiritur approbatio. Tũ quia bene probat Faber diſp. cit. a nu. 71. ad 76. ſacerdotem ſimplicem carere iuriſdictione reſpectu venialiũ, niſi ad hæc approbetur ab Epiſcopo, quod enim aliqui aiunt ad tollenda huiuſmodi non requiri iuriſdictionem, iam oppoſitum probatum eſt, aut ſi requiritur, eam habere à iure diuino, hoc non probatur, quia ſi haberent, multo magis quo ad mortalia, cum horum abſolutio Sacramentalis neceſſariſſima ſit, aut ab vniuerſali Eccleſiæ conſuetudine, non reperitur de hac conſuetudine textus, authoritas, Concilium, aut Papa, qui de illa teſtetur, neq; quis illam dedit, ergo ex his inferendum eſt nullum ſacerdotem eam poteſtatem habere, niſi ei delegetur per approbationem, quod ſi prouenire t alias à cõſuetudine, ſine dubio ſublata fuit per dictum caput ibi, *Conſuetudine quacumque etiã immemorabili*. Ita tenent citatus Faber diſp. 25. a num. 71. ad 76. vbi hoc clare exprimit, & Beia p. 3. caſu 37. §. Tum, contra Megalium lib. 1. cap. 9. ad finem, vbi ita loquitur. *Quantum vero pertinet ad abſolutionem à venialibus, quamuis ex ui verborum dicti Cõcilijs dici poſſit, talem conſuetudinem eſſe ſublatam, attamen exiſtimo mentem Sacri Concilij non fuiſſe eam amouendi, quare vſus vniuerſalis ſeruat, vt Sacrum Concilium non intelligatur quo ad venialia, ac ideo quilibet ſacerdos etiam hodie ab eis abſoluere poteſt*. Nullam autem rationem refert, ſed ſolum vſum, de quo mihi non conſtat, cum ſit quid facti arg. cap. 2. de conſtitut. in 6. & alleganti conſuetudinem nõ creditur niſi probet, dixit cum alijs Nauar. tom. 3. in cap. Placuit diſt. 6. de pœnit. nu. 188. 189. in materia etiam huius Sacramenti, & ego numquam vidi neque audiui hoc practicari.

Quod ſi dicas, in eo capite diſponi ſolum de cõfeſſione, quæ eſt in præcepto vniuerſalis Eccleſię, & de præcepto diuino, quibus præcipitur confeſſio ſolum peccatorum mortalium, vt videre eſt c. Omnis 12. de pœnit. iuncta gloſa ver. Omnia, & expreſſius cap. 5. ſeſſ. 14. & doctores communiter dum agunt de neceſſitate confeſſionis, quam referunt in mortalia, vt videre eſt apud Bona. de obligatione ad confeſſionem num. 1. & deinceps vbi nume. 8. ait de peccatis venialibus nullum extare præceptum confeſſionis in iure diuino, aut Eccleſiaſticos Ergo cum dictum caput nihil diſponat de venialibus, in his diſpoſitio locum habere non poteſt. Reſp. Sequi abſurdum, poſſe nimirum peccatorem extra tempus obligationis à mortalibus abſolui voluntarie à quouis ſimplici Sacerdote non approbato, ſi ibi ſermo eſt de confeſſione præciſe de mortalibus quo ad præceptum diuinum, aut humanum. Eſt igitur ibi ſermo de cõfeſſione quorumlibet peccatorum etiam venialium, & de ea poteſtate, & approbatione, de qua Dominus dicit *Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, &c.* per quæ verba Chriſtus Deus ſacerdotibus dedit poteſtatem ordinis eoſdem capaces conſtituendo abſoluendi non tantum à mortalibus, ſed etiam à venialibus.

58 Secundum, non requiritur approbatio Epiſcopi in articulo mortis, quando nõ adeſt copia approbati, probatur. Tũ ex eodem Concilio ſeſſ. 14. c. 7. vbi dicitur. *Omnes ſacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt*. Põdera verbum, *Omnes*, qui enim omnia dicit nihil excludit, cap. 1. diſt. 19. & ibi Gloſ. ver. Dicendo, & magis extẽditur propoſitio definita ſigno vniuerſali, quam indefinita, vt iuribus citatis docet Nau. conſil. 9. de ijs quæ vi, nume. 5. & conſil. 5. de ſtatu mon. num. 1. & Bartol. in l. Cum rem C. com. de legib. num. 3. eam dictionem tantam vim habere, vt includat etiam, quæ alias non comprehenderentur ſub diſpoſitione, & conſidera etiam dictionẽ, *Sacerdotes*, quæ non qualificatur nomine ſui muneris, nempe, confeſſarij, quo nomine veniunt pręciſe approbati, ergo ex his infertur ſimplicem ſacerdotem nulla ratione approbatum iuxta diſpoſitionem illius capitis 15. ſeſſ. 23. poſſe audire confeſſiones in articulo mortis, quia ſub ea nõ includitur iſte caſus. Tum quia aliter fideles in hoc caſu, in quo agitur de diſcrimine vitæ, ſpirituali, quãdoq; deſtituerentur remedio tam neceſſario ad ſalutem animæ. Tum quia in caſu extremæ neceſſi-

tatis

Digitized by Google

tatis pauper poteſt ſibi propria facere aliena, cap. Sicut diſt.47.cap.Non ſatis diſt.86.capit.Duo 12. qu.1.& qu.2.ca.Aurum, ergo & conſtitutus in articulo mortis proprium nõ habens confeſſarium, quo ſibi ſubueniat, poterit ſibi propriũ facere ſimplicem ſacerdotem. Ita in terminis docet Megal. lib.1.capit.9.in fine, vbi ait Concilium hunc electum ſacerdotem excludere ab approbatione, & idem ſine dubio teuent reliqui omnes, quos citat Barboſa ad capit.7.ſeſs.14.à num.11.ad 20. adde Bonac.qu.3.de cenſuris p.3.propoſ.2. Fabrum de pœnit.diſp.25.nu.68.Sanch.lib.2.cap.13.

59 Dixi, *quando non adeſt copia approbati*, quia ſi haberi commode poſſit confeſſarius, ſeu habens facultatem ſuper reſeruata, ſacerdos ſimplex in tali caſu nihil poteſt, quia Eccleſia hoc ius tribuit omnibus ſacerdotibus ſolum in caſu neceſſitatis, & defectus cunfeſſarij, vt dicitur cap.fin.26. qu.6. extrau.com.Inter cunctas, §.Incendiarij, de priuileg.extr.com.1.§.Decernimus, de ſent.excomm. Ratio eſſe poteſt, quia hic ſpectantur duæ neceſſitates, vna ſe tenet ex parte confeſsarij, quatenus tunc non inuenitur, altera ex parte pœnitentis, quatenus imminet proximum periculum, altera non ſufficit, ſed vtraque neceſſario requiritur. Eſt cõmunior opinio Roſellæ, Silu. Armillæ, & aliorum, quos refert Sanch.cit.num.7.contra alıam opinionem probabilem, quam ſequuntur Sa ver.Abſolutio num.4.Nau.conſil.23.de pœnit. Nald.ver.Confeſſio num. 31. alios refert Barboſa ad cap.7.Seſs.14.num.13.Bonac.contra ſeq.3.de cenſur.p.3.num.3. Floron.cap.4.§.19.num.1.§. Contrarium, qui num.5.§.Quid igitur, nobiſcum
60 ſentit, Cenſetur autem pænitens carere copia cõfeſſarij, quando non poteſt illum adire perſonaliter, vel eundem vocare, aut cum vocatus non vult adire, Sanch.cum alijs lib.2.cap.13.num.14. Floron.part.1.de caſib.reſeru.cap.4.§.19. num.9.

61 Cæptam autem confeſſionem à ſimplici Sacerdote perfici poſſe, superueniente approbato ſuadet ratio. Tum quia imperfectum iudicium non eſt relinquendum, ſed ab eodem finiendum, à quo cæptum fuit.l. Vbi cæptum ff.de iuriſd.om. iud. l. Si quis poſtea ff.de iudic.Megal.part.1.lib 6.cap. 3.num.5.§.At ponamus. Tum quia iuriſditio delegata re cæpta non ſpirat per mortem concedentis cap.gratum, cap. Relatum de off. deleg. ad hoc propoſitum Sanch. lib.2. cap. 13. num. 15. Tum quia per ſuperuenientem approbatum, non amittit aquiſitam actu iuriſditionem, vnde ſuum iudicium terminare poteſt, cum eodem docent Bonac.qu.3. p.3.num.3.§.Probabile, Floron.cap.4. §.19.num. 10.

62 Articuli mortis nomine venit etiam periculum, quia in iure in ordine ad abſolutionem pro eodẽ accipiuntur, cap.Si quis 22.17.q.4.Ita fere omnes cum Sanch.lib.2.cap.13.num.1.Suar.diſp.26.ſect. 4.Fabro diſp.25.num. 68. Barboſa ad cap. 7. ſeſſ. 14.num.12. Floron.cap. 4. §. 20. num. 3. §. Quia igitur, Bonac.q.3.p.3.num. 4. vbi dicit periculum mortis non ſolum eſſe illud, quod prouenit ex infirmitate, ſed ex quauis alia cauſa, ex qua ſolet vt plurimum mors probabiliter euenire, vt in bello, partu primo, ſeu alijs etiam reſpectu eius quę difficilis experta eſt, nauigatione periculoſa, &c.

Quæres 21. An Religioſi ſine approbatione Epiſcopi poſſint audire confeſſiones infirmorum degentium in hoſpitalibus ſuæ religioni ſubiectis?

63 Reſpond. Poſſunt. Probatur, Tum quia omnes perſonæ de familia religioſorũ quo ad Sacramenta ſubduntur Prælatis regularibus, Trident.ca.11. ſeſſ.25. vti de famulis, & reliquis recenſui reſol. 34.q.16.§.Famuli. Sed hoſpitalia regularibus ſubiecta, & perſonæ in eis degentes ſunt de familia religioſorum, hoſpitalia enim cum ſuis pertinentijs non ſolum iure antiquo Clem.Quia contingit, de relig.dom.§.Præmiſſa, & Clem.1.de priuileg.§. fin.religioſis, quibus eſt ab Apoſtolica ſede conceſſus, vt familiaribus ſuis domeſticis, aut pauperibus in hoſpitalibus ſuis degentibus Sacramenta miniſtrare poſſint, nullum per dictum Clementinã præiudicium generari vult; ſed etiam nouo ſeſſ. 25.capit.8.hoſpitalia regularium non eximuntur ab eorum iuriſdictione, & de noſtræ Religionis hoſpitalibus Nicol. V. conſtitut. *Paſtoralis officij* Dat.20.Iul.1447.ſtatuit in hæc verba. *Et hoſpitalibus ſingulos miniſtros idoneos deputandi, & eligendi, ipſiſque ſic electi, & deputati abſque alterius Apoſtolicæ, vel ordinariæ conſeruationis adminiculo in ſpiritualibus, & temporalibus iuxta ipſius ordinis mores, & inſtituta Regularia regantur.* Item Nicol. IV. Ciſterſienſibus ſacerdotibus ab Abbate deputandis conceſſit facultatem audiẽdi confeſſiones, & alia Sacramenta adminiſtrãdi infirmis inibi degentibus in eorum hoſpitalibus, prout refert Cõpend.Rodriqu.reſol.74.num.4. Et pro Domin.in conſtit.*Dudum ſiquidem*.Bonif.IX.inſerta in conſt. *Ad ſummi*. Mart.V.Ergo iudicandi ſunt ſecũdum mores, & ſtatuta Religionis; in Religione autem quorumcumque regularium Sacramentum Pœnitentiæ adminiſtratur pœnitentibus de familia à confeſſarijs deputatis tantum intra religionem, ergo & infirmi ab his audiri poſſint Sacramentaliter. Quod autem degentes infirmi in hoſpitalibus ſint de familia Religionis, conſtat ex cap.1.citatæ Clem.de priuileg.iuncto cap.fin. de verbor.ſignif. tales enim inibi vocantur, qui viuunt de expenſis Religionis, & comedunt in domibus Religioſorum; ad hoc facit etiam gloſa ver.Quod vero, q.5. cauſ.3.& quæ habet Graff.lib.2.arbitr.36.num.6. Tũ quia ſi eſt aliqua difficultas maxime ex Trid. illo cap.13.23.vbi diſponitur nullum Religioſum poſſe confeſſiones ſecularium audire ſine approbatione Epiſcopi, priuilegijs, aut quauis conſuetudine etiam immemorabili nõ obſtantibus; ſed hæc nullius eſt momenti, quia Concilium nil diſponit in caſu noſtro, ſiquidem inibi ſermo eſt de mere ſecularibus, qui nullo titulo ſubiecti ſunt Regularibus, vt infirmi degentes in hoſpitalibus Regularibus, qui quamdiu ibi detinentur reputantur ac ſi eſſent religioſi quo ad fauorabilia, & cum religioſis adhæreant Religioſi cenſendi ſunt, arg.l.quæ Religioſis ff.de rei vend.& Concilium bene, & neceſſario recipit hanc expoſitionem de iure, quia iura iuribus concordare expedit cap. Cum expediat, de elect.in 6. aliter cap.15. vbi requiritur approbatio Epiſcopi, aduerſaretur ca.11.ſeſſ.25.cit. vbi dicitur quod perſonæ de familia Religionis

quo

Digitized by Google

quo ad Sacramenta eximuntur a iuriſditione Epiſcopi, ergo illud intelligendum eſt reſpectu ſecularium, qui non ſunt de familia, vt vitetur correctio iurium maxime in eodem Concilio, quæ quãtum fieri poteſt vitanda eſt, cum ſit odioſa cap. Cum dilectus §. Cæterum, de conſuet. ad quam vitandam interdum verba impropriantur, vt dicunt Anton. in dicto cap. num. 15. Imol. num. 12. Abbas in cap. Cum olim, de ſent. & re iud. Alex. conſil. 85. & ex eis Sanch. diſp. 15. num. 19. lib. 10. ergo ſi verba poſſunt impropriari ad euitandum correctionem, ergo a fortiori reſtringi, cum reſtrictio non excedat eorum proprietatem, immo id fiat ſecundum leges, quæ odioſa mandant reſtringi. Ita habent tenere allegatos a me reſolut. 34. q. 16. §. Famuli, nam tam degentes in hoſpitalibus, quam famuli, ſunt de familia religionis, cum intra loca Religioſa viuant expenſis Religionis, & præterea Cruz lib. 2. cap. 6. dub. 1. concl. 1. Tambur. tom. 2. diſp. 6. q. 16. num. 4. Peirinus tom. 1. ad conſtit. 8. Iul. II. numero 12. quos contra ſe citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. numero 32. noſtram reſponſionem non admittens ex eo, quod eam negat in famulis, eo magis negaret in infirmis degentibus in hoſpitalibus religionis, qui aliam rationem pro ſe non adducit, niſi quod Conſilium loquitur abſolute reſpectu omnium, & quorumcumque ſecularium, & ſuperius allatam a me diſtinctionem vocat voluntariam. Sed potius voluntaria eſt eius reſponſio, quæ in nulla ratione fundatur, & ſolum pro ratione ſtat voluntas apud ipſum, non apud ſequentes noſtrum reſponſum, quod firmiter probatum fuit, præſertim concordando illa duo capita, ne ſequeretur contrarietas iurium in eadem reſolutione.

Confirmatur autem, quia illa dictio, *ſecularium*, cum ſit indefinita, & non vniuerſalis formaliter patitur exceptionem, & non tantum ſonat, quam importaſſet, ſi cum vniuerſali ſigno prolata fuiſſet ſic, *Omnium ſæcularium* arg. iurium citatorum a Nau. conſil. 9. de ijs, quæ vi, num. 5. & conſ. 5. de ſtatu Monach. num. 1. & ſi enim indefinita æquipolleat vniuerſali, non tamen tantum operatur, quam ipſa vniuerſalis, quæ extendit generalem diſpoſitionem ad multa, quę non comprehendit generalis indefinita, vt ibidem dicitur, neque procedit hoc in odioſis, vt docet Franc. Molina lib. 3. q. 85. num. 59. apud Barboſam de locis commun. lit. I. num. 20. & hoc ſatis indicat particula ſequens, *etiam Sacerdotem*, quæ ſi non fuiſſet appoſita, res fuiſſet multum dubia, immo & probabilis, quod hoc decretum non comprehenderet Confeſſiones Sacerdotum. Quare ex indefinita, & ex adiecta clauſula, cum etiam agatur de re odioſa, & de vitanda iurium correctione, probabiliter concluditur contra prędictas, & in ſpecie contra Compend. Rodr. reſol. 74. num. 4. Regulares pro audiendis confeſſionibus infirmorum in ſuis hoſpitalibus degentium non indigere approbatione Epiſcopi.

Quæres 22. A quo approbandi ſint regulares exiſtentes in diœceſi, vel Nulla magnorum prælatorum, ſeu Abbatum, qui habent iura Epiſcopalia in ſuis locis independenter ab Epiſcopis?

64 Reſpond. Approbandi ſunt ab illo prælato, in cuius diſtrictu, & loco habent ſuos conuentus. Probatur. Tum quia probandi ſunt ab eo ſuperiore, cuius ſubditorum Confeſſiones audituri ſunt: nam approbare aliquem Sacerdotem in confeſſarium eſt illi conſignare materiam ſuper quam ius dicere habeat, ſeu pœnitentes illis confiteri volentes ſubijcere, nemo autem poteſt alterum alteri ſubijcere niſi ſuper ſubiiciendum ius habet. Tum quia licet Regulares in loco nullius diœceſis, ſeu non ſubiecto Epiſcopis in certis cauſis ſubiiciantur viciniori Epiſcopo, vt videre eſt conſt. *Romanus Pontifex*, Dat 1. Septem. 1606. Pauli V. in Bull. nouo 26. in cauſis fidei, & pro examine, & ordinatione, vt reſpondit Sacro Congregatio, referente Nald. ver. Ordo num. 26. quod etiam colligitur ex cap. 10. ſeſſ. 23. & in multis aliis nunquã ſubduntur dictis prælatis; hoc tamen procedit in odioſis, aut etiam in fauorabilibus concernentibus ſolum ipſos Religioſos; in re autem noſtra agitur de re concernente potius ipſum prælatum cum agatur de paſcendis ſpiritualiter eorum ouibus, quam ipſos Religioſos, quare merito ab illis examinandi, & approbandi ſunt. Tum quia Religioſi pro audiendis confeſſionibus ſecularium approbandi ſunt ab eorum Epiſcopis; ſed in Sacro Concilio nomine Epiſcopi veniunt etiam illi prælati, vt docent pleriq. apud Barboſam ad hoc cap. 15. ſeſs. 23. num. 29. Ita tenet Silu. ver. Confeſſor 2. num. 7.

Quæres 23. An præter Epiſcopum, & illos prælatos habentes iura quaſi Epiſcopalia excluſiue ab Epiſcopi ſint alii, qui approbationem hanc cõcedere poſſint?

65 Reſpond. Poteſt igitur primo Epiſcopus, modo ſit confirmatus, non titularis, ſed actu habens oues, ſeu populum, licet nondum ſit conſecratus, Suar. diſp. 28. ſect. 5. & alii, quos pro ſe citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 57. 58. 59. Barboſa ad hoc cap. num. 25. Secundo ſunt pręfati ſuas oues proprias habentes, vt probaui q. pręced. Tertio eſt Vicarius generalis Epiſcopi, & quia cum Epiſcopo vnum tribunal facit, cap. 2. de conſuet. in 6. ca. Romana, de appellat. in 6. & quia Vicarius generalis venit ſub nomine Epiſcopi, quando res ab eo tractari poteſt, gloſ. ver. Per Epiſcopos, cap. Vn. de Capell. Monach. in 6. vti Domin. & Franc. ergo is vicarius, quamuis ad hoc non habeat ſpeciale mandatum, ex vi ſui generalis officii poteſt approbare etiam regulares ad confeſſiones audiendi. Ita Sanch. lib. 3. diſp. 29. num. 15. Boſſius cit. num. 60. Barboſa num. 26. Quarto ſub nomine Epiſcopi approbantis venit etiam Capitulum ſede vacante, & ideo per vicarium electum poteſt approbare confeſſarios etiam Regulares, quia Capitulum Sede vacante ſuccedit in omnia iura Epiſcopi quo ad poteſtatem iuriſdictionis ca. Si Epiſcopus 3. cap. Eccleſiæ 4. de ſuppl. negl. prælat. in 6. cap. Vn. de maior. in 6. Vide Quar. ver. Capitulum Sede vacante, approbare autem ad confeſſiones audiendas eſt actus iuriſdictionis, docent communiter cum Fabro diſp. 30. de pęnit. num. 31. Bonac. q. 7. de pœnit. p. 4. §. 1. num. 16. ita tenent omnes apud Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 61. Barboſam

ad

ad dictum cap. 15. num. 28. Non poteſt autem reuocare licentia, & de nouo Regulares examinare ex probatis hic q. 4.

Quæres 24. An Epiſcopus excommunicatus, ſeu ſuſpenſus ſaltem iuriſdictione vitandus poſſit valide approbare ſacerdotes in confeſſarios?

66 Reſpond. Non poteſt, quia approbatio eſt actus iuriſdictionis, vt patet ex doctoribus citatis præced. q. & refert Barboſa hic nu. 28. quia carent excommunicatus, & ſuſpenſus, cap. Audiuimus 4. 24. q. 1. cap. Ad probandum 24. de ſent. & re iud. cap. fin. de cler. excommun. min. Ita in ſpecie tenet Megal. part. 1. lib. 1. cap. 9. num. 7. & omnes aſſerentes approbationem eſſe actum iuriſdictionis, cum quibus eſt Faber diſp. 25. de pœnit. num. 107. vbi loquitur de conceſſione iuriſdictionis per electionem facta per Epiſcopum excommunicatum.

67 Boſſius ſect. 3. caſu 2. num. 65. oppoſitam ſententiam vocat probabiliorem pro qua citat Rodr. par. 2. cap. 14. nu. 5. Henriq. lib. 6. §. 3. circa finem, & lib. 3. cap. 13. §. 3. lit. R, Fagundez præcepto 2. lib. 7. cap. 2. num. 49. Pontium lib. 5. cap. 17. num. 14. Silu. ver. *Vnctio* num. 4. & Palud. in 4. diſt. 23. q. 2. art. 2. nu. 26. Rationes Boſſij reduco ad vnam cum ſimili, quæ eſt, quia approbatio non eſt actus iuriſdictionis, ſed ſolum teſtimonium probatiuum ſufficientiæ ſacerdotis, quod a ſimili probat per approbationem ad exercendum munus prædicationis, quæ non eſt actus iuriſdictionis, neque aſſiſtentia Parochi ad contrahẽdum matrimonium eſt actus iuriſdictionis, ſed ſolum præſtatio ſuę authoritatis ad illum actum firmandum, teſtificando; de illius ſubſiſtentia.

68 Reijcitur hæc opinio. I. Quia nullus negat approbationem eſſe actum iuriſdictionis Faber diſp. 30. de pœnit. num. 31. Bonac. qu. 7. de pœnit. p. 4. §. 1. num. 16. Barboſa ad hoc cap. 15. num. 28. vbi citat ad hoc Henr. lib. 3. cap. 6. Fagund. cit. ca. 2. num. 54. II. reijcitur ex ipſamet eius definitione, quam habet illo caſu 2. num. 1. illis verbis. *Approbationem nihil aliud eſſe, quam publicum teſtimoniũ, ſeu iudicium, aut iuridicam declarationem ſufficientiæ*, &c. Si ergo eſt iudicium, vel iuridica declaratio, ſine dubio facta eſt a iudice quatenus iudex eſt; ſed iudex talis non eſt, niſi habeat iuriſdictionem, Clem. 1. de off. deleg. Nau. tom. 3. in cap. Placuit nu. 50. ergo approbando fungitur officio iudicis, conſequenter dicitur facere actum iuriſdictionis. III. Approbatio ſpectari poteſt vel in ſe, vel ſimul cum iuriſdictione, ſi hoc poſteriori modo ſpectetur, nulli dubium eſt, illam eſſe actum iuriſdictionis, cum proueniat ab Epiſcopo delegante quatenus delegans eſt transfundendo iuriſdictionem in ſacerdotẽ iudicatum aptum ad audiendas confeſſiones; ſi priori modo, adhuc eſt iuriſdictionis actus, quia approbatio vt ſic proprie non eſt actus rationis, & intellectus, ſed voluntatis, vt pluribus probaui qu. 5. §. Quarta, ex qua ſequitur iuriſdictio in ſacerdotem approbatum, qua autem ratione poſſet ex ea ſequi iuriſdictio, niſi & ipſa participaret naturam iuriſdictionis? & facit illud, propter quod vnumquodque tale, & illud magis; & ſicut cauſa efficiens in ſe nõ habens iuriſdictionem, eam in alium effectiue transfundere non poteſt ex vulgatis iuribus, ita neq; conditionalis cauſa poteſt eſſe cauſa ſine qua non iuriſdictionis, niſi & ipſa ſit formaliter iuriſdictio, vel aliquam eius rationem participet. IV. Iſta approbatio non eſt ceſſio iuris, quia is actus in eo, cui ius ceditur, ſupponit iuriſdictionem, in caſu autem iſto Epiſcopus approbando non dicitur ius ſuum cedere, quia approbatus carebat iuriſdictione, quam per approbationem aquirit; hinc fit, quod Parochus dãdo licentiam alteri confeſſario, vt oues ſibi commiſſas Sacramentaliter audiat, non dicitur exercere aliquem actum iuriſdictionis, quia ius non tribuit, quod iam habebat ille alter ſacerdos, ſed ceditiuri ſuo idest contentus eſt, vt alter fungatur ſuo officio, ad quod aliunde ius habet. V. Delegatio eſt actus iuriſdictionis cap. 5. de off. ordin. cap. 9. de conſecrat. eccl. ſed approbatio eſt delegatio facta ab Epiſcopo ad audiendum confeſſiones ſecularium, ergo approbatio eſt actus iuriſdictionis. VI. Approbatio eſt actus iuridicus, quem quis non poteſt exercere in alium, niſi quatenus habet proprium, & verum ius in perſonam, cui illud conferre intendit. VII. Approbatio eſt in ordine ad Sacramentum pœnitentiæ, quod ſine iuriſdictione exerceri non poteſt, ergo neceſſe eſt, quod ipſa ſit actus iuriſdictionis, cũ ſine ipſa ſacerdos non poſſit conſtitui iudex in foro pœnitentiali. VIII. Quamuis approbatio condiſtinguatur a iuriſdictione, vt probaui q. 5. §. Quinta, ab ea tamen non ſeparatur, vt ibidem probaui §. Sexta, in naturalibus videtur ex diſtinctione reale, quam ego voco entitatiuam, inferri ſeparationem, ſeu per hanc cognoſci illam, hoc autem non procedit in moralibus, quæ cõnexionem habent ad inuicem, ne videatur ſequi abſurdum, & inutile, vt in caſu noſtro, ad quid enim Epiſcopus concedit approbationem, ſi non ſequitur iuriſdictio? eſſet enim id inutile, & conſequenter cum in iure inutile, & non eſſe æquiparentur, gloſ. ver. Deerat cap. 6. de frigid. pec cap. Inter corporalia, de transl. Epiſc. l. 1. §. Et quidam ff. quod cuiuſque vniu. gloſ. ver. Legitima cap. 10. de elect. in 6. idem eſſet, ac ſi approbatio conceſſa non fuiſset. IX. Dici poteſt cum Bariola conſil. 1. §. Reſpondetur quarto, cum doctoribus ibi citatis huiuſmodi approbationem eſse ipſammet iuriſdictionem conceſsam tam regularibus, quam ſecularibus ſacerdotibus, neq; inconueniens eſt ſacerdotem regularem acquirere duplicem iuriſdictionem à Papa nimirum, ex probatis qu. 5. §. Septima, & ab Epiſcopo approbante, poteſt enim quis gaudere duplici poteſtate circa idem factum, ex ijs, quæ habet Nau. conſil. 4. de off. de leg. & per vtramque procedere, ex eodem Nauar. conſil. 9. eod. nume. 10. Deinum ad illa ſimilia de Prædicatore & aſſiſtente Curato ad matrimonium, dico nõ facere ad rem, quia in illis muneribus præſtandis non requiritur poteſtas iuriſdictionis, cum non ſint actus iudiciales, nam prædicare non eſt ius dicere, ſed Ieſum Chriſtum, & hunc Crucifixum prædicare, ſeu Euangelium fidelibus declarare, & aſſiſtere matrimonio, eſt eſse teſtem illius actus à ſponſis celebrati, in teſte autem non exigitur iuriſdictio, ſed attentio cum fidelitate, in audienda autem Sacramentali con-

feſſione

Digitized by Google

feſſione requiritur iuriſdictio, conſequenter Epiſcopus approbando confeſſarium proprie dicitur producere actum iuriſdictionis.

Quæres 25. An Epiſcopus poſſit ſuo ſubdito dare facultatem eligendi ſacerdotem quemcumque in confeſſarium, licet nondum ſit approbatus ab aliquo ordinario?

69 Reſpond. Non Poteſt. Probatur, Tum quia hoc eſſet diſpenſare in iure communi cap. 15. ſeſſ. 23. vbi prohibetur ne quis ſacerdos audiat confeſſiones ſecularium, niſi ſit approbatus ab Epiſcopo; per huiuſmodi autem electionē non approbatur, Sacerdos ſimplex, quia formalis approbatio Trident. in Sacerdotibus, qui non habent parochiale beneficium, prærequirit iudicium Epiſcopi, de idoneitate, & ſufficientia eius ſacerdotis, qui auditurus eſt Confeſſiones, hoc autem iudicium non cenſetur factum in vim electionis, quia per hanc nullus Sacerdos iudicatur ab Epiſcopo, ergo talis electionis conceſſio eſt nulla. Tum quia Papa non ſolet concedere huiuſmodi electiones, ne obuiet illi decreto Tridentini, cui tamen præiudicare poteſt, ſi vult, cum ſit ſuper omne ius poſitiuum, & quæcumque Concilia, vnde quando concedit electionem ſimpliciter loquendo, ſine clauſula, *ex approbatis ab ordinarijs locorum*, dicunt plerique cum Suar. diſp. 28. ſect. 4. num. 9. Conink tom. 2. de Sacr. diſp. 8. dub. 7. num. 49. Fagundez, Filliuc. cum alijs, quos contra ſe citat Boſſius ſect. 3. caſu 2. numero 86. Fleron. cap. 5. numero 4. debere eligere approbatum ab Epiſcopo, quia priuilegia præſumuntur conceſſa ſecundum ius, Compend. reſol. 90. num. 59. §. Vltima iuribus citatis à ſuo authore, & ab eo recipiunt interpretationem, Moditius §. Principum placita dubit. 212. num. 7. ergo ſi Papa non ſolet hoc concedere, quaſi de iure ordinario ſibi non liceat, multo minus poteſt Epiſcopus, qui omnino debet ſe confirmare iuri communi, ſuper quo nullum ius habet. Nonnulli tenent probabiliter, per talem conceſſionem ſine illa clauſula reſtrictiua a Summo Pontifice factā, poſſe eligi Sacerdotē etiam nō approbatum, quos referendo ſequitur Boſſius cit. num. 88. ad 90. ſed non recedamus à priori ſententia, quia illa clauſula, cum de iure inſit parum refert ſiue exprimatur, ſiue non, expreſſio enim eius quod tacite ineſt nil operatur atque cap. Cum adeo 17. de reſcript. iuncta gloſ. fin. cap. fin. de præſumpt. cum gloſ. ver. Ex illa clauſula, quare taciturnitas eius clauſulæ, cum ſemper ineſſe intelligatur, vbi agitur de adminiſtratione huius Sacramenti idem operatur, ac ſi exprimeretur, conſequēter quæuis electio cōfeſſarij referēda eſt in approbatum ab Epiſcopo.

Quæres 26. An approbatio Epiſcopi requiratur pro audiendis Regularibus militiarum, nam iſti equites videntur potius ſeculares, quam Religioſi, nam militares de Alcantara, de Calatraua, ſiue S. Iacobi, S. Stephani, vel S. Mauritij non promittunt tria vota Religionis ſubſtantialia, nec enim ſimpliciter promittunt Caſtitatem, ſed tantum coniugalem, vnde & non eſſe ſtricte & proprie Religioſos, docent quamplures apud Rodr. tom. 1. q. 1. art. 6. quos etiam pro ſe citat Boſſius ſect. 2. caſu 19. num. 11. referens diuerſas deciſiones Sacræ Congregationis. Ego autem cum multis alijs probaui illos eſſe vere Religioſos cap. 1. quæſ. 10. in Tract. de profeſſ. regul. quare videtur ſublata difficultas.

70 Reſpond. Non requiritur: Probatur quia huiuſmodi approbatio Epiſcopalis requiritur ſolum pro audiendis confeſſionibus perſonarum ſecularium, præfati autem Milites non ſunt ſeculares, neque ſub eo nomine veniunt in fauorabilibus, aut odioſis, conſequenter non comprehenduntur in decreto Trident. Quod procedit etiamſi nō ſint vere, ſeu ſtricte Religioſi, quia quoquo modo ſint Religioſi gaudent priuilegijs propriorum Religioſorum, gaudent enim priuilegijs fori, & canonis, vt doctoribus citatis refert Diana tract. 2. de Immun. reſol. 72. & in alio eodem tract. reſol. 71. & ſunt exempti a iuriſdictione Epiſcopi, ſicut cæteri Regulares, exceptis quibuſdam caſibus, quatenus gerūt vicem perſonæ publicæ apud ſeculares Rodriq. tom. 2. qu. 59. art. 5. §. Secundo, ergo gaudentē priuilegio confitendi non approbatis ab Epiſcopo, ſufficit ergo quod confiteantur iuxta decreta ſuarum regularum. Ita tenent Sancius in ſelectis diſp. cap. 49. num. 11. & 13. apud Barboſam hic n. 11. qui tamen loquitur in ſpecie de Maltenſibus, vbi alios citat, & Dianam Miſcell. 2. reſol. 46. in fine, cui hæc opinio non placet, ſed huius diſplicentiæ nullam rationem refert, quod mihi diſplicet in tanto viro, qui tamen reſol. 30. de dub. reg. nobiſcum ſentit.

Quæres 27. An approbatio Epiſcopi requiratur pro audiendis confeſſionibus monialium etiam regularibus ſubiectarum?

71 Reſpond. Quamuis Concilium Trident. nil innouet de hac re ſuper Regulares viros, & moniales, cum loquatur ſolum de ſecularibus, vt tradunt omnes cum Henr. l. 6. ca. 6. §. 4. lit. K. in gloſ. Nau. capit. 4. num. 2. & alij communiter relati a Boſſio ſect. 3. caſu 2. num. 76. nunc vero ex Gregor. XV. conſtit. *Inſcrutabili*. Dat. 5. Febr. 1622. his verbis. *Confeſſores, ſiue Regulares, ſiue ſeculares quomodocumque exempti tam ordinarij, quam extraordinarij ad confeſſiones Monialium etiam Regularibus ſubiectarum audiendas, nullatenus deputati valeant, niſi prius ab Epiſcopo diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant*. Et paulo infra. *Liceatque Epiſcopo ex rationabili cauſa ſuperiores Regulares admonere, & eiuſmodi confeſſores amoueant, iiſque ſuperioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos confeſſores amouendi, quoties, & quādo opus eſſe iudicauerit.*

72 Super dicta conſtitutiones ſuborta nōnulla dubia reſoluit Sacra Congregatio, quæ habentur in fine dictæ Bullæ in editione Reu. Cameræ Apoſtolicæ, & referuntur à Barboſa ſuper ea. 10. ſect. 25.

73 Primum in ordine ſextum. *An confeſſores Monialium ante editam cōſtitutionem deputati debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari?* Reſpond. *Confeſſarios quidem extraordinarios monialium nullatenus poſſe poſt conſtitutionem illarum confeſſiones audire, niſi prius ab Epiſcopo diœceſano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios vero confeſſores ante conſtitutionis publicationem deputatos poſſe, durante trien-*

nio

nio ab eorū deputatione inchoando, pergere in confeſſionibus ſanctimonialiū audiēdis abſq; alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quod ſi contingat, vt illorū facultas à Sede Apoſtolica vltra trienniū prorogetur tūc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

74 Secundum in ordine ſeptimum. *An ſuperiores Regulares ſimiliter ante ipſius conſtitutionis publicationem electi, ſeu deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro confeſſionibus ſanctimonialium ſibi ſubiectarum audiendis?* Reſp. *Superiores Regulares electos, ſeu deputatos ante ipſius conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi confeſſiones monialium ſibi ſubiectarum, poſſe durante eorum officio, pergere ſine alia Epiſcopi approbatione in confeſſionibus audiendis illarum tantum, quæ ſponte, & proprio motu id ab eis petierint. At vero eos, qui poſt conſtitutionem eligentur, aut quoquomodo deputabuntur, vel qui in eorum officijs, ſeu dignitatibus, expleto iam tempore à conſtitutionibus cuiuſque Ordinis, vel alias legitime præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe Sanctimonialium confeſſiones audire, niſi prius à diœceſano Epiſcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.*

75 Tertium in ordine octauum. *An confeſſiones, quas audiunt ſuperiores Regulares electi ſeu deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necne?* Reſp. *Confeſſiones huiuſmodi nullas, atque irritas eſſe.*

76 Quartum in ordine nonum. *An Regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas cenſeantur etiam approbati ad audiendas confeſſiones monialium ſibi ſubiectarum?* Reſp. *Nequaquam cenſeri ſed egere quo ad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione.*

77 Quintum in ordine decimum. *An Regularis ad audiendas confeſſiones monialium vnius monaſterij ab Epiſcopo approbatus, confeſſiones monialium alterius monaſterij audire poſſit?* Reſp. *Minime poſſe.*

78 Sextum in ordine vndecimum. *An confeſſores regulares extraordinarij ſemel ab Epiſcopo deputati, et approbati ad audiendas monialium confeſsiones pro vna vice infra annum ad præſcriptum Sacri Concil. Trident. poſsint virtute dictæ approbationis, pluries tamquam confeſſores extraordinarij earumdem confeſsiones audire abſque noua Epiſcopi licentia?* Reſp. *Haud poſſe pluries in vim approbationis eiuſmodi illarum confeſsiones audire, ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationi contigerit.*

79 Septimum in ordine duodecimum. *Cum in eadē conſtitutione ſtatutum ſit, vt liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa Regulares admonere, vt amoueant confeſſores monialium, iiſque ſuperioribus id facere detrectantibus, habeat Epiſcopus facultas prædictos confeſſores amouendi toties, & quando opus eſſe iudicauerit. An eiuſmodi cauſam Epiſcopus ſuperioribus Regularibus ſignificare teneatur?* Reſp. *Non teneri huiuſmodi cauſam ſignificare, ſed hoc relinqui arbitrio, et prudentiæ Epiſcoporum,* &c.

80 Sed quæri poteſt hic. An quando in prædictis caſibus requiritur approbatio, poſtuletur etiam examen, licet ſub eodem Epiſcopo fuerit iā examinatus? Ex dictis reſponſionibus ergo colligo Epiſcopum poſſe examinare electum confeſſorē, vel alio modo illum iudicare idoneum in primo, & ſecūdo caſu ex ſupradictis, quia apud Epiſcopum cenſentur incogniti, quo ad hoc officium reſpectiue ad moniales, ergo examinandi ſunt, vt eorum idoneitas, & ſufficientia innoteſcat Epiſcopo arg. capit. De Petro, diſt. 47. & in ſubiecta materia illo cap. 15. ſeſſ. 23. in reliquis caſibus puto non eſſe examinandos de iure, Tum quia nota non egent probatione. Tum quia non oportet eum vltra certiorari, qui certus eſt. Tum quia facit illud Ioan. 9. *Quid iterum vultis audire?* Cum ergo præfatus cōfeſſor de facto iudicatus fuerit generaliter idoneus non videtur indigere nouo examine, & hoc æquitas ſuadet, ad quid enim opus inutile examinare eum, quem ſcis eſſe idoneum? Faciunt dicta à Graff. tom. 1. reſol. 4. de pœnit. & remiſs.

81 Confeſſarij extraordinarij monialium à Religionis oneribus excuſantur pro eo tempore dumtaxat, quo confeſſionibus audiendis occupantur. Sacra Congreg. 10. Mart. 1593. ex Sellio ca. 10. n. 16. refert Barboſa ad cap. 10. ſeſſ. 25. n. 17. Confeſſarii monialium munere fungi non poteſt habens curam animarum. Sacra Congr. in Parmenſi 10. April. 1615. ex Aldano tit. 25. nu. 11. refert Barb. cit. num. 18. Generalis non poteſt audire moniales ſui ordinis abſque ſpeciali deputatione Epiſcopi, Sacra Congr. 13. Nouembr. 1627. ex Sellio cit. cap. 30. nu. 18. apud cit. Barboſ. num. 19. Non indiget examine ob idoneitatem, quæ præſumitur includi in eminentia ſui officij ſupremi. Confeſſarij Monialium non poſſunt remoueri niſi ex rationabili cauſa ab ipſis monialibus nominati, Sacra Congr. 11. Iul. 1626. ex eodem Sell. & Barb. nu. 20.

Quæres 28. An Regularis approbatus ab Epiſcopo ad audiendas confeſſiones ſecularium de licentia ſui ſuperioris, poſſit audire ſui ordinis fratres, poſito quod nullam aliam approbationem, aut licentiam habeat?

82 Reſp. Non poteſt, quia approbatio Epiſcopi non facit illum confeſſarium Religioſorū, ſed ſolam ſecularium, cum in Religioſos nō habeat hoc ius, nec ſit illorum paſtor, a ſuperiore autem Regulari nullum ius habet, vt ſuppono, ergo nullo modo cenſetur approbatus reſpectu regularium. Vide hanc quæſtionem latius reſolutam in meo tract. de profeſ. regul. ca. 4. q. 65. 5. Occurrit.

Quęres 29. Ob quas cauſas Epiſcopus poſſit ſuſpendere confeſſarios regulares à ſe approbatos, & illis auferre poteſtatem audiendi confeſſiones?

83 Reſp. Ob omnes illas cauſas, quę ad confeſſionē ſpectant ſuſpendere poteſt. Sacra Congr. 30. Aug. 1630. ex Aldano in Compend. canon. reſol. li. 1. tit. 13. n. 4. apud Barb. ad hoc ca. 15. nu. 51. Epiſcopus autem non tenetur edicere hanc cauſam ipſis regularibus, ſed tantum Sedi Apoſtolicæ, ſi poſtulauerit, Sanctiſſimus Vrbanus reſcripſit in forma Breuis Emin. de Sandoual Epiſcopo Gienn. 30. Ian. 1629. vt refert Barboſa cit. n. 50. Cauſæ autem ſunt I. vita ſcandaloſa, vel inhoneſta, vt reſpondit eadem Sacra Congr. cit. 30. Arg. apud Barboſam nu. 51. pręcipua enim confeſſoris qualitas eſt vitæ integritas, & morum honeſtas. I I. Si confeſſarius non moneat Parochum de audita confeſſione infirmi, eadem Sacra Congreg. die 1 Iul. 1606. apud

Gauantum in Manuali Epiſcop. ver. Confeſsarius n.27. ſufficit autem domi ægrotantis committere vni, vt referat, cũ per hoc æque bene ſatisfiat præcepto. III. Si non ſeruent interdictum ab Epiſcopo poſitum, Sacra Congreg. 20. Nouemb. 1615. Gauant. cit. n. 23. IV. Non interuenientes lectioni caſuum conſcientiæ, licet confeſſarius non ſit parochus, Homob. p. 4. Reſp. 86. V. Si facialiter audiat confeſſiones mulierum eſt ſuſpenſus ipſo iure ab hoc munere Concil. Prouinc. Mediol. 7. Gauant. n. 39 vnde decreta viſitationis Apoſtolicæ tit. Confeſſionale in libello inſcripto *Auertenze* Sãctiſſimi Viri Federici Borromęi habet; quod, *Quicumque confeſſarius confeſſiones mulierum audierit in Eccleſia, etiamſi Regularis ſit, non conſtitutis ad formam confeſsionalibus à confeſsionis munere ipſo facto ſuſpenſus eſt*. Huiuſmodi autem ſuſpenſiones de facto præſcriptæ non ſunt propriè cenſuræ, ſed ſimplices pœnæ, vt doctoribus citatis refert Homobon. cit. p. 4. Reſp. 86. Neque ipſo iure incurruntur, ſed requiritur aliquis actus ipſius Epiſcopi ſuſpendentis, ſeu priuantis confeſſarium delinquentẽ ab huiuſmodi munere, quod ſuadet pietas Chriſtiana, ne pęnitentes inutiliter confiteantur cum diſcrimine vitæ ſpiritualis. Facit, quod ait Sa ver. Confeſſor nu. 11. prohibiti audire confeſſiones, ſi abſoluãt, tenet, niſi eis auferatur iuriſdictio. VI. Si abſoluerit à reſeruatis. VII. Si ſolicitauerit in confeſſione. VIII. Si mulieres audierit ante ortum ſolis, vel poſt eius occaſum. IX. Si pro eo miniſterio pecuniam acceperit. X. Si confeſſionem reuelauerit. Præſatæ igitur cauſæ recenſitæ cũ immediate tangant ſpectantia ad munus confeſſionis ſingulæ ſufficiunt ad inducendum Epiſcopum ad ſuſpendendum, & priuandum regularem confeſſariũ ab audiendis confeſſionibus ſecularium. Extranea autẽ videtur cauſa, ſi ſuperior nolit vocatus ad proceſſiones accedere; vel ſi quis prædicet ſine benedictione, aut licentia Epiſcopi, aut ſi in quouis alio caſu nolit ſuperior regularis, vt Epiſcopus aliqua iura exerceat in ſua Eccleſia, vel in perſonas religioſas, quæ ſunt omnino extranea ad hoc pęnitẽtiæ Sacramentum, cum quo nullam connexionẽ habent. Adde quod cum non poſſit compellere Regularem ad vtẽdum ſtola cum ſuperpelliceo in hoc munere obeundo, vt cenſuit Sacra Congreg. 8. Nouemb. 1588. vt refert Bariola ver. Confeſſarius pag. 66. ita neque propter hanc inobedientiã materialem eum priuare facultate confeſſarij.

Quæres 30. An Epiſcopus poſſit punire Regularem confeſſarium delinquentem in miniſterio confeſſionis alia poena, quam priuationis ab audiendis confeſſionibus?

84 Reſp. Non poſſe. Tum quia apud Sacram Congreg. & doctores præced. quæſt. citatos loquentes de confeſſarijs tranſgreſſoribus de alia pœna non ſit mẽtio, quam priuationis à munere confeſſionis audiendæ, ergo ab hac ad alias non licet extẽdere caſum, cũ pęnæ ſint reſtringendæ non ampliandę. Tũ quia regulares quo ad pænalia præſertim omnino ſunt exempti, & immunes à iudicio Epiſcopali, vt docent omnes cum Rodr. Mirand. Comp. reſol. 63. à nu. 14. alios citat Bariola ver. Epiſcopi pag. 106. ſed de hac re alibi. Quare nõ poſsunt illos carceribus mancipare, neq; priuare voce actiua, aut paſſiua, vel cenſurare, & ſimilibus pœnis plectere. Demũ pęna aſſignata ſuſpenſionis ab eo munere eſt rationabilis, & de iure, in eo enim debet quis puniri in quo deliquit, ſecundum vulgata iura, ergo Epiſcopi debent eſse illa conſenſi, aliter non ſuſtinetur, habẽt enim ſuo ſuperiores, quorum eſt pęnã medicinalẽ applicare culpæ, & exceſsui.

Quæres 31. In quibuſdam Epiſcopatibus adeſt decretũ, quod nullus confeſſarius audiat cõfeſſiones mulierũ ante ortum ſolis, neq; poſt illius occaſum. An per huiuſmodi ſtatutũ auferatur, ſeu minuatur facultas iã illis cõceſsa audiẽdi cõfeſſiones itaut inde data abſolutio contra decretũ ſit nulla.

85 Reſp. Quando in decreto adeſt priuatio, ſeu ſuſpenſio ipſo iure audiendi confeſſiones, ſine dubio nulla eſt data abſolutio, quia ſtatim ac incipit Sacramentũ miniſtrare extra lucem, amittit iuriſdictionem. Cum vero pęna priuationis eſt cõminatoria, ſine dubio valide abſoluit, quia per trãſgreſſionem decreti iuriſdictionem non amittit, ſed ad eam perdendam requiritur ſententia iudicis. Igitur quando in decreto non conſtat de priuatione iuriſdictionis, ſed eſt ſimplex prohibitio abſque expreſſione nullitatis abſolutionis, aut priuationis audiendi confeſſiones in hoc caſu tenet abſolutio, quod probatur tum quia ſimplex prohibitio carẽs decreto irritante actum contra ſe geſtũ non reddit nullum; ſed hæc eſt ſimplex prohibitio, ergo non irritat factum contra ſe, vnde ea regula. Quæ contra ius fiunt debent vtique pro infectis haberi, 64. in 6. habeat locum, quando continet decretũ irritans. Tum quia prohibitio continens formã accidentalem non irritat geſtum contra ſe, Sanc. li. 3. diſput. 5. §. Ad 4. nam talis forma dat modum rite agendi, & non valide operandi, cum aliunde id habeat. Tum quia forma data habenti iam facultatẽ, non ſeruata actũ non irritat, gloſ. ver. Inhibentes, Clem. 1. de iurepat. quãplures doctores citat Sãch. li. 3. diſp. 32. initio. Sed illud decretũ promulgatur iam confeſſarijs exiſtentibus; immo hoc procedit etiã reſpectu futurorum, & approbandorum, quia forma ſeruanda iuxta dicta, eſt ſolum accidẽtalis, ac proinde non tollens facultatẽ tranſgreſsoribus.

86 Pater Hieronymus Trimarchus ex Minimis in ſuo opere de confeſsario abutente Sacramẽto Pęnitentiæ, quod in lucem Genuæ dedit hoc anno 1636. diſp. 3. ſect. 2. n. 26. excitat hoc quæſitum, cui reſpondet affirmatiue, probando duabus rationibus, quarum prima eſt, quia in decreto Genuenſi adeſt clauſula, *Niſi*, cuius natura eſt conditionalis limitatiua, & modificatiua; altera eſt, quia in ipſo decreto confeſsarius tranſgreſsor ipſo iure eſt ſuſpenſus; hæc poſterior ratio aperte tollit difficultatẽ, & gratis dubitatur circa huiuſmodi decreta, cum expreſse ſint irritantia. Prior verò eius ratio non conuincit, quia illa dictio non ſumitur cõditionate, ſed ſignificat modum rectè, & prudẽter miniſtrandi hoc Sacramentum, vt ſuperius dixi.

Quæres 32. An ſacerdos Parochus, vel alias cõfeſsarius ingrediendo religionem perdat iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam audiendi cõfeſſiones ſecularium, vel poſſit proſequi vt ante, ac ſi non eſset nouitius in religione?

Reſp.

Digitized by Google

87 Reſpond. Ambo adhuc retinent poteſtatem, & valide abſoluunt eos, quos ante ingreſſum audire poterant; probatur, quia ingreſſus in nouitiatum non repugnat huic miniſterio; neque aliquo iure aufertur illis hæc poteſtas. Confirmatur de Parocho, quia is infra annum nouitiatus eſt adhuc dominus ſui beneficij, cui debet inſeruire per alium, illi portione aſſignata de ipſius prouẽtibus, vt habetur ca. Beneficiũ, de reg. in 6. vnde & habet omnia iura depẽdẽtia ab eo beneficio, & gaudet fructibus ſui beneficii, & accedere poteſt ad eligendũ, ſi ad hoc ius habeat, & rite eligit, docent Francus ſuper dictũ ca. Azor. tom. 1. li. 12. cap. 3. q. 1. & cũ eis Sanch. li. 7 c. 4. n. 11. immo capax eſt beneficij ſecularis nouitius, vt aſſerũt fere omnes ſuper dictũ caput Azor. cit. cũ Sanch. nu. 22. cum igitur nouitius in anno probationis adhuc ſit ſui iuris, & proprietatis capax, poteſt quęcũque exercere, quę antea poterat, quæ non impediunt probationem, conſequenter ſi ante ingreſſum erat Confeſſarius, hoc munus in religione exercere poteſt reſpectu eorum tantum, quos antea poterat abſoluere. Nihilominus in Religionibus non permittuntur huiuſmodi actiones nouitijs, ſed omnino prohibentur à prælatis, quia conueniens non eſt, eum qui exercet officium diſcipuli, & addiſcentis ſimul ſit etiam magiſter, & docens, cum nondum religioſe loqui didicerit. Attentata autem abſolutio tenebit, quia ſicut prælatus Religionis illi poteſtatem non contulit, ita neque auferre poteſt, cui in hoc non ſubijcitur nouitius, niſi ex ſuppoſitione, ſi velit manere, ideo contra faciendo peccat ſolum mortaliter. Si Parochus renunciauit beneficium certum eſt, non amplius habere poteſtatem ordinariam, neq; proinde poſſe amplius excipere ſuorum Confeſſiones, niſi habeat pręterea delegationem audiendi quoſcumque ad ſe accedentes, ex communi Doctorum cum Floron. de caſibus reſer. cap. 4. §. 12. num. 7. Boſſio ſect. 3. de Iubil. n. 56.

88 Dubitatur autem an iſta poteſtas delegationis in ipſis duret poſt profeſſionem?

Dico, quod ſic: & quia hæc facultas non repugnat ſtatui Religioſo, cui immo eſt multum proficua, cum ſint coadiutores Parochorum Nau. conſ. 7. de priuil. num. 14. & quia non eſt magis annexa ſtatui clericali, quam Regulari, quaſi cum eo extinguatur: & quia clericus ingrediens non amittit alia iura & facultates, quæ non repugnant religioni, ergo neque facultatem abſoluendi. Nec obſtat quod regularis non ſit confeſſarius niſi pręſentetur, ex mox dicendis, quia procedit in nondũ Confeſſarijs; neque obſtat quod profeſſione effectus ſit de foro Religionis, & exemptus, quia quo ad hoc munus adhuc eſt ſubditus ſicut alij confeſſarij; neque obſtat regula illa, quod mutatione perſonæ extinguatur priuilegium. l. Licitatio §. fi. ff. de public. Grilenz. conſ. 69. num. 3. quia procedit quando fit tranſitus ad ſtatum incompoſſibilem cum priuilegio, præter quod Confeſſarius examinatus non dicitur ex priuilegio talis, ſed ex actu iuſtitiæ, vt docent communiter, doct. cum Boſſio de iubil. ſect. 3. num. 15. Superiores tamen id munus illis interdicere poſſunt, vt in hoc recognoſcantur, immo & Cogere ad renuntiationem ante profeſſionem, requiritur tamen acceptatio Epiſcopi, aliter in his tenet abſolutio. In Religionibus in quib. hoc munus non exercetur, profeſſione extinguitur omnino facultas, cum ſit incompoſſibilis cum tali ſtatu Religionis.

Quæres 33. Ad quoſnam ſuperiores in Tertio ordine ſpectat Epiſcopis præſentare Sacerdotes pro audiendis Confeſſionibus ſecularium.

89 Reſp. Spectat ad ſuperiores maiores ex c. 22. Regulę, illis verbis. *A nullo Religionis noſtræ Sacerdote laicorum confeſſionem audiri volumus, & decernimus priuſquã ſibi à Generali Miniſtro aut eius Commiſſarijs, vel Prouincialibus Vicarijs licentia, ſeu venia huiuſce muneris obeundi fuerit conceſſa.* Itaque præſentatio hæc fieri poteſt a prædictis per licentiam in ſcriptis, vel oretenus comparendo coram Epiſcopo cum Sacerdotibus examinandis. Nunquam autem deberent iſti ſuperiores licentiare Sacerdotes ſine conſcientia ſuperioris localis, qui alijs melius ſit, & nouit, quinam ſint apti ad hoc ſpirituale munus exercendum, & quibus indigeat ſua Eccleſia, cui immediate præeſt, hoc dictante ſubordinatione maiorum, & minorum ſuperiorũ in regimine politico, & œconomico. Vide reſol. 9. q. 9. §. Quod ſi.

90 De iure communi Clem. Dudum, de ſepult. pręſentatio confeſſariorum in ordine Prædicatorum, & Minorum fit per ſuperiores Generales, Prouinciales, aut eorum Vicarios, & Cuſtodes, vt ibidem latius dicitur §. Statuimus, & §. Ac deinde. De qua præſentatione vide Rodr. tom. 1. q. 59. art. 1. & 3. cum ſuo Compend. reſol. 22. n. 1. vſque ad 10. Mirand. tom. 1. q. 45 ar. 5. Nau. cap. 27. n. 260. & 261. Portel. ver. Confeſſor Regularis. Sed nõ eſt immorandum, cum nihil vtilitatis nunc conferat; faciant tamen dicta ſuperius præſertim ſub quæſt. 1. & 11.

Quæritur 34. de modo manendi ſacerdotis coram Epiſcopo, vel eius vicario in actu examinationis pro confeſſionibus audiendis? An nimirũ poſſit ſedere, cooperto capite, & ad hoc ordinare debeat illum inuitare, an vero cogere poſſit illum ad ſtandum coram ſe aperto capite. Formatur autem caſus, qui alias accidit, vt à fide dignis mihi relatũ fuit. Quidam Religioſus Magiſter in Sacra Theologia examini ſubiectus, quia a prælato non fuit ad ſedendum inuitatus, neque etiam aderat ſedile pro ipſo, contra Vicarium Generalem prorupit in hęc verba. Non ſum puer indigens examine grammaticali, ſum Magiſter Theologiæ, quare nõ me honoras, dando ſedile, quod ſolet ſupponi alijs doctoribus examinandis? Vicarius, cui parum honeſta viſa facit huiuſmodi quærula, reſpondit, eum temere loquutum fuiſſe, & quod tunc deberet ſtare? replicauit Religioſus verbis alijs, & factis corã illo, & examinatoribus lacerando dimiſſorias, quo facto Vicarius eũ ſuis carceribus mancipari mandauit; ſed ferunt, emancipatum ſtatim fuiſſe. Superior autem Religioſi prætendebat Vicarium incidiſſe in excommunicationem.

91 Reſp. Eſt in poteſtate ordinarij concedere illi ſeſſionem; ideo Vicarius vſus fuit iure ſuo, & redarguendo Religioſum de impertinenti modo loquendi, & illum in carcerem conijciendo; neque proinde incurrit aliquam cenſuram.

Oo 2 Pri-

Digitized by Google

92 Primum, de conceſſione arbitraria ſeſſionis, ſuadetur. Tum quia examinandus ſe habet ibi vt perſona priuata; ergo nullum ius habet ad honorem ſeſſionis; etſi enim magiſter ſit, cum ſine magiſterio quis poſſit eſſe ſacerdos, & confeſſarius, in caſu noſtro qualitas magiſterij ſe habet, ac ſi non eſſet in conſideratione; ergo nullum ius ſedendi dat in hoc caſu. Quod ſi dicas, eſſe perſonã publicam, non priuatam, quia perſona priuata eſt illa, quæ caret dignitate; gloſ. ver. Priuati, ca. Qui contra 32.24. quæſt. 1. qua non caret Religioſus iſte, cum ſit doctor Theologus; doctoratus autem eſt dignitas, de communi, apud Villalobos lit. D, nu, 89. in antiquis, Graff, Addit. ad lib. 3. cap. 5. num, 94. & ordo Doctoratus eſt quaſi præcipuus in Eccleſia Dei, cap. Cum ex iniuncto 13. de hæret. vnde, & doctor honorandus eſt capit. De multa, ad finem 38. de præbend. & cæteris præcedit, Grilenz. conſil. 127. ergo omnino habet ius ad ſeſſionem ſignum ſui honoris. Contradico, obiecta habere locum, quando perſona ſpectatur formaliter, quatenus doctor eſt, quod in caſu noſtro non procedit, in quo non habetur ratio doctoratus, ſed examinis Religioſi ſacerdotis, de quo ferendum eſt iudicium, ſitne idoneus, necne ad audiendas confeſſiones, non enim examinatur, vt probetur idoneus doctor, ſed habilis confeſſarius, termini enim in quauis materia formaliter ſunt accipiendi, non materialiter. Caiet. ver. Excommunicatio ca. 1. ad finem, ex eo Megal. part. 3. de cenſur. lib. 3. cap. 1. num. 26. Nauar. conſil. 23. de ſent, excomm. num. 9.

Probatur 2. Quia in hoc caſu Religioſus ſe habet formaliter vt ſubditus coram ſuo ſuperiore vt tali formaliter, & in actu; vt igitur aliqua differentia appareat inter ſuperiorem, & ſubditum, ratione honoris, & reuerentiæ, debet Religioſus ſtare coram Prælato ſedente. Tum quia maiores honorandi ſunt à minoribus, a quibus obſequium illis præſtandum eſt l. 1. C. de off. rect. cap. A ſubdiacono diſt. 93. & tit. de maior. ergo ſacerdos examinandus cum ſit minor Prælato, a quo eſt examinandus huic honorem, & obſequium præſtare tenetur, quod præcæteris conſiſtit in ſtando coram illo, capite aperto. Quarto, inter graduatos, & ſimplices ſacerdotes in ordine ad examen nulla eſt differentia; Tridentinum enim vtitur clauſula, *Nullum Regularem*, non diſtinguẽdo inter ſimplices, & graduatos, quod nec nos facere conuenit, ex vulgatis iuribus; præterquamquod propoſitio vniuerſalis expreſſa tantam vim habet, vt includat ea etiam, quæ alias non comprehendunt, Bart. in l. Cum rem alienam C. de legib. numero 3. Confirmatur per Bullam Pij V. incip. *Romani Pontificis* apud Confect. pag. 228. Bull. noui 133. Si ergo ſacerdotes Regulares examinandi, quicumque illi ſint, pares ſunt, neceſſe quoque eſt, vt cõpares ſint in honorando Prælato, ſtando aperto capite.

93 Secundum, quod Vicarius vſus fuerit iure ſuo redarguendo, & carcerando illum, probatur, quia licet nullus punire poſſit ſibi iniuriantem, cum nemo ſit iudex in propria cauſa. l. vn. C. Ne quis in ſua cauſa, gloſ. ver. Priuetur, cap. Si quis 15.2. q. 2. & gloſ. ver. Ordinarij cap. 7. de priuil. in 6. & ſæpe alibi, Tamen hoc fallit, quando iniuria redundat in dignitatem, ſeu officium iniuria affecti, vt notatur in cap. 1. de off. deleg, cap. 1. de Pœnis in 6. Alex. vol. 1. conſil. 33. relatis à Graff. Addit. ad ſecundam partem lib. 2. cap. 17. ad nu. 13. num. 16. Nec obſtat, quod Religioſus ſit exemptus, quia in hoc caſu cũ ſit formaliter ſubditus Epiſcopo quo ad examen, talis etiam cenſetur quo ad acceſſoria, & accidentalia tunc occurrentia, ſine dubio ab illo puniri poteſt.

Tertium, quod nullam inciderit cenſuram, colligitur ex probatis, quia cenſura maxime excommunicationis non incurritur ſine præuio mortali peccato, quod non commiſit prætatus Vicarius, ergo non eſt cenſendus excommunicatus,

94 Demũ, in multis Epiſcopatibus obſeruaui, examinandos, cuiuſcumque ſint conditionis, & gradus, ſemper ſtare coram Ordinario, & examinatoribus, quod ſine dubio dictat ratio, cum inibi ſe habeant vt inferioris conditionis, & ſubiecti maioribus, quibus ſtatione reuerentia exhibenda eſt.

Quæres 35. An Religioſus Parochus veniat ſub nomine Generalis reuocationis omnium confeſſariorum Regularium factæ à ſucceſſore Epiſcopo, itaut veniat cum alijs confeſſarijs de nouo examinandus?

95 Reſp. Non venit, neque de nouo eſt examinandus. Probatur, Tum quia qualificata diſpoſitio nũquam venit ſub ſimplici, Nal d. ver. Qualitas num, 8. & faciunt cap. De multa, de præbend. cap. Sedes Apoſtolica, de reſcr. cap. fin. de off. deleg. in 6. cap. Ne aliqui, de priuileg. in 6. Gutier. lib. 3. Practic. q. 16. nu. 51. ex Trimarcho diſp. 8. de Solicit. in confeſſ. ſect. 3. nu. 43. Speciali enim nota dignus non venit ſub generali locutione, cuiuſmodi eſt confeſſarius Parochus, cum habeat curam animarum, ex quo eius poteſtas dicitur ordinaria immediate illi communicata a Summo Pontifice, cum dependentia, & ſubordinatione Epiſcopo, vt probat Megal. part. 1. lib. 1. cap. 7. n. 4. cæterorum autem confeſſariorum eſt tantum delegata, & limitata. Tum quia Parochus Regularis ſubſtat eiſdẽ incommodis, & oneribus, quibus ſecularis; ſed is non examinatur a ſucceſſore, ergo neque Regularis, ſiquidem; Qui ſentit onus, & commodum ſentire debet, Reg. 55. in 6. Neque valet, quod ſecularis habet titulum beneficij, à quo amoueri non poteſt, ſicut Regularis, qui remoueri poteſt ad nutum ſuperioris, neque titulum habere dicitur; quia etiam Religioſus deputatus ad curam animarum ſuo monaſterio annexam ab Epiſcopo approbatus, dicitur eo ipſo inſtitutus, & ſic intitulatus, cap. Viſis literis, & ſeq. 16. q. 2. Religioſi enim ſunt capaces beneficij quo ad titulum, ſeſ. 14. cap. 10. qui etſi in ſecularibus dicat ius poſſidendi quoad proprietatem, in Religioſi vero dicit collationem, & facultatẽ adminiſtrandi Sacramenta fidelibus Parochiæ ſuæ ſubiectis, titulus enim non conſiſtit in ſolo iure poſſidendi, vt tradit gloſ. ver. Intitulatum capit. Dudum 54. de elect. & ver Probare potuerit, capit. Ex inſinuatione 3. de procur. Azor. par. ſecunda libro tertio capitulo 26. quæſt. 2. quem ſequitur in terminis Peyrinus in ſuo Pormul. lit. C, capit. 13. num. 7. Neque verum eſt abſolute quod ſupe-

ſuperior poteſt ad nutum remouere Religioſum curatum, quia alias illi faceret iniuriam, cum per examen acquiſierit ius ad illud officium, a quo non eſt remouendus ſine rationabili cauſa, vt docent plures apud Sanchez libro ſeptimo, capitulo 29. numero 120. neque obſtare poſſunt iura eapit. Cum ad monaſterium, de ſtatu monach. capitulo ſecundo ſeſſ. 25. vbi dicuntur officia mobilia, nam procedit de officijs intra Religionem, non autem de cura animarum, vnde Trident. eadem ſeſſ. capitulo 11. ſupponit huiuſmodi officia curæ animarum potius perpetua apud Regulares, quam mobilia, ibi: *Etiam ad nutum amouibiles*, quæ eſt dictio implicatiua ſupponens dari Curatos Regulares inamouibiles. Aliam reſponſionem refert Peyrin. cit. Ad 2. non obſtare amouibilitatem. Tum quia habens Parochiale beneficium examinandus denuo non eſt, neque a ſucceſſore docet Panorm. in cap. Accepimus de ætate numero tertio, & ſexto Riccius part. 3. reſolut. 192. numero ſecundo apud dictum Peyrinum numero tertio. Tum quia ſi eſt denuo examinandus à ſucceſſore maxime ſtante Bulla Pij V. incip. *Romani Pontificis*. in Bull. nouo 133. apud Confect. pag. 228. quæ fundata in Trident. Seſſ. 23. capit. 15. Statuit Confeſſarios Regulares vocari poſſe ad examen ab Epiſcopo ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete; ſed ibi ſermo eſt de confeſſarijs ſimplicibus, & delegatis, non autem Parochialibus, qui in Tridentino, & conſequenter in hac Bulla excipiuntur ab eo examine, de quo ibi, vt conſtat ex illa clauſula. *Niſi aut parochiale beneficium*. Particula enim niſi, & exceptiua, & excluſiua hic ab examine, quod ſolent facere Epiſcopi, argum. eorum, quæ de hac dictione notantur in Reg. Peccatum, in 6. in cap. 1. de except. in 6. & in tit. Ne ſede vac. in 6. & in l. Actione, C. de tranſact. Decius in cap. Cum ſit Romana, de appellat. num. 12. Hanc reſponſionem in terminis tenet Peyrinus cit. lit. C, capit. 13. vbi multa congerit.

Hinc collige non poſſe Epiſcopos etiam ſucceſſores ad examen reuocare huiuſmodi confeſſarios Regulares Curatos, quia eos tenentur ſimpliciter admittere, & non ad certum tempus, cum non debeant eſſe deterioris conditionis Curatis ſecularibus, quibus ſicut pares delegatos Confeſſarios, Clem. in ſua. Dudum, de ſepult. eo magis iudicandi ſunt Parochi regulares ſecularibus æquales & ſimiles, & ſicut ſeculares ſimpliciter approbantur, ita & Regulares, id ſuadentibus vulgatis iuribus.

Quæres 36. An Parochus e.g. Parmenſis confeſſarium Regularem approbatum ab Epiſcopo Regienſi, vel etiam à Parmenſi, ſed limitate in tali Eccleſia, vel tales pœnitentes, aliquando, puta tempore Paſchatis vocare poſſit ad audiendas confeſſiones ſuorum parochianorum in propria Eccleſia? Videtur reſpondendum negatiue in vtroque caſu, & quia illi ſacerdotes, quantumuis confeſſarij in aliena diæceſi, aut etiam in illa Parochi inuitantis reſpectu loci, & perſonarum, tamen reſpectu Eccleſiæ Parochialis, & Parochianorum illius, videntur ſimplices ſacerdotes; ac proinde hoc ſpirituale munus exercere non poſſunt, ſecundum Trident. Seſſ. 23. capitulo 15. niſi prius approbentur ab Epiſcopo Parochi vocantis: Et quia (loquendo de Regularibus) licet hi habeant priuilegium audiendi quoslibet ad ſe accedentes ex probatis reſolut. 6 quæſt. 3. & reſolut. 36. quæſtione 5. §. Septima, & quæſtione 12. non ideo poſſunt ipſi accedere ad alienas Eccleſias maxime extra diæceſim, in qua fuerunt approbati. Quibus non obſtantibus.

96 Reſpond. Parochus poteſt vocare cõfeſſarium quemcumque approbatum ab aliquo Epiſcopo, ſeu habente facultatem approbandi, quamuis tam approbator, quam approbatus vocatus ſint alienæ diæceſis. Probatur ex cap. Omnis 12. de pænit. vbi dicitur, quod Parochus, poteſt dare licentiam ſuo Parochiano confitendi alieno ſacerdoti, intellige, ait gloſa, habenti executionem ideſt approbationem audiendi confeſſiones; ergo & vocare confeſſarium alienum, coincidunt enim dare facultatem eligendi confeſſarium extraneum, & vocare illum ad id munus. Nec his obſtat Trident. loco citato, vt tradit Nauar. tom. 3. in capit. Placuit numero 43. Boſſius ſect. 3. de Iubileo caſu 2. numero 215. & deinceps & numero 231. Faciunt, quæ habet Faber diſput. 25. de Pænit. numero 105. & diſputat. 30. numero 36. Per hanc autem vocationem, ſeu licentiam immediate factam Pænitenti ſuo Parochus non dicitur delegare electo ſacerdoti iuriſdictionem audiendi illum, ſed deſignare illi confeſſarium, ſeu concedere electionem idonei ſacerdotis, cui poſtea de iure communi citato communicatur, ſeu communicata intelligitur facultas exercendi hoc ſpirituale munus. Idem docet Beia parte prima caſu 16. §. Præterea, non obſtante Tridentino, & parte quarta caſu quinto in quibus locis plura de hac re.

97 Synodus Parmenſis ſub Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Epiſcopo Pompeio Cornazano hoc idem videtur innuere illis verbis. *Extra tempus Paſchale poſſit quilibet confiteri, cui ſibi voluerit, Confeſſori, dummodo ſit ex approbatis ad audiendas Confeſſiones*. Vbi obſerua illam particulam, *Ex approbatis*, indefinite poſitam, conſequenter intelligendam generaliter reſpectu cuiuslibet Epiſcopi, ſermo enim ſimpliciter prolatus, generaliter eſt intelligendus, vt habent vulgata iura. In eodem tamen capite, quod eſt Tit. XXVIII. de Sacram. Pœnit. videtur aperte aſſerere oppoſitu ex parte confeſſarij, cui prohibetur audire pœnitentes alterius Parochiæ illis verbis. *Capellani vero in Eccleſiis, in quibus & Parochi exercent curam animarum, non poſſint audire, niſi pænitentes Parochiæ, ad quam fuere admiſſi, quia limitata cauſa, limitatum parit effectum; & nullo modo audiant etiam ex aliorum Parochorum licentia alienos Parochianos. Qui vero Capellani nomine reſunt, ac ſi eſſent Parochi poſſint omnes audire, vt Parochi*. Legenti vtrumque decretum alteri repugnare videtur, ſed res ita non eſt, tollitur diſtinguendo, aliud namque eſt eligere confeſſarium, quod conceditur in primo decreto, aliud audire virtute approbationis extraneos, quod prohibetur in poſteriori Decreto.

Vnum aduerto, ibidem exprimi aliud decretũ prohibitiuum, illis verbis. *Nulli pœnitentes in Paſchate ſaltem, niſi ex licentia ſui Parochi, alteri confiteantur*. Quod eſt conforme iuri communi: Non tamen tollit, quin poſſint confiteri, etiam ſine licentia Parochi, Confeſſario Regulari, qui ex priuilegio Pontificio audire poteſt quoſcumque ad ſe accedentes, vt probaui ſupra initio quæſtionis. Decreta ſiquidem ſynodalia nequaquam poſſunt infringere priuilegia Regularibus conceſſa à Sũmis Pontificibus quia inferior nihil poteſt in legem ſuperioris, ex vulgatis iuribus.

Quæres 37. Quamnam facultatem habeant cõfeſſarij Regulares, vel etiam ſeculares approbati à quibuſdam magis prælatis exemptis ab Epiſcopis, de quibus dixi hic q. 22. An ſcilicet poſſint audire quoslibet ad ſe accedentes, & abſoluere à reſeruatis Epiſcopo, in cuius diæceſi eſt locus exemptus?

98 Reſp. Si ſunt Regulares poſſunt audire quoslibet ad ſe accedentes, iuxta dicta mox in præcedenti quæſito, ſeculares vero omnes accedentes cum licentia ſaltem tacita ſui Parochi, pro quo faciunt dicta in præcedentibus. Quod ad ſecundũ, debent ſeruare leges ſui ordinarij, qui ſibi ſi caſus non reſeruauit, ab his immunes ſunt, & etiam a caſibus Epiſcoporum, quia eorum iuriſdictioni in hoc non ſubduntur, vnde aduenas, & huiuſmodi, quos ſimpliciter poſſunt audire, abſoluere valent à reſeruatis ſuis ſuperioribus.

Dices hoc procedere in Confeſſario Regulari, non ſeculari, ea differentia, quod Regularis ideo abſoluit quoſcumque etiam a reſeruatis, quia facultatem abſoluendi habet immediate à Papa, cui omnes Chriſti fideles ſubijciuntur; ſecularis vero cum habeat facultatem delegatam præciſe ab illo magno prælato non poteſt hoc Sacramentum miniſtrare niſi illis, quos ille prælatus abſoluere poteſt, ex vulgatis iuribus: Nemo plus iuris in aliũ conferre poteſt, quam ſibi competere dignoſcatur 79. in 6. Qui ſuos ſubditos tantum abſoluere poteſt, ergo & hoc ius tantum in Confeſſarium ſecularem conferre poteſt.

Reſpondetur tamen etiam ſecularem poſſe audire, & abſoluere extraneos ad ſe accedentes occaſione peregrinationis, deuotionis, &c. quia in eo caſu euadit eius ſubditus, quo ad rite hoc Sacramentum recipiendum. Faciunt dicta reſol. 6. q. 20. ex illa ſiquidem ſubiectione non amplius eſt extraneus, ſed proprius & Parochianus.

Quęres 38. An Confeſſarij Regulares accipiant facultatem delegatam miniſtrandi Sacramentum pœnitentiæ ab Epiſcopo approbante, an poſita illius approbatione eam immediate recipiant à Sede Apoſtolica?

99 Reſpond. ſupra q. 5. §. Septima, eam recipere immediate à Summo Pontifice.

Quęres 39. An facultas conceſſa à Prouinciali, aut Generali alicui præſentandi ſe Epiſcopo pro examine ad Confeſſiones ſecularium audiendas durat etiam finitis eorum officijs?

100 Reſp. Adhuc durare, donec reuocetur à ſucceſſoribus, modo non ſit limitata, durante eorũ officio. Probatur, quia huiuſmodi gratia cenſetur facta, ea enim gratia vocatur facta, quæ alicui fit in eius fauorem, independenter ab alijs, quibus prodeſſe poteſt, Sanch. lib. 8. diſp. 28. num. 48. ac proinde durat poſt mortem concedentis, aut eius officium finitum, ex cap. Si cui 36. de præbend. Sanch. cit. num. 64. Quare cum licentia præſentandi ſe coram ordinario ſit gratia facta, durat etiam poſt officium concedentis finitum. Confirmatur quia durat facultas conferendi, beneficia alicui conceſſa, perſonis non expreſſis eſt cit. cap. Item facultas diſpenſandi, perſonis non expreſſis Sanch. cit. num. 8. Item & recipiendi ordines, ex eod. num. 83. quia iſtæ ſunt gratiæ factæ, ergo à ſimili facultas ſe præſentandi pro examine eſt gratia facta, licet prædictæ omnes facultates reſpiciant quid futurum. Dixi, *Modo non ſit limitata*, quia tunc cum officio deſinit eſſe, cenſetur etiam limitata, ſi facultas contineat Epiſcopum certum, coram quo Religioſus ſe præſentare debet, à pari de facultate conceſſa diſpenſandi cum tali perſona.

101 Nota autem, quod facultas ſe præſentandi conceſſa ab vno Prouinciali ſiue ſit noua, ſiue antiqua prodeſt tantum, & valet pro ea prouincia in qua Prouincialis præeſt, vnde ea inualide vtitur, ſi tranſeat ſub iuriſdictione alterius Prouincialis in alia Prouincia, quia facultas non extenditur vltra Prouinciam concedentis.

RESOLVTIO XXXVII.

De reſeruatione Caſuum in Religione.

SVMMARIVM.

1 *Extenditur Decretum Clem. VIII.*
2 *Quid ſit caſus, & reſeruatio?*
3 *Reſeruatio odioſa confeſſario, & pœnitenti.*
4 *De varijs ſpeciebus caſuum reſeruatorum.*
5 *Caſus expreſſi in Tabella non excludunt reſeruatos a iure.*
6 *Caſus expreſſi in Regulis ſublati.*
7 *Veniale non eſt reſeruabile.*
8 *Mortale ſemel remiſſum rite non eſt reſeruabile.*
9 *Omnium externorum reſeruatio fieri non poteſt.*
10 *Quomodo reſeruentur habentia adnexam cenſuram.*
11 *Caſus Papales habent adnexam cenſuram.*
12 *Inferiores reſeruant peccata etiam cum cenſuris.*
13 *Reſeruatio eſt cenſura primario.*
14 *Cenſura ſublata à quouis tollitur peccatum.*
15 *Reſeruatio peccati includit etiam cenſuram non reſeruatam.*
16 *Reſeruatio inferioris ſuam non facit reſeruationem ſuperioris.*
17 *Concedens abſolutionem peccati, etiam cenſura.*
18 *Dicta procedunt etiam inter regulares.*
19 *Peccato non reſeruato adhuc cenſura eſt reſeruata.*

Caſuum

Digitized by Google

20 *Caſuum nomine veniunt ſolum peccata.*
21 *Reincidentia etiam in ſolam cenſuram eſt materia reſeruationis.*
22 *Reincidentia eſt in ſpeciem.*
23 *Tenet ſtatutum de ſe præſentando.*
24 *Modo non ſit ſub conditione.*
25 *Probatur tenere illud ſtatutum.*
26 *Poteſtas reſeruandi apud Eccleſiam eſt de fide.*
27 *Procedit immediate à Chriſto ad Papam.*
28 *Negans hanc poteſtatem eſt hæreticus.*
29 *Quinam Superiores Seculares poſſint ſibi reſeruare caſus.*
30 *Qui vero Regulares.*
31 *Generales & Prouinciales ſoli reſeruant.*
32 *Superiores locales non reſeruant.*
33 *Excommunicatus vitandus non reſeruat.*
34 *Delegabilis eſt hæc poteſtas.*
35 *Delegante amoto ſpirat delegatio.*
36 *Prouincialis in hac poteſtate ſubordinatur Generali.*
37 *Generalis ſine cauſa non prohibet hanc poteſtatem.*
38 *De modo tenendo in reſeruandis caſibus.*
39 *Modus aſſignatus omiſſus non vitiat reſeruationem.*
40 *Par numerus caſuum reſpectu Secularium, & Regularium.*
41 *Caſus expreſſi in Decreto non ſunt actu reſeruati.*
42 *Alios præter vndecim ſibi reſeruare poſſunt.*
43 *Omnes caſus de conſenſu capituli ſunt reſeruandi.*
44 *Etiam cenſuræ.*
45 *De quibus diſponit Decretum.*
46 *Reſeruatio propria authoritate facta non tenet.*
47 *Caſus non expreſſi reſeruandi ſunt cum conſenſu Capituli.*
48 *Excommunicatio adiecta peccato tripliciter ſpectari poteſt.*
49 *Forma præſcripta habens poteſtatem non eſt eſſentialis.*
50 *Superior cum ſuis definitoribus tantum facit caſus.*
51 *Diſcuſſio, & conſenſus capitulariter petitur.*
52 *Superior ſe ſolo interpretatur caſus dubios.*
53 *Reſtringit illos.*
54 *Sed non ampliat.*
55 *Vndecim illos non tenetur reſeruare ſub eiſdem verbis.*
56 *Maiores ſolum vi huius Decreti reſeruant.*
57 *Capitulum locale non ſuccedit loco prouincialis.*
58 *Pro vno Conuentu non pro alio fieri poteſt.*
59 *Subditi non poſſunt renunciare huic formæ.*
60 *Reſeruatio in ſingulis Conuentibus publicanda.*
61 *An reuocatio ſolemniter ſit facienda.*
62 *Reſeruatio quando dicatur iuris, non hominis.*
63 *In capitulo generali poteſt fieri reſeruatio pro omnibus.*
64 *Negligens eam facere peccat mortaliter.*
65 *Exponitur caſus.* Omnis excommunicatio maior.
66 *Includit omnes iam latas.*
67 *Non autem poſt ferendas.*
68 *Cui caſui non poteſt ſuperaddi excommunicatio ferenda.*

Clemens Papa VIII. felicis recordationis edoctus de parum prudenti modo, quo Superiores Regulares olim caſus ſibi reſeruare ſolebant, ex quo nonnulli ex Religioſis infirmiores ſua peccata Superiori detegere formidabant, vnde in periculum æternæ damnationis adduci poſſent, cui malo occurrere cupiens edidit ſequens Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum.

1 *Sanctiſſimus Dominus noſter, qui iampridem accuratè perpendit, & re ipſa competit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi Superiores admodũ prudenter, ac moderate illa vtantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidabant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Quocirca, vt huic malo Sanctitas ſua opportune prouideret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire, prudenter in Domino iudicauerint.*

I. *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*

II. *Apoſtaſia à Religione ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo peruenit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio.*

III. *Nocturna, & furtiua è Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.*

IV. *Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.*

V. *Iuramentũ falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.*

VI. *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſecuto.*

VII. *Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus.*

VIII. *Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*

IX. *Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.*

X. *Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſcumque perſonæ.*

XI. *Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis capituli in toto ordine, aut Prouincialis in Prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu id ab ipſis petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputẽt duos, tres, aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, ijque ſint docti, prudentes, charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant: & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quam confeſſarij, qui poſtea ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis à

Digitized by Google

tis à Confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint. Atque ita per quoſcumque Regularium Superiores, quicumque illi ſint, obſeruari mandauit.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis Concilij, etiam Generalis, Decretis, necnon conſuetudinibus ab immemorabili etiam tempore obſeruatis, aut Regulis in Generalibus ſeu Prouincialibus Capitulis editis, ſtatutis, & conſtitutionibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis, priuilegijs, indultis, & conceſſionibus quibuſcumque, quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die vero 26. Maij 1593.

Hoc Decretum de verbo ad verbum extendũt Sorbus ver. Abſolutio ord. quo ad Fratres. Confectus in ſuo Summ. tit. 17. c. 8. Franciſcus Longus à Coriolano illud explicans in ſuo tractatu de caſibus reſeruatis, refert Nald. ver. Religioſus 43. Quaranta ver. Caſus reſeruati, Vecchius diſput. 11. de Nouitijs. Agunt vero de illo Rodriq. tom. 1. quæſt. 23. cum ſuo Compend. reſolut. 22. Mirand. tom. 2. q. 34. Portell. ver. Caſus reſeruati, Graff. in praxi libro 3. Beia part. 3. caſu 16. Megal. libro 1. de Pœnit. cap. 12. & fere omnes Moderni.

Nonnulla dubia emergunt ex intelligentia huius Decreti, quorum reſolutio, præmiſſis quibuſdam, quæ ſpectant ad caſus reſeruatos in genere, facile colligetur ex reſponſione ad ſubiectas quæſtiones.

Quæres 1. Quid ſit caſus reſeruatus? & eiuſdem reſeruatio?

2 Reſpond. I. Quo ad definitionem quid nominis, caſus, relictis varijs eius ſignificationibus, quę non faciunt ad rem, cum mentem potius obtenebrent, quam dilucident, accipitur primo pro quacumque quæſtione ſpectante ad Theologum moralem, ſiue verſetur circa peccata, ſiue circa cenſuras, ſiue circa vota, aut iuramenta, & his ſimilia, vt docet Graff. in pr. lib. 1. cap. 1. num. 5. Vnde caſus conſcientiæ eſt queſtio de moribus facta, ſeu eſt inquiſitio de bonitate, & malitia humanorum actuum. Accipitur ſecundo pro peccato quocumque tam mortali, quam veniali, ſiue reſeruato, ſeu non, ſiquidem homo peccando cadit à rectitudine, ſecundum quam debebat bene operari; hinc fit quod peccatum vocatur caſus, eo quod cadat peccator per mortale à ſtatu altiori gratiæ, & ſi iam cecidit per præteritum, magis adhuc cadit, & profundatur per ſubſequentia, iuxta illud D. Greg. *Peccatum, quod per pęnitentiam non diluitur, mox ſuo pondere ad aliud trahit*, qui caſus contingit etiã per peccatum veniale, iuxta illud Prouerb. 24. 16. *Septies in die cadit iuſtus*, & ſic cadendo decreſcit in illo gratia Dei, licet non depereat, iuxta aliud. *Qui modica ſpernit paulatim decidet.* Itaque caſus moraliter ſic dicitur, quia peccãs cadit a gratia Dei per mortale, aut ab eius augmento per veniale. Accipitur tertio magis ad rem noſtram pro peccato ſolum reſeruato, quod definitur in ſequenti reſponſione.

Reſpond. II. Caſus reſeruatus deſcribitur peccatum mortale exterius vt tale conſumatum ſub ea integra ratione ſpecialis malitiæ, ſub qua expreſſe, & in terminis eius abſolutio reſeruatur à Superiore, eo fine, vt ſubditi a grauioribus culpis ſe obtineant. Singulæ particulæ diligenter ſunt explicandæ.

Dixi I. *Peccatum*, quia ſumendo preſſe hãc vocem, caſus reſeruatus, proprie venit ſolum peccatum, vt docui in prima reſponſione, vnde conceſſis caſibus reſeruatis alicui Confeſſario non cenſentur conceſſæ cenſuræ, niſi in duobus caſibus: primo, quando conceſſio eſt Papalis de ſuis caſibus, nam Papa non ſolet ſibi reſeruare peccata ſine cenſuris, conſequenter concedendo ſuos caſus neceſſario concedit cenſuras, quæ illius proprie ſunt caſus. Secundo reſpectu inferiorum, quando concedunt omnes ſuos caſus, inter quos numerãtur aliquæ cenſuræ, tunc ſub conceſſione caſuum veniunt etiam cenſuræ, cum dicantur tunc caſus, aliter ſub nomine caſuum non currunt cenſuræ, quia iſtæ non ſunt peccata, quod eſt de eſſentia caſus, ſed pœnæ ſpirituales ipſorum peccatorum. Multo minus veniunt vota, iuramenta, & irregularitates, cum non ſint peccata, cum Superiores non ſoleant de his facere reſeruationem, quia de iure communi in his diſpenſatio ſpectat ad Superiores, & Prælatos.

Dixi II. *Peccatum mortale*, quia veniale non ſolet reſeruari, an autem poſſint Prælati reſeruare? dicam infra quæſt. 6. Peccatum autem mortale non ſufficit vt ſit tale ex genere ſuo, & ſpeculatiue, ſed debet eſſe tale in actu exercito, & practice in quantum perpetratur ab hac vel illa perſona, vt ſciat Confeſſarius committentem aliquod peccatum, quod ex genere ſuo eſt mortale, non incidere in caſum reſeruatum, ſi ex aliqua circumſtantia fiat veniale, aut nullum peccatum: exemplum ſit in blaſphemante, qui ſi non aduerſat ad id quod dicit, nõ peccat mortaliter, licet blaſphemia ex genere ſuo, & ſpeculatiue ſit mortale, conſequenter non incidit in caſum reſeruatum. Item Religioſus proprietarius in re leui, vel modicum furans de rebus Monaſterij non incidit in caſum 4. neque 8. Si hi duo caſus ſint reſeruati iuxta Decretum Clem. VIII. vt dicã ſuis locis. Vide Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 72. & fuſius in praxi lib. 1. cap. 4. Regul. 4. & in Append. lib. 1. cap. 7. num. 26. Bonac. q. 7. de Pęnit. p. 5. §. I. num. 3. Floronum part. 1. cap. 1. 1 num. 13.

Dixi III. *Exterius*, quia Eccleſia non ſolet ſibi reſeruare peccata interna, quia de occultis non iudicat, cap. Erubeſcunt 11. diſt. 32. cap. Conſuluiſti 18. 2. q. 5. cap. fin. 32. q. 5. cap. Sicut tuis literis 33. de ſimon. in fine, cap. Tua nos, eod. An autem poſſint, dicam infra q. 8.

Dixi IV. *Vt tale conſumatum exterius*, quia ſi malitia ſit mortalis tantum ex parte actus interni mentis, tunc peccatum externum reſeruatum non eſt, cum vt mortale exterius non ſit conſumatum, ac proinde Eccleſia de eo non fert iudicium, nec ſibi ſolet reſeruare illud. Quare ille Religioſus, qui accedit ad res Monaſterij cũm intẽtione multum furandi, non incurrit caſum reſeruatum furãdo modicum, quia exterior malitia ablationis eſt tantum venialis non ſufficiens ad inducendam reſeruatio-

ſeruatio-

ſeruationem in furto. Vide Henr. lib. 3. de pœnit. cap.14. num.6. ex Nald. ver. Caſus num.4. Graff. part.1 lib.1.cap.13.num.71.& Append.lib.1.cap. 7.num.25. Fabrum diſp.27. de pœnit.num.14.& hoc à ſimili cenſuris apud Megal. par.3.lib.4.cap. 1.Bonac.q.1.p.3.à num.12.

Dixi V. *Conſumatum ſub integra ratione ſpecialis malitiæ reſeruatæ*, quia ſi peccatum non perficiatur, etiam ea intentione excludendi reſeruationem, non dicitur reſeruatum, leges enim pęnales, inter quas eſt reſeruatio caſuum, regulariter non puniunt crimen aſſentatum, niſi fiat mentio expreſſa de attentatione, ſed perfectum in ſua integra malitia; vnde procuratio abortus etiam effectu non ſecuto ponitur caſus reſeruandus a Prælatis Regularibus, vt videre eſt ſupra in Decreto, caſu 6. Attentans inſuper etiam interius copulam, ſed extra feminans, non incidit in caſum copulæ carnalis, quia perfecta copula ſub hac malitia ita reſeruatur, vt ſemen emittatur intra vas naturale, ſeu contra naturam, qui enim incępit intra vas pudendum, poſtea ſeminans extra etiam eo prætextu, ne incurrat reſeruationem, non incidit, vt docet Floron. caſu 7. num.9. vbi §. Excipitur, dicit Doctores id communiter tenere, quicquid dicat Belloch. part. 2. de caſib. reſeru. quæſt. 1. num.183. & quæſt. 2. num.15. cum Graff. pr. lib. 1. cap. 11. numero 25. Item mittens literas ad monialem, ad quam tamen non peruenerunt, non incidit in caſum miſſionis literarum ad moniales, quia miſſio perficitur in acceptatione facta à moniali, ad quã mittuntur, Nau. conſil. 19. de ſent. excom. Rodr. q. 45. art.3. Nald. ver. Lex num.11. Floron. part. 1. de caſib. reſeru. cap.1. num.34. & dixi reſol.7. quæſt. 17. §. Scribens.

Dixi VI. *Expreſſe, & in terminis*, quia cum reſeruatio ſit pęnalis, & odioſa ſtricte explicãda eſt, ſecundum quod verba iacent, ſeruata vocabulorũ proprietate, in quibus non poteſt fieri extenſio, neque ampliatio, aut argumento à maiori, à ſimili, ab identitate, ab æquipollentibus, &c. ſed ille caſus tantum dicitur reſeruatus, qui exprimitur in litera, quod verum eſt, licet dici poſſit aliam eſſe voluntatem Superioris exterius non explicatam, quia propoſitum in mente retentum nihil operatur l. Si repetendi C. de condit. ob turpem cauſ. ex Florono cap. 1. num. 42. Coriolano ſect.1. art. 5. numero 4. Lazar. quæſt. 10. de Blaſph. num. 17. immo quamuis Superior exterius ſuam voluntatem manifeſtet vt priuata perſona, & doctor, non autem vt legislator ſolemniter declarando talem caſum ſic intelligendum eſſe, & non aliter, Bonac. q.4. de matrim. p.11. num.5. vbi refert opinionem Eminentiſſimi Cardinalis Borrhomæi tunc Archiepiſcopi Mediol. viri Dei aſſerentis maſculum abutentem muliere incidere in caſum à ſe reſeruatum ſub his verbis. *Qui ſodomiam commiſerint*, Sed dicas tu Sodomiam eſſe copulam perſonarum eiuſdem ſexus cum ſemine emiſſo intra vas indebitum, ex Nau. apud Floronum caſu 7. num.6.

Dixi VII. *Eius abſolutio reſeruatur Superiori*, quia effectus reſeruationis eſt auferre poteſtatem Confeſſarijs abſoluendi ab illis peccatis, quæ reſeruatione afficiuntur; & ſub hac ratione reſeruatio dicitur odioſa, quia præiudicat poteſtati confeſſariorum, & commoditati pœnitentis, qui cogitur accedere ad Superiorem, vel alium habentem facultatem ſuper reſeruata.

Dixi VIII. *Eo fine, vt ſubditi ſe abſtineant à grauioribus culpis*, & iſte finis optime colligitur ex Sacro Concilio ſeſſ. 14. cap.7. Vgolinus de offic. Epiſc. part.2. cap.35. num.2. & 3. Homob. part. 1. cap.1. & ex illis Ignatius Lupus Strictioris Obſeru. qui nouiſſime anno 1636. edidit Commentaria in caſus reſeruatos Epiſcopo Bergomi, part.1. diſt.1. art.1. diff.2.

Reſpond. III. Reſeruatio eſt reſtrictio poteſtatis iuriſdictionis facta inferiori Sacerdoti Confeſſario à ſuo Superiore habente ad id poteſtatem. Colligitur ex Doctoribus cum Florono par.1. cap. 1. num.2. & 30. Regin. lib.1. num.124. Graff. pr. lib. 1. cap.4. num.2.

Dixi I. *Reſtrictio*, quia vt dicitur in Tridentino ſeſſ. 23. cap.15. quamuis presbiteri in ſua ordinatione a peccatis abſoluendi poteſtatem, intellige ordinis, accipiant, non tamen iuriſdictionis, quam accipiunt a Superioribus ſuis valentibus illam ampliare, aut reſtringere, prout in Domino iudicauerint, vt colligitur ex eodem Concilio ſeſſ. 14. capit.7.

Dixi II. *Poteſtatis iuriſdictionis*, hæc ergo poteſtas reſtringibilis eſt, quę facultas ſpiritualis eſt abſoluendi a peccatis, tripartita, in ordinariam nempe, quam habent omnes curati ex officio ſuo immediate curam animarum habentes; vt Papa in omnes Chriſti fideles; Epiſcopi in ſua diœceſi; Parochi in ſua Parochia; Prælati Regulares in ſuos ſubditos, Generalis in omnes, Prouincialis pro ſubditis ſuæ prouinciæ, Prior pro ſuo Conuẽtu. In delegatam qualis eſt ea, quam reliqui Sacerdotes habent, non ex officio, ſed ex delegatione, admiſſione, ſeu approbatione facta per vnum ex illis; vt, ſunt omnes Confeſſarij Regulares, & alij admiſſi a Superioribus; & ex iure, ſeu ex priuilegio eligendi Confeſſarium, de qua poſtrema multa dixi reſol. 34. per totum, & de delegata ab Epiſcopo reſol. 36. per totum. De hac autem triplici poteſtate eſt ſermo hic, ita quod reſtringibilis eſt à Superioribus, qui habent poteſtatem ſibi reſeruãdi caſus. Quod ordinaria, & delegata reſtringatur colligitur ex Gloſ. ver. Conceſſa, in Clem. Dudum, de ſepult. & habet Megal. part.1. lib.1. cap.11. num. 2. quia illam recipiunt dependenter à ſuis Prælatis, ergo in eorum eſt poteſtate illam ampliare, vel reſtringere. Demum, quod iuriſdictio ex conceſſione iuris, ſeu ex electione veniat ſub reſeruatione, aperte conſtat ex cap. Si Epiſcopus, de Pœnit. in 6. vbi Bonifacius VIII. decernit, quod ſi Epiſcopus ſuo ſubdito conceſſerit, vt ſibi poſſit idoneum eligere Confeſſorem, ille, quem is elegerit, in caſibus, qui eidem Epiſcopo ſpecialiter reſeruãtur, nullam habet pęnitus poteſtatem, & reddit rationem, quia in generali conceſſione non veniunt, quæ non eſſet quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus.

Dixi III. *Facta inferiori Confeſſario à ſuo Superiore*, quia reſeruatio cum referatur ad abſolutionem, neceſſe eſt, quod dirigatur ad Sacerdotem Confeſ-

Confeſſarium, & fiat à ſuperiore ſuo immediato, vt Priori cum ſuis Confeſſarijs à Prouinciali, vel mediato, vt eiſdem à Generali: Siquidem ſuperior aliquis non eſt niſi in ordine ad ſibi ſubiectos, quia relatiuum refertur tantum ad ſuum correlatiuum, & non ad extraneum.

Nota autem, quod accidere poteſt, Confeſſario diſtringi poteſtatem abſoluendi ab aliquo peccato, & tamen illud non dici proprie reſeruatum, exemplum ſit in peccato complicis, nam aliquibus diæceſibus, vt Mediolani, & Bergomi Confeſſarius non poteſt abſoluere eum, cum quo peccauit ab illo peccato, in quo fuit complex cum pœnitente, non quia tale peccatum ſit caſus reſeruatus, ſiquidem tolli poteſt à quouis alio confeſſario ſimplici, vt patet, ac proinde non eſt caſus reſeruatus ſimpliciter, ſed tantum improprie, ſed quia ipſimet confeſſario præciſe adempta fuit facultas abſoluendi in ſpecie à tali peccato. Vide de hac re Bonac. q. 7. de pœnit. p. 5. nu. 10. & Lupum par. 1. diſt. 14. art. 2. diff. 1.

Quæres 2. An, & reſpectu cuius, Confeſſarij ne, an pœnitentis reſeruatio ſit odioſa?

3 Reſpond. Reſeruatio eſt odioſa tam reſpectu Confeſſarij, quam pœnitentis, reſpectu illius ſuadetur, quia poteſtas, quam de iure communi ex c. Omnis vtriuſque de Pœnit. habent confeſſarij, reſtringitur ab eorum ſuperioribus, ergo cum reſtrictio, ſeu ademptio poteſtatis ſit quid odioſum, reſeruatio erit quid pœnale. Reſpectu pœnitentis conſtat ex eo, quod illi valde incommodum eſt accedere ad prælatum cum rubore maiori, quam ſi accederet ad ſuum Parochum, vel quamuis alium approbatum, magis ſiquidem oneroſum eſt cogi accedere ad vnicum ſuperiorem, quam optionem habere confeſſariorum inferiorum. Demum, correlatiua non iudicantur ad imparia. l. fin. C. de ind. vid. ergo ſicut eſt odioſa Confeſſario, ita & pœnitenti, qui ad inuicem referuntur. Afficit autem reſeruatio immediate confeſſarium ademptione iuriſditionis, ſecundario pœnitentem, qui ex negatiua facultate ſui Confeſſarij cogitur adire ſuperiorem. Ita docent communiter doctores cum Graff. pr. lib. 1. cap. 4. num. 24. Lazar. de Blaſphem. q. 10. num. 17. Coriolanus ſect. 1. art. 5. num. 4. Floronus part. 1. cap. 1. num. 30. Nald. ver. Caſus reſeru. num. 3. vbi dicit habere quandam rationem pœnæ, ac proinde non eſſe preſſe, & proprie pœnam, vt eum explicat ita Lupus part. 1. diſt. 4. art. 2. diff. 1. num. 4. Sed tu dic eſſe proprie pęnam maxime reſpectu pœnitentis, hoc enim ipſo, quod incurrit culpam ex grauioribus, in pęnam priuatur iure accedendi ad proprium immediatum Sacerdotem, vel confeſſarium, & cogitur ſe præſentare maiori ſuperiori; quod idem dic reſpectu Cõfeſſatij, qui priuatur tunc iure, quod habebat audiendi ſuum ſubditum, & aliqualem culpam ſaltem materialem ſupponit in ipſomet Confeſſario, in quantum non præſumitur multum idoneus ad dirimendam difficultatem in culpis grauioribus, quæ ideo reſeruantur maioribus, in quibus præſumitur maior prudentia, & perfectior cognitio horum practicabilium.

Dices, reſeruatio fit, vt fideles retrahantur à peccatis maxime grauioribus, & vt maturiori iudicio corrigantur, vt ob imperitiam quandoque Confeſſariorum melius conſulatur animæ pœnitentis, cuius morbo ſuperiores magis periti prudentius medentur, quæ omnia ſunt in fauorem pœnitentis, ergo reſpectu ipſius fauorabilis eſt reſeruatio, non odioſa, quia quod in gratiam alicuius fit, non dicitur in eius diſpendium redundare, arg. Reg. 61. in 6. Reſpond. adhuc dici odioſam, quia ſimul ſtare poteſt, quod eadem lex ſit ſimul fauorabilis; & odioſa reſpectu diuerſorum, vt obſeruant communiter doctores; modo id apparet in reſeruatione peccatorum, quæ eſt lex mixta ex fauore, & odio, ſiquidem fauorabilis eſt ex ſuo fine, quatenus pertinet ad diſciplinam populi Chriſtiani, quem retrahit quantum fieri poteſt à peccatis præſertim grauioribus; eſt vero odioſa, quatenus refertur ad abſolutionem, quæ ſicut reſpicit Confeſſarium, & pœnitentem, ita vtrique odioſa eſt. Reſeruatio igitur, duo dicit retractionem fidelium à peccatis grauioribus, ratione cuius eſt fauorabilis, & reſtrictionem facultatis abſoluendi, & ſic eſt odioſa, vt reſpicit abſolutionem, non vt dicit directionem populi.

Hinc reſoluitur ea quæſtio, an reſeruatio caſuũ ſtricte, an late explicanda ſit, ſiquidem eſſe ſtricte exponendam probabo inſtar aliarum legum, & ſtatutorum pœnalium infra reſol. 38. q. 35.

Quæres 3. Quot ſint ſpecies caſuum reſeruatorum?

4 Reſpond. Doctores diſtinguunt caſus reſeruatos in tres claſſes. Sub prima continentur caſus iure communi reſeruati, quatuor enumerati in extr. Inter cunctas, de priuil. Primus eſt illorum peccatorum, pro quibus imponitur ſolemnis pœnitentia, vt eſt blaſphemia cap. Statuimus, de maledicis, & alia, de quibus in cap. 2. de Pœnit. Sed cum pœnitentia publica non ſit amplius in vſu, conſequẽter ex hoc capite nullum peccatum dicitur reſeruatum, ceſſat enim ratio, quam ibi adducit Papa, dum ait eſſe inconueniens confeſſarium abſoluere eum pœnitentem, cui non poteſt imponere pœnitentiam publicam. Secundus eſt illorum peccatorum, quibus incurritur excommunicatio maior reſeruata a iure, is caſus ſemper viget, quia ſimplex Confeſſarius peccatum tollere non poteſt, niſi prius ſit ſublata cenſura, quæ impedit abſolutionem à peccatis. Tertius eſt illorum, quibus incurritur irregularitas; ſed iſte nequaquam reſeruatus eſt. Quartus eſt peccatum incendiariorum reducibile ad primum, cum in eo imponatur publica pœnitentia, conſequenter non eſt amplius reſeruatus ob dictam rationem. Sunt ergo ſublati huiuſmodi caſus ob aliam etiam rationem, quia Clem. V. per cap. Dudum, de ſepult. caſſauit omnino, & annullauit dictam extrauagantem. In iure ergo communi nulla ſunt peccata modo reſeruata, niſi quæ habent adnexam cenſuram reſeruatam Papæ, aut Epiſcopo. Vide Floronum part. 1. cap. 2. §. 1. multa de hac re differentem.

Sub ſecunda claſſe continentur caſus à conſuetudine reſeruati approbata in dicta Extr. Benedicti XI. qui ſunt homicidium voluntarium, peccatum falſariorum, violatio immunitatis, ſortilegiũ, &c.

Digitized by Google

&c. Hos, & ſimiles caſus, meo iudicio arbitror eſſe eoſdem, quos vocant ab homine, vel iure ſpeciali, vt videtur colligi ex verbis Extrauagantis, nomen enim conſuetudinis non accipitur pro lege non ſcripta, ſed pro eo, quod ab aliquibus ſolet fieri.

Sub tertia continētur caſus ab homine facti, qui communiter ab Epiſcopis, & Prælatis ſolent fieri ſingulis annis, vel durante eorum officio, & regiſtrantur in Tabella caſuum reſeruatorum.

Ego autem diſtinguo caſus in ordine ad ſuperiores reſeruantes, in Papales, Epiſcopales, & Regulares. Caſus Papæ reſeruati Regulariter ſunt cenſuræ, vnde reſpectu illius caſus, & cenſuræ pro eodem accipiuntur. Caſus Epiſcopales ſunt illi, quos ſibi reſeruant vel via iuris ſpecialis, quos inſerunt in ſuis Concilijs, vel Synodis, perpetuo duraturi, ſicut alia durant ſtatuta; & leges ſpeciales; vel vt ab homine, quos regiſtrant in Tabellis ſuis vt plurimū extra Synodalia ſtatuta, & extinguantur cum vita ipſius; vt à iure communi illis reſeruantur, cuiuſmodi ſunt nonnullæ excommunicationes, de quib. Catalogus Excom. cap. fin. vbi ſeptem excommunicationes enumerantur, quas ius commune reſeruat Epiſcopis, Caſus demum Regulares ſunt illi, quos ſuperiores Regulares ſibi reſeruant, vel iure conſtitutionis perpetuo duraturæ, vel vt ab homine, cum quo mortuo, vel ab officio amoto extinguuntur.

Quæres 4. An quando ſuperior aliquos caſus exprimit in Tabella, alij cenſeantur excluſi, ita quod à non expreſſis confeſſarij ſimplices poſſint abſoluere? Vide reſol. 6. quæſt. 25.

5 Reſpond. Caſus ſunt in duplici differentia, alij à iure, alij ab homine, caſus a iure ſemper durant, cum per modum legis editi ſint, ac proinde non tolluntur per nouam reſeruationem, niſi illis expreſſe derogetur; Caſus vero ab homine per nouam reſeruationem tolluntur, licet non fiat de illis expreſſa derogatio in recentiori reſeruatione, ex illa communi ratione, quia incluſio aliquorum eſt aliorum excluſio, cap. Nonne, de præſumpt. Comitolus lib. 1. reſp. moral. q. 25. quem ſequitur Homobon. part. 1. cap. 3. §. Quorum caſuum, quos pro ſe citat Floronus part. 1. cap. 4. §. 8. num. 4. & de mente ipſorum Lupus part. 1. de caſibus Bergomi diſt. 2. art. 1. diff. num. 4. docent alios cenſeri excluſos, qui in ſynodo, aut conſtitutionibus repeٍriuntur reſeruati, ac proinde non tantum ab homine, ſed etiam à iure reſeruatos, quod mihi non probatur, niſi id aliunde colligatur, vt quando plures caſus ex expreſſis in ſynodis, ſeu a iure includuntur in noua reſeruatione ad verbum, vel ad ſententiam, in eo caſu puto excludi reliquos non numeratos in noua reſeruatione ſiue fiat ab homine, ſiue a iure, quia relatio veteris caſus ſub noua reſeruatione eſt ſufficiens ſignum derogationis, aliorum, qui de nouo non reſeruntur. Vide Nald. ver. Caſus num. 8. §. quæ ſane.

Quæres. 5. An caſus regulares de iure regiſtrati in Regulis, vel conſtitutionibus per hoc nouum Decretum Clem. VIII. ceſſauerint, & pœnitus extincti ſint, niſi renouentur iuxta formam huius Decreti?

6 Reſp. Sunt extincti, quod alia ratione non probo niſi ex eo, quod affert Beia part. 3. caſu 16. §. Extat tandem, vbi aſſerit, quod dum ipſe eſſet Romæ in facti contingentia, Summus Pontifex, vna cum Sacra Congregatione fecit ſibi præſentari in ſchedula omnes caſus reſeruatos per regulam, aut conſtitutiones, vel conſuetudines cuiuslibet Religionis, quibus viſis præſcripſit reſeruandos eſſe ſolum eos, qui enumerantur in ſuo Decreto, & alios etiam non niſi de conſilio, & conſenſu Capituli, iuxta quod dicitur ibidem, ergo omnes alij ſiue à iure ſpeciali, ſiue ab homine ante hoc Decretum nullo modo nunc ſunt reſeruati, niſi reſeruentur ad præſcriptum Decreti. Confirmatur, quia in fine Decreti adeſt clauſula derogatoria quibuſcumque regulis, aut conſtitutionibus, vel conſuetudinibus & ratio id ſuadet, quia nulli ex caſibus enumeratis in Decreto reſeruabantur in Religionibus tranſlati in hoc Decreto, ergo alii cenſentur excluſi; neque rationi conſonum videtur eſse, vt idem caſus pluries reſeruetur eadem ratione, cum id ſit ſuperfluum euitandum, lex enim, ſeu ſtatutum nihil ſuperflui continere debet, l. Si quādo ff. de arg. legat. cap. Solita 6. de maior. leges enim nihil fruſtra faciunt. Cæſar. Argel. de contrad. legitimo q. 2. num. 20. q. 13. num. 48. & videtur repugnantia, quod idem caſus ſit reſeruatus à iure, & ab homine, duraret enim perpetuo, vt à iure, & non duraret perpetuo, vt ab homine, cum quo extinguitur, vt omnes docent. Ita igitur ſentit Beia loco citato, & inclinant Sorbus ver. Abſol. ordin. quoad Fratres. §. Circa diſpoſitionem, ibi Eſt *aduertendum, quod nunc per dictum*, &c. Coriolanus caſu 9. num. 29. ibi *Vt olim fiebat*, quos citat Portel ver. Caſus reſeruati in Addit. qui dicit ſe alias fuiſse huius opinionis, poſtea eam mutando ſequendo declarationem ſuorum prælatorum dicentium caſus antiquos adhuc eſſe reſeruatos, ſed hoc non probat de iure, ſed potius de voluntate illorum ſuperiorum; nobiſcum expreſſe Peyrinus tom. 3. cap. 12. num. 7.

Colligitur hinc caſus relatos in noſtra Regula cap. 14. non eſse amplius reſeruatos ex vi Regulæ niſi ſuperiores illos expreſſe regiſtrent in ſuis reſeruationibus ob adductas rationes.

Quæres. 6. An peccatum veniale ſit, aut poſſit eſse materia reſeruationis.

7 Reſpond. Peccatum veniale de facto non reſeruatur, neque reſeruari poteſt; probatur, Tum quia materia reſeruationis eſt de peccatis mortalibus materia neceſſaria Confeſſionis; veniale autem non eſt huius conditionis, ergo. Tum quia reſeruantur ſolum atrociora, & grauiora peccata Seſſ. 14. cap. 7. venialia autem neque atrocia, neque grauia vocantur, cum non priuent gratia Dei, neque ſint grauis tranſgreſſio. Tum quia reſeruatio horum eſset inutilis, & vana, eo quod nullus tenetur confiteri peccata venialia, quæ alijs medijs tolli poſſunt ex eadem Seſſ. 14. cap. 5. vbi Barboſa num. 4. citat pleroſque doctores aſſerentes eum qui habet ſola venialia non teneri ex præcepto eccleſiæ confiteri. Et hoc procedit etiam reſpectu Religioſorum, qui non tenentur confiteri venialia, etiamſi ſingulis hebdomadibus, aut menſibus præcipiatur Confeſsio, vt monachis nigris in

Clem.

Digitized by Google

92 Primum, de conceſſione arbitraria ſeſſionis, ſuadetur. Tum quia examinandus ſe habet ibi vt perſona priuata; ergo nullum ius habet ad honorem ſeſſionis; etſi enim magiſter ſit, cum ſine magiſterio quis poſſit eſſe ſacerdos, & confeſſarius, in caſu noſtro qualitas magiſterij ſe habet, ac ſi non eſſet in conſideratione; ergo nullum ius ſedendi dat in hoc caſu. Quod ſi dicas, eſſe perſonã publicam, non priuatam, quia perſona priuata eſt illa, quæ caret dignitate; gloſ. ver. Priuati, ca. Qui contra 32. 24. quæſt. 1. qua non caret Religioſus iſte, cum ſit doctor Theologus; doctoratus autem eſt dignitas, de communi, apud Villalobos lit. D, nu, 89, in antiquis, Graff. Addit. ad lib. 3. cap. 5. num. 94. & ordo Doctoratus eſt quaſi præcipuus in Eccleſia Dei, cap. Cum ex iniuncto 13. de hæret, vnde, & doctor honorandus eſt capit, De multa, ad finem 38, de præbend. & cæteris præcedit, Grilenz. conſil. 127. ergo omnino habet ius ad ſeſſionem ſignum ſui honoris. Contradico, obiecta habere locum, quando perſona ſpectatur formaliter, quatenus doctor eſt, quod in caſu noſtro non procedit, in quo non habetur ratio doctoratus, ſed examinis Religioſi ſacerdotis, de quo ferendum eſt iudicium, ſitne idoneus, necne ad audiendas confeſſiones, non enim examinatur, vt probetur idoneus doctor, ſed habilis confeſſarius, termini enim in quauis materia formaliter ſunt accipiendi, non materialiter. Caiet. ver. Excommunicatio ca. 1. ad finem, ex eo Megal. part. 3. de cenſur. lib. 3. cap. 1. num. 26. Nauar. conſil. 23. de ſent. excomm. num. 9.

Probatur 2. Quia in hoc caſu Religioſus ſe habet formaliter vt ſubditus coram ſuo ſuperiore vt tali formaliter, & in actu; vt igitur aliqua differentia appareat inter ſuperiorem, & ſubditum, ratione honoris, & reuerentiæ, debet Religioſus ſtare coram Prælato ſedente. Tum quia maiores honorandi ſunt à minoribus, a quibus obſequium illis præſtandum eſt l. 1. C. de off. rect. cap. A ſubdiacono diſt. 93. & tit. de maior. ergo ſacerdos examinandus cum ſit minor Prælato, a quo eſt examinandus huic honorem, & obſequium præſtare tenetur, quod præcæteris conſiſtit in ſtando coram illo, capite aperto. Quarto, inter graduatos, & ſimplices ſacerdotes in ordine ad examen nulla eſt differentia; Tridentinum enim vtitur clauſula, *Nullum Regularem*, non diſtinguẽdo inter ſimplices, & graduatos, quod nec nos facere conuenit, ex vulgatis iuribus; præterquamquod propoſitio vniuerſalis expreſſa tantam vim habet, vt includat ea etiam, quæ alias non comprehendunt, Bart. in l. Cum rem alienam C. de legib. numero 3. Confirmatur per Bullam Pij V. incip. *Romani Pontificis* apud Confect. pag. 228. Bull. noui 133. Si ergo ſacerdotes Regulares examinandi, quicumque illi ſint, pares ſunt, neceſſe quoque eſt, vt cõpares ſint in honorando Prælato, ſtando aperto capite.

93 Secundum, quod Vicarius vſus fuerit iure ſuo redarguendo, & carcerando illum, probatur, quia licet nullus punire poſſit ſibi iniuriantem, cum nemo ſit iudex in propria cauſa. l. vn. C. Ne quis in ſua cauſa, gloſ. ver. Priuetur, cap. Si quis 15. 2. q. 2. & gloſ. ver. Ordinarij cap. 7. de priuil. in 6. & ſæpe albi, Tamen hoc fallit, quando iniuria redundat in dignitatem, ſeu officium iniuria affecti, vt notatur in cap. 1. de off. deleg. cap. 1. de Pœnis in 6. Alex. vol. 1. conſil. 33. relatis à Graff. Addit. ad ſecundam partem lib. 2. cap. 17. ad nu. 13. num. 16. Nec obſtat, quod Religioſus ſit exemptus, quia in hoc caſu cũ ſit formaliter ſubditus Epiſcopo quo ad examen, talis etiam cenſetur quo ad acceſſoria, & accidentalia tunc occurrentia, ſine dubio ab illo puniri poteſt.

Tertium, quod nullam inciderit cenſuram, colligitur ex probatis, quia cenſura maxime excommunicationis non incurritur ſine præuio mortali peccato, quod non commiſit præfatus Vicarius, ergo non eſt cenſendus excommunicatus.

94 Demũ, in multis Epiſcopatibus obſeruaui, examinandos, cuiuſcumque ſint conditionis, & gradus, ſemper ſtare coram Ordinario, & examinatoribus, quod ſine dubio dictat ratio, cum inibi ſe habeant vt inferioris conditionis, & ſubiecti maioribus, quibus ſtatione reuerentia exhibenda eſt.

Quæres 35. An Religioſus Parochus veniat ſub nomine Generalis reuocationis omnium confeſſariorum Regularium factæ à ſucceſſore Epiſcopo, itaut veniat cum alijs confeſſarijs de nouo examinandus?

95 Reſp. Non venit, neque de nouo eſt examinandus. Probatur, Tum quia qualificata diſpoſitio nũquam venit ſub ſimplici, Nal d. ver. Qualitas num. 8. & faciunt cap. De multa, de præbend. cap. Sedes Apoſtolica, de reſcr. cap. fin. de off. deleg. in 6. cap. Ne aliqui, de priuileg. in 6. Gutier. lib. 3. Practic. q. 16. nu. 51. ex Trimarcho diſp. 8. de Solicit. in confeſſ. lect. 3. nu. 43. Speciali enim nota dignus non venit ſub generali locutione, cuiuſmodi eſt confeſſarius Parochus, cum habeat curam animarum, ex quo eius poteſtas dicitur ordinaria immediate illi communicata à Summo Pontifice, cum dependentia, & ſubordinatione Epiſcopi, vt probat Megal. part. 1. lib. 1. cap. 7. n. 4. cæterorum autem confeſſariorum eſt tantum delegata, & limitata. Tum quia Parochus Regularis ſubſtat eiſdẽ incommodis, & oneribus, quibus ſecularis; ſed is non examinatur a ſucceſſore, ergo neque Regularis, ſiquidem; Qui ſentit onus, & commodum ſentire debet, Reg. 55. in 6. Neque valet, quod ſecularis habet titulum beneficij, à quo amoueri non poteſt, ſicut Regularis, qui remoueri poteſt ad nutum ſuperioris, neque titulum habere dicitur; quia etiam Religioſus deputatus ad curam animarum ſuo monaſterio annexam ab Epiſcopo approbatus, dicitur eo ipſo inſtitutus, & ſic intitulatus, cap. Viſis literis, & ſeq. 16. q. 2. Religioſi enim ſunt capaces beneficij quo ad titulum, ſeſſ. 14. cap. 10. qui et ſi in ſecularibus dicat ius poſſidendi quoad proprietatem, in Religioſi vero dicit collationem, & facultatẽ adminiſtrandi Sacramenta fidelibus Parochiæ ſuæ ſubiectis, titulus enim non conſiſtit in ſolo iure poſſidendi, vt tradit gloſ. ver. Intitulatum capit. Dudum 54. de elect. & ver Probare potuerit, capit. Ex inſinuatione 3. de procur. Azor. par. ſecunda libro tertio capitulo 26. quæſt. 2. quem ſequitur in terminis Peyrinus in ſuo Pormul. lit. C, capit. 13. num. 7. Neque verum eſt abſolute quod ſupe-

ſuperior poteſt ad nutum remouere Religioſum curatum, quia alias illi faceret iniuriam, cum per examen acquiſierit ius ad illud officium, a quo non eſt remouendus ſine rationabili cauſa, vt docent plures apud Sanchez libro ſeptimo, capitulo 29. numero 120. neque obſtare poſſunt iura capit. Cum ad monaſterium, de ſtatu monach. capitulo ſecundo ſeſſ. 25. vbi dicuntur officia mobilia, nam procedit de officijs intra Religionem, non autem de cura animarum, vnde Trident. eadem ſeſſ. capitulo 11. ſupponit huiuſmodi officia curæ animarum potius perpetua apud Regulares, quam mobilia, ibi: *Etiam ad nutum amouibiles*, quæ eſt dictio implicatiua ſupponens dari Curatos Regulares inamouibiles. Aliam reſponſionem refert Peyrin. cit. Ad 2. non obſtare amouibilitatem. Tum quia habens Parochiale beneficium examinandus denuo non eſt, neque a ſucceſſore docet Panorm. in cap. Accepimus de ætate numero tertio, & ſexto Riccius part. 3. reſolut. 392. numero ſecundo apud dictum Peyrinum numero tertio. Tum quia ſi eſt denuo examinandus à ſucceſſore maxime ſtante Bulla Pij V. incip. *Romani Pontificis*. in Bull. nouo 133. apud Confect. pag. 228. quæ fundata in Trident. Seſſ. 23. capit. 15. Statuit Confeſſarios Regulares vocari poſſe ad examen ab Epiſcopo ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete; ſed ibi ſermo eſt de confeſſarijs ſimplicibus, & delegatis, non autem Parochialibus, qui in Tridentino, & conſequenter in hac Bulla excipiuntur ab eo examine, de quo ibi, vt conſtat ex illa clauſula. *Niſi aut parochiale beneficium*. Particula enim niſi, & exceptiua, & excluſiua hic ab examine, quod ſolent facere Epiſcopi, argum. eorum, quæ de hac dictione notantur in Reg. Peccatum, in 6. in cap. 1. de except. in 6. & in tit. Ne ſede vac. in 6. & in l. Actione, C. de tranſact. Decius in cap. Cum ſit Romana, de appellat. num. 12. Hanc reſponſionem in terminis tenet Peyrinus cit. lit. C, capit. 13. vbi multa congerit.

Hinc collige non poſſe Epiſcopos etiam ſucceſſores ad examen reuocare huiuſmodi confeſſarios Regulares Curatos, quia eos tenentur ſimpliciter admittere, & non ad certum tempus, cum non debeant eſſe deterioris conditionis Curatis ſecularibus, quibus ſicut pares delegatos Confeſſarios, Clem. in ſua. Dudum, de ſepult. eo magis iudicandi ſunt Parochi regulares ſecularibus æquales & ſimiles, & ſicut ſeculares ſimpliciter approbantur, ita & Regulares, id ſuadentibus vulgatis iuribus.

Quæres 36. An Parochus e.g. Parmenſis confeſſarium Regularem approbatum ab Epiſcopo Regienſi, vel etiam à Parmenſi, ſed limitate in tali Eccleſia, vel tales pœnitentes, aliquando, puta tempore Paſchatis vocare poſſit ad audiendas confeſſiones ſuorum parochianorum in propria Eccleſia? Videtur reſpondendum negatiue in vtroque caſu, & quia illi ſacerdotes, quantumuis confeſſarij in aliena diœceſi, aut etiam in illa Parochi inuitantis reſpectu loci, & perſonarum, tamen reſpectu Eccleſiæ Parochialis, & Parochianorum illius, videntur ſimplices ſacerdotes; ac proinde hoc ſpirituale munus exercere non poſſunt, ſecundum Trident. Seſſ. 23. capitulo 15. niſi prius approbentur ab Epiſcopo Parochi vocantis: Et quia (loquendo de Regularibus) licet hi habeant priuilegium audiendi quoslibet ad ſe accedentes ex probatis reſolut. 6. quæſt. 3. & reſolut. 36. quæſtione 5. §. Septima, & quæſtione 12. non ideo poſſunt ipſi accedere ad alienas Eccleſias maxime extra diœceſim, in qua fuerunt approbati. Quibus non obſtantibus.

96 Reſpond. Parochus poteſt vocare cõfeſſarium quemcumque approbatum ab aliquo Epiſcopo, ſeu habente facultatem approbandi, quamuis tam approbator, quam approbatus vocatus ſint alienæ diœceſis. Probatur ex cap. Omnis 12. de pœnit. vbi dicitur, quod Parochus, poteſt dare licentiam ſuo Parochiano confitendi alieno ſacerdoti, intellige, ait gloſa, habenti executionem ideſt approbationem audiendi confeſſiones; ergo & vocare confeſſarium alienum, coincidunt enim dare facultatem eligendi confeſſarium extraneum, & vocare illum ad id munus. Nec his obſtat Trident. loco citato, vt tradit Nauar. tom. 3. in capit. Placuit numero 43. Boſſius ſect. 3. de Iubileo caſu 2. numero 215. & deinceps & numero 231. Faciunt, quæ habet Faber diſput. 25. de Pœnit. numero 105. & diſputat. 30. numero 36. Per hanc autem vocationem, ſeu licentiam immediate factam Pœnitenti ſuo Parochus non dicitur delegare electo ſacerdoti iuriſdictionem audiendi illum, ſed deſignare illi confeſſarium, ſeu concedere electionem idonei ſacerdotis, cui poſtea de iure communi citato communicatur, ſeu communicata intelligitur facultas exercendi hoc ſpirituale munus. Idem docet Beia parte prima caſu 16. §. Præterea, non obſtante Tridentino, & parte quarta caſu quinto in quibus locis plura de hac re.

97 Synodus Parmenſis ſub Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Epiſcopo Pompeio Cornazano hoc idem videtur innuere illis verbis. *Extra tempus Paſchale poſſit quilibet confiteri, cui ſibi voluerit, Confeſſori, dummodo ſit ex approbatis ad audiendas Confeſſiones*. Vbi obſerua illam particulam, *Ex approbatis*, indefinite poſitam, conſequenter intelligendam generaliter reſpectu cuiuslibet Epiſcopi, ſermo enim ſimpliciter prolatus, generaliter eſt intelligendus, vt habent vulgata iura. In eodem tamen capite, quod eſt Tit. XXVIII. de Sacram. Pœnit. videtur aperte aſſerere oppoſitũ ex parte confeſſarij, cui prohibetur audire pœnitentes alterius Parochiæ illis verbis. *Capellani vero in Eccleſiis, in quibus & Parochi exercent curam animarum, non poſſint audire, niſi pænitentes Parochiæ, ad quam fuere admiſſi, quia limitata cauſa, limitatum parit effectum; & nullo modo audiant etiam ex aliorum Parochorum licentia alienos Parochianos. Qui vero Capellani nomine reſunt, ac ſi eſſent Parochi poſſint omnes audire, vt Parochi*. Legenti vtrumque decretum alteri repugnare videtur, ſed res ita non eſt, tollitur diſtinguendo, aliud namque eſt eligere confeſſarium, quod conceditur in primo decreto, aliud audire virtute approbationis extraneos, quod prohibetur in poſteriori Decreto.

Digitized by Google

Vnum aduerto, ibidem exprimi aliud decretū prohibitiuum, illis verbis. *Nulli pænitentes in Paſchate ſaltem, niſi ex licentia ſui Parochi, alteri confiteantur*. Quod eſt conforme iuri communi; Non tamen tollit, quin poſſint confiteri, etiam ſine licentia Parochi, Confeſſario Regulari, qui ex priuilegio Pontificio audire poteſt quoſcumque ad ſe accedentes, vt probaui ſupra initio quæſtionis, Decreta ſiquidem ſynodalia nequaquam poſſunt infringere priuilegia Regularibus conceſſa à Sūmis Pontificibus quia inferior nihil poteſt in legem ſuperioris, ex vulgatis iuribus.

Quæres 37. Quamnam facultatem habeant cōfeſſarij Regulares, vel etiam ſeculares approbati à quibuſdam magis prælatis exemptis ab Epiſcopis, de quibus dixi hic q. 22. An ſcilicet poſſint audire quoslibet ad ſe accedentes, & abſoluere à reſeruatis Epiſcopo, in cuius diæceſi eſt locus exemptus?

98 Reſp. Si ſunt Regulares poſſunt audire quoslibet ad ſe accedentes, iuxta dicta mox in præcedenti quæſito, ſeculares vero omnes accedentes cum licentia ſaltem tacita ſui Parochi, pro quo faciunt dicta in præcedentibus. Quod ad ſecundū, debent ſeruare leges ſui ordinarij, qui ſibi ſi caſus non reſeruauit, ab his immunes ſunt, & etiam a caſibus Epiſcoporum, quia eorum iuriſdictioni in hoc non ſubduntur, vnde aduenas, & huiuſmodi, quos ſimpliciter poſſunt audire, abſoluere valent à reſeruatis ſuis ſuperioribus.

Dices hoc procedere in Confeſſario Regulari, non ſeculari, ea differentia, quod Regularis ideo abſoluit quoſcumque etiam a reſeruatis, quia facultatem abſoluendi habet immediate à Papa, cui omnes Chriſti fideles ſubijciuntur; ſecularis vero cum habeat facultatem delegatam præciſe ab illo magno prælato non poteſt hoc Sacramentum miniſtrare niſi illis, quos ille prælatus abſoluere poteſt, ex vulgatis iuribus: Nemo plus iuris in aliū conferre poteſt, quam ſibi competere dignoſcatur 79. in 6. Qui ſuos ſubditos tantum abſoluere poteſt, ergo & hoc ius tantum in Confeſſarium ſecularem conferre poteſt.

Reſpondetur tamen etiam ſecularem poſſe audire, & abſoluere extraneos ad ſe accedentes occaſione peregrinationis, deuotionis, &c. quia in eo caſu euadit eius ſubditus, quo ad rite hoc Sacramentum recipiendum. Faciunt dicta reſol. 6. q. 20. ex illa ſiquidem ſubiectione non amplius eſt extraneus, ſed proprius & Parochianus.

Queres 38. An Confeſſarij Regulares accipiant facultatem delegatam miniſtrandi Sacramentum pœnitentiæ ab Epiſcopo approbante, an poſita illius approbatione eam immediate recipiant à Sede Apoſtolica?

99 Reſpond. ſupra q. 5. §. Septima, eam recipere immediate à Summo Pontifice.

Queres 39. An facultas conceſſa à Prouinciali, aut Generali alicui præſentandi ſe Epiſcopo pro examine ad Confeſſiones ſecularium audiendas durat etiam finitis eorum officijs?

100 Reſp. Adhuc durare, donec reuocetur à ſucceſſoribus, modo non ſit limitata, durante eorū officio. Probatur, quia huiuſmodi gratia cenſetur facta, ea enim gratia vocatur facta, quæ alicui fit in eius fauorem, independenter ab alijs, quibus prodeſſe poteſt, Sanch. lib. 8. diſp. 28. num. 48. ac proinde durat poſt mortem concedentis, aut eius officium finitum, ex cap. Si cui 36. de præbend. Sanch. cit. num. 64. Quare cum licentia præſentandi ſe coram ordinario ſit gratia facta, durat etiam poſt officium concedentis finitum. Confirmatur quia durat facultas conferendi, beneficia alicui conceſſa, perſonis non expreſſis eſt cit. cap. Item facultas diſpenſandi, perſonis non expreſſis Sanch. cit. num. 8. Item & recipiendi ordines, ex eod. num. 83. quia iſtæ ſunt gratiæ factæ, ergo à ſimili facultas ſe præſentandi pro examine eſt gratia facta, licet prædictæ omnes facultates reſpiciant quid futurum. Dixi, *Modo non ſit limitata*, quia tunc cum officio deſinit eſſe, cenſetur etiam limitata, ſi facultas contineat Epiſcopum certum, coram quo Religioſus ſe præſentare debet, à pari de facultate conceſſa diſpenſandi cum tali perſona.

101 Nota autem, quod facultas ſe præſentandi conceſſa ab vno Prouinciali ſiue ſit noua, ſiue antiqua prodeſt tantum, & valet pro ea prouincia in qua Prouincialis præeſt, vnde ea inualide vtitur, ſi tranſeat ſub iuriſdictione alterius Prouincialis in alia Prouincia, quia facultas non extenditur vltra Prouinciam concedentis.

RESOLVTIO XXXVII.

De reſeruatione Caſuum in Religione.

SVMMARIVM.

1 *Extenditur Decretum Clem. VIII.*
2 *Quid ſit caſus, & reſeruatio?*
3 *Reſeruatio odioſa confeſſario, & pænitenti.*
4 *De varijs ſpeciebus caſuum reſeruatorum.*
5 *Caſus expreſſi in Tabella non excludunt reſeruatos a iure.*
6 *Caſus expreſſi in Regulis ſublati.*
7 *Veniale non eſt reſeruabile.*
8 *Mortale ſemel remiſſum rite non eſt reſeruabile.*
9 *Omnium externorum reſeruatio fieri non poteſt.*
10 *Quomodo reſeruentur habentia adnexam cenſuram.*
11 *Caſus Papales habent adnexam cenſuram.*
12 *Inferiores reſeruant peccata etiam cum cenſuris.*
13 *Reſeruatio eſt cenſuræ primario.*
14 *Cenſura ſublata à quouis tollitur peccatum.*
15 *Reſeruatio peccati includit etiam cenſuram non reſeruatam.*
16 *Reſeruatio inferioris ſuam non facit reſeruationem ſuperioris.*
17 *Concedens abſolutionem peccati, etiam cenſuræ.*
18 *Dicta procedunt etiam inter regulares.*
19 *Peccato non reſeruato adhuc cenſura eſt reſeruata.*

Caſuum

20 *Caſuum nomine veniunt ſolum peccata.*
21 *Reincidentia etiam in ſolam cenſuram eſt materia reſeruationis.*
22 *Reincidentia eſt in ſpeciem.*
23 *Tenet ſtatutum de ſe præſentando.*
24 *Modo non ſit ſub conditione.*
25 *Probatur tenere illud ſtatutum.*
26 *Poteſtas reſeruandi apud Eccleſiam eſt de fide.*
27 *Procedit immediate à Chriſto ad Papam.*
28 *Negans hanc poteſtatem eſt hæreticus*
29 *Quinam Superiores Seculares poſſint ſibi reſeruare caſus.*
30 *Qui vero Regulares.*
31 *Generales & Prouinciales ſoli reſeruant.*
32 *Superiores locales non reſeruant.*
33 *Excommunicatus vitandus non reſeruat.*
34 *Delegabilis eſt hæc poteſtas.*
35 *Delegante amoto ſpirat delegatio.*
36 *Prouincialis in hac poteſtate ſubordinatur Generali.*
37 *Generalis ſine cauſa non prohibet hanc poteſtatem.*
38 *De modo tenendo in reſeruandis caſibus.*
39 *Modus aſſignatus omiſſus non vitiat reſeruationem.*
40 *Par numerus caſuum reſpectu Secularium, & Regularium.*
41 *Caſus expreſſi in Decreto non ſunt actu reſeruati.*
42 *Alios præter vndecim ſibi reſeruare poſſunt.*
43 *Omnes caſus de conſenſu capituli ſunt reſeruandi.*
44 *Etiam cenſuræ.*
45 *De quibus diſponit Decretum.*
46 *Reſeruatio propria authoritate facta non tenet.*
47 *Caſus non expreſſi reſeruandi ſunt cum conſenſu Capituli.*
48 *Excommunicatio adiecta peccato tripliciter ſpectari poteſt.*
49 *Forma præſcripta habens poteſtatem non eſt eſſentialis.*
50 *Superior cum ſuis definitoribus tantum facit caſus.*
51 *Diſcuſſio, & conſenſus capitulariter petitur.*
52 *Superior ſe ſolo interpretatur caſus dubios.*
53 *Reſtringit illos.*
54 *Sed non ampliat.*
55 *Vndecim illos non tenetur reſeruare ſub eiſdem verbis.*
56 *Maiores ſolum vi huius Decreti reſeruant.*
57 *Capitulum locale non ſuccedit loco prouincialis.*
58 *Pro vno Conuentu non pro alio fieri poteſt.*
59 *Subditi non poſſunt renuntiare huic formæ.*
60 *Reſeruatio in ſingulis Conuentibus publicanda.*
61 *An reuocatio ſolemniter ſit facienda.*
62 *Reſeruatio quando dicatur iuris, non hominis.*
63 *In capitulo generali poteſt fieri reſeruatio pro omnibus.*
64 *Negligens eam facere peccat mortaliter.*
65 *Exponitur caſus.* Omnis excommunicatio maior.
66 *Includit omnes iam latas.*
67 *Non autem poſt ferendas.*
68 *Cui caſui non poteſt ſuperaddi excommunicatio ferenda.*

Clemens Papa VIII. felicis recordationis edoctus de parum prudenti modo, quo Superiores Regulares olim caſus ſibi reſeruare ſolebant, ex quo nonnulli ex Religioſis infirmiores ſua peccata Superiori detegere formidabant, vnde in periculum æternæ damnationis adduci poſſent, cui malo occurrere cupiens edidit ſequens Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum.

1 *Sanctiſſimus Dominus noſter, qui iampridem accuratè perpendit, & re ipſa compertit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi Superiores admodũ prudenter, ac moderate illa vtantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidabant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Quocirca, vt huic malo Sanctitas ſua opportune prouideret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire, prudenter in Domino iudicauerint.*

I. *Veneficia, Incantationes, Sortilegia.*

II. *Apoſtaſia à Religione ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo peruenit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio.*

III. *Nocturna, & furtiua è Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.*

IV. *Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.*

V. *Iuramentũ falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo.*

VI. *Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſecuto.*

VII. *Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus.*

VIII. *Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*

IX. *Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.*

X. *Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſcunque perſonæ.*

XI. *Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis capituli in toto ordine, aut Prouincialis in Prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu id ab ipſis petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputẽt duos, tres, aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, qui ſint docti, prudentes, charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant; & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quam confeſſarij, qui poſtea ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis à

Digitized by Google

tis à Confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint. Atque ita per quoſcumque Regularium Superiores, quicumque illi ſint, obſeruari mandauit.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis Concilij, etiam Generalis, Decretis, necnon conſuetudinibus ab immemorabili etiam tempore obſeruatis, aut Regulis in Generalibus ſeu Prouincialibus Capitulis editis, ſtatutis & conſtitutionibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis, priuilegijs, indultis, & conceſſionibus quibuſcumque, quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die vero 26. Maij 1593.

Hoc Decretum de verbo ad verbum extendũt Sorbus ver. Abſolutio ord. quo ad Fratres. Confectius in ſuo Summ. tit. 17. c. 8. Franciſcus Longus à Coriolano illud explicans in ſuo tractatu de caſibus reſeruatis, refert Nald. ver. Religioſus 43. Quaranta ver. Caſus reſeruati, Vecchius diſput. 11. de Nouitijs. Agunt vero de illo Rodriq. tom. 1. quæſt. 23. cum ſuo Compend. reſolut. 22. Mirand. tom. 2. q. 34. Portell. ver. Caſus reſeruati, Graff. in praxi libro 3. Beia part. 3. caſu 16. Megal. libro 1. de Pœnit. cap. 12. & fere omnes Moderni.

Nonnulla dubia emergunt ex intelligentia huius Decreti, quorum reſolutio, præmiſſis quibuſdam, quæ ſpectant ad caſus reſeruatos in genere, facile colligetur ex reſponſione ad ſubiectas quæſtiones.

Quæres 1. Quid ſit caſus reſeruatus? & eiuſdem reſeruatio?

2 Reſpond. 1. Quo ad definitionem quid nominis, caſus, relictis varijs eius ſignificationibus, quę non faciunt ad rem, cum mentem potius obtenebrent, quam dilucident, accipitur primo pro quacumque quæſtione ſpectante ad Theologum moralem, ſiue verſetur circa peccata, ſiue circa cenſuras, ſiue circa vota, aut iuramenta, & his ſimilia, vt docet Graff. in pr. lib. 1. cap. 1. num. 5. Vnde caſus conſcientiæ eſt quęſtio de moribus facta, ſeu eſt inquiſitio de bonitate, & malitia humanorum actuum. Accipitur ſecundo pro peccato quocumque tam mortali, quam veniali, ſiue reſeruato, ſeu non, ſiquidem homo peccando cadit à rectitudine, ſecundum quam debebat bene operari; hinc fit quod peccatum vocatur caſus, eo quod cadat peccator per mortale à ſtatu altiori gratiæ, & ſi iam cecidit per præteritum, magis adhuc cadit, & profundatur per ſubſequentia, iuxta illud D. Greg. *Peccatum, quod per pœnitentiam non diluitur, mox ſuo pondere ad aliud trahit*, qui caſus contingit etiã per peccatum veniale, iuxta illud Prouerb. 24. 16. *Septies in die cadit iuſtus*, & ſic cadendo decreſcit in illo gratia Dei, licet non deperdat, iuxta aliud. *Qui modica ſpernit paulatim decidet*. Itaque caſus moraliter ſic dicitur, quia peccãs cadit a gratia Dei per mortale, aut ab eius augmento per veniale. Accipitur tertio magis ad rem noſtram pro peccato ſolum reſeruato, quod definitur in ſequenti reſponſione.

Reſpond. II. Caſus reſeruatus deſcribitur peccatum mortale exterius vt tale conſumatum ſub ea integra ratione ſpecialis malitiæ, ſub qua expreſſe, & in terminis eius abſolutio reſeruatur à Superiore, eo fine, vt ſubditi a grauioribus culpis ſe obtineant. Singulæ particulæ diligenter ſunt explicandæ.

Dixi I. *Peccatum*, quia ſumendo preſſe hãc vocem, caſus reſeruatus, proprie venit ſolum peccatum, vt docui in prima reſponſione, vnde conceſſis caſibus reſeruatis alicui Confeſſario non cenſentur conceſſæ cenſuræ, niſi in duobus caſibus; primo, quando conceſſio eſt Papalis de ſuis caſibus, nam Papa non ſolet ſibi reſeruare peccata ſine cenſuris, conſequenter concedendo ſuos caſus neceſſario concedit cenſuras, quæ illius proprie ſunt caſus. Secundo reſpectu inferiorum, quando concedunt omnes ſuos caſus, inter quos numerãtur aliquæ cenſuræ, tunc ſub conceſſione caſuum veniunt etiam cenſuræ, cum dicantur tunc caſus, aliter ſub nomine caſuum non currunt cenſuræ, quia iſtæ non ſunt peccata, quod eſt de eſſentia caſus, ſed pœnæ ſpirituales ipſorum peccatorum. Multo minus veniunt vota, iuramenta, & irregularitates, cum non ſint peccata, cum Superiores non ſoleant de his facere reſeruationem, quia de iure communi in his diſpenſatio ſpectat ad Superiores, & Prælatos.

Dixi II. *Peccatum mortale*, quia veniale non ſolet reſeruari, an autem poſſint Prælati reſeruare? dicam infra quæſt. 6. Peccatum autem mortale non ſufficit vt ſit tale ex genere ſuo, & ſpeculatiue, ſed debet eſſe tale in actu exercito, & practice in quantum perpetratur ab hac vel illa perſona, vt ſciat Confeſſarius committentem aliquod peccatum, quod ex genere ſuo eſt mortale, non incidere in caſum reſeruatum, ſi ex aliqua circumſtantia fiat veniale, aut nullum peccatum: exemplum ſit in blaſphemante, qui ſi non aduerſat ad id quod dicit, nõ peccat mortaliter, licet blaſphemia ex genere ſuo, & ſpeculatiue ſit mortale, conſequenter non incidit in caſum reſeruatum. Item Religioſus proprietarius in re leui, vel modicum furans de rebus Monaſterij non incidit in caſum 4. neque 8. Si hi duo caſus ſint reſeruati iuxta Decretum Clem. VIII. vt dicã ſuis locis. Vide Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 72. & fuſius in praxi lib. 1. cap. 4. Regul. 4. & in Append. lib. 1. cap. 7. num. 26. Bonac. q. 7. de Pęnit. p. 5. §. I. num. 3. Floronum part. 1. cap. 1. 4 num. 13.

Dixi III. *Exterius*, quia Eccleſia non ſolet ſibi reſeruare peccata interna, quia de occultis non iudicat, cap. Erubeſcunt 11. diſt. 32. cap. Conſuluiſti 18. 2. q. 5. cap. fin. 32. q. 5. cap. Sicut tuis literis 33. de ſimon. in fine, cap. Tua nos, eod. An autem poſſint, dicam infra q. 8.

Dixi IV. *Vt tale conſumatum exterius*, quia ſi malitia ſit mortalis tantum ex parte actus interni mentis, tunc peccatum externum reſeruatum non eſt, cum vt mortale exterius non ſit conſumatum, ac proinde Eccleſia de eo non fert iudicium, nec ſibi ſolet reſeruare illud. Quare ille Religioſus, qui accedit ad res Monaſterij cum intẽtione multum furandi, non incurrit caſum reſeruatum furãdo modicum, quia exterior malitia ablationis eſt tantum venialis non ſufficiens ad inducendam reſeruatio-

ſeruationem in furto. Vide Henr. lib. 3. de pœnit. cap. 14. num. 6. ex Nald. ver. Caſus num. 4. Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 71. & Append. lib. 1. cap. 7. num. 25. Fabrum diſp. 27. de pœnit. num. 14. & hoc à ſimili cenſuris apud Megal. par. 3. lib. 4. cap. 1. Bonac. q. 1. p. 3. à num. 12.

Dixi V. *Conſummatum ſub integra ratione ſpecialis malitiæ reſeruatæ*, quia ſi peccatum non perficiatur, etiam ea intentione excludendi reſeruationem, non dicitur reſeruatum, leges enim pœnales, inter quas eſt reſeruatio caſuum, regulariter non puniunt crimen affectatum, niſi fiat mentio expreſſa de attentatione, ſed perfectum in ſua integra malitia; vnde procuratio abortus etiam effectu non ſecuto ponitur caſus reſeruandus à Prælatis Regularibus, vt videre eſt ſupra in Decreto, caſu 6. Attentans inſuper etiam interius copulam, ſed extra ſeminans, non incidit in caſum copulæ carnalis, quia perfecta copula ſub hac malitia ita reſeruatur, vt ſemen emittatur intra vas naturale, ſeu contra naturam, qui enim incepit intra vas pudendum, poſtea ſeminans extra etiam eo prætextu, ne incurrat reſeruationem, non incidit, vt docet Floron. caſu 7. num. 9. vbi §. Excipitur, dicit Doctores id communiter tenere, quicquid dicat Belloch. part. 2. de caſib. reſeru. quæſt. 1. num. 183. & quæſt. 2. num. 15. cum Graff. pr. lib. 1. cap. 11. numero 25. Item mittens literas ad monialem, ad quam tamen non peruenerunt, non incidit in caſum miſſionis literarum ad moniales, quia miſſio perficitur in acceptatione facta à moniali, ad quã mittuntur, Nau. conſil. 19. de ſent. excom. Rodr. q. 45. art. 3. Nald. ver. Lex num. 11. Floron. part. 1. de caſib. reſeru. cap. 1. num. 34. & dixi reſol. 7. quæſt. 17. §. Scribens.

Dixi VI. *Expreſſe, & in terminis*, quia cum reſeruatio ſit pœnalis, & odioſa ſtricte explicãda eſt, ſecundum quod verba iacent, ſeruata vocabulorũ proprietate, in quibus non poteſt fieri extenſio, neque ampliatio, aut argumento à maiori, à ſimili, ab identitate, ab æquipollentibus, &c. ſed ille caſus tantum dicitur reſeruatus, qui exprimitur in litera, quod verum eſt, licet dici poſſit aliam eſſe voluntatem Superioris exterius non explicatam, quia propoſitum in mente retentum nihil operatur l. Si repetendi C. de condit. ob turpem cauſ. ex Florono cap. 1. num. 42. Coriolano ſect. 1. art. 5. numero 4. Lazar. quæſt. 10. de Blaſph. num. 17. immo quamuis Superior exterius ſuam voluntatem manifeſtet vt priuata perſona, & doctor, non autem vt legiſlator ſolemniter declarando talem caſum ſic intelligendum eſſe, & non aliter, Bonac. q. 4. de matrim. p. 11. num. 5. vbi refert opinionem Eminentiſſimi Cardinalis Borrhomæi tunc Archiepiſcopi Mediol. viri Dei aſſerentis maſculum abutentem muliere incidere in caſum à ſe reſeruatum ſub his verbis. *Qui ſodomiam commiſerint*, Sed dicas tu Sodomiam eſſe copulam perſonarum eiuſdem ſexus cum ſemine emiſſo intra vas indebitum, ex Nau. apud Floronum caſu 7. num. 6.

Dixi VII. *Eius abſolutio reſeruatur Superiori*, quia effectus reſeruationis eſt auferre poteſtatem Confeſſarijs abſoluendi ab illis peccatis, quæ reſeruatione afficiuntur; & ſub hac ratione reſeruatio dicitur odioſa, quia præiudicat poteſtati confeſſariorum, & commoditati pœnitentis, qui cogitur accedere ad Superiorem, vel alium habentem facultatem ſuper reſeruata.

Dixi VIII. *Eo fine, vt ſubditi ſe abſtineant à grauioribus culpis*, & iſte finis optime colligitur ex Sacro Concilio ſeſſ. 14. cap. 7. Vgolinus de offic. Epiſc. part. 2. cap. 35. num. 2. & 3. Homob. part. 1. cap. 1. & ex illis Ignatius Lupus Strictioris Obſeru. qui nouiſſime anno 1636. edidit Commentaria in caſus reſeruatos Epiſcopo Bergom. part. 1. diſt. 1. art. 1. diff. 2.

Reſpond. III. Reſeruatio eſt reſtrictio poteſtatis iuriſdictionis facta inferiori Sacerdoti Confeſſario à ſuo Superiore habente ad id poteſtatem. Colligitur ex Doctoribus cum Florono par. 1. cap. 1. num. 2. & 30. Regin. lib. 1. num. 124. Graff. pr. lib. 1. cap. 4. num. 2.

Dixi I. *Reſtrictio*, quia vt dicitur in Tridentino ſeſſ. 23. cap. 15. quamuis presbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatem, intellige ordinis, accipiant, non tamen iuriſdictionis, quam accipiunt à Superioribus ſuis valentibus illam ampliare, aut reſtringere, prout in Domino iudicauerint, vt colligitur ex eodem Concilio ſeſſ. 14. capit. 7.

Dixi II. *Poteſtatis iuriſdictionis*, hæc ergo poteſtas reſtringibilis eſt, quę facultas ſpiritualis eſt abſoluendi à peccatis, tripartita, in ordinariam nempe, quam habent omnes curati ex officio ſuo immediate curam animarum habentes; vt Papa in omnes Chriſti fideles; Epiſcopi in ſua diœceſi; Parochi in ſua Parochia; Prælati Regulares in ſuos ſubditos, Generalis in omnes, Prouincialis pro ſubditis ſuæ prouinciæ, Prior pro ſuo Conuentu. In delegatam qualis eſt ea, quam reliqui Sacerdotes habent, non ex officio, ſed ex delegatione, admiſſione, ſeu approbatione facta per vnum ex illis vt, ſunt omnes Confeſſarij Regulares, & alij admiſſi à Superioribus; & ex iure, ſeu ex priuilegio eligendi Confeſſarium, de qua poſtrema multa dixi reſol. 34. per totum, & de delegata ab Epiſcopo reſol. 36. per totum. De hac autem triplici poteſtate eſt ſermo hic, ita quod reſtringibilis eſt à Superioribus, qui habent poteſtatem ſibi reſeruãdi caſus. Quod ordinaria, & delegata reſtringatur colligitur ex Gloſ. ver. Conceſſa, in Clem. Dudum, de ſepult. & habet Megal. part. 1. lib. 1. cap. 11. num. 2. quia illam recipiunt dependenter à ſuis Prælatis, ergo in eorum eſt poteſtate illam ampliare, vel reſtringere. Demum, quod iuriſdictio ex conceſſione iuris, ſeu ex electione veniat ſub reſeruatione, aperte conſtat ex cap. Si Epiſcopus, de Pœnit. in 6. vbi Bonifacius VIII. decernit, quod ſi Epiſcopus ſuo ſubdito conceſſerit, vt ſibi poſſit idoneum eligere Confeſſorem, ille, quem is elegerit, in caſibus, qui eidem Epiſcopo ſpecialiter reſeruãtur, nullam habet pęnitus poteſtatem, & reddit rationem, quia in generali conceſſione non veniunt, quæ non eſſet quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus.

Dixi III. *Facta inferiori Confeſſario à ſuo Superiore*, quia reſeruatio cum referatur ad abſolutionem, neceſſe eſt, quod dirigatur ad Sacerdotem Confeſ-

&c. Hos, & ſimiles caſus, meo iudicio arbitror eſſe eoſdem, quos vocant ab homine, vel iure ſpeciali, vt videtur colligi ex verbis Extrauagantis, nomen enim conſuetudinis non accipitur pro lege non ſcripta, ſed pro eo, quod ab aliquibus ſolet fieri.

Sub tertia continētur caſus ab homine facti, qui communiter ab Epiſcopis, & Prælatis ſolent fieri ſingulis annis, vel durante eorum officio, & regiſtrantur in Tabella caſuum reſeruatorum.

Ego autem diſtinguo caſus in ordine ad ſuperiores reſeruantes, in Papales, Epiſcopales, & Regulares. Caſus Papæ reſeruati Regulariter ſunt cenſuræ, vnde reſpectu illius caſus, & cenſuræ pro eodem accipiuntur. Caſus Epiſcopales ſunt illi, quos ſibi reſeruant vel via iuris ſpecialis, quos inſerunt in ſuis Concilijs, vel Synodis, perpetuo duraturi, ſicut alia durant ſtatuta; & leges ſpeciales; vel vt ab homine, quos regiſtrant in Tabellis ſuis vt plurimū extra Synodalia ſtatuta, & extinguantur cum vita ipſius; vt à iure communi illis reſeruantur, cuiuſmodi ſunt nonnullæ excommunicationes, de quib. Catalogus Excom. cap. fin. vbi ſeptem excommunicationes enumerantur, quas ius commune reſeruat Epiſcopis. Caſus demum Regulares ſunt illi, quos ſuperiores Regulares ſibi reſeruant, vel iure conſtitutionis perpetuo duraturæ, vel vt ab homine, cum quo mortuo, vel ab officio amoto extinguuntur.

Quæres 4. An quando ſuperior aliquos caſus exprimit in Tabella, alij cenſeantur excluſi, ita quod à non expreſſis confeſſarij ſimplices poſſint abſoluere? Vide reſol. 6. quæſt. 25.

5 Reſpond. Caſus ſunt in duplici differentia, alij à iure, alij ab homine, caſus a iure ſemper durant, cum per modum legis editi ſint, ac proinde non tolluntur per nouam reſeruationem, niſi illis expreſſe derogetur; Caſus vero ab homine per nouam reſeruationem tolluntur, licet non fiat de illis expreſſa derogatio in recentiori reſeruatione, ex illa communi ratione, quia incluſio aliquorum eſt aliorum excluſio, cap. Nonne, de præſumpt. Comitolus lib. 1. reſp. moral. q. 25. quem ſequitur Homobon. part. 1. cap. 3. §. Quorum caſuum, quos pro ſe citat Floronus part. 1. cap. 4. §. 8. num. 4. & de mente ipſorum Lupus part. 1. de caſibus Bergomi diſt. 2. art. 1. diff. num. 4. docent alios cenſeri excluſos, qui in ſynodo, aut conſtitutionibus reperiuntur reſeruati, ac proinde non tantum ab homine, ſed etiam à iure reſeruatos, quod mihi non probatur, niſi id aliunde colligatur, vt quando plures caſus ex expreſſis in ſynodis, ſeu a iure includuntur in noua reſeruatione ad verbum, vel ad ſententiam, in eo caſu puto excludi reliquos non numeratos in noua reſeruatione ſiue fiat ab homine, ſiue a iure, quia relatio veteris caſus ſub noua reſeruatione eſt ſufficiens ſignum derogationis, aliorum, qui de nouo non referuntur. Vide Nald. ver. Caſus num. 8. §. quæ ſane.

Quæres. 5. An caſus regulares de iure regiſtrati in Regulis, vel conſtitutionibus per hoc nouum Decretum Clem. VIII. ceſſauerint, & pœnitus extincti ſint, niſi renouentur iuxta formam huius Decreti?

6 Reſp. Sunt extincti, quod alia ratione non probo niſi ex eo, quod affert Beia part. 3. caſu 16. §. Extat tandem, vbi aſſerit, quod dum ipſe eſſet Romæ in facti contingentia, Summus Pontifex, vna cum Sacra Congregatione fecit ſibi præſentari in ſchedula omnes caſus reſeruatos per regulam, aut conſtitutiones, vel conſuetudines cuiuslibet Religionis, quibus viſis præſcripſit reſeruandos eſſe ſolum eos, qui enumerantur in ſuo Decreto, & alios etiam non niſi de conſilio, & conſenſu Capituli, iuxta quod dicitur ibidem, ergo omnes alij ſiue à iure ſpeciali, ſiue ab homine ante hoc Decretum nullo modo nunc ſunt reſeruati, niſi reſeruentur ad præſcriptum Decreti. Confirmatur, quia in fine Decreti adeſt clauſula derogatoria quibuſcumque regulis, aut conſtitutionibus, vel conſuetudinibus & ratio id ſuadet, quia nulli ex caſibus enumeratis in Decreto reſeruabantur in Religionibus tranſlati in hoc Decreto, ergo alii cenſentur excluſi; neque rationi conſonum videtur eſse, vt idem caſus pluries reſeruetur eadem ratione, cum id ſit ſuperfluum euitandum, lex enim, ſeu ſtatutum nihil ſuperflui continere debet, l. Si quādo ff. de arg. legat. cap. Solita 6. de maior. leges enim nihil fruſtra faciunt. Cæſar. Argel. de contrad. legitimo q. 2. num. 20. q. 13. num. 48. & videtur repugnantia, quod idem caſus ſit reſeruatus à iure, & ab homine, duraret enim perpetuo, vt à iure, & non duraret perpetuo, vt ab homine, cum quo extinguitur, vt omnes docent. Ita igitur ſentit Beia loco citato, & inclinant Sorbus ver. Abſol. ordin. quoad Fratres. §. Circa diſpoſitionem, ibi Eſt *aduertendum quod nunc per dictum*, &c. Coriolanus caſu 9. num. 29. ibi *Vt olim fiebat*, quos citat Portel ver. Caſus reſeruati in Addit. qui dicit ſe alias fuiſse huius opinionis, poſtea eam mutando ſequendo declarationem ſuorum prælatorum dicentium caſus antiquos adhuc eſſe reſeruatos, ſed hoc non probat de iure, ſed potius de voluntate illorum ſuperiorum; nobiſcum expreſſe Peyrinus tom. 3. cap. 12. num. 7.

Colligitur hinc caſus relatos in noſtra Regula cap. 14. non eſse amplius reſeruatos ex vi Regulæ niſi ſuperiores illos expreſſe regiſtrent in ſuis reſeruationibus ob adductas rationes.

Qæres. 6. An peccatum veniale ſit, aut poſſit eſse materia reſeruationis.

7 Reſpond. Peccatum veniale de facto non reſeruatur, neque reſeruari poteſt; probatur, Tum quia materia reſeruationis eſt de peccatis mortalibus materia neceſſaria Confeſſionis; veniale autem non eſt huius conditionis, ergo. Tum quia reſeruantur ſolum atrociora, & grauiora peccata Seſſ. 14. cap. 7. venialia autem neque atrocia, neque grauia vocantur, cum non priuent gratia Dei, neque ſint grauis tranſgreſſio. Tum quia reſeruatio horum eſset inutilis, & vana, eo quod nullus tenetur confiteri peccata venialia, quæ alijs medijs tolli poſſunt ex eadem Seſſ. 14. cap. 5. vbi Barboſa num. 4. citat pleroſque doctores aſſerentes eum qui habet ſola venialia non teneri ex pręcepto eccleſiæ confiteri. Et hoc procedit etiam reſpectu Religioſorum, qui non tenentur confiteri venialia, etiamſi ſingulis hebdomadibus, aut menſibus præcipiatur Confeſsio, vt monachis nigris in

Clem.

Clem. Ne in agro de ſtatu Monach. vbi Gloſ. ver. Menſibus videtur inſinuare hoc ſtatutum referri ad peccata mortalia, argumento ex capit. Omnis, de pœnit. iuncta Gloſ. ver. Omnia, quæ ab annuali confeſſione excludit venialia, quod etiam docet Scotus in 4. diſt. 17. quem pro ſe citat Silu. ver. Cōfeſſio 1. quæſt. 13. quicquid dicat Summa Peregrina lib. 5. de pœnit. cap. 4. num. 5. aſſerens Monachos nigros ex ſtatuto ſupradictæ Clementinæ teneri ad menſtruam confeſſionem ſub mortali de culpis mortiferis, ſub veniali vero de venialibus. Ita ſentit Graff. pr. lib. 1. cap 4. Reg. 4. num. 17. Beia part. 3. caſu 16. §. Ego tamen, Homobon. part. 1. cap. 3. §. Nihilominus, Bonac. quæſt. 5. de Pęnit. p. 5. §. I. num. 3. Faber diſput. 27. de pœnit. num. 13. Suar. tom. 4. diſput. 29. ſect. 1. num. 4. Mirand. tom. 2. quæſt. 34. art. 4. concluſ. 4. qui tres docent, poſſe Superiorem prohibere ſuis Confeſſarijs abſolutionem a talibus venialibus, non propter hoc, hanc eſſe reſeruationem, ita quod pœnitens non poſſit ea delere niſi per abſolutionem dandam à Superiore, eſt ergo ſimplex prohibitio, per quam Confeſſario Superior limitat facultatem abſoluēdi, per quod tamen pęnitens minime obligatur accedere ad illum pro remiſſione. Vide Floronum part. 1. cap. 1. §. I. ſuſtinentem poſſe reſeruari veniale, quia vbi per Superiorem reſeruatur actus etiam venialis, actus ille mutat naturam, & fit mortalis ex illa prohibitione, & ad hoc multa alia dicit, quæ non poſſunt ſubſiſtere, ſiquidem addita reſeruatio actui malo neque auget, neque minuit illius malitiam, ſed relinquit in ſua ſpecie malitiæ venialis, aut mortalis; neque videtur directe reſpondere, quia quęſtio non eſt de actu veniali quatenus tranſit in mortalem, ſed prout remanet intra ſuam ſpeciem venialitatis, nam de mortali nemo dubitat quin poſſit reſeruari.

Quæres 7. An peccatum ſemel remiſſum, poſſit eſſe materia reſeruationis?

8 Reſpond. Non poteſt eſſe, ſuadetur, Tum quia iam ſatisfactum eſt intentioni Superioris; Tum quia reſeruatio eſt circa materiam neceſſariam, cuiuſmodi nō eſt peccatum mortale ſemel rite remiſſum. Tum quia non eſt reſeruabile veniale, ergo neque ſemel remiſſum. Eſt communis opinio Doctorum cum Fabro diſput. 27. num. 51. & 52. Beia part. 3. caſu 16. §. Ego tamen, Suar. cum Mirand. tom. 2. quæſt. 34. art. & concluſ. 4. Floron. c. 1. num. 20. & cap. 4. §. 8. num. 6. Procedit reſponſio etiam reſpectu Religioſorum, qui aliquo ſtatuto obligari non poſſunt, vt peccata ſemel rite remiſſa iterum confiteantur, vt docet D. Thom. cum multis alijs citatis cum Nauar. cap. 9. quem refert cum alijs Coriolanus part. 1. ſect. 1. artic. 9. Habet locum etiam quod pœnitens nullam fecit confeſſionem coram Superiore, vel alio habente poteſtatem abſoluendi à reſeruatis, modo cōfeſſus ſit caſum reſeruatū, ratio quia reuera ſublata fuit reſeruatio, licet non culpa, quæ cum amplius reſeruationem adiunctam non habeat, à quouis ſimplici Confeſſario tolli poteſt, & videtur ſuperfluum, & inutile, quod reſeruatio denuo inducatur ſuper illo peccato, cuius antiqua reſeruatio iam ſublata fuit, cum Superior debeat eſſe contentus vnica ſatisfactione pro eodem delicto, non enim bis idem punitur ab homine, cum Deus non iudicet bis idipſum, capit. Sunt 42. diſtinct. 3. de pœnitent. Præterea illud iudicium quo ad reſeruationem iam finitum eſt, ergo non debet iterum reuocari. Quod reſeruatio tollatur in confeſſione nulliter facta coram habente facultatem abſoluendi à reſeruatis docent Caiet. ver. Caſus reſeru. Regin. lib. 8. num. 62. Silu. confeſſio 1. q. 19. Rodriq. tom. 1. quæſt. 21. art. 8. cum alijs, quos citat, & ſequitur Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 5. §. 5. num. 9. §. Si vero, qui ibidem in reſponſione docet contrarium, quando Sacerdos abſoluit virtute iubilei, quia in eo conceditur priuilegium eligendi Confeſſarium, qui abſoluat à reſeruatis vere pęnitentes, cuiuſmodi nō ſunt illi, qui culpabiliter nullam faciunt confeſſionem; ad hoc tamen dici poteſt, illam particulam, *vere pęnitentes*, referri ad conſequutionem indulgentię, & remiſſionem culpæ, non autem ad reſeruationem tam cēſurarum, quam peccatorum, quæ tolli poſſunt etiam extra Sacramentalem abſolutionem, vt hoc multis citatis docet Henriq. lib. 7. ſum. cap. 11. §. 4. & lib. 6. c. 16. §. 5. vbi pro ſe multos citat, quem vocat, ſed non ſequitur Boſſius ſect. 1. de Iubileo caſu 34. nu. 4. hęc opinio non placet Portell. ver. Caſus reſeru. num. 8. ducto ea ratione, quod dolus, & error culpabilis prodeſſe non debet l. 1. ff. de dolo, & in Addit. §. Dixi olim, neque Suarez apud ipſum, Filliuc. Florono cap. 4. §. 9. num. 3. & cap. 6. §. 6. nu. 2. cum multis alijs apud dictum Boſſium num. 1. ob rationes adductas, & quia priuilegia conceduntur mediante Sacramentali abſolutione, quæ cum nulla ſit defectu nullæ confeſſionis, nullum poteſt producere effectum: ſed iam dixi abſolutionem quatenus Sacramentalem referri ad culpæ remiſſionē, & ad indulgentiam lucrandam, quare ſi abſolutio non tenuit quo ad hæc, valuit quo ad ablationem reſeruationis, quæ auferri poteſt ſine ſacramentali abſolutione, cum peccatum non ſit, ſed pęna peccantis; & ad hoc facit illud axioma. *Si non valet quod ago vt ago, valeat vt valere poteſt*, §. fin Inſtit. de Adopt. Thomaſ. reg. 12. ſi enim abſolutio non tollit culpam, cum non ſit Sacramentalis, tollet reſeruationem, quæ auferri poteſt ſine ablatione culpæ, ratio Portell. explicatur, ſufficere ſi dolus non prodeſt quo ad ablationem culpæ, nam reſpectu reſeruationis non dicitur dolus, cum peccatū reſeruatum ſit confeſſus. Lupus part. 1. diſt. 23. art. 4. in fine cum prædictis diſtinguit tolli reſeruationem extra priuilegium iubilęi, ob rationes adductas, ſed dic tu vt ſupra tolli reſpectu cuiuſcumque facultatis, ſiue immediate confiteatur ſuperiori, ſiue alteri ab illo habenti facultatem, quia hoc modo pœnitens ſatisfecit intentioni reſeruātis, quæ eſt reſeruatio ab ipſo immediate, vel mediate tollatur per ſui præſentationem, & ſubmiſſionem.

Quæres 8. An peccatum mortale internum ſit materia reſeruationis, an ſolum externum? Peccatum autem internum eſt illud, quod à ſolis potentijs intellectus, & voluntatis procedit, in quantum non exit in opus externum nec per ſe, nec per accidens, vt ſunt peccata in ſolo corde conſumata,

ſumata,

ſumata, vt odium, hæreſis, &c. quæ peccata ſi exterius manifeſtentur, vel coniungantur cum aliquo ſigno ſenſibili habent rationem actus externi, vt ſi hæreſis mentalis ore, vel ſcripto prodatur, item diſtractio mentis cum oratione vocali. Peccatum vero externum eſt illud, quod membris corporis perficitur, vt blaſphemia ore, fornicatio genitalibus, furtum manibus, &c. licet & huiuſmodi dici poſſint etiam interna, & mentalia, quatenus mente tantum concipiuntur, & talia ſunt ex deſiderio, & inchoatiue. Quæſtio igitur eſt, an Superiores poſſint ſibi reſeruare non ſolum externa, ſed etiam interna pure, & mere talia, aut ex his mixta?

9 Reſpond. Nullus Superior etiam Papa, de facto ſibi reſeruat peccata mere interna; immo neque poteſt licite, neque valide, ſed ſolum peccatum mortale externum, vel mixtum ex vtroque ſibi reſeruare poteſt.

Primum, quod de facto nullus reſeruet mere interna, conſtat ex communi praxi Doctorum fundata in ea ratione, quod reſeruatio ſolet fieri de mortalibus grauioribus, quæ poſſunt perturbare Eccleſiaſticam diſciplinam, ex ſeſſ. 14. capit. 7. peccata autem interna, cum nulli nota ſint niſi perpetranti illa, Chriſtianam diſciplinam perturbare nequeunt, ac proinde ſub reſeruationem non cadunt; Confirmatur, quia non poſſunt reſeruari, vt probabo mox §. Secundum, ergo de facto non reſeruantur, cui enim negatur potentia, multo magis actus. Ita docent Faber diſput. 27. de Pœnit. num. 14. vbi citat Suar. Caietanum, & Sotum, Graff. pr. lib. 1. cap. 4. Reg. 3. Mirand. tom. 2. quæſt. 34. artic. 3. Nald. ver. Caſus num. 4. Floron. cap. 1. num. 25. vbi multos alios citat, & nullus contradicit. Vide Doctores agentes de hæreſi pure mentali an inducat excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini, communiſſima enim opinio negat, quia Eccleſia non iudicat de mere occultis, vt mox dicam, & pluribus citatis docet Boſſius ſect. 1. caſu 10. num. 107.

Secundum, quod non poſſit fieri reſeruatio peccatorum mere internorum, neque etiam ab Eccleſia, probatur. Tum quia Eccleſia nullum ferre poteſt iudicium de peccatis mere occultis, & internis, cap. Erubeſcant 11. diſt. 32. in fine, occulta enim, & incognita illi ſunt relinquenda, qui ſolus nouit corda filiorum hominum cap. Conſuluiſti 18. 2. quæſt. 5. latentia peccata vindictam non habent, cap. fin. 32. quæſt. 5. neque Eccleſia iudicat de occultis, capit. Sicut tuis literis 33. in fine, de ſimon. & capit. Tua nos 34. eod. dicitur, Nobis datum eſt de manifeſtis tantummodo iudicare. Ex his authoritatibus clare colligitur nullum Prælatum, neque etiam Papam habere poteſtatem, & ius ſuper occulta, & interna peccata, quorum caſtigatio, & iudicium ſoli Deo reſeruatur. Tum quia Eccleſia nō poteſt peccata mere interna afficere cenſuris, ergo neque eadem reſeruare, antecedens conſtat ex Doctoribus citatis à Boſſio ſupra ſectione 1. caſu 10. numero 107. vbi de hæreſi mentali ſine excommunicatione. Tum quia cogitationis nemo pœnam meretur, capit. Cogitationis diſtinct. 1. de pœnit. Tum quia D. Thom. 2. 2. quæſt. 104. artic. 5. dicit, quod in ijs, quæ ad internum motum voluntatis pertinent, homo non tenetur obedire alteri, ſed Deo tantum. Tum quia Legiſlator non poteſt ferre legem de his, de quibus iudicium ferre non poteſt, ſed non poteſt iudicium ferre de internis, cum ſibi incognita ſint, ſolus enim Deus eſt ſcrutator cordium, ergo non poteſt ferre legem reſeruationis. Ita ſentit Lamas part. 1. capitulo 7. §. 14 contra Megalium ab eo citatus libro 1. de pœnitent. capit. 11. numero 4. §. Quod ad caſus, vbi dictus Megalius aſſerit Papam poſſe ſibi reſeruare peccata mere interna ob rationes adducendas in obiectionibus; Lamas ſequitur Graff. pr. lib. 1. capitulo 4. numero 7. Coriolanus ſect. 1. artic. 5. numero 6. Compend. reſol. 22. num. 1.

Oppoſita ergo ſententia aſſerens poſſe Prælatos ſibi reſeruare peccata mere interna eſt Mirandæ tom. 2. quæſt. 34. artic. 3. concluſ. 1. vbi pro ſe citat Sotum, Caiet. Caſtro, Nauar. Couarr. Ledeſm. & Suar. Megalis lib. 1. capit. 11. num. 4. §. Quo ad caſus, Fabri diſputat. 27. de pœnit. num. 14. Floron. cap. 1. §. III. §. Sed hæc, §. De rigore iuris. Probant. I. quia omnis iuriſdictio abſoluendi tam exterius, quam interius per Prælatos maiores communicatur inferioribus Sacerdotibus, ex quo fiunt Confeſſarij, ergo illi poſſunt hanc limitare, & reſtringere, vt non extendatur ad hæc vel illa peccata etiam interna. II. quia reſeruare peccata interna non eſt de occultis iudicare, ſed facultatem Sacerdotibus non concedere, & negare illis iuriſdictionem. III. in foro conſcientiæ fertur iudicium de occultis, de iure ſiquidem diuino fideles tenentur cōfiteri peccata pęnitus mentalia, & non tantum externa, vt omnes fatentur, ergo Prælatus poteſt ea ſibi reſeruare, quia id totum ſpectat ad forum conſcientiæ internum. IV. Rationes oppoſitum probantes fere fundantur in eo, quod reſeruatio ſit lex pœnalis, quod tamen eſt, quia reſeruatio nihil aliud eſt, quam negatio, aut ademptio iuriſdictionis.

Reſpond. ad primum aliud eſſe approbare Sacerdotes in Confeſſarios, aliud ſibi reſeruare aliquos caſus, ac proinde ex illa non infertur reſeruatio, ſiquidem approbatio Confeſſariorum, & conſequens iuriſdictio dicitur limitari tantum quo ad tempus, locum, aut perſonas, non autem in ordine ad peccata, in ordine ad quæ non dicitur limitari poteſtas Confeſſarijs ex ipſa approbatione, aut cōmunicatione iuriſdictionis, ſed limitatur per ipſammet legem reſeruationis, quæ prohibet Confeſſarijs ne abſoluant à reſeruatis, igitur Superior non reſtringit poteſtatem confeſſariorum in ordine ad peccata per conceſſionem, & communicationem limitatam, ſed per reſeruationem. Ad ſecundum dico reſeruare peccata interna eſſe iudiciū de illis ferre ex quo ſequitur prohibitio abſoluendi ex parte Confeſſarij, omnis enim negatio fundatur in aliquo poſitiuo ſecundū Philoſophos. Ad tertium dico eſſe legem Diuinam quod Sacerdotes iudicent occulta ſibi tamen manifeſtata per confeſſionem Sacramentalem, non tamē hinc infertur Superiorē poſſe legem ferre, vt huiuſmodi peccata iudicētur à ſe ſolo, quia reſeruatio forma-

liter accepta peccatū non eſt,ſed aliqua diſpoſitio prohibitiua abſoluendi, inſinuans pęnam peccatis adiunctam, quæ tolli poteſt etiam ſine Sacramentali abſolutione, ac proinde cum non ſit peccatū, quod Sacramentaliter tantum tollitur, non dicitur eſſe de illis,quæ neceſſario ſubijciantur Sacramentali abſolutioni. Ad quartum conſtat ex probatis quæſt.2. reſeruationem eſſe legem pœnalē, ad quam conſequitur negatio iuriſdictionis in Cōfeſſario. Demum dato etiam, quod aliquis Superior in approbando Sacerdotem in confeſſariū, dicat nolo vt abſoluas quemquam à tali peccato mentali, ac proinde illi reſtringat iuriſdictionem, quod videtur irrationabile, cum id præſeferat exceptionem perſonarum, quod eſt vitium prohibitum a Deo, & hominibus, vnde dicitur Reg.12. in 6. quod acceptio perſonarum non eſt habenda in iudicijs, capit. Nouit, de iud. approbare autem aliquem in Confeſſarium eſt actus iudicij ita quod inter Superiorem, & ſubditum circa hanc rem debet ſeruari iuſtitia, vt docent omnes, quos alibi citaui. Nihilominus non bene infertur ex illa prohibitione reſeruatio peccatorum mere internorum, quia reſeruatio ita afficit Confeſſariū, vt etiam prohibeat pœnitenti acceſſum ad quemcumque ſimplicem Confeſſarium; modo in hoc caſu pœnitens poſſet accedere ad quemcumque neque cogeretur ſe præſentare Superiori reſeruanti; vt patet id etiam in peccato complicis Confeſſarij, cui pœnitens confiteri non poteſt in quibuſdam Diœceſibus, vt dixi ſupra quæſt. 1. §. Nota.

Tertium, quod ſolum peccatum externum, vel mixtum ex vtroque poſſit ſibi reſeruare, conceditur ab omnibus, & colligitur ex ſeſſ.14.capit.7. Ratio eſt, quia reſeruatio eſt quædam lex humana, quæ reſpicit ſolum actus externos, & ſi aliquādo fertur circa internos, id fit ratione actus externi omiſſionis, vel commiſſionis coniuncti, vt docent omnes, vbi de materia legis, ergo more aliarū legum reſeruatio facienda eſt, nimirum de peccatis mortalibus externis, vel mixtis.

Quæres 9. An poſſit fieri reſeruatio omnium mortalium externorum ſaltem à Papa?

10 Reſpond. Non poteſt, quod probatur, Tum quia Papa tantam poteſtatem habet, quanta ſibi tributa fuit à Chriſto, cuius eſt in terris vicarius; ſed credibile eſt, & rationi conſonum, quod Chriſtus non contulerit Eccleſiæ tam amplam facultatem reſeruandi ſibi omnia peccata mortalia, ergo illa ſibi valide reſeruare non poteſt. Minor ſuadetur, & quia poteſtas à Chriſto communicata Eccleſiæ rationabilis eſt, cuiuſmodi non eſſet hæc; & quia eſt in ædificationem fidelium,& non in deſtructionem, vt eſſet hæc. Tum quia Papa habet facultatem reſeruandi ſibi peccata nō ad proprium libitum, & commodum, ſed ad vtilitatem animarum, vt eas retrahat à peccatis, ergo hæc facultas regulanda eſt à commodo fidelium, non à proprio, conſequēter, vbi non ſubeſt vtilitas fidelium, vt in re hac, neque adeſt talis facultas: Tum quia Tridentin.ſeſſ.14. capit.7.dicit quod Summi Pontifices pro ſuprema poteſtate in Eccleſia vniuerſa ſibi tradita, cauſas aliquas grauiores criminum poſſunt ſuo peculiari iudicio reſeruare ilis verbis. *Vnde merito Pontifices Maximi pro ſuprema poteſtate ſibi in Eccleſia vniuerſa tradita, cauſas, aliquas criminum grauiores ſuo poterunt peculiari iudicio reſeruare.* Dicit enim, *aliquas*, & non omnes, vt inſinuaret talem poteſtatem non poſſe extendi ſuper omnia mortalia, vt etiam colligitur ex comparatiuo, *grauiores*, ergo non poteſt omnia ſibi reſeruare. Tum quia lex inutilis, & quæ non eſt in bonum commune fidelium, non obligat, neque meretur nomen legis; Soto libr. 1. de iuſtit. quæſt.1. articul.2. Vaſq. diſputatione 151. capit.2. Salas diſput. 1. ſect.8. num.50. quos pro ſe citat Bonacin. p.1. de legib. num.9. ſed talis reſeruatio eſſet inutilis, & contra bonum commune cum præiudicaret omnibus fidelibus, qui cogerentur accedere Romam etiam ex partibus tam longinquis. Tum quia ſententia continens errorem intolerabilem nulla eſt, & nequaquam obligat, capit. Per tuas 40. de ſentent.excomm. & ibi Gloſ. 11. Intolerabilem errorem; ergo idem dicendum eſt de lege reſeruationis omnium mortalium eſſe nullam, quia eſt error intolerabilis in præiudicium totius Eccleſiæ. Contrarium docet Megal. lib.1. de pœnit. capit.11. num. 5. vbi dicit Papam poſſe quidem ſibi reſeruare omnia mortalia valide, quia omnis poteſtas ſpiritualis emanat a Papa in inferiores Sacerdotes, ergo illam datam pœnitus auferre ab omnibus Sacerdotibus, & ſic ſequeretur reſeruatio omnium mortalium, quæ niſi per Sacramentum abſolutionis tolluntur; in huius ſententiam pendet etiam Faber diſput. 27. de pœnit. num. 15. in fine. Sed eorum ratio nullius eſt momenti, & multas patitur difficultates, in primis dato, quod totam poteſtatem iuriſdictionis auferret ab omnibus, id non eſſet facere reſeruationem, ſed ſimpliciter prohibere Sacerdotibus exercitium huius Sacramenti abſolutionis, nam facta reſeruatio non eſt effectus ſuſpenſionis Confeſſariorum, ſed ipſamet ſuſpenſio Cōfeſſariorum ſupponit reſeruationem iam factam vt illius cauſam, & faciunt dicta præced. quæſt. §. Reſpond. ad primum. Deinde Papa in tantum habet facultatem priuandi omnes Confeſſarios, in quantum habet hanc poteſtatem à Chriſto; ſed hanc nulla ratione à Chriſto habet, cum Chriſtus illi non communicauerit poteſtatem, cuius vſus non poteſt eſſe niſi illicitus, & in perniciem totius Eccleſiæ. Præterea ſaltem Epiſcopis, immo neque curatis poſſet Papa auferre hanc poteſtatem excipiendi Confeſſiones, niſi ex rationabili cauſa, eo quod hanc poteſtatem immediate habent à Chriſto, in ſententia quamplurium, cum quibus eſt Sotus in 4.diſt.18.q.4.apud Megal.lib.1.de pęnit. cap.7. num.4. apud Fabr.diſp.31. de pœnit.num. 45. Vnde Becanus ex opinione eiuſdem Soti, & Ruardi concludit cap.40. de Sacram.q.5. num.3. reſeruationem factam à Prælato ſine rationabili cauſa nō valere reſpectu inferioris Sacerdotis habentis poteſtatem ordinariam.

Quęres 10. Quomodo reſeruentur peccata habentia adnexam cenſuram? Difficultas poteſt eſſe. I. An Papa in ſuis reſeruationibus ſemper ſibi reſeruet cenſuram adnexam peccato? II. An

Epiſcopi,

Digitized by Google

Epiſcopi, & alij Prælati poſſint vtramque reſeruare ſimul, aut diuiſim, reſeruando ſibi aliqua peccata ſine cenſuris, & alia cum cenſuris? III. An quando reſeruatur cenſura intelligatur etiam peccatum æque reſeruatum? IV. An ſublata cenſura, quilibet Confeſſarius non habens facultatem ſuper reſeruata poſſit abſoluere à peccato, cuius cenſura iam ſublata fuit?

11 Reſp. I. Regulariter loquendo Papa ſemper ſibi reſeruat ea peccata, quæ habent adnexam cenſuram, ſeu potius cenſuram ſibi reſeruat, vt clare colligitur ex iure communi, & alijs conſtitutionib. Pontificijs, Nau. c. 27. nu. 261. alios refert Bonac. q. 7. de pœnit. p. 5. §. II. n. 4. Floron. cap. 2. n. 6. & alij omnes apud citatos. Vide Boſſ. ſect. 1. de Iubilęo caſu 2. vbi reſpondet obiectis. Vnde iſti Doctores inferunt nullam eſſe differentiam inter caſus reſeruatos Papæ, & cenſuras eiuſdem, ac proinde valēs abſoluere a caſibus Papalibus poteſt etiam abſoluere ab eius cenſuris.

12 Reſp. II. Epiſcopi, & alij Prælati non ſolū peccata mortalia carētibus cēſuris ſibi reſeruare poſſunt, ſed etiam cum cenſuris a ſe inflictis, quia nullum eſt inconueniens, nec prohibitio in contrarium, vt ſic ſeruat praxis; & loquendo de Regularibus Prælatis conſtat ex vndecim caſibus aſſignatis à Clem. VIII. in ſuo Decreto huius Conſilij initio extenſo, ex quibus aliqui habent connexam cenſuram, alij non. Vnde quando iſti Prælati concedunt facultatem abſoluendi a peccatis non concedunt à cenſuris, neque è contra cum ſint diuerſa.

Dixi, *Cum cenſuris à ſe inflictis*, quia loquendo de peccatis habentibus adnexam excommunicationem iuris communis nulli reſeruatam, Sacra Congregatio in ſuis literis ad Archiepiſcopum Neapolitan. apud Quarant. ver. Caſus reſeruati, monet ne horum fiat reſeruatio, niſi propter ſcandalum, frequentiam, aut aliam cauſam. Nil tamen de Regularibus, nam expreſſe conſtat ex illis vndecim ſecundum continere excommunicationem ob dimiſſionem habitus ex apoſtaſia, quæ in iure communi nulli reſeruatur.

13 Reſpond. III. Reſeruatio primario, & directe cadit ſuper cenſuram, ſecundario, & per conſequentiam cadere ſuper peccatum, quatenus abſolui non poteſt pœnitens ab illo, niſi prius à Superiore ſublata fuerit cenſura, quod alia ratione non probatur, niſi ex modo loquendi, quo vtuntur Papa, & alij inferiores Prælati, dum ſibi reſeruant huiuſmodi, nam ſolum faciunt mentionem de cenſuris, non de peccatis, contra Fabrum diſp. 27. num. 11. vbi plures citat.

14 Reſpond. IV. Sublata cenſura ab habente facultatem; peccatum auferri poteſt a quouis ſimplici Confeſſario, quia non erat præciſe, & in ſe reſeruatum, ſed tantum impediebatur eius abſolutio per reſeruationem excommunicationis, à qua ſicut non poteſt ſimplex Confeſſarius abſoluere, ita neque a peccato, quod tolli non poteſt, niſi prius ſublata ſit excommunicatio. Graff. lib. 1. Append. cap. 7. num. 27. & 53. Nauar. cap. 27. num. 261. alij communiter cum Bonac. q. 7. de pœnit. p. 5. §. II. num. 4. Belloch. part. 1. quæſt. 2. num. 48. Boſſius ſect. 1. caſu 2. num. 2. Florono capit. 2. num. 11.

Quæres 11. An quando Prælatus ſibi reſeruat aliquod peccatum, cui adnexa ſit excommunicatio, intelligatur etiam reſeruata excommunicatio, licet reſeruans de illa nullā faciat mentionem? Hoc autem poteſt accidere duobus modis. I. de excommunicatione iuris communis, aut ſpecialis non reſeruata, an Epiſcopus reſeruando ſibi peccatum, propter quod illa incurritur, dicatur etiam reſeruata cenſura? II. de excommunicatione iam reſeruata iure communi, vel ſpeciali, An dicatur de nouo reſeruare ſibi excommunicationem, quam iam iure ſpeciali ſibi reſeruauit, vel eſt de iure ſibi reſeruata, & quando eſt reſeruata Papę, an faciat reſeruationem ſuam, ita quod per conceſſionem caſus, dicatur etiam concedere abſolutionem cenſuræ?

Reſpond. Reſeruato peccato cenſetur ſibi reſeruare etiam cenſuram adnexam de iure nulli reſeruatam. Quando autem ſibi reſeruat peccatum, non facit ſuam reſeruationem excommunicationis de iure communi Papæ reſeruatæ, niſi aliunde habeat ius ſuper illam reſeruationem, vt ſuper multis habet Epiſcopus virtute Tridentini. Vnde ex hoc concedens facultatem abſoluendi à caſu cenſetur etiam concedere à cenſura Papæ reſeruata, eo magis ſi ſit alias de iure ſibi reſeruata.

15 Primum, quod reſeruato peccato, veniat in conſequentiam etiam cenſura nulli reſeruata, probatur, Tum quia connexorum idem eſt iudicium, ex cap. Si quis 7. 1. quæſtione tertia, iuncta Gloſ. ver. Neutrum, ex capit. Quanto tertio, de iudic. ex capit. Tranſlato tertio, de conſtitut. prohibito enim vno eorum, cenſetur prohibitum & alterum, Gloſ. ver. Subrogati, capit. Hæc quippe 9. 3. quæſt. 6. quia connexa pro vno reputantur, Gloſ. ver. Annexi, capit. Cum ſingula 32. de prębend. in 6. Sed non poteſt incurri peccatum ſine ſua cenſura, neque cenſura ſine ſuo peccato, propter quod infligitur, vt de ſe patet, ergo reſeruato peccato, cuius abſolutio prohibetur inferioribus Confeſſarijs, cenſetur reſeruata cenſura, cuius proinde abſolutio cenſetur prohibita. Tum quia prohibitus minoribus, ad maiora aſpirare non licet, l. Relegatorum §. fin. de interd. & relegat. ergo prohibita abſolutione peccatorum per reſeruationem, intelligitur etiam prohibita abſolutio à cenſura illis connexa, conſequenter intelligitur reſeruata. Tenet conſequentia, quia maior eſt abſolutio à cenſuris, quam à peccatis; vt patet ex differentia reſeruandi Sedis Apoſtolicæ, & Sedis Epiſcopalis. Tum quia inconueniens, & abſurdum eſt dicere peccatum eſſe reſeruatum, & non eius cenſuram. Vnde Sacra Congregatio bene monuit Prælatos ne ſibi reſeruarent ea peccata, quibus eſt adnexa excommunicatio iuris communis nulli reſeruata.

16 Secundum, quod inferior reſeruans non faciat ſuam reſeruationem Papalem ex vi propriæ reſeruationis, conſtat ex eo, quod nullo iure cauetur, nec ratio ſuadet, vt per reſeruationem inferior Prælatus aquirat ius ſuper legem Superioris diſpenſandi, aut diſpenſandi in ea; quam-

quam videatur inconueniens, Epiſcopum ſibi reſeruare poſſe peccatum, & nullum ius habere ſuper cenſuram adnexam. Vnde merito Sacra Congregatio in Decreto. *Cum autem*, apud Quar. ver. Caſus reſeruat. prohibet ne Epiſcopi reſeruent ſibi caſus ſpecialiter Sedi Apoſtolicæ reſeruatos.

17 Tertium, quod Epiſcopus concedendo facultatem abſoluendi a peccato, cenſeatur etiam concedere poteſtatem abſoluendi à cenſura Papę reſeruata, non ex vi reſeruationis, ſed ex vi priuilegij Tridentini, probatur ex eo, quod alias inutilis eſſet gratia. Verum quidem eſt, quod quando Epiſcopus non poteſt abſoluere a reſeruatis Papæ, neque tunc intelligitur concedere licentiam cenſuræ, cum ſuper eam nullum ius habeat, Papa vero concedēte ſuam facultatem ſecundum aliquos non videtur tollere reſeruationem Epiſcopi ſuper peccato ſuę cenſurę, cum quibus eſt Nau. cap. 27. num. 261. §. Nono, eo axiomate, quod ſublato vno impedimento, remanet alterum, dici tamen poteſt tolli vtrumque, quia gratia principis late explicanda eſt, & fauores ſunt ampliandi. Si demum ſermo ſit de cenſura ipſiuſmet reſeruantis non expreſſa in reſeruatione peccati, Prælatus facit ſuam reſeruationem, ac proinde conceſſo caſu cenſetur conceſſa cenſuræ abſolutio, quia vtriuſque legiſlator eſt, & Superior.

Quæres 12. An mox dicta de Epiſcopis reſeruantibus habeant locum in Superioribus Regularibus, itaut ex reſeruatione peccati, ſequatur etiam cenſuræ adnexæ reſeruatio, de iure non reſeruatæ? Et An reſeruando peccatum faciant ſuā reſeruationem Papalem, ita quod ab illa abſoluere poſſint vti ſibi reſeruata?

18 Reſpond. Cenſura remanet reſeruata ſimul cū peccato, quamuis alias non eſſet reſeruata ob rationes adductas ibi §. Primum. Habetur exemplum in caſu 2. expreſſo in Decreto de Apoſtaſia à Religione ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, vigore cuius reſeruationis cenſetur etiam reſeruata cenſura excommunicationis ſi Religioſus temere dimittens habitum, quamuis in iure communi nō ſit reſeruata. Vide quæ dixi de hac excom. reſol. 35. per totum.

Facit pariter Superior reſeruationem excommunicationis Papalis, ac ſi eius abſolutio non pertineret ad Papam, loquendo de caſibus expreſſis in dicto Decreto, & ſit exemplum in decimo caſu de percuſſione cuiuſcumque perſonæ, ac proinde etiam Eccleſiaſticæ excommunicationem Papæ reſeruatam inducente, nam Superior hunc caſum ſibi reſeruando, intelligitur etiam ſibi reſeruare adnexam excommunicationem, cuius proinde abſolutio in eius eſt poteſtate, quia Papa dando facultatem Superioribus Regularibus reſeruandi ſibi hunc caſum, cenſetur illum concedere cum omnibus ſuis requiſitis, & adhexis, ne Prælatis Regularibus imperfectam facultatem tribuere videatur. Confirmatur ex dicendis in explicatione huius caſus reſolutione .... quæſt. .... Deinde infra quæſt. 31. patebit in hoc Decreto diſponi tam de cenſuris, quam peccatis. Inſuper faciunt dicta præced. quæſt.

Quæres 13. An quando Superior ſibi non reſeruat huiuſmodi peccata, quæ cenſuram habent adnexam, neque ſit reſeruata ipſamet cenſura etiam de iure communi? procedit quæſtio in caſu ſexto, de abortu, & 10. de percuſſione ſacrilega, quæ duo peccata habent adnexam excommunicationem reſeruatam de iure, an ceſſet reſeruatio ex non reſeruatione peccati? De excommunicationibus vero non reſeruatis nulla eſt difficultas, tales enim remanent, non vero reſeruatæ de iure, quia hoc ipſo, quod Papa ſubijcit huiuſmodi caſus Prælatis Regularibus, quos in dicto Decreto non reſeruat, ſed concedit, quod illes poſſint ſibi reſeruare, vt dico infra quæſt. 28. videtur quoque huic diſpoſitioni etiam cenſuras, ac proinde illæ non erunt reſeruatæ non reſeruatis peccatis.

19 Reſpond. Nihilominus, quod adhuc intelliguntur reſeruatæ de iure, non obſtante negligentia Prælati nolentis, vel non curantis eorum peccata ſibi reſeruare, ratio eſt, quia hoc Decretum, neque omiſſio reſeruationis alterat ius commune, quod in ſuo vigore adhuc remanet, & Papa poſita reſeruatione indulget, vt Superior poſſit facere Papalem reſeruationem propriam. Nec obſtat ratio in contrarium adducta, quia paritas diſpoſitionis in eo conſiſtit, vt Superior non tantum peccata, verum etiam excommunicationes poſſit ſibi reſeruare ſub eadem forma, & ratione quibus peccata ſibi reſeruat virtute Decreti, diſpoſitio igitur refertur ad reſeruationem, non ad illius omiſſionem.

Quæres 14. An ſub nomine caſuum veniant cenſuræ, iuramenta, votum, irregularitates, & huiuſmodi?

20 Reſpond. Quæſito 1. Reſp. I. & II. §. Dixi I. non venire cenſuras, neque alia quo ad diſpenſationem, vbi dixi ſub nomine caſuum venire etiam cēſuras in duobus caſibus.

Quæres 15. An reincidentia ſit materia reſeruationis, ſeu an dari poſſit caſus, in quo pœnitens abſolutus à caſu reſeruato cum onere ſe præſentandi Superiori, reincidat in eumdem caſum, à quo fuit abſolutus, ſi nolit ſe præſentare? Quod idem quæritur de excommunicatione, an ab ea abſolutus nolens ſe præſentare reincidat in eamdem reſeruatam?

21 Reſpond. Reincidentia non eſt materia reſeruationis quo ad peccata, vtique poteſt eſſe quo ad excommunicationem.

Primum, quod reincidentia non detur reſpectu peccati ideſt pœnitens non ſatisfaciendo præcepto, ſeu promiſſioni de ſe præſentando Superiori non recurrit in eundem caſum reſeruatum, à quo fuit abſolutus cum onere ſe præſentādi, probatur, Tum quia peccatum ſemel remiſſum non redit cap. Illic 24. q. 4. Tum quia peccatum ſemel remiſſum rite non poteſt eſſe materia reſeruationis, ſupra q. 7. Tum quia aliud eſt obligatio ſe præſentandi Superiori, aliud reincidere in idem peccatum reſeruatum, vt de ſe patet, nam illius omiſſio eſt quidem peccatum mortale, quia penitens deficit in re graui, & peccatū hoc ab interiori remitti non poteſt, non quia ſit reſeruatum, quia nullo

iure

Digitized by Google

iure id cauetur, vt ſuppono, ſed quia pœnitens non accedit bene diſpoſitus, nam ſemper manet obligatio præſentandi ſe Superiori vſquequo promiſſum adimpleuerit, ex quibus patet hoc peccatum eſſe aliud à peccato illo reſeruato, cuius abſolutionem obtinuit cum onere ſe præſentandi. Et ita docet Beia part. 2. caſu 31.

22 Secundum, quod detur reincidentia in eamdem excommunicationem non numero ſed ſpecie, colligitur aperte ex cap. Eos qui 22. de ſentent. excomm. in 6. in duobus caſibus, quorum primus eſt, quando ob periculum mortis, vel aliud legitimum impedimentum abſolutus ab excommunicatione reſeruata ab illo, qui alias non poterat, negligit ſe præſentare Superiori, cui eſt illa excōmunicatio reſeruata; Secundus eſt, quando quis fuit abſolutus à Papa, vel eius legato cum onere præſentandi ſe ſuo ordinario, vel alteri. In his ergo duobus caſibus abſolutus ab excommunicatione reſeruata non ſe præſentando illi, cui debet ſe præſentare reincidit in eamdem ſpecie excommunicationem reſeruatam ſicut prior. Intelligitur autem prior caſus, quando Confeſſarius nullum priuilegium habet abſoluendi, nam ſi habet, cum nomine delegantis dicatur abſoluere, pœnitens cenſetur ſatisfeciſſe ſuo muneri, quia idem eſt, ac ſi abſolutus fuiſſet ab ipſo Superiore. Ita docet Sanch. lib. 2. cap. 13. num. 31. cum alijs pro ſe citatis à Bonac. quæſt. 3. de cenſ. p. 3. numero 15. §. Reſpondeo, Megal. lib 1. de pœnit. cap. 13. num. 23. ad finem. Excommunicatio non eſt eadem numero, ſed ſpecie, docent Suar. Sanchez, Sair. cum Bonac. cit. num. 16. Floronus alijs citatis cap. 4. §. 6. num. 14. §. Dixi. Præſentatio hæc non fit, vt abſoluatur, cum nunc rite ſit abſolutus, ſed vt à Superiore medicinam, & ſatisfactionem recipiat cōuenientem ſuis delictis, vt omnes docent. Quod ſi quis velit euitare huiuſmodi obligationem, iterum ſe faciat abſoluere ab habente priuilegium, vt docent Sanch. cit. num. 32. Henr. lib. 6 cap. 10. num. 5. quos pro ſe citat Bonac. cit. num. 15. §. Addo, Vide quæ dixi de hac re reſol. 3. q. 16.

A caſibus autem reſeruatis non habentibus adnexam cenſuram abſolutus in articulo mortis, vel ob aliud impedimentum de iure communi non tenetur ſe præſentare, quia non extat talis obligatio, vt omnes docent cum Floron. part. 1. cap. 4. §. 6. in fine, Bonac. q. 3, de cenſ. p. 3 num. 19.

Quæres 16. An Superior poſſit concedere licentiam pœnitenti, vel ipſi Confeſſario abſoluendi à reſeruatis ſub ea conditione, ſeu potius onere præſentandi ſe Superiori? ſeu, quod idem eſt, an Superior poſſit facere ſtatutum in quo concedat facultatem abſoluendi à reſeruatis, cum onere præſentandi ſe Superiori reſeruanti. Præſentatio autem poteſt habere duplicem ſenſum, quorum primus ſe præſentandi pro obtinendo iterum abſolutione à reſeruatis iam rite dimiſſis ab inferiori; alter eſt ſe præſentandi pro accipienda condigna pęnitentia pro illis peccatis. Deinde hoc onus adiectum ſpectari poteſt dupliciter, vel vt conditio adiecta in ipſamet abſolutione, quæ nulla ſit ea omiſſa, vel vt modus, & obligatio extra ipſum Sacramentum, quod tamen conſequitur ipſam abſolutionem iam præmiſſam. Videtur autem, quod non poſſit concedi huiuſmodi licentia, neque ſtatutum fieri, quia ideſt peccatum iam ſemel rite dimiſſum iterum reſeruare, quod fieri non poteſt, cū id non poſſit eſſe materia reſeruationis, ex probatis quæſt. 7. Præterea ſequeretur reincidentiam dari in caſibus reſeruatis, reprobatam mox in prę cedenti quæſt. §. Primum.

23 Reſpond. Conceſſio, ſeu ſtatutum ſub cōditione inſerta in Sacramentali abſolutione nullo modo ſubſiſtere poſſunt. Quod ſi onus adiectum ſit extra ipſum Sacramentum, tenet conceſſio, & ſtatutum ſe præſentandi coram Superiore, ſiue pro abſolutione eorumdem reſeruatorum, ſiue pro pœnitentia recipienda, accedente conſenſu pœnitentis.

24 Primum, quod ſtatutum ſub conditione nullum ſit, probatur, quia abſolutio cum conditione de futuro, ſi ſe præſentabit Superiori, eſt ipſo iure nulla ex communi Doctorum, ſiquidem abſolutio non recipit conditionem de futuro, cuius propriū eſt ſuſpendere effectum vſque ad tempus, quo ſit adimpleta, quam vim cum nō habeat reſpectu Sacramentalis abſolutionis, quia hæc efficit Sacramentum, dum verba proferuntur, ſi adſint omnia requiſita, aliter redditur nullum cum non poſſit manere in ſuſpenſo, nulla ratione poteſt ſubſiſtere huiuſmodi ſtatutum cum ea, ſemper irritam reddens abſolutionem. Ita Doctores citandi.

25 Secundum, quod teneat ſtatutum ſe pręſentandi coram Superiore, probatur, Tum quia ſuper eadem peccata iam rite remiſſa multiplicari poteſt abſolutio, quoties aperiuntur in confeſſione; ergo ad hanc repetitionem poteſt obligari à Superiore, ſi pœnitens velit eam acceptare; cenſetur autem eam acceptare quotieſcumque petit abſolutionem reſeruatorum ab inferiori, quem ſcit nō poſſe abſoluere, niſi pœnitens ipſe contrahat hāc obligationem ſe præſentandi Superiori, & quia qui vult, & conſequitur antecedens, neceſſe eſt, quod ſe obliget ad conſequens, ex vulgatis iuribus, bene infertur hunc pœnitentem acceptare ſtatutum, & onus ſe præſentandi. Tum quia ſicut non inuitatus à Confeſſario, iterum peccata iam remiſſa ſponte confiteri poteſt, ita & ad id inuitari à Superiore per ſuum ſtatutum ſi velit conſentire. Tum quia huiuſmodi præſentatio vtilis eſt, & fructifera, & ex ea nullum ſequitur inconueniens, ergo de illa ſtatutum admitti poteſt. Tum quia huiuſmodi ſtatutum neminem abſolute cogit, ſed tantum ſub conditione, ſi pœnitens vult abſolui ab inferiore Sacerdote, ſi enim non vult abſolui nullam contrahit obligationem ex vi ſtatuti, debet tamen pro abſolutione de iure accedere ad Superiorem; quod ſi accedat ad inferiorem ſine animo ſe præſentandi iuxta ſtatutum, nullam facit confeſſionem, quia non habet omnia requiſita, nempe propoſitum obediendi. Quod ſi firmum habeat propoſitum ſe præſentādi, ſed poſt abſolutionem illud mutet, non ideo non fuit bene abſolutus, ſed ſolum contrahit nouum peccatum, & quidem mortale tranſgreſſionis ſtatuti, quod illum obligat ad ſe præſentandum Superiori, quamprimum, aut tempore præfixo in ſtatuto, & habet

Digitized by Google

tractum ſucceſſiuum obligationis quouſq; ſe præſentet.

De hac præſentationis obligatione affirmant Graff. part. 1. lib. 2. cap. 13. num. 76. Nau. cap. 26. num. 12. Nald. verb. Abſolutio à peccatis num. 12. quos citat Floron. cap. 4. §. 3. num. 24. Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 13. num. 30. vbi citat Suar. Angel. ver. Confeſſio 5. num. 9. Beia optime part. 2. caſu 31. Faber diſp. 27. de Pœnit. num. 51. vbi quamplures alios citat, Coriolanus ſect. 1. art. 8. & 9. nu. 3.

Ex doctoribus citatis aliqui duo aduertunt, primum eſt, hanc præſentationem videri irrationabilem, quando ipſemet pœnitens petit immediate à ſuperiore abſolutionem, & ſuperior illum remittit ad inferiorem confeſſarium cum onere reconfitendi ſibi illa reſeruata, & reuera ita eſt, quia pœnitens acceſſu illo ad ſuperiorem ſatisfecit ſuę obligationi quoad reſeruationem, Naldus pro ſe citando Nauar. Alterum eſt, quod huiuſmodi onus, & obligatio notificanda eſt pœnitenti ante abſolutionem, quam ſi acceptet abſolui poteſt, aliter non, ſed tunc cogitur accedere ad ſuperiorem; ſufficienter autem dicitur notificata ſi fiat per ſtatutum, ſi vero per conceſſionem, formaliter notificanda eſt.

Rationi dubitandi in quæſito ſatisfit dicendum, aliud eſſe ſtatutum reconfitẽdi eadem peccata ſemel remiſſa cogens pœnitentes ad hoc, quod negaui poſſe ſubſiſtere ea quæſt. 7. aliud ſtatutum ſub conditione ſe præſentandi, quando pœnitens abſolutus fuit ab inferiori, nam pœnitens huic voluntarie ſe ſubijcit, illi vero cogitur, cum ſit abſolutum; hoc vero conditionatum pendens ex voluntate pœnitentis. Neque obſtat alia ratio ex quæſt. 15. de reincidentia, in eundem caſum reſeruatum, quia non dico per hoc ſtatutum pœnitentem teneri confiteri iterum idem peccatum abſolute, quaſi ſi non ſe præſentet recedat in idem peccatum ſiue numero, ſiue ſpecie, cum peccatum rite remiſſum non reuertatur ex cap. Ferrum diſt. 50. ſed ideo tenetur illud reconfiteri, quia ad id ſe obligauit, vnde exequi id debet ad euitãdum nouum peccatum.

Quæres. 17. An in Eccleſia Catholica ſit poteſtas reſeruandi caſus? & à quo iure hæc proueniat? Sitne hæreticus hanc negans?

26. Reſpond. Eſt in Eccleſia poteſtas reſeruandi caſus, à Chriſto Domino immediate tributa Summo Pontifici, & ab hoc alijs inferioribus Prælatis communicata; & id negans eſt hæreticus.

Primum, quod ſit poteſtas in Eccleſia reſeruandi caſus tam pro foro exteriori ſeu pro externa politia, quam pro interiori, & corã Deo, ita quod pœnitens non poſſit obtinere validam abſolutionem ab inferiori confeſſario non habente facultatem ſuper reſeruata, probatur, Tum ex antiquiſſimo vſu Eccleſiæ, quæ ſibi reſeruare conſueuit quædam peccata, nam in Concilio Cartaginenſi tertio, de anno 397. edito, relato cap. fin. 26. q. 6. prohibetur, ne presbiter reconciliet pœnitentem inconſulto Epiſcopo, niſi vltima neceſſitas cogat; & capit. Latorem 33. q. 1. Matricida abſoluendus mittitur ad Papam. Tum quia ita dicitur ſeſſ. 14. ca. 7. & de fide definitur ibi can. 11. Epiſcopos habere hanc poteſtatem pro vtroque foro. Ita docent omnes cum Fabro diſp. 27. de Pœnit. num. 1. ad 9. Megalio lib. 1. de Pœnit. cap. 11. num. 1. Coriolano ſect. 1. art. 1. Becano cap. 40. q. 1. alios doctores citatos habes apud Barboſam ad hoc capit. 7. ſect. 14.

27 Secundũ, quod hæc poteſtas immediate a Chriſto tributa fuerit Papæ, & ab eo reliquis, probatur de Papa Matth. 16. *Tibi dabo claues regni cælorum*, Ioan. vlt. *Paſce oues meas*. Quibus verbis Chriſtus fuit loquutus Petro, & conſequẽter omnibus eius legitimis ſucceſſoribus. Probatur de reliquis Prælatis, quia Papa poteſt illorum poteſtatem ampliare, & reſtringere, imo auferre, vt omnes docent in cap. Inter corporalia, de translat. Epiſc. quod ſignum eſt eam poteſtatem omnes inferiores recipere à Papa; de Epiſcopis patet, quando creantur a Papa, qui profert hæc verba. *Committentes ei adminiſtrationem in temporalibus, & ſpiritualibus*, &c. De Prælatis regularibus conſtat ex eo, quod ad ſolum Papam ſpectat approbare Religiones, & eorum ſuperiores, cap. fin. de relig. domib. & in 6. De communicatione poteſtatis huius iuriſdictionis fere omnes cum Bellar. li. 4. de Rom. Pontif. capit. 23. Suar. cum alijs citatis à Megal. lib. 1. cap. 7. num. 2. Faber diſp. 31. à nu. 46. & deinceps, & diſp. 27. initio, Rodriq. tom. 1. q. 17. art. 2. quem pro ſe citat ab alijs Coriolanus ſect. 1. art. 3.

Authoritates autem, & rationes, quas aduerſarij in oppoſitum adducere poſſunt, aut loquuntur de poteſtate ordinis, aut de Apoſtolis, quibus ex priuilegio poteſtas etiam iuriſdictionis immediate a Chriſto conceſſa fuit, aut intelligendæ ſunt, quod omnes eam habent immediate à Papa, mediate vero à Chriſto, vt à capite ſupremo fonte omnium poteſtatum, quatenus primario communicatur Summo Pontifici.

28 Tertium, quod negans poteſtatem reſeruandi caſus in Eccleſia ſit hæreticus, definitum fuit Can. 11. ſeſſ. 14. vbi expreſſe ſermo eſt de Epiſcopis, & ſic docent omnes cum Fabro diſp. 27. nu. 1. Graff. p. 1. lib. 1. cap. 2. num. 3. vbi ait eſſe hæreticum negare hanc poteſtatem non ſolum Epiſcopis, ſed etiam alijs Prælatis habentibus poteſtatem quaſi Epiſcopalem, Coriolanus ſect. 1. art. 1. nu. 9. Megal. lib. 1. cap. 11. num. 1. Compend. reſol. 22. num. 1. cum ſuo Authore q. 21. art. 1. & 2. Mirand. tom. 2. q. 1. concl. 1. dicunt iſti tres cum Graffio negãtes hanc poteſtatem Prælatis Regularibus hæreticare, quod mihi verum non videtur, quia Concilium loquitur expreſſe de Epiſcopis in dicto Canone 11. quorũ nomine non veniunt prælati alij, quia propoſitiones de fide non deducuntur à pari, à ſimili, à maiori, neque ex altera tantum de fide, Corduba, Arrag. cum Sanch. lib. 2. cap. 7. num. 33. ſed in ſe tales eſſe debent, quia in terminis exprimuntur in Sacra Scriptura, vel occultæ, determinantur, & declarantur à Papa.

Quæres. 18. Quinam ſuperiores ſeculares poſſint ſibi reſeruare peccata, & cenſuras?

29 Reſpond. Omnes illi, qui habent iuriſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem volentes approbare ſacerdotes ſuos ad audiendas confeſſiones ſuorum ſubditorum, vt docent Floron. cap. 2. num.

num. 1. Coriolanus ſect. & art. 1. num. 11. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 1. Compend. reſol. 22. num. 1. Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 5. propoſ. 1. Megal. lib. 1. cap. 11. num. 2.

Iſti autem ſunt Papa, Epiſcopus, Patriarcha, Archiepiſcopus, Primas, ſeu Metropolitanus, Capitulum Sede Vacante, Concilium Prouinciale, & ab his delegati.

Papa igitur in toto orbe Chriſtiano fideles ſubijcit ſuis caſibus, & cenſuris ſibi reſeruatis, & in hoc omnes conueniunt cum citatis doctoribus.

Epiſcopus non ſolum conſecratus, ſed etiam ſolum confirmatus, & nondum conſecratus licet non ſit ſacerdos, habens ſub ſe populum poteſt ſibi caſus reſeruare, & illis afficere omnes ſibi ſubditos. Quod ſolum confirmatus poſſit, probatur, quia habet poteſtatem iuriſdictionis pro vtroque foro ſufficientem ad hoc munus. Sic docent Suar. diſp. 141. ſect. 2. Sanch. lib. 8. diſp. 2. n. 11. Homob. part. 1. de caſib. cap. 2. §. Natura, & ex eis Floron. cap. 2. num. 16. Licet non ſit ſacerdos, quia ſacerdotalis poteſtas ad hoc neceſſaria non eſt, ſed ſolum poteſtas iuriſdictionis, quæ ſacerdotium non ſupponit, licet Sacramentaliter abſoluere non poſſit. Ita ex Homobon. cit. aſſerit Floron. cap. 2. num. 16. §. Item. Debet habere populum ſub ſe quia reſeruatio fit ad continendum populos in diſciplina Chriſtiana, vnde qui renuntiauit Epiſcopatui, vel ſolum Titularis Epiſcopus non poſſunt ſibi caſus reſeruare, tum quia iuriſdictionem non habent, tum quia carent ſubditis, quos ſubijciant caſibus reſeruatis, & Confeſſarijs, quorum poteſtatem reſtringant. Quod ſi Epiſcopus habeat populum, ſed ſit priuatus poteſtate, vt quia eſt excommunicatus non toleratus, ſed denuntiatus vitandus, non poteſt facere reſeruationem, quia caret iuriſdictione neceſſaria ad condendam reſeruationem, Floron. cit. num. 18.

Patriarchæ, Metropolitani poſſunt ſibi reſeruare caſus pro ſua diæceſi, quia in hoc & ipſi ſunt Epiſcopi, Floron. cap. 2. num. 14. Qui non explicat an reſeruationem facere poſſint pro tota prouincia, quia id ſolum poſſunt pro tota prouincia, quod reperitur in iure illis conceſſum, ex cap. 1. de ſupplend. negl. prælat. in 6. ſed hęc poteſtas non reperitur à iure illis conceſſa, ergo non poſſunt, pro qua re vide Quar. ver. Archiep. author. vbi enumerat omnes iuriſdictiones, & authoritates, quam poteſt habere Archiepiſcopus in prouincia, inter quas non numeratur hæc. Confirmatur, quia iſti non approbant confeſſarios ſuffraganeorum, ergo illorum facultatem a ſuis Epiſcopis conceſſam non poſſunt reſtringere per reſeruationem. Ad hoc faciant quæ habent Megal. lib. 1. de cenſ. cap. 3. num. 14. ad 20. lib. eod. cap. 7. num. 28. Bonac. q. 3. p. 3. de cenſ. num. 7.

Capitulum ſede vacante habet hanc facultatem, quia ſuccedit in poteſtatem iuriſdictionis, ita quod expedire poteſt omnia quæ ſpectant ad iuriſdictionem Epiſcopi, vt doctoribus citatis pluribus tradit Quar. ver. Capitulum ſede vacante. Ita docent Lazar. quæſt. 10. de Blaſphem. num. 63.

Concilium prouinciale ſibi caſus reſeruare poteſt, vt patet ex Concilijs Prouincialibus Mediolani, & docet Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 5. propoſ. 1. ad finem.

Quæres. 19. An, & quinam ſuperiores Regulares poſſint ſibi caſus reſeruare?

Reſpond. Poſſunt, & hi ſunt Prælati maiores nimirum Generalis, & Prouincialis, qui non ſolum poſſunt ſibi reſeruare peccata, ſed etiam cenſuras; alij vero Prælati inferiores, & ſuperiores de iure non habent, niſi ſibi concedatur à maioribus ſuperioribus, ſeu à Regula.

30 Primum de poteſtate probatur, Tum quia in hoc eamdem poteſtatem habent quam obtinent Epiſcopi, cum habeant poteſtatem quaſi Epiſcopalem, Gloſ. ver. Proprii, Clem. 1. de reb. Eccl. non alien. Nau. conſil. 23. de priuil. Coriol. ſect. 1. art. 2. Humob. par. 4. Reſpond. 88. & comparantur Epiſcopi, & Prælati maiores quo ad iuriſdictionem, Gloſ. ver. Regularis capit. Ne pro defectu 41. de elect. per cap. Si quis deinceps 16. quæſt. fin. Rodr. q. 20. artic. 10. Sed Epiſcopi poſſunt ſibi reſeruare ex probatis præced. quæſt. ergo & Prælati Regulares. Tum quia qui poteſt ſoluere poteſt etiam ligare, cap. Verbum diſt. 1. de Pœnit. Prælati Regulares poſſunt abſoluere à reſeruatis, ergo & reſeruare. Tum quia aliquibus negantibus huiuſmodi reſeruationem, Papa Alex. VI. conſtit. *Intelleximus*, apud Confect. pag. 111. decreuit Generales, & Prouinciales, immo, & Guardianos poſſe ſibi caſus reſeruare. Demum id ſupponit Decretum Clementis VIII. initio huius conſilij extenſum; neque de hac re dubitandum eſt, cum omnino ſit certum, immo nonnulli dubitantes afficiunt hæreſi, quorum opinionem redargui quæſt. 17. §. Tertium. Sic tenent Rodriq. in ſum. ca. 19. part. 1. Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 11. num. 2. ex cap. 7. a nu. 17. Graff. pr. lib. 1. cap. 2. num. 2. Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 5. propoſ. 1. Coriolanus ſect. & art. 1. nu. 11. & art. 2. Floron. cap. 2. num. 19. & 20. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 1. Compend. reſol. 22. num. 1. Antonius de Sillis ſuper capit. 12. Regulæ noſtræ in collat. 2.

31 Secundum, quod ſoli Generalis, & Prouincialis de iure ſibi caſus, & cenſuras reſeruent, conſtat ex eo, quod hi ſoli habent poteſtatem quaſi Epiſcopalem in vtroque foro. Deinde, illi ſoli poſſunt ſibi caſus reſeruare, qui poſſunt congregare capitulum Generale, vel Prouinciale, ſtante Decreto noſtro Clem. VIII. ſed id ſpectat ad ſolos Generalem, & Prouincialem, a quibus ideo nomen accipiunt, ergo hi ſoli poſſunt caſus ſibi reſeruare. Præterea in multis Religionibus ſoli Generales, & Prouinciales approbant confeſſarios pro ſuis ſubditis, ergo hi ſoli poſſunt reſtringere illorum facultatem, ac proinde caſus reſeruare. Ita docent omnes præcitati.

32 Priores ergo, & alij ſuperiores, cum non dicantur maiores, neque habeant poteſtatem quaſi Epiſcopalem, neque poſſint congregare capitulum Generale, aut Prouinciale, neque approbare confeſſarios in multis religionibus, non poſſunt ſibi caſus reſeruare. Ita de Prioribus meæ Religionis docet Antonius de Sillis ſuper citatum cap. 14. Regul. Annot. 2. Nec obſtat, quod approbent cōfeſſarios pro ſuis ſubditis cap. 22. Reg. quia hæc

ratio

Digitized by Google

ratio de ſe non ſufficit ad conſtituendum quempiam legislatorem reſeruationis, præterquam quod Prelati maiores videntur ad ſe traxiſse hanc facultatem, vide quæ dixi reſol.4.quæſt.7. §. Primo. Neque pro Franciſcanis primę Regulæ amplius facit conſtitut. citata Alex. V I. Guardianis; quia hæc facultas à Religione ſublata fuit de conſenſu Summi Pontificis, ex Sorbo ver. Abſolut. ordin. quo ad Fratres §.17. Coriol. ſect.1. art.4. Morand. q.34. art.1. in fine.

Dices. 1. Qui poteſt abſoluere, poteſt etiam ligare ex cap. Verbum 51. diſt.1. de Pœnit. vbi relatus D. Ambroſius dicit, quod Dominus par ius ſoluendi eſſe voluit, & ligandi: ſed in multis religionibus ſuperiores locales abſoluunt a reſeruatis, & de Prioribus meæ Religionis, quod abſoluant a reſeruatis probaui reſol.28. q.20. §. Difficultas, & infra reſol..... q..... Secundo Priores poſſunt cenſuris afficere ſuos ſubditos, præſertim excommunicare ex cap. Cum in eccleſijs 10. de maior. vbi de Priore, cap. Sicut ſuis 33. de Simon. vbi de Abbate, in quibus locis ſupponitur hæc facultas in ipſis, docent Nau. cap.27. num.5. Sair. lib.1. cap.6. nu.13. Tolet. lib.1. cap.7. num.6. Graff. part.1. lib.4. cap.4. num.8. Bonac. q.1. de cenſ. p.2. num.5. Megal. lib.1. de cenſ. cap.2. num.26. ergo & illas ſibi reſeruare, tum ob priorem rationem, tum quia ſicut ſub eius poteſtate eſt fulminatio ſententiæ, quod eſt principale, ita & eius reſeruatio, quæ illi eſt acceſſoria.

Ad primum reſpődetur, illam regulam in multis fallere, nam ex cap. Nuper de ſent. excommun. conſtat ſimplicem confeſſarium poſſe abſoluere ab excommunicatione nulli reſeruata, & tamen notum eſt, non poſſe excommúnicare, vnde habet locum in eo, qui abſoluit valens ligare abſolutum ad ſatisfaciendum. Ad ſecundum dico aliud eſſe excommunicare, quod non negatur ſuperioribus, aliud excommunicationem latam ſibi reſeruare, & ſi enim reſeruatio ſit conſequens ad latam excommunicationem, non tamen neceſſario, ac proinde ex illatione antecedentis non infertur conſequens, quando ſeparabilia ſunt, & maxime, quando adeſt prohibitio in contrarium, nam in his, quæ principaliter pendent à voluntate, ſtat pro ratione voluntas, vt dixit Gloſ. 11. Ex quauis cauſa cap.45. de elect. in 6. iſta autem prohibitio, quod non poſſint ſuperiores ſibi reſeruare cenſuram a ſe latam, niſi quibuſdam concurrentibus, conſtabit infra q.31.

Quæres. 21. An Prælatus aliqua cenſura infectus poſſit ſibi reſeruare caſus?

33 Reſpond. Poteſt, ſi ſit toleratus, quia ab hoc geſta tenent ex communi doctorum citandorum, ſi vero non ſit toleratus, ſed vitandus, eo quod ſit nominatim denuntiatus, caſus ſibi reſeruare non poteſt licite, neque valide, quia omnia geſta ab iſto irrita, & nulla ſunt, cum careat iuriſdictione, quæ in ipſo mortua eſt, & cum ſit extra Eccleſiam eliminatus eccleſiaſtica iuriſdictione priuatus omnino eſt. Ita docent omnes de nullitate geſtorum à vitando, Megal. lib.2. de cenſur. cap.3. num.18. Bonac. q.2. de excomm. p.5. Sair. li.2. ca.6. Et in re hac Homob. & ex eo Flor. c.2. n.18. de Epiſcopis.

Quæres. 21. An Prælati hanc facultatem reſeruandi caſus poſſint alijs delegare? vti Epiſcopus ſuo Vicario Generali, vel alteri? Prælatus Regularis ſuis Vicarijs, & ſimilibus?

34 Reſpond. Poſſunt delegare, eo quod hæc eorum poteſtas eſt ordinaria, quæ delegari poteſt, vt docent omnes ſuper l. Ex more ff. de iur. omn. iud. & in capit. Cum Epiſcopus, de off. ordin. in 6. qui enim proprio nomine iuriſdictionem exercet illã delegare poteſt ex citatis textibus; certum autem eſt, huiuſmodi Prælatis hanc facultatem iure ordinario competere, ergo alijs delegare poſſunt, ſiue præſentes ſint, ſiue abſint, præſentia enim Prælati non tollit, quin delegatus poſſit exercere ſuum munus, exceptis quibuſdam caſibus, vt tradit alijs citatis Lazar. quæſt.6. de Monit. ſect.1. num.5. Delegati autem à Prælatis Regularibus hanc poteſtatem non poſſunt exercere niſi in capitulis Generalibus, aut Prouincialibus, iuxta quod dicam infra q.27. ad 35.

Quæres 22. An delegatus hac facultate vti poſſit, delegante mortuo, aut hæreſi infecto, aut cenſurato, aut ab infidelibus capto, vel ab officio amoto?

35 Reſpond. Si delegan[s] ſit mortuus, vel amotus ab officio, vel cenſuratus vitandus, expirat poteſtas in delegato, quia tota delegationis virtus perenniter pendet, & viget à poteſtate delegantis, ergo quando hac eſt priuatus non poteſt illius virtute delegatio perdurare in delegato, ſed neceſſe eſt extingui, vt quæ viuit vita aliena, & de poteſtate Vicarij Epiſcopi habetur cap.1. de off. vic. in 6. Si vero ſit captus ab infidelibus, cum propter hoc non veniat priuatus iure ſuo, & poteſtate iuriſdictionis, ideo Vicarius ſuum proſequitur officium. Nec obſtat cap. Si Epiſcopus, de ſuppl. negl. prælat. vbi dicitur quod in locum Epiſcopi capti ſuccedit in adminiſtratione tam ſpirituali, quam temporali capitulum, quia intelligitur, quando nulla eſt ſpes regreſſus, aut cum abſentia futura eſt longa, quia in his duobus caſibus Epiſcopus captus æquiparatur mortuo, ex Cardin. in Clem. de off. vic. q.18. & ex eo quar. ver. Capitulum ſede vac. num.12. cui proinde debet ſuccedere capitulum, quia tunc cenſetur ſedes vacare.

Quæres 23. An Prouincialis in reſeruatione caſuum ſubordinetur Generali, ita quod hãc poteſtatem ab eo habeant?

36 Reſpond. Prouincialis hanc poteſtatem habet immediate à Generali, iure tamen ordinario, probatur, Tum ex dictis ſupra q. 17. §. Secundum, Tum quia illi immediate ſubijciuntur, cum ab eo confirmatur Mirand. tom.2. q.23. art.32. concl.3. Sigiſm. dub.46. Tum quia inferiores à ſuis ſuperioribus vires recipiunt, & illis ſubijciuntur ex officio debitæ ſubordinationis, eſt enim ordo inferiorum & ſuperiorum diſpoſitio, ſed Prouinciales ſunt inferiores Generali, ergo illi ſubijciuntur in omnibus, quæ ſpectant ad ſuum officium. Tum quia inferiores ſuperiores habent poteſtatem limitabilem, & reſtringibilem à ſuperiori prælato, vt omnes docent & cum eis Mir. tom.2. q.16. art.6. De ſubiectione, & depẽdentia Prouincialis, qui in omnibus tenetur obedire Generali, ſtatuitur

cap.

capitulo ſecundo, & 4. Regulæ noſtræ.

Quæres 24. An Generalis poſſit interdicere Prouincialibus facultatem reſeruandi caſus?

38 Reſpond. Non poteſt, niſi iuxta interueniente cauſa, vt quando ea abuterentur poteſtate in pręiudicium animarum ſubditorum, vel non ſeruata forma in Decreto pręſcripta; probatur argumento à fortiori, quia ex iuſta cauſa Generalis poteſt deponere Prouincialem, vt tradunt doctores in cap. Monachi, de ſtatu mon. & refert Sigiſm. dub. 49. num. 4. ergo & auferre eam poteſtatem, quod eſt minus.

Quæres. 25. Quem modum ſeruare debent Epiſcopi in caſibus reſeruandis ſiue à iure, ſiue ab homine?

38 Reſpond. Prælati omnes in condendis caſibus reſeruatis multa debent attendere, & obſeruare. Primo, debent adhibere viros præſtantes doctrina, prudentia, & pietate, & examinare, atque diligenter excutere caſus, quos reſeruandos proponunt, conſideratis diligenter cuiuſcumque diœceſis, & populorum moribus, ſtatu, & qualitate, vt dicitur in fine primi Decreti editi a Sacra Congregatione de mandato Clem. VIII. ſuper abſolutione a caſibus reſeruatis Summo Pontifici, & ordinarijs locorum negata, & ſublata quibuſcumque confeſſarijs, qui virtute priuilegiorum abſoluebāt à dictis caſibus, quod habes extenſum apud Quar. & Nal. ver. cod. vbi habetur aliud decretum prioris declaratiuum, & moderatiuum, cum literis Sacræ Congregationis directis ad Archiepiſcopum Neapolitanum, ex eodem Quar. vbi dicuntur multa ſcitu digna pro editione caſuum faciēda ab Epiſcopis. Secundo, non quoſcumque caſus, ſed atrociorum, & grauiorum criminum peccata ſibi debent reſeruare, vt colligitur ex ſeſſ. 14. cap. 7. & ex Decreto ſecundo mox citato, atque ex literis citatis, in quibus monentur ordinarii, ne ſibi reſeruēt eos, in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momenti, & frequenter ſolent euenire inter perſonas idiotas, vt damni dati, & ſimilium, nec eos, quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione, & in peccatis carnalibus reſeruandis debent vti multa circumſpectione propter periculum ſcandalorum in ijs maxime perſonis, in quas ob acceſſum ad cōfeſſarios extraordinarios; vel frequentem reditum ad ordinarios ſuſpicionis aliquod cadere poteſt. Tertio, non debent ſibi reſeruare aliqua peccata habentia coniunctam cenſuram iuris communis, vnde in ſecundo Decreto ordinarii prohibentur ſibi reſeruare caſus Bullæ Cęnæ Domini, & alios Sedi Apoſtolicæ reſeruatos, talis enim reſeruatio videtur ſuperflua, ſiquidem ſublata Papali reſeruatione, intelligitur etiā ſublata Epiſcopalis, quod ſeruatur in praxi, vt inſinuat Nald. ver. caſus n. 11. ex Suar. diſput. 31. ſect. 4. Faciunt dicta quæſt. 1u. §. Reſp. 2. Et in dictis Literis monet ordinarios ne ſibi reſeruent eos caſus, quibus a iure eſt adnexa excommunicatio nulli reſeruata, niſi aliter iudicauerint propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam. Quarto, quo ad numerū paucos caſus ſibi reſeruare debent, eoſque neceſſarios ſufficientes ad retinendam Chriſtianam diſciplinam, ex Decreto primo, & Literis, cuius ratio redditur in ſecundo Decreto, ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ miniſtrorum coarctata poteſtate Sanctæ Matris Eccleſię piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prædicta & alia refert Floron. cap. 2. num. 22.

Quæres. 26. An Prælati pręſertim ſeculares pro quibus mox dicta faciunt, præſcriptum non ſeruantes nullam faciant reſeruationem?

39 Reſpond. Nihilominus valide caſus ſibi reſeruant; Tum quia forma præſcripta non eſt eſſentialis, ſed accidentalis, neque continet decretum irritans. Tum quia illa præſcribuntur ſub monitione, non ſub præcepto. Sic docent Homob. part. 1. ca. 4. §. Natura, verſ. Vbi tamen illum, & ex eo Floron. cap. 2. num. 22. §. Poſtremum.

Quæres. 27. An numerus caſuum Epiſcopalium par, & æqualis debeat eſſe reſpectu Confeſſariorum ſecularium, & regularium, ita quod Epiſcopus non poſſit valide ſibi reſeruare plures caſus reſpectu Regularium?

40 Reſpond. Non poteſt Epiſcopus plures caſus reſeruare reſpectu Regularium, quia illis faceret maximam iniuriam, iudicando illos imprudentiores, & minus doctos Confeſſarijs ſecularibus, conſtat autē apud Religioſos eſſe perſonas æque prudentes, atque doctiores, ac confeſſarios ſeculares, ne vtar comparatiuo, iure optimo in pluribus adhibendo. Sed non eſt immorandum, quia de hac re ſatis dixi reſol. 6. q. 1.

Quæres. 28. Quotnam ſint caſus, quos Prælati Regulares ſibi reſeruare poſſunt virtute Decreti Clem. VIII. relati initio huius conſilij. Et an omnes ſint reſeruati virtute illius Decreti? Et ſi non ſunt reſeruati, ſed reſeruandi, an ſuperiores teneātur ſibi omnes, vel partim eorum reſeruare?

41 Reſpond. Sunt vndecim ibi expreſſe nominati, quorum nullus ibidem eſt reſeruatus, ſed ſuperiores, ſi volunt illos eſſe reſeruatos, debent expreſſe, & formaliter illos ſibi reſeruare, non tamen coguntur omnes referre in ſua reſeruatione, ſed partem illorum, & quales ipſi in Domino iudicauerint expedire pro continendis Religioſis in Regulari diſciplina. Hæc omnia ibi clara ſunt initio Decreti. Quod non ſint reſeruati de iure Decreti aſſerunt Beia part. 3. caſu 16. §. Notandum tamen, Megal. lib. 1. cap. 12. num. 2. Faber diſp. 27. de Pęnit. num. 28. Mir. tom. 2. quæſt. 34. art. 7. Quod non teneantur omnes reſeruare, ijdem docēt, & Graff. lib. 3. praxis cap. 10. num. 28.

Quæres 29. An præter illos vndecim in Decreto nominatos ſuperiores Regulares poſſint alios ſibi reſeruare?

42 Reſpond. Poſſunt, vt ibidem dicitur poſt illos vndecim recenſitos illis verbis. *Si quod aliud peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat, quam Generalis capituli in toto ordine, aut Prouincialis in prouincia, matura diſcuſſione & conſenſu.* Ex hac clauſula oritur non leuis difficultas diſcutienda in ſequenti quæſtione.

Quæritur 30. An præſcripta mox forma de reſeruandis caſibus cum matura diſcuſſione, & conſenſu capituli Generalis pro toto ordine, vel ca-

pituli

Digitized by Google

pituli Prouincialis in prouincia, data ſit non ſolum pro alijs caſibus non recenſitis, verum etiam pro illis vndecim enumeratis, ita quod ſuperior propria authoritate illos vndecim non poſſit ſibi reſeruare ſine capituli conſenſu?

43 Reſpond. Preſcripta forma communis eſt vtrique generi caſuum tam enumeratorum quam extraneorum, & non expreſſorum, ac proinde propria authoritate ſuperior illos etiam expreſſos ſibi reſeruare non poteſt. Probatur, Tum quia cauſa finalis in lege expreſſa, quæ mouit legislatorem ad legem condendam, eſt illa, quæ reſtringit, ampliat, & declarat legem ad ſui limites. l. cum pater §. Dulciſſimis. ff. de legat. 3. Panor. in cap. Quia in inſulis, de regul. num. 3. per iura ibi adducta, Nau. conſil. 8. de filijs præbit. Sanch. lib. 2. diſp. 37. num. 3. Sed cauſa, quæ mouit Clem. VIII. ad condendũ hoc Decretum fuit, vt conſuleret conſcientijs religioſorum pœnitentium, qui ex parum prudenti, & immoderata reſeruatione peccatorum facta à ſuperioribus, formidabant illis detegere maculas conſcientiæ, ac proinde in periculum æternæ dãnationis inducebantur, vt initio Decreti expreſſe dicitur; ergo ab hac cauſa venit explicandum ipſum Decretum, & ampliandum ad quoſcumque caſus non ſolum extraneos, ſed etiam expreſſos, quatenus tradit formam reſeruandi caſus cum matura diſcuſſione, & conſenſu capituli, nam cum caſus ibidem expreſſi non ſint ipſo iure reſeruati, ſed reſeruandi omnes, vel partim, vt dixi q. 28. & non tantum prout iacent, ſed ampliando, & reſtringendo, vt dicam q. 36. ideo in illorum reſeruatione poteſt ſuperior parum prudenter, & immoderate ſe gerere, ac proinde pœnitentes inducere in diſcrimen æternæ damnationis, igitur ad euitanda huiuſmodi fuit intentio Papæ, vt ſuperiores adhiberent hanc formam etiam reſpectu caſuum ibi expreſſorum. Tum quia clauſula in fine poſita refertur ad omnia præcedentia, ca. Secundo requiris 41. de appell. & hoc procedit ſiue ponatur in principio, ſiue in medio, ſiue in fine: ergo hæc forma præſcripta in fine non ſolum refertur ad caſus non expreſſos, ſed etiam ad expreſſos. Tum quia illa clauſula. *Si quod aliud*. Eſt implicatiua ſimilium, vt docent omnes in. l. Si fugitiui, ibi, *alia pęna*, C. de ſeru. fug. iuncta gloſ. fin. quæ ait, *alia pœna, i. ſimili*, Euer. in loco a ſubiecta matern. num. 25. & in loco a dict. implicat. num. 4. & facit poſitionem eiuſdem qualitatis cum præcedentibus, Gloſ. ver. Alios, cap. 1. de præbend. in 6. Meg. 2. 2. lib. 2. cap. 7. num. 24. in fine ergo illa particula, *Si quod aliud* implicar etiam caſus ibi expreſſos reſeruandos ſub eadem forma præſcripta, qua veniunt reſeruandi caſus non expreſſi, ſimilium enim debet eſſe idem iudicium, & iuris diſpoſitio, ca. inter cætera 4. de reſcr. cap. Dudum 54. de elect. §. Sed cum in iure. Tum quia ſi ſuperioribus non præſcriberetur hæc forma ſeruanda etiam in reſeruandis caſibus expreſſis eluderetur intentio, & finis Papæ, ac proinde vanum, & inutile eſſet Decretum, ſiquidem per illud ſufficienter non fuiſſet prouiſum periculis, & diſcriminibus, in quæ poſſunt deduci religioſi pœnitentes ob imprudentem reſeruationem, quæ interdum facerent in caſibus occurrentibus propria authoritate, ſi non tenentur ſeruare eam, ne igitur inutile ſit Decretum dicendum eſt mentem Summi Pontificis fuiſſe, vt in omnibus caſibus reſeruandis ſuperiores adhiberent præſcriptam formam. Tum quia per hoc Decretum limitatur, & reſtringitur poteſtas ſuperiorum, vt aſſerunt infra citandi, quæ limitatio fieri non poteſt ſine præſcriptione nouæ formæ, quę in duobus conſiſtit in numero caſuum, & modo illos reſeruandi. Et ita nobiſcum ſentire videntur Sorbus ver. Abſolutio ordin. quo ad Fratres §. Et ſic, & §. Et tunc, vbi indiſtincte loquitur de reſeruatione facienda in capitulis, etiam quando volunt ampliare materiam alicuius caſus ibi expreſſi. Coriolanus ſect. 1. art. 4. num. 2. & 3. ad inuicem collatis, Floronus cap. 2. num. 21. §. Quare ſi pręter hos caſus, aliud graue, &c. Beia part. 3. caſu 16. §. §. Not. Excõmunicationẽ, ibi. *Nam omnis caſuum reſeruatio cũ Prouinciali interdicta ſit per Breue Clementis* &c. Confect. tit. 17. cap. 8. Contra opinionem Sanch. lib. 6. cap. 1. num. 15. & 16. Fabrum diſp. 27. num. 28. Mirand. tom. 2. quæſt. 34. art. 7. poſt extenſum Decretum, Megal. lib. 1. cap. 12. ex nu. 8. qui cum quibuſdam alijs docent ſuperiores poſſe propria authoritate ſibi reſeruare caſus ibi expreſſos, cum quibus eſt Portellus ver. caſus reſeru. num. 12.

Quæres. 31. An in eo Decreto non ſolum diſponatur de peccatis caſibus reſeruandis, ſed etiã de cenſuris reſeruandis, ita quod ſicut in reſeruatione peccatorum non ſolum non expreſſorum, ſed etiam ibi enumeratorum ſuperiores tenentur ſeruare formam ibi expreſſam, ita eadem vti debeant in reſeruatione cenſurarum? ita quod extra capitulum, ſeu ſine conſenſu capituli ſuperiores ſola propria authoritate excommunicationem ſibi ad libitum reſeruare valeant.

44 Reſpond. Illud Decretum diſponit etiam de cenſuris, vt reſpondit Sacra Congregatio Romæ 7. Iulij 1617. apud Cokjer part. 4. de exempt. q. 56. quem citat Peyrinus tom. 3. Priuil. cap. 12. nu. 5. in hæc verba. *Cum à nonnullis Regularibus dubitaretur, an in Decreto fel. recor. Clem. Papæ VIII. anno 1593. 16. Maij ſuper qualitate caſuum ab eorumdem Regularium ſuperioribus, reſeruandorum edito, cenſuræ etiam comprehẽderentur, ita ut ijſdem ſuperioribus abſque capituli Generalis, aut Prouincialis conſenſu, aliquibus peccatis in Decreto huiuſmodi nõ contentis excommunicationem adnectere, eiuſdemque abſolutionem ſibi reſeruare liceat? Sacra Cõgregatio Cardinalium negotijs Regularium præpoſitorum, Illuſtriſsimo Bandino referente, cenſuras in ſupradicto Decreto comprehendi cenſuit.* Hæc reſponſio prima fronte videtur obſtare reſolutis in præcedenti quæſtione, nimirum poſſe ſuperiores propria authoritate reſeruare ſibi caſus ibi expreſſos, dum caſus Sacræ Congregationi proponitur de excommunicatione adiuncta aliquibus peccatis in Decreto non contentis, quaſi petentes reſolutionem ſupponant ſuperiores propria authoritate poſſint adiectam excommunicationem aliquibus ex peccatis expreſſis ſiue alias reſeruatis, ſiue nõ: nam quamuis verba narratiua quęſtionis id ſupponant, non tamen id pro certo tenendum eſt,

vti de-

Digitized by Google

vti deciſum à Sacra Congregatione, eo quod narratiua non facit ius, neque deciſionem, ex vulgatis iuribus, & S.C. cenſuit præciſe ſub diſpoſitione decreti comprehendi etiam excommunicationem, cuius reſeruatio facienda eſt iuxta præſcriptam formam, ſiue aduertatur peccatis contentis, ſiue non contentis in Decreto, & dato etiam, quod S.C. decidat quæſtionem reſpectu peccatorum nõ contentorum, ex hoc tamen non ſequitur oppoſitum, nihil nempe diſponere de excommunicatione reſpectu peccatorum ibidem expreſſorum, quia Sacra Congr. præciſe & directe reſpondit ad propoſitum caſum de non contentis, nullam mentionem faciendo de expreſſis.

45 Quod diſponat de cenſuris reſpectu quorumcumque peccatorum, ratio id ſuadet, Tum quia licet lex diſponens de caſibus præſertim ſub nomine peccatorum, vt facit hoc Decretum, nõ videatur extendi ad cenſuras, eo quod hæ non ſint peccata, tamen quando alias lex redderetur inutilis, & vana ſit extenſio de vno caſu ad alium, Nauar. conſil. 62. de regul. num. 6. & conſil. 81. eod. Megal. lib. 1. cap. 12. num. 8. §. Tertio, vbi de hac re; in caſu autem noſtro hoc Decretum redderetur inane, & fruſtraretur mens Papæ, quia facta reſeruatione cenſurarum à ſuperiore propria authoritate, neceſſario remaneret peccatum reſeruatum. Tum quia in legibus ſpectanda eſt intentio legiſlatoris potius, quam verba, quia intentio non debet deſeruire verbis, ſed verba intentioni cap. Humanæ aures 11. 22. q. 5. Sed intentio Papæ fuit, ne ex ſubitanea reſeruatione parum circumſpecta in caſibus occurrentibus pænitentes formidarent detegere ſua peccata. Ad hæc faciunt rationes adductæ in reſponſione præcedentis quæſtionis, & à doctoribus mox citandis.

Diſponitur ergo in hoc Decreto etiam de cenſuris, & ita docent loquendo de excommunicatione adiecta peccatis ibi non expreſſis, Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 12. num. 8. Sanch. lib. 6. cap. 1. num. 16. Sigiſm. dub. 123. nu. 2. vbi pro ſe citat Homob. part. 1. aſſert. 3. Onuphrium tract. 2. de peccat. diſp. 1. q. 1. concl. 2. §. Secundo, & Sigiſm. indiſtincte loquitur de peccatis, quibus adiungitur excommunicatio, Diana reſol. 13. de regul. §. Diſplicet, in fine, & ex profeſſo dub. 49. vbi pro ſe citat præter dictos Peyrinum tom. 2. conſtitut. 10. Vrbani VIII. §. 61. num. 10. Molfeſium tom. 1. Sum. tract. 7. cap. 20. num. 17.

Contrarium, poſſe nimirum ſuperiorem propria authoritate ſibi reſeruare excommunicationem adnexam peccatis non contentis docēt plures ducti ea potiſſimum ratione quod in dicto Decreto diſponatur ſolum de caſibus, & peccatis, nõ autem de cenſuris, de quibus ne verbum quidem; & quamuis ex reſeruatione cenſuræ ſequatur reſeruatio peccati, id tamen, cum ſit per accidens, attendendum non eſt in legib. l. Nam ad ea, ff. de legib. Sed iam ſupra reſponſum eſt extendi ad cenſuras: & leges non conſiderant ea, quæ ſunt per accidens, vtique vero quæ ſunt per ſe, cuiuſmodi eſt reſeruatio indirecta peccati ſequēs neceſſario, & non per accidens ex reſeruatione cenſuręę. Hos doctores contra noſtrum reſponſum refert Diana cit. q. 49. & ſunt Suar. in part. 3. tom 4. diſput. 23. ſect. 3. num. 13. Faber diſp. 27. num. 29. Villalobos tom. 1. ſum. tract. 9. diff. 58. num. 5. Tambur. tom. 2. diſp. 13. q. 3. num. 1. Coriolanus ſect. 1. art. 6. num. 1. Fagund. lib. 8. cap. 4. num. 5. Fauſtus in Speculo Relig. lib. 6. q. 88. Beia part. 3. caſu 16. §. Excommunicationem, Naldus ver. Religioſus num. 43. §. An autem; iſti ergo omnes ſuſtinent ſuperiorem poſſe valide excommunicationem à ſe latam pro peccatis non expreſſis in Decreto, propria authoritate ſine capitulo ſibi reſeruare, quod à fortiori admittunt reſpectu caſuum expreſſorum, ſiue ſint iam reſeruati, ſiue non, quamuis multum probabilem reputent oppoſitam opinionem, ac proinde iudicent melius acturos ſuperiores, ſi adhibeant conſenſum capituli. Ex his ſequitur reſolutio ſequentis quæſtionis.

Quęres. 32. An ſi ſuperiores tentent propria authoritate ſine conſenſu capituli, ſiue in capitulo, ſiue extra, & ad ſuum placitum reſeruare aliquot ex caſibus enumeratis, aut ex non expreſſis, aut excommunicationem adnexam vni ex illis expreſſis, aut alijs, valide huiuſmodi ſibi reſeruent?

46 Reſpond. Nullum ex prænarratis ſibi valide reſeruare poſſunt propria authoritate, ſed adhibere debent maturam diſcuſſionem, & conſenſum capituli. Probatur, quia actus ſine ſua forma ſubſtantiali geſtus eſt nullus. l. Cum hi, §. Si prætor ff. de Tranſact. Thomaſet. Reg. 213. Reg. Quæ contra ius fiunt vtique pro infectis haberi debent in 6. de reg. iur. & paria ſunt aliquid fieri contra legem, vel non ſeruata forma legis Auth. Qui res, C. de ſacroſ. Eccl. Vide Barboſam Vaz in ſuis locis commun. lit. A, nu. 45. vbi alia iura, & doctores quamplures citat, vbi ex Tiraq. de Retr. Conuent. §. 4. gloſ. 6. num. 31. dicit procedere etiamſi omittatur in minimo. Sed reſeruatio huiuſmodi facta propria authoritate ſine conſenſu capituli caret forma præſcripta in Decreto, quæ eſt eſſentialis, requiſita ad cuiuſcumque reſeruationem, ergo eſt omnino nulla huiuſmodi reſeruatio. Minor continet tria, primum, quod reſeruatio careat forma præſcripta in Decreto, quę conſiſtit in eo, quod ſuperior debet adhibere conſilium, & conſenſum capituli in reſeruatione caſuum, & hoc non eſt probandum, quia ſupponitur factum in quæſito; ſecundum eſt, quod huiuſmodi formam ſuperiores adhibere debent reſpectu quorumcumq; peccatorum tam non expreſſorum, quam expreſſorum, quod probaui ſatis q. 30. & reſpectu cenſuratum adnexarum cuicũque ex dictis peccatis, quod probaui q. 31. Tertium ergo quod continet minor propoſitio eſt, quod huiuſmodi forma eſt ſubſtantialis, & eſſentialis actibus, quibus applicanda eſt, nimirum reſeruationibus, & hoc remanet hic probandum, in quo conſiſtit tota vis noſtræ reſponſionis.

Probatur ergo huiuſmodi formam eſſe eſſentialem ſic. Tum ex verbis ipſius Decreti ibi. *Id non aliter fiat, quam Generalis capituli in toto ordine, aut Prouincialis in Prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.* Nam clauſula, *Non aliter fiat*, non ſeruata inducit nullitatem actus, Nald. ver. Clauſula §. Non alias; & dictio negatiua præpoſita verbo tollit poten-

ten-

Digitized by Google

tentiam, Sanch.lib.6.cap.12.num.10. Bonac.p.7. de legib.§.5.nu.4.ergo ſignum eſt, hanc formam eſſe eſſentialem. Tum quia illa forma eſt eſſentialis, quæ præſcribitur ſeruanda cum alterius conſenſu, ita quod geſtum ſine conſenſu aliorum requiſito ſit nullum,& irritum,cap.Cum conſuetudinis,de conſuet. cap.1.cap.Ea noſcitur, ibi. *Quod fiant de collegiorum ſuorum aſſenſu, ſine quo non obtinent firmitatem* ca. Tua nuper 8.de ijs quæ fiunt à prælatis,Gloſ.ver.Expectatum,cap.Cum in veteri, de elect.& docet Sigiſm.dub.111.num.1. de elect.prælat.alijs citatis: Sed noſtra forma continet conſenſum præter conſilium,vt notum eſt, ergo eſt ſubſtantialis. Tum quia illa forma eſt eſſentialis,quando adeſt clauſula irritatoria; vt ſi dicatur. *Id aliter fieri non poſſit*. vt docet Sanch.lib.3. diſp.17.num.4.hæc autem clauſula exprimitur in noſtro Decreto, ergo continet formam eſſentialem.

Manet igitur probata in vniuerſum noſtra reſponſio,quæ cõtinet partes tres:Prima, quod nulla eſt reſeruatio peccatorum ibi expreſſorum ſine conſenſu capituli Prouincialis, quam opinionem puto neminem tenere, quod viderim, nam multi dicunt contra nos, ſuperiores poſſe ſibi caſus expreſſos in decreto reſeruare propria authoritate, ex quo reijciunt conſenſum capituli,& hi ſunt expreſſe Sanch.Faber, Miranda, Portel, quos citaui in fine q.30. quibus habent adhærere proponentes quæſtionẽ, An ſuperiores poſſint ſibi ſine conſenſu capituli reſeruare excommunicationem adnexam peccatis non contentis in Decreto, qui ſunt Megal. & alijs citati à Diana reſol.49. de regul.quos retuli q.31.§.Diſponitur,& §.Contrariũ; ad noſtram ſententiam reduci poſſunt Sorbus,Coriolanus,Floronus,Beia, & Confectius relati in fine q.30.hoc ipſo,quod hanc formam, aiunt indiſtincte,ſeruandam eſſe à ſuperioribus,non obſtante,quod poſtea aliqui eorum, ſuperiores ſine conſenſu capituli poſſe ſibi reſeruare excommunicationem, quia in hoc caſu nituntur alio fundamento, licet apud nos falſo, nimirum quia Decretum diſponit tantum de caſibus reſeruatis, & nõ etiam de cenſuris; firmum ergo ſtet, non poſſe quamquam ex caſibus expreſſis ſibi reſeruare ſine conſenſu capituli.

47 Secunda,quod à fortiore non poſſunt ſine conſenſu capituli reſeruare alios caſus non expreſſos, quia forma pręſcripta ſaltẽ refertur ad huiuſmodi,quod negari non poteſt, ac proinde cum ſit eſſentialis, ex eius omiſſione nulla ſequitur reſeruatio,& hanc tenere habent, qui negant poſſe ſuperiores ſibi reſeruare excommunicationem ſine cõſenſu capituli reſpectu peccatorum in decreto nõ contentorum,qui ſunt Megalius,cap.12.num.9.& 10.vbi aſſerit non valere reſeruationem peccatorum non expreſſorum,Sanchez Sigiſmundus, Homobonus,Onuphrius,Peyrinus,Diana, quos citaui q.31.§.Diſponitur,& illi etiam, qui permittunt reſeruationem excommunicationis ſine conſenſu Capituli,quia ex hoc non negant, præſcriptam formam eſſe eſſentialem,ſed ſuum dictum firmant ex eo,quod Decretum nil diſponit de cenſuris, ac proinde forma pro illis ſeruanda non eſt.

48 Tertia, quod excommunicatio reſeruanda referri poteſt ad peccata tripliciter; primo ad peccata ibi expreſſa, iam reſeruata a ſuperiore, qui ſi illis iam reſeruatis addat excommunicationem illam ſibi reſeruando etiam extra capitulum, & ſine alicuius conſenſu, ex vi huius Decreti, licite, & valide agit, quia in hoc caſu ceſſat cauſa finalis, quæ mouit Clem. VIII. ad condendum hoc Decretum, nimirum ne ex imprudenti, & ſubitanea reſeruatione redundet aliquod periculum in animam pœnitentis formidantis detegere ſua peccata ſuperiori, ſiquidem euacuatur hoc diſcrimen, cum iam peccatum ſit reſeruatum vt ſuppono, & nullam habet vmbram pœnitens trepidandi: Secundo ad eadem peccata ibi expreſſa, ſed nõdum reſeruata, & in hoc ſenſu cum ex reſeruatione cẽſuræ in conſequẽtiam neceſſariam remaneat peccatum reſeruatum ſine conſenſu capituli, ſubinde dicendum eſt, non poſſe eam ſibi reſeruare ſine conſenſu capituli, quia cauſa finalis locum ſatis habet hic, vt conſtat, quicquid dicat Sanch.lib.6. ca.1.num.16.in fine. Tertio ad peccata non contenta in Decreto, & in hoc ſenſu maior pars doctorum tenent, ſuperiorem ſine conſenſu capituli non poſſe ſibi reſeruare cenſuram, quia & de his diſponitur hic. Doctores nobiſcum,& pro aduerſa parte retuli quæſt.31.§.Contrarium.

Dices,tota vis,& ratio in qua fundatur reſponſio,quod nulla ſit quæuis reſeruatio ſine conſenſu capituli,in eo conſiſtit,quia huiuſmodi forma pręſcripta eſt ſubſtantialis, ſeu de eſſentia reſeruationis,quod tamen falſum eſt, ſiquidem forma non eſt eſſentialis, ſed accidentalis, cuius omiſſio geſtum non vitiat, quando in eius præſcriptione nõ communicatur poteſtas ad agendum, ſed iam ſupponitur, vt docent Silu.ver. conſilium num.4. Tab. num.6.Angel. num.3. Sa ver.Lex num. 13. Salas, Rodriq.quos citat Bonac.q.1.de legibus p.7. §.5. num.17.§.Pręter.Sed ante hoc decretum ſuperiores Regulares habebant iam poteſtatem, vt conſtat de iure arg.ſeſſ.14. cap.7. ex conſtit.Alex.VI. *Intelleximus*,apud Confect.pag.111. ergo adiecta forma eſt tantum accidentalis, ac proinde eius omiſſio non poteſt vitiare reſeruationem.

49 Dico,formam præſcriptam habenti iam poteſtatem non eſſe eſſentialem, quando non continet decretum irritans,aut perpetuam prohibitionem, vt tradunt gloſ. in Clem. 1. de irrepatr. ver. Inhibentes,vbi Imola num.3. & 4. Vitalin. nu.13. Anchar.in cap.Statutum §. fin.de reſcrip.quos pro ſe citat Lauor.tit.4.de elect.cap.21.nu.143.ex Coccino in Treu.Abbatiæ S. Maximini 20. Nouemb. 1624. Sed forma in Decreto noſtro præſcripta continet Decretum irritans, vt videre eſt ex illa clauſula, *Id aliter fieri*, quæ denotat irritationem attentati, ex ſupradictis §.Probatur; & præterea habet cauſam perpetuæ prohibitionis,nam ex ſubitanea reſeruatione contingere poteſt diſcrimen animæ pœnitentis, ergo forma licet adiecta iam habenti poteſtatem,dicenda eſt eſſentialis.

Quæres.33.Cum reſeruatio quorumcumque caſuum, & cenſurarum debeat fieri cum conſenſu capituli,ex probatis quæſt.30.& 31. aliter nulla eſt reſeruatio ex quæſt.32.Quod veniat ſub nomine

capi-

capituli, nam in Decreto de reſeruatione habentur hæc verba. *Id non aliter fiat, quam Generalis capituli in toto ordine, aut Prouincialis in Prouincia, matura diſcuſsione, & conſenſu.* Et quidem loquendo de capitulis in mea religione videtur pro capitulo Generali requiri conſenſum Generalis præteriti, Prouincialium, Cuſtodum, & Diſcretorum Prouincialium, qui omnes patres conſtituunt capitulum Generale, & pro capitulo Prouinciali requiri conſenſum Prouincialis Præteriti, Priorum, Diſcreti, Prouincialis, Diſcretorum Conuentualium, Definitorum Generaliũ, & Procuratoris Generalis, iſti enim omnes faciunt capitulũ Prouinciale, vt conſtat ex conſtit. *Decet Romanum.* Clem. VIII. Ex quibus infertur, cum in capitulis intermedij triennij non concurrant iſti, ſed ſolus Prouincialis cum quatuor definitoribus, ex religionis approbata conſuetudine, ſeu potius lege allegatæ conſtitutionis, ideo reſeruatio fieri ſolum poteſt de triennio ad triennium. Superiores aliarum religionum videant quæ Patres conſtituant capitula Generale, aut Prouinciale, & poſtea iudicent. His tamen non obſtantibus.

50 Reſp. Patrem Generalem cum ſuis quatuor definitoribus Generalibus tantum, & Prouincialem cum ſuis item Definitoribus Prouincialibus tantũ debere procedere in capitulo ſuo ad reſeruationẽ caſuum Generalẽ quidem in toto ordine, Prouincialem in Prouincia ſiue pro vno conuentu, ſeu pro omnibus. Ratio eſt, quia ex his componitur capitulum ad agenda quęcumque negotia, vt probaui in ſimili de diſpenſatione illegitimorum reſol. 12. q. 9. §. Secundum, & §. Quarto. Vnde nõ ſolum in triennali capitulo, ſed etiam in quouis intermedio, ſeu annuali poteſt fieri huiuſmodi reſeruatio, quia ſingulis annis Patres Definitores Prouinciales cum ſuperiore congregantur ad electiones, & alia negotia peragenda, & vocatur de iure Reg. capit. 2. Capitulum Prouinciale, le conſuetudine vulgari Congregatio; & cum in Decreto Clementis indiſtinctè ſumatur nomen Capituli, ac proinde tam pro triennali, quam annali, & intermedio, ideo reſeruatio fieri poteſt in vtroque. Neque obſtat ratio dubitandi in quæſtione. quia Capitulum ſpectari poteſt dupliciter, vno modo pro vniuerſitate vocalium ad electionem capitis, & membrorum, & in hoc ſenſu non ſumitur in Decreto Clemẽtis; altero pro congregatione eorũ ad quos ſpectant negotia expedienda à capite electo cum ſuis membris, ad quæ procedunt ſolum Definitores cum ſuo ſuperiore Generali in capitulo Generali, vel Prouinciali in capitulo Prouinciali.

Quæres 34. An iſta matura diſcuſsio facienda, à Patribus Definitoribus cum Prouinciali facienda ſit capitulariter, & ab omnibus nullo diſcrepante, an poſſit fieri etiam ſingulariter, ita quod ſi Pater caſu oblitus ſit reſeruationis, poſſit per ſuas literas admonere vnumquemque petendo ab illis conſilium, & conſenſum ſuper tales, & tales caſus reſeruandos, quorum oblitus fuit reſeruandorum tempore capituli?

51 Reſpond. Reſeruatio nequaquam fieri poteſt extra tempus capituli, quia Decretum dicit, quod reſeruatio fiat cum conſenſu capituli, extra autem tempus capituli, capitulum non eſt, ergo nec reſeruatio fieri poteſt. Igitur tempore capituli in capitulo celebranda eſt reſeruatio a Patribus non ſingulariter ſed collegialiter, & ſimul in vnum cõgregatis, vt fit in electione, nam actum ſingulariter à ſingulis non dicitur factum de conſenſu capituli quod requirit vnitatem conſentientium non ſolum in re, ſed etiam in ipſis perſonis ſimul perſonaliter in vnum congregatis; aliter præſtitus conſenſus nullus eſt, & ſubinde ſecuta reſeruatio, quia conſenſus collegialiter requiſitus, ſingulariter tantum præſtitus vitiat actum, capit. In Geneſi, de elect. l. 1. C. de decim. Decius in cap. Cum omnes, de conſtitut. numero 47. in quibus locis de electione extenditur autem ad quæcumque negotia collegialiter facienda, Panorm. in capit. Cum Eccleſia, de cauſa poſſeſſ. numero 14. Gonzal. ſuper regul. 8. Cancell. Gloſa 47. numero 64. cum multis alijs citatis pro ſe a Sigiſm. dub. 11. num. 3. Demum non requiritur vnanimis conſenſus, ſed ſufficit, quod maior pars conſentiat, eo modo, quo fit in electionibus, quia factum à maiori parte, cenſetur factum ab omnibus de capitulo, ex vulgatis iuribus.

Quæres 35. An ſuperior reſeruans, ſe ſolo poſſit caſus iam reſeruatos interpretari, & illos ampliare, vel reſtringere? & quæſtio procedit de quibuſcumque ſiue expreſſis, ſiue alijs non contentis; & de cenſuris quoque.

52 Reſpond. Superior propria authoritate poteſt caſus dubios interpretari, immo & reſtringere auferendo ex parte, non autem ampliare ſine conſenſu capituli.

Primum, de interpretatione, ſuadetur, quia declaratio nihil de nouo addit, ſed quod ex natura rei ineſt demonſtrat. l. Hæredes palam ff. de teſtam. & habet Panormit. in capit. Ex parte, de conſuet. numero quarto, & in capit. Cum te, de vſur. cum ergo ex natura rei demonſtret, quod ineſt, non facit nouam reſeruationem, ſed iam implicite factam, quod ad ſpeciale dubium, expreſſe proponit.

53 Secundum, de reſtrictione, probatur, quia ea nulla ratione poteſt præiudicare conſcientiæ Religioſorum, vnde nec accidere poteſt, quod quis formidet confiteri ſua peccata ſuperiori, quia reſtringere non eſt reſeruare, ſed id quod erat reſeruatum, relaxare. Quare ſuperior caſum hunc reſeruatum in hæc verba. *Copula carnalis;* reſtringere poteſt ſic. *Copula ſodomitica.* excludendo copulam naturalem, quia hæc nõ dicitur noua reſeruatio, ſed relaxatio partialis reſeruationis iam factę.

54 Tertium de ampliatione, probatur, quia in re hac ampliare caſum, eſt illum per additionem reſeruare, ſeu partialem caſum reſeruare; reſeruatio autem non poteſt fieri extra capitulum, & ſine conſenſu capituli, ex probatis quæſtione 30. 31. & 32. ergo neque ampliatio, nã ex prohibitione totius ſequitur interdictũ cuiuslibet eius partis. Præterea in ampliatione militant omnes illæ rationes, quæ locum habent in reſeruatione ſimpliciter, de quibus ſupra q. 30.

Quęres 36. An ſuperiores in celebranda reſeruatione illorum vndecim caſuum, teneantur illos

reſeruare ſub ijsdem terminis, ſub quibus proponuntur in Decreto? An vero poſſint illos ampliare vel reſtringere? Exempli gratia, An nouum caſum. *Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus*, poſſint ſic reſtringere, *Copula carnalis*. Ex quibus verbis excluditur pollutio, vel ampliare ſic. *Lapſus carnis, & tactus impudicus*,

55 Reſpond. Poſſunt illos caſus reſtringere, vel ampliare, quia id illis expreſſe non prohibetur in Decreto, quæ autem probibita non inueniuntur, permiſſa cenſentur cap. Omnes, diſt. 3. cap. Nuper 29. de ſent. excommun. iuncta gloſ. ver. Retinuit, vbi dicitur, quod conceſſum videtur, quod non eſt prohibitum, per l. Nec non, §. Quod eis ff. ex quibus cauſis maior. Quod poſſint ampliare reſpondit Papa Sorbo petenti in exemplo adducto, vt ipſe teſtatur ver. Abſolutio ordin. quo ad Fratres, in fine, Quar. ver. caſus reſeru. §. Circa nonum, ſequitur Graff. pr. lib. 3. cap. 10. num. 27. Coriolanus ſect. 1. art. 4. num. 4. Quod poſſint reſtringere patet, & quia contrariorum eadem eſt diſciplina, Ariſt. 1. Topic. Inſtit. De ijs; Qui ſunt ſui, & quia cui licet quod eſt plus, licet etiam quod eſt minus, Reg. 63. in 6. ſed licet prætermittere totum caſum, ergo eius partem; & quia quod iuris eſt de toto quo ad totum, hoc iuris eſt de parte quo ad partem, ſed Decretum reſeruationem totius alicuius caſus prudenti ſuperioris arbitrio relinquit, ergo partis.

Quæres 37. An ex vi huius Decreti ſoli Generalis, aut Prouincialis babeant ius reſeruandi caſus, ita quod ſuperiores locales non poſſint ſibi caſus reſeruare?

56 Reſp. Iſti ſolum ex vi Decreti habent ius circa reſeruationem caſuum, & id colligitur ex ipſa forma præſcripta in reſeruandis caſibus ibi. *Id non aliter fiat, quam Generalis capituli in toto ordine, aut Prouincialis in Prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu*: ergo reſeruatio facienda eſt a ſuperiore de conſenſu capituli, ſed nullus præter Generalem, aut Prouincialem poteſt petere conſilium, & conſenſum in dictis capitulis, ergo reſeruatio reſtringitur ad ipſos, non enim inferiores ſuperiores aliquod ius habent in capitulo quatenus capitulum eſt; Confirmatur, & quia ſoli Generalis, & Prouincialis conuocant huiuſmodi capituli, & quia non à ſuperioribus localibus, ſed à maioribus bæc capitula denominantur.

Queres 38. An in illis religionibus, in quibus nõ adeſt capitulum Prouinciale, ſed tantum Generale, in illius locum ſuccedat capitulum Conuentuale, ita quod ſuperior localis cũ ſuis conſultoribus, vel Definitoribus poſſit celebrare reſeruationem.

57 Reſp. Capitulum cõuentuale non ſuccedere loco Prouincialis, quia cum diuerſa ſint, vnum non dicitur alterius vires, & facultatem habere, ex diuerſis enim diuerſa ſunt conferenda, vnde pro reſeruatione in his recurrendum eſt ad capitulum Generale. Ita docet Megal. lib. 1. de Penit. cap. 12. num. 7. loquendo in terminis ſuæ religionis, quæ caret capitulo Prouinciali. Confirmatur ex probatis in præcedenti quæſito de ſuperiore locali non potẽte facere hanc reſeruationẽ virtute Decreti.

Queres 39. An poſſit fieri reſeruatio pro vno conuentu tantum, & pro alijs tam in capitulo Generali, quam Prouinciali non ſolum de peccatis non contentis, ſed etiam expreſſis?

58 Reſp. Poteſt, quia in Decreto huiuſmodi partialis reſeruatio non prohibetur, & facta dicitur eſse pro conſeruatione religionis, & pro puritate conſciẽtiæ, & dicetur facta etiam in toto ordine, ſeu in prouincia iuxta mentem expreſsam Papæ in Decreto §. Si quod aliud; & ratio eſt, quia facta pro vno cõuentu, in toto ordine, ſeu in prouincia edita reputatur, cum redundet in conſeruationem regularis diſciplinæ. Confirmatur, quia pars includitur in ſuo toto. l. Si quis cum totum ff. de except. rei iud. & dubium non eſt partem contineri in toto Reg. 80. in 6. ergo facta reſeruatio pro vno conuentu dicitur facta in toto ordine, vel prouincia, aliud enim eſt facere reſeruationem in prouincia, aliud pro prouincia, & in beneficium totius prouinciæ, in Decreto autem dicitur. *In Prouincia*, & non, *Pro Prouincia*, Ita docent Megal. part. 1. li. 1. cap. 12. n. 6. Beia part. 3. caſu 16. §. Notandum. Coriolanus citando Suar. ſect. 1. art. 4. num. 5.

Queres 40. An religioſi poſſint renuntiare huic formæ reſeruandi caſus cum conſenſu capituli maioris, contenti, vt ſuperior propria authoritate, & quoties voluerit, poſſit ſibi reſeruare caſus; & cenſuras?

59 Reſp. Nõ poſsunt, quia illud axioma, quo vnuſquiſque dicitur poſſe renuntiare iure ſuo, procedit de iure, & fauore priuato, non autem quando lex illud introduxit in fauorem boni publici, vt eſt hoc noſtrum Decretum emanatum in fauorem publicum, cui nullus renuntiare poteſt, cap. S. diligenti, de foro compet. l. Ius publicum ff. de pactis. Ita ſentit Megal. lib. 1. cap. 12. num. 10. Ratio etiam id ſuadet, quia cum ſecundum mea principia Prouincialis cum quatuor definitoribus tantum concurrat, iam horum renuntiatio præiudicaret alus, ac proinde irrationabilis eſset renuntiatio.

Quæritur 41. An vt obliget reſeruatio debeat publicari in ſingulis conuentibus?

60 Reſp. Debet in ſingulis publicari. Probatur, Tũ quia lex Pontificia vbiq; nõ obligat, niſi in ſingulis prouinciis, aut diæceſibus publicetur, vt tenet Angel. ver. Lex num. 13. Soto lib. 1. de Iuſt. q. 1. art. 4. Molin. diſp. 395. & multi alii apud Becan. q. 6. de lege hum. n. 5. ergo idem dicendum de lege reſeruationis. Tum quia Clem. VIII. in fine Decretorum pro Reformatione Regularium editorum mandat illa publicari in ſingulis conuentibus, ergo idem dicendum de reſeruatione caſuum. Demum in ſpecie noſtræ Religioni Clem. VII. in conſtit. *Ad vberes* in noſtro Bullario, pag. 77. mandat, vt omnes conſtitutiones à ſuperioribus factæ legantur in ſingulis conuentibus, ergo idem dicendum eſt etiam in reſeruatione caſuum.

Quæres 42. An reſeruatio facienda ſit cum aliqua ſolemnitate à ſuperiore in opinione eorum probabili, qui dicunt poſse caſus expreſsos in decreto propria authoritate ſibi reſeruare? Ita quod non ſufficiat qualiſcumque reſeruatio, vt ſi ſuperior dicat, Intendo caſus expreſsos in Decreto Clementis eſse mihi reſeruatos; vel eos, quos ſibi reſeruauit præteritus ſuperior; vel, nolo, vt a ca-

ſibus

ſibus reſeruatis aliquis abſoluat; vel, in ſingulis conuentibus conſtitues tales N. pęnitentiarios, qui abſoluunt à reſeruatis; vel, placet ne vobis, vt omnes illi caſus, quos reſeruati fuerunt in præterito capitulo, ſint mihi reſeruati.

61 Reſp. In illorum ſententiam tenet reſeruatio, quia ſuperior ſufficienter declarat ſuam voluntatem, ac proinde per hoc legem ſuam de caſibus reſeruatis promulgat, ſi tamen ſic loquatur per ſe, vel alios in ſingulis conuentibus. In noſtra tamen ſententia nulla eſt reſeruatio, quia per dictos modos reſeruandi nõ apparet conſenſus capituli, cuius omiſſione vitiatur reſeruatio; in vltimo tamen exemplo videtur tenere reſeruatio, quia licet tunc actu deſint matura diſcuſſio, & conſenſus capituli, non deſunt tamen virtualiter, cum vtrumque duret virtute præcedentis capituli. Fateor etiam in ſententia aduerſariorum adeſſe difficultatem, quia non videtur diſcreta reſeruatio ſine quodam ſolemni ritu, in quo conſiſtit promulgatio eſſentialis legis, & quia illi modi, qui ſupponunt reſeruationem, vt negatio abſolutionis à reſeruatis, & conſtitutio pęnitentiariorum, non inducunt reſeruationem, ſed ſupponunt; nihilominus dicta ſuperiorum quandoque ſuſtinenda ſunt, licet in illis deficiat, quod illis inculcat Pſalmiſta. *Erudimini, qui iudicatis terram.* Vnde dici poteſt, ſufficere quamuis externam declarationem, & notificationem voluntatis legiſlatoris dicamus indiſcretam, ratione cuius dicitur deficere in modo, non in ſubſtantia; & quamuis verba formalia ſupponant reſeruationem, tamen ſpectata eius intentione, cui verba deſeruire debent, ſaltem indirecte inducunt etiam reſeruationem, quæ ſufficere videntur, vt peccata vere dicantur reſeruata, itaut nullus inferior confeſſarius poſſit abſoluere, loquendo in ſententia aduerſariorum, modo ſuperioris voluntas publicetur in ſingulis conuentibus, ex q. 41.

Quæres 43. An reſeruatio facta à ſuperioribus ſit à iure ideſt an duret poſt finitum officium reſeruantis ſiue per terminationem temporis, ſiue mortem, ſiue renuntiationem, aut remotionem ab officio, an ab homine ideſt: An duret ſtante ſuperiore in officio ſuo?

62 Reſpond. Quando ſuperior propriâ authoritate facit reſeruationem, in ſententia aduerſariorũ, tunc quibuſcumque verbis vtatur, dicitur reſeruatio ab homine, quæ proinde cum ipſo amoto ceſſat. Quando celebrat reſeruationem cum matura diſcuſſione, & conſenſu capituli, tunc poteſt facere reſeruationem à iure ideſt perpetuo duraturã, ſeu donec poſitiue reuocetur, vel ab homine ideſt duraturam, donec permaneat ſuperior in officio. Cenſetur autem reſeruatio perpetua quando fit ſub ſimilibus verbis. *Ordinamus perpetuo*, &c. *Iſti caſus durent donec reuocentur. Nullus ab his abſoluere poſſit præter ſuperiorem pro tempore exiſtentem. Reſeruamus Patri Prouinciali*, &c. Cenſetur vero ab homine, ſi adhibeantur verba reſpicientia perſonam ſuperioris pręciſe reſeruantis; vt, ſi dicatur. *Nobis reſeruamus: Durante noſtro officio*, &c.

Quæres 44. An Pater Generalis in ſuo capitulo de conſilio, & conſenſu ſuorum definitorũ Generalium, qui conſtituunt capitulum Generale pro peragendis negotiis totius religionis, poſſit facere reſeruationem pro toto ordine, & ſingulis prouincijs reſeruando ſibi aliquos caſus, alios Prouincialibus, alios ſuperioribus localibus? Et hoc poſito, an quilibet Prouincialis pro ſua prouincia in ſuo capitulo poſſit alios ſibi, & Prioribus reſeruare?

63 Reſpond. Vtrumque fieri poteſt, quia in decreto neutrum prohibetur, immo conceditur ibi. *Id non aliter fiat, quam Generalis capituli in toto ordine, aut Prouincialis, in Prouincia matura diſcuſſione, & conſenſu.* Et reſeruatio vnius Capituli non prohibet, quin alterum poſſit concedere ſuos caſus pro ſibi ſubiectis. Et ita factum fuit a patribus Cõuentualibus, vt teſtatur Bartolucius in ſuo ſpeculo Regul. ad cap. 7. Regulæ.

Quæres 45. An ſuperior negligens facere reſeruationem peccat mortaliter? & an poſſit eam ſupplere aliquo modo?

64 Reſp. Peccat mortaliter, & eam ſupplere non poteſt in ſententia noſtra. cum extra capitulum fieri non poſſit ex probatis q. 30. De peccato, ſuadetur, quia deficit in re graui, & eſt occaſio ſubditis liberius peccandi; & ſuperior negligens circa ea, quæ ſpectant ad ſuum officium peccat mortaliter, maxime deficiẽdo in re graui, vt in caſu hoc, Graff. lib. 4. Append. cap. 4. num. 24.

Quæres 46. Quænã excommunicationes comprehendantur ſub ſequenti caſu his terminis expreſſo. *Omnis excommunicatio maior.* Nam excommunicatio alia lata eſt à iure ſiue Pontificio, ſeu ſpeciali Religionis; alia ab homine ſuperiore Regulari, vel alias legitimo iudice; & vtraque interdum reſeruatur expreſſe in iure, vel in edicto ſuperioris; aliquando non reſeruatur. Spectari etiam poteſt excommunicatio prout reperitur publicata iure, vel ſtatuto, ſeu edicto, antequam huiuſmodi caſus reſeruetur; aut prove fertur per legem, aut per hominem poſt factam reſeruationem. Quando prædictis verbis adnectitur ſic. *Omnis excommunicatio maior reſeruata.* Tollitur difficultas quo ad non reſeruata, quia hęc per hunc caſum non euadit reſeruata, quia aperte excluditur à reſeruatione, eo quod is caſus includat excommunicationes alias reſeruatas. Difficultas igitur procedit, quando abeſt illa particula, *Reſeruata*, & quidem duplex eſt; vna, An ſub eo caſu comprehendantur tam reſeruatæ, quam non reſeruatæ? Altera, An non ſolum latæ, ſed etiam ferendæ poſt factam reſeruationem?

65 Reſpond. Ille caſus comprehendit omnes excommunicationes latas tam reſeruatas, quam nõ reſeruatas, non tamen ferendas.

66 Primum de latis probatur. Tum quia expreſſio reſeruationis, aut eiuſdem ſuppreſſio non alterat naturam excommunicationis, cum reſeruatio ſit illi quid accidentale, & vtraque ſiue reſeruata, ſiue non reſeruata retinet nomen, & rem excõmunicationis, ergo vtraque comprehenditur ſub reſeruatione. Tum quia propoſitio Generalis vniuerſali ſigno expreſſa magis extenditur, quam indefinita ſigno carente, vt iuribus citatis docet Nauar. conſil. 9. de ijs, quæ vi. numero tertio, & & conſil. 5. de ſtatu Monachor. numero primo. Sed caſus noſter exprimitur per propoſitionem

Digitized by Google

generalem ſigno vniuerſali, ergo debet comprehendere vtramque excommunicationem, ſi alias non includeret defectu ſigni vniuerſalis. Tum quia potior ratio eſt dicendi ſub eo caſu comprehendi magis, & ſpecialius non reſeruatam, quam alias reſeruatam de iure; finis enim reſeruationis effectiuus eſt auferre poteſtatem Confeſſarijs, ſeu, vt proprius loquar, reſtringere illorum facultatem abſoluendi, quam iam habent reſtrictam per veterem reſeruationem de iure, cui ſolum additur noua de homine, quæ non habent locum in excommunicatione alias non reſeruata, & ideo per nouam reſeruationem ſuperiorem videtur magis intendere in hanc poſteriorem, quam priorem, & veterem.

67 Secundum, quod ferenda poſt reſeruationem non comprehendatur ſub caſu, probatur. Tum inductione in ſingulis caſibus reſeruatis tam peccatorum, quam cenſurarum, nam in omnibus dum fit reſeruatio à ſuperiore præſupponitur extare legem prohibentem, vel præcipientem aliquid fieri, & poſtea contra transgreſſores imponitur pœna, ſiue temporalis, ſiue ſpiritualis, cuiuſmodi ſunt cenſuræ, quas, ſi ſuperior non vult auferri per abſolutionem ab inferiori confeſſario, afficit reſeruatione; ſed circa ferendas excommunicationes nulla extat lex præceptiua, aut prohibitiua; ergo hæc non poſſunt comprehendi ſub reſeruatione, quæ ſemper legem, vel ſtatutum ſupponit. Tum quia non entis nullæ ſunt paſſiones, neque qualitates. l. Nec vllam, §. Si quis abſenti ff. de petit. hæred. l. Qui ſuperſtitis, ff. de acquir. hæred. Sed excommunicatio ferenda non eſt in ſe, neque in cauſa, cum non ſit eius lex, aut ſtatutum, vel præceptum, ergo nulla ratione poteſt intelligi cadere ſub reſeruatione. Tum quia ſicut accidens dari non poteſt niſi in præſuppoſitum ſubiectum, vt docent omnes Philoſophi, quorum rationes, & authoritates tenentur in moralibus. l. Septimo menſe ff. de ſtatu hom. & facit capit. Turbat 7. diſt. 37. ita neque reſeruatio, niſi in præſuppoſitum ſubiectum legis præcipientis, vel prohibentis, quæ hic non datur ex caſu noſtro. Oppoſitum tenet in hoc caſu Graff. prax. libro ſecundo capitulo tertio numero 6. 17. & præcipue §. ſed quia id non probat ideo reijcitur ex ſupradictis.

Hinc deducitur reſolutio ſequentis dubij alias mihi oblati. Superior protulit excommunicationem contra ſacerdotes ſibi retinentes eleemoſynas Miſſarum; & in hoc edicto latam excommunicationem ſibi non reſeruauit, quia non poterat ex probatis hic q. 31. dubitatur an ab hac excommunicatione poſſit abſoluere confeſſarius inferior, quia in Tabella caſuum reſeruatorum habetur iſte caſus. *Omnis excommunicatio maior reſeruata*. Reſponſum fuit, poſſe abſoluere, quia huiuſmodi excommunicatio dicitur ferenda, quæ non poteſt cadere ſub reſeruationem præcedentem, quia antea non erat nec in ſe, neque in cauſa legis, vel ſtatuti. Præterquã quod adiecta particula, *Reſeruata*, ſatis exprimit, caſum excludere futuras excommunicationes, quibus applicari non poteſt præterita affectio reſeruationis. Hinc inſurgit alia difficultas expendenda in ſequenti.

Quæres 47. An Prouincialis in capitulo Prouinciali iuxta formam ſubditam in Decreto Clementis VIII. de qua q. 30. ad 35. hic, poſſit ſtatuere ſequentem caſum? *Nobis reſeruamus abſolutionem cuiuſcumque cenſuræ latæ à iure, vel ſtatuto, aut deinceps ferendæ poſt hanc reſeruationem.*

68 Reſp. Non poteſt, quia iſte caſus etſi iuxta formam Decreti ſit conditus, tamen ex circumlocutione verborum inducit eaſdem difficultates, & præiudicia Religioſis pœnitentibus, quæ attuli locis citatis, & æquiualet ei reſeruationi, quæ fieret extra capitulum a Prouinciali propria authoritate. Confirmatur id totum, quia ex vna parte ſuperior quouis tempore propria authoritate poteſt præcipere, vel prohibere aliquid ex rationabili cauſa, adiecta excommunicatione, ex quo ſubditus delinquens fit timidus in detegendis ſuo ſuperiori delictis, vnde facile deduci poteſt in diſcrimen æternæ damnationis ob repentinum præceptum, & excommunicationem quandoque parum conſideratè prolatam contra inobedientes.

RESOLVTIO XXXVIII.

De illis, qui ligantur caſibus reſeruatis.

SVMMARIVM.

1 *Quinam ligentur caſibus Papalibus.*
2 *Quinam Epiſcopalibus?*
3 *Regularibus ligantur profeſſi.*
Nouitij.
5 *Commenſales perpetui.*
6 *Moniales ſubiectæ.*
7 *Cum cæteris morantibus ibidem.*
8 *Religioſi ligantur quandoque caſibus extraneorum.*
9 *Inquiſitores ſibi caſus reſeruant.*
10 *Scholares quandonam ligentur.*
11 *Aduenæ, & forenſes quibus caſibus ligentur?*
12 *Idem quæritur reſpectu cenſurarum.*
13 *Quid dicendum de aduenis?*
14 *Quomodo aduena abſoluatur?*
15 *An extraneus ſortiatur forum conſcientiæ ratione delicti.*
16 *Reſeruans non incidit in ſuos caſus.*
17 *Impuberes ligantur.*
18 *Exceptis peccatis carnis.*
19 *Furioſus, & ſemifatuus non ligantur.*
20 *Mulieres ſubduntur.*
21 *Reſuſcitatus ſubditur.*
22 *Mandans conſulens &c. ſubduntur.*
23 *Caſus aliquando loquitur in rem, interdum in perſonam.*
24 *Cauſa efficax peccati quando ligetur.*
25 *Mandans ligatur.*
26 *Conſulens quis dicatur?*
27 *Auxilians.*
28 *Conſentiens.*
29 *Palpans.*

Re-

30 *Recurſum dans.*
31 *Participans.*
32 *Mutus.*
33 *Ratum habens.*
34 *Fautor.*
35 *Reuocatio mandati excuſat à reſeruatione.*
36 *Quomodo reuocetur mandatum, & conſilium.*
37 *Mutus, & ratificans non poſſunt reuocare.*
38 *Non incidunt niſi ſecuto effectu.*
39 *Cauſa in communi non incidit.*
40 *Cauſa ex qua non ſequitur effectus mandatus non incidit.*
41 *Cauſario recuſante, cauſa non ligatur.*
42 *Cauſa excuſatur, cauſario dante mandatum tertio.*
43 *Complices quomodo ligentur?*
44 *In peccatis luxuria.*
45 *Eſt peccatum reſeruatum licet alter non ſeminet.*
46 *Contractus illicitus non ligat niſi ſit completus, vtrinque.*
47 *Reſeruatio quandonam incipiat ligare?*
48 *Peccatum inculpabiliter omiſſum non ligatur reſeruatione.*
49 *Vtique omiſſum culpabiliter.*
50 *Capta confeſſio superueniente reſeruatione perfici poteſt ſine ſuperiore.*
51 *Ignorantes ligantur reſeruatione.*
52 *Ignorantia quid, & quotuplex.*
53 *Ignorantia inuincibilis.*
54 *Super qua proponuntur dubia ſex.*
55 *Inculpabilis excuſat a peccato.*
56 *Quanta diligentia in excludendo ignorantiam?*
57 *Inculpabilis datur reſpectu legis etiam natura.*
58 *Ignorantia pena non excuſat a peccato.*
59 *Iuris, & facti excuſant.*
60 *Ignorantia non excuſat à reſeruatione.*
61 *Quãdo excuſat a peccato excuſat etiã à reſeruatione*
62 *Culpabilis ignorantia quid, & quotuplex?*
63 *Affectata.*
64 *Craſſa.*
65 *Tenuis.*
66 *Comitans.*
67 *Nulla ex his excuſat ab incurſione reſeruationis.*
68 *Mortale erronee veniale non excuſat.*
69 *Blaſphemare ſe putans excuſatur.*
70 *Inaduertentia, & obliuio non excuſant.*
71 *Inaduertentia aliorum quandoque excuſat.*
72 *Quæ cauſa excuſent à reſeruatione?*
73 *Peccatum actuale quid ſit?*
74 *Peccatum non niſi voluntarium.*
75 *Aduertentia requiritur ad peccatum.*
76 *Conſenſus item.*
77 *Libertas quoque.*
78 *Peccati definitio communis mortali, & veniali.*
79 *Quatuor conditiones ad peccandum requiruntur.*
80 *Quæ cauſa excuſant a mortali excuſant etiam a reſeruatione.*
81 *Cauſa excuſantes à peccato quot ſint?*
82 *Voluntas ſine conſenſu excuſat à peccato.*
83 *Duplex diſſenſus.*
84 *Conditionalis voluntas quid?*
85 *Impotentia quid & quotuplex.*
86 *Vis duplex.*
87 *Metus quid, & quotuplex.*
88 *Grauis metus.*
89 *Qui excuſat à peccato, & reſeruatione.*
90 *Metus circa mala intrinſece excuſat à reſeruatione.*
91 *Inaduertentia excuſat.*
92 *Ignorantia excuſat.*
93 *Diſpenſatio tollit reſeruationem.*
94 *Generalis põt eximere à reſeruatione Prouincialis.*
95 *Quod faciendo non dicitur diſpenſare.*
96 *An conſenſus tertij poſſit excuſare.*
97 *Compenſatione excuſatur.*
98 *Quis poſſit interpretari caſus reſeruatos? vbi de triplici interpretatione.*
99 *Quid obſeruandum in interpretatione caſuum?*
100 *Interpretatio ſtricte ſit.*
101 *Non ſit extenſio.*
102 *Contra Graffium.*
103 *Qui reijcitur.*
104 *Dictio* qui *quid importet?*
105 *Dictio* Commiſerit *explicatur.*
106 *Caſus dubius excluditur à reſeruatione.*
107 *Caſus explicantur ſecundum ius commune.*
108 *In dubio reſoluitur veniale.*

Regula generalis eſt, quod illi ligantur caſibus reſeruatis, qui ſunt, vel ſubditi illius ſuperioris, qui ſibi caſus reſeruauit, more aliarum legum, quæ obligant ſuos ſubditos, in quos iuriſdictionem habent; vel ſe ſubijciunt confeſſarijs Prælati reſeruantis, quamuis alias nõ ſint ſubditi, ſed forenſes, & extranei, quia reſeruatio ligat ſubditos, aut etiã extraneos dependenter à confeſſarijs Prælati reſeruantis. Id autem magis conſtabit ex ſequentibus quæſitis reſoluendis.

Quæres aũt 1. Quinã ligẽtur caſibus Papalibus?

1 Reſp. Omnes Chriſti fideles, in quibuſcumque partibus mundi exiſtant, vel reperiantur ſubduntur caſibus Papalibus, ſeu cenſuris ab eo latis, & ſibi reſeruatis, quia Chriſti fideles vbicũque reperiantur, ſiue in proprio domicilio, ſiue extra per vniuerſum orbem ſubijciuntur cõſtitutionibus Papalibus, cap. Cuncta per mundum 17. & 18. q. 3. & definiuit Bonif. VIII. in extr. Vnam ſanctam, de maior. & obed. Procedit reſponſio pro illis locis, vbi lex Papalis eſt acceptata, nam vbi non eſt acceptata, reſeruatio nullius roboris eſt, conſequenter ex hoc capite, Confeſſarij abſoluere poſſunt, niſi aliud obſtet. Ita docent Suar. de cenſ. diſp. 5. ſect. 4. nu. 3. Coninchus diſp. 13. de cenſ. dub. 7. nu. 49. & cum alijs Bonac. q. 1. de cenſ. p. 11. num. 16. Megal. lib. 1. de cenſ. cap. 3. num. 11.

Quæres 2. Quinam ligentur caſibus Epiſcopalibus, ſeu Epiſcopis reſeruatis?

2 Reſp. Omnes illi, qui ſunt eius ſubditi, ſiue per contractionem domicilij, ſiue per habitationem maiori partè anni, ſiue per voluntariam ſubiectionem in actu confeſſionis, hi enim omnes dicuntur ſubditi, ac proinde afficiuntur caſibus reſeruatis, quia Epiſcopus habet iuriſdictionem ordinariam in tota ſua diœceſi, exceptis locis exemptis, ex ca. Cum Epiſcopus, de off. ordin. ergo eam ligare poteſt omnes exiſtentes in ſua diœceſi ratione ſubiectionis. Ita omnes.

Quæres 3. Quinam ligentur caſibus reſeruatis ſuperioribus Regularibus?

3 Reſp. ligãtur non ſolũ religioſi profeſſi, ſed etiã

nouitij, & quicumque alij collegialiter viuentes cum regularibus ſub obedientia prælatorum regularium, & etiam moniales cum alijs commenſalibus nouitijs, & puellis, aut alijs infra clauſuram degentibus.

Primum de Religioſis profeſſis conſtat omnes Regulares eiuſdem ordinis ligari caſibus reſeruatis a Generali pro toto ordine, vel pro aliquo loco, quia ideo vocatur Generalis, quia habet generalem poteſtatem ſuper omnes religioſos ſui ordinis, ergo omnes ligat ſuis caſibus. Regulares vero addicti vni prouinciæ ligantur caſibus reſeruatis in illa prouincia, & non extra illam, cum reſeruatio non excedat Religioſos extra prouinciam. Quando demum reſeruantur caſus pro vno conuentu, & non pro aliis, tunc ligantur Religioſi ibi de familia commorantes, quia reſeruatio reſtringitur ad habitantes ibi, & non extra.

4 Secundum de nouitijs oſtenditur, Tum quia intra monaſterium contraxerunt domicilium, aut habitationem, ergo ſubduntur legi reſeruationis Prælati Regularis. Tum quia in materia Sacramētorum ſubiiciuntur ſuperioribus, & confeſſarijs Regularibus, ergo iudicandi ſunt ſecundum poteſtatem, quam habent confeſſarij Regulares a ſuis ſuperioribus. Tum quia non ſubduntur caſibus Epiſcopalibus, cum amplius non habeant domicilium, aut habitationem in diæceſi Epiſcopi, qui olim erat ſuus ſuperior, licet habitent in eadē diæceſi, in qua ante exiſtebant, quia ſunt in loco exēpto, qui reputatur quo ad hoc locus extra diæceſim, Ioan. Andr. in Clem. de foro compet. ver. Quia nomine, Graff. tom. 2. conſil. 2. diff. 3. de Pœnit. nu. 7. & locus exemptus quamuis ſit in diæceſi, non tamen eſt de diæceſi Lapus in Clem. 2. de priuil. & ex eo Graff. part. 2. lib. 3. cap. 27. num. 107. Sigiſm. dub. 51. de elect. num. 2. Tum quia per caſuum reſeruationem reſtringitur facultas Magiſtro nouitiorum, cum non ſit maioris conditionis aliorum confeſſariorum Religioſorum, ergo nouitius tenetur reſeruatione in religione, hoc ipſo, quod nō poteſt abſolui a magiſtro, qui per aliam poteſtatem illum non abſoluit, niſi per illam, quam a ſuo ſuperiore Regulari recepit. Hoc idem pluribus probaui cap. 4. de Nouitiatu q. 52. in meo Tractatu de profeſſ. regul. vbi obiectis ſufficienter reſpondi.

5 Tertium, quod perpetui commenſales ſubijciantur caſibus regularibus, probatur ex eo, quod domicilium, ſeu habitationem habent intra clauſtra, ergo ſubijciuntur caſibus regularibus à ſimili de ſecularibus, qui ideo ſubijciuntur reſeruationi alicuius Epiſcopi, quia in eius diæceſi contraxerunt domicilium, aut ſaltem habitationem. Deinde confitentur ſolum approbatis in religione, ex probatis reſol. 2. q. 4. & reſolut. 4. q. 5. & illis ſuffragantur priuilegia profeſſorum faciendi ſe abſoluere a reſeruatis Papæ reſol. 3. q. 14. & ſubduntur in receptione Sacramentorum ſuperioribus regularibus, vt docent Mirand. tom. 1. q. 19. art. 6. & tom. 2. q. 33. art. 7. Belloch. part. 1. de caſibus reſeru. q. 2. num. 108. & docui etiam locis citatis. Nomine autem commenſalium veniunt non ſolū Tertiarij deferentes habitum imperfectum, ſed etiam quicumque alij incedentes cum proprio habitu ſiue ſeculari, aut Eccleſiaſtico, modo continue habitent intra religionem, ſi enim confiteantur confeſſario regulari ſolum approbato intra religionem iudicari non poſſunt, niſi ſecundū legem reſeruationis intra religionem, ſi Confeſſarijs Epiſcopalibus, iuxta leges reſeruationis Epiſcopalis.

6 Quartū, de monialibus ſubiectis regularibus, probatur. Tum quia prælatis regularibus ſubijciuntur, quo viri religioſi, cum prælati dicantur ſuperiores iure ordinario vtriuſque ſecus, ergo ſicut ligantur viri, ita fœminæ. Tum quia moniales tenentur ad omnes conſtitutiones, & ordinationes factas à prælatis regularibus, quando monialibus earum materia accommodari poteſt, Mirand. q. 5. art. 3. de Monialibus, ergo tenentur etiam caſuum reſeruatorum, cum in comprehendantur ſub ſtatutis, & ordinationibus. Nec obſtat, quod modo earum confeſſarij debeant approbari per Epiſcopos, ex conſtitut. Gregor. XV. de qua ſatis dixi reſol. 5. initio, & q. 5. & 6. & reſol. 36. q. 27. quia per hoc non tollitur reſeruatio, nec moniales ſubijciuntur reſeruationi Epiſcopali, ſed adhuc ſubſunt prælatis regularibus, quia per approbationem non recipiunt Confeſſarij iuriſdictionem abſoluendi ab Epiſcopo, ſed adhuc à ſuis prælatis, ſub ea tamen conditione, vt approbentur ab Epiſcopis, ſicut approbantur pro audiendis confeſſionibus regularium, & tamen immediate recipiunt à Papa iuriſdictionem ex probatis reſol. 36. q. 5.

7 Quintum de nouitijs, puellis, & alijs commenſalibus intra clauſuram monialium Regularibus ſubiectarum, ſuadetur, Tum quia cōtraxerunt domicilium, vel ſaltem habitationem maiori parte anni, ergo ligantur caſibus reſeruatis in Religione. Tum quia confitētur confeſſarijs regularibus, ergo iudicandæ ſunt iuxta facultatem ſibi factam à ſuperiore Regulari.

Quæres. 4. An Religioſi quandoque ſubijciantur reſeruationi Epiſcoporum, inquiſitorum, & aliorum prælatorum extra Religionem?

8 Reſpond. Affirmatiue, vt de Inquiſitore dixi reſol. 3. quæſt. 3. Neque poſſunt eorum ſuperiores, & multo minus Confeſſarij abſoluere à ſuſpenſione propter celebrationem nuptiarum ſine licētia Parochi, quia huius abſolutio ſpectat ad Epiſcopum, de iure communi Tridentini, & faciunt dicta reſol. 7. quæſt. 15. dub. 13. §. Sacerdos. Neque Religioſus ab Epiſcopo denuntiatus abſolui poteſt intra Religionem, vt probaui reſol. 7. quæſt. 8. ob rationes ibi adductas.

9 Quando igitur Inquiſitores ſibi reſeruant aliquam cenſuram ob tranſgreſſionem ſuorum præceptorum incurſam, Religioſi etiam ad eam tenētur; ſimiliter & Epiſcopus, quando procedit vt delegatus à Sede Apoſtolica de iure ſibi reſeruat excommunicationem, vel aliam cenſuram, quam religioſus incurrit, ſi ſit nominatim denuntiatus, in hoc enim caſu Prælatus Regularis nullū ius habet abſoluendi ſuum Religioſum, cum ex natura rei eiuſmodi cenſura auferenda ſit ab eo, qui illam ſingulariter intulit, vt iudicium ab eo terminetur, à quo cæptum fuit; aliter ſi ſententia ſit generaliter

ter

ter lata nequaquam comprehendit Religioſos quo ad reſeruationem, cum tunc non procedat vt iudex, ſed potius vt Legiſlator, & ordinator, cui in hoc non ſubditur Religioſus, niſi tunc procedat vt inquiſitor, quia tunc Epiſcopus ſuper Regulares ius habet, in reſeruatione tamen cenſuræ neceſſaria eſt expreſſa mentio Religioſorum.

Non placet quod dicit Graff. pr. lib. 2. capit. 26. num. 1. & ex eo in terminis Belloch. part. 2. quæſt. 1. nu. 366. affirmantes Religioſos omittentes exequi vltimas voluntates, quarum poſſunt eſſe executores de licentia obtenta ſuorum Superiorum ex cap. Religioſus, de teſtam. in 6. incidere in huiuſmodi caſum, ſi reſeruetur ab Epiſcopo, ſiue exprimantur in lege reſeruationis, ſiue non, & id poſſe facere non vt Epiſcopum, ſeu vt Sedis Apoſtolicæ delegatum, quia Epiſcopus non ſolum de iure communi, cap. Nos quidem, cap. Tua nobis, de teſtam. ſed etiam tanquam Sedis Apoſtolicę delegatus in caſibus a iure conceſſis poteſt eſſe executor cauſarum piarum, & volũtatum vltimarum ſeſſ. 22. capit. 8. ergo talem caſum etiam reſpectu Regularium ſibi reſeruare poteſt, nam cui datur facultas exequendi, videtur etiam data poteſtas adhibendi media, ſine quibus facultas commode exequi poteſt.

Nam, in corrigendo negligentiam Religioſi alio medio procedere non poteſt, niſi quatenus eſt iudex illum citando, & procurando vt exequatur ſub pœnis tum ſpiritualibus, tum corporalibus, & hoc modo procedere dicitur tamquam delegatus Sedis Apoſtolicæ; in reſeruatione autem caſuum cum procedat vt legiſlator, ac proinde iure ordinario, & non delegato, cum nullibi reperiatur huiuſmodi Papalis delegatio reſpectu reſeruationis, quæ poſſit afficere Religioſos, nulla ratione per reſeruationem poteſt ligare Religioſos, cum iure ordinario nullam iuriſdictionem ſuper ipſos habeat, ſed in hoc pœnitus dicantur exempti.

Quæres 5. An Scholares collegialiter viuentes ſub cura, & diſciplina Religioſorum exemptorũ, vt ſunt nobiles in collegijs Societatis Ieſu, aut aliorum Regularium ſubijciantur caſibus reſeruatis ab exemptis Superioribus Monaſterij, vbi manent, an Epiſcopo, in cuius Diœceſi habitant?

10 Reſpond. Si confitentur Confeſſarijs Regularibus ab Epiſcopo neceſſario approbatis, tenentur caſibus Epiſcopalibus, quia ille Confeſſarius, cui reſtricta eſt poteſtas; illos iudicare non poteſt, niſi virtute poteſtatis, quam habet à ſuo Epiſcopo, ac proinde à reſeruatis abſoluere non poteſt ſecum collegialiter viuentes. Quod ſi confiteri poſſunt Confeſſarijs ſolum intra Religionem admiſſis, ſubijciuntur caſibus Regularibus, quia talis Confeſſarius eos iudicare habet iuxta limites poteſtatis ſibi communicatæ à ſuo Superiore. Faciunt dicta ſuperius ſub quęſt. 3. Confirmatur, quia iſti confiteri poſſunt Cõfeſſarijs ſolum in Religione approbatis, cum ſint continui commenſales, ex probatis reſol. 2. q. 4. & reſol. 4. q. 5.

Queres 6. An extranei ligentur reſeruatione caſuum alieni Epiſcopi, vbi confitentur? Vel ſubijciantur caſibus ſui Ordinarij?

11 Reſpond. Extranei, ſeu forenſes abſentes à ſua Diœceſi, ſi volunt confiteri in aliena Diœceſi ſubduntur reſeruationi peccatorum illius Epiſcopi, in cuius Diœceſi confitentur illius Confeſſarijs, vbicumque peccatum reſeruatum commiſerint, ſiue in Diœceſi aliena, ſiue in propria, ſiue ibi ſit caſus reſeruatus, ſiue non, quamuis ſtatim inde receſſuri ſint ad ſuum domicilium, & à fortiori, quando cõtrahunt domicilium, vel habitationem, quod procedit quando Confeſſarius vtitur poteſtate ſui Epiſcopi, non autem ſi eligatur à pœnitente extraneo, quia tunc Confeſſarius electus debet eum abſoluere iuxta facultatem ſibi cõmunicatam a Superiore pœnitentis eligentis, vnde ſi peccatum nõ ſit reſeruatum ab Epiſcopo pœnitentis, ſed tantũ ab Epiſcopo Confeſſarij, tunc abſolui poteſt a Cõfeſſario, qui quamuis habeat reſtrictam poteſtatẽ a proprio Superiore delegatam, tamen quia illa non vtitur, ſed poteſtate ſibi communicata ab Epiſcopo pęnitentis, qui illud peccatum ſibi non reſeruauit, bene abſoluere poteſt.

Probatur reſponſio, Tum quia iudex qualis eſt etiam Confeſſarius ſeſſ. 14. cap. 6. & can 9. debet iudicare ſecundum leges, & conſuetudines loci, in quo exercet iudicium, Gloſ. ver. Contrario more cap Illud 4. diſt. 12. Tum quia ſubijciendo ſe Confeſſario alieno intendit ſe obligare ordinationibus factis in illo loco pro exercitio huius Sacramenti, ergo & caſibus reſeruatis. Tum quia aliquis tenetur caſibus reſeruatis nõ ſolum quatenus eſt ſubditus, ſed etiam quatenus ſe ſubijcit. Tum quia potiſſima huius rei ratio illa eſt, quia reſeruatio immediate afficit Confeſſariũ reſtringendo illius facultatem abſolute, & independenter a quouis pęnitente ſiue eiuſdem Dięceſis ſiue extraneo, qui intendit vti beneficio ſuæ poteſtatis; ergo neceſſe eſt, quod ligetur caſibus qui reſtringunt poteſtatem Confeſſarij. Ita docent multi cum Bonacin. quæſt. 7. de pęnit. p. 5. §. 2. num. 9. a quibus non videtur diſcedere Floron. part. 1. de caſib. cap. 3. §. 4. num. 4. §. Aut non, dum dicit non poſſe abſolui, quia tenetur caſibus reſeruatis, vbi confitetur, contra Vgolinum, quem pro ſe citat Nald. ver. Caſus reſeru. num. 8.

Ex his deducitur aliquem non teneri caſibus reſeruatis in ſua Dięceſi, ſi alibi confitetur, quia in eo caſu iudicandus eſt ſecundum leges Confeſſarij electi, ex probatis, quicquid dicant Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 46. Zerola cum Soto de pęnit. cap. 15. quæſt. 8. & multi alij, ea ratione, quia ex quo quis ratione domicilij, vel habitationis dicitur ſubditus cõſequens eſt dicere, eũ ratione ſubiectionis cõtraxerit reſeruationẽ, teneri reſeruatione, ac proinde non poſſe abſolui a quouis Cõfeſſario. Sed hæ, & ſimiles rationes nullius ſunt momenti, quia alio modo afficit lex reſeruationis, alia ratione reliquæ leges, & ſtatuta, nam ſtatuta alia, & leges ſtatim afficiunt, & legant ſubditos quo ad peccatum, & pęnas cenſurarum, reſeruatio autem pęnitentes non ſtatim afficit, ſed ex ſuppoſitione cõfeſſionis, ſi enim volunt confiteri Confeſſarijs ſui Epiſcopi tunc ſubduntur, ſi vero volunt accedere ad extraneum, tunc non ſubduntur proprio ordinario, ſed ei, cuius Cõfeſſario ſe ſubijciunt. Itaque

ſubditi

Digitized by Google

ſubditi dicuntur exempti à proprij Epiſcopi reſeruatione, quando ſe ſubijciunt per actum confeſſionis alieni Epiſcopi Confeſſario, vbi caſus nō eſt reſeruatus.

Quæres 7. An mox prædicta de peccatis locum habeant in cenſuris, itaut qui contraxit cenſuram reſeruatam in proprio Epiſcopatu dicatur ligatus, ſi confiteatur in alieno Epiſcopatu, vbi non eſt reſeruata? Et è contra, an quando ſunt in alieno Epiſcopatu incurrāt reſeruationem, ſi ibi perpetrarint cenſuras reſeruatas.

12 Reſpond. Qui contraxit cenſuram generaliter latam, & reſeruatam in ſua Diœceſi, ſi alibi confitetur vbi non eſt reſeruata, non ligatur, quia Confeſſarius alieni Epiſcopatus illum iudicare habet ſecundum leges proprias, non ſecundum leges pœnitentis: Dixi, *generaliter latam*, nam ſi ſit nominatim excommunicatus, debet abſolui à ſuo Prælato excommunicante. Quando autem peccat in alieno territorio, vbi lata eſt cenſura contra tranſgreſſores, ſicut forenſis, & extraneus non ligatur legibus ſpecialibus illius loci, neque cenſuris, ita neque incurrit reſeruationem, quæ eſt acceſſoria cenſuræ, conſequenter quæſtio non habet locum in caſu noſtro. Suppono autem extraneum, ſeu forenſem, qui non habet domicilium, neque habitationem pro maiori parte anni in ſolo alieno non ligari legibus, ſeu ſtatutis ſpecialibus loci, vbi reperitur breui inde receſſurus, vt multis citatis docet Sanch. lib. 3. diſput. 18. num. 6. & libr. 1. cap. 12. num. 38. & ratio eſt, quia legiſlator ſuis legibus aliquem ligare non poteſt, niſi in illum habeat iuriſdictionem, quam non habet in forenſes, qui non contraxerunt domicilium, vel habitationem; quæ procedunt etiam reſpectu cenſurarum, ſiue ſint latæ per modum ſtatuti, ſiue ſententiæ contra tranſgreſſores.

Dices eſt commune axioma, quod non ſubditus ſortitur forum ratione delicti, & ſit de iuriſdictione alterius, cap. 1. 3. quæſt. 6. cap. fin. de foro compet. vbi Gloſa t. quamplura iura ad hoc adducit, & procedit etiam in cenſuris, nam poteſt Epiſcopus c. g. Laudenſis cenſuris ligare Cremenſem ratione delicti commiſſi in Diœceſi Laudenſi per dictam regulam, & de ſententia excommunicationis clare colligitur ex capit. Placuit 4. 6. quæſt. 3. cap. Propoſuiſti 14. de foro compet. capit. 1. de raptor. & de communi Canoniſtarum tradit Megal. lib. 1. de cenſ. cap. 3. num. 46. qui num. 49. aſſerit extraneos fieri ſubditos ordinarij loci, vbi peccant, ita quod incurrunt excommunicationē latam per modum ſtatuti, eo quod ſit in bonum territorij, & Diœceſis, ac proinde omnes ibi repertos indifferenter ligans, cum non extendatur extra territorium ſicut facit ſententia; ergo ex his conſtat extraneum ligari cenſuris latis in loco alieno, vbi delinquit contra ſtatutum ordinarij loci, ac proinde incurrere etiam reſeruationem.

Reſpond. Quod Superior, cui ratione delicti extraneus, ſeu forenſis ſit ſubditus ratione delicti, ſpectari poteſt dupliciter, vno modo, prout eſt legiſlator, & in hoc ſenſu extraneus, qui non contraxit domicilium, neque habitationem pro maiori parte anni, ratione delicti commiſſi non ſit ſubditus, ita quod ligetur ſtatutis, ordinationibus, & conſuetudinibus, atque pœnis ab eo Superiore inflictis contra tranſgreſſores, quia ad hanc ſubiectionem legalem requiritur, quod trāſgreſſor extraneus, & alias non ſubditus fuerit ſubditus ante tranſgreſſionem, vt ex Suar. Filliucio, & alijs docet Bonac. quæſt. 1. de cenſ. p. 11. propoſ. 3. vbi ait hoc procedere, ſiue cenſura lata ſit per modū ſtatuti, ſeu per modum ſententiæ, vtraque enim fertur in perſonas iam ſubditas actu, vel ſpe: ideſt quæ naſcituræ, vel contractura habitationem, & id totum fundatur in illa communi, & probabiliori opinione aſſerentium forenſes non ligari ſtatutis loci, per quem tranſeunt, vel breui tempore exiſtunt, vt dixi ſupra. Igitur illud axioma locum non habet in hoc caſu quando Superior ſe gerit vt legiſlator. Altero igitur modo Superior ſe gerere poteſt vt iudex, citando ſub pœna cenſuræ vel alterius extraneum, qui deliquit intra limites ſuæ iuriſdictionis, illum etiam caſtigando, quatenus opus eſt, neceſſe tamen eſt, vt citetur antequam actu egrediatur limites Diœceſis, intra quam iudex exercere poteſt ſuam iuriſdictionem, aliter impune pareretur minime ius dicenti extra territorium cap. 2. de conſtit. in 6. & in hoc ſenſu procedit axioma cum iuribus citatis; ad propoſitum noſtrum, cum reſeruatio fiat à Superiore, quatenus legiſlator eſt, non quatenus iudex, nulla ratione obſtare poteſt dicta regula, quæ procedit de Superiore iudice, non legiſlatore.

Quod ſi dicas ſaltem ſequi, latam à ſe excommunicationem contra tranſgreſſorem citatum nō comparentem, de iure cenſeri reſeruatam, ac proinde non poſſe tolli à quouis Confeſſario ſimplici alterius Epiſcopatus. Concedo id totum quo ad forum externum, non internum, quamuis Confeſſarius ſe prudenter gerit illum non abſoluendo, ſed remittendo ad ſuum iudicem.

Quæres 8. An dicta in quæſtionibus 6. & 7. procedant inter Religioſos, itaut Religioſus tranſeūdo ab vna ad aliam Prouinciam vbi confitetur, ligetur caſibus ibidem reſeruatis, non autem reſeruatis in propria Prouincia? Quod idem de cenſuris quæritur?

13 Reſpond. Eodem prorſus modo ligari, vel eximi habito ſemper reſpectu ad poteſtatem Confeſſarij abſoluentis, nam reſeruatio abſolutè non afficit pœnitentem, ſed quatenus reſtringit poteſtatem Confeſſarij, cuius iuriſdictionem cum proprius ſolum Prælatus caſuum reſeruatione reſtringere poſſit, ideo ab hac reſtrictione inducitur reſeruatio, & non alias.

Dices, hactenus dicta, & reſoluta in quæſt. 6. 7. & 8. procedere, quando Confeſſarius electus ab extraneo abſoluit virtute propriæ iuriſdictionis delegatæ à ſuo Epiſcopo, non autem ab Epiſcopo pœnitentis: vnde ſi extraneus, ſeu forenſis Secularis, vel Religioſus habeat à ſuo Superiore ius eligendi Confeſſarium, nulla facta mentione in licentia conceſſa eligendi Confeſſarium, de facultate abſoluendi à reſeruatis, certum eſt, Confeſſarium electum virtute delegationis ſibi communicatę ab extraneo non poſſe illum abſoluere à reſeruatis proprio Superiori, eo quod fecit illi gratiam ſolū

eligendi

eligendi Confeſſarium pro abſolutione peccatorum non reſeruatorum, hoc ipſo, quod non expreſſit reſeruata in conceſſione ex cap. 2. de pęnit. in 6. & id maxime procedit in Religioſis, qui extra in itinere habeant facultatē eligendi ſibi Confeſſarium, qui per hanc electionem non poteſt illos abſoluere à reſeruatis, reſol. 34. q. 5.

Iam in reſp. quæſt. 6. dixi, Confeſſarium electū, quando vtitur poteſtate ſibi communicata à Superiore pęnitentis eligentis, non poſſe tunc abſoluere a reſeruatis, quia in hoc caſu Sacerdos factus eſt Confeſſarius ordinarij pœnitentis, ac proinde habet reſtrictam facultatem quo ad reſeruata.

14 Quando Religioſus extraneus confitetur in Cōuentu, vbi hoſpes eſt, & forenſis, tunc abſolui poteſt à reſeruatis in proprio Conuentu, ſi non ſit reſeruatus etiam reſpectu Confeſſarij, quia tunc Confeſſarius vtitur facultate proprij ordinarij, non pœnitentis. Quod ſi dicas, Religioſus quoties iter agit, & peregrinatur habet licentiam ſui Superioris, ac proinde licentiam eligendi Confeſſarium, ergo cum Confeſſarius electus vtatur poteſtate ſibi commiſſa a Superiore pœnitentis non poterit illum abſoluere à reſeruatis, cum tunc dicatur Confeſſarius Superioris pœnitentis, iuxta cuius leges iudicare debet. Reſpondeo ita eſſe; quod ſi inſtes, ex his ſequi poſſe pœnitentem ſubterfugere reſeruationem accedendo ad Confeſſarium rogando illum vt abſoluat ex poteſtate ſui Superioris, non ex electione ſibi communicata, quando reſeruatio eſt facta à Superiore ipſius pœnitentis, ſicut & eamdem eludere quādo eſt facta a Superiore Confeſſarij, rogando illū, vt abſoluat ex communicata delegatione à Superiore pœnitentis vi electionis; quæ omnia videntur abſurda ab omnibus, maxime Religioſis euitanda; & videtur in his artificioſis electionibus iuriſdictionis patrocinari malitiam, & fraudem. Reſpondeo illum, qui vtitur iure ſuo, nullum committere abſurdum, malitiam, aut fraudem, ac proinde non eludere reſeruationem; quia iſte non habet obligationem accedendi ad Superiorē ſimpliciter, & abſolute, ſed ex ſuppoſitione, quod velit confiteri Confeſſarijs à ſuo Superiore approbatis nullam habentibus facultatem ſuper reſeruata, tūc enim inſurgit obligatio reſeruationis faciendi ſe abſoluere a ſuo Superiore, ratio ſæpius adducta eſt, quia reſeruatio primò, & immediate afficit Confeſſarium reſeruantis Superioris, ergo accedēdo ad extraneos Confeſſarios, quando iure poteſt, nullum committit abſurdum, aut dolum, quæ talia non dicuntur, niſi quando quis facit id, quod de iure facere non poteſt. Ex his colligitur intelligentia ſequentis Axiomatis.

Quæres 9. An in foro conſcientiæ extraneus ſortiatur forum ratione delicti in loco, vbi illud confitetur?

15 Reſpond. Ex dictis quæſt. 6. 7. & 8. colligitur, quod quis non ſortitur forum alterius Diœceſis, itaut teneatur ibi confiteri, vbi peccauit, tamen ex ſuppoſitione, quod velit ibi confiteri, fit de illius foro non ſolum ratione peccati ibi, ſed etiam extra commiſſi, hoc eſt, debet ibi iudicari pœnitentialiter iuxta leges, quas obſeruare tenetur Cōfeſſarius electus, ſi iudicaturus eſt virtute iuriſdictionis proprij ordinarij. Regula igitur hæc procedit. I. in foro Sacramentali ex ſuppoſitione Confeſſarij electi, vt mox. II. etiam in foro externo ratione iudicij, non ſtatuti, aut legis, ex probatis ſupra quæſt. 7. §. Dices. De hoc axiomate vide plura apud Rodriq. tom. 1. quæſt. 60. art. 6. Graff. part. 1. lib. 1. capit. 13. num. 47. in fine ſibi contrarium in praxi lib. 2. cap. 28. num. 31. Nau. tom. 3. in cap. Placuit num. 83. Belloch. part. 2. de caſibus reſeru. quæſt. 15. num. 94. Boſſium ſect. 3. de Iubileo caſu 2. num. 196.

Quęres 10. An ipſemet reſeruans incidat in caſus a ſe reſeruatos?

16 Reſpond. Reſeruans non incidit, probatur, Tū quia Superior per ſeruationem reſtringit poteſtatem Confeſſariorum ſibi ſubiectorum, non autem propriam, cum nemo agat de iure in ſeipſum maxime iuriſdictione coactiua l. Iuriſdictioni ff. de iur. om. iud. Valerus ver. Iuriſdictio diff. 11. Tum quia nullus legiſlator quo ad vim coactiuam ſuis legibus tenetur, omnes docent cum Bonac. quæſt. 1. de legib. p. 6. num. 14. Becan. q. 12. de lege hum. num. 5. ergo nec ad reſeruationem caſuum, quæ eſt quædam lex pœnalis, & coactiua ex probatis reſol. 37. quæſt. 2.

Quęres 11. An pueri impuberes habentes vſum rationis, quales ſunt maſculi infra quatuordecim annos, & feminæ intra duodecimū incluſiue ligentur caſibus, & cenſuris reſeruatis?

17 Reſpond. Affirmatiue, niſi expreſſe excipiantur à reſeruante. Probatur, Tum quia obligantur cœteris legibus, & ſubijciuntur cenſuris, capit. 1. c. Quamuis 58. cap. Pueris, fin. de ſent. excom. & licet in citatis locis dicatur, quod non ſunt mittendi ad Sedem Apoſtolicam, quando inciderint in excommunicationem ob percuſſionem Clerici, non idcirco infertur non ligari reſeruatione Epiſcopali, aut non eſſe abſoluendos ab Epiſcopo, cui in hoc caſu reſeruatur huiuſmodi excommunicationis abſolutio, quicquid dicat Megal. libro 1. de cenſ. cap. 7. num. 10. poſſe quemuis Confeſſarium ſimplicem ab hac cenſura abſoluere, quia non reſeruatur cap. 1. de ſent. excomm. nam errat pater iſte, cum cap. fin. ead. dicatur expreſſe abſoluere Diœceſanum. Tum quia habent vſum rationis ſufficientem ad peccatum mortale, & ad intelligendas leges; & reſeruationem; ergo ſi poſſunt peccare mortaliter, conſequenter ligari cenſuris, & reſeruatione. Tum quia ad incurrendam reſeruationem non requiritur cognitio reſeruationis, cum etiam ignorantes incidant, vt docet Floron. cap. 3. num. 14. alijs citatis, & dicam quæſt. 25. ſed cognitio huius rei ſpectat ad Cōfeſſarium, vt ſciat ad quæ ſe extendat ſua poteſtas. Ita docet Floron. part. 1. cap. 3. num. 14. §. Quod autem, Lazar. q. 8. de Blaſph. num. 41. Belloc. par. 2. q. 1. num. 153. de Blaſphemia loquendo, Graff. pr. lib. 2. cap. 5. de allocut. cum Mon. num. 18.

18 Excipiuntur tamen peccata carnalia à Graff. loco citato, & part. 1. lib. 1. cap. 11. num. 30. & cap. 13. num. 28. & ab alijs communiter, quos citat Lupus part. 1 de caſibus Bergomi diſt. 4. artic. & diff. 2. num. 6. quia peccata carnalia, quæ genitalibus

libus fiunt non tribuuntur impuberibus ex cap. 1. de delictis puer quia infra hoc tempus nequeunt ſeminare, & ſi quandoque ſemen emittunt, non ideo incidunt, quia reſeruatio inſtar aliarum legũ non aptatur ad ea, quæ raro accidunt. l. Nam ad ea ff. de legib. & hoc procedit etiam quando impubes patitur à pubere, qui licet ligetur caſibus, non tamen impubes, quia ex eo quod miſcetur cũ pubere non amittit impubertatem, ratione cuius eximitur à reſeruatione, non obſtãte, quod agens, & patiens pari pœna debeant puniri, quia id procedit, quando lex intendit vtrumque punire, quod non accidit in caſu præſenti.

Quæres 12. An furioſus, ſemifatuus, ſemidormiens, magna ira percitus incidant in caſus reſeruatos?

19 Reſpond. Non incidunt in caſum reſeruatum, quamuis illis imputetur peccatum commiſſum in ebrietate &c. ex eo, quod illud præuidendo non procurauerint impedire, abſtinendo nimirum à vino, ira, turpi collocutione, ſeu imaginatione. Probatur, Tum quia præſcindendo à præuiſione peccati futuri, iſti non peccant mortaliter, quia voluntarium non fuit in cauſa defectu præuiſionis, neque in ſe, cum tunc carerent vſu rationis ſaltem perfecto neceſſario ad peccatum mortale, vt omnes docent, ergo non incidunt in caſum reſeruatum, qui ſine peccati mortali non conſiſtit. Tum quia poſita etiam præuiſione, peccatum commiſſum non dicitur in ſe perpetratum directe, neque in ſe dicitur voluntarium, ſed tantum in cauſa; lex autem reſeruationis non comprehendit negligẽtes impedire crimina, & peccata, ſed peccata non inde ſecuta, ſed in ſe ſpectata, quæ cum non ſint mortalia, ideo ſub reſeruatione non ſunt. Ita docent Graff. Append. lib. 1. ca. 7. num. 26. & in praxi lib. 1. cap. 10. num. 50. Lazar. q. 8. a num. 47. Belloch. part. 2. quæſt. 12. num. 46. qui loquuntur de Blaſphemantibus in ebrietate, vel iracundia, Floron. cap. 3. num. 29.

Quæres 13. An mulieres ſubdantur caſibus reſeruatis? procedit difficultas non ſolum quando verba caſus loquuntur in perſonam peccantem per relatiuum, *Qui*, vt, *Qui blaſphemauerint. Qui percuſſerint parentes*, &c. Verum etiam quando verba referuntur ad ipſum peccatum ſic. *Iuramentum falſum in iudicio, Homicidio voluntario; Percuſſio clerici.*

20 Reſpond. In vtroque caſu ſub reſeruatione cõprehenduntur mulieres, niſi expreſſe excipiantur, aut materia illis non ſit applicabilis. Ratio eſt, & quia in obſeruatione, & ſubiectione legum pares ſunt conditionis cum viris, ergo ſicut viri obligãtur ita & mulieres; & quia finis reſeruationis retrahendi a peccatis conuenit vtrinque ſexui; & quia ligantur cenſuris, cap. Mulieres, de ſent. excom. ex cap. Si quis 22. 17. quæſt. 4. iuncta gloſ. Si quis, vbi dicitur maſculinum concipere fœmininum per, l. 1. ff. de verb. ſignif. & patet ex conſtit. *Effrenatam*, Sixti V. contra procurantes abortum. Sic tenent de mulieribus blaſphemantibus Lazar. q. 7. de Blaſphem. num. 58. de ſupponentibus partum Graff. prax. lib. 2. cap. 30. Belloch. part. 2. quæſt. 15. num. 58. de monialibus non recitantibus diuinum officium, de quibus etiam patet in citata conſtit. Sixti V. & cap. De monialibus, de ſent. excom. Lupus part. 2. de caſibus Bergomi in explicatione ſingulorum caſuum, qui exprimuntur cum relatiuo, *Qui*.

Quæres 14. An reſuſcitatus ſubijciatur caſibus, & cenſuris reſeruatis, in quæ incidit ante mortẽ?

21 Reſpond. Affirmatiue, probatur, Tum quia reſurrectio ſicut non tollit peccatum, ita neque reſeruationem. Tum quia in mortuo remanet excommunicatio, ex cap. A nobis, ergo reſurgendo eget eius abſolutione danda a ſuperiore Confirmatur, quia reſeruatio vti acceſſoria ſequitur cenſuri, & peccatum, ac proinde illis non ſublatis adhuc remanet reſeruatio.

Quæres 15. An mandans, conſulens, & huiuſmodi perſonæ in his verſibus contentæ, *Iuſſio conſilium, conſenſus, palpo, recurſus. Participans, mutus, non obſtans, non manifeſtans.* Comprehenduntur ſub caſuum reſeruatione, quando non exprimuntũr? Expreſſio autem horum de eſſe poteſt duobus modis, vno modo directe, quando verba caſus referuntur ad perſonam peccantem, vt *Qui homicilium commiſerit.* Secundo indirecte, quando verba caſus loquuntur in peccatum ſine expreſſione alicuius agentis perſonæ; vt, *Homicidium voluntarium.*

22 Reſpond. Non incurrunt, ſiue caſus exprimatur per nomen peccati, ſiue peccantis, quod alij dicunt, ſiue caſus loquatur in rem, ſiue in perſonã. Probatur, Tum quia illi ſolum ſubijciuntur caſibus, qui exprimuntur ſub terminis caſus propoſiti. Tum quia mandare, & conſulere, &c. ſunt quid diuerſum a facere, & committere peccatum mãdatum, & conſultum ab alio, vt de ſe patet, reſpiciunt enim diſtinctos perſonas, licet circa idem crimen verſentur. Tum quia qui per alium facit vel mandat, vere non facit ipſe, ſed ſolum ficte, & tantum præbet cauſam, vt alter faciat. l. Deieciſſe ff. de vi. arm. l. Item ſi obſtetrix §. ff. ad legem Aquil. caſus autem interpretandi ſunt vere, & nõ ficte cum in pœnalibus, & odioſis fictio locum non habeat. Tum quia ſi caſus exprimeret ſolum mandantem, vel conſulentem, non includeret facientem, ergo neque faciens includit mandãtem. Tum quia cenſura lata contra facientes non includit mandantes, neque conſulentes, aut alios, niſi exprimantur, Nau. cap. 27. num. 51. Regin. lib. 9. nu. 214. cum communi apud Bonac. quæſt. 1. de cenſ. p. 6. ergo neque illis reſeruatio. Ita docent Floron. ca. 3. num. 22. vbi Nau. & Sairum citat, Nald. ver. caſus reſeru. num. 3.

23 Dixi *Siue caſus loquatur in rem, ſiue in perſonam:* quia hæ diſtinctio parum refert noſtræ reſponſionis, ſiquidem quouis modo loquatur caſus, non comprehenduntur mandans, conſulens &c. niſi exprimatur, quod probatur exemplo caſus 6. pro regularibus regiſtrati ſub reſolut. 37. his verbis. *Procuratio, auxilium ſeu conſilium ad abortum faciendum*, &c. Si enim ſub caſu expreſſo per rem comprehenderentur etiam mandans, & conſulens, ſeu auxilians, fruſtra adieciſſet legiſlator auxilium, aut conſilium, & exprimendo huiuſmodi cauſas in aliquibus caſibus, & non alijs, ſignum

eſt

eſt excluſionis in non expreſſis. Deinde in duobus Decretis a Sacra Congregatione editis de mandato Clem.VIII. promiſcue ſermo eſt de caſibus, modo de re, modo de perſonis, ad indicandum nullam eſſe differentiam in ordine ad peccantem immediate, & peccantem acceſſorie, & mediate in ordine etiam ad reſeruationem, ideo in vtroque modo loquendo excluditur mãdans, aut conſulens &c. quando expreſſe non nominatur, contra Graff. pr. lib. 1.cap.4.nu.59.lib.3.ca.9.nu.17. quam ſequitur Floron.cap. 1.num. 51.

Aduerſarij nituntur præcipue duplici ratione, quarum alteram deducunt ex cap. Si quis ſuadente 22.17.q.4.vbi non exprimuntur mandans, conſulens &c. & tamen incidunt, ergo ſiue caſus loquatur in rem, ſiue in perſonam, vt caſus iſte de percuſſione, comprehendit mandantem, conſulentem, &c. licet non exprimantur. Alterum, ex cap. Mulieres, de ſent. excom. vbi dicitur. *Cum is vere committat, cuius mandato, vel authoritate delictum committi probatur*, ergo mandans vere dicitur committere, ſicut qui facit peccatum, ergo comprehenditur, licet non exprimatur.

Reſpondetur, ad primum, mandantes conſulentes, &c. percuſſionem clerici, non incidere in canonem præciſe, quia ibi id prohibeatur ex vi citati canonis, ſed quia aliunde canon extenditur ad dictas perſonas, vt dixit Tolet. lib. 1.cap.32. num.15.& colligitur ex cap. Mulieres §. Illi vero, cap. Quantæ 47. Vide Megal.lib.4.de cenſ.cap.1. num.7. Ad ſecundum dico, terminum, *vere*, referri ad peccatum, non autem ad ipſam actionem facientis, ita quod ſenſus eſt, quod vere peccat mãdans, non tamen vere facit delictum mandatum. Vel dic vere committere actione mandati, non operationis immediate in peccatum reſeruatum.

Quæres 15. Quando mandans, conſulens, &c. exprimuntur in reſeruatione caſuum, An, & quando, & quomodo incidatum in caſum reſeruatum? Pro reſolutione quæſtionis, quoniam mandans, conſulens, auxilians, conſentiens, palpans, recurſum habens, participans, non obſtans, non manifeſtans, ratum habens, vel fauens, omnes iſti communi vocabulo nuncupari poſſunt cauſa peccati perpetrati, hinc ſpectari poteſt duplex cauſa in iſtis, efficax nimirum, & inefficax. Cauſa efficax eſt illa, qua faciens mouetur ad perpetrandum delictum, quod alias immediatum agens non commiſiſſet; vt ſi quis conſulet furtum alicui alias non parato, neque affecto ad furtum, quod dicitur facere hortatu conſulentis. Cauſa inefficax eſt illa, quæ faciens non mouetur ad peccatum, ad quod faciendum iam paratus erat, ac ſi conſulens illi nihil dixiſſet. Cauſa ergo efficax mouet, & influit in effectum, non autem inefficax, quamuis aliquando augeat voluntatem iam parati, vel affecti ad malum. Vide Bonac.q.2.de contr.in genere à p.3.ad 12. Megalium 2.2.de contr.lib.2.cap.2. Cognoſci autem poteſt aliquem eſſe cauſam efficacem, vel inefficacem ex pluribus. I. ex dictis malefactoris, ſi enim dicat, ſe iam determinaſſe facere delictum, cenſetur cauſa inefficax. I I. ex coniecturis, vt ſi malefactor iam minatus fuerat delictum, vel inimicitiam habebat, vel ſolitus erat furari. Vide Sanch.lib. 1.cap.10.num. 44. Bonac.q.1. de cenſ. p.6.num.8. Ex his.

24 Reſpond. Vniuerſaliter, quod exiſtens cauſa inefficax non incidit in caſum de ea expreſſum ſed tantum cauſa efficax. Probatur, Tum quia ſicut cauſa tenetur de damno illato ſolum quando fuit cauſa efficax. l. Non ſolum, §. Si mandato, ff. de iniur. & docent præcitati, ita & ſolum cauſa efficax incurrit reſeruationem. Tum quia cauſa inefficax aut nullo modo influxit in peccatum, aut ſi aliquo modo, ſolum imperfecte; ergo non incidit, quia ad hoc vt quis incurrat caſum reſeruatum, debet perfecte influere, & cauſare peccatum. Cenſetur etiã cauſa inefficax, & imperfecta, quando verbis tacitis, & ſubobſcuris mandat, vel conſulit, &c. quia perfecte, & adæquate non influit in effectum peccati reſeruati, ac proinde illud non incurrit, vnde inquit Floron.part.2.caſu 4. verſ. Item mandans, mandantem verbis tacitis non incidere in caſum.

Reſpondendum modo eſt ad ſingulos cauſas, quomodo per illas incurratur reſeruatio caſuum.

25 Mandans, qualis eſt ille, qui alicui præcipit, vel committit aliquod delictum faciendum ex l. 1. ff. Mand. qui in re noſtra, non differt a rogante, ſed pro eodem accipiuntur mandans, & rogans, vt fecit Vulpian. in l. 1. ff. Quod ius, incedit in caſum reſeruatum, in quo exprimitur, ſi mãdatum fuit efficax, & verbis expreſſis, Probatur, quia ſicut tenetur de delicto, ex cap. 1. & fin. de iniur. ita & de reſeruatione; & patet quia verba caſus illi aptantur, cui enim accommodantur verba legis, & ipſam legem neceſſe eſt aptari. Debet autem mandatũ eſſe efficax, & verbis expreſſis ex mox dictis §. Reſp. Mãdatum autem expreſſum illud dicitur, quo verbis claris imponitur alicui; tacitum vero, verbis ſubobſcuris inſinuatur, vt ſi quis iniuria effectus, dicat filio, vel ſeruo, ac domum reuertaris, donec aliquid noui audiam, Flor.part.2.caſu 4.§. Item mandans num.10.

26 Conſulens dicitur ille, qui alium mouet ad delictum, perſuadendo, monendo, rogando, inſtigando ad male agẽdum, etiam docendo modum, tempus, locum, & alia ad perpetrãdum delictum. Megal.lib.2. de contr.cap.2. num.21. Graff.pr.lib.1. cap.15. Conſulens autem efficaciter, & mouendo alias non paratum ad malum, peccatum reſeruatum incidit, ratio eſt, & quia iſte tenetur de delicto conſulto §. Interdum, Inſtitut. De obligat. quæ ex delict. Megal.cit.num.23. ergo & caſum incurrit; & quia incurrit cenſuram conſulens efficaciter, non autem inefficaciter, Nau.cap.27. nu.51. ergo & caſum, quando cauſa fuit efficax. Ita docent Graff. pr.lib.1.cap.15.num.28. Belloch.part.2.q. 6.num.23.

27 Auxilians dicitur ille, qui ſcienter adiuuat alterum ad faciendum delictum, vt, qui armatus aſſiſtit ſcienter alteri occidenti, vt ſecurius interficiat, etiamſi nihil faciat. Item, qui commodat equum, enſem, vel aliud inſtrumentum, etiam furioſo ad committendum delictum. Item ſi conſulto retineat verbis occidendum. Vide Graff. pr. libro primo capitulo 15. numero 22. Dixi ſcienter, quia ſi ignoret auxilium ſuum profuturum delicto, vel adiuto, non dicitur auxiliari in delicto. Auxilians

igitur

igitur hoc modo ſcienter,& efficaciter incurrit reſeruationem, & non aliter ex eodem Graff. cit. & lib.2.cap.37.num.32.

28 Conſentiens dicitur ille, qui concordat cum voluntate eius, qui cogitat de committendo delicto; ſeu eſt ille, ex cuius voluntate pendet delictū. Conſenſus autem ſpectari poteſt dupliciter; primo, pro conſenſu approbatiuo includente authoritatem ex parte conſentientis; vt, qui conſentit ſibi ſubdito volenti male agere,& in hoc ſenſu cōdiſtinguitur à reliquis cauſis; altero, pro participatione in delicto per modum mandari, conſilij, diffenſionis, &c. Gloſ. in cap.1. de off. deleg. apud Graff.pr. lib.2.cap.15. num.12. Quando in reſeruationis lege exprimitur præciſe ſine alijs cauſis intelligitur hoc ſecundo modo, alias primo modo, Conſentiens igitur efficaciter incurrit caſum reſeruatum exprimentem conſentientem, vt mox dixi.

29 Palpans dicitur ille, qui laudat, ſeu approbat delictum faciendum, aut vituperat nolentem illud committere. Palpans efficaciter tenetur reſeruatione, non autem inefficaciter, qualis eſt ille, qui lætatur, aut ſibi complacet in delicto, is ergo non incidit.

30 Recurſum dare dicitur ille, qui volenti male facere promittit illi dare ſecuritatem, vel vt commodius agat, vel vt poſt delictum ſe recipiat in tuto; recipiens vero malefactorem alio titulo nō dicitur habere recurſum. Illa ergo ratione incidit in reſeruationem.

31 Participans in delicto ille dicitur, qui vel in facto ſimul cum alijs delictum facit; vt, cum plures ſimul furantur, occidunt,&c. vel poſt factum, vt, cum quis ſcienter emit a latrone, vel dat recurſum. Contingit autem participatio duobus modis; opere, cum quis ſimul cum alijs male agit, aut eos adiuuat, furando, percutiendo, receptando, auxiliando, contrahendo cum latrone; aut verbis, nutibus, ſignis, vt contingit in mandato, conſilio, conſenſu, palpatione; & fere participans coincidit cum Conſentiente. Pro incurrendo caſu reſeruato attendenda ſunt verba caſus, an referantur ad participantem in facto delicto, vel poſt delictum, & iuxta illorum proprietatem intelligenda eſt reſeruatio.

32 Mutus non obſtans, non manifeſtans dicitur ille, qui ex officio tenetur impedire delictum,& non impedit, *ſi poteſt*. Dico *Ex officio*, quales ſunt Superiores reſpectu ſubditorum, ſerui, famuli, reſpectu dominorum,&c. alij vero non tenentur, quia tale onus non habent. Dico, *ſi poſſit*, quia alias ad impoſſibile nemo tenetur,& in iure illud reputatur impoſſibile, quod commode, ſeu ſalua propria honeſtate fieri non poteſt l. Nepos Proculo ff. de verb. ſignific. Valens igitur impedire malū, ad quod ex officio tenetur, & non impediens incurrit caſum reſeruatum expreſſum ſub dictis terminis. Hic autem non cadit diſtinctio cauſæ efficacis,& inefficacis; quia hæc cauſa ſupponit malefactorem iam paratum ad malum.

33 Ratum habens dicitur ille, qui delictum ſuo nomine factum ratificat, & gratum habet, incidit autem in cenſuram, & reſeruationem canonis, Si quis, tribus concurrentibus conditionibus: I. Quod ratificans tempore delicti potuiſſet illud mandare, vnde excluduntur infans, amens, furioſus. II. Quod ratificans exterius aliquo ſaltem ſigno, vel nutibus approbet delictum factum. III. Quod delictum ſit factum nomine ratificantis, ita docent omnes cum Bonac. diſput.2. de cenſ. quęſt. 4. p.3. num.7. Megal. lib. 4. de cenſ. cap.1. num. 7. §. Tria, loquentibus de rata percuſſione Clerici.

34 Fautor dicitur ille, qui malefactori ratione delicti fauorem præſtat, quod fit excuſando, commendando, laudando, conſilium dando; aut ſi ex officio tenetur, illum non capit, punit, aut negligit id facere. Ita Doctores loquentes de fautoribus hæreticorum.

Quęres 17. An qui fuit cauſa efficax ad delictū perpetrandum, incidat in reſeruationē, ſi ante delicti perpetrationem reuocet datum mandatum, conſilium, conſenſum,&c.

35 Reſpond. Reuocans mandatum, conſilium, auxilium, conſenſum, palpationem, receptationem, & fauorem ita quod reuocatio perueniat ad aures eius, cui fuit datum mandatum, conſilium, &c. non incidit in reſeruationem. Ratio, quia delictum non amplius imputatur cauſæ, ſed immediate agenti tantum, qui non amplius virtute cauſæ operatur, cum ſuſpenderit ſuam virtutem, & influxum in delictum perpetrandum. Confirmatur, quia ex reuocatione mandati, conſilij, & ſimilium quis excuſatur à cenſuris latis contra cauſantes delictum aliquod ſub cenſura prohibitum, vt docent omnes cum Bonac. quæſt.1. de cenſ. p.6. num. 6. Silu. ver. Homicidium 1. num.11.& 12. Sair. lib. 3. cap.26. num.33. ergo & a reſeruatione. Ita docent Graff. lib.1. cap.15. num.15. Floron. part.2. caſu 4. §. Item mādans num.10. §. Quarto, loquendo de reuocato mandato, Belloch. part.2. quęſt. 6. num.23. de mandato, & conſilio reuocatis, Lupus caſu 8. Bergomi part.2. num.10. vbi ait ſufficere tacitam reuocationem notam mandatario. Floron. cit. tenet mandantem, quem mandati pœnituit non incidere, ſi procurauit, vt id ſciret mādatarius, quamuis non peruenerit ad eius aures, quia licet mandans teneatur de mandato reuocato ſi non peruenit ad aures mandatarij, id tamen procedit pro foro externo, non conſcientiæ. Sed non placet, & quia non excuſatur a cenſura ex communi opinione, ergo neque à reſeruatione maxime illi acceſſoria; & quia etiam apud Deum illi imputatur culpa delicti, & quia ſola pęnitentia extra abſolutionem non tollit reſeruationem, niſi prius tollat efficaciam cauſæ; & quia ſequeretur percutientem cum animo occidendi non incidere in caſum, ſi pœniteat antequam ſequatur mors, quod eſt falſum. Idem Floronus cit. num. 11. §. Notandum autem, aſſerit reuocationem conſilij faciendam eſſe non ſimpliciter, ſed legitime, ſuadendo oppoſitum rationibus, nam ſicut rationibus conſilium dedit, ita eiſdem contrarijs auferendum eſt, quia vnumquodque tollitur eo modo, quo inductum fuit; & hoc inducitur ex differentia mādati, & conſilij, quia illud ſolū mādantis intereſt, ac proinde facili negotio, & ſolis verbis reuocatur,

non

non ſic conſilium, quod intereſt conſulti, in cuius gratiam datur. Sed non placet eius dictum, quia per ſimplicem reuocationem conſilij, de quo conſultus cognitionem habuit, amplius non imputatur futurum peccatum, nec obſtant rationes, non prior, quia facilius factum reuocatur, quam quod conſtruatur, capit. 2. de tranſlat. Epiſcop. vbi dicitur, quod corporalia facilius deſtruuntur, quam conſtruantur, ſpiritualia vero è contra ſe habent, in caſu autem noſtro conſilium ſe tenet ex parte corporalium, ergo ſi facilius deſtruitur, quam conſtruatur, non tanta efficacia rationum requiritur in eius deſtructione, quanta adhibita fuit in eius conſtructione, ſed ſufficit ſimplex reuocatio; neque ſecunda ratio ex differentia vim aliquam habet hic, quia non tollit, quin ſublatum ſit conſilium, ſed ſolum indicatur modus quo alter mouetur ad agendum ex conſilio, & mandato.

36 Reuocatur ergo mandatum, conſilium, & conſenſum dicendo nolo vt amplius hoc malum agas ex meo mandato, conſilio, aut conſenſu; nullo modo facias hoc delictum. Auxilium reuocatur auferendo inſtrumentum datum, vel non dando promiſſum, aut recedendo ab aſſiſtentia, vel ſinendo abire occidendum, aut remouendo commoditatem malefactori. Palpatio remouetur dicendo oppoſitum quod proponebatur malefacturo. Recurſus reuocatur, quoties promiſſa ſecuritas aufertur illi, qui malefacturus eſt, nam poſt factum reuocatio non releuat a reſeruatione.

37 Mutus, & ratificans non dicuntur reuocare cauſam præſtitam, quia cum iam delictum ſit factum reſpectu ratificationis, & in fieri, & quaſi in facto eſſe reſpectu Muti, conſequenter non poſſunt excuſare à reſeruatione, cum iam delictum factum intuitu illorum reuocabile non ſit.

Queres 18. An qui eſt cauſa efficax ſuo mandato, conſilio, conſenſu, &c. quantum eſt ex ſe, quia efficaciter alterum mouit ad peccatum reſeruatum, incurrat caſum reſeruatum, ſi ex aliquo accidenti non ſequatur effectus mandatus, conſultus, &c.

38 Reſpond. Non incidit, ratio eſt, & quia verba cum effectu ſunt accipienda, cap. Hæc autem verba 17. diſtinct. 1. de Pœnit. vbi Nauar. tom. 3. numero 10. explicat intelligenda eſſe cum illo effectu, de quo verba loquuntur, capit. Relatum 4. de Cler. non reſid. & quia verba in quauis materia intelligenda ſunt formaliter, ex Caiet. ver. Excommun. ſed hæc verba mandans, conſulens, &c. homicidium intelliguntur proprie, & formaliter de homicidio ſecuto, ergo neceſſe eſt, vt ſequatur effectus intentus poſtremo à cauſa, quod eſt homicidium, vel quid ſimile expreſſum in lege reſeruationis. Floron. caſu 4. de homicid. Verſu. Item mandans num. 10. Excipitur, & de conſulente num. 10. §. Secundo, & reliqui omnes. Dicta non procedunt, quando reſeruator excipit, vt caſus incurratur, quamuis non ſit ſecutus effectus, vt ſe declarat Clem. VIII. in Decreto de caſibus reſeruandis a Prælatis Regularibus relato reſol. 37. caſu 6.

Quæres 19. An qui eſt cauſa in communi committendi aliquod delictum incidat in caſum reſeruatum? Cauſa autem in communi cenſetur eſſe ille, qui coram multis non requiſitus, ſed ſponte inſtigat, neminem nominando, ſeu ad nullum præciſe, & determinate dirigendo ſermonem, ad male agendum.

39 Reſpond. Non incidit, Tum quia per talia verba nulli dat conſilium, neque inducit ad malum, ſed tantum declarat voluntatem ſuam, Tum quia in communi loquens, ad nullum in ſpecie dirigit ſermonem, ergo nullum inducit ad malum; Tum quia effectus ſecuti non eſt proprie cauſa, ſed tantum occaſio, quæ non inducit reſeruationem. Tum quia inducens in communi ad homicidium, mitius punitur, quam homicida, cap. Sicut dignum, §. Qui vero, de homicid. ſi vero incitet ad certi homicidium punitur vt homicida, ergo qui neminem in ſpecie incitauit, nullo modo eſt puniendus reſeruatione caſuum, cum in tali caſu cauſa dicatur imperfecta.

Quæres 20. An qui eſt cauſa mandato, conſilio, &c. non delicti mandati, ſed alterius inde ſecuti per accidens, incurrat reſeruationem, ſi reſeruetur delictum ſecutum?

40 Reſp. In neutrum incidere, non primum, quia ſecutus nõ fuit effectus, vt ſuppono, non ſecundũ, quia reſpectu ſecundi nequaquam fuit cauſa ſaltem efficax, & proxima, quæ poſſit illi imputari. Confirmatur, quia mandans non tenetur de exceſſu mandatarij ex Bald. in l. Non ideo minus, verſ. Itẽ quæro ff. de iu. & vi arm. ſi res mandata talis ſit, vt ſit in poteſtate mandatarij ſeruare fines mandati, ergo neque ad caſum reſeruatum. Ita docent Graff. pr. lib. 1. c. 15. num. 9. Flor. caſu 4. de homicid. Verſu. Item mandans, num. 10. §. Secundo.

Quæres 21. An cauſans, cauſario recuſante, & poſtea ſe mouente ad peccatum reſeruatum perpetrandum, incidat in reſeruationem?

41 Reſpond. Non incidit, Tum quia excuſat reuocatio ex probatis q. 15. ergo & recuſatio, cum ambo quo ad effectum paria ſint, vtrumque enim ſuſpendit influxum cauſæ in effectum. Tum quia malefactor ſtante recuſatione non dicitur amplius operari virtute cauſæ mandãtis, conſulentis, &c. ergo ei non poteſt imputari peccatum ſecutum, neque proinde reſeruatio. Tum quia cenſetur ſolum cauſa inefficax hoc ipſo quod cauſarius dicit ſe nolle malum agere, quod ſi poſtea faciat, cenſetur à propria voluntate moueri, non à cauſa. Quicquid dicat Flor. caſu 4. §. Item mandantes n. 8. §. Sexto, motus ea ratione, quia præſupponitur durare prior voluntas cauſæ, quæ non fuit reuocata, licet recuſata; ſed hæc ratio ſolum concludit cauſam peccaſſe in ordine ad malum conſilium, mandatum, &c. non in ordine ad effectum, quia delictum fit a ſolo cauſario, ſine influxu culpabili cauſæ, quæ ſolum materialiter concurrit, & remote.

Quæres 22. An cauſa incidat, quando cauſarius cuidam tertio dat mandatum, conſilium, &c.

42 Reſpond. Non incidit, Tum quia delictum reſeruatum non fuit perpetratum ex eius influentia, ſeu mandato ſaltem proxime, quod requiritur ad reſeruationem caſuum, quæ continet diſpoſi-

tionem diſpoſitionem odioſam, ac proinde reſtringendam, Tum quia cauſarius, ſeu mandatarius excedendo finem mandati mandans non tenetur argum. l. Diligenter ff. Mand. ergo pari ratione neque ligatur reſeruatione. Intellige hæc, quando cauſa nõ dixit cauſarium poſſe agere per aliũ, nam ſi dixit, age per te, vel per alterum, tunc tenetur. Floron. caſu 4. §. Item mandantes num. 8. ait hunc non teneri reſeruatione quando expreſſe commiſit cauſario ne per alium ageret, vtique vero obligari, ſi id non expreſſit, ductus duplici ratione, & quia qui eſt cauſa cauſæ, eſt etiam cauſa cauſati, c. fin. de iniur. & quia ſi ſocios adhibuiſſet, adhuc cauſa incidiſſet. Reijcitur vtraque ratio, nam prima locum habet quo ad peccatum, non quo ad conſequentia peccatum, cuiuſmodi eſt reſeruatio, damnificatio, &c. nam huiuſmodi imputantur ſolum cauſæ mediæ, & proximæ, non autem remotæ, & primariæ, ex Gloſ. ver. Cauſam dediſſe, capit. De cætero 11. de homicid. Præterea axioma non facit ad rem, nam interponitur inter duo extrema, in caſu autem noſtro mediant duo cauſarij inter cauſam, & effectum. Secunda nil contra nos, quia adhuc per ſe concurrit prior cauſarius, qui non ſupponitur agere in caſu noſtro.

Quæres 23. An complices immediate in aliquo delicto ambo incidant in reſeruationem? Exemplum ſit in ſpeciebus luxuriæ, An maſculus, & femina ex æquo incidant in caſum adulterij reſeruati, &c. Item in quibuſdam contractibus illicitis ſimoniæ, vſuræ, &c. Et quæſtio procedit primo in ordine ad verba caſus, quando vtrique ſexui applicabilia ſunt, vt ſi loquantur in rem, de quo non videtur dubitatio, quando vtrique poteſt conuenire ſenſus verborum, ſi loquantur in perſonam, videndum eſt an ſoli maſculo applicentur, vt in his. Raptores, defloratores virginum, ſolicitantes Moniales, &c. non hæc verba referuntur ſolum ad ſexum maſculinum. Secundo in ordine ad executionem peccati, nam in ſpeciebus luxuriæ, quandoque vnus ſine altero ſeminat, item in contractibus interdum alter adimplet ſuam obligationem, alter nondum, &c.

43 Reſpond. Vterque incidit quo ad verba caſus, quando vtrique ſexui applicari poſſunt quo ad peccata luxuriæ, modo alter ſeminauerit iuxta præſcriptionem caſus reſeruati. Loquendo de contractibus neuter incidit niſi contractu perfecto, niſi lex aliter diſponat expreſſe.

44 Primum, quod vterque complex incidat, ſi verba legis ſint vtrique communia, probatur, quia agens, & patiens, ſeu conſentiens pari pœna puniuntur, capit. Quantæ 47. capit. Nuper 29. de ſentent. excommun. cap. Notum ſit 10. in fine 2. quæſtione prima. Tum quia diſpoſitum in vno relatiuorum intelligitur & in altero, & relatiua ad imparia non iudicantur l. fin. ff. de acceptil. facit capit. 10. Matth. de magiſtro, & diſcipulo, qui ſufficit ſi ſit ſicut ipſe ex capit. Si quis 4. 32. quæſtione 1. Tum quia huiuſmodi peccata, quæ copulatiue conſumantur talia ſunt reſpectu vtriuſque. In ſpecie de Sodomia docet Bonacin. quæſt. 4. de matrim. p. 11. numero 2. & ex eo Belloch. par. 2. quæſt. 1. num. 18. Lupus caſu 10. Bergomi part. 2. §. I. num. 9. etiam quando caſus exprimitur his verbis. *Qui commiſerint Sodomiam*, Cõtra Suarez Secularem ver. Interpretatio, Graff. pr. lib. 1, capit. 11. num. 5. Polletam ver. Sodomiticus actus, Anton. Berarducium part. 1. de circumſt. num. 12. apud dictum Lupum aſſerentes ſub dictis verbis non comprehendi patientem ſodomiam, eo quod cum his mitius agatur, & non dicantur committere, quod eſt agere, ſed pati. Mitius autem caſtigantur ratione iuuentutis, & pueritiæ, quibus facile parcitur, & ſic procedit pro foro externo, demum verbum, *committere*, indiſſerenter tam actionem, quam paſſionem ſignificat in ſenſu morali.

45 Secundum, quod ſpecies luxuriæ intelligantur reſeruatæ, licet alter non ſeminet, ſuadetur ex eo, quia in his, quæ ſe habent per modum agentis, & patientis, vt delictum conſumatum dicatur, ſufficit, vt agens illud perficiat, patiens enim quantum eſt ex parte ſua, & vt patiens delictum dicitur perficere hoc ipſo, quod præciſe patitur agentis ſemen recipiendo in ſuo vaſe. Dico, *modo agens ſeminet*, quia cum actio ipſi potiſſimum tribuatur, ſi ea perfecta non eſt, peccatum non ſubijcitur reſeruationi, neque ex parte patientis, licet etiam ſeminet, quia complementum peccati ſemper attenditur ex parte agentis, vt qui eſt nobilior patiente.

46 Tertium, quod ad contractus illicitos reſpectu quorum neuter incidit, niſi illo completo, oſtenditur ex differentia præcedentium, in quibus complices ſe habent vt agens, & patiens, in contractibus vero agunt tantum, conſequenter delictum requirit abſolutionem contractus ex parte vtriuſque. Confirmatur ex contractu ſimoniaco, qui non inducit excommunicationem, niſi poſt completum ex parte vtriuſque, vt docent Leſſ. lib. 2. c. 35. dub. 24. numero 13. cum alijs apud Megal. libro 4. de cenſur. cap. 5. numero 75. Bonac. quæſt. 7. de ſimon. §. 2. num. 6. ergo neque in caſum reſeruatum.

Quæres 24. Quando nam reſeruatio incipiat ligare ſubditos reſeruantis?

47 Reſpond. Reſeruatio, facta promulgatione, ſtatim incipit ligare non ſolum quo ad peccata ante commiſſa, & nondum remiſſa per abſolutionem, verum etiam quo ad committenda deinceps. Quod ſtatim liget facta promulgatione, patet ex eo, quod ad modum aliarum legum incipit tunc obligare cum promulgatur, vt eſt communis opinio cum Canoniſtis in cap. In iſtis, §. Leges, diſtinct. 4. & Legiſtarum in l. Leges Sacratiſſimæ, C. de legibus, & Theologis cum D. Thoma 2. 2. quæſt. 90. artic. 40. Et ita docet Floron. capit. 3. num. 16. Quod huiuſmodi ligatio referatur ad quæcunque peccata non ſolum committenda, ſed etiã commiſſa ante promulgationem, probatur, quia in reſeruatione non attenditur præciſe tempus, quo fit, ſed quo per abſolutionem tollitur, & cum tunc intelligatur iam reſtricta poteſtas Confeſſarijs in actu promulgationis, conſequens eſt, vt, peccatum antecedens promulgationem ſit ſubiectum reſeruationi. Ita docent Floron. cap. 3. num. 17.

capit. 3. num. 17. vbi citat Vgolinum, Nald. ver. Caſus num. 7.

Dixi, *nondum remiſſa per abſolutionem*, quia ſi quis præuideat promulgationem poteſt anticipare Confeſſionem, etiam hoc prætextu, vt euitet reſeruationem futuram, quia ſic faciendo vtitur iure ſuo, & non tenetur expectare reſeruationem, quia id nullo iure cauetur. Quid ſi omiſerit peccatum reſeruandum? reſpondetur mox quæſt. 23.

Quæres 25. Quid dicendo de eo, qui nondum facta reſeruatione præuiſa, ſiue non, omiſit in confeſſione peccatum poſtea à Superiore factum reſeruatum, an dicatur reſeruatum, quando poſtea illud reperitur.

48 Reſpond. Si omiſſio fuit inculpabilis non ligatur reſeruatione, ſed poteſt abſolui, nequaquam vero, ſi fuit culpabilis. Primum ſuadetur, Tum quia reſeruatio ligat ſolum eos, qui habent conſcientiam peccati mortalis, cum id ſolum ſit materia reſeruationis ex probatis reſolut. 37. quæſt. 1. §. Dixi II. Sed qui inculpabiliter omiſit aliquod mortale, eius conſcientiam non habet, cum remiſſum fuerit in priori abſolutione, quæ tantæ efficaciæ fuit, & eſt, vt ſe extendat ad quæcumque mortalia etiam inculpabiliter omiſſa, ergo reſeruatione non tenetur. Tum quia licet pœnitens illud peccatum omiſſum teneatur confiteri, id tamen non euenit, quia non fuerit remiſſum, ſicut alia expreſſa, ſed omiſſum ideo repetit, vt perficiatur, & compleatur Sacramentum, & directam abſolutionem pœnitens conſequatur; ergo cum ſit idem Sacramentum, quod prius, quod non ſubijciebatur iudicio reſeruationis, ita neque complementum. Confirmatur, quia ſicut qui recordatur peccati inculpabiliter obliti non impeditur à ſumptione Euchariſtiæ, habens animum poſtea repetendi illud in futura Confeſſione, ex opinione multorum apud Henr. & Reginald. quos refert, ſed non ſequitur Bonac. quæſt. 6. de Euchar. p. 1. num. 17. id negans præciſa rationabili cauſa; ita nec impeditur quin poſſit abſolui.

49 Quando igitur omiſſio eſt culpabilis ligatur reſeruatione, Tum quia illa prior Confeſſio nulla fuerit, nullum quoque producit effectum. Tum quia dolus, & malitia nulli prodeſſe debet, ex vulgatis iuribus. Tum quia in ſecunda Confeſſione habet adhuc totam conſcientiam illius peccati ex nulla parte remiſſi.

Quæres 26. An ſi quis incipiat Confeſſionem ante promulgationem reſeruationis, & poſtea illam continentem aliqua peccata ex reſeruatis perficiat poſt factam reſeruationem, ligetur reſeruatione, itaut non poſſit abſolui à ſimplici confeſſario, qui incæpit eius peccata audire?

50 Reſpond. Non ligatur, ac proinde abſolui poteſt ab eo Confeſſario, cui ea prædixerat; Probatur, Tum quia reſeruatio intelligitur de peccatis nondum Confeſſioni ſubiectis; hæc autem legitime ſubiecta ſunt Confeſſioni, ergo non ſunt ſubiecta reſeruationi. Tum quia in capit. Propoſuiſti, de foro compet. decernitur, quod iudex poteſt proſequi incæptam cauſam eius, qui poſtea factus eſt alterius fori, ergo pari ratione Confeſſarius, qui eſt iudex in foro animæ ſeſſione 14. capitulo ſexto, & can. 9. poteſt proſequi cauſam incæptæ Confeſſionis abſoluendo pœnitentem, licet quo ad reſeruata ſit factus alterius fori, quia id intelligitur de peccatis committendis poſt terminationem illius cauſæ iam cæptæ. Tum quia ſicut dies cæpta habetur pro completa in fauorabilibus, ex l. Qua ætate, de teſtament. ita & incæpta Confeſſio habetur pro completa vſque ad abſolutionem incluſiue, ac ſi eſſet perfecta ante promulgationem. Tum quia coram eo iudice cauſa definienda eſt, coram quo eius cognitio cæpta eſt l. penult. ff. de iuriſd. omn. iud. l. Si quis poſtea ff. de iudic. quia vbi cæptum fuit iudicium, ibi finiri debet l. Vbi cæptum ff. de iudic. Sed Confeſſio cæpta fuit coram ſimplici Confeſſario, ergo ab eo finienda eſt. Demum continentia cauſæ diuidi non poteſt, ex l. Nulli. C. de iud. ergo abſolutio, quæ ſimul cum Confeſſione continetur ſub hoc Sacramento Pœnitentiæ, immo eſt ipſum formale Sacramenti, diuidi non poteſt, cõſequenter hoc ſignum eſt, talem pœnitentem non ligari reſeruatione illorum peccatorum.

Quęres 27. An reſeruatio liget ignorantes hoc, vel illud peccatum eſſe reſeruatum? Procedere autem poteſt quæſtio dupliciter, vel enim ignorantia refertur ad ipſam reſeruationem, vt videtur inſinuare directe propoſita quæſtio; vel ad ipſam malitiam peccati. In vtroque ſenſu difficultatem diſcutiam?

51 Reſpond. Nulla ignorantia immediate excuſat à reſeruatione, ſed tantum mediate, & conſequenter, quatenus excuſat a peccato, & cenſuris, quibus coniuncta eſt reſeruatio. Nonnulla autem præmittam, ex quibus probatur reſponſio.

52 Ignorantia, quæ eſt carentia ſciendorum, quantum facit ad rem noſtram, diuiditur in ignorantiam Iuris, qua neſcitur ius, exempli gratia, ignoro legem prohibentem percuſſionem Clerici. Facti, qua neſcitur aliquod factum eſſe peccatum. e. g. ignoro talem percuſſionem eſſe peccatum. Et pęnę, qua ignoratur pęna impoſita tranſgreſſoribus; vt ſi quis ſciat percuſſionem Clerici eſſe prohibitã lege, ignoret tamen inflictam eſſe excommunicationem contra percuſſores Clericorum. Hæ tres ſpecies ignorantiæ quandoque ſimul reperiuntur in eodem, interdum vna poteſt eſſe ſine alia. Quælibet autem iſtarum diuiditur in Ignorantiam Inuincibilem, & Vincibilem, quæ ſubdiuiditur in Affectatam, Craſſam, Tenuem, & Comitantem ſingulæ ſunt exponendæ breuiter.

53 Inuincibilis ignorantia eſt illa, qua quis neſcit ea, quæ ſcire non tenetur, aut ſi tenetur, nulla præceſſit in eo aduertentia, cogitatio, aut dubitatio, & ſi aliqua præceſſit, adhibuit ignorans ſufficientem diligentiam, & non potuit ſcire veritatem, neque dubium vincere. Vocatur autem varijs nominibus. I. Inculpabilis, quia caret omni culpa. II. Inuincibilis, quia diligentia vinci non poteſt. III. Probabilis, quia probatur eſſe ſine peccato. IV. Iuſta, quia iuſtum eſt illa laborantem non peccare agentem contra legem. V. Antecedens

vocatur, non ſolum quia eſt ante actum, ſed etiam, quia præcedit conſenſum in actum ſactum contra legem, vnde Antecedens ignorantia dicitur illa, quæ ſi non adeſſet, actus malus non fieret.

74 Circa hanc ignorantiam obiter quæri poſſunt quinque. I. An excuſet à peccato operantem cum illa? II. Qualis diligentia adhibenda ſit ad vincendum illam, vt peccatum ex ea non imputetur? III. An hæc ignorantia dari poſſit reſpectu cuiuſcumque legis? IV. An ignorantia inuincibilis pęnę excuſet à peccato legis continētis pęnam ignoratā? V. An hæc ignorantia excuſet à pęna quacumque? VI. Demum An à pœna reſeruationis?

55 Primo, Ignorantia inculpabilis excuſat à peccato, quia cum actus procedens ab hac ignorantia ſit inuoluntarie factus, non poteſt imputari ad peccatum, quod ad ſuam eſſentiam requirit rationem voluntarij, quod eum ignorantia hac ſtare non poteſt, eo quod voluntas non dicatur ferri in incognitum, & peccatum non ſit niſi voluntarium procedit à voluntate directa ab intellectu in ſuis operationibus. Obſerua autem, quod hæc ignorantia excuſat à peccato reſpectu illius actionis, circa quam verſatur, non vero circa alias, quæ ſunt notæ agendi, conſtat enim actum eundem humanum poſſe babere coniunctas ſimul plures malitias, quarum aliquæ poſſunt inuincibiliter ignorari, aliæ ſolum vincibiliter, & culpabiliter neſeiri, aliæ poſſunt eſſe notæ operanti; vt, ſi quis ſciat, percuſſionem eſſe peccaminoſam ignoret vero percuſſum eſſe Clericum, quia habitum non babet, percutienti imputatur ſimplex percuſſio, & læſio, non vero ſacrilegium. Item quis ſcit furtum externum eſſe peccatum, illius vero deſiderium eſſe peccatum poteſt inuincibiliter ignorare, ſicut & imperare illud. Ita Sanchez lib. 1. cap. 16. num. 10. Bonac. quæſt. 8. de peccatis p. 3. num. 24.

56 Secundo, quanta diligentia adhibenda ſit in excludendo ignorantiam, vt ſi adbuc remaneat non imputetur peccatum ex ea ſequens, certa regula dari non poteſt, ſed relinquitur arbitrio prudentis, habita ratione earum circumſtantiarum, quæ hic, & nunc pertinent ad factum ignorantię, nempe perſonæ, officij, ſtatus, temporis, loci, &c. Veritas autem debet inquiri ab illis, quibus ex officio incumbit vt à Parocbo, quinam ſint dies feſti, ieiunij, &c. vel ab illis, qui capaces ſunt, & docti circa illud, de quo ignorantia habetur. Adhibita ſufficienti diligentia, ſi adhuc perſeuerat ignorantia non amplius vocatur culpabilis, ſed inculpabilis, & inuincibilis, eo quod non potuit vinci adhibitis ſufficientibus remedijs ad inueſtigandum veritatem. Ita autem diligentia ſemper ſupponit præuiſiouem aliquam de re, de qua dubitatur, facienda ſit nec ne, aliter oppoſita negligentia non imputatur, quia impoſſibile eſt, quod quis dicatur negligens circa ea, de quibus nullam præhabuit cognitionem, aut dubitationem, facienda ſint necne.

57 Tertio, Ignorantia inuincibilis dari poteſt reſpectu cuiuſcumque legis ſiue naturalis, ſiue diuinæ, ſiue humanæ, quia aceidere poteſt, vt quis nunquam cogitauerit de aliqua lege, & ſi cogitauit potuit adhibuiſſe requiſitam diligentiam, adhuc tamen maneat ignarus, ſed hæc ignorantia inuincibilis eſt, ex probatis §. Inuincibilis. Conſtat in aliquibus myſterijs fidei ignoratis à ruſticis, immo & à ciuibus ſine peccato. Quidam inculpabiliter ignorant mēdacium eſſe peccatum, dictum pro liberando aliquem à malo, aut ad impediendum aliquod malum. Aliqui actus luxurioſi inter coniuges ignorantur probabiliter peccaminoſi, &c. Vide Cordubam libro 2. quæſt. 4. Sancbez libro 1, cap. 16. num. 33. Sair. lib. 2. capit. 9. num. 17. Bonac. quæſt. 8. de Peccat. p. 3. contra Megalium lib. 1. cap. 2. num. 12. & lib. 5. cap. 7. nu. 4. cum alijs aſſerentem circa decem præcepta decalogi non cadere banc ignorantiam.

58 Quarto, ignorantia inuincibilis pœnæ non excuſat a peccato tranſgreſſionis legis continentis pœnam ignoratam, quia ignorantia pœnæ non tollit voluntarium reſpectu legis, niſi & ipſa inuincibiliter ignoretur; & in hoc nulla difficultas. Sanch. lib. 1. cap. 16. num. 15.

59 Quinto ignorantia tam iuris, quam facti probabilis, immo & qualitatis facti, atque etiam pęnæ prouenientis ex delicto, excuſant tranſgreſſorem ab incurſione pœnarum prouenientium ex delicto, vt ſunt cenſuræ, irregularitates ex delicto, & aliæ pœnæ. Probatur, Tum ex capit. 2. de conſtit. in 6. illis verbis. *Vt animarum periculis obuietur, ſententijs per ſtatuta quorumcumque ordinariorum prolatis ligari nolumus ignorantes, dum tamen eorum ignorantia craſſa non fuerit, aut ſupina*. Tum quia pœna debet proportionari culpæ, capit. Felicis, de pœnis in ſexto, ergo ſicut delictum eſt leuius factum contra legem ignoratam, quam ſcitam, ita lauior debet eſſe pœna, ac proinde alia à lege ſtatuta, & ſic ab ea ignorans excuſatur. Tum quia in cenſuris hoc maxime conſtat, quia illæ non incurruntur niſi propter peccatum mortale, ergo ignorantia hæc probabilis cum excuſet à peccato excuſabit etiam ab ipſa pœna cenſuræ. Dicta procedunt in omnibus cenſuris, & etiam irregularitate proueniente ex delicto, in his enim omnibus conſequens eſt, vt ſicut ignorantia probabilis excuſat à peccato, eximat etiam à pęna, quæ ex tali peccato, & delicto incurrenda eſſet. Ita multis citatis docet Sanchez lib. 9. diſput. 32. num. 29. Bonac. q. 2. de cenſur. p. 1. propoſ. 1. 2. & 3.

Dixi, *Immo, & qualitas facti*, vt quando probabiliter quis ignorat actui malo eſſe adiunctam aliam malitiam, ratione cuius inducitur cenſura, vt ſi quis percutiat Clericum putatum Secularem, eo quod veſtem non portabat Clericalem, is ſiquidem excuſatur ab excommunicatione, quia ignorauit qualitatem nempe ſacrilegium adiunctum percuſſioni, propter quod inducitur excommunicatio, ſicut ergo percutienti non imputatur ſacrilegium, ſed ſola læſio, ita neque imputanda eſt cenſura à ſacrilegio pendens, & habetur capit. Si vero 4. de ſentent. excommun. Confirmatur id totum, quia ſactum malum perpetranti non imputatur ſecundum omnes malitias, quas habere poteſt, ſed tantum ſecundum illas, quæ cognitæ ſunt male agenti, vnde rem habens cum

conſan-

Digitized by Google

conſanguinea, quam talem non agnouit, ſed putabat eſſe extraneam, non dicitur committere incertum ſed fornicationem aliam.

60 Sexto demum, Ignorantia probabilis reſpectu reſeruationis, quæ dicitur ignorantia iuris reſeruâtis probabilis non admittitur, hoc eſt, ille qui peccauit, ac proinde incidit in caſum reſeruatum, non excuſatur ab incurſione caſus reſeruati, licet ignoret tale peccatum reſeruati à Superiore. Probatur, Tum quia ſequeretur abſurdum nullum ſubditum ligari reſeruatione caſuum, quia hanc probabiliter ignorant, cum teneantur ſolum Confeſſarij huius cognitionem habere. Tum quia ſequeretur reſeruationem non afficere pœnitentem quo ad peccata commiſſa ante promulgationem, nam habet inuincibilem, & excuſabilem ignorantiam, futura enim contingentia inuincibiliter ignorantur, ſed conſequens eſt falſum ex probatis quæſtione 22. Tum quia ad Confeſſarium tantum ſpectat habere cognitionem caſuum, & non pœnitentem, cum illis ſolis Superior poſſit promulgarem reſeruationem. Igitur ignorantia reſeruationis non excuſat ab illa incurrenda. Demum ratio cur leges ſuppònant ſui cognitionem in ſubditis eſt, vt per eam poſſint cognoſcere illius obligationem, & ſecundum illam viuendo obſeruare; reſeruationem vero obſeruare poſſunt pœnitentes, licet eius cognitionem non habeant, hoc ipſo, quod, vel abſoluuntur ab habente poteſtatem ſuper caſus reſeruatos, vel mittuntur ad Superiores; & ex hoc patet differentia, per quam ignorantia inuincibilis excuſet à peccato §. Primo, & à reliquis pœnis præſertim ſpiritualibus ex delicto prouenientibus, ex §. Quinto, quia leges de peccatis, & cenſuris ad ſui obſeruationem ſupponunt cognitionem, non antem reſeruatio niſi ex parte Confeſſarij, ad qnem ſpectat obſeruatio reſeruationis, & non pœnitentem, niſi dependenter a Confeſſario. Ita cum Floron. capit. 3. numero 14. docent Vgolin. de poteſt. Epiſc. capit. 39. numero primo, §. Tertio, Homobon. part. 1. capit. 2. §. Afficit ſecnndo, Molina tom. 1. de iuſtit. tractat. 2. diſputat. 92. quem pro ſe citat Sanchez libro nono, diſput. 32. numero 18. aſſerunt, quod quando in noua conſtitutione reſeruatur abſolutio alicuius peccati in odium peccantis, vt fecit Sixtus V. contra male promotos ad ordines, ignorantem conſtitutionem non incurrere reſeruationem, licet non ignoret ſuum peccatum, vnde iſti duo tenent ignorantes non affici reſeruatione lege præcepta vtique vero illa, quæ fit in bonum commune fidelium, vt à peccatis retrahantur. Sed dic tu, vt ſupra, reſeruationem immediate ſemper afficere Confeſſarium, non pœnitentem, cui non eſt neceſſaria cognitio reſeruationis, ac proinde cum ſit quid extraneum, ignorantia hic locum habere non poteſt ſicut nec cognitio.

61 Quando autem ignorantia inuincibilis excuſat factum a toto peccato, vel ab aliqua eius malitia iuxta exempla adducta ſupra §. Dixi, in eo caſu conſequenter excuſat etiam a reſeruatione, quia reſeruatio præciſe, & in terminis cadit ſuper peccatum mortale, quod cum ſubditus non contraxerit ſub ea ratione malitiæ ſpecialis, ſub qua in terminis caſus reſeruatus, ignorantia inuincibili ſuffragante, nulla ratio ſuadet, illum ligari reſeruatione peccati mortalis, cum peccatum mortale non commiſerit, ſine quo reſeruatio ſubſiſtere non poteſt. Vnde bene dixit Graff. pr. libro 2. capitulo 40. numero 28. percutientem patrem de nocte ignoranter non incidere in caſum reſeruatum, quia probabiliter ignorauit malitiam peccati in patrem, quam putabat alterum. Item qui ignoranter commiſit inceſtum non incidit, licet non ignorauerit fornicationem, vel adulterium, ex Sanchez libro 7. diſputatione 15. & libr. nono, diſputatione 32. numero 44. Homobon. part. 2. capitulo quarto, ſect. 1. §. 4. docet Floron. caſu 6. numero 31. §. Octauo. Item ignorans pęnitus quædam verba ſonare in blaſphemiam non incidit, Graff. pr. libro 1. capit. 10. numero 49. quem cum D. Anton. part. 3. tit. 17. capit. 16. ſequitur Floron. caſu 3. numero 8. §. Quod maxime, incurrit vero modo ſciat ſonare in blaſphemiam, licet neſciat diſtinguere inter hæreticalem, & ſimplicem, ex eiſdem cum Lazar. q. 7. nu. 60. Belloch. part. 2. q. 1. num. 255.

62 Culpabilis ignorantia eſt illa, qua quis præuidendo id, quod ſcire tenetur ex negligentia non addiſcit. Habet igitur ſemper adiunctam negligentiam, ratione cuius dicitur inducere peccatū: Varijs nominibus vocatur. I. culpabilis, quia culpam includit. II. vincibilis, quia ſtudio, & diligentia vinci poteſt. III. improbabilis, quia reprobatur, eo quod peccatū inducat. IV. iniuſta, quia cauſat peccatum, quod iniuſtitia, & iniquitas eſt. V. demum conſequens, quia ex ea ſequitur peccatum.

Diuiditur hæc ignorantiæ ſpecies in quatuor in Affectatam, Craſſam, Tenuem, & Comitantem.

63 Affectata eſt illa, qua quis ex induſtria, & ſtudioſe nō vult addiſcere, vt liberius peccet iuxta illud. *Noluit intelligere, vt bene ageret*. Et hæc indueit peccatum graue, & ex malitia dictum, atque ex temeritate cum voluntarium augeat, vnde neq; ie à cenſuris excuſat, vt multis citatis docet Sanchez lib. 9. diſput. 32. num. 40. Bonac. q. 2. de cenſ. p. 1. num. 10. §. Addo.

64 Craſſa eſt illa, quæ procedit ex maxima, aut magna negligentia, & temeritate ſciendi neceſſaria. Vel eſt illa, qua quis ignorat publica, manifeſta, & ea quæ omnes fere eiuſdem profeſſionis ſciunt. Megal. 1. 2. libro 2. capit. 18. num. 55. Dicitur autem craſſa, quia craſſi negligentes multum ſunt in ſuis operibus, Supina, quia homines ita diſpoſiti cēſentur otioſi, ex eodem Megal. par. 3. lib. 2. c. 4. n. 3. Vide Sanch. lib. 1. c. 16. n. 7. Bonac. q. 2. de cenſ. p. 1. n. 4. Hęc autē non excuſat à peccato, neque ab incurrendis pęnis cenſurarū, vt colligitur ex c. 2. de conſt. in 6. & alijs citatis docet Bonac. cit. n. 10. Limita id, nā quando ad incurrendā cenſurā lex pręſcribit ſcientiam, auſum, aut temeritatem, nō ſufficit quęcumque ignorantia craſſa, & ſupina, ſed requiritur magna negligentia, quæ coniuncta ſit cū temeritate, & dolo, quia agere ſciēter cōtra legem denotat tranſgreſſionē cum temeritate, & dolo, nā in iure facere ſciēter, & doloſe ęquiparātur per ea quæ docet Sanch. lib. 9. diſp. 32. n. 36. 37. 38. & 39.

Digitized by Google

in quibus locis huius eſt opinionis, vnde dari poteſt ignorantia craſſa ex negligẽtia mediocri, quæ ſit peccatum mortale, & tamen excuſet à cenſuris; vnde ad propoſitum noſtrum conſequenter excuſabit etiam a reſeruatione illis adnexa, quia ſi non incidit cenſuram, multo minus in reſeruationem illi acceſſoriam, non enim datur reſeruatio cenſuræ, niſi prius quis inciderit in cenſuram.

65 Tenuis ignorantia eſt illa, quæ procedit ex leui ignorãtia addiſcẽdi neceſſaria. Craſſa ergo, & Tenuis per hoc differũt, quod illa coniungitur cũ tali negligentia, quę eſt peccatum mortale, & ſi nullã habet adiunctam rationem diligentię cenſetur doloſa, & temeraria non excuſans à cenſuris, vtique vero, ſi admixtum habeat aliquid diligentiæ, ratione cuius excludit dolum, & temeritatem. Tenuis autem coniungitur cum leui negligentia, habens plus de diligentia, & quod ignorans laborauit magis in diligentia, licet non ſufficienter. Hęc autem excuſat, in his terminis accepta, a peccato mortali, non tamen a veniali, quod ſicut non eſt materia reſeruationis, ita conſequens eſt dicere hanc ignorantiam excuſare à reſeruatione, quæ non accedit niſi peccato mortali.

66 Comitans ignorantia eſt illa, quæ ſi non adeſſet, actus tamen malus adhuc fieret, e. g. Petrus ita male affectus eſt erga ſuum inimicum, vt ſi ſciret, ipſum eſſe in illo loco obſcuro, vbi videt feram, illum occideret, ſicut vult occidere feram; in hoc caſu Petrus dicitur habere ignorantiam comitantem hunc actum occiſionis, quia ſi non adeſſet ignorantia, actus ille externus adhuc fieret ab illo. Hæc ignorantia media inter culpabilem, & inculpabilem, nam cum inculpabili hoc participat, quod excuſat a peccato externo, quia quantum eſt ex ſe nullam malitiam tribuit actui externo, qui pœnitus eſt inuoluntarius ratione huius ignorantiæ; cum culpabili vero, quia hæc ſemper eſt coniuncta cum actu peccaminoſo ratione mali affectus ad peccandum. Sanchez libro 1. capit. 16. num. 13. Azor. part. 1. libro 1. capit. 14. quæſt. 4. Hæc igitur ignorantia comitans excuſat actum externum a malitia ignorata; quia cenſetur inuincibilis, ad quod tamẽ duo requiruntur, vnum, debita diligentia, ne offendatur proximus, alterum eſt, quod in actu exercitij deſit actualis animus occidendi verbi gratia inimicum, ſi eſſet, in loco feræ. Et ſicut excuſat à peccato externo, ita & à cenſura, ſi qua lata ſit contra committentem tale peccatum, ac proinde etiam à reſeruatione adnexa cenſuræ, ex eodem Sanchez cit. cum Suar. Vaſq. Molina, Filliuc. quos pro ſe citat Bonacin. quæſtione 2. de cenſ. punct. 1. propoſ. 4.

67 Reſponſio itaque ad quæſitum eſt, nullam ignorantiam ſiue iuris iuris inuincibilem, aut vincibilem, aut comitantem immediate, & directe excuſare ab incurſione reſeruationis, ſed ſolum mediate, & conſequenter, in quantum ipſamet ignorantia excuſat a peccato, aut à cenſuris habentibus adnexam reſeruationem, eo quod reſeruatio vti acceſſorium ſequitur conditionem ſui principalis, ſine quo ſubſiſtere non poteſt, ergo peccato, ſeu cenſura non exiſtentibus, neque etiam ſubinde reſeruatio exiſtere poteſt.

Quæres 28. An putans actum eſſe peccaminoſum ſolum venialiter, quem non feciſſet, ſi cognouiſſet eſſe mortalem, vt reuera eſt, excuſetur à reſeruatione?

68 Reſpond. Ligatur reſeruatione, quia non obſtante ea cognitione, ſeu potius errore ſic putans peccauit mortaliter, nam ad hoc incurrendum ſufficit plene aduertere ad malitiam in genere, vt docent multi cum Vaſq. t. 2. diſputat. 117. num. 14. & Bonacin. quæſt. 2. de peccatis punct. 3. num. 14. Neque enim excuſat à peccato mortali illud putare, quod actus ſit peccaminoſus ſolum venialiter, quia hæc ignorantia, ſeu potius error illi non ſuffragatur, vt docet Faber diſputat. 6. de Pœnit. num. 32. aliter multi excuſarentur a peccato mortali, ſi ſe fundarent in hac credulitate, quæ nulla nititur ratione. Neque excuſat ille affectus negatiuus, cum ſit inefficax, & habeat oppoſitum effectum. Oppoſitum ſentit Floron. cap. 3. num. 35. vbi pro ſe citat Graff. lib. 1. cap. 13. numero 71. ſed ibi nihil, Henr. lib. 3. de pœnit. cap. 14. num. 6. Poſſeu. cap. 7. num. 49. §. Si veniat habens, & dicit eſſe communem ſententiam, qui citat Silu. ver. Caſus reſeru. q. 5. ſed ibi nil tale dicit ſpectans præciſe ad hunc caſum in terminis.

Quæres 29. An erronęe putans ſe blaſphemare, vt credunt ruſtici, & alij idiotę, dum proferunt quędam verba ſonãtia maledictionem, ſeu iniuriam in hominem, ſeu iurant, dicendo; ſis maledictus; poſſim mori; ad coepus, ad ſanguinem, per Deum verum, &c. incidat caſum blaſphemiæ?

69 Reſpond. Non ligatur ſic perperam loquens, Tum quia verba accipienda ſunt ſecundum propriam ſignificationem, ex vulgatis iuribus, maxime in odioſis; ſed propria eorum ſignificatio non ſonat in blaſphemiam, ergo neque ex his incurritur reſeruatio. Tum quia reſeruatio non extenditur ad caſum fictum cum in foro conſcientiæ attendatur veritas, & non fictio, quæ ceſſat, vbi veritas locum habere debet l. Nec ei, §. Primum ff. de adopt. & in terminis, quod non reſeruetur caſus fictus, docent Graff. pr. lib. 3. cap. 3. num. 20. & ex eo Belloch. part. 2. q. 6. num. 103. Sed huiuſmodi locutiones ſunt ficte, & non vere blaſphemiæ, vt docent omnes. Tum quia Confeſſarij periti huiuſmodi verba non iudicant blaſphemias in huiuſmodi perſonis idiotis.

Dices, Qui facit aliquid contra conſciẽtiam erroneam incidit in peccatũ illius ſpeciei, quã conſcientia iudicat, vt docẽt cum Bon. q. 4. de peccat. p. 6. n. 18. Sed cõſcientia erronea in caſu noſtro dictat præfata verba ſignificare blaſphemiam, ergo ſic male loquens incidit in caſum blaſphemiæ.

Reſp. quod conſcientia erronea ſpectari poteſt dupliciter. Primo prout habet pro obiecto aliquid apprehenſũ ſub ratione boni, quod tamẽ malũ eſt, vel ſub ratione mali, quod tamẽ bonũ eſt, vel indifferens, & hoc modo accipitur nomen conſcientię in maiori apud Doct. cum Fabr. diſp. 6. de pęnit. n. 28. Becano q. 7. de bonit. actuum inter. Bonac. cit. ſub qua ratione non accipitur in minori, ſed Secũdo hoc modo prout habet pro obiecto aliquod malum apprehenſum ſub vna ſpecie, ſub qua vere

non eſt

non eſt qua ratione cōſcientia nō cauſat peccatū illius ſpeciei, quę falſo apprehenditur, ſed peccatum vere eſt illius ſpeciei, ſub qua ex parte rei eſt, abſtrahendo ab errore conſcientiæ.

Quæres 30. An obliuio, inconſideratio, & inaduertentia eximant à reſeruatione?

70 Reſpond. Non excuſant directe, & immediate, pro qua re faciunt dicta q. 25. de ignorantia non excuſante, niſi conſequenter, & mediante excuſatione à peccato, quod pari ratione dicendum eſt hic, ſi huiuſmodi inaduertentia, ſeu obliuio excuſat à peccato, excuſat etiam à reſeruatione, quæ ſolum ob peccatum, vel adnexam cenſuram incurritur. Inaduertentia autem excuſat a peccato, modo excludat negligentiam, quia aufert voluntarium, ſine quo peccatum non poteſt recipere ſuum eſſe; tale autem erit peccatum, nempe, mortale, vel veniale, qualis ex hoc capite erit negligentia iuxta dicta ſuperius de ignorantia culpabile q. 25. §. Culpabilis.

Quæres 39. An aliorum inaduertentia poſſit excuſare à caſu reſeruato alterum peccantem c. g. caſus eſt talis. *Blaſphemans coram pluribus. Occidens publice.* An ſi circumſtantes non aduertant, incidat male agens?

71 Reſpond. Non incidit, quia vt aliquis dicatur eſſe coram ſeu præſens, ſeu vt aliquid dicatur factum publice, ſeu coram, neceſſe eſt quod fiat coram pluribus videntibus, aut ſentientibus, ſeu aduertentibus ad id quod fit, ex l. Coram ff. de verb. ſignif. Gloſ. in cap. 7. 2. q. 1. & in cap. 14. 3. q. 9. Sed circumſtantes in caſu noſtro ſciunt, nec intelligunt id, quod fit, hoc ipſo quod aduertunt, ergo idem eſt, ac ſi non eſſent præſentes, ſicut renera non ſunt formaliter, ſed tantum materialiter, & ſitu corporis non ſitu animæ, conſequenter verba reſeruationis verificari non poſſunt. Ita docet Graff. pr. lib. 1. cap. 10. de Blaſphem. num. 64.

Quęres 32. Quæ cauſæ excuſent ab incurrenda reſeruatione?

72 Reſpond. Omnes illæ, quæ excuſant ab incurrendis peccatis, vel cenſuris, quibus adnexa eſt reſeruatio, & ratio eſt, quia nemo ligatur reſeruatione caſuum, aut cenſurarum, niſi prius incidat in peccatum mortale, aut cenſuram, quibus connectitur reſeruatio ad illa conſequens. Ad cuius cognitionem præmittenda ſunt nonnulla circa cauſas excuſantes à peccatis, vt ſciatur, quando quis ligatur reſeruatione, aut ab ea ſit exemptus.

73 Notandum. 1. Quod Peccatum actuale, præſcindēdo ab originali, dictum etiam perſonale, eſt tranſgreſſio voluntaria legis obligantis ad ſui obſeruationem ſub culpa. Colligitur ex S. Ambroſio lib. 1. de Parad. cap. 8. & D. Aug. lib. 2. de conſenſu Euang. apud Becan. cap. 1. de natura peccati actualis. Ad peccatum igitur duo requiruntur, tranſgreſſio legis, & quod hæc ſit voluntaria. Dixi. 1. *Actuale*, non ſolum ad differentiam habitualis, quod vt effectus ſequitur ex tranſgreſſione, vt macula, deformitas, & turpitudo remanens in homine peccatore poſt factam tranſgreſſionem; ſed etiam, quia peccare conſiſtit in commiſſione, ſeu omiſſione debiti ex lege, non autem in habituali diſpoſitione, ſeu inclinatione ad male agendum, vel debitum bonum omittendum, vnde iſta inclinatio peccatum non eſt, ſed cauſa peccati, niſi habeat adiunctum actualem affectum ad malum, quia tunc eſt actuale peccatum circa futurum malum. Dixi. II. *Tranſgreſſio*, quo venit non ſolum actus poſitiuus ad male agendum contra pręceptum negatiuum, ſeu prohibitiuum, ratione cuius tranſgreſſio vocatur Commiſſio, verum etiam actus negatiuus, ſeu priuatiuus deſiſtendo ab obſeruatione pręcepti contra legem affirmatiuam, & præceptiuam, ratione cuius tranſgreſſio dicitur Omiſſio. Dixi. III. *Legis*, quo nomine venit quæuis lex, ſiue naturalis, ſiue Diuina, ſiue humana, modo hæc obliget immediate ad ſeu obſeruationem ſub culpa, nam aliquæ ſunt leges, ſeu conſtitutiones, ſeu potius ordinationes, quæ non obligant ad ſui obſeruationem ſub culpa, ita quod earum tranſgreſſores neque venialem culpam cōtrahunt, vt expreſſis verbis de conſtitutionibus contentis in noſtris Regulis Nicol. IV. Leonis X. cap. fin. & ex proœmio noſtrotum ſtatutorum, dicitur & hoc patet etiam in quibuſdam alijs legibus pœnalibus exprimentibus pœnam corporalem, vel temporalem infligendam in tranſgreſſores, ex probabili opinione Nau. cap. 23. num. 55. & aliorum apud Bonac. p. 7. de peccatis §. 11. nu. 3. contra communiorem opinionem, quæ licet ſit tutiſſima, tamen prior fundatur in ſolidis rationibus, & fauet animæ, ſufficit enim ſi corpus, vel marſupium corripiantur. Ex his apparet, cur in mea definitione addiderim illa verba. *Legis obligantis ad ſui obſeruationem ſub culpa.* Dixi. IV. *Voluntaria*, neceſſe enim eſt, quod tranſgreſſio ſit voluntaria, aliter non eſt peccatum, nam peccatum ad ſui factionem requirit hominis liberam voluntatem, ſecundum omnes doctores ſecutos D. Auguſt. cap. 4. de vera confeſſ. relatum in q. 1. cauſ. 15.

74 *V*oluntarium autem requiſitum ad conſtituendum in eſſe peccatum actuale, eſt quicquid libere, & aduertenter fit ab homine per voluntatem ab intellectu male directam contra legem, ſiue ab ea ſit ſolum elicitum ſcienter, vt odium, ira, turpe deſiderium, &c. ſiue ab illi imperatum eliciēdum ab alijs potentijs, vt hæreſis ab intellectu, mendacium à lingua, homicidium à manibus, luxuria a genitalibus. Eſt autem præterea hoc Voluntarium in peccato duplex; Directum, quod quis ex induſtria intendit, approbat, & & vult: ſiue indirectum, quod præuiſum ſequitur ex intento per ſe; vt, inebriatio præciſa ex intemperata potatione vini, tamquam voluntarium indirectum à voluntario directo. Indirectum autem ſequi poteſt ad aliud volūtarium dupliciter. I. proxime, quando. ſ. Sequitur ex cauſa ordinata ex ſua conditione, & per ſe ad illius productionem; vt, inebriatio ex vino intemperanter hauſto, ſicut fatigatio ex curſu. II. remote, & occaſionaliter, quādo. ſ. Sequitur à cauſa ex ſua natura non ordinata ad illius productionem, ſed occaſionaliter, & per accidens ſe habente ad illud; vt occiſio innocentis facta ab inuaſo à ſuo inimico, à quo alio medio mortem ſibi inſtantem fugere non poteſt, & in naturalibus madefactio ex itinere, pluuia ſuperueniente

mente

Digitized by Google

niente dicitur voluntaria indirecte hoc ſecundo modo, nam iter nō eſt cauſa ordinata ex ſe ad madefactionem, ſed ſolum incidenter, & remotæ. In moralibus Megal. 1. 2. lib. 3. cap. 1. nu. 14. §. Dices, declarat adductum exemplum, inquit, Si inimicus æquo à me fugiendus eſſet, ne ab illo occidar, & puer mihi occurreret in anguſta via, vel ponte, vel præcipitio, & paululum diuerterem, vel calcaria æquo applicarem credens probabiliter ſaltu, vel diuerſione, meam, & pueri vitam ſaluandam fore, tunc non ſum reus homicidij, etiam morte pueri ſecuta, quia ſaltus, aut diuerſio illa non ordinantur niſi remote ad illius homicidium. Vide ipſum ibi, & lib. 2. cap. 17. num. 107. & cap. 18. nu. 56. & cap. 31. num. 16. bene de hac re diſcurrentem, cum Caiet. 2. 2. q. 150. art. 1. & 4. Itaque voluntarium duplex directum, ſeu in ſe, indirectum, & in cauſa proxima nimirum, & per ſe ordinata ad effectum malum, in ordine ad peccatum, ad quod nihil prodeſt voluntarium in cauſa remota, hæc enim non multum conſideratur in moralibus, dicit Ioſeph de Seſſe Aragon. deciſ. 187. nu. 68. & cauſa mediata, quæ multum remota eſt proximæ non poteſt æquiparari. l. Vxori ff. de auro, & arg. leg. Aretin. conſil. 6. circa finem, & ex eis Barboſa Vaz in ſuis locis communibus lit. C, num. 14. Cauſa ordinaria attenditur, non ea, quę venit per accidens. l. Si quis nec cauſam ff. ſi cert. pet. Rodriqu. tom. 1. quæſt. 61. art. 4. §. Secundo.

75 Aduertentia ad peccandum requiſita ex connexione cum voluntario eſt vſus rationis, ſeu actualis recordatio, aut conſideratio malitiæ annexæ actui, dum fit, vel omittitur, quia peccatum cum neceſſario debeat voluntarie procedere, ex dictis, & voluntarium, ſecundum Philoſophos cum Ariſtotele ſit id, quod eſt, incognoſcente ſingula, in quibus eſt actio, fieri debet intellectu, & ratione aduertente, ſine qua voluntas dicitur cęca, ac proinde non peccare. Requiritur ergo ad peccandum aduertentia ad malum quod fit, præuidendo malitiam, periculum, aut aliquam dubitationem, vel ſuſpitio peccati, vt docent communiter cum Sanch. lib. 1. cap. 1. à num. 8. & cap. 16. num. 21. vbi citat alios pleroſque cum Bonac. q. 2. de peccatis p. 3. num. 12. contra multos alios aſſerentes ſufficere, quod potuerit, vel debuerit malitiam aduertere, Becan. cap. 14. de fide quæſt. 2. nu. 7. excipiendo peccatum hæreſis, cui præſupponit aduertentiã, cum hæreſis coniuncta ſit cum pertinacia. Quando autem actus poteſt habere plures malitias, non imputantur niſi illæ, ad quas intellectus habuit aduertentiam, vnde comedens aduertendo ſe intemperanter edere, non autem eſſe præceptum ieiunij, reus eſt intemperantiæ, non fractionis ieiunij, quia cum peccatum ſit voluntarium, & hoc dicatur eſſe in cognoſcente ſingula, in quibus eſt actio, neceſſe eſt, quod comedens in ſua actione comeſtionis non ſolum cognoſcat intemperantiam, ſed etiam comeſtionem eſſe contra præceptum ieiunij, vt peccet contra legem ieiunij. Dicta locum habent non ſolum in lege humana, ſed etiam diuina, & naturali, non ſemper tamen, ſed quandoque, & maxime, quando circumſtantia mala per accidens cōiungitur actui bono, ſiue malo, vt celebrationi, miniſtrationi Sacramentorum exiſtentia in peccato mortali, &c. in his enim, & ſimilibus ad peccatum requiritur aduertentia, vt videtur inſinuare Megal. part. 1. lib. 1. cap. 4. num. 2. Quando vero circumſtantia neceſſario connectitur cum actu, ſine qua actus exire non poteſt, tunc licet deſit aduertentia, adhuc imputatur peccatum, vt id patet in Religioſo luxuriante, cui non aduertenti ad votum imputatur ſacrilegium. Duplex autem eſt aduertentia, plena, ſeu perfecta, qua quis mente, & ſenſibus parum, aut nihil diſtractus, & perturbatus expreſſe conſiderat aliquam malitiam in actu, aut dubitat de illa; & hæc neceſſaria eſt ad conſtituendum peccatum mortale, ſicut enim ex hoc ſequitur grauiſſima pœna priuatio nimirum viſionis Dei, & deputatio ad æternos cruciatus, quibus maior dari non poteſt, neceſſe quoque eſt, vt ad illud incurrendum non ſufficiat quodcumque voluntarium, ſed tale voluntarium, quod ſit cum plena aduertentia ex parte rationis, & perfecto conſenſu ex parte voluntatis in peccatum, nō quatenus mortale, ſed quatenus peccatum, ſeu quatenus homo ſciat ſe male agere contra legem. Altera vero aduertentia dicitur ſemiplena, ſeu imperfecta, qua quis mente, vel ſenſibus ita diſtractus, & perturbatus eſt, vt ad malitiam, vel eius periculum leuiter, aut parum aduertat, quod contingit in ſemiebrijs, ſemidormientibus, ſemifatuis, pueris intra decennium, multum iratis, &c. & ex hac imperfecta aduertentia ſequitur ſolum veniale peccatum, quod ſicut non priuat gratia Dei, neque damnat ad gehennam, ita rationabile eſt, vt ſequatur ex quouis voluntario quamuis imperfecto.

76 Conſenſus ad peccandum præterea requiritur, cum aliquid eſſe voluntarie factum, & in illud conſenſum præſtari, ſit idem, eſt autem in peccatum conſenſus actus voluntatis libere approbantis, & volentis aliquid contra legē ab intellectu ſibi propoſitum. Triplex eſt, vnus directus, quo quis immediate, & ex induſtria approbat aliquid. Secundus indirectus, quo quis facit, vel omittit aliquid præuidendo inde ſecuturum eſſe aliquod malum; vt, conſentiens directe in potationem in temperatam vini, conſentit etiam, indirecte tamē, inebriationem præuiſam ex tali potatione prouenientem. Tertius negatiuus, quo quis neque aſſentit, neque diſſentit actui turpi, ſed ab eo abſtrahit. Quilibet prædictorum conſenſuum ſubdiuiditur imperfectum, dictum formalem, ſeu plenum, aut expreſſum, & in ſemiplenum, ſeu imperfectum. Perfectus procedit. I. ex plena aduertentia. II. ex graui negligentia. III. ex actuali affectu ad peccatum, vt ſi haberet commoditatem, peccaret. IV. ex aſſenſu vt plurimum in prauas cogitationes. Imperfectus cognoſcitur I. ex ſemiplena aduertentia. II. ex leui negligentia. III. ex bona diſpoſitione nō peccandi, occaſione etiam oblata. IIII. ex victoria tentationis, vt plurimum, & in his pręſtitus conſenſus cenſetur ſemiplenus neceſſarius ad peccatum veniale, ſicut ille ad mortale.

77 Libertas demum neceſſaria eſt ad peccandum, hoc ipſo, quod volũtariam dicitur debere eſſe peccatum, in quod homo ſuo conſenſu prolabitur.

Con-

Conſiſtit autem libertas in eo, quod in poteſtate ſit hominis facere, vel non facere contra legem, vt bene docet Toletus lib. 3. cap. 1. in fine.

78 Definitio peccati hactenus ex poſita communis eſt omni peccato, tam mortali, quam veniali actualibus, quia etiam veniale eſt contra legem, Nau. prælud. 7. num. 11. Dur. in 2. diſt. 34. q. 6. quos ſequitur Becan. q. 7. de peccato mort. Faber diſp. 5. de Pœnit. ca. 3. defendens Scotum contra quoſdam dicentes, veniale non eſſe contra legem in via Scoti, ſed patet etiam veniale eſſe contra legem, cum illius ſit tranſgreſſio, & prohibeatur à Deo omne peccatum.

79 Deducitur ex hactenus traditis in ratione voluntarij ad peccandum quatuor conditiones requiri, duas ex parte voluntatis, conſenſum nempe, & libertatem; ex parte intellectus aduertentiam, quartam ex parte obiecti, ſeu legis contra quam fit, nimirum tranſgreſſio legis, cui homo peccans ſit ſubiectus, ſeu vt vno verbo dicam, ad peccandum requiruntur Conſenſus, Libertas, Aduertentia, & Subiectio, quæ conditiones iam explicatæ ſunt in præcedentibus.

80 Notandum. 2. Quod in reſponſione quæſtionis dixi ſubditum non ligari reſeruatione, ſed excuſari in omnibus cauſis, in quibus quis excuſatur ab incurſione peccati mortalis, aut cenſuræ habentium adnexam reſeruationem; ordo doctrinæ expoſtulauit, vt nonnulla præmitteremus ſpectantia ad cognitionem peccati, quantum fuit ad inſtitutum noſtrum, ex cuius poſtea conſideratione poſſemus deducere cauſas excuſantes a peccatis, de quibus ſequentia breuiter dicenda ſunt.

89 Cauſæ excuſantes ab incurrendo peccata reduci poſſunt ad carentiam prædictorum quatuor ſiue ex parte, ſiue ſimul, malum enim ex ſingulis defectibus, conſequenter reducentur ad quatuor capita. I. ad carentiam conſenſus, ſeu ad diſſenſum. II. ad carentiam libertatis, ſub qua ſunt Impotentia, Vis, & Metus. III. ad carentiam aduertentiæ, ſub qua ſunt inaduertentia, & ignorantia. IIII. ad carentiam ſubiectionis, ſub qua eſt diſpenſatio, & exemptio à lege. Septem igitur ſunt cauſæ excuſatiuæ à peccatis. Diſſenſus voluntatis, Impotentia, Vis, Metus, Inaduertentia, Ignorantia, & diſpenſatio. De ſingulis aliquid differendum eſt quantum noſtrum patitur inſtitutum, præſuponendo has omnes cauſas ideo excuſare a peccato, quia aut tollunt omnino voluntarium, vt diſſenſus, impotentia, Vis, metus grauis, inaduertentia, & ignorantia inuincibilis excludentes omnem negligentiam, aut illud multum minuunt, vt metus, & ignorantia includentes cum inaduertentia aliquam negligentiam, aut demum eximunt à ſubiectione legis, vt diſpenſatio, data ergo exemptione, & inuoluntario certum eſt peccatum ſubſiſtere non poſſe, cum eſſentialiter includat voluntarij rationem.

82 Sicut voluntas per ſuum conſenſum libere præſtitum, intellectu dirigente, ſed male, tranſgrediendo legem peccatum facit, ex probatis ſubiectis primo Notab. ita ècontra excuſat à peccato, quoties excludit conſenſum à malitia actus humani, quod contingere poteſt dupliciter. I. per proteſtationem. II. per conditionem, ex quo oritur duplex diſſenſus voluntatis, nempe proteſta-
83 tiuus, & conditionalis in ordine ad peccatum nõ faciendum. Voluntas proteſtatiua eſt illa, quæ proteſtando impedit; ne actus humanus exeat cũ malitia, vt *putana, che non voglio*, &c. Vt autem hic diſſenſus proteſtatiuus excludat peccatum, obſeruandum eſt, quod actus humani, ad quos dirigi poteſt proteſtatio, ſunt in duplici differentia; Alij enim ſunt, cum quibus malitia coniungitur dependenter à noſtra intentione, & in his proteſtatio, ſeu intentio excuſat a peccato, ſiue verbis exprimatur, vt in dicto exemplo, ſiue intentione ab actu humano malitia excludatur, vt accidit in ſcandalo ſpeciali, quod ſine expreſſa intentione non accipit ſpecialem malitiam. Ratio horum eſt quia ad conſtituendum peccatum requiritur conſenſus voluntatis, quo caret homo mediante proteſtatione. De primo exemplo vide Graff. pr. lib. 1. cap. 10. num. 12. Lazar. quæſt. 3. de Blaſphem. num. 31. quod non ſit peccatum, quia ſic dicens proteſtatur ſe nolle blaſphemare, & negatio præpoſita verbo propoſitionem efficit negatiuam, ex eiſdem doctoribus, & Sanch. lib. 6. cap. 15. num. 36. Nau. conſil. 3. de ſent. excomm. num. 3. quare proteſtatio in ijs, quæ pendent a voluntate noſtra, contraria facto non eſt, in moralibus, ſed eſt declaratio proprij animi nolẽdi male agere, ac proinde dicitur releuare proteſtantem; neceſſe tamen eſt, quod non habeat actualem affectum ad blaſphemiam, quia ſic non releuaretur per ſubſequentem proteſtationem à peccato, neque a reſeruatione. De ſecundo vide Bonac. p. 1. de Iuram. nu. 7. cum alijs dicentem, verbo, *Iuro*, vtentem, non dici iurare, ſi habeat contrariam intentionem. Alij vero actus ſecũdi generis, ad quos dirigi poteſt proteſtatio, ſunt illi, cum quibus coniungitur malitia independenter à noſtra intentione, poſita etiam proteſtatione in contrarium, in quibus non excuſat proteſtantem à peccato, quia malitia neceſſario cõiungitur cum actu humano, qui ſine illa exire non poteſt; vt, percuſſio, luxuria, &c. ab his enim actibus intentio noſtra nullatenus excludere poteſt malitiam læſionis, & fornicationis; & in his tenet illud commune axioma. *Proteſtatio non releuat proteſtantem*; Quod pluribus adductis expoſui in mea Topica morali lit. P, num. 462.

84 Conditionalis voluntas eſt illa, per quam homo declarat voluntatem ſuam eſſe, quod faceret, vel omitteret tale quid, ſi peccatum non eſſet, ſi non offenderetur Deus, vel addendo ſimilem conditionem excludentem peccatum, vt furarer, ſi peccatum non eſſet. Hæc voluntas excuſat a peccato, ac proinde a reſeruatione, quoties conditio in ſe continet honeſtatem, qua omne peccatum excludatur, quia cum huiuſmodi actus dicantur inefficaces, & deſiderij, ſeu velleitatis, qualitatem, quam habere poſſunt, accipiunt a fine, ſeu conditione, quæ cum honeſta ſit, vt conſtat ex dictis exemplis, conſequens eſt, vt reddat actum voluntatis conditionalis bonum, & honeſtum, vel ſaltem non peccaminoſum. Suar. lib. 8. cap. 7. Valent. 1. 2. diſp. 6. q. 4. Vaſq. diſp. 26. cap. 2. Sa ver. Peccatum nu. 2.

85 Impotentia, prout facit ad rem præſentem eſt illa,

Digitized by Google

ea; quæ ſunt ex ſua natura, & intrinſece mala, ſicut tunc non excuſat à peccato, ita neque à reſeruatione?

Reſpond. Excuſat à reſeruatione. Tum quia metus grauis excuſat ab incurrenda excommunicatione, licet alias quis peccet, vt docent plerique teſte Bonac. q. 2. de cenſ. par. 3. num. 4. Tum quia agens cum metu graui ſatis imperfecte voluntarium operatur, quod non ſufficit ad incurrendam reſeruationem, ad quam requiritur voluntas perfecta. Ita tenet Graff. pr. lib. 1. cap. 13. num. 33. de femina committente inceſtum coacta metu mortis, Floron. caſu 4. §. 1. num. 16. de occidente ob metum mortis, & caſu 5. num. 14. de muliere abortiente; Quicquid dicat Longus caſu 9. de lapſu carnis num. 20. aſſerens Religioſum coactum morte fornicando incidere in reſeruationem, quia ab initio licet ſit imperfecte voluntaria, ex poſt tamen ſit voluntaria perfecte; ſed dicas talem fieri potius naturaliter, quam ex conditione voluntatis & dato hoc, ſolum ſequitur eſſe perfecte voluntariam ad inducendum peccatum, non reſeruationem, ne aggrauetur pœna delinquenti; qui alias libertatem habet confitendi confeſſario cuilibet.

91 Inaduertentia, quę eſt carentia actualis ſcientię, ſeu recordationis circumſtantiæ peccati dum fit, ſi excludat negligentiam, ſicut excuſat a peccato, ita & à reſeruatione conſequenter illud.

92 Ignorantia item excuſat à peccato, ac proinde à reſeruatione, iuxta ea, quæ ſupra dixi quæſtione 25.

93 Diſpenſatio demum, quæ eſt actus iuriſdictionis, quo quis eximitur ab obligatione legis, ſicut excuſat à peccato, ſi iuſte, & valide obtineatur, cum exemptus & diſpenſatur non ſubijciatur amplius legi, eſt enim ſubiectio conditio neceſſaria, vt quis tranſgrediendo legem peccet, ex probatis hic ſub hac quæſt. 30. in Notab. 1. & §. Deducitur; ita excuſat etiam à reſeruatione non ſolum mediante excuſatione peccati, ſed etiam immediate, & directe, quatenus conditor legis poteſt diſpenſare cum aliquo, vt non ſit ſubditus reſeruationi, ſed quæcumque peccata reſpectu aliorum reſeruata, poſſit confiteri, & ab illis abſolui à quocumque ſimplici confeſſario. Hinc deducitur reſolutio ſequentis quęſtionis.

Quæres 33. An pater Generalis poſſit eximere aliquem Religioſum ſubditum Prouinciali, vel etiam ſibi ipſi immediate ſubiectum à reſeruatione caſuum?

94 Reſpond. Superior poteſt eximere, & diſpenſare Religioſum, vt non ſit ſubiectus legi ſuæ, ſeu ſui inferioris de reſeruatione. Probatur, Tum quia vnuſquiſque legislator diſpenſare poteſt in lege non ſolum propria, ſed etiam alterius ſibi ſubiecti, vt docent omnes; ergo etiam in lege reſeruationis. Tum quia ſubijcere aliquem reſeruationi, eſt auferre, ſeu reſtringere facultatem abſoluendi à confeſſarijs ſibi ſubditis, & cogere pœnitentem, vt accedat ad ſuperiorem pro abſolutione; ſed hanc facultatem vtrique concedere poteſt non ſolum poſt incurſionem, ſed etiam ante, cum facilius impediatur faciendam, quam deſtruatur factum, Monach. & Archid. ex gloſ. ver. Additio, cap. Si ſuper gratia. 9. de off. deleg. in 6. per cap. fin. §. Sicut ergo 15. quæſt. 1. & cap. Quemadmodum 25. de iureiur. ex illo dicto ibi allegato. *Turpius eijcitur hoſpes, quam non admittitur.* Tum quia licet Generalis non poſſit eximere aliquem Religioſum, ne ſubſit ſuis inferioribus prælatis, quia exemptio ſubditorum ab ordinario de iure communi Papæ eſt reſeruata, vt docet Mirand. tom. 2. quæſt. 7. art. 6. ex Silu. ver. Caſus quæſt. 1. caſu argumento exēptionis Epiſcoporum ab Archiepiſcopo illis tributa de iure communi, nihilominus cum id intelligendum ſit de totali exemptione, non ex parte, vt cum Fauſto in Theſauro Relig. lib. 6. quæſt. 146. docet Peyrinus in ſuo Formul. lit. E. cap. 35. num. 3. ſeipſum citans tom. 1. Priuileg. in conſtit. 5. Iulij II. num. 6. & conſtit. 15. eiuſdem, nobis nihil officit, quin dicamus, poſſe ſuperiores maiores eximere à reſeruatione reſpectu minorum.

Quæres 34. An pater Generalis eximendo aliquem à reſeruatione caſuum ſuorum, cenſeatur etiam diſpenſare in caſibus ſui Prouincialis, licet expreſſam mentionem non faciat de exemptione à caſibus Prouincialibus?

95 Reſpond. Per hoc non dicitur eximere etiam à reſeruatione Prouincialis, vel alterius inferioris ſuperioris, Tum quia exorbitantia à iure non ſunt trahenda in conſequentiam id eſt non ſunt extendenda ad ea, de quibus priuilegium non loquitur, Reg. 28. in 6. ſed priuilegium in profeſſione relatum non loquitur de caſibus inferiorum, ergo exemptio priuilegij ad hos referenda non eſt. Tum quia huiuſmodi exemptio cum ſit diſpenſatio in iure, ſtricte interpretanda eſt, cum vulneret ius alterius per ea, quæ dixi de diſpenſatione reſolut. 10. quæſt. 4. ex differentia diſpenſationis, & facultatis diſpenſandi.

Quæres 35. An conſenſus tertij excuſare poſſit ab incurrendis caſibus reſeruatis? e.g. An occidens vel mutilans de conſenſu patiendi excuſetur à reſeruatione? Item an excuſetur exponens hoſpitali de conſenſu præſidentium hoſpitali? Item, an excuſetur differens ſolutionem legati de conſenſu eius cui debetur? & ſic de ſimilibus?

96 Reſpond. Quando conſenſus eſt circa ea, quæ non ſunt intrinſece mala, excuſat conſenſus a reſeruatione, ſi ſit legitimus, quia in tali caſu alter ex conſenſu accepto non peccato, ergo neque incidit in reſeruationem. Ita delegato dicit Graff. lib. 2. cap. 26. num. 29. eo quod paria ſunt ſolutio, & promiſſio, ſeu promittere, & dare, per iura ab eo allegata, Lupus caſu 3. num. 29. §. Tertio, §. Quarto. Idem dic de exponentib. infantes, modo ſit licitus, aliter ſi non poteſt dare talem licentiam, non excuſatur exponens, aut differens ſolutionem, ſi ſit pro defuncto, quia hæres non poteſt differre ſuffragium teſtatoris; neque quis excuſatur à reſeruatione allocutionis cum moniali de conſenſu Abbatiſſæ, cuius licentia non valet, cum id ſit munus ordinarij, non Abbatiſſæ. Quando conſenſus eſt circa ea, quę ſunt intrinſece mala, ſicut non excuſat à peccato, aut à cenſura, ita neque à reſeruatione adiecta, vt patet in percutiente clericum permittentem ſui læſionem, vterque enim ligatur excommunicatione, ac proinde peccato mortali,

& reſer-

Digitized by Google

verborum attenditur, ſenſus veritatis amittitur, c. Propterea cit. eod. Igitur ſi conſtat de intentione legislatoris non eſt recurrẽdum ad ſignificationem verborum; ſi vero non conſtat de mẽte legislatoris, recurrendum eſt ad ipſum, ſi haberi poteſt facilis recurſus, vel etiam ad peritos, & immediate, quia data conditione tẽporum, & occupatione ſuperiorum, nec non qualitate inferiorũ, recurſus reputatur multum difficilis; igitur vir prudens, & peritus ad quem fit acceſſus duo ſpectare debet, primum eſt, an dubium verſetur circa factum, an circa faciendum, circa factum videat ſi poteſt rationabiliter excuſare conſulẽtem à reſeruatione, eo quod in dubijs fauendum ſit reo Reg. 11. in 6. & in obſcuris minimum eſt ſequendum Reg. 30. eod. circa faciendum expedit magis concludere reſeruationem, quam oppoſitum, vt interpretatio dicatur habere ſuam vim à fine reſeruationis, quæ ſit, vt ſubditus retrahatur à culpis grauioribus, ſecundum vero eſt, quod interpretaturus caſum dubium talem declarationẽ dare debet, quæ ſit conformabilis cum intentione, & mente legislatoris, quam peritus colligere debet ex ratione finali, quæ mouit legislatorem ad condendam legem reſeruationis, & præcipue conſiderandus eſt ſenſus, & proprietas verborum, à quibus recedendum non eſt, cum lex nõ excedat proprios terminos verbis expreſſos, & tunc verborum ſignificatio accipitur à iure, ſi in eo reperiantur, aut à ſimili, aut a ratione, vel doctore, ſemper habendo oculum, ne ex declaratione ſequatur aliquod inconueniens tam contra legem reſeruationis, mens enim legislatoris talis eſſe debet, qualis de iure præſumitur, Bald. in l. Ex facto ff. de vulg. & pupill. Felin. conſil. 31. nume. 7. & ex illis Megal. conſil. 33. numero 13. quam contra pœnitentem, eo quod irrationabiliter aggrauandus non eſt. Vide in terminis noſtris Graff. prax. libro 1. capitulo quarto numero 54. Floron. capitulo primo num. 50. Lupum part. 1. art. 3. diff. 1.

Quæres 39. An caſuum reſeruatio ſtrictè ſit explicanda, an late? quod eſt etiam quærere. An valeat argumentum a pari, à ſimili, à maiori, ab æquipollentibus?

100 Reſpond. interpretatio caſuum ſtricte facienda eſt, neque proinde valet argumentum ex prædictis, ſed verba caſus ſecundum propriam eorũ ſignificationem in terminis ſecundũ quod iacent explicanda ſunt. Probatur, Tum quia reſeruatio caſuum non omnino pendet à ratione, ſed magis à voluntate ſuperioris, qui vnum peccatum etiam minus vult reſeruare, & non aliud maius, vnum ſimile, & nõ aliud, ſed diſſimile. Tum quia in odioſis, & pænalibus interpretatio ſtricte eſt facienda Reg. 15. in 6. ca. Pęnę 18. diſt. 1. de pænit. vbi ideo dicitur, quod non debent pœnæ proprium caſum excedere, & in pænis benignior interpretatio eſt, facienda Reg. 49. in 6. quæ procedũt etiam in foro conſcientiæ, Beia part. 2. caſu 4. §. Ratio ergo, Bariola conſil. 22. in fine. Sed reſeruatio caſuum eſt lex pænalis, & odioſa tam confeſſario, quam pœnitenti ex probatis reſol. 37. q. 2. ergo ſtricta interpretatio facienda eſt. Ita docent Graff. pr. li. 1. cap. 4. nu. 24. Floron. ca. 1. nu. 42. Coriol. ſect. 1. ar. 5. n. 4. Lazar. q. 10. de Blaſph. n. 11. & 17. Nald. ver. Caſus n. 3. Lupus diſt. 1. art. 3. diff. 1. n. 7.

Inferuntur hinc multa, in reſeruationem nimirum homicidij, ſeu alterius peccati incidere tantum immediate occidẽs, non autem reliquæ cauſæ nõ expreſſæ, vt etiam probaui hic ſupra q. 14. Itẽ, ſub reſeruatione vnius ſpeciei luxuriæ expreſſę non comprehenduntur aliæ etiam maiores; vt, ſub adulterio non comprehenditur ſodomia, aut beſtialitas, neque ſub ſodomia beſtialitas, quia nõ fit extenſio ſecundum interpretationem. Item, ſub ſodomia non cõtinetur abuſus mulieris, quia hæc non eſt proprie ſodomia. Item, neque ſub cognatione ſpirituali continetur copula cum confeſſario, quia eſt improprie inceſtus ſecundum cognationem ſpiritualem quæ proprie prouenit ex Sacramento baptiſmi, aut confirmationis. Item, caſusæque dubius ſit ne reſeruatus, interpretatur non reſeruatus, quia in pœnis benignior interpretatio eſt facienda.

Quæres 40. An dicta præcedenti quæſito procedant regulariter, ita quod aliquando poſſit fieri lata interpretatio, & extenſio in caſibus reſeruatis?

101 Reſp. Interpretatio ſtricta in caſibus reſeruatis ſemper facienda eſt. Tũ quia id probant allatæ ibi rationes. Tum quia ſi reſeruator vellet alios caſus comprehendere, illos exprimeret, lex enim ſi aliud voluiſſet expreſſiſſet. l. vn. §. Sin autem C. de caduc. toll. l. Si ſeruus §. Prætor ait ver. Nõ dixit ff. de aquir. rer. dom. vnde præſumitur lex aliquid noluiſſe, ſi facile potuit illud exprimere, & non expreſſit, vt dicit Menoch. conſil. 30. num. 8. cum alijs citatis à Barboſa Vaz ver. Lex num. 32. Sed facili negotio poteſt reſeruator exprimere in ſua Tabella hos, vel illos caſus, vt notum eſt, ergo quos nõ expreſſit, cenſentur excluſi, quamuis ſint maiorum peccatorum, & ad hoc facit illud commune pronuntiatum. *Incluſio vnius eſt excluſio alterius*. Tum quia ſicut cenſura, quæ contrahitur ob peccatum in lege expreſſum, non trahitur neque extenditur ad alterum peccatum, ſeu ex alio peccato ſimili, aut maiori, ita neque reſeruatio vnius mortalis expreſſi extenditur ad aliud nõ expreſſum. Tum quia numeratio peccatorum, quã communiter faciunt reſeruatores, manifeſte oſtẽdit illorum intentionem eſſe, alia non expreſſa, quantumuis grauia, maiora, & peiora, non includi ſub reſeruatione.

102 Reſponſio hæc eſt contra Graff. pr. li. 1. c. 4. n. 25. vſque ad 31. & ex eo Floron. ca. 1. n. 46. Rodr. part. 2. cap. 210. Quar. ver. Sodomia, aſſerentes in legibus pęnalibus fieri extenſionem. I. quando eſt in fauorem publicum, ſeu animarum. II. Quando reſultat abſurdum. III. Quando conſtitutio alias redditur inutilis. IV. Quando peccatum non expreſſum eſt atrocius, ſeu maius, aut ſimile, vel eiuſdem generis cum expreſſo, in his ergo caſibus extenditur reſeruatio per prædictos, quia id non eſt proprie extendere legem, ſed potius ſimiles caſus includere, & id colligitur ex diuerſis iuribus, vnde ex ca. Pœnale 14. quæſt. 5. & cap. Meretrices 32. quæſtione 4. probat Graff. reſeruato furto, intelligi etiam reſeruatam rapinam, quia nomine

Digitized by Google

furti venit quæuis illicita vſurpatio rei alienæ. Itẽ reſeruato adulterio, etiam intelligitur reſeruata fornicatio, licet nomine Mechiæ veniat ſolum adulterium; Rodr. & Quar. citati ſub reſeruatione Sodomiæ includunt etiam beſtialitatem, & alij abuſum mulieris.

103 Ad hæc reſpõdeo vniuersè, data non conceſſa extẽſione legis penalis in aliquibus, excludendo reſeruationẽ ex ea diſparitate, quod ideo in alijs legibus quandoque admittitur extenſio, quia Legiſlator non poteſt omnes caſus præuidere, ideo quando occurrunt, & ratio dictat legem ad eos eſſe extendendã, præſumitur talis intentio legiſlatoris, & ideo lex illos potius includit, quam ad eos ſe extendat, in reſeruatione autem caſuum hoc cadere non poteſt, quia præuidit reſeruator illos omnes caſus, quos ſibi vult reſeruare, & ideo exprimit, & numerat. Ad ſingula reſpondetur ad I, fauore animarum legem extendi poſſe ante factũ ad retrahendum hominem à peccato, non poteſt, vel nega abſolute, alias ſub reſeruatione deberent reſeruatores quamplura peccata comprehendere, quia id eſſet fauore animarum, eo quod id eſſet medium retrahendi illas à peccatis, ſed id eſſet non leuis confuſio, & indiſcreta reſeruatio non multum ad ædificationem, ideo ad hæc abſurda tollenda, ſtandum eſt verbis reſeruationis. Ad ſecundum in re noſtra non poteſt reſultare abſurdum, quia mens legiſlatoris eſt ſatis clara quo ad numerum expreſſum, & in his facit illud axioma. *Stat pro ratione voluntas*. Et ſic eluditur omne abſurdum. Ad tertium dic vt ad ſecundum, quia vnuſquiſque caſus bene recipit ſuam interpretationem, conſequenter reſeruatio vtilis eſt, ſine extenſione. Ad quartum iam conſtat ex dictis in præcedent. quæſt. non tenere argumentum à minori, à ſimili, à pari, &c. Ad illud de furto dico bene includi rapinam vt illius ſpeciem, non tamen fit extenſio, quia genus ſub ſe complectitur ſuas ſpecies, quia genere poſito, ponuntur, & quælibet eius ſpecies, l. 1. ff. de auro, & arg. legat. Barboſa Vaz. lit. G, num. 12. Ad aliud de Mechia dico, ſi non prohibentur illo vocabulo aliæ ſpecies luxuriæ, ſatis conſtat prohiberi in alijs locis Sacræ Scripturæ, & in iure poſitiuo ſatis clarum eſt ſub vna ſpecie non contineri aliam ſiue maiorem, ſiue minorem. Quod reliqui dicunt de Sodomia, communis opinio Doctorum caſum Sodomiæ non extendi ad beſtialitatem, neque ad abuſum mulieris ex Bonac. q. 4. de matr. p. 11. n. 5.

104 Obijcies, caſus expreſſus per relatiuũ, *Qui*, extenditur ad femininũ, vt probatũ fuit ſupra q. 13. Quod idem dictum fuit q. 23. de relatiuis, ſiquidẽ ſub expreſſione vnius continetur & alterum. Sed hæc non obſtant, quia vt locis citatis dixi, hæc nõ eſt extenſio, ſed proprietas verborum, quæ talem ſenſum patitur, nam in primo caſu relatiuum, *Qui*, ſpecificatur ab actione prohibita ſub verbis reſeruationis, vnde ſub his verbis. *Qui inceſtum commiſerit*, tam maſculus, quam femina comprehenditur, quia actio commiſſionis vtrique ex proprietate vocis applicatur, & in illis terminis docet Lupus caſu 2. eodem num. 1. Deinde dici poteſt quod hæc extenſio potius legalis, quam Doctorum. Loquendo de correlatiuis in terminis expreſſis cum excluſione alterius nequaquam fit extenſio, vnde ſi dicatur: *Vir inceſtum committens*, excluditur femina alterum correlatiuum. Si vero dicatur, *Committens*, ſeu, *Committentes inceſtum*, vtrumque correlatiuum comprehendit non ex ratione extenſionis, ſed ex natura vocabuli, cum vtraque perſona tam agens, quam patiens, dicatur æque peccatum inceſtus cõmittere, licet enim mulier in quãtum recipit ſemen dicatur pati, ac proinde non videatur agere, neque committere inceſtum, tamen quia in hoc ſenſu verba interpretãtur materialiter potius, quam formaliter, ideo is ſenſus non videtur facere ad rem, ſiquidem formalis ſignificatio verbi, *Committens*, in materia ſubiecta in eſſe moris, & reſeruationis deſumitur ex actione peccaminoſa, ita quod verbum, *Committens*, idem ſignificat quod peccans, cum igitur æque peccet mulier, ſicut vir, caſus verba vtrumque indifferẽter ex vi vocis comprehendunt. Neque vim faciendum eſt dubitantibus in prolatione ſingulari, aut plurali, quaſi caſus expreſſus ſingulariter referatur ad virum, nõ ad feminam, ad differentiam pluralis locutionis, quæ reſpicit vtrumque relatiuum, quia ſingulariter acceptum diſtribuit ſignificatũ, *Committens*, ideſt vir, vel femina committens.

105 Infero hinc nonnullos minus conſone dixiſſe caſus inceſtus, & Sodomiæ ſub eo verbo, *Commiſerit*, ſingulari, reſeruatos Mediolani ſub Eminentiſſimo Borrhomæo in ſynodali Seſſione die 23. Aprilis 1627. & ſubſequenter ab Eminentiſſimo Montio nunc feliciter Archiepiſcopante, ſub die 11. Aprilis 1636. afficere tantum maſculos, eo quod caſus iſti exprimantur per verbum ſingulare, quaſi actio commiſſionis referenda ſit ad ſolũ maſculum, nam comprehendendo feminam, debuiſſet reſeruator loqui in plurali, eo quod ſint plures committentes, & nõ vnus tantum, ſed iam patet hanc explicationem debilem eſſe, & infirmam, quia verborum ſenſus non ex ſuperficie vocum, ſed ex medulla mentis, non in folijs ſermonum, ſed ex radice rationis accipiendus eſt, capit. Marcion. 63. 1. q. 1. Nec vrget quod Felix memoria Borrhomæi in alia priori ſeſſione ſub 12. Apr. 1606. loquutus fuerit in plurali, vt videre eſt in eius libello, *Auuertenze*, pag. 118. & poſtea cum Archiepiſcopo Montio in ſingulari tantum, quaſi velint deinceps comprehendere ſolum maſculos ſub reſeruatione agentes, quia illa alteratio fuit potius librariorum, quam Superioris condentis.

Quæres 41 An caſus dubius explicandus ſit eſſe reſeruatus, an excludendus à reſeruatione?

106 Reſp. Stante dubio ideſt dubitans ſi non magis inclinet ad vnam partem, quam ad alterã, niſi Superior caſum quatenus etiam dubium reſeruet, concludere poteſt, poſt adhibitam diligentiam, & ſtudiũ, non eſſe reſeruatũ; Tum quia in dubio melior eſt conditio poſſidentis, cũ ergo Confeſſarius ſit in poſſeſſione poteſtatis abſoluendi, ea vti poteſt abſoluendo pœnitentem tamquam non incurſum in reſeruationem. Tum quia ex reg. 11. cum partium iura ſunt obſcura reo fauendum eſt. Ita docent Suar. tom. 5. diſp. 4. ſect. 6. num. 5. Sanch. lib. 2. c. 10. num. 74. quos pro ſe citat Floron. cap. 5.

c.5. num. 30. Hinc Confeſſarius à caſu dubio a-ſoluere poteſt, vt multis citatis docet Bonac. q. 7.de Pœnit.§.4.

Dixi, *Niſi Superior caſum dubium ſibi reſeruet.* quia ſine dubio intelligitur reſeruatus, ac proinde Confeſſarius manus ſuas extendere non poteſt extra ſuam meſſem, & ita ſe explicauit Clem. VIII. prohibendo, ne quis Confeſſarius virtute priuilegiorum abſolueret a caſibus Bullæ Cęnæ Domini, ſiue clarè, ſiue dubiè ibi cōtentis, quam diſpoſitionē minus bene extendit ad caſus ordinarijs reſeruatos Floron. cap. 5. §. 4. Vide quæ dixi reſol.6. quæſt.9. §. Quartæ.

Quæres 42. An quando Superiores reſeruant aliquod peccatum, vel cenſuram, quæ in iure communi reperiuntur expreſſa, explicanda ſint ſecundum quod reperiuntur expreſſa a Doctoribus de iure?

107 Reſp. Si præciſa verba iuris communis reſumantur in reſeruatione, vtique eſt explicandus caſus ſecundum interpretationem iuris communis, & Doctores, quia ſtatuta intelligenda ſunt ſecundum ius commune cap. Cum dilectus 8. prope fin. de cōſuet. ibi gloſ. ver. Nec iuri communi, cap. Inter dilectos, §. Cęterum de fid. inſtrum. Quod ſi integra verba, ſed diſſimilia in ſenſu recipiantur, tūc interpratatio fit ſecundum quod patitur propria verborum ſignificatio, quia cum tūc varietur ſubſtantia caſus, neceſſe quoque eſt mutare interpretationem, quæ ſemper confirmari debet cum ſubiecta materia. Vnde in reſeruatione caſus incendij, nulla facta mentione de mandante, aut conſulente incendium, non comprehenditur mandans, vel conſulens incendiū, ſed ſolum apponens ignē, & incendens, quia diuerſificatur caſus à verbis iuris communis, c. Si quis 30 c. Peſſimam 31. 23. q. 8. vbi exprimuntur etiam mandans, & conſulens, aut auxilium dans. Quicquid dicat Graff. pr. lib. 2. cap. 23. num. 4. & 17. & ex ipſo Belloch. part. 2. q. 6. num. 102. ſub nomine præciſe incendiarij venire reliquas cauſas, eo quod ſtatutum intelligendū eſt iuxta ius commune, hoc enim, vt dixi, procedit, quando ſtatutum continet eademmet verba in ſubſtantia ſaltem, quæ includit ius commune.

Quęres 43. An in dubio peccati mortalis, vel venialis, concludi poſſit veniale, ad excludendam reſeruationem.

108 Reſp. Poteſt, quia in dubio non ſolū pęnæ, ſed etiam culpæ interpretatio fieri poteſt de minori, cum in pęnis benignior interpretatio ſit facienda Reg.49. in 6. quod procedit etiam de culpa, Beia part. 2. caſu 4. §. Ratio ergo, Bariola conſ. 22. in fine; & duorum peccatorum minus pręſumitur Bonac. q. 2. de legib. p. 3. nu. 18. §. Obſeruant, Sanch. lib. 8. diſp. 4. nu. 17. per l. Si adulterjum cum inceſtu §. 1. & 3. ff. ad leg. Iul. de adulter. Quicquid dicant Graff. pr. lib. 1. cap. 4. num. 21. & Floron. c. 1. §. 1. in fin. ea ratione, quia in dubijs tutior pàrs eſt eligenda, ſed locum non habet cum agitur de amiſſione poſſeſſionis poteſtatis, neq; de peccato iam facto.

RESOLVTIO XXXIX.

De Abſolutione, & relaxatione caſuum reſeruatorum.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio tolli poteſt ſine abſolutione.*
2 *Pluribus modis tollitur.*
3 *Reuocatione.*
4 *Morte reſeruantis.*
5 *Priuatione, vel abdicatione officij.*
6 *Non autem ſi ſit vitandus.*
7 *Mortis articulo.*
8 *Et eiuſdem periculo.*
9 *De iure Eccleſiaſtico.*
10 *Omnes Sacerdotes poſſunt abſoluere.*
11 *A quibuſcumque reſeruatis.*
12 *Seruandus eſt ordo in petendis Sacerdotibus.*
13 *Simplex proſequitur ſuperueniente approbato.*
14 *Abſolutus ſic ſe præſentat pro cenſuris.*
15 *Bonacinæ opinio expenditur.*
16 *Iubilei priuilegio tollitur reſeruatio.*
17 *Dubia quædam de Iubileo.*
18 *Tolluntur Epiſcopales licet non exprimatur hoc.*
19 *Bullæ Cœnæ requiritur expreſſio.*
20 *Pluries quis non poteſt abſolui.*
21 *Indulgentia inſtar Iubilei non admittit abſolutionem à reſeruatis.*
22 *Remanet abſolutus licet poſtea non lucretur iubileum.*
23 *Peccatum oblitum abſoluitur poſtea à quouis.*
24 *Cenſuræ abſolutione tollitur reſeruatio peccati.*
25 *Conſuetudine non poteſt tolli reſeruatio.*
26 *Domicilium quomodo aquiratur.*
27 *Domicilium quando dicantur mutare Religioſi.*
28 *Mutatione domicilij tollitur reſeruatio.*
29 *Quomodo verum ſit apud Religioſos.*
30 *Relaxatione extinguitur reſeruatio.*
31 *Electione Confeſſarij non ſemper tollitur reſeruatio.*
32 *Abſoluere quinam poſſint à reſeruatis Epiſcopo?*
33 *Quinam habeant delegatam hanc poteſtatem?*
34 *Vicarius quatenus talis non habet eam facultatem.*
35 *Regulares non abſoluunt à reſeruatis Epiſcopis.*
36 *Neque à Papalibus.*
37 *Cenſuratus quomodo abſoluatur?*
38 *Quinam abſoluere poſſint à reſeruatis in Religione.*
39 *Priores in meo ordine abſoluunt.*
40 *Poteſtatem ordinariam alijs delegant.*
41 *Superior abſoluit à ſolis reſeruatis quandoque.*
42 *Confeſſarius ſimplex abſoluit indirecte à reſeruatis.*
43 *Ex rationabili cauſa.*
44 *Cui inferiori omnia patefacienda ſunt.*
45 *Superiori ſufficit aperire ſola reſeruata.*
46 *Petitam facultatem delegare non tenetur.*
47 *Quod probatur.*
48 *Ex charitate tenetur.*
49 *Denegata iuſte à nullo abſoluitur.*

50 *Vtique Religioſus pro vna vice,*
51 *Accedendum eſt ad deſignatum à Superiore,*
52 *Abſolui poteſt extra habens facultatem.*
53 *Facultas abſoluendi extenditur etiã ad cõmittenda,*
54 *Attendenda eſt petitio,& reſponſio.*
55 *An priuilegium ſe extendat ad nouam reſeruationẽ,*
56 *Vtique ſi ſit in iure aliquo,*
57 *Non autem ſi ſit priuata conceſſio.*
58 Caſus reſeruatus, *an hæc dictio ſe extendat ad futura?*
59 *De varijs modis delegandi facultatem abſoluendi.*
60 *Quamdiu duret delegatio?*
61 *Duobus modis fit delegatio.*
62 *Gratia alia facta, alia facienda.*
63 *Valens alios abſoluere vtitur pro ſe eadem,*
64 *Priores delegant hanc facultatem.*
65 *Delegatus an pro omnibus conuentibus?*
65 *De pœnitentiarijs,*
67 *Quorum facultas tanta eſt quanta illis exprimitur,*
68 *Quandoque ſubdelegant.*
69 *Facultas eſt ad omnia reſeruata concedenti.*
70 *Pro foro animæ tantum.*
71 *Deputare illos eſt Superiorum maiorum,*
72 *Et Priorum in meo ordine.*
73 *Taxare pœnas poſſunt.*
74 *Ad quos ſit recurſus?*
75 *Quid de caſu pluribus reſeruato?*
76 *An habens facultatẽ à Generali abſoluat ab omnib,*
77 *Superior abſoluit à reſeruatis inferiori.*
73 *Abſolui poſſunt extra de licentia.*
79 *Simplex abſoluit antequam ſequatur effectus reſeruationis.*
80 *Gratia pro reſeruatis durat ad tẽpus approbationis.*
81 *Gratia cõceſſa ab Epiſcopo,& Vicario nõ limitatur.*

SVperior cuidam Religioſo ad ſe accedẽti pro abſolutione a certo caſu reſeruato, coram ipſo manifeſtato, dixit, ſigno tantum crucis ſuper eum præmiſſo. Vade ad tuum Confeſſarium ordinarium, qui te abſoluat. Acceſſit Religioſus ad ſuum Confeſſarium, cui factum narrauit. Dubitat modo Confeſſarius, an Superior per illud Crucis ſignum liberauerit petentem Religioſum à reſeruatione, ita quod poſſit illum abſoluere eadem poteſtate, quam ante habebat, an vero Superior communicauerit ſuam facultatem ſuper reſeruata per illa verba; Vade,&c. Quidam dixerunt, in hoc caſu Superiorem communicaſſe ſuam facultatem inferiori ſimplici Confeſſario, qui proinde tenetur abſoluere virtute illius à reſeruatis, quod probant. Tum authoritate Tridentini ſeſſ. 14. cap. 7. illis verbis. *Magnopere vero ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere Sanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, vt atrociora quadam, & grauiora crimina non à quibuſuis, ſed à Summis dumtaxat Sacerdotibus abſoluerentur.* In his ſermo eſt de caſibus reſeruatis, qui non niſi abſolutione Sacramentali tolluntur, ex illo verbo, *Abſoluerentur*, cum ſint peccata, quorum relaxatio ea abſolutione contingit; ergo non potuit tolli per illud ſignum crucis, tacitis verbis abſolutionis, conſequenter neceſſe eſt, quod Confeſſarius vtatur facultate ſibi cõmunicata. Tũ quia & ſi reſeruatio diſtinguatur a peccato, vti acceſſorium à ſuo principali, & non ſit peccatum, videatur proinde tolli poſſe ſine Sacramentali abſolutione, hoc tamen verũ non eſt, quia reſeruatio vt acceſſoria peccato, debet auferri eodem medio, quo tollitur peccatũ, arg. Reg. 42. in 6. ſed peccatũ deletur abſolutione, ergo & reſeruatio; conſequenter ille Confeſſarius debet neceſſario vti non antiqua facultate, ſed ſibi tunc communicata à Superiore per remiſſionem pœnitentis ad illum. Alij aſſeruerunt confeſſarium ſimplicem, quamuis poſſit abſoluere vti delegatus in illo ſpeciali caſu ad reſeruata, quod tutius eſt, nihilominus poſſe etiam antiqua facultate, quam habebat ſuper non reſeruata, abſoluere, ea ducti ratione, quia per illud crucis ſignum, remittendo ſubditum ad ſuum confeſſariũ, ſufficienter exemit, ac liberauit a reſeruatione, licet non abſoluerit à peccato. Igitur horum vnica ratio eſt, Superiorẽ abſque abſolutione Sacramẽtali poſſe auferre reſeruationẽ, & conſequenter peccatũ remanere abſolubile à quouis Cõfeſſario, quod ſuadetur; & quia cenſuræ tolluntur ſine abſolutione ſacramentali, vt docent omnes, quia non ſunt peccata, ergo & reſeruatio, quæ peccatũ non eſt in ſe; Et quia licet reſeruatio ſit acceſſoria peccato, ac proinde non videatur tolli, niſi per remiſſionem peccati, nimirum per abſolutionem, hoc tamen non probatur per hanc regulam, ſed ſolum, quod tolli poteſt per abſolutionem, ſicut peccatum, & non excluduntur alia media; præterquamquod regula locum non habet, quãdo eſt diuerſa ratio, Nau. conſ. 4. de ijs, quæ vi. Barboſ. Vaz. lit. A, num. 7. vt in caſu noſtro, in quo reſeruatio multis modis tollitur, vt dicam mox, peccatum vero non niſi per pęnitentiam diluitur, ergo non eſt neceſſe, quod reſeruatio ſequatur naturam peccati in hoc, cum alijs medijs tolli poſſit. Tum quia illa licentia confitendi inferiori Cõfeſſario eſt reuocatio reſeruationis, quæ fit extra ſacramentalem abſolutionem, vt mox dicam; ergo Confeſſarius propria authoritate abſoluere poteſt à peccato non amplius reſeruato. Et ita tenent multi Doctores apud Boſſ. ſect. 1. de Iubil. caſu 34. n. 4. in fin. ad relaxationẽ reſeruationis, cenſurarum, & huiuſmodi, quæ non ſunt peccata, non eſſe neceſſariam ſacramentalem abſolutionem. Et ex his patet reſpõſio ad duas rationes prioris opinionis, quæ ſicuti tuta eſt, ita ſequenda videtur, cũ in ea nullus errandi locis inueniatur; poſterior tamen ſpernenda non eſt, quia per illam remiſſionẽ ad inferiorem cenſetur ſublata reſeruatio, ac proinde peccatum à quouis Confeſſario abſolubile eſt, & dicam quæſt. 10.

Quæres 1. Quot modis tolli poſſit reſeruatio?
2 Reſp. Multis modis I. Reuocatione facta à Superiore. II. Morte reſeruantis. III. Priuatione iuriſdictionis. IV. Articulo mortis. V. Priuilegio Iubilei. VI. Abſolutione cenſuræ. VII. Relaxatione. VIII. Abſolutione ſacramentali. IX. Contraria cõſuetudine ſecundum aliquas. X. Tranſlatione domicilij. XI. Electione Confeſſarij. Primis octo modis ablatio reſeruationis ſe tenet ex parte Superioris, reliquis ex parte pœnitentis. De ſingulis diſtincte dicendum in ſubijciendis quæſitis.

Quæres 2. Quomodo reuocatione tollatur reſeruatio tam peccatorum, quam cenſurarum?

Reſpond.

Digitized by Google

3 Reſp. Reſeruationem tollere poteſt Superior per conſtitutionem, aut literas à ſe editas de hac re, quia vnuſquiſque legiſlator ſicut per ſuam voluntatem, & poteſtatem facit legem, ita & illam deſtruere poteſt, res enim per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur; eſt autē reſeruatio lex quędam, ergo more aliarum legum, ſeu ordinationum auferri poteſt. Ita docent Vgol. Floron. cap. 4. §. 8. num. 1. Nald. ver. caſus reſeru. num. 10. Procedit, ſiue reuocatio fiat in vniuerſum, ſiue in aliquo caſu ſpeciali, aut etiam reſpectu alicuius particularis hominis petentis facultatem, poteſt enim Superior dicere, Reuoco a te reſeruationem, & faciant quæ dixi initio quæſiti. Cenſetur etiam facta reuocatio caſuum ab homine, quando Superior condit nouam Tabellam, omiſſis caſibus antiquæ, non vero cenſentur reuocati caſus à iure conſtitutionum, ſiue ſtatutorum, iuxta dicta reſolut. 37. quæſt. 4. & 5. Igitur reuocatione facta à Superiore tollitur reſeruatio, quod intelligitur non ſolum reſpectu reſeruationis in ſe, & in tranſitiue, hoc eſt, antequam delinquens in illam incurrat, ſed etiam poſtquam in illam incidit, ita quod abſolui poteſt à quouis ſimplici Confeſſario, ex quo ſimpliciter ſublata fuit reſeruatio. Hanc autem reuocationem facere poteſt etiam Superior reſeruantis, poſita legitima cauſa, eo quod omnis poteſtas in legiſlatore inferiore accumuletur in Superiore, à quo inferior aliam recepit, ſicut ergo inferior ſuam legem reſeruationis reuocare poteſt, ita & eius Superior idem facere poteſt, & in hoc nullam puto eſſe difficultatem. Dixi. *Poſita legitima cauſa*. Quia hanc poteſtatem Superior habet in inferiorem in ædificationem, non in deſtructionem, & titulo ſubordinationis, quod eſt Superioris ordinata poteſtas in inferiorem, aliter puto non tenere reuocationem ab illo factam, cum tunc non dicatur inferior ſubordinari ſuperiori, & inferioris poteſtas ſit ex officio, & ordinaria, cui ſine ratione præiudicari non poteſt. Ad quod faciunt tradita a Becano cap. 40. de Sacram. q. 5. num 3.

Quæres 3. Quomodo morte reſeruantis tollatur reſeruatio?

4 Reſpond. Quando reſeruatio caſuum, ſiue cenſurarum facta fuit à Superiore vt legiſlatore, ſeu per modum legis, aut ſtatuti, morte condentis non tollitur reſeruatio, eo quod reſeruatio ad modum aliarum legum, & ſtatutorum perpetuo durat, conſequenter etiam poſt mortem Superioris, quia lex ſemper loquitur, l. Ariani, C. de hæret. Reſeruatio autem facta à iure ea cenſetur, quę exprimitur per nomen dignitatis, aut in qua exprimitur etiam ſucceſſor, aut talibus verbis fit reſeruatio, quæ indicant perpetuam reſeruationem; vt, ſi dicatur. Reſeruamus Patri Prouinciali pro tempore exiſtenti. Reſeruamus nobis, & ſucceſſori noſtro. Seu, Curiæ, aut Sedi. Hac perpetua conſtitutione. Iſti caſus intelligantur, & volumus eſſe reſeruatos Patri Prouinciali, vel Superiori locali, &c. ſub his locutionibus intelligitur reſeruatio a iure perpetuo duratura, donec reuocetur poſitiue, iuxta dicta præcedenti quæſtione. Quando reſeruatio fit, vt ab homine, in eo caſu morte reſeruantis, ceſſat ipſo facto reſeruatio, ita quod quilibet pœnitens, qui etiam antea incurrit reſeruationem poteſt abſolui à quouis ſimplici Cōfeſſario. Ratio illius eſt, quia reſeruatio huiuſmodi in eſſe continue pendet ab influxu poteſtatiue voluntatis reſeruatoris, ergo extincto reſeruatore, ac proinde eius voluntate, neceſſe eſt tolli etiam reſeruationem. Probaui hanc partem fuſe reſolut. 6. q. 24. Cognoſcitur autem reſeruatio ab homine, quando exprimitur, vel nomine proprio reſeruantis; vt, Pater Frater Antonius, &c. ſibi reſeruat infraſcriptos caſus, &c. vel his verbis. Nobis reſeruamus. Item, quando regiſtrantur in Tabella. Item, quando in ſingulis capitulis ſolent Superiores illos de nouo edicere. Ita docent de extinctione huius reſeruationis, Graff. pr. lib. 1. cap. 2. num. 11. & cap. 4. Reg. 11. Vector. ad c. 7. Poſtemini num. 48. Floron. cap. 4 §. 8. num. 5. Quar. ver. caſus reſeru. in fine, in Addit. Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 11. num. 13. Nald. ver. caſus reſer. num. 10.

Quęres 4. Quomodo priuatione, ſeu abdicatione officij, & iuriſdictionis ceſſet reſeruatio, vt, quādo Prælatus eſt excommunicatus vitandus, tunc enim amiſit iuriſdictionem; quando eſt ab officio ſuſpenſus, vel illi renuntiauit, aut finiuit ſuum triēnium; vel de prouinciali electus fuit generalis; vel Epiſcopus aſſumptus fuit ad Papatum; aut proprium officium cum alio commutauit, vt ſi Prouincialis commutauit cum alio in alia dignitate, &c. Quæſtio autem procedit de reſeruatione ab homine, cum petita difficultas in allatis exemplis referatur ad influxum perenne poteſtatiuæ voluntatis reſeruatoris.

4 Reſpond. Priuatione, ſeu deſitione, vel abdicatione, ſeu renūtiatione officij deſinit reſeruatio ab homine facta, probatur, quia in his omnibus caſibus iuriſdictio deſinit prioris officij remotione, ergo & reſeruatio, quæ continue pendebat ab influxu officij. Ita Floron. cap. 4. §. 8. num. 5. de abdicatione, priuatione, aut commutatione, vbi citat Graff. pr. lib. 1. cap. 4. reg. 11. de mortuo, aut amoto ab officio, quod idem docet Ghilinus ver. Caſus reſeruatus num. 1. vbi citat Granado, quem etiam allegat Diana reſolut. 23. de regul. in terminis de Superioribus regularibus, Nald. num. 10. vbi mouet nouum dubium de Epiſcopo aſſumpto ad Papatum, an per hanc aſſumptionem extinguatur reſeruatio Epiſcopalis à ſe facta, & probat, quod nō, quia nec ceſſat præcedens eius iuriſdictio, ſed extenditur, & prorogatur ad totā Eccleſiam, & adducit ſimile, quod notarius creatus Doctor non amittit priuilegia notariorum, quia priuilegium priuilegio non aufertur, nec quis amiſit vſumfructum in ædibus, quæ in parte, vel in toto renouantur, eo quia dicuntur permanere eædem domus, & adducit leges pro his ſimilibus; & Cardinalis effectus Papa non deſinit eſſe Cardinalis, ſecundum Archidiac. in capit. Sacro ſanctam diſt. 22. contra Antonium Burgos in c. At ſi Clerici, de iud. n. 8. vnde concludit reſolutionem huius petēdam eſſe a Sede Apoſt. Sed dicas tu contra Naldū ceſſare reſeruationē, quia Epiſcopus, vel alius aſſumptus ad Papatū præſertim, ipſo iure ceſſat eſſe Epiſcopus, non quoad poteſtatē ordinis, ſed tantū

Digitized by Google

iuriſdictionis, ac proinde ceſſat etiam reſeruatio, quæ ſubſiſtebat influxu illius iuriſdictionis. Probatur illud hac vnica ratione, quia Papa poteſtatem iuriſdictionis in vniuerſam Eccleſiam, & etiã in eam, in qua antea erat Epiſcopus, acquirit immediate à Deo, vt docent omnes Catholici, & dixi aliquid reſol. 37. quæſt. 17. ergo prior iuriſdictio extincta fuit. Immò dato, quod tranſeat cum Papali, ea ratione, quod inferiora reperiuntur in Superioribus, & iuriſdictio inferiorum cumulatur in Superioribus, id tamen non ſufficit, quia formaliter id non eſt verum, ſed tantum virtualiter, eo quod Superior poteſtas ſit talis efficaciæ, & virtutis, quod ex ſe poteſt operari, quicquid cauſa inferior illi ſubordinata, quare cùm non remaneat eadem in ſe tranſlatum ad altiorem ſtatum, hoc ſufficit, vt pendentia ab illa dicantur ceſſare, eo quod dicantur pendere à formali influxu, quod amplius non eſt. Et ex his patet ad rationes Naldi, nimirum falſum eſſe non ceſſare iuriſdictionem Epiſcopalem; nec eſt ſimile de gradibus notariatus, & doctoratus, cum non ſubordinentur; neque facit ad rem vſusfructus, quia remanet domus eadem numero, perſona vero mutatur de vno ſtatu ad alium, in quibus datur diuerſitas iuriſdictionis, mutata enim conditione perſonæ, mutatur ſtatus rei, l. 1. C. de impon. lucr. deſcr. ex Grilenzonio conſil. 69. num. 3. & mutata perſona, mutatur qualitas beneficij, gloſ. in capit. vnic. de iure patr. in 6.

6 Excommunicati vitandi, ſeu ſuſpenſi à iuriſdictione reſeruatio non ceſſat, modo non ſit etiam amotus ab officio, quia tunc cum careat non ſolum vſu, ſed ipſamet iuriſdictione, ceſſat reſeruatio, quæ in eſſe conſeruari non poteſt ſine actuali influxu iuriſdictionis, probatur illud, quia in excõmunicato etiam declarato, aut ſuſpenſo, ſed non amoto ab officio, & prælatura, adhuc perſeuerat iuriſdictio ſi non quo ad vſum exercendi aliquem actum ſuæ poteſtatis, vt excommunicandi, iudicandi, conferendi beneficium, ſeu officium, reſeruandi caſus, vt de hoc dixi reſol. 37. quæſt. 20. ſaltem remanet quo ad habitum, & conſeruationem iam geſtorum ante cenſuram, ergo ſicut remanēt omnia geſta ante, ita & reſeruatio caſuum pendens in eſſe a iuriſdictione adhuc perſeuerante licet impedita, quo ad futura geſta. Quod remanent iuriſdictio, & impediatur eius vſus docent c. 1. de ſuppl. negl. Prælat. iuncta gloſ. ver. Culpis, vbi dicitur, quod licet Epiſcopus excõicatus ſit, ita quod iuriſdictionem exercere non poteſt, non tamen propter hoc iuriſdictio transfertur ad Metropolitanum, quod ſignum eſt adhuc remanere in Epiſcopo excommunicato, cui ſolum impeditur eius vſus, & exercitium, vnde dixit Panorm. in cap. Duobus, de ſent. excomm. quod excommunicatio maior aufert poteſtatem in actu abſoluendi, & non in habitu, quem citat Tabien. ver. Excommun. 1. num. 12. dicendo excommunicatum ſuſpendi ab officij, & vſu iuriſdictionis; Megal. libro 2. cap. 3. de cenſ. num. 16. ait excommunicatum ſuſpendi ab officio, & beneficio, & §. Quem tamen, ab eo tolli vſum Eccleſiaſticorum officiorum, & beneficiorum; ſuſpenſio autem non tollit iuriſdictionem, ſed tantum eius vſum, & denotat verbum, *Suſpenſionis*. Sanchez lib. 3. diſputat. 22. num. 31. vbi ait excommunicatum toleratum validè omnia agere, quia non eſt ab Eccleſia priuatus vſu iuriſdictionis; vitandum vero inualide agere, quia ab Eccleſia eſt priuatus vſu iuriſdictionis, Bonac. p. 5. de excomm. num. 1. qui ibidem num. 11. ait non tolli ſententiam latam in ſurripientes a iudice poſtea excommunicato tantum, ſed quãdo non ſolum ſuſpenſus fuit ab vſu iuriſdictionis per excommunicationem, ſed etiam priuatus de facto iuriſdictione, vel officio, itaque vt geſta antea ab homine extinguantur per ſubſequentem excommunicationem non ſuffieit, vt excommunicatus declaretur excommunicatus, & ſubſequẽter priuatus vſu iuriſdictionis, ſed præterea amoueri debet ab officio, vnde ſubdit, de communi, iudice iterum aſſumpto ad idem officium, ſeu iuriſdictionem, delinquentem non affici, niſi illa ſententia fuerit reuocata. Oppoſitum ſentiunt Nald. num. 10. Vgolin. cum Florono cap. 4. §. 8. num. 5. arg. cap. Ad probandum, de ſentent. & re iud. extrau. Ad euitanda, Sed hæc capita cum alijs non vrgent, nec quicquam contra nos probant, cum in illis ſolum dicatur excommunicatos vitandos, & ſuſpenſos a iuriſdictione nõ poſſe valide aliquid agere poſtquam incurrerint in cenſuram, non vero ibidem negatur non extingui præterita geſta dependentia a iuriſdictione, cum adhuc in illis ſubſiſtat.

Quæres 5. Quomodo in articulo mortis tollatur reſeruatio tam peccatorum, quam cenſurarũ? Articulus autem mortis eſt quando mors proximè, & quaſi ineuitabiliter imminet, atque quaſi eſt in fieri, aut per cauſam naturalem, vt, per morbum, & infirmitatem, aut per ſenectutem; aut per violentam cauſam, vt, per vulnera læthalia; aut per miniſterium iuſtitiæ, vt cum quis à iudice damnatus eſt ad mortem; in his tribus caſibus dicitur Articulus mortis, in quo quis non ſe conſtituit, ſed inuitus compellitur per morbum, vulnus, aut iudicem. Periculum mortis eſt illud, quod frequenter mortem inferre ſolet; vt cruentum bellum, nauigatio periculoſa, tranſitus per loca periculoſa, partus mulieris, quæ nunquam peperit, aut partus difficiles, alias experta eſt. In his, & ſimilibus caſibus, in quibus vt plurimum mors ſequitur, dicitur periculum mortis, in quo quis ſaltem inchoatiue ſe conſtituit, ad differentiam articuli mortis in quem periclitans coacte, & inuitus incidit. Vide de hac re Bonac. q. 3. de cenſur. p. 3. num. 4. fuſius Floron. cap. 4. §. 20.

7 Reſpond. In articulo, ſeu periculo mortis, de iure Eccleſiaſtico quicumque Sacerdos nondum approbatus, ſiue ſit excommunicatus etiam vitandus, immo degradatus, etiam hereticus poteſt abſoluere a quibuſcumque peccatis etiam reſeruatis in Bulla quoque Domini, etiam ab hæreſi, & quibuſcumque cenſuris, ſiue occultis, ſiue notorijs, & latis etiam in determinatam perſonam, eo ordine ſeruato, in actuali exercitio, & vſu Sacramentalis Pœnitentiæ, vt petatur ab exiſtente in periculo Sacerdos approbatus, & habens facultatem ſuper reſeruata, qui ſi non poſſit haberi recurſus

fiat

fiat ad ſimplicem Sacerdotem, qui poſt incæptam Confeſſionem perficere poteſt, non obſtante, quod ſuperueniat alius habens facultatem; demum tenetur ſe præſentare poſt abſolutionem à cenſuris.

8 Prima pars, quod tam in articulo, quam periculo mortis quilibet ſimplex Sacerdos valeat abſoluere, probatur, quia in ordine ad abſolutionem non differunt, vt colligitur, ex cap. Si quis ſuadente, 17. quæſt. 4. ibi: *Mortis vrgente periculo*, & in cap. Non dubium, & cap. Eos, de ſentent. excom. in quibus locis lex non diſtinguit inter periculum, & articulum, ſed pro eodem accipit. Ita maior pars Doctorum cum Nau. capit. 27. num. 272. in fine, quem cum alijs multis refert Floron. cap. 4. §. 20. §. Secunda, vbi §. Quid, ſequitur, Bonac. q. 3. de cenſ. p. 3. num. 4. Nec obſtat Clem. VIII. in Decreto ſuo priori, in quo prohibet, ne quis confeſſarius virtute priuilegiorum, *nullo caſu etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo*, à reſeruatis abſoluere audeat, ex quibus verbit colligitur articulum mortis diſtingui à periculo mortis in ordine ad abſolutionem, nō obſtat inquam, quia nomen caſus neceſſitatis, ſeu impedimenti non includit periculum mortis, ſed alios caſus, de quibus in cap. Quod de his 26. cap. Quamuis 58. de ſentent. ex commun. in quibus locis enumerantur quædam impedimenta, & caſus neceſſitatis, in quibus Epiſcopus poteſt abſoluere à reſeruatis Papæ ſibi ſubiectos, & Prælatus Regularis maior ſuos, ex probatis reſol. 3. quæſt. 17. Vel dic, verba illa referri ad Confeſſarios abſoluētes virtute priuilegiorum, vt dixi reſolut. 6. q. 9. §. Ad obiectionem, de quibus hic ſermo non eſt, vt patet.

9 Secunda pars, quod hanc iuriſdictionem abſoluendi habeant ſibi communicatam ab Eccleſia, & non de iure diuino, probatur, capit. 7. ſeſſ. 14. illis verbis. *In eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis, ac ideo omnes Sacerdotes quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt.* Ita docent Domin. Soto, Medina, Turrecr. Bonau. & Anton. quos pro ſe citat Becan. cap. 38. de Sacram. q. 4. num. 2. Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 9. num. 24. Faber diſput. 25. de Pœnit. num. 68. contra nonnullos apud citatos aſſerentes Sacerdotes tunc a iure diuino habere eam facultatem, ſed cum id nullo iure probetur, relinquitur.

10 Tertia pars, quod quilibet Sacerdos, quouis impedimento detentus, ſiue approbationis, ſiue cenſuræ, ſiue degradationis, ſiue hæreſis poſſit abſoluere, probatur ex mox citatis verbis, ibi: *Omnes Sacerdotes*, omnes enim Sacerdotes complectens nullum pœnitus excluſit, ad quod faciunt diuerſa iura, capit. Romanorum diſt. 19. ibi. Dicendo vero omnia decretalia, nullum de Decretalibus conſtitutis prætermiſit, cap. Sunt nonnulli 113. 1. quæſt. 1. ibi. Non dixit ſolum a munere, ſed ab omni munere, cap. Non æſtimemus 19. 13. quæſt. 2. ibi. Oportet ea pro regeneratis omnibus facere, vt nullus eorum prætermittatur. Dictio enim vniuerſalis magis extenditur quam indefinita, ſub qua non veniunt omnia particularia, quando diuerſa eſt ratio, vtique vero ſi addatur dictio vniuerſalis, quia tunc comprehendontur omnia inferiora, quamuis aliqua alias non eſſent comprehendenda propter diuerſitatem rationis, vt conſtat argum. l. Si cui ff. de legat. 3. vbi dicitur quod ſi lana indefinite legetur, non venit tincta ſub legato, vtique vero, ſi legetur omnis lana, per l. Pediculis §. Labeo ff. de auro, & arg. legat. quas leges refert Gloſ. ver. Aliorum, cap. Vt circa 4. de elect. in 6. cum alio exemplo de legato marmoris, & omnis marmoris, Nau. conſil. 9. de ijs, quæ vi num. 5. & conſil. 5. de ſtatu Monach. num. 1. in quibus locis adducendo dictas leges, ait propoſitionem vniuerſalem multo magis extendi indefinita, vnde cum noſtra propoſitio vniuerſalis ſit, extenditur ſine dubio ad omnes Sacerdotes, quouis impedimento detineantur; quod confirmatur ex motiuo, quod habuit Eccleſia pia mater, ne ſcilicet quiſquam in tāto periculo vtriuſque vitæ careret ſpirituali remedio Sacramentalis pœnitentiæ in illo puncto neceſſariſſimo, vnde amplam facultatem omnibus indifferenter fecit, & ſicut nullum excipitur peccatum, nulla cenſura quomodolibet reſeruata, ita nullus excluditur Sacerdos quomodolibet impeditus. Ita docent Angel. ver. Confeſſio 3. num. 2. §. Ego tamen, Silu. ver. Confeſſor 1. quæſt. 6. num. 16. Suar. Regin. Tabien. & multi alij quos citando Floron. cap. 4. §. 18. ſequitur num. 4. §. Quid igitur. Bonac. quæſt. 3. de cenſ. p. 3. num. 3. Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 9. num. 24. Becan. cap. 38. quæſt. 5. Faber diſput. 25. de Pœnit. num. 68. Alij apud citatos negant hanc facultatem conceſſam fuiſſe ab Eccleſia excommunicatis, & alij cenſuratis præſertim vitandis, eo quod Eccleſia huiuſmodi non tolerat, immo a ſe abiecit, ſicut facit eo magis hæreticos, & Schiſmaticos, qui omnino ſunt extra Eccleſiam. Sed cum iſti per hanc excluſionem non amiſerint neceſſaria ad abſolutionem de iure diuino, cuiuſmodi ſunt intentio, & Ordo Sacerdotalis, quamuis indigni ſint tanta authoritate iuriſdictionis abſoluendi ab omnibus, quia tamen Eccleſia non reſpicit eorum demerita, ſed indigentiam fidelium, quos non vult perire in extremo ſuæ vitę ſine ſpirituali remedio, ideo ad communem vtilitatem Chriſtianorum iſtis quamtumuis extra corpus Eccleſiæ proiectis membris hanc facultatem communicat.

11 Quarta pars, quod exiſtens in periculo, aut articulo mortis poſſit abſolui a quibuſcumque peccatis, & cenſuris quouis modo reſeruatis, etiam publicis, licet ſit nominatim excommunicatus, probatur ex verbis eiuſdem Concilij relatis ſupra §. Secunda pars, ibi. *Quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis, & cenſuris.* Hæc enim verba ſunt generaliſſima, & ita geminata in ſua vniuerſalitate, vt excludant quamlibet exceptionem, pro qua faciunt iura, & rationes adductæ præcedenti §. Tertia pars. Quo ad cenſuras videtur limitanda, vt nimirum dari poſſit abſolutio ſolum ab illis cēſuris, quæ impediunt receptionem Sacramētorū in articulo mortis, & ſepulturæ Eccleſiaſticæ, vt colligitur ex eodem Concilio, ibi. *Ne hac ipſa occaſione aliquis pereat*, quæ facultatem Sacerdoti reſtringunt ad eas cenſuras, quæ poſſunt impedire

rece-

receptionem Sacramentorum, & ſepulturæ, vnde conſtitutus in articulo mortis non poteſt abſolui à ſuſpenſione officij, vel beneficij, aut ab irregularitate, quia huiuſmodi non impediunt dictã receptionem, neque animam perire ſaciunt. Sic docent Nau. capit. 27. num. 270. §. Sexto, Sauchez lib. 2. cap. 13. num. 12. Bonac. quæſt. 3. de cenſ. p. 3. num. 8. 9. Faber diſput. cit. 25. num. 68. nullam facit diſtinctionem, ſed dicit abſolutionem dari poſſe ſuper omnibus peccatis, & cenſuris; Lupus part. 1. diſtinct. 9. artic. & diff. 1. diſtinguit cum prædictis citando Homobon. de exam. Eccleſ. tract. 5. cap. 27.

12 Quinta, quod ſeruandus ſit ordo in petendis Sacerdotibus pro confeſſione in articulo mortis, vnde ſeruandus eſt ſequens, vt in primis vocetur habens facultatem ſuper reſeruata, ſi poteſt, & ipſe velit accedere, poſtea in huius defectum vocandus eſt Sacerdos approbatus; in cuius defectum ſuccedit ſimplex Sacerdos, hoc deficiente ſuſpenſus, deinde excommunicatus, poſtea depoſitus, de hinc Schiſmaticus, demum hæreticus. Hunc ordinem ex Suar. refert Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 9. num. 24. Intellige quando iſti commode per ordinem vocari poſſunt abſque periculo, quod periclitans moriatur ſine Sacramentis, aliter Sacerdos ſimplex, vel Confeſſarius non habens facultatem ſuper reſeruata celeriter vocatus, quia timetur mors probabiliter inſtare, bene abſoluere poteſt. Probatur ex intentione ipſiuſmet Concilij, & vniuerſalis Eccleſiæ, quæ hanc facultatem omnibus Sacerdotibus contulit, ne fideles in extremo ſuæ vitæ deſtituerentur tam ſalubri remedio Sacramẽtalis pœnitentiæ, ergo ſi tunc commode remediũ recipere poſſunt a Confeſſario habente facultatẽ ſuper reſeruata, Eccleſia non cenſetur concedere hanc facultatem alijs Sacerdotibus facultate carentibus, tunc enim pœnitens nullam habet neceſſitatem confitendi ſimplici Sacerdoti, ſi Confeſſarij copiam habere poteſt. Sic docent Sanch. lib. 2. cap. 13. num. 7. Megal. lib. 1. cap. 9. num. 24. Bonac. quæſt. 3. de cenſ. p. 3. num. 3. Floron. cap. 4. §. 19. num. 5. §. Quid igitur. Contraria opinio aſſerens quemuis Sacerdotem, quamuis adſit copia proprij Confeſſarij habentis facultatem ſuper reſeruata in eo caſu, poſſe abſoluere, probabilis eſt, quam tenent plures cum Nau. Angel. Chapeauilla, Zerola, Conrad. apud Floronum §. Contrariũ, cum alijs multis apud Sanchez cit. num. 6. quos ſequitur Nald. ver. Confeſſio num. 31. & probabilem putat Megal. cit. num. 26. ſequitur Graff. tom. 1. conſil. 15. de pœnit. num. 16. Coriol. ſect. 2. art. 16. num. 6.

13 Sexta, quod ſuperueniente Confeſſario habente facultatem, poſſit ſimplex Sacerdos proſequi cæptam Confeſſionem, & ab omnibus abſoluere etiam cenſuris, probatur, Tum quia præſentia ſuperuenientis legitimi Confeſſarij iure ordinario, non tollit facultatem aquiſitam a ſimplici Sacerdote per incæptam Confeſſionem. Tum quia cępta confeſſio terminanda eſt ab eo, à quo cæpta fuit, ne primum iudicium reddatur inutile. Et faciunt dicta reſol. 38. quæſt. 26. Et hoc multis probat Sanchez lib. 2. cap. 13. num. 15. & ex eo Lupus part. 1. de caſibus Bergomi diſt. 19. art. 1. diff. 3. qui num. 5. aſſerit non poſſe ſimplicem Sacerdotem, vel non habentem facultatem ſuper cenſuris ab his abſoluere, ſed ſpectare ad Superiorem ſuperuenientem, ductus ea ratione, quia Confeſſarius tenetur onus imponere pœnitenti, vt quam primum commode poſſit, ſe legitimo Superiori præſentet, cum ergo tunc adſit, & commode poſſit pœnitens ſe illi pręſentare tenetur, ſed non cogitur peccata repetere, cum babeat, ſolum eam excommunicationem illi manifeſtare ad quod tenetur licet etiam poſt abſolutionem ſuperueniat Superior. Sed non placet huiuſmodi reſponſio, quia aliud eſt non poſſe tunc abſoluere ab excommunicatione, Superiore ſuperueniente, quod nego, cum in eo caſu ſit legitimus Confeſſarius, reſpectu cuius facultatis nulla adeſt reſeruatio, aliud obligatio ſe præſentandi Superiori, vt notum eſt, quare non obſtante præſentia Superioris, poterit abſolui a ſimplici Sacerdote, & poſtea ea opportunitate captata ſe præſentare, pro parendis Ecclesiæ mandatis; igitur Sacerdos optionem habet abſoluendi a cenſuris, vel cedendi abſolutionem Superiori.

14 Septima, quod teneatur ſe præſentare pro cenſuris, a quibus abſolutus fuit, non autem pro peccatis, probata fuit ſufficienter reſolut. 3. q. 16. & reſol. 37. q. 15. §. Secundum.

15 Bonacina quæſt. 3. de cenſ. p. 3. num. 18. mouet difficultatem, vtrum vitandus ſit Titius, qui fuit abſolutus in articulo mortis ab excommunicatione ad reincidentiam, quam antea contraxerat, & erat nominatim excommunicatus. Ad quam reſpondit, vitandum eſſe, ad quod, vti quid nouum adducit tres rationes. Prima eſt, quia ſi non poteſt ſepeliri in loco ſacro, antequam Superiori conſtet de abſolutione, multo minus admitti poteſt ad participationem fidelium, ſi ſuperuixerit, & reciderit in eamdem ſpecie excommunicationem, quæ retinet eoſdem effectus, & reſeruationem. Ad quam dico eſſe eamdem ſpecie quo ad intrinſeca ſua, non vero quo ad accidentalia, & conſequenter quo ad denuntiationem, quæ requirit factum iudicij, quod cum in caſu noſtro deſit, ideo abſolutus in articulo mortis ex inobedientia non ſe præſentando incidit quidem in eamdem excommunicationem, non tamen cum hoc effectu extrinſeco denuntiationis, quia recidit ſine facto iudicis, cum non incidat vt contumax iudicis, cum ab eo non ſit de nouo vocatus, ſed tantum vt contumax legis. Secunda ratio eſt, quia imponitur onus præſentationis, ne cenſuræ videantur illudi, vt dicitur cap. Eos 22. de ſent. excomm. in 6. illuduntur autem ſi non ſe præſentet abſolutus, ergo vitandus eſt ſi non ſe præſentet, ne ſequatur illuſio cenſuræ. Hoc argumentum probat ſolum abſolutum peccare non ſe præſentando, & incurrere in excommunicationem, nihil vero de vitatione fidelium, quia hic effectus non ex intentione legis, ſed ex facto iudicis ſequitur. Tertia ratio eſt, quia in textu citato dicitur, quod reincidat in eamdem non excommunicationem, ſed in eamdem ſententiam; Titius autem per ſententiam fuerat denuntiatus excommunicatus, & conſe-

quenter

quenter eitandus, ergo idem dicendum quo ad reincidentiam. Ad quam dico, quod ſi faciat vim in verbo, *Sententia*, eius argumentum multum debile eſſe, quia in iure indifferenter accipitur tam pro excommunicatione iuris, quam iudicis, vt videre eſt toto tit. de ſent. excommun. & facit caput citatum. Eos 22. eod. ibi enim diſponitur non ſolum de excommunicatione iudicis, ſed etiam iuris, vt apertis verbis ibidem habetur initio diſtinguendo ſententiam canonis, & hominis, ergo nomine ſententiæ venire habet ipſamet excommunicatio, & cenſura, non factum iudicis. Confirmatur, quia reincidentia refertur ad excommunicationem, non ad eius declarationem, & denuntiationem, quæ indiuidua, & neceſſario connexa erant cum cenſura ablata in articulo mortis, ac proinde ſublata ſimul cum illa, nam ſtatim poſt abſolutionem ſine dubio vitandus non erat, quia non erat tempus ſe præſentandi ex morbo impediente, neque dicebatur inobediens, cum haberet voluntatem ſe præſentandi vt ſuppono, poſita ergo inobedientia non ſe præſentandi, cum poſſit abſolutus in articulo mortis, ſtatim reincidit in articulo mortis, ſtatim reincidit in eamdem ſpecie excommunicationem, & non numero, ergo noua excommunicatio non habet eadem accidentia denuntiationis, ſicut prior, aliter potius eſſet eadem numero, quam diuerſa, quia ex eiſdem accidentibus arguitur identitas numerica. Vel demum dicas, ſi vis tenere opinionem Bonacinæ, ne dum vitandum eſſe ratione reincidentiæ, verũ etiam reſpectu prioris excommunicationis denũtiatæ, eo quod in foro externo non ſuffragatur ea abſolutio, ſed tantum pro anima; vel dic ſuffragari etiam pro vtroque foro ſub conditione ſi moriatur.

Quæres 6. Quomodo priuilegio iubilei tollatur reſeruatio peccatorum, & cenſurarum?

16 Reſpond. Virtute Iubilei ceſſant omnes caſus reſeruati, tam Papales, etiam Bullæ Cœnæ Domini, excepta hæreſi, quam Epiſcopales, & aliorum Superiorum, vt Inquiſitorum, & Superiorum Regularium, excepto caſu excommunicationis eius, qui fuit nominatim denuntiatus, ita quod Confeſſarius electus a reliquis omnibus reſeruatis peccatis, & cenſuris eligentem abſoluere poteſt. Quod alia ratione non probatur, niſi quia hæc ampla facultas in ſingulis iubileis quaſi de forma exprimitur huiuſmodi verbis. *Cupientes autem omnes Chriſti fideles participes fieri huius pretioſiſſimi Theſauri, vniuerſis, & ſingulis vtriuſque ſexus, tam Laicis, quam Eccleſiaſticis Secularibus, & Regularibus cuiuſuis Ordinis, Congregationis, & inſtituti licentiam concedimus, & facultatem damus; vt, ſibi ad hunc effectum eligere poſſint quemcumque presbyterum Confeſſarium, tam Secularem, quam cuiuſuis ordinis regularem ex approbatis à locorum ordinarijs, qui eos ab omnibus, excommunicationis, ſuſpenſionis, & alijs Eccleſiaſticis ſententijs, & cenſuris à iure, vel ab homine quauis cauſa latis, ſeu inflictis; nec non ab omnibus peccatis, exceſſibus, criminibus, & delictis quantumuis grauibus, & enormibus, etiam locorum ordinarijs, ſiue Nobis, & Sedi Apoſtolicæ, etiam in literis die Cœnæ Domini legi ſolitis contentis, & alias per quaſcumque noſtras, aut Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum conſtitutiones, quarum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, quomodocumque reſeruatis, in foro conſcientiæ, & hac vice tantum, non tamen à crimine hæreſis abſoluere, & liberare valeat.* Et Paulo infra. *Neque etiam eaſdem præſentes ijs, qui à Nobis, & Apoſtolica Sede, vel ab aliquo Prælato, ſeu Iudice Eccleſiaſtico excommunicati, ſuſpenſi, interdicti, ſeu alias in ſententias. & cenſuras incidiſſe declarati, vel publice denuntiati fuerint, niſi infra tempus celebrationis huiuſmodi Iubilei ſatisfecerint, aut cum partibus concordauerint, vllo modo ſuffragari poſſe, aut debere.* Hæc eſt forma facultatis, quæ ſolet concedi Confeſſarijs electis tempore Iubilei, quam tranſcripſi ex poſtremo Iubileo Vrbani VIII. anno 1636. Quamuis autem in ſupraſcripta forma fiat mentio ſolum de caſibus Epiſcopis reſeruatis, tamen idem omnino dicendum de peccatis, & cẽſuris reſeruatis quibuſcumque alijs Superioribus, vt colligitur ex dictione, *Etiam*, quæ eſt ampliatiua etiam caſus magis dubitabilis, Nau. tom. 3. Notab. 26. de Iubileo num. 3. per l. Etiam, ff. de minor. Clem. Religioſi, de procur. prope finem, & Clem. 1. de teſtam. initio, ergo eo magis comprehendit caſus minus dubitabiles, quales videntur aliorum Prælatorum. Præterea in dicta forma exprimuntur caſus Epiſcopales vti notiores, & in exemplum; cum autem exempla regulam non reſtringant, l. Damni infecti, ff. de damn. infect. l. penult. §. fin. ff. de iuris, & facti ignorant. Surd. conſil. 308. num. 10. Sanch. lib. 1. diſput. 57. num. 6. facultas abſoluendi tempore iubilei extendetur ad reſeruatos reſpectu cuiuſcumque reſeruantis.

17 Dubia quædam hac occaſione emergunt, quæ multum faciunt ad perfectam intelligentiam huius reſponſionis. I. An ſub hac facultate continerentur caſus reſeruati inferioribus a Papa, ſi in Iubileo non exprimerentur caſus Epiſcopales? II. An huiuſmodi facultas extenderetur ad caſus Bullæ, ſi Papa eoſdem præteriret? III. An quis pluries abſolui poſſit durante tempore iubilei? IV. Quid ſi non exprimatur facultas abſoluendi, ſed tantum concedatur indulgentia? V. An abſolutus, ſed non perficiens opera, reincidat in eamdẽ cenſuram reſeruatam? VI. An oblitus reſeruatorum, poſſit tempore exacto Iubilei abſolui à quouis ſimplici Confeſſario?

18 Primo, quamuis in Iubileo nulla exprimeretur conceſſio caſuum reſeruatorum Epiſcopis, adhuc tamen electus Confeſſarius ab illis abſoluere poſſet, quia licet priuilegia, quæ lædunt ius tertij ſtricte ſint explicanda; cap. Dilectus, de conſuetud. cap. Porro, de priuileg. & lex generalis, quam Papa fert, non deroget ſpecialibus ſtatutis locorum particularium, & Epiſcoporum, vt dicitur cap. 1. de conſtit. in 6. tamen id applicandum non eſt Iubileis, quia illud intelligitur de priuilegijs particularium ex citatis iuribus, non autem de Iubileo, quod eſt priuilegium vniuerſale conceſſum omnibus Chriſti fidelibus, largiſſime explicandum, vt docet recte Boſſius ſect. 1. de Iubileo caſu 3. num. 5. Et Iubileum non dicitur lex, eo quod perpetuo

non

Digitized by Google

non durat, ſed tantum quindecim dies ſtatutos, vt id omnibus notum eſt, vnde dictum de lege generali non derogante ſpecialibus ſtatutis locum non habet hic. Et ſic patet ad argumenta Bonacin. qui quæſt. 3. de cenſ. p. 1. num. 10. tenet oppoſitum etiam in Iubileis obſolutas rationes; adducendo præterea Decretum Clem. VIII. prohibens Confeſſarijs prætextu priuilegiorum Pontificiorum abſolutionem reſeruatorum Epiſcopis, nam in eo Decreto, & alio eiuſdem declaratorio, & moderatorio nulla fit mentio de Iubileis, ſed tãtum de priuilegijs alias conceſſis, quorum virtute non poſſunt amplius abſoluere à reſeruatis, eo quod illa omnino caſſauit, & annullauit Papa, ex quo facto efficaciter nõ infertur priuilegium poſt factũ à Sũmo Põtifice abſoluẽdi a ſibi reſeruatis, abſq; expreſſa mẽtione reſeruatorũ Epiſcopis, excludere facultatẽ abſoluendi a reſeruatis inferioribus, hoc ipſo, ꝙ facto proprio, irritat priuilegia, ne extendantur ad tollendã reſeruationẽ inferiorum. Quamquam de iure, & rationabilius dicendum ſit extra caſum Iubilei, habentem priuilegium abſoluẽdi a Papalibus, nõ ideo poſſit remittere reſeruata inferioribus, niſi fiat expreſſa mentio, quia Papa per ſua reſcripta, & priuilegia non præſumitur derogare alijs, niſi faciat mentionem de illis, quibus intendit præiudicare, quia priuilegiũ in dubio tertio præiudicare non debet, l. 1. §. Si quis à Principe ff. Ne quid in loco publ. Sãch. lib. 8. diſput. 7. num. 6. priuilegium enim quantumuis contineat verba generalia, non tamen ita explicandum eſt, vt præiudicet tertio, gloſ. fin. cap. Cũ olim, de conſuet. cap. Licet de tranſlat. Prælat. cap. Ex tuarum, de author. cap. Licet, de offic. ordin. cap. 3. de decim. iuncta gloſa ver. Intentionis, vnde Farin. part. 1. deciſ. 174. quem pro ſe citat Suarez in ſuo Enchir. ver. Ius patronatus §. Immo nunquam, docet, quod Papa nunquam intendit derogare iuri quæſito alteri, quibuſcumque verbis vtatur, & clauſulis, etiamſi addat, ex certa ſcientia, motu proprio, ex plenitudine poteſtatis, vbi citat Rebuffum in praxi benefic. de iure alterius quæſito non toll. gloſ. 6. numero 37. & alios. Nec obſtat, quod in re noſtra, priuilegium videatur inane reſpectu eius, qui habet reſeruata ordinario, ratione quorum tunc priuilegio vti non poteſt, quia hæc eſt impotentia inuoluntaria, ſiquidem per acceſſum ad Superiorem, impedimento ſublato, illi valde proficuum erit priuilegium Papale, vel aliud ſimile.

19 Secundo, ſi Papa in aliquo Iubileo non exprimeret facultatem abſoluendi à reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, ſine dubio non tolleretur eorum reſeruatio, neque proinde poſſet Confeſſarius electus ab illis abſoluere, quod alia ratione non probatur niſi ex illorum conditione accepta, nam Papa in proceſſu Bullæ ſe declarat non dare cuiquam Confeſſario facultatem abſoluendi ab illis, niſi de illis faciat expreſſam mentionem, vel in genere, ſed cum derogatione Bullæ ſaltem virtualiter, vt conſtat ex allata forma in reſponſione, ibi. *Etiam in literis die Cœnæ Domini legi ſolitis contentis*. Ecce eorum expreſſio in genere. *Quarum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis*. Ecce literarum Cœnæ derogatio in genere. Confirmatur, quia minime derogatur ijs, quæ ſpeciali nota digna ſunt, niſi expreſſe nominentur, l. Itẽ apud Labeonem §. Ait prætor, ff. de iniur. Sic docent Sanchez lib. 2. cap. 12. num. 3. Bonac. q. 3. de cenſ. p. 1. num. 12. quos & alios plures citat Boſſius ſect. 1. de Iubileo caſu 7.

20 Tertio ſtando in puncto iuris, puto quem non poſſe abſolui pluries ab eiſdem reſeruatis, poſtquam lucratus fuit iubileum, ſeu indulgentiam, probatur ex verbis ipſius formæ ſupra citatæ, ibi. *Et hac vice tantum*, nimirum abſolui poteſt à reſeruatis ad conſequendum indulgentiam, ſi ergo nondum eam fuit conſequutus, ſed tantum abſolutus a reſeruatis, & iterum incidat poteſt denuo abſolui, vt poſſit lucrari indulgentiam, poſt cuius conſequutionem non amplius abſolui poteſt, licet velit iterum lucrari indulgentiam, quia videtur adeſſe aliqualis abuſus Iubilei cum reſeruatis irretitus determinet de nouo aquirere indulgentiam non præciſe, vt illam lucretur, ſed potius vt abſoluatur a reſeruatis, a quibus cum non poſſit abſolui ſine executione præſcriptorum in Iubileo, idcirco eligit lucrari indulgentiam propter abſolutionem. Confirmatur, quia multi docent, non poſſe iterari indulgentiam iubilei, cum illæ duæ hebdomadæ ponantur diſiunctiue, ſic docent Bonac. quæſt. 7. de Pœnit. p. 5. §. 2. num. 17. Potteil. ver. Indulg. num. 16. Sanch. lib. 4. cap. 54. num. 30. alios quamplures citat Boſſius ſect. 1. caſu 40. cui oppoſita videtur probabilior num. 13. cum Nald. ver. Indulg. num. 4. & 3. Floron. cap. 6. §. 5. num. 2. cum alijs multis citatis ab eodem num. 8. ergo neque iterum abſolui a reſeruatis, ſiquidem ſermo ſimpliciter prolatus intelligitur de prima vice, nec obſtat aduerſariorum reſponſio, id non habere locum in fauoribus, ſed tantum in odioſis, quia & hoc odioſum eſt, cum lædat iuriſdictionem Superiorum, vnde ſufficit ſi vnica vice quis gauiſus fuit iubileo. Nec ſubſiſtere poteſt interpretatio ad illa verba. *Et hac vice tantum*, ideſt huius iubilei occaſione, & eo durante poſſe quemlibet toties quoties opus erit abſoluere, quia potius voluntaria eſt, quam rationi innitatur, ſiquidem omnibus notum eſt nullum extra tempus iubilei poſſe vti gratia iubilei, ſi potuit conſequi illud intra præfixum tempus. Ita docent Sanch. lib. 4. cap. 54. num. 30. Bonac. cit. Boſſius ſect. 1. caſu 15. num. 5. contra quoſdam alios ab illis citatos, & a Floron. cap. 6. §. 5. num. 2.

21 Quarto, quando conceditur iubileum, ſeu indulgentia inſtar Iubilei, non ideo communicatur facultas abſoluendi à reſeruatis, niſi expreſſa mẽtio fiat, de hac facultate, à iubileo ſiquidem ad hanc facultatem non valet conſequentia, quia facultas abſoluendi a reſeruatis non neceſſario connectitur cum Iubileo, aut indulgentia in forma Iubilei, cum Papa huiuſmodi indulgentiam ſine facultate concedere poſſit, vnde facultas hæc conceſſa non ſubintelligitur, niſi exprimatur. Confirmatur, quia iubileum, & indulgentia plenaria in ſubſtantia rei nil differunt, ſed ambo ſunt remiſſio omnium peccatorum quo ad pœnam, quod vero iubileo ſuperaddatur facultas abſoluendi, & diſpen-

Digitized by Google

ſpenſandi eſt arbitrium Papæ, qui poteſt ſe abſtinere ab huiuſmodi conceſſione, vnde nulla facta mentione, cenſetur illam concedere nolle, ſiquidem gratia non præſumitur, cum conſiſtat in facto conceſſionis. Quare concedere indulgentiam per modum iubilei nil aliud denotat, quam excellentiam quandam ipſius indulgentiæ quo ad copioſam remiſſionem omnium peccatorum. Sic tenent Suar. diſp. 7. de cenſur. ſect. 5. num. 9. Duard. lib. 3. Bullæ §. 2. quæſt. 1. num. 14. Lauor. part. 2. de Iubil. cap. 10. num. 78. quos citat Boſſius ſect. 1. de Iubileo caſu 16. num. 1. vbi num. 2. ſequitur oppoſitam opinionem communem cum Cordub. lib. 5. q. 11. Rodr. ſum. part. 1. cap. 184. num. 2. Graff. part. 1. lib. 4. cap. 15. num. 29. Coriolano ſect. 3. artic. 15. num. 5. cum alijs, quod probant ex differentia inter indulgentiam, & Iubileum, quod hoc cõnexam habet præfatam conceſſionem, ergo parũ refert facultatis expreſſio, ſed ad hoc iam dixi, hãc conceſſionem neceſſario non coniungi cum Iubileo, ideo non ſubintelligitur exire cum ipſo, niſi exprimatur. Nec prodeſt, quod aiunt, in anno Sãcto non exprimi huiuſmodi facultatem, & tamen conſequi ad Iubileum, quia id eſt ſpeciale in anno Sancto, ratione loci, & vrbis, vbi Iubileum percipiendum eſt, in quo loco omnes Confeſſarij non ſolum iure Iubilei magni, ſed etiam virtute ſuorũ priuilegiorum ab omnibus abſoluere poſſunt etiã caſibus Bullæ Cœnæ Domini, vt patet ex duobus Decretis Clem. VIII. qui priuilegijs ſuper reſeruata derogauit ſolum exiſtentibus extra Vrbem. Citatus Boſſius num. 3. excipit caſus Bullæ Cœnæ, & vota Papæ reſeruata, quæ non vult ſubintelligi in huiuſmodi Iubileis, & indulgentijs in forma iubilei niſi exprimantur.

22 Quinto, abſolutus tempore iubilei à reſeruatis cum intentione lucrandi iubileum, remanet vere abſolutus, licet poſtea non perficiat opera in eo præſcripta, quia abſolutio ſimpliciter data fuit reſpectu omnium reſeruatorum, licet occaſione Iubilei lucrandi, neque reincidit in eamdem reſeruationem, aut cenſuram, quia huiuſmodi reincidentia non exprimitur in Iubileis; neque facit cap. Eos, de ſentent. excommun. quia ibi quis reincidit in eamdem excommunicationem in duobus caſibus, primo quando quis abſolutus in articulo mortis, vel alio impedimento à non habente facultatem; ſecundo, quando quis abſolutus fuit ab inferiori cum onere ſe præſentandi ſuo Superiori cum reincidentia; qui duo caſus locũ non habent hic, cum neque adſit mandatum ſe præſentandi Superiori. Ita docent Nau. tom. 4. Miſcell. 93. de orat. Coriolanus ſect. 3. art. 17. Graff. part. 1. lib. 4. cap. 15. num. 37. Corduba, Zerola, Suar. Sanch. lib. 8. diſput. 15. num. 20. & in ſum. lib. 4. cap. 54. num. 44. cum multis alijs citatis a Boſſio ſect. 1. caſu 31. nu. 4. Bonac. quæſt. 7. de Penit. p. 5. §. V. num. 17. Diana reſol. 145. de Sacram.

23 Sexto, qui in confeſſione Iubilei inculpabiliter reliquit aliquod peccatum, vel cenſuram reſeruatam, poteſt poſtea iubileo finito, facere ſe ab illis abſoluere peccatis, quia iam ablata fuit reſeruatio, tum peccatorum, ex eo, quod peccata oblita indirecte abſoluuntur quo ad culpam, conſequenter etiam quo ad reſeruationem, quæ ſtare non poteſt ſine peccato; tum cenſurarum, vt conſtat ex ipſiuſmet formæ abſolutoriæ verbis, ibi: *In quantum poſſum, & tu indiges*; in quo caſu cum Confeſſarius electus valeat abſoluere à cenſuris, cum poſſit, & pœnitens vere indigeat, dicendum eſt, talem penitentem, non obſtante obliuione vere abſolutum fuiſſe. Sic docent Nau. cap. 26. num. 13. Coriol. ſect. 1. art. 17. Sanct. de Iubileo cap. 12. dub. 2. & eſt communis opinio, Boſſius ſect. 1. caſu 32. num. 2. Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 5. §. 5. num. 1.

Quæres 7. Quomodo abſolutione cenſuræ tollatur reſeruatio peccati?

24 Reſpond. Tollitur ex ratione, quia cum per reſeruationẽ cenſuræ directe non reſeruetur peccatum, ſed tantum in conſequentiam, quatenus eius abſolutio impeditur per cenſuram, quæ prohibet vſum Sacramentorum, ideo cenſura ſublata, peccatum a quouis ſimplici Confeſſario tolli poteſt, cum non ſuper ipſum, ſed ſuper cenſura cadat reſeruatio. Dixi ſatis reſol. 37. q. 10. in Reſp. 3. & 4. vbi Doctores citaui.

Quæres 8. An contraria conſuetudine tollatur reſeruatio? Conſuetudo autem eſt ius quoddam non ſcriptum, moribus inſtitutum, quod pro lege ſuſcipitur, cum deficit lex, cap. Conſuetudo, diſt. 1. & in ratione iuris dicitur ius non ſcriptum, ſed moribus aquiſitum, in ratione facti dicitur frequentatio ſimilium actuum exercitorum à maiori parte communitatis. Ita Doctores omnes de cõſuetudine agentes. Eius tres ſunt effectus, interpretari, iuxta illud; *Conſuetudo eſt optima legum interpres*. Abrogare legem veterem, & nouam inducere. Non poteſt autem abrogare legem naturalem, neque diuinam, ſed tantum humanam, cap. fin. de conſuet. modo à lege non damnetur conſuetudo, & reprobetur vti iniqua, & tamquam corruptela, in quo caſu reprobata cõſuetudo per legem, non ſimpliciter per ſimilem clauſulam; *Non obſtante quauis contraria cõſuetudine*, ſed cum ſimilibus verbis. *Quæ potius corruptela, ſeu iniqua, & irrationabilis conſuetudo dicenda eſt*, nullam habet efficaciam abrogandi legem, vt docet Becan. quæſt. 7. de conſuetud. Sex autem conditiones requiruntur ad abrogandam legem veterem, & nouam inducendam. Prima, actus humani, quibus inducitur, debent eſſe boni, & vtiles communitati, non contra ius naturale, aut diuinum, exerciti a maiori parte communitatis per vſum externum, & actus poſitiuos, qui ita noti ſint, vt conſuetudo poſſit ſciri à Superiore, vt docent Bonac. §. III. de conſuetud. num. 7. 12. 22. 26. Becan. quæſt. 4. & 5. vnde introduci non poteſt per non vſum, niſi contineat implicitum actum contra legem, vt, in Clericis, qui poſſunt abrogare legi de tonſura ferenda, quia actus non ferendi tonſuram continet in ſe virtualiter actum contrarium legi, vt docent Silu. quæſt. 8. Bonac. num. 27. Becan. q. 5. Actus autem neceſſario non debent eſſe iudiciales, loquendo de iuribus Pontificio, & Ceſareo, ſed ſufficit, quod ſint facti extra iudicium, quia in neutra lege contrarium ſtatuitur, Becan. quæſt. 4. num. 4. cum Suar. lib. 7. capit. 11. num. 2. Secunda, requiritur conſenſus ſaltem legalis, vt vim habeat abrogandi le-

Digitized by Google

di legem. Eſt autem triplex, Expreſſus, qualis eſt ille, quo Superior conſuetudinem introductam ſcienter approbat. Tacitus eſt ille, quo Superior diſſimulat conſuetudinem, licet ei commode contradicere poſſit. Legalis, ſeu iuridicus, aut interpretatiuus eſt ille, quo Superior ſemel ſtatuit lege communi cap. fin. de conſuet. l. De quibus ff. de legib. conſuetudinem rationabilem, & legitime introductam habere vim legis, & iſte in defectum aliorum ſufficit, Sanch. lib. 7. de matrim. diſput. 4. num. 11. Becan. q. 2. Bonac. num. 34. Tertia, introduci autem debet à minori parte cum intentione abrogandi legem. Suar. lib. 6. c. 18. Bonac. nu. 17. Quarta, conſuetudo abrogans legem debet induci ab illis, qui tenentur ſeruare legem. Quare amens furioſus, puer, & non ſubditus legem abrogare nequeunt; neque Clerici legem Secularium, neque è contra, ita omnes cum Bonac. nu. 13. ad 16. Quinta, tempus requiſitum ad præſcribendam conſuetudinem contra legem Secularium eſt ſpatium decennij, Eccleſiaſticam ſpatium 40. annorũ, & hoc verum eſt, quando conſuetudo inducitur ex conſenſu legali, ſeu tacito, nã ex conſenſu expreſſo nõ eſt opus expectare tempus à iure ſtatutum; & hoc procedit ſiue ſit contra legẽ, ſiue præter, quia expreſſa voluntas legiſlatoris nõ habet minorẽ vim, quam lex ſcripta; notat Becan. q. 3. nu. 5. cuius eſt hæc doctrina, nullum in iure aſſignari tempus pro præſcribenda conſuetudine, ſed Doctores tempus accipere à præſcriptione aliarũ rerum. Sexta demum vt conſuetudo præter legẽ inducat vim obligandi neceſſe eſt quod actus fiant cum intentione obligandi, & hoc à maiori parte, aliter cenſetur potius deuotio, quam cõſuetudo, quia nullus præſumitur ſibi velle onus imponere, niſi ad hoc aduertat. Boſſius ſect. 4. de Iubil. caſu 18. nu. 24. & 25.

Redeundo ad quæſtionẽ, Graff. lib. 1. Append. cap. 7. num. 56. aſſerit cõſuetudine contraria tolli reſeruationem, ea ratione, quod vt conſuetudine caſus quidam reſeruantur, vt habetur in extr. Inter cunctas, ita conſuetudo vidente prælato prohibere potente, & non cõtradicente arguit caſum iam non eſſe reſeruatum, & ita aliquo modo tacite iuriſdictionem videtur cõcedere in caſus reſeruatos. Confirmatur id, quia cõſuetudo poteſt ampliare iuriſdictionem, immo & illam dare non habentibus, c. Duo ſimul, iuncta gloſ. de off. ordin. ex quo nõnulli inferunt peregrinos ex tacita facultate ſui Epiſcopi, poſſe confiteri in aliena Diœceſi.

25 Ego puto nulla conſuetudine tolli poſſe legem reſeruationis, quod probatur. Tũ quia ad abſolutionem ſacramẽtalem requiritur in Sacerdote poteſtas iuriſdictionis per approbationem ordinarij, cap. Quamuis 15. ſeſſ. 23. ſed in caſu noſtro Sacerdos etiã Cõfeſſarius licet habeat hanc iuriſdictionẽ quo ad non reſeruata, non tamen eã habet quo ad reſeruata, quam neque aquirere poteſt, cum reprobetur ibidem: *Priuilegijs, & conſuetudine quacumque etiam immemorabili, non obſtantibus.* Vide de hac clauſula Doctores citatos a Barboſa hic n. 59. Tũ quia cõſuetudo hæc habens vim legis huc cadere non poteſt, nam ex ſupradictis conſuetudo vt vim legis habeat abrogãs veterem neceſſe eſt, quod fiat per actus externos, qui innoteſcere poſſint legiſlatori, ſed actus abſolutio ſacramentalis cuncta cum peccatis reſeruatis eſt quid occultiſſimum, ita quod huiuſmodi tranſgreſſio ex genere ſuo non poteſt, nec debet notificari Superiori, ergo hic conſuetudo locũ non habet. Tum quia cõſuetudo incipit per actus malos, & peccaminoſos, & non firmatur niſi poſt decenniũ, aut quadragenarium ſpatium, ex ſupra allatis, in caſu autem noſtro, id eſt maximum incõueniens, valde pernicioſum reipublicæ pœnitentiũ, & error intolerabilis, conſequenter corruptela, & abuſus irrationabilis. Tũ quia ſaltem caſus ab homine tolli non poſſunt per hanc conſuetudinem, cum fere ſingulis annis innouentur. Tum quia pœnitentem ſic abſolui prętextu huius conſuetudinis, eſt ipſum eligere cõfeſſorem pręter licentiam ſui Superioris, quod nulla conſuetudine induci poteſt ex c. 2. de Pęnit. in 6.

Reſpondendũ eſt ad dicta Graffij, nam falſum eſt reperiri reſeruationem caſuum, ſed in dicta extrau. nomen, *Conſuetudinis*, non accipitur pro eo, quod eſt in more poſitũ, ſeu pro lege non ſcripta, ſed pro facto, quo ſolent Superiores ſibi reſeruare aliquos caſus ſiue à iure per ſtatuta, ſiue ab homine per edictum, vel præceptum. Neque videre, & ſimul facere Prælati videntis Confeſſarium adminiſtrare hoc Sacramẽtum arguit ſignum tacitę facultatis abſoluendi a reſeruatis, quia Prælatus non habet pręſumere pęnitentẽ habere reſeruata, cum malum non debeat pręſumi, neque in Confeſſario, neque in pęnitente. Neque locũ hic habere poteſt rati habitio de pręſẽti, quia hæc dat ſimpliciter iuriſdictionẽ ad excipiendũ confeſſionẽ ei Sacerdoti, quẽ Superior ſcit non habere facultatẽ, non tamen extendi poteſt ad reſeruata, cũ ignorentur à Superiore, qui non poteſt ratũ habere, quod ignorat. Ex quibus patet ẽt conſuetudinẽ nõ poſſe ampliare iuriſdictionẽ Confeſſarij ad reſeruata, cum non habeat locũ hic, ergo neque aliquẽ effectum.

26 Quęres 9. Quomodo tranſlatione domicilij, vel habitationis tollatur reſeruatio caſuum? Nota autem, quod domicilium aquiritur actuali habitatione cum animo perpetuo manẽdi, gloſ. ver. Larem in l. Ciues, C. de incolis, Ioan. Andr. in c. Is qui, de ſepult. in 6. Sanch. lib. 3. diſput. 24. num. 1. & 2. citando multos cum Nau. conſil. 4. de conſtit. nu. 4. conſil. 3. de temp. ordin. num. 2. conſil. 5. de filijs presbit. nu. 2. ſufficit actualis incæptio habitationis, vt probat Sanch. citatus num. 2. Decennium autem requiſitum à l. 2. C. de incolis lib. 10. procedit in dubio, quando non conſtat de animo habitantis, neque aliunde haberi poteſt, tunc decennium habitationis ſufficit ad concludendum domicilium. Debet autem animus eſſe firmus, & ſtabilis, aliter aliquis etiam per centum annos manẽs in aliquo loco cum animo vagandi non dicitur contraxiſſe domicilium ex Rot. deciſ. 279. num. 11. Ludou. cum ibi annotatis num. 26. apud Nald. ver. eod. num. 3. Domicilia duo quis æqualiter habere poteſt in duobus locis, ex cap. 2. de ſepult. in 6. Megal. part. 3. lib. 1. cap. 3. num. 14. Nald. num. 7. Floron. cap. 3. §. V. Eſt autem domicilium duplex originis, & habitationis, de quo hactenus dicta. Originis autem domicilium eſt ille locus, à quo quis oriundus eſt, ſi ibi parentes antea habitabant, non

enim

Digitized by Google

enim quis dicitur habere domicilium originis, qui in aliquo loco caſu natus eſt, eo quod parẽtes eius ibi erant cauſa negotij, vel alterius rei, leg. Filios C. de mancip. l. Ciues, in fine. C. de incolis, Sanchez lib. 3. diſput. 23. num. 3. Eſt autem hoc domicilium immutabile, quia naturale l. Aſſumptio ff. ad mancip. Menoch. lib. 6. de præſumpt. præſumpt. 42. num. 4. ex eodem Sanchez num. 4. itaque domicilium originis nunquam perditur, ſed vna cum domicilio habitationis retinetur, l. Senatores, ff. de Senat. Sanch. cit. num. 6. §. Secundo, vnde neque deſinit eſſe ſubditus domicilio originis, vt docet Panorm. in cap. Propoſuiſti, de foro compet. num. 7. intellige quo ad honores, & munera, non quo ad iuriſdictionem, docet Sanchez cit. num. 8. §. Ad 3. in dubio nomine domicilij venit habitationis, gloſ. ver. Vnam dictam capit. Statutũ §. Cum vero, de reſcr. in 6. & ibi Franc. Domin. & Anchar. In receptione autem Sacramentorum attenditur domicilium non originis, ſed habitationis actualis, ex cap. Is qui, de ſepult. in 6. immo, & ſimplex habitatio cæpta cum intentione manendi maiori parte anni, Angel. ver. Domicilium, Silu. num. 2. & ambo ver. Parochia, Tabiena num. 3. Sanch. lib. 3. diſp. 23. num. 12. 13. & 14. & procedunt hæc quo ad Parochiæ aquiſitionem, nam ſi loquamur ſimpliciter de receptione Sacramentorũ præſertim Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ per ſolam electionẽ quis fieri poteſt ſubditus eligendo Cõfeſſarium Regularem, licet dedita opera recedat à patria, vt eligat Confeſſarium Regularem, quia ex priuilegio Pontificio, de quo dixi reſol. 6. q. 3. & reſol. 36. q. 5. §. Septima, & q. 12. miniſtrare poſſunt hoc Sacramẽtum quibuſcumque ad ſe accedẽtib. Confeſſarijs vero Secularibus cõfiteri poteſt, non tamen dedita opera, ſed in itinere aſſumpto alia occaſione, quia præſumitur tacitus conſenſus proprij Superioris.

27 Loquendo de Religioſis, tunc dicuntur domicilium mutare, priore relicto, quando in aliquo loco de familia conſtituuntur à ſuo Superiore, Graff. part. 1. lib. 3. cap. 2. num. 14. & vocantur ciues loci, vbi reperitur Monaſterium, Bartol. l. 1. ff. ad mancip. Nau. tom. 2. comment. de regul. num. 63. §. Nunc. Non eſt autem a Superioribus transferendus de Conuẽtu ad Conuentum ſine rationabili cauſa, cum alias de iure communi Religioſus deberet manere ſemper in ſuo Conuẽtu determinato, vt docet Nauar. conſ. 4. de ſtatu Mon. num. 1. ex ſtatutis autem ſpecialibus transferantur, & in noſtra Religione conſtat ex c. 22. illis verbis. *Nec quiſquam cænobita extra tẽpus capituli dimoueatur, niſi ægritudinis, ſcandali, & alicuius cænobij reformationis, aut alterius cauſæ per Generalem Viſitatorem iuſte, & legitime cum conſilio iudicandæ ratio habeatur*. Non poteſt igitur Superior remouere aliquem extra capitulum, niſi adſit legitima cauſa cognoſcenda a Generali, intellige hoc, quando remouendus diſceptaret cum Superiore de iuſtitia cauſæ, cuius deciſio tunc ſpectat ad Generalem, remotio autem ſimpliciter etiam ad Prouincialem pro ſua Prouincia; tempore autem capituli omnes remoueri poſſunt indifferenter etiam ſine cauſa. Quiſque vero etiam ſine cauſa poteſt petere mutationem, cui Superior annuere poteſt, ſi vult. Sed de hac re alibi. In receptione ergo Sacramentorum Religioſi ſubduntur Prælatis, & Confeſſarijs deputatis in Monaſterio, vbi de familia ſunt conſtituti; immo etiam hoſpites, & aduenæ, & alij degentes cauſa negotiorum, vt tempore prædicationis. His prænarratis.

28 Reſp. Mutatione domicilij, immo ſola habitatione maiori parte anni, & etiam ſola legitima electione Confeſſarij extra propriã Diœceſim tollitur caſuum reſeruatio, ſi ibidem, vbi fit confeſſio, non ſit reſeruatio eorumdem caſuum. Ratio communis eſt, quia reſeruatio afficit pœnitentem in ordine ad Confeſſarium tunc quando confitetur; ergo ſi Cõfeſſarius electus non habet reſtrictam poteſtatem poteſt illum abſoluere, ac proinde ceſſat reſeruatio. Confirmatur reſpectu domicilij, vel habitationis, quia per nouum domicilium, aut habitationem extra Diœceſim priorem, quis deſinit eſſe ſubditus transeundo ſub iuriſdictione alterius, ergo tolluntur caſus reſeruati, qui ſolùm ſubditos afficiunt. Sic docent Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap. 36. §. II. num. 1. §. Secundo tollitur, & cap. 39. §. 7. Homob. part. 1. cap. 2. §. Afficit ſecundo, & ex illis Floron. cap. 3. num. 17. cap. 4. §. 8. num. 5. §. Quarto, Nald. ver. Caſus reſeru. num. 10. §. Reſpectu, Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 46. & in Append. lib. 1. cap. 7. num. 56.

29 Loquendo de Religioſis, mutatio loci tunc illis ſuffragari poteſt, ſi diuerſi ſint caſus reſeruati, & non alias, locum enim mutans in tantum liberatur à prima reſeruatione, in quantum accedit ad locum, vbi non eſt reſeruatione illorum peccatorum, vnde ſi ſint ijdem, vt ſolet fieri inter Religioſos, mutatio nihil prodeſt, cum Confeſſarius debeat iudicare iuxta leges loci, & Conuentus, vbi Sacramentum miniſtrat.

Quæres 10. An ſola relaxatione non peccatorum, ſed reſeruationis extra ſacramentalem abſolutionẽ tolli poſſit reſeruatio à quouis valente abſoluere a reſeruatis?

30 Reſp. Tolli poteſt reſeruatio à Superiore ſola relaxatione, ſeu abſolutione, ſed extra Sacramentũ, eo quod in peccato duo ſpectari poſſũt, nempe culpa peccati, & adnexa reſeruatio, illa tolli non poteſt ſine ſacramentali pœnitentia, aut abſolutione, reſeruatio vero illi adnexa auferri poteſt ab ipſomet Superiore ſola voluntate, eo quod ipſa præciſe ſumpta, & formaliter non ſit culpa peccati, neque quid peccaminoſum, ſed quædam circũſtantia, quæ peccatum non eſt, ſed reſtrictio afficiens pœnitentem, qui cogitur accedere ad habẽtem facultatem ſuper reſeruata, & Confeſſarium, quatenus à reſeruatis abſoluere non poteſt; difficultas autem dubitandi, quod non poſſit tolli ab eo pendere videtur, quia adnectitur peccato, ac proinde videtur habere rationem peccati, & prout tale, nõ poſſe auferri niſi per abſolutionem ſacramentalem; ſed hæc difficultas nullius eſt momenti, cum conſtet ex dictis hic initio, & faciunt dicta reſolut. 6. quæſt. 3. §. Tertiæ, reſeruationem præciſe acceptam non eſſe peccatum in ſe, neque in quantum accedit peccato. Et id docet Suar. diſp. 38. de Pœnit. ſect. 4. nu. 5. & ex eo Lupus diſt. 12.

art. 2 diff. 1. in fine, dum dicit, quod Superior habens facultatem à iure poteſt auferre reſeruationē etiam extra Sacramentum; delegatus vero ad abſoluendū à reſeruatis tenetur aut ſacramentaliter abſoluere, aut rem integrā relinquere, niſi habeat facultatem à Superiore relaxandi extra cōfeſſionē, Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 5. §. 5. num. 3. 6. Hoc tamen Nau. conſ. 22. de pœnit.

Poſita hac reſpōſione tollitur ea difficultas, quo modo poſſit Superior, auditis ſolū reſeruatis, abſoluere ab illis, & remittere pœnitentē ad inferiorē pro nō reſeruatis, quod videtur repugnare Sacramēto, in quo vnū mortale nō remittitur ſine alijs, cū impiū ſit dimidiū veniæ ſperare; nā reſponderi poteſt illā abſolutionē non eſſe Sacramentalē, ſed ſimplicem relaxationem reſeruationis, ac proinde nullo modo remitti peccata reſeruata, ſed relinqui culpæ abſolutionem Confeſſarijs.

Quæres 11. Quomodo electione Cōfeſſarij tollatur reſeruatio?

31 Reſp. Electione Confeſſarij non ſemper tollitur reſeruatio, ſed ſolum quando quis eligit Confeſſariū alieni Epiſcopatus, vbi caſus nō eſt reſeruatus, tunc electus Confeſſarius cum abſoluat iuxta poteſtatem ſibi delegatam à ſuo Superiore, qui per reſeruationem illi poteſtatem non reſtrinxit, ſine dubio poteſt abſoluere pœnitentem ſe eligentem à caſibus reſeruatis in ſuo Epiſcopatu. Vide quæ dixi reſol. 38. q. 6. 7. 8. 9.

Quæres 12. Quinam poſſint abſoluere poteſtate tam ordinaria, quam delegata reſpectu caſuum Secularium?

32 Reſpond. Poteſtatem ordinariam abſoluendi à reſeruatis in primis habet ille, qui reſeruationē fecit, nēpe eius legiſlator, ex illo cōmuni axiomate, Eius eſt ſoluere, cuius eſt ligare. Quare Papa abſoluit ab omnibus caſibus, quos ſibi reſeruauit, Itē Epiſcopus ab Epiſcopalibus. Itē Archiepiſcopus à caſibus quos ſibi reſeruauit. II. Abſoluere poſsūt Superiores ipſorū legiſlatorum caſuum, eo quod omnis poteſtas inferioris perfectiori modo, vel ſaltem cumulatiue ſit in Superiore, cui ſubordinatur inferior, vnde Papa abſoluere poteſt à caſibus Epiſcopalibus, & Regularibus, eo quod Epiſcopi, & Prelati Regulares ſubijciantur, & ſubordinētur Summo Pontifici. Archiepiſcopi poſſunt abſoluere à caſibus reſeruatis Epiſcopis ſuffraganeis, non ſemper, & quouis tempore, ſed ſolum in actu viſitationis, vel dum appellatur à ſubditis ſuffraganeorum ad ipſum, in his enim duobus caſibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem ordinariam, cap. fin. §. Poteſt, de cenſib. lib. 6. ibi Franc. iuncta Gloſ. in cap. 1. de off. ordin. in 6. Quar. ver. Archiepiſcopi authoritas XXXIII. Floron. c. 4. §. I. etiam à caſibus Papalibus virtute cap. 6. ſeſſ. 24. ex Suar. tom. 4. de Relig. diſput. 30. ſect. 2. num. 8. Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 1. §. 2. num. 5. Nald. num. 12. Barboſa alios citans ad ſeſſ. 23. cap. 15. num. 27. & de poteſtate citati cap. 6. ſeſſ. 24. quamplures refert ibidem num. 6. Megal. lib. 1. de Pœnit. cap. 13. num. 1. III. Abſoluere poſſunt ſucceſſores in officio præmortui, vel amoti ab officio, cuiuſmodi ſunt ſucceſſor Papa, vel Epiſcopus ſuffectus in locum præmortui, quia ſubrogatus ſapit naturā eius, in cuius locū ſubrogatus fuit, l. Si cū §. Qui iniuriarū, ff. Si quis caut, procedit autē non ſolū in ſucceſſore quo ad dignitatē, vt dixi, ſed etiā quo ad iuriſdictionē, ideo Capitulū Sede vacante per ſuum vicariū electū, vel aliū deputatum abſoluit ab omnibus, à quibus poterat Epiſcopus, ob adductā rationē ſic docet Floron. c. 4. §. 2. n. 2. vbi citat Quar. Homob. & Suar. procedit tam quo ad poteſtatē ordinariam abſoluēdi, quā extraordinariam iure Concilij, docet Megal. lib. 1. c. 13. nu. 12. Barboſa quamplures ad dict. c. 6. ſeſſ. 24. refert nu. 4. IV. Legati à latere, & Sumus Pœnitentiarius abſoluere poſſunt à reſeruatis ordinarijs, & Papæ, & quidem ſubditos quoſcumque ſuæ Prouinciæ, cum habeat poteſtatem ordinariā, & ſic maior omnibus ordinarijs, ex c. 2. de off. legati in 6. & cap. Si Abbatem, de elect. in 6. Nald. alijs citatis ver. Legatus num. 8. 9. 10. Megal. lib. 1. cap. 13. num. 1.

33 Delegatam poteſtatem abſoluendi à reſeruatis dicuntur habere omnes illi Sacerdotes Confeſſarij, qui ab vno ex prædictis ordinarijs licentiā habeat, quam ſeruare debent iuxta tenorem licentiæ ſibi traditæ. Et in hoc nullus dubitat, quin habentes facultatem ordinariam, & ex officio ſuo abſoluendi à reſeruatis, eamdem facultatem alijs delegare poſſint, quia actus proprius, & extenſiuus iuriſdictionis ordinariæ eſt delegatio, c. Aqua 9. de conſecr. cap. fin. de offic. ordin. & in re hac, cap. Inter cætera 15. eod. cap. Omnis 12. de Pœnit. Ita docent præcitati Floron. cap. 4. §. 3. Megal. lib. 1. c. 13. num. 17. Bonac. q. 7. de pœnit. p. 5. §. 2. num. 8. Faber diſput. 27. de pœnit. num. 31.

34 Vicarius Epiſcopi Generalis dictus non generalitate loci, ſed cauſarum vniuerſarū ex vi ſui Vicariatus non habet facultatem ordinariam, neque delegatā abſoluendi à reſeruatis, vt docent Nald. ver. Vicarius num. 1. Angel. ver. Confeſſio 5. num. 4. Rebuff. Sbroz. Galetus, Piaſecius, Vgohn. Barboſa eoſdem citans ad cap. 7. ſeſſ. 14. nu. 22. Quod ſi ab Epiſcopo communicetur illi hæc facultates ad omnes caſus, & illi expreſſe non prohibeat delegationem, delegare poteſt, quia cum dicatur ordinarius iudex, ſequitur quod poſſit delegare, cum delegatio ſit actus proprius ordinarij, vt docent Nald. ver. Vicarius num. 1. & eius conciuis Floron. cap. 4. §. 3. num. 5. cum alijs citatis.

Quæres 13. An Confeſſarij Regulares iure aliquorum priuilegiorum habeant facultatem, delegatam abſoluendi à reſeruatis.

35 Reſp. Nunc nulla habent priuilegia, cum pœnitus ſint ſublata, vt probaui reſol. 6. q. 9. maxime reſpectu Epiſcoporum, à quorum caſibus, ſeu cenſuris, ſiue à iure communi, ſiue Cōciliorum, aut Synodorum, aut ab homine latis, nequaquam abſoluere poſſunt, vt probaui ibidem; excepi tamē duos caſus, nempe reſtitutionem incertorum, ibidem q. 12. & relaxationem votorum, ex q. 13. ſuper quo adhuc ius habent virtute ſuorum priuilegiorum, cum ſublata non fuerint quo ad hoc, cum non ſint propriè caſus, ſed lato modo, cum in ſe, & directe non ſint peccata, neque cenſuræ, de quibus præciſe loquuntur Summi Pontifices, dum prohibent abſolutionem à reſeruatis, annullando priuilegia Religioſorum.

A Pa-

36 A Papalibus in Bulla Cœnæ Domini nequaquã abſoluere valent, neque ab alijs quinque enumeratis in ſecundo Decreto Clem. VIII. vtique vero à reliquis, cum in hoc ſublata non fuerint priuilegia, ſed tantum quo ad expreſſos caſus, vt latius docui reſol. 6. q. 9.

Quæres 14. An excommunicatus, ſuſpenſus, interdictus, per cenſuram reſeruatam, quam contraxit in propria Diœceſi, abſolui poſſit ab ordinario, aut etiam à Cõfeſſario ſimplici vti forenſis, vel ſaltem quatenus tranſtulit domicilium, vel habitationem pro maiori parte anni, vbi confitetur? Affirmaui hoc reſpectu caſuum reſeruatorũ ſupra q. 9. eo quod deſinit eſſe ſubditus prioris ordinarij trãſlatione domicilij, & longiori habitatione, & quia pœnitens iudicatur ſecundum leges Epiſcopi Confeſſarij. Videtur tamen ſpecialis ratio concludendi negatiue reſpectu cenſurarum, quia cum non ſolũ contractum fuerit peccatũ, ſed etiã cenſura, delinquens ita dicitur infectus eius reſeruatione, vt tolli non poſſit niſi à Superiore priori, cum id totũ cõtraxerit dum erat eius ſubditus. Confirmatur loquendo de cenſuris à iure ſpeciali latis à contrario ſenſu cap. Nuper de ſent. excommun. vbi dicitur quod Epiſcopus poteſt abſoluere à cenſura lata à iure, quando ius illam ſibi non reſeruauit, ergo quando Superior eam ſibi reſeruauit alius ſe ingerere non poteſt, & ita ex Hoſtienſi, & Couar. docet Floron. cap. 4. §. 24. §. Si tibi, Graff. lib. 4. capit. 15. num. 72. excipit in caſu, quo cenſuratus longius eſſet, & non poſſet redire ad excommunicatorem; & de excommunicatione ab homine, eo magis, quia ab ea nemo abſoluere non poteſt, niſi qui illam tulit, vel eius Superior, ex cap. Paſtoralis, §. Præterea, de offic. ordin. ibi Abbas, & Felin. & propter alia iura, quæ dicit Floron. §. Si lata. Lupus diſtinct. 17. diffic. fin. citando pro ſe Nald. ver. Cenſura num. 13. vbi tamen hoc non dicit in terminis de eligente Confeſſarium extra, vbi cenſura non eſt reſeruata, ſed ſolum aſſerit, quemuis ſimplicem Confeſſarium abſoluere poſſe ab excommunicatione, ſiue à iure, ſiue ab homine lata, non tamen reſeruata, eo quod dicitur excommunicationem eſſe reſeruatam ſuo conditori, locum habet in excommunicatione lata à iudice contra particularem, quæ ſine dubio dicitur reſeruata, quamuis non exprimatur reſeruatio, eo quod cauſa terminanda eſt à iudice, à quo cæpta fuit, ne fiat illi iniuria.

37 Reſpond. Non ſolum mutatione domicilij, aut ratione habitationis maiori parte anni, verum etiam per electionem ſolius Confeſſarij præſertim Regularis extra propriam Diœceſim, vbi talis reſeruatio cenſuræ non reperitur, cenſuratus abſolui poteſt. Probatur, Tum quia reſeruatio peccatorum, & cenſurarum pari paſſu currunt; non enim eſt maior ratio, quod tranſlatione domicilij, aut habitationis, ſupra quæſt. 9. ceſſet reſeruatio reſpectu peccatorum, & non cenſurarum, cum ſicut remanet peccatum, ita & cenſura per abſolutionem tollenda, & ſicut nõ remanet reſeruatio peccati, ita neque cenſuræ. Tum quia non eſt maior ratio cur remaneat ſubditus ratione cẽſuræ reſeruatæ, & non peccati reſeruati; ſed non remanet ratione reſeruationis peccati, ex probatis, ergo neque reſeruationis cenſuræ. Demum allata fauore aduerſariorum ſolum probant, aut ea locũ habere reſpectu excommunicationis in ſingularem perſonam latę, vt bene docet Nald. cit. nu. 13. aut verificari, quando manet in eodem domicilio; neque cap. Nuper, adductum à contrario ſenſu probat, quia intelligitur, affecto excommunicatione manente in eadem Diœceſi excommunicatoris, ſeu ibidem petente abſolutionem.

Quæres 15. Quinam poſſint poteſtate tam ordinaria, quam delegata abſoluere religioſos a caſibus reſeruatis?

38 Reſp. Poteſtate ordinaria abſoluunt. I. Legiſlatores ipſorũ caſuum reſeruatorũ, cuiuſmodi ſunt Generalis pro tota Religione, & Prouinciales pro ſua Prouincia, & Superiores locales, ſi qui habent facultatẽ reſeruandi, vel à capitulo illis reſeruetur aliquis caſus, vt factũ fuit in Religione Frãciſcana primę Regulę Patrũ Conuẽtualiũ, in capitulo Generali Romę celebrato die 8. Iunij 1593. vbi aliqua peccata Decreti Clem. VIII. reſeruata fuerũt Generali, alia Prouinciali, alia Cuſtodi, alia Guardiano, prout refert Silueſt. Bartol. in ſuo ſpeculo Regul. ſuper c. 7. Regulæ. II. Abſoluunt Superiores, vel ſucceſſores ipſorũ legiſlatorum, quando caſus nõ expirarunt, ſed habent vim legis perpetuæ, habent enim omnino eamdẽ facultatẽ, quam ipſe legiſlator, cũ in hoc reputẽtur eadem perſona cum ipſo. III. Abſoluunt alij, qui de iure ſpeciali Regulæ, aut ſtatutorũ in Religione habent ius ordinarium abſoluendi, in hoc enim Papa in Decreto de caſibus reſeruãdis à Superioribus regularibus nihil mutauit, aut diſpoſuit, ſed horum facultatẽ intactam reliquit in ſuo Statu, ac ſi Decretũ, quo ad hoc non emanaſſet, vt in terminis declaratum refert Sorb. ver. Abſolutio ordin. quo ad Fratres, in fine huius Decreti §. Abſoluendi, & ex eo Coriol. ſect. 1. art. 7. §. Vnde Pater, num. 2. Poteſtate vero delegata abſoluunt omnes illi Confeſſarij, qui ab vno ex illis facultatẽ habent ſibi cõmiſſam ſuper caſibus reſeruatis, à pari ex dictis q. 13. Sic docent Megal. par. 1. lib. 1. c. 13. num. 1. §. A caſibus, vbi ait à dictis caſib. regularib. poſſe etiã abſoluere Papam, ſummum Pœnitentiarium, & Legatũ à latere, Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 5. §. 2. nu. 3. §. Idem, Coriol. cit. Faber diſp. 27. de Pœnit. nu. 30. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 8 & art. 14. concluſ. 2. ſibi negat delegationem hãc Guardianis, viſi in caſib. occurrentib.

Quæres 16. An in Religione noſtra Priores, & alij præter Prælatos maiores poſſint abſoluere nõ ſolum à reſeruatis in Religione, ſed etiam à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ?

39 Reſpond. Ex cap. 14. Regulæ Pater Generalis, eius Commiſſarij, & Prouinciales, de quib. ibi expreſſe, poſsũt abſoluere à reſeruatis; alijs Sacerdotibus id munus denegatur illis verbis. *Caueant igitur cæteri Sacerdotes, ne huiuſmodi crimina confitentibus remittant, aut Confeſſos abſoluant.* Difficultas eſt, an ſub ea clauſula, *Cæteri Sacerdotes*, comprehendantur Superiores locales? Probaui reſolut. 20. quæſt. 20. §. Difficultas, §. Dico, non comprehendi, ſed iure ordinario poſſe abſoluere à caſibus reſeruatis in Religione, & alijs conceſſis

iure cõmuni, vt tetigi reſol. 3. q. 5. §. In Religione, & probaui reſol. 28. q. 20. §. Dico.

49 Præfati omnes cũ habeant poteſtatẽ ordinariã, poſſunt eam delegare alijs Sacerdotibus; nec obſtat, quod in Regul. cit. capit. 14. in fine dicatur. *Præterea ſi placuerit principali miniſtro concedere alicui Sacerdoti horum facultatem, & licentiam, eam cartis committat, nominetque ſingula crimina, ſiue omnium, ſiue eorum partis authoritatem, vel facultatem eidem conceſſerit*. Quaſi alij Superiores, & facultatem habentes ordinariam, & de iure Regulæ, excludantur ab huiuſmodi commiſſione; id enim falſum eſt, cum Superior ſupremus exprimatur potius in exemplum, & per quandam excellentiam præ alijs, quod diſpoſitionem non reſtrinxit, neque regulam arg. l. Damni infecti, ff. de damn. infect. Tuſchus lit. E, concluſ. 547. Surd. conſil. 308. num. 10. Neque adeſt particula taxatiua reſtringens ad ſolum prælatum expreſſum.

Quæres 17. An Superior, ſeu quiuis alius ordinarius ad abſoluendum poſſit auditis ſolum reſeruatis abſoluere ſacramentaliter, & pœnitentẽ pro alijs peccatis non reſeruatis remittere ad inferiorem Confeſſarium abſoluendum? Dico, *abſoluere ſacramentaliter*, quia ſi loquamur de relaxatione, ſeu abſolutione extra Sacramentum, poteſt Superior etiam nulla cogente neceſſitate relaxare ſola reſeruata, hoc eſt, auferre vinculum reſeruationis, non peccati, quod deinde abſolubile eſt a quouis Confeſſario, vt probaui initio reſol. huius, & quæſtione 10.

41 Reſp. Poteſt abſoluere ſacramentaliter auditis ſolum reſeruatis non ſemper, ſed ſolũ data neceſſitate, ſeu rationabili cauſa; & talis abſolutio cum ſit ſacramentalis licita, & valida, verum eſt ſacramentum, & confert gratiam.

Prima pars, de huiuſmodi abſolutione ſuper reſeruata tãtum, probatur, quia ſi eſt aliqua difficultas, maxime, quia ſequitur defectus integritatis cõfeſſionis, ex quo nulla infertur abſolutio; ſed tollitur difficultas diſtinguendo duplicem integritatem confeſſionis, alia enim eſt, ratione cuius omnia peccata mortalia manifeſtantur Confeſſario, & dicitur materialis ſufficiens ad valorem Sacramenti, alia, ratione cuius licet non dicantur omnia peccata, ſed aliqua taceantur, ſeu omittantur ex rationabili cauſa, adhuc tamen confeſſio non caret ſua integritate, quæ dicitur formali, neceſſaria ad valorem Sacramenti; modo confeſſio facta Superiori de ſolis reſeruatis, omiſſis alijs, dicitur integra integritate formalis licet talis non ſit integritate materiali, quæ non eſt neceſſaria ad valorem ſacramenti, ſicut formalis.

Secunda pars, quod ſecluſa rationabili cauſa nõ poſſit dari huiuſmodi Sacramentalis abſolutio, ſuadetur, quia Confeſſio dimidiari non poteſt ſine rationabili cauſa, cum integritas ſit illi eſſentialis, & de iure Diuino, ita quod defectu integritatis tam materialis, quam formalis nulla eſt attentata abſolutio. Neque hoc conſuetudine introduci poteſt, vt Superior abſoluat auditis ſolum reſeruatis extra caſum neceſſitatis, quia nulla, & vana eſt conſuetudo introducta contra ius diuinum ex cap. fin. de conſuetud. vbi omnes Doctores; eſt autem de iure Diuino integritas ſaltem formalis in Confeſſione, ergo huic contrario vſu derogari non poteſt, vt docet Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 5. §. 3, num. 1. §. Obijcies, vbi dicit eam conſuetudinem Romæ, quam referunt aliqui cum Caiet. habere locum quo ad cenſuras, quæ ſine dubio tolli poſſunt ſine peccatis auditis, vel dic eam conſuetudiuem referri ad relaxationem extra Sacramentum, Quod non poſſit dari abſolutio auditis ſolum reſeruatis docent Silueſter, Victoria, Cano, Viguerius, Lamas, quos pro ſe citat Megal. lib. 5, de Pœnit. cap. 8. num. 30. Rodr. Suar. Henr. Valẽt. Nugnus, Regin. Zerola Peſantius, Sair. cum multis alijs, quos citando ſequitur Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 5. §. 3. num. 1. Floron. c. 6, §. 2. §. Quid igitur concludendum. Lupus diſt. 5. artic. 2. diff. vnica, Faber diſp. 27. de Pœnit. nu. 70. 71. & 72, ſed multum reſtringit, caſum neceſſitatis, ſeu rationabilis cauſæ.

Nonnulli apud præcitatos, qui ſunt Nau, tom. 3. ad §. Cautus num. 12. Sotus, Graff. Append. lib. 1. c. 7. num. 30 & 31. Caiet. Palud. Ricard, D. Anton. apud Bonac. & Megalium citatos, & alios plures refert Floronus, quibus adde Coriolanum ſect. 1, art. 10. num. 2. aſſerunt, neceſſitate etiam, aut rationabili cauſa excluſa ex arbitrio ſuo poſſe Superiorem ſacramẽtaliter abſoluere auditis ſolum reſeruatis; & quia ſic ſe habet conſuetudo Romæ; ſed iam reiecta eſt conſuetudo; & quia integritas ſufficit ſi ſe teneat ex parte pœnitentis, vt quantum eſt in ſe paratus ſit aperire omnia mortalia, non vero ex parte Confeſſarij; ſed id falſum eſt, quia non tantum pœnitens, ſed etiam Superior procurare debet, vt confeſſio ſit integra, quando poteſt, judex ſiquidem efficere debet, ne iudicium reddatur nullum, ex cap. Cum iudicantem fin. 30. q. 5. ex cap. Cauſam 9. de iudic. Superior autem, & Cõfeſſarius ſine dubio in re hac ſunt iudices ex ſeſſ. 14. cap. 7. & can. 9. ergo procurare debent, vt cõfeſſio integre fiat a pœnitente, ne iudicium abſolutionis nullum reddatur. Et quia duæ particulares abſolutiones Superioris nempe, & inferioris Confeſſariorum faciunt vnam integram cõfeſſionem, & abſolutionem, vt ex citato Graff. docet Piſanella ver. Confeſſor num. 3. vnde cum non deſit integritas, quæ faciebat difficultatem pro aduerſarijs, bene abſoluit Superior auditis ſolum reſeruatis. Sed non placet cum vnaquæque abſolutio ita ſit diſcreta, & diuiſa ab altera, vt ſingulæ habeant proprium effectum abſolutionis, cum in vtraque adſit remiſſio omnium peccatorum; præterea vnaquæque petit integram confeſſionem, vt ſequatur valida abſolutio, cum valor vniuſcuiuſque particularis abſolutionis pendeat ab vnaquaque confeſſione integra; deficit autem integritas in prima confeſſione ſine vlla neceſſitate, ergo inficit abſolutionem priorem, ac proinde poſteriorem reddit inutilem.

Mirand. tom. 2. q. 34. art. 12. abſolute negat huiuſmodi abſolutionẽ datam à Superiore auditis ſolũ reſeruatis, eo quod nõ eſt dabilis legitima cauſa dimidiandi cõfeſſionem in hoc caſu, quia ſi Superior non habet tempus, aut nulla ratione poteſt audire omnia peccata, poteſt licite pœnitentem

remit-

remittere ad ſuum confeſſarium, aut ad alium prudentiorem, ſi caſus ſit granis. Et reuera multũ efficax eſt ratio, vnde Floron. cit. ex Soto, & Finellio docet Superiorẽ melius facere, remittendo pœnitentẽ abſoluendum ab inferiori, cũ id poſſit facere. Verum quia id nõ tenetur facere, ſi in alijs negotijs multum occupatus ſit poteſt abſoluere. Adhuc tamen vrget negotium, quia cum Superior poſſit vel relaxare, vt dixi q.10. vel remittere ad inferiorem, nullam videtur habere rationabilẽ cauſam ſic partialiter abſoluendi.

Tertia pars; quod talis abſolutio auditis tãtum reſeruatis, ſit verum Sacramentũ remittẽs omnia pęccata, etiã non reſeruata, probatur, quia adſunt omnia requiſita ex parte pœnitentis bene diſpoſiti, iuriſdictio, & intentio ex parte Superioris abſolnentis directè à reſeruatis narratis, & indirectè à non reſeruatis, ex eo, quod non poteſt remitti vnum mortale ſine alijs, ergo rite remiſſis reſeruatis, neceſſe quoque eſt vt remittantur non reſeruata. Vnde duplex eſt Sacramentum, per cuius primam abſolutionem ſit remiſſio peccatorũ quo ad culpam, per ſecundam, ſi non acceſſit nouum peccatum ſit remiſſio eorumdem quo ad pœnam. Vide Sotum, Coninchum, Suar. apud Bonac. q.7. de Pœnit. p.5. §.3. num.2.

Quæres 18. An Confeſſarius ſimplex non habens facultatem abſoluendi à reſeruatis poſſit nõ ſolum in caſu neceſſitatis, ſed etiam ſecluſa neceſſitate, aut rationabili cauſa abſoluere à non reſeruatis, & pęnitentem remittere ad Superiorem pro reſeruatis? Procedit difficultas, quando pœnitens primo accedit ad Confeſſarium ſimplicem, non vero quando accedit poſtquam ſe præſentauit Superiori, nam in hoc caſu, ſi remiſſus fuit à Superiore abſoluendus a reſeruatis per Confeſſarium, certum eſt, debere aperire omnia peccata tam reſeruata, quam non reſeruata, vt ab illis omnibus abſoluatur, quia nullo modo a Superiore abſolutus fuit, cum ſolum fecerit facultatem Confeſſario inferiori abſoluendi etiam à reſeruatis, & in hoc nulla eſt difficultas. Quando verò Superior abſoluit auditis tantum reſeruatis, nonnulli cum Nauar. tom. 3. in §. Cautus num. 12. Caiet. ver. Confeſſio, coudit. 10. Henr. lib.5. cap.4. num.4. Regin. lib.8. num.90. aſſerunt teneri pœnitentem omnia etiam reſeruata manifeſtare Confeſſario, quia de iure diuino Confeſſio integre facienda eſt; aliam rationem reddit Caiet. quia Confeſſio facienda eſt Confeſſario, non Confeſſarijs, ergo eidem Confeſſario omnia dicenda ſunt; ſed prior ratio intelligitur integra de omnibus peccatis nõdum remiſſis, cum ergo in priori Confeſſione reſeruata valide remiſſa fuerint, nulla ratio ſuadet, ea pertinere ad ſequentem Confeſſionem, itaut eorum omiſſio inficiat integritatem eius; & cum vnaquæque confeſſio in ſe perficiatur in ſua abſolutione, non eſt, cur dicatur facta Confeſſarijs, ſed Confeſſario rectè vnaquæque dicitur facta. Vnde alij probabilius ſuſtinent cum Megal. libro 5. de Pœnitent. capit. 8. numero 21. Suar. Nugn. Conink. Vaſq. Zerola, quos citando ſequitur Bonacina quæſtione 7. de Pœnitent. p.5. §.3. num. 4. §. Sed mihi, pœnitentem ſic abſolutum à Superiore, qui ſola reſeruata audiuit, non teneri eadem aperire Confeſſario, ad quem accedit pro abſolutione non reſeruatorum. Ratio eſt, Tum quia ritè abſolutus non tenetur repetere peccata, a quibus fuit abſolutus; Tum quia quando in alijs caſibus ritè dimidiatur Confeſſio, ſufficit repetere peccata omiſſa tantum, ergo & in caſu noſtro. Tum quia abſolutus ex cauſa ab inferiori, non tenetur repetere niſi reſeruata coram Superiore, ergo neque niſi non reſeruata coram inferiore, cum non ſit maior ratio de vno, quam de alio. Difficultas ergo tota remanet, quando pęnitens primo accedit ad inferiorem Confeſſarium non habentem facultatem ſuper reſeruata. I. An poſſit abſoluere, etiam ſecluſa rationabili cauſa? II. An teneatur audire omnia peccata tam reſeruata, quam non reſeruata, dato quod poſſit abſoluere? III. An accedendo ad Superiorem poſt acceptam abſolutionem ab inferiori, teneatur aperire omnia, etiam non reſeruata?

42 Reſpond. Pœnitens caſus reſeruatos habens ſi primo accedat ad Confeſſarium inferiorem, ab eo poteſt abſolui non ſolum ſtante rationabili cauſa, ſed etiam nulla ſubſiſtente. Debet tamen illi patefacere omnia peccata tam reſeruata, quam non reſeruata. Accedendo poſtea ad Superiorem ſufficit manifeſtare illi reſeruata tantum.

43 Prima pars, quod poſſit abſoluere ex rationabili cauſa, aut etiam ſecluſa, probata fuit reſol. 6. q. 9. §. Tertiæ. Ratio primi, præter ibi adductas, eſt, quia in omni lege humana adeſt exceptio cauſæ rationabilis eam non ſeruandi ex capit. Si quando 5. de reſcriptis. Ratio ſecundi, eſt conſuetudo, & praxis Confeſſariorum, ac proinde tacita facultas Superioris concedentis huiuſmodi abſolutionem, per hoc enim non tollitur obligatio pœnitentis accedendi ad Superiorem pro abſolutione reſeruatorum; ſed datur abſolutio directè ſuper reſeruata contra intentionem legiſlatoris, & diſpoſitionem ſacrorum Canonum, præſertim Trident. ſeſſ. 14. cap. 7. vbi prohibetur non quæuis abſolutio, ſed tantum directa, non autem indirecta; nec obſtat, quod Confeſſarius non poſſit iudicium ferre ſuper reſeruata, quia hoc intelligitur de iudicio directo, & per ſe, non indirecto, & per accidens, vnde cum pœnitens poſt acceptam abſolutionem ab inferiori teneatur adhuc accedere ad Superiorem, & eius iudicium ſubire, hinc eſt, quod iudiciũ inferioris dicitur indirectum, & per accidens, ac quaſi imperfectum a Superiore perficiendum. Primum docent ferè omnes cum Henr. Suar. Conin. Nugn. quos pro ſe citat Bonac. q.7. de Pęnit. p.5. §.3. nu.5. Secundum tenent Nau. tom.3. in §. Cautus num.13. Caiet. ver. Confeſſio condit. 10. Si ver. Abſolutio num.24. Valent. Summa corona, Zerola, Medina, Sair. quos contra ſe refert Bonac. cit. Megal. lib.1. de Pęnit. c.14. l.2. vbi teſtatur de hac conſuetudine cum Soto, & Nauarr.

44 Secunda pars, quod debeat omnia patefacere inferiori, probatur, quia Confeſſio dimidiari non poteſt ſine rationabili cauſa, quæ non adeſt hic, vt ſuppono, ergo cõfeſſio dimidiari nõ poteſt. Quod ſi Confeſſarius nolet omnia audire, ſed ſolũ nõ reſeruata, ſi non adſit alius confeſſarius, prodeſt ab-

ſolutio pęnitenti bene diſpoſito, quia per eum nõ ſtetit, quin cõfeſſio eſſet integra, vt docet Megal. lib. 5. de Pænit. cap. 8. num. 22. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 11.

45 Tertia pars, quod accedendo ad ſuperiorem, teneatur illi aperire ſolum reſeruata, probatur, quia obligationem accedendi ad ſuperiorem habet ſolum reſpectiue ad reſeruata, ergo hæc tantum manifeſtare tenetur. Ita docet Nau. cap. 9. num. 7. & de communi teſtatur Bonac. quęſt. 7. de Pœnit. p. 5. §. 3. num. 4. §. Sed mihi, in ſecunda ratione.

Quæres 19. An Prælatus poſſit denegare facultatem ſuper caſus reſeruatos tam confeſſario, quam pœnitenti petentibus in caſu aliquo occurrenti? Et denegata delegatione, poſſit confeſſarius abſoluere, ſeu pænitens facere ſe abſoluere?

46 Reſp. Superior non tenetur de iure petitam facultatem delegare, ſed poteſt obligare ſubditum ad ſibi confitendum, maxime quando habet rationabilem cauſam non concedendi, quod ſi timeat aliquod periculum in pœnitente ex charitate debet concedere facultatem aſſignando etiã confeſſarium particularem pœnitenti. Negata autem facultate abſolui a nullo inferiori poteſt, niſi ſit Religioſus, qui pro ea vice poteſt abſolui non obſtante negatione ſuperioris.

47 Prima pars, quod ſuperior non teneatur concedere licentiam, probatur, Tum quia de conditione reſeruationis eſt, vt tollatur à ſuperiore, ergo non tenetur eam auferre per delegatum, quãdo non vult. Tum quia pænitens pro reſeruatis tenetur accedere ad ſuperiorem, cum illi abſolutio reſeruetur ex ſeſs. 14. capit. 7. & de Religioſis patet ex Decreto Clem. VIII. quod extendi reſol. 37. *Non liceat ſuperioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint*. Tum quia aliter fruſtratoria eſſet lex reſeruationis, cũ accidere poſſet, ſuperiorem numquam exercere ius ſuum ſuper illam abſoluendo à reſeruatis, Ita nonnullis citatis docet Floronus cap. 6. §. 3.

48 Secunda pars, quod ex charitate debeat hanc facultatem concedere, quando timet periculum in pænitente, ſuadetur, quia reſeruatio caſuum fit in vtilitatem pœnitentium, vt retrahantur à grauioribus peccatis, ergo ratio dictat, vt poſtquam miſere ceciderunt releuentur eo meliori modo, quo poteſt, quod contingit per abſolutionem ex delegatione. Vnde faciles eſſe debent ſuperiores in concedendis huiuſmodi facultatibus, & magis ſunt laudandi concedentes paſſim quam negantes, quando expreſſe non conſtat delegationem cedere in detrimentum animarum, quod ſcire difficillimum eſt, cum hæc ſint negotia omnino occulto, & cum maxima ſecretudine peragenda. Sic docent idem Flor. cap. 6. §. 3. num. 3. Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 5. §. 2. num. 19. Coriolanus ſect. 1. art. 17. Mirand. tom. 2. q. 34. art. 9. Vide Fabrum diſp. 27. de Pœnit. num. 43. ad 47. Loquendo autem reſpectu Religioſum, dicitur in decreto. *Quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quãdo caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius indicauerit*, verbum enim, *debere*, importat neceſſitatem l. Debitor ff. de verb. ſignif. vnde non poſſunt enim denegare.

49 Tertia pars, quod denegata delegatione iuſte tamen a nullo inferiori poſſit abſolui, probatur, quia ex denegata facultate inferior nullam aquirit iuriſdictionem, ergo abſolutionem attentare non poteſt valide, nec rite. Dico, *iuſte*, quia ſi deneget iniuſte Rodr. part. 1. cap. 55. nu. 11. Henr. lib. 6. cap. 15. nu. 6. cum alijs, volunt pænitentem abſolui poſſe, quia idem eſt, ac ſi Prælatus eſſet abſens, in quo caſu tunc poteſtas transfertur in confeſſarium ſimplicem, & facit quod diſtantia locorum, & abſentia permittit alias prohibitum. l. Hæres abſens ff. de iud. Beia part. 3. §. Adde caſu 2. dicit, quod maxima diſtantia operatur, vt qui non habet ſuper aliquem iuriſdictionem, in foro conſcientiæ illam aquirat, ca. Cum longe diſt. 63. cap. Si quis incognitus 17. q. 2. cap. Tum ex literis. 5. de integr. reſtit. iuncta gloſ. ver. Locorum diſtantiam, ad finem capit. Nihil de elect. Sequitur Megal. part. 1. lib. 1. cap. 14. num. 3. & 4. vbi alio fundamento id probat, nimirum, in tali caſu Papam, ſeu vniuerſalem Eccleſiam ſupplere iuriſdictionem in confeſſarium denegatam iniuſte a ſuperiore, ſi vero denegetur a Papa, nullus poteſt valide abſoluere, cum tunc Eccleſia non ſuppleat iuriſdictionem, ſed potius neget. Bonac. q. 7. de Pœnit. p. 5. §. 2. num. 20. §. Ego vero, abſolute negat tenere attentatam abſolutionem contra delegationem negatam, Tum quia iniuſta denegatio facultatis valida eſt, ſicut valida eſt iniuſta reſeruatio. Hoc poteſt negari, vel conceſſo dici poteſt cum Megalio Eccleſiam ſupplere facultatem, Tum quia pœnitenti patet aditus ad ſuperiorem. Dico denegata facultate ab Epiſcopo, vel a Prouinciali, perdifficilem eſſe, immo impoſſibilem aditum ad Papam, vel Generalem, ac proinde nõ obligare, cum nullum ius id præcipiat, Tum quia non licet extra articulum mortis abſoluere à reſeruatis. Immo videtur includi iſte caſus ſub periculo mortis, cum videatur periclitari eius animam ex iniquitate ſuperioris.

50 Quarta pars, quod pœnitens Religioſus, denegata facultate poſſit abſolui, oſtenditur ex reſpõſione ſubiecta Decreto Clem. VIII. illis verbis. *Sanctitas ſua deinceps declarauit, & declarat, vt ſi huiuſmodi Regularium confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus ſuperior date noluerit, poſſint nihilominus confeſſarij illa vice pænitentes Regulares, etiam non obtenta à ſuperiore facultate abſoluere*. Quamuis ex his verbis negatio facultatis referatur ad confeſſarium, idem omnino dicendum eſt, ſi denegetur pœnitenti, cum pro eius fauore exierit declaratio, referendo illum ad confeſſarios, qui ſolent petere licentiam, & non ipſi pœnitentes. Et particula, *illa vice*, reſpicit illam denegationem, ita quod ſub illa, & eius prætextu non poſſit confeſſarius eumdem pœnitentem ſæpius abſoluere à reſeruatis, vtique vero toties ſemel abſoluere quoties denegatur.

51 Quinta pars, quod debeat accedere ad deſignatum à ſuperiore, qui non tenetur complacere ei, quem petit, ſuadetur, quia deſignatio eſt quædam circumſtantia ſe tenens ex parte concedentis

tis gratias, ergo illi reſiſtere non poteſt pęnitens, ſed debet obedire. Sic docet Coriolanus lect. 1. art. 17. num. 10. citando Angelum, & Suarez.

Quæres 20. An Religioſus habens facultatem ſe faciendi abſoluere a reſeruatis, ſi caſu, vel alia ratione extra conuentum eligat confeſſariũ presbiterum ſecularem poſſit ſe facere abſoluere à reſeruatis.

52 Reſp. Habens facultatem faciendi ſe abſoluere à reſeruatis, nulla facta mentione de ſacerdote eligendo pro abſolutione, ſeu non reſtringendo electionem ad ſacerdotem ſui ordinis, in itinere, ſeu alias extra monaſterium valendo ſibi eligere confeſſarium, in eo caſu poteſt ſe facere abſoluere à reſeruatis. Probatur, quia huic Religioſo nõ limitatur huiuſmodi facultas paſſioa faciendi ſe abſoluere ab hoc, vel illo Religioſo intra Religionem, ſed ſimpliciter conceditur, ergo poteſt abſolui etiam à ſacerdote ſeculari, vel alterius ordinis legitime electo. Confirmatur, quia hac facultate magis indiget extra conuentum, quam in cõuentu, ergo ſi intra poteſt eligere ſacerdotem ſui ordinis omittendo Pœnitentiarium, multo magis poteſt eligere ſacerdotem extraneum extra conuentum, vbi nullum proprium ſacerdotem habet, ſiquidem gratia ſit, vt occurrat ſuæ indigentię ſpirituali, ergo quo maior indigentia eſt, eo amplius gratia explicanda eſt, maxime cum nulli noceat, & illi multum proſit. Sic ſentit Portel ver. Confeſſor erga Religioſos num. 12. §. Nota, contra Rodriq. cum ſuo Compend. reſol. 32. num. 23. id negantes etiam in caſu neceſſitatis celebrandi, ea ratione, quia in generali licentia abſoluendi à reſeruatis non videtur includi facultas ad id faciendum, niſi per ſacerdotem ordinis, & non per clericum ſecularem, nec præſumitur, quod daretur petenti, niſi ſatis difficulter, ex eo, quod eſt contra bonam conſuetudinem, honeſtatem, & decorem Religionis, vnde ex Corduba ſuper cap. 7. Regulæ concludit, Religioſum non poſſe abſolui a reſeruatis extra Religionem etiam de licentia Miniſtrorum per verba Regulæ eo cap. 7. *Ipſi vero Miniſtri, ſi presbiteri ſunt, cum miſericordia illis pœnitentiam, ſi vero presbiteri non ſunt, iniungi faciant per alios ſacerdotes ordinis*. Et in noſtra Regula c. 14. abſolutio reſeruatorum ſpectat ad ſuperiores, Generalem, Prouincialem, & Commiſſarijs Generales, excluſis cæteris ſacerdotibus Religionis, ergo multo magis extraneis. Confirmant ex quodam Priuilegio Innocentij VIII. conceſſo Prædicatoribus, quod neceſſaria eſt expreſſa licentia Pręlati, vt Religioſus poſſit extra Religionem abſolui a reſeruatis.

Sed obiectis reſponderi poteſt, in primis illa ratio locum habet quo ad abſolutionem regulariter dandam, ſuperior enim concedendo facultatem paſſiuam reſeruatorũ ſine dubio intelligitur facta regulariter reſpectu ſacerdotum ordinis, in defectum autem illorum, & incidenter non excluduntur ſacerdotes extranei legitime electi. Neque deinde prima Regula hoc negat, quando extra eligunt confeſſarium, ſed ſimpliciter dicit, quod à ſuperiore non ſacerdote delegetur facultas ſacerdoti ordinis, non tamen prohibet, quin in caſu indigentiæ poſſit abſolui ab extraneo; præterquam quod caput Regulæ non facit ad rem in caſu noſtro, in quo ſermo eſt de pœnitente habente facultatem paſſiuam abſolutionis, de quo nihil in Regula. Idem dic de Regula noſtra, quæ loquitur ſolum de abſolutione ordinaria, & non quando pænitens habet facultatem faciendi ſe abſoluere à reſeruatis. Demum Innoc. VIII. ſolum intendit, per huiuſmodi licentiam paſſiuam non poſſe Regulariter quis quando habet copiam proprij Sacerdotis abſolui extra Religionem, quod probatur ex alio priuilegio Martini V. quod Portel ver. Confeſſor erga Religioſos num. 13. Compend. reſol. 32. num. 24. in quo conceditur, vt Religioſus extra monaſterium exiſtens poſſit abſolui ab omnibus caſibus, a quibus abſolui poſſet, ſi in monaſterio eſſet. Nec obſtat reſponſio Compend. dicentis intelligi a non reſeruatis, quia iam ex ſuppoſitione, quod habeat caſus reſeruatos pro ſe, ſicut ab illis abſolui poteſt intra clauſtrum, ita etiam extra, caſu occurrente, eo quod licentia non fuerit reſtricta ad ſacerdotes ordinis.

Quæres 21. An facultas tam actiua, quam paſſiua abſoluendi à reſeruatis ſe extendat ad reſeruata poſt cõceſſionem? Poteſt duplicem ſenſum habere, prior eſt, An conceſſio referatur ſolum ad peccata commiſſa ante conceſſionem? Poſterior eſt, an referatur ad ſeruanda impoſterum à ſuperiore, dato quod extendatur ad futura? Procedit difficultas ſiue conceſſio ſit pro vnico actu, ſiue plo pluribus.

53 Reſpond. In primis attendenda ſunt verba tam petentis, quam concedentis, princeps enim, & ſuperior concedens ſolet ſe accommodare precibus ſibi porrectis. l. Si preces ff. de legib. cap. Inter dilectos 6. §. Cæterum, de fide inſtr. vbi gloſ. ver. Petitionis, ait, reſponſum conformari petitioni, per l. De ætate ff. de inter act. quod intellige, niſi ratio, aut lex aliud dictet, quandoque ſiquidem petitio incongrua eſt, & tunc reſponſio talis præſumitur, qualis de iure debet eſſe. Si quis ergo petat facultatem pro talibus caſibus iam perpetratis, ſine dubio conceſſio ad eos reſtringitur, & non extenditur ad commiſſa poſt obtentam licentiam, eo quod conceſſio conformatur petitioni, & cum ea reſtringitur ad peccata commiſſa ante conceſſionem.

54 Quod ſi petitio fiat ſimpliciter præſcindendo à commiſſis, & committendis poſt conceſſionem, quod contingit, quando petitur facultas ſimpliciter, ſeu generaliter etiam pro vnica vice, licet concedatur intra tale tempus, tunc facta conceſſio ſimpliciter ſine reſtrictione ad peccata commiſſa, intelligitur extendi etiam ad committenda poſt obtentam licentiam. Probatur ex adducto axiomate, quia ſuperior ſolet ſe accommodare precibus ſibi porrectis, niſi aliter ſe declaret. Tum quia verba generaliter prolata generaliter ſunt accipienda. l. Cum quærebatur ff. de verb. ſignifi. Gloſ. ver. Generaliter, cap. Quoniam 2. de coniug. lepros. Tum quia beneficium a principe, ſeu ſuperiore conceſſum late explicandum eſt Cap. Olim ibi 16. Gloſ. ver. Largiſſime refert alia plura iura, quod proprie locum habet in ca-

ſu

ſu noſtro, cum nulli præiudicet, & multis prodeſſe poteſt, ſiue conceſſio ſit actus abſoluendi, ſiue facultas, vt doctoribus adductis docet Sanch. lib. 8. diſp. 4. num. 4. prope finem, & faciunt quæ habet Boſſius ſect. 1. de Iubileo caſu 3. num. 5. & ſect. 2. caſu 5. num. 22. Tum demum quia in huiuſmodi conceſſionibus ſimpliciter factis nulla fit lata interpretatio, ſed verba accipiuntur ſecũdum eorum propriam ſignificationem. Ita docent fere omnes, & in terminis Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 75. & in Append. lib. 1. cap. 7. num. 51. Portel ver. caſus reſeruatus num. 13. Floronus cap. 4. §. 3. num. 19. vbi num. 22. §. Idem, docet procedere etiam quando petitio fit pro vna vice, ſiue à confeſſario ſiue à pænitente. Procedit dictum non ſolum in his priuatis conceſſionibus, ſed etiam in Iubileis, Bullis Cruciatæ, aut alijs quibuſcumque priuilegijs, in quibus fit facultas ſuper reſeruata, quæ extenditur ad commiſſa etiam poſt obtentum priuilegium, ſeu poſt illius promulgationem, ob adductas rationes. Ita docent Nau. cap. 12. num. 80. §. Quibus omnibus, Graff. part. 1. cap. 15. lib. 4. num. 44. vbi negat facultatem extendi ad vota emiſſa poſt Bullam, ſed melius alij cum Sanch. libr. 4. cap. 53. num. 26. & cap. 54. num. 9. docent extendi, cum non ſit maior ratio de votis, quam peccatis, plures alios citat Boſſius ſect. 2. caſu 14. Procedit dictum etiã reſpectu religioſorum valentium abſoluere, vel diſpenſare in incurſis etiam poſt priuilegium, vt docet Sanchez cit. nu. 9. Procedit etiam in conceſſionibus factis à ſuperioribus in ſuis viſitationibus, cum concedunt ſingulis religioſis faciendi ſe abſoluere a reſeruatis, intelligitur enim de omnibus vſque ad electionem confeſſarij, perpetratis.

55 Maior difficultas eſt circa peccata, ſeu cenſuras reſeruanda poſt conceſſionem, an ſcilicet antiqua conceſſio, aut priuilegium ſe extendat ad nouam futuram reſeruationem; & pro parte negatiua faciunt, quæ adduxi reſol. 3. quæſt. 10. §. Tertia, vbi probaui priuilegia conceſſa abſoluendi non referri ad reſeruanda in futurum. Et hic habet locum quæſtio ſuper cap. 6. ſeſſ. 24. An priuilegium conceſſum Epiſcopis abſoluendi à reſeruatis Papæ, ſe extendat ad reſeruata poſt dictam conceſſionem? Multi ſiquidem negant huiuſmodi extenſionem; & quia per nouam reſeruationem tollitur priuilegium, cum anteceſſor non poſſit ligare manus ſucceſſoris, par enim in parem nullum habet imperium; & quia ferunt extare declarationem Sacræ Congregationis. Sic tenent Garzias, & cum eo Floronus cap. 4. §. 22. num. 5. Oppoſitum verius ſentiunt fere omnes cum Nau. conſil. 10. de priuileg. Beia part. 4. caſu 37. Bonac. quæſt. 3. de cenſ. par. 1. Sanch. lib. 2. cap. 11. num. 27. quos pro ſe citat Boſſius ſect. 1. caſu 10. num. 249. & ad declarationem aiunt habere locum quando in noua reſeruatione adeſſet ſufficiens clauſula derogans Tridentino, & ſic patet etiam ad rationem priorem ſuperiorem non ligare manus poſterioris, qui ſi vult poteſt auferre priuilegium.

Reſpondeo per nouam reſeruationẽ non tolli facultatem, quam quis habet iure alicuius priuilegij, aut ſtatuti, aut ex officio Pœnitentiariæ, niſi reſeruator apponat reſeruationi derogationẽ, vtique vero, quando conceſſio eſt gratia particularis nullo iure conceſſa, ſed ex tota benignitate Prælati.

56 Primum, de conceſſione ex vi alicuius iuris, ſuadetur a pari de priuilegio conceſſo Epiſcopis, quod non tollitur per nouam reſeruationem, niſi fiat expreſſa derogatio, apud citatos doctores. Tum quia loquendo de regularibus, qui ante decretum Clementis poterant aliquo iure abſoluere à reſeruatis in Religione, poſſunt etiam poſt illius executionem factam a ſuperioribus, vt retuli ſupra q. 15. Vnde poſita noua reſeruatione in noſtra Religione abſoluunt Generalis, eius Cõmiſſarij, Prouinciales, & Priores, atque Pœnitentiarij, niſi in edicto reſeruationis fiat derogatio per illorum expreſſionem, aut amotionẽ ab officio, vt ſi remoueatur Prior, aut inſtituantur noui Pęnitentiarij, tunc veteres amittunt ius ſuum.

57 Secundum, de priuatis conceſſionibus, ſuadetur, tum ex differentia prædictarum, nam cũ iſtæ conceſſiones priuatæ ſint, & facili negotio, ſine graui conſideratione ex ſolo arbitrio ſuperioris concedantur, æquum eſt, vt ſola voluntate incluſa in reſeruatione auferantur, non illæ iuridicæ, quæ cum maturo iudicio, & de iure conceduntur. Tum quia iſtæ priuatæ temporaneæ ſunt, illæ perpetuæ à lege pendentes. Tum quia reſeruatio ex ſui conditione aufert, & reſtringit facultatem abſoluendi confeſſarijs, quibus ex officio non incumbit abſolutio à reſeruatis.

58 Dices, huiuſmodi particula. *A caſibus reſeruatis*, cum contineat præteritum, referenda eſt ad peccata pręterita, commiſſa ante conceſſionem, & ſic conceſſio non extenditur ad futura, & conſequenter conceſſio facta intelligitur de peccatis reſeruatis iam, non vero de reſeruandis poſt, cum reſeruanda non dicantur reſeruata. Sed hæc obiectio cum verborum æquiuocationem cõtineat, facile ſoluitur dicendo, eam particulam ſumi poſſe dupliciter, vno modo participialiter, & quatenus refertur ad tempus præteritum, in quo ſenſu currit obiectio, ſed non eſt contra noſtram reſolutionem, quia nomen, *Caſus reſeruatus*, non ſic accipitur, ſed altero modo denominatiue, quatenus tranſit in naturam nominis excludendo, aut ſaltem præſcindendo differẽtias temporis, in quo ſenſu participium dicitur tranſire in naturam nominis, vnde dicimus, *legens lectionis*, *conſultus iuris*, id eſt lector, doctor; ſic caſus reſeruatus id eſt peccatum, quod ſibi reſeruat ſuperior in aliqua differentia temporis, vnde bene dixit Grilenz. conſil. 8. num. 6. per l. Qui concubinam ff. de leg. 3. nomina adiectiua cum ſubſtantiuis copulata nõ requirere ſemper copulationem omnium, quod in caſu noſtro oſtendi poteſt ex hoc adiectiuo ſubſtantiuo coniuncto, *Caſus reſeruatus*, quod nõ ſemper habet copulationem præteriti, cum ſufficiat, quod illius ſit quãdoque capax, data actuali reſeruatione per legem, per quæ incurſionem peccati.

Quæres 22. Quid ſignificent iſti modi concedendi

dendi

Digitized by Google

dendi facultatem abſoluendi à reſeruatis. I. Concedo tibi meam facultatem. II. Concedo tibi omnem meam authoritatem. III. Concedo tibi caſus reſeruatos. IV. Concedo tibi omnes caſus reſeruatos. V. Concedo tibi meos caſus reſeruatos. VI. Concedo tibi hunc caſum. VII. Concedo tibi talem caſum, & omnem meam authoritatem, ſeu facultatem. VIII. Concedo tibi omnes caſus excepto caſu percuſſionis. IX. An conceſſis caſibus omnibus, inter quos ſunt cenſuræ, hæ cenſeantur conceſſæ? X. An ſub conceſſione cenſurarum veniant peccata?

59 Reſpond. Ad ſingulos, præmittendo diligenter eſſe ſpectanda verba, quibus petitur facultas, & ipſa intentio petentis, & verba ipſius concedentis in dubio maxime quando non poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem, & verba accipienda ſunt ſub propria ſignificatione, ita quod neque reſtringenda nimis, neque amplianda præter quod patiatur eorum ſenſus.

Primus modus. *Concedo tibi meam facultatem.* Habet hunc intellectum, ſi ſacerdos petens nondum ſit confeſſarius, certum eſt, ſuperiorem nil illi concedere ſuper reſeruata in dubio, ſed illi dare facultatem tantum ſuper non reſeruata, & illum approbare in confeſſarium, quod patet ex illo cõmuni axiomate, quod ſub generali conceſſione non veniunt, quæ ſpecialiter conceduntur. Ita Graff. pr. lib. 1. cap. 4. num. 36. Nau. cap. 27. num. 261. §. Vndecimo, Floron. cap. 4. §. 14. n. 1. Quod ſi pœnitens petat electionem confeſſarij, & ſuperior annuat illis verbis, non cenſetur concedere caſus reſeruatos, expreſſe cap. 2. de pænit. in 6.

Secundus. *Concedo tibi omnem meam authoritatem.* Intelligitur tunc conceſſa omnis facultas cõpetens tam iure communi, quam ſpeciali ſecundum ejus intentionem, vt docet Homob. part. 1. cap. 5. §. Sexto eadem ratio, ex eo Floron. capit. 4. §. 14. num. 5. Coriolan. ſect. 2. art. 9. Itaque facultas ſe extendet non ſolum ad omnes caſus, ſibi reſeruatos, ſed etiam ad alios, à quibus poteſt ipſe concedens abſoluere, qui enim omne dicit, nihil excludit, immo puto extendi etiam ad cenſuras propter magnam vim, quam habet vniuerſalis ſupra indefinitam, iuxta quod dixi ſupra q. 5. §. Tertia; intellige modo conceſſio non ſit reſtringenda ex tenore petitionis.

Tertius. *Concedo tibi caſus reſeruatos.* Conceſſio ſe extendit ad omnes caſus, à quibus ipſe concedens poteſt abſoluere, ſiue ſint ſibi reſeruati, ſiue maiori, aut alteri ſuperiori non autem Papæ, eo quod ejus caſus ſunt cenſuræ.

Quartus. *Concedo tibi omnes caſus reſeruatos.* Idē ſignificat, quod præcedens, ſolum addit, quod ſi aliquis ſpecialis caſus requireret maiorem expreſſionem intelligeretur ſufficienter expreſſus ex efficacia illius vniuerſalis ſigni; non autem ſi conceſſio fieret per modum præcedentem.

Quintus. *Concedo tibi meos caſus.* Habet locum, & reſtringitur conceſſio ad caſus ſibi reſeruatos, & non ad alios reſeruatos alijs Prælatis, licet ab illis poſſit ipſe concedens abſoluere. Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 68.

Sextus. *Concedo tibi hunc caſum.* Reſtringitur præciſe ad illum, vt expreſſe indicant verba, & talis exprimitur intentio concedentis, vltra cuius intentionem non licet operari. Floron. cap. 4. §. 14. num. 3.

Septimus. *Concedo tibi talem caſum, & omnem meam authoritatem.* Reſtringitur ad caſum expreſſum, nam adiecta clauſula denotat expreſſam delegationem facultatis abſoluendi non ab omnibus caſibus, ſed ab expreſſo tantum, ſiquidem verbum ſpeciale reſtringit generale, cui adijcitur. l. Sed etſi adjciatur ff. pro ſoc. Megal. conſil. 40. nu. 3. & verba accipienda ſunt ſecundum id, ad quod principaliter proferuntur, Nau. conſil. 6. de hæret. num. 12. per l. 1. §. Non autem ff. de flumin. ſed verba conceſſionis prolata fuerunt principaliter pro expreſſo caſu, ergo ad illum reſtringuntur. Angel. ver. Confeſſio. 5. num. 5. Graff. lib. 1. cap. 13. num. 67. Floron. cap. 4. §. 14. num. 6. aſſerunt per adiectam particulam concedi ſimiles caſus non expreſſos adducentes iura, & rationes, quæ ex præcedentibus facile diluuntur.

Octauus. *Concedo tibi omnes caſus excepto caſu percuſſionis.* Poteſt ab omnibus alijs abſoluere caſu percuſſionis excepto, quia exceptio firmat regulam in omnibus alijs caſibus exceptis. Ita Floron. ca. 4. §. 14. num. 8. §. Idem eſt, Armilla ver. caſus Graff. cap. 13. num. 67 Coriolanis ſect. 2. art. 9. num. 4. Loquendo de caſibus regularibus, puto exceptionem includere totum integrum caſum, nēpe vulnerationem, occiſionem, cum hæ omnes actiones ſub eodem caſu comprehendantur, ſi reſeruetur prout iacet.

Nonus. Conceſſis omnibus caſibus inter quos recenſentur aliquæ cenſuræ intelligantur conceſſæ etiam cenſuræ in illis inſertæ, quia veniunt ſub nomine caſuum reſeruatorum. Graff. pr. lib. 1. cap. 4. nu. 32. ex D. Anton. Quare in religione conceſſis illis vndecim caſibus, intelliguntur etiam conceſſæ cenſuræ excommunicationis contra procurantes abortum, dimittentes habitum religionis, & percutientes Eccleſiaſticum.

Decimus. Sub conceſſione cenſurarum reſeruatarum, non veniunt peccata reſeruata, quia ex diuerſis non fit illatio, & licet ſub cõceſſione maiorum venire videatur cõceſſio minorum, & peccata ſint quid minus, non ideo tamen hoc verum habet vniuerſaliter, ſed tantum in ijs, quæ lege inducuntur, non autem in ijs, quæ a ſuperioribus priuatim conceduntur, Sigiſm. dub. 80 num. 2. de elect. per cap. Cui de non 27. de præbend. in 6. cap. fin. de tranſlat. Epiſc. vnde maius interdum conceditur, & minus prohibetur, gloſ. ver. Defenſor in elem. 2. de reb. Eccl. non alien.

Quæres 23. Quamdiu duret facultas conceſſa abſoluendi à reſeruatis?

60 Reſpond. Superior poteſt duobus modis concedere facultatem abſoluendi à reſeruatis, vno modo delegando nudum miniſteriū in aliquo caſu occurrente, in quo ſi moriatur, vel amoueatur cōcedens antequam incipiatur confeſſio, extinguitur delegatio cum morte concedentis, ex ca. Gratum 20. cap. Relatum 19. de off. deleg. cap. Si ſuper gratia 9. eod. in 6. cap. Si cui 36. de præbend. in 6. in quibus locis dicitur, quod gratia expirat

morte

morte concedentis, ſi res adhuc eſt integra, ideſt, ſi non cæpit expediri; & ſub nomine mortis venit non ſolum naturalis, ſed etiam ciuilis, vt renuntiatio, depoſitio, vacatio, terminatio, ex Gloſ. ver. Mortuo Prælato in cap. vn. Ne ſede vac. in 6. quæ iura procedunt non ſolum in foro externo, ſed etiam conſcientiæ, & in terminis docet Floron. c. 4. §. 3. num. 12. allegando Palud. in 4. diſt. 17. q. 5. art. 3. conſil. 7. nu. 25. D. Anton. part. 3. tit. 17. ca. 9. in fine. Dicta locum habent, quando confeſſario immediate fit facultas fauore alicuius pœnitentis. Si vero pęnitens ipſe petat gratiam, tunc non extinguitur morte concedentis etiam re integra, quia eſt gratia illi facta a ſuperiore, qui per hoc cenſetur abſtuliſſe reſeruationem, hoc ipſo, quod dedit illi licentiam faciendi ſe abſoluere à ſuo confeſſario. Igitur hæc conceſſio quando immediate fit confeſſario præciſe pro pœnitente dicitur delegatio, ſeu gratia facienda, quæ re adhuc integra, ideſt nondum cæpta confeſſione, expirat cum morte concedentis; quando verò immediate fit pænitenti petenti, tunc eſt gratia facta, & licentia faciendi ſe abſoluere, quæ durat donec abſoluatur, etiam poſt mortem concedentis.

61 Altero modo ſuperior concedere poteſt facultatem abſoluendi ab hoc, vel illo reſeruato non tantum in gratiam pænitentium, quam ipſius confeſſarij, vt fit conceſſio Pœnitentiarijs, & alijs ſacerdotibus maioris notæ, & doctrinæ, & hæc vocatur licentia, ſeu gratia facta, quæ non expirat per mortem concedentis, niſi contineat talia verba, quæ indicent eam expirare per mortem concedentis, de quibus verbis, & clauſulis dixi ſufficiẽter reſol. 36. quæſt. 9. Ita docent Nau. tom. 3. in ca. Placuit nu. 162. Flor. cap. 4. §. 3. num. 14. vbi citat Silu. ver. Confeſſor. 1. num. 7.

62 Hinc deducitur duplex gratia, nimirum gratia facta, qualis eſt illa, quam quis impetrat, vel pro ſe, vel non ſolum in fauorem ſui, ſed etiam aliorum in communi, & indiſtincte, vt facultas abſoluendi ab omnibus reſeruatis, vel à tali reſeruato, non habito reſpectu ad perſonas, quibus conferẽda eſt abſolutio, & in hoc caſu Gratia dicitur Facta reſpectu confeſſarij, & facienda reſpectu pœnitentis, quando occaſio ſe ſe obtulerit; & hæc cum dicatur ſimpliciter facta, non expirat morte concedentis, etiam re integra, hoc eſt, quamuis nullum incęperit abſoluere, modo huiuſmodi gratia facta non coarctetur vſque ad mortem concedentis. Id totum colligitur ex citatis capitibus initio reſponſionis, bene Bonac. p. 1. de priuileg. nu. 13. & 15. & p. 8. num. 19. Sanch. li. 8. diſp. 28. Nan. conſil. 1. de priuil. & conſil. 31. de prębend. Boſſius ſect. 3. de Iubileo caſu 2. Gratia facienda eſt illa, quæ præciſe impetratur fauore aliorum; vt, ſi cõfeſſarius petat facultatem abſoluendi quemdam à reſeruatis, vel tali caſu, & hæc ceſſat morte concedentis, ſi confeſſarius nondum cæpit confeſſionem eius, pro quo licentia poſtulauit.

Quæres 24. An habens facultatem ſiue iure ordinario, ſiue delegato abſoluendi quoſcumque indiſtincte à reſeruatis, poſſit eadem facultate ſeipſum facere abſoluere ab aliquo confeſſario inferiori?

63 Reſpond. Poteſt non ſolum habens facultatem iure ordinario, ſed etiam iure delegato, modo cõceſſio ſit gratia facta indiſtincte. Primum conſtat quia habens poteſtatem ordinariam pro alijs erga ſe, illa vti poteſt per commiſſionem datam ſuo confeſſario. Secundum ſuadetur, quia huiuſmodi delegatio æquiparatur facultati ordinariæ, qua quis vti poteſt etiam pro ſe. Communis ratio ſit, ne habens huiuſmodi facultatem pro alijs dicatur deterioris conditionis. Sed dixi de hac re reſol. 3. q. 9. & reſol. 34. quæſt. 11. & reſol. 10. quæſt. 13. de diſpenſationibus. Ita docent de reſeruatis Mirand. tom. 2. quæſt. 34. art. 14. concl. 1. Coriol. ſect. 1. ar. 22. vbi de Guardianis, contra Graff. tom. 1. conſil. 14. de pęnit. vbi hoc negat Vicarijs Epiſcoporũ, & Prioribus in fine, plures adducendo rationes, quæ omnes tendunt in eum finem, vt nemo poſſit in ſeipſum exercere iuriſdictionem, quod procedit de vſu immediato, non autem mediato, per electionem tertij. Vide Boſſium ſect. 1. caſu 10. §. 9. de priuilegio Tridentini, quo Epiſcopus erga ſe vti poteſt per electionem confeſſarij.

Quæres 25. An habens facultatem abſoluendi alios indiſtincte à caſibus reſeruatis vel ex ſtatuto Regulæ, ſeu conſtitutionum; vt, in Religione noſtra ſunt Commiſſarij, Priores ſaltem de iure ſui officij, cum expreſſe illis non prohibeatur in regula, vt alibi plurib. in locis dixi, & in hac reſol. q. 16. An inquam huiuſmodi poſſint ſubdelegare ſi non facultatem ſuam, ſaltem nudum miniſterium, & exercitium alijs confeſſarijs abſoluendi a reſeruatis in caſibus occurrentibus?

64 Reſpond. Pręcitati non ſolum poſſunt in aliquo caſu occurrenti ſubdelegare nudum miniſterium abſoluendi hunc, vel illum, ſed etiam propriam iuriſdictionem communicare confeſsarijs, vt abſoluant ab hoc vel illo caſu, vel abſoluantur toties, quoties occaſio ſe ſe obtulerit. Probatur communiter, quia iſti omnes habent poteſtatem ordinariam, vt de Prioribus, & commiſsarijs dixi quæſt. 16. hæc autem delegari poteſt, eſt cap. Aqua 9. de conſecr. l. More ff. de iuriſd. om. iud. Sanch. li. 3. diſput. 31. nu. 1. & non tantum nudum miniſterium; & expreſse colligitur ex cap. ſit de offic. deleg. §. Cæterum. Deinde dato, quod iſti non habeant poteſtatem ordinariam, ſed tantum delegatam, adhuc ex vi poteſtatis delegatæ ſubdelegare poſsunt iuriſdictionem, & non tãtum miniſterium nudum, quia illi dicuntur non poſse delegare, quibus commiſsum fuit certum miniſterium, & nõ iuriſdictio, ex eodem ca. fin. ſed præfati omnes habent iuriſdictionem, ergo eam delegare poſsunt. Inſuper iſti habent poteſtatem ſuper vniuerſos caſus, aut maiorem partem eorum, vt ſuppono, ergo poſsunt delegare iuriſdictionem, cum vniuerſalis delegatio æquiparetur iuriſdictioni ordinariæ, quæ delegabilis eſt, & eã habens cenſetur ordinarius, gloſ. ver. Si dicat poſt medium, cap. vt debitus honor. 59. de appellat. Præterea poteſtas, quam quis habet ex priuilegio, ſeu lege, aut ſtatuto aliquo cenſetur ordinaria, Rodriq. tom. 1. q. 17. art. 11. Confeſſ. tit. 11. cap. 1. Floron. cap. 4. §. 3. §. Hic ergo, ex Couar. lib. 3. cap. 20. num. 6. §. Nec quidquam oberit; ſed præfati Commiſsarij, & Priores habẽt ex

vi Regulæ. Ita ſentit Villal. apud Compend. reſol. 3. num. 23. ex priuil. quodam, Rodr. vero apud ipſum citatum, & reſol. 69. num. 9. concedit Guardianis nudum miniſterium delegationis. Vide Portel ver. caſus reſeru. in Addi. 2. Miranda tom. 2. quæſt. 34 art. 14. conſil. 2. dicit Guardianos non poſſe alijs committere ſuam authoritatem ſecundum Collectorem ver. abſolutio ordin. quo ad Fratres §. 40. dub. 3. quia ſunt delegati, qui ideo non poſſunt ſubdelegare, niſi delegati ſint ad vniuerſitatem cauſarum, vel niſi ſpecialiter illis id concedatur; concedit ergo quod poſſint ſubdelegare nudum miniſterium; & in concluſione 3. dicit Guardianos non poſſe ſuam authoritatem ſubdelegare, quia non videntur habere niſi nudum miniſterium reſpectu abſolutionis ſubditorum ſuorum a reſeruatis, & ſic niſi ſint commiſſarij ſuarum Prouinciarum cum plenitudine poteſtatis, non poſſunt committere alteri ſuam authoritatem niſi pro vno, vel altero caſu. Non placent eius dicta; & quia videtur ſibi contradicere dum dicit Guardianos habere authoritatem, ſubdendo eoſdem habere ſolummodo nudum miniſterium, quod excludit authoritatem, & iuriſdictionem ex cap. fin. de off. deleg. §. Cæterum. Et quia ſi habet facultatem ſuper omnes caſus, habet vniuerſitatem cauſarum, ac proinde ſubdelegare poteſt ſuam authoritatem.

Quæres 26. An ſuperiores Regulares, vel alij habentes facultatem abſoluendi a reſeruatis ea facultate vti poſſint in omnibus conuentibus non ſolum reſpectu ſuorum ſubditorum, ſed etiam aduenarum?

65 Reſpond. Habentes facultatem hanc vbique vti poſſunt pro ſuis ſubditis, quia loco non terminatur, ſicut cōtentioſa, & ſicut vbique poſſunt abſoluere a peccatis, ex probatis de ſuperiorib. conſil. 2. quæſt. 6. de confeſſarijs conſil. 4. quæſt. 8. ita & a reſeruatis. Loquendo de aduenis, quando iſti hoſpitantur in conuentibus confeſſariorum, poſſunt abſolui, ex illa communi ratione, quia habent iudicari ſecundum ordinationes loci, & conuentus vbi confitentur. Quando vero confeſſarius habens facultatem hoſpitatur in alio conuentu, & prouinciam non poteſt abſoluere a reſeruatis ibidem de familia degentes, quia eius facultas reſtringitur pro ſubditis eius, à quo habet facultatem ſuper reſeruata; & hæc eſt regula generalis, vnde Prior ſi habeat ius ex vi ſui officij ſuper reſeruata ſolum audit ſuos ſubditos, & hoſpites apud ſe morantes, idem dic de habente poteſtatem ab eodem. Habens autem poteſtatem à Prouinciali omnes exiſtentes in Prouincia abſoluit etiam hoſpites; habens vero à Generali, abſoluit in omnibus conuentibus Religionis. Intellige prædicta, quando concedens non limitat facultatem ad Religioſos degentes in tali conuentu, neque cenſetur limitatio, quando quis conſtituitur Pœnitentiarius in tali conuentu, vbi degit de familia, quia deſignatio loci potius fit habendo rationem ad ſubiectionem ipſius ibidem commorantis, quam ad reſtringendum eius facultatem quo ad Religioſos. Vide non nihil apud Coriolanum ſect. 1. art. 22. & ſect. 3. art. 10. Graff. part. 1. lib. 1. cap. 13. num. 69. Quod ſi aperte conſtaret Pœnitentiarium eſſe præciſe conuentualem & non etiam Prouincialem, tunc limitaretur loco; in mea Religionem puto eſſe Prouincialem & ſic vbique in Prouincia abſoluet.

Quæres 27. De Pœnitentiarijs. I. An ſuperiores teneantur aſſignare, & conſtituere Pœnitentiarios in ſingulis conuentibus, qui habeant delegatum facultatem abſoluendi a reſeruatis? II. Ad quos pœnitentes ſe extendat eorum facultas? III. An eam ſubdelegare poſſint alijs confeſſarijs? IV. Ad quos caſus ſe extendat eorum facultas? V. An ſolum in foro conſcientiæ abſoluant? VI. Ad quos ſpectet vxore Pœnitentiarios.

66 Reſpond. Primo, Superiores de iure ad id non tenentur, cum nullibi id reperiatur præceptum, vnde ex Seſſ. 14. cap. 7. in fine dicitur. *Id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio abſolutionis accedant.* Si ergo pœnitentes accedere habent ad Superiores, ergo non coguntur conſtituere pœnitentes. Idem pro Regularibus colligitur ex decreto Clementis illis verbis. *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, ijque ſint docti, prudentes, charitate prædití, qui à non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis Confeſſarius iudicauerit.* Per hæc autem verba nihil decernitur de Pœnitentiarijs, ſed tantum deputandi ſunt Confeſſarij ſimplices, quibus Superior in caſibus occurrentibus debet committere abſolutionem à reſeruatis, quando ipſi Confeſſarij id iudicauerint; Pœnitentiarij autem inſtituuntur cum facultate ſuper reſeruata, cum ergo confeſſarij iuxta hoc decretum deputandi, non habeant poſt deputationem hanc facultatem Pœnitentiarij dicendi non ſunt. Dixi, de iure, intellige communi, quia in quibuſdam Religionibus ex ſtatutis earum, aut etiam conſuetudine deputantur Pœnitentiarij, vt in noſtra Religione, in cuius ſtatutis nil determinatur de illis, tamen probata conſuetudo habet deputandi illos in ſingulis fere capitulis prouincialibus. Ex officio igitur ſolius charitatis Superiores in ſingulis conuentibus habent deputare Pœnitentiarios, & ſufficit vnus cum Superiore monaſterij, niſi multitudo Religioſorum aliud expoſcat. Et id eſt conforme vſui Epiſcoporum, qui per ſuas diœceſes conſtituunt pænitentiarios, ad quod faciendum eos monet Sacra Congregatio in literis directis ad Archiepiſcopum Neapol. vt videre eſt apud Quarant. ver. Caſus reſeruati, §. Sequuntur, & inſinuat Megal. lib. 1. de Pænit. cap. 13. num. 24. Quare Superiores Regulare imitando Epiſcoporum laudabilem vſum in ſingulis conuentibus præter Superiorem, inſtituent vnum ſaltem Pænitentiarium, qui à reſeruatis abſoluat.

67 Secundo, facultas horum Pænitentiariorum ad eos Religioſos ſe extendet abſoluendos ad, quos decernet ipſe Superior, vnde inſpiciendus eſt tenor literarum, & iuxta illarū limites agendum eſt. Quod ſi inſtitutio fiat per ſolam nominationem perſonæ non explicando perſonas, quas poſſit à

reſer-

Digitized by Google

reſeruatis abſoluere, in eo caſu certum eſt, Pœnitentiarium ſic inſtitutum poſſe abſoluere omnes Religioſos de familia in Conuentu vbi reſidet Pęnitentiarius, deinde hoſpites ibidem repertos, immo & hoc munus exercere poteſt in ſingulis Conuentibus Superioris conſtituentis, quia inſtitutio ſimpliciter eſt facta abſque limitatione loci, & perſonarum, & de hac iam iterum dixi q. 26.

68 Tertio, Pœnitentiarij inſtituti ſubdelegare poſſunt non iuriſdictionem ſuam, ſed nudum miniſterium, & ſimplex exercitium abſoluendi in vno, vel altero caſu occurrente alijs Confeſſarijs id petentibus. Quod procedit, licet Superiores in creatione eorum nullam faciant mentionem ſubdelegationis, quod probatur, Tum quia delegatus non ſolum Principis, ſed etiam Prælati inferioris ſubdelegare poteſt nudum miniſterium ſuper vnum, vel alterum articulum, vt ex communi Canoniſtarum, quos ſequitur Imola in cap. Cum Bertoldus, de re iud. num. 14. teſtatur Megal. libr. 1. de cenſ. cap. 8. num. 8. loquendo de abſolutione à cenſuris. Tum quia delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, qualis eſt ille, cui committitur vnum genus cauſæ ſub nomine collectiuo, licet reſtringatur tempus, & locus apud Sanchez lib. 3. diſp. 31. num. 2. Floronum capit. 4. §. 4. num. 9. Nald. ver. Delegatus num. 14. poteſt ſubdelegare alterum articulum; Pęnitentiarius autem ſic delegatus dicitur ad vniuerſitatem reſeruatorum. Tum quia id expreſſe colligitur ex citatis Literis ibi. *Quibus facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis concedant, ita ut, his quoque liceat eamdem alijs Confeſſarijs, ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri, idque maxime in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus.* Et licet loquatur de Pœnitentiarijs Secularium, idem tamen ius ſtatuendum eſt pro Religioſis. Sic tenet loquendo de Pœnitentiarijs Secularium Homob. part. 1. cap. 5. §. Quod etiam, quem pro ſe citat Floron. cap. 4. §. 23. in fine. Nau. conſil. 22. de Pęnit. loquendo de Vicario Epiſcopi, Lupus diſt. 12. art. & diff. 1. qui tamen hoc negat num. 8. de Pœnitẽtiarijs Monaſteriorum, nobiſcum vero ſentit, eodem teſte, Peyrinus ad conſtit. 10. Vrbani VIII. num. 14. Zerola cap. 24. quæſt. 17. quem pro ſe citat Bariola ver. eodem, loquendo de Pœnitentiarijs ſimpliciter, aduertit tamen vnum, id locum habere in Pœnitentiario Maiori, non minoribus, ſic ait practicari Mediolani, quod nunc ſeruatur. Coriolanus ſect. 2. art. 5. confundendo hanc quæſtionem cum alia, multa impertinenter referẽdo, demum cõcludit partem negatiuá, niſi deputatus habeat licentiam expreſſam a Superiore. De Pęnitentiario Cathedralis non potente ſubdelegare ſuam poteſtatem multos vide apud Barboſam ad cap. 8. ſeſſ. 24. num. 28. & 29.

69 Quarto, Pœnitentiariorum facultas ſe extendit ad omnia reſeruata ipſi concedenti, ſeu a quibus ipſe poteſt abſoluere, niſi limitetur ei poteſtas a Superiore concedente, vel ex aliquo ſtatuto. Quare Pœnitentiarius conſtitutus per ſolam ſui nominis expreſſionem abſque vlla limitatione caſus, tunc poteſt abſoluere ab omnibus illis caſibus ſiue proprijs, ſiue aliorum Superiorum, ſiue Papalibus, a quibus ipſe abſoluere poteſt.

70 Quinto, Pœnitentiarij, cum eorum facultas reſpiciat fauorem animarum, abſoluere tãtum poſſunt pro foro animæ, ita quod extra non prodeſt abſolutio, niſi in caſu neceſſitatis, quo non poteſt pœnitens accedere ad Superiorem, tunc enim ex accepta fide neceſſitatis abſolutus excuſari poteſt, ſi placuerit Superiori acceptare datam abſolutionem fauore externi iudicij, ad euitandas cenſuras, ſeu irregularitates.

71 Sexto, deputare Pœnitentiarios ſpectat ad Superiores maiores, qui ſibi caſus reſeruare poſſunt, ſicut enim iſti reſtringunt per reſeruationem Confeſſarijs poteſtatem, ita eiſdem ampliare poſſunt, conſtituendos eoſdem Pœnitentiarios.

72 In mea Religione, cum Priores valeant deputare ſimplices Confeſſarios pro ſuis ſubditis ex c. 14. Regulæ, & ipſi habeant poteſtatem ordinariam ſuper caſus reſeruatos, ex probatis q. 25. poterunt delegando huiuſmodi poteſtatem, & ipſi facere pœnitentiarios pro ſuis ſubditis tantum, quos poterunt abſoluere ab omnibus, quos Priores abſoluere valent.

Quæres 28. An, & quinam Superiores poſſint taxare pœnitentias ſubditis imponendas a Confeſſarijs, non ſolum pro reſeruatis, ſed etiam alijs peccatis non reſeruatis.

73 Reſpond. Poſſunt, vt expreſſe determinatur in Decreto, illis verbis. *Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis à Confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis cohibere poſſint.* Sic docent Coriolanus ſect. 1. art. 19. Faber diſp. 27. nu. 47. Superiores autem ſunt Generalis, Prouincialis, & Prior vnuſquiſque reſpectu caſuum ſibi reſeruatorum, quia pœnitentias taxare eſt actus iuriſdictionis fori pœnitentiæ, ergo huiuſmodi taxatio ſpectat ad Superiores habentes huiuſmodi poteſtatem, quales ſunt præcitati.

Quæres 29. Ad quem Superiorem ſubditus caſibus reſeruatis ſubiectus reuertere habeat, maxime quando in eodem Conuentu ſunt plures Superiores, vti Generalis, & Prouincialis, pœnitentiarius, & huiuſmodi?

74 Reſpond. Habet optionem recurrẽdi ad quemcumque illorum, qui poteſt abſoluere ab illo caſu, in quem incurrit, cum non coarctetur recurrere magis ad vnum, quam ad alterum, & certa regula datur, quod recurrere habet ad illum, qui ſibi caſum reſeruauit, aut ad eius Superiorem, vel ad habentem poteſtatem delegatam ab illo. Scio Coriolanum ſect. 1. art. 18. idem aſſerere, ſed niſi falſo fundamento, nimirum, quia ex præſcripto Decreti ijdem caſus ſunt pro omnibus Regularibus aſſignati, propterea pœnitentes poſſunt ad quem magis voluerint ipſorum Superiorum recurrere. Nam id falſum eſt, ſiquidem quamuis in Decreto ijdem caſus enumerentur, non tamen ipſo iure reſeruati ſunt, ſed reſeruari debent vel omnes, vel partim eorum, & alij prætere a, vnde vnus Superior poteſt ſibi reſeruare aliquos, alter diuerſos, itaque diuerſificari poſſunt, ſicut diuerſi ſunt Superiores, conſequenter non poteſt dari optio, ita quod pro reſeruatis Generali qui nõ poteſt recurrere ad Prouincialem, neque pro reſeruatis Pro-

uinciali

uinciali quis recurrere poteſt ad reſeruatas Priori, licet è contra dari poſſit recurſus ab inferiori ad maiores.

Quæres 30. An quando idē caſus reſeruatus eſt pluribus Superioribus, poſſit tunc tolli a quouis ex illis? e.g. talis caſus reſeruatus eſt Generali, Prouinciali, & Priori, an virtute ſolius Prioris tolli poſſit? Vel Idem caſus reſeruatus eſt à iure, & ab homine, an tolli poſſit vnica abſolutione?

75 Reſp. Quando idē peccatū reſeruatur à plurib. Superioribus ſubordinatis, tunc non poteſt auferri per licentiā inferioris Superioris, qui nullū ius habet in caſus Superioris maioris, eo quod inferior non poteſt in lege Superioris, c. Inferior 4. diſt. 21. c. Cum inferior 16. de maior. Clem. Ne Romani, de elect. vtique vero per licētiā ſuperioris, ita quod deinde abſoluere quilibet ſimplex Cōfeſſarius ſine licentia inferioris. Quādo reſeruatur ab eodē idētitate numerica, ſed diuerſitate reſeruationis per legē, aut ab homine, tunc reſeruatio tollēda eſt ab ijs, qui poſſunt iuxta poſteriorē reſeruationē, quæ priori derogat, vnde habens facultatē abſoluendi à reſeruatis à iure tantum, non poteſt abſoluere, quando non habet ius ſuper reſeruata ab homine, ſi poſtrema reſeruatio ſit ab homine, quia in eo caſu attenditur ſolū reſeruatio ab homine, & non à iure, quæ euanuit. Idem dic è contra, poſtremam reſeruationē exiſtentē à iure tolli poſſe minime ab eo qui poteſt abſoluere ſolum à caſibus ab homine, eo quod caſus cenſetur tantū ab homine reſeruatus. Quādo demum ſit reſeruatio ab eodem, vel ſucceſſore eiuſdem peccati eodē genere reſeruationis tunc cū iudicetur vnica reſeruatio, auferri poteſt ab vnico tantū habente facultatem. Procedunt, modo caſus reſeruatus non habeat adiectam excommunicationē à pluribus, quia tūc reſeruatio excommunicationis à ſingulis auferenda eſt, niſi tollatur à Superiore, vel de eius licentia extenſiue etiam ad inferiorem excommunicantem, quia ſicut multiplicatur excommunicatio, ita & reſeruatio. Ita ex Suarez, Portel. ver. caſus reſeru. nu. 12. Faber diſp. 27. de Pœnit. num. 99.

Quæres 31. An habens facultatē à Generali abſoluēdi à reſeruatis poſſit abſoluere à quibuſcumque reſeruatis etiam inferioribus Prælatis?

76 Reſp. Inſpiciēdus eſt tenor cōceſſionis, ſi enim dicat. *Concedo tibi facultatem abſoluendi à caſibus in Religione reſeruatis*, poteſt abſoluere à reſeruatis non ſolum ſibi, ſed etiam alijs Superioribus in Religione. Si vero dicat. *Concedo tibi caſus meos*, certum eſt non poſſe abſoluere à reſeruatis reliquis Prælatis, vt ex tenore verborum ſatis conſtat. Si vero dicat, *Concedo tibi facultatem ſuper omnes caſus reſeruatos*, tunc ab omnibus abſoluere poteſt. Abſolute affirmat Portell. cit. num. 17.

Quæres 32. An ſuperior maior poſſit abſoluere à reſeruatis inferiori, vti Generalis à caſibus reſeruatis Prouinciali; Prouincialis à reſeruatis Cuſtodi, vel Priori, ſeu Guardiano?

77 Reſp. Poteſt, quia omnis poteſtas exiſtēs in Prælato inferiori cumulatiue, & perfectiori modo eſt in Prælato maiore. Et in Religione mea nulla eſt difficultas, cū facultas abſoluendi à quibuſcumque reſeruatis tribuatur Generali, eius Cōmiſſarijs, & Prouincialibus, necnon Prioribus, licet non exprimātur. In Religione Minorū de prima Regula extat conſt. Alex. VI. *Intelleximus*, apud Cōfect. pag. 111. in qua declaratur, poſſe Generalē, Prouincialē, & Guardianos reſeruare ſibi caſus de occultis, & ſubdit Generalē non poſſe abſoluere à reſeruatis Guardianis, neque ſuper his licentiā abſoluendi dare poſſe. Sed puto in ea Religione hanc Bullam nō ſeruari, quia Guardiani de obſeruātia vix poſſunt abſoluere à reſeruatis maiori, vt dicit Mirād. cū alijs, quos citaui ſupra q. 25. & abſolute aliquos caſus ſibi reſeruare non poſſunt, ex probatis reſol. 37. q. 19. Immo ex Bulla mihi videtur ſubreptitia, & repugnantia continere, cum neget facultatem Generali, non autem Prouincialibus.

Quæres 33. An Religioſi ſine licentia, vel ſaltē cum licentia poſſint ſe facere abſoluere à reſeruatis extra Religionem.

78 Reſp. Religioſi non poſſunt ſe facere abſoluere à reſeruatis extra Religionē, niſi cū licētia expreſſa Superioris habētis facultatem abſoluēdi ab eiſdem, loquendo regulariter, & faciunt dicta q. 20.

Quæres 34. An ſimplex Confeſſarius poſſit abſoluere eum, qui fecit actionē proximè inductiuam in delictū reſeruatū, antequam ſequatur eius mors & reſeruatio, e.g. An vulnerans lętaliter, vel venenum propinans poſſit abſolui à ſimplici Confeſſario antequā vulneratus, aut venenatus moriatur? Hic autē locum non poteſt habere reſeruatio cēſuræ, quia quamuis pœnitens poſſit abſolui à peccato, adhuc nihilominus poteſt incurrere cenſurā ſecuto effectu, propter quod incurritur, quod longe diuerſum eſt à peccato, quod in ſe completur ex actione illicita, ex qua deinde ſequitur mors, quę peccatum non eſt, ſed priuatio vitæ, à qua non dependet ratio peccati.

79 Reſp. Poteſt abſoluere, quia adſunt omnia requiſita ex parte vtriuſque vt ſuppono, neque difficultatem facit futura mors, quæ certo expectatur, quia huiuſmodi futuritio mortis, ac ſubſequēter reſeruationis nō reſtringit poteſtatē Confeſſarij, ita ꝙ huiuſmodi peccata vulnerationis aut venenationis ante mortē ſint affecta reſeruatione, ꝙ omnino falſum eſt, cū nōdū ſit, hoc ipſo, ꝙ habet ſequi in ipſomet actu mortis, licet ad huiuſmodi reſeruationem ſint valde proxime diſpoſitæ, quod non impedit confeſſionem, neque abſolutionē quæ ſicut pendere non poteſt, ſed ſtatim ac ponuntur verba abſolutionis effectus reſultat, ſi nō ponatur obex, ita neque infici poteſt à futuro euentu reſeruationis, quæ facultatē abſoluendi reſtringere nō poteſt, neque auferre, niſi quatenus actu eſt, & pro eo tempore, vel momento, quo hoc Sacramētum exercetur. Neque poſt mortē iterū cauſam mortis inductiuam confiteri tenetur, cum illa iam rite ſublata fuerit per antecedētem abſolutionem, neque ipſius cauſæ effectum, nempe mortē vti prioris peccati complementum, quia mors hoc modo ſpectata peccatum non eſt, neque peccati circumſtantia, cum vtramque in ipſa actione vulnerationis in ratione peccati completum fuerit, & mors in ſe ſpectata eſt præciſe priuatio vitæ hominis vulnerati, penſata vero vt actio iniuſta proximi iā ſublata fuit per abſolutionem, ergo nihil remanet

abſoluendum. Huius opinionis in materia abortus eſt Homob. de caſib. reſeru. part. 3. c. 7. ſect. 2. except. 6. & ex eo Lupus caſu 9. num. 23. eo quod tempore confeſſionis nondum ſecutus ſit effectus abortus, neque proinde reſeruatio, quam pœnitens expectare non tenetur, cum poſſit conuerti in quolibet temporis momento, ſi vult, cum pœnitentia non ſit diferenda.

Nald. ver. Actus nu. 29. & ad cap. Omnis vtriuſque de pœnit. opinionem tenet negatiuam, quam probat. I. quia pendentia idem operatur, quod ſententia l. Reum C. de procur. l. Diximus, de excuſ. tut. alijs iuribus citatis, ergo ſicut non poteſt abſoluere ſecuta morte, ita neque eadem pendente, cũ idem operari debeat. Hoc argumentum non tenet in ijs, quæ in ſuſpenſo manere non poſſunt, neque pendent à futuro euentu, cuiuſmodi eſt ſacramentum abſolutionis. II. probat, quia dum aliquid pendet, & poteſt ſe habere vt ad prohibitum, & vt ad permiſſum, ſemper ſtat vt ad prohibitum l. 1. §. Si pendeat ff. Ad Macedon. l. Nec nos C. de cap. & poſtlim. reuerſ. ergo dum pendet hoc periculum vitæ erit cẽlendum vt homicidium. Procedit hoc, quando agitur de actione mala, hæc enim ſemper ſtat ad prohibitum, ex abſolutione autem nil mali ſequi poteſt cum tollatur illud peccatum, quod in ratione peccati iam conſumatum eſt. III. probat, quia id quod eſt in fieri habetur pro facto l. Ligni §. Ego autem, & l. Cum vxori ff. de legat. 3. ergo cũ cenſeatur homicidium factum, non poteſt abſolui à ſimplici Confeſſario, qui facultatem non habet ſuper reſeruata; non procedit in odio ſis, quæ veritatem requirunt, non fictionem iuris; neque habet locum, quando lex requirit actum, vt tradit Thomaſet. regul. 231. in caſu autem noſtro ad reſeruationem requiritur mors actu, & non ſufficit in cauſa proxima. Demum vnica reſponſione eluduntur huiuſmodi axiomata dicendo non habere locum niſi in actibus pendentibus, in caſu autem noſtro de abſolutione nulla datur pendentia peccati vulnerationis mortalis, cum ratione ſuæ malitiæ, quam habere poteſt in ea actione, totum ſuum eſſe ſimul habuerit in actu percuſſionis, & mors ſequens ſe habeat tantum materialiter, cum nullam malitiam quando ſequitur influat in interfectorem.

Quæres 35. Quid dicendum in hoc caſu. Epiſcopus Confeſſario petenti facultatem abſoluendi quoſcumque ad ſe accedentes à caſu e.g. violationis diei feſti, An huiuſmodi gratia facta ſimpliciter, vt petitur, duret etiam poſtquam finitus eſt annus limitatus quo ad approbationem, quę communiter fit ad annum, ita quod noua confirmatione obtenta, vt fieri ſolet, non egeat noua facultate abſoluendi a dicto caſu, ſed illa continuo duret, cũ fuerit conceſſa ſine limitatione temporis, ſicut fuerat conceſſa approbatio audiẽdi confeſſiones limitata ad annum.

80 Reſpond. Illa gratia ſuper caſu reſeruato facta non excedit tempus præconceſſæ approbationis; ſed ſtatim ac ceſſat approbatio tempore tranſacto, extinguitur quoque gratia, quæ neque reuiuiſcit per ſubſequentem confirmationem approbationis.

Primum, quod gratia non excedat tempus approbationis, ſuadetur. Tum quia acceſſorium cõgruit ſequi naturam ſui principalis. Reg. 42. in 6. ergo tamdiu durat gratia, quamdiu approbatio, à qua pendet in eſſe. Tum quia acceſſorium iudicatur ſecundum terminos rei, cui adijcitur l. Grege ff. de leg. 1. l. Peculium ff. de legat. 2. cum alijs teſte Sanch. lib. 7. diſput. 29. num. 4. quod maxime procedit quando neceſſario acceſſorium dependet à principali, vt in caſu hoc, in quo gratia hac nequaquam ſtare poteſt ſine approbatione, quam ſupponit. Tum quia fundamento non exiſtente ſuperædificari non poteſt cap. Cum Paulus 26. 1. quæſt. 1. cap. Veniens 3. de presbiter. non baptiz. Sed fundamentum vtendi dicta gratia eſt approbatio, ergo ea finita, & non exiſtente, finitur, & non amplius exiſtit gratia. Tum quia ſequeretur euidens abſurdum gratificatum ea vti poſſe, & conſequenter abſoluere ſine approbatione, cum hæc iam ceſſauerit, vt ſuppono. Demum ſimiles gratiæ non conceduntur niſi Sacerdotibus ante approbatis, vel in ipſa approbatione, ergo illæ regulandæ ſunt iuxta tenorem approbationis. Et ſic patet, gratiam prædictam non dici abſolute, & abſque limitatione temporis conceſſam, cum virtualiter ſit limitata ad tempus approbationis.

Secundum, quod per confirmationem, ſeu prorogationem approbationis non ſit prorogata gratia, ſuadetur, quia ſemel extinctum non reuiuiſcit, argum. cap. Si illic 29. 23. quæſt. 4. cap. Quæris 127. diſtinct. 4. de Conſecr. ex Gloſ. ver. Contrahatur, Gloſ. fin. cap. Cum ceſſante 60. de de appellat. niſi de nouo cauſa illi det eſſe; ſed confirmatio approbationis non excedit limites approbationis confirmatæ, cum actus vnius rei non ſit alterius l. Si non Sortem, §. Libertus ff. de condit. indeb. ex Gloſ. Ad cum pertinet extr. 3. de verb. ſignif. neque enim ab vno actu ad alium ſit extenſio Pariſ. libro 1. conſil. 17. Aym. conſil. 55. Rota Roman. Nouiſſ. volum. 2. deciſione 99. numero ſecundo. Conſequenter confirmatio approbationis nõ eſt prorogatio gratię, neque ab illa ad hanc ſit extenſio, cum de gratia nil fuerit dictum, neque excogitatum in confirmatione approbationis.

Quæres 36. An facultas abſoluendi à caſu violationis exempli gratia diei feſti ſimpliciter petita, & conceſſa ab Epiſcopo; & poſt modum eadem petita ſimpliciter ab eius Vicario, ſed limitate conceſſa, dummodo violator audierit miſſam. Seu è contra limitate conceſſa ab Epiſcopo, & ſimpliciter ab eius Vicario ad inuicem contrarientur, ita quod limitata gratia limitet ſeipſam ſimpliciter conceſſam; itaut vna & eadem ſit gratia; an potius duæ vna alteri non aduerſans; Seu, vt clarius loquar an Confeſſarius poſſit vti gratia ampliori, relicta ſtrictiori, quouis ordine ſibi ſuccedant. Videtur quod non poſſit vti gratia ampliori, ſed tantum ſtrictiori, & quia conceſſio ſpecialis ſtricte interpretatur, l. 1. C. de dot. prom. Iaſon in l. fin. ff. de contr. princ. num. 35. cum alijs apud Mar. Anton. lib. 3. reſol. 2. num. 17. & quia priuilegium ſecundum tollit primum, ſi ſint contraria, vt in caſu noſtro; ſed iſta non obſtant, cum

non

non procedant in caſu noſtro, in quo diuerſi ſunt concedentes, & duæ conceſſiones.

81 Reſpond. Confeſſarius poteſt vti quauis illarum, vt ſic ampliori, licet fuerit conceſſa à Vicario, ſiue ante, ſiue poſt gratiam Epiſcopi. Probatur, Tum quia ſunt duæ gratiæ à diuerſis conceſſæ, ergo vnus non intendit præiudicare alteri. Tum quia non ſunt contrariæ, ſed diuerſæ, neque proinde vna deſtruit alteram, vt in ſimili dixit Verall. part. 2. deciſ. 87. num. 3. per quam rationem patet ad poſterius obiectum, nam poſterius priuilegium tollit prius, quando ad inuicem ſunt contraria, non vero diuerſa, & eo magis cum diuerſa ſint etiam ex parte concedētium. Ad prius dico habere locum reſpectu eiuſdem præcipuè, preterquamquod adhuc ſtricte interpretatur vnaquæque conceſſio in ſe, cum non excedatur proprietas verborum in eius vſu.

RESOLVTIO XL.

De primo caſu reſeruando in Religione.

Veneficia, Incantationes, & Sortilegia.

SVMMARIVM.

1 *Superſtitionis non omnes ſpecies ſunt ſub hoc caſu.*
2 *Superſtitio quid, & quotuplex?*
3 *Indebitus cultus quid?*
4 *Hic non eſt caſus reſeruatus.*
5 *Idolatria eſt honor creaturæ vti Deo tributus.*
6 *Diuinatio quid?*
7 *Diuerſa nomina ſortitur.*
8 *Aſtrologia eſt diuinatio per aſtra.*
9 *Fiſiognomia duplex.*
10 *Sortilegium triplex.*
11 *Nullum eorum reſeruatum.*
12 *Obſeruatio vana quid?*
13 *Veneficium quid ſit?*
14 *Incantatio quid?*
15 *Dubia tria proponuntur.*
16 *Diuinationes omnes ſunt eiuſdem ſpeciei.*
17 *Qualibet ex genere ſuo eſt mortale.*
18 *An aliqua pœna contra hos ſit inflicta.*

OMnes ſcribentes ſuper hoc caſu cum Graff. Quar. & Coriol. docent ſub illo cōprehēdi omnes ſpecies Superſtitionis, & non tantum hic enumeratas, ducti ea ratione, quia quando agitur de ſalute animarū, & de euitando peccato debet fieri extenſio iuris etiā pœnalis, ex Iaſon. in Auth. Quas actiones, de ſacroſ. Eccl. n. 25. id enim potius dicitur incluſio ſimiliū peccatorū, quā extenſio. Nihi-
1 lominus Ego ſemper fui eius opinionis, quæ aſſerit, hunc caſum præciſe cōprehendere tantū ſpecies ibi enumeratas, & ad alias non extendi, quia probaui reſol. 38. q. 39. reſeruationē caſuū ſtricte eſſe explicandā ſecundū propriā ſignificationem verborū, itaut non poſſit fieri extenſio, aut incluſio eorū, quæ termini formaliter accepti nō ſignificant, aut nō includunt in ſua ſignificatione, vt ſatis probaui ibidē, & q. 40. Quare prædictæ tres voces non debēt extendi ad alias ſpecies Superſtitionis, quas proprie non ſignificant, ſiquidem lex non plus obligat, quam verbis exprimat, arg. Lucę c. 3. *Nihil amplius, quam conſtitutum eſt vobis, faciatis.* Ad id quod dicit Iaſ. reſpondeas illius, & multorū Doctorū eſſe opinionē, cui oppoſita opinio multū probabilis eſt, maximè in caſu noſtro, in quo præſertim attenditur voluntas reſeruatoris, qui eligit potius hoc peccatum, quā aliud cadere ſub rēſeruatione, cum ſtet in hoc pro ratione voluntas.

Cū igitur omnes ſuperſtitionis ſpecies nō includātur in dicto caſu ſub illis verbis, remanet vidēdū, quęnā excludantur, quæ vero comprehēdantur, vt ſciri poſſit, quādonā Religioſus excuſetur à reſeruatione caſus. Hoc autē ſciri perfecte non pōt, niſi prius explicetur quid, & quotuplex ſit Superſtitio.

2 Superſtitio autem, quod eſt vitium Adorationi oppoſitum, eſt vana religio, ſeu cultus alicui indebite tributus. Huius autem quadruplex aſſignatur ſpecies. Prima vocatur indebitus cultus tributus vero Deo. Secunda vocatur Idolatria, Tertia Diuinatio, Quarta Obſeruatio vana. Ita D. Thom. 2. 2. quæſt. 92. ad 96. Nau. cap. 11. num. 23. Silu. ver. Maleficium num. 8. & ver. Superſtitio num. 1. Sanchez lib. 2. cap. 37.

3 Indebitus cultus creatori, & vero Deo tributus duplex eſt, alter vocatur Perniciosſus, quo Deus malè honoratur per ſacrificia, & alios ritus infideliū; vt, imolatio animaliū, miſcio obſcenitatū in diuinis officijs, mutatio ſubſtantialis in ſacramentis, prædicatio falſorū miraculorū, &c. eſtque id peccatum mortale, apud præcitatos. Superfluus, quo Deus honoratur indiſcreta deuotione; vt, mutatio rubricarum addendo, vel relinquendo aliquid ritibus ab Eccleſia inſtitutis, vel ponendo cultum in vanis circumſtantijs loci, temporis, numeri, coloris, &c. Eſt peccatum veniale, interdum mortale, quando mutatio eſt notabilis.

4 Nulla autem harum comprehenditur ſub caſu reſeruato, eo quod non ſit Veneficium, Incantatio, aut Sortilegium, neque alia ſuperſtitio indebiti cultus erga creaturam, quæ ad ſummum videtur includi in hoc caſu iuxta mox dicenda.

5 Idolatria ſecūda ſpecies eſt honor creaturę tributus ſicut Deo. Is ergo honor ſoli Deo tribuēdus eſt, conſequenter graue peccatum eſt mortale, à quo ignorantia, metus, neque ſimulatio, aut materiæ paruitas excuſat. Neque hæc comprehenditur ſub hoc caſu, cum ſit quid omnino diuerſum à prædictis, vt de ſe notum eſt.

6 Diuinatio eſt prænuntiatio inordinata rerū occultarum virtute dęmonis manifeſtatarum. Dixi, *Inordinata*, quia media ad diuinādū aſſumpta nullū ordinē, aut efficaciā habent ad diuinandum. Dixi, *Occultarum*, ſiue ſint res preteritę, vt ſi quis velit ſcire, quis furatus ſit talē rē; vel quis inuenerit rem amiſſā, ſiue futurę; vt, ſunt euētus, & futura cōtingentia præſertim hominū. Dixi, *Dæmonis*, quia in his ſuperſtitionibus dęmon ſemper habet ſuā partem, & in illis inuocatur, vel expreſſe, cū ſ. quis cū eo pactū facit, vel vtitur tali medio, per quod ſcit

dæmonem operari; vel tacitè, cum quis vtitur eodem medio, per quod ſolet dæmon operari. Medium autem, quod adhibetur, ex ſe inutile eſt ad præſtandum effectum intentum, cum effectus proueniens ſuperet medij virtutem, vt conſtat in cognitione futurorum, quæ ſoli Deo debetur, & in effectibus mirabilibus; vt, ſanatio vulneris ſine medicamine cum ſola legatura petiæ lineæ, ex quibus patet dæmonem in his operari, & ſic illi honorem tribui, ac ſi eſſet verus Deus.

7 Sortitur autem Diuinatio diuerſa nomina iuxta diuerſitatem mediorum, quæ ſuperſtitioſus adhibere poteſt; nam ſi vtatur medio terreo vocatur Geomantia; ſi aereo Aeromantia; ſi aqueo Hydromantia; ſi igneo Pyromantia; ſi animalium interioribus Aruſpicium, ſi eorum volatu Auiſpicium; ſi eorum vocibus Augurium; ſi inſpectione ſignorum pedum Pedomantia, ſi manuum Chiromantia; ſi hominum vocibus Omen; eorum ſomnijs Oniro critica; ſi ſignis totius corporis humani Phyſiognomia; ſi ſignis ſpatulæ Spatulamãtia; ſi ſignis frontis Metopoſcopia; ſi hominibus viuis arreptis Phytonia; ſi aſſumptis corporibus mortuis Necromãtia; ſi inſpectione aſtrorũ Aſtrologia; ſi miſſione ſortis ſortilegiũ. Prædicta nomina inuenies apud citatos Doctores §. Superſtitio, & apud Flor. caſu 1. §. 1. & alios tractantes de hoc caſu reſeruato, & colliguntur ex c. 1. 26. q. 3. & q. 5. c. Nec mirum 14. explicanda autem ſunt hæc tria nomina Aſtrologia, Phyſiognomia, & Sortilegiũ.

8 Aſtrologia diuinatio per aſtra duplicis eſt generis, alia naturalis prænuntians quæ naturaliter contingunt ex aſpectu aſtrorum, quæ facit multum ad cognitionem medicinæ, agriculturæ, & nauigationis, & hæc non eſt ſuperſtitioſa, neque peccatum. Altera iudiciaria vocatur prenuntians pendentia ex libero arbitrio, vel caſus fortuitos, & eſt ſuperſtitioſa, falſa, & vana, peccatum mortale, niſi excuſet ignorãtia, bona fides, vel paruitas materiæ, vt dicam infra §. Secundo.

9 Phyſiognomia duplex eſt, Naturalis, quæ ex corporis diſpoſitione, habitudine, & membrorum proportione prædicit ingenium, temperiem corporis, & hæc non prohibetur, ſicut nec commutatio tẽperiei corporis per lineas, & partes manuũ, quæ dicitur Chyromantia. Alia iudiciaria prædicens euentus proſperos, vel aduerſos hominum, eſt hæc vana, & ſuperſtitioſa peccatum mortale, vt dicam infra §. Secundo.

10 Sortilegiũ triplex eſt, Primum dicitur diuiſoriũ, quo innoteſcit quid vnicuique tribuendũ ſit in dirimendis controuerſijs, vel in diſtribuendis officijs Secularibus, nam in Eccleſiaſticis id eſt prohibitũ; hoc non eſt peccatũ ſeruata iuſtitia, excluſis ſcilicet indignis, & non reiectis dignis, & ius habentibus. Secundũ dicitur conſultoriũ, quo diuina volũtas exquiritur, vt ſciatur aliquid in aliquo negotio, & hoc raro licitum eſt, quia voluntas diuina non eſt ſortibus indaganda, ſed conſilio ſuę Eccleſiæ, & peritorum. Tertium Diuinatorium prædicens ope dæmonis occulta iactis ſortibus ad hæc inutilis, & vanis; vt, ſi diuerſis nominibus in vrna poſitis vnum extrahatur ad cognoſcẽdum finem.

11 Sortilegiũ ſub his tribus ſpeciebus reſeruatum nõ eſt, ſed tantum ſub tertia, quatenus eſt diuinatio per ſortes iactas ope dęmonis, illi enim proprie ſortilegi ſunt quo ad incurrendũ hũc caſum, qui diuinationis ſcientiam profitentur, aut quarumcũque ſcripturarũ inſpectione futura promittunt c. 1. 26. q. 1. vnde & diuinatio dicitur c. Aliquanti, c. Sortes 26. q. 5. & idẽ eſt quod ars magica, c. Epiſcopi 12. 26. q. 5. & cognitio de reb. mirabilibus, c. Nec mirũ 14. 26. q. 5. Ita in ſimili caſu Bergomi docet Lupus caſu 12. num. 9. ſub nomine Sortilegij caſus reſeruati venire tãtum Sortilegium diuinatorium, non autẽ conſultorium, neque diuiſoriũ, eo quod non ſunt ſuperſtitiones, ſed actiones licitæ ſeruatis quibuſdã, Sed melius dici poteſt omnẽ diuinationem per mediũ impertinẽs ſpectare ad hunc caſum, cũ de iure locis citatis dicatur ſortilegium, modo ſit peccatum mortale, & ita colligitur à fortiori ex Graff. Coricl. & Quar, dum ſuſtinent ſub hoc caſu includi omnem ſpeciem ſuperſtitionis.

12 Obſeruatio vana eſt procuratio alicuius effectus adhibitis medijs inutilibus à Deo minime cõſtitutis; vt, ſi quis velit petijs ſine medicamine ſanare vulnus. Per hanc ergo quartam ſpeciem Superſtitionis homo ope dęmonis expreſſe, vel tacite inuocati multa poteſt intendere, I. conſequi aliquid bonũ, vti ſciẽtiã, & dicitur ars notoria, ſanitatẽ, theſaurũ, diuitias, &c. II. vitãdi malum, vt mortem, offenſionem inimici, dicendo talia verba, vel orationes, vel geſtãdo collo illa, vel breuia, aut reliquias. III. facere mirabilia, vt apparere mortuos viuos, ſerpentes, amaſiã, &c. & vocatur Magia, quę eſt inordinata poteſtas faciendi mirabilia ope dæmonis, c. Nec mirum 14. 26. q. 5. vt, verbis ſacris mouere annulum, item incantare ſerpentem, vel dæmonem, eos conſtringendo, ligando in tali circulo, ex quo dicitur etiam incantatio, de qua mox. IV. obſeruare tempora ad aliquid aggrediendum, v. g. diem mortis ad bellum. V. offendere proximum, vel in perſona, vel in rebus, dicitur Veneficium, ſi trahat ad amorem dicitur Amatorium, & cõmuni nomine vocatur Maleficium ars alijs nocendi ope dęmonis. De Veneficio, & Incãtatione aliquid eſt dicẽdũ in ordine ad caſum reſeruatum.

13 Veneficiũ igitur eſt vana obſeruatio non quæcumque ſed talis, in qua quis intendit ope dæmonis nocere proximo in perſona, vel in rebus. Et ita nocens vti procurãdo vt quis obſideatur à dæmone, aut infirmetur, aut trahatur amore, ſimiliter inducẽdo tempeſtates ſuper agros, & ſimilia mala faciendo mediante dæmonis auxilio expreſſe, vel tacite inuocati, peccat mortaliter, ac proinde incurrit caſum reſeruatum. Ita ſuper hunc caſum Graff. num. 19. 20. 21. 22. Puto autem alios modos vanæ obſeruantiæ ſub numeris I. II. & IV. non cõprehendi ſub hoc caſu, quia non ſignificant malũ effectum intentum ſicut hæc vox Veneficia.

14 Incantatio videtur conſiſtere in verbis, quibus mediante dęmonis ope quis facit mirabilia. Quod referatur ad verba, quæ ſint medium ad moliendũ aliquid portentoſum colligitur ex capit. Illud 26. q. 2. eſt quoque maleficium reddens ſtolidum aliquẽ, & inſenſatum, & quaſi immobile, id enim ex vulgi voce ſignificat incantare, quaſi ſtolidum, & ligatum reddere aliquem, vnde dixit Lucanus;

Digitized by Google

Mens hauſti nulla ſanie polluta veneni. Incantata perijt, relatus cap. Nec mirum 14. 26. q. 5. Formalis autem ratio conſtituens Incãtationem videtur conſiſtere in molitione rei mirabilis, iuxta exempla allata ſupra §. Obſeruatio, ſub num. 111. vnde dicit Callepinus, quid Incanto ſignificat ſolis verbis, aut etiam rebus adiunctis aliquid ſupra naturã moliri. De hoc nomine Incantationis fit mentio cauſa 26. cap. Illud q. 2. cap. Igitur q. 3. cap. 1. q. 5. cap. Non liceat q. 5. cap. Non oportet q. 5. cap. Si quis 5. q. 5. cap. Peruenit q. 5. cap. Augurijs q. 5. c. Nec mirum 95. Incantatores ergo modis prædictis peccantes incidunt in reſeruationem.

15 Remanent tria dubia explicanda. I. An enumeratæ Diuinationes, & Vanæ obſeruantię ſint omnes eiuſdem ſpeciei? II. An & quando ſint peccatũ mortale? III. An ſit aliqua cenſura cõtra huiuſmodi ſuperſtitioſos in iure lata?

16 Primo, omnes Diuinationes, & Obſeruationes, de quibus in præcedentibus ſunt eiusdem ſpeciei, quia non habent ſpecialem deformitatem contra rectam rationem; tamen in confeſſione quamplures circumſtantiæ adiunctæ, vt plurimum, aperiendæ ſunt. I. quando dæmon expreſſe inuocatur. II. Cum adoratur. III. quando ei promittitur aliquid in præiudicium alterius. IV. quando fides abnegatur. V. cum adeſt error circa fidem. VI. quando proximus, vel res eius læditur. VII. cum adhibentur res ſacræ.

17 Secundo peccatum mortale eſt ex genere ſuo quælibet Diuinatio, aut Obſeruatio, cum includat inuocationem dæmonis, & quando expreſſe inuocatur ignorãtia, metus, neque paruitas rei excuſat, quia pactum cum dæmone eſt deformitas grauiſſima, ac proinde in ſe includẽs rationẽ peccati mortalis. In tacita vero inuocatione aliquis excuſari poteſt. I. ignorantia, quæ non ſit craſſa, neque affectata. II. ioci cauſa ad ſe oblectandum, vt quærere bonam venturam ab ægiptijs, vel cum quid leue fit vanitatis gratia. III. Prenũtiatione tenuiſſima circa caſus fortuitos, proteſtatione præmiſſa, licet ſic prænuntiare veter Sixtus V. conſtit. *Cæli, & terræ*, interdicendo aſtrologiam iudiciariam. IV. prænuntiatione ex motibus auiũ, & aliorum animalium, item ex ſomnijs, & ſimilibus, modo illis firmiter non credatur. Ita videntur communiter excuſare Doctores.

18 Tertio, Nulla pœna de iure ipſo facto eſt adhuc inflicta contra huiuſmodi Diuinatores, maleficos, & huiuſmodi obſeruatores, quamquam iure communi præcipiatur huiuſmodi deponendos, & excommunicandos eſſe cap. 1. 26. quæſt. 5. & in ſpecie de Religioſis diuinatoribus, vel ſortilegis excommunicandis cap. Si quis 9. 26. quæſt. 5. Sic ſentit Sanch. lib. 2. cap. 38. num. 90. Tenentur tamen ſcientes denuntiare huiuſmodi ſuperſtitioſos cum abuſu ſacrorum, vt expreſſe habetur in edictis Inquiſitorum, qui ligant etiam Religioſos ſcientes. Præterea legentes, vel retinentes libros de arte diuinandi incurrunt excommunicationem Iudicis nulli reſeruatam, quamquam alioquin reſeruatam virtute huius caſus, ſi reſeruetur, iuxta dicta reſolut. 37. quæſt. 11. Immo & excommunicationem Bullæ, ſi libri ſint hæreticorum continentes hæreſim, vel de Religione tractantes, nec poſſunt abſolui à ſuis Superioribus, vt probaui reſol. 3. q. 2.

RESOLVTIO XLI.

De ſecundo caſu reſeruando in Religione.

1 *Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eo peruenerit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio.*

SVMMARIVM.

1 *Apoſtaſia eſt receſſus à Religione.*
2 Septa Monaſterij, & Conuentus, *quid importent?*
3 *Clauſtri nomine quid veniat?*
4 *Sub illis verbis Monaſterij, & Conuentus venit Eccleſia.*
5 *Monaſterium, & Conuentus an diuerſa.*
6 *Hoſpitium non venit ſub illis nominibus.*
7 *Qualis egreſſio inducat reſeruationem.*
8 *Quid de apoſtatante.*
9 *Apoſtaſia quid ſit explicatur.*
10 *Habitus retentio, ſeu dimiſſio eſt quid extraneum ab Apoſtaſia.*
11 *Tertiarij Seculares non ſunt proprie apoſtatæ retrocedentes.*
12 *Sicut ſunt Regulares retrocedentes.*
13 *Quomodo cognoſcatur Apoſtata à fugitiuo?*
14 *Tranſiens ad aliam non reputatur apoſtata.*
15 *Neque recedens ob nimiam crudelitatem.*
16 *Non obſtat Tridentinum.*
17 *Fugam arripiens ob timorem pœnæ non eſt apoſtata.*
18 *Neque fugiens è carcere.*
19 *Vagans per Conuentus eſt ſolum fugitiuus.*
20 *Cito reuerſus non præſumitur apoſtata.*
21 *Pœnæ apoſtatarum referuntur, fere nullæ ſunt.*
22 *Suſpenſio ab executione ſuſcepti ordinis.*
23 *Carcerare vbique poſſunt.*
24 *Sunt infames ſecundum aliquos.*
25 *Aſſumi non poſſunt ad dignitates.*
26 *Non gaudent priuilegijs religionis ſecundũ quoſdã.*
27 *Sunt irregulares ſecundum quoſdam.*
28 *Sunt priuati omnibus iuribus ſecundum quoſdam.*
29 *Sunt excommunicati dimiſſo habitu.*
30 *Apoſtatæ Tertiarij nullas pœnas incurrunt.*
31 *Excommunicati ſunt contrahentes matrimonium.*
32 *De abſolutione Apoſtatarum.*
33 *In meo ordine non egent abſolutione.*
34 *Pœnæ receptantium apoſtatas.*
35 *Prædicatorum.*
36 *Minorum.*
37 *Auguſtinenſium.*
38 *Societatis Ieſu.*
39 *Verba Bullæ Sixti V. contra receptores Apoſtatarũ.*
40 *Grauati in meo ordine libere dimittendi ſunt ad Superiorem.*
41 *Pœnæ contra receptãtes Apoſtatas videntur ceſſaſſe.*

1 CVm Apoſtaſia à Religione ſit receſſus ab ea factus à Religioſo profeſſo, vt infra probabo ſub quæſt. 5. ideo in hunc caſum profeſſi tantūmodo incidunt, non autem Nouitij, aut alij Regularibus ſubiecti, qui profeſſionem non emiſerūt. Igitur vt quis incurrat hunc caſum, neceſſe eſt, quod ſit profeſſus, & in effectu egrediatur extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus. Hæc omnia ſingillatim explicabo in ſubijciendis quæſtionibus.

Quæres igitur 1. Quid ſignificent illa verba. *Septa Monaſterij, aut Conuentus?*

2 Reſpond. Quod cum Septa Monaſterij idem ſignificent, quod clauſura, ſeu clauſtrum, dicta a ſepio ſepis, vt notat Gloſ. in Clem. Ne in agro, de ſtatu mon. §. Rurſus, vt docent omnes, dum explicant excommunicationem latam contra Religioſos tenentes arma intra ſepta Monaſteriorum, de qua ego dixi reſol. 22. quæſt. 7. Eſt autem clauſtrum locus, vnde Religioſis exire non licet ſine licentia Superioris, vt poſt Cardinalem in citata Clem. dixit Nauar. capit. 27. num. 139. §. Secunda, & ex illis Megal. lib. 4. de cenſ. cap. 6. in fine, num. 75. Ex qua definitione infertur ea omnia loca, extra quæ exire non licet, dici eſſe intra ſepta Monaſterij; vt, ſunt dormitoria, officinæ communes, horti, vineæ, & huiuſmodi loca, modo ſint muris, aut ſepibus, vel alio modo munita adiacentia immediate partibus principalis fabricæ. Item Eccleſia, Sacriſtia, hortus Eccleſiæ cohærens; Ab his enim exire non licet Religioſis ſine conſenſu Superiorum. Quare perueniens ad valuas Eccleſiæ, aut hortorum, vel ſimilium locorum extremorum partes non dicitur exiſſe extra ſepta Monaſterij, conſequenter non incidit in caſum reſeruatum.

3 Dices I. Nomine clauſtri, ſeu ſeptorum Monaſterij, non venit Eccleſia, neque Sacriſtia, nam ſunt loca diuerſa tam in iure, quam de iure; ſiquidem ius, Monaſterij nomen diſtinguit ab Eccleſia, vt docet Nau. conſ. 9. de teſtam. & ratio ſuadet quia ad Eccleſiam patet aditus ſeminis, non ad Monaſterium; præterea Eccleſia deputatur ad orationem, Monaſterium ad quietem corporalem. II. Monaſterij nomine veniunt ſolum clauſtrum, hoc eſt, domus, & officinæ interiores, cap. Exijt, de verb. ſignific. §. Denique quia continetur, Graff. tom. 1. conſil. 22. de ſentent. excommun. num. 18. non vero loca exteriora, ad quæ omnes indifferenter accedere poſſunt; vt, ſunt Eccleſia, quidam horti, porta exterior Conuentus.

4 His tamen non obſtantibus reſpōdeo ad I. ſub ea verba, *Septa Monaſterij*, venire etiam Eccleſiam, hæc enim venit ſub nomine Monaſterij in ſauorabilibus, arg. cap. Quia Monaſterium, de relig. domib. & alijs citatis refert Suarez in ſuo Enchir. ver. Eccleſia; non vero in odioſis, Gloſ. in c. 2. de ſuppl. neglig. Prælat. in 6. ver. Monaſteriorum per cap. 12. de elect. in 6. Et ratio id ſuadet, quia cum ab Eccleſia Religioſis exire non liceat ſine licentia, conſequenter eſt, vt ſub nomine clauſtri includatur. Et ita ampliare hoc nomen multum fauorabile eſt Religioſo, ne afficiatur reſeruatione huius caſus egrediendo è domo in Eccleſiam. Ad 2. dico ibi ſermonem eſſe de clauſura Monialium, extra quæ loca exire non poſſunt, neque cum licentia Abbatiſſæ, conſequenter ipſæ ſi egrediantur afficiuntur hoc caſu.

Quæres 2. An diuerſa ſint Monaſterium, & Cōuentus? & An ſub illis veniat hoſpitium Grangiæ, & huiuſmodi loca a Monaſterijs diſtantia?

5 Reſpond, Graffius hic num. 16. & 17. videtur hæc duo diuerſificare, ita quod Monaſterium referatur ad loca vbi manent Monachi; Conuentus ad loca fratrum; & facit vſus Cartuſianorum cum Monachi eorum habent propriam clauſuram dictum Monaſterium, eorum Fratres, qui ſolitariam vitam non degunt habent Conuentum. Vel dic Monaſterium referri ad Religioſos Monachos, & non Mendicantes; Conuentum referri ad Religioſos Fratres Mendicantes. Sed quid dicemus de Religionibus Clericalibus caputio non vtentibus, nam eorum habitationes nolunt vocari Monaſteria, neque Conuentus, ſed Collegia, aut Domus? Numquid excluduntur ab hac reſeruatione? Igitur dicendum eſt, prædicta duo vocabula non differre in ſignificatione rei, ſed indicare, & comprehendere quæcumque loca, & ædificia, in quibus morantur Religioſi intra ſua clauſtra, & ſepta.

6 Hoſpitia non veniunt ſub nomine Monaſterij, aut Conuentus, neque clauſuræ, vt docet Graff. in Addit. ad primam partem lib. 4. capit. 23. num. 9. vnde licet Regulares non poſſint erigere Conuentus ſine licentia Epiſcopi, & conſenſu aliorum, ad quos ſpectet, & intereſſe habent ex diuerſis conſtitutionibus recentiorum Pontificum, de quibus Naldus ver. Monaſterium, & ver. Religioſus, tamen erigere poſſunt hoſpitia, vt ex Riccio deciſ. 652. docet Bariola ver. Regulares pag. 264. Nihilominus quo ad rem noſtrā videtur cōprehendi ſub nomine Monaſterij, ita quod ad incurrendum caſum hunc non ſufficit firmum animum habere relinquendi Religionem, neque ſe præparare exterius, ſed præterea requiritur aliqua egreſſio extra hoſpitium, de qua egreſſione mox dicam.

Quæres 3. Qualis debeat eſſe huiuſmodi egreſſio, vt profeſſus incurrat reſeruationem? Nimirum quot paſſibus debeat abeſſe extra ſepta Conuentus, vt afficiatur reſeruatione?

7 Reſpond. Id relinquitur arbitrio prudentis cōfeſſarij, vt inſinuat Coriolanus in fine huius caſus. Puto tamen egreſſum de facto per aliquot paucos paſſus ſtatim reuertētem non eſſe apoſtatam, eo quod per illum breuem exitum non peccauit mortaliter, vt docet Nau. conſil. 1. de Apoſt. num. 8. in fine, Graff. hic num. 46. Et id probatur in ordine ad caſum reſeruatum, aut cenſuram, ſeu aliam pœnam. Tum quia licet huiuſmodi de facto iam egreſſus peccauerit mortaliter ex deliberata apoſtaſia, vt ſuppono, tamen hoc non ſufficit ad incurrendam pœnam cenſuræ, aut caſus, ſed præterea neceſſe eſt, quod peccatum etiam exterius conſumetur in ratione apoſtaſiæ, quæ formaliter conſiſtit in retroceſſione, & receſſu; breui autem reuerſurus, ſeu reuerſus non dicitur receſſiſſe, cap. Diuortium 21. diſt. 1. de Pœnit. l. 1. §. Qui præſens ff. de verb. ſignif. Gloſ. ver. Mente, cap. Si poſt quā 33. de elect. in 6. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 1.

Digitized by Google

p. 11. §. I. num. 1. vbi de hac re, alijs rationibus probando hunc non eſſe apoſtatam in foro externo, ac proinde neque incurrere pœnas fori externi, qualis eſt etiam reſeruatio. Tum quia huiuſmodi receſſus cum breui reuerſione eſt multũ imperfectus, & contrarius Apoſtaſiæ, quæ ex ſua natura includit perpetuam deſertionem Religionis cuiuſcumque. Tum quia non ſufficit quæcumque egreſſio è Monaſterio, ſed extra Monaſteriũ, quod denotat apoſtaſiam non fieri caſum reſeruatum per quamcumque egreſſionem, ſed per iter factũ extra Monaſterium, adiecta enim præpoſitio, *Extra* maiorem vim habet ſic expreſſa, quam ſi contineretur in verbo compoſito, Egredior, quod non tam amplius, & extenſius iter indicat, quam demonſtrat, quando cum illo exprimitur, vnde vti geminata ſignificatio actionis inducit extẽſionem, & plus operatur, quam ſimplex verbum, argum. l. Baliſta ff. ad Trebell. iuncta gloſ. fin. ff. de pignor. act. Bart. in l. Cum ſcimus, C. de agricol. Menoch. de arbitr. caſu 213. num. 37. Marc. Ant. lib. 1. reſol. 61. num. 6. Tuſchus lit. G, concluſ. 28. Barboſa Vaz. lit. A, num. 59. Igitur egreſſum per ſemihoram reuertentem reum reſeruationis non damnarem.

Quæres 4. Quid dicendum eſt de eo, qui dum eſt in domo extranea, aut in itinere, ſi deliberet apoſtatare, An is ſtatim caſum incurrat? An excuſetur à reſeruatione, eo quod nullam egreſſionem fecit extra Monaſterium animo apoſtatandi, ſed extra exiſtens deliberat apoſtaſiam.

8 Reſpond. Iſte ſi poſt deliberationem factam egreſſus fuit è loco, vbi deliberauit, ac ſi egreſſus fuiſſet extra Conuentum incurrit caſum reſeruatum, quia iſte eſt vere apoſtata, & iter facit extra Conuentum ad hunc finem, licet iter inceptum non fuerit à Monaſterio animo apoſtatandi. Et quamuis verba caſus videantur inſinuare egreſſionem ſupponere animum apoſtatandi inchoatũ intra Monaſterium, id tamen non tollit, quin huiuſmodi apoſtaſia deliberata extra Conuentũ ſit caſus, quia ad eam vt caſum reſeruatum incurrẽdum ſufficit adijcere egreſſionem, & iter inceptum ſiue extra ſepta Monaſterij, ſiquidẽ inceptio egreſſionis deſignata fuit dependenter à Monaſterio exempli gratia, quatenus regulariter Religioſi ſolent manere in Monaſterio, & Conuentu, vbi habent habitationem, & reſidentiam; exempla autem regulam non reſtringunt, l. Damni infecti ff. damno infect. Surd. conſil. 308. num. 10. Molina libr. 2. de primog. cap. 8. num. 4. Tuſchus lit. E, concluſ. 547.

Quæres 5. Quid ſit Apoſtaſia, de qua in præſenti caſu. Omitto autem dicere, quod Apoſtaſia quadruplex eſt ſecundum D. Thomam 2. 2. q. 12. art. 1. Primo à fide per quam quis fidem abnegando recedit ab Eccleſia Dei, de qua Doctores cum Sanch. lib. 2. cap. 7. Secunda dicitur ab obedientia, cum quis recedit, & reſiſtit obedientiæ, quam alicui Superiori promiſit, Coriol. hic num. 4. Tertia dicitur ab ordine Clericali, de qua Silu. ver. eod. à numero 5. intellige ab ordine Sacro, quia in minoribus conſtitutus poteſt recedere ad ſtatum Secularem ſine peccato ſaltem mortali. De his nil agam, quia non faciunt ad intelligentiam huius caſus, ſed tantum quarta, quæ dicitur à Religione conſtituens caſum reſeruatum.

9 Reſpond. Apoſtaſia à Religione eſt retroceſſio Religioſi valide profeſſi ſine licentia, à Religione, quam profeſſus fuit, ſine animo redeũdi ad illam, vel aliam. Singulæ particulæ continent myſterium, ideo explicandæ.

Primo dixi, *Retroceſſio*, quia licet quis ſola mẽtis deliberatione poſſit fieri apoſtata determinando receſſum à Religione per tranſitum ad Secularem vitam, vel alium ſtatum non preſse Religioſum, tamen perfecta apoſtaſia non eſt, maximè pro foro Eccleſiæ, & ad pœnas incurrendas cenſurarum, reſeruationis, & aliarum, niſi deliberationi adijciatur retroceſſio, & receſsus actualis per iter aggreſsum ſiue à clauſtro, ſiue ab alio loco vbi reperitur volens apoſtatare, vt patet ex probatis q. 3. & 4.

Secundo dixi, *Religioſi profeſſi*, quia quis non poteſt recedere à ſtatu, quem non aſsumpſit, cum autem Religio aſsumatur per profeſſionem ſiue expreſsam, ſiue tacitam, ideo ſolum profeſsus dicitur apoſtatare relinquendo Religionem. Vnde nouitij ſine peccato retrocedere poſsunt infra annum Nouitiatus, cap. Statuimus 23. de regul. intellige, quando habet rationabilem cauſam, nam irrationabiliter exeundo peccat venialiter, quia talis receſsus vanus eſt, & temerarius Sanch. lib. 4. cap. 16. num. 92. & docui cap. 4. de Nouitiatu q. 55. in meo tractatu de profeſs. regul. Ita docent omnes cum Nau. conſ. de Apoſt. num. 8. Confect. tit. 13. cap. 18. Quar. ver. Caſus num. 5. Coriolan. hic num 7. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 1. nu. 2. Portel. ver. Apoſtata num. 1. Compend. reſolut. num. 1. & alij communiter.

Tertio dixi, *Valide profeſſi*, quia nulliter vere profeſsus recedere poteſt abſque nota apoſtaſiæ, cum ſtatum, à quo recedit, efficaciter non promiſerit, vnde reputatur ac alter Nouitius recedens, Portel. ver. eod. num. 1. & ego docui reſol. 8. q. ...

Quarto dixi, *Sine licentia*, quia Religioſus vere profeſsus de licentia Summi Pontificis tranſiens ad ſtatum Secularem, quod quandoque contingit, vel ad Epiſcopatum, aut aliam prælaturam, ſeu dignitatem non dicitur apoſtatare; quia legitime tranſit, & in hoc non eſt difficultas, quia adhuc retinet priorem ſtatum ſaltem virtualiter, licet ſit exemptus ab obedientia ſui Superioris Regularis.

Quinto dixi, *A Religione, quam profeſſus eſt*, ſumitur nomen Religionis pro vera Religione efficiente aliquem verum Religioſum per ſolemnem profeſſionem votorum, ſiue Religio ſit non militarium, ſiue militarium, ſiue etiam votorum ſimplicium vt in Societate Ieſu, nam huius Religioſi retrocedentes poſt vota ſimplicia emiſſa ſunt vere apoſtatæ, Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 6. Fratres vero Tertiarij tam S. Dominici, quam S. Franciſci, aut aliarum Religionum, qui in proprijs domibus viuunt, vel etiam ſimul inter ſe, vel cum clauſtralibus, ſed non emittunt profeſſionem ſolemnem, recedentes à ſua profeſſione ſimplici, non ſunt vere apoſtatæ, quia ſolemniter non ſunt profeſſi, neque gaudent priuilegio Clericorum Societatis, ſic

docet

Digitized by Google

docet Idem Sanch. alijs citatis, Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 1. num. 2. §. Idem. Graff. hic numero 43. & 44.

Sexto dixi, *Sine animo redeundi, neque tranſeundi ad aliam*, ad inducendum apoſtaſiam non ſufficit fuga, & receſſus, ſed profeſſus ita recedere debet à Religione, quam profeſſus fuit, vt animum habeat deliberatum non redeundi amplius ad illã, neque trãſeundi ad quemcumque aliam, & in hoc diſtinguitur apoſtata à fugitiuo, qui allo fine recedit, nimirum, vt vagetur, vel effugiat pœnam, & diſciplinam, aut quid ſimile. Ita docent omnes cum D. Thom. 2. 2. quæſt. 12. artic. 1. ibi Caiet. Quar. hic num. 5. Graff. part. 2. lib. 3. cap. 25. num. 12. Coriolan. hic num. 7. Nau. conſil. de Apoſt. nu. 8. Rodriq. tom. 1. quæſt. 30. art. 1. cum ſuo Compend. reſolut. 11. Mirand. tom. 1. quæſt. 51. art. 1. Sanchez lib. 6. cap. 8. num. 2. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 1. Lezana de obligat. regul. cap. 16. num. 7. & 12.

Quæres 6. An ad incurrendam Apoſtaſiam requiratur dimiſſio habitus Religionis? Affirmat Graff. part. 2. lib. 3. cap. 25. num. 10. & 11. quamuis poſtea ſe declaret hic num. 7.

10 Reſpond. Dimiſſio habitus, ſiue eiuſdem retentio nihil confert ad apoſtaſiam, quæ præciſe conſiſtit in derelictione cuiuſcumque Religionis. Ratio eſt, quia ſicut habitus non facit Monachum, cap. Porrectum de regul. ita neque eius dimiſſio eum facit apoſtatare. Confirmatur ex verbis huius caſus, in quo diſponitur de apoſtaſia præſcindendo ab habitu Religionis, vnde tamquam quid accidentarium omiſi in eius definitione præcedẽti quæſtione. Sic docent omnes cum Tabien. ver. Apoſtaſia q. 11. num. 14. Angel. num. 4. Silu. q. 4. num. 9. Rodr. tom. 1. q. 30. art. 1. Mirand. tom. 1. q. 51. art. 1. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 11. §. 1. num. 1. Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 4. Compend. reſol. 11. num. 21.

Quæres 7. An Tertij Ordinis Fratres D. Franciſci tam in communi viuentes ſub ſolemni voto, quam in proprijs domibus ſub voto ſimplici à Religione, ſeu ſuo ordine retrocedentes ſint apoſtatæ.

11 Reſpond. Tertiarij Regulares in congregatione viuentes ſub ſolemni voto profeſſionis retrocedentes ſine dubio ſunt apoſtatæ, cum recedant à vera Religione, quam profeſſi ſunt, ex dictis q. 5. §. Quinto. Quod ſint vere Religioſi probaui in meo Tract. de profeſſ. regul. cap. 1. quæſt. 49. §. Primus. Quod retrocedentes ſint apoſtatæ colligitur ex Conſtit. *Perſonas vacantes*, Ioan. 23. anno 1414. pag. 19. & ex conſtitut. *Ad Chriſti Vicarij*, Sixti IV. anno 1480. pag. 51. ex Reg. Nicol. IV. & ex cap. 9. Conſtitutionum, quæ pro Regula habentur, in ijs enim locis prohibetur huiuſmodi retroceſſio, & reuerſio ad ſeculum.

12 Tertiarij alij, qui ſolemniter non profitentur, ſed ſimpliciter promittunt ſeruare regulam, cum non ſint proprie Religioſi, ad ſeculum reuertentes, non dicuntur proprie Apoſtatæ, vnde in eorum Regula cap. 2. non dicuntur retrocedere, ſicut profeſſi ſolemniter ex Conſtit. Ioannis XXIII. & cap 9. Regulæ, ſed tantum egredi, & reuerti ad ſeculum, Vide ſupra q. 5. §. Quinto.

Quæres 8. Quomodo cognoſcendus ſit Religioſus apoſtata à fugitiuo etiam in foro externo, & in praxi? Nam ſpeculatiue ille dicitur apoſtata, qui quamlibet reſpuit Religionem, & vult ſeculariter viuere. Fugitiuus vero ille dicitur, qui Religionem non reijcit, ſed ad tempus manet extra obedientiam ſui Superioris. De hac re vide Menoch. de arbitr. cent. 6. caſu 146. à num. 28. ad 46.

13 Reſpond. Multis modis. Primo, ille præſumitur fugitiuus non apoſtata, qui à propria Religione recedit tranſeundo etiam ſine licẽtia ad aliam, modo actu tranſeat, quia ad veram apoſtaſiam nõ ſufficit deſertio Religionis proprie, ſed omnis Religionis, quod non accidit in tranſeunte ad ſecunda vota, licet inutiliter, & inualide. Ita docent quamplurimi, quos ſequitur Sanch. libr. 6. cap. 8. num. 8. aſſerendo peccare quidem mortaliter, non tamen incurrere pœnas contra vere apoſtatas, Rodr. tom. 1. quæſt. 30. art. 1. cum ſuo Compend. reſol. 11. num. 24. & faciunt dicta quæſt. 5. §. Sexto. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 1. num. 4. licet tranſeat ad laxiorem, Lezana cap. 22. num. 22. is ergo eſt fugitiuus, quia recedit ab obedientia ſui Superioris. Obſerua tamen, quod tamquam apoſtata puniri poteſt, vnde Mendicans tranſiens indebite ad non Mendicantes ipſo iure eſt excommunicatus, & incurrit pœnas apoſtatarum, & extr. comm. Viam ambitioſæ, de regul. iuxta quod dixi reſol. 29. q. 7.

14 Apoſtata non prȩſumitur ſecundo recedens ob nimiam crudelitatem Superioris ſæuientis, vt docet Abbas in cap. Ad noſtram, de appellat. vbi dicit, quod Abbate nimis ſæuiente in Monachos, illis licitum eſt fugere, quod probat per l. 2. §. Dominorum ff. de ijs, qui ſunt ſui. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 1. num. 5. Graff. hic num. 39. & Doctores mox citandi.

15 Tertio non præſumitur apoſtata accedens ad Superiorem prȩtextu quærelæ, vel appellationis, ad tollendum grauamen illatum, vel inferendum à Superiore, quia in hoc caſu eſt fuga illi licita pro defenſione propria, ergo apoſtaſia præſumi non poteſt, cum hæc omnino illicita ſit, immo in hoc caſu neque fuga imputatur cum ſit licita, ex titulo iuſtæ defenſionis, nec enim de iure petenda eſt licentia ab eo, ob cuius grauamen tollendum ad Superiorem ſit recurſus iuxta gloſ. 1. cap. Cum paſtoris 2. quæſt. 7. ex c. Ex parte, de appellat. Nau. tom. 2. comment. 2. de regul. num. 61. cum quo Sanchez lib. 6. cap. 8. num. 17. Rodr. tom. 1. q. 30. art. 3. cum ſuo Compend. reſol. 11. num. 3. & 27. Portel. ver. eod. num. 3. & in Addit. num. 6. Lezana cap. 16. num. 8. Mirand. tom. 1. quæſt. 51. art. 1. concluſ. 1. poſt med. Sair. in Claui libr. 2. cap. 17. num. 37. Coriol. hic §. Animaduertendum. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 1. num. 9.

16 Neque his obſtat Trident. ſeſſ. 25. capit. 4. illis verbis. *Nec licet Regularibus à ſuis Conuentibus recedere prætextu ad Superiores ſuos accedendi, niſi ab eis miſſi, aut vocati fuerint: Qui vero ſine prædicto mandato in ſcriptis obtento repertus fuerit ab ordinarijs locorum tamquam deſertor ſui inſtituti puniatur.* Quia ibi ſermo eſt quando nullum, vel leue grauamen eſt, non enim rationabile eſt, loco

citato

citato excludi acceſſum ob iuſtum grauamen ad Superiores, vt docent Nau. tom. 2. comment. 2. de Regul. num. 61. & comment. 3. num. 51. Sair. lib. 12. Clauis cap. 17. num. 40. & ex illis Lezana cap. 16. num. 9. Sanch. lib. 7. cap. 8. num. 17. & 102. quamplures refert Barboſa ad hoc cap. 4. ſeſſ. 25. num. 10. 11. 12. Dixi etiam reſol. 32. q. 2.

17 Quarto fugitiuus præſumitur, qui ad euitandam pœnam delicti recenter commiſſi fugam arripit nondum etiam carceratus, quia delictum cõmiſſum eſt ſufficiens argumentum cõcludendi illum fugiſſe, non vt desereret ſtatum religioſum, ſed vt ſibi mediante fuga conſuleret. Bald. cap. Ad noſtram, de appellat. & ex eo Mirand. tom. 1. q. 51. art. 1. concluſ. 1. poſt med.

18 Quinto fugitiuus præſumitur fugiens è carcere, in quo non ſolum iniuſtè, ſed etiam iuſtè fuit coniectus, quia fuga indicium eſt vitandi illam pœnam, non autem relinquendi ſtatum Religioſum. In his ergo caſibus fuga non debet præſumi apoſtaſia, & maximè, quando fugit ob pœnam iniuſtè inflictam, quia tunc fuga eſt licita titulo iuſtæ defenſionis, vt docent omnes; quod idem aſſerunt quando pena eſt grauiſſima vti mortis, mutilationis, perpetui carceris, triremium, Bannez, & Salon, apud Lezana cap. 16. num. 9. & 10. vbi tamen probabilius putat, non licere iuſtè damnato fugere è carcere perpetuo, vtique è triremes, quia tenentur Religioſi obedire Superioribus in ſubeundis pœnis iuſtè inflictis, modo non adſit exceſſus, & faciunt, quæ adducit Sanchez lib. 6. cap. 8. num. 12. ad 17. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 11. §. I. num. 7. & 8.

19 Sexto fugitiuus præſumitur non apoſtata, qui ob aliquod delictum vagatur modo per hunc Cõuentum, modo per illum ſuæ, aut alienæ Religionis, non permittendo ſui capturam, ſed ſubterfugiendo obedientiam, & iudicium ſui Superioris.

20 Septimo nõ præſumitur apoſtata, qui poſt paucos dies ſponte reuertitur, & ſe conſignat Superioribus, eo quod apoſtaſia ſit perpetuus receſſus à ſtatu Religioſo, neque enim præſumitur habuiſſe perpetuo animum deſerendi Religionem, qui in breui ſponte reuertitur. Sic docent Nau. conſ. 1. de apoſt. num. 8. Graff. hic num. 46. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 11. §. I. num. 1. faciunt dicta ſub q. 3.

Quæres 9. Quaſnam pœnas incurrant apoſtatæ de iure communi, & conſtitutionibus Summorum Pontificum?

21 Reſpond. Quamplures pœnæ à diuerſis referuntur miſcentibus pœnas iuris communis cum pœnis ſtatutorum Religionum in ſpecie. Ego referam pœnas iuris communis, & ſimiles inflictas per diuerſos Summos Pontifices.

22 Prima pœna eſt ſuſpenſio ab executione ſacri Ordinis ſuſcepti in Apoſtaſia, ex cap. fin. de Apoſtat. & ibi reſeruatur Papæ; ſed iure priuilegiorum tolli poteſt a Prælatis Religionis, vt aſſerit Confect. tit. 13. cap. 19. Peyr. Formul. lit. A, cap. 20. num. 6. & 7. Non priuatur tamen executione aliorum ordinum receptorum ante apoſtaſiam, reuerſus, & emendatus, vt docet Sanch. lib. 6. cap. 8. nu. 29. quia in illo cap. fin. fit mentio de ſuſpenſione executionis ordinis tantum ſuſcepti in Apoſtaſia. Sic autem ſuſpenſus non poteſt etiam emendatus recipere vlteriorem ordinem ante diſpenſationẽ non ex vi apoſtaſiæ, ſed ex illa ratione, quia maiora intelliguntur illis prohibita, quibus vetita ſunt minora, cap. Cum illorum, de ſent. excomm. Ita Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 4. num. 10. Tabien. ver. Apoſtaſia quæſt. 12. num. 15. Armilla num. 12. Compend. reſol. 11. num. 16. Sanch. citando multos alios num. 22. Eſt autem ſuſpenſio ſolùm ordinum maiorum, quia in textu præciſe fit mentio de ſacris tantum, ſic ſentit Suar. tom. 5. de Relig. diſput. 31. ſect. 6. num. 22. & ex illo Sanch. num. 26. contra plures extendentes etiam ad Minores, ſed pœnæ ſunt reſtringendæ, & non extendendæ vltra ſignificationem verborum propriam.

23 Secunda pœna eſt, quod vbique apprehendi poſſunt à ſuis Superioribus, & carcerari, ſi alia via reduci non poſſunt ad reſumendum habitum, cap. A nobis, de apoſtatis, immo ad id compelli poſſunt ſub pœna excommunicationis, cap. fin. de regul. Ita docent Nau. tom. 2. comment. 3. de regul. num. 50. Rodr. quæſt. 30. art. 6. Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 33. Lezana cap. 16. num. 16. Gloſ. ver. Tolerandi cap. Tuæ, de Apoſt.

24 Tertia pœna eſt infamia ex cap. Tuæ fraternitati de Apoſt. Compend. reſolut. 11. num. 17. ſed hæc pœna non admittitur, quia ibi nulla imponitur nota infamiæ, ſed tantum dicitur, quod infamatus de apoſtaſia compellitur ſe purgare, hoc eſt, ſi publica fama conſtat aliquem eſſe Clericum, vel Religioſum, & abiecit habitum, dicendo ſe non eſſe in ſacris conſtitutum, aut profeſſum, hoc probare debet, aut reſumere habitum, & facit ibi gloſa ver. Tolerandi. Nec faciunt cap. Alieni 2. quæſt. 7. & 3. quæſt. 4. cap. Beatus, quia in his ſermo eſt de Apoſtatis à fide, quicquid dicat eum Farin. Megal. part. 3. de cenſur. libr. 7. cap. 1. numero 141.

25 Quarta pœna eſt; vt etiam poſt pœnitentiam non poſſint aſſumi ad dignitates, ſed hæc non reperitur in iure communi, vt probant Oldr. conſil. 202. & alijs allegatis Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 32. Sanctar. cap. 3. de Apoſt. dub. 2. num. 27. & ex illis Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 3. num. 6. contra Silu. ver. Excommun. 9. caſu 24. num. 52. & alios, cum quibus eſt Peyrin. in ſuo Formul. lit. A, capit. 20. num. 4.

26 Quinta pœna eſt, quod non gaudent priuilegijs Religionis ex cap. 19. ſeſſ. 25. ſed hæc pœna reſtringitur ad eos, qui prætextu nullæ profeſſionis ante reclamationem habitum proijciunt, Ita Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 3. num. 3. Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 34.

27 Sexta pœna eſt irregularitas ex cap. fin. de apoſtat. vbi dicitur, quod apoſtata quantumlibet ſuo fuerit reconciliatus Abbati, & receperit pœnitentiam abſque diſpenſatione Romani Pontificis miniſtrare non poterit in ordine ſic ſuſcepto; diſpenſatio autem refertur ad irregularitatem, ſicut abſolutio ad cenſuras; ergo hæc pœna non eſt ſuſpenſio, ſed irregularitas, quod confirmat Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 4. num. 4. ex cap. Hi qui 15. quæſt. 8. vbi prohibentur Apoſtatæ ad Clericatum officium admitti, ad hæc accedit quod

apoſtata

Digitized by Google

apoſtata eſt excommunicatus, ac proinde irregularis ſit recipiendo ordines in apoſtaſia. Sic sẽtiunt omnes aſſerentes apoſtatas eſſe excommunicatos cum Henr. lib. 13. cap. 40. nume. 1. apud Bonac. de ſuſpenſ. contra relig. num. 4. Peyrin. in Formul. lit. A, cap. 20. num. 6. Hæc pœna vere in iure non exprimitur præciſe contra apoſtatas, vnde præſcindendo ab excommunicatione, quam de iure communi non incurrit apoſtata, vt mox probabo §. Octaua, apoſtata non eſt irregularis, ſed ſolum ſuſpenſus, vt alijs citatis docet Bonac. vtrobique citatus, & Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 21. Vnde parum facit quod diſpenſatio referatur ad irregularitatem, quia in iure quandoque refertur ad cenſuras quoque. Ad cap. Hi qui, ibi ſermo eſt de ſuſpenſione, vt colligitur non ſolum ex verbis textus, ſed etiam ex gloſa ver. In poteſtate, præterquam quod eſt Concilium Prouinciale contra clericos, non autem religioſos; nec obſtat cap. fin. diſt. 50. vbi religioſi apoſtatę prohibentur admitti ad clericatum, quia eſt pariter Prouinciale Cõcilium, quod non ligat vniuerſe, neque irregularitatem inducere poteſt, Sanch. cit. num. 26. Solus enim Papa ſtatuit irregularitates, vt probaui reſol. 11. q. 15.

28 Septima pœna eſt, quod ſint priuati omnibus actis legitimis vtriuſque vocis, iure præcedentiæ, munere prædicationis, & confeſſionis, & adminiſtratione Sacramẽtorũ. Paulus IV. conſt. *Poſtquã*, apud Nald. ver. Profeſſio Regul. nu. 12. Sed quia huiuſmodi conſtitutio reducta fuit ad terminos iuris communis, quod huiuſmodi pœnas non infligit, ideo nunc huiuſmodi pœnæ non afficiunt. Eam reductionem fecit Pius IV. conſtitut. Sedis Apoſtolicæ ſolertia, vt teſtatur Confect. tit. 13. cap. 19. Quar. ver. Apoſtata, Sorbus ver. eod. §. De materia, Lezana cap. 16. num. 12. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 11. §. 4. num. 5. §. Reſpond. Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 30. non fuiſſe vſu receptam. Hæc pœna habet locum apud Minimos, Vide Confect. cit. cap. 20.

29 Octaua pœna eſt excommunicationis ex capit. Vt periculoſa 2. Ne cler. vel monac. in 6. vbi ideo excommunicãtur religioſi habitum dimittentes, vt eiſdem occaſio vagandi ſubtrahatur; ſed apoſtatæ dicuntur vagari, ergo ſunt excommunicati. Ita docent ſuper dictum cap. Gloſ. Domin. Anchar. Bellam. Ioan. Andr. Cardin. Anton. Armilla. ver. Apoſtaſia num. 12. Tabien. ver. Excommun. 5. caſu 23. q. 1. num. 2. Azor. cum alijs citatis apud Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 19. Mirand. tom. 1. q. 51. art. 1. concl. 2. vbi hoc multis enixe probat adducendo etiam conſt. Pauli IV. ferentis excommunicationem latæ ſententiæ contra apoſtatas. Sed in prædicto cap. Vt periculoſa, nil contra apoſtatas præciſe, ſed tantum contra dimittentes habitum, & cum conſtitutio Pauli IV. reducta fuerit ad terminos iuris cõmunis, quod immediate nullam fert excommunicationem contra apoſtatas, ideo inferendum eſt, non reperiri huiuſmodi pœnam de iure. Et ſic tenent, Gloſ. ver. Tolerandi cap. Tuæ fraternitati, de apoſt. & gloſ. ver. Apoſtatæ cap. 1. de temp. ordin. in 6. Rodriqu. tom. 1. ſum. cap. 43. num. 1. Cum ſuo Compend. reſol. 11. num. 21. & 22. Sanch. lib. 6. cap. 8. num. 20. vbi citat Hoſt. Imola, Anan. D. Anton. Aſtenſ. Arrag. Bannez, Suar. Leſſ. Angel. Silu. Tabien. Quar. ad hunc caſum Nald. ver. Religioſus num. 32. Bonac. q. 2. de clauſ. p. 11. §. 4. Coriol. hic num. 14. Graff. hic num. 8. Lezana cap. 16. num. 12.

Quæres 10. An in religione Tertij Ordinis ſint aliquæ pœnæ ſtatutæ contra Apoſtatas, & fugitiuos?

30 Reſpond. Nulla pœna ſpiritualis cenſuræ, aut irregularitatis eſt impoſita in hac religione contra fugitiuos, vel apoſtatas; puniendi tamen ſunt pœna carceraria, vt dicitur cap. 20. & reducendi ſunt ad religionem, vt mandauit Eugen. IV. conſtit. *Iniunctum nobis*. anno 1442. pag. 31. illis verbis, *Omnes, & ſingulos præſentes & futuros Fratres prędictos pro tempore vagantes, ſeu alias delinquentes, aut inobedientes, ac ſtatuta, & ordinationes edita, et edenda præfati ordinis non ſeruantes, ſeu contra illa venientes, facientes, vt ad domos, & loca prædicta redeant coarctare ac eos ſecundum eorum demerita, exceſſus, culpas, ac delicta punire, corrigere, & incarcerare, nec non ſuis pro tempore officijs priuare, & ab illis realiter amouere, aliaque deſuper neceſſaria, & oportuna facere, & exequi, etiam per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia, inuocato etiam deſuper, ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis.*

31 Dices, extare excommunicationem latam à Sixto IV. conſtitut. *Ad Chriſti Vicarij*. anno 1480. pag. 51. Immo apoſtatas de iure communi eſſe excommunicatos aſſerit Pater de Sillis Annot. 1. ſuper cap. 20. Regulæ. His tamen non obſtantibus. Reſpond. in ea conſtitutione excommunicationẽ præciſe non ferri in apoſtatas, ſed contra eoſdem quatenus contraxerunt matrimonium, neque ibi fulminatur huiuſmodi excommunicatio, ſed alibi lata eſt, nimirum cap. 1. Clem. de conſang. vbi ſicut non reſeruatur, ita neque hic, vbi Papa mandat ſuperioribus, vt ſic contrahentes matrimoniũ denuntient innodatos excommunicatione donec ad cor reuertentes habitũ Religionis reaſſumant abſoluendi à ſuis ſuperioribus. Neque veritatem habet, quod dicit Pater de Sillis, qui ſicut non probat, ita ſimpliciter reijcitur per probata præcedenti quæſtione §. Octaua.

Quæres 11. A quibus ſint abſoluendi, & diſpẽſandi apoſtatæ reuerſi ad Religionem?

32 Reſpond. Iſti benigne quidem recipiendi ſunt ita tamen quod carere non debent digna ſuorum errorum medicinali pœnitentia, cap. A nobis, de apoſt. gloſ. ver. Reſcipiſcant Nau. conſil. 75. de regul. Mirand. q. 51. art. 5. vnde Vrban. VIII. in decretis de Regular. Apoſt. & eiectis. Dat. 21. Septemb. 1624. ab hac die redeuntibus infra quatuor menſes intra montes, vltra vero infra octo, omnes pœnas inflictas, & infligendas propter apoſtaſiam condonauit. Abſoluendi autem ſunt à ſuperioribus maioribus, vt diſpenſandi in irregularitate, ſi quã incurrerint, vt multis citatis doctoribus docet Peyrinus in ſuo Formul. lit. A, cap. 20. num. 5. 6. 7.

33 In mea Religione apoſtata, qui non recepit in apoſtaſia ordinem, neque dimiſit habitum, cum nullam cenſuram, aut irregularitatem de iure cõmuni,

muni, neque ſpeciali Religionis incurrerit alia abſolutione, aut diſpenſatione non indigebit, niſi à pœnis, quas inflixerint Superiores. Quod ſi dimiſerit habitum abſoluendus eſt a Superiore ab excommunicatione ob dimiſſionem habitus. Si præterea celebrauit, vel exercuit actum alicuius ordinis ſacri in ea excommunicatione, proinde effectus irregularis diſpenſandus eſt in ea. Si demum recepit ordinem ſacrum incurrit ſuſpenſionem ab eius executione, & promotione ad reliquos, non autem irregularitatem, niſi poſtea exercuerit aliquem actum ordinis ſacri: præterea ſine licentia ſui Superioris cum fuerit ordinatus in ſacris incidit in aliam ſuſpenſionem ab executione ſuorum ordinum, deinde ſi eſt excommunicatus incurrit aliam ſuſpenſionem ſuſcepti ordinis donec à ſuo Superiore diſpenſetur, ex cap. Cum illorum de ſent. excommun. Ab his ergo omnibus abſoluenuendus eſt Religioſus ab apoſtaſia reuerſus ad religionem. Et cum abſolutio fiat pro foro externo ſeruandi ſunt ritus, & cæremoniæ præſcriptæ in cap. A nobis, de ſent. excommun. ſi vſu receptę ſunt in Religione, immo non obſtante contrario vſu puto eſſe ſeruandas, quia ita poſtremo ſeruandas præſcripſit Paulus V. in ſuo Rituali.

Quęres 12. An recipientes Apoſtatas incurrant aliquas pænas?

34 Reſpond. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. p. 11. §. 5. refert excommunicationem latæ ſententię contra retinentes, auxilium, fauorem, vel conſilium dantes, ne redeant ad ſua Monaſteria, ſi poſtquam ab ordinario loci in quo degunt admoniti à prædictis non deſiſtant, Sed iam ſupra quæſt. 9. §. Septima, dixi, hanc excommunicationem cum conſtitutione, quæ erat Pauli IV, reductam fuiſſe ad terminos iuris communis, ac proinde nullam amplius adeſſe excommunicationem.

35 Prædicatorum apoſtatas retinentes in ſuis Cōuentibus incurrunt excommunicationē, niſi poſtquam admoniti fuerint, eoſdem reiecerint, ex Bulla authentica Clem. IV. apud Sorbum ver. Apoſtata num. 7. Ipſi apoſtatę ſunt excommunicati ex Iulio II. ibid. num. 25.

36 Minorum apoſtatas retinētes ſunt ipſo iure excommunicati, ex Bulla authentica Innoc. VIII. apud eumdem num. 4. Conuentuales recipientes, fauorem, auxilium, aut fauorem dantes, Obſeruātibus fugitiuis, & Obſeruantes erga Conuentuales, ſunt ipſo iure excommunicati excommunicatione reſeruata Papæ, & Bulla authentica Pauli II. apud Sorbum num. 19. Apoſtatæ obſeruantes, & eoſdem retinentes ſunt ipſo iure excommunicati, ex Bulla authentica Innocent. VIII. apud Sorbum num. 21.

37 Auguſtinenſes apoſtatæ excommunicationem reſeruatam incurrunt, niſi poſt octo dies requiſiti redierint, ſimiliter retinentes, fauentes, auxiliantes, & conſiliantes, ex Iulio II. apud Sorbum numero 26.

38 Societatis Ieſu apoſtatæ ſunt ipſo iure excommunicati ex conſtitut. Pij V. & Greg. XIII. apud citatum Sorbum in Annot.

39 Demum Sixtus V. Conſtitut. *Cum de omnibus*, quam extendit Quar. ver. Monaſteria viros prohibet huiuſmodi vagantium receptionem ſub his verbis. *Prohibemus eodem modo, atque interdicimus ne quis regularis ex vna Prouincia ad aliā Prouinciam ſui ordinis tranſeundo, etiam in itinere intra aliquod Monaſterium domum, vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum, vel tamquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus diuertere poſſit, niſi à Superiore eius loci, vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona nullus omnino dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur.* Et infra. *Et ita volumus, vt ij, qui etiam pietatis, vel hoſpitalitatis prætextu regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis, vt ſupra, receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, nec non officiorum, graduum, honorum, & dignitatum obtentorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrant.* Hæc ibi. Hæ autem pęnæ non infliguntur contra Superiores recipientes fugitiuos eiuſdem Prouinciæ, vt ſatis clare colligitur ex adductis verbis, ad quos hæc diſpoſitio cum pœnalis ſit extendenda non eſt. Neque locum habet reſpectu confugientium ad Sedem Apoſtolicam titulo appellationis, vt declarauit ipſemet Sixtus in ſua poſteriori Conſtitut. *Ad Romanum ſpectat*, apud Quarant. cit. prioris moderatiua, illis verbis. *Quod ſi dicerent, ſe ad Apoſtolicam Sedem confugere ob grauamina à ſuis Superioribus ſibi illata, & ideo ab ipſis Superioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide dignorum teſtimonio de petita ab illis licentia, & per ſuos Superiores denegata conſtiterit.* Sufficiens autem fides ſufficit, quæ fit a Religioſis, vel alijs, qui interfuerunt negotio.

40 In mea Religione, ſi quis legitima cauſa impulſus Generalem adire voluerit, libere dimittatur, ipſique, & alijs tranſmiſſis dimiſſoriæ literæ dentur, vt dicitur capit. 20. Idem iudicium eſt, quādo quis voluerit adire alium Superiorem, quia exprimitur Generalis e. g. non tamen denegatur acceſſus alijs Superioribus.

41 Puto, illas cenſuras excommunicationis, quas recenſui in reſponſione huius quæſtionis antiquitate tempore abijſſe in diſſuetudinem, maximè ſtante noua Conſtitutione Sixti V, infligentis alias pœnas contra Superiores recipientes huiuſmodi fugitiuos, & apoſtatas, nulla facta mentione de antiquis pœnis. Confirmatur quia pœna antiqua corrigitur per pœnam legis nouæ. Anton. Gomez libro 3. Variar. cap. 1. num. 38. Boſſius practic. tit. de official. corrupt. num. 10. Nau. conſil. 19. de conſt. in fine.

RESO-

Digitized by Google

RESOLVTIO XLII.

De tertio caſu reſeruando in Religione.

Nocturna, & furtiua è Monaſterio, ſeu Conuentu egreſsio, etiam animo non apoſtatandi facta.

SVMMARIVM.

1 *Egreſſio vt ſit reſeruata tria exigit.*
2 *Egreſſio nocturna quid?*
3 *Egreſſio furtiua quid?*
4 *Egreſſio debet eſſe peccatum mortale.*
5 *Clauſuræ violatio videtur veniale.*
6 *De nocte eſt mortale.*
7 *Modica egreſſio excuſat à mortali.*
8 *Egreſſio bono fine excuſat.*
9 *Egreſſio diurna non videtur mortale.*
10 *Niſi apud rigoroſam reformationem.*
11 Monaſterij, & Conuentus *nomine quid veniat.*
12 *Differt iſte caſus à præcedenti.*
13 *Egrediens animo apoſtatandi non incurrit hunc caſum.*

1 AD hoc vt egreſſio extra Monaſterium ſit caſus reſeruatus requirũtur tria. Primũ, quod egreſſio ſit nocturna. Secundum, quod ſit furtiua. Tertium, quod ſit peccatũ mortale. Tres ſimiliter conditiones enumerant Graff. hic n. 14. & Coriol. nu. 3. in fin. ſed loco tertiæ noſtræ ponunt, quod egreſſio fiat extra Monaſterium, ſed id non eſt circumſtãtia caſus, ſed potius de ipſamet eiuſdẽ ſubſtantia. De ſingulis diſtincte aliquid dicendum.

2 Nocturna egreſſio eſt illa, quæ fit de nocte, hoc eſt, intra ſpatium temporis intercedentis extra veſperum, & auroram, quæ communi vocabulo dicuntur Crepuſculum, nimirum illud breue temporis ſpatium, quod mediat inter clarum diem, & obſcuram noctem, tam in ſero, quam in mane, & ſignificat dubium, quia dubitatur, an illud breue tempus ſpectet ad diem, an ad noctem; crepuſculum autem ante occaſum ſolis, & in ſero vocatur veſper à ſtella ſic dicta, quæ ideo ſole iam occiduo prima omnium lucere in ſero conſpicitur; Ante ſolis ortum vocatur aurora, quæ eſt prima diei lux, qua ſub ſolis aduentu aer illuminatur. Itaque crepuſculum vocatur illud breue tempus medians inter diem, & noctem, quo ſine candelæ lumine res cognoſci poſſunt, in quo tempore crepuſculi Religioſus egrediens non incidit in caſum reſeruatũ; quia eius egreſſio non dicitur nocturna, ſed extra noctem facta potius in die, quam de nocte, cum illa pars medians inter diem, & noctem dubia ſit, & crepera an pertineat ad noctem, ac proinde in dubijs benignior interpretatio ſit facienda concludendum eſt, tali tempore egreſſionem non eſſe nocturnam; neque proinde reſeruatam, vt docent Graff. hic num. 15. & 16. Coriol. num. 5. Immo in dubio an deſierit crepuſculum poteſt cõcludi negatiue, & conſequenter non incidiſſe, vt docent præcitati Graff. num. 18. & Coriol. num. 5. Meo iudicio in ſero crepuſculum videtur abijſſe poſt ſemihoram noctis, quia tunc lumine naturali non poſſunt diſcerni res, & tenebræ ſunt ſuper faciem terræ, abſtrahendo ſemper à lumine lunæ, quæ non confert ad crepuſculum. Igitur egreſſio inducit reſeruationem, quando fit in ſpatio temporis mediantis inter vtrumque crepuſculum excluſiue.

3 Furtiua egreſſio eſt illa, quæ fit ignorante Superiore, ſeu ſine eius licentia, aut eius conſenſu ſaltem tacito, argum. eorum, quæ dicunt Doctores in cap. 1. de eo, qui ord. furtiue ſuſcepit, ibi gloſ. ver. eod. Graff. pr. lib. 2. cap. 8. num. 5. lib. 3. cap. 3. num. 6. Megal. lib. 7. de cenſ. cap. 2. num. 54. Igitur qui de nocte egreditur inſcio Superiore, aut ſine eius conſenſu, aut repugnante incurrit caſum reſeruatum. Quod procedit, quamuis egreſſio ſit notoria apud Religioſos alios, & probari poſſet, quicquid dicat Graff. hic num. 14. §. Tertium, vbi aſſerit, quod qui de nocte egrederetur, ſed non occulte, non incideret, quando talis egreſſio poſſet probari per teſtes, hoc eſt, duos, vel tres Religioſos, ſiue alios videntes eum exire. Igitur præter ignorantiam Superioris requirit occultam, & clãdeſtinam egreſſionem; & eum ſequitur Coriolan. num. 6. Nam hæc ſecunda conditio præciſe ſignificat exitum cõtra voluntatem Superioris ſub qua ratione accipitur occulte, & clam in ordine ad Superiorem, quicquid poſtea ſit de eodem exitu noto, ſeu ignoto alijs Religioſis, & perſonis, reſpectu quorum ſicut non dicitur furtiua, ita neque clandeſtina, aut notoria in ordine ad reſeruationem caſus, qualitas enim, ſeu circumſtantia liciti, vel illiciti exitus non pendet a voluntate illorum, ſed ſolius Superioris, cuius eſt licentiam dare, vel negare ſuis ſubditis. Præterea Religioſi facile poſſent eludere reſeruationem notam faciendo egreſſionem duobus amicis ſuis quod videtur impertinens, & irrationabile ad euitandam reſeruationem, immo exeuntes Superiore contradicente non inciderent, quod omnino abſurdum eſt.

4 Peccatum mortale debet eſſe huiuſmodi egreſſio, vt conſtat ex conditione reſeruationis, quæ afficit peccantes ſolum mortaliter.

5 Difficultatem videtur facere hæc cõditio, quia violatio clauſuræ, cuiuſmodi eſt egreſſio è Conuentu ſine licentia, non videtur eſſe pluſquam veniale, ſecluſis contemptu, ſcandalo, aut præcepto Superioris ſpeciali Nauar. tom. 2. comment. 4. de Regul. num. 35. D. Thom. 2. 2. queſt. 186. art. 9. & ex eis Graff. pr. lib. 1. cap. 5. num. 5. Mirand. tom. 1. quæſt. 32. art. 2. Bonac. q. 2. p. 1. num. 2. de clauſura, vt refert Barboſa ad cap. 4. ſeſſ. 25. num. 3. Rodr. tom. 1. quæſt. 50. art. 1. cum ſuo Compend. reſolut. 27. num. 7. Clauſura autem inducta fuit iure poſitiuo ex cap. Placuit 8. cap. Iuxta 11. 16. quæſt. 1. & in Trident. cit. ſeſſ. 25. cap. 4. & in Conſtitut. Clem. VIII. num. 19. & in quauis Religione præcipitur, & de generali conſuetudine in viridi obſeruantia, cui non videtur poſſe contraria potius abuſus, & contra bonos mores. Et in Regula mea

cap. 21.

Digitized by Google

cap. 21. è Conuentu nemo exire poteſt ſine licentia Superioris, ad quod bene refert multa ſuper dictum caput Pater noſter de Sillis.

His tamen non obſtantibus dico, violationem clauſuræ de nocte eſſe peccatũ mortale, quãdo fit ſine conſenſu ſaltem tacito Superioris, modo non excuſet paruitas temporis, aut bonus finis excũdi.

6 Primum, de nocturno exitu ſine conſenſu, ſeu potius Superiore repugnante, conſtat ex eo, Tum quia fit contra ſpeciale præceptum obedientiæ Superioris, & regulæ, Tum quia exitus de nocte varijs ſcandalis ſubiectus eſt in graue pręiudicium ſtatus Religioſi. Tum quia peccata, & delicta de nocte committentes grauius puniuntur, quam delinquentes de die, vt iuribus, & Doctoribus citatis docet Graff. hic nu. 4. & 12. ad 14. Tum quia huius peccatũ eſt reſeruantis in Religione, ergo ſignum euidẽs eſt eſſe peccatum mortale, quod ſolum ſubijcitur reſeruationi. Tũ demũ, quia rigoroſe prohibetur in iure ex locis citatis ſupra §. Difficultatem, & id docet nouiſſime Lezana de oblig. Regul. cap: 16. vſque ad num. 7.

7 Secundũ, paruitas temporis excuſat à mortali, ſuadetur ex illa cõmuni regula quod paruitas materiæ excuſat à mortali, videtur enim habere locũ hic, vnde dicit Nau. conſ. 1. de apoſt. n. 8. exeũtem breui reuerſurus nõ violaſſe clauſurã, itaq; ſemihora quaſi videtur excuſare à mortali. Vide d. reſol. 41. q. 3. vbi egreſſio ſemihorę nõ inducit caſum ibi reſeruatum de Apoſtaſia. Vide Graff. hic n. 23. vbi videtur exigere pluſquam ſpatium vnius horæ.

8 Tertiũ, bonus finis excuſat, ſuadetur, quia ſtãte rationabili cauſa Superior præſumitur conſentire in talẽ exitũ factũ bono fine, & ex cauſa honeſta, exẽplũ fit in egrediente ad audiendũ confeſſiones infirmi; ad alloquẽdũ amicũ in re alicuius momẽti; ad emẽdũ aliquid comeſtibile, in his enim, & ſimilibus ea ſib. non videtur diſſentire Superior, maxime quando Religioſus non longe recedit à Conuentu. Idẽ dic, quando fugit ob ſæuitiã ſuperioris, & licita eſt fuga, iuxta dicta reſol. 41. q. 8. expreſſe Graff. hic nu. 25. & cum eo Coriol. nu. 8. & 9. quia præſumitur conſenſus Superioris ad quem.

9 Facta autẽ violatio clauſurę de die mihi nõ probatur mortifera ex cõditione egreſſionis, quia non eſt ſubiecta tantis periculis vt nocturna, ideo regulariter venialis iudicãda eſt, & ſic intelligendi ſunt doctores ſupracitati, §. Difficultatẽ, præciſis ſcandalis, & ſpeciali præcepto Superioris, quia tunc egreſſio mortalis eſt cum ſit tranſgreſſio ſpecialis obedientiæ ex voto, quæ eſt grauis lęſio promiſſæ obedientiæ.

10 Noto vnũ, in Religionib. Reformatis, vbi clauſura rigoroſe ſeruatur, egreſſionẽ vt plurimũ eſſe peccatũ mortale, eo quod ſicut tẽdunt ad ſtrictiorẽ perfectionem, ad quod multum cõducit clauſuræ obſeruatio, cum ſit aptiſſimum medium ad viuendum iuxta regulam Rodr. tom. 1. q. 44. art. 2. §. Huic, ita huius tranſgreſſio, cũ multũ obeſſe poſſit eorum reformationi, videtur eſſe error multũ grauis inducens peccatũ mortale, & maxime ſi egreſſio fiat de nocte, neque ſemihora, imò vix quadrãs videtur excuſare à mortali.

11 Monaſterij nomine, ſeu Conuentus veniunt eadem loca, de quibus dixi pręced. reſol. 41. q. 1. & 2. Egreſſio autem ex hoſpitijs, grangijs, & ſimilibus locis, qui non ſunt formales Conuentus, ac proinde neque in illis clauſura locum nõ habet, non eſt caſus reſeruatus, quia licet ſit vagatio ſine licentia, non tamen eſt violatio clauſuræ, quæ proponitur reſeruanda in hoc caſu.

12 Differt autẽ iſte caſus à præcedenti, licet ambo includãt egreſſionẽ è cõuentu, ex eo, quod egreſſio in priori caſu nõ ſpectatur ſecundum ſe, neque ipſa per ſe reſeruatur, ſed quatenus eſt externũ cõplementum apoſtaſiæ, quæ per ſe, & principaliter reſeruatur, & quia hæc per ſe contingere poteſt etiã ſine egreſſione per ſolum actum mentalem, qui nõ eſt reſeruabilis, ideo additur actus externus egreſſionis; egreſſio vero in hoc præſenti caſu præſcindit ab apoſtaſia vt ibi dicitur. *Etiam nõ animo apoſtatandi facta*, ita quod per ſe, & formaliter reſeruatio cadit ſuper egreſſionem, ſeu violationem clauſuræ de nocte.

13 Hinc infero, quod ſi in aliqua Religione reſeruatur caſus de egreſſione, non autẽ de apoſtaſia, egredientẽ animo apoſtatãdi non incidere in hũc ſecũdũ caſum de egreſſione, quia iſti duo caſus diſtinguuntur inter ſe, & licet omnis apoſtata in effectu egrediatur è Monaſterio, ac proinde violet clauſuram, hoc tamen non dicitur facere per ſe, & principaliter, ſed in ordine ad apoſtaſiam, cuius eſt medium executionis, ac proinde tranſit in naturam apoſtaſiæ, media enim ſequuntur naturam ſui finis, & ab eo regulantur Bart. in l. Oratio ff. de ſponſ. Vnde non placet, quod ait Graff. hic nu. 9. dictionem, *Etiam*, inſinuare idem in contrario caſu, hoc eſt, ſi egreſſio fieret cum apoſtaſia, arg. l. Suus quoque hæres, ex gloſ. ver. eod. ff. de hæred. inſtit. vbi Bart. n. 4. quia huiuſmodi dictio ſequente negatiua ſumitur negatiue tantum, & pro ſine.

RESOLVTIO XLIII.

De quarto caſu reſeruando in Religione.

Proprietas contra votum paupertatis, qua ſit peccatum mortale.

SVMMARIVM.

1 *Paupertas voluntaria abdicatio proprietatis.*
2 *In hunc caſum incidunt ſolum profeſſi.*
3 *Proprietas debet eſſe peccatum mortale.*
4 *Quantitas requiſita ad mortale?*
5 *Vſurpans quatuor reales incidit.*
6 *Proprietas quid ſit late explicatur.*
7 *Ius haberi poteſt quinque modis ſuper aliqua re.*
8 *Vſus, & vſusfructus deſcriptiones nõ sũt vniuerſales.*
9 *An in his diſtinguatur vſus à re conſumptibili?*
10 *Verior opinio affirmat.*
11 *Verbum* Diſponendi *quid importet?*
12 *Obiectum proprietatis quale ſit?*
13 *Dominium habens diſponit ad libitum.*

14 *Dominium ſpectatur dupliciter.*
15 *Paupertas Religioſa debet eſſe voluntaria.*
16 *Proprietas in Religioſo eſt iniuſta diſpoſitio.*
17 *Obiectum proprietatis eſt res pretio æſtimabilis,*
18 *Nondum profeſſus proprietarius non eſt.*
19 *Proprietarius dicitur habens ſine licentia.*
20 *Profeſſus iure naturali diuino eſt incapax proprietatis,*
21 *Quod probatur.*
22 *De iure naturali.*
23 *De iure Eccleſiaſtico.*
24 *Indiſpenſabiliter etiam à Papa.*
25 *Habet tamen conceſſionem vſus.*
26 *Officiales habent ius adminiſtrationis.*
27 *Licentia qualis requiratur.*
28 *Taciturnitas excuſat.*
29 *Conſuetudo.*
30 *Ratihabitio.*
31 *Diſplicentia modi.*
32 *Licentia irreuocabilis dari non poteſt.*
33 *Ad tale tempus concedi poteſt.*
34 *An data ſub vno duret ſub alio?*
35 *Occultans conceſſa ab antecedente eſt proprietarius.*
36 *Quinam Superior det licentiam?*
37 *An in ſchedula mortis poſſit aliquid occultari?*
38 *Dubia duo proponuntur.*
39 *Quomodo quis fiat filius Monaſterij.*
40 *Nomine Diſcretorum apud nos qui veniant?*
41 *Licentia pro vno caſu non extenditur.*
42 *Licentia dolo metu, &c. an teneat?*
43 *Superflua habens de licentia non eſt proprietarius,*
44 *Opinio contraria refertur,*
45 *Explicatur dicta opinio.*
46 *Licentia expendendi in turpia excuſat.*
47 *Opinio contraria vniuerſalis,*
48 *Cenſus, ſ nullos habere poſſunt.*
49 *Quid de vſu veſtium cum ornatu?*
50 *Penſionem habent de indulto ſedis.*
51 *Tridentinum nil innouat circa hoc votum.*
52 *In eo prohibetur peculium libere diſponendi.*
53 *Habet locum poſt reformationem.*
54 *Declarationes Concilij non plus obligant, quã ipſum.*
55 *Iuxta quod intelliguntur.*
56 *Incorporatio, & confuſio peculij quomodo fiat?*
57 *In Conuentibus non reformatis cenſus habentur.*
58 *Conditiones quatuor excuſant ab hoc vitio.*
59 *Legata ſub conditione ne Superiores ſe ingerant.*
60 *Rogat licite vt quid detur amica.*
61 *Furans conſignando Superiori non eſt proprietarius,*
62 *Cibaria retinens eſt proprietarius.*
63 *Miſſas recipiens non excuſatur.*
64 *Recipiens ob turpe eſt proprietarius,*
65 *Ludentes ſunt proprietarij.*
66 *Diſtribuens aliquid ſine lientia.*
67 *Afflictui tradere poteſt Religioſo,*
68 *Donare eſt actus proprij.*
69 *Quod probatur.*
70 *Tenetur reſtituere.*
71 *Niſi in caſu damni illati,*
72 *Eidem donatori bene fit reſtitutio,*
73 *Clem. de Largitione munerum.*
74 *Eleemoſinas facere non poſſunt,*
75 *Permutationes fiunt inter illos.*
76 *Spiritualium iura habent.*
77 *Fur non ſemper proprietarius,*
78 *Cibaria proijciens proprietarius,*
79 *Alienantes an ſint proprietarij.*
80 *Mortale peccatum proprietas.*
81 *Tertij Ordinis quale votum paupertatis,*
82 *Pœna proprietariorum.*
83 *Adiecta conditio in Renuntiatione turpis.*

A Definitione, & explicatione quid ſit Proprietas vitium contra votum Paupertatis, ſeu quinam Religioſus dicatur proprietarius, aut proprium habere, colligitur reſolutio cuiuſcumque difficultatis occurrentis circa præſentem caſum, ſi prius notauero tria. Primo, de quonam voto Paupertatis hic ſermo ſit, Secundo, quod ſoli profeſſi incidunt in hunc caſum. Tertio quænam quantitas rei requiratur ad peccatum mortale proprietatis,

1 Primo, nomine Paupertatis venit, relictis alijs eius varijs ſignificationibus, religioſa, quæ eſt voluntaria abdicatio proprietatis facta à Religioſo, dum emittit profeſſionem, ſiue ſolemnem, vt ſolent facere omnes Religioſi, poſt annum probationis, ſiue etiam ſimplicem, vt ex ſpeciali ſtatuto faciunt Ieſuitæ poſt biennium probationis. Itaque hic ſermo eſt de voto paupertatis ſic emiſſo in aliqua approbata Religione, vnde ab hoc caſu excluditur, qui emittunt votum ſimplex paupertatis etiã publice, vel per manus alicuius Religioſi Prælati, non tamen efficiuntur Religioſi, ſicut Ieſuitæ poſt biennium probationis ex conſtit. Apoſtolica. Votum igitur hoc debet eſſe ſolemne, Graff. pr. lib. 3. c. 4. num. 46. Vide infra q. 1. §. Sexto,

2 Secundo, ſoli profeſſi incidunt in hunc caſum, nã Nouitij, & alij habitum Religioſum geſtantes, nondum profeſſi huius caſus capaces non ſunt, quia vitium proprietatis cõtrahitur ab ijs tantum, qui tranſgrediuntur votum Paupertatis, quod non poſſunt violare nondum profeſſi, quia nemo dicitur tranſgredi faciendo contra id, ad quod nondũ ſe obligauit. Graff cit. num. 17,

3 Tertio, certum eſt requiri peccatum mortale in vitio proprietatis, vt ſit caſus reſeruatus, tum ex conditione reſeruationis, tum quia id expreſſe dicitur in cõtextu verborum caſus. Et docent Graff. pr. lib. 3, cap, 4. num. 22. Coriol. hic num. 13. Tota difficultas conſiſtit, quænam quantitas rei conſtituat peccatum mortale proprietatis. Conueniũt autem communiter Doctores eam quãtitatem ſufficere, & eſſe neceſſariam ad faciendum Religioſum proprietarium cum peccato mortali, quæ requiritur in Secularibus ad peccandum mortaliter peccato furti, quos citat Diana reſol. 36. de paupert. Religioſa Sanchez lib. 7. cap. 20. numero 3. Graff. part. 1. lib. 3. capit. 5. numero 49. Nauar. conſil. 3. de ſtatu Monach. numero 18. Bonacin. diſput. 1. de contract. quæſt. 10. p. 3. num. 5. & alij communiter apud eoſdem, hãc autem communiſſimam ſententiam exponit, & limitat Sanch. cit. n. 5 & 6. in duobus, primo namque quãtitas, quę ſufficit in ſeculari pro peccato mortali, in Religioſo ſpectanda eſt ſecundum ſe, ita quod materia, quã Religioſus ſibi vſurpat contra voluntatẽ Superioris, in ſe ſit notabilis, & nõ ex circumſtantia damnificationis, vt in furto acus ſartoris, &c. intellige

quando

quando ſibi appropriat aliquid Monaſterij, nam furando ab extraneis, ſine dubio tunc attendendæ ſunt circumſtantiæ, & non tantum ipſa res ſublata. Et in hoc mihi placet dictum Rebellij part. 1. de Iuſtit. libro tertio, quæſtione decimaquinta, ſect. 3. numero 22. arbitrantis hanc quantitatem conſiderandam eſſe non ſimpliciter reſpectu cuiuſcumque ſecularis, ſed ſecularis filij familias, quorum circumſtantia videtur requirere maiorem quantitatem, quam reſpectu aliorum, ſiquidem recipiunt de bonis paternis, quæ ad ipſos ſpectant, licet contra voluntatem patris, ita Religioſi filij Superioris, & Religionis recipiunt de bonis Religionis, quæ ad ipſos ſpectant, cum pro eorum ſuſtentatione Religio in communi illa poſſideat; nec facit ea differentia, quam affert Sanchez cit. numero 3. dum dicit filijs familias licere aliqua poſſidere, & eoſdem eſſe neceſſarios hæredes, conſequenter parentes eorum non eſſe adeo inuitos quo ad rem acceptam, ſicut Superior, cui promiſerunt votum paupertatis, ex quo cum illis dedeceat cuiuſlibet rei proprietas, & poſſeſſio, idcirco grauius peccant filijs familias: Quia hoc diſcrimen arguit ſolum maiorem culpam intra eamdem ſpeciem peccati in Religioſo in genere mortalis, vel venialis ratione voti adiuncti. Quod addit nouam ſpeciem ſacrilegij, præter grauitatem in genere culpæ mortalis. Secundo, quandoque breuitas temporis excuſat à mortali, quamuis res vſurpata in ſe ſit magni momenti, vt docet citatus Sanchez lib. 7. cap. 20. num 6.

4 Quantitas notabilis conſtituens proprietarium in peccato mortali varie ſpecificatur. Nam Rodriq. tom. 4 ſum. capit. 118. numero 27. aſſignat ſummam duorum aureorum, & ante ipſum Soto lib. 5. de Iuſtit. q. 3. art. 7. ad 3. quod probabile putat Arrag. 2. 2. quæſt. 66. artic. 6. concluſ. 3. quod diſplicet Dianæ reſolut. 36 in fine, de paupert. relig. Secundo Ioan. Crux libro 1. de ſtatu Relig. capitulo 3. dub. 5. §. Prima eſt, Sanchez libro 7. cap. 20. numero quinto, putant eſſe ſummam quatuor iuliorum, ſeu realiorum, vel argenteorum, quæ pro eodem accipiuntur nimirum pro decem ſolidis Mediolanenſibus, aut viginti Parmenſibus ſinguli argentei. Tertio, Fauſtus in ſuo Theſauro Relig. libro 8. quæſt. 193. numero 21. reſpectu Monaſteriorum ditiſſimorum ſummam notabilem putat trium argenteorum, reſpectu mediocriter ditatorum ſummam duorum, reſpectu pauperculorum, ſummam vnius argentei, ſed hæc diſcretio non poteſt habere locum reſpectu Conuentuum nihil poſſidentium in communi, ſed ſolum reſpectu capacium bonorum in communi, & præcipue reſpectu Monachorum, & non Mendicantium, ideo in his poteſt habere locum; quamquam præterea vſurpatio vnius iulij videatur ex ſe potius parua quantitas, quam notabilis, ideo mihi magis placet opinio Sanchez, & aliorum requirentium ſummam quatuor iuliorum, & exceſſum trium. Demum P. Andrea ex Societate apud Quaran. ad caſum 8. requirit ſummam duorum, aut trium iuliorum, ſeu carolenorum ad ſummum, vt furtum in Religioſo dicatur peccatum mortale, & Lezana capitulo 6. numero 57. duos iulios, ſeu reales putat materiam grauem.

5 Incidit igitur in hunc caſum reſeruatum ille Religioſus, qui ſibi vſurpat tres, aut quatuor reales contra voluntatem Superiores, quia eſt proprietarius ex culpa mortali. Ita in terminis P. Andrea loquendo de tribus iulijs pro caſu octauo.

Quæres autem 1. Quid ſit Proprietas? ex cuius cognitione colligitur quinam Religioſi proprium habentes incurrant hunc caſum.

6 *R*eſpond. Proprietas eſt ius, ſeu facultas diſponendi de re aliqua ad libitum, & prout eſt vitium oppoſitum Paupertati Religioſæ, quæ conſiſtit in volūtaria abdicatione proprij, eſt iniuſta diſpoſitio rei prætio æſtimabilis facta à Religioſo profeſſo ſine licentia contra voluntatem Superioris. Singulæ particulæ exponendæ ſunt.

Dixi I. *Ius, ſeu facultas*, quæ pro eodem accipiuntur, & poteſtate faciendi aliquid iuſtitia, & ratione ſic exigente, cap. Ius dictum, de verb. ſignificat. Sair. lib. 9. Clauis cap. 3. D. Thom. 2. 2. quæſt. 186. artic. 3. Azor. tom. 1. Inſtit. libro 12. apud Lezana cap. 6. de obligat. regul. numero 2.

6 Poteſt autem quis habere ius ſuper aliqua re quinque modis. I. per modum dominij. II. per modum vſusfructus. III. per modum vſus. IV. per modum poſſeſſionis. V. per modum adminiſtrationis. Dominium autem eſt ius diſponendi de re propria ad libitum, niſi lege prohibeatur, ſaluo iure alterius, ita Nauarr. tom. 2. comment. 1. de regul. numero 12. §. Decimum quartum, vbi hanc definitionem paucis, ſed clare explicat, dixit autem, niſi lege prohibeatur propter pupillos, qui licet ſint domini ſuarum rerum, illas tamen alienare, vt de illis alio modo diſponere non poſſunt ex legis prohibitione. Dominus in diſpoſitione rerum ſuarum cauere debet, ne alteri habenti dominium vtile præiudicet. Ille ergo qui poteſt rem aliquam ad ſuum libitum contrahere, vel diſtrahere, dicitur illius habere dominium, & proprietatem, quæ duæ voces idem prorſus indicant, vt ibidem docet Nauar. Vſusfructus eſt facultas vtendi, & fruendi re aliena, ſalua illius ſubſtantia, hoc eſt, diſponendi ad libitum de fructibus rei, quæ quo ad proprietatem eſt alterius. Vſus eſt facultas vtendi re aliena, ſalua eius ſubſtantia id eſt diſponendi de re ad proprios tantum vſus, non etiam ad alienos, vt facere poteſt vſufructuarius. Poſſeſſio eſt facultas inſiſtendi rei non prohibitæ poſſideri; ſeu eſt iuridica rei retinentia, ſiue deinde ſit propria, ſiue aliena. Adminiſtratio demum eſt facultas diſponēdi de re aliena, iuxta commiſſionem ſibi factam ab eo, qui adminiſtrationem committit. De his vide apud Sair. libro 9. Clauis capit. 3. Sotum libro 4. de iuſtit. quæſt. 1. art. 1. Nauar. tom. 2. com. 1. de Regul. num. 12. ad 16. Mirand. tom. 1. quæſt. 28. art. 1. Sanchez lib. 7. cap. 18.

8 Obſerua, quod allatæ deſcriptiones *V*ſus, & *V*ſusfructus non ſunt vniuerſales, ſed conueniunt tantum rebus, quarum vſus conſumptio non eſt; vt, ſunt domus, ager, equus, veſtis, &c. his enim vti poſſumus, & frui, ſalua earum ſubſtantia, non vero rebus, quæ primis vſibus conſumun-

tur, & quarum vſus eſt conſumptio; vt, pecunia, granum, vinum, &c, ac proinde in his non poteſt dari vſus diſtinctus ab ipſa rei ſubſtantia, quæ ſalua ſit. cum ipſius vſus ſit conſumptio, & diſtractio rei, Nihilominus interpretari poteſt illa clauſula, *Salua rei ſubſtantia*, hoc eſt ſaluo iure proprietarij, qui concedit vſum rei ſub his, vel illis conditionibus,

9 Oritur hinc non leuis difficultas, an in his rebus, quarum vſus eſt ipſa net conſuumptio, & diſtractio diſtinguatur dominium, ſeu proprietas ab ipſo vſu, & conſumptione, ita quod vnum ab alio ſeparari poſſit, & proprietas reperiatur apud vnum, vſus vero apud alterum; hæc autem difficultas originem traxit occaſione ſumpta ex Religioſis D. Franciſci, qui in primordijs huius Religionis nil in particulari, neque in communi poſſidebant proprij, ſed ſolum facti vſum habebant, & proprietatem rei, quam conſumebant, dicebant eſſe poenes alios, ita quod quamlibet rationem iuris, aut proprietatis excludebant per votum paupertatis. Alij vero è contra non diſtinguebant in his conſumptibilibus vſum facti ab vſu iuris, ac proinde aſſerebant Religioſos huius ordinis, & cuiuſcumque alterius non ſolum habere vſum facti, ſed etiam iuris, hoc ipſo, quod hæc duo erant inſeparabilia, & cum non poſſent vitam tranſigere ſine vſu facti, conſequenter etiam neceſſarium erat concedere illis vſum iuris; & hanc poſteriorem ſententiam docuerant Ioann. XXII. in extr. Ad conditorem, de verb. ſignificat, Bartolus libro 2. Min. ſie. diſt.4. capit.2. ad finem. Maior in 4. diſtinct, 38. quæſtione 9. & quæſtione 3. D. Anton. part.4. titul.12. cap 4. & 10 Silu. cum alijs, quos contra ſe citat Sanchez lib.7. cap.18. num.4.

10 Verior autem opinio tenet diſtingui dominium ab ipſomet vſu rerum cōſumptibilium per ipſummet vſum; & ſuadetur tum ratione, quia proprietas, ſeu dominium eſt ius, poteſtas, ſeu facultas vtendi, & diſponendi de rebus; poteſt autem quis ita de re ſua primo vſu conſumptibili diſponere, vt antequam conſumetur ab eo, cui conceditur, reuocari poſſit à concedente, Tum exemplo conuiuæ, & inuitati ad cænam, qui cibariorum habet vſum tantum facti, remanente iure, & dominio eorum apud inuitantem, hoc ipſo, quod inuitans intendit vt ſecum manducet, non autem vt de cibarijs diſponat ad ſuum libitum, Id etiam apparet in fure, qui conſumendo rem furto ſublatam dicitur circa illam habere ſolum vſum facti, nullum autem ius, neque dominium, quod remanet apud dominum rei ſublatæ. Ita ſentiunt Nicol. III. in cap. Exijt, §. Profecto ſi iuxta promiſſum, de verb. ſignificat. in 6. Clem. V. in Clem. Exiui, eodem §. Proinde cum vir ſanctus, gloſ. ibi ver. Proinde, Nauarr. tom.3. comment.1. de regul. num.13. comment. 2. num.2. & ibid. de Reddit. quæſt.1. Monito 14. & 16. Leſſius lib.2. de iuſt. cap.3. dub.8. num.32. Rodr. tom 3. q.29. art.4. quos, & alios citat Sanch. lib.7. cap.18. num.5,

11 Secundo dixi, *Diſponendi*, hoc verbum eſt vniuerſaliſſimum ſignificans omnes illos actus, quos efficere poteſt proprietarius ſuper re; quæ illi propria eſt, iuxta conditionem dominij, quod ſuper illam habet. Omnes autem actus proprietatis reduci poſſunt ad tria capita, & ſunt Recipere, Retinere, & Contrahere. Sub nomine Receptionis, ſeu aquiſitionis venit acceptio cuiuſlibet rei ſiue immobilis, ſiue mobilis corporalis, vt agri, domus, muneris, literarum, &c. Sub nomine Retentionis venit poſſeſſio cuiuſlibet rei habitæ apud ſe, vel exiſtentis apud tertium eius nomine. Demum ſub nomine contractus venit quæcumque negotiatio, diſtractio, actio ciuilis, & eius generis.

12 Tertio dixi, *De re aliqua*, nam per hæc verba inſinuatur obiectum proprietatis, quod poteſt eſſe quæuis res, ſiue immobilis, ſiue mobilis, aut corporea, vel incorporea, vt ſunt iura, actiones, obligationes ciuiles, ſiue temporalis, vt prædium, domus, cenſus, &c. ſiue ſpiritualis, vt beneficium Eccleſiaſticum, iuriſdictio, ius præſentandi, eligendi, conferendi, viſitandi, &c, de quibus Nauarr. tom.2. comment.1. de Regul. numero 12. §. Decimumquartum.

13 Quarto dixi, *Ad libitum*, nam proprietarius, & dominium habens de re propria diſponere poteſt ad placitum ſuæ voluntatis, iure proprietatis ita exigente, quod libitum, & placitum ita accipiendum eſt, vt in diſpoſitione dominus non excedat limites iuris, quod ſuper re ſua habet; neque enim vſufructuarius fundi diſtrahere poteſt fundum, quia ſuper illum non habet perfectam proprietatem, & dominium, ſed tantum ſuper fructus fundi, cuius immediata proprietas, & rei ſubſtantia eſt apud alium, qui eſt dominus directus. Cum igitur proprietarius quatenus talis de re propria diſponere poſſit ad ſuum libitum iure regulatum, palam eſt, in huiuſmodi diſpoſitione a nullo dependere, neque etiam a domino directo rei, ſi ſit vſufructuarius, vel vſuarius, cum dominus directus rem conceſſeris hoc modo, vt ſuper illam vſum habeat independenter à ſua voluntate, nam non obſtante contradictione domini vſufructuarius poteſt contrahere vtiliter fructus, vel eoſdem diſtrahere, & proijcere, cum huius vſus ſit ſimpliciter dominus independenter à proprietario fundi. Patet id etiam in ſimplici vſu equi, veſtium, grani, olei, & ſimilium, ſiquidem proprietarius dominus directus huiuſmodi rem conceſſam reuocare non poteſt ſine iniuria conceſſionarij, cum debeat ſtare promiſſis de iure naturæ, niſi aliud obſtet, ſed tempus expectare debet reſtitutionis faciendæ eiuſdem rei, vel æquiualentis eius conſumpti, ergo ſignum eſt vſuarium habere ius ſuper re ſibi pręſtita independenter a domino rei quo ad ſubſtantiam, ſi enim nullum ius haberet, ſed ſimplicem facti vſum teneretur reddere ad nutum domini, etiam re integra, hoc eſt, licet nondum incæpiſſet re vti. Hæc igitur particula, *ad libitum*, ſignificat diſpoſitionem rei, iure tamen regulatam, independenter à voluntate domini.

14 Quinto dixi, *Et prout eſt vitium oppoſitum*

pau-

paupertati Religioſæ. Poteſt enim dominiũ, & proprietas ſpectari dupliciter; vno modo, prout eſt licita facultas diſponendi de re aliqua, quo iure licitæ diſpoſitionis illi tantum agere poſſunt, qui ſunt capaces dominij, & ipſo iure proprietatem habent, cuiuſmodi ſunt Seculares perſonæ, & qni per votum paupertatis à ſe non abiecerunt huiuſmodi ius diſponendi. Et in hoc ſenſu hactenus egi in præcedentibus explicando definitionem proprietatis. Altero modo, prout eſt illicita facultas diſponendi de re aliqua; & in hoc ſenſu agam in ſequentibus de proprietate illicita reſpectu Religioſorum, ex eo, quod per votum paupertatis illam à ſe abdicauerunt, neque proinde ad eam ſine peccato accedere poſſunt.

15 Sexto dixi. *Quæ conſiſtit in voluntaria abdicatione proprij.* Paupertas igitur Religioſa eſt voluntaria abdicatio proprij reiecti per votum paupertatis emiſſum in profeſſione. Dico, *Religioſa* ad differentiam paupertatis tædioſæ, & mundanæ quæ homini eſt maxima infelicitas, vide Graff. pr. lib. 3. cap. 4. num. 6. Dico, *Voluntaria*, quia cum ſit votum neceſſario includit promiſſionem voluntariam, aliter non teneret; & ſic etiam opponitur paupertati tædioſæ, temporali, & inuoluntariæ. Dico, *Abdicatio proprietatis*, ſic enim vocatur capit. Cum ad Monaſterium, in fine, de ſtatu Monach. Cap. Exijt 3. de verb. ſignific. in 6. §. Porro cum ipſa Regula. Vide initio reſolutionis.

16 Septimo dixi, *Iniuſta diſpoſitio*, in Religioſo igitur proprietas eſt iniuſta diſpoſitio, quia non ſolum illicite aliquid ſibi appropriat, & peccat mortaliter ex genere ſuo, cum tranſgreſſor ſit voti in re graui, vt docent omnes in capit. Cum ad Monaſterium, Graff. ad hunc caſum cap. 4. numero 7. ad 16. Cruz libr. 1. de ſtatu Relig. cap. 3. initio, Sanchez alios citans lib. 7. cap. 20. vſque ad num. 7. ſed etiam fur euadit, cum rem alterius ſibi vſurpet, & contrectet contra voluntatem domini, ideo dixi, *Iniuſta diſpoſitio*, de hac dictione ſatis ſupra §. Secundo.

17 Octauo dixi, *Rei prætio æſtimabilis*, quia circa quaſdam res ineſtimabiles pecunia, ius habere poteſt ſine vitio proprietatis. Vnde Religioſus ius habet in bonis internis fidei, ſpei, & charitatis, donorum Spiritus Sancti, characteris ſacramentorum, ſcientiæ, & aliarum virtutum tam infuſarum, quam aquiſitarum. Item ius habet in officijs, prælaturis, & dignitatibus Eccleſiaſticis', in quantum ab illorum promotione prohiberi, neque ab aquiſitis remoueri ſine rationabili cauſa, modo non ſint de amobilibus ad nutum Superioris. Item in bonis honorarijs, vt Doctoratus, Lectoratus, &c. Item ius habent eligendi, præſentandi, confirmandi, cenſurandi, doctorandi, &c. & in his agunt nomine proprio. Ratio horum omnium eſt, quia per votum paupertatis non renuntiarunt præfatis bonis, ſed tantum profanis, & prætio æſtimabilibus, iuxta illud Domini: Si vis perfectus eſſe, vade, vende omnia quæ habes, & dà pauperibus. Ita docent Rodriq. tom. 3. quæſt. 29. artic. 4. D. Thom. 2. 2. quæſt. 186. articul. 7. ad 4. Mirand. tom. 1. quæſt. 28. artic. 1. ad finem, Nau. tom. 2. comment. 2. de Regul. numero 2. §. Ex his infertur. Bartolucius in ſuo ſpeculo Regul. de voto Pauper. numero ſeptimo, Sanchez libro ſeptimo, cap. 18. numero 25. & capit. 19. nnmero 58. vbi prædicta limitat, quando habent adnexum aliquid pecunia æſtimabile, nam tunc requiritur licentia, vnde ſine licentia non poteſt acceptare Doctoratum, ſeu lecturam extra Religionem, &c. & eoſdem ſequitur Lezana cap. 6. num. 4.

18 Nono dixi, *Facta à Religioſo profeſſo*, quia Nouitius, ſiue quiuis alius cum habitu Religioſo cullegialiter viuens cum profeſſis, etiam perpetuo, ſine vlla profeſſione, quæ includat votum Paupertatis, proprium habendo ſit iniuſte proprietarius vitioſus, cum per votum à ſe non abdicauerit hoc ius habendi proprium. Dixi etiam ſupra initio reſolut. §. Secundo.

19 Decimo demum dixi, *Sine licentia contra voluntatem Superioris*, quia ille Religiuſus dicitur proprietarius, qui de re aliqua diſponit contra voluntatem ſui Superioris, vt docent omnes in capit. Non dicatis 12. quæſt. 1. & in cap. Cum ad Monaſterium de ſtatu Monach. Graff. ad hunc caſum numero tertio, vbi citat Archidiac. ad capit. Non dicatis, & Ioan. Andr. ad capit. Cum ad Monaſterium. Nauar. conſil. 75. de regul. numero 49. Sanchez libro ſeptimo, capit. 19. quæſtione 1. per totam. De qualitate huius licentiæ dicam quæſt. 4.

Quæres 2. An Religioſus per votum paupertatis abdicet à ſe quodcumque ius proprietatis, ſiue ſit dominij, ſiue vſusfructus, ſeu vſus, aut poſſeſſionis, vel adminiſtrationis, de quibus ſupra §. Dixi I. itaut ſit incapax illorum, & tantum ſit capax vſus facti dependenter à voluntate Superioris? Bannes 2. 2. quæſt. 62. quæſt. 1. de domin. dub. 1. corrol. concl. 4. affirmat Religioſos etiam Franciſcanos habere vſum iuris in rebus primo vſu cunſumptibilibus, quia id ius non repugnat paupertati Euangelicæ, & ita tenere habent omnes nõ diſtinguentes vſum iuris ab vſu facti in huiuſmodi conſumptibilibus, qui ſunt Sarmiento de reddit. Eccleſ. par. 1. cap. 1. num. 11. 12. 13. & in defenſ. part. 1. mon. 12. & 14. vbi ait Franciſcanos particulares habere dominium veſtium, quibus vtuntur, & Arrag. 2. 2. q. 62. dub. 3. de dominio, apud Sanch. lib. 7. c. 18. num. 4. in fine.

20 Reſpond. Religioſus profeſſus eſt incapax cuiuſcumque proprietatis ſupradictæ non ſolum iure naturali, & diuino ex voto abdicationis, ſed etiam iure Eccleſiaſtico, ita quod in hoc diſpenſari non poteſt à Superioribus, qui illi poſſunt concedere ſolummodo vſum facti rerum cõuenientium indigentiæ ſui ſtatus, & profeſſionis.

21 Primum, quod ſit incapax cuiuſque ex prædictis iuribus ſuper rebus temporalibus, probatur ex definitione ipſiuſmet proprietatis, iuxta datam explicationem præcedenti quæſtione, quæ eſt facultas diſponendi de re aliqua ad libitum, hoc eſt, independenter à voluntate alterius, cum ipſemet diſponens propria voluntate dicatur diſponere, ex tactis ibidem, in explicatione particulæ, *Ad libitũ*, §. Quarto. Sed Religioſus profeſſus quicquid agit,

Digitized by Google

aut de quauis re diſponit, ſeu vtitur, id totum præſtat dependenter à voluntate ſuperioris, nam omnem ſuam voluntatem tranſtulit in ſuperiorem, iuxta cuius obedientiam omnes ſuas actiones dependenter dirigere debet, iuxta promiſſam obedientiam, Sanch, lib. 6. cap. 2, num. 7, non enim habet velle, neque nolle, cap. Non dicatis 11. 12. q. 1, cap, Si Religioſus 27. de elect. in 6, cap. fin. de teſtam. & ſepult. in 6. ſuperior enim fit dominus voluntatis Religioſi ratione voti ſibi promiſſi, Rodriq. tom. 1. q, 25. art. 5, ergo eſt incapax proprietatis cuiuſuis iuris, ius enim huiuſmodi dat facultatem diſponendi ad libitum, & independenter ab eo, cuius res eſt, vt rem hanc bene explicat Molina tom. 2. diſp. 6. §. His non obſtantibus, quem citat Sanch. lib. 7. cap. 18. nu. 7, Confirmatur. Tum quia habere ius in aliqua re eſt poſſe diſponere de illa ad ſuum libitum independenter à voluntate alterius, quo priuari non poteſt ſine cauſa, arg. Reg. 23. in 6. cap. 7. diſt. 56. capit 6. de eo, qui cognou, Sed quod Religioſo conceſſum fuit a ſuperiore reuocari poteſt, nulla præcedente cauſa, aut culpa, modo non reſpicet neceſſaria, ex doctoribus in cap. Inſinuante, Qui cler. Silu. Religio 3. quæſt, 8, Beia part. 4. caſu 17. ad finem, ergo omnis Religioſus caret quouis iure vtendi etiam neceſſarijs, Tum quia Religioſus per ſolum vſum facti abſque vllo iure, ſuperiore concedente poteſt ſubuenire ſibi in quibuſcumque neceſſarijs, & vtilibus, vt de ſe patet, & dicit Nicol. III, cit. vitam mortaliũ dictis iuribus carere poſſe, ergo fruſtra, & gratis illi conceditur vſus iuris. Ita fere omnes ſentiunt cum Nicol. III. in cap, Exijt, de verb. ſignif, in 6. §. Nam cum in rebus temporalibus, & Clem, V, in ſua Clem, Exiui, de verb, ſignif, in quibus locis licet ſermo ſit de ſolis Franciſcanis primæ Regulæ, tamen id veriſſimum eſt, reſpectu omnium Regulariũ ex promiſſione voti paupertatis, quod excludit omne genus proprietatis, & iuris; & ſic extendunt Nau. tom. 2. com. 1, de Regul. num. 13, Comment. 2, eod. nu. 2. §. Pro reſolutione, Rodr, tom. 3 q. 29, art. 4. cum ſuo Compend. reſol. 110. num. 2. Beia part. 4. caſu 17. §. Reſpondemus textum, & caſu 32. §. Per quæ omnia, Sanch. lib. 7. ca. 18. num. 7. 8. 25. Lezana cap. 6. de obligat. Regul. num. 3. Compend. reſol, 110. num. 5.

22 Secundum, quod ſint incapaces iure naturali, probatur ex promiſſione voti paupertatis, per quã Religioſus à ſe abdicat omne ius proprietatis, mediante ſpirituali promiſſione voti, quæ iure naturali diuino omnino ſeruanda eſt, ergo iure naturæ incapax eſt Religioſus cuiuſuis iuris, & proprietatis rei temporalis.

23 Tertium, quod iure Eccleſiaſtico prohibeatur eiſdem proprium, conſtat ex cap, Non dicatis 12. q. 1. cap, Monachi, cap. Super quodam, cap. Cum ad monaſterium, de ſtatu monach, ibi *Prohibemus in virtute Sanctæ Obedientiæ, ne quis Regularis proprium aliquo modo poſſideat, ſed ſi quis aliquid habeat propry totum in continenti, reſignet.* Nouiſſime in Trident. ſeſſ. 25. cap. 2. & Clem. VIII. pro reformat. Regul, vſque ad num. 10. refert Lezana ca. 6, num. 6, 7. 8.

24 Quartum, quod ſint indiſpenſabiles ad habendum proprium, ſeu vſum iuris, aperte habetur, ca. Cum ad monaſterium, de ſtatu monach. in fine, ibi, *Nec æſtimet Abbas, quod ſuper habenda proprietate poſſit cum aliquo monacho diſpenſare, quia abdicatio proprietatis, ſicut & cuſtodia caſtitatis adeo eſt annexa Regulæ monachali, vt contra eam, nec etiam Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere.* Ita rigoroſe de Papa loquendo aſſerit Nauar. tom. 2, com, 2. de Regul. num. 17. & ex eo Beia part. 4. caſu 32. §. Per quæ omnia, & de ſuperioribus Regularibus id expreſſe prohibetur etiam ſeſſ. 25. cap, 2, Ratio eſt, quia ſuper votis ſolemnibus de ſubſtantia Religionis, cuiuſmodi eſt votum paupertatis nullus ſuperior Regularis diſpenſare poteſt, vt probaui reſol. 14. quæſt. 41, Vide ibi de Papa diſpenſante,

25 Quintum, de conceſſione vſus facti rerum, & peculij, quibus indigent, eſt certi iuris apud omnes doctores cum citatis ſupra §. Primum, quamplures citat Barboſa ad cap. 2. ſeſſ. 25. num. 2.

Quæres 3. Cum in præcedenti quæſito dictum, & reſolutum fuerit Religioſum eſſe incapacẽ cuiuslibet iuris, dominij, vſuſfructus, vſus, poſſeſſionis, & adminiſtrationis, hoc non videtur poſſe ſubſiſtere, quia de iure religioſi ſunt capaces adminiſtrationis non ſolum per factum, ſed etiam per ius, vt clare colligitur ex cap. Monachi 2. §. *Qui vero peculium habuerit, niſi ab Abbate fuerit ei pro iniuncta adminiſtratione permiſſum à Communione remoueatur altaris,* Ecce, quod religioſus poteſt habere ius adminiſtrationis, & cap, Cum ad monaſterium, de ſtatu monach, vbi vocatur obedientia, quæ illi perpetuo committenda non eſt, ſed ad nutum ſuperioris reuocabilis. Expreſſius in Trident. ſeſs. 25. ca. 2. ibi. *Adminiſtratio autem bonorum monaſteriorum ſeu conuentuum ad ſolos officiales eorumdem ad nutum ſuperiorum amouibiles, pertineat.* Igitur religioſi poſſunt habere ius adminiſtrationis, & ſic non continetur ſub ratione proprietatis.

26 Reſpond. Religioſi ſunt capaces iuris adminiſtrationis, vt patet in citatis locis, non tamen omnes, ſed ſolum officiales, vt in dictis locis. & expreſſius in Trident, Ratio eſt, quia bona Religioſorum gubernari non poſſunt ſine adminiſtratione commiſſa officialibus, ergo neceſſe eſt, quod ſint capaces adminiſtrationis, neque hoc ius à ſe abdicauerunt per votum paupertatis, cum nõ dicatur ius proprietatis, ſed officij tantum, quo religioſus officialis deputatus à ſuperiore debet bona monaſterij adminiſtrare, & illorum curam habere, non nomine proprio, ſed alieno, cum vices gerat ſuperioris, & totius monaſterij, Vnde adminiſtratio nõ eſt dominium, nec vſusfructus, vel vſus, ſed ius diſponendi de re aliena gratis, vel cum ſtipendio, ſeu honorario. Nau. tom, 2. com. 1. de Regul, num. 41. per Rub. ff. de admin. tut. ff. de admin. rer. ad ciuit. pertin. capit. Grandi, de ſuppl. neglig. prælat. in 6. Sic ſentiunt Nau. tom. 2. com. 2. de regul, num, 11. & num. 15. vbi §. Sexto, ſibi obijcit allatum textum. Trident. reſpondens §. Ad ſextum, rationabili exiſtente cauſa, poſſe ſuperiorem particulari religioſo non officiali concedere adminiſtrationem, Beia part. 4. caſu 17. §. Reſpondemus

ſecun-

Digitized by Google

ſecundo. Vide barboſam ad dictum textum à num. 18. ad 26. Ita autem ſunt amouibiles, vt tamen ſubſit cauſa, nam in cap. Cum ad monaſterium, ibi, *Cum oportuerit*, iuncta gloſ. ver. Amoueri, quia canonice electi remouentur ex leuibus cauſis, ergo debet ſubeſſe cauſa, verbum enim oportet importat neceſſitatem ex ſubiecta materia, gloſ. in cap. 4. de ſent. & re iud. neceſſitas autem remotionis ſupponit cauſam, ergo nulla ſubſiſtente cauſa amouendus non eſt, nec obſtat Trident. ibi. *Ad nutum ſuperioris*, quæ ſuperioris arbitrium inſinuant nulla præcedente cauſa; quia cum Tridentinum nil de nouo ſtatuat, ſed ius antiquum renouet collapſum, limitantur ea verba iuxta quod dixi. Quod Cõcilium nil de nouo ſtatuat infra probabo ſub q. 21. Vide Barboſam cit. nu. 22.

Hinc patet reſponſio ad rationem dubitandi in quæſito propoſitam, ſiquidem in præcedenti quæſito probaui Religioſum eſſe incapacem iuris adminiſtrationis in ordine ad ſe, & in ſuam vtilitatem, non vero quatenus officialis, & adminiſtrat in bonum aliorum, & monaſterij, in quo conſiſtit proprie ratio adminiſtrationis; de hac duplici adminiſtratione Nau. tom. 2. com, 2, de Regul. num, 15. §. Secundo quod proprium.

Quæres 4. Qualis licentia requiratur, vt Religioſus poſſit recipere, & retinere aliquid pro ſuis vſibus abſque vitio proprietatis? Alia enim eſt licentia expreſſa, qua ſuperior claris verbis concedit vſum rerum, & peculij. Alia præſumpta, ſeu tacita, qua prudenter iudicatur ſuperiorem eſſe cõtentum, vt religioſus vtatur rebus conuenientibus ſuo ſtatui.

27 Reſpond. Licentia expreſſa optima eſt, vt omnes concedunt, non tamen eſt neceſſaria, ſed ſufficit tacita, & præſumpta, eo quod eadem ſit virtus taciti, & expreſſi. l. Labeo ff. de pactis. l. Cum quid ff. ſi cert. pet. alia iura citat Barboſa Vaz lit. T, num. 3. Sententiam hanc docent D. Bonau. in ſpeculo diſcipl. ad nouit. part. 1. ca. 1. Roſella ver. Eleemoſyna 2. num. 1. Ang. num. 6. quos alioſque citat Sanch. lib. 6. ca. 19. nu. 4. Rodr. tom. 2. quæſt. 57. art. 2. Compend. reſol. 510. num. 10. Nau. cap. 17. nu, 105. & tom. 2. Comment, 2. de Regul. num, 20. Crux lib. 1. de ſtatu regul. cap. 3. dub. 3. Lezana cap. 6. num. 55. Megal. 1. 2. lib. 2. cap. 27. num. 62. Mirand. tom. 1. q. 28. art. 14. Neque per Trident. capit. 2. ſeſſ. 25, ſublata fuit Graff. hic num. 30. & conſil. 8, de regul. num. 23. 24. tom. 1.

Limita reſponſionem non habere locum, quãdo in Religione adeſſet conſtitutio, vel præceptũ, vt licentia expreſſe peteretur, nam tunc non ſufficeret tacita, quæ locum non habet, quando formaliter exigitur expreſſa; & hoc procedit maxime in Religionibus multum reformatis circa votum paupertatis, quia per huiuſmodi licentiã præſumptam valde relaxatur votum paupertatis, vt docent Ludouic. Lopez part. 1. cap. 156. & lib. 2. de contr. ca. 40, Rodr. tom. 2. ſum. cap. 31. num. 7. & ex illis Sanch. lib. 7. cap. 19. nu. 4. ad finem.

Quæres 5, An taciturnitas ſuperioris ſcientis, aut videntis religioſum aliquid recipientem, vel expendentem, neque contradicentis, æquipolleat licentiæ tacitæ?

28 Reſpond. Vtique, per Reg. 43. in 6. Qui tacet conſentire videtur; ſed conſenſus excuſat a vitio proprietatis, ergo & taciturnitas. Confirmatur, quia conſentire, & non contradicere paria ſunt. l. In adoptionibus ff. de adopt. Barb. Vaz lit. C, nu, 45, Sed tacens non contradicit, ergo conſentit. Ita Roſella ver. Abbas num. 12. Angel. ver. Monaſterium num. 2. Silu. ver. Religio 8. q. 5. Tabien. ver. Monachus q. 14. num. 15. quos citat Sanch. lib. 7. cap. 19, num. 11. qui nu. 12, cum Nau. tom. 2. com. 2. de Regul. nu. 22. Rodr. tom. 3. quæſt. 19. art. 11. diſtinguit de taciturnitate permiſſiua, qualis eſt illa, qua ſuperior ex timore, aut verecundia tacet, aut quia loqui non poteſt, & in hoc caſu, Religioſus non excuſatur à vitio proprietatis, quia cauſa permiſſiue non excuſat à peccato; & approbatiua, qualis eſt ea, quæ ſecluſo timore poteſt repugnare, & non repugnat, & in hoc ſenſu taciturnitas excuſat, quia proprie eſt tacitus conſenſus ſuperioris, quod ab aliquibus vocatur tolerantia cũ Coriolano caſu 4. num. 5.

Quæres 6. An conſuetudo aliquid dandi, vel recipiendi, aut expendendi ſine licentia ſuperioris æquiualeat licentiæ tacitæ?

29 Reſpond. Conſuetudo approbata in Religione, & non damnata à ſuperiore, accipiendi, retinendi, & huiuſmodi, ſine expreſſa licentia prælati, excuſat à vitio proprietatis, quia talis conſuetudo æquipollet licentiæ tacitæ, neque talis vſus præſumitur aduerſari voluntati ſuperioris, cum illi nõ reſiſtat. Ita Sanchez lib. 7. cap. 19. num. 7. & ex eo Lezana cap. 6. num. 56. Negant quamplures apud Sanch. & cum eis Graff. ad hunc caſum nu. 42. ducti ea ratione, quia nulla eſt conſuetudo contra ius naturale diuinum, cuiuſmodi eſt obligatio voti paupertatis nil proprij habendi. Sed non obſtat, quia huiuſmodi immediate non repugnat voto, cum includat tacitum ſuperioris conſenſum, quo mediante Religioſus poteſt habere vſum facti, ex probatis q. 4. & 5.

Quæres 7, An Religioſus aliquid retinere, vel expendere poſſit ſub ſpe ratihabitionis habendæ à Prælato?

30 Reſpond. Poteſt, quia includit virtualem conſenſum ſuperioris, cum in ſpe approbet factũ ſubditi. Ita Lezana ca. 6. num, 56. vbi citat D. Thom. in 4. diſt, 15. quæſt, 2. art. 5, quæſt. 4. Tolet. cap. 28. de peccat. mortal. & alios apud Sanch. lib. 7. capit, 19. num. 13.

Quæres 8. An excuſetur Religioſus, qui inſcio ſuperiore recipit, retinet, aut expẽdit aliquid, ſperans, quod Prælatus licentiam daret, ſi peteretur, quamuis illi diſpliceret modos ſic diſponendi?

31 Reſpond, Excuſatur à peccato mortali, quia adeſt virtualis, & tacita licentia, quam præſumit Religioſus probabili certitudine in ſuperiore bene affecto erga ſuum ſubditum, maxime quando ſubditus expertus eſt in ſe, vel in alijs ſuperiorem ſolere eſſe facilem in huiuſmodi licentia. Confirmatur à ſimili in materia furti, nam accipiens aliquid credens probabiliter dominum non fore inuitum quo ad rem ſublatam, ſed tantum quo ad modum accipiendi, excuſatur à mortali, ſecũdum Roſellam ver. Furtum, Angel. num. 7. Silu. num. 1.

Tabien.num. 1. Armil.num.2.Nau. cap.17. num. 5.§. Quarto, num.138. & alij apud Sanch. lib.7. cap.19.num.13.dicentes hunc peccare ſolum venialiter in furto. Ita docent Nau. tom. 2. com. 2. de Regul. num. 20. Rodr. tom. 3. quæſt. 29. art. 10. concl. 7. & art. 11. in fine, Leſſius lib. 2. de iuſt.cap.41.dub.9.num.80.quos citat Sanch.eod. num. 13. & num. 14. rem hanc facit multum dubium propter diuerſas rationes, præcipue quia quando, valor actus pendet à licentia neceſſe eſt illam præcedere non ſubſequi, vnde ad hæc nihil prodeſt ratihabitio de futuro, vt patet in Sacramento pænitentiæ, quod valide conficere non poteſt ſacerdos ſperans facultatem à ſuperiore cũ ratihabitione. Sed hæc ratio euacuatur dicendo non eſſe neceſſariam huiuſmodi licentiam actualem expreſſam, ſeu tacitam de præſenti, ſed ſufficere virtualem in ſe includentem aliquid actuale, nempe affectum bonum, quo mediante non dicatur inuitus ſuperior quo ad diſpoſitionem rei receptæ, retẽtæ, vel diſtractæ, licet illi diſpliceat modus diſponendi. Vide Sanch. cit.num.13.14.15. ſubtiliter de hac re tractantem, & Dianam reſol. 31.de paupert.relig.

Quæres 9. An ſuperior poſſit dare licentiam diſponendi irreuocabilem, & perpetuam?

32 Reſpond. Nullus ſuperior poteſt talem licentiã irreuocabilem concedere, quia hoc eſt facere Religioſum proprietarium. Ita omnes cum Angel. ver. Abbas num.17.Roſella num.10.Silu.quæſt.3. num.6. Nau.conſil.15.de ſtatu mon. quamplures alios citat Sanchez lib.7.cap.17. num.28. addentes, quod neque Papa ita facere poteſt, niſi eum à voto Paupertatis abſoluat, Lezana capitulo 6. numero 26.

Quæres 10. An ſuperior poſſit dare licentiam ſubdito ſuo retinendi aliqua ad ſuum vſum ſub cõditione non reuocandi intra deſignatum tempus?

33 Reſp. Poteſt concedere talem licentiam, quia ex quo limitata eſt tempore non dicitur irreuocabilis, neque perpetua, ſed ad tempus, quod non eſt contra votum Paupertatis, neque proprietatem infert, cum re vtatur dependenter a voluntate ſuperioris, qui non obſtante conditione non reuocandi, adhuc reuocare poteſt, quia per eam conditionem ſibi non ademit poteſtatem, licet peccet reuocando ante tempus ſine legitima cauſa, quia iure naturæ ſtandum eſt promiſſioni. Ita Silu.ver. Abbas quæſt.4.nu.7.Nau.conſil.14.de ſtatu mon. & ex illis Lezana cap.6.num.26. in fine. Sanch.li. 7.cap.17.num. 32. 33. vbi citat Silu. & alios aſſerentes non peccare reuocando, quia inter ſuperiorem, & ſubditum nulla eſt naturalis obligatio, ſed id falsũ eſt, hoc ipſo, quod præmittitur promiſſio.

Quæres 11. An licentia conceſſa ab vno ſuperiore duret etiam ſub alio, ſiue ſucceſſore, ſiue ſuperiore nouo loci, ad quem tranſmittitur?

34 Reſpond. Licentia facta abſque limitatione tẽporis, durat etiam poſt finitum officium concedentis ſub alio, modo non reuocetur expreſſe, vel tacite, expreſſe quidem reuocando licentiam conceſſam, tacite vero, ſi ibi ſit, vel fiat de nouo ordinario, vt omnes Religioſi faciant cartam expropriationis, ſeu inuentarium rerum, quas in cella vel alibi habent, tũc enim cenſetur reuocata prior licentia, conſequenter occultans aliquid reus eſt voti paupertatis, eo quod aliquid retinet contra voluntatem ſui ſuperioris. Ita docent Corduba c. 7.in Regulam q.4.Mendoza in quodlibet quæſt.8. concl.4.& ex eis Lezana cap.6.num.17. Quod licentia facta ſine limitatione temporis viget poſt mortem, vel amotionem ab officio, patet ex eo, quod eſt gratia ſimpliciter facta, quæ non expirat concedente amoto ab officio, cap. Si ſuper gratia 9. de off.deleg.in 6.ca.Si cui 36. de præbend. in 6. & licet ibi ſermo ſit de morte, tamen extenditur etiam ad mortem ciuilem, per quamcumque remotionem Gloſ.ver.Mortuo prælato cap.Vn.Ne ſede vac.in 6. Deinde, ſucceſſor reputatur vnica perſona cum ſuo prædeceſſore, gloſ. ver. Contra cap.Dilecti, de foro compet. Demum, quod reſiſtente nouo ſuperiore ſit proprietarius probatur in ſequenti quæſito de occultante. Vide Sanch.li. 7.cap.22.num.25.

Quæres 12. An religioſus occultans aliquid nouo ſuperiori, ſuper quod habebat licẽtiam a priori ſuperiore, ſit proprietarius?

35 Reſpond. Eſt proprietarius, quia retinet aliquid contra voluntatem ſuperioris. Ita ſentiunt Graff. part.1.lib.3.capit.5.num.48.D.Anton.part.3. tit. 16.cap.11. & ex illis Lezana cap.6. num.17. Silu. ver.Religio 6.quæſt.7.Intellige, ſi nouus ſuperior requiſiuit.

Quæres 13. Ad quem nam ſuperiorem ſpectet dare huiuſmodi licentiam recipiendi, retinendi, aut expendendi rem aliquam ad proprium vſum?

36 Reſpond. Sanchez lib.7.ca.19.num.39. ſpectare ad ſuperiorem immediatum cõuentus, eo quod ipſe immediate habet adminiſtrationem omnium bonorum conuentus. Affert autem tres limitationes. Prima eſt Graff.part.2.deciſ.lib.3. cap.19.nu. 53.aſſerentis hanc licentiam dare ad ſuperiorem Generalem ſpectare, ſi in eius manibus, vel alterius nomine profeſſionem fecit; ſed id non vrget, quia fere in omnibus religionibus nouitij ad profeſſionem aſſumuntur de licentia Prouincialis, aut Generalis, vt de iure ſpeciali capit.9.ordinatur in mea religione, & cum votum promittatur ſuperioribus indiſtincte pro tempore exiſtentibus, ſufficit ſi licentia habeatur ab vno ex illis, modo non ſit ſpeciale ſtatutum, vt res diſponatur de licentia ſuperioris maioris, vel ab eo petatur expropriatio, tunc enim nil illi occultandum eſt. Secunda limitatio eſt, quod ſuperior loci non poteſt facere hanc licentiam religioſo hoſpiti, cum eius ſuperior non dicatur, vt in religione Dominicana ait Ludouicus Lopez part.1.Inſtr.conſc.cap.156.ſeruari in ſua religione, Sanch. tamen aſſerit, hoc non procedere, vbi religio ſubijcit hoſpitem vti proprium ſubditum Prælato in cuius conuentu reperitur. Et de facto rationabili in omnibus religionibus hoſpites videntur ſubijci ſuperioribus localibus, nam extra domum non exeunt ſine licentia ſuperioris, & ad communem menſam accedunt, celebrant, & etiam ad chorum ſolent accedere more aliorum degentium de familia, & ita ſeruatur in mea Religione. Tertia limitatio eſt Cordubæ Lopez P. Nauarræ aſſerentium Prælatum imme-

mediate poſſe concedere facultatem expendendi decem, & non vltra, quod amplius ſpectat ad Prouincialem; ſed Sanch. ibidem num. 42. aſſerit hoc relinqui arbitrio prudentis ſuperioris.

Quæres 14. In mea religione, inſtante periculo mortis, ſuperior monaſterij mandat & exigit ab ægrotante ſchedulam expropriationis faciendā per manum ipſius ſuperioris, vel alterius etiam ad placitum ægrotantis. An infirmus de conſenſu ſcribentis conſentiente ſuperiore conuentus poſſit præterire in ſchedula aliquam pecuniæ ſummam, ad effectum ne aliquis ſuperior ex maioribus, vti Prouincialis, aut Generalis applicet ſibi, vel extraneo conuentui talem pecuniam, vel quid ſimile remanſurum in manibus ſui ſuperioris actualis pro beneficio conuentus vbi præeſt, ſeu vbi infirmus eſt filius?

37 Reſp. Poteſt præterire abſque vitio proprietatis, modo illud peculium innoteſcat illi conuentui vbi eſt filius. Probatur, quia de rebus ad ſuum vsū conceſſis diſponit expropriationis ſchedulam ad mentem ſuperioris ſui, ergo nihil retinet, neque occultat contra eius voluntatem, cui propriam hic, & nunc ſubijcit, ſuppoſito quod non reſiſtat huic occultationi, nam ſi præcipiat, vt omnia pænitus faciat inſerere in ſchedula, nil poteſt occultare. Dixi, *modo illud peculium innoteſcat illi conuentui, vbi eſt filius*, nam ſpectat ad eum conuentum ex cap. 16. Regulæ, illis verbis. *Bona autem è vita decedentium ſi qua habere contigerit, illi Cœnobio aquirantur, in quo eos profeſſionem emiſiſſe conſtiterit, niſi aliud de bonis eorum Generalis Miniſter cum diſcretorum conſilio duxerit ſtatuendum.* Hoc autem ſtatutum deſumptum fuit ex conſtit. *Iniunctum nobis.* Eugen. IV. pro exiſtentibus in Regnis Legionis, & Caſtellæ, factum a religioſis ibi degentibus, & ab illo confirmatum. Neceſſe igitur eſt, quod huiuſmodi præteritio innoteſcat conuentui, cuius eſt filius, vt effugiat peccatum damni inferendi, licet excuſaretur a vitio proprietatis, cum non occultet contra voluntatem ſui ſuperioris. Contingere autem quandoque poteſt, vt religioſus parum, aut fere numquam inſeruierit proprio conuentui, ſed alteri, ideo ſi ibi aquiſiuit aliquod peculium, tuta conſcientia illud ibidem relinquere poteſt, quia vbi incommodum dedit, ibi emolumentum relinquere debet, ſic iure naturali ſuadente, cui cedit ius poſitiuum. Neque obſtat occultatio facta Generali, qui aliter diſponere poteſt de bonis decedentium, quia cum non declaratur a Regula in cuius nam commodum bona decedentium diſponenda ſint à Generali cum conſilio diſcretorum, & cum agatur de præiudicio paterni conuentus, ad quem de iure ſpectant, & ſoleant Generales applicare alijs conuentibus, forſan non ita indigentibus, videtur infirmus naturali ratione dictante habere ius cum ſuo ſuperiore immediato occultandi tale peculium ſuperiori maiori, vt remaneat ad vtilitatē proprij conuentus.

38 Suboriuntur autem hic duo dubia; alterū, quomodo quis conſtituatur filius alicuius conuentus, nam alias retro ab anno 1614. nullum ſtatutū extabat de huiuſmodi filiatione, deinceps poſtea introducta fuit à Reuer. Sanctoro Pecorella ſuffecto Vicario Apoſtolico die quinta Maij 1614. à Paulo V. loco præmortui Generalis Ioannis Baptiſtæ Prouenzani dum vixit Generalis, & reuera nunc eſt in viridi obſeruantia, vt nullus induatur habitu probationis, vel ſaltem profeſſionis, niſi prius acceptetur in filium alicuius determinati conuentus. Alterum eſt, quod veniat nomine diſcretorum, cū quorum conſilio poteſt Generalis diſponere de bonis decedentium?

39 Primo reſpondetur, ante illud tempus, religioſum cenſeri filium eius conuentus loci vbi habitabat, vel veſtiebatur habitu religionis, nam ab illis religioſis profeſſis de iure regulæ acceptatur primo ad religionem ca. 8. vel ex æquitate dicitur filius illius conuentus, vbi fere perpetuo manſit, & inſeruiuit, licet alibi acceptatus, vel indutus fuerit.

40 Secundo, nomine Diſcretorum, perſiſtendo in vocabulo iuxta vſum Regulæ cap. 1. 2. 3. & 4. veniunt illi Patres, qui dicuntur Socij Patrum Prouincialium eorum ſecretarij, & ſcribæ in viſitationibus, Congregationibus, & alijs negotijs, quorum munus eſt redigere in ſcriptum acta publica, & licet in ſingulis Prouincijs vnicus ſit Diſcretus, loquitur tamen numero multitudinis, ſumendo plurale non copulatiue, quaſi plures debeant concurrere ad hoc negotium conſulendum de bonis decedentium, ſeu diſtributiue, ita quod vnuſquiſque diſtribuatur, & conſilium dat in ſua prouincia. Sed reuera res ita ſe habere non poteſt, cum nomine Diſcretorum veniant Patres, qui cum Priore locali ſolent tractare negotia conuentus, quod ſuadetur. Tum quia iure communi ad alienanda quęcumque bona requiritur conſenſus eius capituli cum ſuperiore, cap. Sine exceptione 51. 12. qu. 2. alijs citatis a Diana reſol. 87. de Regul. Tum quia tangitur de intereſſe eorum, ergo ſine illis nil agēdum. Tum quia iſtis magis natus eſt ſtatus Conuētus, expediat necne alienatio. Quod patet à ſimili de his Patribus Diſcretis dictis apud alios religioſos; Mirand. tom. 2. q. 22. art. 1. Facit etiam, quod reſpondit S. C. illa verba. *Liceat Epiſcopis cum conſenſu capituli*. Intelligenda eſſe de conſenſu Capituli illius Eccleſiæ, in qua ſit reductio præbendarum 4. Decemb. 1592. in vna Mediol. apud Farin. deciſ. 45. ita dicendum eſt in diſpoſitione horum bonorum, vt cum Generali concurrant Diſcreti conuentus, & non Prouinciales, neque Generales. Res autem alienanda non eſt, quando proprium monaſterium detinetur debitis, fabrica, paupertate, vel quando Generalis vult applicare ditiori, aut ſibi, quod nequaquam poteſt. Aliter ſuperior cum ſuis Diſcretis ſemper habet ius reclamandi, cum ex iuſtitia ſui conuentus iura tueri teneatur, cum in eo reſideat tota poteſtas, & adminiſtratio bonorum, cap. Nullam 9. 18. q. 2. Nau. tom. 2. com. 3. de regul. num. 5. & 6. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 26. & ex eis Lezana cap. 18. nu. 13.

Neque autem ſufficit requirere horum Patrū, ſed præterea ſequendum eſt, aliter geſtum nullius erit roboris, & Generalis tenetur de damno illato, ſiquidem illa Reg. Nullus ex conſilio, dummodo non ſit fraudulentum, obligatur 62. in 6. locum nō habet, quando ſimul cum conſilio datur facultas, vt docent Silu. v. 1. Concilium queſt. 4. Tabien. q. 6.

Angel.

Google

Angel.num.3. Sa ver.Lex num.13. quos citat Bonac.part.7. de legib. §.5. num.17. §.obſerua; ſed ibidem cap.cit.16. Regulæ datur facultas Generali diſponendi, ergo neceſſario debet ſequi, & ſtare conſilio diſcretorum, cum Regula ſit ſuper Generalem, immo & ipſum Capitulum Generalẽ, vt colligitur ex cap.28.

Quæres 14. An licentia data pro vno vſu extendi poſſit ad alios? nimirum data pro receptione, aut retentione, extendi poſſit ad diſtrahendum rem acceptam? Item pecunia data pro emendis libris adhiberi poſſit pro ſoluendis debitis, vel emendis calceis, &c.

41 Reſpond. Non poteſt extendi, ſed iuxta tenorem verborum ſeruanda eſt attenta mente concedentis, & conſuetudine religionis, limitata enim cauſa limitatum producit effectum, ex vulgatis iuribus; & quia aliter præiudicatur voto paupertatis, & relaxatur diſciplina Regularis. Ita Sanch.li.7.ca.19.num.6.citans Nau.tom.2.com.2. de Regul.num.40.aſſerentem, licentiam religioſo conceſſam conuertendi aquiſita in proprios vſus, non extendi ad aquiſita iure ſucceſſionis, aut donationis, ſed tantum opera, arte, & induſtria.

Quæres 15. An licentia obtenta dolo, metu, fauoribus, aut precibus importunis excuſet impetrantem a vitio proprietatis?

42 Reſpond. Non excuſat, quando prædicta ſuperiorem ita reddunt nolentem, vt contra ſuam voluntatem illam concedat, ægre ferendo Religioſum ita agentem, quia tunc Religioſus independenter à ſuperiore, immo contra eius voluntatem accipit, retinet, aut diſtrabit, vel contrahit, quod eſt diſponere ad libitum ſuũ, ac proinde eſſe proprietarium. Quod ſi concedat non multum ægreferendo, ſed ſemiuolũtarius, excuſatur à vitio proprietatis, quia diſponit aliquo modo dependenter à voluntate ſuperioris, & licentia aliquid operatur, ſiquidem licentia coacta in ijs, quæ non requirunt omnimodam libertatem, cuiuſmodi eſt licentia reſpectu bonorum Religioſorum, adhuc licentia eſt, gloſ.ver.Licentia cap.Notificaſti 2.33. qu.5. Vide Sanch.lib.7. cap.19.num.16. de precibus valde importunis erga Superiorem ſe babentem omnino inuoluntarie, & num.17.loquendo de dolo, vt quando religioſus fingit rationes, vt ſibi aliquid concedatur, Nau.tom.2.com.2.num.21.Corol.7.Lezana cap.6.num.56.

Quæres 16. An habens ſuperflua, & pretioſa de licentia ſui Prælati excuſetur à vitio proprietatis? Superflua autem dicuntur, quæ non ſunt neceſſaria perſonæ, neque condecentia ſtatui Religioſi. Pretioſa ſunt vaſa aurea, argentea cochlearia, horologia, gemmæ, annuli, picturæ, veſtes ſericæ, vel alterius rei, ſed ornatæ, tapetes, &c. quæ videntur de genere ſuperfluorum, cum ſine his Religioſus decentem vitam ſuo ſtatui ducere poteſt.

43 Reſpond. Excuſatur, quia retinet dependenter à voluntate ſuperioris, ad cuius nutum eſt paratus reſignare. Ita Sil.ver.Religio 6.quæſt.7. in fine, Graff. part.2.lib.3.cap.18.num.30. & part. 1. lib.5.cap.5.num.48.& 61. & ſuper hunc caſum num.36.vbi dicit vtrumque peccare mortaliter ex auaritia, non tamen eſſe proprietarium ego excuſarem à mortali, quia defectus non eſt circa ſubſtantiam rei, ſed modum, & circumſtantiam, illos ſequitur Leſſius lib.2.de iuſt.cap.41.dub.9.num.79. verſ.tt.Azor.tom.1.lib.12.cap.12. q.5. quos contra ſe citat Sanch.lib.7.cap.19.num.20. Mirand. tom.1.q.28.art.15.concl.1.

44 Opinio contraria aſſerit habentem ſuperflua multum peccare mortaliter vitio proprietatis, quã ſequuntur Nau.tom.2.com.2.de Regul. num.21. Maior in 4.diſt. 18. q.9. cum alijs pro ſe citatis à Sanch.lib.7.cap.19.num.21. vbi id probat I. quia Superior non eſt dominus, ſed tantum adminiſtrator bonorum monaſterij, ergo concedere non poteſt ſuperflua, cum ius non tribuat illi hanc facultatem, eo quod eſt illicita. II. Id damnatur expreſſe in Trident.Seſſ.25.cap.2.illis verbis. *Mobilium vero vſum ita Superiores permittent vt eorum ſuppellex ſtatui paupertatis, quam profeſſi ſunt, conueniat nihilque ſuperflui in ea ſit, nihil etiam, quod ſit neceſſarium eis denegetur*. Clem. VIII. in conſtit. Reformat.num.8. idem prohibuit eiſdem verbis, & num.7.præcedenti voluit nullam quorumcumque Superiorum diſpenſationem, ſeu licentiam quantum ad bona immobilia vel mobilia ſuffragari, quo minus culpæ & pœnæ Tridẽtini obnoxij ſint. Vnde Sacra Congregatio ad quatuor quæſita de huiuſmodi ſuperfluis reſpondit. Ad primum, An ex diſpenſatione ſuperiorum liceat poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia, & mobilia ſuperflua, non obſtante Tridentino? Cenſuit non licere. Ad ſecundum, An per talem diſpenſationem, ſeu licentiã excuſentur à culpa, & pœna? Cenſuit negatiue. Ad tertium, An credendum ſit Superioribus dicentibus ſe poſſe dare talem licentiam? Cenſuit negatiue. Ad quartum; An ſuperiori arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares, quo ad mobilium ſuperfluitatem, vel conuenientiam? Cenſuit, niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, vtique ſtandum, habita ratione perſonæ, officij, & Regulę, ſtatuſque paupertatis, quam profeſſi ſunt, & cæterarum itidem qualitatũ. Hæc habes apud Quar.ver.caſus reſeru.ad noſtrum caſum, apud Bartoluc.in ſpeculo Regul.lib.1.de voto paupert.num.54.pag.123.apud Lezanam cap.6.num.14. Ex quibus clare conſtat ſuperiores non poſſe cõcedere huiuſmodi ſuperflua, proinde ſubditos non excuſati à pœna, & culpa.

45 His tamen non obſtantibus cenſeo noſtram reſponſionem adhuc ſubſiſtere reſpectu earum Religionum, quæ non ſunt reformatæ iuxta rigoroſam vitæ paupertatem, quæ ſeruatur inter Zocolantes, Capuccinos, Diſcalceatos, Ieſuitas, Barnabitas, & eius generis, a quo excluduntur Dominicani, Franciſcani Conuentuales, Tertiarij, Seruitæ, Auguſtiniani, Carmelitæ, &c. Hi enim de licentia ſuperioris ſui poſſunt habere ſuperflua, & pretioſa, eo quod id non ſit contra ſubſtantiam voti paupertatis, ſed tantum contra accidentalia eius, in quibus poſſunt ſuperiores diſpenſare, cum non ſit diſpenſare in proprio neque proprium permittere, ſed accidentia voti relaxare. Nec obſtat ratio Sanehez quod ad punctum ſuperfluitatis, quia ſuperior ſicut poteſt adminiſtrare ſuperflua pro to-

to

Digitized by Google

to conuentu in communi, ita & concedere in particulari hanc ſuperfluitatem. Ad authoritatem Tridentini, Clementis, & Congregationis conſtabit infra ſuo q.21. Reſtringi ad Religiones reformatas.

Quæres. 17. An licentia expendendi in vſus illicitos, & turpes excuſet à vitio proprietatis, & ab obligatione reſtituendi?

46 Reſpond, Religioſus expendens de licentia expreſſa in vſus illicitos peccat quidem mortaliter, non tamen contra votum paupertatis, nec tenetur ad reſtitutionem. Illud ſuadetur, quia abutitur re in profanos vſus, qui multum dedecent Religioſum; & quia res, & bona religioſorum ſunt patrimonium Dei, quarum diſpenſatores ſunt Religioſi, ergo male expendentes grauem iniuriam inferunt Chriſto; & quia beneficiarius expendens ſuperfluos fructus in profanos, & turpes vſus peccat mortaliter, contra Trident. cap. 1, ſeſſ. 25. vt docet alijs citatis Bonac. de obligat. benefic. diſp. 4. p. 2. num. 9. ergo multo magis religioſus. Quod non ſit peccatum proprietatis, quia non expendit independenter à voluntate ſuperioris, ex opinione, Bannez Lopez Rebellij, Soarez, quos citat Diana reſolut. 65. de regular. §. Nota 3. & 98. dicentium, quod neque teneatur ad reſtitutionem; quod probatur, quia nullius iuſtitiam læſit, neque alienam rem abſumpſit inuito domino, ſiquidem, licet ſuperior non ſit proprie verus dominus, ſed dominium reſideat apud totum monaſterium, tamen ſuperior habet miniſterium huius dominij, quod ſufficit, vt peccatum non ſit contra iuſtitiam preſſe acceptam ad reſtitutionem obligantem; nec obſtat quod ſuperior debeat eſſe fidelis diſpenſator, quia id arguit peccatum non iniuſtitiæ, ſed infidelis tantum adminiſtrationis; neque licentia quantumuis illicita, non deſinit eſſe licentia, in ordine ad excuſandum a vitio proprietatis, licet deſinat eſſe talis in ordine ad fidelem diſpenſationē; licentia ergo hæc quamuis ſit illicita, ac proinde non excuſet à peccato infidelis adminiſtrationis, excuſat tamen à peccato iniuſtitiæ, & à pœna reſtitutionis, & proprietatis, arg, Gloſ. 1. cap. Si qua 29.27. q.1. gloſ. ver. Licentiam, cap. 3. diſt 45. cap, fin. diſt, 4. cap. 2. 23. q. 1. cap. 2. 21. q. 2. Confirmatur à ſimili de beneficiario expendente fructus ſuperfluos in profanos vſus, ad quorum reſtitutionem non tenetur, ex Couar. in cap, Cum in officijs, de teſtam. num. 3, Soto lib.... quæſt. 4. art. 3. Leſſio lib. 2. cap. 4. num. 43. Regin. libro 30. numero 83. alijs, cum Bonac, diſp. 4. Var. Tract. p. 4. de oblig. benefic. num. 1,

Dixi, *de licentia expreſſa*, quia licentia tacita in his non præſumitur, cum nemo præſumatur malus, & velle alijs præbere occaſionem peccandi.

47 Contra noſtram reſponſionem eſt maior pars doctorum, quos ſequitur Sanch, lib. 7. cap. 19. à nu, 20. ad 31. aſſerentium hoc eſſe peccatum mortale proprietatis, & iniuſtitię, ita quod accipiēs pro vſu vano, aut turpi teneatur ad reſtitutionem, ex eodē Sanch. num. 30. eo quod Superior nō ſit dominus, ac proinde licentia ſit nulla, & dominus cenſeatur inuitus. Sed iam reſpondi ſuperiorem ſecundum quid eſſe dominum, ſ. adminiſtrationis, conſequenter licentiam tenere, ſi non quoad excuſandum à peccato, quia eſt illicita, ſaltem quoad excuſandum a pœna, & iniuſtitia, cum aliud ſit eſſe illicitum, aliud iniuſtum, quod nimirum ſit contra voluntatem domini, vel quaſi domini, ergo Religioſus habens expreſſam licentiam expendendi etiam in vſus turpes non peccat contra iuſtitiam, ſed tantum contra honeſtatem, & fidelitatem adminiſtrationis. Confirmatur, quia ſuperior non eſt ſimplex adminiſtrator, ſed quaſi dominus adminiſtrator, cum nomine monaſterij adminiſtret, quod eſt verus dominus.

Quęres 18. An Religioſi de licentia ſuorum ſuperiorum poſſint habere annuos cenſus, prouentus, & expendere in licitos vſus aquiſita in prædicatione, lectione, confeſſione, & alijs medijs licitis? Non obſtante Tridentino cap. 2. ſeſſ. 25, prohibente conceſſionem ſtabilium, inter quæ computantur cenſus.

48 Reſpond, Poſſunt habere, & Superiores concedere ad nutum reuocabilia; ſuadetur. Tum iure communi cap. fin. Qui cler, vbi indulgetur, vt quædam mulier poſt profeſſionem religionis maneat in domo ſua cum omni ſubſtantia quoad vſum, vnde gloſ. in ea. Cum inter. 1. de elect, dicit, quod non eſt contra ſubſtantiam Monachatus, i. contra votum paupertatis, vt Religioſus de certis redditibus viuat, cum hoc poſſit Superior concedere. Tū quia licet Religioſo poſſidere quæcumque bona ſuo ſtatui conuenientia accedente licentia ſui ſuperioris, modo ea non retineat, vt propria, ſed ad nutum ſuperioris reuocabilia, ex cap. Ioannes de Regul. cap. Monachi, cap. Cum ad monaſterium, de ſtatu monach. Ita docet Nau, tom. 2. com. 2. de Regul. num. 14. com. 3. num. 27. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 9. quæſt. 2. Cord. q. 54. & ex eis Lezana ca. 6. num. 18. qui tamen num. 19. aſſerit id non procedere poſt Tridentinum prohibens huiuſmodi conceſſionem annuorum reddituum. Sed Tridentinum habet locum poſita reformatione, vt dicam infra ſub quæſt. 21. aut intelligitur prohibitio de conceſſione ſtabilium in vtilitatem totius communitatis, quæ non debent committi niſi officialibus, nobiſcum ſentiunt Sanch. lib. 7. cap. 22. num. 14. Graſſ. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 53. & 55. ſibi contrarius in caſu præſenti nume. 44. Mirand, tom. 1. quæſt. 28. art. 8. alios plures citat pro ſe Diana reſolut. 32. de Paupert. relig. Beia part. 4. caſu 17. §. Reſpond.

Quæres 19. An Religioſus occultans, vel non obediens ſuperioribus prohibentibus vſum veſtiū vanarum ob ornatum ſecularem ſit proprietarius?

49 Reſpond, Non eſt proprietarius, quia per hanc ſuperioris prohibitionem ſubditus non dicitur retinere rem contra eius volūtatem regulantem votum paupertatis, ſed inducentem honeſtatem, & patrimonium in veſtibus, & temperantiam in indumentis, & ornatis, Confirmatur, quia huiuſmodi prohibitiones non fiunt in ordine ad reformationem voti paupertatis, aut ad effugandam proprietatem, ſed ornatum non conuenientem ſtatui Religioſo. Vnde Coriolanus ad hūc caſum num. 6. & Bartoluc, de voto paupert. nu. 10, diſtinguunt, rem poſſe occultari ſuperiori dupliciter. I. ne reprehēdatur,

datur, in quo ſenſu occultans nõ eſt proprietarius. II. ne illo ornatu priuetur, & ſic dicunt eſſe proprietarium.

Quæres 20. An Religioſus habens penſionem ex indulto Apoſtolico poſſit eam expendere in licitos vſus ſine licentia ſui ſuperioris, immo contra eius voluntatem?

50 Reſpond. Poteſt, quia per tale indultum cenſetur in huius retentione, & diſpoſitione immediate ſubiectus Papæ. ita docent Graff. part. 1. lib. 3. ca. 5. num. 42. & 52. Beia part. 4 caſu 32. initio, Lezana ca. 6. num. 26. aſſerit recipientem aliquid a Papa teneri illud manifeſtare ſuo ſuperiori, quia ſemper credendum eſt Pontificem velle ſeruari iura ordinis, niſi conſtet ipſum concedere illa ſolum depen lenter à ſe; vt ego putarem in conceſſione penſionis, quia in hoc ſibi ſubijcit Religioſum ob aliqua eius merita, quæ non demererentur reuocationem ad nutum Superioris Regularis.

Quæres 21. An Concilium Tridentinum ſeſs. 25. capit. 2. ſuper reformatione voti Paupertatis, dum prohibet Religioſis annuos cenſus, ſeu aliam rem immobilem, aut mobilia ſuperflua etiam dependenter à voluntate ſuperioris, condat ius nouum, ita quod huiuſmodi licentiæ noſtris temporibus concedi non poſſint? Verba autem ſunt iſta. *Nemini igitur Regularium tam virorum, quam mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuſcumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis aquiſita tamquam propria, aut etiam nomine conuentus poſſidere, vel tenere, ſed ſtatim ea ſuperiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat ſuperioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſumfruct um, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam. Adminiſtratio autem bonorum monaſteriorum, ſeu Conuentuum ad ſolos officiales eorumdem ad nutum ſuperiorum amouibiles pertineat. Mobilium vero vſum ita ſuperiores permittent, vt eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quam profeſſi ſunt, cõueniat, nihilque ſuperflui in ea ſit nihil etiam, quod ſit neceſſarium, eis denegetur.* Hoc decretum confirmauit fere ad verbum Clem VIII. in ſuis conſt. num. 3. præcipiendo vt non ſolum incorporentur aquiſita conuentui, ſed etiam *cum cæteris illius bonis, redditibus, pecunijs, ac prouentibus confundantur*. & num. 7. negat licentiam dare poſſe a ſuperioribus excuſantem à culpa, & pœna proprietarij; & ita demum declarauit Sacra Congregatio reſpõdendo ſuperiores Regulares non poſſe declarare, neque interpretari hoc ſecundum caput Tridentini. Triplex eſt reſponſio.

51 Reſp. I. Hoc caput non continet ius nouum, ſed eſt conformatiuum, & declaratiuum iuris antiqui, quod Religioſo profeſſo non negabat poſſe de licentia ſui ſuperioris poſſidere ſtabilia ad proprios vſus, & multo magis mobilia indiſtinctè, ſiue neceſſaria, ſiue etiam ſuperflua, cum in iuribus citandis nulla fiat diſtinctio neceſſarij, aut ſuperflui, ideo neque nos diſtinguere debemus, ex vulgatis iuribus. Quod iure antiquo concedantur ſtabilia, annui redditus, & huiuſmodi non tamquam propria, vt negat vtrumque ius tam nouum, quam vetus, ſed ad vſum facti colligitur ex ca. fin. Qui cler. vel vou. iuncta gloſ. ver. Vt in domo propria, cap. Monachi, ca. Cum ad monaſterium, de ſtatu mon. vt docent doctores à me citati ſub quæſt. 18. & a Lezana cap. 6. nu. 18. Igitur cum hoc Decretum Tridentini ius nouum non ponat, ſed antiquum declaret, poterant Religioſi poſſidere non ſolum mobilia, ſed etiam ſtabilia, non tamquam propria, quod præciſe ſolum hic prohibetur, ſed vt ſuis neceſſitatibus ſuccurrant. Et ratio id ſuadet, quia expedit iura iuribus concordare, cap. Cum expediat de elect. in 6. neque enim a iure antiquo eſt recedendum, niſi quatenus cogit nouum. l. fin. C. de appellat. ius autem nouum non cogit, quia non continet nouam diſpoſitionem, ſed antiquam declarat, nimirum, vt ſuperiores non concedant huiuſmodi ſtabilia, aut mobilia, niſi ex legitima cauſa. Ita docent non condere ius nouum Nau. tom. 2. com. 2. de regul. num. 15. P. Nau. lib. 3. de reſtit. ca. 1. num. 189. Rodr. tom. 2. quæſt. 125. art. 4. in fine, quos pro ſe citat Megal. 1. 2. lib. 2. cap. 27. nu. 59. Graff. part. 1. lib 3. cap. 5. num 53. Beia part. 4. caſu 17. §. Reſpondemus Concil. Sanch. lib. 7. ca. 22. num. 11. alios citans Diana Reſol. 32. de paupert. Religioſa, contra quam plures à ſe citatos, quos ſequitur Lezana cap. 6. num. 19. aſſerentes condere ius nouum. Sed ſtemus priori ſententiæ, quæ iura concordat, & inſinuat id licitum fuiſſe tunc, & cur non hiſce noſtris temporibus; ſi tot ſancti floruerunt in Dominicana, & Franciſcana, & alijs Religionibus, cum vſu talium rerum ſibi conceſſo à ſuis Prælatis iuxta ius antiquũ, & quare nos floreſcere non poſſumus?

52 Reſpond. II. Prohibetur peculium ſtabilium, & mobilium, quod alias ſuperiores concedebant Religioſis cum facultate diſponendi pro ſuo libito in quoſcumque vſus etiam profanos, & turpes, ac ſi eſſent eius domini, & proprietarij. Beia part. 4. caſu 32. §. Per quæ, vbi citat Nau.

53 Reſpond. III. Rodr. part. 2. ca. 33. concl. 3. prædictum caput Concilij nõ habere locum niſi poſtquam Superiores de facto reformauerint ſuas religiones, aliter omiſſa reformatione ſtandum eſt iuri antiquo. Eſt bona reſponſio, quæ confirmatur, quia illa dictio, *Igitur*, cum ſit nota illationis, inſinuat præſentis capitis intelligentiam pendere ex cognitione prioris, vt colligere eſt, ex ijs, quæ notat Ioannes Andr. in princip. c. Damnamus, de ſum. Trin. ſuper dictionem, *Ergo*; Sed Tridentinũ in priori capite mandat regularibus omnibus, & Superioribus, vt in ſuis Capitulis, & viſitationibus reforment ſua monaſteria ad præſcriptum Regulæ, quam profeſſi ſunt, ergo in ordine ad reformationem intelligenda ſunt illata ſecundo capite; quod ſuadetur, Tum quia verba intelligenda ſunt non ſecundum quod ſonant, ſed iuxta ſubiectam materiam Bart. in l. Si vno ff. Locat. per tex. in l. Si ſtipulatus ff. de vſur. cum Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 3. num. 7. Sanch. lib. 6. diſp. 22. num. 18. vnde & verba generalia reſtringenda ſunt ad rationem, & cauſam, qua fuerunt prolata l. Non eſt nouum ff. de legib. l. Heres meus, §. 1. ff. de legat. 1. ſed in ea ſeſſ. 25. initium auſpicatur a reformatione, in ordine ad quam poſtea in ſequentibus capitibus dat modum exequendi, & ſeruandi talem reformationem. Tũ quia vna pars aliam declarat. l. Si ſeruus

§. fin.

§.fin. l. Qui filiabus ff. de legat. 1. & verba intelligenda ſunt ſecundum ea, quæ præcedunt, vel ſequuntur, vt docent Menoch. conſil. 496. numero 54. Surd. conſil. 431. num. 12. ergo ſecundum caput hoc declaratur per primum, nimirum, habere locum, poſita reformatione.

54 Ad rationes dubitandi propoſitas in quæſito, dico cum ibi allata ex Clem. VIII. & Sacra Congregatione, ſint declaratiua, & confirmatiua Decreti Concilij non plus obligare, quam ipſum Tridentinum. Dici etiam poſt conſtitutiones Clem. VIII. de Reformatione profeſſorum acceptas non fuiſſe in multis præſertim in materia accidentium Paupertatis apud non reformatos, neq; proinde obſtare innouationem ſequentium Summorum Pontificum, quia innouatio intelligitur facta reſpectu Reformatorum, & ea parte, qua alij huiuſmodi conſtitutiones acceptarunt, præterquam quod dici poteſt, illarum confirmationem eſſe in forma communi, quæ de non acceptatis non tribuit obligationem nouam, ſed confirmatum relinquit in ſuo ſtatu.

55 Ad declarationes Congregationis dicendum eſt, eas regulari ſecundum illam triplicem reſponſionem ad quæſitum, ſiquidem cum ſint factæ ſuper dictum caput, non plus obligant, quam ipſum caput. Deinde ſunt opiniones, quæ nullam vim habent obligandi, vt in re hac aſſerit Diana reſolut. 32. de paup. relig. §. Reſtat, citando Sanch. lib. 8. diſput. 2. numero 10. P. Ledeſma tom. 1. de Sacr. pœnit. cap. 13. diff. 1. Bonac. q. 1. de legib. p. 4. Villalobos tract. 2. diff. 7. num. 5. Valerum ver. Abſolutio diff. 1. num. 20.

56 Dictum de incorporatione, & confuſione peculij cum cæteris rebus communitatis, vel intelligitur ſuppoſita reformatione, vel dic illam ſufficienter fieri per ſimplicem licentiam Superioris, & eius declarationem decernentis huiuſmodi bona aſſignata particularibus profeſſis eſſe incorporata monaſterio, neque enim in his incorporandis neceſſaria eſt corporalis apprehenſio, vt monaſterium aquirat dominium, vt ex l. Inter diuinum C. de Sacroſ. Eccl. Couar. libro ſecundo var. reſolut. capitulo 19. docet Megal. 1. 2. lib. 2. cap. 27. num. 60. & 61. dominium bonorum Eccleſiarum conuentuum, locorum piorum, ciuitatum aquiri ſine corporali apprehenſione.

Quæres 22. An illis conuentibus non Reformatis, & pauperibus, vbi Religioſis non ſubuenitur iuxta indigentiam perſonæ, & ſtatus, vel ob paupertatem conuentus, vel ob negligentiam, aut malitiam Superiorum, Religioſi poſſint ſibi retinere annuos cenſus, pecuniam, & huiuſmodi aquiſita à parentibus, amicis, ex concionibus, lecturis, confeſſione, ſeu alia quauis induſtria?

57 Reſpond. Poſſunt de licentia Superioris, modo ſint parati reddere rationem, & conſignare ad nutum Superioris, etiam Tridentino nõ obſtante, & hoc bene probat Lezana cap. 6. nu. 21. ad 26. alios citans, & num. 31.

Quæres 23. Quot conditiones requirantur, ne religioſus retinendo, vel expendendo aliquod peculium, peccet peccato proprietatis?

68 Reſpond. Quatuor conditiones. Prima, vt habeat dependenter à voluntate ſuperioris, ita quod non poſſideat titulo alicuius iuris proprij. Secunda, vt ſit paratus illud reſignare ad nutum ſuperioris. Tertia, vt illud conuertat in licitos, & pios vſus ad decentiam ſui ſtatus. Quarta demum, vt id quod habet non ſit ſuperfluum ſed conueniens ſuo ſtatui, & conditioni. Primæ duæ ſufficiunt in Religionibus non reformatis ad excuſandum à vitio proprietatis. Defectus tertiæ, & quartæ adhuc excuſant ab hoc vitio, accedente expreſſa licentia ſuperioris, ex probatis quæſt. 16. de ſuperfluis, & quæſt. 17. de illicitis vſibus, licet non excuſet ab alijs peccatis auaritiæ, & malæ diſtractionis rerum monaſterij. Vide Beiam part. 4. caſu 32. §. Duo, referentem poſtremas, Coriolanũ ad hunc caſum num. 7. referentem tres.

Quæres 24. An Religioſus, qui dum erat nouitius, ſibi fecit liuellum, vel eidem iam profeſſo relictum fuit legatum, ſub ea conditione, ne ſuperior ſe ingerat, illud accipiendo independenter à Superiore fiat proprietarius? Item an huiuſmodi legata teneant?

59 Reſpond. Religioſus ita aquirens huiuſmodi legata peccat mortaliter, quia fit proprietarius intendens retinere independenter a voluntate Superioris. Ita de vtroque caſu loquens Graff. part. 1. libro 3. capitulo quinto numero 42. de relicto, & 44. de adiecta conditione in profeſſione, & alijs communiter. Legatum autem factum ſub hac cõditione, ne Superior ſe intromittat, tenet, quia aut conditio iſta eſt turpis, ac proinde non vitiat legatum, ſed vitiatur, & pro non adiecta habetur. l. 1. l. Si qui ita, l. Si quis ita conſtitutus, l. Quæ ſub conditione, l. conditiones, quæ contra ff. de condit. inſtitut. aut trahi poteſt in bonum ſenſum dicendo, per eam, nihil facti, aut commoditatis, & vtilitatis pertinere ad conuentum, cuius eſt ſolum aquiſitio iuris, & dominij, & ratio huius explicationis eſt, quia voluntas teſtatoris ſeruari debet eo meliori modo, quo poteſt, ne eius diſpoſitio fuerit inanis, & irrita, & hoc poſterius multis probat Sanchez libro ſeptimo capitulo decimoſeptimo numero quarto. Itaque cum teneat legatum, poterit ſuperior benignè annuere ſubdito, vt potiatur legato, aliter contradicendo ſubditus proprietarius eſt, cum vtatur independenter à voluntate Superioris, licet malitioſe contradicentis. Quod ſi ſuperior nolit conſentire, vt religioſus vtatur relicto, ſtatim relictum reuertetur ad hæredem, vel dominum, cum dicatur relictum ſub ea conditione, ſiue via vltimæ voluntatis, ſiue donationis, ex eodem Sanchez numero ſeptimo. Quando autem relinquens declarat ſe velle, vt legatum etiam quoad dominium ſit omnino Religioſi, & non conuentus, nonnulli cẽſent nullum eſſe legatum ex Regula vbi pugnantia interſeri teſtamento inuenirentur, neutrum ratum eſt ff. de reg. iur. Ita plerique cum Roſella ver. Abbas numero 12. Angel. ver. Monaſterium num. 1. Silu. ver. Religio 8. quæſtione 5. loquentes de legato, contractu, & donatione, quos citat Sanchez num. 11. ſed non ſequitur nu. 12. aſſerens legatum valere, & reijci conditionem

Digitized by Google

vti turpem, & reſpondet obiectis, negat tamen nu. 13. id locum habere in donatione, ſed eſſe irritam, ſicut contractus vitiari per ſimiles conditiones turpes, vt poteſt colligi ex ff. de condit. ob turpem cauſam. Quod ſi teſtator adijciat pœnam vt con-tradicente Superiore, transfeat ad extraneum, Sanch. lib. 7. cap. 17. nu. 16. concludit tenere pœnam, contra quamplures tenentes reijci talem pœnam to. vti nullam, ac proinde valere relictum pro cõuentu. Vide Lezanam cap. 6. num. 34.

Quæres 25. An religioſus bona ſibi relicta ex teſtamento, donatione, ex habita concione, vel alio titulo ſine peccato proprietatis poſſit repudiare, rogando offerentes, vt huiuſmodi tradant ſuis conſanguineis, aut alteri extraneo?

60 Reſp. Sibi relicta immediate à religioſo quouis ex prædictis titulis repudiari non poſſunt neque ſimpliciter, neque ſub ea conditione, quia in illis immediate ſuccedit monaſterium, quod hæreditatem, donatum, legatum, eleemoſinam ex concione, lectura &c. poteſt adire conuentus abſque aliquo facto Religioſi, immo ipſo contradicente, vt pluribus citatis docet Sanch. lib. 7. capit. 12. à numero 35. ad 41. Et de relictis ratione concionis, lecturæ, &c. patet hæc repudiare non poſſe, quia ſicut Religio habet ius ſuper labores profeſſi, ita ſuper fructus ſuorum laborum, ſuper quos ius habet monaſterium, ſine cuius conſenſu profeſſus repudiare non poteſt, Nec obſtat ipſemet Sanch. libro 7. capitulo 19. numero 74. & 75. & ex eo Lezana cap. 6. numero 47. Bonac. p. 1. de largit. num. num. 4. afferentes non eſſe proprietarium religioſum rogantem amicum, qui ſibi aliquid vult donare, vt potius donec conſanguineis, vel alijs; quia aliud eſt repudiare rem, quam alter habet voluntatem donandi, vt dicitur hoc ſecundo loco; aliud vero iam relictum, ſed nondum acceptatum relinquere, & non acceptare, quod fieri non poteſt ſine vitio proprietatis, eum faciat actum dominij independenter à voluntate Superioris, habentis iam aliquod ius ſuper illud relictum, cum huiuſmodi immediate aquirantur conuentui. Quod autem Religioſus rogans ſecularem volentem ſibi aliquid donare, vt donet extraneis, non ſit proprietarius ſuadetur, Tum quia nolle acceptare talem rem, ad quam conuentus nullum ius habet eſt actus conformis voto paupertatis, nimirum abdicatio proprij, ergo non eſt actus proprietatis. Tum quia per illam rogationem nihil ſibi vſurpat; neque appropriat. Peccauit tamen contra charitatem priuando monaſterium vtilitate illius rei, quando non habuit cauſam iuſtam reijciendi relinquẽdum; quod ſi rogauit pro pauperiore, quam ſit monaſterium nullum committit peccatum. Prædicta procedunt, modo prius non acceptauerit ſaltem tacite, quia tunc res facta fuit monaſterij, ex quo donando alijs, facit actum proprietatis independenter à voluntate Superioris. Si adſit prohibitio repudiandi hæc, adhuc non eſt proprietarius, ſed tantum peccat contra obedientiam ſuperioris.

Quæres 26. An furans à ſeculari, ſeu etiam religioſo ea intentione, vt conſignet Superiori, ſiat proprietarius?

61 Reſp. Negatiue, quia ablati non intendit aquirere dominium, neque vſum niſi depẽdenter à voluntate Superioris, quod non eſt peccatum proprietatis, ſed ſolius furti. Ita Nau. conſil. 3. de ſtatu mon. num. 40. Sanch. lib. 7. cap. 19. num. 55. & ex eis Lezana cap. 6. num. 37.

Quæres 27. An Religioſi etiam accipientes de cibarijs monaſterij, & ea inſumentes comedendo ſint proprietarij?

62 Reſpond. Sunt proprietarij, quia contra voluntatem ſuperioris abſumunt res communitatis; non peccant tamen mortaliter, niſi damnificatio ſit notabilis, & nimia, neque diſplicentia ſuperioris videtur aggrauare malitiam furti, quia vt filij familias videntur tractandi Regulares clam ſumentes pro ſe eibaria, quæ ſi donarent extra ſine dubio peccatum mortale facilius incurrerent, quam ſi ipſi comederent. Ita docet Suar. Sanchez apud Dianam reſol. 3. de paup. relig.

Quæres 28. An Religioſus quotidie obligatus pro conuentu celebrare, ſi recipiat ſtipendium miſſarum pro ſe peccet etiam peccato proprietatis.

63 Reſpond. Certum eſt, quod non ſatisfacit & peccat mortaliter cum obligatione reſtitutionis, iuxta quod dixi reſol. 25. præterea peccat contra votum paupertatis, quia recipit contra voluntatem Superioris, qui in huiuſmodi re mala cenſetur inuitus. Quod ſi à Superiore habeat facultatem applicandi pro ſe, vel alio modo poſſit ſatisfacere, vti accedente conſenſu tradentis, tunc excuſatur ab hoc vitio, quia præſumitur tacitus Superioris conſenſus, cum ſit circa rem licitam, Vide Lezanam capitulo 6. numero 36. & capitulo 21. numero 4. vbi dicit habentes præceptum, vel ſtatutum non recipiendi eleemoſynas pro miſſis, aut Sacramentis miniſtrandis recipientes peccant vitio proprietatis, cum accipiant contra voluntatem ſuperioris.

Quæres 29. An perſona Religioſa recipiens aliquid ob turpem quæſtum ſui corporis dicatur proprietaria?

64 Reſpond. Vtique, quia recipit contra voluntatem ſui Superioris, qui præſumitur inuitus, & ideo non poſſit præſumi tacitus conſenſus. Verum quidem eſt, quod ſi petat licentiam à Superiore recipiendi aliquid ab amico, tacendo cauſam turpem, non dici proprietarium, quia recipit dependenter à ſuperiore, cui non eſt neceſſe narrare cauſam, niſi illam quærat, & tunc religioſus ſubſtituendo aliam fictam non ideo eſt proprietarius, ſed tantum mendax. Dici etiam poteſt ſimpliciter, quod non eſt proprietarius, quia cum hic duo ſpectentur actus turpis, & receptio muneris, ſeu mercedis, poteſt præſumi volens Superior munus independenter à turpitudine, reſpectu cuius cenſetur inuitus, Vide Lezanam cap. 6. numero 38. vbi citat Hieronymum Grat. in diſciplina Regul. par. 2. capit. 8. §. 3. afferentes, quod primo dixi, quod eſt probabilius, quamuis poſterius non careat ſua probabilitate.

Quæres 30. An Religioſi ludẽtes peccent peccato proprietatis?

65 Reſpond. Religioſi ludẽtes de licentia ſui ſuperioris,

rioris, ſi non extet prohibitio Regulæ, vel conſtitutionum, in quibus ipſe diſpenſare non poteſt, non peccant peccato proprietatis, quia rem ludo exponunt dependenter a voluntate ſuperioris, quę non præſumitur in ludis illicitis, ſed tantum in honeſtis, & vbi, parua pecunia inſumitur, & moderata ad ſtatum Religioſi. Ita Sanch. libro 7. capitulo 19. numero 76. 78. & ex ipſo Lezana capitulo 6. numero 50. 51. Vide quæ dixi de ludo reſol. 33.

Quæres 31. An Religioſus recipiens aliquas pecunias diſtribuendas ſine licentia Superioris, immo contra eius voluntatem, ſit proprietarius? & An aliquid ſibi vti pauperi retinere poſſit?

66 Reſpond. Recipiens, & diſtribuens acceptum pauperibus a Domino deſignatis, vel a ſeipſo deſignandis non eſt proprietarius, vtique vero aliquid ſibi applicando independenter a voluntate Superioris, cum exerceat actum proprietatis. Primum ſuadetur, quia recipiens, & diſtribuens pauperibus à domino deſignatis nullum actum iuris, aut dominij exercet, ſed ſimplex factum exercet, ac ſi eſſet famulus domini, docet Sanch. libro ſeptimo capitulo 30. numero ſecundo. Secundum de conceſſa facultate diſtribuendi ad ſuum libitum, probatur, quia per hanc diſtributionem ad ſuum libitum faciendam nullum ius aquirit, ſed ſimpliciter deſignat, & nominat perſonas, quibus acceptum diſtribuere habet, quod non eſt agere actum proprietatis, cum nihil ſibi vſurpet, neque ius, neque rem aliquam. Ita præcitatus Sanchez numero quarto, qui hinc inde allatis rationibus reſoluit, & reſpondet, Suar. in ſuo Enchir. ver. Votum paupert. Ledeſma in Addit. ad ſum. tract. 32. capitulo quarto, diff. duodecima, & cum eis Diana reſolut. 65. de Regul. & reſolut. 20. de paup. Relig. vbi citat Fauſtum in Theſauro Relig. libro 8. quæſtione 109. num. ſecundo & ibi Diana citat in oppoſitum Turrianum, Rodr. Societatis, Cenedo, & Layman, probantes quia poſt acceptationem rei traditæ non poteſt dominus reuocare traditum, ac proinde tranſtulit ius adminiſtrationis in Religioſum independenter a voluntate ſuperioris, conſequenter aduertatur voto paupertatis, quod à profeſſio reijcit omne ius etiam adminiſtrationis. Reſpondet Diana, adhuc dominum poſſe reuocare traditum, cum non abdicauerit a ſe dominium, ſed commiſerit Religioſo, quaſi famulo, vt diſtribueret: neque illa diſtribuendi facultas eſt proprium ius, & dominium, ſed merum factum, & executio voluntatis domini, & improprie ius, aut dominium, quod ſupponit diſpoſitionem rei interueniente propria authoritate, & nomine, diſtribuens autem nil propria authoritate facit, ſed nomine alterius famulatur.

Quæres 32. An ſuperior conuentus iuxta interueniente cauſa, vti melioratio, &c. poſſit tradere religioſo ad affictum fundum, ſeu prædium, ea lege vt ſingulis annis talem pecuniæ ſummam, vel quid alterius monaſterio ſoluat, & ipſe de reliquo viuat? Videtur obſtare Trident. ſeſſ. 25. capit. 2. illis verbis. *Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere etiam ad vſumfructũ, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam, adminiſtratio autem bonorum monaſteriorum, ſeu conuentum ad ſolos officiales eorumdem ad nutum Superiorum amouibiles pertineant.* Ecce clare cõſtat huiuſmodi traditioni obſtare Tridentinum, maximè cũ is religioſus non ſit officialis conuentus.

67 Reſpond. ſuperior concedere poteſt huiuſmodi affictum Religioſo priuato, reuocabilem tamen ad ſuum nutum. Probatur ex capit. Cum ad monaſterium, de ſtatu monach. vbi ius huiuſmodi traditionis vocet obedientiam commiſſam. Ratio autem id dictat, quia & Superior vtiliter agit negotium ſui conuentus, & profeſſus nihil agit contra voluntatem Superioris, immo illius voluntatem obſequitur, & conuentui prodeſt. Ita docet Nau. tom. 2. com. 2. de Regul. numero 15. §. Secundo adiunctis §. Ad quintum, §. Ad ſextum, reſpondendo ad dictum capit. Concilij ibi nil de nouo ſtatui, ſed intelligi iuxta ius antiquum, quod non negat huiuſmodi traditionem ex iuſta cauſa, neque proinde hoc idem habet negare Tridentinum illius declaratiuum, declaratio enim nil de nouo ponit, ex vulgatis iuribus, ſed negatiua refertur, quando nulla adeſt iuſta cauſa ita tradendi, illum ſequitur Miranda tom. 1. quæſt. 28. art. 7. Sanch. lib. 7. capit. 22. num. 13.

Quæres 33. An donatio abſque licentia Superioris induceat proprietatem in donante? & obligationem reſtitutionis?

68 Reſpond. Religioſus donãs abſque licentia ſaltem tacita aliquid notabile facit contra votum paupertatis: & tenetur procurare, vt donatarium reſtituat monaſterio, quando donauit aliquid communitatis, aliter ipſemet Religioſus tenetur reſarcire damnum monaſterio illatum, ex conceſſis ad proprium vſum; Quod ſi donet ex conceſſis ſibi ad ſuos vſus licitos, nulla adeſt obligatio reſtitutionis; ſufficit autem donatario ſi reſtituat ipſi donanti.

69 Primum, quod ſit proprietarius donans abſque licentia ſuperioris aliquid cõmunitatis, aut etiam ſibi applicatum; probatur ex cap. Non dicatis 12. quæſt. 1. vbi prohibetur Religioſis aliquid dare, ſeu donare, quod idẽ eſt, & ratio eſt, quia donare eſt actus dominij & proprietatis. Ita omnes docent cum Sanch. lib. 7. cap. 19. num. 95. Bonac. de reſtitut. in particulari de religioſ. p. 3. numero 6. & in tract. de donation. part. 2. num. 6. Lezana alios citans cap. 6. numero 52. Beia part. 4. caſu 32. §. Reſpondeo.

70 Secundum, quod facienda ſit reſtitutio per ipſum religioſum, niſi donatarius reſtituat, probatur; damnum illatum fuit monaſterio, ergo iuſtitia dictat reſarciendum eſſe damnum ab illis, qui illius cauſa fuerunt. Ita Bonac. de reſtit. part. 3. de reſtit. fac. à relig. num. 7. & in Tract. de largit. mun. p. 6. n. 30. Sanch. lib. 7. cap. 19. num. 109. de donatario obligato reſtituere, & nu. 112. de religioſo habente reſtituere in eius defectum, Lezana cap. 6. nu. 53. loquens de recipiente.

71 Tertium, quod religioſus de conceſſis ſibi ad proprium vſum, quando monaſterium inde non patitur, non teneatur reſtituere, probatur, Tũ quia filiusfamilias donans ſibi aſſignata à patre non tenetur reſtituere patri, cum nullum damnum paſſus ſit. Tum quia monaſterium nullum paſſus,

Digitized by Google

fuit detrimentum, & Religioſus ſibi illud intulit voluntarie, ergo nullam habet obligationem reſtituendi. Ita Sanch. lib. 7. capit. 19. num. 112. in fine, Bonac. p. 6. de largit, mun. numero 32. §. Hæc tamen.

72 Quartum, quod bene fiat reſtitutio ipſi profeſſo, ſuadetur, quia res prudenter conſtituitur in priſtinum ſtatum, niſi dubitetur recipientem iterum abuſurum, aut ſit remotus ab adminiſtratione, quia tunc reſtituendum eſt monaſterio. Ita Sanch. lib. 7. cap. 19. num. 110. Bonac. p. 6. de largit. mun. n. 31. cum alijs.

Quæres 34. An adhuc vigeat conſtitutio Clem. VIII. prohibens largitionem munerum?

73 Reſpond. Quamplures tenent non vigere, neq; vſu receptam fuiſſe; & huius opinionis ſunt Gratianus in ſuis diſceptat. forenſ. tom. 2. cap. 201. numero 17. Megal. l. 2. cap. 27. num 65. & conſil. 33. numero 17. Valerus ver. Munera nu. 1. 6 Homob. part. 4. de caſib. reſeru. & part. 1. Exam. tract. 7. ca. 30. quæſt. 123. quos pro ſe citat Diana reſol. 1. de paup. relig. In Hiſpania non fuit recepta Sanch. li. 7. ca. 19. num. 100. prope finem. Et reuera ita practicatur etiam in fonte negotiorum, omnes enim munera diligunt.

Quæres 35. An Religioſi de licentia ſuorũ Superiorum poſſint facere eleemoſynam de ſibi relictis ex concionibus, lecturis, aut alio modo ſibi permiſſis non ſolum conſanguineis ſed etiam alijs pauperibus?

74 Reſpond. Poſſunt etiam de licentia præſumpta, quia nullo iure prohibetur eleemoſyna, immo quandoque præcipitur, vti in graui, & extrema neceſſitate, D. Thom. 2. 2. quæſt. 32. art. 8. ex eo Lezana capit. 6. numero 5., immo ſtante extrema neceſſitate Religioſus facit eleemoſynam ſine licentia Superioris, Angles de eleemoſ. q 4. Rodr. tom. 2. q. 57. art. 2. ex eodem Lezana, immo etiam repugnante Superiore, quia cum pauper habeat ius aliquod ſuper bona illius Religioſi, poteſt Religioſus illa cedere ſine licentia ſuperioris, Sanch. lib. 7. capit. 19. num. 96. qui de facultate faciendi eleemoſynam tam à Superioribus, officialibus, quam à ſubditis multa docet à nume. 89. ad 15. Bonac. p. 6. de largit. mun. propoſ. 2. Beia part. 4. quarta caſu 32. de donationibus factis conſanguineis.

Quæres 36. An donationes, permutationes, vẽditiones librorum, & ſimilium quæ ſolent fieri inter Religioſos ſine expreſſa licentia ſuperiorum in Religionibus non reformatis, ſint actus proprietatis?

75 Reſpond. Minime, quia ſolent fieri palam, ſuperioribus ſcientibus, immo videntibus, & non contradicentibus, ergo præſumitur tacita licentia, quæ excuſat à vitio proprietatis. Ita Ledeſma apud Dianam reſol. 39. de paupert. Relig. licet res ſit notabilis decem, aut duodecim realiorum, contra Coriolanum ad caſum 8. numero 6. quando dat rem notabilem. Vide Sanch. libro 7. cap. 19. à numero 71 ad 74. *Lezanam* cap. 6. num. 52. Dianam reſol. 65. de Regul. ad finem, vbi tenet contra Sanch. habentem licentiam donandi aliquid religioſo eiuſdem monaſterij, recipientem non indigere noua licentia, ſed eam extendi ad ipſum, diſpoſitum ſiquidem in vno correlatiuorum extenditur ad alterum.

Quæres 37. An Religioſi abſq; vitio proprietatis habeant ius ſuper ſpiritualia, & ſuper officia, ſeu beneficia ſibi in Religione conceſſa, itaut ab illis remoueri non poſſint ſine legitima cauſa?

76 Reſpond. Religioſi non ſolum ſuper bona ſpiritualia ius habent, quod non obſtat voto paupertatis, quod eſt abdicatio proprietatis rerum temporalium, & pecunia æſtimabilium, vt probaui hic quæſt. 1. § Octauo; ſed etiam ſuper officia ſua, & beneficia illis collata per electionem, à quibus ſine legitima cauſa remoueri non poſſint, cap. Monachi, ad finem de ſtatu monac. ibi gloſ. ver. Non mutentur, gloſ. confirmantur, capit, Porrecta 6. de confirmat. Gloſ. ver. Dum viueret, capit. Cum inter 16. de elect. gloſ. ver. Perpetuo, capit, Cum ad monaſterium, de ſtatu monach, cæteri vero officiales, & adminiſtratores habentes officia potius ſeruitutis, & famulatus, quam excellentiæ, & Superioritatis amouibiles ſunt ad nutum Superioris, licet nunquam deberet remouere illos, ſine aliqua rationabili cauſa, & hi ſolent remoueri ſine vlla iudicij figura in mea Religione, & in pleriſque ita ſeruatur, cum iura ita ſe habeant, ad nutum nempe ſuperioris, quod inſinuat arbitrium ſuperioris à ſola ratione Regularum ſine ſtrepitu iudiciali.

Quæres 38. An Religioſus proprietarius ſit etiam fur?

77 Reſpond. Proprietarius quandoque eſt fur; tunc nimirum cum ſibi vſurpat aliquid monaſterij ſine licentia; nam committit furtum, quia aufert alienum inuito monaſterio, quod eſt dominus; & ſacrilegium, quia recipit illud ſine licentia Superioris violando votum paupertatis. Aliquando poteſt eſſe ſolum fur, vt ſi rem furetur de licentia ſuperioris, aut rem ſurripiat vt tradat alteri; aut comburat ſegetes alienas. Interdum ſolum proprietarius, vt ſi accipiat aliquid, cum pacto ne dominium aquiratur monaſterio, quia tunc ſibi vſurpat aliquid contra voluntatem ſuperioris, à vero tamen domino ratione cuius fur non dicitur. Bene Sanchez libro ſeptimo capitulo 20. numero 8. 9. 10.

Quæres 39. An Religioſus proiiciens cibaria præparata pro cæna in flumen, quia ſibi non placebant, ſit proprietarius?

78 Reſpond, Eſt, quia donans contra voluntatem ſuperioris eſt proprietarius; ſed damnare eſt proiicere, & perdere l. filius familias ff. de donat. l. Cum de indebito, §. Qui non ſoluit ff. de probat. explica cum donatur indignis, Barboſa Vaz lit. D. nu. 62. ſed iſte Religioſus perdit, & proiicit cibaria, ac proinde a fortiori eſt proprietarius. Ita reſpondit Megal. conſil. 83. de hac re, quia iſte Religioſus talem actum dominij exercuit, quem veri Domini in re propria exercere ſolent.

Quæres 40. An ipſi Superiores, aut alii officiales diſtrahentes, aut alienantes bona tam mobilia, quam immobilia ſuorum monaſteriorum incurrunt vitium proprietatis? Videtur, quod ſic, quia huiuſmodi ſunt actus proprietatis fa-

ĉti contra voluntatem ſuorum ſuperiorum, & patet in alienatione, quæ fit à ſolo Domino, cap. Abbati 16.diſt.54. &ibi redditur ratio, quia eſt actus dominij in alterum à ſolo patrono peragendus; ſed ſuperiores, & officiales non ſunt patroni, ſed adminiſtratores tantum ergo alienantes ſunt proprietarij. Et ita docet Sanch.lib.7.capitulo 19. numero 22.vbi citat præter alios Nau.conſil.3.de ſtatu monach.numero 42.& tom. 2. comment.3. numero 27. Sed vtrobique non loquitur de bonis communitatis, ſed de applicatis particularibus, & in comment.nil de ſuperioribus ſub illo numero 27.ſed immediate ante §.Septimo, dicit ſuperiores habentes multa ſuis vſibus peculiaribus deputata non eſſe proprietarios.

79 Reſp. Superiores, & officiales diſtrahentes, & alienantes indebite ſibi conceſſa à maioribus ſuis contra eorum voluntatem ſunt proprietarij, quia de illis tamquam domini diſponunt, ac ſi in hoc eſſent Religioſi ſubditi alienantes, ſeu diſtrahentes ſine licentia ſuorum. Sic intelliguntur citati doctores. Procedunt hæc, quando huiuſmodi habent applicata à ſuis ſuperioribus, vt ſeruatur in mea Religione, vbi Superiores locales habent ſchedulam ſuæ expropriationis ſubſignatam à Generali. Aliter propria authoritate, qua erga alios vtuntur, condecentia ſuo ſtatui applicare poſſunt, vt docent Sanchez libro ſeptimo capitulo 19. numero 25. & licet male agant expendentes in actus turpes, non tamen ſunt proprietarij, quia ſicut ſubditi excuſantur, ex probatis quæſtione 17.ita & ſeipſos licentiantes excuſantur. Superiores vero alienantes bona communitatis non ſunt proprietarij, quia per votum paupertatis non promiſerunt abſtinentiam ab alienatione rerum monaſterij, quando eſſent Superiores, ſed tantum abdicare a ſe peculium, & illud non aquirere, neque retinere, aut à ſe reijcere contra voluntatem Superioris. Confirmatur quia huiuſmodi alienationes ad ſe ſpectant, ergo quod male, & iniuſte alienent non arguit proprietatem, ſed malam adminiſtrationem, & dilapidationem bonorum monaſterij. Officiales vero dicuntur proprietarij, quia habent adminiſtrationem dependenter à voluntate Superioris, ergo abutentes illis contra eius voluntatem ſunt proprietarij.

Quæres 41. An omne vitium proprietatis ſit peccatum mortale, itaut neque paruitas materiæ excuſet? Nonnulli cum Gerſone, D. Anton. & Vivaldo apud Sanchez libro octauo, capitulo 20. numero primo, apud Lezanam capitulo ſexto, numero 57. male cenſuerunt leuitatem materiæ non poſſe excuſare a mortali, ſed ſibi appropriantem etiam acum peccare mortaliter, quorum dictum opinio non eſt, ſed potius error, & falſitas, cum fere in quauis materia leuitas materiæ excuſet, etiã in materia votorum, vt de communi docet ipſe Sanchez libro quarto capitulo 12. numero quinto Diana reſolut. 24. tractat. quinto Miſcellan. part. 3.

80 Reſpond. Religioſus ſibi approprians, vel diſponens de aliqua re contra voluntatem Superioris ſi ſit leuis momenti peccat ſolum venialiter, ſi grauis mortaliter. Sed de hoc dixi ſupra initio §. Quantitas, vbi dixi quænam dicatur notabilis quantitas inducens peccatum mortale. Vide Nau.tom.2.com.2.de regul.num.2.Coriolan.hic num.13. Lezanam cap.6. num. 17. & 58. Dianam reſol.34.& 35.de paup.relig.vbi de religioſo peccante mortaliter paulatim modica ſurripiendo, quando ex eis notabile damnum ſequitur monaſterio.

Quæres 42. Quid diſponatur circa obſeruationem voti paupertatis in Religione Tertij Ordinis, vt cognoſcatur, quando quis dicendus ſit proprietarius?

81 Reſpond. Circa votum Paupertatis, quod in ſua profeſſione emittere debent, vt apparet ex conſt. *Perſonas vacantes.* Ioan.23.26. Octob. 1414. confirmantis diuerſa ſtatuta à noſtris Flandrenſibus facta, inter quæ adeſt forma profeſſionis, in qua exprimendum eſt votum Paupertatis, & habetur in Regula Leonis X.cap.2.& in ſtatutis, quę Regulæ ſubſtantiam continent capit.9. ſequentia traduntur de obſeruantia huius voti. Nam Eugen. IV. conſtit. *Iniunctum nobis,* ita loquitur. *Quodque eorum omnia, & cuiuslibet ipſorum bona in domibus, in quibus profeſſionem expreſſam pro tempore fecerint, illis bonis, de quibus infra tres menſes à die ingreſſus eorum in ordine prædicto computandos teſtari fuerint, dumtaxat exceptis, matris tamen vxoris, & filiorum eorumdem, pro tempore in dicto ordine poſt obitum parentum ſuorum huiuſmodi remanere volẽtium, in omnibus ſemper ſaluo iure, communia exiſtant, & ad domus, & loca huiuſmodi libere pertineant, & pertinere debeãt.* Et paulo inferius. *Quodque cum licentia extra domos commorantes, ſeu ſeruientes huiuſmodi* i. Eccleſiis ſecularibus, *pro tempore, id totum, quod interim licite aquiſiuerint, & eis tunc ſuperfuerit, domibus, in quibus profeſſionem fecerint, integre dare, & aſſignare teneantur, authoritate prædicta harum ſerie ſtatuimus, decernimus atque concedimus.* Deinde Clemens VII. in ſua conſtit. pro regnicolis incip. *Ad vberes fructus,* prędeceſſorum ſuorum conſtitutiones, ac eorumdem Fratrum ſtatuta compendioſe relata, & pro expreſſis habens, cõfirmando, & innouando de paupertate hæc habet. *Dictusque Antonius, & pro tempore exiſtens Generalis Viſitator ſuper voto Paupertatis, tam in communi, quam in particulari ad vitam, ſeu ad tempus, prout hactenus eſt conſuetum cũ Fratribus, & Monialibus, ac Eremitis dicti Ordinis de Pœnitentia diſpenſare etiam de cætero libere, & licite valeat.* Pius V. in conſtit. *Ea eſt officij noſtri,* in qua nobis Italis abſtulit Generalẽ, de voto Paupertatis ita ſcribere facit. *Ad hæc nullis omnino Fratrum, & Sororum Tertij Ordinis huiuſmodi, qui prædicta tria vota ſubſtantialia fecerint, etiam prætextu quorumcumque priuilegiorum, diſpenſationum, & indultorum, permiſſionum Apoſtolicarum, aut etiam inueteratæ conſuetudinis voto repugnantis, ſeu quacumque alia cauſa proprium quicquam, aut priuatum liceat obtinere, ſed omnia etiam priuatim, ac intuitu cuiuſcumque perſonæ donata, oblata, & conceſſa, vbique communia, & indiuiſa omnibus Religioſis eſſe debeant. Quicumque vero pecuniam, aut aliam rem qualicumque cauſa conceſſam Prælato ſuo celauerit, furti reus cenſeatur, & tamquam fur puniatur,*

tur, eam tamen diligentiam ſuperior cuiuſque domus adhibeat, vt de communi ipſius domus, ſingulis iuxta exigentiam conſulatur. Poſtremo in Regula, ſeu Statutis, quæ Regulæ ſubſtantiam continent, habentur ſequentia, cap. 10. *Legimus ineunte Eccleſia, omnes, qui credebant, fuiſſe pariter, & habuiſſe omnia omnino communia. Eorum igitur vitam affectantes mandamus, vt omnes noſtræ Congregationis Fratres iuxta Apoſtolica priuilegia, in communi viuant neque etiam ſine Miniſtrorum licentia, ſub prætextu emendi Breuiaria, vel alios libros, ſeu quælibet alia proprium, priuatamque pecuniam habere, ac retinere poſſint. Etenim eam ipſam ſuis Miniſtris tradere debent, vndecumque eam lucrati ſint, aut acceperint, Tradita ſibi pecunia Miniſtri tradentium indigentiæ ſubueniant, ne male audiant, alijs tradita maledicendi occaſione. Itaque nullus ad profeſſionem recipiatur, niſi omne peculium, aut patrimonium reliquerit, ſeque in communi victurum eſſe promiſerit, Neque poſſit quiſpiam agere, negotiari, emere, vendere, vel commodare quicquam, Miniſtri venia non impetrata.* Capite 16. de bonis repertis apud Religioſos decedentes ita ordinatur. *Bona autem è vita decedentium, ſi qua habere contigerit, illi Cœnobio aquirantur, in quo eos profeſſionem emiſiſſe conſtiterit, niſi aliud de bonis eorum Generalis Miniſter cum Diſcretorum conſilio duxerit ſtatuendum.* Verba huius capitis expoſui ſupra quæſt. 14. vide ibi pro eorum intelligentia.

Deducitur ex his omnibus nequaquã licere noſtris profeſſis habere aliquid proprium, ſicut alij Religioſi eius incapaces ſunt, & nil aliud prohibetur in dictis locis. Quod autem dicitur de diſpenſatione circa votum paupertatis, quam poteſt facere Generalis, intelligendum eſt, quo ad accidentia ipſius voti, ita quod poteſt concedere alicui peculium ad tempus, vel etiam ad vitam profeſſi quo ad vſum facti, & a ſe dependenter. Habere ergo poſſunt peculium de licentia Superioris localis, & per illud agere, negotiari, emere, &c. impetrata venia, hoc eſt, habita licentia, ſeu conſenſu ſaltem tacito, & præſumpto conuentus, ſiquidem non ſolum dicitur impetrari licentia expreſſa, ſed etiam tacita, qui enim hanc habet præſumptiue impetraſſe dicitur.

Quæres 43. Quænam pœnæ ſtatuantur contra proprietarios?

82 Reſpond. Sunt ſequentes. Prima eſt peccatum mortale, quando deficit in re graui, & notabili materia. Secunda eſt reſeruatio peccati proprietatis, ſi fiat à ſuperiore, iuxta Decretum Clemẽtis VIII. Tertia, debet remoueri à communione altaris, ca. Monachi, de ſtatu monac. nomine communionis venit receptio Euchariſtiæ tam ſacerdotum, quam aliorum. Quarta, caret Eccleſiaſtica ſepultura cap. Monachi cap. Cum ad monaſterium, de ſtatu mon. vnde ſepeliendus eſt in ſterquilinio cũ pecunia extra monaſterium ex eodem ca. Cum ad monaſterium, non eſt autem neceſſe cum eo totam eius pecuniam ſepelire, ſed aliquid eius, cum textus loquatur indefinite; immo ſi in loco Sacro de facto ſepeliatur, exhumandus eſt, ſi fieri poſſit ſine maximo ſcandalo, ex ca. Super quodam, eod. Iſta autem pœna non eſt danda omnibus proprietarijs, ſed illis tantum, qui admonitione præmiſſa deprehenſi, & in morte inuenti fuerint cum peculio, quod noluerunt reſignare, vt clare colligitur ex citatis textibus. Quare qui tempore mortis admonitus de ſchedula inuentarij facienda, peculiũ occultauit; debet priuari ſepultura Eccleſiaſtica. Quinta, per idem cap. Cum ad monaſterium, erat à Religione expellendus, ſed ibi gloſ. ver. Expellatur, dicit eius loco ſuccedere arctum monaſteriũ, nimirum carcerem. Sexta, deprehenſus, & conuictus proprietarius debet per ſententiam priuari voce actiua, & paſſiua per biennium Trident. Seſſ. 25. cap. 2. in fine, hæc pœna ſicut tertia, & quarta non afficit omnes proprietarios, ſed tantum retinentes peculium, non autem a dantibus, aut expendentibus, vt docet Sanch, lib. 7. cap. 20. num. 11. in fine de pœna ſepulturæ, & num. 13. de priuatione vtriuſque vocis. Neque has incurrunt poſſidentes ſuperflua de licentia Superioris, quia hæ pœnæ non incurruntur niſi à retinentibus contra voluntatem Superioris repugnantem. Sanch. lib. 7. cap. 19. num. 25. ex Nau. tom. 2. com. 2. de regul. num. 21. Alij dicunt illos eſſe excommunicatos, ſed reuera non reperitur hæc pœna in iure, ex eodem Sanch. & Lezana cap. 6. num. 59.

Quæres 44. An Nouitius in renuntiatione facienda iuxta Decretum Trident. reſeruando ſibi certam penſionem ſibi tradendam à conſanguineis ex conuentione facta cum illis poſſit addere hanc clauſulam, quod ſit in ſuo arbitrio exigere illam, vel omittere exactionem relinquendo dictã penſionem conſanguineis, quando illa non indigebit?

Reſpond. Illa conditio, ſeu clauſula eſt turpis, cum ſit contra votum Paupertatis, conſequenter pro non adiecta habetur, quia includit actum proprietatis; ratione cuius aquirit ius diſponendi de illa penſione ad libitum independenter a Superiore, hoc ipſo, quod vult libere poſſe illam renuntiare conſanguineis, cum non indigebit. Confirmatur, quia per illam renuntiationem, ſecuta profeſſione, Religio aquiſiuit ius ſuper illa pẽſione, ergo illi renuntiare non poteſt, cum ſit ſub dominio, & proprietate Religionis. Vt autem teneat debet accedere expreſſus conſenſus ſaltem Superioris localis eius conuentus, qui ſuccedit in iure profeſſi.

RESOLVTIO XLIV.

De quinto caſu reſeruando in Religione.

Iuramentum falſum in judicio Regulari, ſeu legitimo.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum eſt atteſtatio rei Sacræ.*

2 *Iuramentum actus latriæ quandoque male adhibitum.*

Iura-

3 *Iuramentum quid prout eſt caſus reſeruatus.*
4 *Mendacium falſa ſignificatio vocis cum intentione fallendi.*
5 *Iudicium Regulare quale ſit?*
6 *Quale iudicium legitimum?*
7 *Credens iurare verum excuſatur à reſeruatione.*
8 *Interrogatus contra formam iuris non incidit iurans falſum.*
9 *Quænam ſit forma iuris?*
10 *Iudex tribus modis poteſt procedere contra reum.*
11 *Infamia quid?*
12 *Clamoroſa inſinuatio?*
13 *Indicia quæ & quot?*
14 *Semiplena probatio.*
15 *Plena probatio.*
16 *Iurans falſum in hoc iudicio incidit.*
17 *Iurans æquiuocando excuſatur.*
18 *Fingens iurare non incidit.*
19 *Nouitij includuntur in caſu,*
20 *Mandans excluditur.*
21 *Periurium ſine ſcriptura non eſt reſeruatum.*
22 *Periurium coram arbitro non eſt reſeruatum.*

PRo intelligentia huius caſus, explicandum eſt Iuramentum, quid iudicium Regulare, & quid legitimum.

1 Iuramentum à iure deriuatum, quia id, quod iuratur ita obligat, vt pro lege ſit habendum, definitur atteſtatio rei Sacræ. Vel eſt inuocatio rei Sacræ in teſtimonium, & confirmationem alicuius dicti, vel facti. Idem enim ſignificat atteſtatio, & inuocatio in præſenti materia. Dico, *Rei Sacræ*, ſub quibus verbis venit non ſolum Deus, in quo tantum principaliter conſiſtit iuramentum actus latriæ, quo ipſe Deus adoratur, verum etiam quæuis alia res Sacra Chriſtus, Sancti, Eccleſia, Sacramenta, Sacramentalia, Sanctorum Reliquiæ, quia Iuramentum non ſolum committitur, cum Deus vocatur in teſtem, ſed etiam cum inuocantur aliæ res Sacræ, quatenus in illis relucet Deus, per cuius nomen dicitur expreſſe inuocari, tacite vero iuratur, cum per creaturas inuocatur. Ita docent omnes cum Sanch. lib. 3. cap. 1. & 2. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 13. num. 1. Claui Regia lib. 5. cap. 1. Immo quæuis verba prolata cum intentione iurandi ſufficiunt, vt quis iurare dicatur, vt cum alijs docet Bonac. part. 1. de Iuram. num. 6. Iuramentum autem duplex vnum aſſertorium, in quo affirmatur aliquid, vel negatur; alterum promiſſorium in quo aliquid promittitur.

2 Licet Iuramentum ſit actus Latriæ, quo Deus adoratur, & conſequenter ſit actus bonus, & meritorius, vt omnes Theologi, & reliqui doctores fatentur, tamen quandoque ſit malus defectu circũſtantiarum requiſitarum, quæ ſunt tres, Veritas, Iuſtitia, & Iudicium, Ierem. cap. 4. illis verbis. *Iurauit viuit Dominus in iuſtitia, in iudicio, & veritate.* Veritas conſiſtit in eo, quod iuraturus, aut certo ſciat, aut ex ſufficienti diligentia adhibita iuxta exigẽtiam rei, loci, & temporis, putet ſaltem probabiliter eſſe verum id, quod aſſerit, aliter ſi dubiũ pro certo, vel certum pro dubio dicat, periurus eſt, & facit iuramentum falſum, non autem ſi iuret dubium pro dubio. Iurans autem ſine veritate, ſed cum mendacio, & falſitate cognita peccat mortaliter reſpectu cuiuſcumque materiæ, in re enim hac leuitas materiæ non excuſat ex communi cõſenſu doctorum, quia grauis iniuria irrogatur Deo, cum adducatur in teſtimonium tamquam teſtis falſus, docet Sanch. lib. 3. cap. 4. num. 6. procedit ſiue ſit aſſertorium, ſiue promiſſorium, quatenus in actu promittendi non habet intentionem exequẽdi, quod promiſit iuſtum, & licitum. Iuſtitia in eo conſiſtit, vt fiat de re bona, licita, & honeſta, qui autem promittit facere rem malam mortaliter, iurando peccat mortaliter, venialiter vero eodem genere peccati afficitur, non tamen tenetur exequi iuratum, quia iuramentum non eſt vinculum iniquitatis, Cap. Inter cætera 22. 22. quæſt. 4. cap. Quanto 18. de iureiur. cap. 1. de conſuet. in 6. cap. 1. de iureiur. in 6. Iurans vero aſſerendo, vel negando de re mala ſiue mortifere, ſiue venialiter, peccat ſolum venialiter loquendo Regulariter, Suar. tom. 2. de relig. lib. 3. cap. 2. nu. 5. Sanch. li. 3. cap. 4. num. 33. Bonac. p. 3. de iuram. in fine. Iudicium denique vocata neceſſitas eſt, vt fiat cum debita reuerentia. i. pro re alicuius momenti, data occaſione, & raro, defectus huius conditionis inducit iurantem ſolum in mortale peccatum, quia leuis iniuria Deo fit, vt teſtantur communiter Doctores.

3 Iuramentum autem falſum, prout eſt caſus reſeruandus, eſt mendacium in iudicio Regulari, vel legitimo iureiurando firmatum. Ita Sanc. Belloch. in ſimili de caſibus reſeru. part. 2. quæſt. 1. nu. 319. ex D. Thom. 2. 2. quæſt. 98. art. 1. & alijs communiter, & vnico verbo dicitur Periurium. Duæ ergo conditiones requiruntur vt Religioſus incurrat hunc caſum. I. quod iuret falſum. II. & quod id faciat in iudicio Regulari, vel legitimo.

4 Dixi. I. *Mendacium*. Eſt autem mendacium falſa ſignificatio vocis cum intentione dicendi falſum; vnde mendacium eſt, cum homo dicit ore aliter, quam iudicat in corde, quamuis a parte rei ita ſit, vt dicit Toletus lib. 4. cap. 21. num. 7. Itaque de eſſentia mendacij eſt falſitas realis, vel putatiua ex communi doctorum cum D. Tho. 2. 2. quæſt. 110. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 143. de Mendacio num. 1. poteſt autem quis mentiri quatuor modis. Primo, quando ſcit aliquid non eſſe verum, dicit illud eſſe verum. Secundo, quãdo ſcit aliquid eſſe verum, negat eſſe verum. Tertio, quando dicit ſcienter dubium pro certo. Quarto, quando dicit ſcienter certum pro dubio. Porro, quouis ex prædictis modis mendacium ſit iuramento iudiciali firmatum eſt caſus reſeruatus, quia ſemper eſt iuramentum falſum.

5 Secundo dixi. *In iudicio Regulari*, quale eſt illud, quod fit coram iudice Regulari, vt eſt Generalis in tota Religione, Prouincialis in prouincia, Prælatus in ſuo conuentu, qui omnes dicuntur iudices ordinarij, vt docet Iulius Clarus 5. ſent. §. fin. q. 75. verſ. Quæro quis ſit iudex monachoru, teſte Ghiſlerio de Iudice Regul. cap. 2. num. 11. cap. 9. num. 7. & alij Regulares eiuſdem ordinis habentes a prædictis commiſſionem iudicandi, qui vocantur iudices delegati. Procedit de quouis iudicio publico ſiue ſit criminale, ſiue ciuile, ſiue tempore viſita-

ſita-

ſitationis, ſiue pro aliquo puniendo; & comprehẽdit tam reos, quam accuſatores, ſeu denuntiatores, & teſtes, &c.

6 Tertio dixi. *Vel legitimo*, quale eſt illud, quod coram Papa, Sacra Congregatione, Protectore, Inquiſitore, ſeu Epiſcopis, aut alijs habentibus ius iudicandi, & deferendi iuramentum, Graff. hic n. 5.

Quæres autem. I. An putans iurare verum, ſed reuera dicit falſum ex inſufficienti diligentia adhibita incidat in hunc caſum?

7 Reſp. Non incidit, quamuis alias peccet mortaliter ex graui negligentia nõ procurandi ſcire veritatem; Ratio eius eſt, quia iſte non habet intentionem fallendi, cum putet ſe iurare verum, licet inconſiderate agat parum cogitando de veritate inueſtiganda. Ita mihi videtur ſentire Graff. pr. li. 3. cap. 5. ad hunc caſum num. 16. A fortiori ille non incidit, qui poſt omnem adhibitam diligentiam iurat a parte rei falſum, putando probabiliter ſe verum iurare.

Quæres 2. An interrogatus contra formam iuris, falſum iurando peccet mortaliter, & hunc caſum incurrat?

8 Reſpond. Iurans ſic falſum peccat quidem mortaliter, quia iuramentum caret debita veritate, cuius defectum non habet ſupplere, neque excuſare inordinatus modus interrogandi, non tamen incidit in caſum reſeruatum, quia iuramentum falſum non fuit depoſitum in iudicio Regulari, neque legitimo, ſiquidem, vt dicit D. Thom. 2. 2. quæſt. 76. art. 4. ad 2. iudicium iniquum non eſt vere iudiciũ, iniquum autem eſt factum inſeruato ordine iuris; neque præterea iudex eſt, ſi non ſit in eo iuſtitia, ca. Forus, de verb. ſignif. & cap. Vera, in gloſ. diſt. 45. ſed in eo, qui procedit ſine forma iuris non eſt iuſtitia, cum iure non agat, ergo iudex non eſt, cõſequenter ſic iurans, vere in iudicio non dicitur iurare, ſicut neque quando interrogatur à iudice nõ competente. Ita Graff. pr. lib. 3. capitulo 5. numero 23. & 34.

Quæres 3. incidenter quid ſit forma iuris, & quotuplex, & quomodo iudex dicatur procedere iuxta formam iuris?

9 Reſpond. Eſt forma iuris, ſeu iudicium actus legitimus duarum perſonarum actoris, & rei ſuper eadem re contracta quæſtione ſub eodem iudice ex cap. Forus, de verb. ſignif. ac proinde eſt actus trium, iudicis, actoris, & rei, gloſ. in Clem. de verb. ſignif. ver. Non exigant. Eſt autem forma iuris duplex; vna accidentalis, quæ conſiſtit in requiſitis à iure communi tam Ciuili, quam Canonico, quorum omiſſio non irritat proceſſum de facto, & regularium iudicibus conceditur, cap. Qualiter 24. ad finem, de accuſat. & ex Bonif. VIII. Sorbus ver. Appellare, Bertius tit. 5. ſuæ praxis cap. 5. Mirand. quæ l. 14. artic. 1. concl. 2. de ordine iudic. Sunt autem accidentia porrectio libelli, citatio in die non feriata, &c. ſine quibus iudicium conſiſtere poteſt in vera iuſtitia. Altera forma vocatur ſubſtantialis, quæ conſiſtit in ijs, quæ ſunt de iure naturali, & diuino, & ſunt quatuor; primum, quod contra reũ præcedat accuſatio, aut denuntiatio, vel infamia, aut clamoroſa inſinuatio, vel inditia, vel ſemiplena probatio. Secundum, vt teſtes examinentur cũ iuramento; Tertium, vt abſens vocetur; Quartum, vt indefenſus non cõdemnetur niſi ſit contumax, ex Aretino in ſua praxi ca. 4. ex Panor. in cap. Delicti, de iudic. Coriolano in hoc caſu §. 16. Nauar. conſil. 1. de ſent. & re iudic. Hæc omnia ſeruanda ſunt etiam à iudicibus Regularibus, quia ſunt eſſentialia, quorum omiſſione petit iudicium, & iuſtitia.

10 Notandum autem eſt, quod iudex tribus modis poteſt procedere contra reum. I. per modum accuſationis. II. per modum denuntiationis. III. per modum inquiſitionis. Nõ poteſt autem iudex primo & ſecundo modo procedere cõtra reum examinando illum, aut torquẽdo, niſi duo præcedant, delatio accuſationis, & interrogatio teſtium, à quibus ſi habuerit ſemiplenam tantum probationem, poterit illum interrogare, & negando veritatem, vel eam tacendo per falſum iuramentum incurrit reſeruationem aliter non, ſi non conſtet de accuſatione, & teſtibus, poteſt etiam illum torquere; & ſi habuerit plenam probationem, poterit etiam condemnare illum ex communi doctorum prædictorum, cum quibus Bonac. diſp. 10. de legib. q. 2. p. 6. Quando procedit tertio modo per viam inquiſitionis, quæ triplex eſt, prima Generalis, quæ fit in communi tam reſpectu perſonarum, quam criminum, & faciunt viſitatores ſingulis annis, interrogat præciſe quemcumque abſque aliquo prætio ex prædictis: torquere tamen, aut condemnare ex ſola Generali inquiſitione non poteſt, vt docet Ghiſilerius cap. 16. num. 82. vbi num. 7. ex ca. Romana, de cenſib. in 6. dicit in huiuſmodi viſitationibus non eſſe exigendi iuramentum à Superioribus, niſi eorum ſtatuta id ordinent, quia prohibetur in iure communi, vnde ſi ab interrogatis exigatur, poſſunt vti æquiuocatione, ne cum iudicibus diſceptent, immo præciſis ſtatutis iurantes falſum puto non incidere in Reſeruationem, quia iudicium hoc non fit ſeruata forma iuris præcipientis non eſſe deferendum iuramentum. Secunda vocatur ſpecialis, in qua quæritur contra determinatam perſonam de tali delicto, & in hac non poteſt iudex procedere contra reum, niſi præceſſerit infamia, vel clamoroſa inſinuatio. Tertia dicitur mixta duplex, vna in qua quæritur de tali perſona, & delicto in communi, in qua requiritur præuia infamia, vel ſemiplena probatio, & accuſatio, aut ſaltem indicia manifeſta: Altera, in qua quæritur de reo in communi circa tale delictum, hæc non requirit infamiam, aut aliud, ſed ſufficit ſi delictum ſit notum, Vide Bonac. cit. part. 5. vbi num. 15. ait in ſex caſibus iudicem poſſe procedere contra reũ infamia non præcedente. I. in criminibus hæreſis, apoſtaſiæ, & læſæ maieſtatis. II. quando non procedit ad puniendũ, ſed ad diſpenſandũ, vel conferendum beneficium. III. quando reus ſponte fatetur delictum in iudicio ſaltem coram iudice, & notario. IV. Quando committitur coram iudice, & alijs circumſtantibus. V. Quando communis ſuſpicio ſupplet infamiam. VI. Quando præceſſit generalis inquiſitio, quæ infamiam indicit. Pro intelligentia prædictorum explicandi ſunt termini ſequentes, Infamia, Clamoroſa inſinuatio, Inditia, Semiplena probatio, & plena.

In-

11 Infamia eſt frequens vox bonorum, & proborum hominum, quę reum ſuſpectum de tali crimine rationabiliter reddit. Seu, eſt, quando viri probi iudicialiter teſtantur eſſe talem rumorem de tali crimine, Requiruntur ergo duo, publicatio facta de tali crimine, & quod ſit facta a viris prodis, cuiuſmodi ſunt viri, qui non ſunt mali, neque leues, vt notat Gloſ. in cap. Licet ex quadam, de teſtib. Quare vox malorum, aut diſcolorum, vel leuium hominum non inducit infamiam. Quinam vero numerus virorum requiratur ad infamiam, quidam requirunt decem, alij plures, alij maiorem partem loci, viciniæ, Conuentus, collegii, &c. alij demum relinquunt arbitrio prudentis. Vide Bonac. diſput. 10. de legib. q. 2. p. 5. num. 4. Mirand. q. 7. art. 1. 2. & 3. Ghiſil. c. 8. Lezana cap. 27. de oblig. regul. num. 6 & alij communiter.

12 Clamoroſa inſinuatio eſt vox totius populi, vel publicus rumor inter multos, qui de tali crimine extra iudicium loquuntur, & murmurant, Ita pręcitati.

13 Indicia ſunt ſigna, & circumſtantiæ, ex quibus prudenter, & rationabiliter iudicamus de alienis actibus. Sunt autem triplicia. Alia leuia ſufficientia ad capiendum reum, non tamen ad illum examinandum, licet ſufficiant ad capiendum informationes contra ipſum, exemplum ſit de aſſertione vulnerati in fama, & in graui inimicitia, ex Claro quæſt. 20. & hæc vocantur ſuſpiciones, ſi non ſunt multum vrgentia; ſi vero multum vrgent dicuntur præſumptiones, ſeu argumenta. Leue indicium eſt etiam dictum ſocij criminis apud Bonac. cit. num. 4. p. 5. Item dictum teſtis inhabilis, fama ſola, aſſertio vulnerati, ex Ghiſil. cap. 18. nu. 3. Grauia, quæ vocantur ſuſpiciones vehementes, & ſemiplenæ probationis ſunt illa, quæ procedũt ex magnis, & ſolidis coniecturis, vt confeſſio delicti extra indicium ab inquiſito facta, fuga rei poſt delictum, dictum teſtis inhabilis tortura firmatum, & ſimilia, quæ ſufficiunt ad examinandũ, & torquendum reum ex Ghiſil. cit. num. 4. Aretino cap. 7. de inditijs, Coriol. in hoc caſu num. 63. Vide Mirand. quæſt. 7. art. 4. Grauiſſima vero vocata indubitata, violentæ ſuſpiciones, & pluſquã ſemiplenæ probationes, ſunt illa, quæ oriuntur ex maximis coniecturis animum iudicis conuincẽtibus; vt, ſi quis euaginato enſe egrediatur è domo habente vnicum oſtium, facie turbata, vbi eſt occiſus. Item repertus in lecto cum femina, & huius generis indicia ſufficiunt etiam ad condemnandum Ghiſil. cap. 18. num. 5. Aretin. intellige ad pœnam extraordinariam, Coriol. in hoc caſu num. 63. alij apud Bonac. cit. volunt efficere ſolum ad examinandum, & torquendum.

14 Semiplena probatio eſt dictum vnius teſtis oculati iurati omni exceptione maioris id eſt cui nihil opponi poteſt. Neceſſe ergo eſt vt is teſtis proprijs ſenſibus audierit delictum, & nullam patiatur exceptionem. Coriol. num. 20. Bonac. diſput. 10. de legib. q. 3. p. 5. num. 5. Ghiſil. cap. 17. num. 85. ad 89. dicens procedere tam in ciuilibus, quam criminalibus, ſufficiens ad torquendum reum. Vide Mirand. q. 7. de ordine iudic. art. 5.

15 Plena probatio eſt dictum duorum ſaltem teſtium omni exceptione maiorum, & hæc ſufficit ad terminandum proceſſum, ſi nil aliud deſideretur, vnde poteſt examinari, torqueri, & demum condemnari reus.

Multa alia dicere poſſem ſpectantia ad iudiciũ, quia tamen hic non intendo proſequi hanc materiam, cum ſit extra præſentem locum, vnde ſufficiat tetigiſſe ea, qnibus inſtructas Confeſſarius facile ſcire poſſit, quandonam quis incurrat hunc caſum.

16 Concluditur ex his, iurantem falſum coram iudice incompetente, vti defectu iuriſdictionis, vel quia interrogatus non eſt ſubditus illi; aut ſi eſt iudex competens, non tamen interrogat ſeruato ordine iuris, vt quia procedit ad examinandum reum nulla præmiſſa accuſatione, denuntiatione, inditijs, &c. non incidere, quia non ſufficit ſimpliciter iurare falſum, ſed in iudició legitimo id præſtandum eſt. Sic teſtis interrogatus ordine non ſeruato, vt quia nulla præceſſit infamia, accuſatio, denuntiatio, &c. licet periurus ſit non tamen caſum incurrit, quia iuramentum falſum vere non dicitur factum in iudicio, cum non ſit verum, ſed iniquum iudicium. Vide de hoc ordine reſpectu teſtis Bonac. diſput. 10. de legib. q. 2. p. 5. num. 14. Ghiſil. cap. 17. num. 96. Mirand. q. 18. per totum, Coriol. hic num. 49. Graff. hic num. 23.

Quæres 4. An in iurando æquiuocans contra mentem iudicis interrogantis incurrat reſeruationem, ſiue habeat ius æquiuocandi; vt, quia interrogatur à iudice incompetente, vel non ſeruata forma iuris, ſiue nullum ius habeat æquiuocandi.

17 Reſpond. Quamuis iurans æquiuocando ſine legitima cauſa peccet mortaliter, inferendo grauem iniuriam iudici, eludendo iudicium, non tamen incidit in caſum, quia ſic iurando non facit mendacium, cum non eat contra mentem ſuam, neque proinde eius iuramentum eſt falſum, vt colligo ex Sanchez libr. 3. cap. 6. num. 13. Bonac. de communi p. 12. not. 1. & 2. nec obſtat, quod reſpectu iudicis fiat mendacium, quia illud non eſt iuratum, neque mens iudicis quantum iux recta efficere poteſt, vt iurans periurus ſit, quando habet formalem intentionem æquiuocandi, & iurare aliud, quod non intendit iudex, cum malitia periurij affici non poſſit iurans contra ſuam voluntatem, quando æquiuocat, vt mendacium euitet. Id quod à fortiori procedit, quando interrogatus habet legitimam cauſam æquiuocandi. Ergo cum non iurauerit falſum excuſatur à reſeruatione caſus. Oppoſitum ſentiunt Graff. hic num. 23. & ex eo Belloch. part. 2. de caſibus reſeruat. quæſtione 1, numero 333.

Quæres 5. An interrogatus fingens ſe iurare, ſed non iurans eo quod non habet intentionem talem, proferendo nihilominus verba iuratoria ſemper excludendo iuramentum incidat dicendo falſum?

18 Reſpond. Non incidit, quia cum ſine intentione non conſiſtat iuramentum, neque proinde ei anecti poteſt falſitas, quare erit illa falſitas ſimplex mendacium peccatum tale, quale negotium ſuper quod ſit, Deinde fictum iuramentum non

eſt

Digitized by Google

eſt iuramentum, ergo neque poteſt eſſe periurium.

Quæres 6. An periurij, & alij perpetuo commenſales iurantes falſum in iudicio regulari, aut legitimo incurrant caſum reſeruatum?

19 Reſpond. Subijciuntur huic caſui, quia regulares iudices ſunt eorum ordinarij, & competentes iudices, vt docent omnes cum Nauar.conſil.6. de foro compet. Rodr.tom 2.q.2. art.10. Nau.cap. 12.num.65.Bonac.p.3. de legib.num.31. §. Dixi. Faciunt dicta reſol.38.q.3.

Quæres 7. An mandans, conſilium dans ad iurandum falſum incidat?

20 Reſpond. Non, quia iſti non exprimuntur in littera. Graff. hic num.24.

Quæres 8. An interrogatio ſub iuramento facta falſo ſine ſcriptura inducat reſeruationem?

21 Reſpond. Non inducit, quia iuramentum hoc falſum non dicitur factum in iudicio, publica, & cum debita ſolemnitate; ſed potius priuatim, neque proinde exigens iuramentum procedit vt iudex.

Quæres 9. An iurans falſum coram arbitro incidat in reſeruationem?

22 Reſpond. Non, quia non dicitur iurare in iudicio, ſed in arbitrio; diuerſi enim ſunt iudex, & arbiter, vnde gloſ. fin. cap.6. de arbitris diſtinguit inter iudicium, & arbitrium, & hoc proprie non eſt iudicium, vt cum alijs docet Gofred. tit. de arbitr. Ita in ſimili docet Belloch.pag.359.num.92.

RESOLVTIO XLV.

De ſexto caſu reſeruando in Religione.

Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum etiam effectu non ſecuto.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſterilitas, & abortus?*
2 *Procurare abortum quid.*
3 *Abortus caſualis non reſeruatur.*
4 *Pro tuenda vita, & honore non licet abortus.*
5 *Abortus cauſatus ex metu graui non eſt reſeruatus.*
6 *Dubitans de animatione fœtus excuſatur.*
7 *Abortus inanimati putati animati excuſat.*
8 *De conſulente, & auxiliante abortui.*
9 *Mandans comprehenditur.*
10 *Caſus abortus, & homicidij differunt.*
11 *Pœna contra abortientes.*
12 *Excommunicatio eſt reſeruata.*
13 *Conceſſa facultas pro peccato extenditur ad cenſuram.*
14 *Diſpenſant ſuper ea irregularitate.*

CVm definitio cuiuſlibet rei ſit deciſio cuiuſcumque rei, & difficultatis, quæ ſolet accidere circa illam, ideo præmittendum eſt quid ſit procurare abortum, & quomodo à ſterilitate differat.

Quæres igitur 1. Quod ſit ſterilitas, & abortus, & quomodo inter ſe differant?

1 Reſpond. Sterilitas eſt infœcunditas filiorum, ſeu defectus, quo filij procreari non poſſunt, quod prouenire poteſt naturaliter tam à mari, quam à femina; & de hac infœcunditate naturali ſermo nō eſt, cum hæc ſine peccato contingat; alia eſt infœcunditas voluntaria, per quam femina præcipue certis remedijs adhibitis redditur inhabilis ad procreationem filiorum, & huius procuratio grauiſſimum mortale peccatum contra naturale ſeminarium. Abortus autem eſt eiectio fœtus immaturi iam concepti ex vtero, ſiue fœtus ſit animatus, ſiue inanimatus. Ita Doctores omnes ſuper Bul. lam Sixti V. incip. *Effrænatam*. Differunt autē, quod ſterilitas non ſupponit fœtum, neque conceptum; Abortus autē ſupponit conceptionē, & fœtum, ita Lupus de caſib. Bergomi caſu 9.n.11. & cum latum ſit inter vtrûque diſcrimen, pęnę contra vnum crimen latæ non debent extendi contra alterum, niſi legiſlator expreſſe id diſponat, vt facit Sixtus V. in citata conſtitutione; quare cum in præſenti caſu noſtro fiat mentio de ſolo abortu, & non de ſterilitate, in caſum incidunt procurantes abortum, non autem ſterilitatem, cum ex diuerſis non fiat illatio, maxime in pœnalibus, in quibus non fit extenſio de caſu ad caſum. Et ita dicit in hoc caſu pro Secularibus Lupus citatus, & Floronus in hoc caſu V. de abortu num. 11. §. Tertio excipitur, qui tamen num.5. dixit abortum procurari, quando poſt copulam impeditur ne fœtus concipiatur, procurando, vt fœmina ſterilis efficiatur; ſed ego puto eiectum ſemen ſtatim poſt copulam mingendo, vel digitis eijciendo non dici abortum, ſed tunc ſolum cum eſt conceptum ſemen, hoc eſt, inceptū fieri fœtus in loco ſuo naturali per organizationē licet imperfectam, ſimplex enim eiectio ſemē quatenus adhuc tale eſt formaliter abortus non eſt.

Quæres 2. Quid ſit procurare abortum, vt ſciatur, quando Religioſus incurrat huoc caſum reſeruatum?

2 Reſpond. Procurare abortum caſum reſeruatum eſt applicatio ſtudioſa alicuius medij ad eijciendum fœtum animatum mortifere ante tempus, etiam effectu non ſecuto.

Dixi I. *Applicatio*, ſola enim præparatio medicaminis, poſitionis, ſeu alterius medij nunquam inducit abortum, ſed præterea requiritur eorum applicatio, in qua formaliter conſiſtit procuratio, vt in datione veneni, potionis, verberationis, laboris, ponderis, &c. Lupus caſu 9.num.19.

Secundo dixi, *Studioſa*, hoc eſt determinata ad hunc finem ſcienter, vt ſequatur abortus; alio enim fine dans potionem, &c. ex odio &c. non vt offendat fœtum, ſed præciſe ſolam perſonam, quia forſan ignorat prægnantem, non dicitur procurare abortum, neque proinde incidere in reſeruationem. Graff. hic in fine.

Tertio dixi, *Alicuius medij*, non enim ſola voluntate, aut verbis efficitur abortus, ſed præterea requiritur aliquod factum, vt potio, verberatio, labor, pondus, &c.

Quarto

Quarto dixi, *Ad eijciendum fœtum*, quia alio fine data potio, id non eſt procurare abortum, vt dixi §. Secundo, vt ſi fiat ad recuperandam ſanitatem, vt dicam infra de abortu caſuali.

Quinto dixi, *Animatum*, quia procurans eiectionem fętus inanimati, non incurrit hunc caſum, quia Papa hunc ita expreſſit excludendo à reſeruatione procurationem fętus inanimati. Animatur autem fętus rationaliter in maſculo poſt quadraginta dies, in fœmina poſt octoginta; & in dubio maſculi, vel feminæ præſumitur animatus poſt quadraginta dies, vt docet Nau. cap. 15. num. 14. & conſil. 26. de homicid. Quær. ver. Abortus, Floron. in hoc caſu 5. pro Secularibus num. 3.

Sexto dixi, *Ante tempus mortifere*, quia ſi quis procuraret partum aliquibus potionibus non intentione necandi, ſed vt filius cito exiret, ne tanto tempore mater dolore afficeretur, non incurreret caſum, licet ſequeretur mors. Floron. caſu 5. num. 13. §. Quinto.

Septimo dixi, *Etiam effectu non ſecuto*, ſufficit namque procurare abortum, licet non ſequatur interemptio, & necatio fętus, ſic enim Papa ſe explicat.

Queres 3. An ex abortu caſualiter procurato inferatur reſeruatio? Abortus autem caſualis eſt ille, qui ſequitur ex aliqua actione, quam Religioſus fecit non ex intentione, & animo abortiendi, ſed alio fine, ſiue malo, vt ex odio, vel vt ex morte ſuccederet in hæreditate, ſiue bono, ne ſequeretur infamia, &c.

3 Reſpond. Abortus caſualis non præuiſus à Religioſo nõ inducit reſeruationem, quia applicatio, cuiuſcumque rei ſit, non dicitur procuratio abortus, ſed alterius rei; Confirmatur quia iſte caſus intelligi debet iuxta conſtitutionem Sixti V. vbi facit mentionem de abortu voluntario, non caſuali. Deinde Nau. c. 15. num. 14. dicit, eum, qui in periculum non tamen probabile abortiendi induxit grauidam, non peccare mortaliter, etiam ſi poſtea abortiatur, ergo neque in caſu noſtro. Ita Graff. part. 1. lib. 2. cap. 63. num. 9. Floron. caſu 5. de Abortu num. 9. §. Quid autem, §. Excipitur primo, Lupus caſu 9. num. 17.

Quæres 4. An pro conſeruando honore, ſeu vita puellæ; vel pro conſeruatione vitæ mulieris poſſit procurari abortus etiam à Religioſo, & ſic euitari caſus reſeruatus?

4 Reſp. Neutrum licite fieri poteſt. Primum ſuadetur ex illo axiomate in Rom. 3. *Non ſunt facienda mala, vt inde eueniant bona*; neque enim illud dictũ, ex duobus malis minus eſt eligendum hic habet locum, quia licet extendatur ad mala culpæ, verificari non poteſt reſpectu eorum, quę intrinſece, & in ſe ſunt mala, eſt autem malum intrinſece procurare abortum, vt euitetur infamia. Graff. part. 1. lib. 2. cap. 63. num. 12. & 23. & ex eo Flor. in hoc caſu 5. §. I. Lupus caſu 9. num. 27. Secundum probatur per ſacrum dictum mox adductum. Præterquamquod fętus non ſolum corporaliter, ſed etiam ſpiritualiter necatur, quod peius eſt, quã prægnantem perdere vitam. Ita Graff. part. 1. lib. 2. cap. 63. num. 22. Floron. caſu 5. num. 9. §. Quarto, Lupus caſu 9. num. 28. Quod ſi fętus ſit inanimatus non eſſet peccatum docent plerique cum Graff. cit. num. 24 quos citat Floron. cit. §. 11.

Quæres 5. An Religioſus ad euitandam mortem ſibi comminatam, ſi non det potionem feminæ ad abortiendum, incurrat reſeruatum procurando, ſeu dando potionem?

5 Reſpond. Licet peccet mortaliter, quia metus cadens in conſtantem virum à peccato non excuſat in ijs, quæ ſunt intrinſece mala, tamen excuſatur à reſeruatione, quia excuſat à pęna quauis metus grauis, ergo etiam à reſeruatione, quæ eſt quædam pœna. Ita Floron. caſu 5, num. 13. §. *V*ndecimo, Lupus caſu 9. num. 2 ?.

Quæres 6. An dubium de fętu animato excuſet à reſeruatione?

6 Reſpond. Dubitans de animatione fętus, ſtante dubio, ſi procuret abortum, quem non tentaret, ſi probabiliter ſciret eſſe fętum animatum, nõ incidit, quia iſte ex intentione non lædit fętum animatum. Deinde ſicut ille, qui non habet intentionem percutiendi Petrum Clericum, quam tamen ex accidenti percutit, non incidit in excommunicationem; ita neque intendens non lædere fętum animatum, non incurrit reſeruationem, licet poſtea ex accidenti inueniat animatum. Demum caſus dubius non eſt ſubiectus reſeruationi, vt probaui reſol. 38. q. 41.

Quæres 7. An lædens fętum inanimatum, quem putabat animatum excuſetur à reſeruatione?

7 Reſp. Excuſatur, quia ad incurrendum reſeruationem requiritur, vt lęſio talis ſit non ſolũ ex parte parantis, ſed etiam ex parte lęſi, cum attendatur res prout eſt ex parte rei, non in imaginatione.

Quæres 8. Quomodo auxilians, ſeu conſulens ad abortum faciendum incidat in caſum reſeruatum?

8 Reſpond. Auxilians dicitur qui ad hoc opem præſtat, & cooperatur abortui; vt, ſi doceat modum abortiendi, vel conficiat potionem, vel emat, vel pecuniam det ad emendum, &c. Conſulens autem dicitur qui ſuadet, hortatur, rogat, vel inſtigat ad hoc malum. Debet autem cõſilium eſſe efficax, itaut hortatu conſulentis femina mota ſumat potionem, aliter ſi iam præparata erat, & ideo non mouetur ex conſilio, conſulẽs non incidit, cũ proprie non dicatur conſulere ſed tantum ſecundum quid, ad quod faciunt dicta reſolut. 38. q. 15. Ita de conſilio efficaci caſu 9. num. 12. & 29. Lupus. De auxiliante Coriolan. hic num. 8.

Auxilians autem, aut conſulens caſum non incurrunt, niſi poſita applicatione remedij præparati, quia ſicut non incurrit principale per ſolam præparationem poſitionis, vel alterius medij, ſed per actualem applicationem mulieri grauidæ, ita neque habet incurrere minus principalis vt auxilians, & conſulens, Ita Lupus caſu 9. num. 19.

Quæres 9. An mandans comprehendatur in hoc caſu? Negatiua videtur, quia regulare eſt non ſubintelligi in pœnalibus, neque reſeruatione niſi exprimatur, ex probatis reſol. 38. q. 15. hic autem non exprimitur.

9 Reſpond. Mandans comprehenditur ſub illo verbo, *Procuratio*, qui enim mandat faciendum abortum ſine dubio dicitur hunc procurare, ideo

non

non excuſatur à reſeruatione. Et id eſt conforme Bullæ Sixti V. illis verbis. *Qui de cætero per ſe*, ecce immediata procuratio ſine mandato, *Aut interpoſitas perſonas*, ecce procurationem per mãdatum, mandans enim dicitur agere per interpoſitam perſonam.

Quæres 10. An affectus hoc caſu incurrat etiam decimum de homicidio? qui enim interimit fætum animatum, dicitur homicida ex ea. Quod vero 32. quæſt. 2.

10 Respond. *V*nus alium non includit, licet vtraque interemptio vocetur occiſio, & homicidium, ſiquidem hic agitur de læſione hominis nondum nati, in decimo autem de eiuſdem iam nati interfectione, vt dicam reſol. 49. §. Demum.

Quæres 11. An præter reſeruationem impoſitæ ſint aliæ pœnæ contra abortientes?

11 Reſpond. Sixtus V. in ſua conſtitut. *Effrenatam*, apud Quar. ver. Abortus, Nald. ver. eod. & alios, ſtatuit ſequentes pœnas contra procurantes directe, vel indirecte abortum fætus tam inanimati, quam animati, effectu tamen ſecuto abortus; præterea contra propinantes potiones ſterilitatis, aut impedientes ne fætus ſequatur, & huiuſmodi curantes conſulentes, & mulieres ipſas pocula ſciẽter ſumentes. Prima, incurrunt ipſo iure omnes pœnas, quas iura, tam canonica, quam ciuilia ſtatuunt aduerſus veros homicidas voluntarios actu. Secunda, clericis tum ſecularibus, tum regularibus adiecit ipſo iure pœnas priuationis cuiuſlibet priuilegij clericalis, officiorum, dignitatum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum perpetua inhabilitate ad hæc, & alia huiuſmodi officia, & ordines in perpetuum, cum degradatione, & traditione curiæ ſeculari; ad quæ prædicta ſunt omnino inhabiles, qui clerici non ſunt, ita quod promoueri non poſſunt. Tertia eſt excommunicatio reſeruata, ſublatis quibuſcumque priuilegijs etiam Tridentini, etiam Iubilei ab illa abſoluendi, & alia relaxandi lata contra omnes viros, & fæminas cuiuſcumque ſtatus, & conditionis committentes, auxiliantes, conſulentes, fauentes ad abortum. Poſtea Gregor. XIV. conſt. *Sedes Apoſtolica*, dictam Bullã nimis rigidã moderatus fuit, ita quod cõceſſit, quod à peccato, & ab excommunicatione quilibet confeſſarius approbatus ad audiendas confeſſiones fidelium poſſit abſoluere, deputatus tamen ſpecialiter ad hos caſus per loci ordinarium. Quo ad pęnas, conſtitutionem Sixti V. in ea parte in qua agitur de procuratione abortus fætus inanimati, & ſterilitatis reduxit ad terminos iuris communis, canonum, & Tridentini. In reliquis voluit remanere in ſuo robore, vnde cæteræ pœnæ remanent ſub diſpoſitione prioris conſtitutionis in ordine ad fætum animatum. Itaque pœna excommunicationis eſt ſolum cõtra abortientes fætum animatum, Quar. Rodr. tom. 2. quæſt. 34. art. 4. cum ſuo Compend. reſol. 4. num. 2. Portel ver. eod. nu. 3. vbi dicit neque incurrere irregularitatem, cum non ſit homicidium; neque priuatum eſſe ſuis officijs, ex eod. numero 8. Rodriqu. cum ſuo Compend. numero 4.

Quæres 12. An huiuſmodi pœna excommunicationis, quæ afficit ſolum abortientes fętum animatum reſpectu regularium ſit de iure communi reſeruata, an debeat accedere factum ſuperioris reſeruantis?

Reſpond. De iure eſt reſeruata ſuperioribus, vt colligitur ex citata conſtitutione præcedenti quęſito, vnde quamuis Superiores ſibi non reſeruarẽt peccatum, adhuc confeſſarij non poſſent ab illo abſoluere, niſi prius à ſuperiore tolleretur cenſura. Vide id probatum reſol. 37. q. 13.

Quæres. 13. An Superior concedendo facultatem abſoluendi ab hoc caſu ſimul etiam intelligatur concedere poteſtatem ſuper cenſuram?

13 Reſpond. Subintelligitur conceſſa facultas pro cenſura; Tum quia vno conceſſo, ea omnia, ſine quibus illud vnum expleri non poteſt, intelliguntur conceſſa cap. Præterea, capit. Prudentiam, de off. deleg. l. Cui iuriſdictio ff. de iuriſd. omn. iud. ſed ſine abſolutione ab excommunicatione non poteſt confeſſarius explere ſibi cõmiſſionem factam abſoluendi à peccato. Tum quia alias conceſſio eſſet inutilis, & fruſtratoria, cum illa vti non poſſet. Demum & ſi nomine caſuum non veniunt cẽſuræ, hoc tamen fallit quando caſus habet adnexam cenſuram ex dictis reſol. 37. quæſt. 14. & reſol. 39. q. 22.

Quæres 14. An ſuperiores ſaltem maiores poſſint diſpenſare ſuper irregularitate contracta ex abortu fætus animati?

13 Reſpond. Affirmatiue reſol. 13. quæſt. 5.

RESOLVTIO XLVI.

De ſeptimo caſu reſeruando in Religione.

Falſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, ſeu Conuentus.

SVMMARIVM.

1 *Falſificare manum quid ſit?*
2 *Manus nomine quid veniat?*
3 *Sigilli nomine quid veniat?*
4 *Aut dictio quomodo ſumatur?*
5 *Officialium nomine qui veniant?*
6 *Quando incurratur iſte caſus?*
7 *Quando vero excuſetur?*

1 F*Alſificare* manum alicuius eſt immutare ſenſum, quem ſcriptura à ſe confecta habet, in alium diuerſum cum malitia, & dolo, quia falſitas effectus falſificationis eſt immutatio veritatis. Ita communiter doctores in. l. Quid ſit falſum. ff. de crimine falſi. Falſificatur autem manus alicuius non ſolum fingendo ſcripturam eſſe alicuius perſonæ, ſupponendo illi eius nomen, ſeu ſigillum, ſed etiam omnino imitando eius characteres, eo quod immutatio, & falſitas in rei ſubſtantia conſiſtat, in quantum ſcriptura aliqua confingitur eſſe alicuius, cuius non eſt, ſiue deinde imitetur eius manus,

ſiue

ſiue non. Falſificatur autem manus, vel totã ſcripturam confingendo; vel iam ſcriptam de ordine officialis, ſubſcribendo; vel addendo illi iam conſcriptæ aliquod ſubſtantiale; vel detrahendo, &c. Vide Doct. ſuper cap. Licet regimen, de crim. falſi.

2 *Manus* nomine non ſolum venit ſubſcriptio officialis, quę ſcripturam authenticat, ſed etiam tota ſcriptura, cum & hæc dicatur manus officialis, vnde dixit Cic. Ad Atticum, vtrumque complectens, his verbis. *Nam alexidis manum amabam, quod tam prope accedebat ad ſimilitudinem tuæ literæ.* Nomine igitur Manus venit quęlibet ſcriptura officialis, quatenus officialis eſt, & non vt talis perſonę præſcindendo ab officio, vt ſunt epiſtolæ officialis ad aliquem, in quibus tractatur de re ſpectante ad ſuũ officium; literæ dimiſſoriæ ad ordines, ad officia, ad peregrinandum, ad aliquid peragendum, libri ratiociniorum, inuentarium, libri miſſarum, &c. parum autem refert, ſi ſcriptura ſit confecta per manum officialis, vel alterius eius nomine, quia vtraque dicitur manus officialis.

3 *Sigilli* nomine venit illud ſignum, quo officialis ſuam ſcripturam ſubſignat; hoc autem falſificari poteſt. I. cõſtructione alterius ſigilli ſimilis. II. appoſitione falſi literis officialis. III. appoſitione veri ſigilli ſine licentia ad veras etiã ſcripturas officialis, ex Megal. lib. 3. de cenſ. c. 5. nu. 12. quia licet tale ſigillum in ſe verum ſit, tamen reſpectu literarum, quibus applicatur, falſum eſt. IV. appoſitione falſi ſigilli literis falſis. V. remotione ſigilli à vera ſcriptura, probant Bart. & Pelin. in c. Cum olim 2. de off. deleg. Viuald. in excom. 5. Bullę. De his modis falſificandi ſigillum vide c. Licet regimen, de crim. falſi, & doctores ſuper Bullam Cœnæ Domini, de falſarijs literarum Apoſtolicarum, nã ſuper his doctrina applicari poteſt ad noſtrum caſum, vide Portell. ver. Falſarius num. 1. & 2.

4 *Aut*, hæc dictio, quandoque ſumitur coniunctiue pro, *&*, ſeu etiã declaratiue, pro, *ideſt*; hic tamẽ in propria ſua ſignificatione ſumitur diſiunctiue, ita quod ſufficit ad incurrendũ caſum hunc falſificare alterum illorum, nempe aut manũ ſine ſigillo, aut ſigillum ſine manu. Ita Graff. hic nu. 2. & 22.

5 *Officialium* nomine veniunt quicũque Religioſi ſiue ſint profeſſi, ſiue non, qui habẽt aliquod officiũ ſuperioritatis, vt Generalis, Prouincialis, Cuſtos, Prior, Guardianus, &c. honoris, vt Definitor, Diſcretor, Cuſtos vocalis præciſe, &c. aut oneris, & laboris, aut procurator, ſindicus, celerarius, ſacriſta, depoſitarius, &c. & quicumque alij ſubſcribentes, aut conficientes ſcripturam publicam pro intereſſe monaſterij. Quare nomine officialis non venit tantum vicesgerens alterius, ſed etiam ipſemet Prælatus, vt docẽt Graff. c. 6. n. 9. & 18. Coriol. n. 1. Portel. ver. Falſarius n. 3. vbi excludit Generalẽ, & Prouincialẽ, quos non vult dici officiales cõuentus, ſed prouincię, ſeu Religionis; ſed puto nomine monaſterij venire etiam totam prouinciã, & totã Religionẽ, idem enim verbum relatum ad diuerſas perſonas diuerſimode etiam interpraetatur Grilenz. conſ. 156. nu. 11. nec obſtat, quod nomine officialiũ veniant proprie vicesgerẽtes prælatorũ, vt docet Graff. nu. 8. per gloſ. ver. Officialium c. Ex frequentib. de inſtit. quia quandoque idem verbũ proprie, & improprie ſumi poteſt. Gloſ. ver. Legauit c. 18. de teſtam. Sanch. lib. 8. diſp. 17. n. 16. præterea ſicut officiorum nomine apud regulares veniunt coniuncta cũ ſuperioritate, ex conſt. *Ad Romanũ ſpectat.* Sixti V. apud Quar. pag. mihi 2, 8. de qua re Sorb. ver. Ingreſſus Monaſt. Annot. n. 8. Sãch. lib. 6. c. 16. n. 66. ita & officialiũ nomine veniũt Superiores, tenet enim apud Logicos argumentũ ſecundũ locũ à coniugatis. Idem Portel. ibi requirit, vt religioſus falſificet manũ, vel ſigillũ officialis eiuſdem Conuentus, vbi ambo morantur, quod diſplicet, quia licet ſint diuerſorũ conuẽtuum, adhuc eſt falſificatio manus officialiũ Monaſterij, & ſic verificantur verba caſus, ergo & ipſe caſus; neque enim hæc eſt ampliatio caſus, ſed propria eius interpretatio. Comprehendit vero Sindicum ſecularem, quod reprobo, quia alij etiam officiales ſeculares deberent includi, cum ſint officiales Monaſterij, quod non eſt veriſimile, ergo ſufficit ſub eo nomine venire tantum Religioſos, niſi liber eſſet aromatorias, vel immediate Conuentus conſcriptus à Secularibus.

6 Procedunt hactenus dicta. I. licet nullũ ſequatur damnum in huiuſmodi falſificatione, quia quamuis ad falſitatem tria requirantur ex Silu. ver. Falſitas, Graff. part. 1. lib. 4. cap. 18. num. 87. mutatio veritatis, dolus, & damnũ, quia tamen hoc poſtremum hic non exprimitur, ideo ſine illo incurritur. Ita Graff. hic num. 2. contra Coriol. num. 2. Procedunt II. licet illis non vtatur, quia ex verbis caſus ſufficit falſificatio, ita Graff. hic num. 17. contra Coriol. num. 2.

7 Non incurrit. I. vtens falſatis ab alio, etiã ſuo nomine, quia verba caſus loquũtur de falſificatione, non de vſu. Ita Graff. hic n. 20. contra Coriol. n. 4. Non incurrit II. Mandans, conſulẽs, & huiuſmodi cauſę, quia in caſu non exprimuntur. Ita Graff. hic nu. 23. Non incurrit III. falſans manum non ſubſcriptam, quia verba caſus intelliguntur de manu publica, qualis non eſt ſcriptura non ſubſcripta. Non incurrit IV. lacerans, aut comburens ſcripturam publicam, aut ſigillum, quia id non eſt falſificare, ſed rem deſtruere in totum, quod non contingit in falſificatione, quæ rem non deſtruit in totum, ſed alterat, & mutat à ſua origine, vel veritate.

RESOLVTIO XLVII.

De octauo caſu reſeruando in Religione.

Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

SVMMARIVM.

1 *Furtum quid ſit?*
2 *Res Monaſterij quæ veniant?*
3 *Quænis licentia ſufficit, ne ſit furtum?*
4 *Damnificans non dicitur furtum facere.*

Digitized by Google

5 *Diſtribuenda ſibi vſurpans fur eſt.*
6 *Conceſſa ſibi in alios vſus conuertens fur non eſt.*
7 *Fur non eſt accipiens ab extraneis inuito Prælato.*
8 *Reſtitutio cui facienda.*
9 *Fur non ſemper proprietarius.*
10 *Incurrēs hūc caſū afficitur etiā alio de proprietate.*
11 *Fur non ſubijcitur omnibus pœnis proprietarij.*
12 *Pœna furtum committentium.*
13 *Furans calices, & ſimilia incidit cenſuram.*

1 F*Vrtum*, quod eſt iniuſta contrectatio, ſeu acceptio, aut ablatio rei alienæ inuito domino l. 1. ff. de furtis, vbi dicitur contrectatio, ca. Penale 14. q. 5. vbi dicitur illicita vſurpatio rei alienæ, triplicis eſt generis pro foro conſcientiæ; primū dicitur ſpeciale, quod fit inuito domino, ſed non per violentiam, eo quod dominus ignorat rem ſibi furto auferri. Secundum vocatur Rapina vſurpatio rei alienæ per vim factam domino rei ſcientis, & videntis furtum ſibi fieri. Tertium denique dicitur Sacrilegium ablatio rei ſacræ, vel non ſacræ de loco ſacro ſub cuſtodia Eccleſiæ, vel cuiuſcumque rei facta a religioſo profeſſo. Nomine, *rei ſacræ*, venit quælibet res cōſecrata, aut benedicta, vt materiæ ſacramentorum, omnia vaſa, & omnia indumenta ſacerdotalia, lapis ſacer, mappæ altarium, & huius generis vtenſilia, calix, pixis, turibulum, reliquiæ ſanctorum, crux, &c. Vide Megal. 2. 2. li. 2. cap. 4. nu. 4. Boſſac. de ſacrileg. nu. 17. Quod non ſacra ſublata in Eccleſia, ſub cuius poteſtate erat, quia conſignata fuit ſub depoſito, ſub cuſtodia, ſub commodato, &c. inducat ſacrilegium conſtat ex cap. Quiſquis 17. q. 4. vbi habentur hæc verba. *Sacrilegium committitur auferendo ſacrum de ſacro, vel non ſacrum de ſacro, aut ſacrum de non ſacro.* Et licet ibi nō diſtinguatur ſitne conſignatum Eccleſiæ, tamen communior pars doctorum ita diſtinguit cum Soto in 4. diſt. 18. quæſt. 2. artic. 4. Cruz, Fagund. Henr. Zerola, quos pro ſe citat Diana reſolut. 27. de circumſt. aggrau. Quare furans in Eccleſia marſupium diuiti non eſt ſacrilegus, quia cū ibi per accidens ſit marſupium ratione perſonę ibi repertæ, nulla irrogatur iniuria Eccleſiæ, ſicut quando auferturres Eccleſię conſignata. Non ſolum committitur furtum ſacrilegum auferendo ſacrum, aut non ſacrum in loco cuſtoditum, ſed etiam auferendo res monaſterij, vt in caſu noſtro, in quo furtum dicitur ſacrilegium non ratione obiecti, & rei ſublatæ, ſed ratione perſonæ habentis votum paupertatis, quod per furtum violatur, & ideo ſacrilegium vocatur, & in hoc ſenſu præcipue agendum eſt hic.

2 *De rebus monaſterij*, quo nomine quæcumq; res mobiles veniunt ſiue temporales ſiue ſpirituales, vt pecunia, veſtis, vinū, oleum, panis, calix, indumenta ſacerdotalia, vtenſilia ſacriſtię, monaſterij, libri etiam manuſcripti, &c. de quibus vide Graff. ſuper hunc caſum n. 24. 25. 26 Coriol. ad hūc caſum n. 10. & 14. Procedit ſiue ſint cōmunitatis eiuſdē monaſterij, vt omnes fatentur, ſiue applicata iā ad vſū particularē alicuius religioſi, vnde incidit in hunc caſum ſurripiens res nō ſolū monaſterij, ſed etiam alicuius fratris, & religioſi particularis, vt docet Sorb. ver. abſol. ordin. quo ad Fratres, & ex eo Bela p. 3. caſu 16. Graff. hic nu. 4. Coriol. nu. 13. contra Ledeſmam, & Cenedū, quos citando ſequitur Diana reſol. 44. de Paup. relig. reſpondendo non conſtare Summum Pontificem declaraſſe ſub illis verbis caſus comprehendi furtum de rebus ad particularis alicuius religioſi vſum deſtinatis. Et à fortiori furtum de reb. extraneorū nō eſt caſus reſeruandus, cum limitatur furtum ad res monaſterij.

In ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale. Hanc quantitatem ſatis explicui reſol. 43. initio §. Quantitas, vbi dixi, exceſſum trium Iuliorum eſſe quantitatem, quæ conſtituit peccatum mortale. Graff. hic num. 13. ait ſufficere vnum reale, Coriol. nu. 3. relinquit arbitrio boni viri.

Quæres autem. 1. Cum furtum ſit vſurpatio rei alienæ inuito domino, An religioſus accipiens aliquid monaſterij ſine licentia, non tamen expreſſe contra voluntatem ſuperioris, eo quod ſuperior eſt ita bene affectus contra religioſum, vt ſi petijſſet, libenter ſuperior conceſſiſſet excuſetur a furto, conſequenter a reſeruatione?

3 Reſp. Non eſt fur, neque proinde ſubditur reſeruationi, quia in ſimili caſu ſuperior non cenſetur inuitus, ſed potius velle, vt ſubditus tali re vtatur. Confirmatur, quia omnis licentia excuſans à vitio proprietatis, cuiuſmodi eſt nō ſolum expreſſa, ſed etiam tacita, interpretatiua, & nō repugnantia, excuſat etiam à furto, cum non dicatur ſuperior inuitus, ſed volens; quæuis autem ex prædictis licentijs excuſat a proprietate ex probatis reſol. 43. qu. 4. & ſeq. ergo, & a furto, cum dominus ſuperior nō cenſeatur inuitus; vnde Graff. hic nu. 28, ait excuſari religioſum à furto, quando non contradicit, cū ſufficiat conſenſus tacitus.

Quæres 2. An damnificans monaſterium, impediendo aliquod bonum aquirendum, vel aquiſitum alienando, diſtrahendo, proijciendo, comburendo committat furtum?

4 Reſpond. Non facit ſurtum, neque incurrit hūc caſum, quod probatur. Tū quia damnificatio proprie furtum non eſt, vt docet Megal. 2. 2. li. 2. ca. 1. n. 16. & 19. Tum quia diuerſi ſunt tituli de furtis, & damno dato. Tum quia furtū dicitur vſurpatio rei alienæ in propriam vtilitatem, damnificans autē, & proijciens nihil in proprium conuertit commodum, vt de ſe patet. Tum quia excōmunicatio lata contra furem non comprehēdit damnificatorem, vt docet idem Megal. n. 19. Nau. c. 17. n. 4. Bonac. q. 1. de cenſ. p. 3. nu. 11. ergo neque reſeruatio lata contra furem comprehendit damnificatorem.

Quæres 3. An dicatur fur religioſus, qui ſibi cōſignata a ſuperiore ad diſtribuendum vel in eleemoſynam pauperum, vel ad vſum religioſorum, ſibi vſurpat in proprios vſus?

5 Reſp. Furtum committit caſum reſeruatū, quia res traditæ adhuc remanent res monaſterij donec actu diſtribuantur, ergo illas ſibi retinens ante diuiſionem fur eſt, & latro.

Quæres 4. An peculium ſibi conceſſum a ſuperiore, expendens in alios vſus, quam deſignatos à ſuperiore, dicatur furtum committere?

6 Reſpond. Non dicitur fur, quia alienum non aufert, ſed iam habitum de conſenſu ſuperioris expendit ad non deſtinatos vſus, conſequenter

ſolum

ſolum eſt proprietarius. Nec obſtat pro noſtro ordine conſtit. Pij V. *Ea eſt officij*, quod. *Quicumque pecuniã, aut aliam rem qualicumque cauſa conceſſam Prælato ſuo celauerit, furti reus cenſeatur, & tamquam fur puniatur.* Quia aliud eſt eſſe proprie furẽ, aliud pro tali puniri poſſe, nam id præciſe indicat in foro exteroo puniri poſſe ac ſi eſſet fur, nã particula; *Tamquam*, importat ſimilitudinem, & diminutionem eius, cui adijcitur, cap. Quoniam, §. Quod ſi, Vt lite non conteſt. Graff. par. 2. lib. 3. c. 5. num. 20. Igitur veritatem rei non dicit, ſed eius ſimilitudinem conſequenter fur dici non poteſt, qui rem habuit domino conſentiente, licet inuitus ſit quo ad modum vtendi, quod ſolum indicat proprietatem.

Quęres 5. An recipiens aliquid à conſanguineis, amicis, vel extraneis ſine aliquo conſenſu Superioris, immo eo inuito, dicatur fur?

7 Reſp. Eſt ſolum proprietarius, cum exerceat actum prohibitum ex voto paupertatis, fur autem non eſt, quia de conſenſu domini recipit.

Quæres 6. An Religioſus fur teneatur reſtituere monaſterio, aut extraneo?

8 Reſpond. Tenetur ſi poteſt, vel ſaltem admonere alterum, cui dono dedit, vt reſtituat, & damnum reſarciat. Bona. diſp. 2. de reſtit. q. 10. p. 3. nu. 7. Beia part. 4. caſu 17.

Quæres 7. An furans res Monaſterij, ſeu alterius præter peccatum furti, dicatur etiã proprietarius.

Reſpond. Vtrumque peccatum quãdoque ſimul reperiri poteſt in eodem actu, aliquando cõtingere poteſt furtum ſine proprietate, & vitium proprietatis ſine furto, vt dixi & de hac re exempla adduxi reſol. 43. q. 38.

Quæres 8. An Religioſus incurrens in hunc caſum, ſemper etiam incurrat in caſum proprietatis? Et incurrens in caſum proprietatis incidat etiã in caſum furti?

10 Reſpond. Fur quotieſcumque efficitur hoc caſu incurrit etiam alterum de proprietate, quia fur ſibi vſurpans res Monaſterij illas auferre dicitur contra voluntatem domini ſuperioris, ergo nõ ſolum fur, ſed etiam proprietarius dicitur, cum de re Monaſterij diſponat independenter, & contra voluntatem ſuperioris. It ſ docet Graff. hic nu. 16. & 21. Poteſt vero accidere, quod proprietarius quis ſcit circa res Monaſterij, vt dixi ſub q. 2 & 4. & nõ commiſerit furtum, cõſequenter incurrit illum caſum de proprietate, & non hunc de furto.

Quæres 9. An Religioſus fur incurrat eas omnes pœnas, quibus ſubijcitur proprietarius?

11 Reſp. Non, quia ſicut hæc duo delicta quandoque diſtinguuntur, ita ratio dictat, vt pęnę quoq; diſtinguantur, ideo fur, qui etiam proprietarius nõ iudicatur, non eſt puniendus pœnis proprietarij, neque è contra proprietarius pœna furti.

Quæres 10. Quibus pęnis afficiantur fures?

12 Reſp. De iure cõmuni ſunt perpetuo deponendi, cap. Cum non ab homine, de iud. cap. Presbiter diſtinct. 81. qui textus quamuis loquantur de clericis, bene tamen extendunt etiam ad Religioſos, qui poſt depoſitionem detrudendi ſunt in arctum Monaſterium, attenta quãtitate, & qualitate furti, vt docet Aldrete lib. 2. de relig. diſcipl. quem citat Lezana c. 9. num. 43. Immò Ioan. Trullus apud Rodr. tom. 2. q. 38. art. 3. & ex eo Coriol. hic num. 18. dicit hunc eſſe eijciendum à Religione, ſed id falſum eſt ſaltem hiſce noſtris tẽporibus, quibus nullus eijci poteſt niſi propter incorrigibilitatem etiã huius criminis, aliter pœna arbitraria punitur, vt ex ſuo Doctore aſſerit Compẽd. reſol. 48. num. 44.

Quæres 11. An furans calices, patenas, & alia Eccleſiæ ornamenta incurrat aliquam cenſuram de iure communi?

13 Reſpond. Furans Eccleſiaſtica cum effractione non rei ſurreptæ, vt quidam male cogitauerũt, ſed portæ, muri, feneſtræ, aut armarij Eccleſiæ incurrit excommunicationem latam in cap. Canonica 105. 11. quæſt. 3. & cap. Omnes Eccleſiæ 3. 17. quæſt. 4. & in cap. Conqueſti 22. de ſent. excomm. determinatur huiuſmodi excõmunicationem fulminatam in dictis capitibus, eſſe reſeruatam Papę poſt denuntiationem. Ita omnes cum Silu. ver. Furtum num. 7. & ver. Excomm. 7. caſu 8. Nau. cap. 27. num. 94. Rodriquez tom. 2. quæſt. 38. artic. 2. cum ſuo Compend. reſol. 48. num. 45. de Religioſis loquens etiam Graff. hic num. 20. Coriol. hic num. 11. & 12. vbi refert actiones, & res ſuper quas cadere poteſt effractio. Miror hic hos viros doctos, & alios ab his citatos requirere effractionem, ſiquidem de ea in prioribus textibus, vbi excommunicatio fulminatur, nulla fit mentio, ſed ſolum in cap. Conqueſti, non in parte diſpoſitiua, ſed in narratiua caſus perpetrati cum fractione Eccleſiarum, quod ius non facit, ex cap. Ex literis 3. de fide inſtrument. iuncta gloſ. ver. Abraſæ ſunt, quia hoc ad ius non pertinet, ſed ad quæſtionem l. § Si vnus C. de teſtam. quod procedit licet narratio fiat à Papa, cap. Si Papa 10. de priuil. Grilenz. conſil. 107. num. 16. niſi Papa narret de facto ſuo, ſuper quod fundet ſuam intentionem, ibi gloſ. ver. Aſſerat, per Clem. de probat. Quare verius de iure iſti fures ſunt excommunicati, licet nihil fregerint. Ab hac excommunicatione poſſunt abſoluere Superiores etiam poſt factam à ſe denuntiationem propter ſua priuilegia, & etiam quia continetur ſub diſpoſitione huius caſus.

RESOLVTIO XLVIII.

De nono caſu reſeruando in Religione.

Lapſus carnis voluntarius opere conſumatus.

SVMMARIVM.

1 *Lapſus carnis comprehendit omnes ſpecies luxuriæ.*

2 *Luxuria eſt illicita, & voluntaria electio ſeminis humani.*

3 *Fornicatio eſt emiſſio ſeminis ſoluti intra vas ſolutæ.*

4 *Stuprum eſt emiſſio ſeminis intra vas virginis cum fractione ſigilli,*
5 *Adulterium eſt emiſſio ſeminis intra vas feminæ quorum alter ſaltem eſt coniugatus.*
6 *Inceſtus eſt emiſſio ſeminis intra vas ſibi conſanguineæ, vel affinis.*
7 *Raptus eſt emiſſio ſeminis intra vas feminæ violenter abductæ.*
8 *Sacrilegium emiſſio ſeminis cum læſione alicuius rei ſacræ,*
9 *Vitium contra naturam eſt emiſſio ſeminis ſine ordine ad generationem.*
10 *Sodomia eſt emiſſio ſeminis intra vas perſonarum eiuſdem ſexus.*
11 *Beſtialitas eſt emiſſio ſeminis intra vas alicuius beſtiæ.*
12 *Abuſus mulieris eſt emiſſio ſeminis intra vas præpoſterum feminæ.*
13 *Mollities eſt emiſſio ſeminis extra quodcumque vas.*
14 *Supradictæ ſpecies continentur ſub caſu reſeruato,*
15 *Lapſus, vt ſit reſeruatus debet eſſe voluntarius.*
16 *Caſu pollutionem patiens non incidit.*
17 *Debet ſpecies luxuriæ eſſe opere conſumata,*
18 *Stillatio ſeminis non eſt reſeruata.*
19 *Vtique pollutio ſine aliqua motione?*
20 *Pollutio ſolitaria eſt reſeruata?*
21 *Tactus illiciti excluduntur.*
22 *Patiens pollutionem alterius circa ſe excuſatur.*
23 *Pœna fornicariorum,*

1 **L**Apſus carnis nomen comprehendit omnes ſpecies Luxuriæ, vt aſſerunt omnes ſcribentes ſuper hunc caſum cum Graff. pr, libro tertio, capitulo octauo, numero 3. Coriolan. hoc caſu 9. numero 1. Quarant, ver. caſus reſeruat. §, Circa nonum, & hoc nulla eſt diſcrepantia. Quare nil aliud eſt lapſus carnis quam voluntaria, & illicita ſeminis effuſio, dico *illicita*, ad excludendam copulam coniugalem, quæ licet ſit voluntaria ſeminis intra naturale vas feminæ ſuæ coniugis, non tamen eſt illicita, ſed licita, & neceſſaria ad humanam generationem, vt docet Graff, cit, num. 8. & alij omnes. Quod lapſus carnis vocetur luxuria, & quæuis fornicatio expreſſe colligitur ex pluribus textibus iuris canonici præſertim diſt. 50. per totam, & in terminis cap. Peruenit 19. cap. Domino 25. diſt. 50. cap. Paulus 42. cap. Lator 43, cap. Peruenit 58. 2. quæſt. 7. & alibi ſæpius. Vt autem ſingula diſtinctius examinentur, videndum eſt quid & quotuplex ſit lapſus carnis, ſeu luxuriæ, vel fornicationis ſpecies.

2 Luxuria autem, ſeu fornicatio in genere eſt voluntaria, & illicita eiectio humani ſeminis. Dico, *voluntaria*, quia ſi eſt peccatum neceſſe eſt, quod fiat voluntarie, quod eſt de eſſentia peccati, alias inuoluntarie proueniens ex vi præciſa nullum eſt peccatum, ſicut quando quis metu luxuriatur, tale enim voluntarium habet adiunctum, quod à peccato non excuſat. Dico *illicita*, propter rationem adductam de copula coniugali, quæ peccatum nõ eſt in ſe. Poteſt autem ſemen emitti duobus modis. I. iuxta ordinem naturæ ad generationem, ſecundum quod conſtituuntur ſex ſpecies luxuriæ, nimirum, Fornicationis, Stupri, Adulterij, Inceſtus, Raptus, & Sacrilegij, in quibus ſemen emittitur in vaſe naturali apto ad generationem. II. contra ordinem naturæ prodigẽdo ſemen, vnde ſeptima ſpecies fornicationis, ſeu lapſus carnis vocatur peccatum cõtra naturam; de ſingulis diſtinctè aliquid dicendum, cum verba caſus prout iacent ad ſingulas referantur ſpecies luxuriæ.

3 Fornicatio ſimplex eſt emiſſio ſeminis viri ſoluti intra vas naturale feminæ ſolutæ. Nomine, *ſoluti, & ſoluta*, veniũt liberi à voto caſtitatis ſiue ſimplici, ſiue ſolemni, ſiue expreſſo per profeſſionem, ſeu tacito per ſuſceptionem ſacri ordinis; à coniugio, à cognatione conſanguinitatis, aut affinitatis, & à virginitate. Conditio infidelitatis non diuerſificat fornicationem, quia copula habetur affectu concupiſcentiæ, non intuitu infidelitatis, contra Nau, c. 16, num. 3. Conditio ſponſaliorum eandem non diuerſificat, Nald. Fornicatio num. 1. licet iudicet oppoſitum probabilius ver, Sponſalia num. 12. quia infertur iniuria ſponſalibus. Neque ratio Nouitiatus, vt docet Megal. lib. 5. de pœnit. cap. 11. num. 7. & ex eo Diana reſol. 7. de circumſt. aggrau.

4 Stuprum eſt emiſſio ſeminis intra vas feminæ virginis cum fractione ſigilli virginitatis, c. Lex illa 36. q. 1, vbi dicitur illicita virginum defloratio. Signaculum virginitatis eſt quædam tenuiſſima membrana carnis, ſeu potius aliqua complicatio partium ipſius orificij vaſis feminei, quæ per viri acceſſum dilatantur, & ſic aperitur, & patefit vas, ex quo dicitur amitti virginitas, vt Medicis citatis tradit Sanch. lib. 7 c. 14, num. 1. Vnde ſi femina patiatur copulam viri cũ tali dexteritate, vt illud os non aperiatur, adhuc remanet virgo naturaliter, cum pellicula non fuerit fracta. Nomen autem ſtupri quando reſeruatur ſumitur in ſignificatione propria mox explicata; non autem improprie, quatenus ſub eo nomine venit etiam copula cum vidua, ſoluta, aut puero, vt plerique doctorum dicunt, de qua re vide Graff, par. 1. lib. 2. c. 79. Toletum lib. 5, c. 11. Belloch. q. 12, num. 74. Multi cum Sanch. lib. 7. diſp. 14. num. 4. Megal. lib. 5. de Pœnit. cap. 11. num. 10. §. Quarta docens ſtuprum non dicere ſpecialem malitiam ſpecie diuerſam à fornicatione, quando virgo conſentit in copulam, contra plures alios oppoſitum ſentientes. Sed de hac re alibi.

5 Adulterium eſt emiſſio ſeminis viri intra vas feminę, quorum vterque, vel alter ſaltem eſt coniugatus,

6 Inceſtus eſt emiſſio ſeminis viri intra vas feminę ſibi conſanguineę, vel affinis intra illos gradus, in quibus non poteſt contrahi matrimonium. Colligitur ex cap. Lex illa 36. q. 1. vbi dicitur quod inceſtus eſt conſanguineorum, & affinium abuſus. Ita Magiſter ſent. in 4. diſtinct. 4. & quamplures referens Floronus caſu 6. num. 8. & 9. Sanchez libro 7. diſput. 5. num. 8. Non poteſt autem conſtare matrimoniũ inter conſanguineos, & affines ex copula licita intra quartum gradum, & ex copula illicita intra ſecundum gradum, vnde copula inter hos habita dicitur inceſtus habens ſpecialem malitiam oppoſitam reuerentiæ, & obſeruantiæ exhibendæ cognatis. Igitur ratio inceſtus proprie accepti in his conſiſtit, vnde in alijs excluditur,

ſicut & in cognatione legali, aut ſpirituali, inter quos copula ſolum improprie inceſtus eſt, vt docent Nauar. cap. 16. num. 3. Tolet. lib. 5. cap. 12. Ang. l. ver. eodem num. 1. Nald. ver. eod. num. 3. Floronus caſu 6. num. 6. Graff. part. 1. lib. 2. c. 80. num. 1. Contra Megal. lib. 5. de pœnit. cap. 12. num. 11. dicentem circumſtantiam cognationis neceſſario eſſe confitendam in peccatis carnalibus inter cognatos affines etiam vltra ſecundum gradũ cõmiſſis, quia Concilium ſuſtulit quidem impedimentum, nõ tamen proximitatem graduum quæ eſt de iure naturæ; contra Bonac. q. 4. de matrim. p. 16. num. 1. & 2. afferentem inceſtum committi a cognatis cognationibus non ſolum ſecundũ conſanguinitatem, aut affinitatem, ſed etiam ſecundum cognationẽ legalem, & ſpiritualẽ ſacramentorum Baptiſmi, & confirmationis; ſed eſt improprie inceſtus, cum de iure ſit abuſus conſanguineorum, & affinium, & is tãtum venit ſub reſeruationẽ caſus inceſtus, vt docent ſupracitati cum Floron. caſu 6. num. 31. §. Tertio, §. Quarto. Eſt autem commune apud omnes non contrahi affinitatẽ, niſi vir intra vas feminę emittat ſemen, quamuis femina non ſeminet, cuius ſemen non facit ad rem hanc.

7 Raptus eſt emiſſio ſeminis intra vas feminæ abductæ violenter extra domum; ipſa, vel quorũ intereſt reſiſtẽtibus. Scio ad raptũ non requiri actualem copulam, ſed ſufficere violẽtam abductionem cum animo explendi libidinẽ, vel contrahẽdi matrimonium, vt docet cum alijs Sanch. lib. 7. diſp. 13. num. 9. tamen prout facit ad rem noſtr. m, Raptus conſiſtit in copula cum abducta violẽter extra domum. Quare dato, quod aliquis Religioſus feminã abſtraheret è domo cauſa explẽdę libidinis, quam non expleuit, non incideret in hunc caſum, cum non commiſerit lapſum carnis.

8 Sacrilegium eſt emiſſio ſeminis cũ læſione alicuius rei ſacræ. Hoc peccatum committi poteſt. I. cum perſona habente votũ caſtitatis ſimplicis, aut ſolemnis per profeſſionem, vel ſacri ordinis ſuſceptionem. II. cum perſona cognata ex ſacramento Baptiſmi, vel confirmationis; vt cum baptizans ſeminet cũ perſona baptizata, vel eius patre, & matre; item cũ ſuſceptores ſeminant cum perſona ſuſcepta, vel eius antedictis parentib. III. quãdo quis ſeminat in Eccleſia, vel cemeterio, vt docet Nau. c. 16. n. 2. §. Interrogatus autem, Graff. par. 1. lib. 1. c. 20. n. 28. Bonac. q. 4. de matrim. q. fin. nu. 9. Hæc Luxuriç ſpecies vagari per omnes alias ſpecies cũ fornicatione ſimplici, quando Religioſus rem habet cum ſoluta, cum ſtupro, quando deflorat virginem, &c.

9 Vitium contra naturã vltima ſpecies Fornicationis eſt illud, in quo ſemen emittitur ſine ordine ad generationem. Huius quatuor ſunt ſpecies, Beſtialitas, Sodomia, Abuſus mulieris, & Pollutio.

10 Sodomia eſt coniunctio perſonarũ eiuſdẽ ſexus cũ emiſſione ſeminis intra vas innaturale, ſi ſit cõiunctio virorum, vel etiam naturale, ſi ſit coniunctio feminarum. Igitur hoc peccatum eſt cõtra ſexum, & debitum inſtrumẽtum. Maſculus ergo perfricando intra vas innaturale alterius maſculi, ibique ſeminando ſodomiam committit cõplete, & proprie acceptam, & hæc tãtum de iure cadit ſub reſeruatione; ſi extrahat, & extra ſeminet ad eludendum reſeruationẽ, perfecta mollities eſt, & imperfecta ſodomia, ideo vtrũque in confeſſione explicandum; ſi vero perfricãdo extra in quauis alia parte corporis, pollutio tantum eſt, nulla ratione ſodomia. Quãdo mulier perfricatur cum alia muliere, ſiue ante, ſiue retro, iuxta vas ſodomiã proprie, & perfecte committit, ſi ſemen vas intret, accedẽte etiã aliquo adminiculo, Bonac. q. 4. de matr. p. 11. n. 5. §. Tertio. Si vero in alia parte ſe refricates ſeminarent, committerent ſolum Mollitiem, ſicut & quando digito, aut alio inſtrumento agunt.

11 Beſtialitas eſt emiſſio ſeminis intra vas alterius ſpeciei; ſeu eſt coitus cũ bellua, vel demone, vt docent Ang. ver. Luxuria, Graff. par. 1. lib. 2. c. 89. Bonac. q. 4. de matr. p. 12. Coriol. ad hũc caſum in fin.

12 Abuſus mulieris eſt emiſſio ſeminis viri intra vas præpoſterum feminæ. Non eſt ergo proprie ſodomia, cũ hæc ſit tantum inter perſonas eiuſdem ſexus, ſic docent Caiet. 2. 2. quæſt. 154. artic. 2. Silu. ver. Luxuria, Armilla ver. Sodomia, vnde nõ venit ſub caſu reſeruato ſodomia, vt docet Floron. caſu 7. num. 6. niſi caſu explicet ſodomiam cum mulieribus, Belloch. part. 2. q. 1. num. 186.

13 Mollities eſt emiſſio ſeminis extra quodcũque vas. Hæc ſolet contingere ſolitaria, vel cum tertia perſona, coniunctione vel manus, aut corporũ, ſiue alio medio, aut etiam ſine agitatione corporis, & genitalium, cum vehemẽti aſpectu, vel meditatione venerea. Hæc duplex eſt, vna voluntaria, & in vigilia, quando perſona eam procurat, & hęc ſemper peccatum mortale, etiam ob ſanitatem cauſata. Altera dicitur Nocturna, quia accidit nobis dormientibus, & hæc in ſe peccatum non eſt, cum non ſit voluntaria, vtique peccatum mortale in cauſa, quando perſona præuidet ex turpi aſpectu, vel collocutione, vel cogitatione futuram in ſomnis pollutionem, & non ſe pœnitet antequam dormiat nolẽdo illam euenire; ſemiexperge factus, vel expergefactus ſi nõ poteſt ſemen exciſum iam retinere, poteſt ſine peccato ſinere abire, quia tunc emiſſio motus eſt naturalis, & non voluntarius, ſi tamen eam de lectatione non cõmitetur.

14 Quando igitur reſeruatur peccatum luxuriç ſub dictis verbis, *Lapſus carnis*, veniunt omnes ſupra numeratę ſpecies, quę ſunt fornicatio ſimplex, ſtuprum, adulteriũ, inceſtus, raptus, ſacrilegiũ, ſodomia, Beſtialitas, abuſus mulieris, & mollities, vt docent Graff. Quar. Coriol. citati initio quęſiti, & de ſolitaria pollutione Graff. cit. c. 8. num. 3. Superiores ait, poſſe excludere hunc caſum adhibitis alijs verbis, vel expreſſe illam excludendo. In ſingulis autem debet eſſe voluntaria ſeminis emiſſio iuxta vas, & intra vas deſtinatum ad ſpecificationẽ peccati, aliter non eſt caſus reſeruatus, verum quidem eſt, ad incurrendam reſeruationem ſub his verbis ſufficere quouis modo fiat ſeminis emiſſio, quod ſi reſeruatio fiat exprimendo copulam carnalem, tunc requiritur, vt ſeminatio fiat intra vas, & non ſufficit incipere illam.

15 *Voluntarius*, hæc eſt ſecunda particula caſus explicãda, & videtur ſuperfluere, quia hoc ipſo, quod lapſus carnis reſeruatus ſit, ſufficienter arguitur hoc eſſe peccatum, neque proinde neceſſe eſt ad-

dere, quod is lapſus debeat eſſe voluntarius, cum ſubintelligatur, hoc ipſo ꝙ reſeruatur; Expreſſio tamen huius particulæ nō caret miſterio. nam accidere poteſt, quod ſeminis emiſſio voluntarie, & in ſe nō fiat, ſed accidat culpabiliter tamē, ex quo imputetur ad peccatū, & tamē nō ſit in ſe, & perfecte voluntaria vt requirit huius caſus reſeruatio; nā coactus religioſus metu mortis ad luxuriā dā licet peccet mortaliter, quia in his, quæ ſunt intrinſece mala nullus metus, neque etiam mortis excuſat, vt omnes docent, non tamen incurrit reſeruationem, quia lapſus carnis non eſt voluntarius, cū metus grauis auferat voluntarium, vel ſaltem multum minuat in caſu noſtro, ex quo non eſt dicēdus lapſus carnis ſimpliciter voluntarius, ſed ſecundum quid, & ideo immunis à reſeruatione, vt docet Graff. hic num. 33. contra Coriolanum hic nu. 20. ea ratione, quod licet incæptio copulæ fuerit ſecundum quid in voluntaria, poſtea tamen facta fuit ſimpliciter voluntaria conſequenter caſus reſeruatus; eſto r[illegible] quandoque ita ſit ob vehementiam libidinis, nihilominus actus incæptus ſemper perficitur cum aliquid inuoluntarii, præterquam quod in delictis inſpiciendum eſt principium, vt docet gloſ. ver. Ab initio cap. Dudum 22. de elect. ad quod optimum exemplum refert Sanch. lib. 7. diſp. 12. nu. 7. vbi ex eo, quod initium ſpectandum eſt concludit, fæminam voluntarie abductam, & coacte violatam non dici raptam, ſiquidem principium potentius eſt perficiente. l. 1. ff. de origine jur. l. Pomponius ff. de negot. geſtis, Renuenſ. in praxi Neapol. cap. 74. num. 1. poſt med.

16 Pariter caſu pollutiones patiens, vt eſt ſemidormiens, ſemiebrius non incurrit, quia cum iſte plene non aduertat non poteſt dici lapſus carnis voluntarius, ex eodem Graff. cit. cap. 8. num. 8. & 35, neque illius, qui iam excisum ſemen expergefactus abire ſinit num. 32, ſecus, ſi nondum excisum procurat abire totus experge factus num. 31. excuſatur etiam confeſſarius pollationem patiens contra ſuam voluntatem ex auditione turpium numero 30.

17 *Opere conſumatus*. Hæc verba important ſeminis emiſſionem, quouis modo fiat ſiue intra vas, ſiue extra vas, quando caſus reſeruatur ſub prædictis verbis; quod ſi fiat reſeruatio per alia verba, quæ comprehendat quamuis conjunctionem, coitum, ſeu copulam, quæ fit inter duas perſonas, tūc non ſufficit quæcumque ſeminis emiſſio, ſed neceſſe eſt, quod emittatur intra vas, ita qui incæpit copulam intra vas, & poſtea ne ibi ſeminet ſe retrahit, & extra ſeminat, etiam apud perſonam non incurrit proprie, neque perfecte illam luxuriæ ſpeciem, proinde neque incurrit reſeruationem, quod probo, tum quia ideo cæpta præpoſtere copula non dicitur abuſus mulieris, aut ſodomia, ſed naturalis copula, ſi terminetur intra vas naturale, quia inſpicitur, vbi ſemen emittitur, in quo conſiſtit ratio ſpecifica luxuria, ita incipiens intra vas copulam, & extra illud ſeminans debet dici hujuſmodi ſeminatio Mollities cum fiat extra vas, & inſpiciatur ipſa ſeminatio actualis, quæ ſpecificat actum luxuriæ, & non inchoatio eius, quæ ſpecificatio non eſt, ſed potius diſpoſitio ad copulam. i. ad ſpeciem peccati. Nec obſtant dicta §. Voluntarius, in fine, vbi dixi in delictis inſpiciendum eſſe principium, quia ibi ſermo eſt de conſtitutiuis peccati, hic autem de ipſius materia, & ſubſtantia, quod ex duobus quaſi materia, & forma componuntur, nimirum ex ſeminatione, & vaſe, intra quod ſeminatur. Tum quia inceſtus non eſt inceſtus, niſi vir ſeminet intra vas cognatæ, vt omnes docent, cum Sanch. lib. 7. diſput. 15. num. 11. Bonac. quæſt. 4. de matrim. p. 16. num. 2. in fine. Floron. part. 1. cap. 1. num. 35. & caſu 6. num. 28. ergo idem dicendum eſt de alijs copulis. Sic ergo docent doctores allegati loquendo de inceſtu, quod proportionaliter dicere habent de reliquis ſpeciebus, & hoc etiam reſpectu ſodomiæ, quæ non cenſetur reſeruata licet cæpta agitatio intra vas, ſi poſtea ſe retraxit, & ſeminauit extra, ne incurreret reſeruationem, vt in terminis docent Bonac. quæſt. 4. de matrim. p. 11. nu. 2. §. Aduertendum eſt, in fine, Lupus caſu 10. num. 13. vbi citat Nau. qui conſil. 7. de pœnit. aſſerit non committere ſodomiam illum, qui cauſa delectationis incæpit in vaſe præpoſtero, ſed poſtea complet ſeminationem in alio vaſe, vnde priorem actum vocat factum illicitum, ergo ingreſſus in illud vas, ſine ſeminatione ſodomia non eſt, vt idem dicit etiam cap. 27. num. 249. §. Quinto dico, & ex eo Quar. ver. ſodomia, limit. 2. qui duo doctores cum multis alijs excuſant à pœnis conſtitut. Pij V. ſeminantes extra vas, ergo & habent huiuſmodi excuſare à reſeruatione, cum hæc ſit quid pœnale; ſequitur prædictos in terminis Floron, caſu 7. num. 9. Contrarium, incæptam ſodomiam extra ſeminatam eſſe reſeruatam docent Graff. pr. lib. 1. cap. 11. num. 25. & in hoc caſu nu. 39. & reſol. 3. de adult. num. 23. Coriolan. hic num. 19. Belloch. part. 2. quæſt. 1. num. 183. & 184. & q. 2. num. 15. ducti ea ratione, quod proprius dolus nomini debet patrocinari, neque ex ſua iniquitate nullus debet repoſtatare commodū, & nil in fraudem legis eſt faciendum. Ad quæ dico prædicta referri ad culpam, nam ſic peccans non excuſatur à peccato mollitici conuincti cum aliqua circumſtantia ſodomiæ, non autem eſſe referenda ad legem reſeruationis, à qua non excuſatur ratione ſuæ malitiæ, ſed quia non peccauit cum omnibus illis circumſtantijs, cum quibus hoc peccatum reſeruatur; neque ita ſe retrahere infert, & auget peccatum, ſed minuit, & ſub alia ſpecie ponit.

Quæres autem. I. An ſtillatio ſeminis voluntarie cauſata inducat reſeruationem ſub hoc caſu?

18 Reſpond. Non inducit, Tum quia huiuſmodi diſtillationes, quæ ſolent accidere ex conuerſatione, ex ſe non videntur niſi peccata venialia, quod ſuadetur & quia non ſunt proprie ſemen, ſed accidentia imperfecta ſeminis, Sanchez lib. 3. diſp. 45. num. 2. & quia vt plurimum proueniunt ex imperfecto voluntario non ſufficiente ad mortale. Tum quia ſicut tactus leuis manuum pedum, aut vellificatio, aut manuum intorſio non videntur niſi venialia ex Caiet. 2. 2. quæſt. 154. art. 4. Sanch. lib. 9. diſp. 46. num. 16. quos citat Bonac. quæſt. 4. de matrim. part. 9. num. 11. non tamen ſequitur, ergo neque huiuſmodi humectationes, & ita niſi ſint in magna quantitate, aut adſit periculum pol-

lutio-

lutionis non ſunt mortale, vt docet idem Sanch. cit. num. 2. & ex eo Bonac. part. 10. num. 13. Tum demum, quia non ſunt lapſus carnis, & ſeminis emiſſio, ex Sanch. cit. num. 2. ergo neque inducunt reſeruationem, quod procedit etiam quando diſtillatio eſt in aliquali quantitate, & cum peccato mortali, quia vere non eſt perfecta mollities, neque pollutio. Ita Graff. hic num. 22.

Quæres 2. An pollutio cauſata ſine aliqua agitatione corporea cum ſola vehementi cogitatione turpium ſit reſeruata ſub dictis verbis?

19 Reſpond. Eſt reſeruata, quia vere huiuſmodi mollities eſt lapſus carnis voluntarius ex illa delectatione opere conſumatus. Scio Coriolanum hic num. 15. tenere oppoſitum ea ratione, quia ad reſeruationem requiritur actio externa non ſolum in vltimo effectu, ſed etiam reſpectu mediorum, .ſ. vt cum aliquo opere externo id procuret, quod cum ſic hic deſit, excuſatur ſic ſe polluens. Sed falſum eſt medium debere eſſe ſemper externum, ſiquidem ſufficit, ſi opus prohibitum de ſe exeat in actum externum completum in genere malitiæ, ſub qua reſeruatur.

Quæres 3. An Superiores ſibi reſeruando hunc caſum prout proponitur, includat etiam pollutionem i ſeipſo factam ſine auxilio ſocij?

20 Reſpond. Sine dubio includit, quia & hæc eſt lapſus carnis, cum iſta clauſula contineat omnes ſpecies fornicationis, inter quas numeratur etiam pollutio. Ita Coriol. hic num. 17. Graff. hic nu. 3, & 29. Lezana cap. 5. num. 10.

Quæres 4. An in hoc caſu comprehendantur tactus illiciti, & oſcula? Vel ſaltem Superiores poſſint ſibi illa reſeruare per expreſſionem horũ verborum, ſi non veniunt ſub illis verbis. Aliqui diſtinguunt tactus in impudicos, qui nempe fiunt in partibus honeſtis cum impudicitia, hoc eſt, cum delectatione venerea, quæ aduerſatur pudicitiæ, & caſtitati, vt tactus, ſeu oſcula faciei, manuum, & mammillarum, & huiuſmodi partium honeſtarũ; & enormes, qui fiunt circa pudenda. Alij tactus circa partes honeſtas, vt manus, aut faciem facti inter amicos, & parentes amicitiæ, & beneuolentiæ gratia ex ſua conditione non ſunt peccaminoſi, ſi omnino excludant delectationem veneream. Vide Graff. part. 1. lib. 2. cap. 75. num. 14. & Coriolanum hic num. 30. §. Pro cuius, vbi aliter explicat illos terminos.

21 Reſpond. Sub verbis caſus non veniunt tactus impudici, cum iſti excludant ſeminis emiſſionem, quæ ſola ſub dictis verbis reſeruatur. Poſſunt tamẽ ſuperiores illos ſibi reſeruare ampliando caſum, ſi volunt, iuxta regulam ſibi traditam in eodem decreto, nimirum in capitulo Generali, vel Prouinciali. Graff. hic num. 10. & 40. Lezana cap. 5. num. 10. Lezana reſol. 118. de regul.

Quæres 5. An patiens pollutionem alterius circa ſe in vaſe, vel extra, non tamen ſe polluendo incurrat hunc caſum?

22 Reſpond. Patiens alterius pollutionem, aut intra vas, aut circa ſe, ſed non ſe polluens peccat quidem mortaliter cooperando alteri ad peccandum, non tamen incidit in caſum reſeruatum, Tũ quia in hoc patiente nullus reperitur carnis lapſus cum ex ſua perſona ſemen proprium non effuderit. Tum quia ſicut Religioſus ſe agitando cum alia perſona etiam intra vas, & non ſe corrumpendo, non incurrit reſeruationem, ex probatis §. opere conſumatus, eo quod non conſumauerit lapſum, quamuis mulier ſeminauerit ex parte ſua; ita neque religioſus patiens dicitur incurriſſe, ex eo, quod alter emiſit ſemen ex ea coniunctione, maxime cum ipſe non ſeminauerit. Ita docet Graff. hic num. 41. loquendo de ſecundo caſu nimirum pollutione extra vas. Patiẽs vero ſodomiam ſine dubio incidit, licet ipſe non ſeminet propter rationes adductas reſolut. 38. quæſt. 23. & quæſt. 40. §. Obijcies; quamuis nõ ſit improbabile oppoſitum, quod aſſerunt doctores allegati cit. q. 23.

Quæres 6. An Religioſi committentes lapſum carnis, præter reſeruationem incurrant alias pœnas?

23 Reſpond. In iure communi in terminis contra religioſos fornicarios nulla reperitur pœna inflicta, nihilominus videntur affligendi eiſdem pęnis, quas iura ſtatuunt contra clericos fornicarios, qui ex tit. de cohabit. cler. & mult. debent conuicti ſuſpendi a ſuis beneficijs, & ſi ſe nõ corrigant deponẽdi ſunt; ſic ergo Iudices Regulares poſſunt procedere contra ſuos Religioſos fornicarios præterea detrudendo in arctos carceres, vt docent Aldrete lib. 2. de Relig. diſcipl. cap. 15. Rodriq. tom. 2. quæſt. 26. art. 1. & cum eis citatis Lezana cap. 5. nu. 16. Clerici autem & Religioſi ſodomitæ exercentes hoc vitium in ſuis terminis, hoc eſt, intra vas ſeminantes alterius viri, priuantur omni officio, dignitate, & beneficio Eccleſiaſtico, & degradati a iudice Eccleſiaſtico traduntur puniendi curiæ ſeculari, vt videre eſt in conſtit. *Horrendum illud*. Pij V. quam exponunt Nau. cap. 27. nu. 250. Rodriq. tom. 1. quæſt. 30. art. 29. & tom. 2. quæſt. 28. art. 1. cum ſuo Compend. reſol. 48. nu. 21. Portel ver. Pœna num. 7. Quar. ver. eod. Lezana cap. 5. num. 11. Corinl. hic num. 25. Belloch. part. 2. q. 1. num. 219. 220. Bonac. de ſuſp. p. 1. §. 2. Proceſſus autem fit intra Religionem, quod ſi Religioſum conuictum & confeſſum ſe hoc vitium exercuiſſe Superiores intendunt tradere curiæ ſeculari, debent prius eum facere degradari per iudicem Eccleſiaſticum, hoc eſt per Epiſcopum loci, vbi moratur reus, vel proceſſatur; neque enim Religioſi habent aliquod priuilegium degradandi, cum id ſit munus Epiſcopale, non poteſt tamen Epiſcopus degradare Regulares ſine interuentu Superioris regularis degradandi, quia ille Religioſus adhuc eſt ſubditus prælato ſuo regulari, ſine quo, & eius conſenſu Epiſcopus degradationem facere non poteſt. Quod ſi huiuſmodi cõuictum nolunt ita ſeverè punire, poterunt alijs pęnis plectere, vti carceris arcti ad longum tempus, & de ſua emendatus vita, ſi ſit clericus poterunt diſpenſare ſuper infamia ex hoc vitio contracta, & ſic admittere ad ſacros ordines, vt probaui reſol. 11. quæſt. 11. §. Secundum,

RE-

RESOLVTIO XLIX.

De decimo caſu reſeruando in Religione.

Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſcumque perſonæ.

SVMMARIVM.

1 *Occiſio quid ſit?*
2 *Homicidium poteſt eſſe voluntarium tripliciter.*
3 *Homicidium triplicis eſt generis.*
4 *Vulneratio quid ſit?*
5 *Percuſſio grauis quid?*
6 Cuiſcumque perſonæ *explicatur.*
7 *Mortuum percutiens non incidit.*
8 *Seipſum percutiens incidit.*
9 *Conſentientem pariter lædens.*
10 *Metu graui lædens excuſatur.*
11 *Mandans cum alijs excluditur.*
12 *In dubio læſio arbitratur leuis.*
13 *Cenſura ſemper eſt reſeruata.*
14 *Locales ſuperiores abſoluunt.*
15 *Venenans ſine morte excuſatur.*

1 O*Ccisſio* eſt voluntaria iniuſta actio, qua anima a corpore hominis nati ſeparatur.

2 Dico *Voluntaria*, quia homicidium poteſt eſſe voluntarium tripliciter. I. in ſe, & directe; vt, cum quis ex propoſito malo, & animo doloſo occidit, de quo fit mentio cap. Sicut dignum, de homicid. & l. 1. ff. de ſicar. II. in cauſa, & indirecte; vt, cum quis facit aliquid proxime ordinatum ad homicidium præuidēs illud inde ſequi poſſe; exempli gratia quis ſoluendo ſclopum nulla fere adhibita diligentia occidit hominem, putádo ſe feram interficere, dicitur committere homicidium in cauſa tantum voluntarium, ſi præhabuit aliquam dubiationem, & nullam, aut inſufficientem adhibuit diligentiam, quod eſt peccatum mortale, vel veniale homicidij caſualis iuxta qualitatem negligētiæ. Poteſt etiam hoc homicidium contingere in ebrioſo, furioſo, aut dormiente, qui ſi illud præuideant, vel experti ſint, & non adhibent diligentiam peccant iuxta qualitatem omiſſæ diligentiæ. Hoc autem homicidium vocatur caſuale, quia præuiſum ſequitur præter intentionem agentis, qui aliud intendit, quam homicidium. Aliud tertium genus homicidij datur omnino caſuale, ſed inculpabile, & eſt illud, quod nullo modo præuiſum ſequitur præter intentionem ad aliud per ſe intentum; & hoc nullum eſt peccatum, cum non ſit voluntarium, neque in ſe, cum non quæratur, neque in cauſa, quia in ea præuiſum non fuit. De his homicidijs dixi etiam reſolut. 13. quæſt. 1. Hic autem ſub reſeruatione huius termini, *Occiſio*, venit ſolum primum genus homicidij, voluntarie, & ex propoſito facti, quia in pœnalibus nomine occiſionis, ſeu homicidij ſine alio addito venit ſolum illud quod ſimpliciter dicitur voluntarium, & conſequenter excluduntur reliqua, quæ cum addito dicuntur talia nempe caſualia. Ita in terminis noſtris docent Graff. pr. lib. 3. cap. 9. num. 16. 24. 27. clarius lib. 2. cap. 23. num. 15. Belloch. quæſt. 6. num. 26. Coriol. num. 1. & alij communiter.

3 Dixi II. *Iniuſta*, eſt autem homicidium triplex Authoritatiuum, quod quis committit authoritate Superioris, vt occiſio malefactoris, banniti, &c. Priuatum quod quis ſine rationabili cauſa committit, & de hoc ſermo eſt in caſu noſtro, & ideo illud vocaui iniuſtam actionem, qualis etiam eſſet occiſio malefactoris, ſeu banniti reſpectu religioſorum, quibus princeps non poteſt facere facultatem, cum de iure tum diuino, tum humano clerici non poſſint ſe immiſcere hoc modo in ſanguine ſui proximi, vnde Religioſus occidens bannitum ſine dubio peccaret mortaliter, proinde incideret in hunc caſum. Tertium vocatur homicidium defenſiuum, quod quis committit ob defenſionem ſui, vel ſuorum quo ad vitam, honorem, & facultates, quæ tueri non poſſunt alio modo. Vt autem non peccetur ex homicidio defenſiuo tres requiruntur conditiones. I. Vt ſeruetur moderamen inculpatæ tutellæ, nimirum vt in defenſione ea vi, & medio præciſe vtatur, quibus indiget ad euitandū propriam mortem, conſeruandum honorem. II. defenſio facienda eſt in actuale conflictu, & non poſtea. III. neceſſe eſt, vt aggreſſus probabiliter putet ſe occidendum eſſe, vel grauiter vulnerandum &c. Vide Bonac. diſput. 2. de contr. quæſt. fin. ſect. 1. part. 10. Floron. caſu 4. §. 4. & meum reſol. 27. quæſt. 13. vbi fuſe de homicidio defenſiuo licito Religioſi, qui alia via mortem ſibi imminentem non poteſt euitare. Hoc autem homicidium non eſt caſus reſeruatus, quia non eſt peccatum, quandoque neque veniale, cum omnes leges, omniaque iura concedant vim vi repellere licere, ca. Significaſti 18. de homic. quod autem fit lege permittente peccatum non eſt, cap. Qui peccat 23. quæſt. 4. ergo non poteſt inducere reſeruationem, quæ circa peccata tantum mortalia verſatur. Ita Graff. hic num. 4. & 18. Coriol. num. 4. Floron. caſu 4. nu. 29. §. Quinto. Quæ procedunt licet Religioſus det operam rei illicitæ, pata furando, luxuriando, &c. quia iura defenſionem concedunt non ſolum iuſtis, ſed etiam reis, & iniquis, vt dixit Couar. in Clem. Si furioſus part. 2. §. nu. 10. ita docet cum aliis Floron. caſu 4. §. 4. 31. §. Nono.

Prædicta in ſupradictis duobus Dixi locum habent etiam reſpectu vulnerationis, aut grauis percuſſionis, debent enim iſtæ eſſe voluntariæ, & non caſuales, vindicatiuæ, non defenſiuæ.

Tertio dixi *Actio*, poteſt autem occiſio, multis medijs contingere, de quibus in l. Qua actione, §. Occiſum ff. ad legem Aquil. aut ſanguinis effuſione vulnerando, mutilando, vel ſine ſanguine, verberando, ſuffocando, venenum tribuendo, necando fame, inedia, & erumnis, id tamen poſterius negat Graff. hic numero 2. dicendo non eſſe occiſionem hic reſeruatam mors ex ſubtractione panis.

Quarto dixi. *Qua anima à corpore ſeparatur*, in hoc enim proprie conſiſtit occiſio, quod eſt homici-

Digitized by Google

micidium ex quo hominis ſequitur mors violenta.

Demum dixi; *Hominis nati*, vt hunc caſum diſtinguerem à ſexto caſu de Abortu, quia licet abortus animati fætus ſit homicidiũ, non eſt tamen occiſio hominis nati, ſed naſcendi, proinde non continetur ſub hoc caſu.

4 *Vulneratio* eſt iniurioſa inciſio grauis humanæ carnis. Dico *Iniurioſa*, quia ſi fiat ſine peccato mortali non inducit reſeruationem, ſicut neque ſi ſit leuis inciſio, ſeu foramen, eo quod leue vulnus non dicitur ſimpliciter vulnus, ſiquidem reſeruatio fit de grauioribus, & attrocioribus cap. 7. ſeſſ. 14. Sic docent Graff. hic num. 6. & 30. Coriol. nu. 7.

5 Percuſſio grauis eſt verberatio cum ingenti dolore ſine ſanguinis effuſione; vt hanc actionem diſtinguam ab vulneratione. Grauis percuſſio in ſe cenſetur debilitatio membri, cicatrix relicta, fractio dentis, depillatio in quantitate, truncatio digiti. Leuis in ſe fit grauis ratione perſonæ percuſſæ; vt, ſi ſit ſuperior, vel vices eius gerens, vel in dignitate conſtitutus, vt doctor, Magiſter, Definitor, Diſcretus, Cuſtos, Iudex, ſacris indutus, Ratione loci, ſi fiat in Eccleſia, ſi extra conuentum cũ ſcandalo, & admiratione ſecularium obloquentium, ſi coram Superiore locali vidente, vel coram Superiore maiore, vbi reperitur in actu viſitationis, etiã non vidente, &c. Sed de his percuſſionibus ſatis dixi reſol. 28. q. 17.

6 *Cuiuſcumque perſonæ*, quibus verbis venit quicumque homo viuus, tam maſculus, quam fœmina, ſecularis, aut Eccleſiaſticus, Chriſtianus, vel hæreticus, infidelis aut paganus, cum iſti omnes ſint perſonæ, quod maxime inſinuat illa vniuerſalis dictio, *Cuiuſcumque*, quæ comprehendit vtrumque ſexum, vt tradit Zerola in ſua praxi Epiſc. part. 1. ver. Monialis §. Ad ſecundum ſuper capit. 19. ſeſſ. 25. in materia reclamationis competentis tã maſculis, quam fœminis, per illud verbum, *Quicumque*, refertur etiam ad omne genus perſonarum cuiuſuis ſtatus, & conditionis gloſ. ver. Quibuſcumque Clem. 1. de iudic. Bonac. quæſt. 2. de clauſ. part. 10. diff. 4. §. obijcies ex gloſ. ver. Quauis Clem. 1. de ſent. & re iud. Ita docet Graff. hic num. 12. & 33.

7 Mortuum vulnerans, aut percutiens, quamuis grauiſſime peccet, tamen non incidit in hunc caſum, quia homo mortuus eſt æquiuoce homo, cum homo ſit viuens conſtans ex anima, & corpore, neque præterea dicitur perſona, ex cuius percuſſione incurritur caſus. Ita Graff. hic num. 15.

Quæres autem, 1. An ſeipſum vulnerans, vel percutiens incidat in hunc caſum?

8 Reſpond. Incidit, quia hic reſeruatur læſio corporalis cuiuſcumque perſonæ, ergo etiam ſui ipſius, cum lædens ſeipſum dicatur lædere perſonã, Confirmatur, quia ex communiori ſententia ſeipſum percutiens incidit in excommunicationem canonis ex Bonac. diſp. 2. de cenſ. quæſt. 4. p. 2. numero 4. ergo etiam in caſum reſeruatum, Coriol, num. 8. & 18.

Quæres 2. An lædens alterum conſentientẽ excuſetur ab hac reſeruatione?

9 Reſpond. Incidit, quia ex conſenſu alterius non excuſatur à peccato, cum patiens non ſit dominus membrorum ſuorum. l. Liber homo ff. de leg. aqui. neque à reſeruatione, illius enim velle cum illicitum, & nullum ſit non poteſt ſuffragari percutienti excuſando illum à reſeruatione. Ita Floron. in ſimili caſu 4. de homicid. §. 1. num. 15.

Quæres 3. An Religioſus metu graui coactus lædendo proximum incurrat hunc caſum?

10 Reſpond. Non incurrit, quia licet peccet mortaliter, cum perpetret rem intrinſece malã, a qua non excuſat quiuis metus etiam mortis, non tamẽ dicitur voluntarie ſimpliciter lędere, cũ metus auferat voluntarium, quod requiritur abſolute tale ad incurrendum hunc caſum ex ſupradictis initio; nec obſtat quod voluntas coacta ſit voluntas cap. 1. 15. quæſt. 1. Thomaſet. regul. 76. quia talis eſt ſecundum quid & imperfecte ſufficiens ad excuſandum à reſeruatione. Ita in ſimili caſu Floron. caſu 4. §. 1. num. 16. 17.

Quæres 4. An mandans, conſulens, &c. includãtur in hoc caſu?

11 Reſpond. Non, eo quod hic non exprimuntur, ſicut in caſu 6. de abortu, & regula datur, quod huiuſmodi cauſæ non comprehenduntur ſub reſeruatione, niſi exprimantur in proprijs terminis, vt probaui reſol. 38. quæſt. 15. Confirmatur id, quia ſic cauſans excommunicationem non incidit, niſi de ipſo fiat mentio in terminis, Nau. cap. 27. num. 51. Caiet, Excomm. in princ. Ita ſentit Nald. ver. Caſus reſeru. num. 3. contra Graff. hic num. 17. aſſerentem includi.

Quæres 5. Quomodo confeſſarius ſe gerere debeat, quando dubius adhuc remanet poſt adhibitam diligentiam inueſtigandi qualitatem percuſſionis ſit ne grauis, an leuis?

12 Reſpond. Poteſt arbitrari eam eſſe leuem, ac proinde non eſſe reſeruatam, & ſic abſoluere, vt in ſimili docent Suar. Sanch. & alij cum Bonac. q. 7. de Pœnit. quæſt. 5. §. 4. & ego reſol. 38. quęſt. 41. & in terminis reſol. 28. quæſt. 17. §. In dubio.

Quæres 6. Quando Superiores hunc caſum ſibi non reſeruant ex ea parte qua læſio eſt ſacrilega, ac proinde inductiua excommunicationis, An cõfeſſarij poſſint abſoluere a cenſura, & peccato, nõ obſtante reſeruatione iuris communis?

13 Reſpond. Non poſſunt, quia adhuc durat iuris communis reſeruatio, vt probaui reſol. 37. quæſt. 13. in ſpecie de hoc caſu, & alijs.

Quæres 7. An facta huius caſus reſeruatione, ac ſubſequenter excommunicationis contractæ ob percuſſionem clerici, poſſint ſuperiores locales abſoluere virtute iuris communis?

14 Reſpond. Poſſunt, quia per huiuſmodi reſeruationem non auſertur hæc facultas illis a iure communi conceſſa, de qua dixi reſol. 18. q. 20.

Quæres 8. An dans venenum, vel maleficio lædens proximum, ſi non ſequatur mors, incurrat hunc caſum?

15 Reſpond. Non, quia ex huiuſmodi læſione non ſequitur mors, neque vulneratio, neque percuſſio, aut verberatio, quæ actiones hic reſeruantur. Maleficus vero incidit in primum caſum, ſub reſolut. 40.

RESOLVTIO L.

De vndecimo caſu reſeruando in Religione.

Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à ſuperioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad ſuperiores.

SVMMARIVM.

1 *Malitioſum impedimentum literarum.*
2 *Retardatio earumdem.*
3 *Apertio earum.*
4-5. *A ſuperioribus, ad inferiores quid.*
6 *Vnaquæque ex dictis actio inducit reſeruationem.*
7 *Interceptio ſine præiudicio reſeruatur.*
8 *An inci dat legens, qui non aperuit.*
9 *Caſus excuſantes à reſeruatione.*
10 *Superiores intercipientes incidunt.*

1 M*Alitioſum impedimentum* eſt retentio, & interceptio literarum malitioſe facta, ita quod ille non poſſint peruenire ad manus eorum, ad quos diriguntur, ſed pereant, lacerentur, aut comburantur.

2 *Retardatio* autem eſt dedita opera efficere, ne literæ perueniant debito tempore ad eum, ad quê mittuntur; vt, ſi literæ retineantur per vnum, vel alterum diem, immo etiam per vnicam horam, intra quam tantum ſuum effectum habere poſſunt. Differt autem impedimentum à retardatione per hoc, quod illud excludit acceptionem literarum, hæc vero includit receptionem, ſed poſt debitum tempus, quod inſinuat Graff. hoc caſu numero 8. & poſtea expreſſius vidi apud Portellum ver. Literæ Prælatorum in Addit. num. 3.

3 *Apertio literarum* non ſolum conſiſtit in apertione, ſeu fractione ſigilli, hoc eſt, illius cædulæ, quæ epiſtolam claudit ne legatur, ſed etiam in lectione illarum, vt ex Bart. in l. Si quis in graui, §. Si quis tabulas ff. ad ſenatuſconſ. Syllan. & colligitur ex capit. Cum olim 2. de off. deleg. docent Graff. hic numero 24. Quar. ver. Caſus reſeru. hic §. Non eſſet, contra Coriolanum hic numero 4. dicentem ſolum aperientem ſine lectione incurrere, de quo tamen rationem non affert, & vere termini formaliter accipiendi ſunt conſequenter apertio literarum de ſuo formali ſine dubio includit legere, cum eorum potiſſimum finis ſit legere, alias apertio materialis eſt, vt poſtea ipſemet numero 6. §. Quarto, dicit ſibi aduerſando.

4 *Literarum à ſuperioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad ſuperiores.* Hic reſeruantur ſolæ literæ, quæ à ſuperioribus mittuntur ad inferiores, & è contra titulo ſuperioritatis, aut inferioritatis, in quauis enim re termini formaliter ſunt accipiendi, vt habent vulgata iura, quare intercipiens literas eius, qui eſt ſuperior, de aliquo negotio extraneo ratione officij, vel ſubiectionis non incurrit caſum reſeruatum, quicquid dicat Portel ver. Literæ Prælatorum num. 4. in Addit. Neque pariter incidit aperiens literas miſſas ad non ſubditum, vel ad ſecularem, licet tractaret de re ſuperioritatis, Portel cit.

5 *A ſuperioribus ad inferiores*, hoc nomine veniunt omnes officiales habentes aliquam iuriſdictionem fori contentioſi, vt Superior localis, Prouincialis, Generalis, eorum vices gerentes, commiſſarij, viſitatores, iudices, &c. cum ſuis ſubditis reſpectiuè, qui veniunt ſub nomine inferiorum, quales ſunt non ſolum profeſſi, ſed etiam nouitij, tertiarij, & huiuſmodi commenſales perpetui.

Quæres autem 1. An ad incurrendum hunc caſum ſufficiat vnaquæque actionum illarum ſeorſim accepta?

6 Reſpond. Vnaquæque illarum ſine alia ſufficit, quod aperte oſtẽdit particula, *Aut*, interiecta, quæ eſt dictio alternatiua, ad cuius veritatem ſufficit alteram actionum verificari, ex ca. Inter cæteras, de reſcr. Euer. in loco à natur. alter.

Quæres 2. An malitioſa interceptio literarũ, ſed ſine præiudicio tertij, quia nimirum literæ non obſtante retardatione, aut apertione literarum poſtea ſuum effectum habent tempore debito, ſit caſus reſeruatus?

7 Reſpond. Eſt caſus reſeruatus, quia ſub verbis caſus, non exprimitur huiuſmodi damnificatio, ergo neque nos eam ſubintelligere debemus, præſertim cum huiuſmodi actiones, etiam ſine præiudicio tertij ſint in ſe peccata mortalia, eo quod ſuperiores, & inferiores ęgreferãt huiuſmodi interceptiones; & ſint contra commune bonum Religionis, & regimen ſuperiorum, & fraternam charitatem inter Religioſos, vnde cum in re graui offendatur proximus, id non poteſt eſſe non peccatum mortale, vt docet Rodriq. tom. 2. quæſt. 36. artic. 2. & ex eo Lezana cap. 8. num. 30. Ita Quar. hic ante §. Non eſſet, Coriol. num. 7.

Quæres 3. An legens eas aperto repertas etiam ex eius induſtria, poſito quod eas non interceperit, neque retardauerit, incidat in caſum?

8 Reſpond. Incidunt illi duo, quorum vnus aperit, & alter legit ex conuentione, vt eludant reſeruationem, quia proprie ambo dicuntur aperire; neque enim fraus legi facienda eſt. Quod ſi caſu inuenit apertas nondum obſignatas, aut ab alio, ſine eius ſcientia, aut conſenſu diſſigillatas, legendo excuſatur, quia non dicitur aperire, ſed præciſe legere, Portel ver. Literæ Prælat. in Addit. num. 5. de legente nondum obſignatas, cuius dictum mihi non placet in eo, quod dicit non incidere, ſi illas rapiat, ſiquidem ratione huius actionis retardare dicitur illas, quando non poteſt mittere ad quem peruenire habent tam cito. Coriol. num. 4. §. Quod adeo, ait bene non incidere legentem illas obſignatas ad lumen ſolis, vel candellæ, aut alio modo, ſine apertione.

Quæres 4. An aliquo caſu impediens, retardans, aut aperiens huiuſmodi literas excuſetur à reſeruatione?

9 Reſpond. Excuſatur, quando in his non peccat mortaliter, quoties nimirum malitioſe prædicta nõ

agit.

agit. I. Quando quis probabiliter timet ſibi parari aliquod malum contra iuſtitiam, Graff. hic num. 21. vel contra tertium num. 22. Quar. §. Non eſſet, Lezana capit. 8. num. 30. Coriol. num. 6. Portel in Addit. num. 2. II. Quando aperiuntur nullius momenti, Coriol. num. 6. §. Quarto, Quar. §. Non eſſet. III. Quando bono fine aperiuntur ad præcauendum alicui malum iniuſte inferendum Graff. num. 22, vel ex inaduertentia putans eſſe proprias num. 20. IV, Quando aperit ex preſumpto conſenſu eius, cuius ſunt, Graff. num. 23. Portel ver. Literæ Prælat. Addit. n. 2. vt ſi quis continentem proprium fauorem aperiret, aut proijceret.

Queres 5. An Superior localis, ſeu Prouincialis intercipientes literas, quas maiores ad illos mittunt, incidant in caſum?

Reſpond. Incidunt quia hoc ipſo quod inferior habet ius ſcribendi ad ſuperiorem maiorem, habet etiam facultatem recipiendi reſponſa indepēter à ſuo inferiori Superiore, ergo inique eadem intercipit, nec obſtat capit. Non dicatis 11. 12. quæſt. 1. vbi prohibetur aliquid dare, vel accipere, & hoc explicant etiam de literis Graff. prax. lib. 2. cap. 24. num. 15, Nau, conſil. 16. de ſtatu mon. & com. 2. nu. 13. quia 3, Maij 1637. Mediol. ibi ſermo eſt de literis aliorum, & non ſuperiorum.

F I N I S.

DISCRETO LECTORI.

Multitudo errorum, quibus hoc opus ſcatet, non leuis etiam conſiderationis emendum prohibet, ne dum illorum correctione emendatior intenditur impreſſio, prolixitate erratorum fiat incaſtigatior: quis in culpa fuerit, Compoſitorne, an Corrector? tuo reſeruatur iudicio, optime Lector, qui ſi prudens, illius caracterum inſcitiam excuſabis, ſi ſapiens, correctione errorum inaduertentiam huius ſuſtinebis. Hanc excuſationem ſine dubio expurgabit abſentia Autoris, qui ſi præſens fuiſſet, illius inſcientiam, & huius negligentiam ſuppleuiſſet, ſicque opus purum, et omni errore liberum in lucem prodijſſet. Obſerua tamen ſequentes errores ſcitu neceſſarios.

80	2	33	Iudice ſeculari,	l. Regulari.
83	2	44	Non, deleatur.	
150	1	49	Non, deleatur.	
177	1	17	Non, deleatur.	
274	2	63	Non, addatur.	
401	1	16	Apoſtol.	l. Euangel.

Digitized by Google

INDEX RERVM
MAXIME NOTABILIVM,

Quæ in hoc Opere continentur, ordine Alphabetico, vt moris collocatus.

Primus numerus indicat Reſolutionem, ſecundus numerum, ſicut & vnicus.

A

Abbatiſſa vota monialium irritat tantum reſol.24.num.59.eius ætas reſol.25. num.40.

Abortus quid, & quando caſus reſeruatus 45. per totam. Inducit irregularitatem ex fœtu animato 13. 18. ad 22. Monialis abortiens ſitne excommunicata 28. 50.

Abſens diſpenſari poteſt 50. 11. non eligit per literas 26.59. ſed per procuratorem 60.

Abſolutio eſt actus iudicialis 4.2. ſine iuriſdictione nulla 9. alia directa, alia indirecta 6. 14. & reſol.39. 42. Abſolutio Epiſcopi fauore Regularium 16.1. delegatur etiam extraneis 3. 29. delegatur multis modis 39. 99. Confeſſarij reiecti nulla 26.4. Item reuocati 11.

Accuſare non poteſt ſuum Fratrem coram Epiſcopo 7.125. multo minus coram Laico, niſi cum excommunicatione 124.

Aduenæ abſoluuntur à deputatis 4. 6. etiam à reſeruatis domi ſuæ 6.26. officium recitant loci vbi reperiuntur 30.20. quibus caſibus ligentur 38.11. ad 14.

Adulterium vtrinque explicandum Confeſſori 12. 5.

Ætas in ordinibus à ſolo Papa diſpenſatur 51.25. de materia ætatis ad omnes ſtatus, & officia reſol.21. quomodo computatur 36. capta quando completa cenſeatur 28. in Religione non diſpenſatur 41.

Alienationis materia reſol 27. relictum cum pacto alienationis probabilius ſuſtinetur 69. licet dixerim oppoſitum prius ſub num.44. priuilegium conceſſum Epiſcopo alienãdi participatur 56. 16. an ſint proprietarij alienantes 42. 79.

Altare priuilegiatum fauet etiam Superioribus maioribus 25. 2.

Angelorum officium quomodo recitandum 30.25.

Applicatio miſſarum in poteſtate Superioris 25.9.

Apoſtaſia quid 41. 9. depoſitio habitus quid extrinſecum ad eam 10. Apoſtata quomodo cognoſcatur à fugitiuo 13. Apoſtaſia duo requirit 8. 56. puniuntur ab ordinarijs 7.61. an ſint tales egreſſi prætextu Breuis 8.55.

Appellationis materia reſol.32. volentes accedere ad Superiores libere dimittendi 41. 41. inualide profitetur 29. 116.

Approbatio Confeſſariorum ver. Confeſſariorum approbatio.

Arma auferentes in Eccleſia puniuntur 1. 19. materia de non ferendis armis, cum pœnis reſol.22.

Attingo *hoc verbum importat tempus captum 21.38.*

B

Baldachinum Epiſcopus erigit in Eccleſijs Regularibus 7. 104.

Banniens Clericum excommunicatus eſt 28.5.

Barnabitæ tranſeunt ad Cartuſianos 29.39.

Benedictiones variæ apud Regulares pro ſe, & Secularibus reſol.17. in quibus differant Benedictio, & Conſecratio 18.

Bigamia quid, & quotuplex 11.31. an diſpenſabilis à Religione 35. non prohibet ingreſſum 36.

Bona inſeruabilia alienantur 27.42. item relicta Religioni incapaci 43.

Bulla Cænæ ligat Regulares 3.4. an auferat priuilegium Trident. 55. 13. Clementis 8. de nouitiatibus 8. 1. & 18. einſdem decreta de caſibus reſeruatis 6.9. 9. & reſol.9. 7. eſt reſpectu ſecularium 1. 17. reſol.28. 51. à quibus caſibus prohibeatur abſolutio 6.9. ad 14.

✠ *Bulla*

Digitized by Google

Bulla Vrbani 8. ſuper profeſsionibus 8.21. cum ſuis difficultatibus vſque ad 46. de eius reſcripto, quod amplius non dimittantur. 23.7.

C

CAducitas remitti poteſt 27.50.

Calendario Epiſcopali vti poſſunt 30.19.

Calices furans excommunicatus 47.13. à quibus conſecrentur 17.5.

Camaldulenſes non tranſeunt ad ſecunda vota, 29.33.

Campanæ à quibus benedicantur 17 1. & 4.

Capitulum intermedium quid 12.44. ſede vacante Confeſſarios non reuocat 36.24. Locale non ſuccedit loco Prouincialis 37.57.

Caputium duplex 35.41. reſol.35.71. quo vtebantur Tertiary 73.

Capucini habent infimum locum in proceſsionibus 7.138.

Carcerari non poteſt deprehenſus in fraganti 7.13. reſol.28. 4. Carcerantur alloquentes moniales 7. 86. Carcerans eſt excommunicatus 123. & reſol.28.4. & reſolut.32. 1. carceratus ſine habitu fugiens non eſt excommunicatus 35.26. male faciunt carcerantes ſine habitu 27. fugitiuus carceratur 7.13.

Carmelitæ diſcalceati ad ſolos Cartuſianos 29.35.

Cartuſianam omnes ingredi poſſunt 29.23.

Caſtelli reſponſio contra Micanum 8. 53. ab autore expenditur 54.

Caſus reſeruatus quid, & de illius materia reſol. 37. De perſonis ſubiectis caſibus reſol. 38. de illorum relaxatione, & abſolutione reſol.39. de poteſtate ſuperiorum abſoluendi ſuos à reſeruatis reſol.3. an Confeſſary Regulares abſoluant Seculares à reſeruatis reſol.6. & reſol. 39. 59. Caſuum interpretatio reſol.38. à num. 99. ad finem. Reuocatio caſuum quomodo fit 37. 61.

Caſus Epiſcopales pares ſint reſpectu omnium Confeſſorum 6. 21. & reſol.37.40. Concedi poſſunt Curatis, non Regularibus 6.22. abſoluens à Papalibus non ideo ab Epiſcopalibus 25. non tenentur Nouity 27. neque Sorores 28. ab homine ceſſant morte reſeruantis 30. Congregationi caſuum interſunt Parochi Regulares 7. 44. à peccato quis abſoluitur antequam fiat reſeruatum 39. 79. reſeruatio ſuperueniens confitenti non afficit 38. 50. Caſus reſeruatus reſpicit etiam futuros 39. 58. Confeſſary à iure reſeruatis priuilegium abſoluendi nunquam habuerunt 6. 34.

Caſus inquiſitores ſibi reſeruant, quibus etiam Regulares ſubduntur 3. 5.

Caſus regulares ex Decreto Clem. 8. extenduntur reſol. 37. & ſinguli exponuntur à reſol. 40. ad 50. Caſus Regulæ ceſſant 6. 31. & reſol.37.6. ligantur Nouity 38. 4. à quibus ideo abſoluuntur 3. 11. etiam à Papalibus 30 poſſunt à Superioribus ſubyci Epiſcopis 34. 50.

Cauſas regularium non cognoſcit Epiſcopus 7.110.

Cauſa mandans, conſulens, &c. quid 38. à num.24. ad 44. Poſitiua, & negatiua quid 9.32.

Cæmiterium gaudet immunitate pro reis 5.6.

Cenſuræ tolluntur etiam extra ſacramentum 3. 21. violatio comminatoria an mortale 7.9.

Choreis ludere non licet 33.14.

Choro clerici non tenentur 30. 6. negligentes Superiores peccat mortaliter 7. quatuor Clerici ad minus chorum conſtituunt 8. Abſentes peccant 9. Sacriſtia pro choro inſeruit tempore hiemis 25.

Cibaria retinens eſt proprietarius 43. 62. Item illa proyciens 78.

Claudus irregularis 51. 14.

Clauſura quid 22. 10. non ſeruatur apud Gallos 7.78. Clauſtri nomine quid 45. 3. eius violatio quale peccatum 42. 6. ad 12.

Clementis 8. ver. Bulla. Clementina Dudum de Confeſſarys exponitur 36. 5. 6. & 14.

Combuſtio ſchedularum non eſt de ſubſtantia electionis 26. 49.

Comedys non licet intereſſe 33. 57.

Communionis ſacramentalis materia exponitur reſol.20. per totam.

Commutatio votorum reſeruata non eſt reſpectu regularium 15. 23. Commutant in quibus poſſunt diſpenſare 15. 29. & 14. 65. Commutans male nullam pœnam incurrit 15. 38. Quid ſit commutatio 54. 6. ad 11. prodeſt inualide profeſſo 93.

Compenſatione tollitur reſeruatio 38.97.

Compromiſſum in multis electionibus non habet locum 26. 75.

Conceptionis officium infra annum non fuit ſublatum 30. 33.

Concily's Epiſcoporum non interſunt 7. 5. nec ſubyciuntur 7. 6. ad 8.

Concurſus ad beneficia negatur 7.52.

Conductio regularibus conceditur 43.67.

Confeſſary approbatio pro ſecularibus plene reſol.36. neceſſaria præter examen leg. cui antiquitus non ſubyciebantur reſol.6.2. quando expiret approbatio 36. à num.38. ad 41. quis dicatur ſimpliciter approbatus num. 16. 17. & 21. approbatio, & iuriſdictio diuerſa num. 25. 30. & 35. approbatio de valore 26. non datur iuriſdictio ſine præuia approbatione 31. inualide profeſſus approbatur 8. 33. Poteſtas Confeſſary duplex 24. 10. ad 17. habetur immediate à Papa 6. 5. & reſol.36. 32. Sacerdos Nouitius approbari poteſt 4. 26.

Confeſſary reprobatio licet iniqua tenet 36. 4. Reuoca-

Digitized by Google

uocari poſſunt 7. ad 24. ſube a non venit Parochus 95. nulla reuocati, ſeu reprobati data abſolutio 36. 11. ob quas cauſas priuari poßint 36. 83.

Confeſſarij præſentatio quomodo fiat 36. 42. ad 47. & num. 89. & 90.

Confeſſarij vbi miniſtrent 36. à num. 34. ad 37. vbique ſubditos Epiſcopi approbantis audiant 6. 4. in articulo mortis à nullo impediuntur 6. 6. Mediolani etiam Clericos 6. 7. & reſol. 36. 54. Confeſſarij mutatio quandoque irritat factum 4. 10. & 11.

Confeſſarij Regularis, & Secularis differentia 6. 3. illi munus voluntarie obeunt 5. à Papa immediate iuriſdictionem habent 6. 1. audiunt quoslibet ad ſe accedentes 6. 3.

Confeſſariorum male abſoluentium pœnæ referuntur reſol. 9. per totam.

Confeßarij electio quando, & quomodo fiat reſol. 34. per totam.

Confeſſarij monialium reſol. 5. & reſol. 36. à num. 71. ad 80.

Confeßarij Regularium approbatio, & deputatio idem 4. 55. eorum ordinarij ſunt Prælati reſol. 2. per totam, qui illis etiam extraneum delegare poteſt reſol. 34. 8. de eorum Confeßarijs delegatis reſol. 4. per totam. Non egent approbatione Epiſcopi, nec examine 36. 56.

Confeſsio capta ſuperueniente reſeruatione adhuc perficitur 38. 50.

Confiteri nemo cogitur ſuo Superiori niſi reſeruata 2. 14. Tertiarij bis in menſe confitentur 18. Monachi ſingulis menſibus 19. extra confiteri non poſſunt 24. & reſol. 15. 5. Confiteatur ne rite inualide profeſſus reſol. 8. 34.

Confirmatio duplex reſol. 7. 8.

Confuſio peculij quomodo fiat 39. 25.

Congregationis ſacræ declarationes quænam ſuſpecta 7. 17. non plus obligant lege, quam declarant 43. 54. illius literæ de reuocandis ad religionem dimiſsis 8. 24.

Coniugatus Religioſus reſtituitur inſtante Epiſcopo 7. 109. Coniugium ſpecies perpetui impedimenti ad profitendum 8. 11.

Conſecratio Eccleſiæ, Calicis, &c. reſol. 17.

Conſeruatore carentes conueniuntur coram Ordinario 7. 112.

Conſuetudo eſt quid facti 30. 3.

Contemptor clauium quis dicatur 3. 33.

Conuentus vocantur diœceſes 2. 20. gaudent immunitate pro reis 1. 3. non recipiuntur ſine Epiſcopo 7. 114.

Conuentus, & Monaſterium diuerſa 41. 5. & reſol. 42. 11. Violantes excommunicati 1. 20.

Conuerſus olim guardianus diſpenſabat 50. 7. gaudet priuilegio canonis 28. 15. non vtitur corona 29. 94. non tranſeunt ad clericatum 95. tenentur ad proprium officium 30. 10. Clericus eiectus ad priſtinum non tenetur ad Officium 30. 16. Nouitius probatur in eodem loco cum Clericis 30. 26.

Corporis vitium inducit irregularitatem 11. nu. 7. ad 24. impedit electionem 21.

Correctionis appellatio non datur 32. 7. maxime cum eſt ſecundum regulam 29.

Credendum magis Religioſis in materia regulari, quam alijs reſol. 8. pag. 112. col. 2.

Crimen læſæ maieſtatis quid 5. 24.

Criminoſi Nouitij à quibus puniantur 7. 555.

Cruciata non vtuntur 34. 42. neque Moniales 5. 7.

Cuſtos apud Minores Confeſſor ordinarius 2. 9. non apud Tertiarios ibid. vocem habet in capitulo Generali ibid. irregularis non eligitur 11. 2. Officium honoris 12. 25. illegitimus eget diſpenſatione 32.

D

DAmnificans non dicitur furtum facere 47. 4.

Debiti coniugalis ius reſtituitur à regularibus 6. 23. 15. 31.

Decretum differt à præcepto 22. 2.

Defectus occultus propalandus pro Nouitiatu 8. 75.

Definitoratus officium honoris 12. 25. illegitimi diſpenſandi 31. renuntiat ſi vult prioratum 26. 14. irregularis non eligitur 11. 2. aliud officium ſimul non habet 26. 15. Generalis non ſuffragatur in Congregationibus 17. ſed tantum in capitulis 47.

Defenſio etiam cum aliquali exceſſu excuſat ab excommunicatione 28. 33. & repercuſsio 28.

Deformitas inducit irregularitatem 11. 17.

Delinquens extra quando punitur ab Epiſcopo 7. 12. item in officio ſibi collato ab illo 57. non in grangijs 58. neque in loco nouiter recepto 59.

Denunciatur excommunicatus ab Epiſcopo 7. 10. neque tunc abſolui poteſt 11. denunciatur etiã ex canone 28. 60.

Diabolo ſuadente quid importet 28. 3.

Diœceſes vocantur Conuentus 2. 20. nullius diœceſis ius habet in omnes 7. 55.

Digito carens irregularis 11. 52.

Dignitatis nomine quid veniat 12. 36.

Dimiſsi prætextu Breuis Vrbani poſt quinquennium puniri poſſunt 8. 58. an ſint tuti 62. an recipiendi ſi reuertantur 63. Reuocandi ex literis Sacr. Congreg. 24. Vide reuerſus, & prædictam reſol. 8. per totam.

Diſcretus officium honoris 12. 25. qui vocentur eo nomine 43. 40. irregularis non eligitur 51. 2. neque illegitimus 52. 32. Diſcreti localis electio quot vota requirat 26. 56. neceſſario eligendus eſt 61. etiam priore obſtante 62. fit ex

tribus vocalibus 26. 56. & 74. ad eius electionem concurrit etiam Prouincialis 79. localis non eſt dignitas 22. 26.

Diſpenſationis materia à reſol. 10. ad 15. reſol. diſpenſatio differt à legitimatione 12. 60. confertur extra ſacramentum 6. 24. quando incipiat prodeſſe 9. 14. diſpenſatio in votis reſol. 14. quid ſit diſpenſare in voto 29. 74. de diſpenſatione fauore ſecularium reſol. 15.

Diſpenſeturne inualide profeſſus 8. 35. & reſol. 24. 63. diſpenſatus in ſeculo talis non cenſetur in Religione 12. 58. ignotus non diſpenſatur 56.

Diſponere quid ſit 43. 11.

Diſſenſus duplex 38. 83.

Diſtantia nimia quæ 7. 75.

Doctor non poteſt eſſe illegitimus 12. 33. de doctoratu nonnulla 8. 38. & reſol. 29. 104. ad finem.

Domicilium quomodo aquiratur 39. 26. eius mutatione tollitur reſeruatio 27. quomodo illud mutent Religioſi 28.

Dominium habens diſponit ad libitum 43. 13. duobus modis ſpectatur 14.

Donatur amico relictum, ſed nondum acceptatum 43. 60. donare eſt actus proprietatis 68.

Dubium, & opinio quomodo differunt 19. 3.

E

ECcleſia à quo conſecretur, & benedicatur 17. 6. ad 10. violans excommunicatus 1. 20. poteſt alienari 27. 61.

Edictum quid 22. 2.

Egreſsio è Conuentu caſus reſeruandus reſol. 42. Egreſsi ver. Dimiſsi.

Eiecti ſubduntur Epiſcopo 7. 64. tenentur ad officium 30. 14. cum habitu tenetur illum ferre 33. 30.

Electionis materia expenditur reſolut. 26. quid ea ſit ibid. 19. attentata ante ætatem nulla 21. 31. nulliter profeſſus incapax reſol. 8. 37. ius eligendi non fundatur in ordine 11. 57. eliguntur etiam extranei 10. 15.

Elemoſina quærenda ſed non per Seculares reſol. 7. 120. non petunt licentiam ab ordinario 119. in ſpecie Tertiarij 120. elemoſinam non faciunt ſine licentia 43. 74.

Eliſabetæ Sanctum officium cum octaua recitandum 30. 34.

Emphiteuſis renouatur 27. 41.

Epiſcopi poteſtas gratioſa in Regulares reſol. 16. eorum poteſtas quomodo amplior 16. 13. Epiſcopi eſt reos extrahere 1. 8. illis olim Regulares ſubiecti 7. 2. prædicant in Eccleſijs regularium 7. 25. & 117. ſpectatur vt legiſlator, vt iudex 7. 9. abſoluuntur ab illis 9. 19. non irritant eorum vota 14. 70. iudicandi poſſeſsionem fruſtra allegant 7. 100. puniunt defectu Superiorũ 7. 98. non acceptant querelam Religioſi 7. 121. niſi in manifeſtiſsimo grauamine 32. 38.

Eremitæ gaudent priuilegio canonis 28. 21. de Eremitanis Sancti Auguſtini aliquid 37. 77. & 83.

Eucharistia ſeruatur in omnibus regularibus 20. 26. vide Communio.

Examini Confeſſarij olim non ſubdebantur 6. 2. nunc ſic reſol. 36. num. 1. non ſolum Epiſcopis, ſed etiam magnis Prælatis 36. 64. & 65. an ſtent vel ſedeant coram examinatoribus 36. 91. ad 94.

Excommunicatio ob percuſsionem cleri reſol. 28. per totam. Excommunicatus denunciari poteſt ab Epiſcopo 7. 10. excommunicati ſe inuicem abſoluunt 28. 57. Excommunicatio contra extrahentes reos 3. 1. non reſeruata tollitur à ſimplici confeſſario 6. 16. Omnes ſibi reſeruare poteſt Epiſcopus 6. 17. contra accedentes ad moniales non afficit regulares 7. 70. Minor aufertur à ſimplici Confeſſario 4. 23. non à Sacerdote tantum 24.

Exemptio regularium notiſsima 7. 1. eſt reſpectu perſonæ, rei, & loci 3. & 4.

Exigo importat tempus perfectum 21. 38.

Exorzizare poſſunt ſine licentia Epiſcopi 7. 5. 43.

Expoſitus præſumitur illegitimus 12. 54. eſt irregularis 55.

Expulſio, & reclamatio diuerſa 8. pag. 123. col. 2.

Extranei eliguntur 10. 15.

Extramanentes quandoque ſubduntur Epiſcopo reſol. 7. 54. Manent de licentia Superioris 55. quis eorum Superior 55. Curatus punitur à Superiore extra officium curæ 56. item in grangijs 58. in nouis fabricis 59 ſtudentes ſubduntur Epiſcopo 62. puniuntur cenſuris 63. item exeuntes ſpiritualia 65.

F

FAbrica deſtrui non poteſt 27. 60.

Falſificare manum reſol. 46.

Familiares Religioſorum 3. 12. ligantur reſeruatis 38. 5.

Fidei profeſsio à quibus fiat 7. 28. in cauſis fidei procedit Epiſcopus 125.

Filiatio in Religione quomodo aquiratur 43. 39. pendet à toto Conuentu 29. 6.

Forma iuris 44. 9. non eſt eſſentialis præſcripta habenti iam poteſtatem 39. 79.

Fornicarij ſunt infames 26. 77. votum non fornicandi 15. 15.

Forus conſcientiæ 3. 10. triplex 22. quomodo aquiratur 38. 15.

Franciſcus Sanctus non profecit apud Eremitanos 35. 75. & 76. quando inceperit ſuum or-

dinem 78. obtinuerit confirmationem 79. in manibus Papæ profecit 8. vitam eremiticam antea egerat 81.
Franciſci Micani allegatio fauore egreſſorum 8. 49. impugnatur à dicto num. ad 53.
Fratrum nomine qui veniant 10.5.
Fugere an teneatur Clericus 28.35. & 32. fugitiuus quomodo cognoſcatur ab Apoſtata 41. 53. ad 20.
Fur non eſt proprietarius ſemper 43.65. & 77. & reſol. 47.9. non ſubycitur omnibus pœnis proprietarij 47.55. pœna contra fures 12. calices, & ſimilia furans excommunicatus 53.
Furtum quid quandoque ſubdatur reſeruationi 47. per totam, notabile furtum quodnam 39.1.

G

GAllæ Moniales clauſuram non ſeruant 7.78. Galli ad Tertiarios Italos non tranſeunt ſine profeſſione 29.155.
Generalis eligitur per nominationem 26.7. antiquior gubernat tempore capituli 50. ſolus ſexennium percurrit 25. antiquus non accedit ad capitulum 42. & 66. In quouis negotio habet vocem 43. & 65. Princeps in ſua Religione reſol. 5. num. 25. habet imperium merum, & mixtum 26. ſindicatui non ſubditur 27. Tertij ordinis primus anno 1447. reſol. 3. 55. approbatione eget non examine pro Confeſſionibus Secularium reſol. 5. 2. & reſol. 36. num. 50. & 80. quam ætatem habeat 21. 23. loco Epiſcopi in miſſa non nominandus 25. 23. caſus ſibi reſeruat 17. 31. tollit reſeruationem inferioris 38. 94. ſolus admittit ratificationem profeſſionis ex Breui 8.27. non eximit aliquem ab obedientia 14.75.
Gradus quomodo perduntur tranſitu ad ſecunda vota 29. 96.
Grangiæ gaudent immunitate pro reis 5.5.
Gratiæ alia facta, alia facienda 39.62.
Grauati dimittendi ſunt ad Superiores 45.40.

H

HAbitus regularis materia reſol. 35. per totam. Ornatus nimis in habitu indecens 43.49. derelinquens perdit priuilegium canonis 28.27.
Hæretici cum ſuis fautoribus irregulares 55.42. diſpenſatur reuerſus ad fidem 43. Suſpecti ſunt irregulares 44.
Hermaphroditas perpetuum impedimentũ 8.13.
Hipothecatio an prohibita 27.4. & 58.
Homicidium inducit irregularitatem reſol. 13. per totam, quid & quotuplex reſol. 49.
Honoris nomen quid importat 12.38.
Horarum canonicarum materia reſol. 30. per totã. Curatus recitat iuxta regulam 7.40.
Hoſpitalium ſuorum infirmos curant 36.63.
Hoſpitium recipitur ſine forma requiſita pro Cõuentu 7.154. ideo quia non eſt Cõuentus 21.45.

I

IEiunij caſus expenduntur reſol. 58. per totam. non diſpenſant Seculares 15.32. in dubio ætatis frangitur 25.45.
Ieroſolimitani ſubduntur Epiſcopis 7.60.
Ignorantia quid, & quotuplex 38. à nu. 52. ad 68. ignorans diſpenſabilis 50.54.
Ignominioſus quis dicatur 9.30. pag. 141. col. 2.
Illegitimus quis & quotuplex reſol. 52. quomodo diſpenſandus 53. & à nu. 37. ad 49. vbi eſt eius pater valide profitetur 18. eius electio nulla 26. 63. vbi pater filius poteſt eligi 26.64.
Illiterati quomodo diſpenſantur 51.5.
Immunitas pro reis ad loca ſacra reſolut. 1. per totam.
Impedimenta, quibus Epiſcopus abſoluit à Papalibus habent locum apud Regulares 3.35.
Impedimenta ad profitendum, & ratificandum 8. num. 5. ad 14. ad tempus quænam 8. 6. & 50. & 54. impedimentum defectus loci temporale 8.7. de quibus agat Trident. 23.5. ad 4.
Impediens appellationem excommunicatus non eſt 32. 33.
Impuberes non ſubduntur reſeruatis carnis 38. 17. & 58. recipiuntur in Religione 21. 55. incurrunt cenſuras 25. 48.
Inaduertentia excuſat à lectione Bullarum 26.32. quid ſit 35.38.
Incertorum reſeruatio nõ afficit Confeſſarios Regulares 6. 18.
Incorporatio peculij quando fiat 43.56.
Indicia quæ, & quot 44. 53.
Indulgentias concedunt prædicatores 7. 35. falſas prædicantes nullas pœnas de iure 21. dantur ab Epiſcopis 56.55. Indulgentia ſatisfit miſſæ 25. 17.
Inferior non diſpenſat in lege Superioris 50.8.
Infamia quid, & quotuplex 11.45.
Infeudatio non eſt alienatio 27.40.
Infirmis datur coadiutor ne 55.23. abſolutus non tenetur ſe præſentare pro reſeruatis 3.34.
Informationes Nouitiorum à quibus de ſumuntur 29.9. cum ſequent. omiſſa non inficiunt profeſſionem 52.19.
Iniectio manuum quid reſol. 28. num. 1. 2. & 36. iniuria comprehenditur reſol. 28. num. 36. inſequens clericum ſine tactu non eſt excommunicatus 28. 8.
Inſtrumenta muſicalia licita 33.55.

Inſuper *importat nouam diſpoſitionem 6.9.*

Intentio vna ſufficit pro pluribus ſacrificijs 25.12.

Inuitus diſpenſari poteſt 10.14.

Ioannis Franciſci Caſtelli reſponſio ad Micmum 8.53.expenditur 54.

Irregularitas quid reſol. 51. non tollitur à Secularibus per priuilegia 55.37. à Prælatis induci non poteſt 15.55.

Irritare votum quid 14.15.& reſol.29.73.nulliter profeſſi vota non irritantur 8.36.& reſol. 29.62.

Italia excludit adiacentes inſulas 6.53.

Itinerantes eligunt Confeſſorem 34.num.1.2.3. 25.& 26.

Iubilei tempore Confeßarius virorum non eligitur à femina 9.27.de Iubileo dubia reſoluta 34. 45.ad 57.& reſol.39.num.56.ad 24.

Iudex Regularis punit ſubditum cum ſolo proceſſu Epiſcopi 7.14.tribus modis procedit contra reum 44.50. Iudicium regulare quid 44.5. & ſeq.

Iuramentum caſus reſeruatus reſol.44. non tranſit in ſolemne votum 54.54.in eo diſpenſant 15.25.

Ius ſuper aliquid quinque modis haberi poteſt 43.7.

L

L*Ampas continue colluceat in Eccleſia 20.25. Laruarum vſus illicitus 33.13. aſpectus earum permittitur 56. veniale earum vſus in Conuentu 35.6.*

Lauretanum votum non reſeruatum 15.1.

Lectores non omnes Doctores 29.114.dicitur officium honoris 52.27.

Legatum quid 25.39.ſimplex, & conuentionale 44. Conditionatum quomodo purificetur 43. 59.nondum aditum repudiatur 27.46.& 47.

Legati à latere non irritant vota 14.69.

Legis præſumptio duplex 27.35.Legere bene debent Religioſi 51.5.

Legendæ ſunt quædam Bullæ ſingulis annis 26. 30.omittens inaduertenter excuſatur 32. Legentes prohibita excommunicati 11.54.

Legitimatio differt à diſpenſatione 12.16.Legitimare non poſſunt regulares 12.60.

Lenitatis defectus inducit irregularitatẽ 15.37.

Libertatis defectus inducit irregularitatẽ 11.30.

Licentia abſoluendi præſumpta duplex 4.7.& 8. Licentia pro vno caſu non extenditur ad alium 43.41.dolo metu obtenta an teneat 42.obtenta pro re turpi an teneat 46.Licentiare eſt actus ſuperioritatis 9.12.

Licentiare ſe poteſt alios licentians ad abſolutionem 3.23.ad electionem Confeſſarij 34.33.& 34.ad caſus reſeruatos 39.63.ad diſpenſationem 50.13.& reſol.14.55.ad Epiſcopum pro abſolutione 16.10.

Licentiati à Religione ver.Dimiſſi.

Licet cui plus etiam minus exponitur 2.7.

Literarum interceptio caſus reſeruatus reſol. 50.

Litigioſa alienantur 27.9.

Libellos habent Religioſi 43.48.

Loca regularium exempta 7.4.Loci Nouitiatus impedimentum temporale 8.7.

Loquentes cum monialibus ver. Monialium allocutio.

Ludens notabilem ſummam peccat mortaliter 33. 5.eſt proprietarius 43.65.

Ludouici Sancti Regis Francorum officium cum octaua 30.34. Sanctus Tertij Ordinis probatur 37.

Luxuria quid,& quotuplex,caſus reſeruatus,pœna reſol.48.

M

M*Agiſterium officium honoris 52.25.perſonatus 26. Nouitiorum magiſter Confeſſarius 2.15.eius Socius non 16. an inciderit in canonem in quodam caſu 28.34. non eſt officium honoris 12.25. Suſpendit vota Nouitiorum 14.43.ad 45. illegitimus non eligitur 12.34.*

Manus violenta quid 28.1.Manum Superioris falſificare quid 46.2.

Matrimonio aſſiſtens ſine licentia ſuſpenſus 7. 50.ſubſequens reualidat electionem illegitimi 12.59.votum non contrahendi quid 55.14.

Mediolanenſium ritus quo ad ieiunia 58.1.

Mendacium quid 44.4.

Mendicantes originem tempore S.Franciſci 28. 14.quot Religiones 29.26.

Metus quid,& quotuplex 38.87.

Militares Religioſi gaudent priuilegio canonis 28.23.deponentes habitum non ſunt excommunicati 35.43.abſoluuntur à ſuis Confeſſarijs 36.70.

Minimi ſunt excommunicati recipientes Obſeruantes 29.31.

Miſſarum celebrationis materia reſol. 25.per totum, Epiſcopus extraneis prohibet 7.111.celebrans ante parochialem 7.118.retinens ſtipem proprietarius 43.63.priuilegium Epiſcopi reducendi miſſas etiam pro Regularibus 16.17.

Moderamen inculpatæ tutelæ 28.30.

Monachi Nigri ſingulis menſibus confitentur 4. 19.quid nomine Monachi *in priuilegio canonis 28.12.*

Monialium Confeſſarius reſol.5. debet eſſe approbatus ab Epiſcopo 7.67.etiam tempore Iubilei 34.52.

Monia-

INDEX.

Moniales alloquentes quas pœnas incidant 7. 12. Decretum de non alloquendo exponitur num. 73. ad 90. Ligantur caſibus reſeruatis Regularium 38. 6. ad horas tenentur 30. 12. licet tranſitus 29. 85. gaudent priuilegio canonis 28. 18. ſi incidunt abſoluuntur à ſuis ſuperioribus 28. 52. illis concionatur ſine licentia Epiſcopi 7. 32

Morientes cum habitu lucrantur indulgentiam 35. 68. ſepeliri poſſunt apud Regulares 69. cum indulgentijs 70.

Mortis articulus quid 36. 62.

Mulieres ſubduntur reſeruatis 38. 20.

Munerum largitio prohibita 43. 73.

Muſicalia inſtrumenta licent 33. 15.

Mutilatio quid 13. 22. diſpenſabiles 11. 55.

N

NAtalium defectus diſpenſatur 11. 24.

Neophiti qui dicantur 11. 6.

Nemora infrugifera inciduntur 27. 18.

Nouitiatus in 15. anno fit 21. 2. & 4. pro ingreſſu non eget examine Epiſcopi 7. 113. quo ad delicta in ſeculo ſubditur Epiſcopo 7. 115. delicta vero intra punit Superior 7. 116. informationes recipit Superior localis 29. 7. & 10. non recipiuntur à minoribus 17. annis 9. neque à tranſeuntibus 11. olim portabant caputium aſſutum habitui 35. 72. impuberes recipiuntur 21. 15. proprietarius non eſt 43. 18. numerus de forma receptionis 26. 82.

Nouitij quo ad Confeſſiones ſubduntur magiſtro 2. 15. conſtitutio de hoc non obligat ſub culpa 4. 11. gaudent priuilegijs abſolutionis 3. 11. à Papalibus 3. 30. abſoluuntur à cenſura canonis 28. 55. eius priuilegio gaudent 28. 17. non confitentur extra 34. 38. Sacerdos Nouitius approbari poteſt 4. 26. talis remanet alias approbatus 36. 87.

O

OBlati gaudent priuilegio canonis 28. 16.

Oblationes facta imagini regularium ſunt 7. 106.

Obligare poſſunt ſua bona 27. 13.

Oculo carens irregularis 11. 13.

Occultans habitus excommunicatus non eſt 35. 39. nemo dat licentiam occultandi 35. 42. occultans Superiori ſucceſſori an proprietarius 43. 35. an aliquid occultari poſſit in ſchedula mortis 37.

Officium Diuinum ver. Horæ canonicæ Sancti ordinis præfertur ſancto Calendarij 30. 23.

Officia duo ſimul haberi non poſſunt 26. 11. vnum habens eligibilis ad aliud 13. in pluralitate ſolus Papa diſpenſat 16. officiorum diuturnitas ad ea reditus 55. Officiorum nomine quæ 9. 21. officiorum tria genera 12. 24. officium, dignitas, & perſonatus differunt 12. 27. officialis electus ad ſecundum perdit prius 26. 12. officiales quinam dicantur 7. 76. & reſol. 40. 5.

Opera bona in peccato mortale an proſint 25. 16.

Opinio Superioris ſequenda 19. vbi quid, & quotuplex opinio num. 4.

Oraculorum viuæ vocis materia reſol. 31.

Ordinandi ſubſunt Epiſcopis 7. 107. ordinat in eorum Eccleſijs 108. male profeſſus illicite ordinatur 8. 32. male ordinati an diſpenſentur 11. 25. ad 30. ordinatio mala inducit irregularitatem 11. 40. votum ordines recipiendi non reſeruatum 15. 18. datur abſolutio ab Epiſcopo in ordinatione 16. 14. ætas ordinum præſcribitur 21. 20.

Ordinarij locorum nomine non veniunt Prælati nullius 8. 25. nil ſuper profeſſionibus inualidis 8. 46. neque admittere nulliter profeſſos 8. 47.

Ordinatio facta à Superiore expirat cum ſuo officio 26. 78.

Ornamenta Eccleſiæ non poſſunt alienari 27. 64.

Oſculantes habitum Religioſum lucrantur indulgentiam 35. 67.

P

PApa prior regularium 2. 4. ſolus diſpenſat in votis Religionis 14. 73.

Parochi ſtatus inferior Religioſo 29. 24. ab illo fit tranſitus ad hunc 67. Prior vocatur Parochus ſuorum 20. 18. reſol. 28. 13. Parochi Regulares in multis ſubduntur Epiſcopis 7. 35. ad 51. non veniunt ſub generali reuocatione Confeſſariorum 36. 95. illegitimus non poteſt eſſe 12. 35.

Pater non irritat vota filij profeſſi 14. 76. neque ſuorum filiorum ſi ipſe ſit profeſſus 77. neque eiectus aquirit patriam poteſtatem 78. profeſſus liber patria poteſtate 14. 76.

Paupertas quid 43. 1. & 15.

Pœna afficit poſt condemnationem 7. 88. contra alloquentes Moniales nulla iure communi 89. alienantium pœnæ 27. 65. ad 68. contra Superiores probantes Nouitios extra locum deputatum 8. 16. abſoluentium male reſol. 9. Synodorum, & Concil. pœnis non ſubduntur 9. 23. pœnæ iuris diſpenſantur 10. 24.

Pœnitentiarijs Papæ confitentur 34. 59. Pœnitentiarij pro Regularibus 39. 60. ad 74.

Peccare in contemptum Clauium quid 3. 31. in confidentiam priuilegij 3. 32. peccatum actuale quid 38. 73. non niſi voluntarium 74. Quæ ad illud requirantur 75. ad 80.

Peculium habere non poſſunt 43. 52. Pecunia magna

gna

gua ſumma non eſt ſubiecta alienationi 27. 51. & 52.

Peyrini opinio ſuper profeſſionibus ex Breui Vrbani reyeitur 8. 48.

Penſionis capaces ſunt 43. 50.

Percuſſio triplex 28. 39. ad 45. percutiens priorem priuatus voce 26. 84. à quo percutiens abſoluatur 28. 46.

Perfectior vna Religio alia 29. 20.

Permutationes fiunt inter Religioſos de licentia 43. 75.

Perſonatus officium, dignitas 12. 47.

Pileoli vſus in miſſa conceditur à ſolo Papa 11. 19.

Poſtulare nemo poteſt ſeipſum 26. 72. vtique apud Tertiarios 73.

Poteſtas in Confeſſario 34. 50. ad 56. ordinariam habentes delegant 2. 23. & 34. 8. & 10. ordinis, & iuriſdictionis quid 36. 27. inter ſe differentes 28. à Papa immediate 32. ordinata expirat cum officio 2. 10.

Praecedentia in proceſſionibus 7. 137. Capucini vltimi 138. differentias componit Epiſcopus 130. iura eius profeſſione aquiruntur 29. 84. Regreſſis quomodo debeatur 7. pag. 126. col. 1.

Prædicare poſſunt, de qua materia 7. à num. 15. ad 34. Epiſcopus prædicat in eorum eccleſijs 117. non eſt officium honoris 12. 25.

Prælati maiores comparantur Epiſcopis 2. 17. illis maiores in aliquibus 18.

Præſentatio Confeſſariorum ver. Confeſſ. abſolutus in articulo mortis à cenſuris ſe præſentat 39. 14.

Præſidens capituli diſpenſat cum illegitimis 12. 61. votum habet ſicut defunctus 26. 69. eligi poteſt in diſcretum localem 71. in capitulo non poteſt ſeipſum de iure poſtulare 72. vtique de conſuetudine 73. eligit Confeſſarium 34. 29.

Prior Confeſſor ordinarius ſuorum 2. 1. eorum Parochus 2. ordinarius à Papa 3. & 7. cum alijs. Abſoluit à reſeruatis 3. 18. ampliorem facultatem curatis 4. 16. approbat ſuos pro ſuis 4. 17. punit Confeſſarium male abſoluentem 9. 28. Prior annalis non neceſſario reeligitur 26. 18. & 19. annales Tertiarij 26. 20. reſumetur tamen qui nunquam potuit reſidere 68. abſoluit à canone 28. 54. ſuos iure ordinario abſoluit 34. 78. caſus ſibi non reſeruat 37. 32. ab illis tamen abſoluit 39. 39. & poteſtatem alijs delegat 64.

Priuilegium canonis aliquando perditur 28. 26. priuilegia adhuc vigent 3. 3. quæ non interpretatur Epiſcopus 7. 99. illis gaudent nulliter profeſſi 9. 39. priuilegia diſpenſandi 10. 12.

Probatio plena, & ſemiplena 44. 14. & 15.

Proceſſatus ab Epiſcopo ſolo eo proceſſu punitur à Prælato 7. 14. Epiſcopus non proceſſat complicem ſui ſubditi 102. perficit cœptum proceſſum contra reuerſum 142.

Procurator generalis in quibus capitulis vocem habeat 26. 46. officium honoris 12. 25.

Profeſſio dat ius ad vocem 26. 80. ad præcedentiam 29. 84. eſt contractus ſpiritualis 8. 71. pag. 127. col. 2. emiſſa extra tenet 8. 19. & pag. 105. item attentata contra ſimplicem prohibitionem 8. 8. ratione tranſitus quando valeat 29. numero 46. ad 50. non emittitur ante decimumſeptimum 21. numero 5. ad 9. emiſſa contra ſtatutum requirens maiorem ætatem tenet 21. num. 11. ad 13.

Profeſſionis reclamatio reſol. 23. per totam, ea poſt biennium à ſolo Epiſcopo expeditur 7. 110. coram quibus facienda 8. 47. & pag. 145. §. Concluditur reclamatur iuxta Decretum Tridentini 8. 20.

Profeſſus inualide nihil agit valide 8. 35. ad 41. nulla declarari poteſt ad aliquem effectum 8. 41. an valide fiat Confeſſarius 33. irritenturne illius vota, rite ordineturne 32. gaudet priuilegijs 39. canonis 28. 24. licet nondum baptizatus 25.

Proprietas Religioſa quid 43. 6. eius obiectum 43. 12. & 17. eſt iniuſta diſpoſitio 16. proprietarius poſſidens ſine licentia 19. incapax proprij 20. de licentia num. 27. ad 38. conditiones excuſantes 58. retinens ſtipem miſſæ 63. item cibaria 62. item projiciens 68. fur non ſemper 77. eſt peccatũ mortale 80. pœna eorum 82. nonitius numquam proprietarius 26. 82. proprietarius turpiter recipiens 43. 64.

Prouincialis non punit extra ſuam ditionem 2. 21. præteritus dicitur habere perſonatum 12. 27. eligitur per nominationem 26. 7. vocem habet in quouis Conuentu ſibi ſubiecto 45. & 65. eligit diſcretum localem 79. votum in omnibus negotijs 65. caſus ſibi reſeruat 37. 31. caſus illius 21. 23.

Publicatio votorum an irritet electionem 26. 50.

Q

QVerela Religioſi non acceptanda ab Epiſcopo 7. 121. Querelatus non promouetur 28. 22. neque poteſt retardare capitulum, vt ſe defendat 23. querela, & appellatio diuerſa 32. 16. & 20. deferri poteſt Epiſcopo in manifeſtiſſimo grauamine 32. 38.

R

RAtificatio profeſſionis ver. Profeſſionis.

Recurſus ad Seculares prohibetur 32. 4. ad 20. ad Superiores concedendus 45. 45. recuſari poteſt iudex 32. 32.

Reformatio habitus 35. 63.

Regens habet officium honoris 52.25.
Reliquiæ alienari poſſunt 27.62.
Reſeruatio quid ver. Caſus tollitur etiam extra Sacramentum 6.15. ab homine non excludit à iure 31.
Reſtitutio facienda à Confeſſario 9.22. reſtituere tenetur recipiens à Religioſo 43.70. ad 73.
Retrouenditio non eſt alienatio prohibita 27.8. & 57.
Reuerſus ad Religionem an examinandus 8. 64. tenetur publicè profiteri 66. ſedet vltimus 67. recipiendus 69. vide ver. Dimiſſi.

S

SAcerdotes omnes ab initio erant Confeſſarij 4.3. ſimplex non abſoluit ab excommunicatione minori 24.
Sacrificij applicatio in poteſtate Superioris 25.9.
Sacriſtia pro choro 30.35.
Sacroſanctæ oratio quid indulgeat reſol. 30. num. 27. ad 32.
Schedulæ electionis quandoque aperiuntur 26.5. earum combuſtio non eſt de eſſentia 49.
Scholares an ligentur caſibus 38.10.
Scribere neſciens capax electionis 26.54. Monialibus ſine pœna alloquentium 7.71. & 85. neque pœnis decreti 85.
Scrutinium fit tribus modis 26.6. Scrutatores tres tantum 8.
Secreta debet eſſe electio 26.53. adhuc talis ſi ſchedula aperiatur 5.
Sedere an liceat coram examinatoribus 36.92.
Senes recipiuntur 25.59.
Sententiatus non poteſt eligi 26.76.
Septa Monaſterij 41.2.
Sermocinari cum licentia 7.55.
Seruitus impedimentum triennale profeſſionis 8.12. Seruitores religionis quinam 3.12.
Siculi ſunt extra Italiam 6.13.
Sigillum ſacrum frangens ſacrilegus 9.29. nullius pœna reus 30. caſus inquiſitionis non eſt 35. Sigillum literarum quid 48.3.
Siluæ caduutur 27.58.
Simoniaca electio tenet 26.33. non inducit excommunicationem 34.
Synodis intereſſe non coguntur 7.5. niſi ſint curati 42. nec illos obſeruare 6. niſi concernant officium curæ 7. neque earum pœnis ſubduntur 8. Synodus Parmenſis pro exorciſtis 547.
Socius Magiſtri Nouitiorum non eſt Confeſſarius 2.56.
Sorores quæ dicantur 3.53.
Statutum contra immunitatem reorum nullum 5.21. contra laborantes morbo gallico an teneat 8.61.
Sterilitas quid 45.1.
Studentes manentes extra ſubduntur Epiſcopo 7.62. & 63.
Subornatio non omnis ſuaſio 26.24.
Subprior an iubeat nouitijs reſol. 24.
Superior nouus oſtendit literas ſui officij 26.9. nolens conuenire ad electionem cogitur 62.
Superflua habens non eſt proprietarius 43.43.
Superſtitio quid, & quotuplex reſol. 40.

T

TErritorium non habent regulares 18.4.
Tertiarij Secnlares gaudent priuilegio canonis in communi viuentes 28.19. & priuilegijs eorum, cum quibus viuunt 28.20. Vtuntur Cruciata 34. 44. caputio olim vtebantur 35.73. apoſtata vere non ſunt abijcientes habitum 41.55. admittentes ad diuina tempore interdicti ſunt excommunicati 6.55. tenentur ad ieiunia Secularium 58.5. non ſubijciantur decreto Concil. de profeſſione 25.8.
Tertiarij Regulares, eorum priuilegia abſoluendi 3.8. prohibentur abſoluere à reſeruatis Epiſcopis 6.29. eorum Generalis quando incapit 3.55. reſol. 7.54. Ordinarijs olim ſubiecti 3.16. Priores abſoluunt à reſeruatis 18.19. & 20. reſol. 39.39. mutant ad libitum Confeſſarium 4.51. eorum Confeſſarij 4.14. deputantur 4.15. confitentur bis in menſe 4.58. non extra confitentur 34.40. Monialium Confeſſarij 5.50. de electione inter eos plura reſol. 26. exempti ab Epiſcopis 7.54. Eleemoſinas quærant 7.520. præcedunt Capucinis 7.538. querelans apud Secnlares an incurrat pœnas 7.522. Priores abſoluunt à cenſuræ canonis 28.54. Filiatio pendet à toto Conuentu 29.6. tranſeunt cum licentia 29.30. Galli ad Italos tranſeunt cum profeſſione 29.555. Vnde ordo incapit 30.39. Tertiariorum quædam diſtinctio reijcitur 30.40. appellare poſſunt 32.50. habitus eorum qualis 35. à num. 50. ad 64. Confeſſariorum præſentatio 36.89. apoſtaſia capaces 41.52. nullas tamen pœnas incurrunt 41.30. & 33. grauati libere dimittendi 41.40. paupertatis votum quale 43.85. prædicant de licentia ſuorum 7.26. Sermocinantur iuuenes de licentia prioris 7.26. concedunt indulgentias 7.35. curam animarum habent in multis Eccleſijs 7.36. deputantur à Prouinciali 7.37. peſtis tempore aſſumpti ad curam Mediol. 7.46. manent extra 7.54. & 55. Solus generalis recipit ratificationem 8.74.
Teſtamentum cum pacto alienationis exequitur 27.69. exequutor ſubditur Epiſcopo 7.7.
Torquens Clericum eſt excommunicatus 28.6.
Tranſactio non eſt alienatio 27.50. & 59.
Tranſitus ad ſecunda vota reſol. 29. decretum Trident. de tranſeuntibus 29.83.

Tridẽtini priuilegium abſolutionis competit etiã Prælatis Regularibus 2. 59. de illius vſu 2. 22. offert Monialibus Confeſſarium ter in anno 5. 3. an vltra tertiam vicem 5. 15. Decretum de Tranſeuntibus 29. 83. non prohibet iuſtam appellationem 32. 5. & 6. Decretum de apoſtatis expenditur 45. 16. nil innouat circa votum paupertatis 43. 51. priuilegium abſoluendi non ſublatum per Bullam Cœnæ 15. 13. de quibus impedimentis agat pro reclamatione 23. 5. ad 3. ei non derogatur per clauſulam generalem 23. 4.

Triremibus damnati excuſantur ab officio 30. 53. exuuntur habitu 35. 29.

Tutor filij poteſt eſſe pater profeſſus 14. 79.

V

VAgantes punit Epiſcopus 7. 11.

Veneno necans Clericum excommunicatus 28. 9. morte non ſecuta excuſatur à reſeruatione 49. 55.

Venialia dimittuntur à ſolis Confeſſarijs 36. 57.

Verberans corrigendo non afficitur cenſura 28. 7.

Vicarius generalis non abſoluit 39. 34. Vicarij ſunt triplicis generis 2. 8. non eligit Confeſſorem 34. 30.

Viceprior non poteſt eſſe illegitimus 12. 30.

Vinea inutilis cæditur 27. 14.

Virginitatis votum quid 55. 13.

Vis duplex 38. 86.

Viſitare non poteſt Regulares Epiſcopus 7. 95. ad 97.

Vocem habent omnes ſecuta profeſſione 26. 80. ſtatim ac ſunt de familia 26. 83. non fundatur in ordine 11. 57. irregularis caret paſſiua 11. 57.

Voluntas conditionalis quid 38. 84.

Vota Papæ reſeruata quinque 14. 20. alia non reſeruata 15. 52. eorum irritatio, commutatio, & diſpenſatio reſol. 54. Nouitiorum non irritantur 14. 42. ad 46. omnia imbibuntur in ſolemni 14. 48. ad 52. regreſſi non reuiuiſcunt 14. 53. eorum reſeruatio fieri poteſt 14. 57. ſtatim ac emiſſum obligat 14. 58. tranſeundi non irritatur 14. 61. & 72. famulorum vota diſpenſant 14. 64. non dicuntur reſeruata regularibus 6. 59. votum non tranſeundi ad ſtrictiorem nullum 29. 68. vouens ſtrictiorem valide profitetur in laxiori 29. 72.

Vrbani 8. Breue profeſſionum exponitur reſol. 8. à num. 21. ad 46.

Vſus, & vſusfructus quid 43. 8.

FINIS.

FINE

Digitized by Google

Digitized by Google

R. SALVAREZZA
RESTAURO
Via Val Sassina, 59
Tel. 899 228